

शान्तकुटी-वैदिकग्रन्थमाला

सा च

विश्वबन्धु-शास्त्रिणा

मिष्टसंघटकानां लम्बितप्रौढिविशेषाणामुपनिषानां विदुषां सहयोग-
तश्च परामर्शकसंघटकानां नानादेशीयानामुपनिषानां
विपश्चिदपश्चिमानां सन्निर्देशतश्च

संपादिता

अयं च तस्यां

३यो ग्रन्थः

लाभपुरे

विश्वेश्वरानन्द-वैदिक-शोध-संस्थानेन प्रकाशितः

१९९९ वि०

THE ŚĀNTAKUTĪ VEDIC SERIES

EDITED

with the co-operation of a Staff Organisation of about thirty specially
Trained Scholars and under the general guidance
of an inter-national Advisory Board

By

VIŚVA-BANDHU ŚĀSTRĪ, M.A., M.O.L.

VOLUME III

L A H O R E

Published by the V. V. R. Institute

1942

A VEDIC WORD-CONCORDANCE

Being a *universal vocabulary register* of about **425** Vedic works, with complete textual reference and critical commentary bearing on phonology, accent, etymo-morphology, grammar, metre, text-criticism, and Ur-Aryan philology

five Volumes, sub-divided into twelve Parts

By

VIŚVA-BANDHU ŚĀSTRĪ

Director, the Viśveśvarānanda Vedic Research Institute and the
D. A.-V. College Research Department, formerly, Principal,
Dayānanda Brāhma-Mahāvidyālaya, Lahore

With the immediate assistance of

BHĪMA-DEVA ŚĀSTRĪ

Vol. I in Four Parts

(Saṁhitās)

PART I

Introduction, अ

Pages I-CLIV and I-592.

L A H O R E

Published by the V. V. R. Institute

1942

वैदिक-पञ्चानुक्रम-कोषः

स च

संहिताब्राह्मणोपनिषत्सूत्रवर्गीय-सपादचतुःशत [४२५] वैदिकग्रन्थस्थ-सकलपदजात-संग्रहस्वरूपः
प्रतिपदप्रतियुक्त-श्रुतिस्थलसर्वस्व-निर्देशैः समवेतश्च यथासंगत-तत्तन्नवपुराणवेदाङ्गीय-
विचारसमन्वितटिप्पणैः सनाथितश्च

संभूय द्वादशखण्डात्मकैः पञ्चभिर्विभागैर्व्यूढश्च

सन्

दयानन्दब्राह्ममहाविद्यालयीयाचार्यपदप्रतिष्ठितपूर्वेण, विश्वेश्वरानन्दवैदिकशोधसंस्थानस्य
च दयानन्दमहाविद्यालयीयाऽनुसंधानविभागस्य च संचालकेन

सता

विश्वचन्द्रशस्त्रिणा

भीमदेवशास्त्रिणः

नान्तरीयेण साहाय्यकेन

संपादितः

अयं च तत्र

(सांक्षिप्तस्य)

चतुःखण्डात्मकस्य १मस्य विभागस्य

१मः खण्डः

भूमिका, अ

पृष्ठानि 1-CLIV, च १-५१२ च

लाभपुरे

विश्वेश्वरानन्दवैदिकशोधसंस्थानेन प्रकाशितः

१६६६ वि०

Printed and bound at the V. V. R. I. Press, Bombay

First edition, first issue, 1942. Quality I, 375 Copies

Price Rs. 22 8 0 for the Permanent Members of the V. V. R. I. Society and the Advance

Subscribers Rs. 25/- for the Registered Subscribers and Rs. 30/- for others

(अधिकार सर्वस्व सुरक्षितम्)

लाभपुरस्त्रे वि. वै. शो. सं.-मुद्राग्रहे मुद्रितो बद्धः ।

प्रथमं संस्करणम्, प्रथमः प्रकाशः, १९४२ वि. १ १मा कोटिः, ३७५ प्रतिवृत्तः ।

मूल्यम् २२.८० रु. वि. वै. शो. सं.-सभायाः स्थिरनदस्यानां चाऽमिमग्राहकाणां च, २५) रु.

स्थिरग्राहकाणां च, ३०) रु. अन्येषां च कृते ।

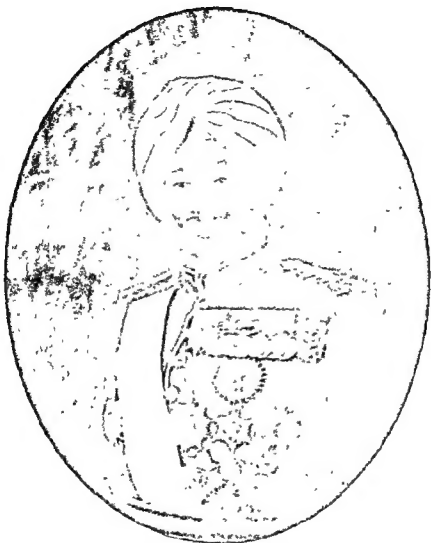

Prepared and published under the Patronage of the Central Government of India, the Provincial Governments of the Panjab, the United Provinces, Bombay and Madras, the Hyderabad, the Mysore, the Travancore, the Baroda, the Indore, the Kolhapur, the Sangli, the Jammu and Kashmir, the Patiala, the Jodhpur, the Nabha, the Shahpura and the Keonthal States, the Awagarh and the Vijayanagram Estates, the Panjab and the Calcutta Universities and the Vishveshvaranand S. P. Sabha and the Moolchand Kharaitiram Trusts and a large number of other donors and supporters, official as well as private.

Specially commemorating the valuable initial help which Their Late Highnesses Maharaja Sir Sayaji Rao Gaekwad III of Baroda, Maharajadhiraj Sir Bhupindar Singh Mahindar Bahadur of Patiala and Raja Shri Bije Sen Bahadur of Keonthal and High Highness Maharaja Shri Tukoji Rao Holkar, formerly, Ruler of Indore were pleased to grant for this work (cf. Preface, P. XVIII).

His Late Highness Maharaja
Sir SAYAJI RAO GAEKWAD III
of Baroda
Prime Patron of the V V R Institute Lahore
(Vide Preface P XVIII)

His Late Highness Maharaja
Sir BHUPINDAR SINGH MAHINDAR Bahadur
of Patiala
Prime Patron of the V. V. R. Institute, Lahore
(Vide Preface P. XVIII).

Sri Bhufindap Singh Mahind
 of Patna

Prime Patron of the V V R Institute Lahore
 (Vide Preface P XVIII)

H s Late Highness Raja
Shri HEMENDRA SEN BIJE SEN Bahadur
of Keonthal
Prime Patron of the V V R Institute Lahore
(Vide Preface P XVIII)

His Highness Maharaja
Shri TUKOJI RAO HOLKAR

Formerly Ruler of Indore
Prime Patron of the V V R Institute Lahore
(*Vide Preface P. XVIII*).

भावना

ओंघीघामप्रचेतिन्यै शब्दग्रहस्वयंभुवे ।

भगवत्यै सरस्वत्यै भूयोभूयो नमोनमः ॥१॥

‘अम्बितमे नदीतमे देवितमे सरस्वति ।

अप्रशस्ता इव स्मासि प्रशस्तिमम्ब नस्कृधि ॥२॥

युस्ते स्तनः शशयो यो मयोभूर् येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि ।

यो रत्नधा वसुविद् यः सुदुव्रः सरस्वति तमिह धातवे कः ॥३॥’

तव प्रवाहं प्रततं प्रवेगं शक्नोऽवगाढुं भवति स्वतः कः ।

प्रसादये तत् करुणावति त्वां निष्णापयेर्मा निजहस्तधृत्या ॥४॥

तव प्रसादः खलु देवमातः सौजन्यसौशील्यसुधासुधावैः ।

पापप्रमुक्तानथ पुण्ययुक्तान् शुद्धान् पवित्रान् यजतांस्तनोति ॥५॥

त्वदेकनिष्ठस्य ममैष यत्नस्त्वद्भक्तिरक्तस्य च विश्वबन्धोः ।

संसारसर्वस्थविधानसारे स्यात् प्रीतये ते श्रुतिशेमुषी-प्रः ॥६॥

वि.-ब. शा.

DEDICATED

TO

SARASVATĪ,

The divine spirit of ever-progressive march of the ever-unfathomable
and ever-unfordable, eternal stream of knowledge

AND

Her sincere devotees of all times
and all climes

V.-B. S.

विषयः

(CONTENTS)

PREFACE—

PAGES

I. Brief History and Prospectus of the work, II. Extent and Nature of the work, III. Academic Organisation, IV. Printing Arrangement, V. Financial Problem, VI. Obligation, VII. Conclusion	ix-xix
---	--------

INTRODUCTION—

I. KINDRED LITERARY BACKGROUND—(a) Vedic Nighaṇṭavas, (b) Classical Lexicons, (c) Modern Dictionaries, (d) Vedic Anukramanīs, (e) Mono-textual Word-indexes, (f) Multi-textual Concordances	xx-xxviii
II. GENERAL AIM, SCOPE AND PLAN	xxviii-xxix
III. BASIC TEXTS	xxx-xxx
IV. OUTLINES OF METHOD—	

1. GENERAL—(a) Exhaustiveness of textual data, (b) Textual Correlation and Variation, (c) Textual Establishment, (d) Textual Interpretation, (e) Textual Metrics, (f) Textual Elongation, (g) Textual Pada-pāṭhas, (h) Scheme of Categorised Record, (i) Accent, (j) Etymo-Morphology, (k) Correlation of Systems, (l) Pāṇinian Studies, (m) Previous Authorities	xxx-xlvi
2. TREATMENT OF VERBS—(a) Roots, (b) Stems, (c) Conjugative Forms	xlvi-lv
3. TREATMENT OF DECLINABLES—(a) Distinctive Symbols, (b) Arrangement of Primary Bases, (c) Arrangement of Secondary Bases, (d) Arrangement of Composite Bases, (e) Arrangement of Feminine Bases, (f) Treatment of Verbal Declinables, (g) Treatment of Adverbial Declinables, (h) Treatment of Un-pedegreed Declinables, (i) Numerical Separation of Declinables, (j) Treatment of Declensional Forms, (k) Non-initial Componential Reference	lv-lxi
4. TREATMENT OF INDECLINABLES	lxi-lxiii
5. TREATMENT OF ACCENT—(a) Textual Accentography, (b) The Indirect Lineal System, (c) The Direct Numerical System, (d) The First Direct Lineal System, (e) The Second Direct Lineal System, (f) The Concordance Direct Lineal System	lxiii-lxxvi
6. TREATMENT OF REFERENCES	lxxvi-lxxxii
7. SIGNS AND SYMBOLS	lxxxii-lxxxvi
8. TYPOGRAPHICAL SETTING	lxxxvi-lxxxviii

१. ग्रन्थस्य संक्षिप्ति इतिभूतमविष्यती, २. ग्रन्थस्येदन्ता चेयता च, ३. विद्वत्-संग्रहः,
४. मुद्रण-प्रबन्धः, ५. आर्थिकी समस्या, ६. आभार-प्रकाशनम्, ७. उपसंहारः Lxxxiix-xciii

भूमिका—

१. सजातीय साहित्य-भित्तिका—(क) वैदिका निघण्टवः, (ख) प्राकृतप्रतिष्ठाः कोपाः,
(ग) अर्वाचः कोपाः, (घ) वैदिकयोऽनुक्रमण्यः, (ङ) एकग्रन्थीयाः पदानुक्रमाः,
(च) बहुग्रन्थीया अनुक्रमकोपाः xciv-xcviii
२. सामान्येन लक्ष्यं क्षेत्रं व्यवस्था च ... xcvi-xcix
३. आधार-ग्रन्थाः xciv-c
४. विधानक-सारसंग्रहः —

१. सामान्य-प्रकरणम्—(क) सामग्र्याः संपूर्णत्वम्, (ख) अधिभुतिकौ संवाद-विस्वादी,
(ग) पाठ-प्रतिष्ठापनम्, (घ) पाठानामर्थतोऽनुसंधानम्, (ङ) श्रौतश्छन्दोविमर्शः,
(च) साहित्यिकं दीर्घत्वम्, (छ) प्राकृताः पदपाठाः, (ज) वर्णिता-निर्देशिका,
(झ) स्वरः, (ञ) व्युत्पत्ति-योगः, (ट) प्रक्रिया-संवादनम्, (ठ) अधिपाणिनीयमनु-
संधानम्, (ड) पूर्वाभ्यांहीतीयं निर्दर्शनम् c-cix
२. सिद्धन्त-प्रकरणम्—(क) धातवः, (ख) तैत्तिरीयानि, (ग) तैत्तिरीय रूपाणि cix-cxiii
३. सुबन्त-प्रकरणम्—(क) वैरोपिकाः संकेताः, (ख) कृद्व्यवस्थापनम्, (ग) तद्धित-
व्यवस्थापनम्, (घ) समास-व्यवस्थापनम्, (ङ) स्त्रीलिंग-व्यवस्थापनम्,
(च) कालिकलकारार्थक-सुबर्हकृद-निर्देशिका, (झ) क्रियाविशेषणभावुक-प्रवर्धप्रतिपदिक-
निर्देशिका, (ज) अयौगिक-सुबर्हप्रतिपदिक-निर्देशिका, (झ) विसंख्यात-सुबर्ह-
प्रतिपदिक-निर्देशिका, (ञ) सौपरूप-निर्देशिका, (ट) उत्तरपदत्व-निर्देशिका cxiii-cxvii
४. भ्रष्टय-प्रकरणम् cxvii-cxviii
५. स्वर-प्रकरणम्—(क) आधारग्रन्थीयं स्वरगुणम्, (ख) रेखीयो गम्यः प्रकारः,
(ग) संख्याद्वयः निधः प्रकारः, (घ) प्रथमः प्राकृतो रेखीयः सिद्धः प्रकारः,
(ङ) द्वितीयः प्राकृतो रेखीयः सिद्धः प्रकारः (च) एतत्कोपीयो रेखीयः निधः प्रकारः cxviii-cxxv'
६. स्थल-प्रकरणम् cxxv-cxxviii
७. संकेत-प्रकरणम् cxxviii-cxxxii
८. मुद्रा-प्रकरणम् cxxxii-cxxxiii

संक्षेपाः—

- (क) ग्रन्थीयाः, (ख) लेखनीयाः, (ग) सामान्याः, (च) मञ्चेपठ-प्रकारः cxxxiii-cxliii

आनुपारामशिका-चित्राणि—

१. शोधन-ग्रामवेदीय-स्थलनवादनम्, २. शंभु. R.W. इत्याचर्षण-मंस्करणकोः स्थलाङ्गन-गंवादनम्,
३. प्रस्तुतकोपीय व्यापिपृष्ठिकी वैयुक्तिक-स्तम्भविभागः, ४. मूलाऽऽर्षभायीयस्य भूँ इत्यस्य प्रिण्ट-
विनित्याम-प्रस्तारः cxliiv-cxlv

P R E F A C E.

I. BRIEF HISTORY AND PROSPECTUS OF THE WORK.

It may not come amiss briefly to recount the circumstances, in which the present work was undertaken. Svāmī Dayānanda Sarasvatī had breathed his last in 1883 after having carried on in North India for over eighteen years an altruistic and patriotic campaign of socio-religious regeneration of his countrymen. His dynamic personality, full of great enthusiasm and sincere fervour as it was, had produced a feeling of general regard for India's glorious past with special emphasis on the importance and sanctity of Vedas as being by virtue of their high teachings the panacea that ill-adjusted humanity so much needed.

It was against this background that Svāmī Viśveśvarānanda and Svāmī Nityānanda started, some ten years after his death, their joint, selfless mission of following in his footsteps in propagating Vedas and their teachings. Keen as they were on popularising the study of Vedas, they very much felt the need of a comprehensive Vedic dictionary being brought within the easy reach of those interested in this line. Seeing that there did not exist any previous work, which could satisfactorily serve this purpose, they announced in 1903 their decision to devote themselves to the task of producing a new one. They published in 1907-8 the four Vedic word-indexes (cf. Intro. I, e, 2, iiff), with a view to base their Dictionary on the same. After the death of Svāmī Nityānanda in 1913, Svāmī Viśveśvarānanda carried on the work alone till, two years before he passed away, the present writer, in compliance with his desire, took charge of it as a labour of love in 1923.

It so happened that a consolidated list of non-verbal entries in the four Vedic word-indexes, अ to ञ, had been prepared in the form of basic reductions. In the portion relating to अ, meanings from the commentaries of Sayana, Uvaṭa, Mahidhara and Dayānanda had been entered, interspersed with citations of etymological bearing from Aitareya, Śatapatha and Taittirīya Brāhmaṇas, an anthology of such citations up to the end of vowels having been compiled specially for this purpose. As the work had progressed further, details of Pāṇinian frame-work as well as meanings

from Griffith's and Whitney's translations had also been added. It was felt that the situation demanded considerable overhauling both in the matter of completion and extension of the scheme. Accordingly, it was decided that the Dictionary should be re-written from the beginning so that it could include entire verbal, declinable and indeclinable vocabulary as relating to all available Samhitās along with meanings from all known commentators, ancient as well as modern and, also, such other useful side help towards Vedic interpretation as could be culled from extant Brahmanas, Āranyakas, Upanisads, Aṅgas and Upāṅgas. In view of this decision, previously collected materials began to be checked, amplified and supplemented. Besides, a programme was started, in accordance with which full use was to be made of the existing indexical reference books as mentioned in the Introduction to Vol II of this work (pp xxiiiiff) as well as here in their proper place below (cf Intro I), and text editions such as those of Maitrāyaṇa and Kāthaka Samhitās and many Śrauta Sūtras that had been mutually correlated or supplied with vocabularies. When this scheme had been worked on these lines for about five years, its result was published in 1929 under the title, 'Vaidika Śabdārtha Parijata, or, 'A Complete Etymological Dictionary of the Vedic Language as recorded in the Samhitās, Fasciculus I'.

But although this publication was welcomed and appreciated, it had been fully realised in the course of its preparation that it would be impossible to invest this work with the contemplated high measure of completeness in the absence of thorough going word indexes to the vast range of the source materials intended to be incorporated in it. Accordingly, separate word indexes to several Vedic texts, mostly Brahmanas and Śrauta Sūtras, were planned and prepared to the end of their vowel portions. As the scheme advanced, it however, became evident that this partial equipment would not do. Discussions on indexed words would involve cross references to those not yet indexed and this would naturally very much obstruct a clear view of the situation and check further progress of the work. In this way, practical experience was gained after many long years of hard work in this field, impressed on the mind, as nothing else could have done, the imperative need of a universal word index comprehending entire Vedic and sub Vedic texts along with their auxiliary and dependent works as well as some other important offshoots as the *śū*

quo non of Vedic lexicography. The present work is a direct outcome of the efforts that were subsequently made towards fulfilment of this need. At first when it was definitely undertaken, the idea was that it would be practicable to go on with the Dictionary and the Concordance simultaneously. But, gradually, the conviction grew that it would be in the interest of the Dictionary itself that the Concordance should be first completed; otherwise, it was feared, the former might again need considerable overhauling in the light of the new data supplied subsequently by the latter. Accordingly, after work had been going on in both the sections during the three years, 1930-32, purely literary considerations in addition to the financial and organisational aspects of the problem, led to the postponement of work in the Dictionary section.

It is now for a full decade that the Concordance has been receiving exclusive attention. Entire materials as needed for it have been almost completed, and editing and publication of the same are simultaneously going on apace. Out of the five volumes as projected (cf. Intro. II, c, 2), two parts of Volume II have already been issued (1935-36) and Volume III is in the press. If every thing else goes all right, the present speed of work may be expected to place the entire Concordance, altogether consisting of twelve parts like the present one, in the hands of the reader by the middle of 1947.

Meanwhile, work in the Dictionary section is being presently restarted so that by the time the Concordance is completed, materials for it should have been compiled and made ready for being released to the press by instalments. Now that its superstructure will be raised on the basis of this Concordance, it may naturally be looked forward to as a complete and scientifically classified statement of entire ancient and modern contribution to Vedic interpretation, critically edited and assessed at its proper value in the light of etymo-morphological, grammatico-syntactical, metrico-phonetico-accentual and semasiological considerations with corroborative citations from and references to original texts, Vedic, sub-Vedic, auxiliary and extensional.

Moreover, a number of by-products are under contemplation, the present Volume being the indexical basis of one of these, namely, 'Catur-Veda-Koṣa', which is already in the press. On account of its limitation to the four principal basic texts, namely, ऋ. स. य. and श. (cf. Abb. *),

it may in a way be regarded as a corrected, consolidated and scientifically overhauled recast of the four Vedic word indexes of Svami Visvesvarananda and Nityānanda, which, as indicated above, formed a sort of starting point of this scheme

II EXTENT AND NATURE OF THE WORK

This Concordance is a long range and difficult experiment, having already involved incessant labour during the past twelve years with a further need of continuance of the same during the next five years. But considering the extensiveness of the undertaking and the intensive and laborious studies demanded by it, it is not surprising that it is so. As it is, it purports to record almost every word form as used in about 425 texts, in scientifically standardised and pedigreed setting, accompanied by complete textual reference and critical apparatus bearing on phonology, etymology, grammar, accent, metre and textual situation from the points of view of uncertainty, obscurity, or emendability on the one hand, and textual repetition and correlation on the other. To this end, actual Pada-Pathas of about 420 texts have had to be first prepared and then converted into etymological indexes, which in their turn, have been consolidated volume wise according to the plan as given in its proper place below (cf Intro II, c, 2). These enormous textual materials have been copied out on cards numbering about thirty lacs with another fifteen lacs or so as covered by the critical apparatus, evidently being the most voluminous data ever compiled in this line.

From among the topics constituting the critical apparatus, those relating to textual determination and Pāṇinian setting have demanded very careful and special consideration and sifting of previous contribution, ancient as well as modern to those studies. While it may be left to the reader to form his own opinion about the intensiveness and complicated nature of studies instituted here in this behalf, an idea of the volume of the same may be indicated just by way of illustration. Thus, besides the symbolical machinery which has been specially introduced in relation to the entries in the body of the Concordance and is being described in its proper place below (cf Intro IV, 7), there are altogether 6408 footnotes to the 592 pages of the present part, giving an average of about 11 to a page. Out of these, 225, 271 and 311, are concerned with supplemental revision of the Pāṇinian system, textual emendation and textual variation,

respectively. Unmanageable as the presentation of these vast materials would otherwise have been, it has been necessary to devise over 500 abbreviations, which, when occurring in the footnotes, will have to be completed and supplied with proper case-endings by the reader in order that the related passages may yield connected sense as intended¹. The method of doing so is duly indicated in its proper place below (cf. Abb. ४). About 700 footnotes, directly, and a good many more, indirectly, are devoted to breaking the ground for a new technique in the contiguous fields of etymology, phonetics, morphology, semantics and accent. Some of the important postulations may be referred to here as under² :—

1. Ur-Aryan speech, which was non-synthetic, expanded through natural pronounciational variation, out of five primary, mono-syllabic, accented, significant, composite sounds.

2. The usage of its sounds was gradually differentiated so as to signify the primary parts of speech in the order of proper nouns, common nouns, adjectives, pronouns, abstract nouns, adnominal prepositions, conjunctions and interjections. Further tendency to convey related ideas through compositive juxtaposition of primary sounds constituted the origin of the entire later synthetic usage leading to the differentiation of the secondary parts of speech in the order of verbs, adverbs, and verb-governing prepositions.

3. The so-called suffixes are fossilised non-initial components of primary compounds.

4. A large number of the Pāṇinian verbal roots, being of composite nature, are further divisible.

5. A large number of the so-called homonyms are only apparently so in that they really represent entirely different original words, which in the course of phonetic decay have reached the stage of complete homo-phonology. The theory of multi-basic roots (cf. abb. ४५.) is

¹ It will be observed that in the history of Sanskrit research in modern times, this is the first considerable attempt towards employment of Sanskrit itself as the medium of expression of entire critical accompaniment. A glossary of special words is being included among the contemplated constituents of the fifth and last volume of this work.

² cf. Intro. IV, 1, j, 5, iff.

advanced for the purpose of rendering this explanation consonant with the Pāṇinian setting

6 Double accent had no place in Ur Aryan speech

7 The so called independent Svarita is a late arrival, being based on the original Udatta.

8 All simple and composite vowel sounds are, in the last analysis, residual mechanical differentiations of the original rolling vowel as taken by itself, or in conjunction with a following व् or वृ and deprived of its rolling accompaniment through phonetic decay and have regularly exhibited a markedly degradational tendency, ending in disappearance, when not under stress as caused by a following conjunct consonant¹

When viewed in the light of the above brief indication of the extent and the extremely complicated and very difficult technique of this work, it appears that about twenty years time, which it is expected to take in all, is not very long. It may be interesting to note here that Jacob's and Bloomfield's Concordances simple, alphabetic arrangements of verses without any complicated critical apparatus as they were, contained textual representation to the extent of hardly 15 per cent and 30 per cent, respectively, of the textual strength of this Concordance, but occupied their authors for eight and sixteen years, respectively

III ACADEMIC ORGANISATION

The Visvesvarananda Vedic Research Institute was started in the beginning of 1924 for carrying on this work in an organised manner

¹ Putting the original vowel as अ in order that its variational transition into अः , इः and उः may harmonise with the Pāṇinian conception in this behalf, the idea may be represented as under —

- I $\text{अ} > \begin{cases} \text{अः} > \text{आ} > \text{अ} > \\ \text{इः} > \text{ई} > \text{इ} > \\ \text{उः} > \text{ऊ} > \text{उ} > \end{cases}$
- II $\text{अव्} > \begin{cases} \text{आव्} > \text{आह} > \text{वे} > \text{वृ} > \text{वृ} > \text{इ} > \\ \text{अव्} > \text{अह} > \text{व} > \text{वृ} > \text{इ} > \end{cases}$
- III $\text{अवृ} > \begin{cases} \text{आवृ} > \text{आउ} > \text{ओ}, \text{ओ} > \text{औ} > \text{उ} > \\ \text{अवृ} > \text{अउ} > \text{ओ} > \text{औ} > \text{उ} > \end{cases}$

Similarly, while primitive इवृ , इवृ , उवृ and उवृ have given rise to a number of other composite vocalic sounds as present in later Aryan speech, the original sound इः is additionally represented by its secondary alternative reversions, अ and उ .

During the first six years, two or three whole-time scholars and as many part-time ones used to assist the editor. Their number rose to a dozen or so during the next six years. After this, as the work grew in volume as in technique, the system of part-time scholars was practically dropped in favour of that of whole-time ones, whose strength has now for some years past been ranging from thirty to thirty-five. They have been specially trained to attend to the different stages of the several sections of the scheme. Each entry-card passes through about a dozen grades of checking and technical treatment before it reaches the editor for the purposes of final scrutiny and of the critical apparatus, which, besides his general function of planning the methodology to be followed in connection with the preceding stages, constitute his especially personal responsibility. The Planning Committee, consisting of the sectional heads as well as some other senior members of the editorial staff meets every week to regulate the progress of work according to schedule and to consider fresh problems as they arise from time to time in connection with making necessary additions to and alterations in the scheme. Such outside scholars, Indians as well as foreign, as have been taking interest in the scheme in the past, are associated with the Institute as members of the Academic Advisory Board. It has not been practicable so far to hold a considerable number of meetings of this Board; but, nevertheless, correspondence with the members has been a source of continuous and helpful contact with them.

IV. PRINTING ARRANGEMENT.

The Institute had a legacy of valuable association with the Nirṇaya-Sāgara press, Bombay. The four Vedic word-indexes of Svāmī Viśveśvarānanda and Svāmī Nityānanda had been printed by it and it had been contemplated that further work would as well be entrusted to it. And, accordingly, the first fasciculus of Pārijāta was printed there in 1929. But it was realised in the course of that trial experiment that it would not be practicable to arrange satisfactory printing of such a complicated work from anywhere outside Lahore. Local arrangement was therefore tried in connection with the printing of the two parts of Volume II of the Concordance. That the collaboration of three printing concerns had to be sought for this purpose and that, even then, it had taken full four years (1933-36) to print off about 1250 pages, showed

the insufficiency of the local resources in this behalf. Consequently, it was decided three years ago that the Institute should have its own printing department, which has since been organised, being known as the V V R I Press. Its initial success in respect of the present volume augurs well for its increased efficiency in the future. Printing of this work is being done on three different qualities of paper, the best one having been manufactured under definite specifications, ensuring its fairly long durability.

V FINANCIAL PROBLEM

In entrusting this scheme to the present writer, eighteen years ago, Svāmi Visvesvarānanda had taken upon himself the entire responsibility of providing necessary funds for it and he saw to it during the first two years which, as Providence would have it, proved to be the last ones of his earthly life. Afterwards, the Visvesvarananda Sampat Prabandhini Sabha Trust, which he had provided in his last will as made a couple of months before his death towards the end of 1925 to take charge of his estate, worth over a lac of rupees, continued to finance the Institute during the next decade. Towards the middle of 1936, the control, management and financial responsibility of the Institute were transferred to the present, independent, registered organisation, the V V R I Society, which had been specially brought into being on entirely non denominational lines for the purpose of associating the Central and the Provincial Governments of India, Indian States and Universities, private and public trusts and business concerns and individual members of the public with this scheme.

During the years preceding this change of hands, there had been a constant feeling of discontent and disappointment because it was recognised to be entirely beyond the capacity of the above-mentioned Trust to cope with the growing needs of the Institute. Just to give an idea of how much the same have increased, it may suffice to mention that while an aggregate of Rs. 50,000 or so was spent in this behalf during the first twelve years, now about Rs. 30,000 has been the usual annual expenditure during the past five years and the feeling is still there that much more is needed to secure the scheduled completion of the scheme satisfactorily. It is very encouraging to note that the Institute has recently succeeded in obtaining considerable recognition at the hands of the Government of India, some Provincial Governments, Indian States and Universities as well as some private and public trusts and a large

number of members of the public and that it has been enabled on the basis of this valuable support to push the progress of the scheme as never before.

But it cannot be overlooked that this by itself does not go very far in solving the financial problem of the Institute. For, in the absence of dependable and liberal recurring grants-in-aid, the present writer, who feels himself to be under moral responsibility in this matter, must needs go on as before with the unavoidable daily process of canvassing help from everywhere from sheer fear of the failure of the scheme, of course, to the great detriment of the scheme itself because it cannot, possibly, under the prevailing circumstances receive that measure of his most exclusive and intensive attention which it so badly needs at this stage.

VI. OBLIGATION.

After the above summary of the several aspects of this work, academic as well as organisational and financial, it is now my most pleasant duty to pay homage to the elders in this line and to acknowledge the help received so far. I salute the seers of yore who first saw the light of Vedas and the ancient Pada-kāras, Nighaṇṭu-kāras and Ācāryas, like Yaska, Pāṇini, Piṅgala and others, who formulated and promulgated Vedāṅgas to render Vedas easy to understand. I honour all the Bhāṣya-kāras, ancient, medieval and modern, who have kept the torch of Vedic lore ablaze, and all Vedic editors, translators, exegetists, philologists, prosodists and lexicographers of this age who through their long and laborious services have built up a new tradition in this line. A special reference is most thankfully to be made here to Bloomfield's work on Vedic repetitions and his and Edgerton's joint work on Vedic variants, both of which have been practically fitted into the critical apparatus of the present work. Setting as I do a high value on the sympathetic interest which the present-day scholars, in general, and members of the Academic Advisory Board, in particular, have been evincing in the progress of this undertaking, I specially and respectfully mention the name of Dr. Siddheśvara Varmā who through his own simple, retired and regulated life of ideal dedication to the eternal Śabda-brahman and his highly suggestive criticism of my work, accompanied by supply of useful information from time to time, has during all these years been a never-failing source of inspiration and instruction to me.

While thanking, in general, the entire editorial staff, past and present, for their loyal and effective co-operation, I want to put on record my special appreciation of the ability and devotion with which Śrī Bhīma Deva Śāstrī, M A, M O L and Śrī Rāmananda Śāstrī, Vidyā vacaspati have been substantially facilitating my work and also to mention the names of Śrī Raghunātha Candra Śāstrī, Vidyā vacaspati for having afforded me considerable relief by efficiently attending to the general duties and Śrī Amara Nātha Śāstrī, Vyākaranācārya for having ably helped in the difficult task of inspection of press copy and correction of proofs. In thanking the printing staff, in general, for satisfactorily seeing this volume through the press, I express my special appreciation of the work of the Manager, Śrī Dhanpatrai Sethi, the Head Compositor, Śrī Revata Rama and the Printer, Śrī Siraja Din.

Coming to the financial organisation, so essential for the materialisation of a gigantic scheme like this, I have first gratefully to refer to His late Highness Maharaja Sir Sayajī Rao Gaekwad III of Baroda and His Highness Maharaja Śrī Tukojī Rao Holkar, formerly Ruler of Indore, who as prime patrons of Svāmī Viśveśvarananda sanctioned generous grants of about Rs 20,000/ each, in support of this work during the initial period of its pre Lahore history. A similar reference is to be made to His late Highness Maharajadhiraj Sir Bhupendar Singh Bahadur of Patiala and His late Highness Raja Bije Sen Bahadur of Keonthal, whose joint gift of a valuable piece of land at Simla enabled the original headquarters of this scheme, known as Śānta Kutī, being built there. It is very encouraging that the present enlightened Rulers of Baroda and Patiala are very worthily maintaining continuance of the past association of their worthy sires with the Institute by sanctioning further help for it. During the recent years, the Government of India, the Governments of the Panjab and the United Provinces and of the Hyderabad, the Mysore, the Travancore, the Jammu and Kashmir, the Jodhpur, the Kolhapur, the Sangli, the Nabha, the Keonthal and the Shahpura States, and the Awagarh Estate have been pleased to sanction valuable, non-recurring grants towards completion of this scheme. The Panjab University has been very generously helping this scheme, since 1938 and the Calcutta University, also, from amongst the other Indian Universities, has sanctioned a grant to signify its interest in this work. The Viśveśvarananda Trust continues to contribute to the funds of the

Institute, and the Moolchand Khairatiram Trust, Lahore, also, has recently extended its patronage to it. The Governments of Bombay, Bihar and Madras have extended their patronage to it in the matter of distribution of its publications. Sārvadeśika-Ārya-Prātinidhi Sabhā, Delhi and the Panjab Ārya-Pratinidhi-Sabhā, Lahore have in recognition of the work of the Institute extended their moral support to it. Besides, a large number of other donors have shown their sympathy by becoming the Patrons or the Members of the V. V. R. I. Society. To every one of my above-mentioned supporters, I owe a debt of deep gratitude. I pray that it may be given to me just to signify it by rendering some humble service to the cause of advancement of Vedic studies, in particular, and of philological studies, in general, through the medium of this work, for my feeling in this matter is too deep for any other formal way of expressing it.

VII. CONCLUSION.

But to wind up, I feel like drawing back as I think of presenting this volume to the Vedic scholarship of the day. I am afraid, its defects are too glaring to be overlooked. In a complex, extensive and, may I add, progressive work like this which, being a result of necessary collaboration, has passed through so many hands, errors of entry and unevenness of treatment are more or less inevitable. But, as I feel, if my concern had been restricted only to the editorial aspect of my present many-sided charge and, especially, if the office routine and the financial organisation could have devolved on some other shoulders, it should have been practicable at least to reduce the proportion of these shortcomings. In the circumstances, without, however, intending to adduce either of these considerations as any justification for my failure to come up to the mark, I crave indulgence of every worker in this field to the extent of kindly apprising me of such mistakes and omissions as he may come across while using this work. Needless to add that the least help which will be rendered in this direction, will be most thankfully received and put to the right use in the further continuation of the work.

VIŚVA-BANDHU ŚĀSTRĪ.

V. V. R. Institute, Lahore.
June, 1942.

INTRODUCTION.

I. KINDRED LITERARY BACKGROUND

(a) VEDIC NIGHANTAVAS

Yaska in a passage which has since assumed classic importance, succinctly indicates the process of advancement of Vedic lore in ancient days. Says he, "first came the Seers who had direct vision of reality (Dharma). They initiated their lesser associates, who themselves did not possess direct vision, in the secrets of their heart (Mantras) by means of word of mouth (Upadesa). And these, in their turn, feeling a strong urge further to impart knowledge, compiled Veda and Vedangas that the same might be mastered in their fullness.¹ While Śiṣa and Chandas aided right pronunciation and recitation of Veda, Vyākaraṇa and Nirukta aimed at making it correctly understood. Vyākaraṇa, presupposing familiarity with the general import of a word on the basis of its radical element as quite discernible from its ordinary pronunciation, helped the determination of the exact value of a particular form of it as used in relation to other words in a sentence. Nirukta, on the other hand, concerned itself primarily with the task of determining the original radical element in a word, which had become obscure through the complicated working of the natural phenomenon of phonetic decay with a view to justify its meaning if known from tradition, and to guess it if otherwise.

To facilitate a proper grasp of the teaching of Nirukta, which grew in importance as with the passage of time, the Vedic language became more and more unfamiliar, it seems, different Vedic schools prepared several lists of select words (Nighantavas).²

Only one of these, which bore the stamp of Yaska's editing* and was used as the basis of his commentative thesis since known as Nirukta has come down to us though in three recensions⁴. A triple arrange

¹ cf Nirukta, I 20

² cf Nirukta, vii 13.

³ cf Nirukta, op ci

⁴ cf PA I 303

ment was followed in these lists in that synonyms, homonyms and deonyms were separated from one another. While synonyms and deonyms offered easy and clear sub-grouping meaningwise and regionwise, respectively, homonyms remained mixed up with residual vocabulary of obscure origin and, therefore, uncertain signification. Having been designed as ready aids to memorise only such Vedic words as seemed noteworthy on account of their obscurity or importance otherwise, these lists did not contemplate exhaustive inclusion of the entire vocabulary of even a single Vedic text. That the extant list of Nighaṇṭavas has to its credit only 24 entries from amongst the first 500 entries in the present volume may suffice to illustrate this point.

(b) CLASSICAL LEXICONS.

Amara-siṃha and other medieval masters of Sanskrit lexicography perfected the technique of the ancient Nighaṇṭavas in producing their well-known metrical works. Synonymic and homonymic arrangements were pointedly distinguished from each other by being treated in separate works. But these lexicons had no immediate function to perform in respect of the Vedic texts as such, classical Sanskrit alone being their primary concern. To illustrate from Amara-koṣa, which is admittedly the most popular work of this class, out of the 35 entries in it as corresponding to the first 500 entries in the present volume, while not one accounts for an exclusively Vedic word, the number of even those which are common to Veda and classical Sanskrit, does not exceed 25. It is interesting that towards the end of the seventeenth century, Bhāskararāya seemingly made up this deficiency in the classical lexicons by adding to their number his Vaidika-koṣa, being a metrical rendering of Vedic Nighaṇṭavas as explained by Yāska.

(c) MODERN DICTIONARIES.

So long as the ancient instructional method of learning the entire course of studies by heart remained in vogue, the classical metrical lexicons continued to render yeoman's service towards maintenance and advancement of Sanskrit studies. But when with the introduction of the printing press, the present system of instruction from books with its visual emphasis as contrasted with the auditory one of the oral system, gradually became the order of the day, compilation of new alphabetical dictionaries soon began to be felt as a great desideratum. The opening

of the last century was hailed by the first production in this line by the Pandits on the staff of the College of Fort William. Wilson's dictionary, which first appeared in 1817, was based on it. The St Petersburg dictionary by Bohtlingk and Roth (1852-75) was the most comprehensive of the many attempts that were subsequently made in this direction. The presence in it of 450 entries as against the corresponding first 500 entries in the present volume clearly indicates the fullness of its Vedic section. Grassmann's dictionary, though limited to Rgveda, was characterised by neatness of method and thoroughness of execution. Monier Wilham's dictionary presented in a handy form the materials as well as conclusions of the above mentioned and other scholars with occasional additions and alterations and casual references to Indian traditional scholarship. Tara-Natha's Vacaspatyam (1873-84), based mainly on tradition as it was, was the most extensive work produced in this line in India. But from the point of view of Veda, its utility was almost negligible. Thus, for instance, out of its first 800 entries as corresponding to the first 500 entries of the present volume, it refers only 40 of them to Vedic sources.

(d) VEDIC ANUKRAMANĪS

The practical need of the ancient days, instructional and ritualistic, led the way to the compilation of serial hand books, called Anukramanīs, enumerating initial portion (Pratīka) and names of Rsi, Devatā and Chandas as pertaining to each Mantra. They followed the order of the related texts and were composed in prose as well as verse. It seems that at first they had been compiled in the form of separate sets of four-fold enumeration, which were later on, in some cases, consolidated into composite lists, known as Sarvanukramanīs, enumerating all the four topics together. There is hardly any need of adding that the enumeration of Vedic Padīs as aimed at by the present work was, according to the ancient system, the object of Pada-Pathas and not of these Anukramanīs.

(e) MONO TEXTUAL WORD INDEXES

1. Alphabetical word indexes to Sanskrit texts may in point of time be said to have just preceded the above mentioned alphabetical Sanskrit dictionaries which needed the same as their necessary basis. They have been published, generally, as appendages to several text-

editions and, only occasionally, in the case of very important texts, separately also.

2. The following works of this class may be briefly noticed here on account of their special connection with the texts, which are being dealt with in the present volume :—

- (i) Max Müller's Word-Index to *Ṛgveda* first appeared in two instalments in 1872 and 1874 as appended to the last two volumes of his first edition of that text and, afterwards, in a separate volume, as well, at the time of the second edition of the same (1890-92). It was designed merely as an unconsolidated, alphabetic arrangement of the Pada-text as such, omitting a considerable number of words, constituting refrains and repetitions, but repeating all compounds, verbal as well as non-verbal in a separate list, at the end, without referential accompaniment, in the alphabetic order of the non-initial components.
- (ii) Svāmī Viśveśvarānanda and Svāmī Nityānanda brought out in 1908 a further reprint of the above, without the repetitional list of compounds, under the title, 'A Complete Alphabetical Index of all the words in the *Rigveda*.'
- (iii) Grassmann's 'Wörterbuch zum *Rig-Veda*,' (1873), besides being a record of *Ṛg*-vedic signification as acceptable to the author, can very well be used also as a word-index in that it enters every word form with complete textual references, leaving out repetitions and refrains. According to its method of consolidation, only verbal and non-verbal sections, both arranged base-wise, are distinctly treated, no attempt being made to consolidate and correlate the three columns of the non-verbal sections, namely, primary derivatives (*krts*), secondary derivatives (*Taddhitas*) and compounds (*Samāsas*). The reverse index, given at the end, is a very useful accompaniment.
- (iv) 'A complete Index of all the words in the *Yajurveda*,' by Svāmī Viśveśvarānanda and Svāmī Nityānanda (1908) is an alphabetical re-arrangement of the Pada-text of *Madhyan-dina-Yajurveda*.

- (v) 'Word Index to Taittiriya Samhita, by Mm Parasurama Śāstri, Fasc I, (B O R I Poona, 1930) is a simple alphabetical re production of the Pada text, going even to the absurd extent of repeating compound words. Its system of referential notation is inconsistent in that Anuvakas are enumerated side by side with Khandas, which are continuously counted Prapathaka wise, besides being a motley combination of Roman and Devanagari numerals and abbreviated Sanskrit ordinals
- (vi) Simon's 'Index Verborum' to Schroeder's edition of Kathaka (caraka)-Yajurveda Samhita (1912) follows the methods of grammatical consolidation, giving the verbal and nominal forms distinctly under verbal roots and nominal bases, respectively. Its process of consolidation has however remained incomplete and inconsistent in that it has not been applied to all those declinables which are represented by only one form each
- (vii) In 'A complete Index of all the words in the Samaveda' by Svami Viśvesvarananda and Svami Nityananda (1908), words have been taken directly from Samhita text of the Kauthumias as such and arranged alphabetically without their accent having first been converted into the Pada accent. Moreover, it does not follow a consistent formula in respect of prepositionally composite verbs, which are sometimes entered as compound words and sometimes as two separate words. As it is, it is often very misleading and, therefore, undependable. Thus, for instance, it makes, without any justification, seven and ten accentually distinct entries, respectively, in recording the two simple words, अग्नि and अग्नि
- (viii) Whitney's 'Index Verborum to Śaunakya Atharvaveda Samhita (1881) is a work of very high order. It is a fine model of scientific consolidation and thoroughness of execution. Its value is further enhanced by having been supplied, at the end, with a reverse index and lists of feminine and verbal stems. As in Grassmann's work, the process of

consolidation is limited to the differentiation of verbal and non-verbal sections only. From the point of view of the text, it does not include repetitions and refrains, and, practically, the whole of the last Kāṇḍa. Mere indication of Ṛgvedic resemblance or variation of entries, though useful by way of a notice, is not enough, it being still necessary to gather detailed information from elsewhere in order to make it yield some tangible result.

- (ix) 'Index,' as attached to Volume III of S. P. Pandit's edition of Śaunakiya-Atharvaveda-Saṁhitā (1898) with Sāyaṇa's commentary on the same, is mere alphabetical arrangement of the Pada-text. Where the Pada-text is not available, words are entered exactly as found in the Saṁhitā-text as such, with the result that one and the same word is often entered more than once and falsely differentiated merely on the basis of its varying accentual notation as dependent on a preceding or a following word in the Saṁhitā-text e. g. entries corresponding to अश्वस्य and अश्विः.
- (x) 'A complete-Index of all the words in the Atharvaveda' by Svāmī Viśveśvarānanda and Svāmī Nityānanda (1907) is a reprint of the above as a separate, handy volume¹.

(f) MULTI-TEXTUAL CONCORDANCES.

With the gradual recognition of the importance of comprehensive Vedic studies towards a right understanding of the texts as well as

¹ Besides their structural limitations and short-comings, if any, as indicated here, these works, as a matter of course, also suffer, without exception, from all such other defects as are inevitably inherent in the very nature of indexical essays of this type and as could be detected and corrected exhaustively only by virtue of the many stages of graded checking, which all materials as compiled for the present volume had to pass through. Just a few of these defects may be illustratively classified below, the related work or works out of the ten which are noticed here being referred to by the corresponding number or numbers of this list as enclosed inside terminal brackets:—

1. Reference missed, e.g. अश्वः अ ५, ११, २ (iii); अश्वस्यः अ ५, १२, ४ (i and ii); अ-मरुतम् टी १९, २७, १४, अ-मरुतः टी ५, ६, १ (viii); अग्नि अ १, १४, ७; ५, १, ४; ८, १३, २८; १३, १३; १५, ३; १७, ५; १८, ५; ६ (ii); अग्निम् टी १०, ४, ५; ११, अमु-तम्:

reconstruction of the history of growth and development of the ancient cultural heritage of India, it came to be realised towards the close of the last century that it was necessary to compile for this purpose on

श्री १०, ५, ४९, अस्तुमा श्री १२, ४, ५२ (viii), अस्तु मा १, १६२, ११, ८, १७, १० (iii) अस्तुमा श्री ७, २४, १, १८, ४, ६९, अस्मि श्री ६, ५८, ३, अस्मे श्री १८, ४, ४६, अहानि श्री १८, १, २७, २८ (viii) आ मा ८, ८१, ६, ९, ८१, ४ (i and ii), आह श्री १८, २, ३७, स्याम श्री ९, १५, २०, १८, ३, १७, ४, ६९ (viii)

2 *Misprints*, e.g. अज्ञम् < अज्ञम्, अज्ञाय < अज्ञाय, अकृष्टपुण्या° < °व्या° (v), अववपति < अप° (vi), अभि-शाच < °साच (x), उपमान् < °लान्, चुक्रम < चुक्रम मा १९, ५५ चरयम् < चयम् (iv), जनायया < अजायया (v), तवसा < तुवसा (iv), तुवृपाणा < °वृपाणा (i and ii), शत्रुसालम् < °नम् (ii), प्रविदम् < °न (iv), सुप्रशस्तिम् < सु-प्रशस्तिम् (ix and x), पुचेत < पुचेते (ii)

3 *Wrong Construction*, e.g. अनुवाति < अनुवा। असि, अनुमता < °ता, अनुदक्षिम् < मनु। नक्षिम् (vi), अभिसचरणम् < अभि। सचरणम् (iii), अर्थाक < अर्था। अक (vi), अनुम < अनुसे (iv), अवान्तरा < अव। अन्तरा (vi), अनुमन्वली < अनुमन्वली (iv), अधिना < अधिनौ ऋ १, ११६, ५, १८२, ७, ७, ७२, ४, ७३, २, अधिना (न) < अधिना ऋ ४, ४५, ५ (iii) अहीतमुत्पत्त्या < अहीतमुत्ती। अत्त्या (vi), आदित्या < आदित्या ऋ २, ४१, ६ (i and ii) आसन्। इपूर् < आसन्नि(न[र]-र)पूर् काठ ४५, २१, का < एका काठ २२, ८१, गायत्र्युत्तिष्ठा < गायत्री। अविमका (ii), वतुसअपस < वतुसअपसे (ii) तुरम् < मुरत मा ३७, १० (iv), परिष्ठाता < परिष्ठाता ऋ ३, १७, १ (i and ii), बहिष्नीनिके < बहि। कनीनिके, मय्यपला < मय। सपन्ना (ii) मा (< अस्मद्-) < मा श्री ८, १, ८ (i and ii), पात्रिन < पात्रि। न ऋ ६, १३, ६, मनुता < मनुता ऋ ८, १३, ८ (i and ii)

4 *Wrong analysis*, e.g. २नि शित- < १ नि शित- in अनु शित- (i and ii), भिनु- < °भा-नु- in भानुद-, अनु भूति- < °आनु-भूति- in अनानुभूति- (i, ii and iii).

5 *Wrong reduction* e.g. अहि हन्- > अहिने<अहि-न- (ii), अनु निमिप्- > अनु निमिप्- < °मिप्-, अनेन- > अनेन < अनेनम्- (iii), क्रतु- > क्रत्या < √क्र, √१अत् > क्रामत् < आमत्- (ii).

6 *Wrong reference*, e.g. अप मा ७, ८६ < ५, ८६ (ii), एति ऋ ४, ७, ४, ५ < ४, ६, ४, ५ (ii), सर्ववामिनीम् श्री ११, ११, ७, १६ < ११, ११, १६ (i), प्र श्री २०, ७६, ७६ < २०, ७७, ७७ (ix and x), प्रवेन श्री १०, ११५, २ < २०, ११५, २, मद्र श्री २, २८, ४ < २०, २८, ४ (x), पुत्र ऋ १, १५९, ३ < १, १५८, ३ मूले ऋ ९, ११०, ७ < ९, ११०, १, रुद्र ऋ ७, १५, ३ < ७, १५, १३ (ii), रोषनानाम् ऋ ७, ५, १० < ३, ५, १०, विद्वत् ऋ १०, ३, ३ < १०, ६८, ३, विष्णु ऋ ४, १५, ६ < ४, १६, १८ (i and ii), विष्णु ऋ ०, २३, ३ < ४, २३, ३ (ii) प्रवृत्ताम् ६०२, ८ < ८४४ (= ऋ १०, १८), १३ (iii)

the basis of Vedic literature comparative reference books, collecting and correlating multi-textual data. A reference to the few works which have been compiled so far in this line may be made as under :—

1. Jacob's 'A Concordance to the Principal Upanishads and Bhagavadgita,' (1891) draws its materials from 56 (also counted as 66) texts. It is in the form of serial groups of citations from these texts, given under an alphabetically arranged list of select words, which are not intended to be provided with any kind of etymo-grammatical treatment or referential fullness.

2. Bloomfield's 'A Vedic Concordance' (1906) represents the materialisation of the last portion of the plan of a three-fold apparatus designed to facilitate and deepen the study of Vedas and consisting of a universal word-index to Vedas, an index of Vedic subjects and ideas and a Vedic Concordance, which he envisaged and announced in 1892. It is a universal Vedic Pratika-index and, as such, is to be distinguished from the present work which is a universal Vedic Pada-index. It gives every Vedic Mantra, or its every Pāda, when metrical, in a common alphabetic arrangement. Altogether, 119 texts have been drawn upon, out of which 56, forming the original corpus, have been fully utilised and the rest only on a restricted and selective basis according to the nature of each case. That even accented texts have been given unaccented is a serious drawback in this otherwise very useful major work of comparative Vedic reference.

3. 'Vedic Index of Names and Subjects' by Macdonell and Keith (1912), practically embodies the second portion of Bloomfield's scheme as indicated above, consisting of series of articles in the form of digests of previous and contemporary research as well as original conclusions based on and referred to Vedic sources in respect of a number of material and cultural aspects of ancient Indian life, so important for historical, geographical and general researches. These articles are given under an alphabetically arranged list of words, which were selected primarily to form appropriate titles for the same and not for the purpose of being referentially concorded or etymo-grammatically explained.

4. Haṇsa-Rāja's 'Vedic Kosa' (1926) gives serial groups of citations of philological and general interest taken, in the main, from 15 Brāhmaṇa-texts under an alphabetically arranged list of select words,

not intended to be referentially fully concorded or further explained in any other way

II GENERAL AIM, SCOPE AND PLAN

(a) AIM

1 It will be observed that while most of the reference books referred to in the foregoing chapter have been and may continue to be useful in their own way, none of them was designed to be or could serve the purpose of a universal Vedic word index, the definite need of which was indicated by Bloomfield in 1892 as already alluded to. The chief object of the present work lies in the fulfilment of this long felt need of Vedic scholarship

2 Primarily designed as the basis of a universal Vedic dictionary, as already projected, varied accompaniments of the presentation of its indexical materials as described in detail in the sequel, are intended substantially to relieve the said dictionary of the burden of philological discussions so that it could address itself freely to the exegetical and semasiological data

(b) SCOPE

1 The number of basic texts registered so far is 407 and is expected further to rise to 425 by the time the last instalment is issued¹.

2 Besides entire Vedic and sub Vedic literature available in print, some other works of ancillary and extensional type, though outside these two classes, are also included in this enumeration on account of their considerable relationship of form or substance with the same

3 The basic texts fall under the following main heads :—

- (i) Samhitas, (ii) Khila sūktas, (iii) Brāhmanas, (iv) Āraṇyakaś, (v) Upaniṣads, (vi) Śrauta sūtras, (vii) Ghṛya sūtras, (viii) Mantra pathas, (ix) Dharmasūtras, (x) Pitrmedhā sūtras, (xi) Sulbā sūtras, (xii) Pāṇinīyās, (xiii) Anukramāṇīs, (xiv) Śikṣas, (xv) Prātisakhyas, (xvi) Sūtra pāthā, Upādi pāthā, Dhātu pāthā, Gaṇa pāthā, Phit-sūtras, Vārtikas, Iṣtis and Lakṣyāṇi of the Pāṇinian grammar,

¹ Contrast this with 180 being the figure which represented the visualisation of the scope seven years ago (cf Vol II, ■ XII)

(xvii) Nighaṇṭavas, (xviii) Nirukta, (xix) Chandas, (xx) Jyotiṣa, (xxi) Pūrva-mīmāṃsā, (xxii) Uttara-mīmāṃsā, (xxiii) Sāṅkhya, (xxiv) Yoga and (xxv) Bhagavad-gītā.

(c) PLAN.

1. These heads have for the purposes of this Concordance been grouped as under :—

(i) Saṁhitās and Khila-sūktas, (ii) Brāhmaṇas and Āraṇyakas, (iii) Upaniṣads, Uttara-mīmāṃsā, Sāṅkhya, Yoga and Bhagavad-gītā and (iv) the remaining sixteen heads.

2. In order that the distinct types of vocabularies, severally, pertaining to Saṁhitās, Brāhmaṇas, Upaniṣads and Sūtras, in general, could be presented in a form which should facilitate specialised researches into them, the vocabularies of the above-mentioned four convenient groups are arranged in separate volumes, which are designated as Volumes I, II, III and IV, respectively and are being issued in parts like the present one. Volume V is intended to include consolidated indexes of initials as well as finals of all the vocabularies registered in Volumes I-IV along with some other contents of commemorative, referential and bibliographical utility.

III. BASIC TEXTS.

(a) The following Saṁhitā-texts are dealt with in this Volume¹:-

1. Ṛgveda-Saṁhitā. (abb. ऋ.)
2. Ṛgveda-Khilasūktāni. (abb. ऋि.)
3. Vājasaneyā (Mādhyandina)-Śukla-Yajurveda-Saṁhitā. (abb. मा.)
4. Vājasaneyā (Kāṇva)-Śukla-Yajurveda-Saṁhitā. (abb. का.)
5. Taittiriya-Kṛṣṇa-Yajurveda-Saṁhitā. (abb. तै.)
6. Maitrāyaṇīya-Kṛṣṇa-Yajurveda Saṁhitā. (abb. मै.)
7. Kāṭhaka (Caraka) Kṛṣṇa-Yajurveda-Saṁhitā. (abb. काठ.)

¹ What follows is mere enumeration, consolidated bibliography to Vols. I-IV, having already been referred to above as a contemplated constituent of Vol V. It is to be observed here that colophons to the basic texts are being treated as integral portions of the latter for the purpose of proper registration of their varied vocabulary.

- 8 Kapisthalī (Katha) Kṛṣṇa Yajurveda Samhitā (abb क)
- 9 Kauthuma Samaveda Samhitā (abb कौ.)
- 10 Jaiminīya Samaveda Samhitā (abb जे)
- 11 Saunakiya Atharvaveda Samhitā (abb शौ.)
- 12 Paippalāda Atharvaveda Samhitā¹ (abb पै.)

(b) Ancient Pada texts as available in relation to some of the afore said Samhitā texts and the technique of their exhaustive correlation with the Concordance entries are being indicated in the sequel (cf Intro IV, I, a, g)

(c) As a further aid to the right understanding and trustworthy analysis of the basic texts, an effort is made to lay under thorough contribution as wide a range of ancient as well as modern Vedic commentaries and other related treatises and dissertations as practicable at different stages of the work. It is unnecessary to enumerate the same here in view of the clear indication in this matter, title wise as well as author wise, being made in its proper place below (cf Abb क and ख)

IV. OUTLINES OF METHOD

1 GENERAL

(a) EXHAUSTIVENESS OF TEXTUAL DATA

This volume possesses characteristic fullness of basic record in that every word form which is found used in the texts treated of here, is registered in it without any exception. These extensive materials are given here, for the first time, in a complete analytical setting accompanied by a critical and commentative apparatus in the form of footnotes containing varied and exhaustive discussions on text critical, etymological, phonological, grammatical, syntactical, accentual, metrical, semi-sociological and exegetical problems, involved taking due cognisance of and assessing at its proper value contribution of previous scholarship, ancient as well as modern, on the subject.

¹ Books I-VI are included so far, the same only having been available in the transcript editions at the time of original compilation of textual entries. The remaining text, namely, Books XVII-XX are being added supplementally.

(b) TEXTUAL CORRELATION AND VARIATION.

1. The process of internal repetition in R̥gveda is dealt with, exhaustively and distinctively, from the point of view of each word-unit, both when it is read in the repetitive occurrence of the passage containing it as well as when it is not read in the same.

2. The phenomenon of textual relationship between R̥gveda, the virtual fountain head of Vedic text-tradition, and other Vedic texts is likewise fully treated. It is graphically differentiated according as the text containing a particular word-unit happens to be a mere repetition of the corresponding R̥gvedic passage, or has suffered some change, especially in respect of the word-unit in view.

3. When this variation affects only the accentual or morphological aspects of a word-unit, the R̥gvedic reading is regularly indicated in footnotes, e. g. p.348^a.

4. Likewise, when the change consists of the use of quite another word, which may or may not be synonymous with the R̥gvedic reading, the latter is mentioned in footnotes, e.g. p.15^k.

5. But when the change involves such structural tampering with a passage as renders equation of the particular word-unit in view impracticable, due report to this effect along with numerical reference to the corresponding R̥gvedic passage is made in footnotes¹, e. g. p. 39^a.

6. Other mutual textual variation outside R̥gvedic tradition is also generally referred to in footnotes, e.g. pp. 34^a, 65¹, 80^a, 373^k.

7. Important variative suggestions as derivable from manuscript readings are in the same manner properly referred to in footnotes, e.g. pp. 47^b, 61^k, 354^a, 367^a.

8. Ancient commentative tradition and modern scholarship have likewise been laid under contribution on this point, specially, towards clarification of obscure readings, e.g. pp. 68^t, 78^t, 426^a.

9. Vocabulary of the Brāhmaṇa portion of Black Yajurveda,

¹ In the further continuation of the present volume, this and the other above-mentioned single-sided processes are being developed into double-sided referential tools which students of R̥gveda on the one hand and those of the remaining Vedic texts on the other will be able to use with equal facility.

as representing the oldest Vedic prose, is given a distinctive treatment to facilitate its special study.

(c) TEXTUAL ESTABLISHMENT.

1. The process of textual record in the Concordance has been preceded by and, indeed, based upon a thorough going and manifold checking of each word unit from the points of view of its accent, morphology, phonology and etymo grammatical setting. While ancient Pada pathas have been fully utilised in the few cases in which they are available, it has been necessary to construct new Pada pathas on similar lines in the case of the remaining texts. Standard traditional commentaries and modern translational and exegetical works have likewise been exploited. And, these lengthy and laborious studies have revealed as never before that the utmost and most urgent need of future Vedic scholarship still lies in the matter of re editing of these texts, without exception, towards securing a larger measure of correctness of their readings,

2 This will be amply borne out by even a cursory reference to the several hundred footnotes, which are devoted to statement and solution, in so far as suggestible, of this most difficult problem and may be classified for the sake of affording a clear view of the point involved, in each case, into the following main types —

- (i) Those indicating obscurity, but not attempting any solution, e.g. p. 7^a.
- (ii) Those embodying an effort to solve an obscure problem, e.g. pp. 199^a, 373^b.
- (iii) Those rendering dubious some readings which have hitherto been passing muster, e.g. pp. 6^a, 66^a.
- (iv) Those challenging previously established readings, e.g. pp. 7^a, 40^a, 77^a, 146^a, 221^a, 222^a, 250^a, 280^a, 315^a, 386^a, 439^a, 443^a.
- (v) Those justifying emendation actually introduced, e.g. pp. 7^a, 101^a, 170^a, 230^b, 309^a, 364^a, 371^b, 373^a, 494^a.
- (vi) Those supplementing previous deficient editings, e.g. pp. 7^a, 17^a.
- (vii) Those making proper assessment of ancient authorities, e.g. pp. 10^a, 36^a, 176^b, 206^a, 252^a, 260^a, 271^a, 319^a, 534^a.

- (viii) Those making proper assessment of modern authorities, e.g. pp. 11^a, 18^b, 226^b, 234^b, 244^b, 253^t, 271^a, 297^k, 304^m, 306^t, 360^s.

(d) TEXTUAL INTERPRETATION.

Even though continuous interpretation of Vedic texts lies outside the domain of the Concordance, exigencies of the process of textual determination have necessitated exegetical treatment in the case of a good many passages, e.g. pp. 10^s, 14^b, 18^t, 38^b, 42^t, 58^t, 59^s, 258^b, 259^b, 281^b.

(e) TEXTUAL METRICS.

Occasionally, circumstances similar to those just alluded to above have rendered it unavoidable to undertake, of course, incidentally, a critical study of the varied metrical aspects of a number of Vedic texts. The methodology of this process in respect of normalisation and restoration of original measures as developed and followed here (e.g. pp. 458^t, 494^k, 500^t) will be found well worth a separate, exhaustive pursuit, being a very useful side-help towards necessary textual reconstruction.

(f) TEXTUAL ELONGATION.

The phenomenon of textual elongation has demanded three-fold treatment as follows :—

1. When a word is read (as in Maitrāyaṇī Saṁhitā) as ending in *वा*, being a peculiar phonological resultant of original terminal *अस्* or *ए* before accented initial vowel of another word¹, the said *वा* is converted into either of its above-mentioned respective bases accompanied, generally, by a footnote reference to this change, e.g. p. 561^s.

2. When a word is read as ending sometimes in a long vowel and sometimes in a short one (as is the case with a few verbal forms and indeclinables) on account of historical or metrical reasons, this double aspect is indicated in juxtaposition, when entering the word at the head of the combined referential section against the practice of the Pada-texts of uniformly reading a word of this type as ending in a short vowel², e.g. *अव्>अव>वा*, *अघ>घा*, *अग्नि>ग्नी*, *अग्नि>रह्>अग्नि...रह्य>घा*.

¹ The situation needs further consideration, for it may possibly represent a fossilised reminiscence of original long vowels, in which case the treatment referred to here will have to be modified.

² cf. Intro. IV, 4, c, xl.

This rule essentially holds good also in the case of prepositionally compositive indeclinables of the above mentioned type¹, e g १ अतु, > नृराष्ट्र, २ स (तु>) नृराष्ट्र

3 Initial syllables of reduplicative word forms, mainly of the intenso frequentative type, are sometimes read as ending in short vowels² (e g लृदाण्-, लृदाण्-, वृत्स्व), but more often as ending in long ones (e g लृदाण्-, अतु***लृदातु, लृदाष्ट्रै, लृदाष्ट्र) The Pada texts do not observe a uniform rule in these cases (e g ममहन्ताम्, ममृचे, ववसान्, ववृषाण्-, beside चाक्लृष्टे, चाक्लृष्टि, चाक्लृष्ट) Words of this class are entered here uniformly in accordance with the either aspect of the Samhita texts (e g लृदाण्-, beside लृदाण्)

(g) TEXTUAL PADA PĀTHAS

Ancient Pada pathas of five texts, namely, Rgveda, Madhyan dina and Taittiriya Yajurvedas, Kauthuma Samaveda and Saunakiya Atharvaveda are available in print Pada patha of Mahtayana Yajurveda is found frequently noted in the critical apparatus attached to its edition A manuscript of this Pada patha is also locally available⁴ A few points bearing on the relationship of this Concordance to these ancient records of separation of textual word units may be given as under —

1 When the entries as made here agree with the Pada texts, which holds good in the case of an overwhelming majority of them, no reference is made to the latter

2 In cases of discord between the two, and there is a good crop of them, too, the Pada texts are regularly noted and also discussed, if necessary, in footnotes, e g pp 83^b, 219^a, 242^a, 295^a, 346^a, 439¹, 494^k, 587^a

¹ Accordingly, discrepancies here and there (e g अ कुम्भ) merely represent the preliminary, incompletely developed stage of the application of this technique

² From the point of view of the Ur Aryan philology the practice of the Pada texts in respect of reading long reduplicative syllables as short ones has hardly any justification

³ For treatment of long vocalic finals of initial components of certain composite declinables, cf Intro IV, 3 d, viii.

⁴ The so called Rāvana's Pada pāṭha of Rgveda a manuscript of which, Aṣṭaka VII only, is deposited here does not differ in any way from the familiarly known Pada pāṭha as attributed to Śākalya

3 In cases of doubtful entry, the Pada texts are noted to the accompaniment of descriptive assessment of pros and cons, e g pp 6^a, 147^b, 154^a

4 While Pada texts, as a rule, do not put Avagraha between the negative particle and the next component in a compound word, the Concordance regularly supplies the requisite mark, thereby lining up negative compounds with all other compounds. The value of this departure will be apparent from cases like अ-पत्ति- (as against अपत्ति- according to the Pada text), where accent on the negative becomes more clearly understandable through it than it could otherwise be¹.

5 In many other compounds of doubtful nature, in which Pada texts avoid putting Avagraha anywhere, the mark is supplied here, often as a tentative measure and discussed as such in footnotes, e g p. 61^a.

6. Where there is discord between a Concordance entry and the corresponding Pada text in respect of the position of Avagraha, the subject is duly dealt with in footnotes, e g pp 91^a, 159¹, 163^m.

7 As against the practice of the Pada texts of indicating a prepositional component of a composite verb as such only when the former is unaccented, the same is given here as such, irrespective of its being accented or otherwise. This device, affecting as it does thousands of entries, has, in its turn, necessitated close investigation towards determining real existence of mutual affinity between the two parts of each such case²

¹ It is, however, to be observed that this departure, useful as it is in cases like the one under reference, where the negative adjunct qualifies an entire following compound and not its initial component alone, has a barely mechanical value of referential convenience as distinguished from a scientific and historical one. For, it seems, the Pada texts had a very significant tradition at their back in refraining from separating the negative component from a following word in that the basic entry अ- is a mere phonetically residual reduction from the original word unit अ- of diminutive and negative signification and that as such it lacks independent locus standi, at least, from the point of view of the Ur Aryan philology (cf. Inn अ- ३)

² But, it is quite likely, that the Pada texts are here keeping alive the memory of olden times when the so-called accented prepositions as understood by later grammatico-etymologists, were still adverbs, which could be used as unaccented prepositions only on entering into composition with immediately following accented verbs, the implication being that enclitic verbs did not possess compositive potentiality (cf. Intro IV, 3, a, 4)

8. As indicated above under the preceding head, the Concordance more often differs from than agrees with Pada-texts in its method of recording cases of textual elongation.

(h) SCHEME OF CATEGORISED RECORD.

1. Partly on morphological and partly on significative grounds, word-units are registered here, under three grammatical categories, namely, verbs, declinables and indeclinables, arranged in one, common, pedigreed, alphabetic order.

2. While detailed mechanism of the distinctive record of these categories follows in the separate sections on them, some general observations on the subject may be made here :—

- (i) The verbal section comprehends entirety of tense and mood formations from primary as well as secondary roots, both simple ones and prepositionally composite ones.
- (ii) Verbs signifying simple predication, are grouped in distinction from separate sub-groups, relating to those used in causative, desiderative or intenso-frequentative sense. The former, in their turn, are further separated in two sub-groups, one consisting of forms based on developed stems (i. e. Sārvadhātukas) and the other of those based on undeveloped stems (i. e. Ārdhadhātukas.)
- (iii) Distinctive groups of declensional forms are pedigreed under connected verbal roots through corresponding declinable basic reductions (i. e. Prātipadikas). In cases of obscure geneological connection, unpedigreed entries are made in their own, independent alphabetic order and the same are etymologically treated and discussed in footnotes.
- (iv) A clear, gradewise distinction is made in entering declinables of primary nature (i. e. Kṛt) from those of secondary nature (i. e. Taddhita.)
- (v) Compositive character of each declinable, whether primary or secondary, is distinctly recorded, both when it appears as a first component and when it is used as a subsequent one. Besides, exhaustive cross-references are made to facilitate a thorough-going study of each compound.

forms a regular feature of footnotes and may along with the division into components be depended upon as the most helpful means of further exegetical efforts in this behalf.

- (xiv) Although symbolical distinction which is made between one category and another, has helped very much in dispensing with the general use of numerically differentiated entries of phonologically similar word-units falling under different categories, yet it is found useful and, accordingly, employed, in those cases where it is necessary to bring out accentual variation as well as in many others, in which this treatment is likely to afford a distinct view of separate semasiological aspects (e.g. different kinds of nouns.)

(i) ACCENT.

While detailed treatment of accent in the Concordance forms the subject of a separate, subsequent section, the following observations, being of general nature, may be made here in this connection :—

1. Every accentual entry is explained in footnotes, this along with etymo-grammatical and text-critical discussions being their most essential constituent.

2. Inter-textual accentual variation is regularly indicated and correlated in footnotes, e.g. p. 370^a.

3. Necessary emendation of accent is made and indicated as such, e.g. pp. 7^m, 37^a, 145^a, 221^a, 224^b, 287ⁱ.

4. Textually unavailable or uncertain accent is only occasionally supplied, e.g. pp. 60ⁱ, 65^a.

5. While *Udatta* and the so-called independent (*Jatya*) *Śvarita* are regularly and distinctively marked, the former alone is recognised as the original accent, ontogeny of the latter being explained on the basis of the same, thereby correlating it with the ordinary *Kṣaipra* phenomenon, e. g. pp. 537ⁱ, 566^a.

6. The phenomenon of double accent is admitted only as a fossilised representative of a very primitive condition of the Ur-Aryan morphology, in which the subsequently so marked synthetic characteristic of comparatively later Sanskrit had not yet advanced much beyond the initial stage of compositional repetition or juxtaposition

of independently usable, accented word-forms, signifying varied case-relations and, also, tending to develop adverbial and prepositional values. Accordingly, the basic reductions like *भग्नी-योम-* and *भुक्ता-पुस्त-*, which are more in accord with the Pāṇinian notion of them (e.g. pp. 37^b, 49^a) than with the idea just being indicated here, had better been entered as *भग्नि-(+)योम-*, *भुक्ता-(+)पुस्त-*. The present ontogenetical conception of this phenomenon may also be said to have been responsible for the discovery of the three grades of combination of an indeclinable with a verb (cf. Intro. IV, 1, h, 2, xii). This, coupled with the thorough going discrimination which has been made as between the adnominality or adverbiality of each occurrence of an indeclinable, has necessitated a large number of verbs, which have been understood so far as being doubly accented and composite, being recorded here as two singly accented separate words in each case, e. g. pp. 178ⁱ, 184ⁱ, 185^b, 317ⁱ, 319^e, 321^a, 327^a, 329^k.

7. The system of marking Udatta and Svarita as followed here, is an eclectic innovation, which is based upon the traditional systems and, which by virtue of its directness, simplicity and suggestiveness, may be well worth consideration towards uniform adoption in future editions of the texts.

(i) ETYMO-MORPHOLOGY.

1. Yaska and Pāṇini were the brightest, though not the earliest, exponents and systematisers of the long line of ancient Indian school of grammatico-etymologists (Nairuktas), who enunciated the theory of verbal origin of noun and, for the matter of that, adjective and adverb, which were regarded either as mere semasiologically differentiable aspects of or as secondary derivatives from it. They evolved the wonderful technique of verbal roots on the one hand and separate sets of conjugational, declensional, primary, secondary, feminine and denominative suffixes on the other and described every verbal, nominal, adjectival or adverbial form, primary or secondary, as a combination of some ultimate verbal root with one or more suffixes from the corresponding set or sets. While the entire significative range of a verbal root in its varied nominal transition remained exclusively centred upon itself, the suffixal machinery, though void of any meaning in itself, was supposed to possess the potentiality of lending the requisite, distinctive colouring to root-

meaning at each stage of its said transition. Thus, for instance, the presence of the action of eating as found in the denotation of the words, अत्ता, अद्तद् and अक्षद् was due to the presence in them of the common verbal root, √अद् to eat ; but the active, abstractive and passive relationship of the action of eating as respectively denoted by these words was derived from the respective presence in them of the suffixes, रुच्, ल्युद् and क्. A frame-work of indicatory letters (Anubandhas) as attached to suffixes was invented, specially by the grammarians as distinguished from the etymologists, readily to help a note being made of particular phonetic and accentual changes in the radical portion as attending suffixal contact.

2. While this analytic treatment was the recognised province of Vyākaraṇa, Nirukta, as following it in principle, was in a way complementary to it in that by bringing to light, as its primary function, the phonetic changes which language underwent in being spoken from generation to generation, it enabled obscure words being passed through a mental process of reversion to the original situation (Pratyakṣa-vṛtti), favourable to their right analysis into radical and suffixal elements.

3. It is, however, noteworthy in this connection that their respective treatment of the phenomenon of phonetic change constituted the real line of demarcation between these two Vedāṅgas in that, as stated above, Vyākaraṇa sought codification of this phenomenon on the basis of specially indicatable peculiarities as attaching to suffixal elements when coming into contact with particular basic elements, verbal as well as nominal, and Nirukta recognised the same as inherent in the very nature of the spoken word, both in its basic and suffixal portions and, therefore, admissible as such without attributing its incidence, whether in a base or in a suffix or in both, to either of them as a speciality belonging to it.

4. The following points may be noted as bearing on the treatment followed here in this matter :—

(i) The Concordance is presented in a thorough-going Pāṇinian setting, the above-mentioned etymorphological principle being strictly adhered to.

(ii) In the case of regular, pedigreed entries, etymological aspect being self-evident, corresponding footnotes concern themselves mainly with the morphological side.

- (iii) In the case of etymologically obscure and, therefore, unpedigreed entries, corresponding footnotes are intended to afford a complete view of previous contribution, ancient as well as modern, to the subject, accompanied by its critical assessment as well as new suggestion, if any.
- (iv) In most cases, phonetic changes are explained both according to the Vyākaraṇa and the Nirukta sections of the ancient grammatico-etymological system and an attempt is made to correlate their respective terminologies.

5. But while the Pāṇinian system forms the structural backbone of the Concordance on account of its remarkable intrinsic merit and firmly established universal recognition, another quite independent hypothesis in the Ur-Aryan philology is also envisaged in numerous footnotes. The following remarks are intended just to point out some of its salient features :—

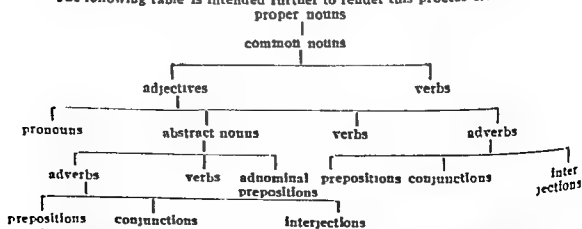
- (i) The Ur-Aryan speech expanded out of accented, monosyllabic significant, basic sounds.
- (ii) Each basic sound was of a composite nature, beginning as an aspirated or sibilated consonant and finishing up as a rolling vowel, with a nasal tendency.
- (iii) These basic sounds, which do not seem to have been more than five, but may have been fewer, may be represented as *ṛ, *ṛ̥, *ṝ, *ṛ̃ and *ṛ̂¹.
- (iv) As a result of natural variation inherent in pronunciation from man to man, each basic sound was uttered in a number of ways in respect of both its elements, consonantal as well as vocalic².
- (v) Ur-Aryan was a non-inflective language.
- (vi) Originally conceived as nouns and used in series to convey

¹ For the elongated representation of the common vocalic aspect of these basic sounds, and for the devolutional phenomenon in the Aryan vocalic system, characterised, in pausa, by an elisional tendency, cf. Pre. II, 8, fn.

² The general line taken by this phenomenon of variation is being illustrated hereafter in the form of a ready-reference chart in the case of one of the basic sounds (cf. RC. १).

- connected ideas, the above mentioned basic sounds gradually developed interrelated values of different parts of speech, still at the primitive uninflected stage, in the order of proper nouns, common nouns, adjectives, pronouns, abstract nouns, adnominal prepositions, conjunctions and interjections and subsequently, through the inter play of the compositional phenomenon, verbs, adverbs and adverbial prepositions¹
- (vii) Frequency and constancy of several serial types of the basic sounds were responsible for the development of compositive tendency in them. It manifested itself in a number of ways starting with the primitive compound, consisting of loosely strung two components, which maintained their separate accents intact, and culminating in the rich variety of the several types of consolidated and singly accented compounds of later usage. Accordingly, the doubly accented particle **वाच** [**<०३२- + ३२-**] is of great historical importance, being the only surviving representative of the above mentioned primitive compounds in the form of juxtapositive conjunction of two separate word units
- (viii) Of the later compounds, oxytone *Dvandva* was the first to come into vogue, gradually followed by the other principal varieties, namely, oxytone *Tatpuruṣa* on the one hand and *Prādicum Bahuvrīhi*, which maintained the accent of the first member on the other²

¹ The following table is intended further to render this process clear —

² Accordingly, as the Ur-Aryan terminology is gradually recognised and the close relationship between *Prādicum*, on the one hand, and *Bahuvrīhi* instead of

Samāsa, the last mentioned formed the common origin of the rest. Therefore, there is no essential distinction between the primary verbs and the so called denominative verbs, as understood at present, except that the latter came historically later than the former.

(k) CORRELATION OF SYSTEMS

Although from the point of view of the hypothesis of uninflected monosyllabic origin of the Ur Aryan speech, as adumbrated above, Paninian basic as well as suffixal elements have no objective existence (e.g. pp. 439¹, 443²), yet, for reasons as already stated, this Concordance is set strictly in accordance with the Paninian twofold terminology. Accordingly, the following points may be noted as indicating how the new hypothesis is given in footnotes in correlation to the Paninian system —

1 Basic monosyllabic sounds are represented as ending in क् being the familiarly known, common, theoretical, starting point for the objective triple phonetic variation, namely, अक् , इक् and उक् .

2 When a basic monosyllabic sound is referred to in respect of its verbal usage, it is prefixed by the familiar radical sign, e.g. p. 580^b.

3 When a basic monosyllabic sound is referred to in respect of its nominal usage it is put as a derivative and supplied with the familiar terminal hyphen e.g. p. 587^b.

4 Most of the Paninian verbal roots are of a composite nature and, wherever necessary they are explained as such, indicating their components e.g. p. 479^a.

5 A new semantic theory is introduced to explain how, e.g. $\sqrt{\text{अह्}} > \text{अहं}$ could denote many unconnected things, e.g. a hymn, the sun and the plant of that name. This is the theory of Bahuvrīhī Dhatu (abbreviated as बहुव्रीहि) or verbal roots of multiple origin. In the light of this postulation verbal roots of this kind are common, undifferentiable phonetic descendants of entirely separate predecessors with different meanings², e.g. pp. 416^a, 437¹, 479^a.

¹ The implication is that but for this correlational consideration it is unnecessary to represent the basic sounds with the long vowel, the short one being quite sufficient.

² As a corollary to this hypothesis, it is to be observed that when a root consisting of one of the basic sounds happens to be characterised by homonymic roots

6 Paninian suffixes are occasionally traced to their objective ancestors, ■ g pp 163^b, 341^k, 381^e, 403^a, 425^e, 426^m, 430^s, 486^b, 490^a, 494^b, 502^b, 504^a

7 Pronouns and other parts of speech, wherever possible, are brought within the fold of regularly pedigreed entries, e g २भुत, भस्मद्-

(I) PĀNINIAN STUDIES

The main lines on which the Concordance serves the purpose of carrying on comprehensive and comparative studies in the Pāṇinian system may now be briefly indicated as under —

1 Yaska's four fold categorisation of words¹, namely, nouns, verbs, prepositions (Upasargas) and particles (Nipātas) was further consolidated by Panini. He treated² prepositions under particles and grouped them together along with certain other words listed in Gaṇapatha under स्वर as indeclinables³, all of which he put as a special sub class of declinable bases (Pratipadikas) with declensional suffixes dropped⁴. But this

tiality, the phenomenon is to be explained on the basis of the distinction to be made between the really basic sounds on the one hand and those only apparently so on the other, the latter being only phonetic remnants of primitive composite sounds. The residual process may be represented, e g. as, *घर्- + *मर्- > *घमर् > *घामर्- > *घमर्- > *घमर् > *हमर् > *मर् > √*म, which is obviously different from the original reduction √*म, responsible for the second component in the above mentioned primitive compound. Just to indicate the potentiality of this theory as a useful tool for further researches, incidental reference may be made to the current theory of the Indo Iranian clash in ancient times. It is supposed that as a result of it Deva as a diefic term with Indians became a demonic one with Iranians and Asura as a diefic term with Iranians became a demonic one with Indians. In so far as the philological aspect of the theory is concerned, it is obvious that it will fall to the ground if the present hypothesis of multiple origin of homo phonological words is conceded. And, quite incidentally, the presence in the Ur Aryan speech of this composite tendency of its basic sounds, may be said to be additionally vouched for by the persistent use of auxiliary verbs in all Aryan languages, ancient as well as modern.

¹ cf Nirukta, 1

² cf Aṣṭadhyāyī, 1.4.58

³ cf op cit. 1, 1, 37

⁴ cf op cit. II, 4.82.

process, which seemed to reduce the number of the categories to two, failed to assume any objective value in that it served merely to side-track into the technical jumble the real problem of finding out the way to etymomorphological correlation of indeclinables with the other two categories. The Concordance, as already observed, follows, in substance, only the non technical aspect of the Pāṇinian method in that indeclinables are treated here as a category apart to the accompaniment of adumbration of the fundamental principle of their intimate connection with declinables by virtue of their being recognizable as fossilised declensional forms.

2 In correlating Pāṇinian enunciation with the Concordance entries, the scheme which is followed is as under —

- (i) When any aspect of an entry is the subject of an *Astādhyayi sūtra*, *Gana sūtra*, *Unādisūtra*, *Phit sūtra*, *Vartika* or *Isti*, the same is regularly cited, e.g. p. 1^a.
- (ii) When an obscure aspect of an entry is not the subject of a specific Pāṇinian enunciation, an effort is made to explain the former on the basis of special utilisation of the framework of the latter, often involving lengthy and intricate discussions bearing on textual and technical interpretation, e.g. pp. 6^a, 41^a, 42^a, 76^a, 90^a, 91^a.
- (iii) A large number of entries, hypothetical as well as textually preserved, are responsible for the introduction of a very comprehensive process of supplementation and corresponding enrichment of the Pāṇinian tradition in respect of the *Pada*, the *Gana* and the *Set* and *Anit* aspects of verbal roots and, also, in that of suffixes, *Anubandhas* primary and secondary formations, conjugation, declension, composition, accent and other grammatical and phonological details. A substantial portion of the critical apparatus is devoted to proper registration of this process which is specified, in bold type, by the word, उपसर्गः or उपसर्गः (common abbrev. उप) so familiar to students of *Kātyāyana* and *Paṇini* or, in a few cases, by the word उप. This device is intended to facilitate utilisation of the data which are recorded here, being, so to speak, a continuation of the

contribution as made in this behalf by those ancient teachers, e. g. pp. 43^b, 227^a, 241^k, 472^d.

- (iv) When some aspect of an entry¹ is explained on the basis of the principle of phonetic decay, an effort is often made to correlate the latter by rendering it into Pāṇinian terminology, e. g. pp. 1^a, 472^d.
- (v) When an entry is discordant with a specific Pāṇinian enunciation, the same is duly reported, e. g. pp. 11ⁱ, 41^k, 90^b, 223^b.

(m) PREVIOUS AUTHORITIES.

Varied as the nature of discussions in footnotes is, an effort is always made properly to represent and weigh both pros and cons of a case, as viewed by previous authorities, being respectively headed by the comparative and differentiative abbreviations **तु.** and **वैतु.**, e. g. pp. 168^a, 169^a, 173^m, 174^a, 226^b, 316^c.

2. TREATMENT OF VERBS.

(a) ROOTS.

1. The radical sign, **√** is uniformly prefixed to verbal roots as their characteristic graphic representation, e.g. **√१भृद्**, **√२भृद्**.

2. In the Pāṇinian system, a verbal root generally consists of two parts, namely, the radical element proper and the indicatory portion, Anubandha. For the purposes of this Concordance, however, only the real radical element is given without the technical accompaniment, which *has no significance outside the Pāṇinian system, but is, on the other hand,* likely to cause serious embarrassment by interfering with the essential alphabetic order, e. g. **√भञ्ज्**, **√हृ** < **√भञ्ज्**, **√दुकृ**, respectively.

3. The Pāṇinian 'Idit' roots, namely, those accompanied by the indicatory short **इ** as a mark of their prospective taking in of a nasal element in the process of their conjugational and derivative expansion, are entered here with their nasal potentiality made manifest, e.g. **√१भृद्** < **√भृहि**.

4. When a root exhibits this nasal element only in some of its conjugational or derivative forms and does not do so in others, it is recorded twice in the Pāṇinian system distinctly to bring out its duplicate character in this matter, which is done here by simply

indicating the nasal aspect in juxtaposition with the preceding non nasal one in the same entry, e g. जनि/दम्, म्.

5 It is included in the scheme which is being followed here that such roots as are essentially different on semasiological grounds though phonographically needing identical representation, should in the last analysis be numerically differentiated. But at the present stage of the progress made in this matter, the treatment still remains, even if unavoidably, uneven and incomplete for which a reference may be made to fnn to √भर्, √भर्ष>भर्ष √भश् √भश् √भश्, √भश्. In the circumstances the safest course as now emerging for being followed till, at least, the consolidated index stage, (cf Intro II, c, 2) and, may be, the Dictionary stage (cf Intro II, a, 2) are reached, is to indicate, wherever specifically needed, the particular significance in which a root of this type, designated here as a Bahu prasthana Dhatu (abb बधा), is intended, whether in the body of the Concordance or in the related footnote, e g √भर्, √भर्ष, √सर्ष *सरणे (p 528')

6 Prepositionally composite roots have been treated exactly on the same lines as the simple ones. Instead of entering them in subordination to the latter, they are given an equal status with the same in order that the primary and the secondary vocabulary as severally connected with and derived from them may the more clearly and independently be represented as each distinct family group and may the more easily be referable as such in its own alphabetic order, e g भति/पद्, भन्तु/पद्, भति/पद्. But, in a way, centrifugal as this process is, it is regularly accompanied by its centripetal correlative in that the treatment of every simple root is concluded with the indication of the one or more prepositions, in composition with which it is found used, e g √भञ्ज [भञ्ज°, भञ्ज°, भञ्ज°] The employment of this duplicate system of record will naturally help in each root being studied comprehensively both in its simple state and in its prepositionally composite usage. The characteristic utility of this referential apparatus becomes the more pointedly remarkable in the case of such roots as are available only in prepositional combination and as such are given in their alphabetic order merely for the purposes of cross reference, e g √भर्ष. The following points deserve special attention in the matter of the record of these roots —

- (i) The treatment of cases which do not offer any scope to crasis between the prepositional and the radical components, is quite simple in that the medial radical sign clearly differentiates them from each other in their juxtapository entry, e g अति/पत्.
- (ii) When there is crasis between the prepositional and the radical components, round brackets, containing the combining elements separated by the radical sign is put after the resultant syllable, embodying the said phonetic phenomenon, e g अवा (व/३अ)स्, जवे (व/इ), अम्य(मि/अ)म्
- (iii) When there are more than one prepositions attached to a root, the same are divided from one another by means of one or more additional medial hyphens, according to the need of a case, e g अति प्र/क्ति, अनु प्र/युज्, अनु-स-म/या
- (iv) When there are more than one prepositions attached to a root and there is crasis between themselves, round brackets, containing the combining elements separated by a hyphen, is put after the resultant syllable, embodying the said phonetic phenomenon, e g अनु(ति उ)द्/मद्, √अन्दा-(तु-आ)/म्, अनु-वर्वा(ति आ)/वृत्
- (v) When there are more than one prepositions attached to a root and there is crasis between themselves as well as between the root and the preposition immediately preceding it, the situation is represented by putting round brackets, containing, first, the combining prepositions mutually separated by one or more hyphens and, then, the root and the preposition next to it separated from each other by the radical sign, e g अस्तुदि(मि उद्/इ), अस्तुदे (मि-उद् आ/इ).
- (vi) In entering a root preceded by more than one prepositions, the order in which the prepositions are arranged depends more on their comparative semasiological proximity to the root than merely on the sequence of their textual occurrence, e g उप(प आ)/गम् > आ उप सन्तन
- 7 When an extra Nipata adverb is prepositionally, attached

to a root, the latter is treated here just like an ordinary prepositionally composite root, e. g. अन्तर-आ/घा, अन्तरि(इ/इ), अस्तमि(म्/इ), अरण्येऽनु/वच्¹.

8. Denominative roots are given as such in their alphabetic order under their respective nominal or adjectival bases. The following special points relating to their somewhat varied entry are to be noted :—

- (i) Complete reductional stage is represented by a root derived by means of the Pāṇinian suffix क्त् from a base ending in अ, being given as unaccented, consonant-ending one, e. g. √अच् > ओम- > √*ओम्.
- (ii) A denominative root tending to be employed in its conjunctive or derivative expansion as one formed by adding the Pāṇinian suffix णिच्, is given unaccented and as one ending in इ, e. g. अन्त- > √*अन्ति, २अन्ध- > √*२अन्धि (i. e. just like an ordinary Curādi root or a causative base and without following the general modern method of entering a root of this type as one ending in अच्).
- (iii) Denominative bases other than the foregoing two types are entered with proper accent, representing the stem-stage, preceding the personal or derivative endings², e. g. अहंस्- > √*अहोयु, अन्न- > √*अन्निय.

9. Our basic literature bears testimony to the presence of a number of defective roots, namely, those which in the course of their chequered fortunes through ages lost a measure of their self-sufficing entity in that while some of their forms remained popular in literary usage, the rest somehow dropped off, making room for the corresponding ones of certain other roots, which were often similarly defective

¹ vs. the practice of modern lexicons not to register roots of this kind, obviously, thereby rendering it difficult for them to explain the presence of prepositionally composite verbal derivative accent (cf. Pāṇini, vi, 2, 139) found in words like अरण्येऽनु-वाच्य, as sought by them, independently of the radical precessionism; also, vs., the alternative course of Taddhita formation as per p. 401².

² It is to be observed that the limitations of the Pāṇinian technique have prevented the reductional representation being practicable in most of these cases.

in respect of their other forms. In the Pāṇinian system, they have generally been treated as synonymic pairs, one member of which is mentioned as the root proper and the other as a merely complementary substitute for it in certain conjugative and derivative forms. The following points may be noted in connection with the treatment of these roots here:—

- (i) When the members of a Pāṇinian pair of this kind happen on immediate¹ philological grounds to be separate from and independent of each other, they are treated as any other two unrelated roots, e. g. $\sqrt{\text{अस्}}$ and $\sqrt{\text{भू}}$, $\sqrt{\text{दा}}$ and $\sqrt{\text{यच्छ}}$, $\sqrt{\text{दृ}}$ and $\sqrt{\text{आह}}$, $\sqrt{\text{च}}$ and $\sqrt{\text{धाव}}$, $\sqrt{\text{इह}}$ and $\sqrt{\text{पश}}$, $\sqrt{\text{इ}}$ and $\sqrt{\text{गा}}$.
- (ii) When the members of a Pāṇinian pair of this kind happen on philological grounds to be interrelated as cognates and, also, readily recognizable as such, the less used of the two is simply entered in its alphabetic order, whence it is cross-referenced to the more used member, in juxtaposition to which it is given in round brackets and under which its entire forms are distinctly registered in a separate paragraph, e. g. $\sqrt{\text{इच्छ}}$, $\sqrt{\text{अच्छ}}$, $\sqrt{\text{गच्छ}}$, $\sqrt{\text{वच्छ}}$ and $\sqrt{\text{यच्छ}}$ in relation to $\sqrt{\text{इप्}}$, $\sqrt{\text{अ}}$, $\sqrt{\text{गम्}}$, $\sqrt{\text{यम्}}$ and $\sqrt{\text{प्मा}}$, respectively.

10. When the manifold reduction, on purely phonetic grounds, of one and the same root demands plural representation in different alphabetic orders for the purpose of independent record of its several types of conjugative or derivative forms, each type beginning with a different vowel, each radical entry is accompanied by a cross reference to its other correlated entry or entries in round brackets, e. g. $\sqrt{\text{अह्}} = \sqrt{\text{अह्व}}$, $\sqrt{\text{अह्}} (= \sqrt{\text{अह्व}})$.

11. New roots, simple, composite and denominative, are entered, generally accompanied by the usual top asterisk, to meet the following situations:—

- (i) When they are pre-supposed by certain conjugative and derivative formations, e. g. $\sqrt{\text{अहस्}} > \sqrt{\text{अहोय}}$, $\sqrt{\text{अहुर}} > \sqrt{\text{अहृति}}$, $\sqrt{\text{अप्}}$, $\sqrt{\text{अह्}}$.

¹ The implication in the use of this adjective is that at least some of the roots, being referred to here, may ultimately come out to be interrelated cogatively on the basis of the Ur-Aryan philology.

- (ii) When they are demanded by considerations of referential facility in the matter of alphabetic arrangement, ■ g
 / ✓*अर्, ✓*अर्ष, ✓*अर्ष.
- (iii) When they are indicated by etymological considerations often of the Ur Aryan character, ■ g. ✓*ऋ (p 397'), ✓*अर्ष (p 408'), ✓*म् (p 408'), ✓*वृ, ✓*वृ (p. 499')

12. According to the Paninian system, such roots as expand into forms belonging to different conjugational types have been enumerated separately as so many different roots. Here, however, they are accorded a single, consolidated entry, under which the several types of their forms are distinctly arranged according to the general system to be presently described, e g ✓इ, ✓ह

(b) STEMS

1 When there is some special phonetic transformation in a root in passing into the stem stage, whether on account of duplication or some other factor attendant upon the addition of a suffixal intermediary, the same is properly indicated alongside of the root, e g अति/झ (<स्या) > तिष्ठ, अभि/हृ > जिघास, अभि-स/पद् > पादि

2. When such sub stems happen to be rather too many, they are given at the head of their respective paragraphs containing their forms, e g ✓अति/तृ > अति/तृ, अति/तृ, अति/तृ, अति/तृ, अति/तृ

(c) CONJUGATIVE FORMS

1 In entering the conjugative forms as available, the primary ones belonging to the present and imperfect tenses and the subjunctive, imperative and optative moods related to them, are first given in the order, हृ, हृ, हृ, हृ and विधिलिहृ, e g अनु/हृ, ✓अभृ

2 When the forms belonging to the above mentioned tenses and moods are based on different conjugative varieties (Gāns), they are grouped stemwise, in separate paragraphs, ■ g अति/तृ, अनु/वृ

3 Then, follow the remaining primary forms in the order, लिहृ, हृ, अलीलिहृ, हृ, and हृ, e g अनु/हृ, अनु/हृ (<स्या), ✓अभृ, ✓अभृ

4 When some हृ forms are more akin to the हृ than to the हृ stems, they are separated from the हृ stem forms, if any, and treated along with the हृ forms, e g अति/तृ > अति/तृ, अति/तृ

5. Similarly, other modal forms are split up stemwise and the different types are entered separately, e. g. अप॒/मृ > अप॒...भवत्, अप॒भूतु; अपि॒/मृ > अपि॒...भूतु; अपि॒/गम् > अपि॒...जगाम्युः.

6. The single, seemingly incipient, लुट् form is treated as a derivative ending in लृट्, e. g. अन्वा॒/गम् > अन्वा॒-गन्तुः.

7. In the case of the Ubhayapada roots, the Ātmanepada forms precede the Parasmaipada ones, e. g. अभि॒/मृश्, अभि॒/रभ्.

8. The forms are arranged personwise and numberwise in the order, III, II and I and singular, dual and plural, respectively, e. g. अभि॒/रभ्, १भत्.

9. When a form is to be recorded both accented and unaccented, its accented aspect precedes the unaccented one, e. g. ॠवत् > अ॒वति, अ॒वति; ॠभत् > अ॒स्ति, अ॒स्ति.

10. Primary forms having been exhausted, next come in order, arranged on the same lines, passive, reflexive, causative, desiderative and intensive forms, e. g. ॠम्बु, अति॒/तृ, ॠद्, अतु॒/शब्.

11. When the final short vowel of a form is lengthened in the Sāmhita text, the same is shown by putting the original and the emergent aspects in juxtaposition¹, e. g. अप॒/हृ > अप॒...हृ > ता, अपि॒/मृ > अपि॒ मृन् > मा, ॠवत् > अ॒व > वा.

12. The conjugative treatment of a root is concluded by enumerating, inside square brackets, the prepositions which are used in combination with it, e. g. ॠद्...[अपि॒, आ॒, वि॒].

13. Peculiar and unfamiliar forms are repeated in their alphabetic order also, whence they are duly cross-referenced to their proper entries, e. g. अप्सन्त < ॠ०अप्, अ॒इन्द् < ॠ२अश्.

14. The following points deserve special attention in the matter of the record of the forms of positionally composite roots :—

- (i) The prepositional components of these forms are found used in two ways, namely, as their integral components and as separate entities. In both cases, extreme caution is needed in distinguishing between the use of a Nipāta as a genuine

¹ cf. Intro. IV, 1, f, 2 ff.

preposition from its use as a mere adverbial adjunct¹. Indeed, this presents one of the most difficult practical exercises of the Vedic philology in that every individual case, according to its special situation, has to be determined on the basis of mainly semasio syntactical and accentual, and sometimes, also phonological and metrical considerations

- (ii) The treatment of prepositionally integrated forms is quite simple in that they have merely to be copied out, e g अति/ह > अतिक्रोति
- (iii) When the prepositional component of a form is used in separation from it, the situation is represented by the typographical device of putting dots between the two components, e g अति/त् > अति तरामति
- (iv) When after a prepositionally composite form has been read in a text, the preposition alone is repeated, implying similar repetition of the verbal form, the same is represented by making a separate entry, in which the implied form is supplied in distinct type in juxtaposition to the preposition and inside round brackets, e g अप/वुद् > अप¹(वुदस्व), where the additional device of the degree figure also represents repetitional triplication
- (v) When the prepositional component of a composite verbal form occurs in a Pratika as quoted from elsewhere without the verbal component as read in the original text, the latter is duly supplied in distinct type, inside round brackets, (cf Intro, IV, 4, 6 2) e g अभी(मि/ई) > अभि(ईमहे)
- (vi) When the occurrence of a preposition in a text implies the contextually needed verbal form having to be supplied from imagination, the situation is represented either by putting the preposition juxtaposed by the empty radical sign followed by a hyphen mark as in head entry and suggesting the radical component in the footnote to the

¹ i.e. as envisaged by Pāṇini (I, 1, 58) and as against the enunciation of Yāska (1, 1), involving inherent isolation of Upasargas as constituting an independent category (cf Intro IV, 1, 3, 5, 1 ff for the Ur Aryan implication)

same, e g अति√- , or by treating the case under the fully supplied root with this difference that at the particular reference, the implied form is given inside round brackets in distinct type, e g अप√गम् > अप(गमयन्तु)

- (vii) In giving prepositionally composite forms, crasis between one preposition and another and between a preposition and a root is fully maintained, e g अम्यु(मि-उ)पा(पञ्च)व√ह > अम्युपाचहरामि

3 TREATMENT OF DECLINABLES

(a) DISTINCTIVE SYMBOLS

1 All declinable bases are distinguished from verbal roots on the one hand and indeclinables on the other by being supplied with a terminal hyphen, which indicates that they enter into actual use only with proper declensional suffixes added to them, e g अस्तः, कश्चिद्, अग्निः, अग्नादी, भाग्येय, अग्नि-दग्ध

2 An asterisk is put on this terminal hyphen to indicate basic reduction in the case of a word, generally not recognised as pertaining to the category of declinables, e g अमृत*, शत्रुम्*²

3 When it has to be indicated that a particular declensional form is used as a sub base in that it enters as such into combination with other words, it is accorded a separate, un accented and un hyphenated entry at the head of its compounds, e g अग्र > अग्रे

4 A composite base, which is arrived at by combining the components as textually read in separation, is entered with the sign φ prefixed to it¹, e g φअग्नि-रोहद्, φअप ज्ञद्, φअप-ज्ञद्

(b) ARRANGEMENT OF PRIMARY BASES

1 Every primary declinable base is entered immediately under the verbal root from which it is derived, except when the conjugational forms related to the latter may have to intervene, e g अहोय, अहोयद्, अग्नि इवमुद्, अग्नि इति

¹ So far, only some prepositionally composite participial bases as representing this type having come under observation, this phenomenon may be correlated to the parallel one in the verb section (cf Intro. iv, 2, C, 14, iii)

2 When a primary declinable is derived from a verbal sub-base treated along with its head base, the foregoing general rule is followed in entering it only after the entire conjugational forms, whether belonging to the head base or one or more sub bases attached to it have been exhausted, e g. अति√त् > अति√त् > अति-त्-

3 Primary declinables, if many, are entered in the alphabetic order, e g. √भृ > भृक्, भृत्-, कृति-, कृम-

4 In the case of group bases, those treated as complementary bases are alphabetically arranged as sub bases under or along with the head base, with which they are connected either on phonological grounds or as being its cognates¹, e g. भृत्- > भृत्-, अमी, अमु, अस्मद्- > मस्मद्-, अहम् 'आप्, अहन् > अह, अहन्-, अह- , अह-

5 Arrangement of primary declinables is occasionally liable to be interfered by the combined alphabetic entry of one or more cognate indeclinables, e g. अनु वृद्ध-, अभि-वृद्ध-, अभि वृद्ध

(c) ARRANGEMENT OF SECONDARY BASES

1 All secondary declinables are alphabetically arranged under the primary bases to which they may be related

2 Such of them as are homo vocalic in that their initial syllables have not undergone any gradational change, are put in the columns which are separated by a single measure from those in which the related primary bases have been entered, e g. अग्नीषोमीय > अग्नीषोमीय, अग्नि > १अग्निय-, २अग्निय-, अग्नि-

3 Such of them as are allo vocalic in that their initial syllables have undergone some gradational change, are taken up before the other secondary or compositional entries, which are homo vocalic and put in the columns which are separated by a double measure from those in which the related primary bases have been entered, e g. अतिथि- > अतिथि

4 But when an allo vocalic secondary base is related to a primary base which is not used as the first member of a compound, the former is put in the column which is separated by a single measure from the one in which the latter has been entered, e g. अग्निपण- > अग्निपण

¹ This treatment is being extended in the continuation to comprehend cases of textual cerebralisation, e g. अत्र, अ, अ, अ- अत्र, अ (vs अत्र as registered here).

5. The arrangement of tertiary bases and those still further removed from their primary originals also follows the foregoing rules in that, in general, every derivative base, whatever its development-stage, is put under the base, which immediately precedes it in the order of development, in the column separated by a single measure from the one in which the latter has been entered, e. g. २अ-दिति-> आदित्य-, आदित्य-वत्.

(d) **ARRANGEMENT OF COMPOSITE BASES.**

1. Composite declinables are characteristically distinguished from simple declinables by being given an additional medial hyphen, e. g. अय-द्-न्, अय-दांस-, अय-दात्-.

2. When a primary compound further enters into secondary composition with a simple declinable, the position of the medial hyphen shifts forwards or backwards, as the case may be, so as to lie between the primary compound on the one hand and the new component on the other, e. g. अयदांस-द्-न्, अयि-कृष्णाजिन-.

3. When two primary compounds further form a secondary compound, the latter alone is indicated by a single medial hyphen, e. g. अयदांस-दुःदांस-, अजात-पुत्रपक्षा-.

4. Compounds are recorded alphabetically, if many, under their first components after the secondary derivatives of the latter, if any, have been entered, e. g. अयिधि- > अतिथि-वत्, अतिथि-यति-.

5. A primary compound is put under its first component in the column next to the one in which the latter has been entered, e. g. १ असुर- > असुर-अयण-.

6. A secondary compound is put under its first composite component in the column next to the one in which the latter has been entered, e. g. अयदांस-दुःदांस-.

7. When the final syllable of the preceding component and the initial one of the following component of a compound are phonofusively affected, whether either of them or both, the situation is duly indicated inside round brackets introduced between them, e. g. आम्बु(ग्नि-उ)-पद्मान-, अग्नि(तो(त-ऊ)ति-, अन्तः(<र)-घोः, अतो(ति-इ)वरी-, अनु-य(<न)यु-.

8. When a long vowel with which the first component of a compound ends, represents an ancient phonological phenomenon¹, the

¹ cf. Intro. IV, 1, 1, 2 ff.

same has been indicated inside inter component round brackets, but only in terms of familiar approximation¹, e g *अ(उ>)शा-नृद्, अ(जि>)जी-गर्त, अ(ति>)ती-काश-, अ(उ>)नृ-गृह-

(e) ARRANGEMENT OF FEMININE BASES

1 Declinables which end in a long vowel and are, according to the Paninian technique, derivable only in the feminine gender are entered as such without being accompanied by the bracketed postulation of their pre feminine aspect, ending in a short vowel, e g अङ्गणा

2 Declinables which, according to the Paninian technique, though usable in different genders, are traceable in their feminine usage only are entered in juxtaposition to their pre feminine aspect, which is indicated along with the angular or arrow like pointer, inside round brackets, e g अनुपरोधु(र>)का, अश्वमा(न>)ना, अति-चर(त>)ती-, अश्व पर(शु>)शुं

3 Declinables ending, gender wise, in अ or आ but keeping the same accent intact, are grouped in a combined entry, a comma being put between the two aspects, to which the terminal hyphen is attached in common, e g अघृष्टा, अभृष्टा, अप्जान्ता

4 Declinables ending in इ or उ, which is lengthened in the feminine gender without affecting the accent, are also grouped in a like manner, e g अराति,ती, अति दिप्पुप्स, अवस्यु,स्यु

5 All other feminine declinables are put separately under their respective pre feminine aspects in the columns next to those in which the latter have been entered, thus obviating unnecessary confusion of declensional forms. The main varieties may be noted as under —

- (i) Those ending in आ, when representing distinct semasiological and, may be, etymological aspects, e g अघ्रा, अघ्राह्
- (ii) Those ending in ई and representing their pre feminine aspect with final अ or consonant, e g अ दव- > अ देवी, अ मर > अमती, अविन्- > अविनी
- (iii) Those ending in ई and representing their basic aspect in इ with accent variation, e. g अति > अत्री, अद्गुहि > अद्गुटी, अर्गि > अर्गनी

¹ According to the Ur Arjan terminology, this long vowel represents the original अर्, इर्, or उर् (cf Intro IV, 1.] 5 1 ff)

(iv) Those ending in ई and representing their basic aspect in इ without accent variation, when subject to further differentiation on various other grounds, e g अरुणि > १अरुणी

(v) Those ending in ई and representing their pre feminine aspect with final, e g अविर् > अविर्नी, अनुद्यत् > अनुद्यन्ती

(f) TREATMENT OF VERBAL DECLINABLES

Verbal declinables, namely, participial bases, which are generally treated as a part of the verbal section in modern lexicons, are here entered just like other regular, pedigreed declinables in common alphabetic order with the same, e g अप/रुष > अप रुष, अप-रुषमान-

(g) TREATMENT OF ADVERBIAL DECLINABLES

No distinction is made in the treatment of those declinables, certain declensional forms of which are found adverbially used, from that of those without such usage except that the said peculiarity in the case of the former has been made the subject of special indication in the related footnotes, e g भुविद्वेप > पद्, अनु कम् > -म्

(h) TREATMENT OF UN PEDIGREED DECLINABLES.

The following circumstances have called for a number of declinables being entered, outside the pedigreed arrangement, in their own, independent alphabetic order

1 When, in the case of a primary declinable, etymology is unknown, obscure or uncertain or is proposed in the terms of the Ur Aryan speech, e g भुनस् २भन्यु

2 All declinables, whether primary, or secondary or composite, which have suffered such phonetic change as is likely to offer some difficulty in their being readily referred to their proper place of occurrence in the genealogical setting, are treated in this way as well as duly cross referenced e g ऊति, ऊम, १भ्र, २भ्र, सुर्, आग्नेय, आदिप्यु, अना विष्णु

3 Every sub base of a group base is treated in this way as well as duly cross referenced, e g अमी, अमु, २अह, अहर्-, अहम्

4 When one or more components of a composite declinable, as proposed, are of dubious nature, e g अनीक, अमीक, अनुविद्

5 All primary negative compounds are treated in this way, e g. अ-पति, अ-पतिष्ठी in contrast to अत्राप > अत्राप-नायु

(i) NUMERICAL SEPARATION OF DECLINABLES.

1. When a declinable is met with in more than one accentual aspect, the same has been differentiated into so many separate bases, e. g. १अ-मेनि-, २अ-मेनि-; १अप्स्-, २अप्स्-; २अरु-णी-, ३अरु-णी-.

2. This treatment is likewise followed in bringing into relief certain other extra-accentual attendant factors, responsible for more than one semasiological aspects of an otherwise one and the same base, e. g. १अप्-, २अप्-; १अ-दिति-, २अ-दिति-; १अरति-, २अरति-; १अरति-, २अरति-; १असुर-, २असुर-.

3. Declinables are also subject to this treatment when it is intended additionally to distinguish them from homo-phonetic indeclinables¹, e. g. १अक्षिरस्वत्-, १अनु-.

(ii) TREATMENT OF DECLENSIONAL FORMS.

1. As a rule, only the last syllable of a base is repeated in conjunction with the declensional suffixes. The prefixed hyphen indicates that the initial residue is to be supplied from the basic entry to complete each form, e. g. अन्त- > -न्तः, -न्तम्, -न्तस्व.

2. Declensional forms of monosyllabic bases which are fully repeated under the foregoing general rule, are therefore given without the accompaniment of the preceding hyphen, e. g. सुत् > सत्, सन्तः, सन्ती.

3. Generally, the position of accent in declensional forms being the same as in the related bases, it is not indicated. When, however, there occurs declensional shift of accent, the same is duly recorded, e. g. सत् > सत्, सन्तम्, सन्त्यम्.

4. Declensional forms are arranged alphabetically and not casewise or genderwise, morphological considerations taking precedence of grammatical ones, even if only to facilitate ready and consolidated reference, e. g. अनु- > -न्तः, -न्तम्, -न्तः ; अनु- > -न्तः, -न्तः, -न्तः, -न्तः.

5. In the case of group basic entries with one or more sub-bases, the forms related to each sub base are separately arranged according to the foregoing general rules, e. g. अद्- > अद्- > -द्, -द्, -द्, -द्.

6. Declensional forms used in duplication are separately indicated as such according to the general rules, a medial hyphen being

¹ This practice is however being dropped in the continuation (cf. Intro. IV, 1, b, 2, ix ff.).

put between the doublets, e. g. अङ्गु- > -ङुः-ङुः; अङ्गु- > -ङुः-ङुः; अङ्गु- > -ङुः-ङुः; अङ्गु- > -ङुः-ङुः.

(k) NON INITIAL COMPONENTAL REFERENCE.

Each declensional section is concluded with the indication, inside square brackets and in distinct type, of the initial components of compounds, in which the respective declinable is used as a non-initial component, e. g. अङ्गु- ... [°ङु- अङ्गु, उङ्गु, लङ्गु].

4. TREATMENT OF INDECLINABLES.

1. All indeclinables are entered without any distinctive mark and, as such, are easily distinguishable from verbal roots with prefixed radical sign on the one hand and from declinables with terminal hyphen on the other, e. g. अङ्गु, अङ्गु, √अङ्गु > अङ्गु, अङ्गु, अङ्गु/दिङ्गु > अङ्गु-दिङ्गु, अङ्गु-दिङ्गु.

2. Indeclinables, which whether on account of their remote or obscure origin or otherwise, are treated as being of non-derivative nature, are co-columned with primary verbal roots, simple as well as composite, on the one hand and such declinables as have been accorded unpedigreed entry in their own alphabetic order on the other, e. g. अङ्गु, अङ्गु, अङ्गु.

3. Derivative indeclinables of the nature of absolutes and infinitives, which are generally treated in the verbal section in modern lexicons, are co-columned with their declinable cognates in common alphabetic order, e. g. √अङ्गु > अङ्गु, अङ्गु, अङ्गु.

4. Derivative indeclinables of secondarily extensional nature are put under their respective primaries in the column next to the one in which the latter have been entered, e. g. √अङ्गु > अङ्गु > अङ्गु.

5. Indeclinables, which are not far removed from their basic declensional ancestry, are put under the latter as sub-entries e. g. अङ्गु- > अङ्गु-.

6. Attention may be drawn to the following points in regard to the record of indeclinables in composition:—

- (i) When they are prepositionally attached, whether in conjunction or in separation, to verbs and declinables, the composite verbal roots and the declinable bases, as the case may be, under which the latter are arranged, are not

treated as their subordinate compounds, but are, on the other hand, co columned with them, the idea being that in these compounds, which are put in the alphabetic order of their prepositional components merely to facilitate reference, the right of priority as a semasiological factum rests with the non prepositional components, explicit or implied, as the case may be, and that the same is helped, at least, partially, in being recognised by means of an independent entry in this wise, e g भुज्/१५८, भुज् पयः, अभि/८६, अभि-रूपः in regard to भुज् and अभि, respectively

- (ii) When, as in the case of a citation from some other text, the indeclinable component of an originally composite word occurs in isolation, the same is entered according to its compatibility under the general rules, the other component being supplied (cf Intro IV, 2, c, 14, v), e g अभि(भि)/३ > अभि (ईमहे)
- (iii) When the prepositional component of a composite derivative indeclinable is textually read in separation, the latter is accorded an integrated entry, prefixed by the sign φ, (cf Intro IV, 2, c, 14, iii), e g अभि सहे(म् आ)/३ > φअभिसहेत्य
- (iv) An originally enclitically compositive indeclinable is entered independently in its own alphabetic order, its peculiar usage being indicated in a general way¹, e g ह्य,उ,च, विद्
- (v) When, however, an enclitic indeclinable enters into composition with another indeclinable, it is not separated as an independent word, the compound being entered under the first component, e g अय > अयो
- (vi) But when an enclitic indeclinable enters into composition with another prepositionally compositive indeclinable, it is separated as an independent word so that it may help the main prepositional component stand out in bold relief, e g अपे(प)/३ > अय(यत्) < अयो(एत्), अप/२५४ > अय २५४ < अयो २५४, अप(प)/३ > अय...अयेनते < अयो अयेजते

¹ Pada Pāṭhas of different schools have in common treated these indeclinables except ह्य as separate words. Pada Pāṭha of the Taittirīyas differs from those of the other schools as available, in treating ह्य, also, as a separate word.

7. Indeclinables are numerically differentiated in the following cases —

- (i) When they are found used accented as well as unaccented,
e g १कुम्, २कुम्, १यथा, २यथा
- (ii) When it is intended additionally to distinguish an indeclinable from one or more homo-phonological declinables¹,
e g २अनु, २अभि, ३अव

8 In the case of composite indeclinables, the usual double entry system is followed in that they are treated in their own order and that their first components are also cross-referenced when their second components receive their proper entry, e g सम(प्र/अ)र्थे > समर्थयित्वा, अर्थयित्वा सम°.

5 TREATMENT OF ACCENT

(a) TEXTUAL ACCENTOGRAPHY.

Of the texts available for the purposes of this volume, seven, namely, R̥gveda, Madhyandina Yajurveda, Kanva Yajurveda, Taittirīya Yajurveda, Maitrāyaṇīya Yajurveda, Kauthuma Samaveda and Saunakiya-Atharvaveda happen to bear accent marks throughout. In the case of the rest, while some of the Khila Sūktas and a few sections of Kāthaka Yajurveda and Paippalada Atharvaveda exhibit accent marks, the other two, namely, Kāpisthīla Katha Yajurveda and Jaiminiya Samaveda have so far been published without accentuation.

(b) THE INDIRECT LINEAL SYSTEM

1 In R̥gveda and Taittirīya Yajurveda, along with its Brahmana and Upaniṣad, Udatta, which is really the accent proper, goes unmarked, being indirectly represented by a horizontal under stroke below the preceding, preparatory Anudatta on the one hand and a vertical up stroke on the following, enclitic Svarita on the other, e g अनुर्थे. One or more Anudattas are, however, also left unmarked when following a Svarita, except when followed by another Udatta or Svarita, in which case the immediately preceding Anudatta is necessarily marked, e g. 'ऊँ as agraṇit ३° in 'अग्निमिहि पुष्टिमम् (ऋ १, १, १). To obviate this kind of unmarked post Svarita Anudatta being ever erroneously taken as Udatta,

¹ This rule, however, is not being followed in the continuation (cf. Intro. IV, 1, 9 ff.)

the latter is separated from the preceding Svarita by putting between them the sign $\frac{1}{2}$ with no mark on the Svarita vowel, when it is short, and $\frac{1}{2}$ with an under-stroke below the Svarita vowel, when it is long, e. g. अ॒प्स्व॒न्तः (ऋ १, २३, १९), क्वे॒ऽदानीम् (ऋ १, ३५, ७). An Anudatta preceding an Udatta or Svarita is always marked, e. g. अ॒ग्निम्, कु॒न्दा. When more than one Anudattas occur in the beginning of a sentence or a hemistich, all of them are marked, e. g. अ॒नु॒कामम् (ऋ १, १७, ३).

2. This system, has been mainly followed in Atharvaveda of the Śaunakiyas as well as Yajurveda of the Mādhyandinas, the Kāṇvas, and, in so far as evident from the manuscript sources, of the Kapiṣṭhala-Kaṭhas. But while there is complete agreement between Ṛgveda and Taittiriya-Yajurveda on the one hand and these texts on the other in the matter of denotation in them of Udatta and Anudatta, the latter show some peculiarities in their treatment of Svarita, which it may be useful just to indicate here as under :—

(i) In Śaunakiya Atharvaveda, the sign $\frac{1}{2}$ is juxtaposed to represent a preceding Svarita, e. g. वी॒र्य॑म्, स॒र्वा इ॒ष्टि॑न् (११, ८, ३३), अ॒ग्ने॒ष्टु॒तो॒ऽभव॑त् (११, ८, १). A post-Udatta Svarita, whether enclitic or phono fusive, is, however, marked, as in Ṛgveda, by the usual up-stroke, e. g. तं व्य॑र्ण॒न्तु स॒र्वे (१, ११, २). A post-Svarita Udatta is treated just as in Ṛgveda, if the Svarita vowel be long, e. g. वि॒हो॒स्यो॒ऽ वि॒ प्र॑ताम् (१, २८, ५), but a little differently if the same be short in that the up-stroke lies on the Svarita vowel as against on the intervening sign to make it look like $\frac{1}{2}$ as in Ṛgveda ; e. g. अ॒प्स्व॒न्तः (१, ४, ४).

(ii) In Mādhyandina-Yajurveda, the detailed under-handle usually represents Svarita, e. g. इ॒न्द्रि॒व(६, ५), वी॒र्य॑मसि (१२, १), आ॒स्वेन॑ (२, ११). The under-trident, is, however, employed to bring a post-Svarita Udatta into full relief, e. g. वी॒र्य॑मसि (१२, १), अ॒प्स्व॒न्तः (७, ६), यो॒ऽस्मान् (१, २६). But when it occurs at the head of a new sentence or hemistich, the Svarita at the end of the previous sentence or hemistich is represented by the usual detailed under-handle, e. g. व॒रु॒णः ॥ व॒सुः (३, १७). When a Svarita heads a sentence or a verse, and, also,

when, both as enclitic and phono-fusive, it follows an Udātta, it is denoted by the ordinary vertical up-stroke, e. g. *श्र्यम्भकं यजामहे* (३, ६०), *अव द्वेयं श्र्यम्भकम्* (३, ५८), *उत्थ्यां श्र्यद्यौव* (१२, १).

- (iii) In Kāṇva-Yajurveda, the Ṛgvedic and the Taittiriya norm of denoting Svarita, in general, by a vertical up-stroke is strictly adhered to except in the treatment of pre-Udātta Svarita, which, whether short or long, is, to the contrary, always represented by the usual, preparatory, horizontal under-stroke, e. g. *अप्सुन्तः* (१०, २, ३), *योऽस्मात्* (१, ९, ४), *प्रसुवेऽदिवनेः* (१, ३, ६).

- (iv) Kapiṣṭhala-Kaṭha-Yajurveda, which, as evident from its somewhat defective manuscript material, falls in line with Kāṇva-Yajurveda, differs from the latter but in one minor detail, namely, that a pre-Udātta Svarita vowel, if short, is lengthened, besides being under-stroked¹, e. g. *उत्थोऽगदिकम्* (१, २), *अप्सुन्तः* (४८, ४).

(c) THE DIRECT NUMERICAL SYSTEM.

In Sāmaveda, a quite different system of marking accent by means of numerals at the top is followed. The main features of this system may be described as follows² :—

1. In general, the top-numerals १, २, and ३ stand for Udātta, Svarita and Anudātta, respectively, e. g. *अतिने देः* (१, २१).

2. The first alone among more than one initial Udāttas is marked, e. g. *ओ द्* (१, १६५), *होहो वद् भा* (१, २०७), *वे दि* (१, २४१).

¹ We have a manuscript, which seems at some stage to have passed through the hands of a scribe who, obviously through absent-mindedness, occasionally confuses the accentuation by introducing, haphazardly, the Mādhyandina-Yajurvedic detailed under-handle and under-trident e. g. *प्रसुवे* (sic *पु*) *दिवनेः* (१, ८), *सिष्टस्वावेद* (२, १), *पुष्टोऽगदिकम्* (२, ८). But no evidence is available from it to support the report that a small under-ring, e. g. *होमनि*, sometimes used to denote enclitic Svarita (cf. Sch., ZDMG. II, 151).

² References as supplied to some of the illustrations here are to Kauthuma-Sāmaveda (cf. RC. १).

the latter is separated from the preceding Svarita by putting between them the sign १ with no mark on the Svarita vowel, when it is short, and ३ with an under-stroke below the Svarita vowel, when it is long, e. g. अ॒प॒क्व॒न्तः (अ १, २३, १९), क॒वे॒र्द॒नीम् (अ १, ३५, ७). An Anudatta preceding an Udatta or Svarita is always marked, e. g. अ॒ग्निम्, क॒न्या. When more than one Anudattas occur in the beginning of a sentence or a hemistich, all of them are marked, e. g. अ॒नु॒क्राम॒म् (अ १, १७, ३).

2. This system has been mainly followed in Atharvaveda of the Śaunakīyas as well as Yajurveda of the Madhyandinas, the Kāṇvas, and, in so far as evident from the manuscript sources, of the Kāpiṣṭhala-Kāṭhas. But while there is complete agreement between Ṛgveda and Taittirīya-Yajurveda on the one hand and these texts on the other in the matter of denotation in them of Udatta and Anudatta, the latter show some peculiarities in their treatment of Svarita, which it may be useful just to indicate here as under :—

- (i) In Śaunakiya Atharvaveda, the sign ॥ is juxtaposed to represent a preceding Svarita, e. g. वीर्यं॥सु, सर्वं॥हस्तिम् (११, ८, १२), ज्येष्ठोऽभवत् (११, ८, १). A post-Udatta Svarita, whether enclitic or phono-fusiv, is, however, marked, as in R̥gveda, by the usual up-stroke, e. g. सं॥ज्येष्ठन्तु॥सर्वे (१, ११, २). A post-Svarita Udatta is treated just as in R̥gveda, if the Svarita vowel be long, e. g. विके॥द्यो॥इ॥वि॥मताम् (१, २८, ४), but a little differently if the same be short in that the up-stroke lies on the Svarita vowel as against on the intervening sign to make it look like ॥ as in R̥gveda; e. g. भुव्य॥मः (१, ४, ४).

- (ii) In Mādhyandina-Yajurveda, the detailed under-handle usually represents Svarita, e. g. द्वितीय (६, ५), श्रीरुमसि (१९, ५), आस्येन (२, ११). The under-trident, is, however, employed to bring a post-Svarita Udatta into full relief, e. g. श्रीरुमसि (१९, ५), अस्मन्तः (९, ६), योऽस्मान् (१, २६). But when it occurs at the head of a new sentence or hemistich, the Svarita at the end of the previous sentence or hemistich is represented by the usual detailed under-handle, e. g. वृक्षः १ वृक्षः (३, ५). When a Svarita heads a sentence or a verse, and, also,

when, both as enclitic and phono-fusive, it follows an Udātta, it is denoted by the ordinary vertical up-stroke, e. g. अयम्बकं यजामहे (३, ६०), अवं देवं अयम्बकम् (३, ५८), दुर्गा अयं दौ (१२, १).

- (iii) In Kāṇva-Yajurveda, the R̥gvedic and the Taittiriya norm of denoting Svarita, in general, by a vertical up-stroke is strictly adhered to except in the treatment of pre-Udātta Svarita, which, whether short or long, is, to the contrary, always represented by the usual, preparatory, horizontal under-stroke, e. g. अष्टवन्तः (१०, २, ३), योऽस्मात् (१, १, ४), प्रत्नवेऽश्विनोः (१, ३, ६).

- (iv) Kapiṣṭhala-Kaṭha-Yajurveda, which, as evident from its somewhat defective manuscript material, falls in line with Kāṇva-Yajurveda, differs from the latter but in one minor detail, namely, that a pre-Udātta Svarita vowel, if short, is lengthened, besides being under-stroked¹, e. g. उर्वाऽश्विनम् (१, २), अष्टवन्तः (४८, ४).

(c) THE DIRECT NUMERICAL SYSTEM.

In Sāmaveda, a quite different system of marking accent by means of numerals at the top is followed. The main features of this system may be described as follows² :—

1. In general, the top-numerals १, २, and ३ stand for Udātta, Svarita and Anudātta, respectively, e. g. अथिने वैः (१, २१).

2. The first alone among more than one initial Udāttas is marked, e. g. औ द् (१, १६७), रेवाहं वद् आ (१, २०७), नै दि (१, २४१).

¹ We have a manuscript, which seems at some stage to have passed through the hands of a scribe who, obviously through absent-mindedness, occasionally confuses the accentuation by introducing, haphazardly, the Mādhyandina-Yajurvedic detailed under-handle and under-trident e. g. अष्टवे (sic वे)ऽश्विनोः (१, ८), मिष्टस्वावेह (२, ३), युयोष्टुस्मद् (२, ८). But no evidence is available from it to support the report that a small under-ring, e. g. इमामि^{low}, sometimes used to denote enclitic Svarita (cf. Sch., ZDMG. II, 151).

² References as supplied to some of the illustrations here are to Kaṭhuma-Sāmaveda (cf. RC. १).

3. An Udatta in pausa is indicated by २ instead of १, e g वैद्यम् (१, १४)

4 The first alone among more than one Udattas at the end is given the top numeral २, e g. मैहो२ हि ष (२, १६), उ३त३ वाम् (२, १५६) नैम्य त्व२ (२, ३३४)

5 When an Anudatta intervenes between two Udattas, the first one is represented by the top numeral, २, e g अ२न३नै अ३ योहि (२, १०)

6 When an Anudatta follows a group of successive Udattas being followed by another Udatta, the first alone of the former is marked with २३ at the top, the other single Udatta taking the usual top-figure, १, e g ^{२३}क्षयो३रभि३ (१, ३३), ^३वना३ त्व३ यन्मा३तु३ (१, ५३)

7 A Svarita following more than one successive Udattas is given the top notation २२, instead of २, e g नि३हो३ता३ (१, १), नि३गा३ अ३कृ३न्त३त् (१, ५५५)

8 A phono fusive Svarita in pausa or when followed by an Anudatta is also indicated by २२, e g ^{३क३ २२}उ३क्यम् (२, १११६), ^{३क३ २२}अनु३ज्येभि३ (१, ७१) ^{२२}मी३व (२, १००६), ^{३क३ २२}द३व्ये३तु३ (१, ५६)

9 A phono fusive Svarita before an Udatta is marked by the original top numeral २, and the vowel carrying it, whether short or long, develops Pluti as indicated by the juxtaposition of ३ after it (as against the practice in Rgveda of permitting Pluti only to a long vowel in this situation), e g ^२पौ३ढ३३त३ द्वि३तो३र्ये३षा३ (१, ३५), ^२अ३न्यो३३द्वि३शे३ सु३रे३ (१, १२८)

10 When more than one successive Anudattas precede an Udatta or a Svarita, only the last of them is marked as in the indirect system, e g स३मु३दे३त्, इ॒न्द्रा॒न्यो॒३द्वि॒शे॒ (१, १२८)

11 When more than one successive Anudattas follow a Svarita, they are left unmarked as in the indirect system, e g वि॒त्र॒३ रा॒पो॒ अ॒मरा॒दं॒ (१, ४०)

12 An Anudatta preceding a pre Anudatta or an ultimate Svarita is indicated by ३क instead of ३ (for examples, cf. under 8 above)

(d) THE FIRST DIRECT LINEAL SYSTEM

In Maitrayanya Yajurveda, Kithaka Yajurveda and Paippalada Atharvaveda, a distinct method of direct lineal denotation of the accent

proper, namely, Udatta is followed and the same may be indicated here as under —

1 Maitrāyaṇīya Yajurveda and Kathaka Yajurveda as represented by their manuscripts agree in representing Udatta by means of a vertical up stroke as against the use of this sign to mark Svarita in the R̥gvedic indirect lineal system, e g अग्निं

2 They also agree in denoting phono-fusive Svarita, in general, by means of an under hook, विहीष (मै १, २, १४), हृ, व्यस्य (साठ ७, १०), द्युष्टोऽधि° (मै २, ६, १३)

3 While Maitrāyaṇīya Yajurveda marks preparatory Anudatta with a horizontal under stroke, e g अग्निं, Kathaka Yajurveda uses a vertical under stroke for the same purpose¹, e g अग्निं

4 Their treatments of pre Udatta Svarita, also, differ from each other in that while the figure २ precedes it in Maitrāyaṇīya Yajurveda, the ordinary horizontal under stroke serves this purpose in Kathaka Yajurveda just as in Kanva Yajurveda, e g. 'प्रसु३वेऽदिबिनो' (मै १, २, १५), as against प्रनवेऽदिबिनो (साठ २, ९)².

5 But they again agree in not making any denotative distinction between short and long pre Udatta Svaritas

6 Maitrāyaṇīya Yajurveda employs a cross stroke to represent post Udatta Svarita, in general, e g धिक्

7 It, however, marks it with a tri lineal vertical up stroke when it is followed by preparatory Anudatta³, e g धिर्धुम्, 'प्रसु३वेऽदिबिनो' (मै १, २, १५)

8 Kathaka Yajurveda denotes the same, in general, by means of an under dot⁴

9 Paippalada Atharvaveda follows this system in the treatment of Udatta by a vertical up stroke, but differs from it in that it uses a vertical under stroke, as in Kathaka Yajurveda, to denote preparatory Anudatta, e g दग्निं

¹ Sch., however, does not mark preparatory Anudatta

² Sch. substitutes reversed under hook (Λ) for this under stroke

³ It may be interesting to observe that Pada Pāṭha of Maitrāyaṇīya Yajurveda follows the R̥gvedic system of indirect accentuation.

⁴ While Sch. leaves enclitic Svarita unmarked, साठ uses the under hand'e (˘) and the under trident (˘˘) to signify the two situations, respectively.

10. It also agrees with Kāthaka Yajurveda in the use of an under-dot to mark off enclitic Svarita, e. g. कर्मः.

11. It has also an under-handle to denote phono-fusive Svarita, in general, but that resembles the detailed variety as in use in Mādhyandina-Yajurveda and not the under-hook as used in the above-mentioned twin texts, e. g. न्यक्, शक्वन् वा (वे १४, ३, ७), वन्ना शक्वन्मया (वे १४, ३, ८).

12. Post-Svarita Udātta has the usual up-stroke to denote it, while pre-Udātta Svarita is not differentiated in any way.

13. But post-Svarita Anudātta is treated as enclitic Svarita in that it is likewise marked off by an under-dot, e. g. आस्त्याय (१६, १०४, ६).

(e) THE SECOND DIRECT LINEAL SYSTEM

In Mādhyandina and Kāpva Śatapatha Brāhmanas as well as in some other Brāhmāna texts¹, another distinct method of direct lineal denotation of the accent proper, namely, Udātta² is followed and the same may be indicated here as under:—

1. These texts agree in marking Udātta² with a horizontal under-stroke as against the use of the same for denoting pre-Udātta Anudātta in Ṛgveda and the other texts which follow it in this matter and in leaving Anudātta and enclitic Svarita unmarked, e. g. अग्निना.

2. An Udātta preceding another Udātta loses its mark³, e. g. केतयः केतम् (५, १, १, १६).

3. Likewise, in a series of consecutive Udāttas, the last one alone is marked, e. g. अग्निं हि वै पूरय (१, १, २, १).

4. Phono fusive Svarita is also represented by the same sign⁴ placed below the preceding vowel, e. g. वीर्यम्.

5. When the preceding vowel happens to be Udātta, the mark below it serves two purposes in that it represents the following

¹ Cf. C. Kāthaka. Intro. p. 9.

² cf. op. cit., pp. 10f. for notice and refutation of the view that the so called Bhāṣika or Brāhmāna accent represents a historical development of progressive shift of accent and that, therefore, it is wrong merely to postulate the so called direct system of accentography to explain away the real change that has gradually occurred in the situation of accent in a word.

³ The illustrative references as being made here are to मातङ्ग.

⁴ Weh. however, uses a double horizontal under-stroke for this purpose.

Svarita as well as continues to indicate the Udātta accent inherent in that vowel. As a result of this duplicate function of this mark in this position, another preceding Udātta loses its corresponding mark, e. g. यज्ञो वै स्वः (१, १, २, २१), मातुषं जेद् व्यदम् (१, ७, २, ९) as against इति सैषा (१, ४, १, २६), where the pre-Svarita vowel having originally been Anudātta does not necessitate removal of the Udātta mark from beneath the preceding vowel.

6. A Svarita preceding an Udātta or another Svarita does not lose its mark, e. g. यज्ञो वै स्वः (१, १, २, २१), देवा वै स्वः (१, १, ३, १४ where Svarita is pre-Udātta) and इति सुयितम् (१, ४, १, २६ where Svarita is pre-Svarita).

7. Similarly, final or pre-final Udātta (i. e. one occurring on the last or penultimate syllable of the ending word of a Kaṇḍikā-Pratīka, a Kaṇḍikā or a Brāhmaṇa) does not go unmarked before an initial Udātta (i. e. one occurring on the first syllable of the first word of the following text-division), but is indicated by three under-dots instead of the usual under-stroke, e. g. देवता ॥ सुः (५, १, ४, ७३), इति ॥ तथा (३, ४ २, १३)¹.

8. The same treatment is accorded to a final syllable, whether with or without accent before an initial Svarita², e. g. इति ॥ तैः विदुः (३, ४, १, ७३), प्रतिप्रस्थाता ॥ योऽयं (४, २, १, १३३)¹.

9. A pre-final syllable is also similarly treated towards preparation for a phono-fusive Svarita² expected to develop on account of the unavoidable combination of the final and the initial syllables separated by a minor division, e. g. एष ॥ एतद् (३, ४, २, १३), गृहीत्वा ॥ उपनिष्कम्ब्य (४, २, ५, १). When an Udātta, which has its mark, is nasalised, the accent mark is also repeated beneath the attendant symbol of vocal nasalisation, e. g. शतृ-शतृह (३, ४, १, १८) as against यज्ञं सुमन्त्रं (३, १, ४, ४).

(f) THE CONCORDANCE DIRECT LINEAL SYSTEM.

1. For the purposes of this Concordance, in which entire word-forms constituting the integral units of all the above-mentioned texts possessing quite a mess of the accent-marks as used in the manuscripts on the one hand, and, often, with considerable alterations, in the printed editions on the other, are to be recorded side by side, it is extremely necessary to devise some uniform system of accentuation so that in the

¹ The application of this rule and the following one is limited to मन्त्रा, (cf. C. कारमा. Intro. p. 9).

² Web. naturally, uses two rows of three dots each to represent this situation.

matter of instituting a comparative study of these texts from the historical point of view, it may be practicable to obtain at once a clear and panoramic view of their relative accentual situation

2 A good deal of intriguing complexity in the previous systems attaches to the changing position of a word form from the beginning to the middle and from the middle to the end of a prose formula or of a Pada or a hemistich of a verse. In particular, each system is very much exercised in arriving at some ingenious method of indicating pre Udatta Svarita. But it is not at all necessary to make any special provision here for this situation, simply because it does not arise within the compass of a separately registrable word unit, which, by its very nature, carries only one of these, namely, either Udatta or phono-fusive Svarita, as its main, governing accent and is precluded from carrying both of them at one and the same time

3 The object of the accent aspect of the Concordance being only to show in a clear manner the accent proper as carried by each word, it is deemed quite desirable, even if only to avoid confusion entirely to eliminate marking in the case of Anudatta. For, Anudatta is no accent, being, in the strict sense of the term, rather negation of it. It has been described as a low tone¹ only in its contrast to Udatta. It being, as it is, neither a high tone nor a low tone. When immediately preceding the accent proper, i.e. either Udatta or phono-fusive Svarita it definitely becomes a low tone by way of providing preparation for the following accent. Similarly, when it immediately follows Udatta it assumes the role of a relief or a glide down and is such there is a sort of temporary, projective accession to its tone value, causing it just to start as virtual Udatta and gently to settle down again to its normal position. Entirely accidental as both these aspects of Anudatta are, being always dependent on its position in relation to the accent proper of a word the very sight of which, if properly marked, should as a matter of course lead to the right mode of its respective pronunciation in both the positions, any graphic representation for them in the presence of one for the accent proper would obviously be redundant.

4 As already indicated, the accent proper of a word may be

¹ cf. Pictel, I, 2, 30

either Udātta or phono fusive Svarita¹ Accordingly, the problem from the point of view of this Concordance resolves itself into fixing upon two most suitable signs to be distinctly used to indicate these two varieties of the accent proper. As already indicated in detail, out of the fifteen Vedic texts, which are available to us in a more or less accented state, seven namely, Rgveda, Taittirīya Yajurveda, Taittirīya Brahmana, Taittirīya Āraṇyaka, Taittirīya Upaniṣad, Kāṇva Yajurveda and Kāpiṣṭhala Katha Yajurveda agree in representing Svarita always by a vertical up stroke, which the other two, namely, Madhyandina Yajurveda and Saunakiya Atharvaveda, also, use quite frequently. Of the remaining six texts, three, namely, Maitrayaniya Yajurveda, Kāthaka Yajurveda and Paippalāda Atharvaveda have, instead of it, their two signs, namely, the under hook and the detailed under handle, while Madhyandina and Kāṇva Śatapatha Brahmanas have their pre syllabic horizontal under stroke and Sāmaveda has the two sets of its numerical sign. In other words, instead of having a one, common, alternative sign, these six texts have among themselves five distinct methods to be attended to. Besides the weight of overwhelming traditional support at its back, consideration of its denotative clearness and prominence coupled with typographical simplicity has led to the vertical up stroke of the previously described indirect lineal system being adopted here as the Svarita sign. After this appropriation of the vertical up stroke, the selection of the horizontal under stroke of the second variety of the ancient direct lineal system as the Udātta sign has been arrived at by simply eliminating the only other available alternative, namely, the triple set of the Sāmavedic numerical system as being unnecessarily cumbersome and confusing. In this way, out of over a dozen marks found previously used, the two which appeared to be the simplest and clearest have been chosen on an eclectic basis.

¹ Of the three varieties of phono fusive Svarita, namely, Abhinīhita, Prasista and Kṣaipra, obviously, the first two could very seldom get a chance of assuming the role of the accent proper of a word [as e.g. परीक्षु-^{स्व}(मासत्रा ३, ४, ५, २६), अर्वा^{स्व}न्धताम् (मा ११, ६१)], because both of them, generally, resulted from the fusion of the final and the initial sounds of two consecutive word units, which would require separate registration. And, for the purposes of this discussion, Jātya Svarita, the principal variety which occurs as the accent proper, is included here among the phono fusive varieties of Svarita, because, in the last analysis, it can hardly be differentiated from Kṣaipra (cf pp. 427¹, 537¹, 538°).

distinctly to denote the two kinds of accent proper in a uniform manner in all accented entries in this Concordance, irrespective of the original textual denotation according to the previous systems¹

5 The important points which have to be borne in mind towards clear comprehension of this system as actually applied in the Concordance may be summarised as under —

- (i) Simple and prepositionally as well as adverbially composite primary verbal roots and such denominative verbal roots as, according to the Paninian technique, end in क्ति or निप्, are as a rule entered without any accent mark in order that their conjugational forms, which immediately follow them, may the more markedly be represented with their respective and, often, varied accents, e.g. √१भक्ष्, √१भक्ष् भक्ति, √मुच्य्, भस्वरी, √कृ, (√धव् >) √भोष्, (भन्त- >) √भन्ति
- (ii) The remaining denominative verbal roots, on the other hand, are given with their accent marks², e.g. भृष > √भृष्य
- (iii) As indicated just above, conjugational forms are given with their accent properly marked, e.g. √१भक्ष् > भक्ष्यते, √२भक्ष् > आक्षिपु, √भयाव् > भयावति
- (iv) When conjugational forms suffer loss of accent owing to their non initial position or particular syntactical connections and situations, they are given unaccented³, e.g. √१भक्ष् > भक्ष्यमान्.
- (v) Conjugational forms derived from unaccented texts are in

¹ Both of these signs as well as all the previously used lineal signs have to be taken as mere graphic symbols, without possessing any inherent power even indirectly to suggest the relative qualitative or quantitative value of the accent bearing syllables. In consequence, it will be simply fanciful to take the horizontal under stroke as an automatic mark of a low tone and the vertical up-stroke as that of a high tone.

² Obviously, this differentiation owes its origin to the corresponding difference in the mode of registration of these roots. (cf. Intro. IV, 2, a 8, iii)

³ In such cases the primary function of this work, namely, to record word forms in their actual usage in reference to their textual occurrence invariably takes precedence of its every other function, so as to obviate there being left any scope for referential confusion in this matter.

common with the other vocabulary derived from them given unaccented, e g $\sqrt{\text{अन्}} > \text{अजामसि, अजन्}$

- (vi) But when some verbal conjugational forms are derived from both, the accented as well as the unaccented texts, those relating to the unaccented texts are entered along with the accented ones¹ taken from the accented texts, e g $\sqrt{\text{अनु}} > \text{अनुदध्वसे}$ ($< \text{ध्व}$)
- (vii) Derivative bases, whether declinable or indeclinable, are, when taken from the accented texts, given with their accent marks, e g $\sqrt{\text{अव}} > \text{अवत्, अवसि, } \sqrt{\text{अद्}} > \text{अद्वे, अदुम्}$
- (viii) When a derivative base is taken from an unaccented text, it is given without an accent mark, e g $\text{अग्नि-मेदिन्, अग्नि-यानी-}$
- (ix) When a derivative base is taken from both, the accented as well as the unaccented texts, it is given with the accent mark as vouched for it by the accented texts², e g अशु-
- (x) When a derivative base is set up as a hypothetical postulate, being a step towards etymological approach to another next grade derivative, its accent-mark, also, is, of course, of a hypothetical nature, e g. *अन्व-यद्गु-
- (xi) When from an expository consideration, it is necessary specially to hypothesize the accent of a derivative base, the same is indicated by placing the asterisk on the particular accent bearing syllable, e g $\text{अच्छ्रंता-, अच्चा दष्ट-}$
- (xii) When a definite evidence is not available for fixing upon the accent proper of a hypothetical derivative base, it is given without any accent mark, e g $\sqrt{\text{अद्}} > \text{अद्गार-}$
 $> \text{आद्गार-}$
- (xiii) The pronominal bases, which have entirely enclitical declensional usage, are entered without any accent mark, e g $\text{अस्मद्-} > \text{२*अं (>*२-), *इं-, एन-, ख, सम, *सी-}$

¹ Naturally, this cannot rule out the possibility of original accentual variation, specially when the passages do not happen to be identical or, at any rate, syntactically parallel

² It is possible that a non monosyllabic base relating to the unaccented texts might originally have been homo-phonic, but with a different accent.

- (xiv) The pronominal bases, which in certain syntactical situations have enclitical declension, are graphically repeated without an accent mark, e g इदम् > इअ, > इअम्, अस्मद् > अस्म, रस्मद्-
- (xi) Sub basically used compositive declensional forms are entered unaccented, at the head of their compounds, ■ g अग्र- > अग्रे
- (xvi) Certain composite bases, which carry two accents, are accordingly given with two accent marks, ■ g बृहस्पति, वृहस्पतिः, अग्नी वरुण
- (xvii) When declined, a derivative base generally continues to maintain its accent in its original position, rendering it unnecessary to repeat its graphic representation in the following case forms, e g अहस् > -हस (=अहस)
- (xviii) When the final vowel of an oxytone base is changed into a semi vowel before a case ending, shifting the accent to the latter¹, the same is not shown in the declensional entry, e g ऊति > -त्ता (=ऊत्या)
- (ix) When the final इ or उ, short or long, of an oxytone base is gradationally changed into अय and इय or अय and उय before a case ending the accent is not marked in the declensional entry e g अतिन् > -तय (=अतय) धी > धिय (=धिय), अमु- > -ताय (=अताय), अमु- > मुय (=अमुय)
- (x) When the final vowel of an oxytone base is changed into a semi vowel, rendering the Anudatta initial of the case ending Svarita, the same is properly recorded in the declensional entry, e g अस्मद् > -वय, अस्मद्- > व
- (xi) When, in declension, the accent is shifted to a case ending, rendering the stem unaccented, the change is specifically

¹ The wording of this rule which is obviously fashioned after Pāṇini, 6, 1, 174 will have to undergo an essential change when the accentual situation indicated by it turns out after further historical consideration to be rather a fit subject of Pāṇini, 6, 1, 161 (cf Rule xxii below), the implication being that अय योगे > अय- > अय represents the origin of the Pāṇinian suffix टा as ready for use in a case like this (cf p 533*)

shown in the declensional entry, e g अथायुक्- > -यते, १भृ- > भव्, २भृ- > भद्रि

- (xxii) When, in declension, the accent shifts to a case ending as a result of a vocalic loss in the preceding base, the same is duly represented in the declensional entry ¹, e g असुन्- > -स्त्, अस्थुन्- > -स्त्

- (xxiii) Vocative forms are either initially accented or entirely unaccented. Consequently corresponding graphic representation is essential for clearly bringing out either of these accentual situations. For this purpose, the presence or the absence of the accent mark below the characteristic ring which follows the abbreviative hyphen before a vocative form, indicate, respectively, that a particular vocative form is accented or otherwise, e g १भुक्ष > -भुक्ष, २भक्ष- > -भुक्षा, भादित्व > -त्

- (xxiv) Declensional forms connected with unaccented bases, whether taken from the unaccented texts or having enclitical usage, are as a matter of course left without any accent mark, e g अ कृतवर्त्त > -वर्त्त, अस्मद् > (*अर् > *रब् >)*न्- > न, नी

- (xxv) The occasional duplicate declensional entry is governed by the foregoing rules about the simple declensional entry in that the second member, as a rule, does not carry the accent, e g अगु > अगु अगु (=अगु अगु)

- (xxvi) Such indeclinables as are accented, whether initially or finally or doubly, no other variation being available, are given with proper accent marks, e g अगु, अग्नि, एतद्, उ

- (xxvii) When an indeclinable has the accent as well as the enclitic usage, it is entered in its both varieties separately, e g १द्वम्, २द्वम्, १यथा, २यथा

- (xxviii) When an indeclinable is met only in its enclitical usage, it is entered without an accent mark, e g इव (cf Intro IV 4, 6, 11 fn), उ, घ

- (xxix) A compositive indeclinable is so entered that its accentual situation, both when it maintains its accent and when it

¹ cf the footnote to Rule, xvii above as purporting to extend the jurisdiction of this rule to comprehend certain other cases which have so far been otherwise classified and explained

loses it, is clearly shown, e g अति/पु > अतिपवते, अतिपवते,
अप/गु(>गू)ह् > अप-गूळह-, अप-गूहमान-

6 TREATMENT OF REFERENCES

1 Every pedigreed, conjugational or declensional, and un pedigreed, 'declensional or indeclinable', entry is accompanied by exhaustive reference to the textual passage or passages of its original occurrence. The following order of referential precedence is observed in respect of the texts which have been dealt with here —

I Rgveda-	(i)	ऋ	(ii)	खि
II. Yajurveda-	(i)	भा	(ii)	का
	(iii)	से	(iv)	मे
	(v)	काठ	(vi)	क
III Sāmaveda-	(i)	कौ	(ii)	जै
IV Atharvaveda-	(i)	शौ	(ii)	वै

2 The abbreviated textual names are followed immediately by the referential figures, representing their major divisions and one or more sub divisions of the latter, separated from one another by one or more commas according to the nature of each case and supplied with II dot at the end, e g अकन्त वै १, ४१, २

3 But when a referential unit is followed by another unit, whether pertaining to the same text or a different one, they are separated from each other by a semi colon, e g अहम् ह ऋ १, ४२, १, २ २१, ४, अगु- > शुक् शौ ५ २०, १०. वै

4 When in a group consisting of two or more homo textual referential units the figures representing the major divisions or medial sub divisions are common, only the first unit is given with all the figures, the common ones being not repeated in entering the subsequent unit or units as the case may be, e. g अहम्या तै ७, २, ७, ५^१, १०, ४, ५ ३, ५, ३^१, for ५, ३, ७, ५^१, ७ २, १०, ४, ७, २, १०, ५ ७, ३, ५, ३^१

5 A series of consecutive referential units are represented by separating the 1st sub divisional figure of the first unit in the series from the 1st sub divisional figure of the 1st unit in the series, which alone is entered inclusively, by placing a hyphen between them, e g अग्नि > अग्नि २४ १६, ८-११, १०, ३^१-७

6 The consecutiveness in respect of a few rare cases of equally sub divided medial figures is also represented similarly by placing a hyphen between them, e g अहस् > -हस् शौ ४, २१ २९, १-७

7 Referential units or groups as pertaining to several conjugational or declensional forms are separated from one another by semi colon, the terminal full stop being supplied only at the end of an article, e g अद्- > दाव , दावे , -शो , ३, १२, ४

8 When two or more separate conjugational or declensional forms referentially concur, they are juxtaposed, followed by the common referential unit, e g अति^१(चर), (अति)चर वै ३, ११, ६, अत्याश्रित > -तस्य, -तेन वै ३, ६, १

9 When the same entry represents the repeated occurrence in relation to a single referential unit, the latter is provided with the appropriate top degree figure, indicating the number of times a word is thus read, e g अहुरण- > -णम् सठ १०, १^३, अग्नि- > -ग्ने सठ १८, १^३, ४^८, १५, १६^{१४}

10 According to the ancient practice, the number as well as the names of the textual divisions varied more or less from text to text. While the entire appellative appendage of divisions has been dispensed with, their separated numerical representation being quite sufficient, their number as in the case of each separate text is preserved with only a few modifications here and there introduced towards increasing the measure of referential simplicity.¹ The following description is intended to supply necessary information in this matter —

(i) Rgveda Samhita has two systems of division, namely, the Astaka Adhyaya-Varga Mantra one and the Mandala Anuvaka Sūkta Mantra one. The latter one with the elimination of Anuvaka sub-division by counting the Suktas pertaining to each Mandala continuously, is adopted and represented here by three corresponding figures, being the simpler and the more familiarly known of the two kinds.

(ii) Rgveda Khilas are divided into five Adhyāyas, each of them being further sub-divided into Sūktas and Mantras.

¹ References to the colophonical entries which are allowed on account of their traditional interest but do not belong to the texts proper, are distinctly indicated by the terminal addition of the abbreviation पुमि (=पुमि) to the corresponding referential apparatus, e g इतिमि, ओरिमि

The Concordance follows this tri-partite division. The appendages, *Samhitāraṇya* and *Parīṣiṣṭa* are treated for referential purposes as the sixth and the seventh *Khila Adhyāyas*, respectively, and this along with their internal bi-partite division brings them in line with the preceding five tri partite *Adhyāyas*. In the second, the third and the fourth *Adhyāyas*, there are some separately sub-divided bi-partite *Sūktas*. When an entry is to be referred to a Mantra in the second component of a particular *Sūkta* of this nature, the corresponding *Sūkta* figure is supplied with the top degree-figure २, e. g. $\sqrt{१३२} > ३३३$ लि ४, ५, १^१. In the case of the penta-partite seventh *Sūkta* of the fifth *Adhyāya*, an additional figure is introduced between the *Sūkta* figures and the Mantra figures as a substitute for the letters of the alphabet, which have been employed in the printed text, to denote the number of the part, in which the Mantra containing a particular entry is read^१, e. g. २३-दिदि->के: लि ५, ७, १, २.

- (iii) *Mādhyandina-Yajurveda* is divided into forty *Adhyāyas*, each of them containing a number of Mantras. Two figures are accordingly used here to represent this bi-partite division.
- (iv) *Kaṇva Yajurveda* follows the four-fold *Daśaka-Adhyāya-Anuvāka-Mantra* division. It is rendered tri-partite by the continuous counting of the forty *Adhyāyas* as in *Mādhyandina Yajurveda* and represented as such by three corresponding figures^२.
- (v) *Taittirīya-Yajurveda* follows the four fold *Kāṇḍa-Prapāṭhaka-Anuvāka-Khanda* division, which is accordingly represented here by four corresponding figures^३.

^१ This method, however, is followed only in the present part of this volume and is being eschewed, in the continuation, in favour of the use of appropriate top degree-figures as in the case of the above mentioned bi-partite *Sūktas*.

^२ In *Satavalekara's* recent edition, published after the Concordance materials had been compiled, further consolidation has been made by the continuous counting of Mantras towards eliminating *Anuvākas*, the ancient four-fold division being also simultaneously retained.

^३ The Mysore edition counts *Khaṇḍas* continuously, but the same has not been followed here in view of the textual lacuna of that edition.

- (vi) Maitrayaniya Yajurveda is divided into four Kandas, which are severally further sub divided into Prapathikas and Khandas. This three fold division is here represented by three corresponding figures
- (vii) Kathaka Caraka Yajurveda follows the bifold Sthanika Khandā division and the same is represented here by two corresponding figures. The thirteen chapters of the Asvamedha supplement, though not so designated, have also been counted continuously with the preceding forty mūn Sthanikas¹, which, in consequence, are denoted by numbers ranging from 1 to 53
- (viii) Kapisthala Katha Yajurveda seems originally to have possessed two schemes of division, namely, the one, in which, as in Maitrayaniya Yajurveda, the text followed the tripartite Kanda Prapathika Khandā splitting and the other, in which, as in Kathaka Caraka Yajurveda, the major divisions here known as Astakas, representing a mere mechanical grouping of equi numerical Adhyayas, were only nominal in that the Adhyayas were continuously counted from Astaka to Astaka. The text as now available is after the latter scheme, which is represented here by only two figures, corresponding to Adhyayas and Khandas, it being unnecessary to denote the nominal Astaka division. Adhyaya 34, which is not sub divided into Khandas, is brought into line with the rest of the text by being treated

¹ The appellation of Paucama Grantha as used at the head of as well as in the colophon to the Asvamedha supplement indicates that at one time or, at least, in some particular redaction of it, the preceding main text of forty Sthanakas might have been arranged into four Granthas the first three of them corresponding to the present three Granthas namely Ithumika* (< Bhrithumika* = Prathamikā), Madhyamikā and Orumikā* (< Avarumikā* = Avaramikā*) except that Yajyās and Anuvākyās as now included in the body of these Granthas, were taken out of them and grouped into a separate fourth Grantha. As will be noted, this is incidentally corroborated by a specific reference to Yajyās and Anuvakyās as Caturtha Grantha in the colophon to Sthānaka 40. Reference to this Grantha division has, however been obviated here by counting Sthanakas continuously

as consisting of one, unbroken Khanda, uniformly represented by the number १

- (ix) Kauthuma Samaveda has two main divisions, namely, Pūr vārcika with its two appendages, Āranya Kānda or Āranya Samhita and Mahanāmnyārcika, and Uttarārcika, also known as Chanda Ārcika. Each of the two Ārcikas is sub-divided into Prapāthakas, Ardhas, Dasatis (in Uttarārcika, called Sūktas) and Mantras. The Pūrvārcika head division into three Kāndas, each consisting of two Prapathakas, is in name only, Prapathakas being counted continuously throughout. There is, however, yet another scheme common to both Ārcikas, in which the text is split up into Adhyāyas, Khandas and Mantras. While both appendages of Pūrvārcika are excluded from the Prapathaka scheme, the Adhyāya scheme takes cognizance of Āranya-Kānda which is counted as the sixth Adhyāya, possessing, like the other Adhyāyas, a fold sub-division. The scheme of representing Pūrvārcika and Uttarārcikas by the numbers १ and २, respectively, and counting the Mantras as read in each of them continuously as employed in Bloomfield's Concordance, is followed here. But while it indicates the first of the two appendages abbreviatively as Ārs and the second one fully as Mahānāmnyāḥ, here the number २ stands for the former, which is further divided into Dasatis (or Khandas) and Mantras and the number १ for the latter, which is sub-divided into Mantras only. In this way, Āranya Kānda and Mahanāmnyāḥ are here represented by three and two figures respectively.¹

- (x) Jaiminiya Samaveda is referred to by means of three figures, the last two of which correspond to the ancient textual sub-division into Khandas and Mantras. Each of the four head divisions, textually arranged in the order, Pūrvārcika, Āranya *cum* Mahānāmni, Ūhagāna and Ūhagāna, the

¹ cf. RC. I, for the correlation of the references as given here with their actual occurrences in the printed text, which still continues to be presented within the complex framework of both the above mentioned old divisions

last two together representing Uttararcika of Kauthuma Samaveda, is denoted by the first figure, which is one out of the first four numbers (१४), in the textual order of the four head divisions. In the first head division, namely, Pūrṇārcika, separate representation of its ancient division into three Parvans, including the further four fold sub Parvan wise splitting of the second Parvan, has been dispensed with by counting its Khandas continuously, thus bringing it into line with the other head divisions¹

- (xi) Śaunakīya-Atharvaveda is referred to by three figures, standing for Kanda, Sūkta and Mantra, respectively. This division is followed on account of its simplicity in preference to the other four fold division into Kandas, Prapathakas, Anuvakas and Mantras. There is some difference in the Berlin and the Bombay editions, in the enumeration of Suktas in Kanda VII and in respect of treating the eight Paryaya hymns, scattered over seven different Kandas, as one consolidated hymn or as so many separate hymns in each case as also in that of grouping the Mantras of each Paryaya and thus reducing their number². The references here follow, as a rule, the Bombay edition²

- xii) Paippalada Atharvaveda is referred to by three figures as representing its three fold Kanda Sūkta Mantra division in preference to its other four fold division into Kandas, Anuvakas, Khandas³ and Mantras. Such Suktas (e.g. III, 37) as need further editing towards being differentiated into their constituent Mantras, have been provided with an artificial Mantra sub division, uniformly denoted by the number १. Also, when some still undifferentiated group Mantra

¹ This device is already used, alongside of the ancient method in Raguvira's Devanāgarī reissue of Caland's Roman edition

² cf. RC. १, for its referential correlation with the other edition

³ The manuscript reading, क (= Kānda) for this sub-division, though copied as such in the printed editions, is obviously a mislection for *क, probably due to the loss of original aspiration in the Kashmirian dialect, followed by a conscious, though wrong, effort at emendation (= क > क)

(e g IX, 12, 67) has to be referred to, only the figure on the right side of the grouping hyphen is entered here

7 SIGNS AND SYMBOLS

The following signs and symbols are used towards consolidation or clarification of record —

1 ✓ is prefixed to verbal roots as their distinctive mark, e g ✓भङ्.

2 ✓- is, in a number of cases, juxtaposed to such compositive prepositions as implicate their verbal correlate being syntactically supplied from outside the text, e g भवि✓-

3 - (=full hyphen) is used at the end of a declinable base as its distinctive mark and under a particular syllable of a word to denote the position of Udatta accent in the same, e g भुदा-, भविन्-

4 - (=half hyphen) is used before a shortened declensional form, immediately following a base, to indicate its initial lacuna, भविन्->नि as against -निम्. It is also used as Avagraha between components of a compound, e g भवे-गु-

5 (=vertical line) is put above a syllable to indicate the position of Svarita as the accent proper of a word, e g अ कुम्भूम्

6 = indicates 'is the same as,' e g तथा गत्या (= तेन प्रकारेण), p 112^b.

7 + indicates formative or compositional contamination, e g ✓अङ्+ङ p 32ⁱ, इङ्+इङ् p 499^m

8 → indicates 'becomes' e g अङ्ग(र→)त

9 > = →, e g २अङ्गि > अङ्गि

10 ← indicates 'is derived from' or 'referable to' e g इङ्ग←अङ्ग

11 < = ←, e g अन्त (<र) द्योत-

12 <> indicates 'derivation from' alternating with 'reversion to,' e g अङ्गुल <> पृ p 165^b.

13 3 indicates inclusion in or loss of the following अ in the preceding phono-fusive आ, ए or ओ, e g वाऽऽयस्य p 13ⁱ, स्वरेऽविशेष p 4^b, भवि विङ्गवोऽयम् p 13ⁱ.

14 ss indicates inclusion of the following आ in the preceding phono-fusive आ, e g पञ्चम्यस्याऽऽङ्गित्तरान् p 5ⁱ

15 (s) indicates inclusion of the following अ in the preceding phono fusive अ of phonetically reversible nature, e g अम्रै(s)यण

16 , is used as a general separative mark, e g between (i) different portions or aspects of basic or formative entries, e g √अस्, अस्ति, अनास् (>इ, इ)√अवह, अय, अथा, अन्त,न्ता, अतु >न्यात, and (ii) inter unit referential divisions, e g अतुवजति तै ६, ३, ११, ६, and (iii) in foot notes, e g कुवाभाव, p 211^a

17 , is used as a separative mark between referential units, e g अना > न २, १, ४, २, १

18 is used as a terminative mark at the end of separate paragraphs, e g अतु√दिना, , १०, ५, अत- , १० It is also similarly employed in abbreviations but is generally dropped when the same enter into composition with other abbreviations¹, e g नाप against नापदि, or are followed by referential figures which may or may not be put inside brackets, e g अना- > -ना अ २, १, ४, शौ (११, २, ११) p, 8¹

19 ' ' are used generally to enclose quoted portions with इति appended at the end, e g 'कृत्योक्त' p 8^a

20 ° as a top mark is used in the completive sense, following letter or letters standing for the complete basic entry, e g °अ- (=अतु) and preceding letter or letters being indicated as combinative with the basic entry, e g अतु > °अ- अन् (=अनतु) It is likewise used in foot notes, to avoid repetition of preceding as well as following separate words in quotations, e g °वामीरनु (=अग्ने वामीरनु रुदति) p 201^a When juxtaposed, accented or not as the case may be, between the abbreviating hyphen and a following declensional form it indicates the vocative character of the latter, e g अतु- > -सो, अति- > -सने

21 * indicates hypothetical nature of (i) a basic entry or a particular meaning of it, when it is placed at its left top-corner, e g *अप्, √अप् *हिमायाम्, p 328¹, (ii) accent, supplied or emended, when it is placed above the particular accent carrying syllable, e g अप्पर द्वे-, अन्वयम्, (iii) declinability of a base, when it is placed on the terminal hyphen, e g अन्तर्- and (iv) compositional division, when it is placed on the medial hyphen, e g अन्तरि-अ

¹ cf Abb. for the provision being made towards disuse of dispensable compound abbreviations in the continuation

22 † precedes basic, conjugational and declensional entries and abbreviated names of texts and follows referential units to indicate obscurity, uncertainty or undependability of the form in which a particular entry is made in general or in reference to certain passage or passages in the matter of the following as related to it —

(i) Textual postulation, (e g अश्व-कल्याणी, अश्वी > -श्वी वै ६, ६, ११)

(ii) Phonology, (e g अहारि)

(iii) Intelligibility, (e g अकन्त)

(iv) Compositional division (e g अण-सर्)

(v) Etymology, (e g अश्व-)

(vi) Hypothesization (e g अश्व-)

(vii) Accent, (e g अश्वी in मै ४, २, १४)

In foot notes, it follows a topical abbreviation, (e.g. अश्वी, अश्वी) to signify the doubtful character of the subject.

23 † is prefixed to a prepositionally composite derivative entry to signify the separability of its prepositional component, e.g. अश्व-गोश्व- It follows a referential unit when a particular entry partakes of this nature only in that passage, e.g. अश्व-गोश्व > -श्व- ८, ४३, २६४

24 † precedes a basic, conjugational or declensional entry or a textual abbreviation to signify variant character of the entry in reference to a corresponding reading in Rgveda or elsewhere as invariably indicated in a foot note¹, e.g. अश्व-गोश्व > † श्व- It follows a referential unit if the signification of this character of a particular entry is to be delimited to that particular passage, e.g. अश्वी मत् > -मत् वा २३, ११

25 † precedes a basic, conjugational or declensional entry to signify its occurrence in a Rgvedic verse, clause or phrase, which in being repeated in other texts has lent this entry also to them as its integral constituent², e.g. अश्व-गोश्व > † श्व- It is applied to the referential

¹ It is to be observed that the present part is defective in respect of the corresponding textual variants to certain Rgvedic entries having not been thus indicated and that this defect is being made good for in the terminal supplement to the whole volume

² Corresponding Rgvedic cross references are also being added in foot notes, or otherwise indicated but only with effect from the next part of this volume

apparatus initially or terminally, according to the extent to be covered, when it is intended referentially to delimit this signification of a particular entry, e.g. अच्युत-च्युत्- > च्युत् सौ २०, १४, ११ When it is to be shown that an entry occurs in this repetitional manner only partially in a text in which it is read a number of times, a degree figure is put above it to specify the number of the repetitional occurrences, e.g. अस्मद्- > *३- > न मे ४, १४, ११, ११, ११.

26 ¶ precedes a basic, conjugational or declensional entry to signify its occurrence in the Brahmana portion of a Black Yajurvedic text. It is referentially applied initially or terminally according to the extent to be covered, when it is intended referentially to delimit this signification of a particular entry, e.g. अपि/सृज्, अव/पद् > ¶मुवपद्यन्ते, २भुरण्य- > ण्यम् मे ¶१, १, ७. When it is to be shown that this characteristic of an entry is found only partially in a text in which it is read a number of times a degree figure is put above it to specify the number of the occurrences, characterised as such, e.g. अवि मे ४, ४, १, १, १.

27 § is a prohibitive mark to exclude jurisdiction of the signification of † and ¶ from a conjugational or declensional entry or certain passage or passages in which it occurs², e.g. † अन्तर्- > §-न्द्रम्², ¶भद्रायतन् > न ईशौ, अपराह > -प्रेये १०, १, ७.

28 Three bracket sets are used as under —

- (i) () Round brackets enclose inter entry formative or phonetic indication, e.g. अ का(ण्)णा अपि/व्या(<स्या) अम्या(भि आ)/वह. In prepositionally composite conjugational forms, such of them as are textually implied are also put in these brackets, e.g. अति/वर > अति(वर)
- (ii) [] square brackets enclose colophons to basic entries, listing first components of compounds in which they are used as subsequent components, e.g. अनु [°शु अर्, उप°], /सव् > [अनु > न्व°]

¹ This semi colon, being unnecessary, is being dropped in the continuation

² The post hyphen position of †, ¶ and § in abbreviated conjugational or declensional entries wherever found in the Concordance, should be taken for their pre-hyphen position, being a more accurate representation of the situation, e.g. §-न्द्रम् > §-न्द्रम्

- (iii) [] el brackets enclose such referential units as refer to inter textual repetition, the first unit as indicating a Rgvedic verse or a portion of it with the particular basic, conjugational or declensional entry as its integral constituent being repeated in the texts as indicated by the subsequent units, e g अश्वत्थ > इत्ये ऋ [६, ६०, १४, ८, ७३, १४]
- (iv) () round brackets within el brackets enclose such referential units as refer to inter textual repetition, indicating that a Rgvedic verse or a portion of it as referred to by the referential entry inside the outer el brackets is repeated in the text or texts, referred to by the referential entry inside the round brackets with this difference that the particular basic, conjugational or declensional entry is not repeated, being replaced by some synonym or variant, e g अश्वत्थ > -श्वत्थ ९, [६२, ४, (८२, १)] अ-सपत्न, त्ना > -ऋ ऋ १०, १७४, [(१५९, ४) ४], -त्ना ऋ १०, १५९, [४, (१७४, ४)]
- (v) In foot notes, brackets have only a punctuative use, bringing into full relief authorities cited and comparisons and counter comparisons made in the course of topical discussions. Round brackets are used when only a single set is needed. But when in the course of an involved discussion, brackets within brackets are called into service, their order of precedence and repetition may be represented as [([([])])]

8 TYPOGRAPHICAL SETTING

1. The text section of the Concordance is presented in three columns to a page
2. The first and the last entries of words on a page are indicated on the top, to the left and to the right, respectively. But when a page ends or begins with an alphabetically discrepant secondary entry, the preceding primary entry followed by the sign >, is indicated at the top, to the right or to the left, as the case may be, e g अश्वत्थ/त्ना > (p 201)
3. In a divisional column, basic entries are made in distinct significant columns of their own, extending up to five grades according to the nature of the progressive stage of development, which may have to be indicated in the case of the derivatives entered therein in reference to

their primaries. Each succeeding column is removed from the preceding one by a definite measure towards the right, e. g. $\sqrt{\text{अत्}}$, $\sqrt{\text{अप्}}$, $\sqrt{\text{अभत्}}$.

4. Separate paragraphs are assigned to the Sārvadhātuka and the Ārdhadātuka sections of verbal conjugation as well as to the different Sārvadhātuka conjugational types (e. g. $\text{अनु}\sqrt{\text{गम्}}$, अन् ; $\text{अति}\sqrt{\text{हृ}}$). Similarly, several declensional sub-groups entered together under a common basic entry, are given in separate paragraphs, e. g. अस्मद् , भुवद् .

5. In this way, the whole material is presented in the form of basic pedigrees, making it very easy for the eye to notice at once where one such series ends and the next begins as also the extent to which a particular base, verbal, declinable or indeclinable, has in actual vedic usage permitted itself to be affected by the phenomena of internal transformation and external accumulation. Thus, while prepositionally composite radical bases like $\text{अती(ति)}\sqrt{\text{हृ}}$ and $\text{अप}\sqrt{\text{बुद्}}$ have hardly ever gone beyond the second column, simple radical bases like $\sqrt{\text{अत्}}$ and $\sqrt{\text{अप्}}$ have freely travelled up to and, sometimes, even beyond the fourth column.

6. The commentary section of the Concordance is presented in the form of alphabetically¹ headed, separate foot-notes, arranged as a rule, in two columns, but, sometimes, from typographical considerations, in three columns also, e. g. p. 186.

7. Three different types have been used according to the following scheme, aiming at bringing out in full relief the several distinct features of each entry :—

I. The bolder black type is used in the following :—

- (i) Primary verbal roots, simple as well as composite.
- (ii) Un-pedigreed declinable and indeclinable bases as well as cross-referential entries of peculiar conjugational and declensional forms and the first members of alphabetically arranged cross-referential series of derivatives, (cf. II, v below).
- (iii) The head figure of every referential unit.

¹ English instead of Sanskrit letters are used for this purpose only with a view to add to the visual effect towards referential readiness.

II The smaller black type is used in the following —

- (i) Conjugational forms
- (ii) Pedigreed declinable and indeclinable bases at all stages
- (iii) Compounds of declinable and indeclinable bases
- (iv) Declinable forms
- (v) Members, beginning with the second, of an alphabetically arranged, cross referential series of derivatives, e g अतुम् etc. against अत्तवे
- (vi) Foot notes, to indicate, (a) quoted words, (b) verbal roots and their conjugational forms, (c) derivative bases and their declensional forms, (d) indeclinable bases, (e) Paninian suffixes, (f) the word शेष and, (g) the abb उत्त

III The white type is used in the following —

- (i) The main body of the referential section
- (ii) The main body of the foot note commentary
- (iii) The bracketed derivative or phonological analysis as given within the body of a basic entry, e g अ तुव्य(त→)न्ती, अत्य(ति-अ)हस, अत्य(ति-अ)ह्
- (iv) The cross referential indication of a principal entry, e g अ/अद् यद् after अत्तवे
- (v) Compositional cross references, bracketed or unbracketed as the case may be, terminally supplied to articles, related to compositive basic entries, e g अत्त[अति°]

प्रस्तावना

१. ग्रन्थस्य संक्षिप्ते इतिभूतमविष्यती

साक्षात्सरस्वतीसधर्मैव सन् सत्संप्रदायतः सरस्वतीपददुभूयितस्वनामान्तः स्वामी दयानन्द उत्तरापथे
जिलाऽष्टादशे वर्षाणि यावज् जनतोपकारसारं च विश्वोद्धारप्राग्भारं च परमोदारधर्मश्चार्चं कृत्वा पष्ठपूनादिसहस्रतमे-
ऽब्दे (१९४०) परमं पदं प्राप्तवान् । तदीयायाः सत्योत्साहनिर्भरायाः प्रेरणायाः खल्वेतत् फलमहित्वमिव समपद्यत,
यस्योक्तं समुज्ज्वलाया भारतीयार्वा प्राच्यां संस्कृत्या सामान्येन, सामाजिनाऽसमन्वयजगत्याधिभारपरमौपध्यायिकेषु
वेदेषु वैरोध्येण च महादरदुहिः प्रादुरासीत् ।

ननु वचाच्येण च महादरुष्टिः प्रादुरासत् ।
एवंविधे किल आदसौरभाऽऽशसिते सामाजिके यातावरणे महात्मनस्तस्य निर्वाणसंप्राप्तेर्दशम इव वर्षे
संज्ञते तदीयपादपूता पद्धतिमेवाऽनुसरन्तौ परमार्थनित्यौ स्वामिनावानन्दपदोत्तर-विशेषश्चरन्त्याऽभिधेयौ वेदप्रचारार्थं
सायुज्येन बद्धपरिकरावभवताम् । तौ तावद् वेदाऽध्ययनसौकर्यैकनिबद्धमनसौ दृढमेकमन्वभवता यथा यथावदुपयोग-
वर्धयैसामग्रीकेण केनचिद् वैदिकेन बोधप्रवेकेण जनतासुलभेन सतैव तस्यादिष्टस्य विषये साफल्यं स्यादिति । न च
कोऽप्येवंविधो वेदैश्चाऽनुसंधानसौविध्यकरः कोपो विरचितपूर्व इति संप्रधार्य च तौ चत्वारिंशद्विद्वद्वत्तमेऽन्दे
(१९६०) आत्मीयमभिनववैदिकबोधिरचनपरं निश्चयमुदपोषयताम् । तस्योद्घोषणस्य पञ्चमे वर्षे (१९६५) च तौ विरच-
यिष्यमाणकोषाधारं मानुकाक्षतस्र ऋग्वेदादिष्वेदचतुष्टयीय-यदानुक्रमणिकाः प्रकाशमनयताम् । प्रवर्त्यमाने चैवं वैदिक-
बोधीये कार्यकलापे सप्तत्युत्तरोन्विशतिशततमेऽन्दे (१९७०) यथोक्तानेव सप्तपि स्वामी नित्यानन्दो नित्यैकानन्दं
पदं प्रापयत । अचिरायुषैव सताऽपि चिरसयुजा तनैवमपरिहृत्यतया विमुक्तोऽपि सन् स्वामी विश्वेश्वरानन्दस्तु तत्
ऊर्ध्वमेक एव दश वर्षाणि यावत् तं कार्यभारमुदवहत् । तत्पश्चादेव 'वयमतीव बुद्धाः संजाताः, साप्रतमन्येन
केनाऽपि कनीयसा कार्यभारोऽयं स्वोपरि ग्रहीतुं साप्रतम्' इत्यनवा तदीयया सत्-भ्रेरण्याऽय जनः सद्भावैरा-
ऽऽनीयिकः सक्षरीत्युत्तरोन्विशतिशततमेऽन्दे (१९८०) मेवानार्थमिदमूर्चकरोत् ।

तस्मिन् समये तावत् पदाङ्कमणिचाचतुष्टयीत श्रीकारादिपदाधिकोऽनाख्यातिको भागः प्रातिपदिकी-
हृतः सन् संयुहीतपूर्वोऽभवत् । तत्र चाऽकारादीर्घश्रेयो यत्र तनैतेत्य-द्यतपथ-तैत्तिरीय-ब्राह्मण्यवनैः प्रमाणितानां सतां
सायणोक्तमहीधरदयानन्द्यानां शब्दार्थानां संग्रहोऽप्यविद्यत । तत उपरितने कियतिचिद्देशे च मध्ये मध्ये पाणिनी-
यानि सूत्रादीन्यपि भिक्षुपद्धित्रीयाणि मतान्यपि प्रमाणात्वेनोद्धृतान्यामन् । एवं स्त्वु स्थिते तदेदमन्वभूयत यद्
स्यादिति तथ पूर्णतश्च करिष्यामः कोषोऽयं सर्वशास्त्रीययाऽऽख्याताऽनाख्यातोभयविधया वैदिकपदसामग्र्या च यथो-
क्तमित्यथ पूर्णतश्च करिष्यामः कोषोऽयं सर्वशास्त्रीययाऽऽख्याताऽनाख्यातोभयविधया वैदिकपदसामग्र्या च यथो-
क्तमित्यथ पूर्णतश्च करिष्यामः कोषोऽयं सर्वशास्त्रीययाऽऽख्याताऽनाख्यातोभयविधया वैदिकपदसामग्र्या च यथो-
क्तमित्यथ पूर्णतश्च करिष्यामः कोषोऽयं सर्वशास्त्रीययाऽऽख्याताऽनाख्यातोभयविधया वैदिकपदसामग्र्या च यथो-

यद्यपीदं प्रकरणं दिष्ट्या सर्वत एव वर्धापनस्य च प्रशंसनस्य च पात्रतामाभाज्यत, तथापीदं तावदेतद्-
निर्माणसकालमेव निरवरोधपणतया खलु निधयपदवीमारोप्यत, यथैवंप्रचारकस्य कोषस्य समुचितं संपादनमनन्यथा-
सिद्ध-सातोपाहसंपूर्णवैदिकवाङ्मयीयसकलपदानुक्रमाऽऽत्मक-कोषान्तर-सन्त्येजेभ्यै स्यादिति । एतस्याः प्रतीतेरुपपदम्

II The smaller black type is used in the following —

- (i) Conjugational forms.
- (ii) Pedigreed declinable and indeclinable bases at all stages
- (iii) Compounds of declinable and indeclinable bases
- (iv) Declinable forms
- (v) Members, beginning with the second, of an alphabetically arranged, cross referential series of derivatives, e g. अनुन्त etc. against कृत्तये
- (vi) Foot notes, to indicate, (a) quoted words, (b) verbal roots and their conjugational forms, (c) derivative bases and their declensional forms, (d) indeclinable bases, (e) Paninian suffixes, (f) the word, लोच and, (g) the abb डस.

III The white type is used in the following —

- (i) The main body of the referential section
- (ii) The main body of the foot note commentary
- (iii) The bracketed derivative or phonological analysis as given within the body of a basic entry, e g अनु कृत्तये(त-→)कृत्ती, अनु(ति-अ)हन्, अनु(ति-अ)हन्
- (iv) The cross referential indication of a principal entry, e g अनु/कृत्तये यत् after कृत्तये
- (v) Compositional cross references, bracketed or unbracketed as the case may be, terminally supplied to articles, related to compositive basic entries, e g अनु-[कृत्ति°]

प्रस्तावना

१. ग्रन्थस्य संक्षिप्ते इतिभूतभविष्यती

साक्षात्सरस्वतोऽसधर्मेण सन् सत्संप्रदायतः सरस्वतीपदसुभूषितस्वनामान्तः स्वामी दयानन्द उत्तरापथे किलाऽप्रादरोव वर्षाणि यावज् जनतोपकारसारं च विश्वोद्धारप्राग्भारं च परमोदारधर्मप्रचारं कृत्वा पण्युनद्विसहस्रतमे-
ऽब्दे (१९४०) परमं पदं प्राप्तवान् । तदीयायाः सत्योत्साहनिर्मरायाः प्रेरणायाः स्वत्वेतत् फलेग्रहित्वमिव समपद्यत,
यत्कोके समुज्ज्वलाया भारतीयाया प्राच्यां संस्कृत्या सामान्येन, सामाजिकाऽसमन्वयजन्याधिभारपरमौर्धमाभुकेषु
वेदेषु वैशेष्येण च महादण्डुद्विः प्रादुरासीत् ।

एवंविधे किल आदिसौरमाऽऽधासिते सामाजिके वातावरणे महात्मनस्तस्य निर्वाणसंप्राप्तेरारम्भ इव वर्षे
संजाते तदीयपादपूर्ता पद्धतिमेवाऽनुसरन्ती परमार्थनित्यौ स्वाभिनावानन्दपदोत्तर-विश्वेश्वरनिष्ठ्याऽभिधेयौ वेदप्रचारार्थं
सायुज्येन पद्धपरिकरावभवताम् । तौ तावद् वेदाऽध्ययनसौकर्यैकनिबद्धमनसौ दृढमेवमन्वभवता यथा यथावदुपयोग-
वर्धयतामप्रीक्या केनचिद् वैदिकेन कोषप्रवेकेण जनतामुत्तमेन सतैव तस्योद्दिष्टस्य विषये साफन्त्यं स्यादिति । न च
कोऽप्येवंविधो वेदिकाऽनुसंधानसौविध्यकरः कोषो विरचितपूर्व इति संप्रधान्यं च तौ चत्वारिंशद्द्विसहस्रतमेऽब्दे
(१९६०) आत्मीयमभिनववैदिककोषविरचनपरं निधयमुदघोषयताम् । तस्योद्देशस्य पक्षमे वर्षे (१९६५) च तौ विरच-
पिप्यमाणकोयाधारमावुकाश्चतस्र ऋग्वेदादिवेदचतुष्टयोद-पदानुक्रमणिकाः प्रकाशमनयताम् । प्रवर्त्यमाने चैवं वैदिक-
कोषीये कार्यकलापे सप्तत्युत्तरोनविंशतिशततमेऽब्दे (१९७०) यवीयानेव सप्तपि स्वामी निस्थानन्दो नित्यैकानन्दं
पदं प्रापद्यत । अचिरामुपैव सताऽपि चिरसयुजा तेनैवमपरिहर्षतया विपुल्येऽपि सन् स्वामी विश्वेश्वरानन्दस्तु तत
कर्त्तव्यमेक एव दश वर्षाणि यावत् तं कार्यमारमुदवहत् । तत्पश्चादेव 'वयमतीव ब्रह्माः संजाताः, साप्रतमन्येन
केनाऽपि कनीयसा कार्यमारोऽयं स्वोपरि ग्रहीतुं संप्रतम्' इत्यनया तदीयया सत्-प्रेरण्याऽय जनः सद्भावैका-
ऽऽजीविकः सद्यशीत्युत्तरोनविंशतिशततमेऽब्दे (१९८०) मेवाकार्यमिदमूर्ध्वकरोत् ।

तस्मिन् समये तावत् पदानुक्रमणिकाचतुष्टयीत ओकारादिपदावधिकेऽनाख्यातिको भागः प्रातिपदिकी-
कृतः सन् संयुहीतपूर्वोऽभवत् । तत्र चाऽकारादीर्घांशे यत्र तत्रैतरेव-शतपथ-तैत्तिरीय-ब्राह्मणवचनैः प्रमायितानां सतां
यानि सूत्रादीन्यपि मिषिपद्भिर्न्यायानि मतान्यपि प्रमायित्वेनोद्धृतान्यामन् । एवं खलु स्थिते तदेवमन्वभूयत यद्
व्यापिततश्च पूर्तितश्च करिष्यमाणः कोषोऽयं सर्वशास्त्रीययाऽऽख्याताऽनाख्यातोमयविषया वैदिकपदसामान्या च यथो-
पलब्धिकब्राह्मणाऽऽरयकोपनिषदज्ञोपाग्रगतया च तत्तद्भाषीयप्रागर्वाकृतपद्वेदभाष्योभया च औतायाऽवबोधप्रयोजिकया
सामान्या चाऽवश्यं सनायमितव्य इति । एतदनुसारमेव च पञ्चपाणि वर्षाणि यावत् कार्यकलापे प्रवर्तिते सति
पठशीत्युत्तरोनविंशतिशततमेऽब्दे (१९८६) वैदिकशाब्दार्थपारिजाताऽभिधस्य कोषस्य प्रथम आदर्शरूपः प्रखण्डः
प्रकाशमनीयत ।

ययापीदं प्रकाशनं दिव्या सर्वत एव वर्षापनस्य च प्रशंसनस्य च पात्रताममाज्यत, तथापीदं तावदेतद्-
निर्माणसकालमेव निरवरोपणतया खलु निधयपदवीमारोप्यत, यथैवंप्रकारकस्य कोषस्य समुचितं संपादनमनन्या-
सिद्ध-साज्ञोपाग्रसंपूर्णवैदिकवाच्यमीयसकलपदानुक्रमाऽऽत्मक-कोषान्तर-सम्यपेक्षमेव स्यादिति । एतस्याः प्रतीतेरुपपदम्

साध्यो भवतः । एवं स्थितेऽत्र विषये यः प्रयत्नः कृतो भवति, तस्य साराऽभारतः परीक्षणे सद्यती विवेक्तुं क्षमा विद्वांस एव प्रमाणं स्युः । तस्येयत्तामात्रं स्पष्टं इव बध्निषु परिचयस्तु तावदिहाऽपि कार्यतः । तथाहि । सारलोचनाऽध्ययनसाविन्यविशेषकरं विशिष्टस्वरूपं (तु भू. ४, ७) निर्देशीयं सांकेतिकं विधानकं विरह्य प्रस्तुत-
स्वएदीयानां ५९२ पृष्ठानामुपरि साकन्त्येन ६४०८ टिप्पणानि भवन्तीति कृत्वा मध्यतस्तावत् प्रतिपृष्मिमिमानि ११ भवन्ति । एवमपि यथाकर्म २२५, २७१, ५११ पाणिनीयप्रक्रियानुबन्धिवातिक्कीकरणं च तत्तच्छ्रुतिपाठो-
शोधनं च तत्तच्छ्रुतिपाठभेदीयप्रदर्शनं च प्रयोजयन्ति । अपि चाऽपराणि ७०० इव टिप्पणानि स्वरसंस्कारो चाऽर्थविवारं
चाऽपि कृत्वाऽयं यावत् परिचितपूर्वायाः सत्या धातुप्रत्यययोगीयायाः प्रक्रियाया नितान्तं विविक्ताया इव सत्या अपरस्या
अमिनवायाः स्वोपहायाः स्वतःसिद्धनाममात्रयोगीयायाः प्रक्रियाया द्वारमिबोदायन्ति (तु. भू. ४, १, ५, ५) ।
एतदुपयोग्योद्योग्यसिस्वरूपयोरैतावतस्तावत् संक्षिप्तादेव सतोऽस्मात् संकेतमात्रादपीदं भूयः स्पष्टं प्रतीयेत,
यथाऽब्दाना दक्षतिद्वयेनाऽपि चेदीदृशो ग्रन्थः संपादितः स्यात्तर्थासावन्पीयसैवाऽनेहसा सिद्धः स्यादिति ।

३. विद्वत्-संग्रहः

[illegible]

४. मुद्रण-प्रबन्धः

४. मुद्रण-प्रवन्धः
आदौ तावदनुसंधानविशेषीयाणां विशालकायानां ग्रन्थानां सुप्रतिष्ठित एव कस्मिंश्चिद् मुद्रादौ समुचितं मुद्रणं संभवेदित्येवं खलु विचार्य वैदिकशास्त्रार्थपारिजातीयः प्रवरण्डो मुंबापुर्या निर्णयसागराख्ये मुद्रादौ समुचितं मुद्रणं संभवेदित्येवं खलु विचार्य वैदिकशास्त्रार्थपारिजातीयः प्रवरण्डो मुंबापुर्या निर्णयसागराख्ये मुद्रादौ मुद्रापितोऽभवत् । तदुद्भवस्त्वयमनुमवोऽभवद् यथैवं विधानामतिष्ठिविधानकानां च बहुजनसाहाय्यकसव्यपेक्षणां प्रन्थानां समुचितं मुद्रणं तदीयनिर्माणेऽनादित्तरे वापि नैव संभवेदिति । तत्पश्चात् प्रकृतग्रन्थार्थद्वितीयविभागा- गीययोर्द्वयोः खण्डयोर्मुद्रणस्येवैव त्रयाणां मुद्रादहाणां सायुज्येन यथाकथंचित् प्रवन्धे संपन्नेऽपि सतीदमेव निरचीयत यथाऽस्य संस्थानस्य ग्रन्थानां स्वक एव मुद्रादौ साधु मुद्रणं स्यादिति । एतदनुसारं च संस्थानीयस्य मुद्रादहस्य प्रतिष्ठापितस्य सप्त इदं वर्षत्रयं संप्रगते । यतश्च प्रस्तुतस्य खण्डस्य मुद्रणेऽनेन पर्याप्तं साधन्यं प्रल- लप्तिम्, तत एतेनास्मिन् विषय उक्तोत्तरमपि भूयसी नैजुनी समासायेतेति सूचितं भवति । अन्यच्च । अस्य ग्रन्थस्य मुद्रणं समाप्तमिभार्यारहितिकेनूवनसौकर्यमुद्दिष्टार्थतो मिथ्यानेषु निप्रकारेणु कागधेषु कृतं भवति । एषां यस्तावच्च धेष्टः प्रकरो भवति, तस्य सुचिरस्थिरत्वं लक्षणीयत्वं निर्दोषविशेषाऽपीनतया निर्माणं भवति ।

५. आर्थिकी समस्या

यदा स्वामिविश्वेश्वरानन्देनाष्टादशभ्योऽब्देभ्यः पूर्वमेनेन जनेनाऽयं कार्य-भारो ग्राहितस्तदा तेन यथा-
 पेक्षमप्रबन्धमहमेव करिष्य इति स्वीकृतमभवत् । एतच्च वर्षद्वयं यावत् सर्वथा सत्यापयन्नसी हृषशीत्युत्तरोनविंशति-
 शततमस्याऽब्दस्य (१९८२) अन्ते देवेच्छया दिवंगतोऽभवत् । तदनन्तरं या तेन स्वराजोह्यान्मासद्वयात् पूर्वं
 स्वीयाया अधिलक्ष्मितार्थायाः संज्ञतेः संभारणार्थं विश्वेश्वरानन्दसम्पत्प्रबन्धिनी सभा सनियोगविशेषं संस्थापिता-
 ऽभवत्, सा दश वर्षाणि यावदस्य संस्थानस्याऽर्थतो भरणमकरोत् । यथा ॥ तथा समया सुकरस्याऽर्थवितरणस्य
 मात्राऽतीवाऽपयोक्ताऽभवत्, तथा तदीयसदस्यानुमत्या मध्येत्रिणवन्नुत्तरोनविंशतित्तिशतमाऽब्दं (१९९३) राजकीय-
 जनतीयोभयविधमाहात्म्यसंप्रापणेनाऽस्य संस्थानस्य संरक्षणार्थं समर्थभावुका विश्वेश्वरानन्दवैदिकशोधसंस्थानसमे-
 त्याख्या सर्वसंप्रदायस्यसहायकसज्जनैः संभाव्यमाना च सर्वसंप्रदायसाधारणा च सत्यपि संस्थान्तरमात्राऽनधीन-
 तया नितान्तं स्वतन्त्रा च सत्यसनातनसरस्वतीसंपूजनैकस्वधर्मा चाऽपरा संस्था तद्विषयकराजकीयनियमानुसारितया
 संस्थापिता सत्येतत्संस्थानीयं समग्रं प्रबन्धमात्मसादकरोत् । एतेन प्राबन्धिकेन परिवर्तनेन च संस्थानस्याऽस्य
 कार्यक्षमताया खलु प्रैगुणवर्धितमिवाऽन्तरं सुलक्षं भवति । तथाहि । यत्राऽऽदितः प्रथमैकशोधशैर्षरधिपन्ना-
 षसहस्ररूप्यकव्ययेनाऽष्टलक्षमिताः निर्देशपृष्ठिका अकियन्त, तत्राऽधुनेवाऽवसितिमुपेनुया वर्षपञ्चकेनैवाऽध्यधलक्ष-
 रूप्यकव्ययेन च चतुर्विंशतिलक्षमिताः निर्देशपृष्ठिका अकारिपत् ।

परमेवं संपादयमानैषा खलु कार्यक्षमताऽर्थस्य भूयसी च स्थिराऽऽगमा च मात्रामपेक्षेत । न च तदर्थ-
 मचापि नैधित्यकरः करिचत् प्रबन्धो भवति । तदभावे तु गत्यन्तरादर्शनाद् यथापूर्वमेनेन जनेन चरमसंपादकीय-
 नियोगवतापि सताऽवश्यमहरह इतस्ततोऽर्थसंग्रहावाऽधिरतायासेन भाग्यमित्येषा दुःस्थितिरन्यथा सुस्थितामपि
 संस्थानीया कार्यक्षमता चैतद्ग्रन्थप्रकारानीया प्रगतिं च नितरा विद्वन्वादिन्याराद्धितमेव चेतः सदा भवति ।

६. आभार-प्रकाशनम्

एवं तावदस्य कार्यस्य तथा तथा शास्त्रीयया च सास्थिकया चाऽऽर्थिकया च दृष्ट्या स्वरूपपरिचापने
 ममापतः कृते सत्येत्न-न्यप्रवृत्तपूर्वाऽभ्यर्हिताऽभिरादनस्य च यावत्प्राप्ततत्सहाय्यकयथासिद्धान्तोपकार्यतानिवेदनस्य च
 संप्रति सत्यर्थं प्रीतिकरः शुभोऽवसरः समुपतिष्ठते । प्रथमं तदहं तास्तान् प्रापमिकान् वेदमन्त्रद्रष्टृन् श्रद्धां च तदनु
 तास्तान् पदकारांश्च निष्पद्यकारांश्च तत्तद्वेदाङ्गोपज्ञानप्रकाशनसुयमितनिगमार्थमुक्तीन् यास्क-पाणिनि-विष्णु-प्रमृतीना-
 चार्यवराश्च भूयो भूयो नमामि । अथाभिरादयेऽहं तास्तानपि सर्वान् प्राग्मभ्यागवार्त्तकालिकान् माझरोमुपजीवोतिः-
 रिखोमेवनेष्ट्रान् वैदिकभाष्यकारांश्च तास्तानपि च सर्वानर्वाचः स्वीयाऽजस्रमहाराष्ट्रिभ्रमसंप्रवर्तितस्वोपज्ञसंप्रदायविरो-
 धान् सनः वैदिघ्नुं शोषकांश्चाऽनुवादकांश्चाऽऽलोचकांश्च आपामीभासकांश्च नन्दोविचकांश्च कोपकरांश्च । नामोद्देश-
 विरोधभेद इदं भ्रमकीकृतस्य वैदिकपुनःपाठविवरणी च तत्सहकारितस्यैज्जटनस्य वैदिकपाठभेदविवरणी च कृती
 छात्रदेवैतदुपगन्त पातिते गत्वा उपकारकभावेन संकीर्त्ये भवतः । यथायतनीयैरभियुक्तेः मामान्येन च विद्वद्-
 परामर्शममितीदमदस्यैर्विशेषेण चाऽस्मिन् कार्ये प्रीतिमद्भिर्भूयते, तदहं बहु मन्यमानस्तदर्थं हृदा सर्वेयामपि तेषां
 गभात्रनं करोमि । निर्यदन्तद्व्यभिचाराऽऽदरादिश्रुतिजनोचितप्रभूततपस्काऽऽत्मभावस्य च समये समये प्रत्युद्गायुक्तमा-
 सोचनेन शौर्योपद्रव्यप्रदर्शनेन च समोपकाराऽनिर्यं चोत्साहोदेकं यातन्वतथात्मनः सुहृदः श्रीसिद्धेश्वरधर्मपरम-
 विष्णुमु मुत्तम गादरिशोपमुन्नीतयामि । अथाऽपि ये नाम विद्वांसः पुत्रा चाऽप्य च संस्थानीयकार्येष्ठतवाऽस्मिन् सर्व-
 शक्तिव्यवहारे धर्मणि मीठ्वमनोभवनिर्मरितमजोगतो मम सुपुत्रवोऽभूवन्, सर्वानपि तानहमद्य धन्यान् संभाव-
 यामि । एष एम् ए, एम्, को, एन्, इत्युगाधिपतः श्रीभीमदेवराष्ट्री, शिवावाचस्पतिः श्रीतमानन्दराष्ट्री च
 गौडानन्दमित्रभावेन च योगवतश्च च यत्नं नियोगमारमुदहन्ती मदीये संशदानध्वं लीक्यविशेषं मुतरामष्टार्थम्,

तदेतद् विशेषमानार्हतयेहोल्लिखामि । यदपि विद्यावाचस्पतिः श्रीरघुनाथचन्द्रशास्त्री नियोगसामान्यस्य सम्यगनुष्ठानतो व्याकरणाचार्यः श्रीभ्रमरनाथशास्त्री च मुद्राप्यमुद्रणपत्रिकयोर्व्युत्पत्तिसमाधानसद्वृत्तावलोकतो मम साहाय्यं समपीपदता, तदपीदं विज्ञापयामि । मुद्रणगृहीयकमिच्छन्मम सामान्यतोऽपिष्ठातुः श्रीधनपतिराजप्रेष्ठिनथ मुद्रकस्य श्रीरेवतरामस्य च स्थापयितुः सिराजदीनस्य च विशेषतः प्रस्तुतसहृदयस्य सुमुद्रणस्य कृते साधुत्वं वदामि ।

अथेदमवृत्तकार्यसिद्ध्येकनिमित्तभूतं सामान्यन्तरसंपत्त्येकाधारमिव च सन्तमर्यसंप्रहमधिकृत्याऽऽदौ तावद् भूतपूर्वो बडौदानरेणो महामान्यो महाराजो गायकवारः सरपूर्व-तृतीय-समाजिरावसमाख्यश्च पूर्व-मिन्दौराऽधिपतिर्महामान्यो महाराजो होल्करः श्रीतुकोजिरावसमाख्यश्च महत्या कृतज्ञतया संस्मर्तव्यो भवतः, यौ लामपुरीयास्थिकप्रारम्भात् पुरा स्वामिषिवेश्वरानन्दस्य प्रोत्साहकभूतावेतत्कार्यसंपादनार्थं प्रत्येकमुपवेश-सहस्रकृत्यकमितं परमोदारं साहाय्यविशेषमकुरुताम् । एवमेव भूतपूर्वः पटियालानरेणो महामान्यो महाराज-धिराजमेन्द्रः सरपूर्वभूपेन्द्रसिंहसमाख्यश्च कर्णोयलनरेणो महामान्यो राजा विजयसेनश्च कार्तिकेनोत्कीर्तयौ भवतः, यौ सिमला-यत्तन एतत्कार्यस्यप्रवृत्त्युदयस्थानभूतायाः शान्तकुटुम्बा निर्मापणार्थं तस्मा एव स्वामिवराय महार्थं भूमिखण्डं सहैव प्रादत्ताम् । इदं च भूयो विशेषेणोत्साहं जनयति यद्वर्तमानौ बडौदानरेणश्च पटियाला-नरेणश्च स्वपूजयपितृपादपङ्क्तिं योग्यतया सुतरामनुसरन्ती पुष्कलार्थप्रदानतः संस्थानेनाऽनेन सद्युक्तावेव भवतः । अयं साप्रतिकेषु वर्षेषु तावद् अस्य कार्यस्य पूर्यर्थं भारतीय-पञ्चापीय-संयुक्तप्रांतीय-देशाबादीय-महोदारीय-द्रावन्-कोरीय-जम्बुकारमोरीय-योधपुरीय-कोहपुरीय-सागलीय-नाभीय-कर्णोयलीय-राहपुरीय-राजकोवे-न्यश्च अवागड-संस्थानाच्च पञ्चापीय-कालिकातीय-विश्वविद्यालयाभ्यां च विश्वेश्वरानन्दनिधानतश्च मूलचन्द्रखैरातीरामनिधानतश्चास्मिन् सदपि महार्थं च महोपकारकं चार्थिकं साहाय्यकं संप्राप्तं भवति । मुबई-विहार-मद्रास-प्रांतीयराज्यैश्च संस्थानीयानां कियताचिद् ग्रन्थानां क्रयणं व्यवस्थापितं भवति । सार्वदेशिक-पाश्चात्तिक-यामार्थप्रतिनिधिसभाभ्यां च प्रस्तावविशेषतोऽप्रत्यं कार्यं प्रमाणितं भवति । अपि च बहुभिर्बहुदायिभिः धार्दैः सज्जनैः संस्थानीयायाः समयाः सन्नेतदेवाऽहं भावयेयं यथा कथंचिदप्यहमेतत्-कार्यावपरिशीलनेन तुच्छतुच्छेनपि सत्ता वैदिक्याः रोमुष्यश्च विशेषतो भाषाशास्त्रीयायाः प्रवृत्तेश्च सामान्यतः कमपि प्रकर्षलवं प्रयोजयेयमिति ।

७. उपसंहारः

यथा चेदं विभावयामि ग्रन्थमिमं संप्रति साप्रतिकानां वैदिकविद्याविराट्त्वानां ऋगतीकुर्यामिति, तथा चैव मदन्तर्महद् भयमिबोस्थितं भवति । जानाम्येव ह्यतिदुर्मर्षा एतदीया दोषा इति । एवं स्थिते वितर्कयेऽहं यदस्मिन्नतिगद्ने च विराटो चाऽजस्र प्रणयुके च कार्यं सामान्यतोऽप्यतिवार्थाऽनेकजनोपहस्तानुसंक्रमवशाच्च विशेषतोऽपि निर्देशवैतथी च व्यवस्थापनवैयमी च दुष्परिहरे इव स्यातामिति । अपि चेदमनुभवाम्यहं यथा प्राबन्धिके चाऽऽधिके च भारेऽन्यत्र संक्रान्ते सत्यहं चेद् ग्रन्थसंपादनमात्रनियोगोऽभविष्यं तर्थाऽऽवरो दोषाणां मात्रा नूनमून्ता-मेष्यदिति । उमाभ्यामपि त्वेताभ्यां वितर्कानुभवाभ्यां मिथ्यात्मतोषैककाराभ्यां सद्गुणा प्रेक्षणा समाधानलेशास्याऽप्य-संभावनादेतदेव तावत् तान् प्रार्थये यद् येऽपि दोषास्तेषां दृष्टिपथमवरोप्युक्तेऽपि तैर्यथावत् समाधाय जिज्ञाष्ये-रमिति । एतच्चानाऽऽश्वासनमपि भूयः कैमुतिदीकियेत यथाऽस्मिन् विषये क्रियमाणोऽन्मालोऽपि सहयोगो मयका प्रहोत-मात्रतयोदीकियेत चाऽऽगमुके कार्यक्षेत्रे सुतरामिबोपदोष्यते चेतीति विदुषां वरांवदः अधिद्—

लामपुरे वि. वै. शो. संस्थाने }
भावणे, वि. १९९९ तमेऽब्दे }

विश्वचन्द्रशास्त्री

भूमिका

१. सजातीयसाहित्य-भित्तिका

(क) वैदिका निघण्टुः

[illegible]

(ख) प्राक्-प्रतिष्ठाः कोशः

अपोलरस्मिन्नेहमि बहवः परिगणितपुरातनैपएडवविधानरनैपुणीका निघण्टुद्वरमतसिमा भमा-
 निदम्मुगं दोग्गिरान् वषामकान् कोयोलमानड्वर्ण, सेपां किनैव प्रविभागो भवति ययैक एकार्पांअनेकाऽनिधान-
 ररका एडे पाऽनेकार्पाऽनिधानरक्या इति । किन्नुमयविधानामप्येतां प्राधान्येनाऽवर्क्याव्यीयमरररुतीकरणीनां गतो

निगमाऽवबोधे न कश्चिदुपयोग इव संभवेत् । तथाहि । संकेत्यमानैतत्कोपग्रन्थराशिप्राथम्यभाज्यमरकोपे प्रकृत-
कोपीयेषु प्रथमेषु ५०० शब्देषु केवलं २५ शब्दा समावेशमलप्सत । न त्वेष्ट्यत्यल्पसंख्याकेष्वपि सन्सु शब्देष्वेको-
ऽपि वेदमात्रविषय इति खलु सुस्मरं स्यात् । यदप्येषा कोपाणां सुदुस्खलं नैगमं नैयूर्यं संपूरयितुकाम इव भास्कररायो
मध्येवैक्रमोनविशाऽब्दशतकं वैदिककोपाऽऽख्य निबन्धमकरोत्, तदप्यविश्विकरमिव स्यात् । ग्रन्थो ह्यसौ स्वस्वपत
उक्तपूर्ववैदिकनिघण्टुपदीकरणमात्रत्वादनतिरिच्यमानः सन्नैव कामपि वस्तुनिकाये नवदिमादधीत ।

(ग) अर्वाञ्चः कोपाः

यावत् प्राचीना पद्धतिमनु शिक्षणविधौ श्रवणस्य च कण्ठाप्रकरणस्य-चाऽप्रतिहत प्रभुत्वमभवत्,
तावत् संस्कृतविशयचरौपयिकत्वेनोक्तपूर्वार्द्धशब्दोद्भा कोपा ऋषि महान्तमुपकार खल्वङ्गवत् । परं यत् प्रमृति
मुदणयन्नोपयोग समारम्भ, तत् एवाऽऽरभ्य नूनं विधानक्रमन्वकारादिक्रमेषुपनिबद्धानां कोपाणां साऽवसरत्वस्य
प्रतीतिरप्युत्तरोत्तरं वृद्धिमगात् । सर्वप्रथमश्चाऽन विषये प्रथमं कलिकात्वा-पतनीयानां पण्डितानां स्मर्यते । तदाधारेण
विरचनेन विदुषा विरचितः कोप (१८७४) प्रकाशं प्रपेदे । तदुपरिविस्तारानां कृतिततीना च मध्ये शेष-बोद्ध-
लिङ्गाभ्यां विरचितः सेंटपीटर्जबर्ग-पतनीय कोप (१९०९-१२) मुकुटमणीयते । यत् प्रकृतकोपीयेषु
प्रथमेषु ५०० शब्देष्विह ४५० अपाठित, तदस्य वेदाध्ययनौपयिकमावस्य निदर्शनं स्यात् । प्राप्तमन्त्रस्य बाह्वृच
कोपोऽपि तस्य विधानकपाटवस्य च कृतितारग्यस्य च प्रमापको भवति । मोनियरविलिभन्त्रस्य कोपश्च प्राधान्येन
कोशान्तरीयविषयस्य सम्राट्कवेन च क्वचित् क्वचित् स्वोपज्ञवस्तुन समर्पकत्वेन च विशेषतः सुमहदकुस्तकत्व-
स्वप्नेन चोपकारको भवति । सारानाधीनो वाचस्पत्याऽऽख्य-कोप (१९३०-४१) आकारत एतद्वर्गीयभारतीय-
कृतीनां मध्ये प्राधान्यं भजते । वेदाध्ययनौपयिकत्वेन त्वस्य न कश्चिदुपयोगसंकेतः सुकरः । तथाहि । प्रकृतकोपीयैः
प्रथमै ५०० शब्दैः साऽवधिकेभ्येतदीयेषु प्रथमेषु ८०० शब्देषु केवलं ४० शब्दा एव वेदगोचरत्वेनोदाहियन्ते ।

(घ) वैदिक्योऽनुक्रमणः

पुरातने कालेऽध्ययनार्थप्रयोजितास्य च कर्माऽर्थप्रयोजितारच सत्यम् तत्तच्छास्त्रीयपाठानुक्रमेण
मन्त्रप्रतीकानां चर्चिनाम्ना च देवतानां च छन्दसां च कण्ठाप्रकरणे सावित्र्यं दधाना गद्यपद्याऽन्यतराऽऽमिका अनु-
क्रमण्यो ग्रन्थनं सशायु । आदौ तावत् प्रतिशास्त्र मन्त्रप्रतीकादीनि चचारि वस्तुजातानि पृथक्त्वेन, कालेन च
क्वचित् क्वचित् सर्वांशेतानि वस्तूनि समुद्य सार्वमाधारण्येनाऽनुक्रममिर इत्येवमेतदीयो विकासक्रम संभाव्यते । न
वेनासामनुक्रमणीनां म्यूडानां वा म्यूटानां वापि सतीनां पदपाठायतया विधिके सति नैगमपदाऽनुक्रमणे विमपि
तापर्यमिति कृत्वा तदपेक्षयाऽपि प्रकृतकोपस्य विषयविवेकः स्पष्टो भवति ।

(ङ) एकग्रन्थीयाः पदानुक्रमः

साकल्येन वैकांशेन वा वर्णमात्राऽनुक्रमेण रमूनि सति तत्तद्ग्रन्थीयानि पदजातानि सानूकपूर्वाणाम-
र्वाङ्कोपानां मरादन औपयिकनामभञ्जलेति सहजं प्रतीयते । एव तावत् प्रवृत्तिरानतम् तत्तद्ग्रन्थीयपदानुक्रममूर्वीना-
मुक्तपूर्वशेषानोरूप किञ्चिदिव पूर्वैकमभूत् । तामा मूर्वीनां मध्ये कामाचिदेव पृथक् प्रकारं समजनि । एतामा मध्ये
या प्रकृतकोपवस्तुतविमागीयाऽभिभव-धारस्तगमिह संकेतः मिदो । तद् दया—

१. मोक्षमूलरीया बाह्वृची पद-मूर्वी (१९२९-३१, १९४९-५१), यस्यां योगनोऽयमूर्वेव सत्
पदपाठमाण वर्णमात्रानुक्रमेण पून भवति । मन्त्राऽऽशीदानीं च पदानमत्र समावेशो न भवति ।

२ इत्येव मूर्वी १२-मन्त्रां विश्वेश्वरानन्द-निषानन्दान्द-मन्त्रमित्रव प्रकाशमनोदन (१९६५) ।

अधिपद्मार्थोऽन्वेद्य एदमन्वभावि, यथैतदर्थं बहूनिपि नैदिकान् ग्रन्थान् संमेल्य तदीयं साधारण्यं समर्पुकाश्च वस्तु-
वैविध्यं संप्राप्तुकाश्च तुलनाऽऽत्मकपरासमीपयिर्कभावुना अनुक्रमकोषाः संकलनीया इति । अथ ये चैवमभिप्रायुका ग्रन्था
अथाऽवधि व्यरक्षित, ते संकेततः परिचाप्येरन् । तद् यथा—

१. जैकरीयेऽनुक्रमकोषे (१९४८) मयवद्रीतामहकृतानाम् उपनिषदां वाक्यानां प्रातिपदिकी-
भावित-यथावर्णमानाऽनुवन्त-तदीयमुख्यपदाऽनुपातित्वेनाऽयौगिकशार्पूर्णस्थलीयश्च सन्नप्नुपादेय एव संप्रहो भवति ।

२. व्युत्क्रमफील्डीयेऽनुक्रमकोषे (१९६३) ऋग्वेदादीनां ११९ ग्रन्थानां यथावर्णमानाऽनु-
क्रान्तानां मन्त्रपादप्रतीकानां संप्रहो भवति । एषां ग्रन्थानां मध्ये ५६ एव मौलिका ग्रन्थाः साकल्येन संगृहीता भवन्ति ।
अन्येषां तु यथाऽपेक्षमंशत एव संकलनं व्यधायि । यरिवहाऽन्यथा सर्वथा बहूपगारके सति संप्रह उपलभ्यमान-
स्वराङ्कना अपि पाठाः स्वरराहित्येनैव प्रादर्शित, तदस्य गुरद्वोपतामाहते ।

३. कीपसहकृतमैकहानलीये वैदिकाऽनुक्रमकोषे (१९६९) वैदिककालिकसांस्कृतिकविकासं वा
प्राचीनैतिहासविज्ञानप्रवृत्तिविषयान्तरसामान्यं वाऽधिष्ठ्य संकेतनिर्भरारच सतो यथावर्णमानमनुक्रान्तास्तास्तान्
छन्दान् शीर्षकीकृत्य विरचितानां स्वपरोमशोपपत्तमतवैविध्यसारं समर्पुकाया च निघन्धानां संप्रहो भवति ।

४. हंमराजीये वैदिककोषे (१९८३) १५ ब्राह्मणग्रन्थानधिकृत्य प्राचीननिर्वचनप्रमुखकतिपय-
विषयप्रदर्शनपरकणि यथावर्णमानमनुक्रान्तानि संकेतितविशिष्टस्थलीयपरास्वरयवाक्यावलिनाधितानि सन्ति कति-
पयान्येव पदानि संगृहीतानि भवन्ति ।

२. सामान्येन लक्ष्यं क्षेत्रं व्यवस्था च

(क) लक्ष्यम्

१. तत्तत्प्रकारान्तरतश्चरितार्थानामपि मतां नान्तरीयपूर्वाध्यायहोतृपर्वणानामनुक्रमग्रन्थानां मध्ये न
केनचिदपि यावदुपलब्धनिर्देशवैदिकवाक्यमयीयपदसर्वसाऽनुक्रमकोषीया चिरादनुभूयमानाऽपि सती शोधाऽभियुक्ता-
ऽपेक्षा पुरा भवति । तस्याः सदपेक्षायाः पूर्तिरेव तावत् प्रकृतस्य ग्रन्थस्य मुख्यं लक्ष्यं भवति ।

२. अन्यच्च । एवन्तरीयोत्तराध्यायसमर्पितया प्रक्रियेवैह प्रतिशब्दं विशेषेण योगचिन्ताप्रयोजकं सप्त
विविधं वस्तुजानं तथा संगृह्यते, यथैतदाधारेण पुरा प्रक्रियमाणे वैदिकवाक्यादयःकोषे साक्षाच्छुन्यपर्यालोचनमप्रतिहतवेगं
प्रवर्ततेति ।

(ख) क्षेत्रम्

१. अत्र तावद् अत्र यावत् ३०० आधार-ग्रन्था वृत्तसंप्रदाः समपान्यत । आऽन्यस्वरादीयप्रसारां चैषां
गंध्या ३२५ भावुर्नेति संभावनीयम् ।

२. ग्रन्थां तावत् संख्यायां मुख्यान् सतो नैदिमान् साहित्याद् बाध्यानां सता स्वरूपतो विषयतरच तस्य
गतिर्नविज्ञममादधनाना च तत्तद्भोजोग्रामसत्याऽविमवदानां चाऽपरेषामपि बहूना ग्रन्थानां समावेशो भवति ।

३. अपाऽऽधारग्रन्थाः स्वरूपविभागतः संकेयन्ते । तद् यथा—

(क) मंहिना, (ख) शिल्पग्रन्थानि, (ग) माह्यग्रन्थानि, (घ) आरण्यकानि, (ङ) उपनिषदाः, (च) श्रौत-
ग्रन्थानि, (छ) गृह्यग्रन्थानि, (ज) मन्त्रपाठाः, (झ) धर्मग्रन्थानि, (ञ) पितृमेधग्रन्थानि,
(ट) शुक्लग्रन्थानि, (ठ) परितिशिष्टानि (ड) अनुक्रमग्रन्थः, (ड) शिक्षाः, (ण) प्रातिपादिकाणि,
(न) पाणिनीये गृह्यपाठः, उणादिपाठः, धातुपाठः, गणपाठः, क्रिद्ग्रन्थानि, चार्तिकानि, हृष्टयः,

गतपूर्वतत्तद्विभागीयलक्ष्यसर्वस्वं च, (घ) निघण्टवः, (ङ) निरुक्तम्, (च) छन्दः, (न) ज्योतिषम्, (प) पूर्व-मीमांसा, (फ) उत्तर-मीमांसा, (ब) सांख्यम्, (म) योगः, (म) भगवद्गीता च ।

(ग) व्यवस्था

१. प्रकृते ग्रन्थ उपयुज्यमाना एते विभागा यथा समूह्यन्ते तथाऽधुना संकेतो भवति । तद् यथा—

१. संहिताः स्तिल-सूत्राणि च, २. ब्राह्मणान्यारण्यकानि च, ३. उपनिषद् उत्तर-मीमांसा सांख्यं योगो भगवद्गीता च, ४. अवशिष्टाः षोडश विभागश्च ।

२. यथैतेषां विभागानां सामान्येन संहिता-ब्राह्मणोपनिषद्-यूत्राऽऽत्मतया चतुर्व्यूहानां सतमान्योन्यविवेक-प्रयोजिततत्तद्व्यूहीयवैशेष्यनिर्भरः स्वाध्यायाऽभ्यास उत्तरोत्तरं संप्रवर्तते, तथा प्रतिव्यूहं पार्यक्येन प्रवर्तमानाः प्रकृतग्रन्थीयारचत्वागे विभागा अकल्पसत । तद् यथा । प्रथमो विभागः सांहितिकः, द्वितीयो विभागो ब्राह्मण-ऽऽरण्यकीयः, तृतीयो विभाग औपनिषदः, तुरीयो विभागः सौनरच । अपर आवसानिरः पञ्चमो विभागो-ऽपि कल्पो भवति, यस्मिन् प्रथमेषु चतुर्व्यपि विभागेषु संग्रहीताना सता सन्दानामायाऽन्योन्यवर्णाऽनुक्रमेण सञ्चलपाठश्च संस्मरणीयपरामर्शयैतत्क्षेत्रीयग्रन्थराशिपरिचयीयोपयोगवन्ति कानिचिद् विषयान्तराणि च समा-धेरायाऽभिप्रेयन्ते । एते पञ्च विभागश्च यथाप्रकृतखण्डं प्रविमज्य प्रकाश्यन्ते ।

३. आधार-ग्रन्थाः

(क) अथ प्रकृते विभागे येषां संहिता-ग्रन्थानां समावेशो भवति^१, त इम इह नामोद्देशमानतः धीर्यन्ते । तद् यथा—

१. ऋग्वेद-संहिता (संक्षे. ऋ.)
२. ऋग्वेद-स्तिलसूत्राणि (संक्षे. स्तिल.)
३. वाजसनेय (माध्यन्दिन)-शुक्ल-यजुर्वेद-संहिता (संक्षे. मा.)
४. वाजसनेय (काण्व)-शुक्ल-यजुर्वेद-संहिता (संक्षे. का.)
५. ऐतरेय-शृण्व-यजुर्वेद-संहिता (संक्षे. ऐ.)
६. मैत्रायणीय-शृण्व-यजुर्वेद-संहिता (संक्षे. मै.)
७. काठक (चरक)-शृण्व-यजुर्वेद-संहिता (संक्षे. का.)
८. कपिल्ल (कठ)-शृण्व-यजुर्वेद-संहिता (संक्षे. क.)
९. कौथुम-सामवेद-संहिता (संक्षे. कौ.)
१०. जैमिनीय-सामवेद-संहिता (संक्षे. जै.)
११. दौनकीयाऽथर्ववेद-संहिता (संक्षे. दौ.)
१२. वैष्णवादाऽथर्ववेद-संहिता (संक्षे. वै.)

(ख) कस्याः कस्याः संहितायाः प्राक्प्रोक्ताः पदपाठा इदानीमुक्तानिपिपरिपदा भवन्ति, किञ्चपुनश्च तदीयः प्रकृतग्रन्थीयाऽभिसंबन्ध इत्येतद्विस्तर उपरि उपादीदमानः इहम्भ्यः (य. सू. ४, क, ७) ।

^१ एतद्व्यवस्था विचित्रपदाः पुष्पिष्य ऋषयः शिरोदमनकात् प्रवृत्तिं सम्यक्विष्टा इह्यथाः ।

^२ एतदीदं देवनागरीमुद्रणपरिपदाः सन्त्येता का षोडशवर्गान्तादिह सम्यक्विष्टाः सम्यक् । चरम-पञ्चमपुण्ड्रं तु विभागान्ते परिरोप्यमानं इहम्भ्यम् ।

(ग) आधारग्रन्थीयपरिशोधपरिज्ञानवैविध्यं तत्र ततोपयुक्तचरीणां चोपयोद्धयमाणानां च प्राग-
वर्गभाष्यटीकाटिप्पणनिबन्धादिप्रकारवृत्तीनां तन्नामतश्च तत्कर्तृनामतश्च संक्षेपेयुक्तेष्वो भवतीतीहापि तत्पुन-
र्वचनेऽभिहितं भवति ।

४. विधानक-सारसंग्रहः

१. सामान्य-प्रकरणम्

(क) सामग्र्याः संपूर्णत्वम्

एतद्ग्रन्थीये प्रकृते विभागं आधारभूतेषु धृतिग्रन्थेषु यावन्मानप्रयुक्तस्य सत एकैकस्य शब्दस्यैकैकस्य
रूपस्य स्थूल-वैशेष्येण समावेशोऽङ्करीत्येतदीयं विशिष्टं लक्षणं भवति । एषाऽनतिरायितपूर्वकायविस्तरा सती शब्द-
सामग्रौह्यं तावत् सर्वप्रथमं सर्वाङ्गीणया औगिकया प्रक्रियया व्यवस्थाप्य यथावद् निर्दिश्यते । अथ विश्वप्रागवर्गाविविधधी-
यतत्तद्वैदिकविषयीयतत्तन्मतसामस्त्योक्तत्वेऽऽलोचनोभयनिर्मरुच्च तस्य तस्य पाठस्य स्वरूपं च तस्य तस्य शब्दस्य
व्युत्पत्तिं च तत्र तत्र विचारणीयतयोरतिष्ठमानास्तास्ताः साहित्यिकीर्णां वैयाकरणवीर्णां वाक्यान्वयीया वा सूत्रवीर्णां
छान्दसीवीर्णां इत्येतां व्याधिकृत्य प्रवर्तमानैश्च प्रतिपृच्छैष्टिप्पणैः समग्रोऽयं ग्रन्थो मूलार्थविशदी-
कृतिप्रयोजनिकया वृत्त्यैव समाप्यते ।

(ख) आधिभुतिकौ संवाद-विसंवादौ

१. यदा बाह्वे आश्रितपूर्वः सन् पाठ पुनः आच्यते, तदा तस्य तत्तच्छब्दविशेषीयपुनःपाठोपाठ-
विवेकतो यथायोगं प्रतिनियतस्वरूपः संकेतः क्रियते ।

२. यदा बाह्वे धृतिविशेषो ग्रन्थान्तरीयतया धृतियोचरतामुपैति, तदा तस्य तत्तच्छब्दविशेषो-
धीयतद्गतपाठोपाठविवेकतो यथायोगं प्रतिनियतस्वरूपः संकेतः क्रियते ।

३. यदोक्तपूर्वस् तत्तच्छब्दविशेषीयः पाठभेदः स्वर-प्रत्ययान्यतरमाग्रीयस्वरूपो भवति, तदा बाह्वे-
मूलपाठो नियं टिप्पण्ये प्रदर्शितो भवति, तय. पृ. ३४८° ।

४. यदोक्तपूर्वस्तत्तच्छब्दविशेषीयः पाठभेदस्तत्पर्यायाऽपरा्यान्वतरभूतशब्दान्तराऽऽत्मको भवति,
तदापि बाह्वेमूलः पाठो नियं टिप्पण्ये प्रदर्शितो भवति, तय. पृ. १५५° ।

५. यदा तत्तत्पूर्वस्तत्तच्छ्रुतिविशेषीयः पाठभेदस्तच्छब्दविशेषीयप्रातिस्विकस्थानाऽऽपन्नशब्दान्तरतया
व्यवस्थापितं दुःशको भवति, तदा बाह्वे मूल स्थलाङ्कनमात्रेण विज्ञापितं भवति, तय. पृ. ३९०° ।

६. बाह्वेचमिन्न-ग्रन्थान्तरीया ग्रन्थोन्माऽपेक्षया वर्तमाना. पाठभेदा अप्येवं यथायथं टिप्पण्ये
प्रदर्शिता भवन्ति, तय. पृ. ३४०°, ६५°, ८०°, ३४३° ।

७. तत्तद्ग्रन्थीयमूलकोपीया विशिष्टपाठभेदीया. संकेता अपि यथासंभवं टिप्पण्ये प्रदर्शिता
भवन्ति, तय. पृ. ४७°, ६९°, ३५४°, ३६७° ।

८. प्राग्वर्तमानाग्रोपनम्या दुःस्पष्टविमर्शीया विशिष्टसंकेता अप्येवं टिप्पण्ये प्रदर्शिता भवन्ति,
तय. पृ. ६८°, ७८°, ४३६° ।

१ उपरितनाम्नं गण्डान् प्रकृति बाह्वेऽपेक्षयाऽपि तुलनात्मकाप्ययनस्य तीक्ष्णसंपादनार्थं
ग्रन्थान्तरीयान्तरभेदा अपि यथानयेव टिप्पण्ये प्रदर्शयिष्यमाणा दृष्टव्याः ।

१. कृष्णयजुर्वेदीयब्राह्मणभाषीया खन्दावलिख्य ध्रुवन्तरविवेकतोऽध्ययनसौकर्यार्थं संकेतपार्थक्येन

2889

निर्दिष्टा भवति ।

(ग) पाठ-प्रतिष्ठापनम्

१. इहत्यादेकैकस्माद् निर्देशाच्च प्राक् तद्विषये कर्तव्यः स्वरतो योगतोऽन्वयतश्चाऽसकृच्च निश्चये च स्थितिसमीक्षणं व्यधायि । येषां ग्रन्थानां प्राचीनाः पदपाठा उपालप्सत, तदीयानां निर्देशानां समये तेषामुपयोगोऽकारि । येषां तु ग्रन्थानां प्राचीनाः पदपाठा नोपालप्सत, तदीयनिर्देशमौक्क्यार्थं तेषां प्राग्विधयेव नवीनाः पदपाठा अकृपत । एवं यावन्मात्रं प्रागर्वागमाप्यीय उपयोगः समभूत्, तावन्मात्रमसौ सम्यगकारि । दीर्घप्रतत्स्य नितरां परिधममाप्यस्य चाऽस्य पर्यालोचनाऽऽमरस्य वैदिकग्रन्थाऽध्ययनकार्यस्य संपादनात्तावदयमनुभवः प्रापि यथा पाठपरिशुद्धिमुद्दिश्य सर्व एवैते ग्रन्थाः पुनःसंस्करणविशेषाऽपेक्षा भवन्तीति ।

२. अस्याश्चाऽऽधारग्रन्थीयाया अपेक्षाया विषये खलु स्थले स्थले तां तां विकटो स्थितिसुरेरातश्च यथार्थमव समाधानतदबोधाहरन्ति टिप्पणानां कृतानि साक्षीणि स्युः । एषा टिप्पणानां तावदेते मुख्याः प्रश्नविशेषा भवन्ति—

(अ) यत्राऽर्थादितिसमाधानं दुरुहतामात्रं संकेतितं मदति, तय. पृ. ७^६ ।

(आ) यत्र समाधानप्रयत्नमहकृता दुरुहता संकेतिता भवति, तय. पृष्ठ. १९९^०, ३७३^६ ।

(इ) यत्र शुद्धतया प्रसिद्धपूर्वाणां पाठानां विषये सांशयिकत्वं प्रदर्शितं भवति, तय. पृष्ठ. ६^६, ६६^० ।

(ई) यत्र शुद्धतयोरीकृतपूर्वाणां पाठानां ग्रन्थाख्यानमिष्टं भवति, तय. पृष्ठ. ७^१, ४०^१, ७७^०, १४६^१ ।

(उ) यत्र यथाऽभिप्रेतं शोधविशेषः समर्थितो भवति, तय. पृष्ठ. ७^३, १०१^१, १७०^०, २३०^०, ३०९^१ ।

(ऊ) यत्र ग्रन्थविशेषीयमूनमिव सद् यथोपलम्भ-संस्करणं पूर्तिमिव नीतं भवति, तय. पृष्ठ. ७^०, १७^० ।

(ऋ) यत्र प्राचीनाः कृतयोऽर्पत आलोचिता भवन्ति, तय. पृष्ठ. १०^६, ३९^१, १७६^६, २०६^१ ।

(ॠ) यत्राऽर्वाक्यः कृतयोऽर्पत आलोचिता भवन्ति, तय. पृष्ठ. ११^१, १८^६, २२६^६, २३४^६ ।

(घ) पाठानामर्थतोऽनुसंधानम्

यद्यपि धीतपदजातीयवैयकरणव्यवस्थितिवहकृत्निर्देशमात्रोद्देशस्य सतोऽस्य ग्रन्थस्य धृतिपरंपरीयमर्थानुसंधानं विरमो न भवति, तथाऽप्युक्तपूर्वपाठप्रतिष्ठापनशोधप्रवृत्त्याऽनुरोधतस्तत्र तत्र तदपि प्रयत्नं भवति, तय. पृष्ठ. १०^६, १४^६, १८^१, ३८^०, ४२^१, ५८^१, ५९^१, २५८^०, २५९^०, २८१^० ।

(ङ) धीतदृष्टन्दोषिमर्शः

तत्तत्पाठपर्यालोचनप्रतिष्ठानोपप्रयत्नप्रयोजनरवेह तस्य तस्य मन्त्रस्य सवान्तस्त्विति विशेष-विचारं छन्दोविमर्शोऽप्यानुपक्रियममासु सन् समावेशं सभवे । यथाऽस्मिन् विषये छन्दोऽनुनवर्णीकरणसंशानुसारो-भयशोचनकं विधानकं प्रवर्तितं चाऽनुष्ठानं च भवति (तय. पृष्ठ. ४५८^१, ४९४^६, ५००^१) तद्वदाऽपराध-मोरेन च पूर्णभावेन च टिप्पणाणोऽभ्यामक्रमो भूदिष्टानां पाठानां यथावत् प्रदिष्टानुक्तः इत्यादिनि प्रदीयते ।

(च) मांहितिकं दीर्घत्वम्

मांहितागदीर्घं दीर्घत्वं स्वल्पभेदमन्त्रेषु विविधाना निर्दिष्टाः प्रदीयते । त इमे तावत् यदोऽपि विशेषा भवन्ति—

१. यत् (यथा मै.) उदात्ताच्चके पदे परतः पदान्याऽऽकारात्मिका श्रुतिर् अस्, ए इत्येतयोर्मध्ये-
ऽन्यतरेण समूहा भवति, तदाऽसौ यथास्वमूलाविवेकतो व्यवस्थाप्य प्रत्यापन्नतन्मूलस्वरूपतया निर्दिष्टा भवति, टिप्पण-
गतश्च तद्विस्तरो भवति, तय. पृ. ५६१* ।

२. कामिचिद् निष्पत्तिश्च चाऽन्ययानि च ह्रस्वदीर्घोमयविधान्ततया श्रूयन्ते । तानीमानि प्राचनेषु
पदपाठेषु नित्यं ह्रस्वान्तनयैव प्रदर्शितानि भवन्ति । इह तावत्तदीयस्याऽऽस्योमयविषयस्य सूचनार्थं समूहस्य सतस्त-
दीयस्य स्थलाङ्कनस्य मूर्धन्यः संस्तदुभयप्रकारसाधारणभूत एव तदीयो निर्देशो भवति (तु. भू छ, ४, ग), तय.
भुव > धा, भमि > भी, भमि/रक्ष > भमि...रक्षय > धा, √ भव् > भव > वा ।

यय यदा कश्चिदुपसर्गः पूर्वपदता मतोऽनयैव द्विविधतया श्रूयते, तदाऽसावपि तदुभयप्रकारसाधारण-
भूतमेव निर्देशं भजते, तय. १ भव्, > नू-राष्ट्र- ।

३. यदि परतोऽभ्यासात् प्रायेण दीर्घान्ततया श्रूयते, कचिदेव त्वपि ह्रस्वान्ततया वा ह्रस्वान्तमान-
तया वा । इहेतव्यं त्रैविध्यं यथायोगं संहितापाठमनु निर्दिष्टं भवति, तय. वाङ्मुध्यै, तत्प्राण- इति तात्प्राण- इति च,
तत्प्राण- (वैत. पदपाठानां प्रायिकी ह्रस्वान्तता-मानीया कचित्कवेव च दीर्घान्ततानाग्रीया प्रवृत्तिः, तय. वचसा-
वृत्प्राण-, वाकनव्, वाकदीति) ।

(छ) प्राक्तनाः पदपाठाः

१. ऋग्वेदस्य च माष्यन्दिनतैत्तिरीययोर्वज्रुर्वेद्योरव कौमुस्य सामवेदस्य च शौनकीयस्याऽथर्ववेद-
स्य च प्राक्तनाः पदपाठा मुद्रिता सन्त उपलभ्यन्ते । मैत्रायणीय. पदपाठोऽप्यशतस्तत्संस्करणेषु टिप्पणेषु
समाविष्टो भवति* ।

२. अस्मिन् कोष एतेषां पुटाणाम् पदपाठानामुपयोग्यप्रकारमधिकृत्य तावदिमे केचिद् विशेषा
भवन्ति—

(अ) यदाऽप्रत्यो निर्देशः पदपाठादविशिष्टो भवति, तदा पदपाठविषया परामर्शिका नैव क्रियते ।

(आ) यदाऽप्रत्यो निर्देशः पदपाठाद् विशिष्टो भवति, तदा पदपाठो नित्यं टिप्पणगोचरीक्रियते
प्रायेण तत्रैव श्रानोच्यते च, तय. पृष्ट. ८५^b, २१९^c, २४२^d, २९५^e, ३४६^f, ५८७^g ।

(इ) यदाऽप्रत्यो निर्देशः साधारणिको भवति, तदा पदपाठटिप्पणे दीयते, तत्तत्पक्षोपवर्णनं चाऽपि
तमेव क्रियते, तय. पृष्ट. ६^a, १८७^b, १५४^c ।

(ई) नञ्प्रसङ्गे नञ् उत्तरमवग्रहो न क्रियत इति पदपाठायां सामान्या प्रवृत्तिर्भवति । इह तावद्
यथागच्छ नञ् उत्तरमप्यवग्रहः क्रियते । ततः खन्व् भू-यतिङी- इत्येवंप्रकाराणां समासोत्तरपदानां
सता नञ्-समासानां स्वरः सुस्पष्टतरः स्यात् (वैत. क्षपति ङी- इति पदपाठीयो निर्देशः, यत्
इह पृष्ठभूतेन पति-वाच्येन नञः समासोऽनभिप्रेतो भवति, पति-प्ती- इत्येतेन समासेन
चाऽभिप्रेतो भवतीति हुर्वेचमिव स्यात्) ।

(उ) यदाऽन्यत्र गंदिगधस्वरूपेषु गमामेषु पदपाठीयाऽवग्रहाऽप्रवृत्तिर्भवति, तत्र सर्वत्रेहाऽवग्रहः
क्रियते च टिप्पण्योक्तेनाऽऽनोच्येन समाप्यते च, तय. पृ. ६१^a ।

* एतदीयं समस्तं मूलकोषोऽप्येकः पक्षविशेषविधानव्युत्पन्नकालधीयतयाऽस्मात्पार्ष्ववर्तितां भजते । यत्तु
राजान्छब्दप्रतिष्ठापकपदपाठसंग्रहमात्रेणोऽप्येको मूलकोष उक्तपूर्वं पुस्तकालये विद्यते, तस्य शाकलप्रसिद्धेः
पदपाठान्निरूपणेनाद् राजान् इत्यत्र प्रतिनेष्ट इव कश्चिद् स्वान्तर्गु रयनःप्रपदपाठद्वाराः करिचरिति स्पष्टम् ।

भूमिका

- (क) यदाऽनत्यनिर्देशाऽवप्रहीया स्थितिः पदपाठाऽवप्रहीयायाः स्थितेर्मिथा भवति, तदाऽयं स्थितिभेदष्टिष्णो सम्म्यागतोचितो भवति, तय. पृष्ठ. २१^४, १५९^१, १६३^३ ।
- (ख) औता उपसर्गा उपसर्ज्येतिव्यपेक्षया व्यवहितारच भवन्त्यव्यवहितारच । ये तावद् व्यवहिता भवन्ति ते नित्यं सस्वरा भवन्ति, ये त्वव्यवहिता भवन्ति त उभयया भवन्ति सस्वरावच निःस्वरावच । तद् ये निःस्वरा भवन्ति त एव पदपाठेषु पूर्वपदतया निर्दिश्यन्ते नेतरे । इह तु व्यवहिता अप्यव्यवहिता अप्यथ निःस्वरा अपि सस्वरा अपि येऽपि तिङ्-सामेदा भवन्ति, ते सर्वेऽपि पूर्वपदतया निर्दिष्टा भवन्तीत्येवमयं सहस्रो निर्दिष्टिभेदकरः सुमहान् विशेषो द्रष्टव्यः ।
- (ग) संहितापाठो यस्य दीर्घत्वस्य निर्देशस्य विषये च यथाऽस्य कोपस्य पदपाठेभ्यो विसंवादाऽतिरेको भवति तथोपार्णितचरमेव भवति (तु. भू. ४, १, च) ।

(ज) वर्गिता-निर्देशिका

१. इह तावदाधारग्रन्थीयानि पदानि तिङन्तानि सुबन्तान्यव्ययानि चेति त्रेधा वर्गीकृत्य च यथासंभवं यौगिकीभाष्य च सामान्येन सतैकेन वर्णमात्राऽनुक्रमेण निर्दिष्टानि भवन्ति ।
२. यावत् प्रतिवर्गीया नैर्देशिका विशेषा उपरितनाना यथास्वप्रकरणानामेव विषयता भजेरन्, सामान्याः सया निर्देशाव्यवस्थाया विषये केचिद् विशेषास्तावदिहाऽप्युल्लिख्येरन् —
- (अ) तिङन्तीये वर्ग उपसष्टाऽनुपसष्टोभयविधाना सता मूलधातूना नामधातूना च यथोपलम्भं सर्वलक्षारीयाणि रूपाणि समाविष्टानि भवन्ति ।
- (आ) शुद्धक्रियाख्याणि रूपाणि च णिच्प्रभृत्यर्थविशिष्टक्रियाख्याणि प्राकृत्यिकाणि रूपाणि च पृथगुपवर्गकल्पनेनाऽन्योन्यतो विभज्यन्ते । एवं सार्वधातुकनिष्पन्नानि रूपाण्यार्थधातुकनिष्पन्नेभ्यो रूपेभ्यो निर्देशक्रमपार्थक्येन विविच्यन्ते ।
- (इ) सुबन्तानि रूपाणि यथास्वधातु-साक्षात्परंपरिताऽन्यतराऽभिसंबद्धप्रातिपदिकशिरस्कृतया निर्दिश्यन्ते । अस्पष्टयोगत्वाद् धातवीयवर्गपरंपरावाच्यनिर्देशाना सता प्रातिपदिकाना च योगपरीष्टिष्टिष्णुगता भवति ।
- (ई) तदिता यथास्वप्रकृतिभूतेभ्यः कृद्भ्यः श्रेणि-भेदेन निर्दिश्यन्ते ।
- (उ) कृता च तदिताना च पूर्वपदतयोत्तरपदतश्च सकृत् सामासिकं कृतं यथाययं निर्दिश्यते च ।
- (क) कर्तृ वा साक्षितं वा सामासिकं वा लीङ्कृतं यथायोगप्रतिविबिक्तेन सता श्रेणिकन्धेन पृथक् तुलनात्मकाऽप्ययनविशेषप्रयोजनकेन प्रतिपरामर्शिकासुमिक्षेण सनाप्यते च ।
- (ख) कर्तृ वा साक्षितं वा सामासिकं वा लीङ्कृतं यथायोगप्रतिविबिक्तेन सता श्रेणिकन्धेन पृथक् तुलनात्मकाऽप्ययनविशेषप्रयोजनकेन प्रतिपरामर्शिकासुमिक्षेण सनाप्यते च ।
- (ग) यथायोगं निर्दिष्टाना सता सुबन्तानि प्रातिपदिकाना वैयक्तिकसंज्ञात्वेन वा सामान्यसंज्ञात्वेन वा भावपदत्वेन वा सर्वनामत्वेन वा विशेषणपदत्वेन वा क्रियाविशेषणत्वेन वा कथंचिद्व्ययान्तेन वा यथायुति वृत्तिवैशिष्ट्यं यावदपेक्षं टिप्पणेषु निर्दिश्यते ।
- (घ) विलक्षणानि सन्ति तिङ्-रूपाणि वा सुबन्-रूपाणि वा निर्दिश्यन्ते, यौगिकेनाऽनुक्रमेण च प्रतिपरामर्शिकासनधितेन सता यथाप्रातिदिबिकेनाऽनुक्रमेण च ।
- (ङ) यौगिकत्वेन चाऽयौगिकत्वेन बोधयथाऽपि निर्देशमात्रि मन्त्यव्ययानि सौपतैगभ्या वर्गान्तराभ्यां सुबेचानि भवन्ति ।

१ यत्र (यथा मै) उदात्ताद्यच्चे पदे परत पदान्त्याऽऽकारात्मिका श्रुतिर् अस्, ए इत्येतयोर्मध्ये
ऽन्यतरेण समूला भवति, तदाऽगौ यथास्मूलविवेकतो व्यवस्थाप्य प्रत्यापन्नतन्मूलस्वरूपतया निर्दिष्टा भवति, टिप्पण-
गतश्च तद्विस्तरो भवति, तत्र पृ ५६१ ।

२ कानिचिद् निरूप्याणि चाऽव्ययानि च ह्रस्वदीर्घोभयविधाततया भूयते । तानामानि प्राक्तेषु पदपाठेषु नित्यं ह्रस्वान्तमयैव प्रदार्शितानि भवन्ति । इह तावत्तदीयस्याऽऽसीभयविष्वस्य सूचनार्थं समूहस्य सतस्त-
दीयस्य रूपलाङ्घनस्य स्मर्यस्य सन्तदुभयप्रकारमाधारणमूल एव तदीयो निर्देशो भवति (तु भू ४, ५, ग), तय
भूय > पा, अभि > भी, अनि/रक्ष > अभि रक्षय > या, √ अक् > अव > वा ।

अथ यदा कश्चिदुपसर्गं पूर्वपदता गतोऽनयैव द्विविधतया श्रूयते, तदाऽसावपि तदुभयप्रकारसाधारण-
भूतमेव निर्देशं भवति, तय १अनु, >नू-राव-।

३ यदि परतोऽभ्यासायाः प्रायेण दीर्घान्ततया भूयते, कचिदेव त्वपि ह्रस्वान्ततया वा ह्रस्वान्तमान-
तया वा । इहेतुः त्रैविध्यं यथायोगं सहितापाठमनु निर्दिष्टं भवति, तय चावृण्ये, तत्प्राण इति तात्प्राण- इति च,
चतुर्दान- (वैतु पदपाठानां प्रायिकी ह्रस्वात्ता-मानायाः काचिद्व्येव च दीर्घान्ततामानीया प्रवृत्तिः, तय वचसान्
चतुर्प्राण-चाकन्द, चाकसीति) ।

(छ) प्राक्तनाः पदपाठाः

१ अग्रे वेदस्य च माध्यदिनतैत्तिरीययोर्बुधवेदयोश्च वै शुभस्य सामवेदस्य च शौनकीयस्याऽपर्ववेदस्य च प्राह्ला पदपाठा मुदिता सन्त उपन्यन्ते । मैनाशयीय पदपाठोऽप्यरातस्तत्संस्कारणीयेषु द्विष्येणु समाविष्टौ भवति ।

२ अस्मिन् कोष एतेषां पुराणानां पदपाठानामुपयोग्यरूपकारमधिकृत्य तादृशमे केचिद् विशेषां
भवति—

(अ) यदाऽत्र यो निर्देशः पदपाठादविशिष्टो भवति, तदा पदपाठविषया परामर्शिका नैव क्रियते ।

(भा) यदाऽन्नयो निर्देरा पदपाठाद् विशिष्टो भवति, तदा पदपाठे नित्य टिप्पणोच्चरीकृतं प्रायेण सत्त्वत आनो-यते च, तस्य पृष्ठ ८५^b, १११^o, १४०^d, १९५^o, ३४६^o, ५८७^o ।

(६) यदाऽमया निर्देरा सांशयिको भवति, तदा पदपाठोऽप्येव दीयते, तत्स्य लोपवर्णनं चाऽपि तत्रैव भिद्यते, तस्य पृष्ठ ६^a, १८०^b, १५४^d ।

(ई) नष्टमस्तेषु नम उत्तरमवग्रहो न कियत इति वदपाठीया सामान्या प्रकृतिर्भवति । इह तावद् यथाच नम उत्तरमवग्रह इत्येतः । तत खल्व् अथपिचि इत्येवप्रकाराणां समासोत्तरपदानां तातो नम्-समायाना स्वर सुप्रपत्तर स्यात् (वैतु अपचि ग्री इति वदपाठीयो निर्देशः, यत इह प्रपञ्चमेत नम पचि-वाच्येन नम समानोऽनभिधेतो भवति, पचि च्चि इत्येतेन समासेन चाऽभिधेतो भवतीति दुर्बलमपि स्यात्) ।

(३) यथाऽप्ययत्र गदिग्वह्वक्वेणु समानेषु पदपल्लीयाऽवमहाऽप्रशक्तिर्भवति, तत्र सर्वत्रेहाऽवमहा
 दितरे च शिष्णुशिक्षाऽऽनाचनेन मनाय्यते च, तत्र पृ ६१८ ।

राज्यं च यत्र प्रणिनेरग एव कश्चित् स्थानं स्वतः प्रपदभातकार कश्चिदिति स्पष्टम् ।

भूमिका

- (क) यदाऽत्रत्यनिर्देशाऽवग्रहीया स्थितिः पदपाठाऽवग्रहीयायाः स्थितेर्मिमा भवति, तदाऽयं स्थितिभेदष्टिष्ये सम्पगालोचितो भवति, तय. पृष्ठ. ११^a, १५१¹, १६३^m ।
- (ख) श्रौता उपसर्गा उपसर्जन्यतिङ्पेक्षया व्यवहितारच भवन्त्यव्यवहितारच । ये तावद् व्यवहिता भवन्ति ते नित्यं सस्वरा भवन्ति, ये त्वव्यवहिता भवन्ति ॥ उभयथा भवन्ति सस्वराश्च निःस्वराश्च । तद् ये निःस्वरा भवन्ति त एव पदपाठेषु पूर्वपदतया निर्दिश्यन्ते नेतरे । इह तु व्यवहिता अप्यव्यवहिता अप्यथ निःस्वरा अपि सस्वरा अपि येऽपि तिङ्-सपेक्षा भवन्ति, ते सर्वेऽपि पूर्वपदतया निर्दिष्टा भवन्तीत्येवमयं सहस्रो निर्दिष्टिभेदकरः सुमहान् विशेषो द्रष्टव्यः ।
- (ग) संहितापाठोपस्य दीर्घत्वस्य निर्देशस्य विषये च यथाऽस्य क्षेत्रस्य पदपाठेभ्यो विसंवादाऽतिरेको भवति तयोपवाणितचरमेव भवति (तु. भू. ४, १, च) ।

(ज) वर्गिता-निर्देशिका

१. इह तावदाधारमन्धीयानि पदानि तिङन्तानि सुबन्तान्यव्ययानि चेति त्रेधा वर्गीकृत्य च यथासंभवं शौगिकीभाव्य च सामान्येन सतैकेन वर्णमानाऽनुक्रमेण निर्दिष्टानि भवन्ति ।
२. यावद् प्रतिवर्गीया निर्देशिका विरोधा उपरितनानां यथास्वप्रकरणानामेव विषयता भजेरन्, सामान्याः सन्त्या निर्देशव्यवस्थाया विषये केचिद् विशेषास्तावदिहाऽप्युल्लिख्येरन् —
- (अ) तिङन्तीये वर्गं उपसृष्टाऽनुपसृष्टोभयविधानां सतां मूलधातूनां नामधातूनां च यथोपलम्भं सर्वलक्षारीयाणि रूपाणि समाविष्टानि भवन्ति ।
- (आ) शुद्धक्रियाख्याणि रूपाणि च णिच्प्रभृत्यर्थविशिष्टक्रियाख्याणि प्राकियिकारि रूपाणि च पृथगुपवर्गकल्पनेनाऽन्योन्यतो विभज्यन्ते । एवं सार्वधातुक्निष्पन्नानि रूपाण्यार्थधातुक्निष्पन्नेभ्यो रूपेभ्यो निर्देशक्रमपार्यक्येन विविच्यन्ते ।
- (इ) सुबन्तानि रूपाणि यथास्वधातु-साक्षात्परंपरिताऽन्यतराऽभिसंबद्धप्रातिपदिकशिरस्कृतया निर्दिश्यन्ते । अस्पष्टयोगत्वाद् धातव्यवशंपरंपरावाच्यनिर्देशानां सतां प्रातिपदिनां च योगपरीष्टिष्टिष्यगता भवति ।
- (ई) तद्विता यथास्वप्रकृतिभूतेभ्यः कृद्भ्यः श्रेणि-भेदेन निर्दिश्यन्ते ।
- (उ) कृतां च तद्वितानां च पूर्वपदतथोत्तरपदतश्च सकलं सामासिकं वृत्तं यथावधं निर्दिश्यते च । तुलनात्मकाऽध्ययनविशेषप्रयोजनकेन प्रतिपरामर्शिकालुभिरेण सनाप्यते च ।
- (ऊ) वार्तं वा तादितं वा सामासिकं वा लीवृत्तं यथायोगप्रतिविविजेन सता श्रेणिबन्धेन पृथक् निर्दिश्यते ।
- (झ) यथायोगं निर्दिष्टानां सतां सुब्योभिनां प्रातिपदिनां वैयक्तिकसंज्ञात्वेन वा सामान्यसंज्ञात्वेन वा मावपदत्वेन वा सर्वनामत्वेन वा विशेषणपदत्वेन वा क्रियाविशेषणत्वेन वा कर्मविदन्यपत्वेन वा यथाधुति वृत्तिवैशिष्ट्यं यावदपेक्षं टिप्पणेषु निर्दिश्यते ।
- (ञ) विलक्षणानि सन्ति तिङ्-रूपाणि वा मुद्-रूपाणि वा निर्दिश्यन्ते, शौगिकेनाऽनुक्रमेण च प्रतिपरामर्शिकसनापितेन सता यथाप्रातिस्विक्केनाऽनुक्रमेण च ।
- (ट) शौगिकत्वेन चाऽशौगिकत्वेन योग्ययाऽपि निर्दिष्टमात्रं मन्त्यव्ययानि शीरतेभ्यो वर्गान्तराभ्यां सुबेवानि भवन्ति ।

- (ए) अव्ययीया पृथक् कृतिस्त्वेया यथाप्राक्प्रसिद्धिप्रेक्षणयौकर्यमात्रप्रयोजना भवति । व्याहृतिसीमान्तरा हि तत्तदव्यय तत्तत्प्रातिपदिकीयतत्तद्विभक्तौयं रूपं क्रियाविशेषणत्वेन बोधसर्गत्वेन वा समुच्चयपदत्वेन वा तत्तद्प्रतिवैशिष्ट्ययुतं सद् भूयो भूयोऽभिन्नतयैव श्रूयमाणत्वात् कालेनाऽसीपमित्यस्या प्रतीतिविषयोऽभूत् । एव च तावदास्यावेदाऽनेकानि प्राक्प्रसिद्धितोऽव्ययत्वायानि सन्त्यपि पदानि सुबन्ताऽन्तरसन्ध्यायतया प्रातिपदिकशिरस्कीकृत्य निर्दिष्टानि भवन्ति । अन्यानि चापि बहुन्येवमनिर्दिष्टान्यपि सन्ति टिप्पणेषु तथात्वेन व्याख्यातानि भवन्ति ।
- (ऐ) कर्मप्रवचनीयानामन्यत उपसर्गगतीनां चाऽन्यतो विवेक इह सम्पदक प्रदर्शितो भवति ।
- (ओ) प्राक्प्रसिद्धित उपसर्गेतिसामान्यसंज्ञावतामव्ययविशेषाख्यामिह यथाश्रुतिलक्षणतः क्रियाविशेषणाऽऽत्मकान्यव्ययानि, औपसर्गिकाण्यव्ययानि, उपसर्गात्मकान्यव्ययानि चेति त्रेधा विषयविभाग कृतो भवति, तय पृष्ठ. ३१९*, ३२३* ।
- (औ) प्रतिममास यथाश्रुत्यर्थात्तन्मिह तत्पुरुषादिभेदनिर्देश कृतो भवति यथायोगमवग्रहः । अनया विधया खलु तात्समासवच्छ्रुतिभागीया श्रुतिरिव विरचिता भवति ।
- (अ) यद्यपि सर्वार्थानां सत्ता भिन्नवर्गीयाणां शब्दानां संकेतविशेषप्रयोजितो वर्गविवेक एव पर्याप्त इति कृत्वा सामान्येन तदीय साख्यो विवेकोऽन्यथासिद्धावाङ्मुक्तितो भवति, तथापि यन् यन् स्वरतो वाऽर्थतो वा वैशद्याऽर्थं साख्यो विवेकोऽपेक्षितो भवति, तन् तन् सोऽपि कृतो भवति ।

(इ) स्वरः

यद्यप्युपरिष्ठात् सौवर प्रकरणं पृथग्वै विरचित्यप्येषाणं भवति, तथाऽपि तद्विषयीय यत् किञ्चित् सामान्यं लक्षणं भवति, तत्तावदिदं सूच्यते—

१. एकैक सौवरो निर्देशदृष्टिण्य उपपादितो भवति ।
२. यथाश्रुतिशास्त्राभेदमुपलभ्यमान स्वरभेददृष्टिण्ये सूचितश्च व्यवस्थापितश्च भवति, तय पृ ३७०* ।
३. यथाऽपेक्षाविशेषस्वर-शोध कृतश्च यथायथ सूचितश्च भवति, तय पृष्ठ ७३, १७०, १४५*, २२१* ।
४. अनङ्गितस्वरप्रणीत स्वर ऋचिदेवेहाऽङ्गितो भवति, तय. पृष्ठ ६०*, ६५* ।
५. यद्यप्युदात्तश्च जाल स्वरितश्च यथाश्रुति सर्वत्राऽङ्गितो भवतस्तथाप्युदात्त एव मौक्तिक स्वर इत्या-
स्याव जायस्य स्वरितस्य तालमूलकतया प्रतिपादनेन तदीय चैप्रस्वरितेनाऽभेदाऽन्यत्र इष्टो भवति, तय पृष्ठ ५३७*, ५६६* ।
६. यद्यप्येकपदाऽवच्छेदेन द्विस्वरत्वमपि यथाश्रुतीहाङ्गितं भवति, तथाऽप्यस्मिन् विषय एवमास्थितं भवति, यथा मौक्तिकस्थलानुगुण्या सर्वत्राऽपि द्विस्वरव्यवस्थाया विषय एवंकस्वरवतोऽर्थोऽर्थो पदयोर्वेदास्वरयोश्च यथा-
स्वरयोश्च य गतो प्रारम्भिकमगमगमभूत पारस्परिकान्वययोगमात्र भवतीति च तस्मिन्मरच तन्निशेगे सति नैदङ्गिक-
मर्तनोद-विचारान्नो च तयो पदयोर्वेदोः सतोऽप्येकतेनाऽन्यत्ररूपा सप्तमा भवतीति च (तु यथोत्तरखण्डम् पृष्ठ ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३, ५४, ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१, ६२, ६३, ६४, ६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ७२, ७३, ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ८८, ८९, ९०, ९१, ९२, ९३, ९४, ९५, ९६, ९७, ९८, ९९, १००, १०१, १०२, १०३, १०४, १०५, १०६, १०७, १०८, १०९, ११०, १११, ११२, ११३, ११४, ११५, ११६, ११७, ११८, ११९, १२०, १२१, १२२, १२३, १२४, १२५, १२६, १२७, १२८, १२९, १३०, १३१, १३२, १३३, १३४, १३५, १३६, १३७, १३८, १३९, १४०, १४१, १४२, १४३, १४४, १४५, १४६, १४७, १४८, १४९, १५०, १५१, १५२, १५३, १५४, १५५, १५६, १५७, १५८, १५९, १६०, १६१, १६२, १६३, १६४, १६५, १६६, १६७, १६८, १६९, १७०, १७१, १७२, १७३, १७४, १७५, १७६, १७७, १७८, १७९, १८०, १८१, १८२, १८३, १८४, १८५, १८६, १८७, १८८, १८९, १९०, १९१, १९२, १९३, १९४, १९५, १९६, १९७, १९८, १९९, २००, २०१, २०२, २०३, २०४, २०५, २०६, २०७, २०८, २०९, २१०, २११, २१२, २१३, २१४, २१५, २१६, २१७, २१८, २१९, २२०, २२१, २२२, २२३, २२४, २२५, २२६, २२७, २२८, २२९, २३०, २३१, २३२, २३३, २३४, २३५, २३६, २३७, २३८, २३९, २४०, २४१, २४२, २४३, २४४, २४५, २४६, २४७, २४८, २४९, २५०, २५१, २५२, २५३, २५४, २५५, २५६, २५७, २५८, २५९, २६०, २६१, २६२, २६३, २६४, २६५, २६६, २६७, २६८, २६९, २७०, २७१, २७२, २७३, २७४, २७५, २७६, २७७, २७८, २७९, २८०, २८१, २८२, २८३, २८४, २८५, २८६, २८७, २८८, २८९, २९०, २९१, २९२, २९३, २९४, २९५, २९६, २९७, २९८, २९९, ३००, ३०१, ३०२, ३०३, ३०४, ३०५, ३०६, ३०७, ३०८, ३०९, ३१०, ३११, ३१२, ३१३, ३१४, ३१५, ३१६, ३१७, ३१८, ३१९, ३२०, ३२१, ३२२, ३२३, ३२४, ३२५, ३२६, ३२७, ३२८, ३२९, ३३०, ३३१, ३३२, ३३३, ३३४, ३३५, ३३६, ३३७, ३३८, ३३९, ३४०, ३४१, ३४२, ३४३, ३४४, ३४५, ३४६, ३४७, ३४८, ३४९, ३५०, ३५१, ३५२, ३५३, ३५४, ३५५, ३५६, ३५७, ३५८, ३५९, ३६०, ३६१, ३६२, ३६३, ३६४, ३६५, ३६६, ३६७, ३६८, ३६९, ३७०, ३७१, ३७२, ३७३, ३७४, ३७५, ३७६, ३७७, ३७८, ३७९, ३८०, ३८१, ३८२, ३८३, ३८४, ३८५, ३८६, ३८७, ३८८, ३८९, ३९०, ३९१, ३९२, ३९३, ३९४, ३९५, ३९६, ३९७, ३९८, ३९९, ४००, ४०१, ४०२, ४०३, ४०४, ४०५, ४०६, ४०७, ४०८, ४०९, ४१०, ४११, ४१२, ४१३, ४१४, ४१५, ४१६, ४१७, ४१८, ४१९, ४२०, ४२१, ४२२, ४२३, ४२४, ४२५, ४२६, ४२७, ४२८, ४२९, ४३०, ४३१, ४३२, ४३३, ४३४, ४३५, ४३६, ४३७, ४३८, ४३९, ४४०, ४४१, ४४२, ४४३, ४४४, ४४५, ४४६, ४४७, ४४८, ४४९, ४५०, ४५१, ४५२, ४५३, ४५४, ४५५, ४५६, ४५७, ४५८, ४५९, ४६०, ४६१, ४६२, ४६३, ४६४, ४६५, ४६६, ४६७, ४६८, ४६९, ४७०, ४७१, ४७२, ४७३, ४७४, ४७५, ४७६, ४७७, ४७८, ४७९, ४८०, ४८१, ४८२, ४८३, ४८४, ४८५, ४८६, ४८७, ४८८, ४८९, ४९०, ४९१, ४९२, ४९३, ४९४, ४९५, ४९६, ४९७, ४९८, ४९९, ५००, ५०१, ५०२, ५०३, ५०४, ५०५, ५०६, ५०७, ५०८, ५०९, ५१०, ५११, ५१२, ५१३, ५१४, ५१५, ५१६, ५१७, ५१८, ५१९, ५२०, ५२१, ५२२, ५२३, ५२४, ५२५, ५२६, ५२७, ५२८, ५२९, ५३०, ५३१, ५३२, ५३३, ५३४, ५३५, ५३६, ५३७, ५३८, ५३९, ५४०, ५४१, ५४२, ५४३, ५४४, ५४५, ५४६, ५४७, ५४८, ५४९, ५५०, ५५१, ५५२, ५५३, ५५४, ५५५, ५५६, ५५७, ५५८, ५५९, ५६०, ५६१, ५६२, ५६३, ५६४, ५६५, ५६६, ५६७, ५६८, ५६९, ५७०, ५७१, ५७२, ५७३, ५७४, ५७५, ५७६, ५७७, ५७८, ५७९, ५८०, ५८१, ५८२, ५८३, ५८४, ५८५, ५८६, ५८७, ५८८, ५८९, ५९०, ५९१, ५९२, ५९३, ५९४, ५९५, ५९६, ५९७, ५९८, ५९९, ६००, ६०१, ६०२, ६०३, ६०४, ६०५, ६०६, ६०७, ६०८, ६०९, ६१०, ६११, ६१२, ६१३, ६१४, ६१५, ६१६, ६१७, ६१८, ६१९, ६२०, ६२१, ६२२, ६२३, ६२४, ६२५, ६२६, ६२७, ६२८, ६२९, ६३०, ६३१, ६३२, ६३३, ६३४, ६३५, ६३६, ६३७, ६३८, ६३९, ६४०, ६४१, ६४२, ६४३, ६४४, ६४५, ६४६, ६४७, ६४८, ६४९, ६५०, ६५१, ६५२, ६५३, ६५४, ६५५, ६५६, ६५७, ६५८, ६५९, ६६०, ६६१, ६६२, ६६३, ६६४, ६६५, ६६६, ६६७, ६६८, ६६९, ६७०, ६७१, ६७२, ६७३, ६७४, ६७५, ६७६, ६७७, ६७८, ६७९, ६८०, ६८१, ६८२, ६८३, ६८४, ६८५, ६८६, ६८७, ६८८, ६८९, ६९०, ६९१, ६९२, ६९३, ६९४, ६९५, ६९६, ६९७, ६९८, ६९९, ७००, ७०१, ७०२, ७०३, ७०४, ७०५, ७०६, ७०७, ७०८, ७०९, ७१०, ७११, ७१२, ७१३, ७१४, ७१५, ७१६, ७१७, ७१८, ७१९, ७२०, ७२१, ७२२, ७२३, ७२४, ७२५, ७२६, ७२७, ७२८, ७२९, ७३०, ७३१, ७३२, ७३३, ७३४, ७३५, ७३६, ७३७, ७३८, ७३९, ७४०, ७४१, ७४२, ७४३, ७४४, ७४५, ७४६, ७४७, ७४८, ७४९, ७५०, ७५१, ७५२, ७५३, ७५४, ७५५, ७५६, ७५७, ७५८, ७५९, ७६०, ७६१, ७६२, ७६३, ७६४, ७६५, ७६६, ७६७, ७६८, ७६९, ७७०, ७७१, ७७२, ७७३, ७७४, ७७५, ७७६, ७७७, ७७८, ७७९, ७८०, ७८१, ७८२, ७८३, ७८४, ७८५, ७८६, ७८७, ७८८, ७८९, ७९०, ७९१, ७९२, ७९३, ७९४, ७९५, ७९६, ७९७, ७९८, ७९९, ८००, ८०१, ८०२, ८०३, ८०४, ८०५, ८०६, ८०७, ८०८, ८०९, ८१०, ८११, ८१२, ८१३, ८१४, ८१५, ८१६, ८१७, ८१८, ८१९, ८२०, ८२१, ८२२, ८२३, ८२४, ८२५, ८२६, ८२७, ८२८, ८२९, ८३०, ८३१, ८३२, ८३३, ८३४, ८३५, ८३६, ८३७, ८३८, ८३९, ८४०, ८४१, ८४२, ८४३, ८४४, ८४५, ८४६, ८४७, ८४८, ८४९, ८५०, ८५१, ८५२, ८५३, ८५४, ८५५, ८५६, ८५७, ८५८, ८५९, ८६०, ८६१, ८६२, ८६३, ८६४, ८६५, ८६६, ८६७, ८६८, ८६९, ८७०, ८७१, ८७२, ८७३, ८७४, ८७५, ८७६, ८७७, ८७८, ८७९, ८८०, ८८१, ८८२, ८८३, ८८४, ८८५, ८८६, ८८७, ८८८, ८८९, ८९०, ८९१, ८९२, ८९३, ८९४, ८९५, ८९६, ८९७, ८९८, ८९९, ९००, ९०१, ९०२, ९०३, ९०४, ९०५, ९०६, ९०७, ९०८, ९०९, ९१०, ९११, ९१२, ९१३, ९१४, ९१५, ९१६, ९१७, ९१८, ९१९, ९२०, ९२१, ९२२, ९२३, ९२४, ९२५, ९२६, ९२७, ९२८, ९२९, ९३०, ९३१, ९३२, ९३३, ९३४, ९३५, ९३६, ९३७, ९३८, ९३९, ९४०, ९४१, ९४२, ९४३, ९४४, ९४५, ९४६, ९४७, ९४८, ९४९, ९५०, ९५१, ९५२, ९५३, ९५४, ९५५, ९५६, ९५७, ९५८, ९५९, ९६०, ९६१, ९६२, ९६३, ९६४, ९६५, ९६६, ९६७, ९६८, ९६९, ९७०, ९७१, ९७२, ९७३, ९७४, ९७५, ९७६, ९७७, ९७८, ९७९, ९८०, ९८१, ९८२, ९८३, ९८४, ९८५, ९८६, ९८७, ९८८, ९८९, ९९०, ९९१, ९९२, ९९३, ९९४, ९९५, ९९६, ९९७, ९९८, ९९९, १०००, १००१, १००२, १००३, १००४, १००५, १००६, १००७, १००८, १००९, १०१०, १०११, १०१२, १०१३, १०१४, १०१५, १०१६, १०१७, १०१८, १०१९, १०२०, १०२१, १०२२, १०२३, १०२४, १०२५, १०२६, १०२७, १०२८, १०२९, १०३०, १०३१, १०३२, १०३३, १०३४, १०३५, १०३६, १०३७, १०३८, १०३९, १०४०, १०४१, १०४२, १०४३, १०४४, १०४५, १०४६, १०४७, १०४८, १०४९, १०५०, १०५१, १०५२, १०५३, १०५४, १०५५, १०५६, १०५७, १०५८, १०५९, १०६०, १०६१, १०६२, १०६३, १०६४, १०६५, १०६६, १०६७, १०६८, १०६९, १०७०, १०७१, १०७२, १०७३, १०७४, १०७५, १०७६, १०७७, १०७८, १०७९, १०८०, १०८१, १०८२, १०८३, १०८४, १०८५, १०८६, १०८७, १०८८, १०८९, १०९०, १०९१, १०९२, १०९३, १०९४, १०९५, १०९६, १०९७, १०९८, १०९९, ११००, ११०१, ११०२, ११०३, ११०४, ११०५, ११०६, ११०७, ११०८, ११०९, १११०, ११११, १११२, १११३, १११४, १११५, १११६, १११७, १११८, १११९, ११२०, ११२१, ११२२, ११२३, ११२४, ११२५, ११२६, ११२७, ११२८, ११२९, ११३०, ११३१, ११३२, ११३३, ११३४, ११३५, ११३६, ११३७, ११३८, ११३९, ११४०, ११४१, ११४२, ११४३, ११४४, ११४५, ११४६, ११४७, ११४८, ११४९, ११५०, ११५१, ११५२, ११५३, ११५४, ११५५, ११५६, ११५७, ११५८, ११५९, ११६०, ११६१, ११६२, ११६३, ११६४, ११६५, ११६६, ११६७, ११६८, ११६९, ११७०, ११७१, ११७२, ११७३, ११७४, ११७५, ११७६, ११७७, ११७८, ११७९, ११८०, ११८१, ११८२, ११८३, ११८४, ११८५, ११८६, ११८७, ११८८, ११८९, ११९०, ११९१, ११९२, ११९३, ११९४, ११९५, ११९६, ११९७, ११९८, ११९९, १२००, १२०१, १२०२, १२०३, १२०४, १२०५, १२०६, १२०७, १२०८, १२०९, १२१०, १२११, १२१२, १२१३, १२१४, १२१५, १२१६, १२१७, १२१८, १२१९, १२२०, १२२१, १२२२, १२२३, १२२४, १२२५, १२२६, १२२७, १२२८, १२२९, १२३०, १२३१, १२३२, १२३३, १२३४, १२३५, १२३६, १२३७, १२३८, १२३९, १२४०, १२४१, १२४२, १२४३, १२४४, १२४५, १२४६, १२४७, १२४८, १२४९, १२५०, १२५१, १२५२, १२५३, १२५४, १२५५, १२५६, १२५७, १२५८, १२५९, १२६०, १२६१, १२६२, १२६३, १२६४, १२६५, १२६६, १२६७, १२६८, १२६९, १२७०, १२७१, १२७२, १२७३, १२७४, १२७५, १२७६, १२७७, १२७८, १२७९, १२८०, १२८१, १२८२, १२८३, १२८४, १२८५, १२८६, १२८७, १२८८, १२८९, १२९०, १२९१

(अ) व्युत्पत्ति-योगः

१ दास्त्व-पाणिनिमूर्धन्यानां प्राचा निरुक्तव्याकरणप्रधान-शब्दमीमांसायां प्रवर्तमानाचार्याणां मतेन प्रत्येकमाख्यातं च नाम च योगजं भवति । तत्र तावदाद्यं प्रकृत्यामको मागो धातुरित्युच्यतेऽन्यदथ तिदसुपन्यतर-विमकल्याऽऽत्मकत्वाऽन्यतः कृतद्विताऽन्यतरनामकरणऽऽत्मकत्वाऽन्यतः प्रत्यय इति । केवलौ सती धातुरथ प्रत्ययद्वयं न प्रयुज्यते । तदीय-योगसिद्धानि सन्ति शब्दरूपाद्येव तु वाग्व्यवहारं लभन्ते । प्रत्येकं चेद्वक्-स्वरूपं शब्दरूपं तत्प्रत्यय-योगेन काल-सत्या-कारकाऽऽदिभेदकोपाप्यात्मकेनाऽर्थेन युक्तं सन्तं क्रियामात्रस्वरूपं धात्वर्थमाह । तथाहि । 'अत्ता', 'भदनम्', 'भक्षम्' इत्येतेषु निष्पत्ति शब्दरूपेषु समानधात्वशीयभक्षणऽऽत्मकाऽर्थवाचकत्वसामान्ये सत्यपि यत्तदीय-ययाक्रमं कर्तृपरत्वं च भावपरत्वं च कर्मपरत्वं च परिणतं भवति, तत्तद्गत-वृज्-स्युद्-क्-प्रत्ययीयदयायोगोपाधिसमभ-भवति । एव तावद् धातूनां तत्तत्प्रातिस्निकाऽर्थवत्त्वं भवति प्रत्ययानां तु प्रातिस्निकाऽर्थवत्त्वाऽभावे सति धातवीय-तत्तत्प्रातिस्निकायोगोपाधायकमात्रत्वमिति विवेकं स्पष्टो भवति ।

२ यद्यप्यस्यां प्रकृति-प्रत्ययविभागीयायां प्रक्रियायां निरुक्तव्याकरणोभयवेदाङ्गीयं प्रामाण्यं प्रसिद्धं भवति, तथापि व्याकरणस्यैवाऽनया प्राधान्येन स-विषयता सपद्यत आनुप्राप्तिक्रमात्तत्वेनैव तु निरुक्तस्य । तस्य हि तावत् प्राधान्येन तत्तत्प्रकृतिकत्वेन तत्तच्छब्दार्थपरीक्षणनित्यत्वेन प्रवृत्तिर्भवति । एवमपि तदतिपरीक्षणीनां च परीक्षणीनां च सता शब्दानां वर्णविकाराऽऽगम-शेष-विपर्ययाऽनुसंधानतः प्रत्यक्षवृत्तित्वस्य प्रत्यापादनेन तदीयप्रवृत्ति-प्रत्ययविभागीयं सौकर्यविशेषमात्रत्वं व्याकरणस्य काम्प्यमेव प्रयोजयति ।

३ अस्ति तावद् निरुक्तव्याकरणोभयोः प्रक्रिययोरन्योऽप्येकं विशेषः । तथाहि । ये पदे पदे वर्णाऽऽगम-शेष-विकार-विपर्यया भवन्ति, ते वैयाकरण्यां प्रक्रियायां तत्तत्कार्यसूचकतत्तदनुबन्धवत्तत्प्रत्ययसंनिधौगोनाऽनुशिष्टा भवन्ति । त एव तु नैकस्यां प्रक्रियायां तत्तत्प्रवृत्तिप्रत्ययप्रतिनियतसंनिधौगनिरपेक्षं वाग्व्यवहारमात्रसिद्धेन सता तत्तद्विशेषधर्मकेषु प्रातिस्निकाभ्येनोद्दिश्यन्ते ।

४ अथ शाब्दिकीं निष्पत्तिमधिकृत्य या प्रक्रियाऽस्मिन् कोऽपि चरितार्था भवति, तस्या अयं सङ्केपो भवति—

(अ) या नामोचपूर्वा पाणिनायेन प्रसिद्धा सती प्रकृतिप्रत्यययोगनिर्भरा वैयाकरणी प्रक्रिया भवति, तन्मानाऽनुसारीहत्वं निर्देशान्वरत्वं भवति ।

(ब) विस्पष्टव्युत्पत्तिकत्वाद् बीगिकवशपरपरीयत्वेन निर्दिष्टानां सता शब्दानां विषये धातवीया-ऽशस्य निगदसिद्धत्वात् प्रत्ययीयाश्च एव टिप्पणीयस्य विचारस्य प्राधान्येन विषयता भवति ।

(इ) ये शब्दास्तावद् दुरुहव्युत्पत्तिकत्वाद् बीगिकवशपरपरातो बाधत्वेन निर्दिष्टा भवन्ति, तेषां व्युत्पत्तेर्विषये यत् किञ्चित् पुरातनं वा नूतनं वा रूपनारूपं समभूत्, तत् सकलमपि यावच्छब्दनेन स्वीयेनोद्देशोद्देशेन साकं टिप्पणेषु दीयते ।

(ई) बहुपत्ति शब्देषु लक्ष्यमाणानां वर्णविकारादीनां विषये व्याकरणाऽनुसारं च निरुक्ताऽनुसारं चो-भययाऽनुपपत्तिं प्रदर्शिता भवति । एव सन्तु द्वयोरपि तयोः प्रक्रिययोःपाराभूतयोर्ध्यास्य-वक्ष्यपरिमाणयोरितरेतररीयताऽनुवाद इव कृतो भवति ।

५. यद्यपि पाणिनीयायां प्रक्रियायां प्रातिस्निकगुणप्रकर्षाच्च युप्रतिष्ठितचनुर्दिष्टप्रामाण्याच्च तद्विहित-विधानरूपेणैवाऽयं शेषः प्रवर्तितो भवति, तथाऽप्योद्देशसमस्तोऽपि टिप्पण्यर्थमात्रोपां मौलिकीं स्थितिमुद्दिश्य स्वी-पक्षनोपक्षनितार्था निरारां स्वतन्त्राचारं सत्यां अपरस्यां नवीनायां व्युत्पत्तिकया प्रक्रियायां व्युत्पत्त्योः कृता भवति । तद्विषयीयास्तावदिमे द्विषये वादाः समर्प्ये स्पष्टयन्ते—

- (अ) मूलभूताऽऽर्धभाषा सार्थक-सस्वरैराक्षर-ध्वनीनामाधारेण प्रथमां प्रवृत्तिं लेभे ।
- (आ) अ आधारभूता ध्वनयः स्वगताऽनेकखण्डा इव सन्त आदितो महाप्राणव्यञ्जनाऽऽत्मका अन्त-
तरचाऽनुनासिकबहुक-विलोलस्वराऽऽत्मकारच बभूवुः ।
- (इ) संख्यातस्तावत् ध्वनयः पद्याऽनतिरिक्ततया संभाव्यमानाः सन्तो *धृ, *भृ, *धृ, *भृ, *धृ
इत्येवं निर्दिश्यन् ।
- (ई) उच्चारणविषये प्रतिबन्धेदप्रातिस्वामाभ्यादेव त एत आधारभूता ध्वनयो व्यञ्जनखण्डतरच
स्वरखण्डतरच प्रत्येकं बहुविधस्योच्चारणस्य विषयतां मज्जन्तः कालेन पदचरपरिनिष्ठित-
प्रतिविकृतस्वरूप-तत्त स्वरव्यञ्जनाऽऽत्मतया परिणता बभूवुः^१ ।
- (उ) त एते बहुविधमुच्चार्यमाणाः सन्त आधारभूता ध्वनयः प्रत्यवप्रकारक-ध्वन्यन्तरसंयोगनिर्दिष्टा-
ऽन्यप्रकारकतयैवाऽऽदिमं प्रयोगं लेभिरे ।
- (ऊ) आधारभूता ध्वनयो मूलतो नामतयैवोपबल्यमानाः सन्तस्तस्य तस्येतरैतरार्थसापेक्षतया संबद्धस्य
सतोऽर्थस्य बोधनार्थमादिमवाक्यभूततत्तत्स्वीयपरंपरावृत्ता चाऽन्यतस्तत्तद्वृत्तिवैशिष्ट्यतरच
समासतरच व्यक्तिसामान्य-भाव-व्रितवपरकसंज्ञाऽन्यतमतया च विशेषण-सर्वनामाऽन्यतर-
तया च कर्मप्रवचनीयतया च संसर्गाऽन्तर्याग्यतरतया चाऽऽख्याततया च क्रियाविशेषणतया

^१ दीर्घताऽतन्त्रा भवति । अस्य ऋ > अर, इर, उर इत्यस्य त्रैविध्येनाविर्भवतः परिणामस्य
पाणिनीयायां प्रक्रियायामेवमेव संभाव्य तत्संवादनैकदृष्टिकत्वेनोपकल्पितमानत्वात् ।

^२ अस्वोच्चारणीयस्य परिणामस्व प्रवृत्तिप्रकारमामान्यमुपरिष्ठासिद्धोपबन्धमात्रं भवति (द्र. आचि. ४) ।
इहापि तावदाधारध्वनीयाऽऽद्यम्यञ्जनानिहृत्वाऽवशिष्टाच *ऋ इत्येवं निर्देष्टव्याच सतो मौलिकात् ह्यरात्
स्वरान्तरीयो निवृत्तिपर्यवसानः परिणामक्रमोऽयं निर्दश्यते—

१. *ऋ > { अर > आ > अ >
 इर > ई > इ >
 उर > ऊ > उ >
२. अर् > { भार् > आह > ऐ > ए > औ > इ >
 अर् > अह > ए > ऐ > इ > ...
३. अर् > { भार् > आउ > औ > ओ > औ > उ >
 अर् > अउ > ओ > औ > उ > ...

[विशेषः—औ, औ इत्येतयोः सांध्यन्विनयाऽनुगामी शिमाश्रवस्वैक्याश्रवत्वेन परिणामो द्रष्टव्यः ।]

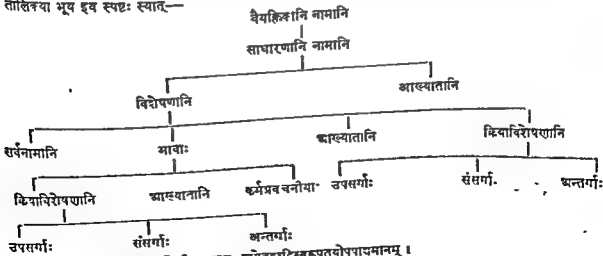
^३ गंगुयते वाक्ययो वा वाक्यपदेशयो वाऽर्धोऽनेनेति हृवोपसर्ग-कर्मप्रवचनीयो मयभिजानां सतां
गमुचवापादध्वनौ निरागममेवा संज्ञा द्रष्टव्या (= conjunction) ।

^४ अन्तर्गच्छन्तीति हृत्वा वाक्योपदेशदेवताऽमवेऽपि वाक्योपाऽर्धगामान्यस्य तदन्त-प्रवेशेनेव
प्रतिविकृतोऽऽर्चवर्गि-आगमभाषादेवताऽर्धोपाधुपानां निरागममेवा संज्ञा द्रष्टव्या (= interjection) ।

चोपसर्गताया चाऽऽर्थपरिणामवैविध्यं चाऽन्यतो भेजिरे^१ ।

- (ग) तस्य तस्य संबद्धस्य सतोऽर्थस्य वाचकभूताभ्यस्ताभ्यस्ताभ्य आधारध्वनीयपरंपराभ्यो भूयो-
नियतप्रयोगाभ्यः सतीभ्य आदौ यथावरितयाऽवयवीयस्वरपार्थक्यं चाऽपरिनिष्ठितसमासधर्मं च
सत्^२ कालनेकस्वरतामापन्नं सकलं द्वन्द्वादिकं सामासिकं त्रुतं प्रादुर्बभूव । द्वन्द्व-तत्पुरुषावन्तोदात्तो
प्रादि-बहुव्रीहौ चाऽऽयुदात्तौ बभूवतुरित्येतथा मौलिकसामान्यविवेकदृष्ट्या येऽप्यन्तोदात्ताः
समासा बहुव्रीहित्वेन च मध्योदात्ताः समासास्तत्पुरुषत्वेन च पाणिनीयेऽनुशिष्टा भवन्ति^३ ।
तेऽवग्रहस्थितिपरिवर्तनेन यथायोगं तत्पुरुषत्वेन च बहुव्रीहित्वेन चोद्देश्याः स्युः ।
- (गृ) अनेकार्त्ताः सन्तः कृतरश्च तद्धितारश्च तत्परकप्रसिद्धिकप्रत्ययाऽऽख्यानामभावाद् मौलिकस्थिर-
तुरोधेनाऽऽधारध्वनीयाः समासविशेषा एव भवन्ति ।
- (ल) स्त्रीप्रत्ययान्ततया प्रसिद्धानि शब्दरूपाण्यपि तत्परकप्रत्ययाऽभावसामान्याद् मूलतः समास-सङ्गत-
वान्येष भवन्ति (तु. पृ. ३९१^४) ।
- (ए) सुप्तिवन्त्यतरप्रत्ययान्ततया प्रसिद्धानि चाऽपि शब्दरूपाणि तत्परप्रत्ययाऽभावसामान्याद् समास-
सङ्गतकान्येष भवन्ति^५ ।
- (ए) बहवः पाणिनीया घातवोऽप्यनेकाऽवयवत्वाद् समास-सधर्माणो भवन्ति (तु. पृ. ४०९^६) ।
- (ऐ) ये चाऽनेकार्था इत्येवं प्रसिद्धिभाजः शब्दा भवन्ति, ते स्वीयतत्तदर्थपरस्परवैशिष्ट्यात्मकत्वाऽभावे
सति मूलतस्तत्तदर्थवाचकत्वेन भिन्ना एव सन्तः कालेन वर्णविवराऽऽदितः परिणतायाः
सर्वणताया वशादेक्यवभिन्नाऽऽपन्ना भवन्ति (तु. पृ. ४१६^७, ४३७^८, ४०९^९) ।
- (ओ) ये चाऽप्यभिन्ना^{१०} इत्येवं प्रसिद्धिभाजः शब्दा भवन्ति, तेषामपि बहवो मूलतोऽन्योन्यमभिन्ना एव
सन्तः कालेन विवर्णतया परिणता भूत्वा परस्परं भेदतो व्यवहारमापन्ना भवन्ति (तु. पुनस्^{११}, भूयस्^{१२}) ।

^१ प्रथममसमस्ताना च कालेन समस्ताना च सतामाधारध्वनीनामयं तत्तद्वृत्तिवैशिष्ट्यक्रमस्तावदमया
तालिकया भूय इव स्पष्टः स्यात्—

^१ यत्, वाच इति 'अह-अह' इत्येतदादिस्वरूपतयोपपादमानम् ।

^२ तु. पा ६, १, २ उठ; १६२ उठ ।

^३ 'तय' इत्यन्तानि द्विस्वराणि पदानि आन्यतोऽनुक्रममाकारवन्तोऽत्र शपकां यान्ति (तु. पुनस्,

भूयस्-पि-) ।

(श्रो) उदात्त एव मौलिकः स्वरः सन् कालेन सामासिके वृत्त आविर्भूते सन्नुदात्तं चान्यत् उदात्ताऽनुदात्ताऽन्यतरभूमि स्वरितं चान्यतः प्रयोजयामास ।

(५) एवं तावत् समस्ताऽसमस्ताऽऽधारण्यनिमात्राऽऽधारेण प्रथमतो नामिके वाग्व्यवहारे परि-
निष्ठिते सत्येव सकल आख्यातिके वाग्व्यवहारस्तन्मूलकत्वाऽऽविर्भावधेति च तत्तन्नाम्ना परचा-
देन तन्त्रमात्रतः प्रथिदि गताः सत्यः सुप्तिहृत्कृतद्वित्युत्तरभाऽपि स्वस्वतः प्रातिस्विकार्थहीन-
तत्प्रत्ययाऽऽख्यशब्दरूपाऽन्तत्वाऽभावे सत्याधारण्यनीयसमासाऽऽन्मक्ता न व्यभिचेरिति
चाऽत्र संभ्रहो भवति ।

(८) प्रक्रिया-संचालनम्

मौलिकाऽऽर्थमाधोयतत्वाऽनुसंधानतो वैयुक्त्यपि कस्य ऋषिप्रत्ययो यस्य विभागस्याऽनभ्युपयत्वे (तु. पृष्ठ. ४३१, ४३२) सिध्यत्यपि कथमेतत्कोपोपनिबन्धो यथापाणिनि प्राचीनयौगिकसंज्ञा-परिभाषानुसारित्वेनैव ऋषिप्रतिमान् भवतीत्युदरितपूर्वम् । यया रीत्या त्वेवं सति नूतना मौलिकस्थितीया नाम प्रक्रिया पाणिनीयया प्रक्रियया भवाद्यमाना सती टिप्पणविषयता भजते, सा तत्त्विकदानीमत्र संक्षेपस्योच्यते—

१. अर, इर, उर इत्येतेषां मौलिकाऽङ्कानां त्रयाणामादेशानाम् ककार एव साधारणभूतः स्थानी स्यादिति कृत्वाऽऽधारध्वनयस्तदन्ततया निर्दिष्टा भवन्ति ।

२. यदा कश्चिदाधारध्वनिराख्यातिरुत्तिरिषिष्टतया विवक्षितो भवति, तदाऽसौ पाणिनीयधातुसामान्येन धातवीयसंज्ञेतपुरस्कृतो निर्दिष्टो भवति (वृ. भू. ४, २, क, १), तय. वृ. ५८५^१ ।

३. यदा वरिचदधाराध्वनिर्नामिकरुतिविशिष्टतया विवक्षितो भवति, तदाऽसौ किञ्चन्तीकृत्यैव निर्दिष्टः सन् शुष्मोगीयप्रतिपदिकाऽन्तरामान्येनाऽऽवसानिकेन विच्छेदकाऽऽप्येन संकेतेन सनाध्यते (दृ. भू. ४, ३, क, १), तय, दृ. ५८७^३ ।

४. परमहृष्टाः पाणिनीया धातवः साऽवयवा भवन्तीति सूचितवरं वादमनुसृत्य ते धातवो यथा-
 सोऽवयववत्प्रदर्शनपूर्वं टिप्पणेष्ववयव्यन्ते, तत्र. पृ. ४७९^६ ।

५. एः शब्दो वृत्तिवैशिष्ट्यभिन्नस्वरूपाऽनेकार्थवाचको न भवतीत्युक्तार्थवादेन पाणिनीयायाः प्रक्रियायाः संवादनार्थं धातूनां बहुप्रस्थानत्वमुपकल्प्य तज्ज्ञानां इतिमेकहस्तगताऽनेकफलन्यायस्तोऽनेकार्थवाचकत्वमुपपाद्यते, तय. वृष्ट. ४१६^६, ४२७^७, ४०९^९ ।

१. पाणिनीयस्य प्रक्रियाया ये स्वतन्त्रप्रयोगाऽनर्हाश्च प्रातिस्विकाऽर्थरहिताश्च सन्तः प्रत्यया भवन्ति, ते मौलिकस्वित्त्वस्य स्वतन्त्रप्रयोगाऽर्हाप्रातिस्विकाऽर्थवदापारस्वनिपरिणतपदीयवर्णावशेषाः सन्तः पृथग्निर्देर्याऽवयव-
धर्माणां भवन्तीत्युपकर्तितुं बांदादुत्पद्यन्त्यत्र तत्र पाणिनीयानां प्रत्ययानां साम्प्रतिकाऽपारभूतास्ते ते मौलिकाः सन्दा
अरि निर्देरयन्ते, तत्र. छट्ट. १६३^b, ३४१^a, ३८१^a, ४०३^a, ४३५^a, ४३६^{cm}, ४३०^a, ४८६^b, ४९०^b,
४९४^b, ५०३^b, ५०४^b ।

७. सर्वनामान्यव्ययानि च प्रातिपदिकानि सन्ति नामाऽऽयमकप्रातिपदिकाऽन्तराष्ट्रभाष्येन तत्र तत्र
 श्रीगार्ग्यराशेपरितेन सनायवने, तय. गु. ३ अनु. भाष्यम् ॥

(ठ) अधिपाणिनीयमनुसंधानम्

मपाङ्गं कोषः वाग्मिनीयमनुनामने साप्रादिवाङ्मिह्न्य सर्वाङ्गीणं च मुक्तनामकं चानुगंधानं प्रयोजयेत्,
तत्पदानि / विप्रदेशोप्यते—

१ पाणिनीयाया. प्रक्रियाया षट्पदस्य दीर्घव्यान्यथाभिद्व्यभिव्यभिर्भविभवि ।

१. नामाल्यातोपसर्गनिपातात्मकतया चत्वारि पदजातानीति यास्कः (१, १) आह । उपसर्गान् निपातेष्वन्तर्भाव्य (पा १, ४, ५८) च निपातान् स्वरादिगणसामान्येनाऽव्ययीभाव्य (पा १, १, ३७) चाऽव्ययानि लुप्तमुष्कतामात्रेण (पा २, ४, ८२) प्रातिपदिकान्तरेभ्यो भिन्नानि सन्त्यपि प्रातिपदिकान्येवेति कृत्वा च पाणिनिस्तु धातवः प्रातिपदिकानि प्रत्ययाथेलेतत् तत्तत्पदस्वरूपापादकं सद् लाङ्गणिकमात्रस्वरूपकपदार्थत्रितयमित्याह । एवं तावत् प्रत्ययाना साक्षाभिर्देशानर्हत्वाद् धातवश्च प्रातिपदिकानि चेलेतद् वर्गद्वयमेव निर्देश्यत्वमापवते । एवं स्थितेऽपि त्वस्मिन् कोषे लुप्तमुष्कान्यव्ययानि संगृहीतार्थवैस्पष्ट्यार्थं सुव्योगीयेभ्यः प्रातिपदिकान्तरेभ्यो विशेष्य पृथगेव निर्दिश्यन्ते ।

२. अत्रत्यानां निर्देशाना पाणिनीयाऽनुशासनीयसमन्वयस्य तावदयं प्रकारो भवति—

(अ) यदा कश्चिद् निर्देशः साक्षादिवाऽष्टाध्यायी-गणोष्ठादि-फिन्सूत्र-वार्तिकेष्टि-सव्याप्तिकस्य सतः पाणिनीयाऽनुशासनस्य विषयो भवति, तदाऽसावनुरासनविशेषो नियमेन सूर्यते, तय. पृ. १^१ ।

(आ) यदा कस्यचिद् निर्देशीयस्य वुरुहस्य शब्दस्वरूपैकदेशस्य विषये पाणिनीयमनुरासनं न भवति, तदा तदनुसारं तस्योपपादनार्थं तदीयस्य विधानकस्य परिष्कारविशेषनिर्भर उपयोगोऽस्मदीयस्य प्रयत्नविशेषस्य विषयो भवति, तय. पृष्ट. ६^१, ४१^१, ४२^१, ७६^१, ९०^१, ९१^१ ।

(इ) येषां निर्देशाना विषये पाणिनीयाऽनुशासनस्य नितान्तमभावः स्यात्, तानधिकृत्य तत्र तत्र धात-वीय-परस्मैपदात्मनेपदविकरणेऽङ्गमान्यतमीये वा प्रत्ययीये वाऽनुबन्धीये वा तैके वा सौपे वा कर्ते वा तादृक्ते वा सामासिके वा सौवरे वा साहितिके बोधारणीये वा पाणिनीये प्रकार्यो वार्तिकरीत्योप-संख्यानां (संक्षे. जसं.) क्रियते, तय. पृष्ट. ४३^१, २२७^१, २४१^१, ४७२^१ ।

(ई) यदा कश्चिद् निर्देशो नैरुक्तिकया तत्सद्वर्णलोपाऽऽगम-विकार-विपर्ययाऽऽदिलक्षणा प्रक्रिययोपपादितो भवति, तदा पाणिनीयया प्रक्रिययाऽपि तदनुवादः क्रियते, तय. पृष्ट. १^१, ४७२^१ ।

(उ) यदा कस्यचिद् निर्देशस्य पाणिनीयेनाऽनुशासनेन विस्पष्टो विरोधो भवति, तदा तद्विषया स्पष्टैव सूचना क्रियते, तय. पृष्ट. ११^१, ४१^१, ९०^१, २२३^१, ४४९^१ ।

(ङ) पूर्वाऽभ्यर्हितीयं निर्दश्यन्म

टिप्पण्युक्तेषु तेषु तेषु नानाविषयेषु नानास्वरूपेषु चोद्देश्येषु प्रवर्तमानेषु तत्तत्पञ्चबलबलपर्वलोचन-शौक्यार्थं सर्वत्र तु इतिशिरस्कृतया पञ्चतः, वैतु. इतिशिरस्कृतया विपञ्चतश्च पूर्ववामभ्यर्हितानो मतानि यथावद् निर्दश्यन्ते, तय. पृष्ट. १६८^१, १६९^१, १७३^१, १७४^१, २२६^१, ३१६^१ ।

२. तिङन्त-प्रकरणम्

(क) धातवः

१. सर्वे धातवः प्रातिस्विक्ता गतेन √इथेतेन संबन्धेन पुंश्रिक्रियन्ते, तय. √१भृद्, √२भृद् ।

२. मा गाद् व्ययं धातवोयवस्त्वंश-वर्णक्यो वैद्याङ्गी-मागनामिति सर्वे धातवो निरनुबन्धा एव निर्दिश्यन्ते, तय. √अभृद्, √रु (= यक. अभृद्, डृष्ट) ।

३. पाणिनीय इदितः सन्तो धातव इह ह्यनुमागमनेन निर्दिश्यन्ते, तय √१भृद् < √अहि ।

४ पाणिनीय इदितयाऽनिदितया चोभयया निर्दिष्टि भजमाना धातवः पार्थक्येन सख्यायन्ते । इह तु सदनुविधायि धातवीय जुंभावाऽभावत्वं युगपदेव निर्दिश्यते, तत्र अभि/दम्, दम् ।

५. पाणिनीये केचिद् धातवस्तादृशेना वाऽदन्तात्वेनाऽनुशिष्टा भवन्ति । त इह धात्वन्तरसामान्येन ह्यन्ततयैव निर्दिश्यन्ते, तत्र /कश्, /गण्, /बाच्, /यच् ।

६ सभुतयः सन्तो मित्रार्थां धातवः (तु. सत्ते वधा) तत्सपष्टश्विवचनाऽपेक्षितस्वशक्तिमनुचित-मानासद्भावाऽभावविचारतः कचिदेव पृथक् सख्यायन्ते, प्रायेण तु तेन तेनाऽभिप्रेतेनाऽर्थेनैव सनाध्यन्ते, एव तु टिटि /भर्, /अश् > अर्कः, /१अश्, /२अश्, /३अश्, /२अश्, वैतु /सन् *सरणे (वृ ५२८) ।

७ उपसृष्टा धातवो धात्वन्तरसाक्षयमारोप्यमाणा यथास्ववर्णमानः स्वातन्त्र्येण निर्दिश्यन्ते, तत्र अति/पद्, अनु/पद्, अभि/पद् । एष स्थितेऽपि कश्चो धातुः केन केनोपसर्गोपसृज्यत इत्यस्य समुदितपरिचयार्थं मनुपसृष्टधातुनिर्देशाऽन्ते यथाश्रुति तदीया उपसर्गा अपि कोष्ठेऽन्तर्भवन्त्यन्ते, तत्र /अच् [अतु°] । अनयैव किल द्वैधप्रक्रियोपसृष्टमानतया वर्तमानानां धातूनामपि यथातद्वर्णमानः परामृश्यत्वेन निर्देशः सम्भवति, तत्र. /अह् । ये वाऽप्यग्ये विशेषा इह वैशेष्येणाऽवधेयास्त इमे सूच्यन्ते—

(क) यत्रोपसर्गधात्वशयोः सधर्मे भवति, तत्र तन्मध्यगो धातवीयः सकेतः एव तद्व्यवच्छेदायाऽलम्, तत्र अति/पश् ।

(ख) यत्रोपसर्गधात्वशयोः सधर्मैव भवति, तत्र साहितिकाद् वर्णादनन्तरं बध्यमाने वर्तुलकोष्ठेऽन्तर्मध्यगेन सत्ता धातवीयेन सकेतेन व्यवच्छिद्यमानौ विसहितौ वर्णौ निर्दिश्येते, तत्र अवा(व/२अ)श्, अवै(व/३), अम्य(मि/अ)ञ्ज् ।

(ग) यत्र धातुरनेकधोपसृष्टो भवत्युपसर्गीयः सधिश्वः न भवति, तत्र सकृदा भूयो वा यथापेक्षं मध्यगेन विच्छेदकाऽऽक्येन सकेतेनोपसर्गीयो व्यवच्छेदः प्रयोज्यते, तत्र अति प्र/किन्, अनु प्र/धुज्, अनु-सं-अ/वा ।

(घ) यत्र धातुरनेकधोपसृष्टो भवत्युपसर्गीयः सधिश्वः भवति, तत्र साहितिकाद् वर्णादनन्तरं बध्यमाने वर्तुलकोष्ठे विसहितयोर्वर्णयोर्मध्ये विच्छेदकाऽऽक्यः सकेतो भिषते, तत्र अत्यु(ति-उ)द्/मद्, अन्वा(नु-आ)/भू, अनु-यर्वा (रि-आ)/भृ ।

(ङ) यत्र धातुरनेकधोपसृष्टो भवत्युपसर्गीयः सधिश्वः न भवति, तत्र प्रथमं साहितस्वरूपो निर्देशो भवति, तदन्ते च वर्तुलकोष्ठे यथापेक्षमुक्तपूर्वयोः सकेतयोरुपयोगेन समुचितोऽन्योन्यव्यवच्छेदः प्रदर्शितो भवति, तत्र अम्युदे(अमि-उद्-आ)/इ ।

(च) यत्राऽनेकधोपसृष्टिर्भवति, तत्रोपसर्गकमनिर्देशाख्याऽर्थक्यमनित्यस्य मतं कचिच् ध्रुतिक्रमेण विसर्ग-सोऽपि प्रणीयते, तत्र उपा(व-आ)/गम् > आ --उपगन्तव ।

८ यत्र किंचिद् अनेपातिक क्रियाविशेषण (= युक्तविशेषणमत्र) गतीयते, तत्र तदुक्तो धातुरप्युपसृष्ट-धातुनिर्दिशरणतया निदिरयते, तत्र अन्तर्-आ/धा, अन्तरि (र/इ), अन्तरि (मू/इ), अरण्येऽनु/वष् ।

९ अमपातया यथावत्तानिदिरयतिमनु यथावत्तमानः निर्दिश्यन्ते । तद्विषय एते विज्ञेया गृहणीयाः ।

मधनि—

१. ५०११ यदनु इह इहयागादनप्रयोक्तव्योऽपि निर्देशो भवति ।

(क) येऽदन्तप्रकृतिकाः सन्तः क्षिपि निष्पन्ना भवन्ति, ते स्वराङ्गनं विनैव निर्दिश्यन्ते, तय. $\sqrt{\text{अव}}$
 $> \text{ओम-} > \sqrt{\text{ओम्}}$ ।

(ख) ये णिच निष्पन्ना भवन्ति, ते चौरादिव-हेतुमदन्यतर-णिजन्तधात्वन्तरदत् स्वराङ्गनमभजमानाः
 सन्त इकारान्ततया निर्दिश्यन्ते, तय. अन्त- $> \sqrt{\text{अन्ति}}$, २अन्ध- $> \sqrt{\text{अन्धि}}$ ।

(ग) उरूपूर्वदेविष्यविभिन्ननिष्पत्तीनि नामधात्वन्तराणि प्रायेण पाणिनीयप्रक्रियायाऽनुभिमततत्क्लेश-
 नाऽतिरेक्यतिरेकतोऽनुवादयितुमशक्यानीति कृत्वाऽङ्गरूपतामापाद्य सस्वराणि निर्दिश्यन्ते,
 तय. अंहस्- $> \sqrt{\text{अंहोय}}$, अण- $> \sqrt{\text{अणाय}}$, अङ्ग- $> \sqrt{\text{अङ्गिय}}$ ।

१० पाणिनीये येषां धातूनामन्योऽन्यमादेशादेशिमावो विधीयते, तदीय इहत्ये निर्देश एते विशेषा

भवन्ति—

(क) यदैवंविधयोः क्योरिचद् धात्वोरापात्तिका^१ भाषाशास्त्रीयया दृष्ट्या पार्थक्यमेव प्रतीयते, तदा
 तयोरेकस्य धात्वन्तरद्वयसामान्येन पृथक् निर्देशो भवति, तय. $\sqrt{\text{अस्}}$, $\sqrt{\text{व}}$, $\sqrt{\text{दा}}$,
 $\sqrt{\text{यच्छ}}$ च, $\sqrt{\text{म्}}$, $\sqrt{\text{आह}}$ च, $\sqrt{\text{स}}$, $\sqrt{\text{बाव}}$ च, $\sqrt{\text{हस्}}$, $\sqrt{\text{वस्}}$ च, $\sqrt{\text{गा}}$ च ।

(ख) यदैवंविधयोः क्योरिचद् धात्वोरापात्तिकाऽपि भाषाशास्त्रीयया दृष्ट्या साजात्यसंनिकर्षः प्रतीयते,
 तदा तयोर्मध्ये यस्य भूयसी रूपसंपत्तिः स्यात्तदनुगततया चाऽवान्तरपार्थक्येन चाऽस्वीयोरूपसंप-
 त्तेर्धातोर्निर्देशो भवति । एवं स्थितेऽपि परामर्शसौकर्योपयिक्ततया तस्य यथातद् वर्णमार्गं पृथगापि
 धातुमात्रीयो निर्देशो भवति, तय. $\sqrt{\text{हृष्}}$ $> \sqrt{\text{हृष्}}$, $\sqrt{\text{क्वृष्}}$ $> \sqrt{\text{क्वृ}}$, $\sqrt{\text{गच्छ}}$ $>$
 $\sqrt{\text{गम्}}$, $\sqrt{\text{यच्छ}}$ $> \sqrt{\text{यम्}}$ ।

११. यदा कस्यचिद् धातोस्तदीयाया रूपसंपत्तेरादिवर्णतो बहुविधत्वाद् विशदवैयुक्तिकप्रतीत्यर्थं
 तदानुगुण्येनाऽऽदिवर्णभेदतो बहुधा निर्देशः कृतो भवति, तदा प्रतिनिर्देशविशेषं निर्देशान्तरीयः परामर्शो वर्तुल-
 कोष्ठेऽन्तर्भव्यते, तय. $\sqrt{\text{अर्च्}}$ (= $\sqrt{\text{क्वर्च्}}$), $\sqrt{\text{अर्ह}}$ (= $\sqrt{\text{क्वर्ह}}$) ।

१२. नवोपकल्पिता धातवः प्रायेणाऽधितारकृता भवन्ति । अथ यैरेवाविशेषेस्तदीयोपरूपना
 प्रयोजिता भवति, त इमे स्मर्यन्ते—

(क) यदा तन्मूलानि कृतिङ्रूपाण्युपलभ्यन्ते, तय. अंहस्- $> \sqrt{\text{अंहोय}}$, अंहु- $> \sqrt{\text{अंहुरि}}$,
 $\sqrt{\text{अष्}}$, $\sqrt{\text{अह्यु}}$, $\sqrt{\text{अष्}}$, $\sqrt{\text{अह}}$ ।

(ख) यदा तदीयेन यथावर्णमात्रेण व्यवस्थापनेन परामर्शो सौकर्यविशेषः संजायते, तय. $\sqrt{\text{अर}}$,
 $\sqrt{\text{अर्ह}}$, $\sqrt{\text{अर्ह}}$ ।

(ग) यदा तद्द्वारा विशेषतो मौलिकीमार्ग्यभाषामपेक्ष्य योग-संपत्तिर्भवति, तय. $\sqrt{\text{क्व}}$ (इ. १९७^१),
 $\sqrt{\text{अरक्}}$ (इ. ४-४^१), $\sqrt{\text{म्}}$ (इ. ४-८^१), $\sqrt{\text{वृ}}$, $\sqrt{\text{वृ}}$ (इ. ४-९^१) ।

^१ अनभिमतस्तस्याः (= पाणिनीयायाः प्रक्रियायाः) क्लेशनाऽतिरेकस्तद्व्यतिरेकस्त्वामित्यभिधा-

उक्लेशयित्वेवमर्थः ।

^२ निरुि परतः मति नामधातवोयं ददन्तं तद्व्यतिरेकमिति भावः ।

^३ मौलिक्ये अपेक्षया तत्संबन्धमभविच्छेदो मा भूदित्यर्थमेतद् विशेषणं दीयते ।

^४ अविद्वन्वधानं तत्तत्कर्म जायि प्रजा भवतीति तन्मूलकमिति विशेषणं दृष्टव्यम् ।

१३ पाणिनीये विररराभेदेन वृथक् संख्ययमाना धातव लपरिचयमाणेन प्राररेण तदोयेतु स्पेष्ट
गणभेदेत पार्थक्येन सप्ततितेतु रास्विहोत्रैव निर्दिश्यन्ते, तय. ✓इ, ✓क ।

(ख) सैद्धान्तिकज्ञानि

१ तिथि परतोऽङ्गीभवियन्ति धातौ लक्ष्यमाणमन्वन्तरप्रलयन्तःप्रकारकोपजनाऽन्यतरप्रयोजित द्विवचनमाऽन्यतरिचित् पापं याऽन्यन्तराऽङ्गस्य प्रयोजनमिव रात् तेन साकं निर्दिश्यते, तय अस्ति/घ्रा(=स्त्रा)> विष्ट(=ष्ट्र), अभि/हन् > जिघास(=स), अभि सं/पद > पादि ।

१. यदैवमनिर्णयवृत्तान्तराज्ञानि भूयातोऽथ भवन्ति, तदा तेषां यथाह्व रूपस्यगुणानामदौ निर्देशो भवति, तय अति०/तु > अति०/वर, अति०/सत्तु, नति०/पुद, नति०/वारि ।

(ग) तैडानि रुपाणि

(ग) तैत्तिरीय रूपाणि
१. यथाभूतमशुद्धीतानां सतां तैत्तिरीय रूपाणां मध्ये प्रथमं सार्वभौतकलकार्यस्य शुद्धीयमानि।
रूपाणि तद्-तद्-सोद्-तद् विधिलिङानुपूर्व्यां निर्विरच्यन्ते, तय अनु/मृ., /भस्।

२. यदतानि हपाणि गच्छन्ते, तदा तानि प्रतिगणभेद खण्डपार्थक्येन निर्दिश्यन्ते, तप
जति ✓/तु, मनु ✓/धु ।

१. तत्पञ्चादशशिष्टपञ्चारीयाणि शुद्धवर्तीयानि ह्यपि लिङ्-पञ्चारीलिङ्-सुबन्तुगमनुक्रमेण निर्दिश्यते,
तय भलु/ङ्गत्, जनु/ङ्गा (</स्था), /३भत्, /२भत् ।

तय भन्तु/पुत्र, जन्तु/छा (<√त्वा), √1भस्, √२भस् ।
 ४ आभ्यधातुवान्मानस्य लोटो रूपाणि सार्वधातुकत्वरूपेभ्योऽन्विच्छ्वस्य लुक् रूपे साङ्गानि सति ते
 शब्दे निर्दिश्यन्ते, तत्र भति/पु > 1भित्तर, भुति - तारिपत् ।

५ अन्वयं दिशः सोऽहपाणि विधित्तिद्वपाणि वाङ्मदेवन्ति सत्यन्तरतमलकारात्तरीयरूपायद्य
विधिद्य विधिद्य निर्दिश्यन्ते, तय अप/धू > अय भवत्, अयभूत्, अयि भूत्, अयि जगम्य ।

६ वेदे सुद्धर्मिण्यपि भवति । तुच एषीतरातिषी तदर्थताऽऽविरभूदित्यसिधायोपलभ्यमानेन
एत्येकैतदीया भूति कृत्वापि निरदेति, तु अन्वा/गम् > अन्वा गन्त- ।

७ लभयपदीयानां रूपाणां मध्य आभनपदीयानां धूर्तभाव परस्मैपदीयानां चोत्तरभावो भवति, तस्य मदि/गृह्, मदि/रज्ज् ।

८ रुपाणो पुरातः प्रथममाध्यमोत्तमयोरेण व्यनतशैबद्रिमुद्यमेणा श्मयवहापन भवति, तस्य
जगि/रम्, √१, २कम् ।

१ राश्वर नि श्वररूपाणां भवे राश्वराणां पूर्वमाश्वो नि श्वराणां चोत्तरभाश्वो भवति, तस्मै
 √अश्व > भुवति, भवति, √अश्व > अश्वि, अश्वि ।

१० शुद्धराश्याणि कृपायवन्तु तद्भेदेन व्यवस्थापितानि सन्ति प्राक्क्रियवाणि यन्मिच्छन्-तद्-यद्-तज्जाती-
याणि कृपाणि निर्दिश्यते, तस्य $\sqrt{अमङ्ग}$, अमि $\sqrt{१५}$, $\sqrt{अमृ}$, अम $\sqrt{१४}$ ।

११ यत्र तत्रोपलब्धमानम् निष्कृत्वातीव श्रद्धेतिशोदीर्घमात्रं तत्र निर्दिश्यते (सु. भ. ४, १, ५, २),
तत्र अत्र/इत्र/मुत्र...तत्र/मा, अत्रि/त्र/मुत्रिमुत्र/मा, /अत्र/मुत्र/वा ।

१ निजासमिन्नाश्रितेनृपायपेक्षितानुगतिन सादयामिषिं सद् वृत्तं भवति तदेव शुद्धमिति
किंत्परोक्षम् ।

१२. तिङ्-रूपाणि परिसमाप्य तेन तेन प्रकृतेन धातुना योगमाप्नुवानानामुपसर्गाणां संप्रहो वर्गकोष्ठेऽन्तर्वप्यते, तय. $\sqrt{\text{अप्}} \dots [\text{अपि}^\circ, \text{आ}^\circ, \text{वि}^\circ] \text{।}$

१३. विलक्षणानि रूपाणि यथास्ववर्णमात्रमप्यनुक्रम्यन्ते च ततो यथास्वधातु प्रतिपरामर्श्यन्ते च, तय. अप्सन्त $< \sqrt{\text{अप्}}, \text{अभन्} < \sqrt{\text{अभ}} \text{।}$

१४. यदोपसृष्टधातवीयरूपनिर्देशीयाः केचिद् विशेषा उल्लिख्येरन्—

(क) व्यवहिताऽव्यवहितोभयथाप्रयुक्तानामुपसर्गाणां विषये प्रतिस्थलं, वाक्यान्वयीयायाः सौवर्याश्च छान्दस्याः सांहितिक्याश्च च स्थित्या भूयोभूय आलोच्यत्वाद् नितान्तं दुष्करोऽपि सन्नेष निर्णयो दुर्बलरो भवति यदोपसर्गात्वेन निर्दिश्यमानं पदं वस्तुतोऽतिक्रियाविशेषणभावं सदेव संसिद्धोपसर्गभावं भवतीति (तु. भू. ४, १, ज, ५, अ उउ) ।

(ख) अव्यवहितोपसृष्टानां धातूना रूपाणि यथाश्रुतमेव निर्दिश्यन्ते, तय. अति $\sqrt{\text{कृ}} > \text{अतिकरोति} \text{।}$

(ग) व्यवहितोपसृष्टानां धातूना रूपाणि तु कतिमिधिद् माध्यमिकैर्विन्दुभिः सह निर्दिश्यन्ते, तय.

अति $\sqrt{\text{तृ}} > \text{अति} \dots \text{तरामसि} \text{।}$

(घ) यदोपसर्गमानस्य पुनःश्रुतेः आचितचरस्य तिङ्-रूपस्याऽध्याहारः साऽवसरो भवति, तदोपसर्गे भूयः पृथग निर्दिष्टे सत्यङ्ग्याहर्तव्यं तिङ्-रूपं विभिन्नं मुद्रितं सद् वर्तुलरोष्ठेऽन्तर्बध्यते, तय. अप $\sqrt{\text{नुद्}} > \text{अप}^1(\text{नुदस्व})^1 \text{।}$

(ङ) प्रतीकगताद्योपसर्गमात्रश्रुतयस्तत्तन्मूलत आहारितैस्तशुक्रपूर्वैस्तिङ्-रूपैर्विमुद्रितैश्च कोष्ठबद्धैश्च सद्भिः सनायीकृत्य निर्दिश्यन्ते, तय. अमी (भि $\sqrt{\text{ई}} > \text{अभि}$ (ईमहे) ।

(च) यदोपसर्गमानश्रुतिः क्तपथितव्याऽऽस्येप्ययोग्यतिङ्-रूपा भवति, तदा तदव्यवधानेन दक्षिणतो विच्छेदिकासनायितं सद् धातवीयसंकेतमात्रं प्रदाय तद्वीये टिप्पणे तिङ्-रूपा निर्दिश्यन्ते, तय. अति $\sqrt{-}$ । दिक्सांनयितं सद् धातवीयसंकेतमात्रं प्रदाय तद्वीये टिप्पणे तिङ्-रूपा निर्दिश्यन्ते, तय. अति $\sqrt{-}$ । परं प्राथम्यं यदा साक्षाद् निर्दिष्टस्यैव सतः कस्यचिद् धातोः किञ्चिद् रूपमुक्तपूर्वविधया प्राकराणिकी योग्यतामपेक्ष्याऽध्याहार्यं स्यात्, तदा तद् रूपमपि कोष्ठेऽन्तर्बद्धं सत् तद्विधिरूपान्तरमपस्या सह निर्दिष्टमेव भवति, तय. अप $\sqrt{\text{गम्}} > \text{अप}$ (गमयन्तु) ।

(छ) रूपनिर्देशाऽवसर उपसर्गगतो योपसर्ग-धातुगतो वा संधि. कोष्ठकान्तर्बध्यमानयथास्वविच्छिन्नरूपः सन् यथाश्रुतं निर्दिश्यते, तय. अभ्यु (भि-उ) वा (प-अ) व $\sqrt{\text{हृ}} > \text{अभ्युपावहरामि} \text{।}$

३. सुबन्त-प्रकरणम्

(क) वैशेषिकाः संकेताः

१. सर्वेषां सुबर्हणां प्रातिपदिकानामन्ते तत्प्रातिस्विकसंकेततया दीयमानो विच्छेदकसंकेतस्तेषामन्यतो धातुभ्योऽन्यतरचाऽभ्यर्थ्य- पृथकरण- सन् प्रयोगे तदीयस्य मुप्रयययोगस्याऽवश्यंभाविक्वं सूचयेत्, तय. भृंश-, भंगु-, अगिन्-, अग्न्यादी-, आग्नेय-, अग्नि-दग्ध- ।

२. यदा विधित सुबर्हंतयाऽप्रमिद्वचरं प्रातिपदिकं तत्प्रात्येन निर्दिश्यते, तदा तदन्यो विच्छेदकस्तारकया गनाप्यते, तय. अन्तर- २ अक्ष- ।

(अथ मूर्धन्या शब्दाऽऽतिप्रिक्तं सूचयति ।

३. अलुक्-समासीयं पूर्वपदं पृथग्वान्तरप्रातिपदिकृत्य स्वरेण च विच्छेदयेन च विना निर्दिश्यते, तय. अग्र- > अग्र ।

४. व्यवहितपदधृति सामासिकं प्रातिपदिकं ऋ इत्येतेन संकेतेन पुरस्क्रियते (तु. भू. ४, २, ग, १४, ग), तय. ऋति-रोहत्-, ऋप-धनत्-, ऋप-दुहत्- ।

(ख) कृद्-व्यवस्थापनम्

१. धातोश्च तज्जस्य कृत्-प्रातिपदिकस्य च मध्ये सति तद्व्यतिरेकतया विहाय विहाय नान्यत् किमपि व्यवधायकं भवति, तय. अहोयु-, अह्वयु-, अभि-इवसुत्-, अपि-हीन- ।

२. मुख्यधात्वनुगताऽधान्तरीकृताधातुजं प्रातिपदिकं मुख्येऽधान्तरोमयप्रकारकधातवीयरूपसर्वरूपं परि-समाप्य तदुपरि निर्दिश्यते, तय. अनु-√ गम् > गम्-अनु-गच्छन्मी-, अति-√ तु > अति-√ तर्-अति-तर- ।

३. बहुव्ये सति धातुविशेषजानि कृत्-प्रातिपदिकानि यथास्ववर्णमानं निर्दिश्यन्ते, तय. √ अक् > अक्-, अक्, ऊति-, ऊम्- ।

४. गणभावेन निर्दिष्टानां सता प्रातिपदिकानामधान्तरीकृता प्रभेदा मुख्यैः प्रभेदैः साकं वा यथास्व-वर्णमानं च यथाप्रातिस्विकरूपलण्डरीप्यतया च वा निर्दिश्यन्ते, तय. अदस्- > अदस्-, अमी-, अमु-... , अस्मद्- > अस्म-, अस्मद्-, अहम्, आवु , अहन्- > अहन्-, अहन्-, अहन्-, अहन्- ।

५. यथावर्णमानमनुक्रमस्य कृन्मानसामान्यात् सुबर्हणा प्रातिपदिकानां सता कृता पार्वत एवाऽसुप-हर्णामव्ययानां सता हतामपि निर्दिष्टो भवति, तय. अनु-इह्य, अभि-दुह्य, अभि-दुह्य ।

(ग) लङित-व्यवस्थापनम्

१. तादितानि प्रातिपदिकानि यथास्व नामिकप्रकृतीनामुपरिष्ठादव्यवधानेन यथावर्णमानं निर्दिश्यन्ते, तय. अग्नि- > अग्नि-सुत्-, अग्नेयु-, २अ-दिति- > अदिति-रुत्-, आदित्यु-, आवित्यु- ।

२. येषां तादितानां स्वनामिकप्रकृतिमिरायत्तरसामान्यं भवति, ते तत्पूर्वपदे समासे सन्धितय सन्तस् तदीयस्तम्भाऽपेक्षयैक्या मात्रया व्यवहिते स्तम्भान्तरे निर्दिश्यन्ते, तय. २अग्नीपोम्- > अग्नीपोमीयु-, अग्र- > १अग्निव-, २अग्निव-, अग्र- ।

३. येषां तादितानां स्वनामिकप्रकृतिमिरायत्तरस्यैवैष्य भवति, ते तत्प्रकृतिभ्यः समासेभ्यः प्रागेव तदी-यस्तम्भाऽपेक्षया मात्राद्वयेन व्यवहिते स्तम्भान्तरे निर्दिश्यन्ते, तय. अग्निधि- > अग्निधि- ।

४. यदा तु विरामाऽऽवसरस्याऽपि मतस्तदितस्य नामिनी प्रकृति सामासिकी पूर्वपदता नोपेयात्, तदा तन्निर्देश एवमात्रया व्यवहिते स्तम्भे एव क्रियते, तय. अग्रव्य- > आग्रव्य- ।

५. तादितानां तादितानां निषयेऽयं सामान्यो नियमो भवति, यथा यस्य वा प्रकृतिस्तस्य तदपेक्षयैक्या मात्रया व्यवहिते स्तम्भे निर्देशः स्यादिति, तय. २अ-दिति- > आदित्यु- > आदित्यु वत्- ।

(घ) समास-व्यवस्थापनम्

१. सामासिकविच्छेदवान्तरगमनिबानि सन्ति सामासिकानि प्रातिपदिकान्वन्तमात्रविच्छेदकितामुबर्ह-प्रातिपदिकान्वन्तमात्रां सुबर्हानि स्युः, तय. अप-सुत्-, अप-शम्-, अप-हात्- ।

१ उपरिनिर्दिष्टा गण्यता प्रकृति शब्द-तदभावाभ्यां च पद-तदभावाभ्यां च लङितानि प्रातिपदिकान्य-प्यन्ये दिशा मुद्राऽऽधान्तरीकृत्य निर्दिश्यन्ते, तय. अग्र- १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३, ५४, ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१, ६२, ६३, ६४, ६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ७२, ७३, ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ८८, ८९, ९०, ९१, ९२, ९३, ९४, ९५, ९६, ९७, ९८, ९९, १००, १०१, १०२, १०३, १०४, १०५, १०६, १०७, १०८, १०९, ११०, १११, ११२, ११३, ११४, ११५, ११६, ११७, ११८, ११९, १२०, १२१, १२२, १२३, १२४, १२५, १२६, १२७, १२८, १२९, १३०, १३१, १३२, १३३, १३४, १३५, १३६, १३७, १३८, १३९, १४०, १४१, १४२, १४३, १४४, १४५, १४६, १४७, १४८, १४९, १५०, १५१, १५२, १५३, १५४, १५५, १५६, १५७, १५८, १५९, १६०, १६१, १६२, १६३, १६४, १६५, १६६, १६७, १६८, १६९, १७०, १७१, १७२, १७३, १७४, १७५, १७६, १७७, १७८, १७९, १८०, १८१, १८२, १८३, १८४, १८५, १८६, १८७, १८८, १८९, १९०, १९१, १९२, १९३, १९४, १९५, १९६, १९७, १९८, १९९, २००, २०१, २०२, २०३, २०४, २०५, २०६, २०७, २०८, २०९, २१०, २११, २१२, २१३, २१४, २१५, २१६, २१७, २१८, २१९, २२०, २२१, २२२, २२३, २२४, २२५, २२६, २२७, २२८, २२९, २३०, २३१, २३२, २३३, २३४, २३५, २३६, २३७, २३८, २३९, २४०, २४१, २४२, २४३, २४४, २४५, २४६, २४७, २४८, २४९, २५०, २५१, २५२, २५३, २५४, २५५, २५६, २५७, २५८, २५९, २६०, २६१, २६२, २६३, २६४, २६५, २६६, २६७, २६८, २६९, २७०, २७१, २७२, २७३, २७४, २७५, २७६, २७७, २७८, २७९, २८०, २८१, २८२, २८३, २८४, २८५, २८६, २८७, २८८, २८९, २९०, २९१, २९२, २९३, २९४, २९५, २९६, २९७, २९८, २९९, ३००, ३०१, ३०२, ३०३, ३०४, ३०५, ३०६, ३०७, ३०८, ३०९, ३१०, ३११, ३१२, ३१३, ३१४, ३१५, ३१६, ३१७, ३१८, ३१९, ३२०, ३२१, ३२२, ३२३, ३२४, ३२५, ३२६, ३२७, ३२८, ३२९, ३३०, ३३१, ३३२, ३३३, ३३४, ३३५, ३३६, ३३७, ३३८, ३३९, ३४०, ३४१, ३४२, ३४३, ३४४, ३४५, ३४६, ३४७, ३४८, ३४९, ३५०, ३५१, ३५२, ३५३, ३५४, ३५५, ३५६, ३५७, ३५८, ३५९, ३६०, ३६१, ३६२, ३६३, ३६४, ३६५, ३६६, ३६७, ३६८, ३६९, ३७०, ३७१, ३७२, ३७३, ३७४, ३७५, ३७६, ३७७, ३७८, ३७९, ३८०, ३८१, ३८२, ३८३, ३८४, ३८५, ३८६, ३८७, ३८८, ३८९, ३९०, ३९१, ३९२, ३९३, ३९४, ३९५, ३९६, ३९७, ३९८, ३९९, ४००, ४०१, ४०२, ४०३, ४०४, ४०५, ४०६, ४०७, ४०८, ४०९, ४१०, ४११, ४१२, ४१३, ४१४, ४१५, ४१६, ४१७, ४१८, ४१९, ४२०, ४२१, ४२२, ४२३, ४२४, ४२५, ४२६, ४२७, ४२८, ४२९, ४३०, ४३१, ४३२, ४३३, ४३४, ४३५, ४३६, ४३७, ४३८, ४३९, ४४०, ४४१, ४४२, ४४३, ४४४, ४४५, ४४६, ४४७, ४४८, ४४९, ४५०, ४५१, ४५२, ४५३, ४५४, ४५५, ४५६, ४५७, ४५८, ४५९, ४६०, ४६१, ४६२, ४६३, ४६४, ४६५, ४६६, ४६७, ४६८, ४६९, ४७०, ४७१, ४७२, ४७३, ४७४, ४७५, ४७६, ४७७, ४७८, ४७९, ४८०, ४८१, ४८२, ४८३, ४८४, ४८५, ४८६, ४८७, ४८८, ४८९, ४९०, ४९१, ४९२, ४९३, ४९४, ४९५, ४९६, ४९७, ४९८, ४९९, ५००, ५०१, ५०२, ५०३, ५०४, ५०५, ५०६, ५०७, ५०८, ५०९, ५१०, ५११, ५१२, ५१३, ५१४, ५१५, ५१६, ५१७, ५१८, ५१९, ५२०, ५२१, ५२२, ५२३, ५२४, ५२५, ५२६, ५२७, ५२८, ५२९, ५३०, ५३१, ५३२, ५३३, ५३४, ५३५, ५३६, ५३७, ५३८, ५३९, ५४०, ५४१, ५४२, ५४३, ५४४, ५४५, ५४६, ५४७, ५४८, ५४९, ५५०, ५५१, ५५२, ५५३, ५५४, ५५५, ५५६, ५५७, ५५८, ५५९, ५६०, ५६१, ५६२, ५६३, ५६४, ५६५, ५६६, ५६७, ५६८, ५६९, ५७०, ५७१, ५७२, ५७३, ५७४, ५७५, ५७६, ५७७, ५७८, ५७९, ५८०, ५८१, ५८२, ५८३, ५८४, ५८५, ५८६, ५८७, ५८८, ५८९, ५९०, ५९१, ५९२, ५९३, ५९४, ५९५, ५९६, ५९७, ५९८, ५९९, ६००, ६०१, ६०२, ६०३, ६०४, ६०५, ६०६, ६०७, ६०८, ६०९, ६१०, ६११, ६१२, ६१३, ६१४, ६१५, ६१६, ६१७, ६१८, ६१९, ६२०, ६२१, ६२२, ६२३, ६२४, ६२५, ६२६, ६२७, ६२८, ६२९, ६३०, ६३१, ६३२, ६३३, ६३४, ६३५, ६३६, ६३७, ६३८, ६३९, ६४०, ६४१, ६४२, ६४३, ६४४, ६४५, ६४६, ६४७, ६४८, ६४९, ६५०, ६५१, ६५२, ६५३, ६५४, ६५५, ६५६, ६५७, ६५८, ६५९, ६६०, ६६१, ६६२, ६६३, ६६४, ६६५, ६६६, ६६७, ६६८, ६६९, ६७०, ६७१, ६७२, ६७३, ६७४, ६७५, ६७६, ६७७, ६७८, ६७९, ६८०, ६८१, ६८२, ६८३, ६८४, ६८५, ६८६, ६८७, ६८८, ६८९, ६९०, ६९१, ६९२, ६९३, ६९४, ६९५, ६९६, ६९७, ६९८, ६९९, ७००, ७०१, ७०२, ७०३, ७०४, ७०५, ७०६, ७०७, ७०८, ७०९, ७१०, ७११, ७१२, ७१३, ७१४, ७१५, ७१६, ७१७, ७१८, ७१९, ७२०, ७२१, ७२२, ७२३, ७२४, ७२५, ७२६, ७२७, ७२८, ७२९, ७३०, ७३१, ७३२, ७३३, ७३४, ७३५, ७३६, ७३७, ७३८, ७३९, ७४०, ७४१, ७४२, ७४३, ७४४, ७४५, ७४६, ७४७, ७४८, ७४९, ७५०, ७५१, ७५२, ७५३, ७५४, ७५५, ७५६, ७५७, ७५८, ७५९, ७६०, ७६१, ७६२, ७६३, ७६४, ७६५, ७६६, ७६७, ७६८, ७६९, ७७०, ७७१, ७७२, ७७३, ७७४, ७७५, ७७६, ७७७, ७७८, ७७९, ७८०, ७८१, ७८२, ७८३, ७८४, ७८५, ७८६, ७८७, ७८८, ७८९, ७९०, ७९१, ७९२, ७९३, ७९४, ७९५, ७९६, ७९७, ७९८, ७९९, ८००, ८०१, ८०२, ८०३, ८०४, ८०५, ८०६, ८०७, ८०८, ८०९, ८१०, ८११, ८१२, ८१३, ८१४, ८१५, ८१६, ८१७, ८१८, ८१९, ८२०, ८२१, ८२२, ८२३, ८२४, ८२५, ८२६, ८२७, ८२८, ८२९, ८३०, ८३१, ८३२, ८३३, ८३४, ८३५, ८३६, ८३७, ८३८, ८३९, ८४०, ८४१, ८४२, ८४३, ८४४, ८४५, ८४६, ८४७, ८४८, ८४९, ८५०, ८५१, ८५२, ८५३, ८५४, ८५५, ८५६, ८५७, ८५८, ८५९, ८६०, ८६१, ८६२, ८६३, ८६४, ८६५, ८६६, ८६७, ८६८, ८६९, ८७०, ८७१, ८७२, ८७३, ८७४, ८७५, ८७६, ८७७, ८७८, ८७९, ८८०, ८८१, ८८२, ८८३, ८८४, ८८५, ८८६, ८८७, ८८८, ८८९, ८९०, ८९१, ८९२, ८९३, ८९४, ८९५, ८९६, ८९७, ८९८, ८९९, ९००, ९०१, ९०२, ९०३, ९०४, ९०५, ९०६, ९०७, ९०८, ९०९, ९१०, ९११, ९१२, ९१३, ९१४, ९१५, ९१६, ९१७, ९१८, ९१९, ९२०, ९२१, ९२२, ९२३, ९२४, ९२५, ९२६, ९२७, ९२८, ९२९, ९३०, ९३१, ९३२, ९३३, ९३४, ९३५, ९३६, ९३७, ९३८, ९३९, ९४०, ९४१, ९४२, ९४३, ९४४, ९४५, ९४६, ९४७, ९४८, ९४९, ९५०, ९५१, ९५२, ९५३, ९५४, ९५५, ९५६, ९५७, ९५८, ९५९, ९६०, ९६१, ९६२, ९६३, ९६४, ९६५, ९६६, ९६७, ९६८, ९६९, ९७०, ९७१, ९७२, ९७३, ९७४, ९७५, ९७६, ९७७, ९७८, ९७९, ९८०, ९८१, ९८२, ९८३, ९८४, ९८५, ९८६, ९८७, ९८८, ९८९, ९९०, ९९१, ९९२, ९९३, ९९४, ९९५, ९९६, ९९७, ९९८, ९९९, १०००, १००१, १००२, १००३, १००४, १००५, १००६, १००७, १००८, १००९, १०१०, १०११, १०१२, १०१३, १०१४, १०१५, १०१६, १०१७, १०१८, १०१९, १०२०, १०२१, १०२२, १०२३, १०२४, १०२५, १०२६, १०२७, १०२८, १०२९, १०३०, १०३१, १०३२, १०३३, १०३४, १०३५, १०३६, १०३७, १०३८, १०३९, १०४०, १०४१, १०४२, १०४३, १०४४, १०४५, १०४६, १०४७, १०४८, १०४९, १०५०, १०५१, १०५२, १०५३, १०५४, १०५५, १०५६, १०५७, १०५८, १०५९, १०६०, १०६१, १०६२, १०६३, १०६४, १०६५, १०६६, १०६७, १०६८, १०६९, १०७०, १०७१, १०७२, १०७३, १०७४, १०७५, १०७६, १०७७, १०७८, १०७९, १०८०, १०८१, १०८२, १०८३, १०८४, १०८५, १०८६, १०८७, १०८८, १०८९, १०९०, १०९१, १०९२, १०९३, १०९४, १०९५, १०९६, १०९७, १०९८, १०९९, ११००, ११०१, ११०२, ११०३, ११०४, ११०५, ११०६, ११०७, ११०८, ११०९, १११०, ११११, १११२, १११३, १११४, १११५, १११६, १११७, १११८, १११९, ११२०, ११२१, ११२२, ११२३, ११२४, ११२५, ११२६, ११२७, ११२८, ११२९, ११३०, ११३१, ११३२, ११३३, ११३४, ११३५, ११३६, ११३७, ११३८, ११३९, ११४०, ११४१, ११४२, ११४३, ११४४, ११४५, ११४६, ११४७, ११४८, ११४९, ११५०, ११५१, ११५२, ११५३, ११५४, ११५५, ११५६, ११५७, ११५८, ११५९, ११६०, ११६१, ११६२, ११६३, ११६४, ११६५, ११६६, ११६७, ११६८, ११६९, ११७०, ११७१, ११७२, ११७३, ११७४, ११७५, ११७६, ११७७, ११७८, ११७९, ११८०, ११८१, ११८२, ११८३, ११८४, ११८५, ११८६, ११८७, ११८८, ११८९, ११९०, ११९१, ११९२, ११९३, ११९४, ११९५, ११९६, ११९७, ११९८, ११९९, १२००, १२०१, १२०२, १२०३, १२०४, १२०५, १२०६, १२०७, १२०८, १२०९, १२१०, १२११, १२१२, १२१३, १२१४, १२१५, १२१६, १२१७, १२१८, १२१९, १२२०, १२२१, १२२२, १२२३, १२२४, १२२५, १२२६, १२२७, १२२८, १२२९, १२३०, १२३१, १२३२, १२३३, १२३४, १२३५, १२३६, १२३७, १२३८, १२३९, १२४०, १२४१, १२४२, १२

२. समासेऽसमस्तप्रातिपदिकान्तरेण समस्य समासान्तराऽवयवतामुपेयुषि माध्यमिकविच्छेदकस्तदीय-
पूर्वोत्तरान्यतरपदतया अनुरोधान् तदन्यो वा तदाशो वा यथायोगं संजायते, तय. अवशंस-हुन्, *अधि-कृष्णाजिन-।

३. समासद्वयेन समासान्तरे जन्माने तत्समासान्तरमात्राऽपेक्षया मध्ये विच्छेदको दीयते, तय.
अपशंस-दुःशंस-, अजात-पुत्रपक्षा-।

४. स्वपूर्वपदापेक्षावच्छरेण वैषम्यमात्रु तद्धितेषु यथायथं निर्दिष्टे सन्तु समासा यथावर्णानां
निर्दिश्यन्ते, तय. अतिथि- > अतिथि-न्, अतिथि-पति-।

५. प्रापमिकः समासः स्वपूर्वपदापेक्षयैकया मात्रया व्यवहिते स्तम्भे निर्दिश्यते, तय. १ असुर->
असुर-भ्रयण-।

६. समासजः समासः स्वसमस्तपूर्वपदापेक्षयैकया मात्रया व्यवहिते स्तम्भे निर्दिश्यते, तय.
अग्निष्टोम-प्रायण-।

७. यदा समस्यमानयोः पूर्वोत्तरपदयोरन्त्याऽऽवर्णयोस्तयोरन्यतरस्मिन् वा सादितिको विकारो भवति,
तदाऽसौ तन्मध्यप्रवेशिते वर्तुलकोष्ठे यथायथं निर्दिश्यते, तय. अन्त्यु(मि-उ)वस्थान-, अक्षितो(त-ऊ)ति-,
अन्तः(<इ-) कोश-, अस्ती(ति-इ)स्वरी-, अनु-र्वा(<स)स्य-।

८. यदा पूर्वपदाऽन्यो दीर्घः स्वरः पौर्वकालिकह्रस्वमूलो भवति (तु. भू, ४, १, च, २ उउ.), तदाऽसौ
ह्रस्वो यथापरिचितपरिभाषे सुगमस्य निर्दिश्यते^१, तय. अ(च>)क्षा-न्द्-, अ(जि>)जी-मर्त्त-, अ(ति>)ती-काश-,
अ(वु >) नू-वृत्-।

(क) स्त्रीलिङ्गक-व्यवस्थापनम्

१. पाणिनीयायां प्रक्रियायां स्त्रीलिङ्गमात्रतया सिपाधयिष्यमाणानि सन्ति दीर्घान्तानि प्रातिपदिकानि
तथैव निर्दिश्यन्ते, तय. अहंणा-।

२. यानि प्रातिपदिकानि पाणिनीये संभवस्त्रिहान्तरतया शिष्यमाणानि सन्त्यप्युपलब्धस्त्रीलिङ्गमान-
धुतीनि भवन्ति, तानि वर्तुलकोष्ठिन-कोणपुद्गलान्यतरसरूपसंकेतसहृताऽश्रीपरकपूर्वरूपोपकरणानि कृत्वा निर्दिश्यन्ते,
तय. अनुपरोष्ठ (क >) का-, अद्युमा(न >) ना-, अति-वा(ल >)न्ती-, अश्च-पर(शु >)न्ती-।

३. स्वराऽभेदेन लिङ्गपर्यायतोऽकाराऽकारान्यतराऽन्ततयोपलब्धधुतीनि प्रातिपदिकानि प्रार्थविराम-
विविधोमयप्रकारसाधारणाऽन्त्यविच्छेदकतया समुष्य निर्दिश्यन्ते, तय. अष्ट, द्वा-, १ अत्र, द्वा-, अज्ञान, द्वा-।

४. द्वर्णोवर्णान्यतराऽन्तानि प्रातिपदिकान्यपि नान्तरीयोक्तपूर्वदाऽवर्णान्तरदा दिशेव निर्दिश्यन्ते,
तय. अराति, ती^२-, अमि-दिप्पु, प्यु-, अवस्पु, स्पू-।

५. उक्तपूर्वव्यतिरेकानि सर्वाण्यपराणि स्त्रीलिङ्गानि प्रातिपदिकानि यथास्वाऽनुगताऽश्रीपरकपूर्वरूपीय-
स्तम्भापेक्षयैकया मात्रया व्यवहिते स्तम्भान्तरे तत्तद्व्युत्पत्तिसंमदनिश्चयं शृणु निर्दिश्यन्ते। एतानि तावन् प्रविभज्य
क्षितिं सूचयेत्—

(अ) गान्धाकारान्तानि मन्त्यर्थतरव कोमन्तरव विशिष्टानि स्युः, तय. अपा-, अपादा-।

^१ गुप्ता. परिभाषया त्वेनद् दीर्घत्वं यथायोगम् अर, इर, उर इदेनन्दन्मूलदं भवति
(तु. भू, ४, १, च, ५, अ उउ.)।

- (आ) यानि दीर्घकारान्तानि सन्त्यकार-इत्यन्यतरान्ताऽश्रीपरकपूर्वरूपाणि स्युः, तय. अ-देव- > अ-देवी-, अ-सत्- > अ-सती-, अर्किन्- > अर्किणी- ।
- (इ) यानि दीर्घकारान्तानि सन्ति भिन्नस्वर-ह्रस्वेकारान्त-भौलिकपूर्वरूपाणि स्युः, तय. अक्षि- > अक्षी-, अहलि- > अहली-, अर्पणि- > अर्पणी- ।
- (ई) यानि दीर्घकारान्तान्यभिन्नस्वर-ह्रस्वेकारान्त-भौलिकपूर्वरूपाणि सन्त्यन्यथा कथयितुं सुवेचानि स्युः, तय. अरुणि- > अरुणी- ।
- (उ) यानि दीर्घकारान्तानि सन्त्यकारान्ताऽश्रीपरकपूर्वरूपाणि स्युः, तय. अचित्- > अचित्री-, अनु-ष्ठातु- > अनुष्ठात्री- ।

(च) कालिकलकारार्थक-सुबर्हस्य-निर्देशिका

क-कमु-कानच्-कान्त-कानच्-स्यत्-स्यमाणाऽन्यतमाऽन्ताः सुबर्हाः कृतः सांप्रतिकेपु कोषेष्व-
क्यातिकप्रकरणे सारारूपाऽनुपदं निर्दिश्यमानाः सन्त इह तावत् सुबर्हदन्तरसामान्येन यथावर्णमार्गं निर्दिश्यन्ते,
तय. अप- > अप-रूढ-, अप-रूप्यमान- ।

(छ) क्रियाविशेषणंभोयुक्-सुबर्हप्रातिपदिक-निर्देशिका

येषां सुबर्हाणां रूपविशेषाः क्रियाविशेषणंभोयुक् भवन्ति, तेषां सुबर्हान्तरनिर्विशेषं निर्देशो भवति,
प्रस्तुतवैशिष्ट्यं च तदीयं यथावत् दिप्यन्ते, तय. अ-विशेष- > -यम्, अनु-काम- > -मम् ।

(ज) अयौगिक-सुबर्हप्रातिपदिक-निर्देशिका

यानि निमित्तान्यादाय कानिचित् सुबर्हाणि प्रातिपदिकानि कृद्वाङ्गीकृत्य स्वतन्त्ररान्ततया यथावर्णमार्गं
निर्दिश्यन्ते, तानिमानि सूच्यन्- ।

१. यदा कृज्जातीयस्य सुबर्हस्य प्रातिपदिकस्य व्युत्पत्तिरज्ञाता वा दुर्गहा वा संदिग्धा वा
मूलाऽऽपेक्षणीया सत्यप्रसिद्धा वा स्यात्, तय. अनुत्-, २अन्य- ।

२. यदा कृज्जातिसमासाऽन्वतमजातीयं सुबर्हं प्रातिपदिकं वर्णविकारतो यौगिकव्यवस्थितकृतया दुरीक्षमिव
मंजायेत, तदैवविधे स्वतन्त्रनिर्देशे क्रियमाणे सति समुचित्वा प्रतिपरामर्शकाऽपि कियन्ते, तय. उत्ति-, ऊम-,
१भुज-, २अभु-, सुन्द-, आग्नेय-, आतिथ्य-, अग्नौ-विष्णु- ।

३. यदा समासत्वेनोपकल्प्यमाने सुबर्हे प्रातिपदिकेऽवयवतः संशयो भवति, तय. अनीक-,
अभीक-, अनुविश्व- ।

४. अथ गणतो निर्देशमात्रा सुबर्हाणां प्रातिपदिकानां येऽवान्तराः प्रभेदा भवन्ति, ते प्रत्येकं
प्रतिपरामर्शक्या मन्त्रपथे स्वतन्त्रतयाऽपि निर्दिश्यन्ते, तय. अयो-, अमु-, २अद-, अहद-, अहत्- ।

५. पूर्वगदन्त्या समागन्तरमननुप्रविष्टः सन् नय्-समासद्वय प्रथमस्तम्भीयतया स्वतन्त्रं निर्दिश्यते, तय.
मु-पति-, अ-पतिणी-, अ-जाग्र- (वैज्. अजाग्र-शानु-) ।

(झ) घिसंख्यात-सुबर्हप्रातिपदिक-निर्देशिका

१. स्वर-भेदेन ध्यमाणानि भवन्ति सुबर्हाणि प्रातिपदिकानि विगन्त्याव निर्दिश्यन्ते, तय. १अ-मेनि-,
२अ-मेनि-, १अपम्-, २अपम्-, २अद-णी-, ३अद-णी- ।

२. अथ स्वरभेदव्यतिरिक्तकारणान्तरप्रयोजिताऽर्थभेदप्रदर्शनौपयिकतयाऽपि सुबर्हप्रातिपदिक-
विसंख्यानमाद्रियते, तय. १अप्-, २अप्-, १अ-दिति-, २अ-दिति-; १अरति-, २अरति-; १अरति-, २अरति-;
१असुर-, २असुर- ।

३. स्वर्णाऽव्ययतः पृथक्करणाऽर्थमनपेक्षितमपि सत् कचिदेतद् विसंख्यानमाद्रियते, तय. १अङ्गिरस्वत्-,
१अनु- ।

(अ) सौपरूप-निर्देशिका

१. सुब्योगे प्रातिपदिकस्याऽन्त्यमेकाज्मात्रं तत्पूर्ववर्तिनः प्रातिपदिकवशेषस्य संप्राहकेण सता विच्छेद-
केन पुरस्कृतं सन्निर्दिश्यते, तय. अंश- > -दाः, -नाम्, -नास्य ।

२. एकाज्मात्राणां प्रातिपदिकानां सुब्योगीये निर्देशे तावद् विच्छेदकेन संप्राहस्य पूर्ववर्तिनः प्राति-
पदिकऽशस्यैवाऽभावात् तत्प्रयोजनभावात् तत्प्रयोगाभावो भवति, तय. सत्- > सत्, सन्तः, सन्तौ ।

३. प्रातिपदिकाऽपेक्षया स्वरसो विशेषे प्रदर्शयितव्ये सत्येव सुब्योगीये निर्देशे स्वराङ्कनमाद्रियते, तय.
सत्- > सत्तः, सत्ताम्, सद्भ्यः ।

४. सौपानि रूपाणि संपठितपरामर्शिकासौकर्याऽनुरोधेन यथावर्णमात्रं न तु यथाव्यक्ति वा यथाविभक्ति
वा निर्दिश्यन्ते, तय. अंशु- > -नावः, -नावे, -शुः; अम, प्रा- > -अम्, -प्रा, -प्राः, -प्रात् ।

५. एकाप्रातिपदिकाऽवान्तरप्रातिपदिकीयानि सौपानि रूपाणि यथोक्तपूर्वसामान्यव्यवस्थं पार्थक्येन
निर्दिश्यन्ते, तय. अट्- > अमी- > -मी, -मीभ्यः, -मीषाम् ।

६. साऽऽभेदितानि सुब-रूपाणि माध्यमिकविच्छेदकवन्ति सन्ति यथोक्तपूर्वसामान्यव्यवस्थं पार्थक्येन
निर्दिश्यन्ते, तय. अंशु- > -शुः-शुः, अंहस्- > -हसः-हसः, अतिनु- > -तिनु-तिनुम् ।

(ट) उत्तरपदत्व-निर्देशिका

एकैकस्य सुब-रूपीयस्य खण्डस्याऽन्ते वर्गकोष्ठेऽन्तस् तत्तत्प्रवृत्तप्रातिपदिकोत्तरपदाः समासाः
पूर्वपदतो विमुक्तं निर्दिश्यन्ते, तय. अंशु- ... [°शु- अन्, उप°, तृष्°] ।

४. अव्यय-प्रकरणम्

१. अव्ययमात्रं वैरोधिकसंकेतविरहितं सद् यथास्ववैरोधिकसंकेतान्यां धातोश्च सुब्योगीयात् प्राति-
पदिकाश्च सुबेवं भवति, तय. अय, अनु, अद् > अत्ता, अत्तावे; अनु / दिद् > अनु-दिद्, अधरात् ।

२. व्युत्पत्तेः पारोक्ष्यादाऽन्यथा यतः कुतो वाऽङ्गजानीयतया प्रदर्श्यमानानि सन्त्यव्ययानि यथावर्णमात्रं
स्थानान्वयेण निर्दिश्यन्ते, तय. अति, २अय, २अनु ।

३. तत्त्वान्त-गुमुचन्तप्रकाराणि कृज्जातीयान्यव्ययानि साप्रतिकेषु कोपेवाख्यात-मविपक्षीक्रियमाणान्यपि
मन्तीह मत्रातेः सुब्योगीयेः इदन्तरेः सस्तम्भीकृत्य तन्माधारणेन यथास्वबन्धमात्रं निर्दिश्यन्ते, तय. अद् >
अत्तावे, अत्ताम्, अत्ता ।

४. अनुपवितायां सन्ति कृज्जातीयान्यव्ययानि यथाम्बप्रवृत्तिभूताऽव्ययान्यनु माप्यदेकया
व्यवहिते हतम्भान्तरे निर्दिश्यन्ते, तय. अद् > अत्ता > अत्ताय ।

१ गणुमात्रेण निर्दिष्टे तद्विने इदम्यः ।

५. यान्यव्ययानि स्वप्रवृत्तिभूतेभ्य सुव्योगीयेभ्य प्रातिपदिकेभ्य स्वरूपतो नाऽतिविप्रकृष्टानि स्युः, तानि तदुपरि तदवन्तरप्रातिपदिकतया पृग् निर्दिश्यन्ते, तय अधर- > अधरात् ।

६ समासाऽव्यवता प्रपञ्चानामव्ययाना विषय एते विशेषा अव्ययेना भवन्ति—

(क) तत्तदव्ययपूर्वपदतया विशिष्टाना धातूना च प्रातिपदिकाना च तत्तद् यथाऽनधीनतया यथास्ववर्णमान निर्देशा भवन्ति, तय अनु/१पत्, अनु-पय-, अभि/रुद्, अभि रूप- ।

(ख) मूलतः समासाऽव्ययभूतानि सन्ति प्रतीकगतत्वेन पृथगिव ध्रुवमाणान्यव्ययानि यद्योक्तपूर्वसामान्य व्यवस्थं वर्तुलकोष्ठेऽतः प्रदर्शिते सङ्ग्रह सौलिकैरुत्तरपदैः सनाध्य निर्दिश्यन्ते (तु भू ४, २, ग, १४, ७), तय अभि(भि/ई) > अभि(ईमहे) ।

(ग) यदा समस्तस्य कृत्वातीयस्याऽव्ययस्योपसर्गाशो भूले व्यवहित इव ध्रुयते, तदा तस्य निर्देशः फ इत्येतेन सक्तेन पुरस्कियते (तु भू ४, २, ग १४, ग), तय अभि-समे(म आ/ई) > फभि-समेत्य ।

(घ) मूलतः चत्वारपदविधया समासाऽव्यवता भजदभि सद् विहृतभालुकमव्ययं यथास्ववर्णमान रक्षा-तन्त्रयेण निर्दिश्यते^१, तय इष, उ, च, चिन् ।

(ङ) यदा तूक्तपूर्वं निहृतभालुकमव्ययमव्ययान्तरस्याऽन्ते ध्रुयते, तदा तद् यथासामान्यव्यवस्थं समासाह-भूतमेव निर्दिश्यते, तय अथ > अथो ।

(च) एव सत्यपि यदा तु निहृतभालुकमव्ययमुपसर्गभालुक्स्याऽन्वयान्तरस्याऽन्ते ध्रुयते, तदा तत् ततो व्ययच्छिद्य पृथगिव निर्दिश्यते येनोपसर्गोपखण्डसम्बन्धोऽव्यवहित इव प्रतीयेत, तय अपे(प/ई) > अप(एतु) < अपो(एतु) अप/म्यक्ष > अप...म्यक्ष < अपो...म्यक्ष, अपे(प/ई)म् > अप अपेजते < अपो अपेजते ।

७ अव्ययानां विसर्ग्यानेऽय वचनमाणो निमित्तोद्देशोऽवधेय —

(क) यदा तानि सत्वरनि स्वरोभयका ध्रुयते, तय १भृम्, २कम्, १यथा, २यथा ।

(ख) यदा वैशेषिकसङ्केतस्य पर्यायी सत्यामपि सवर्णान् सत सुव्योगीयान् प्रातिपदिकाद् व्यवच्छेदविशेषोऽभिप्रेतो भवति^२, तय २भृन्तु, २जमि, ३भृव ।

८ समस्तानामव्ययाना यथासामान्यप्राप्ति द्वेधा निर्देशो भवति । यथास्ववर्णमान च पूर्वपदीयप्रति-पत्तामिश्रागदृश यद्योक्तपदनिर्देश च, तय सम(भू/ग्र)धि > समचंरिशा इति च अर्थविरथा सम^३ इति च ।

५ स्वर-प्रकरणम्

(क) आधारग्रन्थीय स्वराङ्गनम्

यद्यपि नमस्कृतम् पत्रद्वयविभागोऽध्यात्म-यानो मध्ये समुप तावत् ग्रामध्येन स्वरोऽङ्गितो भवति । त एव ग्रामो मातङ्गि-न-यत्तुवद वायव-यत्तुर्वेदस्मैरितीय यत्तुर्वेदो मैत्रायणीय-यत्तुर्वेदः कौथुम-ग्रामवेदः घनकीया-

^१ एतन्व्ययानि सर्वाणि तैत्तिरीये पदपठे, पदताडातरेषु च इव-व्यतिरिक्तानि, पृथग्-पदतया पठन्ते ।

^२ उपरिगतसङ्काशः प्रत्ययविशेषोऽव्ययानिद्रावमानो द्रष्टव्यः (तु भू ४, १, २, ग, १)

(ग) संख्याङ्कीयः सिद्धः प्रकारः

सामवेदे मूर्धन्यसंख्याऽऽत्मको विभिन्नः किल सिद्धः प्रकारः प्रवर्तते । एतदीया मुख्या विशेषा इमे सन्ति^१—

१. सामान्येकोदात्तस्वरितानुदात्ता यथाक्रमं मूर्धन्यस्थितिभिः १, २, ३ इत्येताभिः संख्याभिः ससंकेता भवन्ति, तथ. और्नि चैः (१, २१) ।

२. परंपरिताऽनेकोदात्तमध्ये प्रथम एव लब्धसंकेतो भवति, तथ. औ तु (१, १६७), स्पाहं^२ तद् आ (१, २०७), नै हि (१, २४१) ।

३. आचसानिक उदात्तः १ इत्यस्य स्थाने २ इत्यनेन संकेत्यते, तथ. चैर्वम् (१, १४) ।

४. आचसानिकपरंपरिताऽनेकोदात्तमध्ये प्रथम एव नान्तरीयोऽक्यूर्ववा दिशं च संकेत्यते, तथ. मैहो^३ हि पः (२, १६), उदैतं घाम् (२, १५६), नान्यं त्वत् (२, ३३४) ।

५. अनुदात्तान्वयहितवोरुदात्तवोर्मध्ये प्रथमः २ इत्यनेन संकेत्यते, तथ. मैरने औ वोहि (२, १०) ।

६. यदा परंपरिताऽनेकोदात्ताऽनुग उदात्तोदयोऽनुदात्तो भवति, तदा परंपरितप्रथम उदात्तः २७ इत्येवं संकेत्यते, परस्व १ इत्येषम्, तथ. चायोरैर्मि (१, ३३), यना^४ त्वं चन्मोर्तुः (१, ५३) ।

७. परंपरितानेकोदात्ताऽनुग स्वरितः २ इत्यस्य स्थाने २२ इत्येवं संकेत्यते, तथ. मि होतो^५ (१, १), निर्तां नहुन्तत् (१, ५८५) ।

८. यदा उदात्तभूमिः स्वरित आचसानिको वाऽनुदात्तोदयो वा भवति, तदाऽसौ २२ इत्येवं संकेत्यते,^६ उक्त्वं (२, १११६), अनुर्प्यभिः (१, ७९), नीय (२, १००६), देव्येतु (१, ५६) ।

९. उदात्तोदय उदात्तभूमिः स्वरितः २ इत्येवं संकेत्यते प्लुतिं चाऽऽपाद्यते, तथ. पाहो^७तं द्वितीयेवा (१, ३६), अग्यो^८दिशैः सुरेः (१, १२८) ।

१०. उदात्त-स्वरिताऽन्वतरोदयपरंपरिताऽनेगऽनुदात्तमध्ये चरम एव संकेत्यते, तथ. समुदेयम्, इन्द्राग्यो^९दिशैः (१, १२८) ।

११ स्वरितस्याऽनुगतमा वर्तमानमनुदात्तमात्रं न संकेत्यते, तथ. चैर्वं^{१०} शघो अमर्त्य (१, ४०) ।

१२. आचसानिगऽनुदात्तोदयान्वतरस्वरितोदयोऽनुदात्तः ३६ इत्येवं संकेत्यते (इह तु, अथस्तनम् ८मीयमुदाहरणम्) ।

(घ) प्रथमः प्राक्तनो रेखीयः सिद्धः प्रकारः

अथ यो मुख्यस्योदात्त-स्वरस्य गाद्यादिषु संकेततः निदंभायुक्तः प्राक्तनो रेखीयः प्रकारो मैत्रायणीय-यजुर्वेदे, षाठक-यजुर्वेदे, ऐतरेयब्राह्मणे चोपलब्धते, स एवात्र संलक्ष्यते—

१. मैत्रायणीय-यजुर्वेदे षाठक-यजुर्वेदे चोदात्त ऊर्ध्वदण्डवत्, तथ. मुतिः ।

२. उदात्तभूमेः स्वरितद्वयवृत्ते चोभयत्राऽधोमुखः ८ इति गामान्यः संकेतो भवति, तथ. दिशू^{११}व (मे १, १, १४), अनुगः (षाठ ७, १२), सुष्टो^{१२}धिं (मे २, ६, १३), वृत् ।

^१ उदात्तरेखीयसंकेताः वीथुमन्मवेदीया भवन्ति ।

^२ Sch. विषयभोरेत्तम् अऽऽधोभिः । यत्त एवेदाऽनुदाहरणान्तरेभ्येनदयवोयो इत्ययम् ।

३. मैत्रायणीय-यजुर्वेदे सन्नतरोऽधोरेख्यते (तय. अग्नि-), बाठक-यजुर्वेदे चासावधोदण्डेन संरेख्यते, तय. अग्नि- ।

४. उदातोदयस्य स्वरितस्य विषयेऽपि चैतयोः शास्त्रयोर्मध्ये भवत्येव क्रियानपि वि-संवादः । तथाहि ।

मैत्रायणीयाः ३ इत्यङ्कं ततः पुरस्तात् प्रयुञ्जते, कठाश्च तं स्वरितमेव काण्वसाधारण्येनाऽधोरेखयन्ति^१, तय. प्रसवे-
ऽर्धिनोः (मै १, २, १५), वैतु. प्रसवेऽर्धिनोः (काठ. २, ९) ।

५. स्वरतीयह्रस्व-दीर्घ-भेदप्रयोजितस्तु नेहोभयत्र कोऽप्यवान्तरविशेषो भवति ।

६. मैत्रायणीया अनुदात्तभूमेः स्वरितस्य कृते सामान्येन तिरोरेखां प्रयुञ्जते, तय. धियः ।

७. सन्नतरोदयत्वे त्वस्याऽनुदात्तभूमेः स्वरितस्य कृते त ऊर्ध्वत्रिपुण्ड्रकं प्रयुञ्जते^२, तय. प्रधर्मः, प्रसवे-
ऽर्धिनोः (मै १, २, १५) ।

८. कठा अनुदात्तभूमेः स्वरितस्य कृते सामान्येनाऽधोबिन्दुना निर्वाहं पश्यन्ति^३, तय. धियः ।

९. पैप्पलादाऽधर्ववेदेऽप्युदात्तीय ऊर्ध्वदण्डः प्रयुज्यते सन्नतरश्च बाठक-यजुर्वेदवदधोदण्डेन संरेख्यते च, तय. दाता ।

१०. यत्तत्राऽनुदात्तभूमिः स्वरितोऽधोबिन्दुना सनाध्यते तदपि बाठकेन सामान्यमावहति, तय. कामः ।

११. माध्यन्दिन-यजुर्वेद-सामान्येन च मैत्रायणीय-काठकयजुर्वेद-भेदेन च तत्रोदात्तभूमिः स्वरितः साधारण्येनाऽधोदीर्घहस्तकेन धोत्यते, तय. ग्यङ्, शरण्या या (१४, २, ७), तुन्वा शतमया (१४, २, ८) ।

१२. स्वरितादुपरितनस्वोदात्तस्य यथाबद्धदण्डप्रहात तस्य स्वरितस्य कृते विशिष्टतरं संकेतान्तरं नाऽपेक्ष्यते ।

१३. स्वरितादुपरितनस्याऽनुदात्तस्य त्वनुदात्तभूमिस्वरितवदुपचार इष्यते यावताऽनावधोबिन्दुना सनाध्यते, तय. आस्याम् (१६, १०४, ६) ।

(ङ) द्वितीयः प्राक्तनो रेखीयः सिद्धः प्रकारः

काण्व-माध्यन्दिनीययोः शतपथ-ब्राह्मणयोः केयुबिद् ग्रन्थान्तरेषु (तु. C. काशभा. भू. पृ. ९) चाऽपरः खलु रेखीयः सिद्धः प्रकारो लघुप्रतिष्ठो भवति । इमे तावदेतदीया विशेषा भवन्ति—

१. अत्रोदात्तोऽधोरेख्यते^४ अनुदात्तश्चाऽनुदात्तभूमिः स्वरितश्च नाऽङ्क्यते, तय. अग्निना ।

२. उदातोदय उदात्तो नाऽङ्क्यते, तय. केतपूः केतम् (५, १, १, १६)^५ ।

^१ सन्नतरो नामोदात्तस्वरितान्यतरोदयोऽनुदात्तः प्रसिद्धो द्रष्टव्यः ।

^२ Sch. त्वस्या अधोरेखायाः स्थान ऊर्ध्ववृद्धितं काकषदकं (A) प्रयुङ्क्ते ।

^३ मैत्रायणीयानां पदपाठ उरूण्वो वाङ्चः प्रकारो लघुप्रतिष्ठोऽभूदित्यपरो विरोपोऽप्यत्र वैचित्र्यैक-

शुद्धिकरो भवति ।

^४ Sch. अनुदात्तभूमि स्वरितं नैव संवेतयति । सात. ॥ मूत्येहस्थितिद्वयनिर्वाहाय यक. अयो-

दस्तकं (L) चाऽपरिग्रह्यत्वं (M) च प्रयुङ्क्ते ।

^५ तु. C. काशभा. भू. पृ. ९ यत्र भाष्यस्वरस्य स्वरूपत आलोचनायां प्रवृत्तायां पुरातन उदात्तः

पश्यतेनाऽनुदात्तात् गत इत्यभिप्रायः परकीयो नादः प्रत्युक्तो भवति ।

^६ एतत्प्राज्ञेनाद्वरणीयस्यलसंज्ञेताः मानमा. द. ।

३ परपरिताना सता बहूनामुदात्ताना मध्ये चरम एवाङ्क्यते, तय अग्निर्हि वै धूर्य (१, १, २, ९) ।

४ उदात्तभूमि-स्वरितस्य सकेतार्थं तदुदयमक्षरमधोरेख्यते^१, तय वीर्यम् ।

५ एव तावदुदात्तभूमि-स्वरितोदयेऽक्षर उदात्ते सति तदीयाऽधोरेखा तस्य चोपरितनस्य स्वरितस्य च समान ग्राहिका भवति । एव च स्थिते तदुदयमुदात्तान्तर चेद् भवति, तर्हि तच्चाङ्क्यते, तय यज्ञो वै स्व (१, १, २, २१), मातुष नेद् बृद्धम् (१, ७, २, ९), वैतु इति सैषा (१, ४, १, २६) यत्र तिकारोऽनुदात्त सत्ता मोदयोऽन्ते मारीयाऽधोरेखाया अन्ययासाधने प्रयोज्ये न भवति ।

६ उदात्त स्वरिताऽन्यतरोदयस्य स्वरितस्य तृक्पूर्वं सकेतो न व्याह्रन्यते, तय यज्ञो वै स्वरुड (१, १, २, २१), देवा ये स्वरुगन्म (१, ९, ३, १४), इति सैषैतम् (१, ४, १, २६) ।

७ कण्डिका-प्राज्ञाण्यतराऽवसानोय उदात्त कण्डिका-प्राज्ञाण्यतराऽऽथ उदात्ते परतस्मिन् भिरधोविन्दुभि सकेत्यते^२, तय देवप्रा ॥ सु (५, १, ४, ७ उ) ।

८ उदात्तो वाऽनुदात्तो वाप्यावसानिक मन् स्वरिते परत एवमधोविन्दुत्रिकेण सकेत्यते, तय इति ॥ तेऽतिदु (३, ४, ३, ७ उ), प्रतिप्रस्थाता ॥ सौऽप्य (४, २, १, १३ उ) ।

९ यदाऽऽवसानिकस्याऽपि सतोऽक्षरस्य परेणाऽक्षरेण सहिते पाठे सति स्वरित सभभवति, तदा तदुदययोपात्तस्याऽक्षरस्यैवमधोविन्दुनेपेण सकेतो भवति, तय एव । एतत् (३, ४, २, १३) ।

१० अङ्कितस्य सत उदात्तस्याऽनुनासिकता प्रातावनुनासिकचिह्नमप्यधोरेख्यते, शतृ-वात् (३, ४, ३, १०), वैतु यत् सुमभरत् (३, १, ४, ४) ।

(च) एतत्कोपीयो रेखीय-सिद्धः प्रकारः

१ एव तावद् यत्र कुञ्चित किञ्चित सामान्यमपि विभ्राणेषु ग्रथेण त्वन्योन्य नितरामिव विशिष्य-माणेभ्येन पुरातनेषु बहुषु स्वरान्नप्रकारेषु विधमानेष्वपि कथमिव सर्वदास्वीयमीवरस्थितिर्नाम केनाऽपि शायान्तर्वस्व-माधारणतां भवमानेन सता प्रकारविशेषेण युगपदेव हस्तामलकीक्रियतेत्येवमभिप्राया खलु प्रथियमाणास्य सतोऽस्य ममस्मरिदिकवाङ्मयस्य प्रातिनिध्यमिव कुर्वाणस्य चैतिहासिकदृष्ट्या तदीयतुलनामकाऽप्ययमधिकृतवीर्ययिता विभ्राणस्य च कोपस्य बलवत्यपेक्षाऽभूत् ।

२ अस्यास्याऽनेकावा पुरर्वर्धे व सम्पद् विचारित सन् पुराणाना प्रकाराणा सारायमाण इव प्रकार-विशेषेऽत्र उद्भवप्रवेशो भवति, ग सर्वेषां प्रेक्षकाणां प्रकामममिमतः सन् सुखराजश्च मुहृत्वाचाऽपि सर्वत्र भविष्यति प्रकारमिष्यन् वैदिकप्रयोगवगस्तृणेषु चरितार्थ्यते ।

३ अस्मिन्नावर प्रकारेऽनुदात्तमात्रमनङ्गिन भवति । अनुदात्तो लुदात्ताऽभावस्य सत्ता भवति । आस्य नीचैश्च नामाऽऽऽङ्गिके भया भवति । उदात्त एव फिल मीष्टिक आर्यभाषीय स्वरौ भवति । तदपेक्षया-ऽनुदात्तो नीचैश्चार्थते । यदाऽवमुदात्तोदयो भवति, तदा भूयोऽपि नीचैर्मत इव सद्यमाणः सन् तत्ततर इत्युच्यते । यदा पापमुदात्ताऽनुगो भवति, तदाऽस्मिन् गोयानवमिष्यन् सत म्बराऽवरोहस्य सद्यमाणायादाद्यत उदात्त-परमनादा गमयेता इव भवति, तेन पाऽय गमाहारस्य सन् स्वरित इत्युच्यते । छान्दोग्यस्य भवति । न तस्या-

^१ web. अप्राऽधोरेखास्य प्रयुक्त इ ।

^२ web. तत्परेता रिषिर्द्वान्यमधोविन्दुत्रिकेण सकेत्यते ।

ऽनुदात्तभूमेः सनः काऽपि प्रागुदात्तस्वतन्त्रा सती प्रातिस्विनी स्थितिर्भवति । तथा लुदात्तान्तरोदयत्वे सत्ययमनुदात्त एव सन् सन्नतरतामुपगतोऽनुदात्त एव पुनर्भवति । एवं तावच् शुद्धो वा सन्नतर-स्वरिताऽन्यतरत्वोपाधिको वाऽनुदात्तः पूर्वोत्तरान्यतरपार्श्ववर्तिनः सन्नतर-च्छायास्वरिताऽन्यतरव्यवहितस्य वा नान्तरीयतया स्थितस्य बोदात्त-स्यैव स्थितिलक्षणाप्रतामनुप्राप्तः संस्तदीयाऽङ्कनत एव स्वतःसिद्धवित्तित्त्रयथायोगविभिन्नोक्तपूर्ववान्तरस्वरूप इति कृत्वा नैतदीयाऽन्यथासिद्धाङ्कनगौरवमिहाऽऽद्रियते ।

४. यदधस्तादुदात्तो मौलिकस्वर इति कृत्वाऽङ्कनार्हत्वेन प्रत्यपादि, तत्र रालूदात्तभूमेः सतोऽभिनिहित-प्रतिष्ठानैः प्र-ज्ञात्याऽन्यतमत्वेन प्रातिस्विकस्थितिमतो वास्तविकस्य स्वरितस्याप्यङ्कनार्हत्वस्य समावेशोऽभिप्रेतो भवति^१। एवं तावदुदात्तचोदात्तभूमिः स्वरितश्च द्वौवेव स्वरविह पार्श्वक्येनाऽङ्कनमर्हति इति कृत्वा पुरातनानामुक्तपूर्वाणां संकेता-गमेव मण्याद् श्रवणे, तैत्तिरीय-यजुर्वेदे, तैत्तिरीय-ब्राह्मणे, तैत्तिरीयाऽऽरण्यके, तैत्तिरीयोपनिषदि, काण्व-यजुर्वेदे, ऋषिष्ठल-कठ-यजुर्वेदे चैकान्तिकतया, माध्यन्दिन-यजुर्वेदे, शौनकीयाऽथर्ववेदे च यथास्वोक्तपूर्वप्रक्रियं पर्याप्ततया, स्वरितसंकेतत्वेन प्रयुक्तपूर्वत्वादूर्ध्वदण्डः (=अं) एव चोदात्तभूमिस्वरितस्य, शातपथप्रविद्धिरधोरेखा (=अ) चोदात्तस्य संकेतौ निर्धारितौ भवतः^२ ।

५. ये चैतद्ग्रन्थीय-स्वराङ्गनीया व्यावहारिका विरोधा भवन्ति, त इमे संशुद्धोहितलक्ष्यन्ते—

- (क) अगतिका वा सगतिका वा मूलधातवध, किञ्-भिन्नान्यतरान्ता नामधातवध तदीयविभिन्नस्वराणां सता रूपाणामसंभिन्नं संकेतनं सुकरं स्यादिति स्वरतो नाङ्क्यन्ते, तय. $\sqrt{१अक्ष} \sqrt{२अक्ष}$, अति $\sqrt{मुच्}$, अक्षस्वी $\sqrt{क}$, $\sqrt{अच्} > \sqrt{ओम्}$, अन्त- $> \sqrt{अन्ति}$ ।
- (ख) नामधातन्तराणि तु स्वरतः संकेत्यन्ते (तु. भू. ४, २, क, ७, अ), तय. अघ- $> \sqrt{अघाय}$ ।
- (ग) तिङन्तानि रूपाणि स्वरतः संकेत्यन्ते, तय. $\sqrt{१अक्ष} > \sqrt{अक्षुते}$ ।
- (घ) संनिहितपदान्तरनिमित्तप्रयोजितनिधातानि तिङ्-रूपाणि स्वरतो न संकेत्यन्ते^३, तय. $\sqrt{१अक्ष} > \sqrt{अक्षुयाच्}$ ।
- (ङ) अनङ्कितस्वर-संस्वरणोभ्यो ग्रन्थेभ्यः संगृहीतानि सन्ति तिङ्-रूपाणि तदीयशब्दान्तरसामान्येना-ङ्कितान्येव प्रियन्ते, तय. $\sqrt{अञ्} > \sqrt{अजामसि}$, अजञ् ।
- (च) यदाऽङ्किताऽनङ्कित-स्वरभ्यो उभयेभ्यो ग्रन्थेभ्यस्तित्-रूपाणि संगृह्यन्ते, तदाऽनङ्कितस्वर-ग्रन्थीयानि तिङ्-रूपाणि यदाऽङ्कितस्वरग्रन्थीयस्वरवच्छ्रुति^४ निर्दिश्यन्ते, तय. अनु $\sqrt{प्व(प्वम्)} > \sqrt{अनुदप्वम्}$ ।
- (छ) अङ्कितस्वर-ग्रन्थीयं सुव्योगीयं वाऽप्ययं वा श्रुत्मानं स्वरवद् निर्दिश्यते, तय. $\sqrt{अन} > \sqrt{अनत-$ अतिथिः, $\sqrt{अद्} > \sqrt{अलवे}$, अलुम् ।
- (ज) अनङ्कितस्वर-ग्रन्थीयः कृद् निःस्वरं निर्दिश्यते, तय. अग्नि मेदिन्-^५, अग्नि-यानी ।

^१ मूलतो जाय सैप्रयोरभेदो द्रष्टव्यः (तु. शृ. ४२७^१, ५३७^१, ५३८^१) ।

^२ तस्मिन्तस्मिन् पुराणे वा नूतने वा गौरवे संकेते प्रतिनियतायाः स्वरविधौ यथेष्टेन नियमायाः स्या-मानिक्याः शक्तेरभावाद् यथागम्यं सङ्गिर्विरोध उपाधीयत एव ।

^३ अयं ग्रन्थस्य यथाभूतानुक्रमरास्वरूपताया एतदीयनसंग्रहास्यस्वरूपनाऽनिरेक्ष्यादित्यभिप्रायः ।

^४ अग्नि तानि स्वरतो वस्तुतस्तथा स्तुर्न वा स्तुरितस्य तत्तन्मूनीदवाक्यस्वरूपप्रविचारातीन-रपादस्मिन् विषयेऽत्रो निर्देशोऽप्यमात्रं भवति ।

- (फ) अङ्कितान्द्वितस्वरौभ्य उभयेभ्यो अन्धेभ्य सङ्गृहमाण कृद् यथास्वरवद्वन्धीयभुति निर्दिश्यते,
तय अङ्- ।
- (न) व्युत्पत्त्यौपयिकतयोपकल्पिताना कृता स्वरनिर्देशा औपकल्पनिको भवति, तय *अन्त (<इ>)-पृथु- ।
- (ट) यदा व्युत्पादनप्रयोजित* सन् स्वर उपकल्पनाया विपथो भवति, तदा स्वरवदक्षरं स-तारक
निर्दिश्यते, तय अच्छरा-, अष्टा दष्ट- ।
- (ठ) यदौपकल्पनिकस्य सत कृतो विषये सौवरी स्थितिर्दुर्विनिगमना भवति, तदाऽसौ नि स्वर निर्दिश्यते,
तय /अद्> अङ्गार-> अङ्गार ।
- (ड) निघातमात्रवन्ति सर्वनामानि नि स्वर निर्दिश्यते, तय अस्मद्-> २*अं(>अ-), *ई-,
*सी-, एन-, सम-, एव- ।
- (ढ) निहतानिहतोभय-प्रयोगवन्ति सर्वनामान्युभयया पृथग् निर्दिश्यन्ते, तय इहम्-> इह्, एम्-,
अस्मद्-> १म्य-, २म्य- ।
- (ण) श्लक्ष्ण-समासे पूर्वपदायमानानि चाऽवान्तरप्रातिपदिकीयमाणानि च सन्ति सुब्-रूपाणि नि स्वर
निर्दिश्यन्ते, तय अग्र-> अग्र ।
- (त) द्वैस्वयेण ध्रुयमाणा समायास्तयेव निर्दिश्यन्ते, तय बुहस्पति-, वनस्पति-, जग्नी-वृक्ष- ।
- (थ) यथाप्रातिस्विकप्रातिपदिकस्वरवन्ति सुब्-रूपाणि नि स्वर निर्दिश्यन्ते, तय अहस्-> हस्
(=अहस्) ।
- (द) हल्पूर्वोदात्तवर्णभाव प्रयोजित* सुब्-उदात्तो न निर्दिश्यते, तय कृति->त्या(=ऊत्या) ।
- (ध) यदा एवि परत उदात्तयोरुच्चर्णोन्वयो स्थानेऽन्वत- अग्र इति वा इष इति वाऽन्वतथ अग्र
इति वा उग्र इति वा भवत, तदा सुब्-रूप नि स्वर निर्दिश्यते, तय अदिन्->अय (<अग्रन्व),
घी->धिय (=अग्रिय), अग्र->-ताव (=अग्रुव), अग्र-> -मुव (=अग्रुव) ।
- (न) उदात्तवर्णभाव प्रयोजित ग्रुप-स्वरितो यथावद् निर्दिश्यते, तय १अह्नी->पय, अश्वतरी
>अ ।
- (त) यदा प्रातिपदिकनिघात-प्रयोजक सुप्-स्वर प्रवर्तते, तदाऽसौ यथावद् निर्दिश्यते, तय अघायुव-
>अन्ते, १अग्र-> अग्र, २अग्र-> अग्रम् ।
- (थ) उदात्तनिघातप्रयुक्त सुप्-स्वरो यथावद् निर्दिश्यते, तय अग्र->अग्र, अह्नु->अह्नु ।
- (ड) व्यापुदान-निघातोभयविधनामन्यत यद् स्वीयवर्णनिघातभूत-वर्तुलकीयाया अधोस्तावा भावा-
ऽभावाभ्यां यथावोप विविच्य निर्दिश्यते, तय १अग्र->अग्र, २अग्र->अग्र, अतिश्रु->अतिश्रु ।
- (म) नि स्वर निर्दिश्यमानानि प्रातिपदिकप्रयुक्तप्रति सुब्-रूपाणि केमुतिहेतवे नि स्वर निर्दिश्यन्ते,
तय अ-कृन्त-रु- > -रुम्, अग्रम्-> (<अ- > *अं >) अ- > अं, न ।

ये भवति ।

* इति १ ५८८ (१) उत्तरिस्तार क ५ ।

* इति १ ५८८ (२) दन्वपम्पाद् (२) इत्यत्र प्रत्युदाहरणमप्यत्रैव नियमस्य विषयो भवति ।

भूमिका

४, ६.]

- (म) साम्प्रदायिकानां सुव-रूपाणां नियताऽऽप्रेक्षितांशनिघातानां सतां निर्देश उक्तपूर्वसुवरूपीयनिर्देश-सामान्यमेव विभक्ति, तय. अंशु- > -शुः-शुः (=अंशुः-अंशुः) ।
- (य) अव्यय-मात्रं यथास्वरभ्रुति निर्दिश्यते, तय. अनु, अभि, एतवै ।
- (र) सस्वरनिःस्वरोभयविधभ्रुतिक्रमव्ययं यथायथं पार्थक्येन निर्दिश्यते, तय. १कुम्, २कम्, १य्या, २य्या ।
- (ल) निहतमानस्वरूपमव्ययं तथैव निर्दिश्यते, तय. ह्य (तु. मू ४, ४, च, ४), उ, घ ।
- (व) सस्वरनिःस्वरोभयविधभ्रुतिकं समासाहंभावुक्रमव्ययं यथायथं विविच्य निर्दिश्यते, तय. अति-
 ✓प > अतिपवते, अतिपवते, अप/गु(>गु)ह > अप-गूह-ह, अप-गूहमान- ।

६. स्थल-प्रकरणम्

१. प्रतितिक्रान्तसुबन्ताऽव्ययनिर्देशाऽनुपदं यथाधृति समग्राणि स्थलानि निर्दिश्यन्ते । तत्र सप्त-
 प्रणोदेषां तत्तावदयं निर्देशाक्रमो भवति—

(क) ऋग्वेदे—१. ऋ.,	२. लि. ।
(ख) यजुर्वेदे—१. मा.,	२. का.,
३. ऐ.,	४. मै.,
५. काठ.,	६. क. ।
(ग) सामवेदे—१. कौ.,	२. जै. ।
(घ) अथर्ववेदे—१. कौ.,	२. वै. ।

१. अनुपस्थिते स्थलनिर्देशे प्रथमं तावद् यथाऽपेक्षं प्रन्थनात्रः संज्ञेपो दीयते । तदनु मान्तर्रीयसया प्रन्थीयप्रधानाऽवान्तरविभागप्रदर्शिकाः संख्या दीयन्ते । आसा च मध्ये या प्रथमा भवति सा प्रधानविभागीया भवति, अवान्तरविभागीयास्तितरा यास्ततः ५ऽन्योन्यं च पार्थविरामेण व्यवच्छिद्यन्ते । संख्यानामन्ते च विरामो दीयते, तय. अकन्तः वै १, ४३, २.

२. यदा स्थलविशेषनिर्देशमनु स्थलान्तर्रीयो निर्देशः क्रियते, तदा ययोः कयोःपि द्वयोः स्थलाङ्कनामात्र-धोर्मध्येऽर्धविरामो दीयते, तय. अंहस्- > -हः ऋ १, ४२, १, २, २३, ४; अंशु- > -शुः शौ ५, २०, १०; वै....

४. प्रन्थविशेषीयाऽनेकस्थलानामङ्कन उपस्थिते सति प्रथमाधमिव तदीयमानाया सर्वास्तत्ताद्वि-भागीयाः संख्या दीयन्ते । उत्तरासु तु तदीयमानासु समाना- सतीः प्रधान-मध्यमविभागीयाः संख्या नावत्यं याध्वरम-विभागीयाः सत्यो विभिन्नाः संख्याः स्युस्ता एव निर्दिश्यन्ते, तय. अहणया ते ५, २, ७, ५^१; १०, ४, ५; १, ५, ३^१; < ५, २, ७, ५^१; ५, २, १०, ४, ५, २, १०, ५; ५, २, ५, ३^१.

५. अनेकेषां परंपरितानां स्थलानां निर्देश उपस्थिते सति प्रथमचरमयोः सतोः स्थलयोरेव निर्देशः क्रियते, तन्मध्ये विच्छेदकश्च दीयते, तय. अमिन्- > -मिम् काठ १६, ८-११, १९, ३^१-५^१.

६. यदि कचिद् मध्यमाना संख्यानामपि विषय उक्तपूर्वप्रकारकं पारंपर्यं निर्देशं भवति, तर्हि तासां मप्याद् मध्येन प्रथमचरमयोः सन्त्योरेव निर्देशः क्रियते, तन्मध्ये च विच्छेदको दीयते, तय. अंहस्- > -हमः शौ ४, २३-२९, १-७.

॥ यथा रूपविशेषीयाणां स्थलनिर्देशानामन्योऽन्यमर्थविरामेण व्यवच्छेदो भवति, तथैव विभिन्न-
रूपीयाणां स्थलसंख्याद्वयानामन्योऽन्यमर्थविरामेण व्यवच्छेदः क्रियते, चरमरूपीयचरमस्थलीयसंख्याद्वयं च
विरामो दीयते, तय. अंशु- > -सव. ...; -अवे...; -शोः ...; ३, १२, ४.

८. रूपविशेषाणां सम्बन्धानां सत्ता प्रथमं परंपरितो निर्देशो भवति, तदनु च तत्साधारणस्थलीया-
संख्या दीयन्ते, तय. अति(चर), (अति) चर पै ३, ३३, ६, अत्पासित- > -तस्य, -तेन मै ३, ६, २.

९. यदा रूपविशेषस्य स्थलविशेषीया विशेषसंख्यावाऽऽवृत्तिः सूचनीया भवति, तदा तदङ्कः स्थ-
लाङ्करीर्षयतया निर्दिश्यते, तय. अंशु- > -गम् काठ १०, ९^१, गम्- > -गम् काठ १८, ३^१; ४^६; १६^{१५}.

१०. तत्तद्व्यवस्थायतयाऽन्योन्यं प्रत्येकं भूयोविशिष्टानि सन्ति तत्तत्प्रधान-मध्यम-चरमविभागीयानि
प्राक्प्रसिद्धानि मण्डलाऽऽध्यायप्रसूतीनि नामान्युक्तपूर्वप्रशरसेह संख्याङ्कमात्रेण निर्वाहसंभवादन्यधानिदानीति कृत्वा
नोपयुज्यन्ते^१। अयं साततदीयः स्वरूपतश्च संख्यातश्च परिचयः संप्रदेशोच्यते—

(क) ऋग्वेदेऽष्टावाऽध्याय-वर्ष-मन्त्रात्मकश्च मण्डलाऽनुवाक-सूक्त-मन्त्रात्मकश्च चतुष्टयी सन्तौ द्वौ विभाग-
प्रकारी भवतः। एतयोर्द्वितीय एव प्रसिद्धतरत्वादिहोगुज्यते, प्रथिमण्डलं सूक्तानां परंपरितात्
संख्यानादनुवाकीयनिर्देशस्याऽन्यथासिद्धत्वात् प्रतिस्थलं संख्यायितवस्यैवाङ्कनं च क्रियते।

(ख) ऋग्वेद-खिलानि सूक्त-मन्त्र-प्रविभक्ताऽध्यायपञ्चमस्तमकानि भवन्ति। एत एव त्रयो विभागाश्चाऽत्र
संख्यायन्ते। संहिताऽरण्यं च परिशिष्टं चोभे अपि द्विधा प्रविभक्तं सती यथाक्रमं षष्ठ-सप्तमा-
ऽध्यायतयाऽद्ध्यते। द्वितीय-तृतीय-चतुर्थेष्वध्यायेषु सन्ति कतिचित् सूक्तानि यानि पृथक् मन्त्रप्रवि-
भक्त-अष्टादश्यात्मकानि भवन्ति। तदीयस्थलाङ्कन उपस्थिते गति सूक्ताङ्करीर्षयभूतेन २ इत्यङ्केन
द्वितीयखण्डयताया विनेत्रेण परामर्शो भवति, तय. √ १भम् > अस्ति लि ४, ७^१, १^२। एवं
पञ्चमाध्यायीयसप्तमसूक्तस्थ-अष्टादशस्थस्य विभक्त. परामर्शो सूक्त-मन्त्राङ्कमधीयतया धृतेन सताऽङ्क-
विशेषेण क्रियते^२, तय. भुदिति- > -ते खि ५, ७, १, २.

(ग) माध्यमिन्-अनुर्वेदो मन्त्रप्रविभक्तचत्वारिंशदध्यायमङ्कः सन् संख्याद्वयेन परामृष्टविभागद्वितयो
भवति।

(घ) ऋग्वेद-अनुर्वेदस्य दसवाऽध्यावाऽनुवाक-मन्त्रात्मकश्चतुर्विंशो विभागश्चत्वारिंशतोऽप्यध्यायानां
माध्यदिन-अनुर्वेदस्य परंपरितगंख्यायनेन त्रिव्यूहः सन् संख्यात्रयेण परामृष्टो भवति^३।

(ङ) ऐतरेयीय-अनुर्वेदीयो विभागः षाण्ड-प्रपाठवाऽनुवाक-सप्तमस्तमश्च चतुर्व्यूहः सन् चतुर्धा
संख्यामाहूयते^४।

(च) वैश्वामनीय-अनुर्वेदः प्रपाठ-सप्त-प्रविभक्ताऽध्यायचतुष्टयमङ्कः सन् संख्यात्रयेण परामृष्टत्रिव्यूह-
विभागो भवति।

^१ तत्तद्व्यवस्थाय-तत्तद्विभागीय-गुणिषीयाणां निर्देशानां न्यूनत्वाद्न उपस्थिते गति यथायोगं केषांदा
मन्थनाप्रो वा विभागविशेष-मण्डलमन्थनप्रो कोपरि पुनरि. इति संक्षेपो दीयते, तय. तु. इतिविभा., ओरिमिका-।

^२ एतद्व्यवस्थाय-प्रवृत्तस्यतदादयतस्तावदस्य सूक्तमन्त्राङ्क-मन्त्रीयाङ्कस्य सूक्ताङ्कीय-रतीर्षयतयेव स्थितिः
संपादविधमाणा इत्युच्यते।

^३ एतद्व्यवस्थाय-तत्तद्विभागीय-गुणिषीयाणां निर्देशानां न्यूनत्वाद्न उपस्थिते गति यथायोगं केषांदा
मन्थनाप्रो वा विभागविशेष-मण्डलमन्थनप्रो कोपरि पुनरि. इति संक्षेपो दीयते, तय. तु. इतिविभा., ओरिमिका-।

^४ ऐम्. पुष्टिप्रपाठवात् तदीयः मण्डलपरिचयेन त्रिव्यूहोऽपि सन् विभाग इह नाऽनुविद्यते।

- (८) शौनकीयाऽथर्ववेदे द्वौ विभागप्रसारी प्रवर्तते । काण्ड-सूक्त-मन्त्रात्मनस्त्रिव्यूढश्च प्रसार काण्ड-प्रपाठनाऽनुवाक-मन्त्रात्मकयतुर्व्यूढश्च प्रवार । एतयोर्मध्ये प्रथम एव तावदिहानुवर्त्यमान सन् सख्यात्रिवेण षोडशते^१ ।
- (९) पैरलादाऽथर्ववेदे च द्वौ विभागप्रसारी प्रवर्तते । काण्ड-सूक्त-मन्त्रात्मकस्त्रिव्यूढश्च काण्ड-अनुवाक-सूक्त-मन्त्रात्मकयतुर्व्यूढश्च । एतयोर्मध्ये तावत् प्रथम एवेहानुवर्त्यमान सन् सख्यात्रयेणाऽङ्गते । यत्र क्वचिच्च (तु. ३, ३७) सूक्तानि मन्त्रतोऽविभक्तानि भवन्ति, तत्र तान्येकमन्त्रात्मनीति कृत्वा ३ इत्येतन्मन्त्रस्थानीयाऽङ्गप्रदानेन सख्यात्रयस्यैवाऽङ्गयन्ते । एवम-विभक्तमन्त्रविभागस्य लोपाद्गुण उपस्थिते सति विच्छेदस्य व्यवहितयोः सतीर्हयोर्मुद्रितसंस्करणाय यो रक्षयोर्मध्याद् द्वितीयो विच्छेदस्य द्वितीयार्धयोऽङ्ग एवेह प्रदर्यते (|| ९, १२, ६-७) ।

७. संकेत-प्रकरणम्

इह तावद् निदर्शय समुच्चयं यैसायं वा ये केचन सहेता प्रायुक्तत, स इमे भवन्ति—

१ ✓ इति धातुक^२ प्रातिस्विकचिह्नतया धातुमात्रेण पुरस्कियते, तय ✓/१ अह ।

२ ✓- इति स विच्छेदको धातुक प्रसरणत आक्षेप्याऽऽख्याताशानामुपसर्गाणामुपरिष्ठात् प्रयुज्यते, तय अति✓- ।

३ - इति विच्छेदक प्रातिपदिसमानाते प्रप्त सस्तदीयसुब्योमीयतामुपदर्शयति । शब्दमानीयाक्षर-विशेषस्याऽधस्ताद् दीयमानशाय धर्मांतरमिव विभ्राण सस्तजोदातस्य व्यवस्थितिं सूचयति ।

४ - इत्यर्थविच्छेदक प्रातिपदिकादुपरि नान्तरीयतया निर्देश्यमानात् सङ्गिमात् सतो रूपविशेषात् पुरस्ताद् प्रप्त सस्तदीयाशयस्य पूरयितव्यतामुपक्षिपति, तय अस्मि > मि, वैतु -मिम् । अय समासेऽवग्रहस्येनाऽपि प्रयुज्यते, तय अस्मि-न- ।

५. इत्यर्थविच्छेदको वर्णमूत्रि दीयमान सन् शब्दविशेषीयैस्वरस्य सत स्वरितस्य व्यवस्थितिं प्रदिराति, तय अङ्गु-ध- ।

६ = इति संक्षेप स्वत प्राग्बर्तमानस्य सत स्वत उत्तरवर्तिना सता मुख्यतय सूचयति, तय 'तया गत्या' (= तेन प्रकारेण), पृ ११०० ।

७ + इति योजक प्रवृत्तिप्रत्ययीय वा समासव्यवधीय वा योग संकेतयति, तय ✓/अङ्गु+ङ (पृ १००), अङ्गु+ईयुय- (पृ ४९९०) ।

८ → इत्यभिप्राय स्वत प्राग्बर्तित सत स्वीकारवर्त्यात्मकतया परिणाम संकेतयति, तय अङ्गु- (२→)१० ।

९ > इत्यभिप्राय = →, तय १ अस्मि > मी ।

१० ← इति प्रविपुल्य स्वत उत्तरवर्तिन सत स्वप्राग्बर्त्यात्मकतया परिणाम संकेतयति, तय अङ्गु-मम् ।

^१ १११ शर्गा इति वा काचित्स्थलादनुमेदको गतो सवादनार्थं तु आधि २ ।

^२ मूत्राणि मूत्र- > कण्ड > काण्ड इति वारमीशानिचयश्रीमन्भवितरमण्योऽप्यप्यो इत्येव ।

^३ धातु संकेतवती अभिप्रायपररहितो भवति । एवमुपसर्गि तात्पर्यमेवमात्मेन प्रयुज्यमानाः शब्द-

११. < इति प्रतिकोणः = <, तय. अन्तः(<२)-कोश-

१२. < > इति कोणयुगं स्वतः पूर्वोत्तरवर्तिनोरन्योन्यप्रकृतिविकृत्यन्यतरभावं संकेतयति, तय. अनुहुद् < > धं- (पृ. १६५^b) ।

१३. S इति चक्रकं संहिताविषय उत्तरवर्तिनोऽकारस्य पूर्ववर्तिनि साहितिक आकार एकार ओकारे वाऽन्तर्भावं संकेतयति, तय. वाऽन्यस्य (पृ. १३^f); स्वरेऽविशेषः (पृ. ४^b); भूरिविग्रहोऽयम् (पृ. १३^f) ।

१४. SS इति द्विवचनमुत्तरवर्तिन आकारस्य पूर्ववर्तिनि साहितिक आकारेऽन्तर्भावं संकेतयति, तय. पदम्यर्थस्याऽऽवाहितत्वात् (पृ. ५^f); °वर्धताऽऽपद्यते (पृ. ७५^a) ।

१५. (S) इति षोष्ठितं चक्रमुत्तरवर्तिनोऽकारस्य पूर्ववर्तिनि पूर्ववर्तिकादेशात्मकेऽन्तर्भावं संकेतयति, तय. अम्रं(S)यण- ।

१६. , इति प्रार्ध-धिरामो यत्र तत्र शाब्दिके वा स्थलीये वा निर्देशे यथापेक्षं लघिष्ठव्यवच्छेदकत्वेन प्रयुज्यते, तय. √१अस्, अस्ति; अंस्(>इ, क्)/१वह, भुघ, भुधा; अन्त,न्ता-, अनु,>न-याज्- ।

१७. ; इत्यर्ध-धिराम एकैःस्याः स्थलाङ्गनमात्राया व्यवच्छेदकतया प्रयुज्यते, तय. अंश->-शः श्र २, १, ४; २७, १.

१८. . इति विराम एकैःस्य पदसंग्राहकनिर्देशाखण्डस्य च समासामिमुखे संक्षेपान्तरे वा स्थलाङ्के वा परतोऽसत्यैकैःस्य संक्षेपस्य चाऽवसाने व्यवच्छेदकतया प्रयुज्यते, तय. अनु/दिश्,.....१०५., अंश-.....१७. । पा. (वैजु. पाभे.) इति च, अंश->-शः श्र २, १, ४ (वैजु. श्र.) इति च ।

१९. ' ' इति शीर्षण्यं प्रार्धधिराम-प्रतियुगं स्वमध्यगतस्य प्रायेणैतिकरेणाऽनुगतस्य सतः पाठस्य ग्रन्थान्तरीयोद्धारामकता संकेतयति, तय. 'कृत्योरु-' (पृ. ८^f) ।

२०. * इति चतुर्लकं शीर्षण्यतया प्रयोगतः पूर्वोत्तरस्थितयनुक्रमेणाऽधस्तनी चोपरितनी च पूरयितव्यतां संकेतयति, तय., अंशु- °अन्- °अन् (= अन्शु-), °वामीरनु (= अग्ने वामीरनु सद्गुणि पृ. २०१^o) । इदमेव च चतुर्लकं यदाऽर्धविच्छेदकस्य च मक्षितस्य सतः स्वरूपस्य च मध्ये दीयते, तदा तस्य रूपस्याऽऽमन्त्रितमावः स्यात्, तय. अंशु->-शो, अन्नु->-अग्ने ।

२१. * इति तारका अर्योपरि पूना भवति, तस्वीपकपनिर्णयं संकेतयति । तत्र ये विशेषा भवन्ति, ते इमे सन्ति—

(क) वामपारवत-शीर्षण्यतया गतीवं शब्दविशेषस्य तदर्थविशेषस्य स्वरूपमाचष्टे, तय. अम्प-र-हुं-.

√°अप्, √१अम् °दिगायाम् ।

(ख) गन्धर्वरायाऽऽपरविशेषोपरि पूना गतीवं तस्य स्वरस्वोत्पत्तये स्वरूपमाचष्टे, तय. अम्प-र-हुं-.

अं-संवाग्य- ।

(ग) कावगानिह-विच्छेदकस्योपरि पूना गतीवं तन्निर्दिष्टः शुद्धोत्पत्त्या उत्पत्तये स्वरूपमाचष्टे, तय. अम्प-र-हुं- ।

(घ) अम्प-र-हुं-स्वोपरि पूना गतीवं तदोत्पत्तये स्वरूपमाचष्टे, तय. अम्प-र-हुं- ।

२२ † इति प्रथमक शब्द^१ स्व^२-ग्रन्थनामसंज्ञेपाऽन्यतमीयाद् निर्देशात् पुरस्ताच्च स्थलाङ्गनिर्देश-
मानाया उपरिष्ठाच्चोपचर्यमाणो यथास्थितस्य तत्तन्निर्देशस्य विषये सामान्यतो वा तत्तद्विशेषतो वा दुरुहता-साशयि
कताऽध्यवसेयकल्पतादिप्रकारकमर्थं संकेतयति । येध्वेतद्विषयभूतेषु तावदस्योपचारो भवति, तानीमानि सगृह्यन्—

(क) पाठ-स्वरूपे, तय १^३ कल्याणी-, अक्षी- > -इयौ पै ६, ६, १^४ ।

(ख) वर्ण-स्वरूपे, तय १^५ महारि- ।

(ग) तात्पर्य-स्वरूपे, तय १^६ अकन्त- ।

(घ) अवग्रह स्थितौ, तय १^७ अप-सर्- ।

(ङ) व्युत्पत्ति-स्वरूपे, तय १^८ अर्थ- ।

(च) उपकल्पना स्वरूपे, तय १^९ अराय- ।

(छ) स्वर-स्वरूपे, तय अपट्टौ मै ४, २, १४^२ ।

एव टिप्पणेषु चायं व्यु मूपा इत्यादितम् तन्निर्देशात् सन्नेपादुपरि ध्रियमाणस्तत्र तत्र निर्णयामात्रं
सूचयति ।

२३ † इति संकेतः कृत पुरस्तादुपचर्यमाणस्तस्य व्यवहितोपमृष्टत्वं भवतीति च स्थलाङ्गीय-
मानाविशेषादुपरि ध्रियमाणश्च तत्रैव स्थले व्यवहितोपमृष्टत्वं भवतीति च संकेतयति, तय † अप-श्लोच-
अप प्लुत्- > -अन्- ८, ४३, २६ †

२४ † इति संकेतः शब्द-रूप-ग्रन्थनामसंज्ञेपाऽन्यतमीयाद् निर्देशात् पुरस्तादुपचर्यमाणस्तद्विधिताया
पाठस्थितेर् नित्य टिप्पणितत्त्वस्य सतो बाह्यादिग्रन्थान्तरीयभुक्तिविशेषस्याऽपेक्षया भिन्नाऽऽत्मकता संकेतयति,
तय अ-ज- > -र-स्य । स्थलाविशेषीयपाठस्थितेरेवंप्रकारताया सूचयितव्याया सत्या तु संकेतोऽयं तत्तत्स्थान-
ज्ञाऽवसानत क्रियते, तय अग्नि-मत्- > -मन्- वाठ २३, ११ † ।

२५ † इति संकेतः शब्द-तद्रूपाऽन्यतरीयनिर्देशविशेषात् पुरस्तादुपचर्यमाणस्तद्वत् भुक्तिसामा-
न्यस्य बाह्यचमूलकतां सूचयति, तय † अ-ज-म- > -ज-म- । यदा तु निर्देशविशेषस्य भुक्तिविशेषीय-
तैवैवंप्रकारकता सूचयितव्या भवति, तदा तच्छ्रुतिविशेषीयव्याप्तिमात्रानुपाततोऽयं संकेतः स्थलाङ्गीयमानाविशे-
षात् पुरस्तादोपरिष्ठादोपचर्यते, तय अप्युत्-व्युत्- > -व्युत्- शी २०, ३४, १^१ । यदा चाऽपि निदर्शविशेषस्य
भुक्तिविशेषीयाऽऽवृत्तिबहुत्वविषयत्वे सति बाह्यिकतैवैवंप्रकारकता सूचयितव्या भवति, तदा शीर्षराष्ट्रितिसूचक-
संख्यावत् स्थलाङ्गविशेषादन्तरं यावदाहस्यैवंप्रकारकता सूचयितव्या भवति, साधदाहृतिसूचकरीर्षयसंख्यायुतोऽयं
संकेतः उपचर्यते, तय अस्मद्- > -न्- मै ४, १४, ११, १^१ ।

२६ † इति संकेतः शब्द-तद्रूपाऽन्यतरीयनिर्देशविशेषात् पुरस्तादुपचर्यमाणस्तस्य कृष्णवस्तुवैद-
विशेषीयसामान्यमागीयतां सूचयति । यदा च निर्देशविशेषस्य भुक्तिविशेषीयतैवैवंप्रकारकता सूचयितव्या भवति,
तदाऽयं गतेनरतच्छ्रुतिव्याप्तिमात्रानुपाततः पुरस्तादोपरिष्ठादां प्रयुज्यते, तय † अपि/च- > -अपि/प-
१^२ भुवप- > -भुव- मै १, १, ७ । यदा तु निर्देशविशेषस्य स्थलाविशेषीयाऽऽवृत्तिबहुत्वे

^१ पाठानां च स्वयाऽन्यथोभयविधानां प्रातिपदिकानां चैवा सामान्यगता दृश्यन्ते ।

^२ निबन्ता वा शुबन्ता वा नगत् पदमिह यथास्वरूपमितिभूतशब्दविषयता तत्तद् न्यायिगुण्ये ।

^३ यद्यप्यादिदोऽवमर्षविशेष इति कृत्वा ग्रन्थस्य तद्रूपैवमर्यादाऽवबोधो भवति ।

सति काचित्कृत्यैवेवंप्रकारकता सूचयितव्या भवति, तदाऽऽवृत्तिसंख्याशिरस्कृत सतः स्थलविशेषीयादद्वादनन्तर-
मेवंप्रकारकतापर्यायसंख्याशिरस्कृतयाऽयं संकेतो ध्रियते, तय. अथि मै ४, ४, ५^२; १^१ ।

२७. ९ इति संकेतः † इत्यस्य च १ इत्यस्य चोक्तपूर्वप्रकारेण प्रवर्तमाने विषयोत्पन्नं रूपस्थलविशेषा-
ऽन्यतराऽपेक्षयाऽपवादभावं सूचयति, तय. अ-तन्द्र- > -ऽ^२न्द्रम्. १अनायतन- > -नः ९शौ...; अपराङ्-
> -१हे...पै १०, ६, ७९.

२८. पृथक्कारेण वेशययुदिरयेह प्रयुज्यमानानां त्रयाणां कोष्ठकानां तावदयं विषयविभागो भवति—

(क) () इत्यर्धचन्द्रककोष्ठकेऽन्तर्निर्देशीया योगविषया वर्णविकारविषया वा सूचना क्रियते, तय. अ-का-
(ग>)गा-, अपि/व्ठा(<स्था), अम्वा(मि-आ)/बह । उपसृष्टतिष्ठन्प्रकरणे प्रकरणगम्य
आख्यातिकोंऽशोऽप्यर्धचन्द्रककोष्ठके निर्दिश्यते, तय. अति/चर>अति(चर) ।

(ख) [] इति दण्डककोष्ठके प्रतिशब्दीयस्वरजान्त औत्तरपदिको निर्देशः क्रियते, तय. अंशु-... [°शु-
अन्°, उप°...]; /अब्... [अनु > न्°...] ।

(ग) [] इति नागदन्तककोष्ठके निर्देशविशेषीयस्तत्तन्नुत्तिगतत्वेनाऽन्तर्बाह्वीयः संवादो निर्दिश्यते,
तय. १अुश्य- > -इयैः अ [६, ६०, १; ८, ७३, १४] ।

(घ) यदा बाह्वचनिर्देशविशेषस्य स्थाने संवादिषु बाह्वेषु वा ग्रन्थान्तरीयेषु वा ध्रुत्यन्तरेषु तस्य
निर्देशविशेषस्याऽध्रवणे सति तत्पर्यायान्तरं ध्रुयते, तदा तन्निर्देशविशेषीये बाह्वे स्थले
नागदन्तककोष्ठके निर्दिष्टे सत्यंशतस्तत्संवादिध्रुत्यन्तरस्थलाङ्गनं नागदन्तककोष्ठकाऽऽभ्यन्तरिके-
ऽर्धचन्द्रककोष्ठके क्रियते, तय. अंशु- > -शुः अ ९, [६२, ४ (८२, १)], २असपल्ल, न्ना-
> -नः अ १०, १७४, [(१५९, ४) ४], -न्ना अ १०, १५९, [४ (१७४, ४)] ।

(ङ) टिप्पणेषु संवादि-विसंवादिमतान्तराणां चान्येषां पदार्थानां च वैराग्यविशेषेण समर्पणार्थमेषां
कोष्ठकानां व्यवच्छेदकमाश्रयता प्रयोगो भवति । तच्चादि । यदैक एव कोष्ठकोऽपेक्ष्यते, तदाऽर्ध-
चन्द्रककोष्ठक उपयुज्यते । यदा तु द्वापीयसि विचारे प्रवर्तमाने सति कोष्ठकानामभ्योन्यमाभ्यन्तर-
भावेन समावेशः सावमरो भवति, तदा [(([]))] इत्याद्यन्तरस्तरीय उपयोगक्रमो द्रष्टव्यः ।

८. मुद्रा-प्रकरणम्

१. अर्य ग्रन्थस्य मूल-भागः प्रतिपृष्ठं स्तम्भत्रयेण विभज्यते भवति ।

२. प्रतिपृष्ठमादिभः शब्दो धामतोऽन्तिमश्च दक्षिणतः शीर्षस्थतया निर्दिश्यते । यदा त्विगदोऽमयो-
र्षोऽन्यतरस्य वा विभिन्नाऽनुक्रमाश्रयकारः पृष्ठविशेषीयतामान्याऽनुक्रमाविधानरूपं भवति, तदैगदोऽमयोर्षोऽन्य-
तरस्य वा स्थाने कोणिताऽन्त. मन् धात्वादिमूलमूलस्य शब्दस्य निर्देशो भवति, तय. अनु/चा > (४, २०१) ।

३. प्रतिपृष्ठविभागीयस्तम्भं शान्तिदा निर्देशात्मकम् अतिश्रुतेषु तत्तन्नुत्पत्तौ यौगिकपारंपर्यतः
प्रत्यान्तरलोमकेऽयमात्रया दक्षिणतोऽवधायमानेभ्यन्तोऽन्ययोरोरितनाशमितिचापयमात् गृह्यसंभवो-
पयोगेषु वैतथ्यरक्षणार्थमिहोऽपि स्तम्भेषु विदन्ते, तय. /अब्, /अब्, /अब्, /अब् ।

† ८. मन्त्रस्य १०० टिप्पणम् ।

१. यद्वा नान्ये वदन्त्यनुविधानतः शब्दो भवति । इह कथं शब्दान्तरेण व्यापारप्रत्ययप्रयतः

शब्दोऽपि वदन्ति विदन्ते ।

४. सार्वधातुकाऽऽर्थधातुऋविषयवतिवन्ताना च सार्वधातुकप्रकरणीयमिन्नविकरणरूपाणा च समूहप्रातिपदिकीयाऽवान्तरप्रातिपदिकीयरूपाणां चाऽन्योन्यविवेकार्थं प्रत्येकं सखदपार्थक्यं कियते, तय, अनु०/गम्, १/गच्छ, अति०/तु, अस्मद्-०, अहन्- ।

५. एवं तावत् सर्वे शब्दा इह वंशपरंपराभिरिव निर्दिश्यमाना उपक्रमोपसंहारविवेकतः सुलब्धा भवन्ति । कस्कः 'शब्दः कियती कियती वैदिकवाङ्मयीया प्रयोगादिमाप्तवानित्यप्यनेन प्रकारेण समीक्षितुमुपलभ्यते । तथाहि । यावद् अती (ति०/इ), अप०/नुद् इत्येवंजातीयानामुपसृष्टाना धातूनामाध्वर्यमिव द्वितीयस्तम्भाऽतिक्रमो भवति, तावद् १/अद्, १/अर् इत्येवंजातीयः शुद्धा धातवः प्रायेण चतुर्थे स्तम्भमभिव्याप्य प्रवर्तमाना उपलभ्यन्ते ।

६. अस्य ग्रन्थस्य रूपाभागास्तावद् टिप्पणमयो भवति । टिप्पणानि चैतानि सामान्यतः स्तम्भद्वये- नोपनिबद्धानि भवन्ति (वैतु, पृ. १८६ यत्र स्तम्भत्रितयस्याऽपि प्रयोगो लब्धाऽऽदरो भवति) । प्रत्येकं टिप्पणं च विलक्षणप्रयोजित-दृष्टिसौकर्यसुरिरयाऽऽज्ञलवर्णशिरस्कृतयाऽऽरभ्यते ।

७. एकैकस्य निर्देशस्य तत्तद्वृत्तमङ्गान्तरविवेकेन विस्पष्टं लक्ष्येत्यभिप्रायेण विभिन्नसुदानयी प्रयुक्ता भवति । इयं तावदस्मिन् विषये व्यवस्था कृता भवति—

(क) गुण्यां कृष्ण्या सुदया तावदेतानि निर्देशयानि भवन्ति—

१. शुद्धा उपसृष्टाऽऽनुपसृष्टाश्च धातवः ।

२. यौगिकत्वेन निर्देशभाजि व्ययानि चाऽव्ययानि च प्रातिपदिकानि, प्रतिपरामर्शानि निर्देश-भाजि विलक्षणानि सुप्-तिङन्तरतीयरूपाणि, यथावर्णमात्राऽनुकान्ताना प्रतिपरामर्शानि निर्देश-भाजा प्रातिपदिकपरंपराणा मध्ये प्राचमिन्नानि प्रातिपदिकानि च ।

३. प्रत्येक-रथलाङ्घीयमात्राया प्रधानविभागीया संख्या ।

(ख) लब्धा कृष्ण्या सुदया तावदेतानि निर्देशयानि भवन्ति—

१. तिङ्-रूपाणि ।

२. सुप्-रूपाणि ।

३. यौगिकनिर्देशभाजि व्ययानि वाऽव्ययानि वा कृतदिताऽन्यतरात्मकानि प्रातिपदिकानि ।

४. व्ययाऽऽव्ययाऽन्यतरप्रकारप्रातिपदिकीयाः समानाः ।

५. यथावर्णमात्रानुमानाना प्रतिपरामर्शानि निर्देशभाजा प्रातिपदिकपरंपराणा मध्ये द्वितीयप्रसृ-तीनि प्रातिपदिकानि, तय, अतवे इत्यत ऊर्ध्वम् अनुम् इत्यादीनि ।

६. टिप्पणेषु तावद्—१. उद्धृताः पाठा, २. धातवस्तदीयानि तिङ् रूपाणि च, ३. यौगिकतया निर्दिष्टानि प्रातिपदिकानि च तदीयानि सुप्-रूपाणि च, ४. अव्ययात्मकानि प्रातिपदिकानि,

५. पाणिनीयाः प्रत्यया, ६. शोषः इति पद चैतदभिप्रायकं पदान्तरं च, ७. उर्मः इति मण्डेपथेतदभिप्रायकं सत्पदान्तरं च ।

(ग) गितया सुदया तावदेतानि निर्देशयानि भवन्ति—

१. उर्ध्वमुदान्तरनिर्देशाशब्दतिरिक्तः रथलाङ्घनात्मको भागः ।

२. उर्ध्वमुदान्तरनिर्देशाशब्दतिरिक्तं टिप्पणमको भागः ।

३. अन्तःशब्दनिर्देशको यौगिको वा ग्राहिको वाऽन्यतरनिर्देशः, तय, अनु०/गम् (१०)न्ती- ।

४. प्राधान्यभाजो निर्देशस्य प्रतिपरामर्शश्च, तय, अतवे इत्यनः यथाद् '१/अद् ८.' इति ।

५. यथापेक्षितप्रतिपादनीयगणानां चोद्धृष्टाऽऽव्यया वा कियमाणोत्तरपार्थिवी प्रतिपरामर्शिका, तय, अनु०-... [अति०-...] ।

(क) ग्रन्थीयाः^२ (of Books)

(क) ग्रन्थीयाः ^३ (of Books)	
अक्षर = अक्षरकोष- (अक्षरसिंहोद्य-)	ऐआ = ऐतरेयाऽऽरण्यक-
अक्षरी = अक्षरकोपीयाक्षरीस्वामि- वृत्ति-	ऐत्रा = ऐतरेय-ब्राह्मण
अन = अनन्ताचार्य-भाष्य (का, मूको ^१)	क = कपिष्ठल-वृत्त संहिता- (कृष्णयजुर्वेदीया-)
अप = अथर्ववेद-परिशिष्ट- (=PA)	कउ = कठोपनिषद्-
अमा = अक्षरकोपीया- आनुदीक्षित- वृत्ति	का = काण्व-संहिता- (शुभ्रयजुर्वे- दीया-)
अवे = अथर्ववेद- (सामान्येन)	काउ = कातन्त्रीय-उणादिसूत्र-
आ, = आत्मानन्द-भाष्य- (ऋ)	काठ = काठक-संहिता- (कृष्ण- यजुर्वेदीया)
आनन्द = आनन्दतीर्थ-भाष्य- (ऋ)	काल = कालनाथ-भाष्य (का, मूको)
आपम = आपस्तम्ब-भन्त्रपाठ-	कातामा = काण्व-शतपथ-ब्राह्मण-
आपमौ = आपस्तम्ब-श्रौतसूत्र-	काश्री. = कात्यायन-श्रौतसूत्र-
आयो = आनन्दबोध भाष्य- (का, मूको)	कौ = कौमुभ-संहिता- (साम- वेदीया-)
उ = उवट-भाष्य- (मा)	कौनि. = कौत्सव्य-निघण्टु-
उणा = उणादिसूत्र- (=पाठ)	कौस् = कौशिक-सूत्र
उद्गी = उद्गीथ-भाष्य- (ऋ)	कि = निनसूक्तमग्रह- (अग्नवेदीय)
अ = अथर्ववेद-संहिता-	गोपा = गोपथ-ब्राह्मण-
अमा = अथर्ववेद प्रातिशाख्य- (शौन- कीय-)	छाउ = छादोमये-उपनिषद्-

कीय-)

मिलतुमा सखेपा प्रस्तुतखड्गमाप्रवोचरा
सन्त इत उपरि नोपमुग्धेरन् । एने सखेपा कविदू ग्रन्थनामत कविष
सन्वर्तुनामत प्रकृतिमन्तो भवन्ति । एव प्रार्थनाप्रार्थनसखेपेय उत्तर दीय-
माना गम्माडास्तातदूमवीयप्रगिदमुप्याडातात-
विभागाडुनगरिगो भवन्ति । यदा तु प्रकृदमप्यदवा
इत्यलनिर्देशोडनपेयि ह्यात्ता प्रवीदमखेपदनतर
गम्माडो मेव कियेने । कथ य नवीनमावीदमपेसाद-
नरमेधेडनगत एव गम्माड इत ह्यात्ता, त्माडो
इत्यहमना बोझना भवति । (वैत १८ यव प्र-
गम्माडाप्रोकेतु विषयुत्पत्तिरेवमेव गम्माडुत्पद
प्रवीदविषयुत्पत्तिरेवमेव गम्माडाप्रोकेतु भवति ।)

अपाइपि यत्र नवीनप्रार्थीयमन्त्रेभ्य उत्तरं कियमाण
ह्यलाइ गप्यानगडइयामह स्यात्, तत्र ABI
इत्येवविधानं वर्षस्य त्रिभुवो प्रद्यत्यमानना पत्रिकाणा
विषये लावत् प्रथम वृणादो वर्षपरपत्मा वृष्टमन्याय-
मानस्य भागस्य द्वितीय क्षेत्रादुध तस्य वार्षिकमाग-
कितोपम्य वृष्टम्प निर्देशी भवत । POC इत्यत्र तु
प्रथमोऽहम्पदीयमागसरिमगऽभावाद् वर्षवितोपम्य
निर्देशी भवति । एव एव इत्यत्र च WAG. इत्यत्र
च प्रथमोऽह मागस्य निर्देशक गति द्वितीयोऽहम्पदीय-
विषयेदोऽहम्पदीयमागस्य निर्देशको भवन्त्येव विधौ ।
एवविषयं मन्त्रेविवरानन्तरं मन्त्रे प्रार्थीय-
मागऽवर्षपरपत्मायां मन्त्रे वषावेष्ट प्रथम्य
विदिमन् इत्यम् ।

नि. = निरुक्त- (=या.)
 नि., निष. = निषण्ड-
 निम. = निरुक्त-समुच्चय- (वररुचि-
 कृत-)
 पपा. = पद-पाठ- (सामान्येन)
 पा. = पाणिनीया- (अष्टाध्यायी-)
 पाठ. = (पाणिनीये) उणादिसूत्र-
 (शास्त्रावन-कृत-)
 पाठना. = (पाणिनीये) उणादिसूत्र-
 (मारायणीया-)
 पाठनो. = (पाणिनीये) उणादिसूत्र-
 (भोजीय-)
 पाठशे. = (पाणिनीये) उणादिसूत्र-
 (श्वेतवनवासि-कृत-)
 पाका. = (पाणिनीये) काशिराशति-
 (वासन-जवादि-कृत-)
 पाग. = (पाणिनीये) गणपाठ-
 पागम. = (पाणिनीये) गणरत्नमहो-
 दधि- (वर्धमान-कृत-)
 पाण्ड. = शंकरपाण्डुरङ्ग- (=संघा.)
 पाषा. = (पाणिनीये) धानुपाठ-
 पाण्या. = (पाणिनीये) व्यास-
 (जिनेन्द्रमुनि-कृत-)
 पारम. = (पाणिनीये) पदमञ्जरी-
 (हरदत्त-कृत-)
 पामम. = (पाणिनीये) मनोरमा-
 (भट्टोजीदीक्षित-कृत-)
 पाम. = (पाणिनीये) महाभाष्य-
 (पतञ्जलि-कृत-)
 पागवा. = (पाणिनीये) महाभाष्योप-
 कारिकादि- (=पाया.)
 पामापा. = (पाणिनीये) माधवीया-
 पातुरति-
 पारि. = वैदिकशब्दार्थ-पारिजात-
 (विश्वबन्धु-कृत-)
 पावा. = (पाणिनीये) कार्तिक-
 (सामान्येन)
 पावा. (पाणिनीये) राट्टकी-मुष्ण-
 (भट्टोजीदीक्षित-कृत-)
 पाणिनी. = (पाणिनीये) सिद्धान्त-

कौमुदी (भट्टोजीदीक्षित-
 कृत-)
 पासित. = (पाणिनीये) सिद्धान्त-
 कौमुद्यास्तत्त्वबोधिनीश्रुति-
 (ज्ञानेन्द्रसरस्वती-कृत-)
 पास्व. = (पाणिनीये) स्वरसिद्धान्त-
 चन्द्रिका- (धीनिवासयज्व-
 कृत-)
 पै. = पैप्पलाद-संहिता- (अथर्व-
 वेदीया-)
 प्रा. = प्रातिशाख्य- (सामान्येन)
 फि. = (पाणिनीये) फिडसूत्र-
 (शान्तनवाचार्य-कृत-)
 या. = बालकृष्ण-भाष्य- (तै. मूको.)
 टूठ. = शृङ्गारम्यकोपनिषद्-
 प्रा. = माहाण्य- (सामान्येन)
 प्राय. = माहाण्यसर्वरक्ष- (हलायुध-
 कृत- मूको.)
 भ. भर. = भरतस्वामि-भाष्य- (कौ.,
 मूको.)
 भा. = भट्टमास्कर-भाष्य- (तै.)
 भोउ. = पाठभो.
 म. = महीधर-भाष्य- (मा.)
 मदी. = मन्त्रार्थ-दीपिका- (रात्रुम-
 कृत- मूको.)
 मभा. = महामारत-
 महे. = महेश्वरश्रुति (या.)
 मा. = माध्वनिन्द-संहिता- (शुद्ध-
 यजुर्वेदीया-)
 माप्रा. = माध्वनिन्द-प्रातिशाख्य-
 (कालायणीय-)
 मादा. = माध्वनिन्द-शतपथ-ब्राह्मण-
 (=मादाया.)
 मानामा. = माध्वनिन्द-शतपथ-ब्राह्मण-
 मु. = मुद्रण-भाष्य- (श्र., मूको.)
 म. = मैत्रायण्य-संहिता- (कृष्ण-
 यजुर्वेदीया-)
 य. = यजुर्वेद- (सामान्येन)
 या. = (याजुर्वेद-य-) निरुक्त-
 र. = रघुवीर-संहिता- (रु.)

रा. = रावण-भाष्य- (श्र.)
 ल. = लक्ष्मणस्वरूप-संस्कृत- (या.,
 वै.)
 वाच. = वाचस्पत्य- (तारानाथ-कृत-
 बृहत्संस्कृतप्रधान-)
 विव. = विवरण- (माधव-कृत- कौ.,
 मूको.)
 वै. = वैश्वामित्र-माधव-भाष्य-
 (श्र.)
 वैश्व. = (वैश्वामित्र-माधव-कृत-)
 श्र. अतु.
 वेसं. = वेद-संदेश- (विश्वबन्धु-कृत-)
 वेको. = वैदिककोप- (=व्यानन्दीय-
 वेदार्थसंग्रह-चमूपति-कृत-)
 वैक. = वैश्वेश-भाष्य- (तै., मूको.)
 वेसा. = वेद-सार (विश्वबन्धु-कृत-)
 वैको. = वैदिक-शोध- (हंसराजीय-)
 वैप. = वैदिक-पदानुक्रम-कोप-
 (प्रकृत- अस्मदीय-)
 वैभा. = वैदिक-कोप- (भास्करराजीय-)
 वैवा. = वैदिकवाक्यान्वय-कोप-
 (प्रविकीर्षित- अस्मदीय-)
 वैवि. = वैदिक-विश्वकोप- (प्रवि-
 कीर्षित- अस्मदीय-)
 वैश. = वैदिकशब्दार्थ-कोप- (प्रवि-
 कीर्षित- अस्मदीय-)
 सं. = संकरकृत-भाष्य-
 शक. = शब्द-कल्पद्रुम- (राधा-
 कान्तदेव-कृत-)
 शधि. = शब्दार्थचिन्तामणि-कोप-
 (मुखानन्द-कृत-)
 शब्द. = शक.
 शभा. = शाराभा.
 संपा. = संकरपाण्डुरङ्ग-संस्कृत-
 (श्री.)
 शाभा. = शाङ्खायनाऽऽरण्यक-
 शाभी. = शाङ्खायन-श्रीतत्त्व-
 शाभा. = शाङ्खायन-शाङ्ग-
 शी. = शीनक-मंहिता- (अथर्व-
 वेदीया-)

श्रीच. =श्री. चतुर्ध्यायी-
(प्रतिशाख्य-)
श्रीप. =श्रीशौकीय-परिशिष्ट- (=अप.)
श्रीप्रा. =श्री. प्रतिशाख्य-

समा. =सत्यव्रतसामश्रमि-संस्कृत-
(कौ. प्रमृ.)
सा. =सायण-भाष्य- (अ. प्रमृ.)
सात. =सातवलेकर-संस्कृत-

(अ. प्रमृ.)
सावे. =सामवेद- (नामान्येन)
स्क. =स्कन्दस्वामि-भाष्य- (अ.
या.)

ABI. =Annals (of the) Bhandarkar (Ori-
ental Research) Institute,
(Poona).

AG. =Arnold, (E. V.: Historical Ve-
dic) Grammar.

AJP. =American Journal (of) Philology
(Baltimore).

AM. =Arnold, (E. V.: Vedic) Metre
(in its Historical Development).

AO. =Acta Orientalia (ediderunt
Societates Orientales Batava
Danica Norvegica)

AR. =Aufrecht, (Th.: Die Hymnen
des Rgveda.

AUF. =AR.

AUS. =Allahabad University Studies.

AVM. =AM.

AVS. =Avery, (John.): Verb (-Inflection
in Sanskrit).

B. =Bloomfield, (Maurice, art.,
trans.)

BA. =Bloomfield, (Maurice.: Hymns
of) Atharvaveda.

BAL. =Bulletin (of the) Adyar Library.
(Madras.)

BC. =Bloomfield, (Maurice.: Vedic)
Concordance.

BDG. =Brugmann, (K.+) Delbrück, (B.):
Grundriss (der vergleichenden
Grammatic der Indo-German-
ischen Sprachen).

BDI. =Bulletin (of the) Deccan (College
Research) Institute (Poona).

BEG. =BL.

BEN. =BS.

BO. =BL

BI. =Bloch, (J.: L') Indo-Aryan du
Veda aus temps modernes.

BKA. =Barret, (L. C.: The) Kashmirian
Atharvaveda (with critical notes

BL. =B.

BL. =Bergaigne, (Abel.: Etudes sur
le) Lexique (du Rgveda; Journal
Asiatique, 1883-84).

BS. =Benfey, (Th.: Die Hymnen des)
Samaveda.

BSOS. =Bulletin (of the) School (of)
Oriental Studies (London).

BV. =Bharatiya Vidya (Bombay).

BW. =Böhtlingk, (Otto: Sanskrit) Wör-
terbuch (in kürzeren Fassung).

C. =Caland, (W., ed. art.).

CA. =Choudhry, (Tārāpāda.: On inter-
pretation of doubtful words in)
Atharvaveda.

COB. =Chatterjee, (Sunātikumāra):
Origion (and development of)
Bengali (Language).

CR. =Calcutta Review.

DAS. =Delbrück, (B.): Altindische Sy-
ntax.

F. =Florenze, (C. A.: Das sechste
Buch der Atharva Samhitā,
übersetzt und erklärt.)

G. =GRV.

GA. =Grill, (J.: Hundert Lieder des)
Atharvaveda, (übersetzt und mit
text-kritischen und sachlichen
Erläuterungen versehen).

GG. =Geldner, (K.F.: der Rgveda in
Auswahl, ester Teil) Glossar.

GK. =Geldner, (K.F.+) Kaegi, (A.:
Siebenzig Lieder des Rgveda und
mit Beiträgen von R. Roth)

GR. =Grassmann (H.): Rgveda über-
setzt und mit kritischen und

erlauterenden Anmerkungen
versehen)

- GRI = Griffith, (R P H I trans
ग्रिफिथ की स्त्री)
GRV = Geldner, (K F der) Rgveda
(10 übersetzt und erläutert)
GVS = PG
GW = Grassmann, (H) Wörterbuch
(zum Rgveda)
H = Hillebrandt (A art)
HL = Hillebrandt (A) Lieder (des
Rgveda übersetzt)
HLR = HL
HM = Hillebrandt (A Vedische)
Mythologie
IA = Indian Antiquary (defunct)
IBS = Index (zu den Harmonieen und
Descraptionen in Th) Benfey's
(Ausgabe des) Samaveda (Indi-
sche Studien Vol III pp 199
247).
IC = Indian Culture (Calcutta)
IHQ = Indian Historical Quarterly
(Calcutta)
IS = Indische Studien (defunct ed
Weber, A)
JA = Journal Asiatique (P 1119)
JAOS = Journal (of the) American Ori-
ental Society
JBAS = Journal (of the) Bombay Branch
of the Royal Asiatic Society
JBHU = Journal (of the) Benares Hindu
University
JBHS = Journal (of the) Bihar (and
Orissa) Research Society
JBU = Journal (of the) Bombay Univer-
sity
JC = Jacob (Col G 1 A) Concordance
(to the Principal Upanishads
and Itagar dg a)
JHI = Journal of Indian History
(Madras)
JYC = Journal (of the) Mythic Society
(Glasgow)

- JOR = Journal (of) Oriental Research
(Madras)
JRAS = Journal (of the) Royal Asiatic
Society (of Great Britain and
Ireland)
JVI = Journal (of the Sri) Venkateswara
(Oriental) Institute (Tirupati)
K = Keith (A B , trans)
KT = K
KZ = Kuhn (A + Aufrecht, Th)
Zeitschrift (für vergleichende
Sprachforschung)
L = Lanman (C R Noun Inflection
in the Veda JAOS X 325-361)
LR = Ludwig, (A der) Rgveda
(order die heiligen Hymnen der
Brahmana zum erster Male
Vollständig ins Deutsche über-
setzt mit Commentar und Ein-
leitung Vol I-VI)
LUD = LR
M = Muller, (Max F, ed art)
MGI = MGC
MG = Macdonell (A A Vedic) Gram-
mar
MGC = Meillet, (A + Vendryes J Traité
de) Grammaire (comparee des
Langues) Classiques
MGS = Macdonell (A A Vedic) Gram-
mar (for) Students
Mh = Macdonell (A A +) Keith (A
B Vedic Index of Names and
Subjects)
MH = M
MIL = Macdonell, (A A A Vedic)
Reader (for students)
MV = Muller (Max F) Vedic (Hymns
trans)
MVC = MG
MVM = Macdonell (A A) Vedic Mytho-
logy
MW = Monier Williams (Monier, A
Sanskrit English Dictionary)
NIA = New Indian Antiquary (London)

NW. = Neisser, (W : zum) Wörterbuch
(des Rgveda).

OK. = Oertel, (H. : zur) Kapiṣṭhala
kāṭha (Sāmhita).

ORN. = Oldenburg, (H.) : Rgveda, (Text-
kritische und Exegetische) Noten.

OV. = Oldenburg, (H.) : Vedic (Hymns,
trans.)

PA. = (The) Parisiṣṭas (of) Atharva-
veda (Vols. I-III, Bolling, G
M. + Negelein, J.)

PG. = Pischel, (R. +) Geldner, (K. F.
: Vedische Studien).

PHQ. = (The) Panjab Historical Quarterly
(Lahore).

PO. = (The) Poona Orientalist.

POC. = Proceedings (of the all-India)
Oriental Conference.

PR. = Peterson, (P. : Hymns from)
Rgveda.

PVR. = PG.

PW. = (St.) Petersburg (Sanskrit) Wör-
terbuch (von Böhtlingk, Otto +
Roth, Rudolph).

R. = Roth (R., art.)

RRIV. = RI.

RI. = Renou (L.) : Index (Vedique,
Vedic Studies, Lahore)

RJ. = RR.

RR. = Rajwade, (Vaijnath Kashinath :
Words in) Rgveda.

RW. = Roth, (R. +) Whitney, (W. D., ed., *सं.*)

S. = Stevenson, (J., ed., *सं.*)

SB. = SBW.

SBW. = Schmidt, (R. : Nachträge zum)
BW.

Sch. = Schroeder, (Leopold von., art.,
ed.)

SI. = Simon, (R.) : Index (Verborum
zum *सं.*)

SIN. = SI.

ST. = S.

TV. = Thonas, (F. W.) : Vedic (Hy-
mnas, trans.)

VB. = (The) Viśva Bhārati (Quarterly,
Shantiniketan, Bengal).

VPO. = Varmā, (Siddheshwara : Critical
studies in the) Phonetic Observa-
tions (of Indian Grammarians).

VV. = (Bloomfield, M. + Edgerton,
F.) : Vedic Variants.

VVS. = Venkaṭasubbiah, (A.) : Vedic
Studies.

W. = Whitney, (W. D., trans., art.)

WAG. = Wackernagel, (J.) : Altindische
Grammatik.

wb. = Web

Web. = Weber, (A., art., ed.)

WG. = Whitney, (W. D. : Sanskrit)
Grammar.

WI. = Whitney, (W. D. : Index (Ver-
borum to *सं.*))

Wil. = Wilson, (H. H., ed. *सं.*)

WIP. = Woolner, (A. C.) : Introduction
(to) Prakrit.

WIS. = Weber, (A.) : Indische Studien.

WN. } = WAG.

WSR. = Whitney, (W. D.) : Supplement
(to WG.) Roots, (etc.)

WR. = RW.

WS. } = WSR.

WSGS. }

WW. = Walde, (Alois, + Pokorny, Julius:
Vergleichendes) Wörterbuch
(der Indo-germanischen Spra-
chen).

WWA. = Wüst, (W. : Vergleichendes und
Etymologisches) Wörterbuch
(des Alt-indo arischen), Altindis-
chen.

WZKM. = Wiener Zeitschrift (für die)
Kunde (des) Morgenlandes

Z. = ZA.

ZA. = Zimmer, (H.) : Altindische
Leben.

ZDMG. = Zeitschrift (der) Deutschen Mor-
genlandischen Gesellschaft

(ख) लेखकीयाः (of Authors)

अनन्ताचार्य-	॥ अन	कौत्सव्य-	तु कौनि	मट्टमास्कर-	तु मा
अमरसिंह-	॥ अ.	कौत्तिक-	॥ कौस्	मट्टोजिदीक्षित-	॥ पाभम,
आप्रायण-	॥ आग्रा.	कौटुकि-	॥ कौ		पारा, पासिधै.
	(या स्मृ.)		(या स्मृ.)		
आत्मानन्द-	॥ आ.	क्षीरस्वामिन्-	॥ अक्षी	भरतस्वामिन्-	॥ भ
आनन्दवीर्य-	॥ आनन्द	गार्ग्य-	॥ गा	आनुदीक्षित-	॥ अभा
आनन्दबोध-	॥ आबो		(शा, पा स्मृ.)	भारद्वाज-	॥ भार
आपस्तम्ब-	॥ आपम,	गालव-	॥ गाल		(या स्मृ.)
	आनथौ		(पा या स्मृ.)	भास्करराय-	॥ वैभा
आविशालि-	॥ आपि	चमूपति-	॥ चको	भोज-	॥ भोट.
	(पा स्मृ.)	चर्मनिरस्-	॥ चर्म	महीधर-	॥ म
उद्गीयाचार्य-	॥ उद्गी		(या स्मृ.)	महेश्वर-	॥ महै
उदट-	॥ उ	चाक्रवर्मण-	॥ चा	माधव-	॥ विद, वै
पुंडरीक-	॥ ऐआ ऐत्रा		(या स्मृ.)	मुद्रल-	॥ मु.
भौतुम्बरपण-	॥ भौदु	छन्दोग-	॥ छाउ	यास्क-	॥ या
	(या स्मृ.)	जयादित्य-	॥ जाउ	रघुवीर-	॥ र
भौपमव्यव-	॥ भौपम	त्रिनेत्रबुद्धि-	॥ पाका	राधाकान्तदेव-	॥ राक
	(या स्मृ.)	जैमिनि-	॥ पान्या	रावण-	॥ रा
भौषण्यम-	॥ भौष	ज्ञानेन्द्रमरस्वती-	॥ जै जत्रा	रुद्रमणस्वरूप-	॥ ल
	(या स्मृ.)	गाल्य-	॥ पाविन	वरहबि-	॥ निस
कट-	॥ क., कट,	गारानाथ-	॥ तात्रा	बर्धमान-	॥ पागम.
	काठ	भित्तिरि-	॥ बाच	बाधस्तति-	॥ बाच
कच-	॥ क, कचारा		॥ तै, तैआ,	बाधननेव-	॥ का मा
कनिष्ठ-	॥ क.	तैट्टि-	॥ तैत्रा	घामन-	॥ पाका
कल्पव-	॥ कच		(या स्मृ.)	वाध्यायणि-	॥ वाध्या
	(या स्मृ.)	द्वयानन्द-	॥ द		(या स्मृ.)
कात्यायन-	॥ पात्र,	दुयं-	॥ दु.	विश्वधनु-	॥ देत्र, वेस,
	काथी, माग	देवराजपञ्चन-	॥ दे		वेमा, वैप
कात्यायन-	॥ का	नारायण-	॥ पाउना.		वैष्ट प्रष्ट
कादर-	॥ काव	पनत्रनि-	॥ पाय	वैकटा(ऽऽन्यज)	
	(या स्मृ.)	पाणिनि-	॥ पा	माधव-	॥ वै, वैष्ट अ
कुपुमिन्-	॥ की	वैष्णव-	॥ वै	वैकटेश-	॥ वैक
कौम-	॥ कौम	वैष्टरमादि-	॥ कौ	शकर-	॥ श
	(या स्मृ.)		(या स्मृ.)	शङ्कराङ्गदुरङ्ग-	॥ शरा
		बह्मण-	॥ बा	शङ्कराङ्गदुरङ्ग-	॥ शन
				शत्रुघ्न-	(या स्मृ.)
				शाकटाव-	॥ मदी
					॥ पात्र, शा.
					(या स्मृ.)

शाकपुणि	तु शाक (या स्मृ)	शेतवनवासिन्	तु पाउथे	स्फोटायन-	तु स्फो (या स्मृ)
शाकश्य-	„ (या या स्मृ)	सत्यव्रतसामग्रमिन्	„ ससा	हमराज	„ वैको
शाखापन-	„ शाखा,	सातबलेकर-	„ सात	हरदच	„ पापम
	शाश, शाश्री	सायण	„ सा	हलपुध	„ दास
शान्तनवाचार्य	„ फि	सुखानन्द	„ शशि	हारिद्रविक-	„ हा (या स्मृ)
शौनक	„ श्रुता, शौ,	सेनक	„ से (या स्मृ.)		
	शौच, शौप्रा	स्कन्दस्वामिन्-	„ स्क		
श्रीनिवासावज्यन्	„ प स्व	स्वीलाह्वि-	„ स्वी (या स्मृ.)		

Arnold, E V	cf AG, AM	Grill, J	GA,	Rajwade, V K	RR.
Aufrecht, Th	AR	Hallebrandt, A	HL, HM	Renou L	RI
Avery, J	AVS	Jacob, Col G A	JC	Roth, R	R, PW, RW.
Barret, L C	BKA	Keith, A II	K, MK	Schmidt, R	SBW
Benfey, Th	BS	Kuhn, A	KZ,	Schroeder, L	Sch.
Bergaigne, A	BL	Langman, C R	L	Simon R.	SI
Bloch, J	BI	Ludwig, A	LR.	Stevenson, J	S
Bloomfield, M	B, BC, VV	Macdonell, A A	MG, MGS,	Thomas, F W	TV
Bohtlingk O	BW, PW		MK, MR,	Varma,	
Bolling, L G	PA		MVM	Siddheshwara	VPO
Brugmann, K	BDG	Meillet, A	MGC	Vendryes, J	MGC
Caland, W	C	Monier		Venkata su	
Chatterjee S K	COB	Williams, M	MW	bblab, A	VVS
Choudhry, T	CA	Müller, Max	M, MV	Wackernagel, J	WAG
Delbruck, H	DAS	Negellein, J	PA.	Walde, A	WW
Edgerton, F	VV	Nelbser, W.	NW	Weber A	Web
Florenze, C A	F	Oertel H	OK.	Whitney, W D	W, WG, WI, RW, WRS.
Geldner, J. F	G, GG, GK,	Oldenburg H	ORN	Wilson, H H	Wil
	GRV PG	Peterson, P	PR.	Woolner, A C	WIP.
Grassmann H	GR GW	Pischel, R	PG	Wust, W	WWA
Griffith, R. P H	GrL	Pokorny, J	WW	Zimmer, H	ZA

(ग) सामान्या (General)

१	अकारचन	अध्या	अध्याय-	अ/या	अध्यायानुकोदय-
२	अक्षिचन	अमा	अध्यायभाषा-(ममL)	आन	अध्याय-दाधम-साहकरण
३	अक्षुचन	अव	अध्यायी-(नभा)	अभा	अध्यायी-(नभा)
अदा	अदादिगाय	अव्य	अध्याय-	इन्द्र	अध्याय इन्द्रियम् (=पद टि)
अर	अरये इष्टय- (इदा)	अय	अध्यायभाषामास-	इय	अदिदायुगायि-ममरुन-
	(=अद)	आधि	अध्यायभाषा-विज्ञापि (अम)	उ	अध्याय-विज्ञापि-
अय	अध्याय-(ममा)	आम	अध्याय-विज्ञापि	उर	अध्याय-विज्ञापि
अमि	अध्याय-विज्ञापि-(ममा-वन)				

उभा = उपयु आगामुक- (=वैतु गण)	कृन्-प्रभ्व = कृत्प्रभ्व	द्र = द्रष्टव्य- (= व्या-)
उदि = उदिया- (= नभा)	कृत्प्रभ्व = कृत्प्रकृतिस्वर-	द्रवि = शविडभापा-
उप = उत्तरपद-	क्रि = क्रिया- (= परक) पद-	द्रस = द्रन्दसमास-
उपप्रभ्व = उत्तरपदप्रकृतिस्वर-	क्रिवि = क्रियाविशेषण-	द्रि = द्वितीया- (= विभक्ति-)
उपु = उत्तमपुष्प-	कृत् = कृत्प्रदिगण-	द्रिड = द्वयन्तरीय-उत्तर-
उभ = उभयपद- (= दिन्-)	र = राखड-	द्रिउटि = " " टिप्पण-
उम = उपपदसमास-	ग = गति-	(= द्विड टि)
उस = उपसख्यान-, उपसख्येय-	गद्र = गत-द्रष्टव्य- (= व्या- = यद्र)	द्रिउटिदि = " " " " दिशा
पुड = एकान्तरीय-उत्तर-	गटि = गत-टिप्पण- (= यद्र टि)	(= द्विड टि दि)
पुडड = (अनकवे सति) एकान्त-	गपु = गत-पूर्व-	द्रितीस = द्वितीयात्पुरुषसमास-
एउटि = एकान्तरीय-उत्तर-	गपूटि = गतपूर्व- टिप्पण-	द्रिपु = द्वयन्तरीय-पूर्व-
टिप्पण- (= एउ टि)	(= गपु टि)	द्रिपूटि = द्वयन्तरीय-पूर्व-टिप्पण-
एउटिदि = एकान्तरीयोत्तरस्य टिप्प-	गपूदि = गतपूर्वस्य दिशा (= गपु, दि)	(= द्विपु टि)
णस्य दिशा (= एउ टि दि)	गस = गतिममास-	द्रिपूटिदि = " " " दिशा
पुपु = एकान्तरीय-पूर्व-	गस्व = गति-स्वर-	(= द्विपु टि दि)
पपूटि = एकान्तरीय-पूर्व-	गुज = गुन्नातो- (= नभा)	द्रिस = द्विगुसमास-
टिप्पण- (= पपु टि)	च = चतुर्थी- (= विभक्ति-)	धा = धातु-
पपूटिदि = एकान्तरीयपूर्वस्य टिप्पणस्य	चम = चतुर्थीत्पुरुषसमास-	धास्व = धातु-स्वर-
दिशा (= पपु टि दि)	चु चुग = चुपदिगण-	न = नपुसक-
एपुदि = एकान्तरीयस्य पूर्वस्य	छ = छदोत्पादिगण-	नभा = नवीना-, भारती- (= भापा-)
दिशा (= एपु दि)	टि = टिप्पण	ना = नामपद- (= नाप)
एपुदि = एकान्तरीयस्य पूर्वस्य	टिटि = टिप्पण- (अनेकवे सति)	नाड = नान्तरीय- + उत्तर-
दिशा (= एपु दि)	त = तत्र	नाडड = (अनेकवे सति) नान्तरीय-
एपुदि = (अनेकवे गति) एकान्त-	तना = तनादिगण-	+ उत्तर-
रीय-पूर्व-	तय = तद यथा (= ए गु)	नाडटि = नान्तरीयोत्तर- टिप्पण-
एपुदि = एव-स्थित-	तस = तत्पुरुषसमास-	(= नाड टि)
ओ = औपम र्थ-	तु = तुलनीय- (= या- = cf)	नाडटिदि = नान्तरीयोत्तरस्य टिप्पणस्य
ओम = औपमार्ग-अवयव	तुति = तुलनीय-टिप्पण (= तु टि)	दिशा (= नाड टि दि)
ओप = औपमार्ग-	तुदा = तुदादिगण-	नाडदि = नान्तरीयोत्तरस्य दिशा
क = कश्चित्	तु = तुलनीया- (= विभक्ति-)	(= नाड, दि)
कपुदा = कपुदादिगण-	तुतग = तुल्य	नापा = नामधातु
का = कर्म- (= परक) पद-	तुम = तुलनीयान्पुरुषसमास-	नाप = नाम- (= परक) पद-
कपु = कर्मपद- (= य-)	त्रिड = त्रयन्तरीय-उत्तर-	नापु = नातरीय-पूर्व-
कपु = कर्मपद- (= य-)	त्रिपु = त्रयन्तरीय-पूर्व-	नापुड = (अनेकवे गति) नातरीय-
कपु = कर्मपद- (= य-)	त्रिपू = " " टिप्पण-	पूर्व-
कपु = कर्मपद- (= य-)	(= त्रिपु टि)	नापुदि = नातरीयपूर्व-टिप्पणस्य
कपु = कर्मपद- (= य-)	दस = दशति	(= नापु टि)
कपु = कर्मपद- (= य-)	दि = दिग्-	नापुदिदि = नातरीयपूर्व-टिप्पण-
कपु = कर्मपद- (= य-)	दिवा = दिवादिगण-	दिशा (= नापु टि दि)

नापूदि. = नात्तरीयपूर्व-दिशा (=नापू.दि.)	प्रा. = प्रातिपत्त्य- (सामान्येन)	यक्र. = यथाक्रम-
नापूसं. = नापू. सं.	प्राकृ. = प्राकृत- (मभा.)	यत्तु. = यथास्थानं तुलनीय- (या-) (=यस्या. तु.)
नापूश. = नापू. शब्द-	प्राप्र. = प्रासङ्गिक-प्रत्यय-, °न्धीय-	यटि. = यथास्थानं टिप्पण- (=यस्या. टि.)
नि. = निपात-	प्राति. = प्रातिपदिक-	यद्. = यथास्थानं द्रष्टव्य- (व्या-)
निसा. = निर्णयसागर-संस्करण-	प्राभा. = प्राचीना, भारती- (भाषा-)	यनि. = यथा प्रम. निर्दिष्ट- (प्र-)
नेपा. = नेपाली- (नभा.)	प्रास. = प्रासमास-	यमुपा. = यथामुदितपाठ-
नैप्र. = नैसर्गिक-प्रक्रिया-	प्रास. = प्रासमास-	यस्य. = यथास्थान-
पं. = पञ्चमी- (विभक्ति-)	प्रास. = प्रासमास-	यस्यि. = यथास्थित-
पंस. = पञ्चमोत्तरपुरुषमास-	प्रास. = प्रासमास-	योड. = योग्यक्रियाद्येप-प्रयोजक- + उपसर्ग-
पंजा. = पंजाबी- (नभा.)	प्रास. = प्रासमास-	रुधा. = रघादिगण-
पर. = परस्मैपद- (°दिच्-)	प्रास. = प्रासमास-	रू. = रूप-
परि. = परिशिष्ट- (प्रवृत्तप्रयोग-)	प्रास. = प्रासमास-	रा. = वाक्यान्वय-
पा. = पाठ-	प्रास. = प्रासमास-	वि. = विरोध- (= विप.)
पाप्र. = पाणिनीयप्रक्रिया-	प्रास. = प्रासमास-	विग. = विशेष- (विप.)
पासे. = पाठभेद-	प्रास. = प्रासमास-	विप. = विशेषण (परक) रद-
पार. = पारसी- (ईरानी-भाषा-)	प्रास. = प्रासमास-	विभ. = विभक्ति-
पाली. = पाली- (मभा.)	प्रास. = प्रासमास-	विशे. = विशेष्यपद-
पुं. = पुंलिङ्ग-	प्रास. = प्रासमास-	विशेवि. = विशेष्यगमित-विशेषण-
पुण्यि. = पुण्यिका- (= colo- phen)	प्रास. = प्रासमास-	विस्व. = विभक्तिस्वर-
पू. = पूर्ववर्तिन्-	प्रास. = प्रासमास-	वैतु. = वैतरीत्येन तुलनीय- (या-)
पूप. = पूर्वपद-	प्रास. = प्रासमास-	वैसं. = वैपत्तिक-संज्ञापद- (=वैसं.)
पूपप्रस्व. = पूर्वपदप्रवृत्तिस्वर-	प्रास. = प्रासमास-	वैसं. = वैदिक-संज्ञापद-
पूप. = (अनेकत्वे सति) पूर्ववर्तिन्-	प्रास. = प्रासमास-	व्यमं. = व्यङ्ग्य- (= व्यङ्ग्य-)
पृ. = पृष्ठ-	प्रास. = प्रासमास-	व्यज. = व्यञ्जना- (नभा.)
पृष्ठ. = (अनेकत्वे सति) पृष्ठ-	प्रास. = प्रासमास-	शौर. = शौ (गनी-मभा.)
प्र. = प्रत्यय-	प्रास. = प्रासमास-	धु. = ध्रुति- (textual occurrence),
प्रम. = प्रवृत्तप्रत्यय- (°न्धीय-प्रत्यय- इह प्रम. (= वैप. वा तदीय- वा)	प्रास. = प्रासमास-	ध. = धर्मा- (विभक्ति-)
प्रध. = प्रथमा- (विभक्ति-)	प्रास. = प्रासमास-	ध. = धर्म- (= धर्म-)
प्रपा. = प्रपञ्च-पाठ-	प्रास. = प्रासमास-	
प्रपा. = प्रपाठक-	प्रास. = प्रासमास-	
प्रपु. = प्रथमपुरुष-	प्रास. = प्रासमास-	
प्रभू. = °प्रभूति-	प्रास. = प्रासमास-	
प्रस्ता. = प्रस्तावना- (प्रास्ताविक-प्रस्ता- वनादी-संज्ञाऽभावे प्रम.)	प्रास. = प्रासमास-	
प्रत्य. = प्रत्यय- (= प्रत्यय-)	प्रास. = प्रासमास-	

स	=संज्ञा	सप	=संज्ञा(परक)पद-	रुना	=साधारण-नामन् (common noun)
स	=संज्ञा	सपा	=संज्ञा पाठ-	सासस्व	=सास्व
स	=संज्ञा (=सपा)	सप्र	=समान प्रकरण-	सास्व	=साधारणसमास स्वर-
सक्षे	=संज्ञा इत्याख्या मिहस्य प्रकरणम्, कथितं सन्नेपविशेष ।	सत्यु	=समान-व्युत्पत्तिक- (cognate)	सि	=सिधी (नमा)
सटि	=संज्ञा-विशेष-	सद्यु	=समानव्युत्पत्ति (co text tual)	स्य	=स्यल (textual occurrence)
सना	=सर्वनामन्-	सम	=समीक्षापुष्ट समास	स्वा	=स्वादिगण
सनि	=समाननिष्पत्तिक- (homo formative)	सस्य	=समान-स्य-	स्वाभ	=स्वाभ-प्रधान, अव्यय-
सस	=समीक्षा-विशेष-	साधा	=साधारणबोध-	स्वाप्र	=स्वाभ-प्रधान
				हि	=हिदी (नमा)

Abb	=Abbreviations (प्रम)	Fr	=French		the work cited
abb	=abbreviation	Germ	=German	p, pp	=Page pages
Ar	=Arabic	Gk	=Greek	Pers	=Persian
Arm	=Armenian	Goth	=Gothic	Port	=Portuguese
art	=article	Heb	=Hebrew	Pre	=Preface
BL	=Bibliotheca Indica	H. G	=High German	Pruss	=Prussian
Bob	=Bohemian	IA	=Indo Aryan	q v	=quod vide 'which see'
Bret	=Breton	Ice	=Icelandic	RC	=Ready Reference Charts (प्रम)
cf	=confer, compare	id	=idem the same	Rom	=Romane
ch	=chapter	IE	=Indo European	Russ	=Russian
ed	=edited edition, editor	ie	=id est, 'that is'	Sax	=Saxon
e g	=example gratia for example	Intro	=Introduction	Sec	=Section
Eng	=English	Ion	=Ionic	Slav	=Slavonic
Eur	=European	Ir	=Iranian	trans	=translation trans lator, translated
f	=(and the) follow ing	Iri	=Irish	v	=vide, 'see'
ff	=f (plural)	Lat	=Latin	v s	=versus, 'against'
fn	=footnote, footnotes	Lith	=Lithuanian	v s v.	=vide sub voce 'see under the word
		Ms	=Manuscript	Zd	=Zend
		Mss	=Manuscripts		
		Nor	=Norse		
		O	=Old		
		Op cit.	=Opere citato 'in		

(घ) संज्ञापाठ प्रकरण (Method of reading abbreviations)

एते संज्ञा इह बाध मूलभागे च विष्णुभागे चामयत्र प्रयुज्यन्ते । मूलभाग तावद् प्रथीया एव गणना प्रयुज्यत, विष्णुभाग ॥ ते चारुते चेति मूलच इव भवति क्षीयभागेभेदेन संज्ञेरीयभेदप्रयोगभेद । अथ संज्ञेरीयभागादनुगतेः समय मूलभागे च विष्णुभाग ॥ गणना पूरयिवा पूरयिवा च यथाप्रकरण विमर्शितयिवा याजयिवा च पठनीया भवति । एव स्थितपरिमन् संज्ञेरीयभागाधारेण तपाठप्रकारस्वरूपे, मूलभागाधारेण गणनायां तावत् सर्वत्र गणनेयकचक्रनाययोग एव प्रयाग प्राकराधिक्यता भवति इति निर्दिशितसदीया विमर्श भवति, तावत् ॥ > न (४, २, १, ४ = ४भेदे द्वितीये मण्डले प्रथमे सूक्ते चतुर्थे मन्त्रे) ।

टिप्पणभागीयानां संज्ञेयाणां तु यथा प्रकरणातुरोधतो नानाविभक्तियोगैः प्रयोगोऽभ्युदः स्यात्, तथाऽसाविदानीं टिप्पणद्वयोसंज्ञेरीयेण तत्तद्विभक्तियोगेन, विस्पष्टबोधसौकर्यार्थं मध्येटिप्पणप्रयुक्ततत्संज्ञेरीयशान्दिकपर्यायाऽनुवादसनायितेन सता, निर्दिश्यते—

पूर्तिविभक्तियोगात्पूर्वाऽवस्था

४५२^०) दकारादुत्तरमीकारोऽपि पञ्चते [तु. मै. प्रथ. मंदि., मा. का. मधु. स्थ. (= नाउ. रु.) च] । उ म. च (मा.) सा. च (का.) √अद् इत्यस्य शुद्धं वा लुप्तगिरकं वा वृत्तमाहुः [तु. PW. १ वैतु. मा. सा. रु. च (तै.) यनि. इति (तु. काथौ. [५, १०, १२] प्रकृताञ्ज जपाद् पूर्ववर्तिनो यजुषोऽवदान-होमे विधानं कुर्वन्] । यद्वा दकारस्य स्थाने धकार एव मौलिकः स्यात् (तु. संदि. मै १, १०, ४; क ८, १०) इति कृत्वा नेदं यनि. न वा √अद् इत्यस्य वृत्तं किं तर्हि < अव/चा इति द्र. ।

५०४^६) वस. पूषप्रख. (पा ६, २, १) । नाउउ. व्यु. औप. द्र. । पूष. √१अश् > 'अश्- इति अश्वि- (यद्.) इत्येतदीयस्य पूष. पर्यायः द्र. । उप. च 'स्थिर- [√स्था + भावे किरिः प्र. (उ. पाउ १, ५२ [=मौश्वि 'स्पृ इति भावे किरिन्तः)] इति मैत्र. > 'थिर- इति द्र. [एरिथ. यनि. अश्विन् तात्पर्य-मिति भावः (उ. ['अश्वि- >] पंजा. टिस्ला, हिं. डीला [< 'अश्वि-])] ।

पूर्तिविभक्तियोगादुत्तराऽवस्था

४५२^१) × × × × × [तुलनीयानि मैत्रायणी-कृष्णयजुर्वेदसंहितागृणिषु संस्कृट्टिप्पणानि, माष्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहितायाः कारवशुकृष्णयजुर्वेदसंहितायाश्च समानश्रुतिनी स्थले (= इह कोष] नान्तरीयोत्तर रूपं) ×] । उवतो महीधरश् × माष्यान्दिनशुक्लयजुर्वेद-संहितायां सायणश् × (कस्यवशुकृष्णयजुर्वेदसंहितायां) × × × × × × × [तुलनीयः (St.) Petersburg Wörterbuch (इति कोष-विशेषः) ; वैपरीत्येन तुलनीयं भास्करस्य, सायणस्य, कोषस्य × (वैतिरीयकृष्णयजुर्वेदसंहितायां [= तदीय-माष्यादिषु प्रकटितं मतम्]) यथानिर्दिष्टम् × (तुलनीयः कारायनः [= सामर्थ्यात् संज्ञेरीयो योगविभागो भवति] श्रौतसूत्रे [× × ×] × × × × × × ×)] । × × × × × × × (तुलनीये संस्कृट्टिप्पणे मैत्रायणकृष्णयजुर्वेदसंहितायां × × × [च] कपिष्ठल-कृष्णयजुर्वेदसंहितायां × × [च]) × × × × यथा-निर्दिष्टं × धातोर × × × × × × × °उपपञ्चाद् × धातोर विष्पञ्चम् × इष्टव्यम् ।

५०४^६) बहुव्रीहिसमासे पूर्वपदप्रकृतिस्वरः (पाणि-नीयसूत्रम् × × × [= इह इष्टव्यम्]) नान्तरीयोत्तरोत्तराणां वृणुपञ्चाद् औपयिकं इष्टव्यम् । पूर्वपदं धातोर × इत्यग्रे निष्पन्नपक्षरूपनिकं प्रातिपदिकम् × × (यथा-स्थानं इष्टव्यस्य [= सामर्थ्यात् वमभेदो भवति]) × × पूर्वपदस्य × इष्टव्यम् । उत्तरपदं × औपकल्पनिकं प्राति-पदिकं × [(भवति) धातुः × च (अन सामर्थ्यात् × इत्यस्य स्थाने चकारद्वयं प्रयुक्तं भवति)] × × प्रत्यय-श्च [तुलनीयं पाणिनीयव्याकरणाद्यमुष्णादिमूयं × × [भवति मौलिकप्रत्ययिताद् औपकल्पनिको धातुः × × × ×]] × नैकप्रक्रियायां विपरिणतं (वद्) × औपकल्पनिकं प्रातिपदिकं × × इष्टव्यम् [एवंस्थिते यथानिर्दिष्टम् × × × × (तुल्य [औपकल्पनिकात् प्रातिपदिकाद् × इत्यतः विपरिणतं] पंजाबी-भाषायां × हिंदी-भाषायां [औपकल्पनिकस्य प्रातिपदिकस्य × इत्यस्य विपरिणामः])] ।

१ × इति विह्वानीयानि शब्दरूपाणि सुस्पष्टं पठितानि यन्तानि कृत्वा तानि नेह पुनर्निर्देशं भजन्ते ।

आशुपरामर्शिका-चित्राणि (Ready-Reference.Charts)

१. कौशुमसामवेदीय-स्थलाङ्कन-संवादनम्

पुनर्कोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः			प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः			प्राचीनम् द्वयङ्कः प्रकारः			पुनर्कोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः			प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः			प्राचीनम् द्वयङ्कः प्रकारः			
आचिर-	मंत्र-		आचिर-	प्रपाठक- अर्थ- दशति-	मंत्र-	आध्याय- खंड-	मंत्र-		आचिर-	मंत्र-		आचिर-	प्रपाठक- अर्थ- दशति-	मंत्र-	आध्याय- खंड-	मंत्र-		
१	१-१०		१	१	१	१-१०	१	१-१०	१	१-१०		१	१	१	१-१०	१	१-१०	
"	११-२०		"	"	२	१-१०	"	२	१-१०	"		"	"	२	१-१०	"	२	१-१०
"	२१-३०		"	"	३	१-१०	"	३	१-१०	"		"	"	३	१-१०	"	३	१-१०
"	३१-४०		"	"	४	१-१०	"	४	१-१०	"		"	"	४	१-१०	"	४	१-१०
"	४१-५०		"	"	५	१-१०	"	५	१-१०	"		"	"	५	१-१०	"	५	१-१०
"	५१-६२		"	"	२ (६)	१-१०	"	६	१-१०	"		"	"	२ (६)	१-१०	"	६	१-१०
"	६३-७२		"	"	२ (७)	१-१०	"	७	१-१०	"		"	"	२ (७)	१-१०	"	७	१-१०
"	७३-८०		"	"	३ (८)	१-१०	"	८	१-१०	"		"	"	३ (८)	१-१०	"	८	१-१०
"	८१-९०		"	"	४ (९)	१-१०	"	९	१-१०	"		"	"	४ (९)	१-१०	"	९	१-१०
"	९१-९६		"	"	५ (१०)	१-१०	"	१०	१-१०	"		"	"	५ (१०)	१-१०	"	१०	१-१०
"	९७-१०६		"	"	२	१-१०	"	११	१-१०	"		"	"	२	१-१०	"	११	१-१०
"	१०७-११४		"	"	३	१-१०	"	१२	१-१०	"		"	"	३	१-१०	"	१२	१-१०
"	११५-१२४		"	"	४	१-१०	"	१३	१-१०	"		"	"	४	१-१०	"	१३	१-१०
"	१२५-१३४		"	"	५	१-१०	"	१४	१-१०	"		"	"	५	१-१०	"	१४	१-१०
"	१३५-१४४		"	"	२ (६)	१-१०	"	१५	१-१०	"		"	"	२ (६)	१-१०	"	१५	१-१०
"	१४५-१५४		"	"	२ (७)	१-१०	"	१६	१-१०	"		"	"	२ (७)	१-१०	"	१६	१-१०
"	१५५-१६४		"	"	३ (८)	१-१०	"	१७	१-१०	"		"	"	३ (८)	१-१०	"	१७	१-१०
"	१६५-१७४		"	"	४ (९)	१-१०	"	१८	१-१०	"		"	"	४ (९)	१-१०	"	१८	१-१०
"	१७५-१८४		"	"	५ (१०)	१-१०	"	१९	१-१०	"		"	"	५ (१०)	१-१०	"	१९	१-१०
"	१८५-१९३		"	"	२	१-१०	"	२०	१-१०	"		"	"	२	१-१०	"	२०	१-१०
"	१९४-२०३		"	"	३	१-१०	"	२१	१-१०	"		"	"	३	१-१०	"	२१	१-१०
"	२०४-२१३		"	"	४	१-१०	"	२२	१-१०	"		"	"	४	१-१०	"	२२	१-१०
"	२१४-२२३		"	"	५	१-१०	"	२३	१-१०	"		"	"	५	१-१०	"	२३	१-१०
"	२२४-२३३		"	"	२ (६)	१-१०	"	२४	१-१०	"		"	"	२ (६)	१-१०	"	२४	१-१०
"	२३४-२४३		"	"	२ (७)	१-१०	"	२५	१-१०	"		"	"	२ (७)	१-१०	"	२५	१-१०
"	२४४-२५३		"	"	३ (८)	१-१०	"	२६	१-१०	"		"	"	३ (८)	१-१०	"	२६	१-१०
"	२५४-२६३		"	"	४ (९)	१-१०	"	२७	१-१०	"		"	"	४ (९)	१-१०	"	२७	१-१०
"	२६४-२७३		"	"	५ (१०)	१-१०	"	२८	१-१०	"		"	"	५ (१०)	१-१०	"	२८	१-१०
"	२७४-२८३		"	"	२	१-१०	"	२९	१-१०	"		"	"	२	१-१०	"	२९	१-१०
"	२८४-२९३		"	"	३	१-१०	"	३०	१-१०	"		"	"	३	१-१०	"	३०	१-१०

X

X

X

X

[१.]

एतत्कोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः				प्राचीनः चतुरङ्कः प्रकारः				एतत्कोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः				प्राचीनः चतुरङ्कः प्रकारः			
आचिक-	मंत्र-	आचिक-	प्रपाठन- स्थ-	सूक्त-	मंत्र-	आचिक-	प्रपाठन- स्थ-	सूक्त-	मंत्र-	आचिक-	मंत्र-	आचिक-	प्रपाठन- स्थ-	सूक्त-	मंत्र-	आचिक-	प्रपाठन- स्थ-	सूक्त-	मंत्र-
२	१-३	२	१	१	१-३	२	१	१	१-३	२	१०५-१०७	२	१	१	१-३	२	१	१	१-३
"	४-६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१०८-११०	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	७-९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१११-११३	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	१०-१२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	११४-११६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	१३-१५	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	११७-११८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	१६-१८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	११९-१२१	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	१९-२१	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१२२-१२४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	२२-२४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१२५-१२७	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	२५-२६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१२८-१३०	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	२७-२९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१३१-१३३	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	३०-३१	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१३४-१३६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	३२-३४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१३७-१३९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	३५-३६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१४०-१४२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	३७-३८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१४३-१४५	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	३९-४१	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१४६-१४८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	४२-४३	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१४९-१५१	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	४४-४६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१५२-१५४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	४७-४९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१५५-१५८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	५०-५२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१५९-१६०	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	५३-५४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१६१-१६२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	५५-५७	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१६३-१६४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	५८-५९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१६५-१६७	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	६०-६२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१६८-१७०	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	६३-६५	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१७१-१७३	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	६६-६८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१७४-१७६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	६९-७१	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१७७-१७९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	७२-७४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१८०-१८२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	७५-७७	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१८३-१८५	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	७८-८०	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१८६-१८८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	८१-८३	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१८९-१९१	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	८४-८६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१९४-१९६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	८७-८९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	१९७-१९९	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	९०-९२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	२००-२००	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	९३-९५	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	२०३-२०५	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	९६-९८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	२०६-२०८	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	९९-१००	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	२०९-२११	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	१०१-१०२	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	२१२-२१३	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३
"	१०३-१०४	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३	"	२१४-२१६	"	"	"	१-३	"	"	"	१-३

पुस्तकोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः		प्राचीनम् चतुरङ्कः प्रकारः		पुस्तकोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः		प्राचीनम् चतुरङ्कः प्रकारः	
आधिक्यं मंत्रं	मंत्रं	आधिक्यं प्रपाठकं अर्थं संज्ञं मंत्रं	मंत्रं	आधिक्यं प्रपाठकं अर्थं संज्ञं मंत्रं	मंत्रं	आधिक्यं प्रपाठकं अर्थं संज्ञं मंत्रं	मंत्रं	आधिक्यं प्रपाठकं अर्थं संज्ञं मंत्रं	मंत्रं	आधिक्यं प्रपाठकं अर्थं संज्ञं मंत्रं	मंत्रं
२ २१७-२१८	२ २ २ १३ १-२	२ २ २ १३ १-२	१-२	४ ४ ३ १-२	२ २ ४ १-३ ४ ३	२ ३ २ १० १-३	१-३	६ २ ४ १-३	१-३	६ २ ४ १-३	१-३
२ २१९-२२१	२ २ २ १४ १-३	२ २ २ १४ १-३	१-३	५ १ १-३	२ २ ४ ४-३ ४ ६	२ २ २ ११ १-३	१-३	४ १ १-३	१-३	४ १ १-३	१-३
२ २२२-२२४	२ २ २ १५ १-३	२ २ २ १५ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ७-३ ४ ८	२ २ २ १२ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २२५-२२७	२ २ २ १६ १-३	२ २ २ १६ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ९-३ ५ १	२ २ २ १३ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २२८-२२९	२ २ २ १७ १-३	२ २ २ १७ १-३	१-३	४ १ १-३	२ ४ २-३ ५ ४	२ २ २ १४ १-३	१-३	५ १ १-३	१-३	५ १ १-३	१-३
२ २३०-२३२	२ २ २ १८ १-३	२ २ २ १८ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ५-३ ५ ७	२ २ २ १५ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २३३-२३५	२ २ २ १९ १-३	२ २ २ १९ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ८-३ ६ ०	२ २ २ १६ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २३६-२३८	२ २ २ १ १-३	२ २ २ १ १-३	१-३	५ १ १-३	२ ४ ९-३ ६ २	२ २ २ १७ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २३९-२४१	२ २ २ २ १-३	२ २ २ २ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ६-३ ६ ५	२ २ २ १८ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २४२-२४४	२ २ २ ३ १-६	२ २ २ ३ १-६	१-६	३ १-६	२ ४ ६-३ ६ ८	२ २ २ १९ १-३	१-३	४ १-३	१-३	४ १-३	१-३
२ २४८-२५३	२ २ २ ४ १-६	२ २ २ ४ १-६	१-६	२ १-६	२ ४ ९-३ ७ १	२ २ २ २० १-३	१-३	५ १-३	१-३	५ १-३	१-३
२ २५४-२५६	२ २ २ ५ १-३	२ २ २ ५ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ७-३ ७ ४	२ २ २ २१ १-३	१-३	७ १-३	१-३	७ १-३	१-३
२ २५७-२५९	२ २ २ ६ १-३	२ २ २ ६ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ७-३ ७ ७	२ २ २ २२ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २६०-२६२	२ २ २ ७ १-३	२ २ २ ७ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ८-३ ८ ०	२ २ २ २३ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २६३-२६५	२ २ २ ८ १-३	२ २ २ ८ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ८-३ ८ ३	२ २ २ २४ १-३	१-३	७ १-३	१-३	७ १-३	१-३
२ २६६-२६८	२ २ २ ९ १-३	२ २ २ ९ १-३	१-३	४ १-३	२ ४ ८-३ ८ ६	२ २ २ २ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २६९-२७१	२ २ २ १० १-३	२ २ २ १० १-३	१-३	४ १-३	२ ४ ८-३ ९ ६	२ २ २ ३ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २७२-२७३	२ २ २ ११ १-३	२ २ २ ११ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ७-३ ९ ६	२ २ २ ४ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २७४-२७६	२ २ २ १२ १-३	२ २ २ १२ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ७-३ ९ ९	२ २ २ ५ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २७७-२७९	२ २ २ १३ १-३	२ २ २ १३ १-३	१-३	५ १-३	२ ४ ११-३ १३	२ २ २ ६ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २८०-२८२	२ २ २ १४ १-३	२ २ २ १४ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ १४-३ १६	२ २ २ ७ १-३	१-३	४ १-३	१-३	४ १-३	१-३
२ २८३-२८४	२ २ २ १५ १-३	२ २ २ १५ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ १७-३ १९	२ २ २ ८ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २८५-२८७	२ २ २ १६ १-३	२ २ २ १६ १-३	१-३	६ १-३	२ ४ २०-३ २३	२ २ २ ९ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २८८-२८९	२ २ २ १७ १-३	२ २ २ १७ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ २३-३ २५	२ २ २ १० १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २९०-२९२	२ २ २ १८ १-३	२ २ २ १८ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ २६-३ २८	२ २ २ ११ १-३	१-३	४ १-३	१-३	४ १-३	१-३
२ २९३-२९५	२ २ २ १९ १-३	२ २ २ १९ १-३	१-३	५ १-३	२ ४ २९-३ ३०	२ २ २ १२ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
२ २९६-२९८	२ २ २ २० १-३	२ २ २ २० १-३	१-३	७ १-३	२ ४ ३१-३ ३३	२ २ २ १३ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
२ २९९-३०१	२ २ २ २१ १-३	२ २ २ २१ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ३४-३ ३६	२ २ २ १४ १-३	१-३	५ १-३	१-३	५ १-३	१-३
३ ३०२-३०४	२ २ २ २२ १-३	२ २ २ २२ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ३७-३ ३९	२ २ २ १५ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
३ ३०५-३०७	२ २ २ २३ १-३	२ २ २ २३ १-३	१-३	६ १ १-३	२ ४ ४०-३ ४२	२ २ २ १६ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
३ ३०८-३१०	२ २ २ २४ १-३	२ २ २ २४ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ४३-३ ४५	२ २ २ १७ १-३	१-३	४ १-३	१-३	४ १-३	१-३
३ ३११-३१३	२ २ २ २५ १-३	२ २ २ २५ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ४६-३ ४८	२ २ २ १८ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
३ ३१८-३२४	२ २ २ २६ १-३	२ २ २ २६ १-३	१-३	२ १-३	२ ४ ४८-३ ५०	२ २ २ १९ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३
३ ३२५-३२८	२ २ २ २७ १-३	२ २ २ २७ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ४९-३ ५३	२ २ २ २० १-३	१-३	४ १-३	१-३	४ १-३	१-३
३ ३२९-३३१	२ २ २ २८ १-३	२ २ २ २८ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ५१-३ ५५	२ २ २ २१ १-३	१-३	५ १-३	१-३	५ १-३	१-३
३ ३३२-३३४	२ २ २ २९ १-३	२ २ २ २९ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ५४-३ ५६	२ २ २ २२ १-३	१-३	७ १-३	१-३	७ १-३	१-३
३ ३३५-३३७	२ २ २ ३० १-३	२ २ २ ३० १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ५७-३ ५९	२ २ २ २३ १-३	१-३	२ १-३	१-३	२ १-३	१-३
३ ३३८-३४०	२ २ २ ३१ १-३	२ २ २ ३१ १-३	१-३	३ १-३	२ ४ ६०-३ ६२	२ २ २ २४ १-३	१-३	३ १-३	१-३	३ १-३	१-३

एतत्कोपीयो व्यङ्ग्यः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्गः प्रकारः		प्राचीनः चतुरङ्गः प्रकारः		एतत्कोपीयो व्यङ्ग्यः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्गः प्रकारः		प्राचीनः चतुरङ्गः प्रकारः	
आचिक-	मंन-	आचिक-	मंन-	आचिक-	मंन-	आचिक-	मंन-	आचिक-	मंन-	आचिक-	मंन-
२	१५५-१५६	२०३	१०२	१६४	११२	२	१०६१-१०६३	२०३	१०२	१०१	११२
"	१५७-१५८	"	१०३	"	११२	"	१०६४-१०६५	"	१०३	"	११२
"	१५९-१६०	"	१०४	"	११२	"	१०६८-१०७०	"	१०४	"	११२
"	१६१-१६२	"	१०५	"	११२	"	१०७३-१०७४	"	१०५	"	११२
"	१६३-१६४	"	१०६	"	११२	"	१०७३-१०७४	"	१०६	"	११२
"	१६५-१६६	"	१०७	"	११२	"	१०७५-१०७६	"	१०७	"	११२
"	१६७-१६८	"	१०८	"	११२	"	१०७६-१०७७	"	१०८	"	११२
"	१६९-१७०	"	१०९	"	११२	"	१०७८-१०८०	"	१०९	"	११२
"	१७३-१७४	"	११०	"	११२	"	१०८१-१०८३	"	११०	"	११२
"	१७५-१७६	"	१११	"	११२	"	१०८४-१०८६	"	१११	"	११२
"	१७८-१८०	"	११२	"	११२	"	१०८७-१०८९	"	११२	"	११२
"	१८१-१८३	"	११३	"	११२	"	१०९०-१०९२	"	११३	"	११२
"	१८४-१८६	"	११४	"	११२	"	१०९३-१०९५	"	११४	"	११२
"	१८७-१८८	"	११५	"	११२	"	१०९६-१०९८	"	११५	"	११२
"	१८९-१९१	"	११६	"	११२	"	१०९९-११०१	"	११६	"	११२
"	१९३-१९४	"	११७	"	११२	"	११०२-११०४	"	११७	"	११२
"	१९५-१९६	"	११८	"	११२	"	११०५-११०७	"	११८	"	११२
"	१९८-१९९	"	११९	"	११२	"	११०८-१११०	"	११९	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२०	"	११२	"	११११-१११३	"	१२०	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२१	"	११२	"	१११४-१११६	"	१२१	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२२	"	११२	"	१११७-१११९	"	१२२	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२३	"	११२	"	११२०-११२२	"	१२३	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२४	"	११२	"	११२३-११२५	"	१२४	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२५	"	११२	"	११२६-११२८	"	१२५	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२६	"	११२	"	११२९-११३१	"	१२६	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२७	"	११२	"	११३२-११३४	"	१२७	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२८	"	११२	"	११३५-११३७	"	१२८	"	११२
"	१९९-१९९	"	१२९	"	११२	"	११३८-११४०	"	१२९	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३०	"	११२	"	११४१-११४३	"	१३०	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३१	"	११२	"	११४४-११४६	"	१३१	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३२	"	११२	"	११४७-११४९	"	१३२	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३३	"	११२	"	११५०-११५२	"	१३३	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३४	"	११२	"	११५३-११५५	"	१३४	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३५	"	११२	"	११५६-११५८	"	१३५	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३६	"	११२	"	११५९-११६१	"	१३६	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३७	"	११२	"	११६२-११६४	"	१३७	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३८	"	११२	"	११६५-११६७	"	१३८	"	११२
"	१९९-१९९	"	१३९	"	११२	"	११६८-११७०	"	१३९	"	११२
"	१९९-१९९	"	१४०	"	११२	"	११७१-११७३	"	१४०	"	११२

एतत्कोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः		प्राचीनम् चतुर्दशः प्रकारः		एतत्कोपीयो द्वयङ्कः प्रकारः		प्राचीनः पञ्चाङ्कः प्रकारः		प्राचीनम् चतुर्दशः प्रकारः						
आधिक-	मन्त्र-	आधिक-	प्रपठित- अर्थ- सूक्ति- मन्त्र-	आध्याय- संख्य- सूक्ति- मन्त्र-	आधिक-	मन्त्र-	आधिक-	प्रपठित- अर्थ- सूक्ति- मन्त्र-	आध्याय- संख्य- सूक्ति- मन्त्र-							
२	१५५-१५६	२	३	३७	१-२	१६	५	१-२	२	६	१	१-३	१०	१	१-३	
"	१५७-१५८	"	"	३८	१-२	"	"	२	१-२	"	"	२	१-३	"	"	१-३
"	१५९-१६०	"	"	३९	१-२	"	"	३	१-२	"	"	३	१-३	"	"	१-३
"	१६१-१६२	"	"	४०	१-३	"	"	४	१-३	"	"	४	१-३	"	"	१-३
"	१६३-१६४	"	"	४१	१-३	"	"	५	१-३	"	"	५	१-३	"	"	१-३
"	१६५-१६६	"	"	४२	१-३	"	"	६	१-३	"	"	६	१-३	"	"	१-३
"	१६७-१६८	"	"	४३	१-३	"	"	७	१-३	"	"	७	१-३	"	"	१-३
"	१६९-१७०	"	"	४४	१-३	"	"	८	१-३	"	"	८	१-३	"	"	१-३
"	१७१-१७२	"	"	४५	१-३	"	"	९	१-३	"	"	९	१-३	"	"	१-३
"	१७३-१७४	"	"	४६	१-३	"	"	१०	१-३	"	"	१०	१-३	"	"	१-३
"	१७५-१७६	"	"	४७	१-३	"	"	११	१-३	"	"	११	१-३	"	"	१-३
"	१७७-१७८	"	"	४८	१-३	"	"	१२	१-३	"	"	१२	१-३	"	"	१-३
"	१७९-१८०	"	"	४९	१-३	"	"	१३	१-३	"	"	१३	१-३	"	"	१-३
"	१८१-१८२	"	"	५०	१-३	"	"	१४	१-३	"	"	१४	१-३	"	"	१-३
"	१८३-१८४	"	"	५१	१-३	"	"	१५	१-३	"	"	१५	१-३	"	"	१-३
"	१८५-१८६	"	"	५२	१-३	"	"	१६	१-३	"	"	१६	१-३	"	"	१-३
"	१८७-१८८	"	"	५३	१-३	"	"	१७	१-३	"	"	१७	१-३	"	"	१-३
"	१८९-१९०	"	"	५४	१-३	"	"	१८	१-३	"	"	१८	१-३	"	"	१-३
"	१९१-१९२	"	"	५५	१-३	"	"	१९	१-३	"	"	१९	१-३	"	"	१-३
"	१९३-१९४	"	"	५६	१-३	"	"	२०	१-३	"	"	२०	१-३	"	"	१-३
"	१९५-१९६	"	"	५७	१-३	"	"	२१	१-३	"	"	२१	१-३	"	"	१-३
"	१९७-१९८	"	"	५८	१-३	"	"	२२	१-३	"	"	२२	१-३	"	"	१-३
"	१९९-२००	"	"	५९	१-३	"	"	२३	१-३	"	"	२३	१-३	"	"	१-३
"	२०१-२०२	"	"	६०	१-३	"	"	२४	१-३	"	"	२४	१-३	"	"	१-३
"	२०३-२०४	"	"	६१	१-३	"	"	२५	१-३	"	"	२५	१-३	"	"	१-३
"	२०५-२०६	"	"	६२	१-३	"	"	२६	१-३	"	"	२६	१-३	"	"	१-३
"	२०७-२०८	"	"	६३	१-३	"	"	२७	१-३	"	"	२७	१-३	"	"	१-३
"	२०९-२१०	"	"	६४	१-३	"	"	२८	१-३	"	"	२८	१-३	"	"	१-३
"	२११-२१२	"	"	६५	१-३	"	"	२९	१-३	"	"	२९	१-३	"	"	१-३
"	२१३-२१४	"	"	६६	१-३	"	"	३०	१-३	"	"	३०	१-३	"	"	१-३
"	२१५-२१६	"	"	६७	१-३	"	"	३१	१-३	"	"	३१	१-३	"	"	१-३
"	२१७-२१८	"	"	६८	१-३	"	"	३२	१-३	"	"	३२	१-३	"	"	१-३
"	२१९-२२०	"	"	६९	१-३	"	"	३३	१-३	"	"	३३	१-३	"	"	१-३
"	२२१-२२२	"	"	७०	१-३	"	"	३४	१-३	"	"	३४	१-३	"	"	१-३
"	२२३-२२४	"	"	७१	१-३	"	"	३५	१-३	"	"	३५	१-३	"	"	१-३
"	२२५-२२६	"	"	७२	१-३	"	"	३६	१-३	"	"	३६	१-३	"	"	१-३
"	२२७-२२८	"	"	७३	१-३	"	"	३७	१-३	"	"	३७	१-३	"	"	१-३
"	२२९-२३०	"	"	७४	१-३	"	"	३८	१-३	"	"	३८	१-३	"	"	१-३
"	२३१-२३२	"	"	७५	१-३	"	"	३९	१-३	"	"	३९	१-३	"	"	१-३
"	२३३-२३४	"	"	७६	१-३	"	"	४०	१-३	"	"	४०	१-३	"	"	१-३
"	२३५-२३६	"	"	७७	१-३	"	"	४१	१-३	"	"	४१	१-३	"	"	१-३
"	२३७-२३८	"	"	७८	१-३	"	"	४२	१-३	"	"	४२	१-३	"	"	१-३
"	२३९-२४०	"	"	७९	१-३	"	"	४३	१-३	"	"	४३	१-३	"	"	१-३
"	२४१-२४२	"	"	८०	१-३	"	"	४४	१-३	"	"	४४	१-३	"	"	१-३
"	२४३-२४४	"	"	८१	१-३	"	"	४५	१-३	"	"	४५	१-३	"	"	१-३
"	२४५-२४६	"	"	८२	१-३	"	"	४६	१-३	"	"	४६	१-३	"	"	१-३
"	२४७-२४८	"	"	८३	१-३	"	"	४७	१-३	"	"	४७	१-३	"	"	१-३
"	२४९-२५०	"	"	८४	१-३	"	"	४८	१-३	"	"	४८	१-३	"	"	१-३
"	२५१-२५२	"	"	८५	१-३	"	"	४९	१-३	"	"	४९	१-३	"	"	१-३
"	२५३-२५४	"	"	८६	१-३	"	"	५०	१-३	"	"	५०	१-३	"	"	१-३
"	२५५-२५६	"	"	८७	१-३	"	"	५१	१-३	"	"	५१	१-३	"	"	१-३
"	२५७-२५८	"	"	८८	१-३	"	"	५२	१-३	"	"	५२	१-३	"	"	१-३
"	२५९-२६०	"	"	८९	१-३	"	"	५३	१-३	"	"	५३	१-३	"	"	१-३

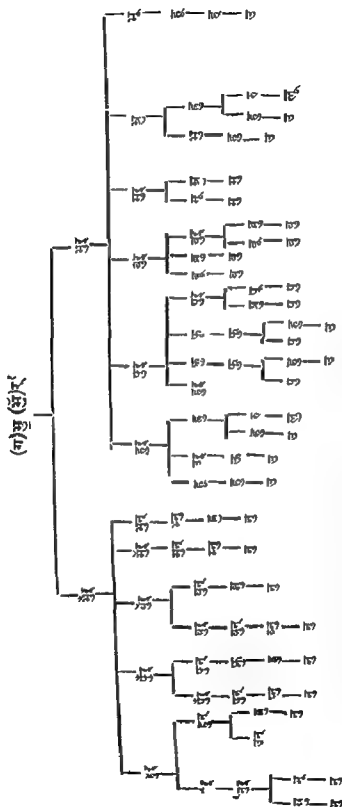
पुस्तकोपीयो द्वयङ्ग प्रकार	प्राचीन पञ्चाङ्ग प्रकार	प्राचीनश् चतुरङ्ग प्रकार	पुस्तकोपीयो द्वयङ्ग प्रकार	प्राचीन पञ्चाङ्ग प्रकार	प्राचीनश् चतुरङ्ग प्रकार
आचिन्- मनं	आचिन्- प्रपाठन- अर्थ- सूक्तं- मनं	आध्याय- खंड- सूक्तं- मनं	आचिन्- मनं	आचिन्- प्रपाठन- अर्थ- सूक्तं- मनं	आध्याय- खंड- सूक्तं- मनं
२ ११०४	२ ९ ० ३ १	२० ६ २ १	२ १११६-१११८	२ ९ २ १३ १-३	२० ७ ५ १-३
" ११०५	" " " ४ १	" " ३ १	" १११९-१२०१	" " ३ १ १-३	२१ १ १ १-३
" ११०६	" " " ५ १	" " ४ १	" १२०२-१२०४	" " " २ १-३	" " २ १-३
" ११०७	" " " ६ १	" " ५ १	" १२०५-१२०७	" " " ३ १-३	" " ३ १-३
" ११०८-११०९	" " " ७ १-३	" " ६ १-३	" १२०८-१२१०	" " " ४ १-३	" " ४ १-३
" १११०-१११२	" " " ८ १-३	" " ७ १-३	" १२११-१२१३	" " " ५ १-३	" " ५ १-३
" १११३-१११५	" " " ९ १-३	" " ८ १ १-३	" १२१४-१२१६	" " " ६ १-३	" " ६ १-३
" १११६-१११८	" " " १० १-३	" " ९ १-३	" १२१७-१२१९	" " " ७ १-३	" " ७ १-३
" १११९-११२१	" " " ११ १-३	" " १० १-३	" १२२०-१२२२	" " " ८ १-३	" " ८ १-३
" ११२२-११२४	" " " १२ १-३	" " ११ १-३	" १२२३-१२२५	" " " ९ १-३	" " ९ १-३

२. शंषा. RW इत्यार्थवर्णसंस्करणयोः स्थलाङ्कनसंवादनम्

शंषा <> RW	शंषा <> RW	शंषा <> RW
काण्ड- सूक्तं- मनं	काण्ड- सूक्तं- मनं	काण्ड- सूक्तं- मनं
७ ६ १-३	९ ७ १-१३ = ९ ६ १८-३०	१२ १० १-१५ = १२ ५ ४७-६१
" ७ १-३	" ८ १-९ = " ३ १-३९	" ११ १-१२ = " ६ २-७३
" ४ १	" ९ १-१० = " ४०-४४	१३ ४ १-१३ = १३ ४ १-१३
" ४७ १	" १० १-१० = " ४५-४८	" ५ १-८ = " १४-३१
" ७ १-३	" ११ १-१४ = " ४९-६२	" ६ १-७ = " २३-२८
" ७ १	" १२ १-६ = " ७ १-२६	" ७ १-७ = " २९-४५
" ७ १-३	" १३ १ २० = " ८ १-२२	" ८ १-६ = " ४६-५१
" ७ १	" १४ " = " ९ " "	" ९ १-५ = " ५२-५६
" ८ १-३	" १५ १-२८ = " १० १-२८	" १० १-२८ = १० २ १-४
" ८ १-१३	११ ३ १-३१ = ११ ३ १-३१	" ११ १-१८ = " ४ १-६
" ११ १-१०	" ४ १-१८ = " ३२-४९	" ५ १-१६ = " ५ १-७
" १३ १-८	" ५ १-७ = " ५०-५६	" ६ १-२६ = " ६ १-९
" १३ १-१६	१२ ५ १-६ = १२ ५ १-६	" १३ १-१४ = " १३ १-९
" १४ १-१६	" ६ १-५ = " ७-३१	" १४ १-१४ = " १४ १-१३
" १५ १-४	" ७ १-१६ = " १३-२७	१६ ५ १-१० = १६ ५ १-६
" ११-१०	" ८ १-१० = " २८-३८	" ८ १-३३ = " ८ १-२७
" ९ १-१०	" ९ १-८ = " ३९-४६	

३. प्रस्तुतकोपीय आधिपृष्टिको वैयुक्तिक-स्तम्भविभागः

(THE PAGE-PLAN OF THE ETYMO-GRAMMATICAL COLUMNS IN THE CONCORDANCE)				
गुण रूपा युग	छुवा	कृष्ण	युग	ममःस्तम्भ 5th Column
The holder black type	The smaller black	type	4th Column	
1मः स्तम्भः 1st Column	३यः स्तम्भः 3rd Column	४थः स्तम्भः 4th Column		
१. प्रतिपदार्थविशेषाः cross-referential entries.	x	x	x	x
२. उपसर्ग-व्यतिरिक्ता निपाताः anonominal prepositions & particles	→ समासस्य लक्षणाः compounds & secondary formations.	→ कृतः primary derivatives.	→ समासः compounds.	→ समासः compounds.
३. अव्ययिकनिर्देशादि स्व- यानि प्रातिपदिकानि unpelegreed declinables.	→ १. नामधातुः denominatives → २. समासः compounds. → ३. समानाधिकरणस्त- द्वितीयः homo-vocalic secondary derivatives	→ १. समासः compounds. → २. समानाधिकरणस्त- द्वितीयः homo-vocalic secondary derivatives	→ समासः compounds. → समासः compounds. → समासः compounds. → समासः compounds.	x x x x
४. उपसर्ग-गुणरूपा मूल- धातवः primary roots, simple as well as composite.	→ १. धातुः declinable derivatives. → २. अव्ययः कृतः indeclinable derivatives.	→ १. नामधातुः denominatives. → २. समासः compounds. → ३. समानाधिकरणस्त- द्वितीयः homo-vocalic secondary derivatives.	→ कृतः Primary derivatives. → समासः compounds. → समासः compounds. → समासः compounds.	→ समासः compounds. → समासः compounds. → समासः compounds. → समासः compounds.

‘प्रत्यागतेषु भविषु सर्वत्र खराङ्गनाम्नापि स्वाभाविनी सस्वरता सुस्थिता द्रष्टव्या ।

पूतत् प्रवृत्ति पूर्वर्तनौ रयौ निमितीक्याऽऽविर्भावो न > ए इति विपरिणामस्तन तत्र यथासम्भव समतो द्रष्टव्य ।

अथ

वैदिक-पदानुक्रम-कोषे सांहितिके प्रथमे विभागे

प्रथमः खण्डः

अ

१अ-←अस्मद् यद्

२अ-←अस्मद् यद्

३अ, ४अ-←इदम् यद्

५अ-←एतद् यद्

६अ-←नम्

अन्

अंश-←ता क २ १, ४, २७, १ ५

४२, ५ ७, ३०, १२, मा ३४,

५४, का ३३, २, १०, मै १,

६, १२ १, काठ ११, १२, शौ

६, ४, २ २०, ५९, ३, वै ६,

१९, ४, -नाम् क १, १०२, ४

२ १९, ५ ३ ४५, ४ तै ७,

१, ६, २ १, शौ ७, ५०, ४,

११, ८, २ वै २, २२, १ ३,

३६, ५, ५, १३, ४ १६, ४

१२, ६, ७ १८, १३, २

-शास्त्र मै १, ६, १२ १, -सा

क ५ ८६, ५ १०, १०६, ९

-सा क १०, ३१, २ -शान्

शौ ११, १, ५ वै १६, ८९, ५

-साय क १, ११२, १ मा १०,

५ का ११, ४, २, तै १, ८,

१३, २ मै २, ६, ११, काठ

१५, ७, -शेन मै ३, ८, ४,

काठ ८, १७

[०वा-परी, भूतं यद्]

असा धी-अस-अद्

१असा प्राप्ति-स मै १, ६, १०

१असा-भू-सुवा तै ६, ४, ८,

२ ३

१अञ्जे(र)ता-ता मै ४, ४, १

अंश-←नाय क ८, ९, १९, ५३,

४, सि ३, ५, ४, तै ६, ४, ४,

४, १ मै ३, ७, ४, १, १, ४,

५, ४, ५, १ काठ २४, ५ २६, ३,

१०, २७, ६, १ क ३७, ६ ४०,

५ ४१, ८, ४२, ६, जै ४,

१८, ८, शौ ९, ६, १४, ११,

१, १८, १९, ६, १६, २०,

१४२, ४, वै २, ५, १४ १६,

९०, ८, १११, १४, -वावे क

१, ४६, १०, -सु क ३, ३६,

६, ४, २२, ८, ५, ४३, ४, ९,

[६२, ४, (८२, १)] ६८, ४, ७४,

२, ५ ८९, ६, ९१, ३, ९०, १,

१०, १७, १२, १३, ५४, १०,

मा ७, २६, १८, १९, २०,

२७, का ७, ११, १, १९, ७,

१, २२, २, ४, तै १, २, ६, १,

३, १, ८, ३१, १०, १, ४, ७,

७, १, ६, ६, १०, ११, मै २,

११, ५, ३, ४, ११, काठ २,

८, १८, ११, २१, १११,

३४, ३, ३५, ८, १, क २८, ११,

४८, ९, १, १, ४०, २,

३५८, ४, २, ५, ८, जै १,

३१, ६, ४९, ७, ३, २०, १, १,

शौ ५, २९, १३, वै ६, ९, १,

-सु शौ ५, २९, १२,

वै १३, ९, १५, १६, -सु सु

मा ५७, ७, का ५, २, ५, तै १,

२, ११, १, ६, २, २, ४, मै १,

२, ७, ३, ८, २, काठ २४, ९,

क २, २, ३८, २, -सुना क ४,

५८, १, मा १७, ८९, २०,

२७ का १९, १, ३, २, २, २,

४, तै १, २, ६, १, मै १, ६,

२, १, १, ३, १०५, जै १,

३२, ३, वै ८, १३, १, १,

१) नलोप (पा ६, ३, ७३)। अन्, अ कनिष्ठ प्रश्न यद्।

२) लुङानम (पा ६, ३, ७४)। अन्-अन्-प्रश्न यद्।

३) प्रथममहर्षम् १/अनोर वा/अनेर वा निर्वोच्य

मितीनाभिसंधायस्य निर्वचनमनयोर्पातोन्वयतस्त्वहम्

इत्यन्येन योगतोऽनुवादाय या (२, ५ १२, ३६)।

अर्वाभस्तु १/अम् इति धातुमात्राद् व्युत्पादयन्ति।

यद्येदं वैचिद्वचनं प्रश्न आभिधानिकं १/अनेर निर्वि-

वशा प्रकृतिरुता तददृढप्रतिष्ठ भवति। सादृश्यस्य मौलिकत्वेन

विशिष्टस्य धातोरेव कार्यनिक्रमात्त्वान्। न हि तस्य धातो-

रन्यानि कनिविदपि विरूपाणि वा कृद्रूपाणि बोधभ्यन्ते

यदाधारेण तस्य क्षतप्रधातुतया सता श्लोकियेत। अतः

१/अम् १/असा-असा-इयेवम् २/अम्(म्)

ज्ञा इत्यनो विवेच्यम् आस्यस्याऽनुनासिकताया सिद्धाया

तद्व्यन्तरवचनं हारणमन्मन्तेधाविर्भाव प्राकृतिकः।

पात्र चन्तत्वेऽन्तोदात्ते प्राप्ते (पा ६ १, १५९) व्याधिविकार

आस्वाभावात्तदभावे वृथाधातुदात्तत्वं (पा ६, १, २०३)।

४) वतम्। ५/पा ६, २, १४४ इत्यन्तोदात्तत्वम्।

उप प्र-२/अस्तु-अस्तु। अथवा कर्मण्य अम्। कृद्-उत्तर-

पदप्रकृतित्तर (पा ३, २, १, ३, ६, २, १३१)।

५) कर्मण्युपपदे २/अस्तु-अस्तु। उप धातुस्वर प्रकृत्या

(पा ६, १, १६२, २, १३९)। अथवा वतम् व च

कर्मणीत्यपेक्षिता सौचरी स्थिति।

६) =अञ्जे इति SBW। व्युत्पातित्वा विस्मृतेत-

त्वाद् विमर्शमपेक्षते। सच किंचिद्विद्वद्प्रदर्शयितुं शक्यः।

असाय सस्यप्रातुर्यनिदानम्याद् ऐष्यप्रति-व्युत्पात

ईष्यद् इति। निस्तरस्य वैच ६०।

७) अम् अनेन न्यास्यात (तु मा २, ५, १२,

३६)। ८-प्रत्यय इह मवर्तय्येव विशेष। प्रत्ययस्तरण

अंसे-पाद्-

शो ११, १, २३, ५, १६, ९१, ३
 १ असे पा(द→)इ- पात्, इमे २,
 ६, १३, काठ १३, ६, -पादम्
 काठ १३, ६

अहस्- ह्य क १, १११, ७

✓ १ अहस् अहस् अहस्

✓ २ अहस्

* अह- ह' क ६, ३, १

† अहस्- ति क १, १४, २, ८,
 ७५, ९, तै २, ६, ११, २, ३,
 ४, ११, ६, काठ ७, १७, ५,
 १२, १, ९, -तिम् क ७, १०,
 १०, काठ ८, १७, -तिम् क ८,
 ६७, २, ११

अहस्- ह क १, ४२, १, २, २३,
 ४, ५, ८, १९, ६, १०, १०६,
 १] २८, ६, १३, २, ६, ४४,
 १६] ३४, १५, ३, १५, ३,
 ५९, २, ४, २, ९, ३, १४,
 ११, ६, १२, ६, १०, १२६,
 ८], २०, ९, ७, ३१, १३,
 ६५, ११, ६, २, ४, ३, २, ४,
 ८, ११, ६, ३७, ४, ६७, ८
 ७, ४०, ४, ६०, ६, ६६, ७
 ८२, ७, ८, १९, ६, ७, १०४
 ६, १०, ३५, १४, ३९, ११
 १३, ६, तै २, २, ७, ४६, ३,
 ४, ११, ५, ४, ७, १५, ५, ३,

१५, १०, ८, १०, ११, १२,
 १३, १४, ३, १६, ५, १४,
 १०, २, १४, ९, १५, काठ
 २, १५, २१, १३, २३, १२,
 ३६, ३, ५, ६, ७, ८, ११,
 ११, ३६५, ४२६, २, ७००,
 जि १, ३८, ४, ४१, ८,
 ३, ४६, ८, पि ७, ३९, १,
 ८, १७, २०, १, -ह (ख) यौ
 ६, ३५, २, -हस क १, १८,
 ५ ३६, १४, ५८, ८, ९, ११,
 १५ २३, ८, १०६, १-६]
 ११५, ६, ११७, ३, ११८, ८,
 १३६, ५, १८०, ५, २, २६,
 ४, ३३, ३, ३, ३२, १४, ४,
 २, ८, ५३, ६, ७५, ५, ७,
 ७१, १३, ६, १६, १३०, ७,
 १५, १७], ३१, ४४, ८, ७,
 १६, १०] ७, १, १५, १५, ३,
 १३, ७१, ५ [१०४, -३, १०,
 ७३, ५] ८, १८, ६, १०, २४,
 १७, ३१, २, २, ५६, ४, १०,
 २४, ३, २५, ८, ३६, २, ३,
 ६५, १२, ६६, ५, १७, १५
 १२६, ७, १३२, ७, १६४, ४,
 मि १, १२, ७, २, ६, १८,
 ७, ५, १०, मा ४, १०, ६२,
 ९, ४०, ८, १२, १०, २०,

१४-१६, ३३, ४२, वा ४, ४,
 ४, १३, १, १०, ३, ११, ६,
 १५, १, २१, १, ९, २२, १,
 १-३, ३२, ३, १३, तै १, ७,
 ११, ७, ६, १०, ३, ८, १, १,
 २, २, ७, ४, ३, १३, १, ४,
 २, २-३, ३, १, ४, ३, २, ४,
 ३, ४, २, ६, ४, ३, १३, ४,
 ५, ७, १५, १, ९, ६, ६, ३,
 १, ७, १, ४, १०, २३, १०,
 ११, १२, १३, २, २, १०, १२,
 १, ५, ३, ७, १३, ३, ११,
 ७, १०, १६, ५, १४, ८, ९,
 १०, १, १२, ३, १३, १, ९,
 १४, ४, १७, काठ २, १४, १,
 १८, १४, १६, २, ११, १०, ९,
 १०, १३, ११, १७, १०, १,
 १६, ८, १३, २, १३, १३, १४,
 २२, १५, ३७, ४, १३६, ७,
 ६, ७, ३७, १८, ३८, ५, ७, १,
 ६, ८, ४, ४८, ५, १३, १, २४,
 ३१७, २, ७३१, ११८, ३,
 ४, ८, जि १, ३, ४, ४४,
 ७, २, १, १, ४, ६, १०, १,
 २, ४, ३, २८, १, ४, १०, १,
 ३, २३-२९, १-७, ६, ३, २,
 ४१, ३, ९६, १, ७, ६६, १,
 ११७, १, ८, २, १८, ४, २३, १,

*) वे कौदागाय 'अग्रिम' इति अथ गम्यर्थानि । तत्
 गम्यन् अवधेयम् ।

*) भग । पुरप्रव (पा ६, १, १) । पूष गाम्बा अलुत् ।
 उप शोष गाम्बान्त (पा ५, ४, १३८) ।

*) ताप्रभ वेधेऽप्येति प्रत्यये षट्पञ्चादागुदान (पा ४,
 ४, ११०-६, १, २१३) ।

*) ✓ २ अह इत्येवऽनुनासिकोऽव्ययः प्रकृतान्ति
 तद्वच्चमभिगच्छन् भवति (तु GII) । अथ च पा
 ✓ २ अह इति च यम् ✓ अह इत्येव ✓ अम् इत्येव
 च गमन गात्रान्तर प्रकृतान्ति भवति इति तु तद्वच्च
 अवधेयम् ।

*) < २ अह इति च ५, १५ ।

*) पयम्यर्थमेतत् अपमियन् विप्रतिपक्षमावेऽपि
 मूलस्वरूपपरिच्छेदतो भवेदेवाभिपुष्यता विवाद (तु सा
 GII, ORV) । प्रकरण पयम्यर्थस्याऽऽवृत्तित्वात्
 विप्रतिपक्षप्रति पयम्यन् । 'मावेकाच' (पा ६, १,
 १६८) इति विप्रतिपक्षे प्रत्ये 'न गो' (पा नाट) इति
 तन्निषेध उच्यते । स्यदा एत अहम्- इत्यप्येव द्वि ।
 एव तद्वद् द्वितीयया पयम्यर्थतया ध्रुवमात्रेण
 ✓ २ वा इत्यस्य द्विर्भवता उच्यते (तु पम १, ४, ४१) ।
 *) अग्रिष्ठं विन्मत्य (पा ४, ६२, पा ६, १६३) ।
 *) अग्रुत् प्रत्यये निरुत्तराद्य (पा ४, ३१) पा ६,
 १, १९७) । अथ अहम् > अहम्- इत्यपि इत्यना
 भवति इत्यहम्- इति (तु मा तै १, ४, १४, १) ।

७, १३, १०, ५, २२, ११, ६,
१-६, ८, १०-२१, १४, २,
४५, १९, ४४, ८, ९, पै १,
१२, १, ४१, ४, २, ११, ३,
२४, २-४, २६, १, २, ८५, ४,
४, २४, ७, २५, १, ५, २८,
१-६; ३३-३९, १-७, ५, १७,
८, १९, २१, ७, ३, ८, १९, ९,
९, २२, ३-२४, २३, १३, ९,
१५, ३, ८, ९, १३, १-५, ७-९,
१४, १-९, ११, २०, ३१,
१६, २, ४, ४, ८, ८, ५१, ११,
३१, १३, ३, १४५, ११,
-हस -हस शौ १, ३१, २, पै
१, २२, २, -हसा तै २, ४, २,
३, काठ १०, ९, १०^२, -हसि
क १, ५४, १, -हासि क [६,
२, ११, १४, ६, (१५, १५)], ७,
२३, २०, वि २, ६, १९, ७,
५, ८, ५, शौ २०, १२, २१
[०हस्-अति०]
अहसस्प(हस-अ)ति- तवे

मा ७, ३०, २२, ३१, का ७,
१२, १, २४, १८, १

अहसस्प-स्याव तै १, ४,
१४, १, ६, ५, ३, ४, मै ३, १२,
१३

अ(हस्)हो-गृही(ति-)-ता-
-मा- मै १, १०, ६, १०, कठ
३६, १, ५

अ(हस्)हो मुष्- -अमुष् तै
२, ४, २, १, मै २, २, १०, ४, ३,
९, कठ १०, ९, १०, -अमुष्णाम्
तै ७, ५, २२, १, मै ३, १५, ११,
काठ ४५, १९, -मुष् मा ४,
१३, का ४, ५, ५, तै १, ६, १२,
३, -मुष्णम् ऋ १०, ६३, ९, खि
२, ४, २, तै १, ६, १२, ४, २, १,
११, ११, २, ७, ४, शौ १९,
४२, ४, -मुष् मा मै ४, १४, ६,
-अमुष् तै १, ८, ९, १, २, २,
७, ४, ४, २, २, ३, ५, १२,
५, ७, ५, २१, १, २२, १,
मै २, २, १०, ६, ६, ३, १५,

११, ४, ३, ९, १२, ३, कठ
८, १६६, १०, ९, १०^५, १५,
४, ४५, १८, १९^२, शौ १९,
४२, ३६

अ(हस्)हो-य-
अहो(यु-)-यू- युव ऋ
५, १५, ३,

अंहारि- -रि क २, ७
अहु- -हो ऋ १, [६३, ७,
(४, २१, १०)], १०७, १, २,
२६, ४, ५, ६५, ४, ६७, ४,
८, १८, ५, ६७, ७, मा ८, ४,
३३, ६८, का ८, १, ३, ३२,
५, १४, तै १, ४, २२, १, २,
१, ११, ४, मै १, ३, २६,
काठ ४, १०, क ३, ८
अहुहीय(यस्)-सी- सीकाठ
२४, ९, २५, ९, क ३८, २,
४०, २
अहु-भेदि- -भेदा खि ५, २२,
१, मा २३, २८, का २५, ६, ८,
शौ २०, १३६, १

*) पाप अवग्रहाभाव । तम व अलुक् । पूषप्रस्व
प्राते सामान्योऽन्तोदात्त ऊस (यक्. पा ६, २, २१, २,
१८-१९, १, २२३) । पति शब्दस्य सुल्पायवाधाया
विशेष इत्युच्यते ।

*) आरुहीम्यतीत्यर्थेण पत्युत्तरपदलक्षणो वय प्रत्ययो
वृद्धभावा प्रत्यय-स्वरस्य (पा ४, १, २५, ३, १, ३, तु
मा तै १, ४, १४, १) ।

*) मृतस । पूर्वपदप्रकृतिस्वर (पा ६, २, ४८) ।

*) उप । भिन्न-वृद्ध-उपप्रस्व (पा ६, २, १३६) ।

*) मापा । परिच्छाया वय प्रत्यय (पावा ३, १, ८) ।

*) उ प्रत्ययस्वरस्य (पा ३, २, १७०, १, ३) ।
द्विषाम् ऊरि तन्म्वरेण सति शिष्टेन स्वर (पावा ४,
१, ९६) ।

*) एवमिह मुग मरति । तस्य च चिन्त्यम् इ (यत्
अहारि) । एवं तु क १, १६ यत्र तादृशप्रकारक एव
मुग मरति ।

*) प्रत्यय प्रत्यय-म्बरस्य (तु पाठ १, ७, पा ३,
१, २१) ।

*) ईषमुन् प्रत्ययो नित् स्वर द्विषा दीर्घ च (पा ५, ३,
२७, ६, १, १६७) ।

*) अहु यथा स्यात्तथा भिद्यत इति कृत्वा उक्त ।
उप <अभिद्+इङ् (पावा ३, ३, १०८) । 'मिनित्वादिर्'
(पा ६, १, १९७) इत्याहुदात्ता । 'गतिकारक' (पा ६,
२, १३६) इति उपप्रस्व इ । वि सद् विशेष्यगर्भतया
प्राति इव व्याख्येय भवति । तादृक्स्वरस्तु वंश अहु
सथेय । विवरणे चिन्तवन्तोऽपि भेद-दी- इति दीर्घान्त
प्राति अन्त भवति नम चेत्यन उ च म च भा
च समानसो भवन्ति । म तु तेनेप्रापतिर्भवति ।
नम पुषप्रस्व दुर्वास्त्वप्रज्ञात् । उप. आहुदात्ता-
त्वमिदपर्यं घञन्तत्वेन प्रतिपत्तो ह्रीरतो टाप स्थाने
दीर्घ प्रहतावरमप्यलक्षणात् । म सामान्य-
वयवयो पूर्वापरविपर्यायोऽपि चिन्त्य इति दिक् । उप
इच्छरान्तस्य द्विषा धवण सम्भवेदित्यत्र कम् कनिचित
समासिकानि प्राति निदर्यन्त (तु जनि, विवि, वेदि-
प्रयु) । एतस्य उष दीर्घान्तत्व-निपातन प्रयामोऽन्यथा-
विद्यायमान मुषज इति मरि चतुरम् इ ।

३, १, १२; ४, ६, ३: -क्रा: क १०, ७७, २.	अ-क्रीळ(३)त्- लृक् क १०, ७९, ६.	अ-कृ(स्त-)स्ता- -स्ता: मै ४, २, ९. ✓१अस्, अक्षुण्ते, अक्षुण्यत्, अक्षुण्यत् मै ४, २, ९ [निर°] १अक्षि(→)तु- -ता: मै ४, २, ९. [०ठ-अन्°] अक्षित(व्य-)श- -श्या: मै ४, २, ९. १अष्ट- निर°, ०श्या- ✓२अश्व, १अश्वत् प १०, २, १. १अक्षिपु: ✓१अश्व द. अश्व- अश्वो मै ३, ११, ५.
†अ-क्रतु- -तु: क १०, ८३, ५; शो, प ४, ३०, ५; -रुक्मशो ३, २५, ६; -तृक् ७७, ६, ३.	अ-क्रीत, ता- -त: तै ६, १, १०, ५; कठ २६, ३; क ३७, २; -तम् कठ ३४, ३; -ता कठ २४, १.	
अकन् ✓कृ ३.	अ-कृ- -कृ: मै २, ९, ९.	
अ-क्रविहस्त- -स्त्य क ५, ६२, ६.	अ-कृ- -कृ: मै २, ९, ९.	
अ-क्रव्या(व्य-अ)द्- -व्यात् शो १२, २, ३; ४३; -व्यादा प १६, ७१, १.	अ-कृ- -कृ: मै २, ९, ९.	
अ-क्रि- -क्रा: क १, १२०, २	अ-कृ- -कृ: मै २, ९, ९.	

१) वय. । अन्तोदात्त. (पा ६, २, १७२) । उप. यद. ।

२) तस. । ननु-स्वर. (पा ६, २, २) । उप. वय. द. ।

३) तस. । अध्यय-पुनस्तव. (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

४) वैयत्यतिवः मेतेतो विमर्शयेतः देश. द. ।

५) -तः इत्येवं मुषा. शोयः शु. मोम- > मेन इयन

सत्स्यति. ।

६) मूलशेषभूमिपुष्पाश्वाद् 'अम्लस्ता' इति वकारस्य

प्रातिपदिकस्वरूपं भवति । ध्रुवगिल्लु विमर्शयेति शो वेश. द

७) य- / अम् इति पर. च वेद-च विमर्शितशपुस्तया

चोदितः (पा ३, १, ७५) तस्य तावद् यावदुपलभ्ये

वैदिं वाङ्मये तिष्ठत्पारि शेष दृष्टिपयमवतरन्ति ।

'आक्षिपु' इति लुकि वदन् भवति तद्विषयेऽभियुक्ता.

✓१अश्व इत्यस्य वेदम् ✓२अश्वे वेदमभियुक्तया संस्कार

रसंभवात् व्याप्यर्षस्य व्यास विनिगमयतात्माभावात् विने-

कनुमत्तवाः सोदेहत एव । एवंभूतेऽपि आश्रय-इति वृत्त्यस्य

✓२अश्वे व्युत्पत्तिः. मुनमेति रुग्ण तस्य धातोः सन्त-

योऽनुमत्ताव्या भवति । अनुमते च तस्मिन् अश्व, अश्व-

अक्षि- प्रमुनिराग्दानमपि शुण्दानमस्मादेव धातो.

वर्गस्य इति भवयेय पन्था कर्तव्यम्. ननु मूलतः

✓१अश्व इत्यस्यापि ✓१अश्व इत्यनेन स्यात् केऽपि

विमर्शनाय. सप्तम्यन्तश्च. पुराण. संवत्सरेण च प्रमि-

त्ताराद् ✓१अश्व इत्यस्माद् एव यथार्थवेद आश्रय-

इत्यप्याय अस्मादिगन्तान्तवद् व्युत्पत्तिः द. इति चेत्

एवं गतिर्मा निर. भेदाधेय वृत्त्यनेन धनं पृथक् संवत्स-

ननुगतो. । ननुशरणिगिनि चेत् ✓१अश्व इत्यस्य

पुराण-इत्यने. । एव हि ✓१अश्व इत्यस्य वृत्त्यभूतानि

विमर्शनाय वृत्त्यापि च धनं नुवन्त्यन्ते । अतो वरि

वत्तमप्यस्य प्रवेगं वेदोक्तवत् पृथक् निर्देशयन्

✓२अश्व इत्यस्य एवम्भूतस्य सप्तम्यन्तस्य वृत्त्यभूत-

त्येवैव विमर्शनाय व्याप्यते । अत उक्तद्वितीयाभ्योर

✓१, २अश्व इत्येतयोर् निर्देशो दुष्प्रतिहरो बोधितव्यः । ननु

कथम् ✓१अश्व इति ✓२अश्व इतीमम् आश्रितो भवतीति

चेदुच्यते । तथाहि । व्यासिमात्रे वर्तमान- ✓१अश्व इत्येव

व्यतिषेधनस्यानिशयितव्यमिविशेषं यदाह तदा ✓१अश्व

इति जायम. नोऽर्थविवेक-सौकर्याय पृथक् निर्देशमहेति । वेद-

चालो उभयपदी च । अन्तरविषयत्वाच्च ✓१अश्व

इत्यस्य प्रथमसंख्याकत्वेन पुरस्ताद्विदेश. द. ।

८) प्राय. धा. ऊदित् । ततो निशया विरम्यित इति

प्रत्यय-स्वरः (पा ३, १, ३, ७, २, ४४) ।

९) सवक्षति प्रत्यये तिप्स्वरितयम् (पा ६, १, १८५) ।

शेषं नापुष्टि. द. ।

१०) एवम् उवाच अभिरवन् मुषा. विन्य. । प्रयच्छन्ते

मन्त्रे युष्मच्छतिप्रधाने प्रपु. योगस्याऽसंगतेषाऽप्यन्ते-

इत्यवशेषाच्च । अक्षरान्तकः (ः) इत्येवं विनाऽपि सार्धा-

यात् भूये. द. । युष्मदभिधेयस्योपेयभूतस्याऽस्योद-

वेन समुदेष्ट सप्तम्यन्तस्य इत्यवश्यमनुवन्त्यन्मादिनि

शब्दः । अन्वयः, यथा वृद्धे. समुदेष्ट इत्येवमुपपन्नं

तथैव प्रत्ययेन यद् यथा समुद् इव > समुदेव इत्यन्-

कारकः कृत्वि भूयतिभेदे भवतीति । तथा च यदि

इन्द्रधरादिव वपातलक्षणम्बुजयमानम् अन्वयेनेव

धुल भगवन्मुदइहेद् इत्यनेन मुषा. संस्कारगन्तराधेय-

त्वोपसर्गविस्तरेण ।

११) मू. सादृशेण संभार्यमलं स्वीकृतं प्राति. (तु.

अश्वी- > इवी इत्यस्य वै ६, ६, १ इत्यद्वयं च तत्

उत्तरादि च (ः) । सन्तानानुगमे विवर्तते इति.

द. । कर्महेतु प्रकरणे वज्रगतेषु. स्वर्गिणम्

'अश्वी' (मान् २, ४८) इति । तान्तर्याया योदात्मन्म् 'आश्वी' (तैका २, ६, १, १) इति पठन्ति । अत्र तु सम्मद अश्वी-

[०क्ष अन्०]

१ अक्ष-००क्ष क ३, ५३, १९, -क्ष
 ४ १, १६४, १३, १५६, ९,
 ३, ५३, १७, ६, ४४, ३, ८, ५,
 २९, १०, ८५, १०, ११, २, ६,
 ३, ३, ६, ०, ९, १, ११, ३, २, ३,
 ४, ६, ८, काठ २५, ८, १, क ४०,
 ११, शौ ९, १४, ११, १४, १,
 १८, १९, ५३, ०, पै १२, २,
 २, १६, ६७, ३, १, १५१, ३,
 -क्षम् क १, ३०, १४, १५ ७,
 ३३, ४, ११, ३, १, १, ६, २,
 ९, ४, काठ १०, ५१, १, १, २,
 ४३५, ४३५, १, ३, ३३,
 १०, ११, १, २०, १२२, ०,
 ३, -क्षा मै ४, ५, ९१, -क्षान्
 शौ २, १४, ०, -क्षान् काठ ८,
 ७, क ७, ४, -क्षान् वि ५,
 १४, १, -क्षै क ८, ४५, २७,
 मै ३, ६, ८, पै ५, ९, ४,

-क्षेण क १०, ८९, ४, की
 १, ३३९, जै १, ३५, ८ [०क्ष-
 अधस्, रथ०]

१ अक्ष-सङ्घ-० अक्ष तै ६, ३, ३,
 ४, मै ३, ९, २ [०क्ष-अन्०]
 अक्ष-० अक्षान्-० नेह क
 १०, ५३, ७

२ अक्ष-० क्ष- क १०, ३४, ४,
 -क्षस्य क १०, ३४, २, -क्षा
 क १०, २७, १७, मै ३, ६, ३१,
 शौ ६, ७०, १, ७, ११४, ६,
 १४, १, ३६, पै १, ४९, २, २,
 ३५, ३, ४, ९, १, १०, ७,
 -०क्षा शौ ७, ५२, ९,
 -क्षान् मै ४, १४, १७, शौ
 ६, ११८, १, ७, ११४, ५, पै
 ४, ९, ४, १६, ५०, ३, -क्षान्
 मै १, ६, ११, ४, ४, ६,
 शौ ४, १६, ५ ७, ११४,
 ७, पै ४, ९, ६, ५, ३२, ५

-क्षस्य क १०, ३४, ६, ७,
 -क्षेभ्यः शौ ७, ११४, २, पै ४,
 ९, ३, -क्षेष्वाठ ३६, १५, शौ
 ४, ३८, ४, ५, ३१, ६, ६, ३८,
 ३, ७, ११४, १, १२, ३, ५२,
 १४, १, ३५, पै २, १८, ४, २६,
 २, ४, ९, २, ९, २२, १६, १०,
 ६, ५, १६, १४९, ३, -क्षै क १०,
 ३४, १३, मै ३, ६, ३१, शौ ७,
 ५२, १, -क्षै शौ १९, ५०, १
 [०क्ष-अन्०, अधि०, अनाक०,
 अपिनङ्ग०, आक०, कृष्ण०, चतु०,
 धूम०, पद्य०, पद्यदलयत०,
 पद्यपनायत०, परस्, पर्यस्त०,
 पित्र०, प्रति०, भूरि०, मुक्त०, विरु०,
 विष०, शुष्क०, द्येत०, स०, सनिल०,
 सम०, सहल०, हरि०, हिरण्य०]
 अक्ष-क-अन्०
 अक्ष-का(म-)-मा-० मा शौ
 २, २, ५, पै १, ७, ५

इयत्माद् दीर्घान्ताभिपचाद् रूपान् वृथगभूतमेव रूप
 पठ्यते। पपा अयेवेमेव। ततश्च १ अक्ष २ अक्ष अक्षि-
 अक्षि इत्येनेऽन्तो विधितस्य हलतस्य अक्ष इत्यस्य शब्द
 स्य सद्भावात् समाप्यते। स एव नन्पूर्व अक्ष-इत्यत्र
 अक्ष। अपि च 'सौ' (पा ६, १, १६८) इति विभक्तिस्वर ३।

*) अक्ष प्रत्ययो निन्दस्वरश्च (पाठ ७, ३३, पा ६, १,
 १६७)। १ अक्ष इत्यस्मिन् द्युपतिपक्षे सकारादिव प्रत्य-
 यस्त्वप्येत (पाठ ३, ६५)। अ-यन् सर्वे समानमिति दिर।

१) अक्षिणि पाठः। अक्षिविप्रतिपादश्च भूयान्न
 भवति। तद् यथा। 'यक्षाय' इति (शौ २०, १२८, १०)
 पाण्डु मुपा। तत्र 'यक्षमाय' इत्येव पाठम् उग्र ११२।
 शांभी १२, १५, ४ इत्यत्रापि 'यक्षमाय' इति पठ्यते। अतस्त
 'यक्षाय' इत्येवमपि वेगुचिन् शौ कोशेषु प्रपञ्च्यते।
 मूलतः सिविपाद्य धुति विमर्षावेत्यत्र वैग अनुमतेयम्।

*) चारुचरपदे १ मन्त्र-० च-० च-० च-० च-० च-०
 'पाय' (पा ६, ३, १४७) इत्यन्तोदण। रूप विधि
 उपन्यासी।

*) चारुचरपदे १ मन्त्र-० च-० च-० च-० च-० च-०
 ०, १६। पूर गदित्यादी दीर्घ (पा ६, ३, ११६)।

*) अक्ष प्रत्ययस्य निष्पन्न विभक्ति-० निम्नान् नपुल कियो ह

१) अक्ष मूको 'अक्षयौ' इत्यपि भवति। (तु अक्षौ >
 -क्षयौ मै १, ६, ७ डि)।

२) 'अक्षान् देवनसाधनभूतान् कामयते' इत्यभिप्राय-
 वन्त PIV, DIV, MIV, V प्रभृतयोऽर्चयन् अक्ष इत्य
 उपपदम् इत्याहुः। तन्निवन् भवति। देवन प्रकरणाऽभ-वच्च
 सामान्येन रूप-वीवन सम्प्रक्षिरोपलक्षणाभूतस्याऽप्सर-
 कर्तृक-भनोमोहन श्रेष्ठसधनभूतस्य कामयुक्तस्त्वच तस्या
 नेत्रयो ध्रुव्या प्रतिपत्तिस्तत्वाच्च। अतोऽक्षि-पर्यायभूत
 अक्ष-एवेद प्रवृत्तः। सा उपपदसमास्तया व्याचष्टे
 'अक्षायि कामयम ना-' इति। तथात्वे सामान्येन बहुव्रीहि-
 लक्षणस्य पूषप्रस्व अमय स्यद् उपपदसमासलक्षणस्य
 कृद्-उपप्रस्व च भाव स्यात्। भवति तु तत्र पूषप्रस्व
 (पाठा ३, २, १)। यत्र इत्यपि वा मुचचम् (पाठ त)।

३) सर्वगभियुक्तप्रतिपादिन-यूतप्रकरणाऽऽभामाऽभि-
 गवजनिताश्च 'अक्षिकामा' इत्याधरक-मूलकोशात्तद्य
 विदध्य मुपा चिन्त्य। यस्तदमेत द्वासीयो मूल-कोश-
 प्रदर्शित पाठ शान्तान्तरिणस्य 'अक्षिकामा' इति पाठस्या-
 ऽनेच्छया विशिष्टोपरिणद् उपपत्त्याऽभिप्रायस्य रामर्यनाय
 प्रभवेद् यथा नेह देवनस्य प्रकरण-नां गवर्ज निम्नपि भवतीति
 च यथा नेहाऽक्ष- शब्दो नेत्रवाचक इति च।

अक्ष-द्वय- - यम् शौ ५, १८,
२, १९, १७, २०
अक्ष-राजयु- - यम् शौ ४,
१७, ७
अक्ष-राज- - जाय मा ३०, १८,
का ३६, ३, ५
अक्ष-वृत्- - तम् मै ४, १४,
१७, शौ ६, ११८, २, ११६,
५०, ४
अक्ष(स-भा)वपु- - पत्य
काठ १५, ४
अक्ष(स-भा)वापु- - वत्य ते
१, ८, ९, २, मै ६, ५, ४, ३, ८

अक्ष- - अणि मै ४, ४, ३, - १ अक्ष
ते ६, १, ९, १, - १ अक्षि क १,
८९, ८, १२८, ३, १३९, २, २, २,
४, ९, १०२, ८, १०, २१, ७
७९, ५ १०७, १ मा २५, २१,
का २७, ११, ८, मै ४, १४, -
काठ १३, १६, ३९, १५, शौ २,
१-२४, - अणि क ७, ५५, ६
पै ४, ६, ५, - अक्ष क ८, २५,
९ वि ५, ७, ४, ७, मा ४, ३४,
का ४, १०, ३, मै १, २, ४, १
६, १, ७, ३, मै १, २, ५ काठ
२, ६, क १, १९, - अक्ष मै २,

३, ६, - अक्षो वि १, ११, ८,
शौ १९, ६०, १
अक्ष(न)ण-वपु- - वते ते
७, ५, १०, १. काठ ४७, ३
- वन्त क १०, ७१, ७,
- वन्तम् वि १, ५, ७, - १ अक्ष
क १, १६४, १६, शौ ९, १४,
१५, पै १६, ६७, ६
१ अक्षर- - २ पै १२, २, १, - यम् क
१, १६४, ४२, ३, ५५, १, वि
५, ३, २, ३, - १ क १, ३४,
४, ७, १, १४, - १ शौ १३,
३, ६, - अणि मा २३, ५७,

*) अर्थाय आभिधानिका व्याख्यातारथ (PAI, BAI, MAI, WAI) देवन प्रवरणवम् १ अक्ष- इति पूर्वपद भुवायाधित्वा स्यु । तद्वाच्य प्रवरणस्याभावात् । तदपेक्षयाऽपि-पर्यायभूतस्याऽपरस्य तस्यैव शब्दस्याऽन प्रहाय सार्थाय स्यात् । भूयन् विस्तरस्तु वैश्व इ

१) 'अक्ष-द्वय' इति शब्दोपा । तस्याऽपि 'द्वय'प्रदोहा इति कठभूति-निदर्शनेन व्याख्यान प्रवरण-सगत सभवेक्ष्यादेव-विस्तर वैश्व अनुसंधेय । मुषा च शौ ध्रुवा माम्याऽऽपदे-दाया औक्त्य मूले इ ।

२) तम । 'याय-' (पा ६, २, १४४) इत्यन्तोदाह ।

३) तम । गमासन्ते ऽपि चिस्वर (पा ५, ४, ६१, ६, १, ११३) ।

४) सताम । पृथक् (पा ६, २, २) । उप यः ।

५) कर्मण्युपदे आ/वपु+अक्ष (पु पा ३, १, १३४) । व्यापि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।

६) नास्ति अन् । इ-उपपत्ति (पा ३, १, ६, २, १३९) ।

७) १ अक्ष+अणि प्रत्यय औणादिक प्रत्ययस्वरथ (पा ३, १, १, ३) । यदा/२ अक्ष+अणि (पु पा ३, १, १५९) इत्यस्या निष्पत्ती लभ्यते प्रत्ययप्रत्यय स्यन् । परिणीतस्य अक्षि इत्यत्र कृताऽनेकदेशादुक्तान् द्रव्य-रादयः (पा ७, १, ५६) । प्रथमे कल्पे गमनेऽपि गमनं द्रव्यतो हृद् प्रत्ययवृत्तिभ्यश्च विभिन्नत्र भिन्नानां कठिनोप-गच्छन्तु बहूनां नानां मौलिक कविर्भवे कर्मधीने । उक्ते गृह मूलन एवम् गमनेऽपि प्रथमोऽपि कर्मधेयः नञ् गम गच्छति नञ्मणि नैतिविधिविद्यमपि इत्युक्ति विरहे मुरतो नारमव गमनवे विवेक विमर्श सारवचनम् ।

१) अत्र पाणिनीया मनुषि प्रातिपदिकस्य नकारलोप सतो मुट च कृत्वा (पा ८, २, १६) मुट-उत्तरस्य पिप्ति-हृतस्य मनुष स्वर संधयेयु । स्यादत्रैव काव्य यथैव-पम् अक्षन्ताया नाम्ना मनुषि नकारलोपो भवति न च भवत्येकामिति । ननु तत किम् इति । उच्यते । मुटोऽनु-शिष्टेरेव निवार्यत् प्रसिध्यद् इति । ननु मुटोऽभवे तदुपरत्वाभावे कैमुतिके मति 'हृत्प्रवृत्त्याम्' (पा ६, १, १७६) इत्युक्ते मनुष स्वरो न स्यन् तेन च तद्-लक्षणाविविधापि च तत्प्रत्यय स्य प्रसिध्यद् इति । उच्यते । सति मिदं सद्यस्वरोऽनुविधापि च तत्प्रत्यय चोय स्यात्तन्मया । न चेह तयाविव तस्य प्रतीयत । मनुष-स्वरानुशिष्टेरेव शोभाह्वानुत्पन्नम् । तयापि, मुटो मनुष स्वरोऽनुशिष्टमाद्ये गते वृत्तम् वृत्, वृत्तम्-वृत्, औमन् वृत्, औमन् वृत् प्रवृत्, नलोपमन्तर भूतवृत्-गत्याऽक्षन्तेभ्यो मनुषि मुट गमे कृते मनुषम् तदुपरत्वा-मिदो तन्वरे प्रोति तदम वैऽप्यसिमुटानुशिष्टि स्यात् । अतोऽत्रैव काव्य वपाऽनक्षन्तेभ्यश्च वपादतोऽभ्यो-ऽक्षन्तेभ्यः प्रति मनुष पिप्तिहृत एव भवतीति । यथा निदर्शितु प्रति । अतोऽनेभ्यस्तु तन्मोभ्य प्रति मनुष उदातो भवतीति च । यथा उदन्-वृत्, अस्वन्-वृत्, दधन्-वृत्, आपमन्-वृत्, एवमन्-वृत् प्रवृत् इति । अयाऽपि यथा मन् प्रत्ययान्ताः प्रति स्व तन्मयेण हृद्-भवो भवति, एवम् अक्षन्तेभ्यः प्रति हृदेना-भवाऽप्यत्र स्वन्त्र च तन्मयेण केहेनेति पुनैवैव पुनैव गौरवमेव भवति ।

१) १ अक्ष यदा/२ अक्ष+पर प्रत्यय । प्रत्यया द-न्यदेन माक्षर (पा ३, २, ५, ३) अक्षर इति

५८, का २५, १०, ५, ६, तै २,
४, ११, १, ५, ८, ३, ६, १, ५,
३, ०, १, १, ०, ३, ४, ६, १,
६, ३, ६, ११, ५, कि १, ७, ३,
११, १०, २, ३, ७, ४, ४, ३,
६, ५, ७, ७, काठ ९, १, १०,
७, १२, ५, १४, ४, २३, १०,
३४, १०, कि ८, ४, ३७, १,
-राय तै ७, १, १, १, ६, १, ०, ७,
-दि ३, १६४, २१, ६, १६,
३५, तै ६, १, ६, काठ २३,
१०, ६, क ३७, १, ६, को २,
७४७, जै ३, २२, २, शौ ९,
१५, ८, पै १६, ६९, ८, -रेण
३, १६४, २४, १०, १३,
३, शौ ९, १५, ३, १८, ३, ४०,
पै १६, ६८, २ [र-अशक्ति,
अड, अष्टावक्ता-रिचन्. एव,
एकादश, चतुर, चतुर्दश, चतु-
विंशति, चतुश्चत्वारिंशत्, त्रयो-

दश^०, नि^०, निश^०, निशत्^०, दश^०,
 दानिवात्^०, द्वादश^०. द्वि^०, नव^०,
 पव^०, पवदश^०, सत्^०, मा^०, सा-
 दश^०, रहस्य^०]
 अक्षर च- अर्चाति^०
 अक्षर-पद्धति^० - "इत्ययं काठ
 ९, ३^१, ४, ८, १^२, -इति मा १५,
 ४, वा १६, १, ६, ते ४, ३, १२,
 ३, मे १, ११, १०, २, ८, ७, काठ
 १४, ४^१, १४, ६, २ २६, १
 -इति मू मे १, ११, १०, १,
 -इत्की ते ५, ३, ८, २^१
 "अक्षर-मास^० () ते २, ५, ८,
 ३, मे ३, १, १, ७, ७
 १२ अक्षर(र-→)रा- ना क ७,
 १२, ३, ३६, ७, -राणाम् क ३,
 ३१, ६ मा ३३, ७९, का ३२
 ५, ५, मे ४, ६, ४, काठ २७, ९
 अक्षि^० - क्षि क ९, १, ४, गते ५
 ३, १३, १, ३, ६, ४, १०.

पिसाठ २७, ८०, चौ १, ८, ३,
 १५, १८, २३, पै ४, ४, ९, -क्षिणी
 चौ १०, ९, १४, ११, ३, ३,
 -क्षि.मि. सठ ३५, ११, -क्षिणि
 चौ ४, ५, ५१.
 अक्षि-क-अ^०
 मिक्षि पव^१ - पव क ६, १९,
 १८, १०, ११९, ६, काठ २०,
 १४, चौ २, ५७, पै ३, ६, ३
 अक्षि मु^१ - भुव मा २३, २९,
 का २५, ६, ९, चौ २०, १३, ४
 अक्षिवा(शि-आ)मय^१ - य
 काठ २७, ८
 अथि^१ - क्षी क १, ७२, १०,
 [११६, १६, ११७, १७]
 १००, ६, २, ३९, ५, १०, ७९,
 २, पै ६, ६, २, -क्षिमाय क
 १०, १६३, १, लि ४, १०, ३,
 पै ७, ३, १६, १, पिसाठ १२,
 १०, चौ ३, ३३, ११, ११, ४,

नमू-पूर्वत्व भ्युपगमपरो 'नमो जर-' (पा ६, २, ११-)
इत्यनोपसंख्यानम् ॥

*) यम पूर्वपदप्रवृत्तिस्वर (पा ६, २, १)। उप यद्

^b) वीष्माया शशि प्रत्ययस्वर (पा ५, ४, ४३, ३, १, २) ।

१) अस्मिन् इत्यनपुंशः । स्वराभासे विरोध इत्येक
कल्पः । अस्मिन् कल्पे प्रत्ययो निदु भवत्युच्चारण-
परण शेषं प्रकृत्यादि पूर्ववत् । तम अथ ननम्बर
(ग ६, २) इत्यपर कल्पः । त्रियाम् अर्थविरोध निहन्ती
विरोधार्थं विरोधार्थेनैक्यं प्रति अवाप्नोति-विरोध इत्य-
गमनम् । तदिदं यथा ॥

४) √ अभङ्ग + मिन् प्रत्ययौ निस्वर्ग्य (तु पाठ ३,
१५६, पा ६, १, १९७) । यदा √ अभङ्ग + इन् प्रत्यय
रम्यन् (तु अभङ्ग सति) ।

*) 'भारी' इति पठ्य ५३३ चिन्त्य । एष्टनन-गङ्गाया
सङ्क्रान्तं गङ्गाया इत्यर्थः ।

१. 'मधुमति' इति वदन् (१, ८०, ८) पठे ।

‘अभ्यासि’ इति वाक्य (३, ५, १) पदे ।

१) कलशोत्पत्ति २/१५५+विष्णु। कृष्ण-उपश्रव्य (पा
६/२, ११६)।

¹) उस । विश्वरूप कृद्-उपप्रत्यय (पा ६, २, १३९) ।

‘भु इति ह्रस्वान्त प्राप्ति अनुमन्त्र नो म चिन्त्य ।
अत्र च बाहुचन पञ्चे अथवेय । तद् यथा ।
काश्मीरीयमूलकोशो ‘अक्षीभगो’ इति पाठ । स एव च
सि ५, २२, ४ इत्यत्र मुष्णः । तदीयमूलकोशान्तरी-
योऽपर पाठ ‘स्यपसाक्षीभगो यथा’ इत्यपि भवति (तु
सि ५, २२, ४ णि) । पूर्वस्मिन् पदे सक्त्या प्रमाणमूत्रेन
नार्थे दशनस्य धाविनस्योपमममुदेनोऽवृहणे मन्त्रस्यास्यात्
सक्तिय-स्यारुह्य स्थापनय ‘स्यपसाक्षीभुवा यथा’ इति
कृत्वायन्त पाठो मूलतः प्रगल्भ इति मन्त्रव्यते । तस्मिन्ध्वस्तु
भूयन्तारं यायुप मूलकोश न्येयणापेक्ष इति तपरा अस्मि
युष्ण लब्धमर्गेना स्यु । शो नु ‘सक्त्या’ इति नारी-वेरो-
प्य धावयति । भूवेऽप्रमूलकोशीरी मन्त्रादपि स एव पठेते
लब्धप्रतिगो भवति । अन्तमन्त्राङ्गमि पठ ‘अक्षिमुष्ण’
इति प्रथमन्त एव मधुरेति विवेकोऽवधेय ।

¹) यय । उय यद्र ।

*) दिवचनमात्रे ध्रुवे । नागः ईं इत्यादिना सदा
(पा७, १, ७७) । यद्वा 'हृदिकारादिति' (पा७, १, ४५) इति चङ्गदिङ् अतर्भाव्य णीप् प्रत्ययः ।
मदयेऽप्येव उभयधाऽपि दिक् ।

३; २०, १६, १०; ५४, ७,
११; १६, ५५, ३; ५६, ३; ५७, ३;
-इयोः मा २१, ४८; पा २३,
६, १; -इयोः तै ३, २, ५, ४; ५,
५, ९, ३; यो ५, ४, १०; ६, २, ४,
२; १२, ७, ३; ५, १, ३, १, ४; -इयोः
मै १, ६, ७; कठ २०, ६; क ३१,

८; यो १, २, ७, १; ४, ३, ३; ५,
२, ३; २, ५, ४; ६, ९, १; ७, ३, ७,
१; ५, ५, ३; २, ८, ३; ३, ३, २;
३; ९, २, ४, २, ०, २; ६, ९, १;
७, २, ३; ८, ३, ८; १, ७, ७;
१३, ९, ५, १, ४, १, ७, १; १६,
५, ३, २, १; १६, ८, १; १३, ७, ३, १

अक्षी-मग- -मा: लि ५, २२, ४.
अक्षु- -क्षु: क १, १८०, ५; -क्षुम्
यो ९, ३, ८; पै १६, ३९, ८.
अक्षु-बाल- -लाम्याम् यो ८,
८, १८.
अक्षु-माला- -लाम्याम् पै
१६, ३०, ६.

*) 'उदात्तश्चरितयोर्' (पा ८, २, ४) इति स्वरितोन्त्ये
'उदात्तयणः' (पा ६, १, १७४) इति व्यवस्थापयो निय-
मोऽनुशिष्टो भवति । तस्य नियमस्य विधानेऽपि चारि-
ताप्याऽवमेरेऽस्मिन् प्रत्ययभाषः शुभ्रयजुर्निघ्नः द्र.
शास्त्रान्तरीयायाम् तत्रोद्देश्यत्वात् (तु. पाठ. रूपम्) ।

*) स्वरितत्वं विभक्तैः सर्वनामस्थानत्याद् उदात्तविन-
यत्वाऽभावाद् द्र. (तु. नापुटि.) ।

*) इह मूत्रो, 'अक्षी' इति च 'अक्षी' इति चापि
भवतः । तेन मूलतः २अक्ष- इत्यस्य अक्षयं सङ्गायः द्र. ।

*) मूत्रो, 'अक्षो' इति पाठो भवति । ततश्च 'अक्षो'
इत्येवं-प्रत्ययस्य मूलिकः पाठ इत्यपि संभावनायोपलभ्यते ।
नयाऽपि शब्दरूपम् अक्ष- इत्यनो वा २अक्ष- इत्यनो वा
जायमिति सिद्धः । तत्र 'मधुपदंती' इति पार्श्व-
पूर्णं स्त्रीपुं विरोधपदं विनिगमकं स्यात् । यदनयो-
र्यमयोर्वाऽन्यतरस्य वा विषयम् एतद् रूपं संभवेत् तदा
मदीयमिदं रूपं भवितुमर्हत्वाप्या । ह्रस्वाऽप्याऽऽत्मन्य
तारगं तावत् रूपं न संभवति । ह्रन्तस्य अक्ष- इत्यस्य तु
संभवति । अतश्चोदमेतद् रूपमिति संभाव्यते ।

*) 'अक्षी' इति मूत्रोऽयम् । अत्र म.विभोग-गठन-श्री-
विषयाद् ह्रन्तः 'नाम्' इति शब्दाद् मेवद् एतत् मुख्यं
यथा अक्ष- इति शब्दस्य 'अक्षी' इति रूपं विकर्तितं न तु
अक्षी- > अक्षी इति । भवत्येव तारगः धातुन्तरे पठः
(तु यो ५, २, ३) परंतु 'नाम्' इत्यस्यैव स्थेने 'नाम्ना'
इति रूपं प्रयुज्यते उक्तमभ्येते । अत उभयोः शब्दयोर्वैयर्थ्ये
तत्प्राप्त्यर्थः पठे. इति वक्तुं पाठेन । यदेतस्मिन्नात्मनः
स्वरगं 'नाम्' इति शब्दस्य अक्ष- इत्येव शब्दः स्वी-
तितः सः इत्येव संभव्यते (तु. पै ६, ८, १ इत्यत्रत्यस्य
गुरोः नापुटि.) ।

*) 'अक्षी' इति मूत्रो. न तु तत्राप्यन्तस्मन्नुत्पन्नं न
जन्तोः पुनः क्वचि विन्यः प्रसङ्गभाषः । यो ४,
१, १ इत्यत्र हि 'अक्षम्' इति भूतलोत्पन्नमिति पठो
भवति । न. तु रूप 'अक्षम्' इति पठः । प्रत्यय-वेत्त-
रूपं एतदोक्तं न तु अक्ष- इति चोदमेतद् रूपं ।

यथा पूर्वम् आद्यस्य वृत्त-ननी-नितया साम्यमुक्तमेवमुना
तदीयं पर्वत-नेत्रवन्तु-प्रेक्षितुमिष्टमित्यस्य सुवचनम् । अतो
हो विद्वन्वी भवतः । 'अक्षी' इत्यप्रामाणिकः पाठ एव
ममीचीन इत्येकः । बोधायनः 'अक्षी' इत्येव मौलिकः पाठ-
मदनन्तरं च 'अक्षम्' इत्यस्य वाऽन्यस्य वा कस्याचिच्छब्दस्य
प्रमादजो भ्रंश इत्यपरः । तद् भूरिविस्मयोऽयं विषयः ।

*) 'अक्षी' इति मूत्रो. रूपं पठ्यते । तद्विशेषणतया
पार्श्वशब्दाद् दुष्काद् 'नकरणी' इति शब्दादेतत्पाद-
मूर्तं स्याद् यदन कीविषयस्य ह्रन्तस्य अक्ष- इत्यस्या-
ऽमीष्टं रूपम् 'अक्षी' इति । पै १३, ६, ५ इत्यत्र 'मोक्षी'
इति मूत्रो. 'अक्षी' इत्यस्यैव समर्थनो भवेत् न तु क्यमपि
'अक्षी' इत्यस्येति सुवचम् । पै १३, १४, १७; १६,
२३, २ इत्यत्र च रूपम् 'अक्षी' इत्युपलभ्यते । पै १६,
६६, ८ इत्यत्रतः 'अक्षम्' इति पाठोऽपि पूर्ववद् 'अक्षी'
न तु 'अक्षी' इति संज्ञेयेत् । तत्रलो लेखकप्रमाद-
पत्तदवधान-मुनयाऽऽत्मन्य-चरित इत्यपि संभाव्यते ।
पै १६, १३७, ३ इत्यत्र चान्तः रूपमेव 'अक्षी' इति
पाठेन भवति । प्रकरणमंगनं च तत्रत्यम् अक्ष- इत्यस्य
कीविषयस्यैव पदव्यवस्थित्यनुगुणमिदम् (तु. पै ६, ८, १ इत्यत्र
पै १६, १३७, ३ ति.) ।

*) 'अक्षी' इत्येव पाठः संभाव्यते । विमर्शः नापुटि. द्र. ।

*) अक्षिम्- इत्यत्र ति. गट् ।

*) उक्तं प्रत्ययो नि-स्वरस्य (तु. पाठ १, ६; पा ६,
१, १६७) । २/३ अक्षे- स्युपागमिषे तु वसुन् प्रत्ययः
(तु. पाठ ३, १२३) । स्वर उक्तः ।

*) इमं । गणान्तः गणमिदः स्वरः (पा ६, १, २३३) ।

*) मुगः 'अक्षमाद्याऽवाम्' इति मूत्रो. बोधः धातुन्त-
रोपपत्त (तु नापुटि.) एवं धातुः स्वीकृत इत्यत्र चोदमेतद् इति
मुषयं न जर्तयेत् । वक्ष्यते च तमेतद्व्यवस्थां प्रमाणं धातु-
मनेवैवद्वय-संज्ञेय-प्रत्ययेन उक्तं गिरिधर-प्रवर्तन-
प्रमाणम् । 'अक्षमाणा' चेतोऽवधानं कदाचित् प्रापः
द्रष्टव्यमन-मोक्षमूल-स्वरित्वेति स्मरणं यम् । मुगः
नपुंसक-मूत्र-मुग-स्वर-इति विवेकोऽपि मुक्तः द्र. ।

५८, का २५, १०, ५, ६, १, ३,
४, ११, १, ५, ८, ३, ६, १, ५,
३, २, ९, १, ३, ३, ४, ६, १,
६, ३, ६, ११, ५, १, १, ५, ३,
११, १०, २, ३, ५, ४, ४, ३,
६, ५, ४, ५, ५, १, काठ ९, १, १०,
५, १२, ५, १४, ४, २३, १०,
३४, १०, १८, ४, ३७, १,
-१, राट् तै ५, १, १, १, ६, १, २, ७,
-१, रै १, १, ६, ३, ९, ६, १, ६,
१५, तै ६, १, ६, २, १, काठ २३,
१०, ६, क ३७, १, १, १, २,
७४७, जै ३, २२, २, शौ ९,
१५, १८, पै १६, ६, ९, ८, -१, रैण
१, १, ६, ४, २४, १०, १३,
३, शौ ९, १५, ३, १८, ३, ४०,
पै १६, ६, ८, २, १, अर्थाति,
अट, अष्टाचत्वारिंशत्, एव,
एकादश, चतुर्, चतुर्दश, चतु-
विंशति, चतुश्चत्वारिंशत्, त्रयो-

दश, त्रि, त्रिंशत्, त्रिंशत्, दश,
द्वाविंशत्, द्वादश, द्वि, नव,
षट्, षट्दश, यत्, मत्, सत्-
दश, रूढम्]

अक्षर व- अर्थाति

अक्षर-पङ्क्ति- -इत्थं पाठ

९, २, १, ८, ५, -इत्ति मा १५,

४, का १६, १, ६, तै ४, ३, १२,

३, मै १, ११, १०, २, ८, ७, काठ

१४, ४, १, ७, ६, ४, २६, ५,

-इत्ति मा १, ११, १०, १,

-इत्ति मा १, ३, ८, २, १

अक्षर-दश (१) तै २, ५, ८,

३, मै ३, १, १, ७, ७

१२ अक्षर (२) राट् - रा १७,

१५, ९, ३, ६, ७, -राणां ३,

३१, ६, मा ३३, ७, का ३२,

५, ५, मै ४, ६, ४, काठ २७, ९

अक्षि- -लि १८, १, ४, तै ५,

३, १२, १, २, ६, ४, १०, ५

१, काठ २७, ८, १, शौ १, ८, ३,
१५, १८, २, पै ४, ४, ९, -क्षिणी
शौ १०, ९, १४, १२, ३, २,
-क्षिभि. काठ ३५, ११, -क्षिणि
शौ ४, ५, ५, ५.

अक्षि-क अन्

१, अक्षि-पुत्त- -पत् १६, १६,

१८, १०, ११९, ६, काठ २०,

१४, शौ २, ५७, जै ३, ६, ३

अक्षि-मु- -मुव. मा २३, २१,

का २५, ६, ९, शौ २०, १३, ४

अक्षि-पा(क्षि-अ)मय- -य

काठ २७, ८

अक्षी- -क्षी १, ७३, १०,

[११६, १६, ११७, १७]

१००, ६, २, ३९, ५, १०, ७, ९,

२, पै ६, ६, २, -क्षीमां १८

१०, १६३, १, लि ४, १०, ३,

तै ७, ३, १६, १, १, काठ १२,

१०, शौ २, ३३, ११, ११, ४,

नन्-पूर्व वाभ्युपगमपक्षे 'नञो जर' (पा ६, २, ११९)
ह्यनोपपत्तक्यानाम् इ ।

१) वन. पूर्वपदप्रवृत्तिस्वर (पा ६, २, १) उप यद्
२) वीमाया क्षामि प्रययस्वर (पा ५, ४, ४३, ३,
१, २) ।

३) अममल कृन्तपूरा इ । स्वरमाने विशेष इत्येव
कल्प । अमिमक्ष कल्पे प्रययो निदु भवत् आनुदात्त-
करण शोर् प्रवृत्तिर् पूर्ववत् । तम अय नन स्वर
(पा ६, २, १) इत्येव कल्प । प्रियाम् अर्थविशेष-निवृत्ती
विशेषादगमविशेषणवैकल्यं प्रति अत्रानन्-विशेष इव
गमपक्षे । तद्विरुद्धं यथा इ ।

४) १/अन्+विन् प्रययो निस्वराद्य (तु पाठ ३,
१५९, पा ६, १, १९७) । यदा २/अन्+हन् प्रयय
स्यत् (तु अन्+हन् पठि) ।

५) 'अक्षी' इति पठन् ५१३ चिन्त्य । एकरचन-मद्वया
तत्कालं गभीय स्यत् ।

६) 'अक्षि' इति पठन् (१, ८९, ८) पक्षे ।

७) 'अक्षिणि' इति पठन् (३, ७०, ९) पक्षे ।

८) कर्णोपादे १/अन्+विन् इद-उपगम (पा
६, २, ११६) ।

१) उस । किवञ्ज-कृद्-उपपत्त (पा ६, २, १३९) ।

२) अन्-इति हस्वान्त प्राति अनुमन्व नो म चिन्त्य ।

अत्र च बाहुचक्ष पक्षे उपपद्ये । तद् यथा ।

कास्मीरीयमूलकोशे 'अक्षीमगो' इति पाठ । स एव च

लि ५, २२, ४ इत्यत्र सुपा । तदीयमूलकोशान्तरी-

योऽपर पाठ 'साम्याक्षीमगो यथा' इत्यपि भवति (उ

लि ५, २२, ४ टि) । पूर्वस्मिन् पदे सक्त्वा प्रमाणाभूतैर्न

नार्थो देशनस्य धाविनस्योऽयमनुपपत्तिर्बहो मन्त्रारस्यात्

सकिय-सास्त्र-आपनय 'साम्याक्षीमुवा यथा' इति

तृतीयान्त पाठो मूलतः प्रवृत्त इति मम व्यते । तज्जिह्वस्तु

भूयन्तार यात्रुप मृदशोऽन्वेयणापेक्ष इति तन्वरा अभि-

युषा लक्ष्यमकेता म्बु । शौ तु 'मकुल' इति नारी विशेष-

पणं आचवते । अविग्र-मूलकोशीय-मद्यदापि स एव पाठो

लक्ष्यप्रतिष्ठो भवति । अतस्त आनीय पठ 'अक्षिमुव'

इति प्रथमन्त एव गधुरेति विवेकोऽवश्येय ।

३) वन. उप यद् ।

४) द्विचनमपेक्षे धूयते । नापुन ईं इयादेश उदात्त

(पा ७, १, ७०) । यदा 'हृदिकारादिति' (पग ४,

१, ८६) इति वद्वदिपु-अतर्भाष्य हीव प्रयय इ ।

महेश्वर-विशेष उभयथाऽपि दिव ।

३, २०, १, १०, १, ५, ७, १, १६, ५, ३, ५, ३, ५, ३, -इयो मा २१, ४८, का २३, ६, १, -इयो तै ३, २, ५, ४, ७, ५, १, २, शी ५, ४, १०, ६, २४, २ १०५, ३, ५ १, ३, ४, -इयो मै १, ६, ५, काठ २०, ६, क ३१,	८, शी १, २५, १, ४, ३, ३, ५, २, ३, २९, ४, ६, ९, १, ७, ३, ७, १, ५, ५, ३, २, ८, ३, २, ३, ७, ३, १०, २, ४, २०, २, ६, ६, १, १०, ७, २, ३, ७, ८, ३, ८, २, १०, ७, ६, १३, ९, ५, १४, १४, १०, १०, १६, ५, ३, २, २, ६, ८, १, १, ३, ७, ३, १	अक्षी मग- -मा खि ५, २०, १ अक्ष- सु क १, १८०, ५, -अक्ष शी ९, ३, ८, ५ १६, ३९, ८ अक्ष जाल- -लाभ्याम् शी ८, ८, १८ ?अक्ष माला- -लाभ्याम् पै १६, ३०, ६
---	--	--

*) 'उदात्तहरितयोर' (पा ८, २, ४) इति खरितोल्लो
'उदात्तयण' (पा ६, १, १५) इति व्यवस्थापको निय
मोऽद्वितीयो भवति । तस्य नियमस्य विषयान्तेऽपि चारि-
ताप्याऽवसरेऽस्मिन् प्रत्ययभव शुक्ल्यजुर्मग्न इ
शाखान्तरायां तत्र प्रहृष्टरपलम्भात् (तु नञ् रूपम्) ।

*) स्वरितत्वं विभक्त सर्वनामभ्यान्त्वाद् उदात्तावपि
यत्वाऽभावाद् इ (तु नापुं) ।

*) इह मूलो 'अक्षी' इति च 'अक्ष्यो' इति अपि
भवत । तेन मूलतः अक्ष इत्यस्य अक्ष्येणैः सद्भाव इ ।

*) मूलो 'अक्षो' इति पठो भवति । ततश्च 'अक्षी'
इत्येव प्रकारको मौलिकः पाठ इत्यपि सम्भावनायोपलभ्येत ।
तत्राऽपि शब्दरूपम् अक्ष इत्यतो वा अक्ष इत्यतो वा
जातमिति संदेहः । तत्र 'अक्षराणी' इति पार्थ-
क्यं क्रीडा विरोधपद विनिगमक स्यात् । यदनयो
रभयोर्व्यत्ययस्य वा क्रियाम् एतद् रूपं सम्भवेत् तदा
तदीयमेव रूपं भवितुमर्हन्नान्यथा । हलाऽवलीऽन्तस्य
तादृश तावत् रूपं न सम्भवति । इतन्तस्य अक्ष इत्यस्य तु
सम्भवति । अतस्तदीयमेतद् रूपमिति सम्भाव्येत ।

*) 'अक्षी' इति मूलोपा । अत्र सविधोः-पठेताम्नी
विषयाद् हलन्ताद् 'नाम्' इति शब्दाद् भवेद एतत् सुकृत्
यथा अक्ष इति शब्दस्य 'अक्षी' इति रूपं विवक्षितं न तु
अक्षी > अक्ष्यी इति । भवत्येव तादृश प्राचातरे पाठ
(तु शी ५, २३, ३) परतन् 'नाम्' इत्यस्यैव स्थाने 'नासा'
इति रूपं प्रकृतम् उपपन्नमेत । अत उभयोः शब्दयोर्विषये
तत्तादृशीय पाठो इति वक्तुं पार्यते । यदेवमभ्युपगम
स्यादि 'नाम्' इति शब्दवत् अक्ष इत्यपि शब्दः सौ
विषयः स्यादित्यपि सम्भवेत (तु पै ६, ९, १ इत्यन्तस्य
मूलोपा नापुं) ।

*) 'अक्षी' इति मूलो न तु तत्तद्व्यङ्ग्यतायुक्त्येव
जायते । सुपा अपि चित्त्य प्रमाणाभावात् । शी ४,
६, १ इत्यत्र हि 'अक्ष्यम्' इति भूषणशेषानुसृत पाठो
भवति । या तु तत्र 'अक्षम्' इति पाठः । प्रकरणात् चेह वक्तु-
र्य एवाऽपि दयते न तु तदाभिनन् तादृश कोऽन्योऽर्थः ।

यथा पूर्वम् आचनस्य उन्-वनीनेत्या साम्यमुक्तमेवमधुना
तदीयं पर्वत-नेनत्वमुप्रेक्षतु भिन्नमित्यस्य सुवच वान् । अतो
हो विष्णोर्भवत । 'अक्ष्यो' इत्यप्रामाणिकः पाठ एव
समीचीन इत्येव । बोधीय 'अक्षी' इत्येव मौलिकः पाठ-
स्यदनन्तरं च 'त्वम्' इत्यस्य वाऽन्यस्य वा कस्यचिद् शब्दस्य
प्रमादो भूः इत्यपरः । तद् भूरिविष्णोऽस्य विषयः ।

*) 'अक्षी' इति मूलो रूपं पठ्यते । तद्विरोधतया
पार्थक्याद् दुर्गहाद् 'नकरणी' इति शब्दादेतत्तादृ-
श स्वरः सद् यदन त्वीविषयस्य हल तस्य अक्ष इत्यस्या-
ऽभावे रूपम् 'अक्षी' इति । पै १३, ६, ५ इत्यत्र 'मोक्षी'
इति मूलो 'अक्षी' इत्यस्यैव समर्थको भवेत् तु कथमपि
'अक्ष्यो' इत्यस्येति सुवचम् । पै १३, १४, १५, १६,
४३, २ इत्यत्र च रूपम् 'अक्षी' इत्युपलभ्यते । पै १६,
६६, ८ इत्यत्र 'अक्षम्' इति पाठोऽपि पूर्ववत् 'अक्षी'
न तु 'अक्ष्यो' इति संकेतयेत् । तन्तो लेखकप्रमादश्च
परिचयवयान-मुलभाऽऽलस्य-चारित इत्यपि सम्भाव्येत ।
पै १६, १३५, ३ इत्यत्र चान्तत रूपमेव 'अक्षी' इति
पाठनं भवति । प्रकरणमगमनं च तन्तलम् अक्ष- इत्यस्य
रूपविषयत्वे पर्यवसेदित्ययमुपमिधम् (तु यद्-> यो इत्यत्र
पै १६, १३५, ३ ति) ।

*) 'अक्षी' इत्येव पाठः सम्भाव्येत । विमर्शः नापुं इ ।

*) अक्षिम् इत्यत्र ति गट् ।

*) उन् प्रत्ययो निन्-प्रत्ययः (तु पाठ १, ६, पा ६,
१, १६७) । १/१ अतोऽन् प्रत्ययस्य तु वस्तु प्रत्यय
(तु पाठ ३, १५७) । स्वर उक् ।

*) इय । सामान्य यन्मात्रे स्वर (पा ६, १, २३) ।

*) सुपा 'अक्षमाला' इति मूलो गोप्यतां शाखा-त-
रीयश्च पठ (तु नापुं) पूर्वतः साहचर्येण सौ हेतुरिति
तु वच न जानीमहे । चान्तापि कृष्णभेदान्ताय प्राणान्ताय च स-
नमेव प्रमदरेऽपि समानं प्रत्ययेन उपप्रामाणिक्युक्तं नवतन-
प्रसङ्गात् । 'अक्षमाला' वेदोपगममात्रा उदाहरिताया
प्रचननम्-मन्त्रेणमृता स्यादित्यपि विमर्शः प्रत्ययम् । सुपा
नापुं इय, मूलोपा तु तस्य म्-इति विरोधोऽपि सुपा इ ।

अक्षोर २, ८१, २

अक्षणा-

अक्षणा-यावन्- -वान् ८८, ७,

३५

अक्षणाया १ ते ७, ३, ७, ५, ३, ३,

४, ५, ३, ५, ३, ४, ५, १, ६, ३,

८, ३, ३, ६, ३, १०, ६, ३, ३,

२, ८, १, ६, ३, ८, ९, १०,

३, ५, २०, ९, २१, ७, ६

३१, ११

अक्षणाया दुह- - दुह ८१,

१०, ९

अक्षणाया स्तोम-

अक्षणाया-स्तोमी(य-)-या-

-या ते ५, ३, ३, १

अक्षणा- -क्षय्य शो ४, ९, १

[क्षय- आत्त]

२अक्ष- १/१अक्ष यद

आक्षणा- -गे ८१०, २२, ११

अक्षणाया- १/१अक्ष द

अक्षत् १/क्षणा > शा < क्षया द

*) सुपा भूपिष्टवैकृत-विशिष्टो भवति । 'अक्षोर' अर
सम् (अलसम्) अपलुप्तम् इत्यस्मदीय शोध प्रस्ता
वश्च भवति । अक्ष- इत्यस्य च 'अक्षोर' इत्योसि
रूप इ । तु अक्ष इत्यन यस्या णि ।

b) १/३, १ अक्षोर-व्याप्यार्थाद् अतिवैधनार्थाद्वा
पूर्ण-वन्नाऽन-रनाऽदिसा-दन्तरवद् श्रोणादिके (पाठ
३६) न प्रत्यये निष्पत्तिरित्यर्थः । एव सपीयसा प्रत्ययेन
सम्भवति निर्वहि 'कृत्यश्रम्या कृतन' (पाठ ३, १०) इत्यन
किमिति सानुबन्धो गुरतरोऽन्य प्रत्ययो विहित इति नैव
सहम् इव प्रतिभाति । तस्मिन्नापि सति चाब्दनिष्ठावभेदो
भवति । भाववयवभूतस्य साधोपादे ककारस्य लोपे यस्य
च दुर्बले प्रत्ययाऽऽदि-सकारस्य पत्वे च तत्सम्भावित्वार्थः ।
यच्च १/२अक्षोर-अभ्युपगमे कैशिष्य भवति यच्च १/१अक्ष
इत्यस्य व्याप्तिरक्षस्य घाताऽपरार्थस्याभ्युपगमे न तथा
मुलममिव भवतीत्याद्यर्थे विस्तरः कैश्च अनुसंधेयः ।
यदपि शक्यं प्रामाण्येन एव प्रमत्तयोऽर्वाभ्योऽस्य जीव
विषय भेदान्तरमाहुस्तदप्रमाणमिति सुत्यजमिव भवति ।
मह्यठिन-कृष्टन चाब्दवचाम्य विशेषणमात्रञ्च सुवच
भवति (तु पाठ ३ १०) । यत्तु तत्रापि नपुंसकतया पठो
भवति सन्निर्देशगामान्य-पर न च जीवमानतानिष्ठापर-
मिति इ । यच्चाप्यस्य निष्पिपादादियवैवे एव १/अक्ष
इत्यस्याऽऽवगानिक संकेतमकथयति तस्मिन्ममिव भवति ।
कदाचित् ततः प्रागुदाहृतस्य कृत् पाठस्याऽन्ते 'मुद्राति'
इति शब्देन ध्वनिगाम्यजनितप्रमद्वारेण तदुच्चापितत्वा
दिति दिक् ।

*) उक्त १/पा+चनिर । इदं उपग्रस्य (पा ६, २,
११६) । अक्ष इत्यस्याऽऽनाऽपि विषयविशेषणतया प्रयोगो
भवति तत्रापि जीवतायोग इति सुवचमिव भवति ।

*) इह अक्ष इत्यस्य भावप्रधानो निर्देशो वक्ष्यते ।
तत्तद्विरोधाभावेन कैशिष्येनाऽप्रामाण्येनैवादिगुनीयान्त
राक्ष- [त-राक्ष-त-राक्ष-] क्रियाविशेषणतायोग सुवच ।
यच्च प्रत्ययभाज्य स्त्रीगोचरे । विस्तेणान्तोदात्त (पा ७,
१, १, ६ १, १११) इ ।

*) उक्त । किवन्त कृद्-उपग्रस्य (पा ६, २, ११६) ।

*) अक्ष पुपग्रस्य (पा ६, २, १) ।

*) तास्येदमित्यर्थे गाहदेराकृतिगणात्वाच्च-इयं प्रत्य-
यस्तत्परश्च (पा ४, २, ११६ ३, १, ३) ।

b) तु पै ६, ६, १ यनाऽतिशयोक्तिसुखेनाऽऽजनस्य
रुन-कनीनिकात्वं च त्रिककुत्-पर्वताऽक्षित्वं च धावित
भवति । इह तु तस्य केवलमुत्तरं विशोषणमभिप्रेत्य
पर्वताऽक्षयत्वं ध्रुवते । तद्वद्वति विमर्शं विमेतद् 'अक्षयम्'
इति । उच्यते । 'अक्षि अक्षे अक्षिणि वा भव तदर्थं हित
वाऽक्षयम्' इति यत् प्रत्यय (पा ५, १, ५) । प्रथमे कल्पे
दृष्टिपञ्चिकायां भवेद् वाक्याऽन्यथश्च रुन-कनीनिकात्वं
दिश्या दृष्टिपञ्चिकायाऽऽरोपपूर्वकमतिशयोक्त्यैव साध्यं ।
द्वितीये कल्पे तु वाक्यभेदेनाऽऽवयव इ । तद् यथा ।
'एवंतत्त्वाऽसि' इति तत् प्रभवत्वात्तदीयोऽसीत्याजना
ऽभिजनोपवर्णनपरमेक वाक्य कर्तव्यम् । 'अक्षयमसि' इति
नेत्रयोऽपरत्वात् तदर्थं हितमसीत्युपयुक्तविशेषणाऽत
रोपवर्णनपर चापर वाक्य कर्तव्यमिति । यद्वा भाव एव
प्रत्यय स्यात् । एवमायक्षणे दर्शन-साधकता-द्वारा तद्वा
वस्य दृष्टिपञ्चिकायां भवित्वात् पूर्वोक्त एवार्थसमन्ये पर्यव
सानमिति कृत्वा सुलीय कल्पे नेह विवेचनायापोलभ्येत ।
'यतोऽनात्र' (पा ६, १, २१३) इत्यादिप्राप्तत्वं चेह इ ।
यत्तु क्वचित् (तु ११ इत्यस्य ०५) तैत् स्वरितमिव
प्रादक्षि तदपलक्षणा च समस्तकल्पेन मूढो विस्रवदि च ॥
यदपि क्वाचित्क मूलकोरीय सायणीय च साक्ष्यम् 'अक्षम्'
इति पाठ प्रयुपस्थापयितुमुपलभ्यते (तु ११ पाठ
३) तदप्यसम् । अक्षर-नैपुण्यस्य दुर्बोरावच्छ-दोभावाद् ।
यथाश्रिते तु यथा स्थान इत्यादिश्रवणेत तस्य सुवात्त्व इ ।
यच्चाप्यततः कथिद्वर्वाचन (तु ११ गते) 'अक्षययम्'
इति वा 'अक्षयम्' इति वा शोधभाह तत्तु प्रमाणाभावात्
ऽन्यथा सम्भ्यग निर्बोह सम्भवति सर्वयानपेक्षितत्वाच्च नितरां
सुत्यजमिति दिक् । तु अक्षी > इयोऽल्यप्र पै ६, १, १ ।
'*) णि कानिच विस्तेणान्तोदात्त (पा ३, २,
१०६ ६, १, १११) । तुम्भावरिमर्श १/अक्ष इत्यत्र अक्ष ।

अक्षितव्य- ✓ १ अम् ३

१ अक्षिति- नय तै २, ४, १४, १, मै
४, १, २७, १३, २, काठ १०,
१२, पै १, १०२, ४, -ति क १,
४०, ४, (५, ३४, ७) [(३, ९,
१) ८, १०३, ५ ९, ६६, ७]२ अक्षिति- नये पै १६, ७०, २,
१०, -ति का २, ३, ८, तै ४, ७,
४, २, मै २, ११, ४, काठ ५, ५
१८, ९, क २८, ९, शौ ११, ९,
२५ १०, ४, २६, पै ५, ४०, ५,
१६, ८४, ४, ८५, ४, ८७, ६
-तिम् वि ४, १०, २, तै १, ७,
१, ६ ३, ४, मै ४, ९, २७, १२, २,
काठ १०, १२, शौ १८, ४, २७
पै ५, २८, ८, ४०, ४, ५ -त्यै
मा ६, २८, का ६, ७, ६, तै १,
३, १३, २, ६, ३, ३, ७, ३, ४,
६, ४, ३, ४, मै १, ३, १, ४, ५,
२१, काठ ९, ५, ५ ८, १३,
क २, १६ ८, १

अक्षितव्य- नयत्म् क ४, १७,

१३

अक्षि- ✓ २ अम् ३

अक्षीयमाण,णा- नम् क ३, २६,
९, तै ३, ३, ११, ४, शौ ७, २१,
३ पै ५, ४०, ४ -णरुय तै १,
१, १०, २, काठ, क १, १०,
-णा क १, १५४, ४, -णा
मा १७, ३, का १८, १, ४ तै ४,
४, ११, ४, मै २, ८, १४ काठ
४०, १३ -णपै २, २३, ५

अक्षु- ✓ २ अम् ३

अक्षुष्- -क्षु मा १८, १०, का १९,
४, ३, तै ४, ७, ४, २, ५, ४, ८,
२, मै २, ११, ४, ३, ४, ११ काठ
१८, ९ क २८, ९

अक्षुष्य- -ष्या शौ ७, ६०, ४, ६

पै ३, २६, ३

अक्षुष्यत्- -ष्यताम् मै १ ६, ३,
५ -ष्यत् तै ५, ४, ४, १ काठ
२१, ७

अक्षेत्रविद्- -वित् क ५, ४०, ५

१०, ३२, ७

अक्षेम- नम् पै १४, २, ३

१३, काठ २०, ७, २५, ५, २८,
१, ३१, १०, क ३१, ९, ३७,
७, ३९, २ ४४, १, ४७, १०
-का तै ७, ४, ११, २, ५, ९, १,
मै ३, ८, ६, ४, २, १४, काठ
३३, ३अक्षोधुक, का- क मै १, ४, ११
६, ४, ५, ११, ३, २, ७, ४, १,

अक्षौर, अक्षण, अक्षय ✓ २ अम् ३

अक्षिल्ली- ली शौ २०, १३४, ६

अक्षतत्- नम् क १०, १०१,
११

अक्षर्ष, र्षी- ण्वम् क ७, ३२, १३

शौ २०, ५९, ४, -र्षी मै ३, ७,

४१, -र्षण तै २, ५, १, ७

अक्षलति- ति काठ २८, ८,

क ४४, ८

अक्षत- तम् शौ ५, १३, १

अक्षि(द→)द्रा- द्रा तै ३, ५, ८,

१, काठ २९, ५, ३९, ३, क

४७, ६

*) तम नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप क्षिति-
✓ १ क्षि+नन्तिरि क्त्वा श्रीणादिक यद् । एव किल
नाउ किञ्च तोत्तरपदत् सुभेदेऽस्मिन् प्राति यदिह सा
(क १, ४०, ४) वम इति च 'नन्मुभ्याम्' (पा ६, २,
१७२) इत्यनुशिख्य स्वराश्च छन्दसि सर्वविधैकिकृपाज
भवतीति बाह, तन्निप्रयोगेन प्रयोगमानम् । एवमर्वाभोऽपि
GA ग्रन्थ इह किञ्चत् उप अभिविबन्तश् चिन्त्या
इति किमु वक्ष्यम् ।*) उप भावे सिद्धन्तम् इतिमात्रम् नापि विशेष
उपार्गा भवति । शेष तत्र गम्यम् ।

*) तम । नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप ✓ २ क्षि यद् ।

*) उप वमणि च नन् । रस्वर एणि इ ।

*) नापि गमागम्यरी । नम् ✓ १ अम् ३ भावे क्त्वा यद् ।

*) वम । ना उत्तर ध्रुप + वम् (पा ६, १, ६०)

यद् अन्तोदत्त (पा ६, २, १०३) । उप छटिविगे

पन् । निराध्व एव वेदोपगमिर्वाभिवि । तम उप

एव गङ्गा गद्द छटिविगपगायोवतारिर्वाभि । द्वीतीय

निर्, मयं गङ्गायन् ॥ चिन्त । तनुर्दिता 'वयमोश्च'

(पा ६ २, १४६) इत्यतोदात्तविशेष । यदपि उप
य प्रत्ययान्ततया तेन प्रत्यपादि, तदप्यलक्षण स्यात् । यद्
प्रत्ययौत्सर्ग्यदर्शनम् । अनाड्यौष (तु MVI) उप
वरमवेनमर्वाणा एव तम इति यद् भण्युस्तन् नितराम-
गुणमिति दिक् ।

*) तम नन्-स्वर (पा ६, १, २) । उप क्षान्त यद् ।

*) तम । औगर्गिको नन्-स्वर (पा ६, २, २) ।

*) तम । उप यद् ।

*) 'कृ योक्' (पा ६ २, १६०) इति ना उत्तरम्
उक्त प्रत्ययान्तम्या तोदात्ताऽनुशिखेरपराद उत्त । नन्-स्वर
गमान्य इ (पा ६, २, ०) ।*) कीन्तापान्तरगामान्येन वैरुतभूवरवदुत पाठ ।
अनुशिख्यु प्राति अत्र म्याद् इति RVI (तु नति) ।

*) तम । नन्-स्वर (पा ६, २, २) उप यद् ।

*) यम् GVI 'अभ्यन्त' इति मुपा इति मायमनो
तानि न्यामाह तथित्यम् ।*) मुपा णि । मिथ्यान्तरदुपत्यव । मुि
अङ्गा- इत्यद् ।

अ-खिद्रयामन्- -ममिः कृ १, ३८,

११.

अ-खिलं- -सः प ५, २, ८.

अस्व-

अस्व-ली-

अस्वली- / १ कृ, अस्वली-

कृत् ७, १०३, ३.

अ-अ- अ- दि.

अ-अ- अगति- ३.

अ-अ- -तः तै ५, १, ५, ८; ६,

१, १, ५; कठ १०, ५; क ३०,

३; -तम् तै २, ६, २, ५;

-ईतस्व दी ११, १२, १६;

१४, २, ७४.

अ-अ-अ- -प्रीः तै २, ५, ४, ४.

अ-अ-अ- (त-अ)-सु- -सुः मै ४,

७, २.

अ-अ- -दः दी ४, १७, ८; ५, २९,

६-९; पै १, ५८, ४; २, २६, ५;

५, ९, ५; १७, ६; १८, ५; १३,

९, ७; ८; ११; १५, १५, ९;

-दम् कृ १०, १६, ६; १७, २;

मा १२, ७६; वा १३, ६, २; १;

तै ३, ४, ९, ३९; ४, २, ६, १; १;

५, ७, १३, १; मै २, ७, १३; १;

कठ १६, १३; ५, ३, ३; क २५,

४; दी ५, ४, ६; ६, ९५, ३;

१८, ३, ५५; पै २, २६, ३; ११,

६, २; १.

अ-अ-अ-मि- -तम् कठ २५, १०;

२६, ५; क ४०, १; ४१, ३.

अ-अ-अ-मि- -ति कृ ६, ४७, २०.

अ-अ-अ-मि- -सिम् दी ४, २९, ३;

४, १८, ३; -स्तीः पै ८, १२, ७.

अ-अ-अ-मि- -स्य कृ १, १७०, ३;

-स्सः कृ १, १७९, ९; १८०, ८;

७, ३३, १०; सि २, १, ७; मै २,

१, ८; कठ १०, ११; दी

४, २७, १; १८, ३, १५; पै ३,

४, १; -स्सम् कृ ८, ५, २६;

-स्सम् कृ १०, ६०, ६; सि ५,

३, ६; तै ७, ५, ५, २९; मै २,

१, ८; ४, २, ९; कठ १०, ११;

३४, ४; दी २, ३२, ३; ५, २३,

१०; पै २, १५, ५; ९, ७, ७;

-स्स्य कृ १, ११७, ११; १८४,

५; -स्स्य पै १०, १२, ५.

अ-अ-अ-मि- -स्यः पै ८, १५, २.

अ-अ-अ-मि- -कम् कृ

१, १३५, ९.

अ-अ-अ-

अ-अ-अ-मि- -कै पै २, २०, ३.

अ-अ-अ-मि- -तम् तै ५, ९, ६, २.

अ-अ-अ-मि- -तः कृ ८, ७९, १

१) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. सोपदे
 वा+मनिव् प्रत्ययः।

२) वम. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) उप. यद्।

३) इष्टजन-मन्दरीनाऽऽदि-जात-प्रमोदविशेषमुच्यते।
 क्रियमाणस्य शब्दविशेषाऽनुकरणम्। तु. नाड, डि.

४) अस्व-इति शब्दाऽनुकरणं लातीत्यर्थाद् विशेषण-
 वचनोऽयं शब्दः इति। यणु गा. अनुमतिः कैयिन्

(तु. P.W., B.W., G.W., J.W.) समप्रयाऽयम् अस्व-
 इति शब्दस्य शब्दविशेषाऽनुकरण-स्वरूपता प्रत्यपदि तद-

सम्। उदाहरणमाणां धृति हि पुत्रद्वयेन त्रितुल्यमन्व-
 म्माऽम्भानीमावो निर्दिष्टो भवति। एवं तावद् अस्वले-

ह्येतद्-विशिष्टत्वे तस्य तावत्-पर्यवसानाद् विशेषणवच-
 नोऽयं शब्दः इति। एवं च मति धर्मं शब्दाऽनुकरणमात्रः

अस्मेति शब्दोऽभ्यपनया प्रयोगमर्हति। यथा आह्वयोतीति
 लाति इति करोतीति वा अन्त्येव व्याप्य अस्मकरोतीति

अस्मेति करोतीति वा। अस्मक-शब्दस्तु अस्मेति
 शब्दाऽनुकरणपुल्लभ्युत्पन्नं त्रिविधेयता-वचनमात्रा-

दिनमनोऽन्यो माऽभ्यपनयेति सुबन्धम्।

५) वनमन्वम् अस्मन् करोतीति विवः इति (पा
 ५, ४, २०)। एवं चैनं प्रत्ययं शब्दाऽऽभ्यपनया
 निगमनदन्ताः म. तदनुगतायाऽभ्यपननां कैयिन् (तु.

P.W., J.W. प्र.) निगमो गीता मरन्ति। यणु J.W.

‘अस्वलीकृया’ इत्येवं स्वबन्तं दीपमाह। तदस्य।
 दीर्घाऽऽदेशस्य ह्रस्वोऽयं नादिति वमात्र-दर्शनात्।

१) नन्-पूर्वाद्/तम्+कः।

२) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद्।

३) समास-स्वरौ नाड, इति। उप. वम. इत्येव विशेषः।

४) ‘अप्राः’ इति बाह्वः (१०, १३७, ५) पाठे।

५) तम. उप. गते-पूर्वाद्/मि+किम् प्रत्ययः।

६) यथा. जनकपुत्रिनः। अप+२/अम्+तिन्
 प्रत्ययः (पाठ ४, १८०) शब्द-वादितापरस्परं ह्रस्व-

उपप्रत्ययः (पाठ ६, १६७; ३, १३४)। विवरस्तु
 वैद्य. इति।

७) =अगति- इति। स्वार्थे वर प्रत्ययः। स्वरः
 पूर्वत्वम्।

८) ‘कृष्ण-धक’ (पा ४, १, ११४) इत्यप्येतेषां अणु
 प्रत्ययः।

९) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. वम. तु.
 वन्तु च।

१०) वनमन्वमपि वनमन्-निकेत्यर्थमस्ति। तु.
 अगो-इत्यत्र इति।

११) अनु-माह-इति पठः संभाव्यते। तयो र-
 नुबन्धे तदीयाऽऽभ्यपन-उपप्रत्यय-द्वारेण तदनुग-
 म-प्रत्यय-विहताः सन्त्येवमस्मिन्वन्तु।

अ-मृभीतशोचिस्- -विष क
७, ५४, ५, -विषम् क ७, ५४,
१२, ८, २३, १, वी १, १-३,
जै १, १९, ७

अ-मृभीत, ता- -त कठ ३५, १०,
क ४८, १२, -ता तै ३, २,
१, २, ६, ४, २, १, मै ४, ५,
१, -वेय है ७, ३, १९, १
२०, १, कठ ४३, ९, १०

अ-मृभीत्या- तै ३, २, १, २, ७, ७,
१, १, मै ३, ९, १

अ-मृ- गो क ८, १४, वी १,
२२५, २, ११५५, जै १, २४, ३
२४ गो-
अगो-ता- -ताम् कठ ३८, १३,
वी ४, १७, ६, पै ५, २३, ८,
-तादे क ३, १६, ५

अ-मृ गोअर्थ- धर्मतै ६, १, १०, १
अ-नोपा- रा क २, ४, ७, ७, १८,
१०, -पाम् क ३, ५७, १

अ-गो-रध- -धाय क ८, १४, १०,
जै ४, १७, ८, गौ २०, ६५, ०

अ-गोहा- -गो क १, १६१, १३,
वी १, ३९३, २, ५९७, जै १,
४४, १ ३, ४८, १३, -गो क ८,
९८, ४, गौ २०, ६४, १, -गम् क
१, ११०, ३ १०, ६४, ३, -गस्व
क १, १६१, ११, ४, ३३, ७

अग्ध-
अग्धा(अग्ध-अग्ध- -ग्धास्व तै ३, ३,
८, ०

अग्ना, अग्नाधी, अग्नि-
अग्नि- -अग्नि क १, ५०, ३, ५९, १,
१२३, ६, १२७, ५ १६४, ५१, २,

२८, २, ३४, १ ३, २०, ४, २६, ४,
४, ४१, ५ ७, ६, ६, ८७, ३, ६, ७
६, ६६, २, ७, १, ४, ७८, ४, ८, ३,
०, १९, ३३, २८, २, ४३, ४, ५
१०, ३५, १, ६ १३, ४६, ७, ८८,
१८ मा ८, ४०, १, १२, ५०, १, १३,
५५, १४, ६, १५, १६, २७, १५,
५७, १८, ३१, ६७, ३३, १, २, १
५२, ३५, ८, का ८, १५, १, १, १३,
४, ६, १४, ३, ११, १५, १, ५,
४, ३, ८, ५, १६, ७, १, २०, १,
२, ४, ९ ३३, १, १, २, ४, १, ३५,
४, ७, तै १, ७, ७, २, २, ५, ८, १,
३, २, ८, ३, ४, २, ४, ३, ४, ११,
१, २, ७, १०, १, ५, १, ८, १, ५,
७, ४, ९, ११, ७, ८, १, ९, ३, १
१६, १, ७, ३, ३, १, ३, मै १, ३, ३, ३

- १) समासखरी नाउ द । उप वस इत्येव विशेष ।
२) तस नन्-स्वर. (पा ६, २, २) । उप यद ।
३) तव नन्-स्वर (पा ६, २, २) । अन यस्या
व्युत्पाद्यमानस्य उप स्तुतिस्तोत्रनन्तरस्मिन्नर्थ औप
चारिकी रति द (तु निय १, ११, ३, १६) ।
वतिह मा 'गो' इति प्राति /मि इत्यस्मात्
निष्पाद्यनपरमिव गो-शब्द बोधय मास तद् मीलिक-
प्रमाणान्तराभावे विमर्गविशेषादप्येवमिव वाच्यम् ।
भूयानयेतद्-विस्तर वैश अनुमन्धेय । यदिह वस
इतीवाभिन्नधाया । प्रश्न अर्थाव (तु ORS) अगु
इति (GII अगो- इति वापि) प्राति आहुस्तुतिन्य
भवति । तथापि तन्तोदात स्यात् (पा ६, २, १०२) ।
यथा स्वरान्तर-तत्त्वज्ञे सुगु इति प्राति भूयते (तु अ
१, १२४, २) ।
४) वग अतोदात (पा ६, २, १०२) । गोदरवाडाभाव
वस (वतु पा १, २, ४८) । अगो-ना- इत्यत्र तलि स्वर-
विशेष (पा ६, १, १९३) । सा ॥ गोमन्त्राति हर्षि परयत्
१ अगो- +तल् इयेवमाह (तु अ ३, १६, ५) । तद्विस्तरम् ।
५) 'गु' (<मह) गोश- इति मूलन वग मन्त्रो नम-
पुनः-तग स्यात् नन्-स्वर (पा ६, २, २) । अग्मप-
नमः निमम प्रातिनि २ । यथा 'नमसुग्माम्' (पा ६, २,
१७) । इत्यत्रादर-तमुपमकवाचवग एव स्यात् ।
६) तग नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप उग गो-एव

- इयस्मान् कर्तरि क प्रत्यय (पा ३, २, ५) ।
७) 'घ' इति बाहुच पमे नाउ रु द ।
८) होमिनातम् अग्धमित्यभिप्रायेण सा व्याचष्टे ।
एव चान अग्नि च इत्यस्यैव म यवर्तिनो 'नि' इत्येतस्य
लोपालम्बे विकार स्यात् । 'अग्नी धीयते' इति चास्य
व्याख्याय सुलभम् । अनुपदम् 'अहुवाद्' इत्यस्य शब्दस्य
ध्रुवण च 'हुवाद्' इत्यर्थे 'अग्नाद्' इत्यस्य प्रयोग
सुकल्प । यत्तु १५१ सायणीय व्याख्याय दृग्ध इत्यस्माद्
अनर्थान्तरमित्याह, तत्र । दग्धमानान् सायणोच्यदिष्टा
हुतपर्यायभूतस्य 'अग्धस्य' भेद-दर्शनात् । अथवा, अ-
इति /घम् इत्यस्य छान्दस कान्त रूप भवेत् (तु १५१
अग्नाद्- इत्यत्रैव) । यथा 'सुगिधव मे' (मा १८, ६)
इत्यत्र चिन्ति भाव-वचनस्य 'विध' इत्यस्य ध्रुवण भवति ।
एव च न ग्धम् अग्धम् इति छन्दान्धेन वेदान्तगर्ध-
पूर्वम् अग्धेव कृते प्राथम्येन समर्थितमित्यर्थपर्यवसानाद्
हुतेत्यर्थलाभ सुलभ । प्रथमे सायणीये कल्पेऽन्तोदातता
दिनाये च ऽऽहुत-सन्त्यर्थेगाभ्येऽपि भूय न विशेष । निहत
पूर्वपदमात्रतया ध्रुवणोपलम्भाद् विनिगमन इतरस्य वा
ऽऽदर्शनात् वगमे योग साधनीयमिति विवेचनं नोपलभ्यते ।
९) करवेगपदे /अद्+रिद् । इद् उपप्रव (पा ३,
३, ६८, ६, २, १३९) ।
१०) /अद्+नि प्रत्ययो ननोप प्रत्ययम्भ (पा ३
४, ४० पा ३, १, ३) । निर्वचनान्तराणि च वेदाः ॥ ।

१५, १६, मा १२, २५, का १३, २,
 १०, तै ४, २, ४, काठ २०, १४,
 की २, १५०, ८३२, जै ३, १४, १०,
 -अग्नाश्च मा ८, १०, तै १, ४, २७,
 १, ६, ५, ८, ४, मै १, ३, २९, ४, ७,
 ४, काठ ४, ११, २८, ८, ३०, १,
 क ३०, ९, ४४, ८, ४६, ४,
 -अग्नाश्च लि ५, ४, १०, -मि
 ऋ १, १, २, ५, १२, ६, २७, १२,
 ३६, १७, १८, ५९, २, ६, ७, [६०,
 ४, ७२, १], ६५, ४, ६९, २, ३,
 ७०, १, [३, (७, १०, ५)], ७१, ८,
 ७४, ३, ७७, २, ४, ५, [७९, ५, १०,
 ११८, ३], [१२, ७, १५, १०],
 ९३, ५ [९८, २], ७, ५, २, (१०,
 ८७, १)] ९९, १, [१०५, १४, १४२,
 ११, १८८, १०] १०७, ३, ११२,
 १७, १२४, ११, १२७, ७, १२८,
 १, ३, ४, [९, ८, (१९, १) ३९, ६],
 ७, १३६, ७, १४१, १२, १३, [१४३,
 २, ६, ८, २, (७, ५, ७)], ५, ६,
 १४५, ५, १४८, २, १५७, १, १६१,
 ९, १४, १६२, १५, १६९, ३, ११,
 २, [२, ८, (१०, ११, ५)], ३, [१,
 १०, २, २] १०, ४, २, ७, ९, १०,
 १, २, ३, ५, ३, १, ११ १२, १८,
 २, [३, ५, ४, २], [८, १०, ११०, ११,
 १५०, ४], ३, १, २, ४, ६, ९, ११, ४,
 २, [८, ७, २, ८] [१०, ७, २, १०],
 ५, १-१, [४, (५, २, १)], १०,
 [(१, ५) १०, ४] ११, १-३, ५ [६,
 ५, २५, ५] १३, ४ १४, १, १६, १,
 १७, १, २०, ४, २३, १, २३, १, २५, २,
 ३ २६, [३, (८, १२, ३३)] ७, २७,
 [४, (७, १, १०)], ५, १३, १४, २९,
 २, ५९, ३१, ३, ५३, ४, ५४, १, ५५,
 १०, ५५, १, ४, १, १०, २०, २, १,
 ३, ५५, २, ३, ४, ६, २, ४, [५,
 ७, ३, ६] ७, ७, ७, ११, ९, ४,
 [२, १, (७, ६, ११)] १३, १,

१५, १, २, ३, २५, ३, ४, २८, ३,
 ५५, ४, ८, ५, १, १, २, ३, [५,
 ६], २, ९, ३, १०, १२, ६, २, ३,
 ९, २, ११, १, ४, १३, ३, १४, ४,
 १५, १, १६, २, १७, ४, १८, १, २४,
 २, २५, ४, ६, २८, १, २९, ७,
 ४१, ४, [१०, (६, १२, ४)], ४४, १५, ३,
 ४६, ३ ७१, १३, १४, ५८, ३, ६०,
 ७, ७५, ९, ७६, १, ६, १, ६, ४, २,
 ४, ६, २, ९, १, १२, १, [४, ७, १०,
 २] १४, २, ४, ५, १५, १०, १३,
 १६, १९, २८, ३४, १८, १०, ४९,
 [१, ५१, १०, (१०, १५, ५)], ९,
 ५२, ६, ६३, ४, ७, १, १४, १५,
 १६, ४, [२, १०, ११५, २], ३, [४,
 १०, ४५, ७], ५, ६, ५, २, ६, ३,
 ५ ६, ७, ७, ३, ५, ८, १, ४, १०,
 २, ११, ४, १५, ३, ६, १०, १६,
 १२, ३०, ३, ३४, १४, [२५, ५६,
 २५, (१०, ६६, ९)], ३५, ४, ३६,
 १, ३९, १, [७, ४०, ७, ६०, ३]
 ४०, ३ ४२, ४, ४४, ५ ४९, ४, ५०,
 २, ५१, ३, ६७, २, ७७, १, ७८, २,
 ८, ७, ३६, १२, ९, १८, ९, १९, ८,
 (८४, १)], ११, १९ २२, २३ २३,
 १३, २५, १९, २७, १, ३९, १, ४,
 ५, ६, ७, ८, ९, ४०, १, ४३, ६,
 ७, ८, २२, ४४, १२, १६, २१, ५६,
 ५, ५८, २, ६०, १३, ६९, ११, ७१,
 १३, ७५, ४, १४, [१०३, ९, (९,
 ४५, ४)] १०३, २, १२, ९, ५, ११,
 ६६, २०, ८८, ५, १०, १, १, ६, २, ३,
 ४, ५, ३, ३, ७, ५, ७, ६, २, ४, ८,
 १, १६, ६, १०, ११, १७, ३, १९,
 २, २१, ५, ३१, ९, ४५, १, ४, १२,
 ४६, ८, ५१, ४, ५३, ४, ६१, १४,
 [६५, १, (१)], ६९, ७, ११, १०, ७०,
 ७, ७८, २, ७९, ४, ८०, १, [३, ६१,
 ७२], ३, ४, ५ ६, ८, ४, २, ८, ५, ६,
 ३९, ४०, ४१, ८७, १, ८८, ४, ६,

९०, १३, ९५, १२, १००, ६, १०६, ३,
 १०९, २, ११०, १०, ११३, ८, ११५,
 ५, ७, ११८, ४, १२२, १, १२४, ४,
 १२८, २, १५०, ५, १५१, १ १५८, १,
 १६२, १, २, १६४, ३, १६५, २, १६९,
 २, १७३, ५, १७६, ४, १८७, ५,
 सि १, ४, ९, ५, २, ३, ४, २, ६,
 २०, ११, १२, ३, ८, ५, १५, २०,
 २९, १६, २, १८, १, ४, ३, ८, ५,
 ११, २२, २७, २९, ८, १, ९, १, २-४,
 ६, ७, १०, २, ४, ११, १३, ५, १,
 १, ५, १, ८, १०, ७, २, १, १०,
 ३, ११, ४, १८, ५, १२, ७, ७, १,
 मा १, २२, २, ३, १०, ११, ३०,
 ३, ९, १०, १०, २५, ३९, ४०,
 ४, ११, १५, ५, ५, ९, ३७, ६, १६,
 १८, २६, ७, १४, ४४, ८, १७, ५६,
 ९, ३१, ३९, १०, ९, २९, ११, १७,
 २४, २५, ३६, ६८, १२, १, १,
 ६, १३, १८, २१, २४, २५, २९,
 ३३, ३४, ४७, १०३, ११७, १३,
 १४, १९, २४, ३०, ४०, ४५ १४,
 २०, ११५, १०३, २०, २१, २४,
 २७, ३६, ३८, ४२, ४८, ५१३, ५१३,
 १७, १६, ६२, १८, १४, १६,
 २२, ३८, ५७, ६४, ६५, ६६, ७२,
 ७३, ७६, १९, १७, ४८, ६५, १,
 २०, १४, ५५, २१, १३, १४, १५,
 ४०, ४७, ५८, ६२, १६, २३, १०,
 १७, ४६, २५, ३७, ४७, २६, १,
 ८, ९, २७, २१, २८, २९, ४५,
 २९, ३, २५, ३६, ३१, ३१, १२, १,
 ३२, १, १५, १३३, ९, ११, १६,
 १२३, ३३, ९, ३७, १५, ३९, ६,
 का १, ८, ३, २, १, ४, २, ७, ८, ७,
 २, ३, २, १, ३, ३, २, १, १७, ४,
 ३, ४, ५, १, ७, ५, १, ४, ९, ३,
 ६, ३, ७, ४, १, ७, ३, ७, ६, ३, ७,
 ४, ९, २, ४, ३, ३, ७, ४, १०, १,
 १, ११, ३, १, ४, ६, ८, ६, १२

१२, ३, ९७, ३, १०१, ३, २, ३, ३,
 ५, ७, ६, ४, २४, १, ५, २६, १,
 २८, १, ३, ३६, ५, ५०, १, ५१, १,
 ५२, १, ५८, २४, ५९, ३, ६६, २,
 ५, ६८, १, ७१, ५, ७३, १, ७३, २,
 ४, ७८, ४, ८०, ४, ५, ८५, २, ८६,
 १, ९०, ५, ९३, १, ३, ५, १, २, ६,
 १-३, ६, १०, २, ११, १, १२, १,
 ९, २०, ४, २३, २, २४, १, २७, ६,
 ३०, ४, ३९, १, २, ४, ३, ३, ५, ७,
 ४, ४, ८, १, ११, ४, १२, १, १३,
 ५, १८, ७, ७, १९, ७, २४, २, ७,
 ५, ३, ७, ८, ४, ३, ६, ७, ७, ८,
 १०, १, ११, १, १२, ८, १४, ३,
 १७, ७, २०, ३, २१, १, २६, ३,
 २८, १, ५, ७-९, ३७, २, ६, ४०,
 ३, ६, ९, ३, १०, ८, १८, १, २२,
 २१, २२, ७, २, १, ११, १, १४, १,
 १६, १, १८, ३, ८, ६, ५, ९, ३,
 १०, १२, २०, २, ६, ९, १, ३, ११,
 २, १, ३, १, ४, २, ७, १, ११, ६
 १२, ३, १४, १, १५, २, १७, ३, ९
 २१, १, २, २५, १, १०, ११, १०, १,
 १०, १२, २, १०, ५, ६, ११, ९, ९,
 ११, १-१०, १२, १-६, १५, १, ११,
 १, ३, ५, १२, १२, ३, १४, १६, ५, १,
 ६, २, ७, १, १३, १, १, २, ५, ३, ३,
 ५, २३, ८, ४, ९, १, १७, १०, १,
 १४, ११, १५, २, ६, ४, ६, ५, ४
 ६, ५, ७, ८, २२, ३, १६, ६, १, १, ८,
 ३, ४, १७, ७, १८, ६, २०, २, २४,
 ३, २७, ५, १०, ३१, ४, ४०, ८
 ४१, ४, ४२, ६, ५०, १, ९, ५३,
 ३, १८, ६४, ५, ७०, ९, ७३, १,
 १०, ७७, ३, ७८, १, ४, ८२, १
 ८५, ७, ८९, २, ९०, ३, ९७,
 ५, १०४, ८, १०७, ७, १३३,
 १०, १३८, ७, १३९, १, ३,
 १४५, ३, १४६, ९, १५०, ८, ९,
 १५१, १, -मिमा क १, १, ३,

१०, ६, ३६, १८, १६०, ११, ७,
 ४३, ७, ८, ३५, १, ४३, १४,
 मा १०, ३०, १७, ६५, १९,
 १७, २०, २५, २१, ५८, २७,
 २४, २९, १०, ३७, ११, का ११,
 ९, २, १८, ६, १, २१, २, ६,
 २२, २, २, २३, ६, ११, २७, १३,
 ३, ३१, १, १०, ३७, ३, २, तै १,
 ४, ४९, २, १, १२, ५, ९, ५, ६, ७, १,
 ३, १, ११, १, १, ४, ३, ३, ५, ३,
 १, ११, ५, १, ३, ३, ५, १, ४, ८,
 १, ६, ५, १, ८, ४, १, १, ११,
 ४, ३, २, १, ४, ७, १३, ५, ५, ४,
 ६, ११, ८, ७, ७, ९, ३, १, ६, १, २,
 ११, ६, ३, ७, १, ८, २, ९, ४, ७,
 १, ५, २, १, ३, ११, २, १४, १, १, १,
 १, ६, ६, ८, ४, ८, १०, ५, १४, २,
 १, ११, ३, ४, ५, ३, ८, ११, ३,
 १०, ६, ३, १, ६, ३, ६, ३, १, ७,
 ६, ८, १, ९, १, ४, ५, ७, ११,
 ५, १६, १, १, २, ३, १, १, १, १, २,
 २, ८, १, ९, ३, १, ६, १, १०, २, ३,
 ४, १४, १६, १, १, १, १, १, १, १,
 ११, १३, ८, ५, १०, १०, १, ७, १३,
 ४, ६, १०, १५, १२, १८, ४, १९,
 ५, २०, १४, २१, ८, ९, २२, २, ५, ७,
 २४, ७, ९, १०, २६, १, २८, ८, ३४,
 १९, ३७, १५, २०, ३६, ८, ३९, ११
 ४०, ३, ४३, १, ४, ४६, २, ५, १, १,
 ४, ४-६, ६, ९, ७, ६, १, २८, ४, ३,
 ३०, ३, ३७, १, ३७, ८, ३८, २,
 ३, ४०, ५, ४४, ८, ४८, १, १३, ३,
 १८, १, १९, १, १, १, १, १, १,
 १, ४६, १, १, १, १, १, १, १, १,
 २३, ५, ३९, २, ७, २३, १, ६, ८, ५,
 ३, ८, १, ७, ९, २, ३, ५, १, १, १,
 २६, १, १, १, १, १, १, १, १, १,
 ६, १, १, १, १, १, १, १, १, १,
 ३, ३, ३, ३, १८, २, ३०, १, ३३,
 ५, ५, १३, ७, ७, २, १०, ८, १६,

७, ९, ७, १, १५, ४, ६, २२, ५
 १६, ३०, ८, ४१, ३, ५७, ५, ९७, ४,
 १०६, ६, -मिमा. क १, २६, १०,
 ३, २४, ४, ६, १०, २, ११, ६, १२,
 ६, ७, ३, १, ८, १८, ९, १९, ७,
 ६०, १, १०, १४, ६, सि ३, ८, ५,
 काठ ९, १०६, ३०, १, ३९, १५, क
 ४८, २, १, ५६९, ८५३, ८५४, ३,
 ८५५, ९००, ९६७, जै ३, ४६, ४,
 ४, २४, ९, २५, ४, १, ३, २०, ५,
 २०, १०३, २, १, ३, ३, ८, ३, ८, २,
 १६, १०३, ९, -मिमा: क ७, १, ४,
 १, ८, २, ५, १, १, १, १, १,
 १३, ३, १, १०, काठ १९, ८, १, ४०,
 ३, ५, क ३०, ६, १, १, १, १, १-७,
 १, ३, १०, १-७, ७, ११, ३
 -मिमा: क ३, ३, ८, १, १, १, ८,
 ६, काठ ८, १२, क ७, ७, -मिमा: क
 १, १, १, १, १, १, १, १, १, १, १, १,
 १४, ३, १०३, २०, १०, ९, ६, २७,
 १, ३५, १, ३६, १, २, ७, ११, ३८,
 १३, ४४, ३, ४, ८, ४५, ४, ५८, ७,
 ७१, ७, ७२, ४, ७३, ५, ७४, ७,
 १८, १९, १-७, १०६, १, ११०,
 १, ११३, ९, ११६, ८, ११७, १,
 ८, ७१, ११, ११०, ८, ५, १, ७, ६,
 १४, २, ७, १६, १, १३, १, १,
 १४३, ४, ७, १४६, १, १५७, १,
 १६१, २, १६४, ४६१, १००, ४,
 १७४, ३, १८१, ९, १८६, ३, ८,
 १९८, ८, १९९, १, २०३, ३, १०३,
 १८, ५, ८, ६, २५, ९, ६, १०, ४,
 ६, १२, ३, ८, ७, २५, १, ४१, १९,
 ३, १, ४, ११, १४, ३, ३, ४, ५,
 १०, १४०, ६, १३, १४, ३, ३, ५,
 ९, ५, १, १०, ५२, ६, १, १, ६,
 ११, ४, १२, ३, १३, ३, ५, ७, ४,
 १९, १, २०, १, ५, १०, १, १,
 २३, २, ३, २६, १, २, २७, ६,
 ११, १३, २९, १, ५, १५, १...

४, १, ८, २, १०, १२, १५, १, २,
 ९, १०, २३, २५, ११०, १३, ३, ३,
 ६३, ५, ६, १११, ११, २, ५, ११०,
 ५, ६, ११३, २, ४, ५, ६, ७, ९,
 ११४, ३, ५, १०, ११, ६, ११४ ३, ५,
 २, ६, ११४, १५, ३, ८, ४, ५, ६,
 ७, ८, ९, १०, ११, १२, १३, १४,
 १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२,
 २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०,
 ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८,
 ३९, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६,
 ४७, ४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३, ५४,
 ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१, ६२,
 ६३, ६४, ६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७०,
 ७१, ७२, ७३, ७४, ७५, ७६, ७७, ७८,
 ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६,
 ८७, ८८, ८९, ९०, ९१, ९२, ९३, ९४,
 ९५, ९६, ९७, ९८, ९९, १००, १०१, १०२,
 १०३, १०४, १०५, १०६, १०७, १०८, १०९,
 ११०, १११, ११२, ११३, ११४, ११५, ११६,
 ११७, ११८, ११९, १२०, १२१, १२२, १२३,
 १२४, १२५, १२६, १२७, १२८, १२९, १३०,
 १३१, १३२, १३३, १३४, १३५, १३६, १३७,
 १३८, १३९, १४०, १४१, १४२, १४३, १४४,
 १४५, १४६, १४७, १४८, १४९, १५०, १५१,
 १५२, १५३, १५४, १५५, १५६, १५७, १५८,
 १५९, १६०, १६१, १६२, १६३, १६४, १६५,
 १६६, १६७, १६८, १६९, १७०, १७१, १७२,
 १७३, १७४, १७५, १७६, १७७, १७८, १७९,
 १८०, १८१, १८२, १८३, १८४, १८५, १८६,
 १८७, १८८, १८९, १९०, १९१, १९२, १९३,
 १९४, १९५, १९६, १९७, १९८, १९९, २००,
 २०१, २०२, २०३, २०४, २०५, २०६, २०७,
 २०८, २०९, २१०, २११, २१२, २१३, २१४,
 २१५, २१६, २१७, २१८, २१९, २२०, २२१,
 २२२, २२३, २२४, २२५, २२६, २२७, २२८,
 २२९, २३०, २३१, २३२, २३३, २३४, २३५,
 २३६, २३७, २३८, २३९, २४०, २४१, २४२,
 २४३, २४४, २४५, २४६, २४७, २४८, २४९,
 २५०, २५१, २५२, २५३, २५४, २५५, २५६,
 २५७, २५८, २५९, २६०, २६१, २६२, २६३,
 २६४, २६५, २६६, २६७, २६८, २६९, २७०,
 २७१, २७२, २७३, २७४, २७५, २७६, २७७,
 २७८, २७९, २८०, २८१, २८२, २८३, २८४,
 २८५, २८६, २८७, २८८, २८९, २९०, २९१,
 २९२, २९३, २९४, २९५, २९६, २९७, २९८,
 २९९, ३००, ३०१, ३०२, ३०३, ३०४, ३०५,
 ३०६, ३०७, ३०८, ३०९, ३१०, ३११, ३१२,
 ३१३, ३१४, ३१५, ३१६, ३१७, ३१८, ३१९,
 ३२०, ३२१, ३२२, ३२३, ३२४, ३२५, ३२६,
 ३२७, ३२८, ३२९, ३३०, ३३१, ३३२, ३३३,
 ३३४, ३३५, ३३६, ३३७, ३३८, ३३९, ३४०,
 ३४१, ३४२, ३४३, ३४४, ३४५, ३४६, ३४७,
 ३४८, ३४९, ३५०, ३५१, ३५२, ३५३, ३५४,
 ३५५, ३५६, ३५७, ३५८, ३५९, ३६०, ३६१,
 ३६२, ३६३, ३६४, ३६५, ३६६, ३६७, ३६८,
 ३६९, ३७०, ३७१, ३७२, ३७३, ३७४, ३७५,
 ३७६, ३७७, ३७८, ३७९, ३८०, ३८१, ३८२,
 ३८३, ३८४, ३८५, ३८६, ३८७, ३८८, ३८९,
 ३९०, ३९१, ३९२, ३९३, ३९४, ३९५, ३९६,
 ३९७, ३९८, ३९९, ४००, ४०१, ४०२, ४०३,
 ४०४, ४०५, ४०६, ४०७, ४०८, ४०९, ४१०,
 ४११, ४१२, ४१३, ४१४, ४१५, ४१६, ४१७,
 ४१८, ४१९, ४२०, ४२१, ४२२, ४२३, ४२४,
 ४२५, ४२६, ४२७, ४२८, ४२९, ४३०, ४३१,
 ४३२, ४३३, ४३४, ४३५, ४३६, ४३७, ४३८,
 ४३९, ४४०, ४४१, ४४२, ४४३, ४४४, ४४५,
 ४४६, ४४७, ४४८, ४४९, ४५०, ४५१, ४५२,
 ४५३, ४५४, ४५५, ४५६, ४५७, ४५८, ४५९,
 ४६०, ४६१, ४६२, ४६३, ४६४, ४६५, ४६६,
 ४६७, ४६८, ४६९, ४७०, ४७१, ४७२, ४७३,
 ४७

८९, ९१, १३३, ४२०, ४२५, ४६१, ४६५, ४७२, ९९, १४०, १९६, २५९, २९६, ३३४, ४९०, ५०१, ५१८, ५६९, ६८८, ७०३, ७२४, ७६४, ८६५, ८६६, ८७७, ८९३, ९०३, ९०५, ९१४, ९१७, ९८४, १०३८, १०६२, १०८७, ११६३, ११७१, ११७४, ३, ३, ४, ३, १, १२, ५, १, ३, ५, ६, ५, ७, ७, १०, ९, ७, ९, १०, १, १४, ९, ४१, २, ७, ४८, ७, १०, २, १, १०, ३, १, १०, १०, १, १४, १, १८, ३, २२, ६, २४, १२, २८, ६, ३८, ४, ४०, १४, ४६, ४, ५७, १३, ५९, १५, १७, ४, १, ८, १०, ११, १३, ८, १४, ७, ८, ९, १५, ७, १०, १७, ४, २१, ३, ४, २४, ५, २५, १, २८, ४, २९, ४, ३०, ६, २१, ३३, १-३, ३, १६, ११, ३, ४, १, २१, ८, ३०, ६, ४, २३, ३, ४, ७, ४०, १, ५, १८, ५, ३०, १०, ६, ८, १, २८, ७, ४, ४०, २, ५, ३, ६, ५, १, ८७, २, ११५, २, ८, २, ४, ९, ८, २, ९, ३, १४, १७, २८, १, ३०, २०, २१, ७, ३३, ८, १७, १६, ८, १, १२, १६, १९, ३०, ३, ८, ९, १०, ५४, १३, १, ३५, ४०, ५०, ५७, १४, १, ३, २, १८, २०, २३-२५, १७, ४, १४, १०, ९, १३८, १, २०, २१, ३, २३, ६०, ३४, १४, ४०, १०, १८, १, २७, ७, १२०, १६, ९, ३४, ३, ६७, ३, १०१, १, १-३, १, ३, १३, २५, १-३, ९७, ३, २, ५०, १, ५१, १, ५७, ३, ८२, १, ३, १२, ८, १६, ४, ३४, २, ६१, ३८, ५, ४, १८, ६, २८, ११, ३१, ११, २३, २, ४, ७, ५, ५, १, १९, ६, ३६, ४, ८, ३८, ११, ६, १०, ८, ७, १७, १, ८, १३, ८, १०, १, ४, ७, १०, १०, १४

२, १७, ५, ७, २५, ११, १०, १,
१३, ७, ७, १२, ७, १, १३, ३,
४, १२, ४, १५, ७, ३, १०, १, १४,
१, २, ३, ४, ३, २६, १७, १३, १,
१६, ३, ४, ८, २९, २, ४०, १, ६१,
२, ५, ९७, ७, १०३, ८, १४९, १०,
—निगमसिगम् १, १०, २, ६, १५,
१८, ६०, [(१, १०७, २, ८, २३,
७, ६०, ३) १७], तै ४, ३, १३, ८, मै
४, १०, १, ५, की २, १४१, जै ३,
१४, २, शी २०, १०१, २, —निग
क १, १०८, ४, ७, ६, ६, ७, १,
२०, शी १०, १०, १, —गी क ७,
[४५, ४, ५९, ३], २०, १, तै ११,
५, ९, ५, ६, ७, १, ४, २, ११, ११,
६मै १, ४, ८, १०, ५, ११, ३,
९, १, ४, १०, ५, काठ ४, १५,
७, ७, २२, १, २६७, २७, ६, ३२,
६, ७, १४४१, ५, ४२, ६, शी ११,
७, ११, १३, १, ४६, ४७, ४९,
५०, ५१, वै १६, १४४, १, —नी. लि
२, ६, १, १८, —मी ३ तै १, ५, ९, ६,
का ८, १२, ४७, ७, —नी ७ ७, १,
१४, तै ३, ५, १, २५, ५, ६, १, २, ६, ३,
१, ७, मै १, ६, ६, ६, २, ३, १, ३, ८,
१०, १, शी १२, २, ४, १६, १, १३,
वै १, ३, ४, —नी १४ १०, ७८,
३, तै ५, ६, ९, १६, ६मै १, ६, ११,
३, १, ९, २, १, ३, ४, ३, ८, १०,
९, ७, काठ १९, १०, ११, २०, १,
२१, १०, १६ ३०, ८, ३१, १,
—मे ४ १, ४, ६, १, [१०, ३,
१०, १५, ४] ७ [१०, ८, १६, १४,
१०, २१, ८], १३, ४, १४, ७, १०,
११, २२, २, २६, २, २७, १, २६,
११, ४४, ९] ४८, १, [२, ८, ११,
२] ७, ७, १०, ११, ४, ३,
२०, ६] [८, (८४, ७, ८, २०,
९, ९८, ४)] १०, ७८, ८, ४,
७, २०, ७६, ७, ४, ६

१-१४], ९७, १, १०५, १३, १२७,
 ११, १४४, ७, १४७, ५ १६१, १,
 १८८, ३, १८९, १-३, २, १, १५,
 [१६, १, १३] २, २, ६ ७, १, ४, ५,
 ९, २, ४, ६ ३, १, १६ [२, १०,
 ८०, ७], [२३, ५, ११, ६, ११ ७,
 ११, १५, ७, २२, ५, २३, ५] २, ६,
 ३, ७, १०, १०, [३, (६, १४, २)
 १०, २१, ७, ११८, ७], ७, ११, ९,
 १३, ६, १४, ३, ४, १५, ५, १६, ६,
 १९, ३, ४, २०, २, ३, २१, ३, २२,
 २, ३, २३, २, २४, १, २, [३, ८,
 १९, २५ (१७, १, ७५, ३)] ४, ५, ७५,
 १, ४, ५, २७, ३, १०, १५, २८, १,
 ३-६, २९, ८, १२, ५७, ५, ७, [१,
 ३, (८, २७, ३)], ४, ३, १०, ६, १,
 ७, २, ९, [३, ३६, १२] १], १०, १
 ३-७, ७, ८, ७, १, ११, ३, ७, ८
 ४, ९, ७, ९, [९, ४, ६, २, ९] १०,
 १, १३, १, ६, १६, ५, २०, ३, २१,
 १, २, २३, ४, २३, १, ४, २४, १,
 २५, ३, २६, १, ३, [४, ५१, १] ६
 २७, २, २८, ३, ४, ४६, ३, ५६, १
 ६०, ६, ८ १, १३, २, १, ८, १०,
 [११, १४, ६, (१५, १५)] ३, १,
 [(१, ११) ४, ६] ८, ५, १०, २, ५
 ११, १, २, ४, १३, १-३, ५, ६,
 १५, १४-१६, १९, १६, ३, ९, [८,
 ५१, ५], १०, (७, ९०, १)] १६
 २१, ३३, ३६-३९, ४३, ४८, १०
 ५१, ५, ६०, ३, ७, ३, १, ९, ५, १४,
 ३, [१५, १३, ८, ४४, ११] १६, ९,
 १७, १, ३, ४३, ३, ८, ११, ७, १९,
 ९, २९, ३३, ६, ११, २६ २८
 [३-८ (१०, ५)] ३९, ३, ४३, २, १०
 १०, १६ १८, ३३, ३६, ३७, ४४,
 २ ४ ८, २०, २७ २९, ६०, ६०,
 ३१, ७, १६, १८-२०, ७१, ५६,
 ८, ४, ७, ७०, ११ १३, १६, ८४,
 ९, १०, १६, १८, १०-३, १३ ९,

६६, १९, २१, ६७, २३, २४, २६,
 १०, १, २, १०, ६, २१, ६, ७९, ५
 ६, ८७, ५ ७, २१, २३, २९, ३ ९८,
 १० ११८, १, १००, ६ १०८, ६
 १४०, १, १४१, १, १५०, ३, १५६,
 ४, ५ [(९, ६१, ११) १९१, १]
 खि १, २, ७ ५, ५ २, ६, १, १९,
 ७, ४, ५ ३, ८, ५ १६, ८, ७, ८,
 ९ ९, ५, ६ ५, ७, १, १०, मा १,
 ५, ११, १८, २, ४, ७, ९, १४, १७,
 २०, २७, २८ ३, १७, १८, २४,
 २५, २८-४० ७, १४, ५, ६, ९,
 ३६, ४०, ७, ४३, ८, २०, ३८, ८,
 २८, ३७, ३८, ३९, ३५, ४३, ८,
 ४६, ७५, १२, ७, ८, १० ३१, ३७,
 ४१, ४८, ४९, ५१, ५८, ५९,
 १०४, १०६, ११५, ११६, १३,
 १ १११ ३६, ४२, ४४, ४९-११,
 ११५, १६, ३०, ३१ ३७, ३७,
 ४४, ४६, ४८, ५३, ९, ७, ४-६
 ८, ९, ५०, ५३ ६९, ७१, ७३
 ७७ १२०, ३८, ४१, २०, २४ २५,
 ४७ १२६, १३ १० २७, २०
 ३२, १४, १३३, ३ १०९ १२, ४८,
 ३४, १५, ३७, १६ ४०, १६, १
 का १, ३, १, ८, ६, ३ २, १, ५, २,
 १, ४, ९, ४, ५, १, ६, ६, १०
 ३, ३, ८, ९, १६, १७, ४, ३, ४
 ७, ५, ६, ९, ५ ७, ३, ३, ३, ९,
 २, ७, ८, ६, ३, १०, १, १३, १, १
 ९, २, ३, ३, ६, ४, २, १०, ५, ७
 १३, १, ३, १३, ३, ८, ४, ६ १०
 ७, ७, १०, १३, १, ८, ९, ११, ३,
 २ ८, १२, ४, ४, ७, ७, १४,
 १५ ७, ३ ५, १७, १५, १६, १७,
 ११, ३, १०, ८, ५, २, ४, १६,
 १, १ १५, ११, १३, १०, १९
 २६ २८, ३०, ६, ५ ३८, १,
 ५-३, १६, १०, ५, ३, ८, ६, ५,
 ७, ९, ११, २०, ४, ४, २३,

३, ९, ११, १२, २२, २, १ २७,
 १५, २, २९, २, १२, ५, १, २
 १३२, १, ३, १०, १० ४, ५
 ३३, १, ९, ३७, ३, ११, ४, १७
 ४०, १, १८, १, १, ४, २, ८, १
 १०, २, ११, २, १०, १ १३, २ ३
 ११४, ३, ४, २, ३, १, ११, १, १३,
 १, १४, ५, ३, ४, ३, ११४, ३,
 ५, ६, ७ ८, १, १४, २, १ ४३, १
 ४४, २, ४६, ३६, ५, ३, ३, ५, ९,
 ३, ४, ६, २, ४, ४, ७, ५, ६
 ३, २, ६, २, ३, ७, २, ७, ६, ४
 ६, १०, २, २, १, १०, १, २ ४, ५
 १ २, ८, ११, २, १५, ७, ३, ४,
 ८, १, २, ९, १६, १६, ११, १, १,
 ३, १, ४, १, ११, १, १, १, १,
 १, ३, ३, १, ४, २, ८, ३, १, ३, १०,
 १, ११, १, २, १, ९, ३, ३, १, ३
 ४, १, २, ३, ५, १, २, ७, १, १, ९,
 ५, १०, १, २, ३, ११, ३, ३, १,
 १, १३, २, ४, १, ४, ३, ४, ५, ७,
 ८, ७, २९ ६, १, १, २, ३, ३, ५,
 ३, १ ८ ५, २, ३, ७, १३, ४ ७,
 १, ५, ८, २, २, ६, १, ३, ३, ५,
 १, ११, ३, ४, ६, २, ७, १, २, ५, ३,
 ११, ६, १, ९, ११, ७, ४, ११, ३, ७,
 ८ ६, ३, २, ६, १, १, १, ९, ९, २,
 ३ ७, ८ १३, १, ३, ३ १ ३३
 ४, १, ५, ७, १४, ५, १, १, १, ३, ३,
 ४, ९, १०, ११, १७, ६, १, १,
 ४, १, ७, १, ७, १, ८, ५, १, १०,
 २, ३, २, ४, १, ७, ८, ६, ७, ३, १,
 ४, १, ७, १०, ११, १, १४, १,
 १५, १, ७, १, ८, ७, १०, १, ४, ८
 १०, ४, ६, १३, ७, ८, ११, १२,
 ३, ११, ५, ६, २, १, २, ४, ५,
 १०, ३, ८, ९, १, ४, ५, ८, ५
 ९, ११, १०, १, ७, १, ५ ७, ३
 ९, २४, २६, १०, १, २, ६, ३,

२७, ४, १, २९, ३, १ ५, ६, ८
 ३२, १, १७, ५, ६ ३५, ४, ३ ३७,
 २, २, ११, १, ५, २, १०, १ ३ १३,
 ३, २, ४, १, १०, १ १२, २ १४, ७
 ३, ७, १, १३, १ ४, ३, १ ४, ५,
 १, ५, ४, ४, ६, २, ३, ४, ६, १, ३,
 १०, १, ११, ५, ७, ७, ४, १, ६, ४,
 १०, ३, ८, ११, १, १४, १, १२, १,
 २, ७, २, ५, ६, १, ३, १०, ४, १२,
 ६, १, ३, ७, २, ८, १, १०, २ ३ ११,
 १, ४, ४, ४, १२, २ १४, ४, ५, २,
 ७, ६, ६, १, ८, ६, ६, ९, ८, ११, ७, ८,
 १, ३, ५, ५, ३, ३, ३, १, ४, ३, १,
 २, १०, ५, ४, १, ४, २ ५, १ ८,
 १, ३, २, ४, १, ८, १ ९, ६ १०,
 ४, ३, ४, २, ९, १, ४, ६, १०,
 १, ११, १, ६, ५, १, ७, १५, १,
 ४, १, १, २, ३, ४, ५, ३, १०
 ६, २, ८, ४, ९, ५ १०, २, २, १,
 २, ६, ३, ३, ४, ४, १, ५, २, ३ ६,
 १, ५, ८, ७, ९, १, १०, २ ६ ३,
 ४, १३, १०, २, ३ ११, २ ३ ४, ५,
 १, ७, ५, ७, १, १, ७, ७, २, ३ ४,
 ४, ६, १, ७, ५ ८, २, ३, १०,
 ७, ६, २, १, ३, ३, ६, २ ६, ३, ४
 ७, १, ८, १, ६ ७, ३, ८, ४, २, ४
 ६, ५, ८, १, २, १, २, १, १६ ६, १,
 ३, ६, ७, १, ३, २, १, ७, ७, १, ७, ८,
 ४, ६, ३, ५, ८, ६, ७, ५, ७, ७,
 ६, १, १, ६, २, ७, ८, ३, १, ३, ५, ८,
 ३, ६, ३, १, ३, ६, ५ ६ ८, १०, ८
 १३, ६, ७, ८, ६, ८, ८, ९, १०,
 ११, ६, १, ३, ३, ४, ५, ५, ६,
 ७, ८, १०, ७, ७, ८, ८, ८, ९, ९,
 ३ १०, १८, २, ६, १, १०, ३, ८,
 ८, ६, ७, ४, ३, ६, ११ ७, ३, ४,
 ५, ११, ११, १७ १७, ८, ८
 ११, ११, ११, ११, ६, १३, ३, ०
 ४, १, १, १, १, ६, १, १, ३, १,
 १ १ ८, ४, ४, ६, ७, १०, ८, ३,

१, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०,
 ३-७, ८, १०, ५, २, ६, ९, ७, ५, ९,
 ६, ८, ५, ६, ९, ५, ६, १, ४, ४, १६,
 ५, ६, ७, १, ६, १, १३, १४, २,
 १५, ४, ५, ५, ७, ८, २, ९, ७, ३, ८,
 ३, १, ९, ३, १०, २, ५, ११, ६, १, १३,
 ७, ९, १०, ११ १५, १८, २, ७, १०,
 १- २, ६, ८, ९, ३, ४, ९, ४, ९,
 १३, ७, १, ३, ५, ६, १, ७, ९, ७,
 ४, ५, ६, ८ १३, १५ १७, ८, १
 ३, ५, ६, ८ १३, १५ १७, ८, १
 १०, १, ६, १३, १, ७, ८, १०,
 १२, ५, १३, ४, १७, ७, १६, ३,
 ४ ११, १५ १७, १७, १, ४,
 १०, १८, ४, १३ १७, २१,
 १८, २ ४, ८, ९, १० ११,
 १८, २०, १, ३ ५, ७, ९, १०,
 १८ १४, २३, १ ३, ६ ८, ९, ११,
 १०, २२, १, ५, १० १५, २३,
 १ ५ २५, ५ ८, २७, ६, २६, १,
 ६ ७, २७, ४ ६, २९, २, ३,
 १० ३०, ६, ३३, ४, १५, ३२, १,
 ३ ४, ५ ७ ३३, ७, ३६, १३, ३९,
 १ १३, ४०, ३ ९, १४, ७३, ११
 ४ ३, ५, १०, १०, २, २, ३, ११
 १६, ३७, ११, १-१, ४, ६, ८,
 १७, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११,
 ८, ७, ११, २, ८, ८, २, ३, २५,
 २, ६, ८, १०, २६, ३, ९, २९, ५,
 ८, ३०, ३, ६ ८, ७, ३३, १,
 २, ३, ५ ६, ७, ८, ९, ११, १२,
 १४, १८, २१, २३, २, ४ ७,
 २३, ६ ३८, १, २३, ३, ४, ८
 १०, ४, ४, ७, ८, ९, १०, ११, १२,
 ६ ४, ३, ५, ४, ६, ७, ८, ९, १०,
 १- १, ११, १, ५, ७, ७, २, २, ३,
 ३३, १ ७, ५, ७, ३, ३, ३, ५, ४,
 ० २, ६, ६, ३, २, ४, ९, ७, ८, १,
 ४, ८, ६, ७, १, ५, २, ३, १९, ४,
 ४, १०, ३, १, १३, ७, ३, ७, ८,

२७, १, ५, ८, ९, २८, ६, १०, १,
 ७, २, ४, ७, ४, ७, ७, ४, ८, १,
 ४, २, १३, २७, २८, ७, ८, १५, १६, ९,
 १, १, ३, १०, २, ६, ५, ६, १३,
 १०, ७, ७, १३, १, २५, ४, ५, १०,
 ९, १२, १, २०, २, ४०, ३, ३४, १३,
 १, २०, २, ३५, ७, ८, १७, ६, ३,
 २८, २, ५८, ४, ८, १९, २६, १,
 २७, ५, ५, ३, १२०, १०७, १४, १,
 २, ३८, २, ५९, ४, ३, ५, ३, ६, ५,
 १९, ३, ३८, १, ४, २९, ५, ३, ३, १,
 ७, १५, ३, १६, ३, २०, १, २, ५
 ६, १०, ७ ७, ५, ३, ४, ८, १५, ३,
 ९, १, १, ४, ६, ८, ३, ५, १७, ८,
 १०, ७, ५, १०, २-५, १२, ७, १३,
 १, १३, १३, ९, ११, १३, २, १४,
 १, १६, १, ४, ४, ३, ५, ८, १२, ८,
 १३, ५, ६, ३३, १, २, १०, ७, ४,
 ७, ५, ८, ५, ७, ९, १५, ७, ५, ८,
 ३, १२, ६, १०, १, १५, २,
 ४, ७, १४, १, १०, १, १६, १९,
 १८, ८, २, १५, ४, २६, १, ३, ३,
 २, ५५, ३, ५९, ५, ४, ३, [११,
 १०, ८, २] [६, ५, ८, ५, ७, १०]
 २५, १, ३९, ३, ५, १, १२, ६
 [११, १, ७, २, ४] ४०, ३, १०,
 ६, ३, ८, १, ७, १६, ५, १७, ९,
 ३, १३, ७, ७, ७, १, १, ४, २,
 १०, ४, १३, ७, १५, २५, १, ७,
 ५५, २३, ४, २०, ४, ३, ३, १९,
 ३८, १६, ४, ७, १, ४, १२, ७, ११
 १६, ५, ६, १८, ५, ६, २७, ३, ३,
 ३३, १, १३, ३८, ३, २, १३, ३,
 ७, ७, १, ११, १२, १, १, ४, ३, ४,
 ६, ३, २, ९, १३, १, ३, ५, १, ३,
 ६, ५, ६, ८, ७, ३, ५, ५, २, ५, ४,
 ४, २, ६, ३, २, १, ३, १, ६, ५, ८,
 ७, १३, २, ९, ५, ५, ७, ३, ७, १,
 ९, ३, ४, ४, ७, ५, ३, ६, ३, १, ७, ३,
 ८, ८, ५, ३, ४, ७, २, ७, १, १, १,

†अग्नायी-

[illegible]

१, १, ३३, ६, १, ७, १, ३०, ३, १,
 ३३, १, ८, ९, ५, ६, ३,
 ७, ४, ७, ६, - ४, ५, ३, ७,
 ६, ३, ३, ३, ५, १, ४, ७, ७,
 ५, - ५, १, ५, - ७, १९, ७४,
 १६, ६, ४, ७, २७, १९, ७, ५,
 - १, १, ३, ६, ६, ८, ९, १०,
 १८, ११, ९, २, १, ३, ४, ६
 ९, ७, १३, ३, १, ५, ६, ५, ५, ६,
 १६, ३, ७ १२६, १३६, ३, ५,
 १, ९, ५, १०, ३, १३, ७६, ७,
 ३, १, ८, ४, ७ ८, ७, ३, ८,
 ९, ८, ३, ६, कठ ८, १०, ९,
 ४, ५ १३, १०, - ५, ९,
 १३, १, ८, ५, ८, १२, १, ७,
 १३, ७ ४, ५ १०, १४, ९,
 १५, १, २, ४, ९, २७, ९,
 १३, २९, ७-९, १०, ३४,
 १६, ३७, २, ३, ४५, १८
 ४८, १, ३, ५०, ७, कठ, ६,
 ८, ७, ८, ३५, ३, ४५, ८,
 ४६, ३, ६, ६, ७, १६, - यम
 ३१, ५, ७, २ ८, १, ३, २, १,
 ४, २, ७, १, ९, १, १७, १,
 १९, १ २०, १, २, १, २, ७,
 ८, ९, ४, ६, ३, ५, ५, ३, ७,
 ३-५, ३, १, ३, ११, १, ५, ३,
 १, ३, ७, २, ३, ४, ३, १, ५,
 ४, ३ ७, ६, ५, १, ६, ६, ८,
 ३, ३, ७, २-४, १०, ७, २,
 १, ३, ११, २, ७, १३, ३, १,
 ५ ६, ४, ६, ५, २, ३, ५, १,
 ३, १, ८, ६, १०, ७, ५ ४५,
 ९ ८, ७, कठ ८, १, १०, १५,
 ९, १-३, १०, ७, ९, १३, १,
 २, ८ १३, २, ३, ४, ५,
 २२, ३, २३, ७ २९, ४, ७

१०, ३२, १, ३४, १, १६, ३६,
२ क ६, ६, ७, ६, ८, ३-६,
३१, ११, ३६, ४, ४५, ५, ८,
छ ३ - यस्मै तै २, ३, १, २,
मै १, ५, १० - या हिमा २४, ६,
९, १४ हिमा २६, २, १, ४, ३,
४ तै १, ५, ९, ३, ७, ५, १, १,
मै ३, १३, ७, १०, १२, १३,
१०, १५ कठ १३, ३, २३, ८,
२४, ८, २६, ७, २८, ४, क
३८, १४ ५, ४४, ४, - याव
कठ ८, ३, क ६, ८ - याव
कठ १३, १३, - याव मै २,
५ २, कठ ८, १०, १३, ३, क
७, ६, - याव मै ४, ७, ८,
- येन तै २, ४, ६, १, ६, ६, ५,
१, ८, १, ३, मै २, ५, २, कठ
१०, २, - यौ तै २, १, २, ९,
३, ८, ८, ७, ५, १, १, कठ
४८, २ [५ अ०, नाना]
१. भास्वरी - श्री मा २४,
३१६, क २६, ७, १६, तै १, ५,
९, ३, २, २, ४, ५, ५, ४, ३, २,
मै १, ४, ४, ८, ५, २, ५, २,
३, १, ८, १०, १, १४, १३,
४, ३, ४, कठ ६, ५, ७,
८, ३, ११, ९, २, १३, १, ६,
क ४, ४, ६, ६, ८, ७, ८, ८,
५ - यौ तै ५, ५, १, १, मै १,
६, ९, ३, २, २, ७, ४, ६, कठ
१९, ८, २१, ४, २२, १२, क
३१, १९, ३५, ५, - यीयु तै २,
१, २, ४, ५, मै २, ५, २,
कठ १३, १, - यीयु तै ७, २,
५, ५, - या तै ३, १, ६, १, ५,
७, १, १, मै २, ५, ३, ९,
१, ४, ६, ५, ८, २, ३, ५,

*) श्रिया जीवि 'दे' आदेश । तस्य चोदात्तत्वम्
(पा ४, १, ३०) ।
०) इदमर्थे देवतसम्बन्धार्थे वा दृष्ट-प्रत्यय ।

८) श्रीया हीप् । उदाहनिष्ठस्वर (पा ६, १, १६१) ।

काठ ८, ११, २१, ८, २६, २,
२८, ४, २९, ३, ४७, ८, ४०,
५, ४४, ४, ४५, ३, -स्या मे
३, १, १, ४, ७

आग्नेय-पावमानी- नीभि-
मे १, ५, ६, ६, ५, -स्याम्
मे ३, ३, ५

आग्नेयी-त(म→)मा- मा
काठ १९, १, ७, क २९, ८,
३०, ५

अग्नी-पावमानी-

आग्निपावमानी(तु→)नी-
नीभि ते १, ७, ७, ३, नीष्वाम्
ते ३, ७, ६, ४, -स्याम् काठ
२१, ५, क ३१, ३०

अग्नी-अग्नी-

आग्निमास्त्व- -तम् मे २, १,
८, क ४०, १, -मा मा २४, ७,
ग २६, ३, ३, मे ३, १३, ८
[०त-वैधदेव]

आग्निमास्त्व- नी, -तीम्
मे ३, ५, ७

आग्नी पिप्पु- एतं ३, ११,
१९, -एतं १, १, १२, १, ८,
२०, १, ३, ५, १०, १, ४, ५, १,

१) दग नामान्य समामरवर । एष पुनरुभाव
(यक पा ६, १, ३०३, १, ४२) । उप यद ।

१) आतिरायनिकस्वमम् प्रयय (पा ३, ३, ५५) ।

१) देवताद्वे एष आग्नेय-आग्नेयी पूर्वोत्तरपदवृत्ति-
मर (पा ६, १, ५३, १, ५१) ।

१) अणु प्रयय । उमयपदद्विद्वद् इत्ये प्रययवरवर
(यक पा ४, ३, ३४ ७, १, ३, ६, १, ३, ३, ३, १, १) ।

१) शिवा जीय उमानिर्हृतावर्गोदात्मवम (पा ४,
१, १५ ६, १, १११) ।

१) 'माग्नेय' (पा ४, ३, ३४) इव अणु प्र । उमय-
पदद्विद्वद् इत्ये प्रययवरवर (यक पा ७, १,
३१ यक ६, १, ३, ३, पा ३, १, १) ।

१) वम एतन्व (पा ६, ३, १) उप यद ।

१) वमणि एतन्व एतन्व (पा ६, ३, १५) । शां
'वम' महावम । ११ वमो वम ।

१, ५, ७, ३, २, मे १, १, १३, ४,

१०, १, ११, २, काठ ४, १६,

११, १३, शी ७, ३०, १, ३

आग्नावैष्णवी- नव तै २, ३,

९, ११, मे २, ६, १, ४, ३, १,

१०१, ४, ३, ११, काठ १५, १,

३, -वितम् तै १, ८, १, १, ८, १,

२, २, ९, १-३, ५, ६, ३, ११, १,

७, ४, २, ३, ५, १, ४, ५, ५,

१, ४, मे १, ४, १४, ६, ८, २,

१, ७, ३, ५, ३, ६, १, काठ

१०, १८, ११, ८, १०, ९, २२,

१३, -वा मा २४, ८, का २६,

२, १, तै ७, ६, १८, १, मे ३,

१३, ९ काठ ४९, ८, -वेन तै

२, ५, ४, २१

आग्नावैष्णवी- बीम् मे

३ ६, ८, -स्या तै ५, ७, ३,

३, ६, ६, ७, ३, मे ४, ७, ३

अग्नि कृत परि

अग्नि-वेतु- ए तै ४, ३, ११, ५,

काठ २०, ३, ३९, १०

अग्नि-गुह- आनाम् वि ५, २, ३

अग्नि पिप्पु- -वित् तै ५, २, ५,

५, ४, ५, ३, ७, ४, ५, ९, २, ३,

५, १०, ५, ६, ३, १, ५, ६, १,

मे ३, ३, ९, ४, ३, ५, काठ २०,

३, २१, ७, ९, १३, २२, ३,

६, क ३१, ५, ३४, १, -वित्

तै ५, ६, ३, १, ३, ४, मे ३, १,

९, ४, ३, काठ १९, १०, २२,

७, क ३०, ८, ३५, १, -वित्

तै ५, ४, ७, ४, ९, ४, काठ २०,

५, २१, ९, १२, क ३१, ७,

-वित्ता मे ३, ३, १, ४, ८, -वित्

मे ३, ४, ३, काठ २२, ६, क

३४, १

अग्नि-घोर-

अग्निघोर-निपात- -तेषु मि

४, २, ९

अग्नि-जु, जु, -जम् मे ३, ७, ५,

-जा काठ ११, ८, २४, ६, क

३७, ७, शी १०, ४, १३, ९,

१६, १७, ५६

अग्नि जिह्व- -हृत् १, १४,

१४, (५, ५१, ८) ७, ६६, १०,

१०, ६५, ७] ८९, ७, ३, ५४,

१०, ६, २१, ११, ५०, २, ५३,

१३, मा २५, २०, ३३, ५३, क

२७, ११, ७, ३२, ४, १०,

१) अग्नेयपदे /वि+ह्वि । हृद-उपग्रह (पा ३,
३, ६१, ६, १, १६२, २, १३६) ।

१) इत । उप यद ।

१) तस । सुपा प्रथमपठे अग्ने उदातो मवत ।
स्वरोऽगौ न प्रामाणिक इति कृत्वा नादसि । भूतान
पाप्मे भवन्ति । तद्वृत्ते गति इ ।

१) अग्नेयपदे /अज्+ह्वि । (पा ३, ३, ६७) । स्वर
एव इ ।

१) वम अग्नेयान् उपग्रहवेयो भवन्ति (पा ६, ३,
१६७) । तारुण्यात्पुनरुत्पत्तिरिति कृत्वा तग एव
अग्नेय ममाय सामागिकस्वर इतीयाऽयम् अग्निगर्धन
मा (तै यद) । अग्नेय उप जिह्व- < /ह्वि इत्यगो
मन्त्रादि मन्त्रविभुतादिनाम् अग्नेयमे भवन्ति (यक
३, २, ५) मनु जिह्व- इति । तेन तग अग्नेयान्
(पा ६, ३, १४४) इत्येव इत्येवोऽनेनेति रिच ।

तै २, ४, १४, ५, मै ४, १२, १,
काठ ३५, १, -ह्रस्व तै ३, ५, ८,
१, १, २, काठ २०, ५, क ४५, ६
२अग्नि-जिह्वा- -ह्रस्व शी ११, ११,
१९, मै १६, १५, ७
अग्नि-वृत्- -श्री. लि ७, ५, ७
अग्नि-उद्योतिस(→५)- -तिष्य
का ३, ३, १
अग्नि-सू- -तप क ५, ६१, ४
अग्नि तुवस्- -श्री. क १०,
६८, ६, शी २०, १६, ६
†अग्नि-सू- -श्री. क ७,
१०४, ४ शी ८, ४, ५ मै १६,
९, ४
अग्नि-तुवस्- -१अम क ८,
१२, क ७, ७, -श्री १०, ५,
२५ मै १६, १३, १
अग्नि-श्री- -श्री
†अग्नि-श्री- -श्री क १०, १५,
१४, शी १८, २, २५, -गणान्त
लि ३, २१, २, ५, ३, १ [१४
श्री]
१अग्नि-श्री- -श्री काठ २३, ९
[१४-श्री]
अग्नि-वृत्- -श्री क १०, १४, १३,
शी २, १३, ७, १८, १, ११,

मै २, ५, ८
अग्नि-श्री(←मि-श्री)- -तिष्य क
[२, १, २, १०, ९१, १०] १काठ
९, ८३, ९६, ११३, १२, १५,
२८, ८३, -तिष्य क १०,
४३, ३ काठ २६, ५, १, क ४१,
७, १, -१तिष्य काठ ३५, १८, क
४८, १६, -१श्री. मा ७, १५, ६,
तै ६, ५, ८, ५, ६, ७, १, ५, ७, मै
१, ६, ४, ९, १, ४, ५, ८, ३, ८,
१०, ४, ५, ४, ५, ४, ८, ३, काठ
२५, ५, क ८, ११, १२, ४४,
८, -०श्री. तै ३, १, २, ५,
८, ५, मै ४, ९, १, -०श्री.
लि ५, ५, ५, ४, तै २, ६, ५,
६, क ३९, २, -०श्री. मै ४,
४, ८, १, -०श्री. मै १, ४, १३,
३, ९, ८, ३, -०श्री. तै १, ८, १८,
१, २, ६, ९, १, ६, ९, १, ५,
७, १, ५, ६, ७, ७, २, मै १,
४, १३, ६, ४, ९, ८, ४, ८, २,
१, क ४४, ४
आग्नीध्र- -१श्री. मै ४, ५, ९,
काठ २६, १, २, क ४०, ४, ५,
-१श्री. मा १९, १८६, का २१,
२, ७३, तै ३, १, ६, १, २, ४,

२, ४, ७, ८, १, ५, ४, ६,
४, ६, ३, १, १, ६, ४, २, ६,
७, १, ६, ६, ७, २, १, २, मै
१, ९, ८, ३, ४, ८, ८, १, ॥
९, १०, ४, ५, ९, ६, ५, ८,
२, ३, काठ ९, १५, २१, ८,
१२, २४, १०, २५, १०, २६,
१, २८, ४, क ३८, १, ४०,
३, ४, ४४, ४, -१श्री. मै ३,
८, १, -श्री. का २, ३६, ४, लि
७, ७, ५, ४, मा २, १०, ११,
श्री २, २, ७, ८, तै ४, ४, ९, १,
६, ३, १, १, १, १, मै ३, ३, ८,
८, १०, १, ४, १, काठ २१, ८,
२६, १, २८, ४, १, का ४०,
४, ४४, ८, १, शी २०, २, २,
६७, ५, -श्री. मा ८, ५६, ३८,
१८, का ९, ७, ४, ३८, ५, १,
तै ३, १, ३, २, ४, ५, १, ७, ४,
६, ४, १, १, ३, २, १, १, १,
६, ४, २, १, ९, ६, १, १, १, मै
३, ४, ४, ९, १, ४, ५, १, ८,
१, २, १, १, काठ २१, ८, २६,
२, २८, ४, ३४, १४, १५,
१७, का ४०, ५, ४४, ४,
-१श्री. मै ३, ९, १, काठ २६, २,

१) तप्त सामान्य समासलर (पा ६, १, २२३)।

२) कर्मणि निष्ठात् पूर्वपदप्रकृतिस्वर (पा ६, २, ४८)।

‘अग्नि-वृत्’ इति शास्त्रान्तरीय पामे यद्।

३) वन उपग्रस्व (पा ६, २, १)। उप यद्।

४) कारकोपदे √तप+कर्त्तरि णिप् प्रत्यय। इट्-
उपग्रस्व (पा ६, २, १३६)।

५) वन उपग्रस्व उपसंख्येय (तु पा ६, २, १३८)।

६) सप्तम अन्तोदात्त (पा ६, २, १४४)। उप यद्।

७) तुलस। उप √दृढ+कर्त्तरि ण्वय प्रत्यय।

८) कर्मणि चान्ते पूर्वपदप्रकृतिस्वर (पा ६, २, ४८)।

‘अग्नि-वृत्’ इति शास्त्रान्तरीय पामे यद्।

१) कारकोपदे √तप+कर्त्तरि णिप्। कटुत्तरपद-
प्रकृतिस्वर (पा ६, २, १३६)। णिप् च अग्निध-
इत्य ण्दोऽनुरोप्यारण्योकार्य-प्रयोजित सङ्गच्छादि-

परुषात्मको भेद इ। अग्रमेव ॥ भेदो बाहुचे वृत्तलोऽधीत
इत्यपि सङ्गच्छते। सप्तम्यमस्त्वैवाऽऽश्रितत्वात्। यत्तु
(ऐसा ५, २, २४३, ३०, १) (लि ५, ७, ४, ५) इत्यनन्यामप्य
स्वीयेभ्यश्च रूपमुपलभ्यते ततो नैवास्त्य मतस्य किमपि
होयेत। ऋगुपैपात्रवेव हि तद्वशोपलम्भात्। यथाऽतया
तस्य मुख्यत्वेन यत्तुर्वपयता न त्वयिर्वपयता स्यात्। यदि
यानुष किमपि प्रकरणां बाहुचे स्वीये भाग्यण्दौ परिशिष्ट-
धिया धृतमुपलभ्येत तर्हि प्राधान्येन यत्तु शास्त्रान्ते
धूममाणस्य तस्य बाहुचेऽप्रधानत्वं प्रतिरिति
निरवयम्।

१) सप्तम काठ (२८, ४) प्रत्यपात इति नाटि इ।

२) णिप् प्र पुन स्वार्थे ऋक् प्र (पावा ४, ३, १२०,
५, ४, १६) यद्वा रेषोपवन अन्त प्र एवैक इत्यय
मिषो (तु वत्सा प्रदरैमावस्थस्य श्रुति इ)।

४४०, ५
 'आग्नीध्रीय' - य तै ६,
 ३, १, ३
 अग्नि-वान^१ - अग्निम् १ ८, २,
 काठ ६, २, ४, १, नास्ती
 १२, ३, ३५ - अग्निम् १०, १०५,
 ३, शौ ६, २७, ३
 अग्नि युक्त - आत्मा शौ २,
 १००१
 अग्नि-नेत्र^२ - आ मा ९, ३६, ना
 ११, १, ० तै २ ८, ७, १ मै
 २, ६, ३, ४, २, ४, काठ १७, ०
 पै २, ७३, १ - नेत्र मा ९,
 ३५, का ११, १, १
 'अग्निं प्रतिष्ठान' - न काठ १४, २
 अग्नि-भ्राजम्^३ - जम ऋ ७, ५४,
 ११
 'अग्नि-सूत' - मत्त मै ४, १, ३,
 काठ २७, ५, ३१, २, ४४२,

५, ४७, २, -मत्त मै १, ६,
 ११, ३, १, ४, ४, ४, ७, ७,
 ४, ५, २, ८, ५, काठ ९, १६,
 १९, ३, २४, ४, २५, ८, २९,
 ३, ४३०, १, ३७, ५ ४०, १,
 -मत्त मै १, ८, ८, -मत्त काठ
 २४, १०, क ३८, ३, -मान्
 काठ ८, १२, १९, २, २३, १११,
 ४७, ७, २९, ८, शौ ८, ४, २१
 'अग्निमि(सु-इ)सूत' - ऋ १,
 १६२, ५ मा २५, ०, का २७,
 १२, ५ तै ४, ६, ८, २, मै ३,
 १६, १ काठ ४६, ४
 'अग्नि सूत, खा' - खा काठ ३७,
 ३, -खा काठ ३९, १८, क ४८,
 १६, -खा तै २, ६, ९, १ ६,
 ६, १, ५ ७, ३, ११, ३४, मै ३,
 ३, १०, काठ २१, ४, १०, ४३,
 १४ ४ ३१, ११

अग्नि-सूत^४ - आत्मा शौ ६ ६५, १
 अग्नि-मेदि^५ - मेदी पै १६,
 ७३, ५
 अग्नि-या(न-→)नी - नी काठ
 २२, ५
 'अग्नि-रूप' - पा क १०, ८४, १,
 शौ ४, ३१, १, पै ४, १२, १
 'अग्नि-वत्' - अग्नि तै ५, १३,
 २ ६, १, ८, ३ २, ९, ३, ६ ३,
 ०, -अग्नि तै २, २, ४, ६, ७,
 -वाक् ऋ ७, १०४, २, पै १६
 ९, २१, अग्नि ५, ५, २, १, १
 'अग्नि-वत्' पै २, ७८, ४
 अग्नि-वर्ण(र्ण-→)णी - णाम् वि
 ४, २, ८, १२
 अग्नि-वर्णा(ऽऽ)भा - चन्द्रमस^६
 अग्नि-वास्त^७ - वासा शौ १२
 १, २१
 'अग्नि-विद्' - विद् मै ३, १, ९

*) ताजनातिरेऽथ छ-→इय प्रत्यय प्रत्ययस्वरश्च
 (पा ४, २, ११४, ३, १, ३)।
 *) अधिररणे ह्युत् कृद्-उत्तरपदप्रवृत्तिस्वरश्च
 (पा ३, ३, ११७, ६, १, १३३, २, १३६)।
 *) कर्मणि कान्ते पूषप्रत्यय (पा ६, २, ४८)।
 *) वम पूर्वपदप्रवृत्तिस्वर (पा ६, २, १)। उप यद्।
 *) 'हृद्' (पा ६, १, १०६) इति मनुष्य उदात्त। ऋ
 तै १ तद्वागीयानि आह्वयानि च वगारादि प्रत्यय धाव-
 यन्ति। शौ वातुयाणि शारातराणि तु मगरादिमिति
 विवेको यथायमनुगम्य। यत् अग्नि वत्- इति। एव
 अग्नि सूत- इति च अग्नि वत् इति च द्वय २ इ।
 *) 'अग्नि यान्' इति पाठश्च (७, १०४, २) पाठे। अत्र
 वतुवत् प्राति भवति न तु मनुष्यत् इत्येवम्।
 न व्यतिगृह्य। यथा तत्र यमुनि-आत्माय वगारादि प्रत्य-
 योऽप्यगन्तु न मगरादिप्रत्यय विवेक इति बोधपूर्व। यथ
 १११ ११११ काऽप्येवमात्रे मद्यगदि प्रत्ययमाहनुस्तद-
 व्याप्यविद्यानि-वो दुर्ध्व भवति। पै अत्रापि, वातुयिद्
 वातुयिद् शङ्गायु चोर्णदराऽप्योर्णि माय।
 *) कर्मण्युपपदे / हृद्-अभ्युपगम्य। हृद्-उपगम्य।
 पै गुप्तमन् (यथ पा ३, २, १, १, ३, ६, ०, १३६, ५५
 ३, ३, १०)।

*) कर्मणि निष्ठाया पूषप्रत्यय (पा ६, २, ४८)। उप
 / सूत यद्। 'अग्नि-गुहानाम्' इति पाठे यद्।
 *) कर्मण्युपपदे / मिद्+गिनिस्तान्छीति च।
 *) तस खिया डीप् (पा ४, १, १५)। 'अग्ने-यानी'
 इत्यत्र ति।
 *) यथा चास्मिन् प्राति वाधि-छरा वगारादि
 वाधिवापरा मगरादि प्रत्ययमामनन्तीत्यत्र अग्नि-सूत
 ति इ। तत्र यथा प्रत्ययाभूत-भगारवकारविकल्प
 शाखाभेदेन प्रादर्शित तथा भूयसे विवेकाय (तु पाठ २३
 ११, शौ ८, ४, ०) विशेषेन विरह्योभयपक्ष बाह्यवा
 श्रुतिरभिर्ध्व श्रुतिर्भवतीत्यपि इ।
 *) गुन्यार्थे वति प्रत्यय (पा ७, १, ११५)।
 *) वस पूर्वपदप्रवृत्तिस्वर (पा ६, २, १) यथ सुपा
 नापू मन्त्रे 'अग्नि वर्णाम्' इत्युदात्तयम् अत्र च
 पूर्वपदप्रवृत्तिस्वरत्वम् इति विशेषोऽकारि तत्र न विमपि
 प्रमाणमुपपन्नं का पर्यायम्। अत्र यदाधर्मप्रधाने विशेष
 शाखाचिनि प्राति अस्मिन् पूर्वपदप्रवृत्तिस्वरत्वेन मयद-
 सुभयपक्ष च तथैव पठितव्यमित्यत्र विमु वच्यमिति
 मयति।
 *) कर्मण्युपपदे / विद्+विप्। हृद्-उपगम्य (पा
 ३, ०, ९१, ६, ०, १३६)।

अग्नि-विमोचन-

-विदा मे ३, ४, ८.
अग्नि-विमोचन- -नम् पै २, ७, २.
अग्नि-वेदा-
आग्नि-वेदि- -विम् ४, ७,
३४, ९
अग्नि-श्रामन- -नम् पै २, ७, १३
अग्नि-शाल- -हम् शौ २, ३, ७,
पै १६, ३९, ७
अग्नि-धी- -श्रिय ३, २६, ५
अग्नि-स्तु- -पुत्र- पुत्र तै
७, २, ५, ५, ४, ३, ३, -पुत्रा तै
७, ३, ७, १
अग्नि-स्तो- -होम- -म. तै १,
६, ९, १, ३, १, ५, ३, ५, ५, १०,
२, ६, ४, ३, ४, ७, १, ४, २, ५,
४, १०, ४, ३, १, २, ३, १, २,
३, २, ५, ५, ६, ३, १३, १६,
४, २, ५, मै ३, ४, ४, ८, १०,
९, ५, ४, ४, १०, ५, २, ७,
काठ १४, ९, १५, १०, २२,
१, २५, १०, २६, १, २८, १,
३३, ६, ३४, ८, १६, ३७, ७,
४३, ३, क ४०, ३, ४, ४४,

१, शौ ११, ९, ७६, ६ पै ८, १९,
७, १६, ८२, ७, -मम् तै १, ६,
९, १, ७, २, ९, २, ४, १०, १,
मै १, ११, ९, ४, ४, १०, ५,
२, ६, ६, काठ १४, ९, २६, १,
२८, १, ३३, २, ३७, ११, क
४०, ४, ४४, १, शौ १०, ९,
८६, ६ पै १४, ३, २६, १६,
१२६, ८, -मस्य मै ३, ८, २,
४, ५, २, काठ २४, १०, २६,
१, क ३८, २, ४०, ४, -मा
तै ७, ४, ७, १, काठ ३३, ३,
४, -मात् मै १, १०, ५, काठ
३७, २०, क ४८, १८, -मात्
६ पै ११, ५, ३, -मै तै ६, ६, ८,
२, ११, ४, मै ३, ८, ९, ९, ५,
४, ५, ४, ७, ६, काठ २९, ९,
३७, ११, क ४५, ३, -मै तै
१, ६, ९, १, ७, १, १, २, ३,
३, १, ५, ३, मै १, ८, ६, ३,
८, १०, ४, ४, १०, काठ १४,
९, शौ ९, ९, २६, ६ पै ५, १४,
२, १६, ७, ९, ११४, १, -मै

शौ १२, ३, ३३६, -मौ तै ७, २,
५, ६, ९, १, २, ४, ११, २,
काठ ३४, ८
अग्निष्टोम प्रायण- -ग. काठ
३४, ८, -णा. तै ७, २, ९, १
अग्निष्टोम समित- -त काठ
३३, ४
अग्निष्टोम-साम- -मम् तै
६, ८, १८, १, मै ४, ४, ९,
-सामि तै ७, ९, ५, ५
अग्निष्टोम-स्तो- -त्राणि
काठ ३३, ४
अग्नि-स्थ- -पु, छा- -ष्ट काठ
२९, ८, -हम् मै ३, ३, १०,
काठ २१, १०, -हस्य मै १, ५,
१३, -छा ते ३, ४, ३, -छा,
मै ३, ९, ३, ४, ४, ७, ९, काठ
२६, ५, २९, ८, क ४१, ३,
-छात् मै ४, ७, ९, काठ २९,
८, -हम् तै ३, ४, ३, ५,
काठ २६, ५, क ४१, ३, -छेन
काठ २९, ८
अग्नि-स्था- -स्तो- -सा

- १) तस्य ह्युदन्त-कृत-प्रकृतिसर (पा ३, २, ११५,
६, १, ११३, २, ११९)।
२) क्रमेणैव स्वस्वमिव स्वरूपं व्यस्येति बस
पूरप्रसव (पा ६, २, १)।
३) अल्पेऽर्थे इत् । निस्वर (पा ४, १, ९५, ६, १, १९७)।
४) तस्य उत्तरपदादुदात्तात् (पा ६, २, १२३)।
५) कर्मल्युपदे । अग्नि-विम् दीपेय । तत इद-
उपप्रसव (पा ३, २, १७८, पा ६, २, १२६)। यगु सा
इह सम्प्रसारणाभावमिनापरयत् तदसम्बद्धमित्युपेयम् ।
यदपि वाच्यं बस च उप पू-विरेपेयं प्राति चेत्ताह
तदपि निर्मूलं भवति । तथा हि सति पूर्वपदप्रकृतिसर-
प्रसगादिति दिक् ।
६) नात् ३। उप धातोर्हस्तकदुत्तर तुगागमे यन्वे (पा
८, ३, ८२) च विशेष ।
७) तस्य सामान्यं सामान्यस्वर (पा ६, १, २२३)।
८) बस पूप्रसव (पा ६, २, १)। उप यद ।
९) तस्य 'द्वीपा' (पा ६, २, ४८) इति पूप्रसव । उप यद ।

- १) सतस पूर उत स्वस्वत्वाद् योगविभागाय समा-
सन्त अच् प्रत्ययसिचस्वरश्च (पा ५, ४, ७२, ६, १, १६३)
२) समासान्तभावाभावान्यतरस्य तुर्विचत्वेऽपि नापदि
तै तद्भावाद्युगमाद् एतद् रूपं कृतसामान्यतस्य प्राति
इति सम्भाव्येत ।
३) करतोपपदे । स्वा-क प्रत्यय यन्वे च । अन्तो-
दात्त (पा ३, २, ४, ८, ३, ९, ७, ६, १, १४४) ।
४) । स्वद् इति हस्तोपधाद् विविध । स्वाद् (तु
४९, ६८, २) इत्यत कर्मणि कान्ते पूर प्रकृतिसर-
(पा ६, २, ४८) प्राते परत्वाद् यायादि-स्वर (पा ६,
२, १४४) इहाऽवमरं लभेत । ननु नैवमयातुग्या
विशिष्ट पूर्वविप्रतिषेधेन चाग्निताप्याई पूर्वपदप्रकृतिसर-
गोपेतेति चेत् । सत्यमेवेत् । तदव्यर्थार्हितसमादरपर-
त्वेनैव व्याख्यायि (लु सा) । तदुपानुगम्यमात्रं तावद्
भावे के यनम् । तद्वति सादित अच् प्रत्यये यदिति चेत्
प्राग्य । वाच्यविशेषणयोगेन योऽयं विशिष्ट स्वर
स्वाद् इति तु सम्भाव्येत ।

मा६९, ५८, ६०, का२१, ४, ९,
१०, ११, १२, १३, १४, १५, १६,
मा२९, ५९, का२१, ४, ८, तै२,
६, १०, २, मे४, १०, ६, ९, का८
२१, १४, ६, शी १८, ३, ८४,
-त्तान्मा १९, ६१, का२१, ४,
११, मे १, १०, १८, ४, १०,
६, का८ २१, १४, ३६, १३,
-त्तानाम् लि ५, ७, २, ६, मा
२१, ४३-४५, २४, १८, का२३,
५, ३१, ३४, ४, ३, मे४, १३, ७
का८ १८, २१, -त्तानाम् तै १,
८, ५, १, का८ २, ६ क ८, ९
[१८ अ०]

अग्नि-मन्त्र- न-तै ५, ६, ७, १
अग्नि-हुत्- न-मा ३८, ८, ८,
का ३८, ७, १

अग्नि होत्- नार ४ १०,
६६, ८

अग्नि-होत्र- आ शी ६,
१७, १

अग्नि होत्- अम् तै १, ५, १,
७, ५, ९, १, ६, ९, १०, ३,
२, ५, ६, ३, ३, २, २, ४, ५,
१०, १, ५, ७, ४, ३, मे १, ५,

१२, ६, १०, ११, ८, १०, ६, ४,
५, ६, ७, ८, ९, ९, ५, ३,
३, ९, ६, ६, १०, ४, १, ३,
४, ९, का८ १, ३, ४, ५,
६, ७, ८, ७, ११, ८, ११,
९, १३, २३, ७, ३१, २, ३९,
८, क ३, १०, ४, २, ३, ४,
७, ६, ७, ७, ८, ३६, ४,
४७, २, ११, ११, ९, ९, १३, ३,
१०, २, १६, ८२, ९, १३, ३,
-त्तान्मा १, ८, १, ४-६, ७,
का८ ६, ५, ८, ७, ५, २३,
७, क ४, ४, ७, ७, ४, ३६,
४ -आश्म १, ६, १०, ८,
७ -आश्म १, ८, ६ ८, -त्रे
तै २, ७, ४, ७, मे १, ७, ७, ७, ८,
१, ४, ६, ७, ८, का८ ६, ४,
६, ७, ७, ४, क ४, ३, ५, ६,
७, ३, ११, १०, ३, २०, १५,
१०, १ १६, १६, ५, ९ -त्रेण
मे १, ८, ७, ८, ३, ३, ९, का८
६, ६, ८, ११, क ४, ५, ७, ८
अग्निहोत्र-तप(न-→)नी-
नी, नीम् का८ ६, ३, क ४, ७
अग्निहोत्र-तप- अम् मे १,

८, १
अग्निहोत्र-हुत्(न-→)नी-
नी तै १, ६, ८, ३, -नीम्,
-तपाम् मे १, ८, ५
अग्निहोत्र-हुत्- ताम् शी ३,
२८, ६
अग्निहोत्र-हुत्- ना पै १४,
३, २८
अग्निहोत्र-त्रिण मे १,
८, ६ -त्रिणामे १, ५, ७ -त्रिण
मे १, ५, ११, -त्रिणामे १, ८, ५,
७, का८ ६, ५, ६, क ४, ४, ५,
-त्री मे १, ५, १०, ८, ७, का८
६, ८, क ४, ७
अग्निहोत्रो(न-उ)च्छेषण-
अम् तै २, ७, ३, ६

अग्नि हुत्- -त्रेण मे १, ३, १४
अग्नीष्- अग्निष्- गड.
अग्नी(मि-इ)ष्ट- अग्नीष्मा मा
७, ३२ का ७, १४, १
अग्नीष्- अग्नीष् मे २, ६, ९,
४, ३, ७, का८ १२, ७, ३४, १,
अग्नी तै ७, १७, १, का८ ४, ६
अग्नेन्द्री- अग्नीष् कठ
१३, १२

१) 'अग्निद्रव्या' इति वाक्य (१०, १५, १४) पामे ।
२) नम । माधारण ममानस्वर (पा ६, १, २२३) ।
३) नम गमाधारिस्वर (पा ६, २, १४४) । 'निष्प
स्वर' इत्येतेन ममानाधिकरण ॥ ३ ॥ उ म एव अम्
हुत्- इति विधानस्य य मम् इत्याहुः । तत्र विभक्ति-
स्यो नोपपत्तेरिति चेत् । न । तयाचे हि निय उम
स्यात् (तु अग्निष्टिम्, सर्वदुम्, सुदुम् प्रम्) ।
नियमागते चोक्तस्योपासनेरिति यावत् ।
४) क म पूरम् (पा ६, १, १) । उप यद ।
५) मम । उ म अक्षरम् स्वर । म्रिण शीप्
(पा ३, १, ११५, ४, १, ११५) ।
६) भावे स्वः । प्रत्ययम् (पा ७, १, ११०, ३, १, १) ।
७) मम अक्षरम् प्रत्यय (पा ६, १, १२१, २,
१) । उप ॥ ५ ॥ अम् प्रत्यय । 'पूर्वपदान्'

(पा ८, ४, ३) इति शब्द ॥ । म्रिया शीप् (पा ४, १, १५) ।
१) नोपपदे किञ्चनैव स्वर प्रहृया (पा ६, २,
१२९) ।
२) तुल्य । उप यद ।
३) मवर्धय इति प्रत्ययम्-स्वरश्च (पा ५, २,
११५, ३, १, २) ।
४) कर्मण्युपपदे ॥ ५ ॥ अम् प्रत्यय । धायादिस्व
(तु पा ३, १, १३४, ६, २, १४४) । 'अग्निष्टिम्'
इति तै पामे यद ।
५) द्रम आनर्ह-आदेनाभावरान्दम माधारण
ममानस्वरश्च (पा ६, १, २२३) । वित्तम् अग्नी
षोम्- इत्यत्र द्वि ।
६) नापि द्रम आनर्ह-आदेनो 'मास्व' (पा ४,
२, २४) इत्यम् प्रत्यय । उपपदस्य निषेध प्रत्यय-
स्वरश्च (यक पा ६, २, २६, ७, ३, २२, ३, १, १) ।

॥अग्नीषोमीय, या- -यः तै
 ७, ५, १५, १, मै १, ५, ७, २, १,
 ४, ६, १९, ३, ७, ८, वाठ १५,
 १, २४, ७, २९, १, ३४, १४,
 ३७, २, क ३७, ८, ४५, २,
 ६शो ९, ६, ६, ६, ६, १११, ६,
 -यम् तै १, ८, १, १, ८, १, २,
 ३, ३, ३, ५, २, ३, ३, २, २,
 २, ६, १, ११, ६, मै १, ६, ८,
 २, १, ३, ४, ३, ६, १०, ८,
 २, वाठ ८, १०, १०, २, २३,
 ७, क ७, ६, ३६, ४, -यया
 मै १, ५, ६, ७, वाठ ७, ५, क
 ५, ४, -यस्व मै ३, ४, ६, ७,
 ८, -या तै ३, ४, ३, २, -ईया
 मा २४, ८, का २६, २, ३, मै ३,
 १३, ५, ४, ३, १॥ -यात् मै ३,
 ८, २, -याम् तै ३, ४, ३, ३, वाठ
 १३, १२, -याया. मै १, ५, १२,
 -ये मै ३, ७, ८, वाठ १०, २,
 -येत वाठ १०, २^१

अग्ने-या(न-→)मी- -मी तै ४, ४,
 ६, २, मै २, ८, १३

॥अग्न्या(मि-आ)घेय- -यम् मै १,
 ६, १२, १३, वाठ ८, १०, ९,

१५, क ७, ६, शो ११, ९, ८६,
 वै १६, ८२, ८६, -यस्व मै १, ५,
 ६, वाठ ७, ४, क ५, ३, -याय
 वाठ ८, ११, क ७, ८, -ये मै
 १, ६, ४, ५, काठ ९, १५,
 -येत तै ५, ४, १०, ४, वाठ
 २२, २

॥अग्न्यु(मि-उ)पस्थान- -यम् मै
 १, ५, ८, ६, १०, वाठ ७, ५, ६,
 क ५, ४, ५

अग्न्ये(मि-ए)घ- -यम् मा ३०,
 १२, का ३४, २, ४

अग्र, ग्रा- -यम् क १, २८, ६, ११२,
 १८, ३, ५, ५, ४, ५, ८, ३०,
 १७, ३१, ६, ३९, ३, ५५, ७,
 ४, १३, १, २७, ५, ४६, १,
 ४७, १, ६, ६५, २, ७, ९१, ५,
 १०, ८, ४, ७१, १, ७५, २, ४,
 ८३, १, ८, १००, २, ७, ८५,
 १९, १००, १२, १०३, ८, १०७,
 ५, १११, ८, १३५, ६, खि ४,
 ९, ४, ७, ७, ७, मा ११, १७,
 १३, ५१, १७, ४०, १, २३, २४,
 २७, ३०, ३, ३, ५९, का १२,
 २, ६, १४, ५, ५, २८, ४, ८, १,

२५, ६, ४, २९, ३, ८, १, ३२,
 ५, ५, १, १, ७, १२, २, १२,
 ३, ४, ३, ४, १४, ५, ६, ६,
 ३, ५, ६, २, ४, १, २, २, ७,
 १, ७, ५, २, १, ५, १, १, ३, १,
 ५, ४, ११, १, ६, ११, २, ३,
 ७, २, ७, २, १, ४, १९, ३, मै
 १, १, ४, ८, ९, १०, ३, २,
 ५, ६, ७, १६, १७, ३, १, ४,
 १०, १, १, १३, १, १, ४, ३,
 ५, ६, ४, १, ७, ९, ८, १,
 १२, २, १, वाठ ९, ६, १०, १,
 १३, ११, ४, १२, ७, ८, १३,
 ७, १४, ३, १६, २, १७, १९,
 ३, २५, ५, २७, ९, ३०, ३,
 ३८, १४, ४४, ८, ४५, १२,
 क ८, ९, २५, ८, ३०, १, ३९,
 २, ५, ४, ६, १, १, ७, ७, ७,
 १२, १७, १९, १०, ६, ३, ३, १, १,
 १, ७, ८, १, २, २, ८, ४,
 २३, ९, शो २, २६, २, ४, १,
 ५, १९, ३, ३२, ७, ६, १३, ७,
 ३, ७, १, १, ३, १, ८, १, ८,
 ८७, ४, ५, ८, ७, ३, १२, १०,
 ८, ८, १२, ३, १०, १४, १, २४,

त्वात् तदाध्रयो देवताद्वन्द्वस्तदवस्थो वक्ष्यते । तदिदमुप-
 सर्जनोभूतं देवतात्वमुपजीव्यामेरु ईदृ-आदेशोऽपीह चरि-
 ताथो भवति । तैर्वै चतुरस्रमन्त्रेण च भवति ।

*) गहादेर आहतिगणत्वात् छ-→ईय. प्रत्ययस्त्व-
 तत्-स्वरस्य (पा ४, २, १३८, ३, १, ३) ।

*) 'अग्ने' इत्यामन्त्रितं पद तदवस्थमग्र पूर्वपदीभूत
 इ । तु वायो-यानी-अन्तरिक्ष-यानी- । एभि पूर्वपदैस्त-
 न्मुप्यो वैरिक्त्यः स्तुतय संन्यन्ते । 'अग्ने' इत्येवमार-
 न्यमाणस्तुतिरुपपन्नोऽपि यानी चकटिवाऽपीष्टाप्रति-
 तीष्टाविशेषयताया सापर्वण्यवस्थानं भवति । एवमेव वायो
 यानी- अन्तरिक्ष-यानी- इति चेत्याविशेषणपदे व्या-
 ख्यानार्थे भवति । सर्वत्र देवानामिति संबन्धे पठो भवति ।
 तस्यैवैवन्द्योऽर्थः । वगु मा यानी- इति पदमन्या-
 दीन् विधेयमद 'मापकोऽमि' इति, गमदमि भवति ।
 *) 'व्युदन्त' इति योऽपीष्टादेतस्मात्तथाविधमवस्थ-

स्यानीपथिकत्वापत्ते । न ह्यन इति प्रत्ययो मत्वर्थाय
 शङ्कितव्यो भवति । तथा सत्यन्तोदात्तत्वस्य दुष्परिह-
 त्वत् । अपि चोपरिष्ठाच्छ्रयमाणम् 'अन्तरिक्ष' इत्यस्य
 विशेषणत्वं नितरां दुर्घटं स्यात् । भूतानप्यत्र विस्तर
 वैष द्व

*) उत वृद्ध-उपप्रत्यय (पा ६, १, २१३, ३, १३६) ।
 उप आ /धा+यत् प्रत्यय (पा ३, १, ९७) ।

*) कारकोतरस्तुदन्त-वृत्तिस्वर प्रकृत्या (यक पा ३,
 १, ११५, ६, १, ११३, २, १३५) ।

*) कर्मण्युपपदे आ/हन्+क. प्रत्ययम् धायादि-
 स्वरस्य (पा ३, २, ५, पा ६, २, १४४) ।

*) /अहन्+र प्रत्यय । अनुनामिकलोपो निर-
 स्वरस्य (पाठ २, २८, पा ६, १, १६७) ।

*) विशिष्ट इह बाहुच (२, १५, ८) पाठे इ ।

*) 'अग्ने' इति बाहुचः (७, ८, १) पाठे इ ।

३, ९; मा ६, २; २८, २०; वा
६, १, २, ३०, २, ९; तै १, ३,
५, १; २, ३; १४, ५; ६, ८,
४; ६, ३, ३, ३; ९, ५; मै
१, २, १४; १३, ८, ४; ९, १;
३, ४; ५; १०, १; ६, १४, १,
१३; ८, ३; १३, ८; काठ
३, ३; १९, १३; २५, ५; २६,
५; क २, १०; ३९, २१, ४१,
३; ५; पै १, ८६, ७; -मेषु^१ क
८, ६, ७. [म- अति^०,
अन्य^०, अयस्^०, अशुक्^०,
आर^०, इउ^०, उक्थ^०; उपाशु^०,
एन्द्रायव^०, गो^०, चन्द्र^०; जिह्वा^०,
उयोतिस्^०, तपुस्^०, नल^०, मन्थिन्^०,
मैत्रावरुण^०, यद^०, वात^०, वाडु^०,
शुक^०, शुक्^०, स^०, सम^०,
सायक^०, हृदय^०.]
अग्र-ज्ञा^० - नाम् क ९, ५, ९.
अग्र-जिह्वा^० - क्त्वा मा २५, १;

क २७, १, १; मै ३, १५, १.
अग्र-गी(←नी)ति^० - तिक् क
२, ११, १४.
अग्र-तुम्(→ः)^० क १०, १०, ७;
लि ३, १६, ४; मा ३१, ९; का
३५, १, ९; १म १, ८, ७, २,
५, ३; काठ १३, ३; शौ ४, १०,
२; ५, १७, १४, १९, ३४, ८१;
पै ४, २५, ३.

अग्र(S)य(न→)ण^० -

आग्रयण^० - णः मा ७, २०;
१३, ५८; १८, ३०; का ७, ८,
२; १४, ७, १०; १९, ७, २,
१ते १, ४, १०, १; ११, १; ४,
३, २, ३; ७, ७, १, ६, ४, ११,
३; ४; ५, ७, १; ८, १; १०,
१, २; ७, २, ७, ४, ८, १,
२; ४; ६, ७, क ३, ४; २८,
११, -णम् १ते ५, ७, २, ५,
६, ४, १, २, ३, ७, ५, ४, १,

पै ४, ४०, १; ४; -णस्य १ति
२, ३, १०, ३; ३, १, ६, ३६, ६,
४, ११, २; ७, २, ८, ६; ७;
-णाव मा १३, ५८; का १४,
७, १०; १ते ३, १, १; ४, ३,
२, ३६; ६, ५, ७, १; ८, १; १०,
३; -मे तै ६, ४, ११, ३.
[ण- स्व^०]
१आग्रयण-क्त्वा - २५ तै ६,
४, ११, २.

१आग्रयण(ण-अग्र)^० - मा
तै ६, ४, ११, १; -ग्राम् तै ६,
४, ११, १; ७, २, ७, १.
अग्र-मावन्^० - वा क १०,
७०, २.
१अग्र-व(त→)ती^० - ती तै ६,
३, ४, ३; ४.
अग्र-शस्(→ः)^० शौ १२, ४,
३३; १९, ६, ११, पै ९,
५, ११.

१) विशिष्ट ह्य बाहुवः (२, १४, ३) पाभे. इ.।

२) कारकोत्तर-विदन्त-कृत-स्वरः प्रहृत्या भवति (पा
३, २, १७; ६, १, १६२; २, १३९)।

३) यतस्, सामान्यः समास-स्वरः (पा ६, १, २२३)।
‘सामान्तादिषु’ (पा २, २, ३१) इति जिह्वायाः पर-
प्रयोगो ह्रस्वः (पा १, २, ४७)।

४) बग, पूषप्रत्ययः (पा ६, २, १)। उप. √नी+स्त्रिया
क्तिन् (पा ३, ३, ९४) कर्त्तव्यं च।

५) आधादेराहनिगन्तात् तमिः प्रत्ययस्तस्वरश्च
(पा ५, ४, ४४; पा ३, १, १)।

६) घोषोन्मुखस्य व. एकादर्थं वा इ.। ‘प्रमने’ इति
मा. प्र३(३) पठति तथा च व्याचष्टे। तथा-पाठी
पण्ड. तु मुमन्-मुमने इतीव विचष्टिपति। माधी-
सोपाधदमदः प्रतीयते। व. शेषस्याऽग्रमागिक-
त्वात् ‘मुना’ इत्यस्य ध्वन्यादन्तर्गतं सत्यर्थाभूतस्यास्य
पुनरावृत्त्यात् वादन्त-धोनेत्यर्थं भवति। यदपि मा. १४वे
१४मा इति ब्रह्म मेन तद्वचसोऽयमग्रमागम्यपति।

७) उप.। उप. (<ह+ध्मेनि क्त्वा) निरु-स्वरः
प्रथमा (पा ६, १, ११३; ३, ११९)। सप्तम्यादेर् आहनि-
त्वात्, वा १४४वर्ष (पा ६, १, ९४) कर्त्तव्यं च (पा

८, ४, ३)। अथवा कस. उप. भवे प्र. ३.। कस्मिन् पक्षे ण-
इत्येवं प्राति. अन्तोदात्तं इ. (पा ६, १, २२३)। अर्गहा-
विषयत्वाद् कर्त्तव्यं चापीह उच्यते। कल्पद्वये समानर्थात् सत्
परस्परत्वं शाखाविशेषयनिर्णय इ.। तथाहि याददुपलब्धि मा.
का. तै. च तद् भवति मै. काठ. क. च न भवति (उ.
आग्रयण- आग्रयण- इति च)।

८) नाष्टिदि. प्रथमे कल्पे स्वाधिक्यः अणु प्र. उच्यते.
(तु भा. तै १, ४, १०, १)। द्वितीये च कल्पे ‘उपोष्ठा’
दिभ्यः (पा ५, २, १०२) इति मन्थये अणु इ. (उ.
वाच.)। उभयवापि प्रत्ययस्वरत्वेनाऽन्तोदात्तत्वं समान-
मिति दिक्।

९) भावे एवः प्रत्ययः (पा ५, १, ११६) तत्स्वरश्च।

१०) बग, पूषप्रत्ययः (पा ६, २, १)। उप. यद.।

११) कारकोत्तरदे √वा+वतिर् प्रत्ययः। विस्वाभि-
पाने कृत-स्वरः प्रहृत्या भवति (यम. पा ३, २, ७४, १,
४, ६, १, १६२; २, १३६)।

१२) मनुष्य प्रत्ययः। विस्वाभिपाने ष्वरऽभेदः। विप्रार्थी
दीर्घ (पा ५, २, १४; ३, १, ४; ४, १, ६)।

१३) साम् प्रत्ययस्य सप्त-स्वरश्च (पा ५, ४, ४२; ३, १, १)।

१४) ‘अग्रम्’ इति बाहुव (१०, १०, ७) पाभे. इ.।

अग्रानि- -निः प १५,

१३, ६.

अग्रो(प्र-य)द्वन् - -द्वाना क
६, ६९, ६.

अग्रो(न-→)ग-

अग्रोपण- -णः मै १, ३,

१३; २, ७, १९; ११, ५; ४, ३, २;

५, ९; ६, १; ४; ७, १; ४; ८,

७३; ८; ९; काठ ४, ५; १६,

१९३; १८, ११; २७, ९; १०;

२८, १; ७; ९; १०; ३०, २;

३; क २५, ९३; ४४, ७; ९; ४५,

१; ४६, ५; ६; -गम् मै ४, ३;

२; ६, ४; ९; काठ १२, ७;

२७, ९; १०; -गस्य काठ १२,

७; २७, ९; -गात् मै २, ७,

१९३; ४, ६, ४; ७, १; ८; ९;

काठ १६, १९३, २७, ९; २८, ७;

९; क २५, ९३; ४४, ७; ९;

-णेन काठ ८, १; १२, ७; क

६, ६.

अग्रोपण- -रदम्

काठ १२, ७; २७, ९.

अग्रोपण-यात्र- -रदम्

काठ २८, १०; क ४५, ९.

अग्रोपण(ण-य)ग-

-ग्राः काठ ३०, २; क ४६, ५;

-ग्रात् मै ४, ६, ४; ८, ९; काठ

३०, ३; क ४६, ६.

अग्र

अग्रो-ग- -गः क ९, ८६,

४५; कौ २, ९६६; कै ४,

२०, ६.

अग्रो-ग- -गः सि ५, ६,

१; मा २७, २१; क २९, ३, ३;

तै १, ३, ६, १; ३, १, १०, २;

मै १, २, १४; काठ ३, ३; १०,

१२; २१, १४; २६, ५, क २,

१०; ४१, ३; -गाम् सि ५, ७,

४, ५.

अग्रो(ग-→)ग- -गुमः मा

६, १२; का १, ४, ३; तै १, १,

१) संदिग्धस्वीयः पाठो, भवति ।

२) कारणीयपदे /अङ्+अभिच् । प्रत्ययस्य पितृवा-
मिपाते कृत्-उपप्रत्ययः. (यद्. पा ३, २, ७५; १, ४; ६, २,
१३९) । इह पदे पादादाय् आत्मनिष्ठ-स्वरः पौष्टिकः
द. (पा ६, १, १९८) । ए. 'सम्-अङ्' तत्प्रत्ययं दि. च ।

३) इह चैतदीयं नाट. तस्मिन् च सप्तप्रपादाभ्यां 'कर्म-
यण-आग्रयण-' इत्येतानां परस्परवाच्यं वामादे विरोधः ।
सोऽपि शास्त्रविरोधनिग्रहेन भवतीति तत्रैव दि. द. ।

४) आग्रयण- इत्यत्र दि. गद. ।

५) भवे ह्यः प्रत्ययः (पा ५, १, ११६) ।

६) यत्त. । उप. यद. ।

७) यत्. पूर्वपदप्रवृत्तिस्वरः (पा ६, २, १) । उप. यद. ।

८) 'अग्र' इत्येतस्मिन्नुपपदभूते सप्तम्या अलुग्न
एदन्तत्वं वा निपातनाद् द. ।

९) उप. /गम्+ङः (पावा ३, १, ४८) इति
प्रयोगो भवति । वस्तुतस्तु 'सुपि ह्यः' (पा ३, २, ४)
इत्यत्र 'सुपि' इति योगविभागदाकारान्तपातुमानादनुप-
सृष्टात् सुपि के सुसापे /गम्+ङः प्र. इति श्लेषकृत्वा-
यन् पन्थाः । पापादि-स्वरः (पा ६, २, १४४) ।

१०) होपदाद् /गम्+विच् प्र. (पा ३, २, ७४) ।
यदा /गम्+विच् प्र. अनुनासिकस्याऽऽरम्भः (पा ३,
२, ६७; ६, ४, ४१) इत्येवं सम्प्रदाये सत्त्वप्रतिष्ठे
भवतीति विविच्यन् विवराः । इह-उपप्रत्ययः चोपयत्र
स्मानः द. (पा ६, १, १६२; २, १३१) ।

११) अत्र दीर्घान्तं प्राति. इति सम्प्रदायो भवति । तथाहि ।
'गमः कौ' (पा ६, ४, ४०) इति /गमेः द्विष् कनुनासिक-

लोप ऊह-आदेयः (पावा ६, ४, ४०) । यदा, ओणादिक-
प्रकारे 'भ्रमेऽङ्' (२, ६८) इत्यनेन चकाराद् /गमेः
अपि द्वः प्रत्ययः शक्यते । 'अग्रं गच्छति' इति कृत्वा सेवकारं
व्याख्यानं चास्याभियुक्तं वदन्ति । तद् एवमुक्त्या दीर्घान्तं
प्राति. भवतीत्यविशेषः । अत्र विमर्शविकल्पेऽपि नैव
भरति । सहोदाहृताद् 'भू' शब्दादस्य विपरिवर्तनात् ।
तथाहि । भू-शब्दो नैत्रयोऽपरि विराजमानाया वाक्-
रेखायां चरितार्थो भवति नित्यस्त्रीलिङ्गश्च 'अग्रं-गु' शब्दस्तु
यावदुपलभ्ये स्त्रियां सत्रपि विशेषणतया प्रयुक्तो भवति
पदार्थविशेषवाचकश्च न भवति । तद् स्त्रीत्वमप्यस्य
विशेष्यभूताऽङ्-अधीनं न तु प्रातिस्विनमिति तद्विषयोऽपि
भूतान् विशेषो भवति । एवंभूते यद्यपि नाद्य याव-
लिङ्गान्तरीया एतद्विशेष्यभूताः शब्दा उपलब्ध्यास्तथापि
तथाविधाः शब्दा वैदिके प्रयोगे भवेदुपरिप्रवृत्तच्छब्द-
स्वाभ्यन्तं न कथमपि विधातृकृतमुपेयात् । एवं च सम्भा-
व्यमाने तादृशि प्रयोगे मूलतः अग्रं-गु-इति /गम् इत्यतो
वा /गा इत्यतो वा द्व-प्रत्ययान्तं (तु. पाठ १, ३३)
निर्गच्छे प्राति. अगूर तस्य च स्त्रियां पा ४, १,
६६ इति प्रकरण उपसंख्यानान् ऊह प्रत्ययः
स्यादित्यत्र विप्रतिपत्तिविशेषो नोदितादिभिर्दिक् । अपि
चात्र निरपे उत्पन्नमभूत् 'गु' रूपान्ताः अग्रि-गु, वन-
गु-प्रभृतयः पूर्वोक्तप्रत्यय प्रामाण्यबोधोपपन्नमिदं प्रमाणः
द. । 'अग्रि-गु' इति पूर्वोक्तविरोधपणया प्रायेण ध्रुवते
(तु. श्र. १, ६१, १३; ६, ४२, २०; ८, ७०, १) एवं तु.
श्र. ८, २३, ११ यत्र 'वन' इत्यनेन उमानाधिक्यं
ध्रुवते । एवं 'वन-गु' इति बाह्व्ये 'गु' इत्यस्य सामा-

५, १, मै १, १, ४, ४, १, ४, कठ
१, ११, ३१, १०, -०४ व क
१, ११, ४७, १०

अग्ने-णी- -णी मा ६, २, मा
६, १, २, -०णीय ० मै १, १, ४
१ अग्ने-दधुम्- -धु, -धुपि
मै ४, १, ९

१ अग्ने दिधिषु- -धु, -धौ
वाठ ३१, ७, क ४७, ७

अग्ने प्रा- -प्रा अ ४, ३४.

१०, -पाणि क ४, ३४, ७
अग्ने-पु- -पुव मा १, १२,

वा १, ४, २ तै १, १, ५, १
अग्ने-यावन्- -वा मै ४,

१४, ९, -वानम् सि ५, ७, ४, ५
अग्ने-उधु- -धाव मा १६,

४०, का १७, ६, ४, तै ४, ५, ८, १,
मै २, ९, ७ गठ १७, १५ गठ ७, ५

अग्नेत्स (प्र-हृत्वर-→) १०- -नी शौ
१२, १, ५७ -र्वा मै ४, ७, १०॥

अग्नि(म-→)मा- -मा क ५, ४४, ९
१ अग्निप्रिया- -नी क १, १६, ७

८, २६, २५ ९, ७, २ ३, ६३,
२५, २६, ८३, ३, ८६, १२,

१०, १२०, ८, वी २, १२५
१२६, २२७, ३८३, ४०९,

४८०, ३, २, २, जै २, ५, १०,
३, १३, १, २, १०, ११ ३१,

३, ३६, ४, ५, शौ ५, २, ८,
२०, १०७, ११ -यम् क १,

धिकरण्य भवते (तु अ १, १४५, ५) । अनेनापि ह्रस्वान्त
‘गु’ इत्यन्त प्राति अभ्युपेत्यतामेवोपेयात् । एव स्थिते
सम्प्रदायस्यैव द्विपयक प्रामाण्यं चित्तयम् । पाणिनीया
प्रक्रियामनुसृत्य किञ्च अनुनासिकलोपे, ऊर्-आदेशादन्त
म, यीणादिकी प्रक्रिया बाहुल्यं ह्र-प्रत्ययवादी उ च
नितरामप्रमाणं स्यतामिति कैमुतिकमिव भवति ।

५) कारकोपपदे √मी+किञ् एव कृद्-उपप्रस्व च
(पा ३, २, ६१, ६, १, १६२, २, १३९, ८, ४, ३) ।

६) ‘-०णिय’ इत्यस्य स्थाने प्रयुक्तेऽस्मिन् शब्दरूपे
छान्दस ईयङ्-आदेशः । एवमेव चैतत् मूलकोशे
पदपाठेन च प्रमापितं भवतीति साधुताय मा शङ्कि ।

७) तु अग्ने-दधिषु (वैपर), अग्ने दिधिषु- (नाड)
च । तस्य कृद्-उत्तरपदप्रकृतिस्वर (पा ६, २,
१३९) उप √धा+उसि (पठ २, ११५) क्तिव लिङ्-
वच डस, तिनोऽऽतो लोपो द्वित्व च (पा ६, १, ८, ४, ६४) ।

८) विधिप्रादपि सन्नताद् उ (पा ३, २, १६८) ।

९) लोपपदान् √१पा+विञ् प्रत्यय । कृद्-उपप्रस्व
च (पा ३, २, ७४, ६, १, १६२, २, १३९) ।

१०) उप उ √१पा+इ प्रत्यय इत्याह । म च √१पा+
किञ् प्रत्यय ऊर्-आदेशात् √१पा+किञ् वा इति पातुविक्रमेण
पात्र अन्वाचये । पूर्वपदापातिन इवावशो भवन्ति (तु PW
3111 प्र०) । न हिह √१पा इत्यस्य कोप्यवकाशः सम्भा-
वनादीन भव्यते । तथाहि । अथा श्वेतद् विशेषणं भवति ।

‘अग्ने प्रामुप्येण पुनन्ति’ इति सुवच च तद्व्याख्यानं
भवति । अर्-ऊर्-कृद्-य पनस्याप्रतिष्ठाकर्मणे च पात्रे
तत्रापि परिपातद् तत्कर्तृक्यस्तत्रयनशतानस्य सुत-
रामगार्थे चान् प्रवरणमगमिप्रवक्ता सुवच इव √१पा
इत्यम् विज्ञेयो भवति । अन्यच्च क १०, १७, १० इत्यत्रा-
र्थाभेय विशेषणं भूते ‘पुनर्त्वं’ इति । ‘पुनर्त्वं’ इत्या-
भेयानामप्युपदमेष तत्र भूयते । यथा तत्र ‘पुनेन वचविध्य

आप’ इत्येव प्राकराखिक व्याख्यानं न तु ‘वृत्त विवर्ति-
इति वा ‘वृत्त पावयन्ति’ इति वा । एवमिहापि √१ इत्येव
सन्धावकाशः स्यान्नैव ध्रुवन्तर किञ्चित् । अथापि ‘केत-पु-
इति प्राति ‘अह-पु-’ इति प्राति चैममेवाभितर्पि
द्रव्यितुं प्रभवत । स्वरस्तु नाप्यु द्र ।

५) कारकोपपदे √य+वनिप् । पिरवात् प्रत्ययनिधाते
कृद्-उत्तरपद धातुस्वर प्रकृत्या (पा ३, २, ७४, ६, १,
१६२, २, १३९) ।

६) कारकोपपदे √वध+अच् । धाधादि स्वर (पा ३,
१, १३४ ६, २, १४४) ।

७) कारकोपपदे √इ+वनिप् प्रत्यय । कृद्-
उत्तरपदप्रकृतिस्वरः (पा ३, २, ७५, ६, १,
१६२, २, १३९) । त्रिर्वा ङीपि रेफान्तादेशः (पा ४,
१, ७) ।

८) ‘अम्रादि’ (पावा ४, ३, २३) इति तानमविकेऽर्थं
किञ्च प्रत्ययस्य चित्स्वरश्च (पा ६, १, १६३) ।

९) तानमविकेऽर्थं प्रकृते य-→इयञ् च छ-→इयत्
च प्रत्ययौ विधीयते (पा ४, ४, ११७) ।
निमनुष-पोऽसी च इत्यन विमर्शो भवति ।
वयमिति । उच्यते । आधुदात्तत्वेना तोदात्तत्वेन
योग्यया ध्रुयमाण वादस्य शब्दस्य तन्निमित्तभूतयो
मन्त्रेण विधिदयतरत्वं विरचयो प्रत्ययस्यावश्यं
भाविचात् । तत्रापि प्रायोभावितादन्तोदात्त-
ध्रुतेस्तद्वत् शब्दस्वरूपस्य प्राधाय वाच्यम् । एवमन्वी-
यस्तथा ध्रुयमाणान्वाधाधुदात्तस्य शब्दस्वरूपातरस्य
गुणमावो वक्ष्यते भवति । अयानयो शब्दस्वरूपयोरेव
सन्धिर्विभागोऽनुमपेय । स च यथा । प्रथममन्तोदात्त
प्राति अ ३ मै मै की शी जे अमनन्ति । तानु
छान्ताय च प्रययान्त शब्द इत्यर्थः । द्वितीयमाधुदात्त
प्राति ते-माप्रगोचर भवति । तत्रैव शब्दस्वरूप

१३, १०; छ, ३७, ४; द, १६, ४८;
 ७, १२, २; ए, ७१, ४; तै ३,
 १, ११, १; मै ४, १३, १०; १;
 शी ११, ८, ३; पै १६, ५६, ४;
 -या क ४, ३४, ३; १०, १५, २-
 अग्रिय^१-याय तै छ, ५, ५, २.
 अमीय^२-यम् मै २, ७, १३;
 -याय मै २, ९, ५.
 अग्रय^३-ग्रय पै ६, १८, १; अग्रय^४-
 खि १, ३, ७; अग्रय मा १६,
 ३०; का १७, ४, ४; कठ १७,

१४; क २७, ४.
अ-प्रमण- -मे क १, ११६, ५.
अप्रैयण, अप्रैयण- अम- द.
अ-प्रह- -रः काठ २०, ७.
अ-प्रहण- -पौ मे १, ४, ७, ५.
१४; ८, ४.
विमार्शि- अप्राहन्- अम- द.
अ-प्राहयित्वा- मे छ, १, ९.
अभिन्ना- अभियु- अमुषि-
अभीव- अम- द.
अम- -अमः क ७, १६, ४; कौ २.

८१०१; रौ १४, २, ७२१; १८
२, ४७; -मू: क ५, ४४, ७.
अमू^१ - तमू: क १, १४०, ८;
१९१, १४; ३, २९, १३; ४,
१९, ७; ९; ३०, १६; ७, २,
५; २, १, ८; ६६, ९; कठ ३८,
१३; जै ४, ४, ८; ५ १, ५९, ५६;
४, १७, ६; -मुने रौ ६, ६०, १; ३.
अमे प्रमू; अमय- कप- द.
✓अ^१
अव पा^१ - व: क १, ४३, २; -वमू

घञ्-प्रत्ययान्तो भवतीत्यर्थः (तु. श्रोत्रिय- पा ५, २, ८४) । एतन्नि कथं तै. उभयया धृतिर्भवतीत्यपरो विमर्शो भवति । अत्रोच्यते । आधुनासौ तच्छ्रुत्वाया प्रातिस्विकी धृतिः । यत्र तु द्वाहन्तरीयायाः धृतिः संनिवेशो भवति यथा (तै. ३, १, ११, १ इत्यत्र श्रु. १, ११, १० इत्यत्र), तत्र भूतशास्त्रस्वर एव द्वि-
यत इति मुक्तौ विवेको वाच्यः । एवं स्थिते यत् स्वीय-
पाणिनीयाष्टकसंस्कारोऽपरत उपलभ्यमानस्य घञ्-
प्रत्ययान्तस्य शब्दस्वरूपस्य संवेतमकरोत् BIV. (तु.
२भागे पृ. ४५५) सर्वथाप्युपेक्षितबाध मुख्यशब्द-
स्वरूपं विन्-प्रत्ययान्तं तन्मन्दमिव भवति । अतस्त-
द्भवतः संगतिर्योक्तश्राविद्येयमात्रनिग्राह न सर्वत्रिकी-
त्यपि पूर्वोक्तानुगुणानादितोहितमिव भवति । एवं च
स्वयं क्षेत्रविन्-शब्दं विन्-तया पठताऽऽचार्येण तत्राऽन्ती-
दात्तस्य संवेतित्वं तु (तु. पा. १, २, १२) । इन्द्रिय-शब्दस्य
चापि तदनुपदिष्टव्यभिचयतन्वत्तान्त्रोदात्तत्वस्य मुखो-
धत्वाद् मुत्तम्य भूमि-शब्दमनुगुणवार्यस्य 'घञ्चो' (पा
४, ५, ११७) श्रुत्येवंपरकशश्च चकारानुगुण्यः पाठेऽभि-
शम्मत इत्यपि सम्भवेत् । अमिममथे निरनुगुणस्यैव
च प्रत्ययस्य संगतपादवरणं तद्विवेक्यनिह कानुगुणः
प्रत्ययः पठितव्यो भवेत् । नन्वेकमयन्तोदात्तस्यैव शब्द-
स्वरूपपरानुशासनतः मुख्यधारायां सप्तमयाःपुदात्तस्य
शब्दस्वरूपस्य विषये सत्तदनुशिष्यभ्रतादक्षिणेतैव
शान्क्यवैदिकोऽप्यतिदोष इति चेत् । न । मुक्तारो-
ऽऽतिरिक्त्येव दोषः । तद् दया । 'अभ्यासं यत्' (पा. ४,
११८) इत्यत्र 'य' इत्यपि पठते । तथा सौ पूर्वोदात्त-
पथोऽनुगुणः मुख्यो भवेत् । एतस्य पुदात्तस्य शब्दस्वरूप-
मात्रं नुशास्त्रेऽन्त्याः पठितं भोदिसमिगुणः । कपटः,
'अभि-इत्य' अन्तोऽन्त्येव भोदिसमिगुणः इति चेत् ।

यम् । तन् कथमायुदात्तविधौपलब्धिर्गति चेत् । उच्यते ।
यथा यस्म्ये 'दृ' इत्यस्य स्थाने 'इय्' इति, 'वृ' इत्यस्य
स्थाने च 'उय्' इति तै. आश्रानसम्प्रदायो भवति । तथेह
अप्रिय- इत्यस्य यय्-प्रत्ययान्तस्य ययोऽनाधीयायुदात्त-
भाजः शब्दस्वरूपस्य स्थाने, अप्रिय- इत्यायुदात्ता प्राति-
भासिकी धुतिर्भवति न धन्-प्रत्ययान्तस्य शब्दान्तरस्य
कल्पनास्यार्थहृत्त्वमिव भवतीति स्थान् । यथा अभ्यु-
प्राति. तै. अप्रिय- इत्यामन्ति (यम्भा. श्रु १, १७, ५
प्रयुति । एवं तैत्ति २, ६, १, २) । एवं तावदिह बहुवि-
विमयोऽपेक्षितः द्र. भूयानि तदिहस्तरो वैच. अनुमधेयः ।

*) नापुटि. इ. ।

^b) अत्र निच्-उ→ईयः प्र. द. । निन्-स्वरः (गु. पा ४, ४, ११७; पा ६, १, १९७) । रोयं नापृष्टि. द. ।

* तत्रमन्वेऽर्थे यत् प्रत्यय आनुदात्तत्वं च (पा ४, ४, ११६; ६, १, २१२) ।

^d) 'इअप्रियः' इति श्रु (१०, १२०, ८) पाठे, ।

*) वस. नम-स्वरः (पा ६, २, १७२) । उप. यद्.

¹) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्. ।

६) $\sqrt{\text{अमृत्} + \text{कुन् प्रत्ययो निजस्वरश्च}}$ (तु. पाठ ४, १-३; पा ६, १, ११७) ।

^b) अभियाम् ऊह । श्रन्दयस्वरः (पा ४, १, ६६) ।

१) $\sqrt{2}$ अंश $\sqrt{2}$ अंश इत्येताभ्यां समूल इत्यर्थाचीनो-
ऽभिगमिष्यद् द्व. (तु. G.W. भष्य-इति) ।

१) अथैव तत्त्वचिन्तननियमपर्यं कथ्यते ॥ अथ
इति धातुम् ॥ २॥ अथ इत्यस्यैव ध्यानात्माः ॥ अथ
इत्यस्य तु गौणविशेषस्य गन्धधरे पञ्चिन्तनधारां इव यमा-
दगः संभवन्ति । कथ्यते इत्यस्य निन्दार्था वचनपर्यन्तं यत-
वात्यत्र निन्दितव्यं तच्च ध्यानात्मापेक्षया ॥ अथ गौ-
णेन गृह्यमाणवतिर्दिष्टः ॥ अतएव विध्यते इत्यत्र

क [३, १७, १, ७-८], २, ४१,
११, ७, ३, ७, ६, ६०, ८, ७,
१०४, ०, ८, १८, १४, ४७, १,
१०, ३५, ३, लि २, ११, १, ४,
मा ३५, ६, ११, ०१, मा
३५, ४, १०, ०, १, १, मै
१, ५, १, १, काठ २३, ११, शौ
१, ०, ३, ४, १७, ३, १३३,
१, ०-८, ८, ४, ०, ६, ६,
१०, १, ७, १२, ३, १४, ८, ५,
१४, ७, ५६-८, १२०, ०, ६,
५७, ९, पै ४, ८, १-१३, १-९,
१, ०-८, ७, ०३, ३, ७, १,
५, १४, ३, ६, १६, ९, ०, १,
८१, ७, १४४, ७, -ग्रहण ४६,
१-३, ५, ८, ७९, ४, ८३, ५,
१०, ८९, १४, पै १७, १६, ४-
९, १७, १-९, -घा ४८, ४७,
५, १०, १००, १०, लि ५, ७,
३, ४, मा २८, १५, का ३०, २, ४,
मै ४, १३, ८, काठ १९, १३,
-घा ४६, ४८, १६, ५९, ८]
शौ २०, १०९, १६, -घा ४८
१, १०८, ५ १६६, ८, शौ १२,
१०, १३, पै १६, १४६, ८,
-घाता ४८, ४७, २, -घाता ४
४२, ०९, ५, ७, ८३, ५, मै
४, १२, ६, -घाता पै १, ८६, ६,
-घाता ४१, १८९, ५, ७, १९,
७, तै १, ६, १२, ६ मै ४, १२, ३,

शौ २०, ३७, ७ [०५-आरे०,
वेव०, ता०, पु०]

अध्यास-वासु ४१०, ८५,
१३.

अध्यास-वृत्त-वृत्ते शौ १०, १, ५,
पै ७, १, ५, -वृत्ति शौ १४, ०,
६२

अध्यास-दि(ष्ट)ष्टा-ष्टा शौ २,
७, १

अध्यास-मातृ-मा. शौ ६, ९३, १,
पै ३, १०, २

अध्यास-मेनि-मे. पै १०, १०, ८
अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ ८, १, १९,
११, ०, ११, पै १६, ०, ८,
१०५, १

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ ८, ८, १०, पै
१६, २९, १०

अध्यास-वि(प)पा-पा शौ ७,
१८, ३, १२, ७, १, १५ १०, १३,
पै ५, २२, १-९, ९, १७, १०,
१५, १६, ४-९, १७, १-३,
१६, १४०, १, १४३, ६, १४६,
८, -पा शौ ६, ९३, ०, -पाता
शौ ६, ९३, ३

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

०४, १४, १, ११, ३२, ५, १५,
६, १५, तै १, १, १, १३, २, १४,
१, ४, २४, १, ४, ६, ६, ४,
मि १, १, १३, ३, ०७, ५, ४,
२, ७, १५, ३, १६, ३, ४, १,
१३, काठ १, १, ५, ४, १०, ७,
०, १६, १५, ३०, १०, ३१,
४, ३५, ५, ४६, १, क १, १,
५, ३, ८, ५, २, २, २५, ६,
४६, ८, ४७, ४, ४, ४८, ६, शौ
४, ०१, ७, ७, ७९, १, १९,
४७, ६, पै ३, १०, २, ६, २०,
६, १६, १०, १०, १, -सम् ४
६, ८, ५, ७, १०४, २, १०,
८७, २०, लि ५, ५, ४, ७, ४,
१४, मै १, ५, १, काठ २३, ११,
शौ ८, ३, १९, ४, २, पै ४,
८, १-१३, ११६, ७, ९, ९, ३,
-सम् ४ १, ४२, ४, -सात् १
१, ६, ३, १, -सात् ४ ७,
१०४, ४, ८, ६०, ८, १०, १८३,
१, शौ ८, ४, ४, पै १६, ९, ५,
-से ४ ५, ३, ७ [०-१ हत्त]

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

अध्यास-वृत्त-वृत्त शौ १, १०९,
६, १२, ४०, ३, ६, ०८, ७,
४, ४, ३, ६, ७१, ३, ७५, १०,
१०, १८५, २, मा १, १३, ३,
३०, १३, ११, २९, ४७, ३३,
६९, ८४, का १, १, ०३, ३, ३,

वैश ३ । पञ्चादिवाद् अथ । चिस्वर (पा ३, १,
११४, ६, १, १६३) ।

*) मन्त्रप्रतिपत्त्यात्मकतया मन्त्रया पूर्वाध्यामिनाथं कृतवन्
पृथक् निर्देशः । तदर्थं विमर्शान् प्रकृष्टमाह्वयार्थिभ्यो
दत्ता एव ।

*) वाग्भोतर विवल्न-कृत्स्वर प्रकृत्या (पा ६, १,
१६२, ०, ११८) ।

*) मन्त्र 'मृत्तिपा' (पा ६, २, ४०) इति पृथग्भवः । उप यद् ।

*) चामुण्डादे । मन्त्रमात्रं प्रत्ययः । इदं
निर्देशः (पा ३, १, १, ३, ६, ०, ११९) ।

*) वम । उप यद् ।

*) कर्मण्युपपदे । मन्त्रात् (पा ३, २, ३) । अथवा,
'विष्णुमात्रेण' (पा ७, २, १७) इत्यत्र अणु-
इत्यस्योपमरूपाने परविषयत्वेन मन्त्रार्थो लब्धः प्रत्यय
स्यात् । प्रथमे कल्पे 'धाव' (पा ६, २, १४४) इत्यनेन,
द्वितीये च चिस्वरेणान्तोदात्तः (पा ६, १, १६३) ।

*) वम पूर्वप्रकृतित्स्वर (पा ६, २, १) उप यद् ।

*) कर्मण्युपपदे । मन्त्रात् (पा ३, २, १) । यदा नाह्नि मन्त्रात्स्वरो द् ।

*) दण गायान्य मन्त्रादि च (पा ६, १, २२३) ।

अघ-हर्- -रः कौ २, १२१४;
शौ ६, ६६, १.
✓अघायु^१, अघायुनि क १,
१३१, ७.

अघायुत्- -यत्तुः क १,
११, ८; ४, २, ६; ५, २४, ३; [६,
१६, ३०; ७, १५, १५]; १०,
६३, १२; मा ३, २६; २५, ४८४;
का ३, ३, १८; तै २, ३, १४,
१; मै १, ५, ३; ४, १०, १; काठ
२, १४; ७, १; क ५, १; जै ४,
६, १०; -यत्तुम् शौ १०, ९, १;
पै १६, १३६, १; -यत्तु क
६, ५१, ६; ८, ७१, ७, पै ४,
८, १-१३; -यत्तुम् शौ १०,
४, १०; पै १६, १५, १०.

अघायु- -यवः मा ४, ३४;
११, ७५; का ४, १०, ५; १२, ७,
१४; तै १, २, ९, १; ४, १, १०,
३; मै १, २, ६; २, ७, ७; ३,
७, ८; काठ २, ७; १६, ७; क
२, १; शौ १, २७, २; ३; १९,
१८, १-१०; पै १, ४२, ३; २,
३१, ३; ५; ७, ३, २; ५; १७,

१-१०; -युः क १, १४७, ४;
सि ४, ५, १८; तै ५, ७, ३, १;
शौ ४, ३, २; ५, ६, १०; १०,
१-७; १९, ४७, ७; ४९, ९;
पै ६, ११, १२; १२, ९-११;
१३, १-३; २०, ७; ८, ६, ९;
१४, ४, ९; -युना पै ७, ८, ७;
-युनाम् शौ १, २०, २; -युनि
सि ४, ५, ३; -योः क १, २७,
३; १२०, ७; ४, २, ९; [१,
३६, १५] ७, १, १३; [१०,
४२, ११; ४३, ११; ४४, ११],
मा १६, ५०; तै ३, ३, ११,
१; ४, ५, १०, ४; मै २, ९,
९; काठ १०, १३; १७, १६;
क २७, ६; कौ २, ९८६; जै
४, २४, ७; शौ १, २७, १; ७,
५३, १; १२०, १७, ११; ८९,
११; १४, ११; पै १९, ११, १;
१६, ८, ११.
अघा(र→)रा- -रा पै १, ८६, ६.
अघा(घ-अ)रि(न्→)णी-
-णीः शौ ११, ११, १४.
१अघा(घ-अ)रा- -राय क १,

११६, ६.
२अघा(घ-अ)रा- -राय शौ
१०, ४, १०; पै १६, १५, १०.
१अघा(र→)रा- -राय पै १, ५८, २.
१अघा(र→)रा- -राय काठ २९, १; क
४४, २.
१अघा(र→)रा- -कः काठ ८, ६.
१अघा(र→)रा- -कः मै १, ४, ७; ६,
४; ८, ५; ३, १, ३; काठ २७,
६; ३०, १०; ३२, ५; क ७,
२; ४२, ६; ४६, ८.
१अघा(र→)रा- -येन काठ २६, १०;
क ४१, ८.

✓अघाया, अघारा, अघारिणी,
१अघाया, २अघारा, ३अघा-
सार- ✓अघ द.

अ-घो(र→)रा- -रा मा १६, २; का
१७, १, २; तै ४, ४, १२, ५;
५, १, १; मै २, ९, २; ३, १६,
४; काठ १७, ११; २२, १४; क
२७, १; पै १४, २, ८; १५, २, ४;
१६, ७, ३, २; -रेण काठ ३८, १३;
शौ ७, ६२, १; १४, २, १२; पै
३, २६, १; -रेण्यः मै २, ९, १०.

*) कर्मयुगपदे ✓ह+अम् प्रत्ययः । कृद्-उपप्रस्व.
(यक. पा ३, २, १; १, ३; ६, २, १३९)।

७) ✓अघ-अ इति पपा. । परेच्छायां क्यचि पूष.
आऽऽकारान्तादेशः (पावा ३, १, ८; पा ७, ४, ३७) ।
परापिकरणकपस्थेच्छायां धात्वर्थपर्वसत्तं द्र. । धातु-
स्त्रेणान्तोदात्तः (पा ६, १, १६२) ।

८) धातुर् अनुपदेशानिषते शषः पितृवाणिषाते च
शिषो धातु-स्वरः (पा ३, २, १२४; ६, १, १०६; ३,
१, ४; ६, १, १६२) । 'धातुर्लुमः' (पा ६, १, १७३)
इति विमर्शदातात्वम् ।

९) उः प्रत्ययम् तत्-स्वरश्च (पा ३, २, १७०; १, ३) ।

१०) विरिह इह बाहुवः (२, ३३, १४) पामे. द्र. ।

११) कर्मयुगपदे ✓क+अम् प्रत्ययः । (तु. पा ३, १,
१३४) ।

१२) पपा. अनवग्रहीतः । सोपपदाद् आ-✓क इत्यतो वा,
अनुपपदाद् ✓अ इत्यतो वा ताच्छीलितो गितिः (तु. सा.

आर्त्त- इत्येवं व्याचक्षाणः) । कृद्-उपप्रस्व. (पा ३, २,
७८; १, ३; ६, २, १३९) । नन् पूष. ✓ह इत्यतो धातिन्-
इति उप. चेति P.W. प्रष्ट. । चिन्त्यं लेखत् ।
नन्-स्वरानुपलम्भादिनि दिक् । शिवां ङीम् (पा ४,
१, ५) ।

१३) वस. पूर्वपदप्रकृतिस्वरः (पा ६, १, १) । उप. यद्. ।

१४) सर्पजातिविशेषात्मक्यविशेषपरत्वात् घृष्य निदेशः
द्र. । अत्र B.W. अघपूर्वार् ✓अमेर व्युत्पत्तिमाह । सा
तु विमर्शविशेषापेक्षिण्यनुसंधेया ।

१५) सन्दिग्धस्थलीयः पाठोऽत्र भवति ।

१६) तस. । उप. ✓हय यद्. ।

१७) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । एतन्कारकेव्
अ-शोषकादिष्व् अनेषु शब्देषु 'हृणोक्' (पा ६, २,
१६०) इत्यन्तोदात्तानुशिष्टपवादः उक्तः द्र. ।

१८) तम. अन्त्ययपूषप्रस्व. (पा ६, २, २) । उप. ✓ह्यार
यद्. ।

अधोर-घोरतर- -- रेख्य मै २, ९, १०
अ घोरचक्षुस्- -- अक्ष पै ७, ८, ९
अधोरचक्षुस्- -- अक्ष क १०, ८५,
४४, शौ १४, २, १७
अ प्रस्- -- प्रत क ७, २०, ८, -- प्रता
क ५, ५१, १५, -- प्रते क ८, २५,
१२

अध-ज्य, ज्यया- -- ज्य. शौ ९, ४,
१७, -- ज्यस्य क १, ३०, १९,
-- ज्यया क १, १६४, २७, ७, ६८,
९, १०, ६०, ११, शौ ३, ३०,
१, ६, ९१, २१, ७, ७७, ८१,
९, १५, ५, १९, १६, २, २७,
१५, -- ज्यया क ९, ८०, २, मा
६, २२, २०, १८, का ६, ५, ३,
२२, १, ४, शौ ७, ८८, २, ८,
७, २५, १९, ४४, ९, -- ज्ययान्
मै २, ५, १०, ४, २, १०, शौ ९,
४, २, ४, १९, -- ज्यया क ५,
८३, ८, -- ज्ययाम् क ७, ६८, ८,
-- ज्यया क १०, ८७, १६,
शौ ८, १, १५, -- ज्यया मै १, २,
६१, -- ज्ययौ क ३, ३३, १३, शौ
१४, २, १६१, १८, ४, ४९

अ मि(य-→)या- -- यानाम् तै
३, ३, ९, २, -- यासु तै १, २,
८, १, ६, १, ११, ३

अध-ज्य, ज्यया- -- ज्ययाम् क १, ३७,
५, -- ज्यया क ७, ८७, ४, ८,
१००, १९, -- ज्यया: क ८, ७५,
८, ९, १, ९, मै ४, ११, ६,
काठ ७, १७, जै ४, ४, ९,
-- ज्ययानाम् क ८, ६९, २, १०,
१०२, ७, शौ २, ८६२, जै ४,
२५, २, -- ज्ययाया: क ४, १, ६
९, ९३, ३, १०, ४६, ३, का
२, ७७०

अ मि(य-→)या- -- या तै २,
६, ११, २

अध-ज्य, ज्यया- -- ज्य पै १६, २५,
७, -- ज्यया क ४६, ८, पै १,
१११, ११, ५, १९, १, १०,
८, ५ १३, ३, १६, १६, ६८,
५१, -- ज्यया लि २, ८, ३, पै २,
२०, २, ३३, ५ ४, २२, ७, ७,
१३, ११ १५, १९, १०, १६, १४,
४, -- ज्ययानाम् कठ १३, ९, पै
१६, २४, २ ५ २५, ९,

-- ज्ययाया पै १६, ७, ६, -- ज्ययासु
कठ २, ६, ४, ९, क १, १९

अध-ज्य, ज्यया- -- ज्यया मै १, २,
१८, कठ ३, ८, ३८, ५ -- ज्यया
मा १, १, १२, ७३, का १, १,
२, १३, ५, १२, मै १, १, १
२, ७, १२, ४, १, १ कठ १,
१, १६, १२, ३०, १०, क १, १
२, १५, २५, ३, पै १५, ३, १,
-- ज्यये शौ १२, १०, १२, १४
-- ज्यये क १, १६४, ४०, मा ८४३,
का ९, ६, २, शौ ६, ७०, १-३,
७, ७७, १११, ९, १५, २० १०,
९, ३, ११, २४, १०, १ १२,
११, २, ४, १८, ३, ४, पै १६,
६९, १०, १०७, १, १३६, ३
१३७, १, १३८, ४, १४६, १२
अ मि(य, या)- -- ज्यया तै १, ३,
११, १, -- ज्यया तै १, १, १,
-- ज्यये तै ७, १, ६, ८
१) अध-ज्यया- -- ज्ययाम् ४, २, १२
अध-ज्यया (ज्य-आस्य-→)स्या- -- ज्यये
लि ४, ५, २६, -- ज्यये लि
४, ५, २२.

*) इस । सामान्य समासस्वर (पा ६, १, २२३) ।

अधोरघोरतर- इत्येवमभिप्राये विभाग पपा अवि
द । तथान्वे तस नन्-स्वरः (पा ६, २, २) इति विवेक सह ।

*) तस । उप लोपपदे / चक्षु-अभुम् प्रत्यय
(पाठ ४, २३३) । 'घोर-' इति क्रि वि ।

*) तम नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप वस ।

*) समासस्वरी नापू द । उप < / हन् यद ।

*) / हन् इत्यतो भावे घञर्थे क (पावा ३, २, ५८)

तसम् तदर्थतान्त्र्ये यद प्रत्यये घञ- इति । तस नन्

स्वर्वाधित्वाऽन्तोदात्त (पा ५, १, ६७, ६, २, १५६) ।

अथवा, ट्ययप्रत्ययस्यैवार्थतो मुख्यस्वरान् वर्मणि क्यप् ।

ततो नन्-स्वरमगोचान्तोदात्तत्वम् (पा ३, ३, ११३, ६, २,

१६०) यणु सा अहननम् अग्र । ततोऽङ्गि यः प्रत्ययस्

तास्रेजान्तोदात्त इति । तस । प्रत्यय स्वरस्य नन्-स्वरेण

नापे प्राप्ते नवो गुणप्रतिपक्षकार तास्वरवाधन्तो

तास्वरस्य मुख्यतत्त्वः ।

*) 'उल्लिखित' इति बाह्वच (५, ८५, २) पामे ।

*) 'अध-ज्य', 'अध-ज्य' इत्येतयोरेव शाखान्तरीय
उच्चारणभेदोऽन निदानम् ।

*) उप 'अध्यादयज' (पाठ ४, ११२) इति यन्

प्रत्ययान्तोऽध्ययपूपप्रत्यय (पा ६, २, २) । यद्वा 'कृत्योक्त'

(पा ६, २, १६०) इत्यस्याऽनाऽपवाद उत्तम । अर्थविशे-

षयोक्तकोऽय भेद इति ।

*) स्वराङ्गानुपलम्भात् तदाधयप्रथम द्वितीयान्यतरवि

वेको दु शक इति कृत्वा पृथक् निर्देश द ।

*) आत्मनिश्चितत्व-वशात् सीकरो विवेको दु शक

इति कृत्वा पृथक् निर्देश द ।

*) भावे एव । प्रत्ययस्वर (पा ५, १, ११९, ३, १, १) ।

*) वम पूर्वपदप्रवृत्तिस्वर (पा ६, २, १) । पादा-

दायामन्त्रितानुदात्त । 'अध्यास्ये' इति मुपा स्वरो मुदण-

प्रमादश्च स्यात् ।

*) 'अध्यास्ये' इति शौ (१०, १, २०) पामे यद ।

✓अङ्कु

✓अङ्कु

अङ्कु-ङ्क पै २, ७९, ४, -ङ्का
क १, १६२, १३, मा २५, ३६,
क २७, १३, ५, तै ४, १, ९,
१, मै ३, १६, १, काठ ४६, ४,
-ङ्का शी १, १०, २, पै १, १७,
०, -ङ्क पै ५, ९, ६, -ङ्कन शी ७,
१२०, १, पै २, ७९, ५ -ङ्को तै
१, ७, ७, २ [ङ्क, उद्, परि,
बाहु, सम]
अङ्का(ङ्क)ङ्कु-ङ्क मा
१५, ५, क १६, १, ४, तै ४,
३, १०, ३, काठ १७, ६, क
२६, ५

अङ्कावह-ङ्क मै २, ८, ७
अङ्कित-ङ्कन शी १९, ६६,
१, पै १६, १५०, ५, -ङ्कनम्
पै ७, १२, ९, -ङ्को शी ३, ४५, ४
अङ्कति-ङ्को-तीषु पै ८,
१०, ६
अङ्कस्-ङ्कासि क ४, ४०, ४,
मा ९, १४, क १०, ३, ५, तै १,
७, ८, ३, मै १, ११, २, काठ
१३, १४
अङ्कस्त-सम् क ४, ४०, ३,
मा ९, १५, क १०, ३, ८, तै १,
७, ८, ३, मै १, ११, २, काठ
१३, १४

अङ्कु-ङ्कुम् काठ ४०, ११
अङ्कु-ङ्कु-ङ्कु मा १५, ४, क
१६, १, ५, तै ४, १, १२, २,
मै २, ८, ७, काठ १७, ६, क
२६, ५
अङ्कु-ङ्कु-ङ्कु-ङ्कु-ङ्कु-ङ्कु-
मै ४, १२, ३, काठ ६, १०, शी
६, ८२, ३६, २०, ५, ४, -ङ्कुम्
क १०, ४४, ९, १३४, ६, कौ
२, ४४१, जै ३, ३३, १६, शी
२०, ९४, ९, पै ७, १२, ९६
[ङ्का-अयस्तर]
अङ्कुशिन-ङ्गिन क १०,
३४, ७

१) लक्षणायां मौवादिङ्क ✓अङ्कु इत्यतो वा
गतियाचनान्यतरायां ✓अङ्कु इत्यस्माद् वा करणाधि-
करणयोर् 'च' प्रत्यय इ । प्रत्ययधातौ 'युसि सञ्ज्ञा-
याम्' (पा ३, ३, ११८) इत्युक्तौ वा स्यादभिमे
स्तेऽनुपसमुच्चयार्थाय च करणप्रयोगितो वा स्यात् ।
✓अङ्कु+य इति कल्पे कुञ्ज इ (पा ७, ३, ५२) ।
कौन्तिल्यायेन ✓अङ्कु इत्यनेनापि नुमागमनिपातनतो
यथाकथमपि सम्बन्ध साध्यतामर्थानुसंधानत । ययु
अङ्कु प्रत्ययान्तात्वा कचित् प्रत्यपादि 'तु शब्द'
तत्र । कर्त्रासम्बन्धतः । यदपि 'उद्ङ्कु' इत्यस्य घञ्-
प्रत्ययेन निष्पत्तिरुपदिष्टा भवति (तु पा ३, ३, १२३)
तदप्यचिन्त्य नैव भवति । तद्विस्तरस्तु वैद्य इ ।

२) कर्मण्युपपदे ✓अङ्कु-अङ्कु । कुद्-उपप्रसव (पा
३, २, १, १, ३, ६, २, १३९) ।

३) 'ङ्को-ङ्क' इति पपा । मा प्रम् तु 'अङ्काङ्क'
इत्येवमनन्ति तद् नापू गड ।

४) मत्वर्थीय इति प्रत्ययस् तत्स्वरत्न (पा ५, २,
११५, ३, १, ३) ।

५) मुपा तु ह्रस्वान्तो भवति । तथान्तेऽसौ चिन्त्यो
भवेत् । बोधसङ्घस्य दीर्घान्तत्वप्रमाणत्वात् । दीर्घान्त
चेह सापु इ । 'बद्धादिभ्यश्च' (पा ४, १, ४५) इत्यत्र
गणे 'अङ्कति-' शब्दस्य साधारण्येऽतिव्योपलब्धेर् लीप-
न्तस्य तस्य न्याय्यत्वादिति दिक् ।

६) अमुन् प्रत्यय (पाठ ४, २१६) । निस्वर (पाठ ६, १,
१९७) । यडा/अङ्कु+अमुन् (पाठ ४, १८९) इत्येव ।
अपवा, दुःप्रतिगतिचकाद् ✓अङ्कु इत्यस्मिन्

तस्मिन्नेव प्रत्यये नुमागमो निपात्यताम् ।

७) अतो आदेराहृतिगणत्वान्मत्वर्थे अङ्कु प्रत्ययधिसम्-
रख (पा ५, २, १२७, ६, १, १६३) ।

८) अङ्कुवशिष्यतिर इ । अनीणादिक उ प्रत्यय
इत्येव विशेष । ययु 'नायञ्जे' (पाठ १, १७) इत्यत्र
नि-पूर्वत्वमुपदिष्ट तदनैकान्तिक वाच्यम् । निपूर्वाद्
अतत्पूर्वाच्च ✓अङ्कु इत्यस्माद् उ प्रत्ययोपलम्भात् ।
अन कुत्वाऽऽकृतिगणत्ववचनेन प्रसाध्यम् (पा ७,
३, ५३) । अथवा 'अङ्कु' इत्यत्र 'अङ्कु' इत्यस्य
तदुत्तरपदत्वेनान्तर्भावः । अत्र 'अङ्कु' इत्यपि
भूलक्षोपप्रमाणित प्राति इ । याङ्कु 'अङ्कु' इति
श्रूयते (तु पा १, ११४, ४) ।

९) पपा पूर्वोत्तरपदविभागादर्शनाद् मुपा तदनुसारी
इ । सोपपदान् ✓२पा इत्यतो वा ✓१पा इत्यतो
वा के धायादि-स्वरे च (पा ३, २, ३, ६, २, १४४)
निष्पत्तौ सुलभायामप्यर्थानुसंधानतो भूयन् विमर्श
विस्तर वैद्य अन्वेष्टो भवति ।

१०) लोमादेराहृतिगणत्ववचनात् तादितेन श प्रत्ययेन
निष्पत्ति इ (तु पा ५, २, १००) यत्र पपा तपाविध
प्रवृत्ति प्रत्ययविभागो न प्रदर्शितस्तत्र ताङ्गी प्रक्रियेव
इ । रोमस्य प्रवृत्तिरपि तजोचो विभागो नोपलभ्यते ।
अथवा कृदेव स्यात् तादिति प्रत्यय । तु उणा. ४,
१०७ यत्र ✓अङ्कु+उडाश्च नामकरण उपदिष्टो
भवति । प्रथमे कल्पे प्रत्ययस्त्वेन द्वितीये च चिम्ब-
रेणातोदात्तत्वमुपगमन समानम् (पा ३, १, ३ ८ १
१६३) ।

१०२, १७, सि २, १३, ४, ५,
७, २०, ४, मा ३, ३, ७, ९,

११, ४५, ६२, ८, १७, २८,
का ३, १, ३, ७, ३, २^३, ६२, ४,

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840,

६, ११, २, ४, १, ४, ३, २,
१, ३, ४, ४, ३, ५, १, ५, ६,
६, २, ७, ३, ३, ३, ६, ७

५. ४. ११. ६१. कठ २. ९१

५, ७, ११, ६१, ४२०, ५,
७, १३, १७, १६, ४, ८, १९
५, ११, २२, १३, २७, ६, ३९

१३, १४, ४०, ११, क २
३३, ३०, ३, ३१, १, ३९, ३

८९९, ९०३, जै १, ३, ९

३, २, ३, २३, ५, ४, १४, ३, २५
५, श्रौ २०, १०३, ३१, ११५, १

[३, ५३, ७, (७, १०३, १०३)]

20, 40, 2] 8, 2, 94, 2, 99
0, 99, 6, 84, 6, 8, 64, 4

b) हाश्रभविक्ते यत्ति द्वय-छयादायुदातयम् (पा ४, ४, ११०, ६, १, २१३) ।

१) जनपदवाचि दाप् शब्दस्य वृथ् निर्देशः ।
२) आरन् प्रत्ययः (पाठ ३, १३४) । निम्ब्यरः (पा

६, १, १९७)। अथवा 'अग्नि-भारः' इत्येव मूलतः मत
प्राप्तिः अप्रतिशयः । तत्र च उप $\sqrt{\text{गर् (ल)}}$ इ ।

*) एव चित्तं मुखा भवति । तस्य च चिन्तनार्थम्
'अहो-रि-' इति अत्र । एवं तु मै १,२,५,१२,३,८,१०

१) किरन् प्रययो निरूप्यारश्च (मु. पाठ १, ५२,

पा ६, १, १७)। दोह च नउ स एहिं प्राणि-
वत्वं ३।

२३) अमुन् प्रत्य इह-व्यादागमी च। यत् (पाठ ४,
२३६) इत्यत्र 'अभि' प्रत्य उपदेशि तच् चिन्त्यनिष्

अथ हि । प्रदत्तद्वारेण ते दानदातरे । अथ पूर्वम्
प्रदत्तम् (पु १३४, १८१) अमुन् प्रदत्त दत्तेणम् ।
— अथ हि । प्रदत्तम् (पु १३४, १८१) ।

[७, ४२, १, ५२, ३], १०, १४,
६, ६२, ५, ७८, ५, १०८, ८,
१०, १६९, २, लि ४, ८, १,
मा १५, २८, १९, ५०, ३४,
१७, मा १६, ५, ९, ३३, १,
११, मा १२, ६, ३, २, १२, ६, १,
३, १, ९, ४, ५, १, २, ४, ४,
४, २, १, ५, १, २, ४, २, ८, ४,
४, २, ३, ३, २, ७, २, २४, ६,
१, १, २, ३, ३, २, ६, २, १, ७,
१, ४, १, ४, १७, १, १, २, ४,
१, २, ७, १२, १३, ७, १, ३,
१, ३, ३, ४, ६, ७, ८, ४, १, ४,
८, ३, ५, काठ ४, १४, ५, ४,
८, ४, ९, १६, १९, २, २१,
६, २२, १०, १३, २३, ४, २८,
३, ३१, १५, ३२, ४, ३८, १३,
३९, १४, ४०, ५, ४४, ६, १, ६,
६, ९, २९, ८, ३१, २१, ३५,
४४, ३६, १, ४४, ३, १, १,
१२, २, २५, ८, १, १, १०,
२, ३, २३, ५, १, १, १, ५,
३, २१, ८, ८, ८, १३, ९, ५,
१६, १०, ६, २०, ७, १८, ३४,
११, ८, १३, १२, ३, ४३, ४५,
१८, १, ५८, ६१, ३, २०, ४,
३, २०, ९९, २, १, ३, १२, ८,
३८, ९, ५, ११, ४, १४, ८,
११, २, ६, १५, १४, ६, १६,
३०, ३, ४४, ३, ९८, ७, १४०, ४,
—सम् १०, ६०, [१-४],
१, २, ५, ५, —सम् १०, १२, २,
३, ६, १८, ३, —सम् १०, १,
३, ६, १, १०४, २, १२१, १,
३, १२७, ३, २, २०, ५, ६,
११, ३, १०, ७०, ९, १, ३,

१५, ३०, ३२, ५, १, ३, मा १,
१८, का १, ६, ४, तै १, १, ७,
२, ३, ५, १, २, १, ५, १६, १,
७, १७, १, १, १, ८, ६, १,
२, ५, ४, १, ८, काठ १, ७, ७,
१३, ८, ४, ३१, ६, ३९, १५,
४९, ६, ५३, ७, क १, ७, ६,
९, १, १६, १, १६, १, १६, १५,
३, १६, ८, १४, १८, ४, ८,
—सम् १, ३, ४, २, १, —सा
१, ३, १, १, १३, ९, ३, ३,
३१, ७, ५, ४५, ७, १०, ९२,
१५, मा ३४, १२, का ३३, १,
६, १, १९, ३४, ६, ५४, ५,
१, ११, ३, ६, १२, २, १५,
—सम् १, ६, २, ५, १००,
४, २, १५, ८, ४, १६, ८, ६,
१८, ५, ७, ४४, ४, १०, १४,
३-५, १११, ४, तै २, ३, १४,
५, १२, ५, ६, ७, १, १८,
२४, १, ४, १४, ५, १६, काठ
४, १, १, १२, ४४, १८,
१, ४७, ५९, ६०, २०, ७७,
८, १, ५, ४४, —सम् १, १,
[५१, ३, ९, ८६, २३], १३२,
४, १३९, ७, ८, १४, ८, ६३,
३, ९, ६२, ९, लि ५, २०, १,
तै ७, ५, ११, २, काठ ४५, २,
१, १, ११, १९१, १, ३, २७,
७, १, १२, ३, ४४, १९, २२,
१८, २०, २८, २, ३, ३, ३,
१३५, ६, १६, ९४, ५ [स-
आदित्य, ४८०]
आङ्गिरस-सम् १, ३, ३,
१, १०, ४७, ६, ६८, २, १४९,
५, १६४, ४, मा १९, ७३,

का २१, ५, २, १, ६, ५, १,
३, ११, ६, काठ ३८, १, १,
६, ४५, ३, ८, १३, १५, १०,
१, ६, ११, १२, १०, १२,
१३, १९, ४, ४, १२०, १६, २,
९०, १, १, ७, १९, १, १६,
२५, ६, ९६, ८, १३५, ५, —सम्
लि १, २, ९, २, ४, ३, १, ५,
१९, २, १, ९, १८, ८, —सम् १,
४, ४०, १, काठ ९, १२, १, —सा
४, ३५, ५, —सानाम् १, १६,
८, १५, १९, २२, १, —सा
१, ९, ४, १, काठ ९, १, ११,
आङ्गिरस-सम् १, १, १, १,
१०, ६, १, १६, १४, ३, —सी
मा ४, १०, का ४, ४, २, तै १, २,
२, २, १, २, २, काठ २, ३,
क १, १५, १, ३, २१, १,
—सी: १, ८, ५, ९, ७, १७,
२४, ११, ६, १६, १, १६, १३,
९, १४, ३, २२, ६, २७, ९,
—सम् १, १, १, १, १, १, १, १,
१, ४७, २, ८, ४३, १८, २७, ४४,
८, मा १२, ११६, का १३, ५,
१५, तै १, ३, १४, ३, काठ ३५,
१७, क ४८, १५, १, १, ५३,
९, —सम् १, ३, १, २, १००,
४, १३०, ३, ९, १०७, ६, १०,
६२, ६, १, १, ५१९, —सम्
१, ८, २३, १०, —सा ७,
७५, १, ७५, ३,
१ आङ्गिरस-वृत्-स्वत् १, ४,
९, ९, —स्वत् १, ३, ९, का ३८,
२, ३, १, ९, ८, —स्वत् १,
४, २, १५, १४, —स्वत् १, २,
११, २०, ६, १७, ६

*) अथर्व-वृत्-नाम-वृत्-तम-३५ अथर्व-वृत्-तम-३५
(१५ पा ४, १, ११४, ३, ७, ३, ११६) ।

*) अथर्व-वृत्-नाम-वृत्-तम-३५ अथर्व-वृत्-तम-३५
(१५ पा ४, १, १११) ।

*) आतिशयानिक्कम् १५ अथर्व-वृत्-तम-३५
स्वत् १५ अथर्व-वृत्-तम-३५ (पा ५, ३, ५५, ३, १, ४) ।

*) अथर्व-वृत्-नाम-वृत्-तम-३५ अथर्व-वृत्-तम-३५
नाम-वृत्-तम-३५ (पा १, ४, ११) । अथर्व-वृत्-तम-३५

२अङ्गिरस्-वृत् ॥ १, ३१,
१७, ४५, ३, ६२, १, ७८, ३, २,
१७, १, ३, ३१, १९, ६, ४९,
११, ८, ४०, १२, ४३, १३,
वि ४, ९, ३, मा ११, ९, १०,
११, १६, २८, ४७, ५८,
६०, ६१, ६५, १२, ५३,
१३, १९, २४, २५, १४, ६,
१२, १४-१६, २७, १५, ५७,
५८, ६४, २७, ४५, ३४, १६,
का १२, १, ९, १०, ११, २,
५, ३, १, ४, १०, ५, ९,
११, ६, १, २, ५, १३, ४,
९, १४, २, ४, १०, ११, १५,
१, ५, ४, २, ३, ८, ५, १६,
७, १, ६, २९, ६, १, ३३, १,
१०, १, ४, १, १, ३, ४, २, २,
३, १, ५, २, ३, ४, ६, १८,
२, ३, २, ४, ४, ७, ४, ९,
०, ३, ६, २, ४, ३, ३, ६, २,
५, १, २, ४, ५, ५, २, ४, ५,
५, ४, ६, ३, ६, २, ७, १, २,
४, ६, ११, १५, १६,
८, ७, १४, १३, १४,
२०, ३, १, ३, ७, ८, ४, ९,
१, १५, १६, ४८, १, १६,
१, ३, ५, ६, ११, १६,
१९, ३, ३८, १३, ३९, १, ३

४, ७, १३, ४०, ३, ५,
क २७, २, २९, ८, ३०,
४, ५,
॥ अङ्गिरोघा(रस् धा)मन्-
मान मे ३, २, ९, वाठ २०,
११, क ३१, १३

अङ्गि-
अङ्गि-स्- ॥ अङ्गि तै ६, १, ९,
५, मे ४, ५, ८, -द्याम्याम् मे ४,
६, ३, -हेन मे ४, ५, ८, वाठ
१३, ७, २४, ५, क ३७, ६
अङ्गि- ॥ -रिम् शी ४, १८, ६, ७,
३१, ११ २०, १३६, १३ [०-
अन्, ५०, सु]
अङ्गि- ॥ दरा, दि
अङ्गि- ॥ -ल्य मा १८, २२, का
१९, ७, ४, तै ४, ७, ९, १, ६, १,
१, ८, ९, ५, ७, ३, ९, २, १,
५, १०, ११, २, ११, ६६, ३,
६, ३, कठ १८, ११, २३, १,
३३, ३, ८, ३६, ७, ३८, ४,
क २८, ११, ३७, ७, -लिम्
तै ६, १, ९, ५, शी ४, १४, ७,
-लिम् शी २, ३३, ६, २०,
९६, २२, वै ४, ७, ४, -लिम्
मे ४, ५, ८, वै ५, २, ५, -ली
मा २०, ६, का २१, ७, ५, मे ३,
११, ८, काठ ३८, ४, शी १०,

२, १, वै १६, ५९, १, १४७,
८, १४९, १, -द्या १, १, ८,
५, ४, ५, ८ [०- अन्,
५०, सु]
अङ्गि- ॥ -लीमि वै १६,
९८, १०
अङ्गि-काण्ड- ॥ षडम् कठ
२६, ४, क ४१, २
अङ्गि-मात्र- ॥ -ब्रम् मे ३, ९, ४
१अङ्ग- २अङ्ग- ॥ अङ्ग ३
३अङ्ग- ॥ १, १, ६, ८४, ७-९,
१९, [११८, ३, ३, ५८, ३],
१६४, ७, २, ४१, १०, ३, ३३,
११, ५, ३, ११, [६, ४४, १०,
८, ८०, ३] ५०, १०, ५२, ३,
७२, ५, ७, २०, ९, ५६, २,
५१, १, ८, [६, २६, ७, २],
२४, १२, १५, ९६, १०-१२,
९, १०८, ३, १०, ४, ४, ४२,
३, ५४, ४, ६४, १३, ७९, ४,
८६, ७, १२९, ७, १३१, २,
१४६, ४, १४९, ३, वि ४, ७,
१०, मा ६, ३७, १०, ३२,
१९, ६, २३, ३८६, का ६, ८,
८, ११, १०, २, २१, १, ५,
२७, ७, ६६, तै १, ८, २१, १,
३, १, ३, २, ५, २, ११, २, मे
१, ४, १२, ११, ४, २, ३, ८,

१) नियातुन्यत्वे गन्धे, इकार्थे वा वृत्ति । अन्वम् ।

प्रत्ययस्वर (पा ५, १, ११५, ११६ पाठा १, ४, १८) ।

२) बस पूर्वपदप्रकृतिस्वर (पा ६, २, १) । उप
यद ।

३) तु अङ्गु इति । तददीपादिनेन उ प्रत्ययेन
निपायताम् ।

४) सोररादन् ॥ द्या+क (पा ३, २, ४) । धाषादि-
स्वर पय च (पा ६, २, १४४, ८, ३, १७) ।

५) अङ्गुलि-द्वय दि. ३ ।

६) औपदिक् उर- ॥ अङ्गु प्र (पु पाठ १, १८) ।

७) उक्ति प्रत्यय (पाठ ४, २) । प्रत्ययस्वर
मन्धोदात्तम् । ननु चक प्रत्यय विनमनुनेन तत्

संस्कारयुतमिव स्वाद अन्तस्वरपते । रलयोरभेदे
अङ्गि इति यद । एव हीयन्तम् 'अङ्गि' इति अद ।

२) स्वराङ्गणमावादिद विवेक्तु दु राक यपेतद् रूपं
ह्रस्वान्त्य प्राति भन्त्युनाहो दीपान्तद्वयेति ।

३) 'हृदिकाराद' (पाठ ४, १, ४५) इति हीप् विकल्प ।
तेन चान्तीदात्तत्वमपि ॥

४) यन्म । उप यद ।

५) प्रनाते मायष (पा ५, २, ३७) । तत्प्रयोजित-
मन्धोदात्त च (पा ६, १, ११३) ।

६) अम् इति चित्रयन् स्वरादिषु पठितम् । तत्पूर्ववाद्
गम् इत्यनेन वे प्रत्यये नियमस्य राब्धरूपस्याप्य-
त्येनेन च द. । गम् उपप्रत्यय (पा ६, २, ११९) ।

३, ११, ५, १२, २, ४, ८, ९, १२, १, १४, २, वाठ १२, ९, १४, ३, ३७, १८, ५०, ५, को १, २००, २४७, ३८९, ५८३, २, २८८, ६९१-६९३, ८६१, १०७३, जे १, २१, ७, २६, ५, ४३, ९, ५९, ६, ३, २४, ४, ५६, १८-२०, सौ ३१, १६, २, ३२, ३, २३ ३५, ११, ५५, ७, २, १४, ५ ३११, ६, २१, ३१३, ३, २१, २०, २०, ५, ५७, ८, ६३, ४-६, ८९, ३, १२५, २, १२६, ७, पै १, ८, २, ६, ४, १०, ८, १, ४, ५, ७, १६, ६६, ७, अह्मो ^५ सौ ६, ६०, २, पै ४, २०, ७ ^५	अह्मगुलि ✓अह्म द ?अह्मगुण- अह्मोष्टा, अह्मग- ✓अह्म द अह्मोष्ट ^५ अह्मोष्टिन्- ऋषिणिम् को १, ५२८, २, ४६७, ७५८, जे १, ५४, १०, ३, ३५, २ अह्मोष्टि(य>)या ^५ - या पै ६, ३, ११ ✓अह्म ^५ अह्मि- अह्मिमा मा २, ८, न २, २, २, वाठ १, १२, ३१, ११, व १, १२, ४७, ११ ^५ अह्मि ^५ - रि मा ५, ३२, का ५, ८, २, तै १, ३, ३, १, मै १, २, १२, काठ २, १३, -० रे मा ४, २७, का ४, ९, ४, तै १, २, ७, १, मै १, २, ५ ३, ८, १०, काठ २, ६, क १, १९ ?अह्मनार-	?अह्मनार ^५ - २ वाठ २२, ३ ✓अह्म ^५ , अह्म ^५ , अह्म ^५ , उह्म ^५ , वि ^५ अह्म ^५ - अह्म मै २, ७, १ ^५ अह्मक, अह्म ^५ - क्रम ४ १०, १३, १ -क्रमा ४ ४, २६, ४, १०, २७, १९, -क्रमा १, १२१ ११, -क्रमा ४ ५ ४२, १० ?अह्मकवृत्त, अह्म ^५ - अह्म ^५ , -ताम् कठ ६, ३, क ४, २ अह्मकनियस्- अह्मकेशी ५, ११, १ पै २, ७१, १ अह्मचरत्- अह्म क ३, ५६, २ अह्मवली- न्दी क १, १८५ २, मै ४, १४, ७ अह्मचरम ^५ - मा क ५, ५८, ५ मै ४, १४, १८ अह्मचराच(र→)रा ^५ - रा वाठ १२, १ अह्मचर्म ^५ - काय तै ७, ५, १२, २, वाठ ४५, ३
--	--	---

अह्मनार, अह्मनारि, अह्मिन्,
अह्मिन्, अह्मिन्, अह्मिन्,
अह्मिन्, अह्मिन्, अह्मिन्,
अह्मिन्, अह्मिन्, अह्मिन्,

५) 'अह्म' इत्यस्योत्पत्तिरिति 'अ' इति निपातेन निहतनेकी-
भावश्चात्राऽऽपत्तः । अथवा 'अह्म' इत्यस्य 'अर्धमन्'
इत्यनेन, उभयश्च तदुत्पत्तिरिति निपातेनाऽऽपत्त्यं सम्बन्ध
द्वयम् । अथ यत् सा उभय उत्पत्तिरनु पपाठ तदपत्तः ।
'अ' इत्यत्रयं हि अह्म ।

६) एतद्व्युत्पत्तिरार्थाविवक्षितार्थप्रयोजनो भवति । तु द्वि-
विधम्- द्वि-विधम्- इत्यत्रये हि ।

७) आह्मगु- इत्येतद्व्युत्पत्तिरार्थाविवक्षितार्थप्रयोजनो भवति । तु द्वि-
विधम्- द्वि-विधम्- इत्यत्रये हि ।

८) आह्मगु- इत्यनेन समानार्थप्रयोजनो भवति । तु द्वि-
विधम्- द्वि-विधम्- इत्यत्रये हि ।

९) मध्यस्थ इति (पा ५, २, ११५) । प्रत्ययस्वर ।

१०) 'आह्मगुणाम्' इति क (५, १, २) पाठे ।

११) इदमाद्यर्थो य-इत्यत्र य द (तु पा ४, ४, ११७)

य त स्तोत्रिय- इति । क अत्रादिदेव अह्मगु-

> अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगु-

अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगु-

अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगु-

अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगु-

अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगुणाम् इत्यत्रादिदेव अह्मगु-

५) यतुति ✓अह्म, ✓अह्म, ✓अह्म ।

१) किन्तु प्र निस्वरथ (पा ४, ६६, पा ६, १, ११७) ।

२) 'अह्मिगि विष्णु' इति मुपा । तु मा २ = ।

एव 'विष्णु' > -०००' इत्यत्र हि च ।

३) यथा अनवद्योत । 'अह्म' अरि' इत्येव व्याच-
क्षाणी उ च म च पूर्वपदप्रकृतिस्वरमधिक्यं नीची
भवेताम् । तन्मता न्युपगमस्तु दासी माराशिलात् शक्ती
ऽभिसंवातुम् । वस्तुतस्तु सद्योतिषकुलत्वाभेदमित्य-
मिति वक्तुं पर्येत । भूयान् व्युत्पत्तिविस्तरं वैरा द् ।
अपवाठान्तरयो द्वौते ?अह्मगु- इति अह्मगु- इति
च गद ।

४) सत्य 'अह्मगु' इत्यत्र वैयुपत्तिकं हि अह्म ।

५) ✓अह्म इत्यनेन समानार्थकं यद ।

६) वात नापथ निपाते धातुस्वर (पा ६, १, १८६,
१, १६२) ।

७) विशिष्ट इह वाह्य (५, ८१, २) पाठे ।

८) वग अन्तोदात्त (पा ६, १, १७२) । उप यद ।

९) तस्य । उप तुल्य द ।

१०) तस्य अन्वयव्युत्पत्तिरिति (पा ६, २, २) । उप यद ।

११) वत समागतं कर्त्तुं य उतस. (पा ५, ४, १५१) ।

अ-चारुकासन्-

अ-चारुका(क-आस्य)सन्-
-कासा शौ २०, ३४, १२.

अ-चिकित्त्वस्- स्वात् अ १,
१६४, ६; शौ ९, १४, ७; पै १६,
६६, ६.

अ-चित्- चितः ऋ ७, ८६, ७;
१०४, १; ९, १७, ५४; काठ
२३, ११; कौ २, ४५६; जै ३, ३४,
१४; शौ ८, ४, १; पै १६, ९, १;
-चित्स् १०, ८७, १२; काठ
४०, ५४; शौ ८, ३, २१; पै १६,
८, १; -चित् ३७, ६१, ५.

अ-चित्- -त्स् अ १, १५२, ५;
६, ४६, १२; -त्स् अ ४, ३, १;
तै १, ३, १४, १; मै ४, ११, ४;
काठ ७, १६; कौ १, ६९; जै १,
७, ७; -त्स् अ ३, १८, २;
काठ ३५, १४; क ४८, १३.

२ अ-चित्- -त्स् वि १, ९, ४.

अ-चित्पाजस्- -जाः मै १, ९,
१४; ५; काठ ९, ९४; १२; क ८,
१२.

अ-चित्तमनस्- -नाः मै १, ९, १४;
५; काठ ९, ९४; १२; क ८, १२.

अ-चित्ति- -तिः क ७, ८६, ६;
-तिभिः क ४, १२, ४; मै ३,
१६, ५; काठ २, १५; -त्स् क
४, २, ११; मा २७, ६; का २९,
१, ६; तै ४, १, ७, ३; ५, ५,
४, ४; मै २, १२, ५; काठ १८,
१६; ४०, ५; क २९, ४; -त्ति
क ४, ५४, ३; ७, ८९, ५; तै ३,
४, ११, ६; ४, १, ११, १; मै ४,
१०, ३; १२, ६; काठ २३, १२;
-त्तिः शौ २, ६, ५; -त्स्
शौ ५, १७, १२-१७; २०, ३;
३१, १०; ६, ५१, ३; १२, ४,
५१; ५२; पै ९, १३, ३; १५,

८; १६, ३७, ७.

अ-चित्- -न्म् क ६, ४९, ११; त्रै-
अ ४, ५१, ३.

अ-चित्- -न्म् मा २०, ४४; का
२२, ४, ९; मै ३, ११, १; काठ
३८, ६; -न्म् वि ५, ७, १,
१०; मै ४, १३, २; काठ १५,
१३.

अ-चेत्- -त्स अ ७, १८, ८;
-त्सम् क ७, ६०, ६; ७; -त्सः
क १, १२०, २.

अ-चेत्- -न्म् अ ७, ४, ७.

अ-चोद्- -द्ते क ५, ४४, २; वि
४, ९, ५.

अ-चोद्- -त्सः क ९, ७९, १;
कौ १, ५५५; जै १, ५७, २.

✓अच्छ, अच्छे पै १, ११२, २;
अच्छ(वृ)छत्त, पै १६, १५२,
३.

यद्वा वैकल्पिकधरितार्थयितव्यः (पा ५, ४, १५४) ।
क-अभावनिगमाद्य मृग्याः । कप् उपान्त्यस्वरे प्राप्ते
(पा ६, २, १७४) 'कपि पूर्वम्' (पा ६, २, १७३) इत्युक्तः
स्वरः पूर्वप्रतिपेधेन लघ्वावरः द्र ।

*) सा. आधारीकृत्य कल्पितः पाठः द्र । अतः सर्वथा
स्वरूपतश्च स्वरतश्च विमर्शविशेषोऽपेक्षितो भवति । तु.
पाण्डु. पाभे. । तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) उप. वस. द्र ।

*) तस. नन्-स्वरः । उप. ✓चित्+अस्- प्रत्ययः ।
✓चिद्/चित् इत्येतयोरेक्यमिवाविष्मानाः पाथ-
त्प्राय ✓चित् इत्यस्मादेव मौलिकत्वेन प्रतिपन्नादत्र
कान्यत्र चैवंजातीयेषु प्राप्ति. निष्पत्तिमाहुः ।

*) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप.
✓चित्+मावे क्त् । यत्तु वैधित्य ✓१, २ चि इत्य-
तोऽपि निष्पत्तिरुक्ता भवति तद्विस्तारः साक्षेयः वैश. द्र. ।
एवं तु. 'चिद्' इत्यप्रत्ययं वि. अपि ।

*) तत्पुरुषबहुव्रीहिमासाभ्याम् औभयविधेन विभट्टे
सम्भवति क्रमशः तप. 'परादिइडन्मि' (पा ६, २,
१९८) इत्यनेन, वन. 'त्रयो जर-' (पा ६, २, ११६)
इत्ययोरसंख्यानाद् वा स्वरो व्याख्यातव्यः ।

*) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. यद्र. ।

*) तप. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. वस. यद्र. ।

*) तस. स्वरः नापू. द्र. । उप. यद्र. ।

*) परीक्षितपिण्डं प्राप्ति. । ✓अच्छ इत्यत इत्यर्वावः ।
अन्पूर्वाव ✓चि इत्यस्माद् वा, ✓अच्छ इत्यस्माद्
वेति उ. च म. 'च । 'अ-नाक' इति नन्-तत्पुरुषस्य
साहचर्यादत्रापि तस. एव तु संभान्यते ।

*) अ-चिच्छ' इति मुपा. ।

*) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) प्राप्ति अन्तोदात्त
उत्वं. (तु. पा ६, २, १६०) । उप. ✓चुद् द्र. ।

*) अविस्पष्टपदभूयिष्ठं स्थलं द्र. । यथानिर्देशं 'वा'
इति 'ते' इति पृथक् पदे इव भवतः । तत ऊर्ध्व 'तानि'
इति 'अच्छे' इति द्वे पदे स्यातामुदाहो एषां चतुर्णां
पदानां स्थाने 'वावे तान् यच्छे' इति पदत्रयी स्यादिति
सन्देहो भवति । प्रथमस्य कन्वस्यापेक्षया द्वितीयः साधीयान्
प्रतीयते । अर्थस्य स्फुटत्वविशेषोऽपीक्यात् । एवं च सति
मुपा. यथावत् संशोधनीयः । कल्पद्रुपापेक्षया ✓अच्छ,
इति ✓अच्छ इति च विकल्पकल्पने तत्त्वं द्र. ।

*) अविस्पष्टपदसंज्ञकः मुपा. द्र. । क्रमियमनार्थे
अन्-स्वरात्स्यप्रतिमानान् तस्मिन्नेषं यनि. धातुः सुकल्पः
स्यात् । तस्मिन्नेषोऽयं धातुराधुनिक्यां परिचमोत्तर-
भारतीये शब्दलिखिनी-त्रयो प्रवर्तमानाया मापायां
लभ्यत इति च भूयस उहोरात्रं ह्याप द्र. ।

१ अच्छ- अछम् क ३५, ७ अच्छु- अछम् पै २, ११, २	१, ४४, १५, [४७, ७, ८, ७१, ६, १०, ४५, ९], ५१, ३, ६७, ७, ७, १, १८, १८, ४५, २४, ३, ३४, २०, ५७, ७, [१०, १६, (३, १३, ५, ८, ८२, ५)], १२, ३, ८, २, २८, ५, ३३, १६, १०, २२, ४, ३३, १३, ४८, ६, ९, ३, २१, [१०२, ७, (५, ७, १)], १०३, २, ९, ९, [(३८, १), ५७, १], ६४, १६, ६६, [११, १०७, १०] [१०, (६४, १७)], ६८, १, ६९, ९, ८१, २०, ९१, १, ९५, ३, ९७, ८, २५, १०८, २, १०, १, ७, २६, १, ३०, १, ५, ३२, ५, ४५, ९, ११२, ४, १४३, ५, लि १, ४, ८, २, ७, ४, ३, १०, १, ६, मि १२, २६, १५, २४, २०, ४९, २७, २७, २९, २४, ३३, ५५ ७८, फा	१३, २, ९, १६, ५, ५, २२, ५, ३, २९, ३, ४, ३६, ३, १३, ३२, ५, १, ६, ९, ति १, १, २, १६, ५, ६, ३, २, २, १२, ८, ४, २, ३, ३, १३, ६, ४, ४, २, ६, ७, ५, मै १, १, २, ६, ४, १, २, ७, ९, १३, ७, ३, ९, २, १, १४, १, २, १०, १, ६, ११, २, ३, १४, १८, पाठ १, २, २, १५, ८, १७, ९, १८, १०, १२, १६, ९, ३३, १, ३५, २, ३८, ७, ४६, ३, क ४३, २, ४७, १, १, १, १, २, २, ७, ३, १५१, ४५९, ४६१, ५१४, ५४३, ५४४, ५६३, ५६६, २, ८, ९, १२, ४३, ११७, २२९, १९६, ४६७, १०९६, ११०२,
---	--	--

*) एव किल मूलकोषीयसाध्यनिमृते सुपा भवति ।
शास्त्रान्तरीयायाऽन्यप्रसारकाय पाठाय तु 'अच्छवपद-
कारम्' इत्यत्र टि ३ ।

*) कर्मैव प्रत्यय (तु पा ३, १६८) ।

*) आनुदात्तात् साहितिनो दीर्घश्च (फि ४, १२, पा
६, ३, १३६) ।

*) 'आ जिगामि' इति क्रियया योग वष्टि FIV
किन्तु मतेरागमनस्य, इन्द्राभिमुख्यार्थविशिष्टवस्थान
प्राधान्येन भावयितुमिष्टत्वात्भावस्य चासमासाङ्गमतेवैव
मुतां वक्तु योग्यत्वात् कर्मप्रवचनीयता समुचित्वात् ।

*) तु नष्टि । अनाप्याभिमुत्पार्यस्य भावणे
मन्त्रस्वरस्यास्य च कर्मप्रवचनीयतायोगेन सुसाधावभा-
वात् निरदेहीति दिद् । गतिवार्थम् तु GW FIV ।

*) उत्तरेण 'विवासासि' इति क्रियापदेन योग इति
या GW च । तु दात्रा १, ४, १, २७, तेया ३, ५, २, २ ।

*) GW. गतिगममाद्योत्तरेण 'याहि' इति क्रियापदेन
युज्यते । तप्त । तस्य तदुत्तरेणाऽऽद्या विशिष्यावय-
प्रतीतिः तु सा ।

*) 'आ गन्तु' इति क्रियया योग इति GW ।

*) 'आ गमन्ति' इति क्रियया गतियोग इति GW ।

*) 'आ जिगामि' इति क्रियया गतिक्रियायोगम् तु

GW FIV । पार्थक्येनान्वयार्थं च तु सा ।

*) पूर्वेण 'याहि' इति क्रियापदेन युक्तमिति सा । तद्
विश्रय भवति । तथात्वेऽप्याहपूर्वत्वतोऽस्य प्रकरण-
पेक्षितस्याक्षेपस्यथावाद् व्यर्थप्रयासादित्यर्थः । तु क
६, १६, ४४ ।

*) गतिं पूर्वेण 'यासि' इति क्रियापदेनाभिसम्बद्ध सा आह
'म' इति स्पष्ट भावितमुपसर्गेण तु वा विस्मरतीति चिन्तम् ।

*) गतिरिति सा GW च । उत्तरेण 'मृगवत्'
इति क्रियापदेन योयात् ।

*) म स्वरूप इत्येनेन गतित्वेन योग इति GW
मिव च । शीघ्रगमनमाने धेनुभिरौपम्यस्य श्रूयमाणत्वात्
प्रत्यन्दाऽऽस्यन्दनवोर्यया मन्त्रस्वरस्य भवति न तथा
देवम् अच्छप्रसन्दने, अथवाऽच्छाऽऽस्यन्दने । अतो
धान्वर्थमात्रयोतिवायामन्त्रिकायानि क्रियायां तद्-
द्वारा कर्तुरीगित्तत्त्वसमर्पणार्थं देव प्रति सा क्रिया
प्रवर्तत इत्यात्मको वाक्यपूर्तिविशेषको नूतन इवाऽऽवा-
रविस्तरः ।

*) तु नष्टि । तत्रोचदिशाऽप्रापि मुख्यया
सोमकर्तृयाया क्रियाया शीघ्रगतिमात्रसमर्पणे निदर्शन
गपरीष्टत्वाऽऽर्जनो योगः । ततश्च 'कृन्तात्'
अच्छ इत्यागारक आनुपपन्नो विस्तर इयुक्त भवति ।

११११; जि १, ३, १; ८,
१; १६, ७; ४८, ३; ७; ५३,
४; ५५, १०; १२; ५७, ८; ३,
१, १०; ११; २, ३^४; १२,
४; २०, १३; २४, १२; ३५,
२; ५३, ७; ८; ५३, २; ४, ५,
३; ७, ५; शौ ६, ३९, २; ११,
१, २; १३, २, ४६; २०, १७,
१; ४६, १; १४३, ५; वै १६,
८९, २१.

अच्छा/हु, अच्छा...द्ववतम् क ३,
१४, ३.

अच्छा/घन्, अच्छा...घन्नाति क
३, ५३, ४.

अच्छा/नक्ष, अच्छा...नक्षते क
६, २२, ५; शौ २०, ३६, ५.

अच्छा, अच्छा/नी, अच्छा...
नयति क ९, ८७, १; शौ १,
५२३; २, २; जै १, ५४, १; ३,
३, ६; अच्छा...नयतु क ४, १,
१०; अच्छा...नयन्तु क १,
४०, ३; मा ३३, ८९; ३७,
७; वा ३७, १, ७; मै ४, ९, १;
शौ १, ५६; जै १, ६, २; अच्छा...
नयतम् क २, ३९, ५; अच्छा...
नयतं क ५, ५५, १०.

अच्छा...नेपि क ८, १६, १२;
शौ २०, ४६, ३; अच्छा...नेप
क १, १४१, १२.

अच्छा, अच्छा/वा, अच्छावाति ते
६, १, ९, ३^३; ४; अच्छा...वाति
क १, १२३, ४; ९, ९६, २;
अच्छा...वापः क ३, ३३,
३; अच्छावादि क १, ३१,

१७; अच्छा...वाहि क ७,
९, ५; २३, ४; मा ३३, १८;
७०; वा ३२, २, १; ६, १;
मै ४, १४, ११; शौ २, ७३४;
शौ २०, १२, ४; अच्छा...
वाहि क २, १८, ७; ९, ९७, ६.
अच्छा...नयासम् क ३,
३३, ३.

अच्छा/गम्, अच्छागच्छति क
१, ४१, ६; अच्छागमेस क ४,
५, १३.

अच्छा...गन्तु क ५, ४३, ८;

अच्छा...गन्तम् क १, १५१, ७.

अच्छा/गा, अच्छा...गाति क ५,
२५, १.

अच्छाजिगाति क १०, ४७, ६;

अच्छा...जिगाति श्र १०, ६, ४;

अच्छाजिगामि श्र ३, २२, ३;

मा १२, ४९; वा १३, ४, ५; तै

४, २, ४, २; मै २, ७, ११;

कठ १६, ११; क २५, २;

अच्छा...जिगाति वै १, ५१, ३;

अच्छा...जिगातम् श्र २, २४,
१२.

अच्छा...गात् क १, १०४,

५; ३, ३१, ६; मा ३३, ५९;

वा ३२, ५, ५; मै ४, ६, ४;

कठ २७, ९; अच्छाष्टाः क ३,

४२, ३; शौ २०, २४, ३; अच्छा

...गाः क ४, १६, ९.

अच्छा/घट, अच्छा...घटति क

३, ५७, ३; अच्छा...घटति

क ८, ६०, २; शौ २, ९०३; जै

४, २५, ५; शौ २०, १०३, ३;

अच्छाचरामसि क ९, १, ५.
अच्छा/दी, अच्छादीये^३ क ३,
५५, ३.

अच्छा/नश्, अच्छा नक्षि क
५, २४, २; मा ३, २५; १५,
४८; २५, ४७; वा ३, ३, १७;
१६, ५, ३०; २७, १५, २; तै
१, ५, ६, ३; ४, ४, ४, ८; मै १,
५, ३; कठ ७, १; क ५, १; की
२, ४५८; जै ३, २४, १६.

अच्छा/नृ, अच्छा...नृपत क
१, ६, ६; १०, ४३, १; शौ १,
३७५; जै १, ३९, ६; शौ २०,
७०, २.

अच्छा/वच्, अच्छा...विवक्ति क
७, ७२, ३; अच्छाविवक्ति क
३, ५७, ४; ४, २०, ५; अच्छा
...विवक्ति क ७, ६७, १;
अच्छा-बोवे क ६, ५१, ३;
अच्छा...बोवेः क ७, ९३, ७;
अच्छा-बोवेव क १, १२२,
५; ४, १, १९; अच्छा-बोवः
क ८, ७५, २; तै २,
६, ११, १; कठ ७, १७;
अच्छा...बोवः श्र [६, २, ११;
१४, ६; (१५, १५)]; ति २, ६, १,
१९; ७, ५; ८, ५; मै ४, ११, ६;
अच्छा-बोवम् श्र ५, ४१, १४.
अच्छा...विविपे श्र ३, २२,
३; मा १२, ४९; वा १३, ४, ५;
तै ४, २, ४, २; मै २, ७, ११;
कठ १६, ११; क २५, २.
अच्छा...व्युत्ते^३ क १,
१४२, ४.

*) कर्मिनवननिर्णयनो (वह शोडशतिविषयोः प्रति-
योगिनेन धरो मन्त्रस्वास्त्याद् गतिवच्छयना साधीदधी
६। कर्मवचनोदनायोग इति सा.।

*) पूर्वतज्जिने 'गुमि' इति एदेन कर्मवचनीयतया
योगमाह सा.। तदयामिह मरिः। तस्य पदस्य
कर्मवचनोदनात्। वैश. अन्यपथ ६.।

*) कर्मणि यद् (पा ३, १, ६१) ६। यथाप
सम्प्रसारणमात्र इव प्रतीयेते तदर्थं पात्र. सम्प्रसारणे
कृते 'वाचस्पन्दि' (पा ६, १, १०६) इति पूर्वतज्जिने
कण्ठ.। मतेरप्योक्त्याहवयस्य धृती प्रमिदवात् (प्र.
क १, ६१, ३ प्रवृ.) अच्छा-वचनस्य वाधुनपूर्ववत्
अच्छा/वच् इति वाधुनिकी कल्पना भवति (प्र. ३१५)

१ अच्छा-वाक्य- -क सि ५,
७, ५, १०४, -कः तै ७, १, ५, ५,
-कम् मै ३, ९, ८, काठ २६,
९, क ४१, ७, -कस्य मै ४, ४,
८, काठ ३४, १६, -काय तै १,
८, १८, १, मै ४, ६, ५^१

१ अच्छावाक-साम- -सम् तै
५, ४, १०, ३^१

१ अच्छावा(क्य>)क्या- -क्या
मै ४, ४, ८, काठ २६, ९, ४१,
७, -क्या मै ३, ९, ८

१ अच्छो(च्छ-व)सि- -सिभि
क १, ६, १, १, १८४, २, ८, १०३,
१३, शौ २०, ३५, ३, -की क
७, ४१, १६^१

१ अच्छा/वद्, अच्छावदामसि मा
१६, ४, का १७, १, ४, तै ४,
५, १, २, मै २, ९, २, काठ १७,
११, क २७, १, शौ १९, २, ३,
पै ८, ८, ९, १४, २, ६, १५, १५,
४, अच्छा/वदामसि क ८,
२१, ६, अच्छावदाम. श्र १०,
८८, १४, अच्छावद् क १,
३८, १३, ५, ८३, १, ८, ५१,
३, १०, १४१, १, लि ३, ३, ३,

मा ९, २८, मा १०, ५, ४, तै
१, ७, १०, २, मै १, ११, ४,
काठ १४, २, क २९, २, शौ ३,
२०, २, पै ३, ३४, ३, अच्छा
...वद् पै ७, १०, ७

२ अच्छा(च्छ-आ)/वद्, अ-
च्छा(च्छ-आ)वदामसि शौ ६, ५९,
३, अच्छावदामसि शौ ६, १४२,
२, अच्छा(च्छ-आ)वदामसि शौ
७, ३९, ३, ८, ७, १, १०, १०,
४, १२, १, २७, पै १, २९, १,
३, २९, १, ७, १, ६, ७, १२,
१, १६, १२, १, १०७, ४

अच्छा/वृत्, अच्छा वृत्तीय क
१, १८६, १०

अच्छा/स, अच्छा "असरत्" श्र
९, ९२, २, अच्छा असर. क
९, ११०, ४, कौ २, ८५८

अच्छा/ह्रस्व अच्छा "ह्रस्व" श्र
४, १५, ७

१ अच्छे(च्छ, च्छा/इ), १ अच्छेति
तै २, ४, ९, ३, १०, ३, ५, २,
६, ५, १, ८, १, ६, ३, ३, १,
४, ३, ३, मै २, १, ८, ४, ८,^१

४, १, २, ५, २, काठ १०,
११, ११, १०, २४, ३, २६,
३, ३१, १, क ३७, ४, अच्छे
ति मै ३, ७, ६, ४, ५, २,
अच्छ...वृत्ति श्र १०, ३०, ६,
काठ १३, १६, अच्छा...वृत्ति
क २, ३६, ६, ७, ३, ३, मा २७,
१४, २९, २, ४, तै ४, १, ८, १,
मै २, १२, ६, क २९, ५, शौ ५,
२७, ४, पै ९, १, ३, अच्छ
वृत्ति मै ३, ३, ८, काठ २४, ६,
क ३७, ७, अच्छ "वृत्ति क
५, ४७, ६, काठ १८, १७,
अच्छा...वृत्ति क १, ७१,
३, ७, १०, ३, मै ४, १४, ३,
अच्छा...वृत्ति कौ २, ५७१,
जै ३, ४६, ६, अच्छ "वृत्ति
तै २, २, १२, ३, अच्छे मा
११, १६, का १२, २, ५, तै ४,
१, २, २, ५, १, २, ४, मै २, ७,
२, ३, १, ३, काठ १६, १,
१९, २, क २९, ८, अच्छा...
वृत्ति क ७, ३६, ९, अच्छा...
वृत्ति क ८, २३, १०, ७१, १०,
कौ २, ९०४, जै ४, १४, ५,

साङ्गोदक्षमै भवति । मुनिद्व- इत्येतदप्याऽऽराध्य-
विशेषणत्वेन भूयमाणम् अच्छोहरेवाऽऽराधनीपमिगतं
मेतदेवद्वाराध्यमित्येवादिदि दिद् । अच्छेति कत्र इति
मा इहानुगम्ये ।

५) गन्धुगदर-प्रश्रितिरव (पा ६, २, १३९) । उप
भूय प्रत्यय । घृताय च ऋद्धवादिगण उस् (पा ७, ३,
५३) । यमु मा (तै १, ८, १८, १) घ प्रत्ययात्तमाह
तन्मयमूलम् । कणापिचरपर्येय सङ्गावा ।

६) चतम । शेषम् अग्रिष्ठोम-ग्राम- इत्यत्र टि इ ।
७) तस्येदमि-यथे यति निरव-रक्षितयम् (श्र पा ४,
१, १२१, ६, १, १८५) ।

८) क्व घणव-वृत्तदप्रतिनर (पा ६, २, २) प्राति
पञ्चपरवदे गन्धुगदर-प्रश्रितिरव (पा ६, २, १३९)
मेतन्निरव (पा ६, २, ४०) प्रत्यय भवति । यमु मा
(पा १, ९१, ३) क्व इत्येव विरगोति, क्व इत्येव च

पुपप्रस्व समादधाति तद् व्याहृतत्वात्तत्त्वत्वाच्च
दुरन्ववत्याच्च तौवाऽप्रमाणम् ।

१) अभिप्राप्ति सात्ययम् इ ।

२) तु क ९, ६८, १, ८१, २ टि यद्-वैरी-
त्येवह गतिवयोग आरपीयते । तन्निवद- गोम तदा
वानाभिमुत्प्रेन मरतीति वाजस्य कर्मण साङ्गा द्वि
येयिततमत्वेन ध्रुव प्रतिभाति । ततधाभिमुत्प्रेवर्ष
शुणगावस्तदाचरस्य गतिवात्रीनाराद् आपतनीति भिमु
वक्ष्यम् । कर्मप्रवचनीयतादरशी सा । ३) 'अच्छा-
मुनिव्यद' इति योगमुत्प्रेनी GII III तु बोटी
भवेताम् । घृतायस्व यद्-वैरीगतिवर्षितावा । स्वम् इत्यत्र
गतिवयोगस्यान्यथाभिद्वत्वाद् वाचप्रतापगामिमुकवाधेय
च विशेषापायकम् । ४) इत्येव गतिवयोगस्य
वर्षितार्थकादिदि दिद् ।

५) 'वृत्ति' इति वाङ्मय (७, ३, ३) पाठे ।

१. अष्ट गन्तु श्रु ९, १०६, १,
 की २, ४४, ८५८, जे १, ५८,
 १, ३, १६, ५, ५९, ३, शी ३, ४,
 ३, वै ३, १, ३, अष्टेहि मा ४,
 २०, का ४, ६, ५, वै ३, २, ४,
 ३, ध, १, २, ३, ५, १, २, ४, ६, १,
 ७, ७, मै १, २, ४, ३, ७, ६, काठ
 २, ५, २४, ३, व १, १७, ३, ३, ४,
 अष्टा "इत क १०, १०, ३,
 अष्ट "इतन क ३, २९, ९,
 अष्ट "अयाम श्रु ५, ४५, ५
 अष्टैताम् मै ४, ८, १
 अष्टे(द्वन्द्व)त - त मा ८,
 ५४, का ९, ७, १, वै ४, ४, ९, १,
 काठ ३६, १४
 १. अष्टे(द्वन्द्व)त - त मै
 ३, ९, ३
 २. अष्टे(द्वन्द्व)त, अष्टा(च
 क्षा)पति शी १२, ४, १४, १५
 ३. अष्टगन्तुश्रु - तम् क ३५, ७
 ४. अष्टगन्तुश्रु - तम् मै ४, ७,
 ५, ६
 ५. अष्टगन्तुश्रु - तम् तै ७, १, ६,
 १, ८, ३, ४, १, २, ३, ३,

६, २
 अ-व-उ-य-इ-कार- -य-तै १, ५,
 ७, ६, २, ३, ६, २, ४, ११, ५, ५,
 ११, ४, ६, २, ५, ७, ६, ७, ४,
 ७, ४, मै १, ५, ५, कठ १२,
 ४, १३, १०, २३, १, -नाय
 मै २, ४, ५, ३, १०, १, ४,
 ५, १
 अ-उ-र- -र- -नामि कठ ५३, २
 अ-उ-र- -नामि तै ५, ७, १३, १
 लु-ल- -ल- -ल- -ल-
 अ-उ-उ-उ- -उ- १०, २७, १४
 अ-उ-उ-उ- -ना- -न-ना ४
 २, १३, ४, तै ३, ११, ५, मै ४,
 १२, ६, कठ १३, ६, शो ७,
 ५०, १, -ना शो ८, २, १, १
 १६, ३, १
 अ-उ-उ-उ- -ना- -न-ना ४ २, १, ८,
 ५, ६३, १, ६, ४१, ७, ८, २७,
 १, लि ५, ७, १, ९, तै ४, १,
 ११, २, मै ३, ६, १६, ४,
 ४, २६, १३, ११, १४, ३,
 १०, कठ १५, ११, १७, १८,
 ३१, १४६, -न-न- ४, ४८

१८, -द्राक् १, [५८, ८, (४, २, ०, ६५०, ९)], १६२, १८, [२०, ५, ५, ३, १५, ५], मा २०, ४१, तै ४, ६, ९, ३, ५, ६, ८, ६६, कठ ४०, ६६, ४६, ५, -द्राक् १, १५२, १, तै ५, ६, ८, ६, मै १, १, ३५, ३, २, ८६, ४, १४, १०१, -द्रामूतै १, ५, ११, ५, मै २, ३, ८१, १३, २, कठ १२, ९१, वै २, २०, १, -त्रे मा ११, १०, का १२, ३, ३, तै ४, १, ३, २, मै २, ५, ३, ४, १३, ४, कठ १६, १, २१, १८, ४१, क ३०, २१, -त्रेण मा १, १२, १६, २०, ३११, ४, ४, १०, ६, ख १, ४, १, ५, ५, ५, ४, १०, ३१, ४, ३, २, ११, ४, ३, तै १, १, ५, १, १०, १, ३, १, २, मै १, १, ६, ९, २, १, २, १, ८१, ६, ८, ३, ६, ३६, ४, ४, २६, कठ १, ५, २, १, १२, ९१, १५, ६, २३, १, क १, ५, १३, ३५, ७

अष्टिद्रायु- जु मै १, १, १

^a) अनन्तरगति-श्रुतिश्च (पा ६, २, ४९) । उप
बर्णितम् ।

७) वक्ष्य निम्नान् निधाते वृद्ध उत्तरपदप्रवृत्तिस्वर
(पा ३, १, १०९, ६, ३, ११९)।

१) गमनायाम् अकारणमाददाद् मुक्ता विन्य इत्यादिनि
प्रतिपाति । तु सत्यं कथं २३, १ । एवमध्यस्थ
पामे ॥ गमना २, १, ११ वम 'उत्पद् कुपाय'
इत्यस्य 'अप्यउत्पद् कुपाय' इति पामे उपनश्यते,
एतदस्य पैर उत्पद् / कु इत्यस्य पि ६ ।

^४) वयं कर्तुं प्रयत्नय गन्तागन्तु (सा ५, ४, १५४)।
'कवि' (सा ६, २, १०३) इति स्वरः ह ।

*) इमं ज्ञानोदात्त (पा ६, २, १७२) । उच्यते ।

१) अम्बर/ह>भावे 'कार इति मूलं तत्र
विपरितोद्यमानेन दोषाद् द्वित्वैवैवमेव प्रयोग उदाहरो
अमुष्मन् एवमप्यभिनि शिरोस्तु दुष्टम् । नमः-अम-
तम्परिष्ठातरेव धनदानमाह । नमः-अम-अमरवे

‘भयान्वद्’ इत्यव्ययमुपपत्तौ इत्य प्रयोगं निर्यादयता
(पृ १५५ प्रब) तु प्रथमे कल्पेऽन्तोदात्त (पा ६, २,
१४४) स्याद् द्वितीये चोन्नेतमोदात्त (पा ६, १, ११३)
इत्यादिति विवेकः सुम्भ ६।

४) कृष्ण-आ । प्रयवस्वरेण मध्योदात्तत्वमुपाद
 ३.१२१) । अनेन-अहोश्रुतिदिदिदिनेतयनपरमपि इ ।
 तद्वया कृष्ण- (ल-) आ- इति, कृष्ण- (ल-) ला-
 इति, कृष्ण- (र-) रा- इति- । तयोनि चैतनि कयादि
 स्वयं- कृष्ण- या इति मूलतः सप्त पञ्चमस्य प्रति
 प्रवेतिध्विधामायाति इ । मशामक्रमे कृष्ण-
 → कृष्ण- , कृष्ण- → कृष्ण- इत्याद्यहम्य, र-त-
 इत्याद्यहम्य च परिवर्तनस्य मुनिदिद्वयादेः बहु वक्ष्य
 स्यात् । एतानि प्रति कथा इ ।

३) लघु, अष्टम्य-पूरणस्य (पा ६, २, २)। उदा. यः ।

(1) बम प्रयोग (पृ. २, १)। पूरा —
नया, ह।

अच्छिद्र-त्व- स्वार्थमे २, ४, २,
३, ८, ५, १०, ४, काठ १२, १०,
२२, १३, २३, १, क ३५, ७
अच्छिद्रे (द्र-इ) छिद्र- का मे ३,
२, ८

अच्छिद्रो (द्र-ऊ) ति- -ति श्र १,
१४५, ३

अच्छिद्रो (द्र-ऊ) णी- -भी क
१०, १३३, ७

अच्छिद्र- अ तै १, ३, ५, १,
१, २, ६, ३, १, ३, मै १, ४, २, ७,
काठ ७, २, ९, क ५, २, ८, शौ
१९, ५८, १, पै १, ११०, १,
-अम् मा २०, ४३, का २२, ४,
८, तै १, २, ३, २, ६, १, ४, ९,
मै १, ४, ६, ३, ११, १, ४, ८,
८, काठ २३, ८, ३८, ६,
क ४८, १, शौ ६, १२२, १,
पै २, ६०, २, १६, ५१, ५,
-अय मा ७, १४, का ७, ६,

३, ७, ४, तै ३, २, ३, १, मै १,
३, १२, काठ ४, ४, क ३, ३,
-आ शौ १९, ५८, १, पै १,
११०, १

अच्छिद्रपत्र, प्रा- -अ मै २, ७,
१६, काठ १, ११, २, ७, क २,
१, -आ काठ, क १, ११, -आ
श्र १, २२, ११, मा ११, ६१,
१३, ३०, का १२, ६, २, १४, ३,
४, मै २, ७, ६, ३, १, ८, १,
काठ १६, ६, १९, ७, क ३०, ५

अच्छिद्रपण- -जैन शौ १९, ३२,
२, पै १२, ४, २

अच्छिद्र- -राय क २, ९,
-रायम् काठ ३, २

अच्छिद्र- अच्छिद्र
१अच्छि, २अच्छि, अच्छि, अच्छि, अच्छि,
अच्छि- २अच्छि

अच्छिद्र- -त खि ७, ३, १, -त
क १, ५२, २, १०, ११, ३

मा २०, २७, का २२, २, ४ तै
१, ३, ६, १, काठ ३४, ११, शौ
६, ८८, ३, १९, ३३, २, पै १२,
५, २, -तम् क १, ५६, ५, २,
३, २, ६, १५, १ १७, ५ १०,
१७०, ३, मै २, ७, १६ काठ
३९, ३, शौ २, ८०, ५, जै ४, १,
१, शौ ५, २८, १४, १२ ३,
३५, पै ५, ४०, ४, -ता श्र १
८५, ४, १६७, ८, २ २४, १,
६, २, ९, २२, ६, ३१, २ ८,
२०, ५, १०, ६१, १०, तै ३,
१, ११, ६, शौ ९, २, १५ २०,
३६, ६, पै ६, ७, ४, १६, ७, ४,
५, -ता श्र १०, ११, ४
-तानाम् श्र ८, ९६, ४, मा ७,
२५ का ७, १०, ०, तै १, ४, १३,
१, मै १, ३, १५ काठ ४, २८,
१, क ३, ५, -तानि श्र ३, ३०,
४, -तानि काठ ६, ६ क ४, ५

*) तस नमू-स्वर (पा ६, २, २)। भावे एव। स्वर-
पेक्षया अ-च्छिद्र- इति द्र (पावा ५, १, ११९)।

*) कम सामान्य सामासिक स्वर (पा ६, १, २२३)।

*) यस पूरप्रस (पा ६, २, १)। उप < अच् यद्।

*) सामासिकरी नाष्टि द्र। उप ऊधम् → ऊधम्
इत्याऽऽदेशपरिभाषा प्राचा भवति (तु पा ५, ४,
१३१)। समानार्थे किंचिद्भिन्ने मौलिकप्रवृत्तिमती द्वे
प्राति इत्याऽऽकारिकाऽर्था परिभाषा भवति। तदन
वर्णनप्रकार-भावे भेदोऽवधेय।

*) तस अटयय-पूरप्रस (पा ६, २, २)। उप यद्।

*) 'अ-च्छिद्र' इत्यत्र णि द्र। पात्रे न यथायथ-
मनुष्यपातव्यो भवति।

*) सामासिकरी गृह्ण द्र। उप यद् द्र।

*) यन अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद् द्र।

*) अत्र शास्त्राभेदेन पात्रे द्र। तद् यथा। तै १, २,
५, १ 'अ-च्छिद्र'। 'श्रुपा' इति पदद्वयं ध्रुवते। क
२, १ इत्यत्र काठ ३, २ इत्यत्र न यमस्तमेक पदं यथाभेदेन
ध्रुवते। मूलप्रदेशानन्तरं तत्परिभाषावकाले यजमा
नोक्तिभिरासा ध्वनिरेषा द्र। पदद्वये तावद् 'यथाऽय
मनुष्यपातव्यो भवति' इत्याऽऽकारिका यजमानं

राय उपपद्यन्तो सुवीर्यासी भवेद्' इत्याकारिकाऽऽशी
द्र। यनु सा अन 'राय' इति द्वितीयावबुधचान्त
पदमभिप्रयन् 'रायो धनानि यजमानाय देहि' इत्येव
व्याख्यत। तदविचारसहम्। 'ऊधिद्रम्' (पा ६, १,
१७१) इति विभक्तिस्वरपठोर्द्विर्वात्तात्। एवमेकयो क
२, १ इत्यत्र 'अच्छिद्रा राय इमं यजमानमुपपद्यन्ताम्'
इत्याद्यर्थे। काठ ३, २ इत्यत्र तु भवति कश्चिद् अपरो
विशेष। पूर्वोक्त्याख्यादये, अच्छिद्र- इत्यारभ्य नव वाक्य
भवति। अत्र काठ त्वावसानिकयो पदयोर्द्वयोपि
पूर्वेष्वेव त्रिपुमाऽथवा तस्या उत्तरार्धेनैकवाक्यताऽन्य
द्र। एतस्माच्च भेदाद् द्विष्याख्यानम् एतत् प्राति द्र।
तथादि, क वाक्यपार्थक्यकल्पे नमू-तन (क्षिद्रा राय
विद्वज्जरायस्तद्विज्ञा इत्यर्थे) अत्र 'क्षिद्र ३-' इत्यतोदार्प
प्राति उप भवेत्। काठ पूर्वान्वितवाक्यकल्पे तु क्षिद्रा रायो
यस्माद् इति प्रथमं यत् 'छिन्नु १' इत्याकारकं प्राति
भवेत् ततश्च पूर्ववद् नमू तस अटयय-पूर्वपदप्रतिद्वयो
भवेत् (तु पा ६, २, २)। यत् न-यवे उपपत्तौ न ह्यवकाश
एव यम् 'ईयमेव बह्वीदे' (पावा ५, ४, १५६) इत्यत्र
उक्त द्र। विवेकमृष्टिरेको विषय पुनरपि नैव
प्रमू द्र।

२अ-न्युत्- -तः तै २, ६, ३, ३.
 अच्युत-भित्^१ -भित् मा ५, १३;
 वा ५, ४, ४; तै १, २, १२, २;
 मै १, २, ८; ३, ८, ५; काठ २,
 १; क २, ३.
 अच्युत-भित्-तम्^२ -मः मा ७,
 २५; वा ७, १०, २; तै १, ४,
 १३, १; मै १, ३, १५; काठ ४,
 ५; क ३, ५.
 अच्युत-स्युत्^३ -स्युत् क २, १२,
 ९; शौ ५, २०, १२; २०, २४,
 ११, पै ९, २४, १२; १३, ७,
 ११; -स्युत् क ६, १८, ५.
 अच्युत-उम्^४ -उम् काठ २८, १.
 अच्युत-वृष्ट(म-→)मा^५ -माम् खि
 २, ६, २५.
 √अज्, अजति श्र ६, ६६, ७;
 अजति क ९, ११, १;

अजामसि पै ११, २, १०; अजनु
 शौ ८, ६, १९; पै १६, ८०,
 १०; अजनु शौ ८, ५, ५; ६;
 पै १६, २७, ५, ६; अज(→जा)
 क १, १०४, ३; शौ ४, ३७,
 २; पै १३, ४, २; १५, २०, ६;
 अजन् पै ९, १९, २; आजः क
 ७, ५, ६; आजतम् क १, ११२,
 १६; अजेत क १, १२९, ६.
 अजुः^६ क ५, ६, १०.
 अज्यसे श्र ६, २, ८. [अनु^७,
 अप^८, कनि^९, अम्या^{१०}, अव^{११},
 उद्^{१२}, उप^{१३}, निर^{१४}, वि^{१५}, सम्^{१६}]
 अज-पृतना^{१७}
 १अज्,जु^{१८} -ज शौ ९, ५, १६;
 -ज काठ ७, १२; शौ ९, ५,
 १५, पै ३, ३८, ९; १६, ९७,
 १०; ९८, ७; -जः क १, ६७,

३; १६२; २; ४; १६३, १२;
 २, ३१, ६; ३, ४५, २; ६, ५०,
 १४; ७, ३५, १२; ८, ४१,
 १०; १०, १६, ४; ६४, ४; ६५,
 १३; ६६, ११; १२४, ६; खि
 ५, ३, ५; मा ५, ३३; १३, ५१;
 २१, २९; २४, ३२; २५, २५;
 २७; २९, २३१; ५९; ३४,
 ५३१; क ५, ८, ३; १४, ५, ५;
 २३, ४, १; २६, ७, २; २७,
 १२, २; ४; ३१, ३, १२१; ७;
 १; ३३, १, १६१; तै १, ३, ३,
 १; १२, १, ४, ५, ४, ४, १०, ३;
 १६, ७, ५, ८, १, २; ४, ५, १, ३१;
 १२, १; २४, १; ७, १, १, ४१;
 मै १, २, १२; ६, २१; ४१, २, ५,
 ११; ७, १७; १२, २०; ३, ११, २;
 १४, १३; १६, ११; ४, ८, ३१;

*) वत्, अन्तोदात्तः (पा ६, २, १०२)। उप. भावे कः।
 आनुदात्तान्तोदात्तत्वयोस्तात्पर्यं तावदेव साम्यं यावद्
 अप्रतिहत-प्रतिघातरहितेलेखयोस्तत्पर्यायभूतयोः शब्द-
 योर्मध्ये भवति। एवं तयोः सामान्येनाऽन्यन्तरभूतार्थवा-
 चकत्वे सत्यपि यः सुखो भेदो भवति तद्विस्तारः वैश्वः।

१) सोपपदात् √२ क्षि+क्षि। कृद्-उपप्रसव. (पा
 ६, २, १३६)।

२) तमपः पितृवामिघाते स्वरस्तदवस्थः (पा ५, ३,
 ५५)।

३) 'अच्युत-भित्' इत्यत्र व्यु च स्वरश्च द्र.।

४) उच. सामान्य-नानाप्रवरकालौ (श्र ६, १, २२२)
 परप्रकृतिस्वरत्वमापवादिकं द्र. (तु पा ६, २, १२१)।
 उप. √वह्+अमः प्रत्ययः (पाठ ३, १२५)। तत्त्वं
 च निवृत्त्यापुदात्तत्वर्यम् उचं. (पा ६, १, १९७)। अथवा
 मन्त्रस्य पूर्वार्थे माधुन-प्रिया-इति वक्ष. भवतीत्यत्रापि
 वत्. एवं संभाष्येतेति मुग. स्वरतो अष्टः स्वादिस्वपि
 सुकल्पं द्र.।

५) 'अनुर्धसुः' इत्यन्यं वि. द्र.।

६) कर्नरि पकाय अच् चिस्वरश्च (पा ३, १, १३४;
 ६, १, १६३)। अशु-यस्मरेषु तत्र तत्र तत्तरेवादि-
 विशेषणत्वा बङ्गः धृतशो भवति। तत्र
 वचिन् वचिद् १अज्, <√अज्>-दयैवमपि

माप्यकारैर्व्याकृतं भवति। तत्र तेषां पारस्परिकस्य
 भूयसो बैमल्यस्य सद्भावाद विमर्शविशेषतो भूयिष्ठेषु तत्-
 प्रकारेषु स्थलेषु तथाविधायाम्युत्पत्तौ अप्राप्यग-
 क्तवभासाच्च तत्तद्रूपविमर्शविस्तरतः करिष्यमा-
 खस्याऽस्मदीयस्य विवेचनस्य वैश्व. एव विशेषेण युक्ता-
 वस्तत्वाच्चेह व्युत्पत्तिविभागतः शब्दद्वैविध्यनिर्देशो
 नाऽस्मरीति मर्यादन्तु युक्तायुक्तविचारिणः। एत्स्य. अपि
 द्विवेकदाहरणैरेषा मौनमुद्रा किञ्चिदुपपाद्यत इव। तद्
 वया। श्र. १०, २२, ६ इत्यत्रोपस्थाप्यमाना द्वितीया
 व्युत्पत्तिः (तु. GG.)। विचक्रमणोऽर्पा गर्भेन भूय-
 माणाद् अजम्बलस्तथापिप्राप्योपस्थाप्यानुपपत्तौ
 अप्राप्यमात्रमिवाऽऽपत्तेरु। एवम् श्र. २, ११, ६ प्रच.
 'पुरुषाद्' इति विशेषणार्थमुपपन्नविशिष्टस्याऽहोः साह-
 चर्याच्च तत्र माहामात्रयाद् एकेनैव पादेन सर्वत्र प्रानुमत्तं
 भूय्युर अतश्च चानुप्यापं प्रति नितरं निरपेक्षः कश्चिद्
 अदुसुतायोऽजाऽन्तरविशिष्टोऽज एव शिवायविरितः
 स्याद् इति संभाव्यते (तु. क. १०, ११७, ८
 यत्राऽस्मदभिप्रायत एद्विचिन्नुपपदो पारस्परिक उन्कर्षा-
 पक्षयो सम्पद् स्पष्टं च भाष्यते)। यत्तु C. श्र. १०,
 ६०, ३ प्रच. स्वपञ्चममर्यनमस्वरश्च, तदपि व्यर्थमिव
 भवति। तत्र सर्वत्र पाद-शब्दस्य सामान्येनाऽऽपार्था-
 यन्वर्त्तनाद् इति दिष्टः।

काठ २, १३, ८, ८, १२, १३,
१, १६, १७, २४, ७, ३०,
१३, ४६, ३, ४, ४७, २, ४८,
३, क २, ७, १७, २, ७, २५, ८,
३७, ८, १, १, २, ४४१,
१०६९, १, ३, १६, १६, १०,
४, २४, १, ९, ५, १, ३, ७,
१०, ११, १३, १६, १८, २०,
२१, २१-२६, १०, ७, २१, ८,
४१, १३, १, ६, १८, २, ८, १,
१९, ११, ३, १, ३, ३८, १,
९, ८, १९, १-३, ८, १३, ८,
१३, १६, ९७, १, ७-९, १८,
२, ३, ७, ९९, ६, ८, -जिज्
तै २, १, १, ५, मै ३, ६, ४,
२, ५, २, ३, ५, ११,
३, १०, २, ४, ८, ३, काठ १२,
१२, १३, १३, १, २, ४, ५,
१३, १८, १, १०, १४, ६, ९,
९, ५, ७, ११, १२, २२, २४
-२८, ३१, ३७, १८, २, ९, १,
३, ३८, ११, ८, १९, ४, ७,
१०, ११, ९, ७, २, १६, १७,
७, ८, १८, १, ९, १००, २,
४, -जिज्या तै ६, १, ६, २, १०,
१, मै ३, ७, ७, काठ २३, १०,
२४, २, ६, क ३७, १, ३, ७,
-जिज्या क १, १६४, ६, १०,
८२, ६, मा १७, ३०, का १८, ३,
६, तै ४, ६, ३, ३, मै २, १०, ३,
काठ १८, १, क २८, २, १०

१४, ४, ८, १४, ७, ८, ९, ५,
१९६, १४, ७, १, १६, ६६,
६, १९९, १-२, ५, -जा २,
३९, २, मा १४, १९, २३, ५६,
का १५, ५, ५, २५, १०, ४, तै २,
२, ४, ५, ३, ४, २, २, १३,
२, ६, ४, २, १०, ४, ३, ७,
१, १५, १, ६, ७, ४, २, १६,
१, ६, ३, ५, १०, १, मै ११,
५, १०, ८, १, २, ६, १३,
८, ३, १३, १४, ३, ७, ७, १,
४, ४, ९, काठ ६, २, ७,
७, १३, ११, १२, १७, ३,
१९, ५, २३, १०, ३४, ७,
३९, ४, १६, १, २६, २६,
३०, ३, ३७, १, ७, -जा
क ६, ५७, ३, १०, २६, ८,
तै ५, ६, १९, १, ७, ३, १४,
१, मै ४, २, १४, काठ ५, ३,
१३, १, २४, ६, २८ १०,
३५, १५, ४३, ४, ४९, ९,
क ४५, ११, १, १, ४०, ४,
-जाय मै २, ५, ११, काठ १३,
११, १, १२, ६, १०, -जिज्या
तै २, १, १, ५, ५, ५, १, ३, ६,
२, ३७, ४, ६, १५, ८, -जाय २
८, ७०, १५, १, मै २, ५, २,
३, ७, ७, ४, ८, ८, १, काठ १३,
१, २८, ५, क ४४, ५, १, १६,
७१, १, १, २, २८, २, -जाय
१, ६, ३, ११, -जिज्या तै ६, १,

६, ३, काठ ८, २, २३, १०,
क ६, ७, ३७, १, -जिज्या
तै ५, ४, ३, ३, मै ३, ३, ४,
काठ २१, ६, क ३१, २१,
-जाय तै २, १, १, ६, १, -जास
२६, ५५, ६, ७, १८, १९,
-जे १०, २१, २, १९, ११,
४, -जेन १०, ३, २३
[जिज्या, गो, वरम]
जिज्या(जा) > जिज्या - नम् तै
५, १, ७, ४, मै ३, १, ८, -जे तै
२, २, ४, ४, ५, -जेन तै ५, १,
७, ४, ४, ३, २, मै ३, १, ८,
काठ १९, ७, क ३०, ५
अज-मायु - न सि २, १४, २,
३, मा २४, ३८, का २६, ८, ३,
तै ५, ५, १४, १, मै ३, १४, १९,
काठ ४०, ५, ४७, ४, १०, २०,
१२९, १७, १, ३, ९, ४, -जा
जि ४, १५, ७, ९, ११, २,
२५, १, ५, ७, ६, १६, १०, ५,
-जेन तै ७, ३, १४, १, काठ
३५, १५, ४३, ४
अज-मायु - नम् तै ६, १,
६, ३
अज-पायु - नम् मा ३०, ११,
का ३६, २, ३
अज-वा(धु) - नम् २, १
५, ५, ८, १, ६, ४, ८
अज-मायु - नम् ७, ७, १०, ३,
६, १०

- ५) पयम गगयस पूर हस्य (पा ६, १, २२३, ३, ६३)।
६) कर्मगुणदे/१गु+अण् (पा ३, १, १३४)।
मायादि-स्वर (पा ६, २, १४४)।
७) 'अजक' इत्यत्र टि यत्।
८) अजे ण् (पा ५, १, ११९)। पूर हस्य (पा ६,
३, ६४)। प्रत्ययम्बर।
९) कर्मगुणदे/१पा→पाणि+अण् (पा ३, २, १)।
इद-उपनस्य (पा ६, २, १३९)।
१०) अज गगयस गगयस इति कृत्वा कर्मनाम्युक्तं। शी

च वै चोभयत्र समान प्रकरणे सम्बुद्धिप्रयोग। तस्य
च पादादित्वाद् पाणिक्म् आयुदात्तरम्। (पा ६, १,
१९८)। कविद् 'अजक' इति प्रथमान्तमपि रूप-
मुपनाम्यते (यु पाण्डु टि)। तस्यान् उत्तर ध्रुवमानेन
'विना' इति धेनास्य समानाधिकरणता स्यात्। एवमेव
पा. अन्त. च व्याख्यस्यते। स्वरस्य दुर्गताद् स्यात्।
कविद् 'अजक' इत्यविभक्त्यपव पदा, कपि ह्यदन्ते।
(यु पाण्डु टि)।

१) वम पूर्वपदप्रतिस्वर (पा ६, २, १)। उप यत्।

अज-मीळह-

आजमीळह- कडास ऋ
 ४, ४४, ६, सौ २०, १४३, ६१,
 १॥अज-सोम- मै ते ५, १, ६,
 २, काठ १९, ५, ४३०, ३
 अज-सो(मन्-), झी- झी मै
 ४, २, १४
 अज-सु(अज-सु) गी- -०क्रि
 शौ ४, ३७, ०, पै १३, ४,
 ०, -झी शौ ४, ३७, ६, पै १३,
 ४, १०, ११, १५
 अज-सव- -सवम् काठ २३,
 १०, क ३७, १
 अजा(जा)अवि- वव ऋ १०,
 ६०, १०, सा ३, ४३, ३१, ८१,

का ३, ४, ६, ३५, १, ८१, ते ६,
 ५, १०, ११, काठ २९, ९१, शौ
 ५, ०१, ५, ७, १३, ५, ८, ७, ७
 ११, २, ९, १९, ६, १३, पै ३,
 २६, ५, ९, ५, १०१, ७, १,
 ०३, ९, १६, १४, ४, १०४,
 ९, -विमि शौ १०, ६, २३,
 पै १६, ४४, ५, -विषु शौ ११,
 २, २१, १२, २, १७, पै १६,
 १०६, १
 अज(ज अ)अ- -०अ ऋ १,
 १३८, ४, ६, ५५, २, -अ ऋ
 ६, ५८, ०, ९, ६७, १०, मै ४,
 १४, १६, -अ ऋ ६, ५५, ४
 २अज सुनिर्

अजक- -क वि ५, १५, ५.

अजका-

अनकाव- -अम् ऋ ७,

५०, १

अजव- -अप, सवि

अजन्, मी- अश्व, गो

अजि-

अ(जि)जी-गर्व-

अ(जि)गी-गर्व- लिं काठ

१९, ११, क ३१, १, -विम्

ते ५, २, १, ३

अजिन- -अम् शौ ६, ६७, ३, -मेन

शौ ५, २१, ७, -जै शौ ४, ७,

६, पै २, १, ५. [० न अधिकुण, ०

कृण, वस्त]

१) वैम नाड ध्युत्पत्तावौपयिक इ। उप < ✓ मिह इ।

२) अणु प्र तादित (तु पा ४, १, ११२ यडा पा ५, ४, ३८)। प्रत्यय-स्वर।

३) तस । अज उप मूलतो नकारात् सन् समा-
 साऽन्ताऽन्तमुताहोऽकारान्तमिति विमृशम्। तु गोश्रा
 १, २, २२ यतो मौलस्याऽकारान्तप्रकारकस्य प्राति अपि
 सद्वाच प्रत्यक्षमापाद्यते। प्रथमे कल्पे सामान्यतदेवित
 (पा ५, ४, १०३, ६, १, १६३) स्वर। उत्तरे च
 सामान्य समासस्वर (पा ६, १, २२३) इति विवेक।
 ४) वम पूप्रस्व (पा ६, २, १)। द्विधा दीप् (पा
 ४, १, २९)।

५) वस 'श्रद्धम्' (पा ६, २, १५५) इति पठादि-स्वर।
 द्विधा च दीदि (पा ४, १, ५५) प्रत्ययस्वर इति विशेषः।

६) ह्रस्वामावे ह्र। शेषम् 'अज' 'व' इत्ययम् इ।

७) ऋ. मा च पपा अनवरहीत। शौ तु ० अ-अ
 इति। इह सामान्य समासस्वर (पा ६, १, २२३)।

८) वस पूर्वपदप्रकृतिस्वर (पा ६, २, १)। उप यद।

९) 'अजक' इति विगतम्बरोऽपि मूधे पा भवति
 न त्वसौ कोऽपि वास्तविक पाभे। तु शौ २०, १२६,
 १७, यत्र 'अजगा' इति मुपा 'अजग' इति च
 मूधे पाभे। वस्तुतोऽत्र पददयी वा भवति पददयी
 वेति पदविमग प्रति भवयेव सदेह। उभयया सवशाद्
 उभयपाऽपि तात्पर्यस्याविस्मयत्वाद् विनिगमघान्तरा-
 भावात्। इह 'अक', 'अविप' इत्यत्रापि च अपि इ।

१) नाड प्राति तदपन पि. च इ।

१) 'अजक-व' इति पपा। तमेवानुसरति सा। व
 प्रययोर्यवादिबद् मन्वयं इ (पाभा ५, २, १०९)। एतदु-
 त्तरे 'अजग' इति प्राति धनुर्विशेष उकारपरमितोऽन्य-
 दिव भवति। न चासौ सहात्मकेऽर्थे इहाप्यभिप्रेत
 स्वयिति वचनायोपलभ्येत। तस्याप्यस्याऽन्यपरि-
 हर्तव्य-विशेषादिप्रवस्तुवर्गनपरप्रकरणेन नितान्तमग-
 तत्वात्। ये अपि श्रा ४, १, २, १९ इत्यत्र, ताम्रा
 २५, १५, ३ इत्यत्र च यक 'अजका' इति 'अज-
 गाव' इति च प्राति ध्येते ततोऽन्येत्तद् भिन्नार्थवाच-
 कत्वाद् अन्यदिब भवति।

१) शत्रन्त प्राति।

२) करणे रुद्। द्विधा दीप्।

३) नाड ध्युत्पत्ता औपयिक प्राति। इ प्र (पाठ ४,
 १४०)। प्रत्यय-स्वर।

४) 'अजी गौं यस्व' इति वम पूप्र दीर्घ (तु पा
 ६, २, १३७)। अत्र अ जी इति मन्वान जीव
 विमर्शविशेषोपाधिः।

५) बाह्वादिवाद् अपत्यार्थे ह्य प्रत्ययो मिन्-स्वरश्च
 (पा ४, १, ९६, ६, १, १९७)।

६) अज- इत्ययम् तादितमिति जीव। प्रथमम्
 ✓ अज+इन् प्रत्यय इत्याहु (तु काठ २, २२)। मनु
 (पाठ २, ४८) इत्यत्र (भोऽ २, १६४) इत्यत्र च इन्
 प्रत्यय इत्युक् भवति तन् लक्ष्याननुविधादिवादनक्षरा
 इ। न ह्यन्तस्वर धुनिर्भवति यत्र चानुबधरा चरि-
 नर्पतामिषात्। प्रत्ययस्वरौ भव्योदात्तम्।

अजिन-सन्ध- - न्यम् मा ३०,
१५, का ३४, ३, २

अजिरु- - २ अ ६, ६४, ३, ८,
१०१, ३, १०, १८, २, शी ३,
४, ३, -रम् ६१, १३८, २, ३,
९, ८, ४, ४३, ६, [७, ११, २,
(१०, ५०, ३)] १०, १०२, ४,
खि ४, ११, ६, मा ३४, ६, ११, का
९, १, १३, १२, २१, ८, १, १८,
८, ४, शी ८, ८, ३, १६, २९,
४, -रा क [१, १३४, ३, ५,
५६, ६], ३, ३५, २, का ३१,
१४, -रा तै २, ४, ७, २,
का ११, ९, -राय मा १६,
३१, का १७, ४, ५, तै ४, ५,
५, २, मै २, ९, ५, का १७,
१४, क २७, ४, -राय १६,
१४०, ४, ५, ४७, २, ८, ४९,
८, खि ३, १, ८ [९-खदिर्]]
†अजिरु सोविम्- - विष अ

९, ६६, २५, कौ २, ६६०, जे
३, ५५, १, -विषम् अ ८,
१९, १३

†अजिरा(र-अ)चरिण्यु- - ण्यु
खि ४, ८, ६

अजिरा(र-अ)धिरा- - जौ शी
७, ७३, ३

√अजिराय, †अजिरायते क
८, १४, १०, शी २०, २८, ४,
३९, ५

†अजम- - जम् अ १, १६३, १०,
३, २, १२, मा २९, २१, का
३१, ३, १०, तै ४, ६, ७, ४,
का ४६, ३, -जम् अ ४,
५३, ४, -जम् अ १, ३७, ८,
१०, ८७, ३, ५, ८७, ७, ८, ४३,
२०, तै ४, ३, १३, ५, मै ४, ११, २

अजमम्- - †जम् क १, १५८, ३,
६, ४, ४, ८, ४६, २८, १०,
१०३, ६, मा १७, ३८ ग १८,

४, ६, तै १, ३, १४, ७, ४, ९,
४, २, मै २, १०, ४, क २८ ५
कौ २, १२०४, शी ६, ९७, ३

१९, १३, ६, १७, ४, ६, -जम्
अ १, ६५, ३, ११२, १७ १६६,

५, ६, ३१, २, ८, २०, ५
-जम्ना, -जम्नि शी ११, १३,

२२ -जम्नि अ ८, ४६, १८
-जम्ना का १८, ५

†अज्यमान- - न अ ५, ३०, १४

†अज- - ज् क ६, २४, ८, -ज्
मै २, ४, ७३, -ज् अ ४

१, १७, १९, ७, ५, ५४, ४,
६, ६२, २, ८, १५, २, १०,

४४, ८, ५९, ३, शी २०, ६१,
५, ६२, ९, १४, ८, -ज् अ ८

२७, ३६ [०-ज-उ-०, घने]
अज- - ज् अ १०, ६९, ६

अज- - ज् अ १०, ६९, ६
अज- - ज् अ १०, ६९, ६

*) कर्मण्युपपदे सम्/धा-मूलविभुजादित्वात् क
प्र (पावा ३, २, ५)। अतोदात्त (पा ६, २, १४४)।

*) किरच् प्रत्यय (तु पाउ १, ५७, मोउ २, ३, ४७)।
यद्य (काउ १, २४) इत्यत्र निरनुबन्ध प्रत्यय शिषो
भवति स स्वराणुरोभरहितलोकमात्रगोचर इ । वेदे
स्वतस्वरतश्च विदनुबन्ध सुवच एवेति किमु
बलव्य भवति । चित्स्वर (पा ६, १, १६३)।

*) वस पूषप्रत्यय (पा ६, २, १)। उप यद ।

*) यम् यनि च द्वैस्वरी दुग्धपादाद । प्राति चेत् साधु
स्यात्तर्हि तम तस्वरधान्य एव इ । मूली ॥ भूय
इत्येव अणिष्णु इत्येव उप समर्थयन्ति (तु भाष)।
अजिराजिष्णु, अजराजिष्णु, अजराजिष्णु इत्ये-
तेषां मध्ये मध्यमो बोधतो वा पा स्याद् आदिस्वरथेति
विशुद्धतु विवृता ।

*) द्रग सामान्य गमागस्वर (पा ६, १, २२३)।

*) नापा आचारार्थे बयस् शेषेय (पा ३, १, ११)।

*) मन् प्र निरु-स्वरय (तु पाउ १, १४०, पा ६, १, १६७)।

*) मनिच् प्रत्यय (तु पाउ ४, १४५)। शेषं नय, इ ।

*) शास्त्रो निष्पत्ति यद्-स्वर (पा ६, १, १८६)।

*) रच् प्रत्यय शीर्षादि क्तव्य निरु-स्वरय (पाउ २,

२८, पा ६, १, १९७)। एतच्च एषु इति च प्रत्ययमान
भिन्ने सती अव्यर्थत समाने भवत इत्येतदर्थं तु 'अजिरु'
इति पाठे तै २, ४, ७, २, काठ ११, ९, १। यमु सा (अ ४,
१, १७) इ-अ-र- (८- $\sqrt{\text{जु}}$) इत्येव म्युप तै व्यकल्पयत्
तद् निर्दिष्टास्वान्तरादीन्व्यवहाराविरोधाद् अप्रामाणिकम्।
यदसौ तत्रैव गमनशीलतया व्यावृत्त्याण् √अम् इत्य
स्माद् म्युदादयत् तत् माधु । वाच्यविमर्शितुं वैश्व इ ।

*) यदत्र यतोऽनावीय स्वरो न भवति भवति च
तिर-योजित स्वरित (पा ६, १, १८५)। तदेतद् अम्
अजिरु- इत्यनेव भूयो शापक स्यात् । कथमियुच्यते ।
मूलतश्च न्य-केऽस्मिन् शब्देऽभ्युपेयमाने (अजिरु
> अम्) तत्तथाऽप्यवकात् सत प्रत्ययोत्पत्ती सत्याम्
(अजिर्ये > अजर्) यतोऽनावीयस्वर-निमित्ताभावात् (पा
६, १, २०५) नैमित्तिकाऽभाव इत्यर्थान् । यदा 'भनाय'
(पा ६, १, २१३) इति यदुक्त तदन्वयमिति इ । अन्तेषां
यदन्ते सन्त्ययनामुदात्तानां तर्ता ततोऽपमस्येयवत्
(यम् उच्यते, कर्त्ता, चान्वय) ।

*) पृत् प्र (पाउ ४, १६७)। आभातर-सामान्य-ग-
न्यार्थं केचित् विभिनन्य √अम् इत्यतो निर्वचनम्
संकेतार्थं च तु १५१ १, २६। निरु-स्वर (पा ६, १, १९७)।

६, ५८, २; मै २, ७, १२; ४, १४;
१६१; काठ ३७, ११; शी ३,
१७, ६१; पै १२, ६, ३.

आ(पू→)पू^१-पू^२शौ
६, २७, ३; -पू^३पाम् १०,
१६५, ३.

आप्रा-प्रा(पू→)पू^३-
प्रा^१आप्रा-पू^३-पू^३मै १,
११, ९; काठ १४, १०.

आप्रा-विन्-वी १०,
१०२, ८.

आप्ति-पंजयः १, ८१, ३; ७,
३२, १७; कौ १, ४१४; २,
३५४; जै १, ४०, ६; ३, २९,
११; शी २०, ५६, ३; -जा १
१, ६३, ६; १०२, ३; १०;
११६, ३; १५; ७, ८३, २; ९,
६६, ८; पै ३६, २१; -जिम
१, १७९, ३; ४, २०, ३;
२४, ८; ४१, ८; ४२, ५; [५८,
१०; (९, ६२, ३)]; ५, ४१, ४;
६, २४, ६; ७५, २; ७, ९८,
४; ८, ४५, ७; ५३, ८; ९, ३२,
५; १०, १०२, १२; सि ३,
५, ८; तमा १७, ९८; २९,
३९; का १९, ११; ३१, २,
३; तै ४, ६, ११; ५, ३२,
२६; ७, ५, ९, २६; ६मै १,
११, ५; ७; ३, १६, ३१; ४, ३,

२; काठ १०, ५; १२, ७; १४,
५; ७; ८; २१, १२; २३, ३;
४०, ७; ४६, ११; कौ १, ६८१;
जै १, ७, ६१; शी ६, ९२,
२; ७, ८७, ११; १३, २ ४;
५; २०, ८७, ४१; पै ८, १३,
१०; १५, १०, २; -जिपु
१, ८१, १; १३०, ८; २,
३४, ३; ४, १७, ९; [५, ३५,
७; ८, ८४, ८]; ७, ८३, ६;
१०, १५६, १; तै ३, ५, ११, ५;
मै ४, १०, ३; १२, ४; काठ
१५, १२; कौ १, ४११; २,
३५२; ८७७; जै १, ४०, ३;
३, २९, ९; ४, ११, २;
शी २०, ५६, १; -जीन् १
६, ३५, २; शी २, १४, ६; पै २,
४, ३; १०, १, ६; -जि→जीम्
५मै २, १, ११; ३, ४, ३;
-जेः १४, ४१, ११; १०,
१०२, ५; -जी १, ५१, ३;
५२, १५, ११२, १०; १७६,
५; ३, ३२, ६; ५३, २४; ४,
१६, १९; ६, १९, ३; २०, १३;
८, १६, १४; ९, ९१, १; १७,
१३; २०; १०, ६१, १; ८; ६८,
२; ७५, ९; १०२, १; काठ ७,
१२; ३८, १२; कौ १, ५४३;
२, १५६; जै १, ५५, १२;

३, १५, ४; शी २०, १६, २;
१३७, ८६.

आजि-कृत्-कृत् ८,
४५, ७.

आजि-तुर-तुरम् ८, ५३,
६; सि ३, ५, ६.

आजि-पति-पति ८, ५४,
६; सि ३, ६, ६.

अजक-अजक-अज् ८.

अ-जग्यपाप्मन्-पमा शी ९, ७,
९; पै १६, ११३, ३.

अ-जमिवत्-वा १२मत् १, १,
१०, २; काठ १०, ६; १२, ५;
१३, ६.

अ-जमुपि-पी ८, ६७,
१५.

अजत्-अजन्, नी-अज् ८.

अजना-नाम् पै २, ४०, १.

अजय-या पै १५, ६, ५.

अ-जुर, रा-रा १, ५८, ४;
(४, ७, ९); १२७, ९; ६, २, ९, ५,
७; ८, ५; १६, ४५; ८, २३,
११; १०, ११५, ४; मा १८,
७४; का २०, ५, ७; तै १, ३,
१४, ३; ३, १, ११, ६; कौ
२, ७३५; -पति १, ५८, २;
१४४, ४; १४६, २; ३, ३, २;
५, ४, २; २३, १; ४, ४५, ७;
५, ७, ४; ४४, ३; ६, ४, ३;

*) स्वाये अण् (पा ५, ४, ३८)। प्रत्ययस्वरः। त्रिवी

टीप उदात्तानिष्ठितस्वरौणोदात्तम् (पा ६, १, १६१)।

*) सा प्रणयम्। प्र. पूर्वसर्वर्णता द. (श्रीपा १, ७४)

नाउ. रु. रागान्तरीयः पामि. द.

*) नाउ. म्युपपावीपदिक् द.। साम्ब. द.।

*) मलयै अण् प्र. (पु. पा ५, २, ६१) तन्स्वरथ। आछा-

इति मुग. भरति (पु. गृह्ये. च नाउ. काठ. च)।

*) मन्वर्षादौ विनिः (पु. पा ५, २, १२२)। प्रत्यय-स्वरः।

*) अधिचरो इण् प्र. (पावा ३, १, १०८ ददा

पाठ ४, १३१)। प्रत्यय-स्वरः।

*) सोनरादौ अण्-अण्। इण्-उपप्रत्यय.

(पा ६, २, १३९)।

*) उप. <अण्<अण्> अण्द नाउ. द.।

*) तम. 'पावी' (पा ६, २, १८) इति पूषप्रत्यय.।

*) तम. अण्द-अण्प्रत्यय. (पा ६, २, २) उप. पम. द.।

*) तम. नाउ. इ. स्वरः। उप. यद.।

*) 'गाम्' इत्यनेन समानाधिकरणमिति इदं प्रती-

मोक्षेणोद्धारः। वस्तुस्थितिः संदिग्धमिति द.।

*) अण् परचर्चस्वर्यदिति इत्येव द.। पु. शी १९,

२४, ८ दम 'अ-जुर' इति धृतं।

*) वम. 'नमो जुर' (पा ६, २, ११६) इत्यु-

पदापुदात्तम्। उप. <अण्>।

लि ५, ५, ८; मा ३, २३; ११, ३१; १२, १८; १३, ४३; १७, ५८; २६, ६; का ३, ३, २५; १२, ३, ४; १३, २, १; १४, ४, ६; १८, ५, ९; २८, ४, १; ५, १; तै १, ३, १४, ५; ५, ११, १; ४, १, ४; २, २; २, २; २, १०; २, ६, ३, ३; मै १, ५, ५; २, ३; ७, २, ७, ३; ९; १७; १०, ५; ३, २, ८; ९; ४, ११, १; काठ ४, १६; ७, २; १४; १६, ३; ९; १७; १८, ३; १९, ४; क ५, २; ६, ४; २८, ३; ३०, २; ३; यी २, १०५; ३, १, १५; जे २, २, ५; शी ६, २६, १; १३, २, २६; १६, २, ५; -लसक ७, १, ३; मा १७, ७६; का १८, १, १२; तै ४, ६, ५, ४; मै २, १०, ६; काठ १८, ४; ३५, १; ३९, १५; क २८, ४; यी २, ७२५; जे ३, ५९, १६; -लवा अ १०, १२, ७; शी १८, १, २५; -ला: क ४, ५५, २; -लाम् तै १, ४, १४, १; मै २, १३, १९; काठ ४०, ४; -लेग अ ६ [१६, ४५; ७, ५, ४]; ४८, ३; लि १, ४, ६; मा ११, २८; वा २२, ३, १; तै ४, १, ३, १; मै २, ७, २; काठ १६, ३; की २, ७३५; -लै: अ १, १८९, ४.
अ-जात, तां - नः तै १, ५, ८, ५; ७, ६, ५; २, १, ५, ४; मै १, ६, ४; ३, ६, ७; -ना: तै २, १, २, ३; ७, १, १, ३; शी ११, १०, ५; वै १६, ८५, ५; -वान् क ५, १५, २; मा १५, १; २; का १६, १, १; २; तै ४, ३, १२, १; मै २, ८, ७; ३, २, १०; काठ १७, ६; क २६, ५; शी ६, १३६, २; ७, १५, १३६, १; वै १, ६७, २.
अजान-पुत्र (ह) - सौ - क्षाया: लि ७, ७, २.
अजान-दायु - लु: अ ८, १२, १५; तै ४, ४, १२, ४; मै ३, १६, ४; काठ २२, १४; वै १५, २, ३; -नुम् अ ५, १४, १.
अ-जानि - नये शी ६, ६०, १.
अ-जामि - मय: अ ६, २५, ३; -मि अ ५, १९, ४, १०, १०, ९, १०; तै ६, १, १०, ५, ७, ४, २, ३; १०, २; मै ४, ६, ८; काठ ६, ५, ७; ३३, २; क ४, ४, ६; शी १८, १, १०; ११; -मिमि: अ १, १००, ११, -मिमि क १, १११, ३; १२४, ६; ४, ४, ५;
 ६, ४४, १७; ७, ८२, ६; मा १३, १३; वा १४, १, १३; तै १, २, १४, २; मै २, ७, १५; काठ १६, १५; क २५, ६; -मीन् अ १९, ८; १०, ६९, १२.
अ-जामि-स्व - स्वाय तै २, ६, ६, ४; १०, ४; ५, ५, ६, २; ७, २, ५, ५; काठ १०, ८; १२, ४; २१, ७.
अ-जायमान - नः मा ३१, १९; का ३५, २, २.
अजि - अन् द.
अ-जित, तां - उः लि ५, ५, ११; -लाम् वै १, १३, ४.
अ-जितमनस् - नलः काठ १०, १०.
अजिन, **अजिर**, **अजिराय**, **अजी-पाते** - अन् द.
अ-जीत, तां - ला शी १२, १, ११; -वा शी १, २७, ४; -ला: तै ५, ७, २, ४; काठ १३, १५; -लाम् तै ५, ७, २, ३.
अ-जीति - चये अ ९, ९६, ४; -उम् अ ९, ९७, २०; तै ५, ७, २, ३.
अ-जी(र्ण)-णां - नां तै ४, १, ११, ५; मै २, १३, १०; काठ ३९, १०.
अ-जीवन - नः शी १८, ३, १०.

*) विशिष्ट इह वाङ्मयः (८, १८, ५) पामे. ।

^b) 'अवधः' इति वाक्यः (३.२६.७) पठ्यते ।

*) तग. नमः-परः (पा ६.२.२) । उप. दद. ।

⁴) बग, । उप, टग, यद्, ।

*) तत्र. उच. "आश्वत्थुः" इति वच. दृ.। अथवा वच. पूरन्वत्. (ता. दृ. ३, १)। एतन्मीमंसिनि मंत्र-व्यतिः इति वच. एव गम्योक्त. दृ.। आश्वत्थु-त्वन्माह इत्येवमाह आश्वत्थुवच. अथवा इति इत्येवमो-पगम्यमिति चिह्न.।

१) वज्रः उरः आवा(→वा)+मन्त्र-लो निरुह-

भाष्यः (पा ५, ४, १३४) । 'ननो जल' (पा ६, २, ११६)
इत्यशेषमंशानाद् उत्तरपदानुशास्त्रं ह ।

*) पदविभागः सुस्व, च अष्टिद्वय- इत्यत्र इ.

^b) 'अविनः' इति सूत्रे. फले. । 'अविनः' इति शांभी. ८.१६ च ।

(१) 'अत्राणाम्' इति मूला. 'अ-त्राणाम्' इति च शाश्वत-
न्यायः शौ. (२. २१. ७) पाठे. ।

१) लग्न । उप. विन-मनम्-इति वय. दृ. ।

* तय. जम्भारः (च. ६, २, ३)। उर. $\sqrt{3}$ त्रि. त्रि.
छा. $\sqrt{3}$ गदा इति तय. प्रयु.

अ-जु-र- -रम् ८, १, २, शौ २०,
८, २

अ-जु-र- -रम् ८, १, २, शौ २०,
८, २, ६, २०, १, -रम् ८
१, ६, १, १४६, ४, २, १, १,
१, ३, ७, ४, ५३, १५, ७,
६९, १, ६, १७, १३, १०, ८८,
१३, शौ ५, १, ४, पै ६, २, ४,
-रम् ८, १३, २३, -र्या
८, २, ३९, ५ -र्या ८, २, ३,

५, ३, ७, ७, ४, ५१, २,
-र्या ८, १०, ६४, १०
अ-जु-र- -रम् ८, १, २, शौ २०,
८, २, ६, २०, १, -रम् ८
१, ६, १, १४६, ४, २, १, १,
१, ३, ७, ४, ५३, १५, ७,
६९, १, ६, १७, १३, १०, ८८,
१३, शौ ५, १, ४, पै ६, २, ४,
-रम् ८, १३, २३, -र्या
८, २, ३९, ५ -र्या ८, २, ३,

शौ ६, ४५, २, -रम् ८
१०, ३, ६
अ-जु-र- -रम् ८, १, २, शौ २०,
८, २, ६, २०, १, -रम् ८
१, ६, १, १४६, ४, २, १, १,
१, ३, ७, ४, ५३, १५, ७,
६९, १, ६, १७, १३, १०, ८८,
१३, शौ ५, १, ४, पै ६, २, ४,
-रम् ८, १३, २३, -र्या
८, २, ३९, ५ -र्या ८, २, ३,

१) वम 'नम्बुम्बाम्' (पा ६, २, १७२) इत्यन्तो-
दत्त । उप हलन्त भावे इ । एष तु अकारान्त-
माह । तदपि विमृश्य भवति । तदर्थं यद् ।

२) तत् । 'कृत्थोक' (पा ६, २, १६०) इत्यन्तस्वर ।
उप च <√जु>र इत्यत कयन्त यद् ।
यद्विह सा पयता प्र (जार्थे >जुर्व- इति कृत्वा) व्यु-
द्भाह, तदसन् । गुणश्च पयिवये (किञ्चिदपि) एव
<√जु>र इत्यस्याऽङ् परिणामस्य ध्रुतिप्रसिद्धिरिति
यावत् (तु न् १, १८२, ३ प्रत्य यन वा विकरणतयेव
ध्रुनयो भवन्ति) ।

३) एकमेव पद सर्वं निहत चेति पपा भवति ।
'आहशममाकषातेन क्रियासात्ताये' (पा २, १, ७२)
इत्यन्तर्गुणोक्तदिक्षा मपूर्वसकामिष्वत पातमिव
सा वधि । न त्वेव स यपि समावायवयोर 'अजु'
इत्यस्य 'यमु' इत्यस्य च स्वर्णपरिच्छिद्धिर्त्तुम्भा
सम्भवेत् । यस्मिन् कस्मिन्नापि लकार ईदृग-रूपाप्रसिद्धे ।
सर्वेषां योयानां तन्त्रेयाणां च छन्दोविषये बाहुल्यक-
दर्शनमप्राप्तत्वात् वा छण् अवधिव्यपि न सुवच भवति ।
तथाविषयनिष्ठाभावात् । तर्हि वा सा गतिरिति चेदु-
च्यते । अत्रेय कल्पना विचार्यता यथाऽऽदितम् 'पृष्ठाभि-
मजुर्वसमु' इत्येव सत प्रथमस्य पदस्य कालातरे
तथा प्रभावतो यनि-प्रकारक पाठ प्रचलित इति ।
एव हि सम्पत्प्रकारेणानुपपन्नस्य सजायते । यद्वि तु
निरूप्यते पृष्ठा इत्यारब्ध पाठो दीर्घवानुनायिक-
रान्य मादागमिदोषगाय इव गानि । अजुर्व इत्येतेन
विरोधजन्यं योगधामेन्यत्र तत्र दारागम्यो मुनय इव इ ।
अत्र गमर्त पदमिष्वारण्य च। ग-नद् √अजु-
इत्यस्य च √यम् इत्यस्य च योगमाह ।
नन्वेव भवेत् । ननु-दिक्षा 'अजु' इत्यारब्धो

वा 'अजुर्व' इत्यारब्धो वा पूर्वभाग स्यात् । उभय
यापि छन्दोदैपम्यमापतेत् । तन्निवारणार्थमवश्यं तैनापि
मन्त्रारम्भे 'पृष्ठाभि' इत्यारब्धक पाठोऽनुपपे ।
भूयन्पयन विमर्शविस्तरोऽन्यनानुसंधेय । AJP ३६, १
इत्यन BL इत्यनेनोक्तमनुसरन् NIV 'अजुर्व यमु' इत्यादित इव सत पाठस्य ह्यनमममुपैति । पू-
अस्मदभ्युपगतमेव, नातस्तन किमपि चोद्यमिव भवति ।
'यमु' इति प्रस्तावितम् उप √यम् इत्यस्य किं रूप
भवतीति नाल परिच्छेदमिति सुलभम् । तदपेक्षया
'अजु' इत्यस्य न्यायवतरत्वात् प्रसिद्धतरत्वात् ग्रहण
मुगमतरमिव भवेत् । अत्र्युपगते च तस्मिन्तदीयान्म
भ्यस्त्वस्य गकारस्य 'नीभि' इत्यस्मिन् परत मनि
प्वनिसाम्यप्रयोजितो लोपोऽपि सरो भवेदिति दिद् ।

४) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।

५) दीर्घ एव विशेष (पा ८, २, ७६) । अयद्
अ-जुर्व- इत्यत्र इ ।

६) एक वेद पद पदद्वय चेति सादृशते । प्रथमे कृपे
द्वैस्वरी दुर्गपदाऽऽपरे च पदविधेको दु शर इति भूयोवि
मर्शपेक्षेव भवति । 'उर्यै ध्रुवसुम्' इति ॥२२॥ तु
पगदु डि ।

७) 'अजुर्व' इत्येव मूलतः सो विचार इत्यद् ।
तथाप्येऽपि विमृश्यसंगम्यवेरहाद् विमर्शविशेषस्य
स्थान इ ।

८) प्राचां मतेन 'अजोपया' इत्यस्य एहि यानि
रूपस्य ह्यवधिव्यपि भवति (तु सा प्रत्य) । एष प्रत्य
यनि आह । अत्र उप प्रति विरायो भवति ।
√जु इत्यत कर्त्तव्यं इद् भवयुनाहो भाव इति । प्रथमे
कृपे तम नन्-स्वर (पा ६, २, २) इ । न तन्व एव-
कियो निगम इह निदर्शयितुमुच्यते । द्वितीये कृपे

श्री २०, ७१, १०.

अ-जोष्य- -यः ऋ १, ३८, ५.

अ-ज्ञात, ता- -जः सि ४, ५, १०; शी

१०, १, ८; पै १६, ३५, ८;

-तम् शी ६, १२, ७, ३; पै १, १०,

४; -गाः ऋ ४, २३, ७; ७, ३२,

२७; कौ २, ८०७; जै ४, ३०,

७; शी ८, ७, १८; २०, ७९, २१;

पै १६, १३, ७; -० ते शी १०, १,

२०; पै १६, ३६, १०; -तेषु

ऋ १०, २७, ४; [त- अञ्]

अज्ञात-केत- -ताः ऋ ५, ३, ११.

अज्ञात-वक्ष्म- -क्षमात् ऋ १०,

१६१, १; शी ३, ११, १; २०,

९६, ९; पै १, ६२, १.

अ-ज्ञान-

अज्ञान-तृप्ति- -वि ३, १०, ८.

अ-ज्ञास्- -ज्ञाः ऋ १०, ३९, ६.

अज्म, अज्मन्- } ✓अञ् द.

अज्यमान- }

अज्यमान- ✓अञ् द.

अज्यानि- -निम् तै ३, ३, ८, ३; ४,

७, २; ५, ७, २, ३; काठ १३,

१५; कौ ६, ५५, १; -जीः तै

५, ७, २, ५९.

अ-ज्येष्ट- -यः मै ४, ४, ५.

अ-ज्येष्ट- -ष्टाः ऋ ५, ५९, ६;

-ष्टामः ऋ ५, ६०, ५.

अञ्ज, अञ्ज- ✓अञ् द.

✓अञ्ज, अण°, अमि°, अण°, आ°,

उद्°, नि°, परा°, प्रति°, वि°, मण°

अम्ब- अघर°, अन्व°, अस्मन्°,

अस्मदि°, उर°, ऋतु°, घृत°,

दक्षिण°, दधि°, देव°, देवदि°,

नर°, भद्र°, मदि°, यदि°, विश्व°,

विषदि°, दिवनि°, सजा°, सप्रि°,

समि°, सु°.

अच्य- आ°

✓अञ्ज, अरुके ऋ १, १२४, ८;

५, १, ३; ८, २९, १; मै ४,

८, ५९; ऋ २, १०९८;

अनकि ऋ १, १५३, २; ईत २,

६, ५३; ६, १, ४, ३; ईमै ३, ९,

४; ६; १०, २; अनकि ऋ ४,

६, ३; १०, ६८, २; ईतै २, ६,

५, ३; ६, २, १०, ५; ३, ३,

२; ४, २; ३; ९, ३; ११, ३;

ईमै ३, ९, ३; ४, ५, २; ईघाठ

७, १५; १८, १७; २१, ८;

२६, ५; ३७, १६; ईरु ६,

५; ४१, ३; शी ५, २७, २;

२०, १६, २१; अञ्जते ऋ ९

१०२, ७; अम्बुते ऋ ९,

८६, ४३; कौ १, ५६४; २,

९६४; जै १, ५७, ११; ४, २०,

८; शी १८, ३, १८; अञ्जते

ऋ १, ९२, १; १५१, ८; ८,

७२, ९; ९, १०, ३; कौ २,

४७१; ११०५; जै ३, ३५, ६;

अम्बुन्ति ऋ १, ९५, ६; ३,

८, १; १४, ३; ५, ३, २; ४३,

७, ६, ११, ४; ९, १०६, २०;

मै ४, ९, ३; १३, १; १४, १५;

काठ १५, १२; पै ८, १४, ६;

अनलि पै १६, ३३, १०;

अम्बुते ऋ १०, १००, १०;

अञ्जे पै १, ११२, १; अनग्नि

शी ४, १४, ६; पै १, ६६, २;

अन्मः ऋ ९, ४५, ३; अन्कु

शी ५, २८, ३; अन्कु ऋ ८, १९,

१, सि ५, ७, १, २; मा ६, २;

२७, १२; ३७, ११; का ६, १,

२; २९, २, २; ३७, २, १; तै

१, ३, ५, १; ६, १; ६, ३, ३,

२; ४, २; मै १, २, १४; २, १२, ६;

इनादावेन नम्-वय. स्यात् । तथा सति 'नम्मुम्याम्' (पा

६, २, १७२) इत्युक्तोऽन्तस्वरोऽतोदित उच्यते. इ. । अथवा

मन्वर्थाऽष्टाश्रयस्यान्तम् 'जोष्य' इत्यपरम् उप. स्यात् ।

ततश्च प्रथमकन्ववरं गमामस्वरी सुमाधी स्यात्तम् ।

निर्दोशोऽभावोऽपि तद्वत् समानं बोधो भवेत् । द्वितीय-

कथे भावधर्मस्यवति तु. ऋ १, १२०, ११ ददा अ-जोष्यम्-

इत्यत्र उप. कर्तव्यं अमुष् प्र. इ. प्रथमकन्ववरं गमम् ।

*) तय. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । अत्र उप. ✓उप

>जोषि इत्यतः कृत्स्नकन्वर्त्तं भवेत् यदि वा जोष-इत्य-

त्त्वं तद्वत् इत्यप्यन्तं भवेत् । उभयपक्षाऽपि स्वरोऽन्व-

रूपत्वं (पा ६, २, १९०; १५०) । शोऽयं तदपवादः इ. ।

ददा नमोऽङ्गाङ्गानिर्देशकथे मति तद्वत् इत्याङ्ग-

प्रती. जोषेति-इत्येवमङ्गानिर्देशकथेने शोऽङ्गस्याङ्ग-

रूपत्वं प्राप्यभाषः इ. ।

*) तय. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) उप. वद ।

०) तय. नम्-स्वरः इ. । अथवा तय. एव । तयान्वे

ज्ञान-केत-इत्य् उप. वय. इ. । उभयपक्षाऽपि नम्-स्वरो

न विद्वन्त्येव ।

१) तय. नम्-स्वरः इ. । तेन च माधाराणः समा-

गिरः स्वरः (पा ६, १, २३३) ।

०) 'अज्ञानतो हृत्तम्' इति मुग. । ग च 'अज्ञानतः

हृत्तम्' इत्यस्य विद्यमानप्रमुनादौ 'अज्ञानतः अहृत्तम्'

इति वाग्विद्वः पदविभक्त्य इति विद्वदम् । तयिः प्रत्य-

स्य-स्वरस्य (तु. पावा ७, ४, ४४) ।

१) तय. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. ✓ज्ञा+

कर्तव्यं अयिः प्रत्यस्य (तु. पठ ४, २२५) ।

०) समास्वरी ननुदि. इ. । उप. <✓ग्या ।

०) तय. । उप. <✓ग्या+पय. । नम्-स्वराणां-

उज्जोत्तमः (पा ६, २, ११०) ।

१) वय. अन्व-स्वरः (पा ६, २, १२) । उप. वद ।

३, ९, ३, ४, ९, ३, १३, २१,
काठ ३, २, ३, १५, १३, २६,
३, ५, क २, ९, १०, २९, ५
४१, १, ३, पै २, ५९, १,
अञ्जन्त मै ३, १२, १९१, शौ
१८, ३, १०, अञ्जन्त मा २३, ८,
का २५, ३, ४, तै ७, ४, २०,
१, काठ ४४, ९, शौ ३, २२,
२, पै ३, १८, २, अञ्जिन्त ४
१०, १५६, ३, कौ २, ८७९, १,
अङ्कम् शौ ६, ६९, २, ९, १,
१९, पै १६, ३३, ९, अनक्तन
४ १०, ७६, १, अनज्जन्त ३,
१९, ५, आञ्जन्त मै १, ८, ४१,
अजीत मै ४, ८, ५१, अनज्जन्त
४ १०, ३१, ४
आनज्ज ४ १, १०२, १, ८
६३, १, मा ३३, २९, मा ३२,
२, १२, कौ १, ३५५, जै १, ३७,
४, आनजे ४ ८, ६३, १, कौ १,
३५५, जै १, ३७, ४, पै १, ५५,
१६, आनज्ज मा ८, ३०, का ९,
५, ३, ते ३, ३, १०, २, काठ १३,
९, अज्यते ४ ८, २०, ८, ५१, ९,
९, ३०, ३, ७६, २, १०, ११८,
३, रि ३, ३, ९, मा ३३, ८२,
का ३२, ६, १३, १, ३२, १२०,
५७९, ९५९, जै ३, ४७, ५
४, १९, १, २७, ५, अज्यते
४ ९, ६१, ९, अज्यते ४ ३,
४०, ६, ९, ७८, २, ८५, ५,
कौ १, १५५, जै १, २१, २,
शौ २०, ६६ [अन्त, अमि,]

आ°, उद्°, उप-आ°, नि°, वि°,
सम्°]

अक्, क्ता-त ४४, ३, १०, ६,
४, ६, ५, ६, ९, ९६, २२, तै
४, १, ४, २१, मै २, ७, ४, काठ
१६, ४, १, -कम् ४ २, ३, ४,
४, २७, ५, ९, ७४, ८, १०, १७७,
१, मा २, १६, २०, ३९, का २२,
४, ४, तै १, १, १३, १, मै ३, ११,
१, १६, २, काठ ३१, ११, ३८,
६, ४६, २, क १, १२, ४७,
११, शौ ७, १०३, १, पै १६,
५०, ३, -का ४ १, ६२, ८,
मै ३, ९, ६१, -कौ १, ३, ७, १,
६, ३, ५, ३, -कौ मा ६, ११, मा
६, २, ६, तै १, ३, ८, १, ६, ३, ७,
५, मै १, २, १५, काठ ३, ६, क
२ १३, [°क, अनमि°, अनुप°,
अमि°, आ°, इत°, घृत, नि°,
वि°, सम्°, स्वमि°]

अङ्क-त ४ १०, ३, ४, ८९,
१५, -कवे ४ १०, ४०, ५, -क
४ १, १४३, ३, २, ३०, १,
-तुमा ४ २, १०, ३, १९, ३,
-तुमि ४ १, ३४, ८, ३६,
१६, ४६, १४, ५०, २, ७, ५४,
५, ११२, २५, ३, १७, १, ३१,
१६, ४, ५३, १, ३, ५, ४८, ३,
८४, २, ६, ६९, ३, ९, ५०, ५,
१०, १४, ९, ३७, ९, मा ३४,
३०, ३०, १, का ३३, १,
२४, ३५, ४, २, तै २, ३,
१२, ३, कौ २, ५५९, ३

५, ७, १२, जै ३, ४४, ५,
शौ १३, २, १७, २२, १७,
१, १६, १८, १, ५५, २०, ४७,
१४, १९, पै १२, १, ६,
-कम् ४ १०, ८९, ११,
-कम् ४ ७, ६६, ११, १०, ५४,
३, १२, २, -कम् ४ ८, १३,
३१, कौ १, १२८, जै १,
१४, ४, -कम् ४ १, ६८, १
५, ५४, ४, ६, ४, ५, ३९, ३
६५, १, ७, ७९, २, ८, ५८
१०, १, २, १२, ७, मा ११,
४३, का १२, ४, ६, शौ
१८, १, ३५, -कौ ४ ७,
६, ३०, १३, ४, १०, ५, [५
३०, १३, ६, २४, ९] ६, ३, ३,
५, ३८, ४, ७, ११, ३, ३९, ३,
१०, १२, १, १४, लि ५, ७, १,
१, मा २८, १२, ३३, ४४,
का ३०, २, १, ३२, ४, १,
मै ४, १३, ८, १४, १५, काठ
१९, १३, -कौ ४ ६, ४९,
१०

अक्षन्त तै ६, १, ९, २, मै १, ८,
७, काठ ६, ८, १९, १०, १३,
२२, १०, २५, ५, ७, क ४, ७,
३०, ८, ३१, २, ३५, ४, ३९,
२, ५

अभ्यमान, ना-त ४ ९, ७,
२५, १०, २१, ९, -ना ४ १०,
३१, १०

अभ्यन्त शौ १९, ५३, २,

अभ्यन्त-अज् ४ १, ९२, ५,

*) 'अभ्यन्' इति बाह्य (१०, १, २) पाठे ।

*) निरायाधि विरोधनिग्रम् ।

*) किरण प्र सन्स्वरथ (गु पाठ १, ७१) ।

*) अक्षन्त रूपमा तत्प्रतिपक्ष्याणां सत्त्वा-
भूतानामित्येव तत्प्रत्यया विचारितेषां त्वेन प्रयोगो लप-
सम्पत् ।

*) आनयो निपाते (पा ६, १, १८६) वक्ष्यन्त ।

*) यदत्र सा शतरी रूपमाह तेन प्रतीयते यत्तस्य
हटी सत्त्वरूप यथैवेति । पण्डु यमि निपात एव
हरयने । कीदातरस्य यत्त सत्त्वरूपसद्भावोऽपि प्रमा-
न्यते । ॥ त्वत्र शतरीयोत्तरं भद्रमादर्शित्वेन
'अक्षन्' इति निपातितम् । तदेव रूपविरुद्धेन भूयो-
विमर्शयिष्ये ॥

*) वाच्य प्रत्ययस्य तत्प्रत्यय (पा ३, २, १२४)

मे ३, १३, ५, -कथाय काठ
 ४३, ७
 अञ्जयेति एतु^b - ताव तै ७,
 ३, १७, १, काठ ४३, ७
 आनजाम् - ना ऋ १, १०८, ४
 अद
 अदणार^c
 आदणार^c - न तै ५, ६, ५, ३
 अण
 अणु^d - अति^e
 अणु^d - अति^e
 अणु^d - अति^e
 १५, १, २६, १, कौ २, ६१६,
 जै ३, ५०, ४
 अणु^d - अति^e ऋ ९, १,

७, -अण्वीमि ऋ १, ३, ४, मा
 २०, ८७, का २२, ८, ८, कौ २,
 ४९६, जै ३, १८, १०, कौ २०,
 ८४, १, -अण्व ऋ ९, १४, ६,
 अणिम^f -
 अणिम तम् () मे ३, ९,
 ४, १०, ४
 अणिम, छ^g - छम् काठ २५,
 १, क ३८, ४, -अण्व तै २, ५,
 ५, २, काठ २५, १, क ३८, ४
 अणिम^h - नास काठ ६, ७,
 क ४, ६, -नाम् काठ २०, १०,
 क ३१, १२
 अणीयस्कⁱ - स्फम् शौ

१०, ८, २५
 अणु^j - णु काठ १२, १३,
 अणु^j - णु शौ ११, ९, १०, पै
 १६, ८३, १०
 अणु^j - णव मा १८, १२, का
 १२, ४, ४, तै ४, ७, ४, ३, मै २,
 ११, ४, काठ १८, ९, क २८, ९
 अणु^j - णु खि ५, २२, २, शौ
 शौ २०, १३६, २
 अणु^j - अण्व ऋ ९, १०, ५, ११,
 ३, कौ २, ४७३, जै ३, ३५, ८,
 -अण्वि क ९, ८९, ४७, १०७,
 ११, कौ २, १०४०, -अण्वे ऋ
 ९, १६, २

इह सविप्रयोदाहार्यो भवति । शेष नापुदि इ ।

*) स्वराङ्गणभावेऽपि नतिसद्भावलक्षणमाम्बादस्या
 शाखायामेतत्प्रकरक प्रति स्यादिति कृचाऽयमन
 विन्यास इ ।

b) वर्णतल्लक्षणसमास (पा २, १, ६६) । 'वर्णो
 वर्णेष्वनेते' (पा ६, २, ३) इति पर्युदासवचनाद् एत-
 शब्द उप सति पूरयत् न भवति । साधारण
 सामासिक स्वर एव न भवति (पा ६, १, २२३) ।

c) लिट कानच् चित्स्वरथ (पा ६, १, १६३) ।

d) औणादिक कर्तरि नारच् प्रत्यय (तु दु १, १४) ।

e) गोनापलेऽर्थे अणु प्रत्ययस्तत्स्वरथ (पा ४, १, ९२) ।

'आह्वार' इति शाखान्तरीय पाठ अह्वार
 इत्यत्र इ ।

f) उ प्रत्यय (पा १, ८) तत्स्वरेशान्तोदात्त
 इ । यणु एषा प्रभु आनुदात्तमाहु । तत्र प्रामाण्य
 चित्त भवति । सचम्, मारा १४, ७, २, ११ इत्यत्र
 तपोव्य हरयते । न तु तत्-कण्ठगतस्य स्वराङ्गणस्य
 कण्ठान्तरवत् प्रामाण्य भवतीत्यमहन् तत्प्रकरणेऽप्य
 बोधम् । यच्च अणु- इति द्विवि उपलभ्यते ततोऽप्ये-
 तदेव आप्ति भविनुमर्हति यथाऽन्तोदत्त एवात्र प्रमाण
 नानुदात्त इति । कयमित्युच्यते । यदा हि किञ्चिद् वि
 किञ्चि मावतिनुमियते तदा तस्य अन्त्यव्ययस्यैव
 अनुगमनचने रूप प्रयुज्यते । अतो न वि इत्यत्र किञ्चि
 इत्यत्र च गीरर कोऽपि विवेक वनुमिष स्यादिति
 भूयो विविचन्तु विवेक ।

g) ति इ । अणु- इत्यत्र शिवां ङीवि गति (पा

४, १, ४४) 'उदात्तयणो हल्पूर्वोत्' (पा ६, १, १७४)
 इत्यन्तोदात्तापत्ति स्याद् अत आनुदात्तत्वविद्वर्ष ङीव
 प्रत्ययो नित्स्वरथ (तु पा ४, १, ७३, ६, १, १९७) । वस्तुतो
 ऽन्तोदात्ताशब्देभ्य पितृ-पितृदुर्गन्धानुदात्तत्वमिदमे
 समानमकित्विकरौ इ । तदर्थं नित्-प्रत्यय एव वक्तव्य ।
 आनुदात्ताशब्देभ्यस्तु पितोऽपि प्रत्ययेनेष्टानाम स्याद्
 इति सुकरो विवेक ।

h) अनुस्वात्मकविशेष्यविशेषवाचक इ । स्वर नापुदि इ ।

i) प्रत्ययान्तर आचन्तोभयस्वरौपलब्धिदशाद् इन-
 निन्-हमनिच्प्रत्ययौ यय योग इ तु वैप २ ।

j) तसि प्रत्ययस् तत्स्वरथ (तु पावा ५, ४, ४४) ।

k) आप्तिसावयिक इष्टम् प्रत्ययो निन् स्वरथ (पा
 ५, ३, ५५, ६, १, १९७) ।

l) ईषसुन् (पा ५, ३, ५७) । स्वरो नपू इ ।

m) प्रकृत्यर्थवैशिष्ट्ये क प्रत्यय. (तु पा ५, ४, २८) ।

n) निवि इ ।

o) विशेष्यगर्भत्वेन प्रयोगान् वृथम् विन्यास इ ।

p) धान्यविशेषवाचकत्वात् वृथम् विन्यास । अत्र उ
 प्रत्ययस्तस्य नित्त्वमादिस्वरार्थम् (पा १, ९, ६, १,
 १९७) ।

q) एवस्यां कौन्ताया धृतौ शास्त्र भेदेन पाठे इ ।
 इदं प्राति = अणु- उताहो मिषार्थमपरमित्यस्य विमर्श
 विरोपाहंवार वृथम् विन्यास । आनुदात्तात् इद-
 मापि अणु इतिवद् विशेष्यविशेषवाचक स्यादित्यपि
 सम्भाव्येत ।

r) औणादिके वन् प्र (तु पा १, १५२) । नापु स्वर ।

आणि-णिः ऋ ५, ४३, ८; -णिम्
 ऋ १, ३५, ६; -णी ऋ ४, ८,
 ४३; -णीः लि ४, ८, ५; -णी
 ऋ १, ६३, ३.

अण्ड-आण्ड-आण्डाद्-अम् द.

अण्व-१, २ अण्वी-अण् द.

अत्, सम्

अत्-

अत्-तम् ऋ ६, ६१, ९.

अत्मान-तम् ऋ २, ३८, ३;

-ताः ऋ ६, ९, २.

अत्तम्-तम् ऋ ४, ४, ४, ८;

६०, ७; मा १३, १२; या १४,

१, १३; तै १, २, १४, २; मै २,

७, १५; काठ १६, १५; क २५,

६; -सह ऋ ३, ७, ३; -मा

१०, ८९, ५; तै २, २, १२,

३; -माणि ऋ २, ४, ७; -सै ऋ

१, १६१, ३; -मैषु ऋ १, ५८,

३; ४; ४, ७, १०.

अत्तम्-सीनाम् ऋ ८,
 ३, १३; सौ २०, ५०, १.

अत्तम्

अत्तम्

अत्तम्, रय, रया-रयः ऋ

२, १९, ४; -रया ऋ १, ६३, ६.

अत्तम्

अत्तम्-ययः सौ ९, ७, ६; वै

१६, ११६, १; -ययेत ५, २, २,

४; मै १, ५, ७; काठ ७, ५; १९,

१२; क ५, ४; ३१, २; -यिः ऋ

१, ७३, १; १२८, ४; २, २, ८;

३, २, २; ४, १, २०; ४०, ५;

५, १, ८; ९; ३, ५; ४, ५; १८,

१; ६, २, ७; ४, २; ७, ८, ४;

९, ३; ४२, ४; ८, [१९, ८;

(८४, १)]; १०३, १२; १०,

९१, २; मा १०, २४; १२,

१४; ३४; ३३, १६; का ११,

७, ४; १३, १, १५; ३, ५, ३२,

१, १६; ति १, ६, १२, २८; ८;
 १५, २; २, ५, १२, ४; ४, २,
 १; ७; ३, २; मै २, ६, १२;
 ७, १०; ४, ११, १; १२, २८; १४,
 १५; काठ २, १५; ८, १६८;
 १५, ८; १६, ८; १०; ३४,
 १४९; क २५, १; सौ १, ८५१;
 ३७२; जै १, ५१; ३९, ३; सौ ७,
 २२, १; ७७, ९१; ९, ७, ४; ८, ७;
 १०, ६, ४; १५, १०, १; ११, १;
 १२, २; १३, १; ३; ५; ७; ९; ११;
 वै १६, ४२, ४; ११२, १०; ११३,
 १०; -यिम् ऋ १, ४४, ४; ४८,
 ६; [१२७, ८; ८, २३, २५];
 [१८६, ३; ८, (१६, ८) ८४, १];
 २, ४, १; ३, ८; २६, २; ४, २, ७;
 ५, ८, २; ६, ७, १; १५, १; ४;
 ६; १६, ४२; ७, ३, ५; ८, ४४,
 १; ७४, १; १०३, १०; १०, १, ५;
 ९२, १; १२२, १; १२४, ३;

०) इण् प्रत्ययम् तत्स्वरस्य (पाठा ३, १०८)।

०) अण्व-इत्यत्रले टि. व्युत्पत्तिधरमो विन्यो-

डुगंधेयः।

०) शान्तापदस्य निघण्टे (पा ६, १, १८६) धातुस्वरः

पूर्वाक्षरः।

०) शान्तजन्तयमात्रे विशेष्यविशिष्टं सौवरं नापु. द.।

०) अमर्षः प्रत्ययः (पाठ ३, ११७; मोड २, १, १७३)।

यिस्वरः (पा ६, १, १६३)। यणु (घट ३, १०)

अम्-प्रत्ययमाह तल्लोऽप्येवमेव द.। स्वरविरोधापत्तेरिति

यावत्। प्रत्यये धातुपदधाम् तदन्तश्चाऽन्तोदात्तत्वरस्य

लक्षणमित्यप्यहोऽहोऽहो द.।

०) गीतादिनाम् शिष्योऽपि प्रत्ययस्वरस्य (पा

४, १, ४१)। अमर्ष-इति स्वन्तप्रत्यय (अमर्ष-प्रत्य-

यान्तम्) पुं. प्राति. इतिवमपि मर्षं मर्षति (पु. १५५.

प्रत्य. वैदु. ORN.)।

०) नापा. वयद्वन्तः। तलो आधर्म्योः

हन्तजन्तो वय् प्रत्ययः द.। वयद्वन्तो

(पा ६, ४, ४८) प्रत्ययार्थं पूर्व स्वरः (पा ६, १, १६३)।

ददा 'मर्षप्रतिरिक्तम्' (पाठा ३, १, ११) इत्य-

माधर्म्योः इत्यन्तजन्तोः (पा ६, ४, ५५) इत्यत्र

लघुत्वेन आधर्म्येति प्रत्ययः द.। इह तावद् अतो

लोपे प्रत्ययस्वरः। यणु १५५. ८५५. अतसाप् इत्येव

लुप्तान्याकारतया निर्देशमन्वयेतां तद् आधर्म्यानु-

विषयप्रवेशान् प्राकराद्यं प्राहृतदशायांमप-

लघुणमिव स्यात्। केचिद् अतस्मिन् इत्यस्य

तदितद्वर्यादपि व्याख्यास्यातवो भेषुः (पु.

ORN. १५५. ८५५.) एवमपि तादित आधर्म्यप्रत्यये

प्रतिनिधित्वं पुंस्त्वस्य गुणमो निपादनप्रकारः स्वरमेवित्यहं।

अथापि मा. अमर्षः (उपगन्तः) नामाध्वः

(प्रत्ययः) इत्येवमनुपदान आगमादुदात्तार्थं चादाय

प्रत्ययादिस्वरतया मीवरी स्थिति ममादानः

प्रोक्ष्यते।

०) अतस्मिन् इत्यत्र टि. द.।

०) ननु-पूर्वो वय. इति लोभ्यादरो वादः। नामो

३दे चरितार्थविमुक्तम्। म्यरातुपरमेः। तपान्ते

हन्तोदात्तेन आधर्म्यं (पा ६, २, १७३)। वयः अम्

इत्यन्माह इतिव प्रत्ययः (सा ४, ५; पाठ ४, २; पा ६, १,

१८७)। तेन चाऽगन्तव्यम् कानुनां च प्राति. इत्यत्र न

मा ३, १, ७, २४, १२, ३०,
 ३३, ८, का ३, १, १, ७, १०, १,
 १३, ३, १, ३२, १, ८, तै १,
 ४, १३, १, ३, ५, ११, ५, ४,
 २, ३, १, मै १, ३, १५, २,
 ७, १०, ३, ७, ९, ४, १०,
 ३, काठ ४, ५, ७, १२, १५,
 १२, १६, १०, ३९, १४, क
 ३, ५, ६, २, कौ १, ५, ६७,
 ८७, ११०, २, ४९०, ५९४,
 ९१४, जै १, १, ५, ७, ५, ९, ७,
 १२, ४, ३, ३८, ४, ४८, १०,
 ४, १५, ७, -धीगम् तै ५, ५०, ३,
 * शौ ९, ६, ३, १०, ८, ११, ५,
 पै १६, १११, ३, ११५, ४, ११६,
 ९, -धीगम् तै ५, २, २, ३, १,
 मै ४, ८, १, क ३१, २, १, शौ ९,
 ७, १३, पै १६, ११३, ६, -ये
 ४८, ७४, ७, -ये मा ५, १,
 का ५, १, १, तै १, २, १०, १,
 ६, २, १, २, मै १, २, ६, ७,
 ९, काठ २, ८, २४, ८, ३०, १,
 क २, २, ३८, १, ४६, ४, शौ
 ९, ८, १-६, पै १६, ११३, ७-
 ९, -धी शौ ९, ८, ८ [यि-

नीप, प्रिय, मित्र, मेघ, मेघ]
 आतिथ्य- ध्यम् ४ १,
 ७६, ३, ४, ४, १०, ५, २८, २, मा
 ५, १, का ५, १, १, तै १, २,
 १०, १, १३, १४, ४, २, २, ५, ५,
 ५, २, २, ४, ६, २, १, १, २,
 ४, ७, ७, ५, १५, १, तै १, २,
 ६८, ९, ८, ३, ७, ९, ८, ८,
 २, ९, १, ४, ११, ५, १, काठ २,
 ८८, ६, ११, २१, ८, १०, २४,
 ८, ८, क २, २, ३८, १, १, पै
 ९, १२, ३, -ध्यम् तै ६, २,
 १, २, ४, मै ३, ७, ९, -धगम् मै
 ३, ९, १, -ध्ये क ४, ३३, ७,
 काठ ३४, १४

आनिष्ठ-रूप- वम्
 मा १९, १४, का २१, २, ३
 अतिथि-वृ- वम् ४ १, १३,
 १०, ११२, १४, ४, २६, ३,
 ६, १८, १३, ८, ५३, २, १०,
 ४८, ८, लि ३, ५, २, शौ २०,
 २१, १०, -वम् ४ १, ५३,
 ८, २, १४, ७, ६, ७, २२, शौ
 २०, २१, ८, -वाय ४ १,
 ५१, ६, १३०, ७, ६, २६,

३, ७, १९, ८, शौ २०, ३५, ८
 आतिथ्य- न्वे ४ ८,
 ६८, १६, १७
 आतिथि-वृ- ति मै ४, ८,
 १, काठ ३०, १, ४४, ४, १,
 शौ ९, ६, ३, ७, १, ११, ५, पै
 १६, १११, ३, ११२, ५, ११६, ९
 अतिथि(न-)- नी ४
 १०, ६८, ३, शौ २०, १६, ३
 अक- एक ४ ८, ४१, ७,
 -कम् ४ १, ९५, ७, १२३, ३,
 ४, १६, १३, १८, ५, ५, ७४,
 ५ [६, २९, ३, १०, १२३,
 ७, ९, ६९, ४, १०, ४९, ३,
 ९५, ८, ९९, ९, १, १२, ७२३,
 ११२३, ११९७, जै ३, ५९,
 १४, पै ८, १४, ७, १५, १२, ५
 -कम् ४ ५, ५५, ६, -क
 ४ ९, १०१, १४, १०७, १३,
 कौ २, ११८, ७३७, जै ३, १२,
 ५, ४, २६, २, -कै क २,
 ३५, १४, ६, ३३, ३
 अलम्- अलम्- यद
 अल- अल क १, ५६, १, ५८,
 २, ६५, ३, १४९, ३, १९०, ५,

*) 'अतिथि' इति बाह्वच (८, १२, १२) पाठे ।

b) तादर्थ्ये ष्व प्रत्यय उक्त (तु पा ५, ४, २६) ।

प्रत्ययस्वर ।

*) यत्न सामान्य समामस्वर (पा ६, १, २२३) ।

d) तु पुन-व-मुव-व, दुग-व-व । एतानि सारूप्याणि
 प्राति ष्व स्वरवर्त्तन्ति भेद उपगदधितुमर्ह स्थाव ।
 नतु निधिव- इतीह उप स्थान् नम्-वग च स्वर
 (पा ६, २, १७२) इति चेत् । तिथि- इति प्राति
 हि वेदागोवरमिव भवति । पुनर्गु तस्य समासभावः ।
 एतच्च व- इति प्राति मूलत्वं / गम् इत्यनो वा / गा
 इत्यनो वा गो इत्यनो वेति च गर्भं विधुरयः ।

*) अत्ययस्य अन्त्यप्रत्ययस्वरश्च (पा ४, १, ९२) ।

*) तस्य 'अन्त्य' (पा ६, २, १८) इति पृथग्वचः ।

*) अतिथि- इत्यनेन गमनार्थं प्राति प्रत्ययमादे
 भेद इति गा (तु ३११) । अतिथि- इत्यनो मन्त्ये

प्रत्यय इत्यपरो वाद (तु ORN, १११) । पूर्ववत्
 औगादिक इयिनिच प्रत्ययान् विस्त्वरथः । उतारे
 तु अत्ययीय इति प्र तादितम् तस्वरश्चेति विवेकः ।
 त्रिषु हीप् तस्य च विस्त्वात् निधाति स्वरस्तदवस्थ
 इति दिक् ।

*) 'हण्मी' (पाठ ३, ४३) इति कन् प्रत्ययो
 विस्त्वरथः (पा ६, १, १९७) ।

*) 'गुह्योत्तम न प्रकाशते' (कउ ३, १२) इति
 रावेत्तत्तामाद् आम्भ- इत्यय आ अम्भ- इत्येव विभाग
 कर्त्तव्य इतीवाभिस्पाय सनिजन्त वृद्धन्तोऽय विमर्शितो
 निनीयते । भूयार्थे तद्-विषयको विस्तर आम्भ
 इत्यय लम्भ इत्यय च टिः ।

*) इत्यग्न्य कर्त्तव्य औगादिके यद् प्र । अयथा अन्
 इत्ययम्भ विस्त्वात्तादितो यद् प्र । उभयप्राप्ति 'वतो-
 ज्ञाव' (पा ६, १, २१३) इत्यादितादौऽप्यभिचरितो भवति ।

२, ४, ४, ३, २, ७, ३८, १,
५, ३०, १४, ६, २, ८, ४, ५,
७, २४, ५ [८, (४९, ५), ५०,
५], ९, ३२, ३, ४३, १, ५ ६६,
२०, [७६, १, ७७, ५], ८०, ३,
८१, २, ८२, २, ८५, ५, ८५,
[३(५०, १०)], २६, ४४, ९३,
१, ६६, १५, २०, ९७, १८,
४५ १०, ६, २, ७६, २, ९६,
१०, १४४, १, लि ३, २, ५, मा
२२, १९, ३३, ७५, का २४,
६, १ ३२, ६, ६, तै ७, १,
१०, १, मै ३, १२, ४, ४, १४,
१५, गाठ ४१, ३, वि १, १,
५३८, ५५८, २ १२०, ५७८,
६६८, ७६८ ९६५, ११२४,
वि १, ५५, ६, ५७, ५ ३, ४७,
४, ५५, ९, ४, १०, १०, २७,
५, सी २०, ३१, ५, -तयम् ४
१, ५३, १, ६४, ६, [१०९, २,
१३५, ५] १३०, ६, ३, १, ३,
१२, १, ५, २५, ६, ४४, ३,
७, ३, ५ ९, ६, ५, ८५, ७,
मा १२, ४७, का १३, ४, ३,

तै ३, १, ११, ७, ४, २, ४, २,
मै २, ७, ११, ४, ११, १, काठ
२, १५, २६, ११, क २५, २,
कौ १, ३७७, जै १, ३९, ८,
-त्यम् ४ १, १८०, २, -त्या
४ ४, २, ३, -त्या क १,
१६३, १०, १७७, २, १८१, २,
३, ५६, २, ५, ३१, ९, ५९, ३,
६, ४४, १९, ९, १३, ६ ८७, ५,
मा २९, २१, का ३१, ३, १०,
तै ४, ६, ७, ४, काठ ४६, ३,
सौ २, ५४१, जै ३, ४२, ८,
-तयम् क १, १२६, ४, २,
३४, ३, ३, ३२, ६, ३४, ९,
सी २०, ११, ९, -त्या
४ ३, ७, ९, -त्यास क ७,
५६, १६, ९, ४६, १, ९७, २०,
तै ४, ३, १३, ७, मै ४, १०, ५,
काठ २१, १३, -त्यम् ४ २,
३४, १३, -त्यम् ४ ६,
३२, ५

आति- -त्यम् ४ १०, ९५, १,
-ति मा २४, ३४, का २६, ७,
४, मै ३, १४, १५

आति- -ती तै ५, ५, १३, १,
काठ ४७, ३

१. अत- ✓ अत

२. अत- < ३४ < इदम् - यत्

३. अत- < ३४

१. अ-तण्डाल- -त्यम् वै १५,
१८, १

अत- ✓ अत

१. अ-तथा- -त्या क १, ८२, १, सौ
१, ४१६, जै १, ४०, ८

१. अ-तन्म- -न्म ४ १, ७२, ७, ७,
१०, ५, ८, ६०, १५, कौ १,
४६, जै १, ५, २, ईश ११,
६, २४, १३, २, २८, ४२,
वै १६, २३, ४६, -इन्म वै ९,
१२, ९, १०, २, ९, -न्म ४ ८,
२, १८, कौ २, ७१, जै ३, ७, ९,
सौ २०, १८, २, -न्म ४ १,
९५, २, ४, ५, १२, तै १, २, १४,
५, मै ४, ११, ५, काठ ६, ११,
वै ८, १४, २

१. अ-तपस्विन्- -स्वी काठ ३४, ९

अ-तप्त- -स सौ ९, ५, ६, वै १६,
१७, ५

*) इन् प्रत्यय (पावा ३, ३, १०८, यद्वा पाठ ४,
१११)। तत्स्वर ।

*) 'हृदिकात्' (पाग ४, १, ४५) इति ङीष् ।
तत्स्वर । छात्राभेदेन पठि ३ (इ पाठ) ।

*) अद्वा इत्यत्र अद्वाति इत्यत्र चाऽऽधवववनेन
प्रस्तावित शब्दस्वरूपम् अद्वा इत्यत्र टि. भूलस्वरूपत
परिच्छेदम् ।

*) अद्मन्- इत्यत्र अद्मन्- इत्यत्र चाऽऽधवववनेन
स्वरूपमानम् । एव टि स्वरूपत परिच्छेदम् ।

*) कयादि उा ✓ तण्ड-प्राकृ प्र स्मार (पाठ
१, ११६, मोड २, ३, १०० उड) । अथवाऽऽधमस्त
प्रति. स्थाद् ✓ अद् इत्यस्मात् । तद् निवृत्तम् ।

*) तुवा > ✓ तपा नभा भवति किन्तु । तत
हृ-तो पुन भिन्नि कथा- इति प्रति भवति । तस्य तव
नम्-रूपे नम्-स्वर (पा ६, २, २) इतीवाऽनुसरमान
मा प्दापेक्षे । अर्थात् नम्-रूपे एवाऽभिप्रायो भवति । वैतु

सावे छा उति यत् तया < ✓ तद् + लुए मयु इत्येव
क्रीति व्यावृत्त इत्युक्त भवति । अस्मिन् कल्पे माह-
योगेऽऽगमाऽभाषय 'त्रिहृदिक' (पा ८, १, २८) इति
निषातयम् ।

*) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप < ✓ तन्म
यद् । द्विषत्त-न्म इत्य् अन्वये किञ्चिद् ।

*) सन् नापुटि इ । अनाप्रायवचनदेव तत्पमानस्या-
ऽपि तापाऽमावाभिषाऽऽस्तोऽभिप्रेता स्यात् । परि कप्र
पार्थक्यवचन 'अन' इति पदम्यन्तोऽनित्यम् ।
व त्वय्यमाना सन् पाठविकृतिः शङ्कमान 'परि चेद्
अनप्या' इत्येव परि ✓ तरेर लुभि रूपं वणि । तत्र 'अतता'
इति दीर्घाऽऽधववपाठ प्रदर्शयन् भिन्निदृ मूले साध्य-
मपि श्रौतक मनेन (इ पाठ्य वणि) । 'तात् चरोरप्य-
तात् सन्नुत्तमम् अथ' इत्यत्र चमत्काराऽऽधिव्यव
तु ममाप्यनानावाद् यन् एव सार्धं यन् मीनिधो
धुति म्यदिनि मत भवति ।

अतस्तत्तु- नू ४९, ८३, १, कौ १, ५६५, २, २५, जै १, ५७, १५, ३, २०, ९	८, ४ ^३ अतन्वीयस्- न्यान्तै २, २, १२, ५ अतन्वीयस्- न्यान्तै ५, ३३, १, ७, १००, ५, मै ४, १०, १, काठ ६, १०, सौ २, १७६, जै ४, २३, ६	अतमाद्य- अत यद अतस्कर- नम सौ १२, १ ४७ अति ४ १, १३५, ६ १४१, १३ १४३, ३ २, ८, १ ३, १४, १०, ७ ^३ , ६, १०, ५ ^३ [१६, ० ^३ (४५, २०)] १८, ७ ^३ , ७, ३३, ^३ ८२, १ ^३ ८१, ३३ ^३ , २, ३४ ^३ ,
अ तप्यमान- नो- ने ४ १, १८५, ४	अ-तस्(→) ५४ (एतद्- यद अतस्, स्त्री, १/अतस, अतसि,	
? अ-तमत्- -मत् १ २०, ६ १०		
अतमान- अत यद		
अ-तमेह- ह मा १, २३ ^३ का १,		

- १) बम पूषप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद ।
२) तम नन् स्वर (पा ६, २, २) । उप <√तप् यद ।
३) सदिग्ध पा । उप <√तप् यद ।
४) सस्व एष्टि ३ । उप √तप्+एष्टि प्र उम (पा ३, १, १) ।
५) उप <√तु यद । शेष नात् ।
६) बम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद ।
७) 'यथा मूरो मिहम् अति यथा स्यात्तथा निस्तनुयात् तथा वयमपि विज्ञान् अति यथा स्यात्तथा निस्तनुयाम्' इति मन्त्रस्वरस्ये कप्र ३ । यद्वा 'यथा सूर अति (तपाम्) मिह निस्तनुयत्तथा वयमपि विज्ञान् अति (तपाम्) निस्तनुयाम्' इत्यथ अन्य मिथे ३ । एव चान्वये सुलभे सत्यर्थाच्चम् अतिनिष्ठित्यु इति सुप मृणवपलक्षणस्वरायामाप्रहोऽप्रशान्त ३ (पु GVI VII) एव निम्/तम् > निष्ठित्युद इति यद ।

- ८) यनु GVI पूर्वाण्यनेन गतिदेन योगमंस्कृत् तन्मन्धमिव भवति । अतिविराजनाऽऽत्मिकया पिण्डी-भूतया क्रिययाऽमे कर्तृता सन्धये सभक्त्यपि स्त्रिः कर्माभिभूतिना तयाऽऽत्मिकया क्रियया सन्धयस्याऽय-भाष्यमानस्यान् तदशेनाऽत्मिकमगमात्रं तन्मन्धस्व स्फुत्वाच्च । अत एव योग इत्येव साधो भवति । तेन कर्तृकर्मणोर् उत्पन्नकर्मणोर् यथायथ सुमाधवान् ।
९) 'अति अभिमन्त्रि' इति सुप्रसूने योग इति मा । तथा अभेदाऽभेदोभेदोपि पृथगन्वयमीनव्यान् तथाच एव न धुतिस्वरस्यवर्तते । यत्नाऽभावोऽभेदमगन्-रत्वे आपन्नो भवदियुक्तचरम् ।

- १०) विप्रगर्षिषदपानिकमार्गकम् रयर्द अनक्रियाया न मन्दिदाराशक्रियाया कर्मभावो विप्रसिद्धो भवति । अने नन्वपमार्गकक्रियाभिप्रायोऽन चरिताप्येवु शर्गतः ।

- ११) अत्रोत्तराऽऽस्यातेनोपसर्गताया योग यत् सा अन्ये चाहुस्तत्र । तथाच गतिद्वये प्रथमगतिनिघातेन भाग्यम् । लक्षणेन लक्षणाविविधाया भाग्यमिति कृत्योक्तलक्षण्य भाविष्कोऽपरादोऽन्यनुज्ञेय इति चत् । सत्य, गत्यन्तराऽभावे यथोक्तं तथैव कर्तव्यम् । इह त्वद्वयस्याऽपरस्य सुखभवाद्यप्यस्त्यादृश प्रयास स्यात् । कोऽस्तावरोऽन्वय इति चेद्, उच्यते । अतिद अत्र कप्र । 'मातृवाणा जनिम' (=जनिमानि) अति अतिक्रम्य यथा स्यात् तथा (किवि) इन्द्रो मन्मनाऽम यैन च नृत्ता (अन्यत्र देवाना जनिमस् इत्यर्थे) प्रमत्तं प्रसूतो बभूव' इत्याकार-केऽन्वयेऽत्मिकमगन्तकम रमतिरिच्योऽन्यत्र प्रमत्ताऽऽत्मकस्याप्यर्थस्य मद्भावं विशेष ३ ।

- १२) 'अति वनुयुति' इत्येव गतित्वमुप सा च व च (वेतु एव प्रमु) ।

- १३) यदन सा तमनुमत्तारश्च प्रायोऽथावाच 'अति दामत्' इत्युपमया क्रियामाहुस्तत्र । ग्रायोगरामस्य दानस्तुतायेन च ह्य-यते यथाऽन्वकर्तुं दानमानामति-क्रम्य तद्वर्तुं दान प्रवर्तन इति । 'अन्वात्' इति कर्म पदमतिक्रमणक्रियाया विषयतामापनुमर्हति न त्वतिदान क्रियाया । आसक्तो ह्यन्वान् मकलान् दातुमतिक्रम्य ततोऽन्वेभ्यो दानपात्रेभ्य एव ददाति । अथवा विप्रया सत्य प्यत्रातिदनस्य प्राप्तिक्रमे तस्य सामान्याभुतेष तद्व यवभूताया अतिक्रमण क्रियाया कर्मपदस्य विस्पष्टभूतं पूर्वापदीभावकसाद् योषोभूतदतिप्रमत्तायान् कर्मप्रवच नायतया प्रयोगोऽनर्द मुख्य एवातिक्रमणार्थं माधोय-निधि प्रतिभाति ।

- १४) 'विप्रका' इति द्वितीय-पादस्य पदम् 'एतानि' इत्यनेन प्रथमापादस्थेन पदेन सामानाधिकरन्धेन निनीषु मा अति=अतिशयिन इत्यत्र व्याचष्टे । तदपिच मवति । अनेम् तन्मज्जानीथानापरप्रेषं च सन्दानां यथाय विशेषणतया प्रयोगोऽनर्दवार । यदपि GVI 'अतिशय' इति योगमात्र नदप्यनलक्षण मवति । यद्वाय निश्

४, २, १, १०, १, मा १०,
१७, का ११, ६, १, त १,
८, ११, १, १४, २, २, २,
९, २६, १०, २, ४, १२, ४^७,
५^७, ७^७, ५, ४, ४^७, १२, २^७,
४, २, ११, १^७, ७, १५, ५^७,
१०, ३^७, ७^७, ३, ६, १^७, १७,
२, ७, ४, ५, मै १, ८, ६^७,
२, ५, १^७, ६, ११, ३,
१, ७, ५, १, ४, ४, ५, ६,
८^७, १२, ४^७, १३, ८, कठ
१०, १०, १२, ५ १५, ७,

४, २, १, १०, १, मा १०,
१७, का ११, ६, १, त १,
८, ११, १, १४, २, २, २,
९, २६, १०, २, ४, १२, ४^७,
५^७, ७^७, ५, ४, ४^७, १२, २^७,
४, २, ११, १^७, ७, १५, ५^७,
१०, ३^७, ७^७, ३, ६, १^७, १७,
२, ७, ४, ५, मै १, ८, ६^७,
२, ५, १^७, ६, ११, ३,
१, ७, ५, १, ४, ४, ५, ६,
८^७, १२, ४^७, १३, ८, कठ
१०, १०, १२, ५ १५, ७,

१०, ३^७, ७^७, ३, ६, १^७, १७,
२, ७, ४, ५, मै १, ८, ६^७,
२, ५, १^७, ६, ११, ३,
१, ७, ५, १, ४, ४, ५, ६,
८^७, १२, ४^७, १३, ८, कठ
१०, १०, १२, ५ १५, ७,

निपाताभावे (पा ८, १, ६६) 'तिष्ठि चोदात्तवति' (पा ८, १, ७१) इति गतिव्ये सत्यं अनिना निहतेन हि भाष्यम् । तर्हि गाडन गतिरिति चेत् । उक्तपूर्वति । हासाविति । विद्वाः (=विद्वानि) अति (=अतिरायितो यथा स्यात् तथा) इत्येवमेतद् अवन्तरावप्य सन् क्विप् भवेदिति । इन्द्रस्य विधातिमायित्वभावे मन्त्रस्य स्वार्स्यात् तस्य च प्रसारान्तरेण तु न धन्वाद् गतीयितुमिष्टस्याऽनेद् गतीयत्वात् विरहस्य गत्यन्तराऽभाव इति यावत् ।

*) 'अति दातानि' इत्युपसर्गभावमपरे वदन्ति । तथाच मयोनामतिदाशनकर्मताऽऽप्येन । न चेनाऽऽपति- गति वाच्यम् । अन्यथा कान् । तथाहि मयवान इह दाशन-कर्तृता न तु दाशन-मप्रदानतया ध्राव्यन्ते । किन्तु इत्यु-यते । तत् एतदेवाऽऽगच्छति यदन सर्वपा- मिन्द्रमिहाना दातुणामपेक्ष्येन्द्रस्य दान गरीय इत्ये- नदर्शय विवक्षितत्वात् तेषां सर्वपामिन्द्रमिहाना दातु- णामतिक्रमणकियाया एव न तु पराभिनाऽतिदाशन- कियाया कर्मता म्यादिति । तेन चाऽप्रे प्राधान्येन निर्देशस्याऽपेक्षितत्वाद् गति वनोपमर्जनीभावो नाऽऽद- गाव इति तत्त्वम् ।

*) सा वर्षाद्वयेन व्याचक्षाण प्रथमे वर्गकेऽति गतिमाह । तत्र । तथाच हि गतेर्गती निपातोऽभिवि- ष्यत् (पा ८, १, ७०) । अपर च । प्रवर्धन नामाऽऽमि- नः क्रिया भवति । तद्वर्धुं ध्रुतिगोचरकर्मभूतपदार्थ- न्नाऽऽनिश्चय-कर्तुं य समानचेऽऽयुक्तदार्ष्टान्तरजात- स्यादनिवर्धनक्रियाया कर्मभावस्याऽनभिप्रेतत्वाद् उप- गम्यनेनाऽऽर्मकाऽऽस्म्यतस्य मर्मकस्य स्याद् दातृणि वक्तुममुत्तमम् । अतोऽने कप्र अन्ये तस्यापेन न कर्मभूतपदार्थं गतिगदीनाम्य क्विप् वाक्येऽन्वयो । अनया दिशोऽपि अप्यत्र गतिवपुषा नुपेक्ष्य । एवावधानं गतिद्रव्याभाववन्तेषु ध्रुतिषु सर्वत्रैवेवा- ऽप्यादय कप्र गति प्रविश्यामात्रं नस्वराय भवेदुक्तिरिति यथापथ-यायमाय चरितार्थयितव्यम् इति हि ।

*) 'अति' इतीव मा एतादृशे मन्त्रादते ।

*) एतेनाऽऽतिमन्त्रस्य प्रदारे धारुतामुपेयुतो मुन्द-

त्वेन मर्मपणमुचितमिति कृत्वाऽपेक्षितार्थवचन कप्र द । गतिव्येन ममस्तद्विधाऽऽतामस्य प्रतिपिपादयिषुस्ततो- ऽतिक्रमणस्य प्राधान्येन सप्रत्यय च तिरोदिधापयिषु सा चिन्त्य । यत्र कयमपि गतिवपुषेऽनुपगम्यमानेऽपि 'प्रत्ययेति' इत्येव व्याचक्षाणोऽमी विपर्यस्त-पदक्रम द । सोमकर्तृकस्य प्रयाणस्य पवित्राऽतिक्रमणाऽनुकर्तित्व-स्वा भा यद् 'अतिप्रति' इत्येव वक्तुमुचितत्वादिति दिद् ।

*) नापुग्दि यति न्यायव्ये सिद्धे गतिर्वा कप्र वेयत्र चिन्त्यन्वमापन्न सा । यत्र स्व-व्याख्यान इह 'प्र' इत्युपगमस्य समावेशमेव न करोति तत् प्रत्यसी भूयस्य इति विशेषस्तु द ।

*) 'अति (=अत्यन्तम्) प्रवक्षान्' इत्येव वृथग अव्यय म्यान्त्येन कप्र 'अति(क्रामय)''प्रवक्षान्' इत्यर्थाऽनुगमाद् अति प्र/स्वस् इति वुपव्यपि स्यादिति द्वितीय उक्त । 'विद्वाः सुहाति' 'प्रवक्षान्' (ताम्) अति (कम्ब) आवात् इत्येव अति-आ/वा इत्येवा वुप- व्यपि म्यादिनि तृतीय कप्र । तदेव धूममापय- मभावित्विदम्-मुनिचे यत् सा अति (=अतीति शेष) इ वात्सेया नर वाचमुदैक्षत, तद् अन्यथा-गिदं मन्त्रस्व- रस्त्विदम् च द ।

*) अत्यन्त वाऽतिक्रमण वा यथा स्यात्तथेति प्र/मुनेर् विषयगतायामव्ययतया प्रयोग द । परकृता- ऽभिचारोऽपेक्षया वाऽय कप्र अस्ति । तस्य च कर्मणो गम्यत्वाद् अनेद अव्ययत्वं न तु कर्मप्रवचनीयत्वमुक्तं भवति विवेक द ।

*) तु मै २, ५, ३^७ इत्यत्र समानप्रकरणे 'अति' इति 'प्र' इति चोपमर्गद्वययुक्तमुत्तरमात्रात् प्राविन भवति । अत एव तत्र प्रथमो गतिर्निहत (तु पा ८, १, ७०) । एव तु प्र/वम्-पद इत्यत्र सप्रत्यय नि ।

*) अन्नाऽऽतिमन्त्रेण इतिमुपगम्यत्वात् कप्र भवति । गति- त्वेन मवपमि-दुर मा ददप्र /मिद्=मिद् इता वाभिऽप्रेति तद् अन्तमेव द ।

*) 'अति-दीपन्ते' इति यदत्रोपमृता द्विदिने केवाधि- नमिषावो भवति । नच । परिधिस्थानं द-मन्त्रवर्तीदा-

[illegible]

અનિ✓- ઋ ૬, ૬૧, ૯૪

अति/काश

अ(ति)जी-कागु- -गा तै दु.
 १, १, ४, वै छ, ४, २, -साग
 तै १, २, २, २, मै १, २, २,
 काठ २, ३, क १, १५, -वान्
 तै दु, १, १, १५

अति कु (क) ल्यं- वृत् मा ३०,
२२, वा ३४, ४, ४

अति ✓ कृ, अतिक्ररोति तै ६, ६, २,
११, अवि... चक्रम > मा श्र
१०, १२, ५, शी १८, १.

३३
 १। अति कृत्स्नम् पै १, ५५, ४
 अति कृश- काम मा ३०, १२,
 का ३४, ४, ४
 अति कृष्ण- काम मा ३०, १२
 का ३४, ४, ४
 अति / क्रम > काम, १। अतिक्रामति
 तै ७, २, ७, १, मै १, ५, ११ ३,
 ८, १, ४, १, १४, काठ ६, ४, ८, ८,
 ३०, १ क ४, १, ७, २ ४६,
 ६ १ अति क्रामति तै २, ४,
 १, ४ काठ ७, १, १०, ७, क ५,
 ८, अतिक्रामामि पै ९, २२,
 २६ अति क्रामामि तै ३, ५,
 १, १, अति क्रामि शै २,
 ११, १-५, पै १, ५७, ५
 १। अत्यक्रामे तै ६, २, ४, २
 मै ३, ८, ३, काठ ८, ५, २५,
 २, क ७, १, ३८, ५, १। अति
 अक्रामे काठ ६, ६, क ४, ५
 अति क्रामे मै १, ६, ८,
 अतिक्रामे १, १०५, ६
 अत्यक्रामि ४९, ६९, ४, खि
 ४, ९, ४, तै ५, ७, २४, १, ६

०, ४, २१, काठ २५, ०१, क
३८, ८१, कि २, ०२, १६
३, ५९, १४, अति अकमी
स २, ४५, ४ बंम १, ६०
१०, १७, १३३ अकमु
स १०, ९७, १०, मा १२८
ना १३ ६, १० तै ४, २, ९
३ मै २ ७, १३ ४, १४ ६
काठ १६ १३, क २५, ४
पै १२, ६, ११ अतिक्रमिष्ट
स १, १८२, ३

अति क्रमेण क १, १०५, १६
 अति क्रमेण क १, २, ३, ४, ५
 १०, १८, ३८, ८, १, कठ २०
 १ ३६, १२ क ३८ ४ ६
 १४, ३, २०८ [क्रम्य अन्त]
 १०५, १०५, १०५, १०५, १०५
 १०, ५, २०, ६, २१, २, ४,
 २२, १०, ३१, ११, क ३१, ८
 १० ११, ३५, ४, ४७, ११
 -कठ २१, ४, क ३१,
 १३

२भति कन्तु- न्य सि २,
१४, ५.

ममणायस्य प्रसन्न विवक्षितवान् । तथाविधा च विवक्षा
प्रधान्येन कथं एवावेद निर्दिष्टं सुसाधा इ
इहाऽतिक्रमणन्याया विषयस्य दानकर्तृमन्त्रप्रदानोभय
द्वित्वगतयाऽतिक्रान्तामवगमणंश्चादौ निधि अन्वये इ ।

*) श्र ८, २४, २ गटि इ ।

b) श्रु १०, ४४, १ गटि = १

*) गुणः इति चिह्नं नापेक्ष्यते। अतः द्रवत्वं इति
 पदेन च, अन्यस्यैव गुणगतत्वात् । न च खलीहि इति
 शब्दो मुखस्यैव। अत्राज्ञानव्यवस्थेः समाराधना-
 भित्त्याभिव्यक्तिरिति भावः। अत्र हिमाद्रयस्य समानगम्यत्वस्या-
 गम्यपरिचयः।

*) अर्पणं ✓ त्री इत्यहं वा ✓ भावि इत्यस्य वा
अमुचिग्रहं क्रियार्थं व्याज्येयं मुत्स्य ३ ।

१) गग उच घनते कृति पाषादि-स्व (पूय म
दी) (५५ भा २, १४४, १, १११) ।

1) मा हव, य. दीपे इति विवर ३ । प्राग

अव्यय-पूषप्रसू (पा ६, २, २) ।

०) 'प्रतुभू' इत्येतैन पदेनं उपयमिच्छन् सा स्वरे चोरा भवेत् ।

^b) विहृत पा। 'इत् किल् स्वम्' इत्यारारकस्य मूलत
पदनयस्य सतोऽय विरार स्यात् नु क्षी १, ३४, ४।

¹) प्राग्व्यय-पुपप्रस्व (पा ६, २, २)। उप मद्र !

¹) गम केनन्त रुद-उपप्रस्व (पा६, १, १९७, २, ११९)।

²) भाष्य द्वावन्त-श्रुत-उपप्रसूत (पृष्ठ, १, १९३, २, १३९)

¹) प्राप्त अठ्यय-गुणप्रस्व (पा ६, २, २) । इह पू

प्रादित्वेऽपि नोदगर्गत्वम् । उप दर्शित्या क्रियया साधना ।

गम्यन्धाभावात् । अत एव 'गनिदन्धत्' (पा ६, २, ४९)

इति न प्रवर्तेत । अत्र उप कर्तरि न । 'पठम्' इति

पदं च 'पूर्वः' इत्यनेनान्वितं च इति दिव् । (प्र. त. ११)

‘अहम् पञ्चाह्’ इति ‘एनेन गच्छद्’ इति च।

*) गम उप कर्त्तरि ण । प्रवृत्तादिवाच्योऽप्यन

(11 ६, २, १४०) ।

अति-कामम्-

अति-कामम्- -मन्त्र. जी १२, २,
२८, २९ -मन्त्रम् काठ ८,
५ क ७, १

अतिक्रामन्ती- -न्ती वि ५,
१२, ७, सी २०, १३, १५

अति/कुश
अति कुश- -शाय मा ३०, -१
का ३४, १, ५

अति/क्षम-क्षामि, अति...
क्षामश्च शौ ७, ६५, १

अति/क्षर, अतिक्षरणि ऋ ५, ६६,
५, अत्यक्षरम् मै २, ५, ७,
अत्यक्षरम् ऋ ९, ६३, १७
अति अक्ष- ऋ ९,
४३ ५

अति/क्षि(प्र-→)प्र- प्राते २, ११,
१५

अति/खन्
अति-खा (न-→)न- नाते २ ६,
४, २६

अति/खे(य-→)या- या काठ
२५, ४, क ३९, १

अति/ख्या, अत्यन्त जी १०, १०,
१५ पै १६, १०८, ५,
अतिष्ठ क १, ४, १ ८, ११
१, की २, ४१९, पै ३, ३३,

१३, जी २०, ५७, ३, ६८, ३,
अतिरपन्तम् ऋ ८, २२, १४,
७३, १५

अति/गा, अति निगति क ९,
१४, ६
अतिगोपम् पै ५, ८ अत्य
गम् मा २८, १०, वा ३०,

२, १, अति अगत् काठ ३६,
११, अति गा तै ३, २, ५,
४ अति अगम् मा ५, ४

का ५, १०, २, तै १, ३, ५, १,
६, ३, १, मै १, २, १४
३, १, २, काठ ३, १, २६ ३
क २, ९

अति/गाह, अतिगाहने ऋ ९, ६७,
१०, ८६, १६, काठ २३, ६,
अतिगाहेन कठ २३, १ अति
गाहेमहि ऋ २, ७, ३ (३,
१७, ३) काठ ३५, १०, क
४८, १२

अति/गुर, अति उपगुरम् ऋ ३,
१७३, २

अति/गिम्- -गम् पै ५, -७, २

अति/ग्रह
अति ग्राह- -ग्र काठ ३३,
४- ग्रा ते ४, ७, ७, ६६,
१३९)

८, १३, २३, ७, ५, १, ६, मै १
११, ९, ४, २, ३३, काठ १४,
१ २९ ७, ३०, ५, ७, ३३, ४,
क ४५, ८१, -ह्याणम् तै ६,
६ ८, १, -ह्यान् काठ ३०, ७
अतिग्राह्य- -ग्रम् तै ६, ८
८, १

अति घातम्, अति घर्ष- अति
घर्ष

अति/चर, अति चरति मै ८,
२, १ अति(चर) (अति)
चर पै ३, ३३, ६, अत्य-
चरन् काठ ८, ७ १३,
क ७, ४, अति-अचरन्
मै १, १०, १०, काठ ३६,
५

अति-चर(र-→)न्ती- -न्ती मै
१, १०, १, काठ १३,
३६, ५

अति-चरितम् मै १, १०, १, काठ
३६, ५

अति/चित्-चिति, अति चित्-
येन ऋ ४, ३६, ९, अति
चितयेन ऋ २, ९, १०

अति/चृत्, अतिचृतामसि शौ ५,
२८, १२, पै २, ५९, ११

- १) गत सप्तम-रुद्र-उपप्रसव (पा ६, १, १८६, २, १३९)
- २) द्विषो हीन विस्वविषाते स्वरेऽविरोध । यमुषि
मुग गतिस्वरो भवति न च् प्रिन्यम् । 'गतिकारक'
(पा ६, ३, ११९) इति स्वरेण तद्-नाथाय ।
- ३) कर्मणि कान्तेऽनन्तगतिस्व (पा ६, २, ४६)
- ४) 'अति' पृथग् कस्य इति /क्ष-→क्षाम-→
/क्षामि इति च गा क्षमिष्यात् । तद् यद् ।
- ५) गा गतिमनादायेव व्याचष्टे । तद् विस्मरेरेव स्यात् ।
- ६) प्राग अत्यन्त-पुनरस्य (पा ६, २, २) । उप यद् ।
- ७) 'गच्छा' इति सन्दिहियुन च कर्म परिणय्य 'अगुम्'
अगुम्-गम् मा चित्त्वं ।
- ८) मदिगस्यन्तवयवभूत पा चिन्त्य ३ । यमु वा
'गाह' 'अति-नमम्' इति वा स्वार चिन्त्यन्तव ४ ।
- ९) न च यदन्त-रुद्र-उपप्रसव (पा ६, १, १८५ २,

- १) अति त्व प्रत्ययस्तत्-स्वरस्य (पा ५, १, ११६) ।
- २) पूर्वार्णवेर निदिदिभिधनुंभ (अतिचरणविषया-
भावितुमिष्टैरन्वयार्थं 'चर' इति चतुर् अतिना योऽवित्त्वा
पठन्म । तदनु तृतीय पादे 'दुरित' इत्येतदिति प्रमा-
मान्यवचन भवति । तेन पूर्ववद् अन्वयार्थेदे पूर्वार्ण
धाविन अति पुनरस्य 'चर' इत्यनेन योजयित्वा पाठ्य
भवतीति दिक् । (तु अति/चृत्- तुर मै २, १०, ५,
-तर काठ १८, १६, इति च अति/यद्- मुहस्य
ने ४, १, ७, ३, महस्यमा ७३, ६ क २९, १, ६
इति च यदेन-यमानेऽन्य ३) ।
- ३) द्विषो हीन विस्वविषाते स्वरेऽविरोध ।
- ४) न च यदन्त-रुद्र-उपप्रसव (पा ६, २, ५११) ।

मति/तुद, अति 'तुदुयाम
कृ १, ४१, ११

अति तासित् क ८, ११,
१४, अति अतासित् शौ १३,
२, १४, २०, १०७, १३,
अति अतासित् ख ८, १३,
२१

अनि/नारि, अति तारयति
ति ४, २, ८

अनि-तर- -र- २, ८९, १, २, ५
अनि-ना(य-)यां^{१५} -यां औ ८
२, २७

ક્રમિક તિથિવૃંદ્- -વાંસ શ્ર ૧,
૩૧. ૭

सुतिथि- ०४३, ०५३, ०६३
✓ ०७३

अति/इष्ट, भुविधक्क [२, ११,
२१, १५, १०, १६, ९, १७,

१, १८, १, १९, १, २०, १]
अतिघत्तम् ॥ १, १८, ४

अति-दम्भ, म्भ
अति-दम्भ-भन्^०
अतिदम्भ-म्भ पं १६
७२, ५

अति/दस् > दामि, अतिदामय
पै २६, १४६, २६

अति/दह, अथदहत तै १, ३
५, २, १०, ३

अनिषद्ग्रन्थानि त १, ५, ७, ४
अनिषद्ग्रन्थानि म ३, २, ४, ६
/ कट / ३ कट / ५

अति घट्यति तं ५, ५, -
३. मै १. ६. ३. अतिधाक

तै १, १, ८, १
अति-दृष्टमा(न→)ना^१ - -ता तै ७

५, २, १	
३४)।	चित्तवाद्

अनि-दाह- - हात् तै ५, २, ५,
०, १०, २, काठ २०, ३, ९,
क ३३, ५, ११ [०दाह-अन्]

अति/दा, अतिदद्यात् मे ४, ६, ८^१
? अति/दाश्

अति/दिग्
अति-दीवन् - वा शी ७, '५',

६, २०, ८९, ९.
अति-द्वि-व्य-व्या^m अ १०, ४०, ९

अनि-दीर्घ- -घंम् मा ३०, -
का ३४ x x

अति-दूर- -रम् पै २, २४, १-५,
-६ रे कठ ८, १०, क ७, ६

अति/दृश्
अति दृश्- अन्

अतिदुभत-अनं
अति/दु, अतिद्व क १०, १४, १०,

*) गग कर्तार्ये भस्त्र (पा ३, १, १३४) ।

^b) गम षषदन्त-हृद्-उपश्रस्व (पा ६, २, १३६)।

०) सत्यं नापू द्र । उप निद्रं कृत्तु । तरणेऽतिव-
मगार्यं स्वस्वत्पन एव विगमानन्वान् तदर्थानिद्रय इह
मगार्यं इति कृत्वा मा तमर्थमाह ।

४) अत्र प्रकरण १६२ (विषय २, १४, या १, १)
इति निदर्शोऽर्थात्कालाभियुक्तानुसारं द्र । १६२ इत्यादि
दानार्थं या कल्पयामन्ता । यन् त निरनुसारतया या
पञ्चमिव सुद्राविनस्तत्र भाग्यकर्मणोपराधं भवति । एवं
यद् या १, ७ इत्यत्र स्तुतिं अत्रि तादृशमेव पाठमभिगो-
च्यमान इव भवति तत्रात्रि तन्नुपगमश्चतुर्बोधगमश्च
भवति ।

*) मनु१ इति शब्दां या प्रथम, प्रपु१ इत्यर्थः इति विवेकः । प्रथमं बन्धकं बन्धनपुण्यं मन्त्रप्रयोगात्थं भवति । उक्तं बन्धनं तु प्रियं कर्माद्यगोष्ठि विवेकः सत्यम् ॥

¹) मल्लदिवात स्वार्थे भग्न प्र (पा ७.४.३८) ।

६) तु शी १०,५,५० अथ उपनिषत्सन्तर्गत्वाऽऽत्म्या तदुक्तिर्भवति ।

^b) बर्मा शासनात-कृद् उपग्रन्थ (पा. ६, १, १८६, १, १३९) ।

¹) गणपति चरन्त श्रुति धार्यादे-वर (ग. ६, ३, १५४)।

1) अत्र प्रविष्टान् नृणां दुःखं यः मामन्वेन विव-

चित्तवाद् अतिव्यमर्णावशिष्टस्य गम्यमानवाद्
आरुणातायन च पिण्डभावेन प्रदर्शितवाद् अनेद् गति च
मुत्सविव भवति । यद्वा न्यथा तत्र नैवमिद् अति उक्त्यस्य
✓दा> दामद् इत्यस्य च हते ५८, १, १३ अदि ।

६) पराभिप्रायानुवादः । अति इति कत्र यथा
भवति तथा ॥ ६, १६, २०, ८, २४, २, शी १८, १,
१८१ इत्यत्र टि. । एवं $\sqrt{\text{दागु}}$ दागामि इत्यस्य
ह्रस्वः ॥ ८, २४, २, शी १८, १, १८१ इति । दागाम्
इत्येदं च ॥ ६, १६, २० इति ।

१) प्रायः अर्थव्याप्यप्रत्ययः (पा ६, ३, ३) । यतिवह
मा मय इति कृत्वा अति/दिक् इत्यत इत्-प्रत्यय-
मुपाप्पश्च, तन्मन्मांसव भवत् । तयन्वे हि गन्तुमर्हन्-
प्रत्यय आगत्यम् (पा ६, २, ११९) । यत्र तन्तु
गर्ज्यभाववर्षयो यतिष्ठित्योतिरि क्तोर् न्मन्भव
हृत्वातिरदोषिष्ठो भवति तयत् तय गन्तुमर्हन्-
प्रत्यय भवति । यत्र तावद् भाववर्षमानस्य नर्न-
भूत्स्य मत् प्रायर्षितोषोर् अनुत्वनमिष्येने तत्र प्राय
मुत्तमनुमानो विरोध मन्त्रं मन्त्राभिः क्वाप्यमनुपपद्य ।

०) प्रत्यक्ष व्यवस्थापन (1953, 2, 130)

$(1, 2, 3)$ । उा यः

श्री १०, ९, ८, ९, १८, १,

१११, पै १६, १३६, ८, ९

अति-द्रव- - वात् मठ २७, ७

[०द्रव अन्०]

अति-द्रव- - त मा १९, ३, का

२६, १, ३, तै १, ८, २१, १०,

मै ३, ११, ७, काठ १२, ९०,

श्री ६, ५१, १०, -तस्य काठ १०,

५, [०द्रव अन्०]

अति/धा

अति दित- - तम् क १०, १८१,

२, श्री ७, ५५, ३, १८, १०१

अति/धाष्, अति धावति

क ९, ३, ८, वी २, ६११,

जै ३, ४९, ५, अतिधावत् श्री ५,

८, ४, पै ७, १८, ४

अति/ध्वस्, अतिध्वसन् क ८,

५५, ५, सि ३, ७, ५

अति/निद् > नेद, अतिनेदन्ति,

अति नेदन्ति तै १, ६, ८,

१, मै १, ४, १०, काठ ३२,

७, अत्यनेदत् मै ३, १०, ४

अति-नद- अन्०

अति/नी, अतिनयति काठ २६,

२०, क ४०, ५, अति नयति

श्री १, ४२६, अति नयन्ति

श्री १०, १३६, १, मै १, ४१, ८,

पै ५, ३९, १, अति नयति

श्री ६, ४५, ६, अति नयथ

क १०, ६३, १३, अति नयति

श्री ३, ११, ३, २०, १६, ८,

पै १, ६३, ३, अति नयत् १,

४२, ७, १०, १३३, ६, अत्यनय

पै १४, १, ९, अति अनयन्

मा १०, १, का ११, २, १, तै १,

८, ११, १, काठ १५, ६, अति

नयन् मै २, ६, ८, अतिनयेत्

काठ ३५, १६, क ४८, १४

अति नेयत् तै ५, ७, १, १, श्री

६, ११०, ८, पै ५, ६, १, अति

नेयत् १०, १२६, २, पै ५,

३९, २, अत्यनेत्, अत्यनेय

मै १, ८, ७, १

अति-नीद- मै ३, ६, ६

अति नेद- - तार १०,

*) गस उप मने अम्। याचादि-स्वर (पा ६, २, १८४)।

*) कर्मणि निष्ठाया मन्तरगतिस्वर (पा ६, २, १८४)।

*) 'अति द्रुत' इति मुषा पपा च चिन्त्यौ। या तु

समस्तमेवाह। सत्य अति-लुक् इति पाठे यद्।

*) अत्रैस्स्य चकारस्य लोप। उत्तरन च्चु इत्यन च इति

न इति च पदद्वयम्। तथा च सति अनिच्छसुन् इत्यस्या

क्रियाया निपाताभाव (पा ८, १, ६३)। ननु तत्र प्रथ-

माया, क्रियाया विषय (पा ८, १, ५९) प्रकृते चैकैवा-

द्वितीया क्रियोपलभ्यत इति चेत्। सत्यम्। एका क्रियोप-

लभ्यतेऽपरा च गम्यते। शुक्लवा च सन्तो न (अवन्ति)

इत्यादिपदस्य शुभ-नादित्यर्थः। तां गम्यमाना फल

निर्वाणपदस्य प्रथमा क्रिया निष्पत्त्युद् निपाताभावतः

स्यादिति सिद्धमवश्यम्। ननु (पा ८, १, ५७) इत्यनोत्तर-

वर्ति-चन-योगे तिष्ठे निपाताभावस्य शिष्टत्वात् कथमसौ

मरत् पन्था नाभिगच्छति इति चेत् बोधनाया पुन प्रस-

निरस्तमुच्यते। प्रथम तावच् च्चु इत्यस्येह तिष्ठे भास्त्वैव

पाठः। च्चुना इति पदेन तत्प्रत्ययस्वरस्यात्। अत्र च।

गतिपूर्वधात्र तिष्ठे यतिरे तत्र च यतिरतिरोपण

प्रादायि। यतो नात्र तस्यापनविषय इति सत्ये। अत्र च

पाठः ना-विकरणो विकरणास्वरः पाणिनीयच् वाक्-

विकरणाद् भावस्वराद् भिन्नः। यच्च च तुम्भयो

/स्वम् इति वेदसंहिताया च नो माहाण दि-भास्त्वय

गोचर द्वादिदिशो /स्वम् इति।

*) वृषिण्या उपरि नेत्यभिहितं कृत्वा पूर्वस्मिन् वाक्च

/अति/मी इति ध्रुवते। वगन्तारे च वाक्चैव तद्विषय

मधुरतो नेयमात कृत्वा अपि/नी इति ध्रुवत इत्येव यथा

ध्रुति विनेक सुपम इ (नेतु उभयतोऽपि भाव-वैशिष्ट्यो

अन्यक्रियायास्तन्मानिक पक्षे क ४०, ५, सति च)।

*) अङ्गिनिमित्तभूतभिर देवा इन्द्र तथा समर्थयति

यथामी शत्रून् अतिमच्छती यर्थस्य अतिस्वारस्य संगतिर

उ अन्वधावादिवाङ्मया हेय म चाऽतेर गतिव विर-

ष्टमनुवदन् भाव इति विवेकस्तद्विष्टीना शुभम् स्यात्।

*) गस स्वबन्त कृद्-उपप्रसव (पा ६, १, ११९)।

*) गस उप कर्तरि तुम्। कृद्-उपप्रसव (पा ६, १, ११७,

८, १३९)। देवा अस्मान् दुरितानि द्विषधातिहमन्त्य

नयन् इत्यकारकस्यावयवस्य ध्रुतिस्वारस्य सत्तादित्वात्

शुलभच इ। यत्किंच सा 'दुरिता' अस्मात् अतिनयन्

इत्याह। तत्र दुरितान्य अतिनयनस्य प्रधान कर्मात्

स्मान् इत्येतदाकारक सम्बन्धोपि जायेत। तत्र विपरीता

प्रतीतिर्मभूद् दुरिता-येव प्रधानकर्मतयाऽतिनीयेति

त्यन तस्यैवोत्तरपाठस्य द्विद्विषयस्य विनिगमकत्वात्।

यत्तु मन्त्रस्य पूर्वार्थे सा च इत् भस्मदः धनि इ

पत्र इत्येव वल्ग्वयावकार तद् अतमर्थेनाद् हेयम्।

न तेषु शब्दरूप पूर्वार्थे यष्टीरूपनयोत्तरार्थे च द्वितीया

रूपतयाऽनुगमयितुमुपलभ्यत। ननु भाष्यकर्तुं तादृ-

कनाकारणमुपलभ्यमानस्यावयव वेनापि हेतुनिरपेक्ष

भाष्यमिति चेत्। सत्यम्। अपरत्र तेन भाष्यम्। पर

मुप्युत्तरार्थेन सद्येतेनैव भाष्यमित्यपि त्वयार्थः इ।

यथा च नास्ती सद्युत्तरित्यत्र तिर(म्) > /नी इत्य

इत्येतेनैव स्पष्टं यद्।

१२६, ६.

अति-नेनीयमान- नः कृ ६,
४७, १६.अति/नु, नू > नावि, अतिनावदेव
तै ६, ३, ४, ४१.

अति/नुद्

अति-नुत्त- नः शौ ८, ७, १५.

अति/१पत्, अति...पत्तिम् अ
९, १०७, २०; कौ २, २७३;
जै ३, २३, ५.अति/पाति, अति...पातयस्व
लि ४, ५, २९.अति/पद्, अतिपुद्यते मै २, १, १०;
काठ १०, ५; अतिपुद्यते काठ
६, ८१; १०, ५; कृ ४, ७.अति/पादि, अतिपादयति तै
२, २, २, १; ५, ४; अतिपाद-
यति मै २, १, १०; अतिपाद-
येत् तै २, २, १.

अति-यसोक्ष (>) मै २, ४, ५.

अति-यस- ये तै ६, ३, ४, ८.

[०ज-अन०]

अति-पाद- दाव काठ ३३, ६.

[पाद-अन०]

अति-पाद तै २, ५, ४.

अति/पद्, अतिपद्यति शौ ४, ५,

२; १३, १, ४५; पै ४, ६, २;

अतिपद्यति शौ ४, १६, ४;

पै ५, ३२, २; अति...पद्यति

कृ १, १४, ७; पै १२, १, ७;

अतिपद्यामि शौ १८, २, ३२;

अतिपद्य पै ८, ११, ७.

अति-यस्य- ह्यः पै १०, ६, ११;

-ह्यम् शौ ११, २, १७; पै १६,

१०५, ७.

अति-यस्य- ह्यम् पै ८, १९, १.

अति/पू, अतिपुवते तै ६, ५, ११,

४; अतिपुवते मै २, ४, १; काठ

१२, १०; अति...पुवते कृ ९,

१०६, १३; कौ १, ५७६; जै

१, ५८, ११; ३, ५, ५; १२,

७; अति...पुवते कृ ९, १७,

४; अति...पुवताम् कौ १,

५३५; जै १, ५५, ३; अति

...पुवस्व कृ ९, २, [१; ३६,

२]; कौ २, ३८७; जै ३, ३१, ७,

अतिपुवते काठ १२, १०१.

अन्यपुवति मै २, ३, ९६; अति

...अपविषुः अृ ९, ९०, २.

अति-यस्यमान- नः कृ ९,

३०, ४.

अति-पवित- तस्य काठ १२, ११.

अति-पुपुवान- 'नम्' मै २,

४, १.

अति-पू (<पु) रूप- पः पै १३, ३,

१४.

अति/पू, अतिपिमति कृ ७, ६६,

५; कौ २, ७०२; जै ३, ४६,

८; अति...पिपृथ्य अृ १०, ३५,

१४; अति...पिपृथ कृ २, २७,

७; अति...पिपृथ अृ ८, १८,

१७.

अति...पुपव कृ ३, २०,

४; ५, २५, ९; ७, १७, ४;

१०, ६३, ६; लि ४, २, ७;

जै ४, २८, ४१; अति...पुपव

अृ ८, ६७, २; १०, १८७,

[१-५]; लि ४, १४, १; ५, ४,

६३७; तै ४, ३, ५, २; मै २,

७, १२; ३, २, ४१; ४, १०, ६;

काठ १६, १२; १७, १६; १८१;

२१, १३१; कृ २५, ३; जै २,

७, २; ३१; १३, ३२, १-३; शौ

१६, ३४, १-५; ७, ६५, १;

पै ५, २७, ८१; अति...पुपव

*) यत्ति शानजन्त-कृद्-उपप्रस्व. (पा ६, १, १८६; २, १३६)

b) कर्मणि कृद्-उपप्रस्व. (पा ६, २, ४९) ।

‘रदाग्याम्’ (पा ८, २, ४२) इति धात्वन्तदकारस्य
निष्ठा-नकारस्य च नत्वप्राप्ति ‘नुद्’विदोन्- (पा ८, २,
५६) इति विकल्पः दृ. ।c) अतिक्रमण-विषयोऽपि सन् सूर्यस्तदतिक्रमणाऽनन्तरं
प्राप्तव्यान् सोमादभिज इतीव यन् सा. अभिप्रेति, तत्र ।
अन्याऽतिक्रमणेनाऽन्यस्य आग्नेर्दर्शनात् । ननु नैव सा.
अभि गतिमतिक्रमणे जग्राहेति चेत्, तर्हि तथाऽङ्कुर्वाणो नैव
शोभनं चकारेति वचनः । अतिक्रमणाऽर्थादन्यत्राऽन्तेर्गतिरे
प्रमाणाऽभवात् । न चेत्तदेव प्रमाणं भवेदिति वाच्यम् ।
सूर्यमतिवच्यं ततोऽपि पटस्ताव पतनस्य संगततरत्वात् तेन
चाऽर्थान्तरस्याऽनपेक्षितत्वाद् अप्रामाण्यचाऽर्थकल्पनाया
नैव पर्यायः । एवं नाऽत्र पटः इत्येतत् सूर्यस्य विशेषणपरं
भवेत्तुमर्हत् । यथा च निवि. एवेतद् भवेत्तथा दृ. ।d) गद्य. तोसुजन्ते इति ‘तादी’ (पा ६, २, ५०) इति
पूपप्रस्व. । नृको. धातु-स्वरः पाभे. भवति । तच्चिन्त्यम् ।

e) सस्व. १ अति-कान्त- इत्यत्राऽन्वेयी ।

f) गम. स्वयन्त-कृद्-उपप्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९) ।

g) /पतोः /स्वप्न इत्यनेन च
यादृशः संबन्धमदर्श /पतो यद्. ।

h) सांख्यिकं दृ. यति. ‘अ’ इति शृषक् द्वेयो भवति ।

i) गद्य. उप. श-प्रत्ययः डम्. । इद्-उपप्रस्व.

(यक. पा ३, १, १३७; ६, २, १३९) ।

j) नापृ. रु. बाहुनः पाभे. दृ. ।

k) गम. शानजन्त-कृत्स्वरः प्रकृत्वा (पा ६, २, १३९) ।

l) गम. शानजन्त-कृत्स्वरः प्रकृत्वा (पा ६, १,

१६३; २, १३९) ।

m) ‘अन्यादयः’ (पा ६, २, १०) इति प्राग. दृ. ।

n) ‘अति...स्वप्न’ इति कौ (४, ६, ७) पाभे. दृ. ।

क १, १९, १, अति "पारिपत्
 २०, १६, ८, शौ २०, २१,
 ३१, अतिपर्वन् क ७, ४०, ४४,
 अति "पर्वन् क ४, ३९, १,
 अतिपर्व पै ४, २९, ८, अति-
 पर्व २, १७, ८, शौ ४, ३३,
 ८, अतिपर्व २, ५, ३, ११, ४,
 ९, ७, २३, २, ८, १७, १५,
 ९, ७, १०, शौ २०, १२, २,
 अति "पर्वि २, १७४, ९,
 ३, १५, ३, अति "पर्वि
 क ५, ७३, ८, अति "पर्वि
 क ८, २६, ५, अति "पर्वि
 क ८, ८३, ३, अति "पर्वि
 २, १०, १२६, ३, पै ५, ३९, ३
 अति/पारि, अति "पारिपति

क ८, १९, [११, (६९, १४)],
 जै ४, ५, ४, शौ २०, ४६, २,
 अतिपात्य क ९, ७०, ९, शौ
 १७, १, २५, २६, अति "पा
 र्य क १, ९७, ७, [१८९, २,
 १०, ५६, ७,] तै १, १, १४,
 ४, मै ४, १०, १, शौ ४, ३३,
 ७, १९, ५०, २, पै ४, २९, ७,
 १४, ४, १०, अति "पार्य
 क २, ३४, १५, अत्यपीपर
 शौ १७, १, २५, २६
 अति पार्य "य २, ४७, ७
 अति प्र/किट्, प्र "अति चेकिते
 क १, ५५, २
 अति प्र/त्तर, अति "प्र "अक्ष
 क ९, ६६, २८

अति प्र/च्यु, अतिप्रच्यवेत क
 ८, ८, क ७, २
 अति-प्र/त्यक्ष
 अति प्रवक्ष्यति-य क १०, ४४
 अति प्र/दा, अति "मादाव मै १,
 १०, १८
 अति-प्र/पु, अति "प्र पर्वि क १
 १७४, ९, ६, २०, १२
 अति प्र/यम् > यच्छ, अतिप्र
 च्यत मै २, ४, १
 अति प्र/युज्, अतिप्रयुज् के क
 १०, १, ३०, ३, क ४६, १
 अति "प्रयुज् मै २, १, ७
 अति "प्रयुज् तै ४, १, ११,
 ४, मै २, १३, १०, क ३९
 १०, अति "प्रयुज् मै २, १७

*) यद्युद्योगे तिष्ठे निपाताभावः । सा व च यद्
 अनुपलब्धमाद्यतसम्बन्ध व्याचक्षते तत्र सत्कार-
 तिरेव चीन स्यात् । तेन चोभयोर्भोग्यहृतो पारस्परिक
 कीदृश आध्यासाधिविभाव इत्यपि कियचाचिन्मानया
 विमर्शोन्मम स्यात् ।

*) व्याप्यते शान्दिक-सामान्यात् परस्परानुवर्द्धी
 गा वै चेति प्रतीयते (क १०, १६, ८ इत्यत्रापि
 तद्व्याप्ते) ।

*) अस्मद्व्याख्याना दुरिताऽतिक्रमण प्रयोज्यकर्तृतया
 निवृत्ता इकारस्याद् यत् सा दुरितान् मेवाऽतिक्रमण प्रयो-
 ज्यकर्तृत्वाद्, तत्राऽवश्यं तदाय प्रमाद । दुरिताऽति-
 क्रमण-पदार्थाऽन्तराऽधुतेरिति दिक् ।

*) यत् सा "अतीय पार्य" इत्येव व्याचष्टे, तत्र शिक्-
 मन्तर्भाष्याऽतिपात्याऽतिगमनस्य परयेत्याचारकोऽर्थः
 । अथेदं पार गन्तुर्धेयव्यक्तिनाद् अयमनपारगम-
 नोभयभावेऽप्यत्र प्रयोज्यकर्तृत्वविभागादिति दिक् ।

*) यथा सा "दुरितान्तराऽय पार्य" इति व्याचष्टे, तथा
 शिरीर्षप्रार्थनार्थं जायते । येषां पारण विवक्षितं, तेषा-
 म्ना दुरितान्तराऽयमनस्य विवक्षितं च यद् दुरिताऽति-
 क्रमण इत्यत्र कर्तृत्वात् कश्चिद् पार्यदित्यत्राऽप्युक्त्याद्
 दुरितान्तराऽयमनस्य विवक्षितं तत् प्रयोज्यत्वात् देवताया
 शिवादिपार्य इति ।

*) "अमुकं प्रति" इत्यत्र "अमुकः" अति-इत्येव वर-
 पत् भर्ता, न त-अमुक इति भर्ता भवति । उदाह-

वति तिष्ठे परतो गतेर्निपातस्य सम्भाव्यमानत्वात् तथा
 स्वाऽनुवादिनि पदविभागे बाधकाऽभावश्च (पा ८, १,
 ७१, २, ५) ।

*) आख्यातमिति सा । तत्र । तथापि तिष्ठे निपा-
 तस्य प्राप्तत्वात् तदभावे प्रमाणाऽभावश्च । परा ८, ७१
 च यद् नामीमां मानस्थिते तत् तथ्य इ । अतोऽन-
 गम उप सोपसर्गादपि च प्र उत (पा ३, १, १३) ।
 गन्तुपरकृत-प्रवृत्तिस्वर (पा ६, २, १२९) ।

*) कोऽन धातु क्तम य तदीय रूपमित्यत्र बहवा
 वादा भवन्ति । अ/किट् यश्चिर्गोति सा । अ/क्षेप
 वा अ/चिन्नेर भेयवर्गस्य प्रत्ययः । यत् अ/क्षि
 च/क्षि च ।

*) अति इत्यप्रत्ययस्य चि गट् ।

*) यद्यत्र ना समुद्व्याऽतिक्रमण च पूरण च पूर्ण
 आह, तत् चित्रम् । तस्मिन् व्यतिरिक्तं गति तत्र
 पूर्णव्याऽवगाराऽभावः । ये अतिव्यति इति वदन्,
 तत् सुन्दरम् । एकमुभयोर् भाष्यहृतो गवाद-रूपतद-
 विमतादस्यतायति विविच्य तयो पारस्परिक संबन्ध
 परिच्छेद स्यात् ।

*) तै २, ४, १२, ४, २, ७ इत्यत्र गमनपर-
 "अति" इति पृथक् पदमित्यत्र धातिन भवति । तथा
 चाप्य "आरेण" इति ना व्य-ते । अथ विवि अत्र
 इत्येव । एष तु "अति" इत्यत्र प्र/यम्-स्य इत्यत्र
 च गट्-प्रत्ययः चि ।

अति-प्र/रिच्, अति...प्र...रिचि-
चाये क १, १०९, ६; मै ४,
१०, ४; काठ ४, १५.

अति-प्र/शुच् > शर्धि, अतिप्रशर्धयन्
क ८, १३, ६.

अति-प्र/शुच् > श्, अति...प्रशुच्
क १०, ११, ७, शी १८, १,
२४.

अति-प्र/च, अति...प्रचयन्ते क २,
२५, १; मै ४, १४, १०.

अति-प्र/स्था > निष्ठ, अति...प्र
निष्ठ क ८, ६०, १६०.

अति-प्र/तस्थी क १, ६४,
१३०.

अति-प्र/स्यन्च्, प्र...अति...
अभिपद्यन् क ९, ३०, ४.

अति/मु, अत्यप्रवत ते ७, १, १,
२; अति...अप्रवत ते ७, १,
१, ३.

अति प्र(प्र/इ), प्र...अपेयि क ५,

१, ९६.
अति-प्र/मा, अनिमाति शी १०, ३,
१७; प १६, ६४, ६; अति-
माहि प १६, ६४, ७.

अति/भू, अतिमवति मै १, ५,
११; अति...भूयामस् काठ
३५, १५.

अति/मन्, अतिमन्यते क १०,
९१, २; अति...मन्यते क
६, ५०, २; शी २, १२, ६, प
२, ५, ६; अति...मन्यते मै १,
८, २, अतिमन्यसे श्च १, १७०,
३, अतिमन्ये क १, १२८, ४,
अतिमन्याते मै १, ६, १०;
अत्यमन्यत ४, २, ७, ३, १;
६, ८, काठ २८, ३, क ४४,
३, अत्यमन्यन्त ते ६, ३, ४,
८; मै २, ५, ६; ३, ३, १,
अत्यमन्यन्त मै ३, ७, ९,

अति/मुच्य, अतिमुच्यते मै १, ४,
६; काठ ३२, ५; अति...मुच्यते
ते ६, १, २; अत्यमुच्यत ते
६, ४, २, ३, काठ १३, ८;
अत्यमुच्यन्त मै ४, ५, १; काठ
३७, १४.

अति-मुक्ति- -कथं तै ६, ६,
९, २१.

अति-मुच्यमान(न-)-ना- -ना:
काठ ३२, ५६.

अति-मुच्यमान(न-)-ना- -ना:
काठ ३२, ५६.

अति-मुच्यमान(न-)-ना- -ना:
काठ ३२, ५६.

*) श्रौतमन्त्रादिनालोर्विचरणाद् अभिधेयाद् मिश्रे-
धिरमावत्कथेऽर्थे प्रयोगं यत् मा आह, तत्र। तस्मि-
न्नेवाऽर्थेऽतिप्रत्ययं /रिच् इत्यस्य कर्मणि प्रयोगस्त्वामा-
स्यात्। अति/रिच् इत्यस्य चाऽत्र प्रयोगे द्वितीयायाश्च
पञ्चम्याश्च समानं संबन्धः। आद्यायाऽन्वयतो द्वितीयान्त-
कर्मपदानां प्रयोगाम् अतिना कप्रयोगाद् अत्र प्रचारितायै
मनि कर्म्यचिद् अन्यस्य पञ्चम्यन्त्यस्य पदस्याऽऽद्यत्वा
भवति यद्विचरणा भाग्यकाराशयेन प्रारब्धमावत्स्याऽऽ-
यनाभिधी धुनिरपेयनी स्यात्। तादृशस्य पदस्याऽऽदर्श-
नात् पूर्वोक्तं प्रकीरणाऽन्तेर्गतिस्त्वयोगत्वं पञ्चम्यन्तद्विती-
यान्तपदानां समानम् अनादायेनाऽन्वयः साध्यः। अन
इह ८११. प्रम् अन्त्य अति गतिमवृत्ताया समानमुपेक्षया
इति विमु वृत्त्यविर भवति।

*) श्च १, ६४, १३ इत्यत्र स्वर्धायं वचोऽपनापद-
मिह (यु. नाउटि) गा. इह प्र/स्था इत्यत्र गत्यर्थता-
मेव समर्थयति। यत् तथा कुलाणोऽऽन्वयः अति गति-
त्वेन तेनाऽऽपगतौ न बोधयति, तद् नाउटिदि. मन्दम्।

*) मा. भये तस्थी इत्यत्र प्रः स्थितिः इ।
हन्तेऽतिरूप इत्यत्र, भवति। वस्तुमुच्यते इह पूर्व
जननमभिधमं कथं तै तस्थी इत्यत्र प्रथमत्वेन धृ-
माणात् प्रस्थानक्रियायाश्च कर्मान्तराऽनपेक्षयाऽऽत्मक-
त्वेन समर्थमाणात् अत्रेव प्रत्ययं च समानं गतिमात्रं।
प्र/स्था इत्यस्य च क २, २५, १ इत्यत्र प्र/म्
इत्येतेन समनार्थत्वाच्चत्वेन साध्यं। एषि. यदत्र सा-
प्र/स्था=प्रति/स्था इत्येवमाह, तथेति दिक्।

*) मा. प्र प्रत्युपेक्षाया भवति। तेषां कुलाणोऽपानु-
पेक्षः। धुतिरूपेण प्र प्रथमत्वेन पठन्तं च अपि विन्यस्य।
अपेक्षाऽपेक्षया प्राऽपेक्षयाऽननक्रियाया समिधानाऽऽधि-
क्यात् तस्य प्रथमं संबन्धः कल्पनीयो भवति। ततः
विगडीभूतेन प्रावर्णार्थेन कथमन्यथा युज्यमानि भवन्ति,
प्रदर्शनेनैवम्।

*) प्रातः अत्यन्त-पुष्पप्रभं (पा ६, २, २)। त्रिवि. योगः इ।

*) मुवा अति इत्यस्मिन्नाऽन्वयः। तेषां च विन्यस्य।
प्रहनेऽतिमननस्य अत्यन्तपेक्षेयिना वाडुलम्बाक्ये चाऽन्तेः
संन्यस्येनाऽऽधिरूपेणाऽति दिक्।

*) गम 'तादी' (पा ६, २, ५०) इति प्रागम्यः।

*) गम. कर्मि तावन्न-इह-उपगम. (पा ६, १,
१६६, २, १३९)।

*) वस (पा २, २, २४)। 'अत्रेणामुत्पे' (पा ६,
२, १९१) इत्यनेना। उप मात्रा- < / १ मा यत्.

*) वस (पा २, २, २४)। 'अत्रेणामुत्पे' (पा ६,
२, १९१) इत्यनेना। उप मात्रा- < / १ मा यत्.

*) वस (पा २, २, २४)। 'अत्रेणामुत्पे' (पा ६,
२, १९१) इत्यनेना। उप मात्रा- < / १ मा यत्.

*) वस (पा २, २, २४)। 'अत्रेणामुत्पे' (पा ६,
२, १९१) इत्यनेना। उप मात्रा- < / १ मा यत्.

अति मुमुक्षु(न→)न- नाः मे
४, ५, ११

अति-मोक्ष-

अति-मोक्षि(न→)णी- णी
तै ६, ६, ९, २, मै ४, ७, ७,
काठ ३०, ७.

अति/मृज्

अति-मृजान- ना मै ४, १, ९,
काठ ३१, ७, क ४७, ७

अति/यज्, अतियुजते ते २, ५,
४, ४

अति-याज्- जस्य क ६,
५२, १

अति/यत्, अत्ययत् मै ३, ८, ११

अति/या, अतियाध- क ५, ७७,
३, अतियाध- क ६, ६२, २,

अतियाहि शौ १३, २, ५,

अति याहि क १, १३५, ७

अतियेपम् क २, २७, १६

अति/याधि, अतियापयन्ति
वै १६, ७५, ७

अति-ययिष्य- नां क ९,
१५, ६, को २, ६०२, जे ३,
५०, ६

अति/राज्, अति-राद् क ६,
१०, ५

अति-राज्- राज् तै १, ६, ९, १,
५, ४, १२, ३, ६, ४, ३, ४,

७, १, ४, २, ५, ४, १०, ४,

२, २, २, ३, २, ५, ६, ६, २,

६, १, २, ३, ३, १, १३, १,

४, २, २, ३, २, ६, १, १०,

१, ५, १, ३, काठ २५, १०,

३३, २, ३४, ८, ४३, ३,

क ४०, ३, वै ८, १९, ७४,

-प्रस् तै १, ६, ९, १, २, ४,

७, १४, ३, १, ७, ३, ७, ३,

३, ७, ४, १०, १, मै २, ४, ७

काठ ११, ९, ३३, २, ३४,

७, शौ १०, ९, ९, वै १४, ३,

२६, १६, ७१, ९, १३६, ९,

-राज् मै १, १०, ५ काठ

३३, २, ३५, २०, क ४८, १८

-जे क ७, १०३, ७, तै ६, ६,

११, ४१, मै ३, ८, ९, ९, ५,

४, ५, २, ७, ६, -जे तै १, ६,

९, २, ७, १, ५, ३, ४, ५, ४

मे १, ८, ६१ काठ १४, ९१

शौ २, ९, ४, वै १६, ११६,

३, -राज् तै ७, २, ६, ३, ९,

१, ३, ३, ४, २, ५, ३, ६, ३,

७, ४, ८, २, ९, ३, १०, ५,

४, १, ३, २, ५, ३, ६, ४,

३, ५, ४, ६, ३, ७, ३, ५,

१, ३, काठ ३४, ८, [ताव
नि]

अतिराज-चर(म)मा- मा

काठ २९, १०, क ४६, ३

अति/रिच्, अतिरिच्यते तै ३,

४, १, १, ४, ७, १, ५, ६, ५, ७

२ अति-रिच्यते तै २, १,

६, १

अतिरिच्यते ऋ [८, ९२, १४

-], तै १, ४, ४६, ११, ७,

५, ५, २१ मै २, २, ११, १, १

१, १५, २, १०-१०, १, १, १

२१, ४, शौ ८, ९, १६, वै १६

२०, ४, अतिरिच्यते मै १,

११, ९, २, २, ८, ४, १, १

६, ४, ७, ४, ९, ८, ५ काठ

१४, १०, २६, ४, २८, ९

२९, ३, ३१, १, ३४, ४

१) गत कानजन्त-हृद्-उपप्रत्य (पा ६, २, १३९)।

२) मत्वर्थाय इति. (पा ५, २, ११५)। प्रत्ययस्वर ।

३) गत शानजन्त-हृत्-उपप्रत्य (पा ६, १, १६३, २,
१३९)।

४) गत उप कर्त्तरि ण प्र उत्त (पा ३, १, १४०)
हृद्-उपप्रत्य (पा ६, २, १३९)।

५) गम उप लिट् क्त्वा प्रत्यय । कृद्-उपप्रत्य
(पा ६, २, १३९)।

६) प्राग् राज्-शब्दान्गमामान्त अच् प्रत्यय । ततश्च
चिस्वर (पा ५, ४, ८०, ६, १, १६३)।

७) क-मस् इत्येव मूर्ते । ततो लब्धगते कठ
ग-मस् इत्याचरन् मूर्ते-माम् इत्याद्यन्तया शोष-
येत् । उभयपक्षि गात्र भवते । कपमिति । कठ तावद्
एवमिति विशिष्यते (इ भगवद् भूयमाग मयिषि इति
पदम्) । गैर तथा एवम् एवमिति इत्या क च इति
पुनः एवम् एवम् इति । मनु क ग-रमे दावय

भावयितुमिच्छति, तत्र मूर्ते प्रामाण्यमनुपलभमाना
ऽपार्थ आपथी १४, ७, १० इत्यन प्रयुक्तस्य तावत्प्रत्य
शब्दस्य साक्ष्यमुदाहरति । निष्प्रयोजनत्वमनुपलभना
भवति । अग्न्या हि काठको कापिष्ठलो च शब्दा प्रसिद्
रन्त्या च धीनसृष्टीया शब्दो प्रसिद् । प्रपन्ता तत्राद्
एकादशिनो-विशेषण-द्वारिकेत्यवोचाम । उतास्ता च
अतिरात्राणां चरम इति कृत्वाऽऽद्वयानिकोऽतिरात्र
एकादशिन्युपलक्षितकर्मविशेषस्य हन श्रीपथिकान्त-स्तत्र
खानयोपस्थाप्यते । तद् एवमुभयो प्रयोगयो गात्राऽभ्य
मिचारगामायेऽपि शब्दप्रसिद्भेदादनुरोधेन गीत्रार वा
सहितिक वा विवेकस्य इति दिक् ।

८) दिश कर्त्तरि प्रयोग । मै १, ११, ९ इत्यय
भूयमाणम् एतद्-गमानमिति कृत्वरभेदात् कर्मणि
वगन्ता कृत्वर चैतेऽस्मन्निष्प्रत्ययमवति (इति कृ) ।
कर्त्तृव्यार्थोऽप्येव निश्चयोरिति ततोऽपि तावत्प्रयोगो
ऽभेद इति ।

क ४१, २; ४४, १; ४५, ४; ४७, १; अतिरिच्येते तै ७, ४, १०, २; ११, २; मै ४, ७, ५; काठ ३३, २; ४; अति (रिच्येते) मै ४, ७, ५; अतिरिच्यन्ते मै ४, ३, ३; ६, ४; ७, ५; ९; अनिरिच्यसे पै ८, १८, १०; अतिरिच्यत क १०, १०, ५; मा ३१, ५; का ३५, १, ५; तै २, ३, ६, १६; मै १, ११, ५; २, २, ८; काठ १०, १०; क ३६, १; का ३, ४, ७; जै २, ३, १०; शौ १९, ६, ९; पै ९, ५, ७; अनिरिच्यत मै २, ४, ३; ३, ६, ८; काठ १४, ५; २३, ४; ३०, ७; अति अतिरिच्यत काठ १०, १०; अतिरिच्येत् काठ ३४, १. अति...रिचि अ ६, २१, २; अति...ओचि मै ४, ७, ४. अति/रिचि, अतिरेचयति तै ७, ३, १, २; मै ४, १, २; ८, ९; काठ ३१, १; क ४७, १; अति...रेचयतः मै ४, ६, ७; अति...रेचयन्ति तै ६, ६, ११, ५; अतिरेचयेत् मै ३, ६, ८; ४, ८, ९; काठ १३, १०; २६, ४; २७, ५; २८, १; २९, ८; क ३६, ३; ४१, २; ४२,

५; ४४, १; अति...रेचयेत् तै २, ५, ११, ४; ३, ४, १, ३. अतिरिक्त, क- -रुक्तः तै ७, १, ५, ६; १०, ३; ४, १०, २; ११, २; मै २, २, ११; ४, ७, ४; काठ २४, १; २८, ९; ३३, २; ३; क ३७, २; ४४, ९; शौ ८, ९, १०; पै १६, १९, ७; क-कम् अ ८, ५८, ३; लि १, ४, १; क १, ८, ६, २; २, ३, १२, २; ३, ४, १, २-४; ६, ३, ४, ७; ८; ७, ५, ५, २; मै १, ४, ११; २, २, ११; ३, ७, ९; ४, ८, ५; काठ १३, १०; १४, १०; २३, ४; २४, १; २६, ६; २८, ९; ३०, ७; ३४, ४; ४०, ५; क ३६, १; ३७, २; ४१, ४; ४४, ९; -रिच्य तै ३, ४, १, ४; -रिच्य तै ७, १, ५, ६; -रिच्यः तै ७, ४, ७, ३; मै ४, ७, ३; काठ २९, ८; ३०, ७; -रिच्य तै ७, ४, ७, ३; मै २, २, ११; -रिच्य तै ३, ४, १, ४; ७, ५, ५, २; काठ १३, १०; ३४, ४; -रिच्य तै ७, ५, ५, २; काठ १३, १०; १४, १०; २४, १; २८, ९; ३०, ७; ३४, ४, ३७, २; ४४, ९. [क-

ऊन]

अतिरेक अन्

अति/रुच, अतिरोचते क १०, १८७, २; जै ३, ३२, २; शौ ६, ३४, १; अनिरुचये क १, १४, ७; शौ १३, १, ३६; पै १२, १, ७.

अति<>ती-रुच- -रुचयाम् मा २५, ३; का २७, ३, २; मै ३, १५, ३.

अति<>ती-रुच- -काः काठ २३, १; क ३५, ७; -कान् मै ३, ६, १; काठ २२, १३.

अति-रुचमान- -नम् क १०, ५१, ३.

अति/रुह, अतिरोहति क १०, १०, २; मा ३१, २; का ३५, १, २; का ३, ४, ६; जै २, ३, ९; पै २, ८१, २; अति... अरुह् शौ १९, ४९, २.

अति-रुह- -हन् क ९, १७, ५.

अति/रिज, अति...रेजन्ते अ १, १४३, ३.

अति-लोमश- -शम् मा ३०, २२; का ३४, ४, ४.

अति/वद्, अतिवदति तै ५, ४, ७, ७; ६, १, ८, १; मै ३, ७, ६; काठ २१, १०.

*) कर्माणि निष्ठायां मननरगतिस्वरः (पा ६, २, ४६) ।

*) 'अति' रिचम् इति पत्रा. अपेक्षितमप्याप्तप्रह-विहीनोऽनपेक्षितविग्रहमप्यो मुद्रापक्षमादुदुषः द्र. ।

*) मै. उपसर्गस्य क्तिपि दीर्घः (पा ६, ३, ११६) । गन्तुत्-कृत्-प्रतिस्वरः (पा ६, ३, ११९) ।

*) उम. घञन्ते इति यायादि-स्वरः (पा ६, २, १४७) उपसर्गस्य च दीर्घः (पा ६, ३, १२२) । मै. नायं दीर्घः ।

*) गम. शानत्रन्त-कृत्-उपसर्ग. (पा ६, २, १३९) ।

*) 'अति...अरुह' इत्यभिमतः पाठः गतिः द्र. ।

*) गम. शानत्रन्ते कृति उपसर्ग. (पा ६, २, १३९) ।

*) यदत्र अन्तः > -कुम् इति विभक्तिं विवरणमप्य

सा. तत्सम्बन्धेन कप्र. अपसर्ग, तद् आन्तम् । अन्त-इत्यस्येहोपनानभावेन श्रूयमाणत्वप्रतीतिं रात्रिपर्यायत्वा-ऽभावात् । अस्य च योऽर्थः अ २, २०, १ इत्यत्राऽर्पा गतिमन्तोनामभिसंबन्धेनाभिप्रेतो भवति स एव हि मित्यु-त्वेन विशिष्टः मन्त्रोः सिन्धूनां सर्गां स्वेपाणां स्पन्दन-शालन्वमुखेनोपम्योर्षायाऽप्यभावात् । एवं चाग्ने-स्वेपा अग्निराग्नेन रेजन्ते गतिमन्तो भवन्तीति गा. अनभिप्रेतोऽपि सन् प्रकरणेन संगततर इति सार्धः द्र. । 'न' इत्यस्याऽग्नेयेषां यथापि चिह्नितं दिह् ।

*) ग्राम. पृथक्स्वर. (पा ६, २, २) । घानुलोप-विषयाऽभा-वादिह् 'अन्ते' (पा ६, २, १९१) इत्यन्तोदात्तो न भवति ।

अति "वदति" मे ४, २, १,
अति "वदत्" खि ७, १५, ६,
अतिवदेत् शी ११, ३, २५,
प ६६, ५४, ११

अति वाद^१ - दे^२ तै ६, ४, ५, २

[१-अन्]

अति वादन- } अन्^३
अति वादुक-

अति/घञ्, अति वनामहे की
२, २४३, ३, २, २१, ८

अति/वह, अति ववक्षिषक १
८१, ५, १००, ८, ३, १, ३

की १, ३१०, ३, १, ३०,
१०, ४, १, १, अति "वक्ष्य
४६, २९, ७, शी २०, ३६, ७

अति/घा, अतिवाति शी ४, ५, २

अति/घी, अति वेति ४, ५४, ७
अति "वेद्यत्" पै २, ६१, १

अति/१धृ

अति-वोद्य^४ - पय काठ २४,

१, क ३७, २
अति-वृद्धि^५ पै १६, ६०, २

अति/व्यध्

अति-व्यय-दुर^६

अति/व्यध्-विध्, अति विध्यति
४ ४, ८, ८, अतिविध्यन्ति

काठ ३८, १४, शी ८, ५, १९,
पै १६, २८, ८

अतिव्याप्ती तै ७, ५, १०, १

अति वि(द-)>दा^७ - डा ४ ८,

१६, २, मै ३, ८, ३, ४, १२,

५, काठ ९, १९

अतिविद-मेप(न->)जी^८ - जी

शी ६, १०९, १

अति विपे^९ ४ ५, ६२, १, मै ४,

१४, १०

अति-व्याध-अन्^{१०}

अति-व्याधिन्^{११} - धी मा २२,

२२, का २४, ८, १

अति-व्याध-अन्^{१२}

अति/घञ्

अति व्रजत्^{१३} - जग्नि ४ १,
११६, ४

अति/वाद>वीध्, अतिवीधन्ते
मै २, ६, १, ४, ३, १,

काठ १५, १

अति शर्वत्^{१४} - रे शी ४, ४, ५, - रेधु
शी ७, ८५, ४

अति/शस्

अति शम्^{१५} - शमा खि ५, ५, ७

अति/शिष, अत्युशिष्यत तै २, ४,
१२, १, ५, २, १, ६, १, ३, ३,

४, २, १, ६, ८, १

अति शिष्ट^{१६} - षाय तै ७, ३, २०,

१, काठ ४३, १०

अति-शुक्ल^{१७} - क्लृ मा ३०, २२,
का ३४, ४, ४

अति/१शुच

अति(>)ती शोक्^{१८} - क पै १,

३२, ३

*) तु अति "विदत्, न् डान शी २०, १२०, १४ गमे ।

१) गम उप घञत् इति धायादि-स्वरे (पा ६, २,
१४४) प्राप्ते परादि-स्वर् उभ । न च गम मा भूत्
ग्राम भवति विषयम् । तथा चेश्च अन्त्य-यूपप्रस्व
प्राप्ते (पा ६, २, २) परादिस्वरस्य उभ ऋते निर्वाहा-
सम्भवादिनि यावत् ।

*) "गायत्री" "नातिवादे (भवति)" इत्येवम् एव
वन्त्य पया ३ (तु मा) । अतः त्वन वाक्यद्वयं भवि ।
"गायत्री (भवति)" इत्येव "नातिवादे (भवति)" इत्य-
पम् इत्येव नन्मन प्र १ इति विवेको विमृश्य ।

*) "अति मनामहे" इति ऋ (९, ४१, २) पठे ।

*) तु क १, १८९, २ । तिमप्रति "विष्वा" इत्यस्य
स्थाने "वेद्यत्" इत्यप्राप्ते भवत्य उताहो ✓ धी इत्यस्या-
ऽयुग्यस्य ऋजान्तात्तन्माधन-मयध नि-रुपमितप्रतिष्ठानि
प्रत्ययप्रत्येर् भाव्यम् ।

१) प्राग । अन् ।

२) दम् पा नि- । अ-वृद्धि यत् ।

३) वमिनि के-अन्-अन्-स्वर (पा ६, २, ४०) ।

४) पतम गगगग (पा ६, १, २२३) । उप श्रिर्वा
रज (पा ६, १, ३०) । दम् मा प्रत्ययप्रत्ये

वम इत्याह । तत्र । तथात्वे हि यूपप्रस्व
स्यात् । यद्युत्तरवर्णके अतिविद्ध- इति कर्त्तरि
कान्तमित्याह । तदपि न । अप्रमिदिरसामर्थ्यात्
साहसमाजनाऽव्यभिचारादिति । न चेद्वाभीष्ट यत्त
तद्विदित इति चेत् । तद्विदितानि क्षिप्तमेवपी- इत्यन
तत्रैव द्वितये वर्णके तथा व्याचक्षाणोऽपि यदनायासेनो-
ल्लक्षण व्याकरणविहारमभिरोचयते न च तत्र दीप्य-
मपि शब्दे नैव चिन्तयते चेत् ।

१) केनन्त-वृद्ध-उपप्रस्व (पा ६, १, १९५, २, ११९) ।

२) ता-छान्ते-मिनि । वृद्ध-उपप्रस्व (पा ६, २, ११९) ।

३) गम श्रन्त वृत्तस्वर प्रकृत्या (पा ६, २, ११९) ।

४) प्रास "अह सर्व-" (पा ७, ४, ८७ उउ) इत्यत्र गमा-
मान्ताऽयुप्रकरणे नृपैरी इति उभ । तनाऽकरान्त-
तापतेष चिन्त्यवध ३ (पा ६, १, १६३) ।

५) "अतिवादा" इति मुपा चित् । अगमने । तु तत्रैव
मपि यत् गादवाऽ-तवन्ते द-दगगगगग प्राप्ति गृन्-
ताऽनमेतिनि मुम्भ भवति ।

६) प्राग अन्त्ययूपप्रस्व (पा ६, २, २) ।

७) उग उप भावे घञ् । पूष दापे (पा ६, १, १२०) ।
"अति-वोद्य" इति शी (१, २५, ३) पठे ।

अति/शो(→शा), अति + शिशीते
 अ १, ३६, १६

अति/श्रा>श

अति-श्रुतं-सम्पत् १, ८, २

अति/प(←प्रा,प्रा)

अति प(प्रा)का-का शो

१२, ३, २३, -का, -कामि

काठ २५, १, क ३८, ४

अति/पि(←ति)

अति पित-उम्प १०, ७३,

९, कौ १, ३३१, जै १, ३४, ९

अति/प्ल(←स्फुट्), अतिस्फुट्

न्यति काठ ६, ३ क ४, २,

अतिस्फुट्ति ५, ५२, ३

अति-स्फुट्(→) १०, १०८, ३

अति-स्फुट् ८, ६७, १९

अति-स्फुट्(द्वन्)द्वी-रीम् मा

३०, ११, का ३४, ३, १

अति/पि(←स्ति)प

अति/तिष्ठिपि

अति तिष्ठिपि-पन् मे

१, ६, ३

अति तिष्ठिपि मे १, ६, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

अतिपि-पुनम् १०, ८९, ३

१) कर्मणि क्तान्तरगतित्वर (पा ६, २, ४९)।

२) 'उपसर्गात्' (पा ८, ३, ६५) इति पत्वम्।

३) 'परिनिबन्ध' (पा ८, ३, ७०) इत्यत्र अतीत्यस्य उभय पत्वम्।

४) 'परिनिबन्ध' (पा ८, ३, ७४) इत्यत्रादेर उभय। तत्र शास्त्रादेनादित्परस्य /स्फुट् इत्यस्य पत्व-त्रिकल्प सुताय स्यात् (पु ६)।

५) गत कमुचन्त इद् उपप्रत्यय (पा ६, १, १९४, २, १३९)।

६) उप तुम्य केन् प्रत्यय। सत्य नापुट्।

७) गत कतिवन्त इद्-उपप्रत्यय (पा ६, २, १३६)।

क्रिया हीद् रेचान्तादेशश्च (पा ४, १, ४)।

८) पा ८, ३, ६५ इत्युपसर्गात्पादात् पत्वम्।

९) सञ्चान्तात् शयत् प्राति ३। गत्युपपद-इद्-उपप्रत्यय। सतो निवादादुदात्तत्वे प्राप्ति (पा ६, १, १९७) श्रम्यामात् परस्य स्वरः उभय (पा ६, १, १९२)।

१०) गत उप कमुल् प्रत्यय। इद्-उपप्रत्यय (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

११) तय नम्-स्वर (पा ६, २, ३)। उप यद्।

१२) विधा हीद् (पा ४, १, ६) निवृत्तिपान् स्वरः उभेद।

१३) पत्वम् (पा ८, ३, ६५) इत्युपसर्गात् औपधिक ३।

१४) नउ मनुचन्तस्य मिद्विधेयिक मदनर प्राप्ति तत्रादरम्यधीनगतक ३। दहि उभय भव

अह (पा ३, ३, १०६)। तत् क्रिया दाप्। गत्युत्तर-

कृत् प्रत्यय (पा ६, २, १३९)।

१) मनुच पित्वादिनाम् स्वः उभिराप। यदिह सा एतद्=नाउ इत्येवमभिपद्येतद् वनिचन्तया विकल्पेन वाचिप्यामति, तदहचिरमिव भवति। पपा 'वान्' इत्यवयवस्याऽवयवशान्ताद् मनुचत्तदास्थान-विषयवचस्य स्यात्त्वाद् वनो नलोपाऽभावस्य च छान्दमवन आरयेयस्य व्यर्थप्रवासाऽनर्थान्तरत्वात्।

२) गत उप वनिप् प्रत्यय (पा ३, २, ५६)। प्र १ हप नलोप (पा ८, २, ७) ३।

३) गत स्वयन्त-इद्-उपप्रत्यय (पा ६, १, १९३, २, १३६) उह सा 'अधिप्याय' इति पाठमाह।

४) गत 'आतश्चोपसर्गात्' (पा ३, १, १३६) इति तगाति कथ्य आदन्ते-यो धातु-य क-प्रत्ययेऽनुष्ठिप मयपि 'श्वात्' (पा ३, १, १४३) इत्यत्र सोपमर्गादपि /स्या इत्यस्यात् तदपवादमनक कर्मणि य प्र उभय। मुगा गत (पा ७, ३, ३३)।

५) 'अति "वर" इति पाठ ते मा काठ शौ पन्त नउ उपेय भिन्नशब्दार्थनिति (तु अति/वर) चर, इत्यत्र च अति/तु > "नर, "वर इत्यत्र चरि।

६) पपाद्यपि धायादिभ्यश्च (पा ३, १, १३६ ६, २, १४४)।

पै ७, १८, २, -०२। शा ५,
८, ४, पै ७, १८, ४, ५, -रात्र
शो ५, ८, ७.
अति सृत्य पै ७, १८, ५.
अति/सृज्, अतिसृजति वाठ २४,
७ अतिसृजामि शो १०, ५,
१५-२१, १६, १, ४, पै १०,
९, १, १६, ११९, १-१०
अति...सृजामि शो १६, १, ७,
पै ५, ३०, १, अतिसृजाम
शो १०, ५, १५-२१,
अति...सृजाम् शो ४, १६, ६,
अतिसृजस्व पै ७, २४, ८,
अतिसृजन् शो १५, १२, २, अति-
सृजेत् शो १६, १२, १.
अतिसृज्यन्ते मै १, ४, ६
†अति...सृक्षत ऋ ९, १०७,
२५९, शी १, ५२२, जै १, ५३,
१०
अति सृग्- गंम् मै २, १३, २२,
वाठ ४०, १२
अति सृष्ट- -ष्ट मै १, १, २, शो
१०, १०, ४ ७, १६, १, १,
-ष्टा नी १६, १, १ [सृष्ट-
सृष्ट]

अति/सृष्ट, अतिसृष्टि ऋ ८,
१००, २१, मा ११, ७४, का
१२, ७, ९, तै ४, १, १०, १,
मै २, ७, ७, वाठ १६, ७, शो
४, २०, ९, †अतिसृष्टि ऋ ९,
८६, ४४, कौ २, ९६५, जै ४,
२०, १०, अतिसृष्टां औ ४,
१६, ४, अतिसृष्टे तै ६, ३, १,
५, वाठ २६, १, क ४०, ४
अति-सृष्टे मै ३, ८, १०
अति/सृष्ट् अति/सृष्ट् द्र
अति स्थूल- -त् मै ३, ९, ४, ४,
-सृष्ट् मा ३०, २२, का ३४,
४, ४
अति/सृष्ट्, अतिस्वसेम ऋ ६,
११, ६
अति/सृष्ट्, अत्युत्पत्त मै ४, २, १२
अति-सृष्ट- -त् मा १०, ३१
का ११, १०, १, मै २, ३, ८,
३, ११, ७
अति/सृष्ट्, अति...सृष्ट् की ४,
६, ७
अति/सृष्ट्, अतिहन्त्यात् मै २, २, ११
अति-सृष्टम् मै २, ४, ५
अति सृष्ट्, > श्री-

अतिहन्त्यात्- -हन्त्या शो ११, ७,
१६, पै १६, ८३, ६
अति ह(त->)ता- -ता- पै १३,
५, २.
अति/सृष्टा
अति-हृयत् ऋ १, १६२, २०, मा
२५, ४३१, गति २, ६, ६, ६,
४, ६, ९, ४, ६, ३, १, ३,
गमे १, ८, ५, ३, ८, १०,
वाठ ६, ५, ४६, ५, क ४, ४
?अतिहायति मै ५, २१, २
अति-हित- अति/धा द्र
अति/हृ, अतिहृष्टि मै ३, ४, १
†अति/हृ, अतिहृष्टे तै ६, ३, ९,
५, अतिहृष्टे तै २, ६, ८, ४,
६, ३, ९, ५, मै ३, १०, १,
कठ २८, १
†अतिजिह्वेत् ऋ [९, ८६, २९,
१००, ९], कौ २, ३६८, जै ३,
३०, ११
अति-हृष्ट- -हृष्ट मा ३०, २२ का
३४, ४, ४
अति/हृ, अतिहृष्टे मै ५, ४, ९
अती(ति/इ), अत्येति ऋ ६, ४,
५ ९, ७२, ३ [८५, ९, ८६, ७],

*) अत्युत्पत्त इत्यनेन समाक-
ल्यपर्यवसानस्य च अतीतिनां सोमना पवित्रादिति-
कर्मणेन तत्पूर्व धारया गृह्यमानत्वेन च समानम-
न्यानाद् गतिरप्यनुपेयमप्ययाऽऽपद्यत ता उपादेय
हेतोरप्यय द्र ।

१) उप घटने इति धापादि स्वर (पा ६, ३, १४४) ।
२) कर्मणि लङ्गन्तरस्य गति प्रत्यय (पा ६, ३, ४५) ।
३) कर्मलङ्गात्तर प्रत्यया (पा ६, १, १०७, २, ११९) ।
४) प्रत्यय-ध्वज-प्रत्यय (पा ६, ३, २) । उप यद ।
५) अति/सृष्ट् इत्यनेन ति ।
६) आगत्यः पाठे 'अतिहृष्ट' इति अति/हृ
इत्यनेन ति ।
७) आगत्यः पाठे 'अति...सृष्ट' इति पाठे अति/सृ
इत्यनेन ति ।
८) आतीतिहेतुमुक्ति इह-उपपत्ति (पा ३, ४, २२)

६, १, १९३, २, १९९) ।
१) घटने द्रष्टृ प्र द्रव्यं (पा ३, २, ५३) । उपधालोप
कृत्यय (पा ६, ४, १८, ७, ३, ५४) ।
२) तत्प्रेक्ष्यमित्यर्थे यति तित्त्विति द्र (पा ४, २, १३१)
६, १, १८५) ।
३) अतिहृष्टे इतिहृष्ट इत्यर्थे । स्वागार्थस्याऽऽगो-
अति/हृष्टा स्यादिलोप अतो न स्यात् । ह्यवत-हृष्ट-
उपपत्ति (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।
४) विहृष्ट पा गच्छरणात्तरागेषु । अन्त्य भट-
तिम् अति जो दिमुत्प द् इति प्रेरणाय पादो
मूलन गमापत्त ।
५) केषु मीतिवत्त धाव-देर ह्यवतय मकारतया
गर्जनं भवति । अन्त्यागोऽन्त्यय अकारतया धो-र ह्य-
गता ध्रुवमन्त्या-धागाद् अष्ट इत्यागाद् विरेव
गुह्य द्र ।

क ४१, ६; -थेन काठ २६, ७^२;
क ४१, ५.

क. ४१, ५.

अती-शोक-अति ✓ १ शुचि द.
 १ अतीति ✓ १२) प, अत्यन्त मे २,
 १०, १४; काठ ३६, ८.

अ-तुर^b - रः पै १५, १३, ७, -राणाम्
शौ ७, ५२, २. आतुर- यद्र.

?अत्तुर्मुह्य- -हम् मै २, १, ९१.

अचूतुजि - जिम् क्र ७, २८, ३.

१२-चूत - -तिमूक ८, ११, ५
बाय ३ १५०-१००

१. ३१. १: औ ३०. ३. ३.

२अ-तूर्त'- तः ऋ १. १३६ १

खि ५, ५, १; तै २, ५, ९, ३.

—सिंह कृ ५ ३५ ५: मै ४.

११.१: - वें अ. १०. १४९. १.

अ-तृप्तदक्ष^६— -ॐक्षा क्र. ८, २६, १.

अ-तृत्पथिन्^h - न्याः ऋ १, ४२,

9; 80, 64, 4.

अ-वृद्धि- -लासः कृ १०, १४,
११

वेदोपेण विविधो जगत् विधि

a) 'तीर्थेन' इति मुपा. मुद्राप्रमादजः ।

b) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. $\sqrt{\text{गुर यद्र.}}$

१५६) गुणप्रतिषेधेऽप्र नञ्-तस. 'ययतोः' (पा ६, २, १५६) इत्यस्योच्चारणः

यत् । यत्तु (अन्तर्यामि-) अन्तर्यामी

चैकलसते (तु. SBW.), तदपि विमलरूपम् । तस्य रवि

अन्तर्मुह- इत्यतो भावे षः प्रत्ययः वृत्तं. (पा. १७)

d) तस्य लक्षणाः

•) बाह्यद्वयां समानायाः ।

तारादिस्वरः । केवलं शास्त्राभेदेनार्यं विमर्शयामास ।

मध्यम्यद भेदकं निमित्तं भवतीत्यादिभिर्मर्गः त्रैश

१) मध्य प्रदेश राज्य के ...

सुपलक्षणं न त्वय्य पदिसाम्प्रति ।

तदुच्यते इति । यथा तत्तत् प्रसूतं प्रसूतं प्रसूतं

यदयेरजिति । यदा शुभ-सूर्य- इति तस्य भवति तदा

॥ २४-तुल्य- इति वस. भवति

यथाभावे भवन्त्युक्तयुक्ता दिशोभयोः प्रयोगयो-
र्यगामान्याभेदेऽपि सङ्गमः सौख्यं तद्विज्ञेति

१) तम, नमूस्वरः (पा ६.३.३) । ज्ञा ज्ञा ज्ञा

मृत्यु-दशा' इति ज्ञाया, भवति । तस्यो न अन्येत यथाऽत्र

ग. पू. भवतीति अ. अतर्क- इति सत्र

येषां यो ननु नाऽवगच्छत इति । अत्रादिदि-

॥५॥ अतः- इत्येतद् गूढं नमा पुरधिर्जीविनं भवति ।

अथप्राति श्रुत्यादिनिमित्तं दुष्कर इति । वक्ष्यमिति ।

मन्त्रादिभिरपि न मान्यायाभिधाने च नानि विशेष-
मन्त्रादिभिरपि न मान्यायाभिधाने च नानि विशेष-

मूलाः सम्यगे तदा प्रथमं नष्ट-भरणं तत्र जायते ।

अथानुसङ्गः इत्यनेन समस्यमानः सम. नृपप्रभ.

[illegible]

भावविरौपविशिष्टेन पदार्थविशेषेण विशिष्टो नञा विशि-
 ष्येत । यदा च बस. तदाऽसौ नन्विशिष्टभावविरौपेण
 विशिष्टेन पदार्थविशेषेण विरिष्येत । अत एवविधेयु
 निगमेषु तैस्तेरू ध्याद्यमातृभिः क्वचिद् वन, इति क्वचित्
 तस, इति क्वचिच्च बस. वा तस. वेति तादृश्येन
 विकल्पभूयस्त्वमिव यदभाजि तेन नैव कापि चिन्नीया
 मावसरा स्यात् । एस्थि. अपि यथा धौती शाब्दी
 प्रगतिन् तस. विशेषेण पुष्पसौ दृष्टिपथमवतरति तथा
 नाउटि. इ. ।

१) नाष्टिदि. सख्य. द्र. । अथ तृप्तं-पथिव् इति उप. मयासान्तः भः प्र.(पा ५, ४, ७४) सामान्येनाऽनिवार्य-प्रवृत्तिरपि सन् यत्कच्चाकसरो न भवति तेनैतज् शापितं भवति यथा नम्-संनियोगेन समासान्ताभावीयं यदनु-शासनं (पा ५, ४, ७९) भवति तस्याऽर्थं विषय इति । तत्र च समासान्ताऽभावो नपूर्वशब्दान्तात् तस्य एवाऽनु-मती भवति । अथ पथिव् इति स्वस्य च तदनृतस्य च समस्तशब्दरूपस्य समानं ग्राहको भवतीति तन्नसमयः वेदेषु सुविदितः । यच्च ‘पथो विभाषा’ (पा. ना.उ.) इति थिव्-इत्यस्याऽस्मिन् नम्-संनियोगेन समासान्ताऽभाव-पररेण विकल्पविषयत्वमेवञ्चाराति तस्य तावद् अभ-पथ-त्यत्र यस्याः निदर्शनं भवति । तद् विनिगमनाऽन्तरस्य तात्तान्ताऽभावोऽप्रत्यक्षः शमासान्ताऽभाव एव विनिगमको भवति यथेतत्प्रकारेण नम्-पूर्वेपदेण समस्त-शब्दस्येण पूर्वपाठनि बाधराऽन्तरे सप्त.भवतीत्येवमेकाऽभ्युपेक्षमिति । तो यन् मा. ‘अर्थात्स्वरारहितः पन्था वरस्य’ (ऊ २, ६४, ५) इत्येवं व्याचक्षाणांश्च यत्, इत्यातरथे मन्मद्विषय भवति । तथाचे नश्येवाऽभावे ह्युपस्था-पिते च गमासान्ताऽभावस्य दुष्परादाचारः । अत्रापि द्वयार्थं भवति । तद् यथा । स्वरा-रहितावेन ज्ञायामानं एव. बग. भवेत् । तेन च तद् शब्दार्थ-भावपरकं व्याज् यत् ३ अर्थात्-द्रव्याकारवत् । त्वं

१) गग. मधु-धरः (गा ६, २, २)। उग्र. <गृह ५३।

१२, १४, अस्यायन्तु शौ ११,
१२, १४, अस्यायन्तु शौ ११,
१२, १५, अत्येहि पै ४, १५, २, ४

प्राप्त. पुनरपि (पृ. ६, २, ३) । विस्तार
वि-१ इत्यत्र ३ ।

अथे(ति-गु)य काठ १२, ३
अन्येतत्त्वे, अथेनु- अती(ति) ३
१. अत्र-२. अत्र / अत्र ३
३. अत्र ६ अ < एतद्- ३
"अ त्रपु" - पु मे १, ८, १, ५, ४, ३
अत्रपु पु यय (< म) पार्त् - त्रम्
काठ ६, १
? अत्रया १ त्रय- ३
अ त्रमु - त्र मे ४, १३, ९

अ-त्रासुक- -का. मै ४, २, ३
अवि-, अत्रिन्- / अत्र ३
? अत्रिच्छितयुते पं १३, ३, ५
अत्येक-
अ त्रक- -काय ते ७, ५, १, ५,
२, काठ ४५, ३
? अ त्राम- ५ १६, ७२, ४
अ-त्सु(र-)-रा- राभि मे ३,
१५, ६.

अत्साः / त्र २
अत्स्यत्- / अत्र ३
/ अथ-
१. अथ-
"अथ-"
"अथ-"
? अथ-
अथ- - यं ४, ६, ८
/ अथ-

१) वन 'नमृम्याम्' (पा ६, २, १७२) इत्युक्त स्वर ।

अत्रपु- इति चापि सूत्रे ३ ।

२) अत्र वैशाख-मौढ्यनिदानभूत शास्त्रान्तरीय पात्रे भवति । तु अत्रपुत्र पात्र- इति नाउ टि ३ ।

३) प्रमुभिस्पादयम पात्र- इत्यर्थ । अयस उत्तर- पदन्वात् तद्-स्थस्य विमर्शनीयस्य 'अत' (पा ८, ३, ४६) इति प्रतस्य सकाशरास्याभावो भवति । शास्त्रान्तरीय (का ४, २) मृगा सन्नपदेशस्या- ड्म्य मद्रात्मन्य पद पात्रक्य क्षापयेत् । तद् यथा 'अत्रपु । अत्रपात्रम्' इति । तथात्वे क्षानुत्तरपदस्यस्य विमर्शनीयस्योक्त आदेश उपपद्यते । अतो सूत्रे विग्रह- आदेशस्य यदेवविधिनि तत्त छात्र्यानि शास्त्रानि प्राणि रहस्यपत्रकपद इति । एतस्य का ४, २ इत्यत्र काठ- कापवादेभ्यो न मुद्रममनादिभागेन नरक्या टि अत्रपुत्र शोधनाम्ना विरुद्धमनकारीति दिक् (तु अत्रपु, अत्रपात्र, तद्गते मर्य टि च) । भा प्रमु अत्र 'अत्रपु अत्र पात्रम्' इति पदद्वयमनुमेयिरेतन्नियम् ।

४) एत नमृ-स्वर (पा ६, २, २) । उप / प्रमु- वतु ३ (पा ३, २, १४०) ।

५) क्षुण्णि-स्वरार्थे अ यातु-इति ३ उप < / प्रमु- ।

६) धुनिग्र विरुणा विमर्शो ३ ।

७) अ यमृ- इत्यत्र टि ३ ।

८) 'अत्राशब्द' इति शोध स्वरः । (तु < अत्रा- / मृ । 'मृत्' इत्यत्र मर्य टि च ३) ।

९) एत उत्तराऽऽश्वर उम. (पा ६, २, ११६) ।

उप < / मृत्-यत्रयै क म (पा ३, २, ५८) यद् । पत्ता

भाष्ये न मृत्-यत्रयै क म अज्य- (पा ७, १३, १)

इति पात्रे मृत्-यत्रयै क म अज्य- (पा ७, १३, १)

१०) अ त्राम- (तु उत्तर-यत्र, टि उत्तर-यत्र) ।

११) १ त्रिभुज- (तु उत्तर-यत्र, टि उत्तर-यत्र)

२ (तु ३११, १११ (१ ४३) अत्र (पा ११, १८)

इति च) ।

२) उ निष्पत्तीपयिकत्वैकद्व कल्पना भवति (तुटि अथ-नु, / अथ-यु) । पञ्चादित्वाद् विस्तरथ (पा ३, १, १३४, ६, १, १६३) ।

३) नापु > तादित र-ययान्त उ निष्पत्तीप- यिक ३ (तुटि अथ-री, / अथ-यु) ।

४) नाउउ मूलभूतमेतद् < नापु यद्वाऽन्यथा निष्पत्तम् अत्रिपत्तीपयिकत्वैकद्व कल्पना भवति (तु ८११, ३११) । एतद् य १ भवति अथ-अम् (> अ) इत्यावाप् अत्रिपत्तीप- ययानि च (तु १११ १, ४३) । नाउउ य १ यय बत मूलना- मियाद् इति कृत्वाऽत्रिपत्तीप- अयमनादरात् ।

५) एत यद्वा नापु > अथ नाउ निष्पत्तीपयिक- कल्पना भवति (तु ८११, ३११) । अनुमाना अथ- अयय यत्ताम् / अथ इत्यस्माद् एतद् प्राणि इतीव प्रायस्त्वनत्पिर (दि २, ५) ।

६) 'हृदिकारा' (पा ४, १, ४५) इति नापु हीप् मयवान्त । यद्वा अथ- इत्यत्र मूल प्राणि मर्य च / अथ-अम्- > अ- इत्येवं निष्पत्तम् यतोऽन्यथ वा कस्यापि मर्यभावस्य न प्रकृति- विकारान्न स्यात् (तु पा ५, १, १० प्रमु उद्वय- यन्त पत्रा अथ- इति च) । एव अथ- इत्यत्र विद्या हीप् यद्वाऽनिरतिमर्य (पा ६, १, १६१) ।

७) य ३ । 'उदात्त' (पा ८, २, ८) इति स्तानि । य ५१ इत्याऽऽश्वो मन्त्र (पा ३११) टि च मृत् ।

८) 'उदात्त' (पा ६, १, १७८) इत्याऽऽश्वो मन्त्र (पा ३११) टि च मृत् ।

९) 'उदात्त' (पा ६, १, १७८) इत्याऽऽश्वो मन्त्र (पा ३११) टि च मृत् ।

१०) य ५१ इत्याऽऽश्वो मन्त्र (पा ३११) टि च मृत् ।

११) य ५१ इत्याऽऽश्वो मन्त्र (पा ३११) टि च मृत् ।

१२) य ५१ इत्याऽऽश्वो मन्त्र (पा ३११) टि च मृत् ।

अथर्व^१ - -०२ मा ३, १७
 †अथर्व^२ - -०३ मा ७,
 १, १, काठ ३४, १९, ३९, १५,
 अथर्वन् - -०४ मा ६,
 १६, १४, १०, ४८, २, मा ११,
 ३३, का १२, ३, ६, तै ३, ५,
 ११, ४, ४, १, ३, ३, मै २,
 ७, ३, काठ १६, ३, शौ १०,
 २, २७४, पै १६, ५९, १०४,
 -वैष्णव १०, २१, ५, -वैष्णव
 शौ १६, ८, १६, -वैष्णव ४
 ८, ९, ७, शौ २०, १४०, २१,
 -वैष्णव शौ ७, १०९, १, -०२ मा
 शौ ५, ११, २, पै ८, १, २,

-वैष्णव काठ ५, ४, १८, १८,
 क २९, ६, -वैष्णव ४६, ४७,
 २४, मा ३०, १५, मा ३४, ३,
 २, पै १६, ९४, ६, -वैष्णव ४
 १, ८०, १६, ८३, ५, ६, १६,
 १३, १०, १२, १०, १२०, ९,
 मा ८, ५६, ११, ३२, ३, १५,
 २०, का ९, ७, ४, १२, ३,
 ४, ५, १६, ५, ३, तै ३, ५,
 ११, ३, ४, १, ३, २, ४, ४,
 १, ९, १, १५, १, ४, ३, ६,
 ६, ३, मै २, ७, ३, ३, १, ५, १,
 काठ १६, ३, १, १९, ४, १,
 क ३०, २, १, १, १, १, १, १,

१, २, शौ ५, २, २१,
 १०, २, २६, १०, १२, १७,
 १८, ३, ५४, १९, ४, १, ५४,
 ५ १२०, २५, ५, १०७, १२,
 पै ५, २, ७, ६, १, ९, १२,
 २, १५, १६, ५९, ९ १०८,
 २, ६, -वैष्णव १९, ११, २,
 १०, १४, ६, मा १९, ५०, १,
 तै २, ६, १२, ६, १, २, २,
 जै ३, १, ४, शौ ४, १७, १,
 १०, ६, २०, ११, ८, १३,
 १८, १, ५८, पै ५, ११, ४
 १३, ४, १, १५, १४, ६, १६,
 ४४, ३, -वैष्णव शौ ४, १, ७,

एतद् कृत्वा तस्याऽपि वाच्येन सत्यं वाऽस्मात् सभावना चेति
 दिक् ।)। यत् प्र चेह अथ-रु- इत्यतो वा स्वाद् अथ-र-
 इत्यतो वा (तु Gw प्रभु) अथात् अथ- इत्यतो वा ।
 उत्तमे कल्पे रेवो मायोजनः । (तु रथ > / रथ-यु) ।

१) पचात्- अच् (पा ३, १, १३४) । चित्- स्वर
 (पा ६, १, १६३) । एतद्-प्रभु सजातेषु पचा अवप्र-
 हाऽभावो भवति । अथ चेह विवेक सुवच । कच-
 प्रकारेण प्रत्ययेन निष्पन्नस्य नाभा तिष्ठत् च कृन्तु च
 न. पचा अत्रमहो भवतीति च (तु अथायुति, अथायुत्,
 अथायु- प्रभु) यका निष्पत्तेषु च तेषु तेषु न पचा
 अवप्रमहो न भवतीति च (तु / इरम्, / इरस्य,
 / इरप्यु, / इरस्यु, प्रभु) । यत्किह / वत्ता-यु
 इत्येव पचा अवप्रमहो, नाभा कच-वादिषु (पा ३,
 १, २७) आचार्यैः अपाठि तत्रोक्तविशेषतः पुनर्विमा-
 र्हे च ।)। अन् इत्येतद्-मकथसंज्ञेतायं नाउटि ह ।

२) उ प्रत्यय 'कचात्' (पा ३, २, १७०) इत्यत्र
 यदोऽन् उम इ । प्रत्ययस्वर । यत् च नापु,
 य नाउ च प्राप्तिरमूलत् < / अन् इत्येवमभितमपावि
 (तु पा ११ उ म गा यस्या) ।

३) औणादिर (४, ११३) वनिप्र उम । अतो लोपे
 (पा ६, ४, ४८) यकारलोपे (पा ६, १, ६६) । चित्-
 स्वर (पा ६, १, १६७) । यदा मायामिक-रेवो जन-
 पूर्वम् अथ- इत्यत्र उम अथ- इति तादित्यात् सनन्-
 दिते वनिप्र प्रत्यये निष्पत्ति । अपाठि वा अथ-र- इत्यतो
 वनिप्र प्रत्यये तादिते निष्पत्त्याम् । प्रत्यये पूर्ववद् चित्-
 --- । उत्तर च प्रत्ययस्य निष्पत्ति-निष्पत्तिः प्रत्ययस्य

द्र । यत्तु या (११, १८) अधनवन्त इत्याह
 तद् विमर्शविशेषमहेत् । तद् यथा । स्वपतोऽर्धतथ
 क्रियेतद् अधन- इति जिज्ञास्येत । सत्प्रवायस्य नापु,
 निर्वचने अतन वत्- (नि ५, ११) इति यदुपलभ्यते
 तदेवेद् लेखक-प्रमादतो वर्गद्वितीयम् यतयोपलभ्येतेति
 प्रथमं कल्प । / अथ इत्यस्य प्राक्-प्रमिद्वयभावाद्
 इति यावत् । अथर्वण-वन्त इत्यस्य वा अथर्व-वन्त
 इत्यस्य वा मृक्तो वास्वेनोक्तस्य लिपि रितो विकार
 इति वा म्यादुत्तरं रूपं । अथमेव च सदर्शस्य मेद-
 यानिव भवेत् । 'यस्तिश्चरति कर्मा तत् प्रतिषेध'
 इत्युत्तरस्य तथाविधपाठस्य अ-गतिमन्त्राचकस्य व्या-
 रणान्तयोगयुक्तत्वात् । अन्यथा च पूर्वोत्तरयो पाठभग
 योर गतिमन्त्र-गतिताहि याऽऽमन्त्र-स्वरविहङ्गाऽर्थक्यो
 सतोऽप्याहलस्योपगमात् । अतः पूर्वभाग
 / यस्ति > यस्ति इति वा 'यस्ति' इति वा नन्पूर्वार्ध
 मनुवत्तथ गौतमि सत्-पाठ इति मतं भवेत् । अनया
 च दिशा अथर्वन्- इति तग नन्त्वर (पा ६, १, २)
 नापु, अतनवद्-नाचकस्य विपरीतार्थ इतीव वा मेत
 इत्यर्थं निर्गते । तन्मन्त्र उप अथर्वन्- < / यस्ति
 वनिप्र इत्येव निष्पत्तिं च भवेदित्येति । यत्तु ह
 'धिमिदमथनम्' इति प्रथममुपाध्याऽपि साहाय्यीत्येव
 ततो विशिष्टतरं किं हि व्याख्यानमुपलभ्यते तदपि
 गच्छन्त्येवमथर्वणस्य नन्त्वर निराराम अत्यप्रमिद
 भवति । एव दिक्मात्रेण प्रादपि विस्तरात्प्रत्ययस्य नन्-
 मथर्व ।

७, ११, ११, ७, २, १, १, १, १
आथर्वण- ०ण वि १,
१, ४, शौ ६, १, १, ०-ण शौ १,
१७७, १, १, १, १, ०-ण शौ १,
११६, १, १, १, १, ४, ४,
६, १, ३ वाठ १९, ४९, ४,
३०, २९, १, १, ८, ४, -णम्
शौ ४, ३, ७, १, ८, ४,
३८, ४, १, -णा शौ १०, ६,
२०, १, १६, ४४, ३ -णागम्

शौ १६, ८, १७, १९, २३, १,
-णाथ श्र १, १७, २०
आथर्वणी- श्री शौ
१६, ६, १६, १, १६, २०, ६
अथर्व-वत् श्र १५,
१७, १०, ८७, १२, शौ ८, ३,
२१, १, १६, ८, १
अथर्व(व)हितम्-नस
शौ १०, ७, २०, १, ९, २३, ११,
१६, ८४, ७

अथर्वम्
अथर्वम्- न्युम् की
१, ७२, २, ७२३, जै १, ७,
१०, ३, ५९, १५
अथर्व- न्युम् श्र १,
११२, १०
अथर्व- अथर्व श्र १, ४, ३, १०,
३, १६, ७, २४, १५, २६, ९,
[४७, २, ६] ७४, ९, ५९, २,

०) गात्रपत्यर्थे अत्र प तन्वरत्न (पा ४, १, ११४)।

१) त्रिया द्वीप उदात्तानि त्रित्स्वरणोदात्तानि (पा ४, १, १५६, १, १५६, १, १५६)।

२) तुन्याथे वति (पा ७, १, ११५)। प्रत्ययस्वर ।

३) इस मामान्य समानन्वर (पा ६, १, २०३)।

४) अथर्वं दलनेन समानन्यायो नाथा २०।
क्ये पदवाल्गोपस्ततोऽकारलोपश्च (यक पा १, ४, १७
८, २, ७, ६, ४, ४८)।

५) वाञ्छानक उ प्रत्यय (पा ३, २, १७०)।
अथर्वं इति बाह्वच पाठे गद । यन् मथ्यरपरहित
त्वेन वचिन् सुद्रापित भवति (तु धा, कमप च) तन्
मन्दमिव भवति । बाह्वच पाठे सत्यद्वावसायोगोन्मन्ना
नूक्ते तद्ग्रीनाथ (तु ST)। सा अपि मथ्य रक
पपाठि तदायात् > यर्व इति विकल्पकथनात् मुल
भातुमान भवेत् । यदिह सा <अथर्व इतावाऽनुमन्य
मान प्रादशि (तु कमप) तन् । आदस्य नन्
> अकारत्वाऽनैरहितत्वाद् गात्रमति ताप्यर्थक
असगतिदर्शनाथ । अथर्वं गन्धर्वो भवति न त्
> अथर्व इति यावत् । तन च अगम्यन् इति व्या
न्यायनमप्य अ-गम्यम् इत्यव शोध-पूर्वक पठित्व
भवत् (यत्तु BI)।

६) स्वहपपरिच्छिन्ना सिद्धप्रस्ता भवति । आ वि
भवति । अन्+यर्व+अच(र)>यन् >यर्व इतावा
ऽमित्प्रधान सा गमनपर्याप्तमूत-य-णऽमववत्या ताप्यर्थ
मह । एव तावत् तम नन्-स्वरण (पा ६, २, २) मान्यम् ।
त्रया नयन्त्वे दि१ अमि पूर्वत्वेन (पा ६, १, १०७) च
मात्स्यमिति चोदयन पथमान दुपरिहर स्यात् । अम
नन्त्येऽप्येतद् एवाऽनुवदन् GRI अप्यनेन प्रत्युह ३ ।
एतद्वैपरालेन <अन् इताव नानुवदि प्राकृतेऽदेशिक-
निर्वचनम मान्येनाऽनुमन्यमान वै गमनय या न-यर्वनाह ।

एव तावद् अन् (<घ>अंथ)+र+व(<वी)
इत्येव माप्यमिकरोपोजनवति तद्विदे व प्रत्यये त्रिया
गौरादित्योपमक्यानत (पा ४, १, ४१) कीपि प्राति
समवत्तपि दि१ अमि पूर्वत्वाप्रो पूर्वन् दुर्वात्त्व द् ।
एवमपि त्रियाम् अथर्वन् इति वा <अथर्व+व>की
इति वा यद् अर्वाकनम् अपर मतद्वय भवति (तु PA
GA GA) तदप्युक्तेन बोधेन समान प्रस्त ३ ।
एतस्य अपि एषा तदीयेन द्विपयक-प्रक्रियाऽनुरोधेनाऽव-
प्रहाऽभावेऽपि तम इति मत भवति । एष तावद् अन्थु-
इति वा रौपोपनवद् अथर्व इति वा स्यात् । उप च
<अन्+किप् द् । स्वार्थ मामान्य मामासिक (पा ६,
१, २२३) वा स्याद् उच इति क्त्वा 'गतिकारक' (पा ६, २,
१२९) इत्युक्ते वा । दि१ रु च 'परनेकाच' (पा ६, ४,
८२) इति यत् 'उदात्त' (पा ८, २, ४) इति स्वरितान्त
द् । वच्यविमर्शस्तु वैरा विस्तरणाय इति दिक् ।

७) मूलतो य-था, व-था, क-था, इन्-था इत्येते
स-कृतता व्युत्पन्नमिदम् अन्य ममान्येत । तस्मिन्
दर्शन इदम् >अन् इति यन् सना भवति तत्तम् याद-
प्रत्यये लिङ्-स्वर (पा ६, १, १९३) । अप्योक्ते- रात्रै
सर्ग्य-नाक-व्याय या इत्येव प्रत्यय इत्यस्य कस्मिन्धि-
दतिग-वाने काले कथमपि स्वरपूर्वयकमपूर्वधेऽन्यव्याऽचो
हृलामचेन परिधान मय नानुन्यत । यत्तु मापान्
राव-सापालन्तिमस्य 'AND', 'UND' प्रथ. समानार्थ
रात्रै मवच उपैति (IV १, ६७) तदभिहितमिदं
तुद्वाप्येन । एव यन् कचिद् अम्मदायै एत-
<अथ्व इति समावत भवति (तु वाच), तद-
धान्यार्थन्याभावेऽवचदप्रदपाद् अविशिष्ट द् ।

८) नापाद् मूक्तो दीर्घान्तर्य स्वरपूर्वकन्या हम्
न्तया परिणम्य महिताया छन्दोऽनुक्ता पुनर्
दार्पाऽऽपति

७५, २, ७६, ३, [८९, ८; ९९, ९;
७, ९६, ५], ८७, ४, ९२, १५
९३, ७, ९४, ९, १०२, ६, १०,
[१०८, १ (५) ६ १२], १०९,
२, ११४, ९, ११७, १९, ११९,
९, १२६, १, २, १६३, १३,
१६४, १२, २, [३, ९, (३, ८,
९, ७, ४७, ३)], ३६, ३, ३७,
५, ३८, १, ३, ३, १ ६, ६
९, ३, १३, ३, १७, ३, ५
२८, ५, २९, १०, ३१, ७,
३२, १०, ३४, १०, ४७, २,
५३, ३, ११, ४, १८, ५, ११
२०, ९, २४, १०, ३९, ३ ४,
३६, ४, ४२, ९, ५, ३०, ९,
६, १६, १८, ४०, १, ४, [८३
५-७], ५४, ७, ७, [११, ४
१०, ५३, ३], ९८, ५, ८, ९,
१४, १०, ५, ४०, २, ४६, १५
१६, ४८, ६, ८९, २, [१६, ७,
१०, ५०, ५], १०२, १९, २,
[४, १-१०], ८१, २, ८६,
२८, ८७, १०, १७, १४, १०,
[१५, ४, (३७, ११)] ११, १६, १,
२, २३, ३, २७, २०, ५१, ७
८५, १६, ३३ १०७, ३, १०८,
३, ८, १११, ६ १२७, ३
१२९, ६, १४३, ३, १४५, ३
५ [१८२, १, ३] मि ३, ५,
९, ७, २, २, ६, १, ६, ३,
१०, ४, ४, ५, २७, २९, मा
३, १४१, ७, २५, ३०१, ८,
३४१, १२, १२१, ५३१, ६५,
१४, ५६१, २७, ३१, ११०,
५५, ५९, २३, २६, २७,
२६, २४, २७, ६, २०, -४१,
३०, २२, ३३, ९५१, ४०,
१०, मा ३, ३, ४१, ७, १०, ३,
२०, ११, ८, ८, ११, १३,
१, १११, ८, ८१, ५, ४, १६,

६, ८१, १२१, ४, ५, ८, २५,
६, ६, ७, २९, १, ६, ३१, ३,
१२१, ३७, ४, ४, ४०, १, १७,
तै १, १, १३, १३, १४, ११
२, २, ३, ४, ४२, ११, ५, १, २७,
५, -१, ९, १, ६१, ११, २१,
६, ४, २१ १०, ४१, ७, १०,
२-४, १३, ४१, ८, ५, २१,
१२, १२, १, ३, ४, ७, ८, ५,
२ ८, ४, २, ६, ४, ८, ६,
११, ३, ३, ३, ४, ५, १, १३,
२, १४, ३१, ४, २, १, ४, १,
२, ६, २, १०, २, १२, २, ५,
११, २, ६, १, ५, ३, ५, ९,
३ ४, ६, १२, २१, १३, १, २,
२ ३, १ ४, ४३, ९, ८, ११,
२१ २, १, २, २ १, ८, ४३
१११, २, ३, ३, ७, ३, ८, १
४, १०, ४, ११, ६१, ५, १, २७
२, १, ६, १३ ४, १, ७, ३
२, १, ४१, ४, ४१, ५, ३
११, १ २, २, ३, ४, ७, ५१,
७, १३, ५१ १५, १, ३, ५१,
५, ४, ४, २, २, ३, ४, १०,
२, ७, २, ५, ३, २, ४, -
९, २, ३, २६, १३, १६, २, १,
१, ३, ११, ५, ४, २, ५, १५
१, ११, ४, ३, १, ३, ६, २,
१, १०, ४, ४, १, ६, ७, २,
५, ८, ६, १०, १, ११, ४,
६, ४, २१, ४, ६, २, १७, १,
३, १, ४, ३, ५, ३, ४, ५, ६,
७, ६, ५, १०, ३, २, १, ४१,
४, १, ३, ०, ३, ४, ९, १,
३, १, ३, १, ३, ४, १, १०, १,
१०, २३, ५, १, १, ३, १,
३, १, ६, ३, १, १, १, ११, १,
१, ६, १३, २, १०, १, १८,
३, -३१, ३०, ८, ५, ६,
१०, १८, १३, १५, ५, ५

८; ११, १०, १३, ६, ४, ५,
६, ८, ९, १० ११, १०,
१३, ७, १३, ३, ६, ५, ८,
१, २, ४, ५, ६, ७, ८, ९,
९ ४, ६, ७, १०, ५, ६ ८,
१०, ११, १२, १२, १३ १४, १६,
१७, १८, १९, २० ११, ५,
७, ८, ९, २, १, १ २, ३, ८,
९, १० २, ४, ७, ९, १३,
३, १३, २, ३, ६, १, ४, २,
३ ४, ५, ५, १, २, ३, ४,
७ ६, ७ ८, ९, ६, १, ६, १७,
८, १०, १३, १, ८, १३, १,
१०, १२, ५३, ३, १, १३, २, ५,
१०, २, १, १, १, ४, ५, ६,
७ ८, ९, १०, ३, १, २,
३, ७, ७, ८, १०, ४, ३, ६
८, ७, २, ३, ५ ६, ९, ५,
६, ९, ७, २, ३, ४, ८, ९,
१०, ८, १, २, ३, ४, ५, ६,
७, ८, ९, १०, ९, ११, १२, ४,
१, ६, ७ ८, १०, ११, २,
३, ४, ५, १३, १३, ४, १,
११ ६, ८ ११, १२, १, १,
२, ७, ९, ११, १०, १३, १३,
१४, ३, १, १, ३, ४, ५,
६, ७, ८, ९, १, ४, ११, २,
५ ८, ९, १०, ५, ११, २, ४,
५, ६, ८, ९, ६, १, २, ३,
४, ५, ७, ९, ७, २, ३,
४, ५, ६, ७, ८, ९, ८, १,
३ ५, ७, ८, ९, १०, ६१,
११, ११, १२, १, ५, ११, ४,
३१, ५१, ६, १२, १३, १५, १,
१०१, १८१, ४० १, १-
२, १५, ३, ८, ५, ६, ६, १,
४, ६, ७, ७, ८, ८, ८,
५-७, १३, ०, २, १४, १५,
१०, २, १०, १३, १, २, ३,
६, १०, १०, १, ३, ४, ७,

८, १०, १२, १३, १४, १५,
 ४, ५, ६, १४, ५, १५,
 १५, ५, १०, १६, ८, १८,
 ३, १६, १९, ८, ९, १०,
 १२, २०, २, ५, ६, ७-११,
 १४, २१, २, ३, ४, ६, ८,
 १०, १२, १३, १४, २२, १,
 ६, ११, २३, १, ३, ६, ९,
 २४, ८, २४, २, ६, ७, १०,
 २६, ९, १०, २७, १, ३, ४,
 १०, २८, ३, ६, ७, ९, २९,
 ३, ४, ७, ९, १०, ३०, १,
 २, ३, ८, १०, ३१, ४,
 ६, ९, १३, ३२, २, ३, ७,
 ३३, २, ६, ८, ३४, ३, ५,
 ८, ११, १५, ३५, १६, १७,
 १८, १९, २०, ३६, ३५,
 ६, ७, १७, ११, १२, १३,
 १४, ३७, २, ३, ४, ५, ९,
 ११, १६, १७, ४०, ११-१३,
 ४४, ४, ४५, ४, ४६, ३,
 ११८, १५, ३, १२, ४, ३,
 ५, ६, १, ७, ४, ८, १,
 ६, २८, ३९, २९, ४९, ३०,
 ६, ३१, ४, ५, ८, ९-१३,
 १७, १८, १९, २१, ३४, १८,
 ३५, ५, ७, ३६, ६, ३८, १,
 ५, ३९, ३, ४, ५, ४०, २,
 ३, ४३, ७, ८, ४२, १९, ३,
 ४, ४४, ३, ६, ४५, ५,
 ८, ४६, २८, ३, ४, ५,
 ६, ८, ४७, ४, ६, ८, ९,
 ४८, १५, १६, १७, १८, १९,
 १, ३२४, ३६६, ४२२,
 ४३३, २, ५७, ३५७-४०६,
 ४३९, ५२०, ६९६, १०८६,
 १, १, ५, ११, ३४, २, ३८,
 ७, ११, २५, २५, २५, १,

६, ३, ६^{१३}, ३१, १७-२६,
 ३३, १३, ४०, १६^{१३}, ५६,
 २३, ३१ १, ७, ३, ७. १८, १,
 २, ६, ५, ३, ३, ६, ८, १,
 १२, ५, २५, ६, ७, १, ५, ४,
 ८, ७, २, १७, ८, ६, ५०, १,
 ६६, २, ११६, १, ११९, २,
 १२१, १, १३८, २, ७, ९, १,
 १५, ३, १८, ६, ८८, ४, ८,
 १, ६, ८, २०, ९, २४, २, ५,
 २७, १४, १३^१; १०, १, २८,
 ४, १, ११, १, ८, ६, १४, १०,
 ३१, १२, २, ३०, ३, ५५-
 ६०, ४, २२, २३, २५, २८,
 ३६, ५२, १७, १६^१, २१^{१३},
 २, २९^१, १५, १२, ८, १३,
 ११, १८, २, ४^१, ५^१, ९, ३,
 ७१, १२, ३४, ८, ५७, ५, ६८,
 १, १२०, ११, १०, १६, ५
 ५७, ३, ६८, १, ७३, ४, ८७,
 ५ १२८, १८, ८१३०, १७-१९,
 ८१३६, ७, ८, १४१, ४, ११ १,
 ३०, ५, ७१, ४, ८९, १, २,
 १, १, २६, ५, ५८, २, ७४,
 ६, ८०, २ ३, ३३, ६, ३४, १^{१३},
 ७, ४, ३, ४, ७, ५, ३९, २^१,
 ७, ९, ७, १२, १०^{१३}, १८, ८,
 १९, ३, ८, ७, ५, १२, २,
 १५, ४, १३, १९, ३, २०, ५,
 २, १९, २, २२, १५, १०, १,
 ९, ४, ५, १२, ३, १३, १६,
 ७, १-४, ९^१, १३, १, ३, १६^१,
 ३, ८, ५, १८, १७, ४, ७^१,
 १५, ५, ९, १०, २३, ९, १६,
 १, ६, ९, ३^{१३}, १५, १, २०,
 १^१, ३०, १०, ४९, ७, ५०,
 ८, ५८, ४^१, ६७, २^१, ६९,
 १३^१, ७१, ९, १०^१, ११, ८५

५, १२६, १-३
अथोक्त १, २८, ६, ५०, १२.
११३, १३, १५७, ६, १६४,
[४०, (७, ४१, ५)], ४६, १९१,
१, २, ३, ३५, ११, ६०, ४, ६,
५५, १५, ८, ९१, ६, ९, ३९, ५,
[६०, २, (६४, २६)], ६०, २७,
९, ३६, ५, [६०, ८, ९, १०],
८५, २, ३५, ४१, ९०, ५, ९२,
४, ९६, १३, ९७, ९, १६, ३,
१३६, ५, १३७, ४, १५९, ३,
१७३, ६, १९०, ३, खि ३,
१०, २, १५, ६, १४, ५,
१२, ५, १५, ४, १०, मा ३,
४३, ३३, ८२, ३२, १७, ५४,
८३, ९०, ९७, १००, ३५,
५९, ३६, ८, १२, २३, ६०,
३३, ५, का ३, ४, ७, ९, ६,
३३, ६, १६, ३२, ७, ७, ३३,
१, १८, ४, १०, ६, ९, २१,
३६, ७, २, ३७, १, ८, ११,
२५, १०, ८, ३५, १, ५, १,
गति ३, ५, १, ४, २, ४, ४, १, २,
७, २, ३, ८, ३, ९, ६, ८, २,
४, ७, १, ६, ३, १, ४, ३, ६,
३, ८, ६, १३, २, २, ४, ६, ५,
४, ५, ३, ९, ३, ११, ५, १३,
३, ४, ६, २, ९, ३, १०, ३,
५, १, ४, ६, ३, ७, ५, १, ७,
२, ८, ११, २, ३, ६, ७,
६, १, ६, ६, ४, ९, १, ४,
१०, ४, ३, १, ५, २, ९, ३, २,
६, ३, ४, ६, ७, ३, ९, २३,
१०, १३, ४, १, ३, १, ७, १०,
२, ५, ५, ५, २, ७, २, ३, ३४,
१, ९, ३, २, १, ५, ४, ५,
१, ३, ४, ५, १, ३, २, ४, १,
६, २, ४, ८, ५, ९, ५, ६, २,

a) अध, अधा इति वाङ्म पाभे यथायथ द्र ।

b) एतच्च-शोधार्थं रात्रि->त्रि इत्यग्र सस्य णि द ।

c) 'अय-उ' इति समुदित निपातद्वयम् 'ओत्' (पा १, ११) इति प्रश्रुतत्वाभावात् न पा इति-कारेण पठ्यते ।

१, ३, ३, ३, ५, ५, ४, ६,
 ७, ३, ८, १, ९, ६, १०, ६,
 ३, १, २, २, २, ४, ७, ७, २,
 ४, ९, १, २, १०, ४, ४, १, २,
 ३, २, ३, ४, ३, २, ४, ४, १,
 ५, ५, ६, ४, ८, १, ४, ९, १,
 १०, ३, ५, ५, १, ६, ५, ३,
 ७, २, १०, ५, ६, २, १, ३,
 ४, २, ६, २, ७, ३, ८, ४, ६,
 ९, १, १०, १, ३, ७, ३, २, ४,
 १, ५, २, ७, ६, ३, ८, ३, ९,
 ३, ४, १०, २, ६, १, १, ३,
 ३, ३, ५, २, ६, ५, ६, ७, २,
 ११, ३, ६, २, १, १, ७, २, २,
 ५, १, २, ३, ७, २, ८, ६, ९,
 २, १०, ४, ११, ३, ३, १, २,
 ५, २, ४, ७, २, ३, ८, १, ३,
 ९, ४, ५, १०, १, ११, ३, ४,
 ३, ३, ४, ४, ३, ५, २, ५, ९,
 २, ६, ३, २, ६, २, ७, २, ४,
 ७, १, १, २, ३, २, १, १०,
 ३, ४, ३, १, २, ३, २, २,
 ३, ३, २, ५, ५, ६, ८, २,
 ४-७, ३, १, २, ५, ३, ७, ३,
 ४, ८, १, ९, ३, १०, ४, ५,
 ४, १, ३, २, ४, ५, ३, ३,
 ५, ५, ४, ३, ५, २-४, ७,
 २, १, १, ५, १, ५, ४, २, ५,
 १, २, ८, ३, ५, ९, ३, १५,
 २, ६, ३, ४, ५, ७, ८, १०,
 १३, १५, ५, ५, ६, ८, १०,
 ११, १२, ७, ३, ४, ८, २,
 ३, ४, ५, ६, ७, ८, १, १०,
 १६, ५, ६, ७, ८, ९, १४,
 १६, १७, २०, ११, ६-९,
 २, १, ३, ७, ११, २, ८, ८, ३,
 १, ५, ६, ७, ४, १, २,
 ३, ४, ७, ५, ३-५, ७, ८,
 १०, ६, ७, १३, ९, २, ३,
 १०, १३, ३, १, १, २, ५, ७,

९, १०, २, १, २, ३, ४,
 ५, ६, ७, ८, ९, १०, ३,
 १, ६, ८, ९, १०, ४, ३,
 ४, ५-७, ६, १, २, ३,
 ५, ६, ७, ८, ९, १०, २,
 ४, ५, ७, ९, १०, ८, ४,
 ६, ७, ९, ९, २, ३, ५, ७,
 १०, १, २, ३, ४, ५, १, ५,
 ६, ८, १०, १२, १४, २,
 १, २, ९, १४, ३, २, ८, ४,
 २, ५, ८, ५, १, २, ५, ६,
 ३, ५, ८, ९, ७, १, ४, ८,
 ९, ८, ३, ५, ६, ८, ९, १४,
 ११, १३, ७, १५, ८, १२,
 १३, ९, १, ७, १०, ५, ७,
 १३, १०, १२, ३, ६, १२,
 १३, ९, १०, १४, ६, ८, १६,
 ७, ८, १३, १९, १७, ११,
 १९, १, ५-७, १०, २०, ३,
 ४, ५, २१, ३, ७-९, १२,
 २२, १०, १३, २३, १, ४-६,
 २४, ३, ४, ६, ७, ८, ९, २५,
 १, ५, ६, ७, ८, ९, १०,
 २६, ५, ७, ९, २७, १, २,
 ४, २८, १, ७, १०, २९, ८,
 १०, ३०, २, ७, ३३, ८-११,
 ३२, १, ५, ७, ३३, २, ३४,
 ३, ५, १६, २०, ३६, १, २,
 ५, ७, ९, १०, १२, ३७, १,
 १६, १७, ५, ९, १७, १, ७,
 ८, १, ४, १०, २५, ४, १६,
 २७, १६, २९, ८, ३०, ३-
 ५, ८, ३३, ५, ६, ७, १८, ६,
 ३०, ४, ३६, १, ३७, ४, ५,
 ७, ८, ३८, १, २, ४, ३९,
 २, ३, ५, ६, ७, १, २, ३,
 ४, ५, ७, ८, १०, १, २,
 ४, ४, ७, ४, १, ४, ६, ३,
 ५, ४, ७, ९-११, ४, १४,
 १८, ११, २, २५, ६, ११, १३,

३, १, ४, ७, ११, १८,
 ८, २, १, ४, ३, १०, ३,
 २१, १७, १, १४, २,
 २२, २, ४, २, ४, ६, ९,
 १, ३१, २, ४, ३२, ५, ३६,
 ७, ३, २, ४, १८, ५, २१, ९,
 २४, १, २५, ५, ४, ३, ४, ४,
 ५, ६, ६, ९, ३, १३, ५, १७,
 ७, १९, ३, २०, ५, ३६, १, ५,
 १४, २, २१, ४-६, २२, १०,
 २३, १०, ३०, १३, ६, १३, १,
 १४, ३, १९, २, २१, ३, ६९,
 ३, ७४, २, ९६, २, १०३,
 २, १०९, ३, १२८, ४, १३३,
 ४, १३८, २, १३९, २, ४,
 १४०, २, ७, ५८, २, ५, ६२,
 ५, ७८, ३, ८०, २, १००, ३,
 ११७, २, ८, २, २८, ५, १२, १,
 ७, ५, १०, २२, २८, ९, ३,
 १, ४, ४, २०, १३, ७, १५,
 २८, १०, २, २७, ३, ७, ८,
 २२, ३८, ९, १२-२४, १०,
 १७, ३१, १३, १, २९, ६, ३,
 ९, १७, ८, २, ६, ७, ९, ८,
 १०, ५, १४, १५, २३, ११,
 १०, २२, १२, ३, १२, १, ७,
 ९, २, १९, ४, १८, ३०, ३९,
 ४०, ४६, १४, १, २, २८, १,
 २, ४, १९, ४, ३, ६, ९, १,
 ३४, ४, ३९, २, ३, ४,
 ४६, ३, ४८, १, ४९, ३, ५०,
 ५, १२०, २०, ४, ३२, ३, ५७,
 ७, १२८, ५, ९, १३०, १७-१९,
 १३, १५, २, ८, ४, ३७, १, ३८,
 ३, ४३, २, ४८, १, ६०, २, ६१,
 ३, ४, ६८, ३, ७९, १, १०७,
 ११, २, ८, ५, १०, १, १४, ४,
 १५, २, ४, २०, २, २१, ६,
 ३२, ३, ४१, ११, ५२, ५, ५८,
 ५, ६३, १, २, ६७, १, ४, ८७,

2, 20, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840

४, १, १०, ११, १५, ३, ४, ६,
 ७, ६, १०, २, ७, १, १९, ३, २,
 १०, ४१, ४, १९, २, मै १३, ६,
 ५, १०, ९, ११, ५, २, १, २१,
 ७, ७१, ३, ६, ७१, १२, ३,
 १३, १, शौ ९, १४, २०१, अस्ति
 २३, ६५, ४, १४३, ५, २,
 १३, ४, ३५, ७, ६, १५, १,
 १०, २७, १३, १४, ७९, २,
 ४, १२५, ४, १३, २, ६, २,
 ५, २, ९, २, ३, ४, १, ४, १०,
 ४, ५, ४, २, ६, २, ३, ७, ९,
 ४, ७, २, १०, २, ४, १३, २,
 १, २, २, २, ४, ७, ५, ८, ३,
 ११, ७, ६, ८, ६, ११, १०,
 ३, १३, १२, १४, ५, १६, ७१,
 २०, ३, ६, ७, ९, १२, २३,
 १, ४, २२, २, ४, ७, २३, ६,
 २४, ७, २८, ५, ३४, ८, ११,
 ३५, ३१, ३६, ३, ४१, १०, ४४,
 ८३, ११, ५, ७, २, ८, ३०,
 ८१, ३१, ५, ८, ९, ११, १४,
 १६ १९, ३७, १ ३७, ८,
 ४४, ५ ४८, ४१, शौ ६, ३०,
 ४१, १२, ९, ३, १७, १४, २,
 ४, ६, ८, १०, १४, १६,
 १८, २० २२ २४ २६,
 ६७, १०१, १४५, ३, १४९,
 ९, अस्ति ४ १०, ७९, १,
 अस्ति ३ २, ३, ७, ४१, मै
 २, ३, ७१, शौ ७, ५८, ७, ८,
 ६, २३, अस्ति २ [१, ९४,
 ३ २, १, १३] १४, १०, २८,
 ११, १४६ ३, मै ३, ६, ६१,
 ११, १४६ ३, ११, १०, ५ १२,
 ५, ८, २३, १, ९, ३४, ११,
 १४, ७, ७, ८, ३७, ८, ३६,
 ६ ८ २, ४१६१, ३ ३, ३०

६१, पै १, ४८, ४, ४, २१, २,
६२, १, ४१, १६, ८१, ५,
असि ४ १०, २८, ३, अमि
श्री ६, ७१, १, ३, अमि ४
१०, ८६, १४, कौ ३, १, ९,
श्री ५, १८, ७, १४, १, ५७,
२०, १२६, १४, पै २, २८, २३,
९, १७, ६, अद्वैत पै ५, २,
१०, ३, ४, ०, २, काठ २०,
९, क ३१, ११, अद्वैत श्री १०,
८, २२, पै ८, ९, १२, १६,
१०२, ९, अद्वैत श्री ६, ५०,
१, अमि ४ १०, १५, ८, खि
५, ७, ४, १-३, मा १९, ५११,
मै ३, १०, ६, काठ २९, १, क
४५, २, श्री १, २८, ३, ४, ४,
१७, ३, १८, ३, ४६१, पै ५,
२०, ८, २३, ३, अद्वैत ४ १०,
८७, ७, ११०, ११, मा २९,
११, ३६१, का ३१, १, ११,
४, १२१, तै ३, १, ४, ४, ५,
१, ११, ४१, मै ३, १६, २, ४,
१३, ५१, काठ १६, २०१, ४६,
२, श्री ५, १०, ११, ८, ३, ५१,
११, १२, ०३, ०४, पै ७, १६,
२, १६, ६, ७१, अद्वैत श्री
११, १२, २६, अद्वैत ४ १,
१६४, ४०, १०, १५, १२,
११६, ७, ८, मा १९, ६६, का
२१, ४, १६, तै २, ६, १२,
५ श्री ७, ७७, ११, ९, १५,
२०६, १८, १, ४०६, ४, ६५,
अद्वैत ३, १५, ३, ५२, ७,
खि ५, २२, १, मा १२, ६५,
२३, ८, का १६, ५४, २७, ३,
५ तै ४, ७, ५, ३, ७, ४, २०,
१, मै २, ७, १२, ३, १२, १९,
काठ १६, १०, ३७, १३, १४.

*अयर्- अयन्, †अयर्ति,
√अयर्षे, अयर्ष्यं, ‡अयर्षु-
अयर्वन्, अयर्वा- √अयर्व्य,
‡अयर्वृ- √अय्व् द.

✓ अद्^b, अत्ति ऋ १, १६४, २०, ६१
४, ५, ८, १०२, २१, मा ११,
७४१, २२, ८, २३, ३०, ३१
का १२, ७, ११, २४, ३, ६, २५,
६, १० ११ तै २, ३, ६, २१,

*) 'अपोत कुक्षी आदस' इति त्रिपदश्च शोष विमृश्य । तत्र प्रथमम् 'अप+उत' इति सप्तस्य पदम् ।

b) पात्रं लुब्धादिषु $\sqrt{\text{घम्}}$ इत्यादिरामान्यते । इह तु तदूपाणि यथावयव तत्रैवाऽनुमधेयानि (पा २, ४, ३७ ४०)।

४४, ९, क २५, ३, शी ४,
२२, ७, ५, २२, ८, ६,
६३, १, १२, २, ३, २०,
१३६, ११-१३, पै १६, ६९,
१०, अक्षर शी ६, १४०,
२३, पै १, ८७, २, अक्षर > ता
४ १०, १५, ११, मा १९, ५९,
का २१, ४, ८, तै २, ६, १२,
२, मै ४, १०, ६, काठ २१,
१४, शी १८, ३, ४४, अक्षर
मा २३, ८, का २७, ३, ५, तै
७, ४, २०, १, मै ३, १२, १९,
काठ ४४, ९, शी २, २४,
११-८१, पै २, ४२, ११-८१, ९१,
११-५१, अक्षर १०, १००,
१०, अक्षरानि काठ २२, ७, क
३५, १, ११ अक्षर ४ १०,
६८, ६, शी २०, १६, ६०,
अक्षर तै ६, २, १५, ७, ५,
काठ ११, १०, २०, ५, २५,
६१, ३६, ७, क ३१, ७, ३९,
४१, अक्षर मै १, ८, ८, २, १,
२, अक्षर तै २, ५, १, ६,
५, २, ९, २, ७, ६, १, काठ
१०, ३, ११, ४, १२, ५ ७,

२३, ६१, २९, २, क ४५, ३१,
शी ५, १८, २, पै ९, १७, २,
१६, ११३, ११, अक्षर १०,
९५, १४
अक्षरानि मै २, १, ३१
अक्षर तै ५, ६, ३, २३,
अक्षर तै ५, ३, ३, २, ३, ४,
४, २, ३, ५, ६, २, ३, ६, ६,
६, ५, ३, मै १, ६, ९, ३, २,
१०१, ४, १, ७, ७, ६, काठ ८,
४, २१, ४, क ६, ९, ३१,
१९

अक्षरानि, आक्षरानि काठ १२, ५

[अक्षि, आक्षि, विक्षि]

अक्षरानि ४ ३, २५, ७, ८, ४३,
२९, ७७, ८, १०, १६, १२,
७९, ६, ८५, ३४, ९२, ३, मा
१९, ७०, का २१, ४, २०,
तै २, ६, १२, १, मै १, १०,
१८, काठ २१, १४, शी १,
११, ४, ५, १८, १, १२, २,
३७, १४, १, २९, १८, १, ५६,
५७, २, ३४, शी १, ५, ४, ९,
१७, १

अक्षरानि शी १८, ४, ६३

अक्षरानि - अक्षर शी ६, १४२, ३,
- अक्षरानि ५, ७, ४, १०

अक्षरानि - अक्षर तै ६, ४, १०,

५, - अक्षर तै ६, ४, १०, ४, ५,

मै १, १०, १३, ४, ५, १, ६,

३१, काठ २७, ८, २८, १०, १,

३६, ७, क ४५, ११, - अक्षर

काठ २७, ८

अक्षरानि काठ २१, ७

अक्षरानि मै १, ८, ५

अक्षरानि - अक्षरानि १०, ७९, ०

अक्षरानि - अक्षरानि ५, ३२, ८,

- अक्षर शी ९, १०, १६, १०,

१०, २१, पै १६, १०९, १,

१३९, १४, - अक्षरानि १,

१२९, ४

अक्षरानि - अक्षरानि ४, [२३, ४१,

१९, ५१] ४०, ९, शी १८, ३,

२०, पै ११, २, ६, - अक्षरानि

१, ५१, ३, ११२, ७, १६,

११८, ७, ११९, ६, १८०, ४,

७, ६८, ५, ८, ७३, ३, ७, ८,

१०, ३९, ९, १४३, ३, - अक्षर

४ १, १३९, ९, १८३, ५,

८, ७, १०, ४०, ६, ८, ७३,

१) अक्षरानि (तु-उ) इत्येवम् उक्ता निपातानि योगे सति
परिणामिकयामोदन्तानिपतौ समुदितस्य अक्षरानि
निपातानि इत्येवम् अक्षरानि निपातानि वाद् ओदन्तनिपात-
वद् अक्षरानि निपातानि पदा प्रयुक्तानि इति वक्तव्यं
योग्यं ॥

२) अक्षरानि इति क < अक्षरानि वा यद् ।

३) गा एतद् क < अक्षरानि वा (= अक्षरानि) इत्यभि-
गन्धाद्येवाचक्षणः प्रयोज्यः । अक्षरानि इति वाद्
परिणामिकयामोदन्तानिपतौ समुदितस्य अक्षरानि
निपातानि इत्येवम् अक्षरानि निपातानि वाद् ओदन्तनिपात-
वद् अक्षरानि निपातानि पदा प्रयुक्तानि इति वक्तव्यं
योग्यं ॥

४) तुमुन् प्रत्यये निम्बर् (पा ६, १, १९७) ।

५) तुमुन् प्रत्यये मादि रश्च ।

६) कर्त्तुम् प्रत्यये विष्कर् (पा ६, १, १६३) ।

७) अक्षरानि इति (पा ४, १, ७) 'उदाहरण' (पा

६, १, १७४) इत्यन्तोदात्तत्वम् ।

८) पाप किं कियपि सति जम्भाऽऽदेशाऽभाव
उत्स (वेनु पा २, ४, ३६) ।

९) क्वो यमागमे रूपम् (पा ७, १, ४७) । आगमाऽऽ
दात्तत्वस्य मुख्यत्वात् क्व स्वरम् सप्तवयम् ॥

१०) अक्षरानि (तु पा ४, १६८) । निष्वाद् आनुदात्तत्वम्
(पा ६, १, २९७) । स्वरभेदाद् (तु नाउ) कर्त्तुर्म-
निवेनाभिधेयव्यवस्था । अतिविशेषादिप्राप्तार्था यथेत-
स्तादित मानुषिकं जगत्तन्मात्रेण तथा अक्षरानि इत्यत्र
दि यद् ।

११) कर्त्तुम् अक्षरानि अक्षरानि (पा ४, १६७) तत्-
स्वरम् ।

१२) अक्षरानि अक्षरानि अक्षरानि अक्षरानि
(पा ४, ६८) । अक्षरानि अक्षरानि अक्षरानि अक्षरानि
इति वा अक्षरानि-इति वा (पा १, १७) ।

६; ७; ७४, १; ७८, ४; ८, ४२, ५; तैत्ति ७, १, ८, १; २; तैत्ति ४, २, ३; काठ २८, ४; क ४४, ४, ४; शौ १३, २, ४; १२; ३६; ३, १५; १८, ३, १५; १६; पै १४, ३, २३; -त्रिगाम पै ५, २८, ३; -त्रिभिः पै १, १३, ४; -त्रिभिः क ५, ६७, ५; -त्रिभिः क १, ११६, ८; ११७, ३; २, ८, ५; ५, १५, ५; ६, ५०, १०; ७, ७१, ५; ८, ५, २५; १०, ८०, ३; १४३, १; २; १५०, ५; लि १, १२, ६; तैत्ति ७, १, ८, २; शौ ४, २९, ३; ४; पै ४, ३८, ३; ५; -त्रीणाम् क ८, ३६, ६; ३८, ८; -त्रैः क ५, ४०, ७; -त्रैः क ५, २, ६; ८, ३५, १९; ३६, ७; ३७, ७; लि ३, १७, ५.

१. आत्रेय^b - याः पै ८, १५,

१९; -यस्मिन् २, ४, २९; काठ २८, ४; क ४४, ४; -याय मै ४, ८, ३.

अत्रि-वृत्^c क १, ४५, ३; ५, ४, ९; ७, ८; २२, १; [५१, ८-१०]; ७२, १; मै ४, १०, ११; शौ २, २२, ३; ५, २३, १०; पै २, १४, ५.

अत्रि-हिरण्य^d - ण्यम् काठ २८, ४.

अत्रिम्^e - त्रिभिः क. १, २१, ५; १४, ९; ७, १०४, १; ५; ९, ८६, ४८; काठ २३, १११; शौ १, ७, ३; १६, १; ३; २, ४, ३; ४, १०, २; ६, ३२, ३; १८, ४, १; ५; पै १, १०, २; ३; ४, ४, ३; २५, ३; ४; १२, १, ११; १३६, ९, १; ४; -त्रिणम् क १, ३६, १४; २०; ८६, १०; ६, १६, २८; ५१, १४;

८, १२, १; १९, १५; ९, १०४, ६; १०५, ६; १०, ३६, ४; ११८, १; मा १७, १६; का १८, २, १; तै ४, ६, १, ५; मै २, १०, २; ४, १३, १; काठ १५, १२; १८, १; ३२, १५; क २८, २; शौ १, २२; ११३; ३५४; २, १६३; जै १, ३, २; १२, ७; ४४, ४; ४, ६, ८; ८, ६; शौ २०, ६३, ७; -त्रिगाम् शौ १, ८, ४.

अस्य^f - स्वम् मै २, १, २.

श्रुद्^g - अकल्प, आध, अहुत, आण्ड, ग्राम, कर्ज, कय, कय, कर्म, कर्म, कर्म, पुरुष, मधु, यव, यव, विरव, विप, सर्व, मुहुत, सोम, हवि, हव्य, हुत.

अद्वै^h - अदाय, अन्न, अन्न, अवका, गर्भ, हवि.

a) द्वि. मुपा. चिन्त्यो भवति त्रुटि. अत्रि-हिरण्य-।

b) गोत्राण्येऽयं दक^h - एयः प्र., किस्वादन्तोदात्तश्च (पा ४, १, १२२; ६, १, १६५) ।

c) तुन्यार्येऽयं त्रिभिः प्रत्ययस्त्वरश्च ।

d) अत्रिⁱ हिरण्यम् इति शाखान्तरे (क ४४, ४) सूत्रे. भवति । यत्तु स एव पा. सं. अप्युररीकृतो भवति तन्नेष्टं भवति । संप्रदान-नारकस्य प्रकरणे कर्तृ-कारकस्य अत्रि-शब्दस्य संगतिरसंगतिश्च । तथाहि । दक्षिणा-दाने प्रकृतोऽग्निगोत्राण्यमासकाय दानाणाय हिरण्यं यथा दीयते तथा यजमानो (न त्व अत्रिः) दद्यादिति विधीयते एवं तावद् अत्राऽत्रिभ्यो हिरण्यम् इति कृत्वा वतस. भवति । त्रिभि. इति कृत्वा च न. द्वि. भवति । अथ प्रकरणे वस्मैविदेवस्मा एवाऽऽत्रेयाय दातुमिष्टत्वेन हिरण्यस्य विवक्षितत्वात् संप्रदान-नारकस्यैव विषयत्वे सन्त्यपि 'जायास्त्रायाम्' (पा १, २, ५८) इति विवक्षितं बहुत्वं च बहुत्वे न 'अत्रिभ्युः' (पा २, ४, ६५) इति गोत्रप्रत्ययस्य लुक् च न. (यत्तु. विप्रह-याज्यम्) । यत्तु क. संति. काठ. 'आत्रिहिरण्यम्' इत्यभिप्रायः प्रादशि तन्निवृत्तायु-पेक्षम् । नितान्तस्वरकार-मान्यनिर्दोषमात्रेण च । 'हृत्-आत्रिः' (पा ४, १, १२२) इत्यत्र आत्रेय- इत्यस्यैव

लक्षान्यतमत्वेन विहितत्वाद् आत्रि- इत्यस्य च सर्वथाऽप्युद्भूतपूर्वत्वात् । न च धृतिरेव स्वयमिह प्रामाण्ये निश्चायतामिति वा सुवचम् । तत्र 'अप्रतिनोदायात्रिः' इत्यत्र अप्रतिनोदायेत्यत कर्त्तृ ह्रस्वस्य वा दीर्घस्य वाऽऽधरस्य पदादित्वेन समानं विसंधेयत्वे संभवत्यपि 'यदत्रिः' इत्यत्र यद् द्वितीयं तदेव शब्दस्य भूयते तत्र 'यद्' इत्यत कर्त्तृ पदादित्वेन ह्रस्वस्यैवाऽऽधरस्य विसंधेयत्वेनोपगमादिति यावत् । अन्ततश्च यद् आत्रेय- इत्यस्य विषये त. एव संति. धृतिर्भावाद् इव प्रादशि तदपि सर्वथाऽन्यायासिद्धमिव भवति । उक्त्या दिशा केवलम् 'आत्रेय- इत्याकारस्यैव शब्दस्य प्रकरणेऽभिप्रेतत्वात् तद्विषये जागृकस्वरकारवता संशयाऽयंभवचेति दिक् ।

*) त्रिभिः प्रत्ययस्त्वरश्च (पाठ ४, ६८) । शुभ्र- इत्यस्य भावायै वृत्तिविशेषे संभाव्यमाने ततो मातृव- चिक इतिः प्रत्ययः स्यात् । एवमपि प्रत्ययस्त्वरत्वम् अत्रनिहतमिति दिक् ।

*) 'लुटः सदा' (पा ३, ३, १४) इति पर. लुटः अत्रादेशः । तस्य च स्थानिवत्त्वात् 'स्वतापी ललुटोः' (पा ३, १, ३३) इति स्वः प्रत्ययः । यत्तिष्ठित्वाच्च तत्-स्वरः न. ।

३३, ७८, १, १, ५, २, ३२, ६,
 ११, तै १, १, ५, २, २, ४,
 १४, ३१, ३, २, ९, २, मै २,
 ५, १०, ४, ११, ३१, काठ १,
 ५ ९, १८, १३, ९, १६, ९,
 ३१, ४, क १, ५, ४७, ४,
 ११ १, ३१८, ५२९, २,
 २७७, ६०३, १, १, ४४, ८,
 ५४, ५१, ३, २३, ९, ४९, ११,
 शी ५, २०, १०, ९, ४, ५,
 १९, १०, ३१, २०, १९७, ११,
 पै ९, २४, १०, १३, ८, ३१,
 १६, २४, ४, -त्रिणा १, १,
 १६८, ६, १०, २८, २, -त्रिभि
 १, १२१, ८, १३०, २,
 १३५, [२, ८, ८२, ५, (७,
 ९०, १)] ५, १३७, १, [३,
 ९, ६५, १५] २, ३६, १, ३,
 ४४, ५, ५३, १०, [४, ४५, ५,
 ९, १०७, १] ५, ४०, १,
 [८६, ६, (८, १२, ४, १३,
 १२)] ८, [१, १७, ९, ३४,
 १], २२, ८, ३५, २, [३८, ३,
 ६५, ८] ९, ११, ५, २४, ५,
 [२५, ५, ३०, ५, ३२, २, ३८,
 ३, २९, ६, ५०, ३, ६५, ८]
 ५१, १, ६३, १३, ६६, २९, ६७,
 ३ ६८, ९, ७१, ३, ७५, ४, ८०,
 ५, ८६, २३, ३४, १०१, ३, ११,
 १०५, १०, १०९, १८, मा १९,
 २ २०, २१, ४ २१, १, २, २२,
 ३, ८, मै ३, ११, ०, काठ ३७,
 १८१, ११ १, ४९९, ५१२,
 ५१३, २, १२१, २५३, ३१४,
 ४२५ ४५३, ५१० ५५७

५७५, २२५, ६६३, ६७५,
 ७९५, १०३९, १, १, ५२, ३,
 ५२, २, ३, ३, २१, १८, २५,
 १०, ३२, १४, ३४, ११, ४०, ८,
 ४४, ३, ४७, १, ५२, ५, ५५,
 ४, ५६, ३, ४, २७, ६, -दिम्
 ४ १, ७, ३, ५१, ३, ६१, ७,
 ६२, [३, १०, ६८, ११] ४,
 ७१, ७, ७३, ६, ८५, ५, ८८,
 ३, ३, १, १, ४, १, १४, १५,
 २, १५, ३, ११, १६, ८, १८,
 ६, २१, ६, ७, ४३, ४, ४५, १,
 ५०, ९, ६, १७, ५, ३२, २, ३९,
 २, ६२, ७, ८, ६०, १६, ९, १७,
 ३९, १०, ४८, ९, ४५, ६, ११२,
 ८, ११३, ४, ११, ५, १०, २,
 ३, १, मा १२, २३, का १३, २, ६,
 तै ४, २, २, मै २, ७, ९, १३, १३,
 ६ ४, ११, ७, काठ २, १५,
 को २, १४९, ७०९, ३, ३, ५८,
 ६, शी २०, १६, ११, ३५, ७,
 ३८, ६ ४७, ६, ७०, ९, ७७,
 ८, -श्री क १, १०९, ३, ७,
 ३९, १, ४२, १, -त्रि १, १,
 १३, ६, ११७, १६, [११८, ३,
 ३, ५८, ३], ११९, १०, ३,
 ३१, ६, ५, ४१, १२, ७, ६,
 २, २२, ४, ७९, ४, ९, ८७, ८,
 १०, २०, ७, मा ३३, ५९, का
 ३२, ५, ५, तै २, ३, १४, ७,
 मै ४, ६, ४, १४, १८, काठ ४,
 १६, २७, ९, को २, ११४८,
 -त्रि १, १, ७०, २, ५, ८५,
 ७, ९, ९६, १०, मा ४, ३१,
 का ४, १०, २, तै १, २, ८, २,

६, १, ११, ४, मै १, २, ६,
 काठ २, ६, ४, ९, क १, १९
 अद्रि-जुल- जा ४ ४, ४०,
 ५, मा १०, २४, १२, १४, का
 ११, ७, ४, १३, १, १५, तै १,
 ८, १५, २, ४, २, १, ५, मै २,
 ६, १२, काठ १५, ८, १६, ॥
 अद्रि-जुल- न ४ ३, ५८, ८
 अद्रि-जुल- न ४ २, ९७,
 ११, को २, ३७०, जै ३, ३०,
 १३, -न ४ १, ५४, ९, ४,
 ५०, ३, शी २०, ८८, ३
 अद्रि-वत्- -ह १, १०, १
 ६३, ३, मै ४, १२, १
 अद्रि-वत्- -ह १, १०, १
 अद्रि-वत्- -ह १, १०, १
 ७, १, ७, १, -ह १, १०, १
 १३, ४२, का १४, ४, ५, मै
 २, ७, १७, काठ १६, १७
 अद्रि-वत्- -ह १, १०, १
 ७३, १, शी २०, ९०, १
 अद्रि-वत्- -ह १, १०, १
 ७८, ६४, १, ११, ५, ८०, ७,
 १३, ११, १०, १२९, १०,
 १३३, २, ६, ३, ३, ७, ११, ४१,
 १, ४, ३२, ५, ८, ३५, ५, ३६, ३,
 ३८, ३, ३९, १, ३, ६, ४५, ९,
 ४६, २, ७, २०, ८, ८९, २,
 ८, १, ५, १३, २, ४०, ६, ७, ३,
 [(५, ८६, ६), १२, ४, (११, १०)],
 १३, २६, १५, ४, ०१, ७, २४, ६,
 ११, ३६, ६, [४५, ११, ६१, ४],
 ४६, २, ११, [(४५, १०) ५०,
 १०] ६२, ११, ६८, ११, ७६, ८,

*) 'कुम्भ' इति बाहुल्य (९, ९७, ४०) विधिष्य पाठे ।
 *) मूलकोटीयसाहस्यम् 'अद्रि' इत्य् यपि समर्पयति ।
 तपाय च प्रामाणिकतरोदरति केचिद् (तु P II III ,
 पैतु W.R.) । तद् विमर्शविशेषादेव ॥
 *) उग मिहन्त-इ-टप्रस्व (पा ६ २, १३९) ।

*) तम 'कुलीया' (पा ६, २, ४८) इत्युक्तं पृथक् ।
 *) वस पृथक् (पा ६, २, १) । टप यद् ।
 *) वासोभार-किबन्तश्च प्रत्य (६, २, १३९) ।
 *) मनुष्य विस्वाभिपाने पूर्ववत् स्वर ।
 *) आमात्रिने 'मनुष्यो' (पा ६, २, १) इति ह्य आदेः ।

८, ८०, ४, १२, १८, २७, ९७, ९,
 १८, ८, ९, ५३, १, १०, १४७, १,
 नि ३, २, १०, ५, ४, ८, मा २७,
 ३८, मा २९, ५, ७, तै ७, ४,
 १५, १, मैर, १३, ९, काठ ३९,
 १२, ४४, ४, की १, १९४, २९१,
 ३४५, ३७१, ३८३, ४१२, २,
 ६१, १६०, २३०, ५२२, ५२४,
 ६०१, ७०४, १०६४, ४, ८,
 जै १, २१, १, ३०, ९, ३६, ४,
 ३९, २, ४०, ४, ४३, ३, २, ७,
 ३, ३, ६, ७, १५, ८, २०, १४,
 ४०, १८, १९, ४८, १७, ४, ७,
 १, ९, २७, १०, री २०, २०,
 ४, २३, १, ५७, ७, ६१, १, ९३,
 १, ९८, २, १००, २, ११६, १
 अद्रि-पु(←)त- -त क ९,
 ७०, ४, -तास क १, १३९, ६
 अद्रि-सह- -तम् क ९, १८,
 ६, की २, ६८०, जै ३, ५६, ८
 अद्रि-सावु- -नो क ६, ६५, ७
 अद्रि- -रि १०, १, ७, -तम्
 क १, १४०, २, २, २४, १२,
 ३५, ५, ७, १०, ११, १४, ३,
 ४८, ३, ४, २, ७, ११, १, १२,
 १, ६, ४, ४, ५, ४१, ३, ७,
 ९८, २, ८, ४, १२, १०, ५९,
 २, ६१, ४, ६९, २, ७९, ५
 ९१, ५, ९९, ५, १०७, ७,
 ११३, ४, ११३, ८, ११७, ६,
 १२५, ४, मि १, ९, १, ३, १०,
 ७, मा १६, ६१, १८, १०,
 १९, ५, ४८, २३, ८, का १७,
 ८, १८, १९, ४, ३, २३, १,
 ५, ३, १९, ७४, ३, ५, १०१

३, १४, ७, ५, २, १, ७, २,
 २, ३, ३, ४, ४, २, २, १, ३,
 ३, ६, १, २, ४, ७, ५, ९,
 १, २, २, ५, १, ५, ६, २,
 ७, २, ३, ३, ६, २, ७, ४, ५, १,
 ६, ७, ३, १०, ३, ६, १, २,
 ३, ३, ५, ५, ६, ३, ४, ३, ३, ५,
 १४, ५, ७, २, ४, १, २, ५,
 ६, १३, २, ५, ११, २४, ७, ४,
 २४, ५, १, २, २, ३, ३, ५, ५,
 ९, ४, २, २, १, ३, ७, ५, ५,
 ८, ६, ७, ९, २, ३, १०, ३,
 ३, ३, २, ४, ४, १, २, ३, ५,
 ६, ७, ४, २, २, ४, १, ४, ८,
 ५, २, ६, ३, ४, ५, ६, ७,
 २, ८, २, ४, ३, ९, २, १०, ४,
 ११, २, ५, ६, ३, १०, ५, ७,
 ६, २, २, ३, ५, ६, ३, २, ३,
 १०, २, ३, ७, २, २, ४, ०, ९,
 ६, १०, २, ३, ६, १, ९, ६,
 १०, २, २, ४, ५, ३, ५, ४, ४,
 ४, २, ६, ४, ५, ५, ३, ७, १,
 ९, १, २, १०, २, ३, ३, २,
 ५, ३, ७, ४, ९, १, १२, १४,
 ४, ३, ६, ४, ३, २०, १४, ५,
 ८, ४, १५, ०, १०१, ५, १४,
 ६, ५, ८, ९, ११, ७, ३,
 ८, ८, ९, ७, १०, ११, ११,
 ५, ७-९, २, १, ३, ११, ३, ७,
 ९, ४, १, ५, ७, ७, २, ९, ९, ४,
 ११, ४४, १३, १, ३, १, १,
 २, ३, २, २, ४, ५, ६, ८,
 ९, १०, ३, ६, ४, १, २,
 ३, ७, ६, ७, ९, ७, ६, ८,
 ९, ९, ३, ४, १०, ७,

४११, ७, १०, १२, १९, ४१
 १, ६, १३, ५, ४, ९, १०४
 ११, ११, मा ६, ५, ७, ३
 ६, ११, ८, २, ४, ६, ७
 ८, ११, १२, ९, १, १५
 १०, ३, ५, ६, ८, १२, ५,
 ७, १०, ११, १३, ११,
 १४, ५, ६, १०, १६, १६, १८
 ९, १९, १, ३, १०, १२
 २०, १, ३, ४, ५, ६, ७, ९
 १२, १३, २१, ११, ३, ४,
 ७, ८, १०, ११, १२, २२,
 २, ४, ७, २३, २, ५, ६, ८
 २४, २, ५, २५, १, २, १०,
 २६, ५, २९, १, ३०, ५, ३१,
 १२, ३४, ५, ३५, २, ३६, ३
 ६, ३७, १, १८, ३८, १, १२,
 ४३, २, ४४, ९, १४, ३५, ३,
 ५, ३६, १, ७, ९, ७, २, ३
 ४, ७, ८, ८, ४, ४, ४, ४, ४, ४, ४
 ९, २९, ८, ३०, १४, ८, ३१
 २, ३, ५, ६, ७, ८, ९, ११,
 १४, १५, १६, १८, १९,
 ३५, १, ८, ३७, ३, ३८, ५,
 ४०, ३, ४३, ३, ४५, ३, ४७,
 ११, ४८, ४१, की १२, २३
 १२१४, ३, १, ९, जै ३, २८, ४,
 की ३, २७, ३, ४, ३०, ४१, ५,
 १८, ४, ७, ६, ६३, १, ७१, १
 ३, ११६, १, ७, १०६, १, ८
 २, १९, ७, १२, ९, ७, ७-९, १०
 ३, २७, ५, ४५, ८, ३३, १०, ८,
 ११, ७, २५, १२, १, ३, ४, ४२, ६,
 ४, १३, ५, १, ६, १५, ७, ५,
 ८, ३, १४, २, ४, ६, ८, १०, १३

*) नात्रिद रव । उप < १३५ यद । गभारव
 गभारव (पा ८, ३, ६५) ।

*) भाग 'एगीपा' (पा ६, ३, ४८) इत्युक्त रवरा । उप
 < गभ + ४५ यद ।

*) गभ एगीपा (पा ६, ३, ११) । कद्रिपात्रुगभरव

गभारवार्दिवर्ष ।

*) कर्मणि क- । 'निष्ठा क-' (पा ६, १, १-४) इति
 भाष्येणान्वयम् ।

*) पुण्ड्र एगीपा इति गभारव गभारवगभारव ।

*) अर्थः इति य (२, १०, ४) पाठे ।

१४; १६; १८; २०; २२; २४;
 १९, ७, ४, २०, ८, २, १; १६, ६, ३,
 १; २, २८, १; २; ४; ३, ११, ५;
 २३, १, ५, २८, २; ४; ७; ६, २२,
 २०; ८, १५, १३; ९, १७, ४; ६;
 २०, ९; २२, ९, २२; १०, ११,
 ८; १२, ३, १४; १६, ४, ९, ४८,
 १; ५९, १०; १०२, ९; १०७, ८;
 ११३, १-३; १३२, ७; १४१, ४;
 १५५, ४; -अम्-अम् शी १०,
 ६, ५; ३३; पै १६, ४२, ५;
 ४५, ३; -अस्य खि २, ६, १,
 १०; मा ३, ४३; ११, ८३; ३६,
 ५८; ३९, ४; का ३, ४, ७;
 १२, ७, १८; ३३, २, २१;
 ३९, २, २; तै १२, १, ३, ३;
 ६, २; ४, २, ३, १; ४, २, २,
 १; ४, ८, ३१; मै २, १५, ४;
 ७; ९, १; १०, १; १३, १,
 १; ३; २, ४; ५; ४, १; ३;
 ९, ४; ४, १४, १६; काठ ५,
 १; ७, ११; १४, ६; १६, १०;
 १९, १; १२; २१, ११; ३२, १;
 क २५, १; २९, ८; ३१, २;
 शी ५, २८, १; ७, ६२, ५;
 १५, ८, ३; १९, ३१, ८; पै २,
 ५९, १; ३, २६, ५; ५, १५,
 १; २८, ५; १०, ५, ८; -अस्य
 -अस्व तै ५, २, ५, ५; ४, ९,
 २; ६, २; मै १, ११, ८; ३,
 २, ५; ४, ३; काठ १४, ८;

२०, ३; २१, १२; क ३१, ५;
 -आ श्र १, ६१, ७; १२२,
 १३; १२७, ४; ३, ३६, ८; ४,
 ७, १०; ११; ५, ८, ५; ७, ३,
 ४; ४, २; १०, ९१, ७; मै ४,
 ११, ४; काठ ७, १६; कौ २,
 ३३३, जै ३, २८, ५; शी २०,
 ३५, ७; -आव मा २, २५; १९,
 ७५; का २, ६, ४; २१, ५, २;
 मै १, १०, ११; ३, ८, ९; ११,
 ६; काठ ३६, ६; ३८, १;
 पै २, २८, ३; -आनाम् मा १६,
 १८; का १७, २, २; तै ४, ५,
 २, १; काठ १७, १२; क २७,
 २; शी १८, ४, ५४; -आनि
 तै ७, ३, १४, १; काठ ८, २;
 ३५, १५; ३७, १; ४३, ४;
 क ६, ७; शी १९, ३१, ४;
 पै १०, ५, ४; -आय तै १, ७, ९, २;
 मै १, ११, ३; ८; २, ११, ६; १३,
 १, ३; ६, ९; काठ १४, १; शी १२,
 ३, ५७; -अ श्र १०, २९, ४; का
 २, ६, ९; मै २, ३, १; ३, ८, ९;
 काठ ७, १४; ८, २; ११, २; ११;
 २०, ५; २५, १०; २६, ५; ११
 ६, ७; ३१, ७; ४०, ३; ४१,
 ३; शी १०, ५, ४४; १२, १,
 ४; २०, ७६, ४; पै ८, १०, २;
 १६, १३२, १०; -अन श्र १०,
 १०, २; मा ३१, २; का ३५,
 १, २; १ तै ४, ६, ५, १, ८, १;

५, ४, ४, ४; ६, २, ५, ४; ७,
 ३, ९, १; मै १, ६, ९; २, ८,
 १४; ३, ३, ६; काठ १४, ६;
 २९, २; ३९, ३; ११; क ४५,
 ३; कौ ३, ४, ६; जै २, ३, ९;
 शी १०, ६, २३; १२, १, २२;
 पै १३, १४, ४; १६, ४४, ५;
 -अेषु क २, २३, १६; मा १६,
 ६२; का १७, ८, १६; तै ४, ५,
 ११, १; मै २, ९, ९; काठ
 १७, १६; क २७, ६; -आः
 श्र २, १०, ४; ३५, १२; ३, ५०,
 १; १०, १, ४; ५, ४; २८, ११;
 २९, ३; ५; मा ११, २३; का
 १२, २, १२; शी २०, ७६, ३; ५.
 [अति, अन्, उच्, घृत्, तद्
 दग्, वीक्षित, हु, पीवस्, बहु
 वशा, विष्, वृषम, सर्पिस्]
 अन्न-कुरण- -गा: पै १६, ११३,
 ६; -गास् १ मै १, ६, ११; ३, १, ९.
 अन्न-काम- -मीमा: खि ५, ३, २८;
 तै २, १, ३, ६, १, २; ४, ७, ५;
 ९, २; २, ७, २; ५, ४, ११, २; मै
 १, ९, ७; २, ५, ४; ७; ३, ४, ७; ४,
 १२; २१, ४; २४, २; क ३१, १९;
 ३८, ५; -मिस्व तै २, ५, १०, ३;
 ५, १, ९, ४; ६, ४, ३; काठ ८, १२
 १९, १०; २०, ४; क ७, ७; ३०,
 ८; ३१, ६; -माय क १०, ११७, ३
 अन्न-काम्य

अ) 'अन्ये' इत्यपि मूत्रो. तदयम् अन्त्य-इत्यत्र टि.प्र.

ब) कारकोपपदे/कृ+कारणेऽधिकरणे वा स्तुत्. कृद-
 उपप्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १९१)।

८) वस. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १)। उप. यद्र.। यद्रा
 कर्मेण्युपपदे/कम् > कामि+णः प्र. पूषप्रस्व. च (पावा
 ३, २, १)। गतु. अन्न-काम-।

८) पाप्र. 'काम्य' (पा ३, १, ६) इति सुबन्तादि-
 प्छायां नापा. अन्तोदात्तः। अथवा कण्ठादीनामा-
 कृतिगणत्वान् काम- इत्येतत् तत्रान्तर्मात्रं यद् प्र. स्थान्

(पा ३, १, २७)। ननु धात्वधिकारे प्राति. प्र. नेष्टो
 भवतीति चेत् तर्हि नापयनेऽन्तिष्ठोऽभ्युपगमो यथो-
 भयथा संभवे धा. यग् भवति प्राति. च न भवतीति मतं
 भवति। मुनस्-नुमस्-प्रश्. सन्ति हि तावदपरास्यपि
 कतिपयानि प्राति. येष्वो यग् विहितो भवति। अथापि
 मुल, दुःख-प्रश्. च यद् पापा. जु. पाठ-आत्राद् धा.
 इति प्रदीनुमिष्वेरेस्तदपि सम्नुमिष्व न भवेत्। ताद-
 शानामपि धातुत्वेन निष्ठस्वमागानां वस्तुतो मूलतो
 धाचन्तरजवे सति कृतां प्राति. सतामेवाऽणिजन्तान्

अन्न काम्या- -म्या^१पै ९,
२२, २२
अन्न-तेवस्- -जा शौ १०, ५,
३४, पै १६, १३१, १०
अन्न धान- -नात् तै ७, १,
१, ५
अन्न-यति- -तये का ३, २, ५, तै
२, २, ४, २५, मै २, १, १०, १,
काठ १०, ६१, शौ १९, ५५,
५, -ति तै २, २, ४, २, ५,
०, २, १, १, मै २, १, १०,
काठ ५, १, १०, ६, ३२, १,
शौ १३, १, ७, पै १, ५०, ३
-तिस् तै २, २, ४, २, मै
२, १, १०, काठ १०, ६, -ते
मा ११, ८३, ३४, ५८, का १२,
७, १८, ३३, २, २१, तै ४, २, ३,
१, ५, २, ३, १, मै २, १०, १,
४, १४, १६, काठ १६, १०,
१९, १२, क २५, १, ३१, २
अन्न-वय- -वयस मै १, ६,
१, २, काठ ७, १३, ८, ६, क
६, ४, ७, ३

अन्न भाग- -ग शौ ३, ३०, ६,
पै ५, १९, ६, -गम् शौ १२,
१, २९, पै ५, ३१, २
अन्न मय- -येन वि ३, १५, ७
अन्न योग- -गै पै १६, १२७, ३
अन्न-वत्- -वत् काठ ४०, ५, पै
१, ९६, ३, -वते तै २, २, ४,
१, मै २, १, १०, काठ १०, ६,
-वन्तस् तै २, २, ४, १, मै २,
१, १०, काठ १०, ६, -जाम्
१०, ११७, २, तै २, २, ४,
१, ३, ४, ३, ३, मै १, ९, ७
२, १, १०, १, काठ ४, १४, ९,
१५, १०, ६, शौ १८, ४, २१
अन्न वती- -ती तै ५, ३,
४, ६ काठ २१, १, क ३१, १६,
-तीभि मै ३, १, ६, -तीम्याम्
मै ३, १, ४
अन्न विद्- -विद् शौ ६,
११६, १, पै १६ ४९, ७
अन्न वृष्- -वम् १०, १, ४
अन्न सित- > वा- -सा पै ७,
६, ८

अन्न(ल-अ)द- -द. तै १,
६६, २, ३, ४, ११, ५, ६, ७,
२, ३, ४, २, १, ३, ३, ६, २, ४,
७, ५, ९, १, २, ३, ४, १, ५,
४, ७, ३, ३, ६, १, २, ६, ६,
५, ३, २, ९, ६, ४, ३, ३, ४,
४, ८, १६, ५, ३, ४, ६, ७,
५, ४, २, ६, २, २, ४, ३, ७,
१, ९, १, ३, ८, १, मै १, ४,
१५, ६, ९, ११, २, १, १०,
११, ३, १, ९, २, १, ४, ८,
१०, ४, २, काठ ६, २, १०,
६, १३, १२, २१, १, ११,
३२, १, ३९, ११, क ४, १
३१, १६, शौ १३, ३, ७६, ६
२, २१, १, ५, ७, -दम् मा
३, ५ का ३, १, ५, तै १, ५,
३, १६, ८, ५, ७, ६, ५,
२, २, ४, १, मै १, ६, १,
२, ५, २, १, १०, काठ ७,
१३, ८, ६, १०, ६, क ६,
४, ७, २, शौ १५, १४, १,
३, १३, १५, १७, २१, २३,

अधोद्वयस्य व्यवहारस्य सुवचनराधादिति यावत् ।
एव च यका प्र लक्ष्यसिद्धौ सम्भवन्त्या काम्यस्य प्र
कल्पनाऽप्यवधिगम्यतामिति दिक् ।

१) 'अ प्रयवात्' (पा ३, ३, १०२) इति स्त्रीत्ववि-
कल्पनाम् अ प्रयवोपपत्तौ टाप् इ (पा ४, १, ४) ।
काम्यस्य नये च अ प्रयव-स्वरूपेण प्रति स्वरो भवति
सह-नये च यग गमागतर, (पा ६, १, २२३) भव-
तां नि विराडोऽप्यवसमवधय ।

२) दादग सु १६ (पु मूत्रो) एतत् मवादेनेन पै ९, २२,
११ इत्यत्र नि मुग घनकाग्वा > म्या (पु १) इत्येव
मुगोष इ । प्रत्ये च 'अन्नकाग्वा १०' इत्येव मुग-
मिति दिक् ।

३) वा पुनय (पा ६, २, १) उप वद ।
४) वग वृष्-न-द-उपयग (पा ६, १, ११३, २, १११)
५) वग, 'वर्वा' (पा ६, २, १८) इति पुनय ।
६) मने काग्वा १० इति काम्यस्य व्यभि विद्-वरो
१२२५५५ (पा ५, ३, १२४; ६, १, ११७) ।

१) यनस सासस्य (पा ६, १, २२३) । उप वद ।

२) मुपा स्वरधिन्य । प्रययस्वर इत्येत (पा ३,
१, ३) । इ चक-मुय, सु-मुय, गो-मुय-प्रय ।

३) मनुप पित्वाभिषाते स्वरोऽविरोष ।

४) 'वगिनय' (पा ४, १, ६) इति ङीप् । तस्य च
पित्वाभिषाते स्वर पूर्ववद् इ ।

५) उग विदन्त-द-उपयस्य (पा ६, २, १३१) ।

६) वृत्तस । उप < १/मि वा १/मो वा १/मि वा ।

७) उग उप अयि प्र याधादितर (पा ३, १,
१३४, ६, २, १४४) । शिवां ङीर्धम् उप नद- नद-
प्रय उग (यु अयर्ध > वा) । ययरा, नद- प्र
अय प्रत्ययात् न गी द्यरातुपयगोपा गतोऽपि
ट प्रययने विप्लवा इ । एव हि सायव ह्यात् । एयि
अय करण-यम् । शिवां ङीर्धवादनप्रययनी यर्ध
अयवति अय च ई च प्र ययमायानमुपयगोमुगी
वर्ध विवृण्ण गीर्धति धृतोऽपि प्रययिर्धवद-
विमार्धवायर्धयो गवयस्य इ ।

आद-स्कन्

आद(क→)का- -काम् तै ५, ७,
११, १; काठ ५३, १.

आदन^b- -ने श्र ६, ५९, ३.

आदधिरु^c- -नु सि १, ९, १.

आदिन्- -कवल^d, शिला^e

१^f आद्य, चा^g- -यः मै ३, १०, ३^h.

-यम् तै २, २, ५, १; ६; मै १, ६,

५; शी ८, २, १९६; मै १, ६, ४,

९६; -या तै ६, ४, १०, ५; -या:

तै ३, ४, ३, ७; ६, ४, १०, ४, ५;

७, १, १, ५; मै १, ५, १०; ११;

१०, १३; २, ३, २; ३, ७, १; ४,

५, १, ६, ३; काठ २७, ८;

२८, १०; ३६, ७; क ४५,

१; -चाय् मै १, ५, ११;

-चासु काठ २७, ८. [०द्य-अन]

१अद्- ✓अद् द.

२अद्-इअव>द्व, यक, अदि-अद्भुत-दि

१अद्- ✓अद् द.

२अद्-पै २, ८१, २.

अदक्षिणⁱ- -णः मै २, ४, ५;

काठ १२, ३; -णम् काठ ३७,

१२१; -णाः काठ ३७, १२१;

पै ५, ६, ६; -णासः श्र १०,

६१, १०; -णेन मै १, ४, १३१.

अदक्षिणीय^j- -यः मै ७, ८, २१

१अदक्षिण्य^k- -यम् तै १, ५, १, २.

१अद्- ✓अद् द.

२अद्-इअव>द्व, यक, अदि-अद्भुत-दि

-द्व क १०, ७९, ६.

अदक्ष, ता^l- -तः शी ५, ११, ९;

१०; -तम् पै ८, १, ९; १०; १०,

६, ४, ९; -ता शी १२, ४, १३.

अदन्त्वा^m शी १२, ४, १९; २३; ४५

अदन्त्रयाⁿ- -त्रया का ५, ४९, ३.

अदन्त^o- -द्व शी १२, ४, २०; २१,

२६; ३४; -द्वे मै १, १०, २.

अदन्त्रिष्व^p- -त्रिष्व शी १२, ४,

४८; -द्विष्व शी १२, ४, १९.

अदन- ✓अद् द.

अदन्त-इअव>द्व, यक, अदि-अद्भुत-दि

‘तास्यनु’ (पा ६, १, १८६) इत्यनुपदेशाल्लसार्वधातु-
कस्य शतृणुदात्तत्वे सत्यस्य ‘अतो गुणे’ (पा ६, १, १७)
इत्येकादेशे शतृणुदात्तस्य प्राप्तिः. अन्तोदात्तत्वेन विद्यमान-
त्वादित्यमिसन्धेः (श्र. अध्यायुक्त->यत्तु, -यते प्रभृ.) ।
अतो निरु प्र उस्. एवेति दिक् (श्र. ORN., WG
१०६५५ च) ।

^a) ण्डुन्->अकः प्र. लिट्स्वरश्च (पा ६, १, १६३) ।
पाठकादिष्वोपसंख्यानं प्रत्ययस्थकात् पूर्वस्याऽकारस्थे-
र्याभावः द (पाठा ७, ३, ४५) ।

^b) अन्तात् ण्डुद् प्र. लिट्स्वरः (पा ६, १,
१९३) । कर्णे वाऽधिकरणे वा प्र. द. । कर्मणीति तु
सा. आह । अत्र प्रयोज्यकर्तृत्वसमर्पणस्य प्राधान्येन
विकक्षितत्वाद् अन्तात् प्रत्ययोपसिद्धिर् द. (श्र. पपा, वैतु.
च ORN. प्रभृ.) । आचने यस्मिन्निष्ठ इत्वाऽध्वकृत्वाऽ-
दन्मियाधिकरणामेकं पात्रविशेषं शृतिर् द. । यथा तस्मिन्
पात्रेऽधी सदप्रवेशितमुगी भवत एवमिन्द्राग्नी देवी मुते
गोमपात्रे भवत इत्याचर्यविस्तरः पुनः वैश. विशेषेण
उपदेयः (श्र. ह्यादन- का ५, ७, ६ यत्र सा. अयत्तुचण-
मेव कर्तारं प्रत्ययं परवति चमन्त्राविशेषपरं करणार्थं
च न परवति) । कर्णं यं तु (>अन्)-प्रत्ययान्ताः प्रवि-
ष्टाऽन्तोदात्ता भवन्त्यसि मुग्धं द. ।

^c) अन्ताद् ण्डुद् प्रत्ययस्थकात् (श्र. पाठ ३,
२१; पा ६, १, १६३; ८, ५५) ।

^d) अयम् प्रायेण निम्नः (पा ३, १, १२४; ६, १,
१८५) ।

^e) नय- इति गुणः. नयः इति च मुग. भवति ।

उभययाऽपि स्वरो दुरुपपदः द. ।

^f) अदन्-णै- -णम् इति क्विप्. अत्र ध्रुवभिन्नतमिति
संभाव्येत (यदि. द.) ।

^g) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप.
यद्. ।

^h) तस. ‘अतो गुणप्रतिषेधे’ (पा ६, २, १५५)
इत्यन्तोदात्तः । उप. यद्. ।

ⁱ) तादर्थ्ये सत्यपि ‘ययतोः’ (पा ६, २, १५६)
इत्यन्तोदात्तः उस्. । उप. यद्. ।

^j) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. पात्र.
दन्त- इत्यस्य ‘दन्->व’ आदेशः (पा ५, ४, १४२) । प्र१

‘उमिद्वचाम्’ (पा ७, १, ७०) इति नुमागमः द. ।

^k) तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्. ।

^l) वग. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. <

(✓अय्य गाथा->) द्रव्या-यद्. । अत्र सा. ✓अद्-अनः

प्र. इति कृत्वा ‘काराणि’ इत्यनेन सामानाधिकरण्याऽऽ-

पादकं याचु (पाठ ७, १, ३९) इति श्रुत् प्र. आह (अदन्त्राणी-

त्यर्थः) । अमावेव जिह्वे तन एव धातोर् अदन्त्रा- इत्ये-

तर् प्राप्तिः. अत्रि पठे निष्ठाया निरुद्धां व्याचष्टे । अर्था-

भरतु नम्-पूर्वम् ✓इद्-इति प्राप्तिः. इत्यातिष्ठ-

माना या इति मृतीयापेकः प्र. इत्यात् प्रयोगनय क्विप्.

द. इत्येवमाहुः (श्र. GAV. प्रभृ.) । देवतायाः स्वयं द्वा-

वचकार (श्र ६, ५०, ८) परस्मैक-द्वामिन्नुतया कार्य-

दाहृषेनोरवर्णने मन्त्रकारस्य मन्त्रादिशोभनकारण

द्वय-या- इति प्राप्तिः. मुग्धं द. ।

^m) गम-गार्थम् ‘अ-दन्त-’ इत्यत्र दि. द. ।

१५२, ३

अदन्तक-न्तक तै २, ६, ८, ५६,

-काय तै ७, ५, १२, १, काठ
४५, ३

अदन्तक-का तै ६, १, १०, ४

अदन्तक-व्या-व्य. क १, २४,

१३, ५६, २, ८९, ५, १२८,

१, २, ६, ६, २७, १३, ४, ४,

३, ५, १९, ४, ६, ७, ७, ७,

३६, २, ८, ५९, ३, ७८, ६,

९, ७७, ५, ८५, ३, ९७, १९,

१०७, २, १०, १२८, ६, लि

१, ६, ३, ४, ९, ५, मा ४,

१५, १३, १११, २५, १८१,

का ४, ५, ७, १४, १, १११,

२७, ११, ५१, ति १, २, १४,

१, ६६, २, ४, ११, ६, २, १,

११, ४, ४, ३, १३, २, ६, १,

५ ७, १४, ३, मै १, २, ३, २,

७, १५१, ३, १६, ४, ४, १०,

५१, ११, ४, काठ ७, १, १६,

१५१, २१, १३१, २२, १४,

३२, १, ४०, १०१, क २५,

६१, १, ६४, १७४, जै

३, ५५, ५१, शौ ६, ७३, २,

१७, १, १२, १-व्यम् क ४,

५०, २, ६, ५१, १, १०, ८७,

२४, लि ६, ३, २, शौ २०,

८८, २, वै १६, ८, ८-विषय

क ७, ६६, ६, ८, ४४, २०,

१०, ७५, ९, काठ ४०, १४,

कौ २, ७०३, जै ३, ४६, ९,

-व्या क ३, ५४, १६, १०,

७५, ७, -व्या क १, १७३,

१, २, २७, ९, ३, १, ६, ४, २,

१२, [(२, २८, ३) ७, ६०,

५], ८, १८, २, १०१, ६, ९,

९७, ५७, मै ४, १२, १, १४,

१४, काठ ३१, १०५, -व्या

क [२, २८, ३, (७, ६०, ५)]

-व्या क ६, ५१, ४, ९,

-व्यानि क [१, २४, १०, ३,

५४, १८] -व्यास क १, ८९,

१, २, २७, ३, ६, ६७, ५, ८,

६७, १३, मा ३, १८ २५,

१४१, का ३, २, ९, २७ ११,

११, तै १, १०, २, ३, ५,

६, १, काठ २६ १११, -व्य

क ४, ५५, ३, -व्येन मा १,

३०, का १, १०, २, तै १, १,

१०, ३ मै १, ११, काठ १,

६, १०, ३१, ७, क १, ६, १०,

४७, ५, शौ १७, १, १२,

-विषयि क १, ६५, ९, १४३,

८, ६, ८, ७] ६, ७१, ३, मा

३३, ६९, ८४, का ३२, ५, १५,

६, १५ तै १, ४, २४, १ मै

१, ३, २७, काठ ४, १०, क ३,

८, शौ १७, १, ९६, वै ८, १४,

९, -व्ये क ६, ४८, १०

अद्वय-अत्र-त्रम् काठ २२, १४

अद्वय-चक्षुस्-क्षु शौ १३,

२, ४४

अद्वय-धीति-तीर् ४ ६,

५१, ३

अद्वयवत प्रमति-ति क २,

९, १, मा ११, ३६, का १२,

३, ९, तै ३, ५, ११, २, ४,

१, ३, ३, मै २, ७, ३, काठ

१६, ३

अद्वय-व्य आ)सु-यो मा २,

२०, का २, ५, १, तै १, १, १३,

३ काठ १, १२, ३१, १३, क

१, १२, ४७, ११

अद्वय-व्य-अ)सु-सु शौ ५,

१, १ वै ६, ३, १

अद्वय-मा क ५, ८६, ५

अद्वय-सु वै ७, २, ७

अद्वय-अत्र-अत्र क ८, ४७, ६

अद्वय-अत्र-अत्र क १०, १०३, ७, मा

१७, ३६, का १८, ४, ७, काठ

१८, ५, क २८, ५, कौ २,

१२०५

अद्वय-

अद्वय-अ क १, १०५, ३, १८७,

७, ६, ५६, ३, ८, १०, १, २६,

१७, ९, ६५, २२, १०, ७२,

६, १००, ३, १५५, ३, १८६,

३, लि २, १४, ९, ५, १४, १,

मा २६, ११, २, का २८, १, ११,

*) वस समानान्त कर् प्रत्यय (पा ५, ४, १५४)।

स्वार्थम् 'अधर्मक' इत्यत्र णि द।

b) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद।

c) वस पूप्रत्यय (पा ६, २, १)। उप यद।

d) तस नापुदि द। समानाधिकरण वस इति मा,

तथा वा व्यधिकरणो वेति प्राप्। एतद्विस्तर वैश द।

e) वस 'नज' (पा ६, २, ११६) इत्यत्र उस

उपरादित्वत्वात्।

f) तस। उप <√दमाय (तु शौ ४, १, ७)।

g) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। अदाय

इति तै आदाय-इति मे च पाठे यद। अन्दाय-
इत्यत्रत्य णि च द।h) अन्-अन् (<√दस+अन्-णि क्) इतीव व्यु-
त्पादयन् शक्यं विन्य। एवं हि नाम तम नन्-स्वर
स्यात्। अन्तोदात्तस्तु भवति। अत उप भावे प्रत्यय-
मुक्त्वा वस इत्यवदि-दधेताहि साधोयोऽभिविद्यत्। वलु-
तस्तु सना सद्विद न योगिश्चनर्हेत्। आयोऽध्वर
उत्तरस्य भौनिकस्य दधत्पनिविशिष्टस्य सना, गुण-
विशेषाऽऽधायकम् आगममात्र भवतीति भाषाविज्ञान-
वर्णा दृष्टिरप्य भवति (तु ११११ १, ९८)।

३, तै ४, २, ८, ३१, ५, २३,
 ३१, ६, १, २, १६, १, ६, ४,
 ११, ५, २, १, ३, ११ १, ३,
 २६६, ४, १६, ६, ३, ५,
 १०, ८, १, १०, ५, ८, ९,
 ११, ९, २, १, २, ५, ५, १३,
 १६, ३, १, २, ३, ४, ६, ७,
 ७, ७-९, ८, ३, ५, ७, ९,
 १, ४, २, २, ६, ४, १, १०,
 ५, ३, ७, १-४, ८, २, ६,
 काठ ५, ३, ७, १२, ८, १०,
 ११, ४, १०, १४, ९, १६,
 १५, २३, १०, २४, ६, २५,
 ५, ६, २६, २, १, ३५, २०,
 ३९, २, ४०, ८, १६ ७, ६,
 २५, ६६, ३७, १, ३९, २, ४,
 ४१, ७, ४८, १८६, १६ २,
 ५१३, ८३५, ११९२, १६ ३,
 ४०, ९, ४, ५, ७, १०, ४,
 शी २, ३, १, ३, ७, ३, १३,
 १, ४, २, ४, १९, ४, ५, २,
 ३१, ६, १८, ३, १०, ९, ५,
 ११, १०, ३३, १३, १, ५५,
 १९, ५२, ४, २०, १०७, ६१,
 १२८, १२, १६, २, ३, ४, १,
 ७, २५, ४, १६, १, ३, ८, ७,
 १६, ७, १२, ३, १५, १३,
 १, १५, १४, ३, १६, १५, २३,
 ८, १६, १३६, ६, -२-२ शी
 १६, ७, ९

अमी- मी ४ १, २४, ६,
 १०, १०५, ५ ९, १०, १२७,
 ८, १४१, १३, ४, १८, ११,
 मा ९, ४०, १०, १८, १३, ८,
 १७, ४७, का १४, १, ८, १८,
 ४, १५, ६, ३, ११, ३१, ३,
 ७, १ ६, १, ५, ४, ५, ६, ३,

१०, ८, २, २, १, २, ६६,
 ७, १५६, ४, ७, ३, १२, ५१,
 काठ ७, १२, १०, १०, १६
 १, ३६८, १६ १, ३८, ९,
 शी ३, ८, ५, २९, १, ५, ८,
 ५, २१, ८, ६, ९४, १, १०३,
 ३, ७, ८५, ४, ८, ८, १०, २४,
 ९, १५, १८, १३, २, १३,
 पै १, १०२, १, ५, ६, ८, २६,
 ८, ७, १८, ६, १६, २९, १०,
 -मीम्य शी ८, ८, २४,
 -मीपाय ४६, ७५, १६, १०,
 १०३, १२, १६ ३, २१, १,
 मा १७, ४४, ४५, १६ ८,
 ४, १२, १३, मै २, ५, ९१,
 १६ २, १२११, १२१३, शी
 १३, २, ५, १९, ८, ८, ८,
 १९, ११, ११, २०, १२, १९,
 १२, २, ५५, १९, ५२, ४, पै
 १, ३०, ४, ५६, ४, ३, ५, ५१,
 १६, ३०, ९

अमु- अमा मा २६, १, का २८,
 १, २, तै ६, ४, १०, २५, १६
 १, ८, ९, २, १, २, ४, ५, ४,
 काठ २६, ४१, पै १३, ६, ८,
 -मुय ४ १, ७, ६, ८, १२,
 ३०, १६ ३, १०, १, २, मा ९,
 ३८, ३१, २२, का ११, १, ४,
 ३, २, ६, २, ३५, २, ६, १६
 १, ५, ४, ४, ९, ४, ६, २,
 ४, ६, १, ११, ६, ७, ६,
 १६, २, १, ४, १, ८, १, १०,
 ३, ३, १, १६, २, ३, ५, ३,
 १२, २, ५, ७, २, ३, ३, ६,
 १, ५, १, ३, ४, ४, ६, १, १६,
 ७, २, १, ७, ९, ५६, ४, ४,
 १, ६, ५, ३, ८, ३, ६, १, ५,

५, ४, ५, ६, ५, ११, १, ६,
 १, १, ७, १, ५, ३, २, १, ४,
 ४, २, ३, ४, ७, १०, ३, १६
 १, ५, ५, ६, १३, ८, १, ६,
 ९, ६, १०, १९, ११, ७-९,
 २, १, २, २, १६, ५, ६, ७,
 १३, ३, १६, ५, ११, ६, ६,
 ३, १, ४६, ४, ४, ६, ७, ५,
 १, ६, १०, ७, ८, ८, ४, ९,
 ११, ३, ४, ३, ४, ४, ८, ६,
 २६, ३६, ६६, ८, ७, २, ६,
 ७, १६, ८, १०, ९, १६, काठ
 १, १२, ५, १, ६, १, ३, ७,
 ८, १५, ८, ८, ९, १२, ९,
 ३, ११, ३, ४, ६, १२,
 १४, २, ७, ८, १०, १९, १,
 २०, ८, २१, २, ६, ७, २२,
 ३ ६, १३, २३, १, ८, ९,
 २६, १, २, ६, २७, ५, २८,
 १०, २९, ७, ८, ३१, ११,
 ३२, १, ३३, ८, ३४, ६, १८,
 ३६, १३, १५, ३७, १३, ४०,
 ९, १६ १, १२६ ३, १२, ४,
 २, ६, ५ ७, ३, ५, ७, ८,
 ६, ३१, १०६, १७, २१, ३४,
 १, ३६, ५, ६, ४०, ४, ५,
 ४१, ४, ४२, ५, ४, १, ८,
 ४७, ११६, १६ २, ६५,
 ९७१, शी २, १२, ४, ३, १,
 १, ७, ८, ७, २२, १२, ६, ७५,
 १, १३५, ०, ३, ८, ६, १२,
 ९, ११, १३, १०, ५, ४४, १६,
 ८, २, ५-२९, ३१, २०,
 ७०, १२१, १०८, १, पै १, ३,
 २, ५०, ४, ५९, ३, ६३, ३,
 २, ५, ४, ३७, ५, ६४, १, ७४,
 १६, ८, १, ४, २, ६, ५,

१) अमु- वा अमु- वा > अमु (दि १) + अ (अपर वना)
 इति व गमरति वना इति व गमरति १, १८७। अमयेव
 इति व गमरति वना इति व गमरति १, १८७। अमयेव

वागनामिह समाग उतोभवत् अमु+म- (=अमदयं
 मौलिकं वना) + (गमरति) वागनामिह समाग उतोभवत्
 इत्यपि विग्रहयम् (पु १५५ १, १८८)। मृदय वना ।

१७, ३, २५, ७, २७, २, ७,
१८, ५, ९, १६, ३८, ३, ७७,
३, ८०, ३, १३२, १०,
-मुष्माद ऋ ४, २६, ६, तै २,
३, १, ४, ५ ७, ३, ११, १,
मै १, १०, १७, ३, ३, ५, ४,
८, ८, काठ ७, ९, ८, ४, २४,
१, ६, ८, १०, २६, ६, ३६,
१२, ४३, १, ११, ६, ९, ३७,
२, ७, ३८, १, ३, ४१, ४,
श्री १२, ८, ११, वै ५,
२६, २१, १६, १४४, १०,
-मुष्मिन् मा १७, २, का
२, ३, ८, १८, १, ३, ११,
१, ५, ४, ४, ६, ३, ३६,
७, ३, ४, २, ५, ८, १, २,
६, २, ४, ३, ४, ६, ४, ३, ३,
८, ४, ५, ४, ४, ११, ४६,
१, २, १, ६, ७, ५, ३, ५,
२, ६, ३, ७, २, ४, १, २, २,
४, ४, १, ८, १, ९, ४, ११,
१६, ५, १, ५, २, ३, ४, ३,
४, ८, ३, ६, ६, ३, ९, २,
७, २, २, ३, ४, १०, २, ६,
१, १, १, ८, ५, १०, ५, २,
३, ५, ३, १, २, ४, २, ५,
५, ९, २, ६, ८, ३, ७, १,
६, ४, ३, ४, १, ५, १, २,
१०, १, ४, ११, १, ११,
१, ५, ५, ६, १२, ७, ५६,
१०, १७, २, ५, ११, ८,
१४६, ३, १, ५, १०, २,
६, ७, ३, १, ४६, ४, १, ६,
२, ७, ७, १०, ८, ७, ९,
९, ४, ४, १, ८, ७, ९,
१२, १६, ६, २१, २, ४, ६

११, १२, २२, १३, २३, ९,
२४, ६, २६, १, २७, १, २,
२८, ४, २९, २, ३०, ५, ७,
९, ३१, ६, १०, ३३, ५,
३४, ८, ३६, ११, १२, ११, ७,
३, ८, १, ६, ३१, १७, १९,
३६, ६, ३७, ७, ४०, ४, ४२,
१, २, ४४, ४, ४५, ३, ४७,
६, १०, श्री ११, ६, १८, १२,
१०, ११, वै २, ४, ५, ९, २१,
८, ११, ५, ४, ८, १६, २२,
८, १४६, ७, -मुष्मि ४ ५,
४४, ४, मा १०, २, ३, ४, १०,
का ११, २, २, ३, ५, तै १,
५, ६, ४, ८, ५, ६, ६, ३, ७,
६, ५, ८, ११, १, १६, १, ८,
५, ४, २, ५, ७, ५, १३, १,
मै १, १, ५, ६, २, १५-१७,
५, १०, १, २, ३, ४, ५, ६,
७, ३, ३, ४, ८, १०, १, ९, ६,
१०, १, १, ४, ८, ८, काठ
३, ५, ६, ७, ७, ११, ७,
२१, ४, २४, ३, १०, २५,
१०, २६, ५, ८, ३१, ३, ४, ७,
३६, १५, ४५, ९, ११, ३२,
१२, १३, ३३, १९, ३७,
४, ३८, ३, ४०, ३, ४१, ३,
६, ६, ७, ३, ४, श्री ७,
११८, १, १६, ६, ७, ११,
-मुष्मि ४ १, १५, १०, ८,
३४, १, मा ९, ४०, १०, १८,
२०, का ११, १, ४, ३, २,
६, २, तै ३, ४, ८, ६, ४, ५,
६, मै १, ४, २, ७, ५, ८, २,
५, ६, २, १, २५, ९, ३, १,
५, १०, ११, ६, १, १३,
५, ३, २, १, ३, ४, ५, ६, ६,
१, ७, ७, १०, १, ४, ३,

१, ४, ६, ५, ५, ६, ३, ७,
६, १, ८, २, ३, ५, १०, काठ
८, २, ११, ६, १५, १, ८,
२१, ७, ३०, ५, ३१, १३,
३२, ५, ३४, १८, ३७, १३,
१४, श्री १, ३४, २, ११५७,
११५८, ११५९, जि १, ३६,
७, श्री ६, १२०, ३, १३५,
१-२ ९, ९, १०, १, वै ३, २९,
३, ३७, १, ५, ९, ८, ३३, ७-
९, ७, १८, ४, १०, १०, ४,
५, १६, ६६, १०, -मुष्मि
का ११, ३, २, ६, २, ११, ३,
२, ९, ६, ५, २, ३, ३, ११, १,
६, ३, २, ४, ५, ६, ६, ९, ६,
३, २, ३, ६, ४, ३, ६, २,
३, ७, ९, काठ ११, ६, ११,
१६, २, ८, १५, ७, २१, ६,
२७, ५, २८, १, २९, ८,
३६, १८, ३६, १५, ४०, ९,
११, ७, ३१, २, १, ४, ५, ६,
श्री ६, १३८, ४, ५, ८, ८,
१६, १०, ५, ३६, ४४, १६,
७, ८, ८, २, ५-२९, ३१,
वै १, ६३, ३, ६८, ५, २, ३७,
५, १०, १०, ४, ५, १६, १०,
७, ७७, ३, १३२, १०,
-मुष्मि ७ श्री ४, १६, ९,
-मुष्मि ११ ५, ७, ३, ३, ४,
७, ३, ७, १, ४, ३, मै १,
१०, १८, २, ६, ११, ९, ३,
३, ५, ४, ३, ६, २, ३, ६,
काठ ११, ६, १५, ७, २१, १, ६,
२७, ५, क ४२, ५, -मुष्मि
मा ९, ४०, १०, १८, तै २, ३,
१, ४, ५, मै ४, १, ११, काठ
३१, १३
अमु-मृ(ः) १, १७, ५,

*) 'अमुयाद' इति सहस्रशान्तरसापेक्षं मुपा नितरां
भट । अमुम्मा (लोचद) इति गोषं मुलम् द्र. ।

५) आममित्रतेपरावमिपात (पा २, १, ८, १, १३) ।

८) पञ्चमर्षे कमिट् प्रत्यय । लिप्स्वर (पा ६, १, ११) ।

२, ८१, २, १०, ८५, २५३, १५५,
२, सि ४, ३, १, या ३, ६०,
का ३, ८, ५, तै ३, ३, ६, २११
५, ५, ३, ४, ७, १४, ४, १५,
१, १, ४, ४, ७, ३, ७, ५, ७,
४१, ५, १, ५, ५, ११, ८, ४,
६, १०, १२, २, १, ८, ४, ८,
५, ७, ३, ३, ४, ७, ३, ९,
१०, १, ४, ३, ७, ५, ५, ६,
३, ९, ७, ३, १४, १७४;
काठ ९, १२, १२, १३, १३,
७, २१, ६, ९, २५, ५, १०,
२६, ५, ६, २७, १, २९, ७,
३०, ४, ३३, २, ७, ८, ३३,
५, ३६, १, ४०, १०, १, ३३,

२१, ३९, २, ४०, ३, ४१,
३, ४, ४२, १, ४६, ७, शौ १,
२०, ३, ५, ३, ११, ८, ३,
७, १२०, १, ८, ९, ६, ११,
१२, ९, १४, १४, १, १७,
१८, १, ८, ३, ३, ७, १८,
३, १६, १८, ६

अमुत प्रदाल* - नम् तै
३, २, ९, ७, -नात् मै १, १०,
६, काठ ९, ३०, क ८, ६०
अमु त मा १७, २, का २, ३,
८, १८, १, ३, तै १, ६, ३, ३,
७, ३, ४, ४, ४, ११, ४, ५,
४, २, ४१, ६, १, १, ४१,
१ मै १, ४, ७, ८, २, ८, १४४,

३, ३, ४, ४, ३, ७, ८, ९, १,
७, ८, १०, १, २-४, ४, २,
९, ७, २, ८, २, १, काठ २२,
६, २७, १, ३२, ६, १, ३३,
१, ४२, १, शौ ८, १, १८,
२, ३, १०, १३, १, ३९, वै
१६, २, ७, ३९, १०

अमुत भूय* - यात् मा
२७, ९, का २९, १, ९, तै ४, १,
७, ४, मै २, १२, ५, ३, ४, ६,
काठ १८, १६, क २९, ४, शौ
७, ५, १

१*अमुचा
२अमु-या* - सुया* क १,
२९, ५, ३२, ८, ४, १८, १,

१) वस पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। तस पूष 'अव्यये
नञ्कुनिपादानाम्' (पावा ६, २, २) इत्युक्तदेशा परि-
गणितान्यतमत्वाभावेऽप्यु अन्त्य-पूषप्रस्व उरसं (यतु मा)
इति तु न वक्तव्य वस इत्येव च वक्तव्यम् । अन्त्यया हि
पञ्चम्यप्रत्ययान्तस्य पूष कारकत्वाऽभ्युपगमाद् 'गति-
कारक' (पा ६, २, १३९) इति कृद्-उपप्रस्व
स्यात् । यथा चात्र पूष कारकत्वा गृहेताव्ययतया च न
गृहेनेति तथा अमुत्र भूय- इत्यत्रापि द्वि यद् ।
यदपीह मा तावविभक्तिरु तसि प्र अ-लितमाह,
इदपि नोपादियम् । तथात्वे ह्य अमु-तु इत्येव प्रत्ययस्वर
आपठेन (तु त इत प्रदानम् इति) । तस्माल् लिदेव
प्रत्यय इह गुणश्च इति दिक् ।

७) इह वाऽऽपूष च उप च वृषक् पदे इत्यातिष्ठते ।
तत्र, उपवाभिर्नितस्य मणिष्ठितार्थस्य हेतुत्वेन आवणे
धुतिस्वाभ्युपगमः । (तु मातु मै ग्य) ।

८) -प्रदानाद् इति मुखे अत्र भवतीति नाह, काठ
म्य गति मीधेति माति (यद्) ।

९) गामयर्थे यद् प्र निर-स्वर (पा ७, ३, १०-
६, १, ११३) ।

१०) तत्र उप भावे वचनम् (पा ३, १, १०७) ।
प्र निरकार निरूपे भातुमत् । प्रत्ययस्य पूष गत्यप्यु
अन्त्यये कारकत्वात् कारकत्वात् । तेन च
वर्तमानाद्-उत्तरा अन्त्यये गत्यर्थे (पा ६,
२, १३०) । अन्त्या हि गामय (पा ६, १, ११३)
गामय-गामय ।

१) एतत् प्रयोगवृत्तिश्चे ह्य एतत् ।

२) तस सामान्य सामासिक स्वर (पा ६, १, २२३) ।
उप > √या यद् ।

३) -यूया- > यूया इत्येव प्राकृत्यायित-सहृष्टं च सौवरी-
तार-सकम-विशिष्ट च तु १ इ । यथा अवग्रहाऽभावो
भवति । तत एतद् ह यनि समस्तस्य प्राति इति मा
शब्दि । यथा अवग्रहस्य भावाऽभावयो सामान्येन समासा-
ऽसमास विनिगमकत्वे सत्यप्यु एकान्तेन तयात्वाऽभावात् ।
तथा हि । पात्र प्राति सम समासेतरत्वे सति एप्यु-या
इत्यस्य च अमुया इत्यस्य च ह, सुपादेशान्ततायाम्
इष्टायामपि यथा पूर्ववग्रह उत्तरो च तद्भाव । तेन
पदभारमतेनैवावग्रहस्य समासमात्रावेताम्रतावादी
विद्वन्वेत । यदपीहाऽऽचार्या या इत्यस्य गुणदेशामात्र-
तामाहु (पा ७, १, २९, ८१ प्रश्) । तथापि कारोऽस्य
ह धुतिप्रकारेऽपि बाधक भवति । तद् यथा ।
बाहुर्ये यि पापया इति ह, समानाधिकरण वि भवति
(१, २९, ५ १०, ८५, ३०, १३५, २) । अयत्र च
नर्गमेतत् किमि भवति । पूर्वमिन् प्रकारे तावद् एतद्
किमि न भवति ना च भवतीति गुणम् । एषिप
अदेतत् गता ह इति कृत्वा यद् गा गाको पुदे कृत्वा-
पावाऽऽपेने गादरो भवति तत् किमि । यथा गा-
तद् ह किमि भावित्यर्थान्मनिमर्त भवति । तत्र तावद्
गानाधिकरणे वि युध्य-गताभ्यर्त इ । अयमेवमत्र इ ।
उभया दिग्-अनिगता अमु-य- > अमुया (तु १) इत्या-
वर्तमान निरूपे इत्यदरे विज्ञानं गामयस्य उप-

८, १, ६, १, ३, ११, ३, ४, १०,
 २, ५, ४, १, ११, १, ६, ४,
 ४, ७, १, १, ६, ४, ३, २, १,
 २, ४, २, ३, ४, २, ७, २,
 ३, ५, ३, ६, २, ७, ३, ९,
 २, ३, १०, १, ५, ४, १, १,
 २, २, ४, ४, २, ३, ११, १,
 ५, १, ३, २०, १८, ११, १,
 ३, ८, ५, ५, ७, ९, ११, ६, ३,
 ६, ८, १०, ८, १, ६, १०,
 १६, ११, ७, २, १, २, २, ८,
 ३, ६, ९, ५, ५, ८, ८, ५,
 ४, ७, ९, १०, ११, ८, ९,
 १२, ९, २, ८, ३, १, २, ६,
 २, ६, ८, ९, ३, ३, ४, ५, ८,
 ८, ६, १, ९, ८, ७, ८, ३, ९,
 १, ३, १०, ४, ११, ८, ८, ४,
 १, ३, ५, ८, ११, १०, १३,
 २, १, २, ३, ४, ३, ६, ५,
 ५, ३, ४, ६, ३, ६, ८, ७,
 ३, ९, ८, ८, ५, ८, १०,
 काठ ६, ३, ४, ७, २, ४, ६,
 १४, ८, ४, ८, ९, १५, १०,
 १, ५, ८, ९, ११, ४, ५, ७,
 १०, १२, ४, ६, ७, १०, १३,
 ७, ८, १२, १४, ७, १५, ७,
 ८, १७, ११, १८, १९, १९,
 २, ४, ५, २०, ५, ६, १३,
 २१, ५, ८, ९, २२, ८, १३,
 २३, ५, ८, २४, ६, ९, २६,
 १, ४, २७, १, ८, २८, २,
 १०, २२, ७, ३०, ३, ४, ५,
 ३१, २, ६, ९, १०, १३,
 ३२, २, ३३, ३, ८, ३४, ८,
 ९, ३६, १०, १५, ३७, १०,
 ११, १३, ४३, १, ४७, १७,
 १८, २, ३, ७, २८, ३,
 ६, ४८, ९, ७, २, २७, १८,
 २९, ७, ८, ३०, २, ३, ३१,
 ७, ८, २०, ३४, १, ३५, २,
 ५, ३६, २८, ३७, ७, ३८, ७
 ४०, ४, ४१, २, ४२, १८
 ४३, २, ४५, १, ८, ४६
 ६, ७, ४७, २, ६ ९ १०,
 किं २, १०१०, १२१४, शी
 १, २६, १, २, २९, ५१ २,
 १४, ३, ३, २, ६ ४, २, ३,
 ४, १६, ३, ७, ८, ३, ७, ६,
 १३०, १, २, ३, ४, १३१,
 १, २, ७, ७३, १, २, ११,
 १२, ११, १२, ३, २०, १३,
 १, २३ १५, १०, ७, १५,
 ४, ५, १८, २, १६, ८, २
 ५, २९, ३१, १८, ४, २९
 १, १०, ३, ११, ४, १०६, १,
 १२, ३५, १, ४१, १, ३ ५,
 ६, ४, १९, १-६, १२६,
 २, ६, १५, ३, १, २,
 १२, १, ६, ११, ७-९, ७,
 २, ७, १८, ३, ८, २०, १
 ९, २५, १६, १४, २, ९,
 १६, ४३, ९, -० सी मा ३८,
 २, १, ३८, १, २, १, २, ४,
 ९, ३१, १, ४, २, ४, ४,
 ४१, ९, ७, १९, काठ ११, १०,
 -० सी मा ९, ३०, ३५, ६ का
 ३, ९, ६, १, ७, ३, ५, ३, म ४,
 ९, १०, शी ४, १६, ९, ५, ६,
 -७ १८, ४, ३३
 अस्तुति मा २३, ८२, २३,
 का २५, ६, २, ३, १, ३, १,
 अ-द्वस्तु-स्तु तै ४, २, ५, ५,
 १, ३, ३, १, काठ १, ३, ३१,
 २, १, ३, १, ४, १, ३,
 ४७, २, १, -० सी मा २७,
 ५, क ४२, ५
 अ-द्वस्तु-स्तु तै १६, ४२, ४
 श्रवदान-श्रवदान

*) एकत्रानमूनकोशेषु ॥ इत्यतः स्वरो यथायथमनु-
संधेयः । एव पदत्रिवे काठ १२, ४ इत्यस्य मध्यमणि द्व ।

b) विशिष्ट इह बाहुच (१, १९१, ११) पामे ।

६) इह सशेषव्यक्तिविशयनामस्थानीयत्वाद् आम-
न्त्रित्वदुपचरे पाठिष्ठ आशुदात (पा ६, १, १६८)।

d) प्राणि स्वल्पगतिष्ठतौ तु भ्रमौ इत्यत्र गति ।
अत्र प्राग्वर्त्य भ्रमश्च प्र भवति चित्-स्वरस्य । एतावा-

५) तम नमः-स्वर (श ६, ३, ३)। तय $\sqrt{\text{हम}} \text{ यद}।$

(1) विरिण्ड इह बाहुक्य (१०, १-१,५) पाभे ।

*) तत्राप्य $\sqrt{2}$ दा यद निरर्थं भङ्गगन्तव्यं
 अथ इदं मुक्तम् । सदी तावद् दिशेषवद् - > द्वो
 दिशि दिशेषवत् - > मग्न इत्येवं बोध्यः (पृ १०,
 ६. ५) । अत्र तावत्तेदादुपपन्नं प्रविष्टिष्व रवान्

पा यथोपलब्धि समादरणीय इति । ओमिति । तन्
कथमिति । यमु मूको न समादरणीय इति । मूको अय-
थाङ्गित्वादिति । कथमिति । उच्यते । तन् हि शिरण्य-
श्रङ्गय मगिर इति पा ० श्रङ्ग ० इत्युत्तरवर्ति या ओकार-
मात्राया अभासो लिङ्ग भवति यथा मूलत ० अगमम् इत्येव
सन् ० अगम ० श्रङ्गयम् इत्येव वर्णविकार समनधीति ।
प्रस्फुरणैतन् स्पष्ट भवति यथाऽन ० अन् ० इत्येव मीलि-
तानि भवति नापरमिति । तथाहि । सादिफासृष्टस्य
मणेर ० अनुत्तुं शिरण्यश्रङ्गनाऽनुगमनं कृत्वा कथनं
ग्रहणं भवति (तु पे त २, १, ७, धी १०, १, २,
१ प्रत्यु, यौम् ३, ०) तद् शिरण्यश्रङ्गयग-नियामा-
दाय शिरण्यश्रङ्गयोरुत्तरे स्वभावातिथमन्त्यो भवति
हिरण्यश्रङ्गयोरुत्तरान्न च त्वात्प्रातिपदिकयोः । एत-
त्तदुत्तराश्रङ्गयोरुत्तरा इत्युत्तराश्रङ्गयोरुत्तरा इत्युत्तरा

२अ-दान- - नाय शी १२, ४, ५१.

१अ-दानिष्ठ- - नाय मै ४, २, ८.

अ-दान्य- - म्याय शी २, ३५, ३.

अ-दाभ्य, भ्या- - म्भ्यः श्र १, ३१,

१०; ७, १५, १५; काठ ६, ८;

क ४, ७; -भ्यः श्र १, २२,

१८; ३, ११, ५; ४, ५३, ४;

५, ५, २; ९, ३, २; २८, ६;

३७, ५; ५९, २; ७५, २; ८५,

६; १०३, ४; १०, ११, १;

२५, ७; २६, ७; मा १८, १९;

३४, ४३; का १९, ७, १;

३३, २, ६; तै ४, ४, १२, १;

७, ७, १; १६, ६, ९, १; २,

मै २, ११, ५; १३, १३; ३,

४, १; ४, ७, ७; काठ १८, ११,

३०, ७; ४०, ३; क २८, ११,

१३, ५१; २७०^{१०}, ६११;६३५^{१०}; ६४१; ६४६; ९०६;

१०२०; जि ३, ५, १०; २३,

२१^{१०}; ४९, ५; ५१, ६; ५३, ४;

४, ९, १; १५, १; शी ३, २१,

४; ७, २७, ५; १८, १, १८;

पै ३, १२, ४; -भ्यम् श्र ३,

६२, ६; ७, १०४, २०; ८, ५,

१२; ८५, ५; ६१, १२; १०१,

१२; ९, २६, ४; १०, ११८, ६;

मा ३, १८; ७, २; ८, ४९;

१७, ७८; ३३, ४०; का ३,

३, ९; ७, १, २; ८, २२, ३;

१८, ६, १४; ३२, ३, ११; १

तै १, १, १०, २; ४, १, २; ५,

५, ४; ३, ३, ३, २; ४, २;

५, ६, १, ६, ४, ४, ३; मै १,

३, ४; ५, २; २, १०, ६; ४, ५,

७; काठ ४, १६; ६, ९; २७,

१, ३०, ६; ७; ३९, ३; क ४, ८;

४२, १; कौ २, ११३९; जि ४,

३, ३; शी ८, ४, २०; २०,

५८, ४; पै १६, १०, ९; -भ्यस्य

श्र ८, ७, १५; तै ६, ६, ९, १;

मै ४, ७, ७; -भ्या श्र १,

१५५, १; तै ५, ७, ४, १;

मै ३, २, ९; -भ्या श्र ५, ७५,

७; ८; ७, ६६, १७; -भ्या;

श्र ३, २६, ४; -भ्याः श्र २,

३४, १०; -भ्यानि श्र १०, ५४,

४; -भ्यासः श्र [(२, २, ४) ९,

७०, ३], कौ २, ७७५; -भ्ये

तै ६, ६, ९, १; ३; -भ्येन श्र

१०, ११८, ७; तै ६, ६, ९, १

१अ-दाभ्य- - भ्यम् तै ६, ६, ९,

१; मै ४, ७, ७; काठ ३०, ७.

१अ-दाभ्यन्- - मानः श्र ६, ४४, १२.

२अ-दाभ्यन्- - मानः श्र ६, २४, ४.

अ-दाय- - यः तै ४, ६, ४, २; शी

१९, १३, ७, पै ७, ४, ७.

अ-दाया(य-अ)दी-

अदाया(य-अ)दी- - दीः तै ६,

५, ८, २.

अ-दायिन्- - मी काठ ६, ६; क ४, ५.

अ-दारस्त- - स्तव मै ४, २, १४;

शी १, २०, १.

अ-दाशु- - श्वर श्र १, १७४, ६.

अ-दाशरि- - रिः श्र ८, ४५, १५;

ति ५, १२, ४; शी २०, १२८, ४.

अ-दाभ्यस्- - दाभ्यः श्र ७, १९,

१; ९, २३, ३; शी २०, २७, १;

-दाभ्यपाम् श्र [(१, ८१, ९) ५,

६, ६; ८, ४५, १५; १०, १३३,

२]; शी २०, ५६, ६.

अदा(यस्+तर्)श्वर- - रस्य

श्र ८, ८१, ७.

अ-दास- - सः पै १, ६४, १.

अ-दास्यत्- - स्यन् मै ४, ५, ११;

एवाशयो लब्धप्रतिष्ठो भवति (तु. त. २, १ इत्यत्र 'वमैमल्लमयं मणिः' इति)। अतः पा. सर्वप्रचारिको संगतिम् अनुसृत्यैव शास्त्रासु तत्र तत्र प्रातिस्विको नवता-
 ऽन्वेष्टव्या नाभ्यया यथेदं मुपा. इति दिक्। अथापि द्विती-
 यस्य पादस्याऽऽदितः मू. (१०) द्राह्म्य (यद्) इति केवलम्
 उक्तारोऽऽरूपेऽभ्यया मुरुपे संवधि तत्स्थाने तृतीयस्य
 पादस्य साम्यतो यद् दृष्टम् इति पठित्वा मुपा. छन्दो-
 भ्रत इव क्रियते धृतिस्वारस्यं च विहन्यते तदतीवा-
 ऽभ्याप्यं द्र.। वमुनोऽदिति प्रत्युदाहो हि यथा सार्थक इव
 भवति न तथा तदानम् अत्रापथ्यादिति यावत्।

१) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद्।

२) तम. 'नमो गुण-' (पा ६, २, १५५) इत्यन्तोदात्तः।
 उप. अहांयं छ→इयः प्र.। यत्तु उप. अनीयद्-प्रत्ययान्ते
 'हृन्मोः' (पा ६, २, १६०) इत्यन्तोदात्त इति केचिन्मा-
 धयेयुस्तस्मिन्सोर्हम्। प्रत्ययस्य मौनिक-वाऽभाववयवज्ञात्

सर्वत्रैव शुबन्ताद्वाहं छ-प्रत्ययेनेष्टाऽऽतिदर्शनाय।

८) तत. 'ययतोः' (६, २, १५६) इत्युक्तः स्वरः।

९) विशिष्ट इह बाहुचः (९, २५, ३) पाठे।

१०) भावे स्वः प्रत्ययस्य तत्स्वरेणाऽन्तोदात्तत्वं।

११) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. <√१दा यद्।

१२) नापृदिदि. स्वरः। उप. <√२दा <√दो यद्।

१३) 'अ-दयः' इति श्र (१०, १०३, ७) पाठे. 'अ-दायः'
 इति मै. पाठे यद्। सत्त्व. एषदिदि. उप. १/१दा यद्।

१४) तय. उप. इते अबाहु- इति. द्र।

१५) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. <√१दा यद्।

१६) अत्रापेक्षया न्यूनमानात् सरप प्र.। तस्मिन्मय
 संयसार-दोषाऽऽदिचार्यं जातं द्र.। पित्राचतस्य निपाते
 स्वरेऽविरोधः द्र.।

१७) तम. उप. <√दम्+भावे घृत्। एतदादिमन्त्रा-
 र्थनामप्रप वैष्टनभूतिरूपे सुष्ठु मुक्तमिव भवति।

श्री ६, ७१, ३, ११९, १, १२,

८८, २, १६, ५०, ६

अ-दाहक- - ६ मे १, ८, ९७

अदिति ५ पे ५, २७ १

अ-दिति-

अ-दिति- - नतय ४७, ५२, १,

काठ ११, १२, - नतये ४१,

२४, १, २, १५, ४, ३, ८, ७,

८२, ६, १०, ८७, १८, ११०,

४, मा १२, १०, २९, २९, का

१३, १, १३, ३१, ४, ५ ते १,

५, ११, ४, ४, २, १, ४, मै १,

३, १८, ४, १३, ३, १४, १७,

काठ ३, ८, १६, ८ २०, ४०,

११, क २, १५, मै ३, १, ४,

जै २, ५, १, शौ ३ १२, ४

७, ३५, १६, ८८, ३, ८, ३,

१६, १८, ४, ६९, पे १६, ७,

८, - वि ४१, ४३, २ ७२,

९, ८९, १०१, [१४, १६ १५,

११, ९६, ९, १८, ३, १००,

१९, १०१, ११, १०२, ११,

१०३, ८, १०५, १९, १०६,

७, १०७, ३, १०८, १३, १०९,

८, ११०, ९, १११, ५ ११२,

२५, ११३, २०, ११४, ११,

११५, ९, ९, १५, ५८] [१०६,

७, ४, ५५, ७] [१०७, ८,

४, ५४, ६ १० ६६, ३] १०३,

३ [१६३, २२, ४, ३९, ३]

१९१, ६, २, १, ११, २७, ७,

[४०, ६, ७, ४०, ४], ३, [४,

११, ७, २, ११, (५, ११, २,

१०, १५, १०, ७०, ११)], ५४,

१८, २०, ४, १, २०, २७, ५,

५, ३१, ५, ४२, २, ४४, ११,

४६, ६, ४९, ३, ५१, ११, ५९,

८, ६, ५१, ११, ६७, ४, [७५,

१०, १७, ८, ४७, ९], ७, ९,

३, ३५, ९, ३८, ४, ४०, ८,

५१, २, ६०, ८, [६६, ६, ८,

१२, १४], ९३, ७, ८, १८, ६१,

७, ८, ३, १०, ४७, ९, ४८,

२, ९, ८१, ५, १०, ११, ८

१०, ८, ३६, ३, ६३, ३, ६४,

१३, ६५, १, ६६, ४, ७२, ४,

५, ९, १०, ११, १३८, ६,

मा १, १४, १९, ४, १९, ८१,

९, ३४, १०, ९, ११, ५७,

५९, ६१ १३, १८, १४, २९

१७, ४८१, १८, २०, २७,

२३१, ४५, २८, २५, २९, ४,

४९१, १३३, १६, ४८, ३४,

३०, का १, ५, १ ७, १, ४,

६, ३ ७, १, १०, ६, ४ ११,

५, ६ १२, ५, ८-१०, ६, १

१४, २, ३, १५, ९, २, १८,

४, १६१, १९, ७, ४, २७,

११, १०१ ३०, ३, २, ३१,

१, ४ १३०, १, १६, ३, १३,

३३, १, २४१, तै १, २, ४, २,

५, १, ५, ३, ३, ११, ५१, १,

६, १२, ६१, ७, ११, २७, ८,

१८, २, १२, २, ६, १, ३, १,

२, ३, १, ४, ४, २, ५, १, ३,

११, ३, ४, ११, २१, ५, ६, २,

४, १, ५, ३, ४, ६, १, २, ९,

१, ३, १०, १, ४, ९, १, १०,

१, १२, ५, १६, ६, ४, ९, ४

७, ९, १, १५, १, ७, १६, ११,

२, ३, ४, ४, ५, १, ६, १६,

१, ५, ३, ७, ५६, ४, ७, २, ५,

६, १, ७, ५, ४, २१, मै १, ३,

४, १५, ६, १२, ९, २,

१०, ०, ११, ६, १०, २,

१, १२, ३, ५, ५, ५, २१, ६,

९, ७, ५, ६, ८, ६, १४, ११,

५, ६, १३, २०, १३, १, ७, ६,

८, ६, २, ६, ७, १, २, ५, ८,

९, १, १६, २६, ३१, १४, १,

१६, २, ५-७, १३, २, ३, ३,

८, ४, ३६, ९, ८, १०, ९, १६,

११, ४१, ११, १, १६, २, ४,

६, ११४, १, ४, काठ १,

१०, ११५, २, ५, ७, ९, १

१५, १६, ८, २, १०, १६, १७,

९, १०, ११, ६, ८, १२, १४,

१३, १, ३, १४, १४, ४, ६

१७, ७, १६, ५, ६, १६, १७,

१७, ५, १८, ११, १९, ६ १

a) अ ओपु- इत्यत्र टि ६ ।

b) 'मादृ, इदृ' इत्येव मूलतः पदद्वयाऽऽसकस्य वा सतः
गुणो उत्तरस्य पदस्य गकारेण प्रयोजितो भ्रमपाठ इव
भवति किमपि १दा इत्यस्य सन्ततः ४ इत्यभिगद्ये
रिति यत्तत् । इतः पूर्वस्य 'म' इत्यस्य पुनरपि 'मे' इति
प्रत्ययवर्जनं चाम्य मिथ्याप्राप्त्यः परिणाम इति दिष्टः
(प्र १ भद्रिणदगृ इत्यत्र टि) ।

c) उप < १दा इति कृत्वा माउ प्रथमं भूत
अन्ति इदमिति भवति प्रवादः । यथा होव माऽऽस्ययो-
रिति यदोहद्विदमन्तेऽपि नियम-अप्येति गच्छमाना

यत् (उ नाव > -विष्णु ४१, १४२, ६, ४, २, ११,
-तये ४१, ८७, १८) । एहिपि एकमेव मेददाऽऽतिर-
पेक्षम् अदिति- इति प्राति इति ॥

d) तत्र नम-स्वर (पा ६, २, २) । उप < १दा
< दो यत् (वैतु शया १० ६, ५, ५ यत् < १दा
इति ३ प्रतीक श्रुतिः सन्त्येत । एव नापि स-
वित्त-रूपेणोपदिष्टं च यत् वचिदु उप < १दा इत्ये-
वमपि भवतीति कृत्वाऽऽहमादृ मिश्रस्य सन्त्यस्य प्राति-
कम्पना परे विषयमाणा प्रदक्षिणा भवति । या ४, २२
इत्यत्र उप < १दा इत्येवमपि मयेन) ।

२१, १, २२, १४, २३, ८,
१, १२, २४, ३, ४, ६, २६,
२, ३०, ४, ५, ८, ३६, १, ४,
५, १४, ३२, १, ३४, १, १४,
३६, १४, ३९, ३, १३, ४०, ९,
४६, १, २, ५, ६, ११, १७,
१८, ५, २, ६, ५, ७, ७, ६, ६,
२६, ४, २८, ११, ३०, ४, ५,
३६, ५, ३७, ४, ५, ७, ७,
४०, ५, ४६, ७, ७, ७, ७, १,
४, ५, १, १, १००, २९९८,
२, ७०३, १०१६, ३, १, २,
१, १, १, ६, ३१, ७८, २,
५, २, ३, ४६, १, ४, ३, २२,
१, ५, २६, ६, ६, ३, १, ४, १,
२, ७, १, ६८, ०, ८१, ३,
१२०, २, ७, ६, ११, १८, ३,
८, १, २१, २, १२, १०, ११,
१, १, ११, २, ४, १२, १, ६१,

१५, ६, ००, १८, ४, १८, ११,
१९, ३६, ३, २७, १९, १०,
११, १२, ३६, ४, ६६, ५, ८०,
३, ३, १५, २, १८, १, २३, ३,
४, ०८, ७, ५, ११, ५, ३७,
७, ४०, २, ६, १०, ३, ८, १४,
१११, ९, २, ६, १०, २, १०,
६, २, १२, १, १६१, १३, ८,
११, १६, १९, ९, ४७, ५, ५३,
९, ८९, १, ९०, २, १३९, ११,
-विष्णु १, ८९, ३, १०६, १,
१३६, ३, १५०, ६, ४, २, ११,
२५, ३, ५५, ३, ५, ४२, १,
४६, ३, ६२, ८, ६९, ३, ६,
५०, १, ५१, ३, ४, ७, १०,
४, १८, ८, ३९, ५, ८, १९,
१४, १०१, १५, १०, ६३, ५,
१०, १६५, ९, (६६, ४),
९२, १४, [१००, १-११]

मा ९, ५, १०, १६१, १३
४३, ४९, १८, ३०, २६, ५,
६१, २४, २, १२१, ३३, ४९१,
३०, २, १, ११, ५, ७१,
१४, ४, ६, ५, ३, २०, १, १,
२३, १, ५, ६१, २७, ०, २,
११, ३१, ३२, ४, ६१, १, १,
५, ११, ५१, ७, ७, १, ८,
१२ ३१, ४, २, १०, २१,
५ ५, ४, ४१, ७, १३, १,
६ १, ५, ३१, ६, ११, १,
२ ६, ९, ७, १७, ३, ७, ११,
१५, २, ४, १०, ११, ४०२,
३ ७, २, १४, ७, २३, ८,
३०, ४, ५, ४०, ५, ७३, ३,
८ ४, २, २५, ८, ४६, ७, ४, ३,
८, २, ७, ६, २, ७, १, २,
१८, ४, ३०, १२, ३०, २१, ३,
९, ४, ४, २८, ११, ११, ५, २,

१) अत्र सा च अर्वाध्व (तु P. G. W. प्र.) नापू तैत्ति-
कल्पमानं पृथग्-भूत $\sqrt{1दा}$ प्राति पर्यन्ति । अथ
प्रावत्तैत्तमभिप्राय । 'हि देव । अस्माक राये दिति रास्व'
इत्येव धनाऽऽरासन भवति । आर्गस्यमानस्य धनस्य च
देवकर्तृक-दानैकसाध्यत्वाद् $\sqrt{1दा}$ दिति- इति कैय-
रपतिः कम मुकपो भवति । तेन च 'भूयो भूयो
दान देहि' इत्येव देव प्रार्थयते । यथा च धनप्राप्तिर्देवकर्तृ-
कदानसाध्या सती देवाऽऽराधनत सिद्धयेव तथैव प्राप्त
सन् तद्वननमुत्तर्गेण दानाऽभावेन नाम सरस्वतेति श्रुत्वा-
ऽनुपदेष्टाऽऽमर्तृक उक्तपूर्व-दित्यभावाऽप्यारास्येति
भवत्येव तद् प्राति अपि लब्धाऽवसरमिति । एतत्त्वम
३ । यत्र तत्र मन्त्रेण प्रार्थ्यमानं धनं सर्वत्र दानायैवेत्यते
(तु श्र १०, १४१, ६) ननु वापि कर्तृकसाध्या मुमुक्षुः ।
कर्तृकसाध्या पण्योना पीन पुन्येन निज्यात्वेन तत्सङ्गृहीत-
मुप्राप्त्य धनस्य प्रसङ्गाऽपहरणस्य च प्रशस्य-वर्जतया
प्रापण भवति (तु ऋ ६, ५३, ३, ५-७, ९, १११, २) ।
अत श्रुतिस्वारस्य विद्वन्मादवाय परकीय प्रवादे यथा
प्रकृते स्वस्य कृते देवकर्तृक दान धनप्राप्यनन्तमात्म-
नर्तकस्य दानस्य निवारण चेष्टेति । एतस्य 'वदन्त्याणा
धनस्याऽपहरण कृत्वा तदनाऽवसङ्गनाऽऽन्मिका दिनि
($\sqrt{1दा}$ $\sqrt{1दा}$) तत्प्राप्तवत्त्वमैर्धर्म्यं वाऽऽत्मभ्य

देहि दानशीलानामस्माक स्वतःसादप्राप्तस्य धनस्य च
परकृताऽवसङ्गनाऽभाव च सुसिद्धिं दुर्ग इत्याकारवमाश-
सनमेव श्रुत्यनुकूलतया मन्त्रसदर्थतया च संभाव्यते ।
तेन यत्र यनाऽन्यनाऽन्यन्यैरहपूर्णा पृथग्-भूतस्य प्राति
कल्पना विधेते सत्र तनाऽन्यती व्यापयानस्याऽस्य सविप-
यत्व-मद्वावात् तद्विषातक-लिङ्गाऽन्तरस्य चाऽनुपगमात्
समानमेवान्यथासिद्धायतामिति नैव भूयास वचोविस्तरम-
वेष्टेति (तु G. W. श्र १, १५२, ६, १०, १८७, १८८ यत्र
देवताप्राति प्राति भवतीति विरोधाऽभाव ३ ।) ननु
'दितिश्च दाति वार्धम' (श्र ७, १५, १२) इति मन्त्र-
वर्णाद् दानार्थकस्य किंवापदस्य सनियोगाद् दिति-
($\sqrt{1दा}$ इति ३ इति चेत् । यदुदेवगामान्येन दान-
क्रियायामुपनिषाया मत्वा दिति-विषयत्वेन धृत्युपलम्भात्
(तु त एव नापू यन्त्रे च भग-विषयत्वेन धवणं भवति)
नैतदेकान्तिरिति भवति यथा किंवापदमेतद् दिति-
इत्यस्य वैयुपतिरु-सङ्केततयैव गृह्येतेति । अन्यथा तद्युत्प-
त्तावपि मन्त्रस्मारकाऽविदित कोपगमात् । तथाहि । याऽऽ-
त्मयताऽवसङ्गनाऽन्यनाऽविदित सती देवताऽदिति- इत्येवमुच्यते
तथाऽऽमर्तृकपरागनाऽवसङ्गनमूलदेनुभूता सती दिति-
इत्येवमुच्यते इति ३ । यदग्रीह सा अदितिश्च $\sqrt{1दा}$ अदिते
इति विमतिरिति मन्त्रमभ्यरोचयन् तत्रापि दाने । $\sqrt{1दा}$

७, ११, १३, ५, २, ९,
-०ते ऋ २, २७, १४, ८, २७,
५, मा ३, २७, ८ ४३, ३८,
२, का ३, ३, १९, ९, ६, २,
३८, १, २, तै १, ६, ३, १,
२, ३, १, २, ७, १, ६, ८, मै
२, २, १, ४, २, ५, ९, ७, -०ते
ऋ १, ९४, १५ २, २९, ३,
[४, ५५, १, ६०, ४], ५, ५१,
१४, [६, ५१, ५, १०, ६३,
१७, ६४, १७], ७, ६०, १,
८, १८, ४, ६७, १०, १४, १८,
१०, ३९, ११, ६४, ५, मा ११,
५६, का १२, ५, ७, तै १, ५,
३, १, २, ३, १०, ३, ४, १,
५, ३, मै १, ६, १, २, २, ३,
४, ७, ५, १४, १२, ४, १४,
११, काठ ७, १३, ८, ६,
११, ७, ८, १६, ५, ३६, १५,
क ६, ४, ७, २, शी २, २८,
५, १२, १, ११, वै १२, १,
१५, १, १५, ५, ३, -०ते ऋ १,
११३, १९, १६६, १२, १८५,
१, ४, १२, ४, ४०, ४, ७, ४१, २,
६०, ५, [८२, १०, ८३, १०]
८७, ७, ८८, ७, ८, १८, ५,
९, २६, १, ६९, ३, ७१, ५,
७४, ३, ५, ९६, १५, १०, ५,
७, ११, १, ६३, २, ७०, ७,
७७, ४, ८, १८५, ३, सि ४,
७, १, २, मि ३, ३३, ३४,
१५, का ३, ३, २५, १, १५, ८,
४, ३३, २, ३, तै ४, ७, १५,

७, मै १, ३, ९, ५, ४, ३,
१६, ४, ५, १, १४, ६, ९, १३,
२, काठ २, १५, ७, २, २,
१३, १३, ३१, १४, ४, २, २,
शी २, २८, ४, ३, १६, २,
७, ८, १, ११, १, २४, १३,
२, ९, १५, ६, २१, १८, १,
१८, वै ४, ३१, २, ६, २,
१०, १३, २, ३, १६, ११,
४, -०ते ऋ [२, २८, ३,
७, ६०, ५८]—एत्या ते ५, १,
७, १, ६, १, ५, २, काठ १९,
७, ४, ३०, ५, -एत्या मा १, ११,
१४, १९, ४, २२, ३०, १४,
५, का १, ३, ८, ५, १, २, ७,
१, २, २, ३, ४, ५, ३, ४, ७,
२, १०, १, १३, १, ५, तै १,
१, ४, २, ५, १, २, ६, १, २, ८,
१, १०, १, १, ३, ४, २, ६, ५, १,
६, १, ११, २, ३, २, ४, मै १,
१, २, ३, ५, ६, ७, २, ६,
१३, २, ७, ६, ८, १, ५, ३,
१, ७, ७, ८, १, १, १५,
४, ७, ४, १, २, ५, ६, ७,
१३, २, ३, ३, ८, १, ७,
काठ १, २, ५, ६, ९, २, ६,
७, ३, १, ५, १, १६, ५,
१७, १, ४, १९, ६, १, २,
१०, २१, १, २४, ६, २६, २,
३१, १, ४, ५, ३२, १, ४, ७,
१०, ५३, १२, क १, २, ५,
६, ९, १९, २, १, ८, २४,
१०, २६, ३, ३०, ४, १, ३१,

१२, ३७, ७, ४०, ५, ४७,
१, ४, ५, शी ३, २२, १, ५,
१, ९, १३, १, ३८, २, ३७, वै
३, १८, १, -एत्या तै ५, १,
७, १, ६, १, ५, १, काठ १९,
७, क ३०, ५, ६, १, २, ३६,
-एत्या मा १ ३०, २, २, ४, ३०,
११, ५९, १४, २५, २२, २०,
२४, ५, ९, २४, ४, ८, २९,
६०, ३८, १, ३, का १, १०, ३,
२, १, २, ४, १०, १, १२, ५,
९, २४, ७, २, २६, १, ९, २,
४, २७, ४, १, ८, १, ३१, ५,
१, ३८, १, १, तै १, १, २, ३,
४, १, ५, ४, ३, ९, १, ७, ३,
४, ३, ५, २०, १, ६, १८, १,
७, १६, १, २२, १, ७, ३, १५, १,
५ १४, १, मै १, ११, १०, २, ५,
२, ६, १३, ३, १०, ५, १३, ६,
१०, १५, १०, काठ ८, १०,
११, ८, १२, १३, १३, ३,
१४, ४, ९, ३०, ४, ५, ३६,
१४, ४, ५, ३०, ४, ५, ३६,
१०, ४९, ८, ३३, ६, क ७,
६, ४, ७,
नादित्य- -यम् ऋ १०,
८८, ११, मै ४, १४, १४
आदित्य- -एत्या मै १, ७,
१, ५, शी ४, ११, १०, ११, ११,
४, १७, १, २५, -०य ऋ १,
२४, १५, ३, ५९, २, ८, ५२,
५, १०१, ११, मि ३, ४, ७,
मि ८, ३, ५६, १२, १२.

इत्यस्य कारणादस्य गतोऽर्थात्तस्य पथम्यन्तस्य
(यु. पा १, ४, २७) गम्यते गति द्वितीया-योगस्य ध्रुवि-
मुनिषत्वर (यु ऋ ८, ३५, ११, ७१, ७, १०, ७, १) ।
a) 'अदित्या' इति शी (७, १, ९, १) पथे ।
b) पञ्चमस्य पूर्वमभित्याऽवद्वावे (भाषा २, १, २)
निपत (पा ८, १, १९) इ ।
} गम्यदित्यपथभाषादत्र निष्पत्त्याय इति

विशेष ।
d) यत् 'आदित्या' इत्यत्र इति ।
e) शुभादशमिण्यद् अपावेऽपे इह (>पथ)
प्रत्यय । आदित्य- अन्तोदात्तश्च (यम् पा ४, १, १०३;
७, २, ११८, ६, १, १६३) ।
f) आदित्यपथा वेदार्थात्तु यथा प्रत्ययतन्त्रम्
(यम् पा ४, १, ८५, ३, १, १) ।

३३, ३९, १८, १, २, ३६,
 १३, १, १३, ३२, ३, १०, ति
 १, ४, २२, १, ५, ११, ३; ३,
 ४, ११, ५, ४, २, १, ४, ६,
 ५, ६, ५, मि १, २, १८, ३,
 २६, ४, ६, १६, १०, २, १४,
 १५, काठ ३, ८, ४, १०, ८,
 १४, ९, ३, १६, ८, २३, १२,
 २८, ६, ४०, ११, ४२, १५,
 ३, ८, १, ८, ३, ६, ४४, ६, १८,
 १, २५, २, ११३८, ३,
 १, ४, जि १, २९, ४, २,
 ५, १, ४, ३, २, शौ ७, ८८,
 ३१, ९, १, २२, १३, २, ३,
 २८, २९, १८, ४, ६९, २०,
 ५८, ३१, वै ४, १६, ८, ४, ३९,
 ५१, १६, ९०, ९, १५१, ४,
 ११२, ७, -य ४ १, २५,
 १२, ५०, १३, १०५, १६,
 १६३, ३, १९१, ९, २, २८, ४,
 ३, ५९, ७, ८४, ४, लि ७,
 ७, ८, मा २६, १, २९, १४,
 ३२, १, ३९, ६, का २८, १, १,
 ३१, ३, ३१, ३७, ३, १, ३९,
 ४, १, ति १, ५, ९, ४, ७, ६,
 ३, २, १, २, ४, ४, १, ८, १,
 २, २, १०, १, ३, २, २, ४,
 १, २, ४, १०, २, ५, ८, १,
 ६, ६, ३, ३, ३, ८, ५, ६, ५,
 ५, २, ४, ६, ७, ११, ७, ७, २६,
 ४, १, ८, ६, १०, ३, २, ५, ४,
 ३, ३, ५, १०, ३, ४, ६, ६,
 १२, २, ५, १, ६, ७, १, ३, ४,
 २, ५, २, ५, ७, २६, १६, ६,
 १, ५, १, ७, ५, २, १, ६, ४,
 १०, २, ५, ३, ४, ४, १, ६, २,
 ३, ४, ५, ७, १, ३, ६, २, ७,
 २, ३, १०, १, ५, ५, ४, १,

१६, १६, १९, २६, मि १, ५,
 ७, ९, ११, ६, ३, ६, ८, १२,
 ८, १, २, १०, १६, १६, २०,
 ११, ७, २, १, २, २, २,
 ३, ३, ६, ५, ७, ९-११,
 ६, ५, ३, १, १०, ३, ८, ६,
 ६, १, ७, १, २, ५, ७, ८, ८, ४,
 ९, १, ३, ४, १, ५, ८, ११,
 १२, १३, २, १, २, ३, ८, ५,
 ५, ६, ३, ६, ८, ९, ७, ३,
 ८, ५, ८, १०, ६, २३, २५,
 १४, १४, काठ ३, ७, ६,
 ८, ४, ८, ९, ३, १०, १०,
 ८, १६, ४, ५, ६, १०, १२,
 ६, १३, ७, ८, १२, १४,
 ७, २०, ५, १३, २१, ८, २२,
 ८, १३, २३, ८, २४, ६, ९, २६,
 ३, ४, २७, ८, २८, २, ६,
 १०, २९, ७, ३०, ३, ५,
 ३१, ६, १०, १३, ३२, २,
 ३३, ८, ३४, ९, ३६, १०,
 ३७, ९, १०, ११, १३, १४,
 ४०, ६, ४५, ४, ११, १५,
 १६, २, ६, ९, ७, ३, ८,
 ६, ३१, ७, ३४, २, ५, ३७,
 ७, ३८, २, ४०, ५, ४१, २,
 ४४, २, ६, ४५, १, ८, ४६,
 ६, ४७, ६, १०, ३, १०,
 १०, शौ २, ३२, १, ४, ३९, ६,
 ६, ५२, ११, ९, २, १५, ११,
 ११, २५, १२, ११, १६, १४,
 ४, १८, १०, ७, १५, ४, १८,
 २, १७, १, २४, १९, ९, १०,
 १२, १४, १, ३, १७, ५, ४,
 १६, १, ७, ८, २०, १, ९,
 १२, ७, १२, ७, २, १५, १३,
 ६, १६, ७५, १२, ७७, ५,
 १५०, १०, १५२, ४, ६,

-स्यम् ४ १, २४, १३, ४, १,
 २, १०, ३६, ४, मा १३, ४१,
 का १०, ५, ५, १४, ४, ४, ति
 १, ८, १, १, ९, १, २०, १,
 २, १, ४, १, ८, १, १०, ३,
 २, ६, १, ३, १, ३, ५, २, ३,
 ५, ३, १२, २, ५, ८, २, ३,
 ३, ८, ६, ५, ५, ७, ४, २, १०,
 १६, ५, ३, ६, १, ६, २, ६, १,
 ५, ६, ५, मि १, ६, ८, १०,
 २०, २, २, १, ३, ५, ५, ११,
 ७, १७, १३, १५, ३, ६, १०,
 ८, ४, ४, ३, ४, ४, ८, ६, ९,
 ८, १०, ६, २, ३, २५, काठ ६,
 १, ३, ८, ९, १०, १२, १४,
 २, १६, १७, २२, १३, २३,
 ८, ९, २४, ३, २८, ६, ३०,
 ५, ३३, ६, ८, ३७, १७, १८,
 ३, १२, ४, २, ७, ५, ३६,
 ५, ६, ३७, ४, ४८, ६, ४,
 १, ११, ३, १०, ११, ५, १,
 शौ ३, २०, ४, १०, ८, १४,
 १५, ४, १७, १०, ११, १२, १,
 १२, ७, २, १४, ३, २६, १६,
 १०, ८, -स्यम् ४ २, ८,
 १, ३, ५, ३, ६, १, ६,
 ३, २, १, २, ५, ४, २, ७, १,
 ८, ६, २, १, ३, ५, ६, ६, २,
 ८, ३, ४, ५, ७, ६, १, ६, २,
 ८, २, ५, ६, २, १, ३, ७,
 १०, ३, ७, १, ६, ६, १, ३,
 ७, १०, १, ६, ६, ८, २,
 ३, ७, १०, ३, ११, १६, काठ
 १२, १, २३, १, २६, १,
 २७, २, ३०, ५, ३३, ६, ३४,
 ५, ३६, ३७, ४, ४८, ६, ४९,
 २, शौ ३, २, ३, ३, ३, ३, ३,

अ) अग्निम् इति ऋ (१०, १२६, ५) विशिष्ट पामे ।
 ब) मुपा 'आदित्य देवा' इत्यत्र द्वितीये पदे साहि-

विश्वे दार्य द ।

०) 'आदित्यान्' इति ऋ (१०, १०१, ३) पामे

४०, ६०, १, -० त्या ७, ८५,
 ४, -त्या ४ [१, १३६, ३, २,
 ४१, ६] ५, ६९, ४, मा ४,
 ०१, का ४, ७, १, तै १, ०, ५,
 १, २, ३, १, ३, मै १, ०, ४,
 २, ५, १, ६, १३ ४, ३, १,
 ४, ९, काठ २, ५, १३, १, ३४,
 १, क १, १८, को २, ०६, ०,
 जै ३, २२, ९, -० त्या ४ १,
 ४१, ५, २, २९, १, ८, १८,
 [१२, ६७, १८], १९, ०२, ४७,
 ११, ६७, ७, १५, १६, २०,
 १०, ६९, १२, मै १, ३, १, २,
 २, १, शी ६, १४४, १, २०,
 १३५, ६, ९, -० त्या ४ १,
 [१०६, २, १०, ३५, ११], १८८,
 ४, २, ३, ४, ०७, ५, ६, ८, ११,
 १६, ६ [५१, ५, १०, ६३, १७,
 ६४, १७], ६२, ८, ८, २७,
 २२, ४७, १, ६, ८३, ५, १०,
 ३५, १२, ६३, ७, तै २, १,
 ११, ५१, मै १, ६, १०, १, १४,
 १४, ११, १४, काठ ३, १, ११,
 ६, १२, ४२, १६, शी १, १०,
 १, ५, २८, ४, ६, ११४, २, १,
 १, १४, १, २, ५९, २, ७०, ५,
 ४, २८, २१, १६, ४९, १, ०,
 -० त्या ४ [३, ८, ८, ७, ३५,
 १४, (१०, ६६, १०)] ७, ७, ३,
 ६०, ४, ८, ४७, ४, ९, ११४,
 ३, १०, [६५, १, (६६, ४)],
 ८०, १, २, १०८, ९, मि ५,
 ७, १, ५, ४, १३, २०, १, ६,
 मा २, ५, ९, ३४, १३, ५८,
 १०, ६५, १२, ४६, १४, २०,
 १०, ३४, १२, २१, १० ३३,
 ८, ३४, ४६, ४७, १, ७,
 १०, ६, ८, १०, ५, ९, ११, ७,
 ११, १३, १, १५, १४, ५, ६,
 ९, ४, १२, १, ०, ०३, १, १,

२५, ३, ४, ३३, २, ९, तै १,
 १, ९, ३, ५, ३, ०, ३, ४, ४, १,
 ७, ११, ०, २, १, ११, ३, १४,
 १, १३, ४, ५, ५, ३, ४, १४,
 १, १३, ३, ३, १३, ४, ९, ७, ५,
 १, २, २, ३, ४, १, ५, ४, ६,
 १, ३, २, ३, ४, ३, ७, २, १०, ३,
 ४, २, २, ५, २, ७, १४, ४, ७,
 २, २, ५, १३, ४, ३, १०, २, ३,
 १५, ०, ६, ९, ४, ६, ७, ३, १९,
 १ ७, २, २, ६, ५, ६, ११, १७,
 १ ५, ८, ३, ४, १, ५, १, १३,
 १३, ४, ६, १, २०, १३ मै १ १,
 १०, २, ८, ४ ३ ६, १०, १, ७,
 १, ५, १, १, ९, २, ११, १०, १,
 २, २, १, १, ७, ६, १०, ८, ३,
 ९, ११, ५, १३, १, ७, १०, १,
 ४, २, ६, ७, १, ११, १०३,
 १२, १९, ३, १४, १, १०, ३,
 १, ४, ३, ५, ५, ४, ६, ८, ९,
 २७, १२, २३, ४, १३, २, १,
 १८, १७, काठ १, ९, ७, ६,
 १५, ८, १४, ९, ८, १०,
 १६, १०, १२, १३, ६, १४,
 ४, १५, १०, १६, ५, ६, १३,
 ३, ८, १९, १, २२, १, ५,
 २२, ६, ७, १०, २४, ४, २७,
 ५, ६, २६, ९, २८, ३, ६,
 ३, ८, ३४, ७, १६, ३७, ७,
 ३७, १७, ३८, ११, १२, १३,
 ४०, ५, १०, ४३, ३, ४४, ९,
 ४०, १, ६, १३, १३, ५, ६, ५,
 ८, २, ३, ६, ८, १३, २, ४, ७,
 ३३, ००, ३४, १, ३७, १,
 ४३ ३७, ३ ३०, ३३, ४, ४३,
 ७, ४४, ३, ६, ४७, ८, ४८,
 ६३, शी १ १, ३, २७, १०,
 १३, १, १०, ६, १८, १६, ७६,
 ३, ८, १, १६, १०, ७, १०, १,
 ८, १३, ८, १३, १०, ३, ६

३, ४३, १३४, १, १, २, १५,
 २, ०, १८, ३, १८, ४, १९,
 ९, १९, ११, ४, १६, २, २७,
 १५, २०, १३५, ६, ९, १३,
 १९, १, ५०, २, १०१, २,
 १०२, ४, २ ५, १, ८०, ३,
 ३, २४, १, ५, ४, ९, १४, ५,
 ६, ७, ९, १८, २, ८, ९, ३,
 १०, ३, ५, ८, ५, १३, २, ३,
 १३, ३, १६, ५, १७, ८, १४, १,
 १४, १, १, १४, १४, ६, १६,
 २, ६, ७०, ५ ७२, २, १३६,
 ८, -० त्या ४ मै १, १०, १७,
 ४, ८, ८, काठ ३६, १२,
 -० त्या ४ १, [१४, ३, ६, १६,
 २४, (१०, १४१, ४)] ४५,
 १, ९४, ३, ३, २०, ५, ४,
 ८५, ३, ६, ५१, ४, [७, ४४,
 १, १०, ३६, १] ८, ६७, १,
 १०, ६३, ३, ५, [६५, ९, ६६,
 ४] १४१, ३, मि ५, ७, ४, १३,
 मा ९, २६, १५, ६, २५, १,
 ३३, ४५, का १६, २, ३, २७,
 १, ०, ३२, ४, २, तै १, ७,
 १०, ३, २, १, २, ११, ५, १,
 ३, १, ११, ५, ५, ३, ३, ५,
 १, २, ४, ४, १, ०, ४, ३, ६,
 १६, ७, १२, १, ६, ५, ११,
 १७, १५, १, ३, मै १, ६, ११,
 ११, ४, २, ०, १, १, ८, ८,
 ३, १५, १, ३, ४, १२, १, १,
 काठ ९, १६, १३, ६, १३, ७,
 २८, १, ३७, १७, ७३, २, ४,
 २६, १, ४४, १६, ११, १, ६,
 २, ४१६, जै ३, ३०, ६, शी
 ३, ८, ३, १०, ०, १०, १३,
 ८, ५, १३, १, १७, १३, १,
 ४, १३, ५, १८, १७, १३, ५,
 १६, १३६, १०, -० त्या ४ ४
 २, २७, १३, ३, ५६, ४,

७, ५१, १, ८, १८, १, २, ३१,
 १२, ४७, ५, ६७, ३, १०१,
 १५, १०, ३५, ९, ४८, ११,
 १०३, ९, मा १४, २५, १७,
 ४१, २२, १९, २४, ६, ३९,
 २५, ६, का १५, ८, ३, १८,
 ४, ९, २४, ६, १, २६, २,
 १, ८, ४, ७७, १, १, तै १,
 १, ११, २, १०, १, ११, ४, ६,
 ४, ३, १, २, ४, ११, ३, ६,
 ४, ३, ५, ३, ४, ३, ६, १६,
 १, ७, १७, १, ६, १, १, ४६,
 ७, १, १२, १, मै १, १, ८,
 १०, ३, १, ३६, ९, २, २, ८,
 ५, १०, ४, ३, १२, ४, १३,
 ७, १४, २०, १५, ६, ४, १, ८,
 १३, ९, १२, १४, १४, काठ
 १३, ११, ३, ९, ७, १३, ९,
 १०, १७, ४, १८, ५, १९, ९,
 २१, १, २२, ५, ३१, १०,
 ३९, १, ४१, ३, ४९, ६,
 ७३, ७, क १, ११, २, १६,
 २६, ३, २८, ५, ४७, १०,
 कौ २, १००, शौ ९, १, ४,
 ४, १३, १५, २, ४ १८, ४, ८,
 १९, १३, १०, पै ७, १०, १,
 १६, २५, ३, ३२, ४, १२४,
 १, -त्यामि मै ३, ८, ५१,
 -त्याम तै १, ८, १९, ११, काठ
 १३, १, ३४, १, -त्याम काठ
 २४, १, ३३, ६, ४१, १, क
 ३७, ४, शौ ४, ३९, ५,
 १२, ३, ५५, पै २, ३६, ४,
 १३, ५, १९ १६, ११८, ७,
 -त्याम १२, ४१, ४, १०७,
 १, ८, १८, १०, ११, १८,
 ४७, २, ७, ६७, ५, १४, १९,
 २१, मा ८, ४, ३३, ६८,
 का ८, १, ३, ३२, ५, १४,
 तै १, ४, २२, १, २, १, ११,

४, मै १, ३, २६, काठ ४,
 १०, १, ८, १, ३९५,
 ३९७, तै १, ४४, ५, ७,
 शौ १९, ५६, ४, पै ९, १२,
 ९, -त्याम ४ ८, १९, ३४,
 १०, ६३, १३, -त्याम ४ २,
 १, १३, २७, २-४, ३, ५४,
 १०, ५, ५१, १२, ७, ५१, २,
 ५२, १, ८, २७, ६, ६७, २,
 १०, ७७, २, १२६, ५, ७,
 मै ४, १२, १, काठ ११, १२,
 पै ३, ८, ४६, ७, ३९, ४, ५,
 -त्याम ४०, १७, मै ३, ७,
 १०, काठ ८, ८, २७, १, २,
 ३४, ५, ४७, ३, ४२, १,
 २, शौ १०, ३, १८, पै १६,
 ६५, २, -त्याम १०, ७७, ८,
 तै १, ११, मै १, ८, ९, ४,
 ८, १०, काठ १३, ५, २६, ४,
 ३०, ५, क ४१, २१, शौ ४,
 ३९, ६, -त्याम १२, २०, ५,
 ७, १०, ४, ३५, ६, ४४, ४,
 ८, ९, १२, ९, ६१, ७, तै ७,
 १, १८, १, काठ ४१, ९, कौ
 २, ४३, १, तै ३, ३३, ६, शौ
 २, १२, ४, १९, १०, ६,
 २०, १४१, २, पै २, ५, ४,
 ५, २७, ६, ३३, ८, ६, -त्याम
 ४ २, २७, १, तै ५, ७, ४, १७,
 मा २, १६, ८, १, २, ३, ४, १५,
 ६, २२, २८, २४, २७, ३४,
 ५४, का २, ४, २, ८, १,
 १-३, १६, २, ३, २४, १४,
 २, २६, ६, २, ३३, २, १०, १,
 तै १, १३, १, ४, २२, १,
 २, १, २, ३, ३, १, १, ४,
 ३, ५, ६, २, ४, ४, १, २, ६,
 २, ५, ५, २, ७, ६, ५, ६, ११,
 ७, १, ५, २, मै १, ३, २, ३,
 ३६, ६, १२, ७, १, ५, ११,

१०, २, २, ११, ६, १, ८, ८,
 १३, ३, ७, १०, १२, ७, १४,
 ९, ४, ३, ११, काठ ४, १०,
 ८, १४, ९, ३, ११, ६, १२, १,
 १२, १३, १५, १, १७, ७,
 १९, ९, २२, ५, ७, ३०, ६,
 ३७, १७, ५१, ३, क ३, ८,
 ८, २, ६, २६, ६, ३७, ११, शौ
 १२, ३, ४४, १७, २, ३, १९,
 ३९, ५, पै १, ९३, १, ७,
 १०, ५, १६, १२४, १-११,
 -त्याम ४ ८, २७, ३, पै २,
 १८, ५, -त्याम ११, १०७,
 २, ४, ५४, ६, १०, ६६, ३,
 [२, ३१, १, ८, ३५, १], ३,
 ५४, २०, ४, ३४, ८, ७, ५१,
 १०, ८, [३५, १३, १४, १५],
 १०, ९८, १, १२५, १, १५०, १,
 १५७, २, ३, तै ७, ७, १, ७,
 मा २, २२, ५, ११, १४, ७,
 २०, ३९, २५, ४६, १, २८,
 ४, २९, ८, का २, ५, ५, ५,
 ४, १, १५, २, १, २२, ४, ४,
 २७, १५, १, ३०, १, ४,
 ३१, १, ८, तै १, २, १२, २,
 २, १, ११, २, ३, २, ११, ५१,
 ४, ३, ४, ३, ५, १, ११, ३१,
 ४६, २, ७, १, ७, ५, मै १, २, ८,
 २, ९, ६, ८, १, ३, ७, १००,
 ११, १, १६, २, ४, ९, ५, १०,
 २, १३, ८, काठ २, ९,
 १०, १२, ११, ३, १७, १,
 १९, १३, २४, ९, ३८, ६, ४६,
 २, क २, ३, २७, १०, ३८, २०,
 १, २, १२४, ४, ५, पै ७, १६, ४,
 १५, ४, १६, ३०, २, १०७, १,

अ-दुर्मख- -खस्य ऋ ८, ७५, १४,
त २, ६, ११, ३, मै ४, ११, ६
अ-दुर्मख(न→)ली^० - ली शौ १४,
२, ४०, -ली ऋ १०, ८५, ३३
अ-दु(स-ह)कृत् - -कृतौ ऋ ३,
३३, १३, शौ १४, २, १५
अ-दुस् - -दु खि ४, ७, ३
अ-दु^० - -दुव ऋ ७, ४, ६
अ-दुम् - -मा शौ २, ३१, ३, पै २,
१५, ३
अ-दुपित^० - ताव ऋ ४, ३, ३,
-तेभि ऋ [१, १४३, ८, (६,
८, ७)]
अ-दुस^० - -स ऋ १, ६९, २, -सम् ऋ
८, ५९, ७, खि १, ६, ७
अ-दुस क्रतु^० - -दु ऋ ८, ७९, ७,
-तुम् ऋ ६, ४९, २
अ-दुप्यत्^० - -प्यता ऋ १, १५१, ८
अ-दुद्यमान^० - -न शौ १०, ८, १३,
पै १६, १०२, २

अ-दुष्ट, प्रा^० - -ष्ट शौ ५, २३, ७, पै
५, ३, ६, ७, २, ८, -ष्टम् शौ
२, ३१, २, पै २, १५, २, १६
१४९, ८, -ष्टा ऋ १, १९१,
१, २, ४, शौ ६, ५२, २, पै
५, ३, ३, १५, ९, ९, ६, २,
७, ९, १२, -ष्टा ऋ १,
१९१, [५, ६] ७, -ष्टम् ऋ
१, १९१, २, ८, शौ ५, २३,
२, ६, ५२, ३, ८, ८, १५,
पै ७, ३, ८, ७, २, ७, १६
३०, ५ -ष्टानाम् पै ५, ३, ५
९, ६, ५, ८, -ष्टेयम् पै ९, ६,
११
अ-दुष्टह(न→)नी^० - -नीम् पै ९,
६, १
अ-दुष्टह-हृत्^० - -हा ऋ १, १९१,
८, ९, शौ ७, २३, ६, ६, ५९,
१, पै ५, ३, १, २, ७, २, ७
अ-दुष्टह(न→)नी^० - -नी पै ५,

३, ४
अ-दुष्ट-देव^० - -व ऋ ६, १७, ८, १८,
११, २२, ११, ८, ४६, २१,
५९, २, ७०, ७, ७१, ८, १०,
३७, ३, ३८, ३, कौ १, २६८,
जै १, २८, ६, शौ ६, ६, १४,
२०, ३६, ११, पै ७, १८, ३४,
-वम् ऋ २, २२, ४, ३, ३२,
६, ९, १०४, ६, १०५, ६, कौ
१, ४६६, २, ९६३, पै १,
४८, ६, -वस्य ऋ [१, १७४,
८, २, १९, ७] १०, १११, ६,
-वाक् ऋ १०, १२४, २, -वाक्
ऋ ३, १, १५, १०, १३८, ४,
-वानि ऋ ६, ४८, १०, कौ
२, ७७४, -वेन ऋ २, २३,
१२, काठ ४, १६
अ-देवी - -नी ऋ १, १७४,
८, ३, ३१, १९, ५, २, ९, १०,
६, २५, ९, ४९, १५ ७, १,

- a) तम नन् स्वर (पा ६, २, २) उप यद् ।
b) सस्व नापुदिदि ऋ । उप वस ङीप् प्रत्यय
उस (पा ४, १, ३०) ।
c) तु = अस् - इत्यन (पै ६, ४, ३) णि ।
d) सस्व द्विपुदिदि ऋ । उप <√१दु> (दु) + वरंति
विच् यद् (वैतु) अतः यस्यास्य दुवस् इत्येतत्-सक्च
तथा समर्पणाद् भावे प्र भवतीतीव सक्रयेते । तयात्वे
प्रकृते वस सत्प अन्तोदात्तौन माग्यमिति तु चोद्य ऋ ।
e) तस नन्-स्वर प्रकृत ऋ । उप <√२दु
> दु + क इति विशेष ।
f) वन पूषप्रस्व (यतु टि अवार्थ क्रतु) ।
g) तस नन्-स्वरे (पा ६, २, २) प्राप्ते पराधुदात्त उर्ध्व
(पा ६, २, ११६) ननु क्य वस प्रकृते तस उस इति । उभ
यविध खलिह उस भवति समासस्य च प्राप्ति चेति । किं
तत इति । तेन वस अन्यत्रापि ननोऽनन्तरवर्तिनामपरि-
गणितानामपि सता प्राप्ति अचुदात्तत्वं सिद्धयति ।
एव चेह समान्येत, यथा नञ उत्तर पराधुदात्तात्मिका
सौवीर प्रयुत्तरादौ समानावैशेष्येण केयुचित् प्राप्ति प्रवर्त-
माना सती कालेन व्यवस्थितिमिवाऽऽप वम अय स्वरो
भवतु तम इति (यतु अ-दुष्ट-पै ७) । एव च सति

पुरावर्तिनामसतामपि तस केपाविदेवविधस्वरणा प्राप्ति
विषय उपपत्ति मार्गमाणाणानामाचार्याणामिव दृष्टि
सञ्ज्ञाता यथा तादृशेष्वपि सर्वेषु प्राप्ति वस एव यथा
भवेत् तथा तद्व्याख्यान कर्तव्यमिति । एतस्य यथा
भाव निष्पन्नानि उप इति कृत्वा अनुर, अनुर- अनृत-
इत्यन वस इति सुवचमेव भावे जान्तम् उप इति
कृत्वा अनृष्ट- इत्यनापि काम वस इत्यु-येत । न
त्वेवविध उत्तरशालीनस्तिथिमानसवादिनि व्याख्यान-
कौशल उक्तप्रकारकप्रवृत्त्यन्तरवस्था धृत्या स्वारस्यमि-
वाऽनुभूयेत । तद् यथा । 'दृष्टमदृष्टमदृष्टम्' (शौ २,
३१, २) इत्यन प्रथम जान्त कर्मणि धाव्येति तदनुपद
च तद्विज्ञमानसमर्पक द्वितीय च तदेव जान्त शब्दरूपम्
उक्तपूर्वथा प्रक्रियया 'दृष्ट दर्शन तद्विहितम्' इत्येव भावे
निष्पन्नमिति कृत्वा धाव्येतेति प्रतिपत्तौ दवीय इति नैव
भेदविविध भवेत् । एतस्य उक्तदिशा ॥ अपि प्राप्ति
अपि च उस इति वाच्य एवेति चेति भूयोऽपि विस्तरम् ।
h) वास । उप बाहुल्यम् कर्तरी ल्युन् क्रिया ङीप्
(पा ३, ३, ११३, ४, १, १५) ।
i) क्तिवन्त-कृद्-उत्तरपदप्रकृतिस्वर. (पा ३, २, ८८,
६, २, ११३) ।

१०, १८, ५, ८, १०, ३, ६१,
१६, १६, १५, सि १, ११, ३,
तै १, २, १४, ७, काठ २, १५
शौ ८, ३, २४, २०, ८७, ५
१३७, ९, पै १६, ८, ३, -व्या
काठ ३७, १५, १६, पै ६,
१२, ८.

२अ-देव- -व शौ ५, ८, ३, -वा
शौ ८, १६, ९

अ-देवयजन- -न तै १, १, ९, २,
-नमूतै ३, ४, ३, ७, मै १, १,

१०, ४, १, १०, काठ १, ९,
२५ ४, ३१, ८, १, १, ४७, ८

अ-देव- -वात् ४ ७, ६१, ६

अ-देवयत्- -यन्तम् क २, २६, १

अ-देवयु- -यु क ८, ९७, ३,

-युम् ४ ७, ९३, ५ ८, ७०,

११, ९, ६३, २४, शौ ३, ४९२,

२, ५८७, जै ३, ५१, ६, ३,

४८, ३, -युम् क १०, २७,

२ ३, -यो क १, १५०, २

अ-देवुष्मी- -मि शौ १४, २, १८

अ-देव- -हम् पै २, २, ५

अ-दोम- -दम् शौ ६, ६३, १

अ-दोम- -यो शौ ८, २, १८,

पै १६, ४, ८^b

अद्- / अद् द

अद्-धा क १, ५२, १३, १३, ५४,

५, १०, १२९, ६, (१०, ११४,

२), ८, १९, ९, १०१, ११,

१०, १११, ७, मा ३३, १९,

का ३२, १, १०, मै २, १, ८^a,

४, १२, १, शौ २०, ५८, १

अ) यस अन्तोदात्त (पा ६, १, १७२) । उप यद् ।

ब) तम नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।

८) तस्य नापृदिदि । उप 'देवास् ना, देवाना
(=तत्तत्ता) वा नाऽस्य' इति कृत्वा मध्योदात्तो यस यद् ।

८) तस्य एपृदिदि । उप सोपपदाद् / हन्-
टक् प्रउस (पा ३, २, ५२) । श्रिया ङीप् (पा ४, १, १५) ।

९) स्पष्टमपि एतन् मूमे कथं स ष्वचिदितिवेलसस्वर-
रपोत्साहोऽस्त्वग्रमय विवरीतायं च धृयादित्यत्र मन्त्रोऽयं
निदर्शनं द्र । तद् यथा । औपसहस्रिषिऽस्मिन् मन्त्रेऽग्नी-
मावयितुं सक्रयमानस्य विपस्थ प्रथम पिण्णतमयाऽपिष्ठा-
त्मतया च तदनु (एहं भव >) गृह्य-इत्येतदात्मतया च
(देहं भव- >) देह-इत्येतदात्मतया च विशेषा धाव्यन्ते
यत् सर्वेऽपि ते ते विशेषा देवै स्त्वमानैर् अरणीकियै-
रिति । एव मूमे च मन्त्रमगतेषु सप्तादे सत्यपि यन्
नभृ-पूर्वमिष्ट भवति तदनिष्टमेवेति । उत्तराप-
ड्यैर्वैभ 'देवाम् सर्वेष्व विद्वानो (अ)रम कृणुवा
विष्म' इत्यस्य मूमे स्थाने 'देवस्य सर्वेष्व विद्वान्
मोऽरम कृणुवा विष्म' इति यदेकचनतामापाद्य वास्त-
निक कर्णपद कर्मता नीयते ध्वन्यनिक कर्णपद च प्रत्या-
न्य-नयनाजा-र-विषयीमवात् प्रोक्तिकायत इव तन् सर्वं
व्यर्थेऽऽवागच्छ युतितगर्थनो दृष्टायेत च द्र ।

१) एषा अवमदाऽभाष्यताने उष अस्तिरागत्वस्य
तस्य स्थान् । अन्+मन्- (< / मन्) इत्येव रिभय
गं क्तायत् । अन् रिगिदिभं मिधेन नाउ मन्सुमि
गादयमाग ध्वन्ये, 'अ-व्याप्त' इति (पा 'अ-व्या-
प्ती' इति यद्) । एतन्मन् अ-दोम- इत्यत्र च नउ
अ-दोम- इत्यत्र च नभृ-पूर्वमिष्ट कथमानउ (/ मन्) >
दोम (उ) + (/ दाक / पाका) > द-वा ध- कदे-
मन्-रवपु (पा ३, ३५५ प्रवृ. च ३५५ १, ७६७) ।

अत्र पै (१९ तमे काण्डे तु IV) अनमीव-इत्येतद् प्राति
धाव्यमागमस्यामुपेक्षाया गमक द्र । अस्मिन्धोतरे दर्शनं
यस अतोदात्त द्र (पा ६, २, १७२) ।

८) नापृदिदि श्रुत्याद्येन प्राति अहस्- इति मध्
इति च समासाऽवयवतया वाऽसमासाऽवयवतया वा आव-
यन् सा चिन्त्य । पै हि नापृ स्थाने अनमीव- इत्य-
स्येह यनि स्थ चाऽस्वैव धवणादुक्त्या दिशा शौ उभयत्र
नन्-पूर्वत्व समस्तत्व च प्राति सुहृदतर स्यात् ।

८) अथोमधौ इति मूमे विवृत्तपूर्वभागा धुतिर् द्र ।

१) स्वरादिषु चादिषु च (पाग १, १, १७, ४, ५७)
पठितत्वाद् अव्य 'एतद् इत्युक्त भवति । नानाप्रकृतीनि
तावद् अव्य भवन्ति । कानिचिद् मूलत समस्ताऽसमस्त-
गुणरूपतया व्याप्यानाय गुणमान भवन्ति कानिचिच्च न
भवन्ति । प्रकृत तावद् ३अ (< इमम्) > २अ (< द्) >
इत्येतत् प्रथमाऽवयवत्वेनोपलभ्यमान सार्वनामिक शब्दरूप
सन् प्रयोगवशाद् गतिमानत्वेनोपचरित भवति (पाग
१, ४ ६१) । एतदुत्तर च धा- (< / धा) इति
प्राति कृद्-उत्तरपदप्रतिस्वरविशिष्ट (पा ६, २,
१३६) भवति । तस्यैतस्यैव परिणतस्य गत प्राति
यन् तु भवति तदेवेह पूर्ववत् प्रयोगवशादव्य
यवेनोपचरित सन् स्वरादिषु च चादिषु चाऽऽर्था
पठित भवति । एतज्जातिध्वन्ययचरिणामिषु सुव्यविश
पाण्य विषाविशपाण्यं गमपकतया प्रयोगगीतभ्य च
भौतिकप्रदर्शननिमित्ततयाऽवयवम् । अस्मिन् दर्शने (२अ
[> द्] + / धा इत्यत्र नाउ सत्त्वाद् नाधा निष्ठा
दिषु गत पा >) अद् धा इदं मू प्राति वय
मयमिति दिक् । अत्र पुन < / अन्+वर्गमि विष्, उप
न < / धा+वर्गमि विष्, शयय यद् वाच अभिप्रेतं
भवति तद् अत्र कर्तृवरणाऽभावाद् न दपार्थमिति द्र ।

०१, ९, ०४, ५ ३०, ३, ३७,
१, ५०, १७, ५६, ४, ६३, १,
६५, ३, ६८, १, ७१, ३, ६,
७, २, १, १७, ५, [३५, १५,
१०, ६५, (१४) १५ ६६,
१५], [(५, ४२, ३) ४०, १] ४३,
४, ४७, १, २, ५१, २, ५७, २,
५६, ३, ६०, १, ६६, [४, ८,
२७, १९, ०१], १०, ६९, ६,
७५, ०, ७८, ५, १००, ५, ८,
१, १०, २, २०, ५, १८, ९, ९,
०२, ६, ०६, ३, ८, ७५, १४,
[४७, १८, १०, १६४, ५]
६४, ११, ६६, ७ [(५, ४७
१०) ७३, ५], ९३, ४, ९४, ८,
१०१, ४, ९, ४४, ६, ६७, २०,
८४, १, १०, १५ २, १८, ३,
२०, १, २, ३५, ३, ५, ७, ९, [(५,
४३, १०) १३] ३६, ११ ३७,
५ ३८, ४, ४०, १४, ४५, ९,
७३, ३, ४, ५४, ०, ७, ८७,
१३, १५ ९२, ९, ९५, १४,
११०, १, ९, ११३, १०, १२७,
४, १३५, ५ १४०, ६, १६०,
०, १६७, ३, गिरि १, १, २, ३,
१५, ३०, ७, ५, २, ८, ९, ४, १,
३, ७, १, २, ५ ११, ०, ६, १११,
४, १५१, मा १, १० २, ८,
७, ३, ७, ४६, ८, ६, १२,
२६, ६०, १३, ०३, १७, ८८,
१८, ३१, ३३ ४६, ७०१,
१३०, ४०, ६८, ०३, ४३-४०

५९-६१, २७, ७, २८, ००,
०३१, ४६१, १२९, २५
३४, ३२, १४, ३३, ००१,
३५१, ५२, ६९१, ८४, ९४१,
३४, २७१, ३७, ३-६, का १,
४, २, ७, १, ३, ८, ३, ११,
९, ०, ६, १०, १, १, १३, ०,
९१, ४, १६, १४, २, ७, ७,
५, २०, १, २, ४, २, ९, ५,
८१, १२१, ३, १३, ४, १७, २३,
५ ३१, ६, १२-१४, २९, १, ७,
३०, ०, ११, १२१, ४, १२१, ३१,
४, १, १०१, १३२, २, ३, ३,
०, ४, ९८, ५, १५, ६, १५, ३३,
१, ०११, ३७, ३, ११, ३७, १,
३-६, ११, १, १३, ३, ३, ७,
२ १४, २११, ४, ०३, ११, २४,
११ ४३, २, ४४ ०१, ७, ७, १,
२, २, ११०, ० ५ ५, ३, ७१,
६, १०, ४१, ३, १, ४, ११,
७, ०५, २, ६, १, ३, ११, ५१,
५ ६ १, ४, १, १, ३, ७, ३,
११ ४१, २, २, ३१, ५, ०,
११ ३१, १३, १३, ३-५ ४,
४, ७१, १०, ५, ७, १२, १,
६ ६, १, ३, ७, ५, ०४, ११,
मे १, १, १३१, २, ७, ३, ०७१,
३७, ३८१, ११, १, २, १, ८०,
०, १, ७, ९, १०, १६, १०,
६१, १२, ११, ५१, १३, ८१,
३, ३, ९१, ८, ७१, १६, ४१,
५ ४, ६, १५, ७, ४६, ८, ०५,

९, ११, १०१, ११०, ११, २१,
४, ६१, ३, १११, ११, ०, १२, १,
२१-४१, ६११, १३, २१, ३१,
७, ९१, १४, ६, १११, १८१, काठ
२, १५१, ३, ४, १४, १०, १०,
६, १०१, १०, १३, १३, १४,
१६१, १५, १३१, १६, ९१,
११, १६, २०१, १७, १९,
१८, ६, १३१, ११, १६१, २१,
१२, १३१, २०, १४१, २६,
७, १११, ३७, १३, ४१, ११,
४७, २११, क २, १११, १३,
८, १०, २८, ६, २९, २१,
४१, ४१, ५, १११, १२६,
१४१, २४१, २७२, २९५,
३४१, ४२१, २, २३३, ७०१,
७५५, ९७६, १०४१, १०९०,
जि १, १४, ९, १५, ७, २४, ९,
०८, १०, ३१, ३, ३७, १०, ४१,
३, ०८, १, ४६, ७, ४, ८, ७,
१९, ४, २३, ६, १११, १, १,
००, २, ३०, ३, ३, २२, ३,
४, ३, ५, ४, ६१, ५, ७, ५६,
११२, १, ९, १८, ०, ६, ६६,
२, ९० १, ९९, ०, १०८, ४,
१३८, १, ७, ०१, १, ३२, ११,
४९, २, ५०, २१, ५२, १,
८९, १, १०२, ११, १८, ३, १३,
१४, १०, ५, ४८, ७, २३,
८, २३, २९, १०, ११, १३, ६,
२१ १०, ३, १६, १२, २,
२२१, १३, १, ५८, १३८,

निराये (वा ४, ३, ००) । एव नामाङ्गमम् प्राति
इन्मिनि इत्ता दत्ता धनयद्विन्मिनिन्ते । अय्य चैन्
प्रयोगेन इत्ता । अयाङ्गावामीद्विन् धाग्यु अवधि ययाङ्ग्य
'वा' इत्युत्पत्तौ ३१५- > ३१५- इत्येतेन मूलन
नद अवागन्तवाङ्गमम् अवतीति (प्र ३१५) । अविद्
लम्पन्ते देव वया ३१५- > अ-म्विद् इति गग म्वा
मोदन्तवाङ्गमम् अवागन्तवाङ्गमम् इति (प्र ८५५) । अय्य
इति ३१५- इति ३१५- प्रयोगेन ययाङ्गमम् मोदन्तौ

अवति त उत्तराङ्ग-वाक्पुण्यविशेषयुद् अलम्पमाय
अवति यया अद्व-इत्येति (प्र ३१५, १, ९८) । एव यन्
लैन्तु कयेतु यितु पूर्वतु पूर्वान्तौ, उत्तरतु यन्तिपूर्तरांतौ
नाम्न इत्ता । लम्पति पराभिवावन्तोऽकारात्तवाङ्गमम्
नाम्न-यु इति विनि इति न इति गग अय्य इत्यु-
पार्थन विमिन्त्योऽनुत्तरयो यन्तोऽभेदादिराभिगये ।
यन्तुत्तरु अ इति > अद्विद् (३१५) इत्यय्य प्राहतादिनां
गमाधेन अया > अय्य इति (प्र ३१५, १, ९८) ।

१, ६, ४६, ३, ५९, १९,
११, ५, ४७, ५, ६, ४९, ९,
५०, २, ६, १२०, ७७, २, ९६,
२, १७, १, ११२, १, १४०,
४, पै १, २३, ३, ९१, ४, २,
१३, २, ३०, ३, २७, ४,
३, १८, ३, ३३, ७, ३७, १, ४,
५, ८, १४, ८, २२, ६, ६,
२०, ४, ६, ७, ९, ८, १०, ८,
८, ६, ११, ११, ९, १७, २,
१०, ६, ३, १०, २, ५, ९,
८, १५, १, ४, ६, १२,
१६, ७, २, ४, २३, १, ८५,
३, ८६, ६, १०३, १०, १०८,
१, १५२, १०

४अद्युत् १, २३, [२३, १०,
९, ९], ७६, ५, ९२, १४, १५,
११३, ७, १०, १३, १६१,
११, १६७, १०, ४, १०, १,
७, ९३, १, ८, ९, १३, १०,
५, ३३, १५, ४७, १८, १०,
१४, १०, ३२, ८, लि ५, ७,
१, ८, ६, मि १५, ४४, १७,
७७, २०, २२, ३४, ९, का
२, ७, २, १६, ५, २६, १८, ६,
१३, २२, १, ७, १, १, १४,
१, २, ५, ५, ४, ३, ४, ४, ३,
११, ३, ४, ४, ४, ७, १२, ५,
१५, ५, ८, ७, ४, १, मै १, ३,

३९, ५, १२, ६, ६, १०,
३, ७, १०, २, १३, ८, ४,
१०, २, ११, १, १३, ७, ७,
८, काठ ४, ९, १३, ७, १०, १,
१३, १३, १५, १५, १३,
१९, १३, २८, ४, २९, ३,
३४, १७, ३८, ५, क ३, ७,
११, ५, ४, ४, ४, ४, ४, ४,
१०८२, १०८३, ११२७, जै १,
४, ८, सौ ३, २, ४, ४, ४, ६,
६, ६, १, ११८, १, ११, १२,
२, १६, ४, ६, ६, १, १८, २,
१३, २०, १४, १, १, १, ३, ३,
१, ३, ५, ४, ४, ५, ८, १०,
९, १०, १, १६, ५, २

५अद्युत्-या १, १३, [७,
(६ ५३, १०)], ६, २५, १५,
३४, १, ४४, १, ३, [४७, ३,
(६)], ५४, ५, ११३, १७, ११५,
६, १६१, १३, १६३, १३, १८०,
[१०, ४, ४४, १], २, २९, २, ६,
३, ३६, ३, ४, २५, ३, ३०, २३,
४४, ३, ५, २२, [२, २६, ८],
५१, १३, ७४, १, ७९, ३,
८२, ४, ७, ६, १८, १३, ३०,
३, ५०, [४, (१५)], ५६, ६,
७, १०४, १५, ८, ३, ८, १५,
६, २०, २, २२, १, ९, ६५,
२८, १०, ३०, २, ३, २५, १

२, [३६, २-१२], ५५, ५
६३, ८, ८१, ७, मि ८, ४५९,
१७, २३, २१, १, २९,
७४, ३३, १७, ४०६, ५१
९७, मि ८, १९, १९, १८, २,
७, २३, १, १, ३१, ३,
१३ ३२, १, १७, ३, १३, ४, ८,
ति २, १, ११, ६, ४, ११, २,
६, २, ६, ७, ५, मि ४, ९, १०,
१०, २, १२, ६, १४, ४, १७,
काठ ४, १६, १८, २९, २१,
१३, ३०, ५, ४०, ११, ४६,
३, क २८, २, १, १, ४०,
३२५, ४९८, २, ४८७, ६९८,
९२४, ९३५, १०९२, ११३०,
११३२, १, १, ४, ६, ३४, ३,
५०, ८, ३, २०, १६, ३७, २,
५७, २, ११, ८, सौ ७, ८७,
६, ८, ४, १५, ९, १५, ९,
१२०, ६१, ३, ९९, २, १४३,
१, ३, पै १६, ४, १६, ६८, ८,
-या-या ८, ६१, १७,
वी २, ८०८
अद्या इनु(स्वस्)-इवात्
तै ३, १, ७, २

२अद्युत्-युम् ७, १४, १२

अद्युत्-युत् ६, १९, ३

अद्युत्-

१अद्युत्-ये १, ११०, २४

५) सहिताया सन्धुपेताया हस्वदीर्घयोरविवेको दुर्लभ इति कृत्वा नापू वा नाड बाडभिनस्य सत पृथक् निर्दिष्टम् ।

६) एषदि पात्र दीर्घरुद्धोऽनुक्त सहितामानयो-
चरो भवति । हस्व प्रकृतिस्वाऽसीपया हस्वता पुनरा-
पादितो भवति । यत्तु पात्र वेदे दीर्घान्तमेव प्राति-
आतिष्ठत तमेति । नापू रूपस्य सद्भावादिति । एषि-
यु-यु इत्यभिप्रायस्तथावद् उभयो प्रकारयो ध्रुवमाण-
त्वाद् हस्वस्य दीर्घाया प्रकृते प्रादुर्भाव-कल्पनाया अपे-
क्षया दीर्घस्य हस्वाया प्रकृते प्रादुर्भाव कल्पनाया
द्वितीयस्य स्यादिति कृत्वा एषु क्विपि इति मूलतो लुभ-
विभक्तिरस्य सत सामान्वाऽकारान्तमिदं प्राति इति

कृत्वा प्रथमसंस्कारविस्तृताविव सत्या पुनस्त्वं प्र टा
इत्यस्य प्रसूतो क्विपि वेदम् अन्य वेद्युभयो फलतोऽ-
विवेकादिति दिक् (तु सधुस्-टि) । अद्या अद्य इत्यस्य
मौलिकत्वं तु एषिदिदि ॥

८) हन 'अच्' इति योगविभागात् समामन्त अच्
प्रत्यय (पा ५, ४, ७५) । चिस्वरप् टेलोपत्र (पा ६, १,
१६३, पावा ६, ४, १४४) ।

९) तस नन्स्वर (पा ६, २, २) उप १ पु-यद ।

१०) बस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद ।

११) स्वाधेयत्वं प्र उस् (पा ५, १, १२५) । तस्माच्च स्वरमि-
द्वयैर्नन्-ममासस्य पूर्वविप्रतिषेधः उस् (पा ५, १, ११३) ।

२अ-यूत्य- -ले मा ३४, २९,

का ३३, १, २३

अद्रि- / अद्र

अद्रि- -ध्रुक् ऋ ६, ५, १, ११, २,

६२, ४, -अध्रुक् ऋ ६, ५१, ५,

मै ४, १४, ११, -मुह ऋ १,

३, ९, [१९, २, ९, १०२, ५]

१५९, २, २, १, १४, ३, ९,

४, २२, ४, ८, ४६, ४, ६७

१३, ९७, १२, ९, ९ ४ ७३,

७, १००, १, ७, १०, ६६, ८,

मा १२, ५०, वा १३४, ६, मै ४,

१०, ३, कौ १, २०६, ५५०, २,

२८१, २८७, ३६७, जै १,

२०, ३, ५६, ८, ३, २३, १३, २४,

२, ३०, १० शौ ६, ७, १६, २०,

५४, ३, पै ६, १७, ३, -मुह

ऋ ८, १९, ३४, २७, ९, १५,

-मुहम् ऋ [६ १५, ७, ८, ४४,

१०], कौ २ ९१७, जै ४, १५,

१०, -मुहा ऋ ३, ५६, १, ४,

५६, २, ५, ६८, ४, ७, ६६,

१८, कौ २, ८१६, जै ३, ५७, ६,

-मुहा ऋ २, ४१, २१, मै ३,

८, ७ -मुहे ऋ २, ९, २

अ-द्रुह्ण- -ह्णाणा ऋ ५, ७०, ३,

कौ २, ३३६, जै ३, २८, ८

अ-द्रुह्ण- -ह्णम् शौ ८, २, १६

पै १६, ४, ६

१अ-द्रोघ- -घम् ऋ ८, ९०,

तेन तितस्वरितत इ (पा ६, १, १५५)। यत् सा इह बस
चाह उप च < / युवत् + भागे ण्यत् इति चापरयत् तदु-
पेक्षम् । / विव् इत्यस्य तत्र तत्र 'य' इत्याकारिकाया
वर्णव्याख्या प्रसिद्धे (यद्र) / युव् इत्यस्य च त्रतामाने
तस्या अप्रसिद्धेरिति यावत् । यथा च तन्मते स्वर सर्वथाऽपि
नोपपद्येतेति तस्य तत्राऽवशं व्यत्ययशरणायातत् स्पष्ट-
मिति वचोऽन्तर माऽपेक्षि । यथा च शास्त्रान्तरे नन् समा-
साद् भावप्रत्यय पूर्वविप्रतिषिद्ध स्यादित्येव विषय नाह इ ।

१) नाप् समानेऽपि मन्त्रे शास्त्राभेदेन शास्त्री सौवरी
च प्रवृत्तिभिन्ना भवति । तद् यथा । उक्तपूर्वया दिशा
धातुचे नन्-समासात् सिद्धात् सत प्र उत्पद्येतेह मा च
का च सति सिद्धे तद्धिते नन् समास उत्पद्येतेषु अनेन
प्रवृत्तिभेदेन तावत् स्वर भेद आपद्येत । तथाहि । यथा
धातुचे प्रत्ययस्वर प्रधानो भवति, एवमिह समासस्य
स्वर प्रधानो भवतीति । एष्विधे 'ययतो' (पा ६, २,
१५६) इत्यन्तोदात्त प्राप्तस्य नन्-स्वरस्य (पा ६, २, २)
साधन इ । यस्मिन् उ च म च 'तत्त भागत' इत्यर्थे वा 'तस्य
भय' इत्यर्थे वा प्र आहनुस्तदगन् । तत्र च यस्याऽपार्थ-
त्वादिति यावत् । ती हि अक्रे इत्युत्तर पदम् अवस-
इत्यस्य प्राति ऋ इति प्रान्ती सती तस्य प्रकृत प्राति वि
इत्यन्ययमिन्द्र । (उ / अण् > अक्रे इत्यय मस्थ णि) ।

२) यत् नन्-स्वर (पा ६, २, १७२) । उप यद्र ।

३) -मुहे इति धातुच फले इ ।

४) ताग नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप / मुहत्

वनिष् प्र यद्र । AUP इह 'अ मुहाणा' इति या यथाह ।

युयत्राभाष्यस्याऽपि गतरत्नरय या अपेक्षया उप प्रात-

ज्जा- - - - -

५) - - - - -

मर्गः । १११ प्र. मय्यतो दशरमयाह्वय 'अरुहणम्'

इति विश्वप्रवर्तन । ११२ अयमग्रिमिषुपेक्षम् । उप-

प्रकारक वरुन् लृङ्ग न स्यादित्यस्याऽर्धस्य स्वाभाविकत्वे-
नाऽभीष्टत्वात् पूष नम् भवति च उप रुहण- भवति
चेति स्पष्टम् । माध्यमिको दकारस्तावत् कृत इति
समाधानमपेक्षते । इअ > इअत् (इ) इत्येव कल्प
(तु टि १ अद्रुह्ण-) । इअ + रुहण- (< / रु (> रुह +
कस्त प्र इति च द्वितीय कल्प (यत् ता) । इअ +
[(/ >)] इह + रुहण- (माध्यमिकसमानावधिद्वयै-
कत्वे) > रुहण- इत्येव च स्याच्चरम कल्प प्राकृति-
वर्णलोपवद्भवत् । अस्मिन् कल्पे 'यत्त ह्णाति न च रुहण-
भवति' इत्युभयथा वरुन् विशिष्येतेति विशेष । अस्मिन्
१ अ- इति प्राति छेदनाथस्तथैव प्राधान्येन इ यथाही
वृत्तपर्यायता गते पदार्थविशेषपरं २ अ- इत्यनपरे प्रसिद्धे
प्राति भवति । (वैतु भोड यन् / इ > रु- इतीव शिष्ट
भवति) । अय तावद् भेदोऽन इ यथा वृत्तवाचिनि २ अ-
इत्यन वर्मणि ॥ भवति इह- इत्यत्र च कर्तरीति दिव् ।

१) एषुदि समास स्वरश्च । उप. च १ द्रोघ-
(< / रुह) यद्र । प्रयोगत विवि । सा वै GRI
च २ द्रोघ- इत्य् उप भवतीति कृत्वा माह इत्यादिपन्ति
तत्त्वेद वि च भावयन्ति । यथा तु २ द्रोघ- इत्यस्य पृथग्
अवस्थितिं सिद्धेते तेन च सा उक्त व्याख्यान विप्र-
तिष्ठ स्यादित्येतद्विस्तर- २ द्रोघ- इत्यत्र यद्र । यदपि १५५
१५५ च यदा २ अद्रोघ- इति विवि भवति तदा
१ अद्रोघ- इत्येत्तर गणयत इतीवाऽभिसदधीयातां तद्
निर्मूलं इ । इह स्वरभेदे समासस्यैव नियामकत्वात् विवि
भवतीति न या भवतीत्यस्याऽन्यथासिद्धत्वात् । तथाहि ।
यदा 'अद्रोघ' (=द्रोहाऽभाव) यथा स्यात्ताभेयर्थात्
विवि भवति तदा अद्रोघम् इत्यानुदात्तात् तात वर्णयि
न्यतो भवति । यदा च (वर्णय) 'अद्रोघ' (=द्रोहादित) यथा
स्यात्ताभेयर्थात् विवि भवति तदा अद्रोघम्
इत्यन्तोदात्त वग वर्णयित्वा भवतीति विशेष गुणम् ।

४, जै ४, २८, ९	अद्भुत-यप्र०, वि०, यम०	अ द्विपेण्यु'- -य्य स १, १८७, ३,
२अ-द्रोघ'- -य्य स ३, ३०, ९,	अ-द्वयत्'- -यन्तम् स ३, २९, ५,	वाठ ४०, ८, पै ६, १६, ३,
-य. स ६, १०, ३, मै ६, १४,	अ द्वयस्'- -या स १, १८७, ३, ८,	-यम्य स १०, १२२, १
१५, -यम् स ७, ५२, १,	१८, ६, सि ५, ४, ९, काठ ४०, ८	अद्भुत-यै १६, ७२, ६
-येण स ३, १४, ६, काठ ६, १०	अ-द्वयायिन्'- -विनः स १, १५९, ३,	अ-द्वेष्य, प्रा'- -य स १, १८६, १००,
अ द्वोघवाच्'- -वाचम् स ६, ५, १,	-विनम् स ३, २, १५, ७, ७५,	-ये स १९, ६८, १०, (१७,
२२, २१, शौ ६, १, २, २०,	५, -वी स ७, ५६, १८	३६), १०, ४५, १२१, मा १२,
३६, २१	अ-द्वयु'- -यु शौ ४, ९, -युम् स ८,	२९, मा १३, २, १२
१अद्रोघा(य अ)विता' सौ ११, १, २,	१८, १५	अ-द्वेष्य'- -य स १, २४, ४०,
पै १६, ८९, २	१अ द्वितीय'- -यम् मै ४, ७, ४,	५, ८७, ८, १०, ३५, ९
१अद्रुघ'- -य्यु जै २, ५, २१	काठ २८, ९, २, ४४, ९	अ-द्वेष्य(य-→)प्या'- -य्ये मै २, ७, ९

*) Giv. इहाऽन्तोदात्त र आधयति । तदेतत् साच्याऽन्तरसर्वस्व-विस्वादाहुपेक्ष्य द ।

*) वस अतोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप एण्टि द ।

*) निवि इति Giv. । वि (अवस्- इत्यस्य) इत्यन्ये सा प्रम् ।

*) तस नन्-स्वर. (पा ६, २, २) । यया उप द्रोघ वाच्- इति कास भवति वस च न भवति तथा यद् (वैतु सा प्रम्) । इह प्रकृतेऽपि नाप् पूष इति कृत्वा वस एवाभिमतो भवति परेपाम् (तु सा प्रम्) । एष्य अपि स्वरतस्तात्पर्यतयाऽविभेदेऽपि च यद् न तस एव भवतीति भवत्यामहस्तान्पुष्टौ मतभेद. (=द्रोघ वाच्- इत्येवद्विपयः) बीपै द ।

*) 'अविता' इति (अचिद्' अविता इति च) समस्तं शब्दरूप पपा भवति । प्रथमा द्विषमनुसरणे च सा 'अविन्' > 'अविता' इत्युपक्रमयति । एव तमते तस भवति १अद्रोघ- इति वा २अद्रोघ- इति वा पूष च भवति । उभयपथाऽपि तस स्यादन्तोदात्तयेत्याहुदात्ता धुतिस्तु दुपपवा द । द्रोघावितु- इत्य् उप स्यात् तेन च तम नन्-स्वरधेतवेव अकारमपि स्वर-संगतौ सन्या- मपि सा अनुमतेन प्रकारेण मन्वेपाद् वाक्यमत्रो नितरा- मरुचिर द । यच्च पपा द्वितीया द्विषमनुरुधामा Piv. प्रम् 'अविता' इत्येव वा इच्छति तन्नाप्युत्पूर्व सौवर चोप सामान्येन चरितार्थयितव्यम् । ✓ अर् इत्यस्य के प्र अविता- इति रू. चाऽधुनिगोचरतया तदोक्किल- कन्यनामात्रचमुदिपेर । 'अलोचन इव न वानमच्छ' (म ३, २९, ९) इति किशोप्याभेद-युतायां सरस मौलिक्या धुतेपेक्षया च द्र-दोऽनुचोपेन चैनत् सभा- ध्येत पर्येह प्रथमात् प्र ३ र उपरि पादमात्रवाक्यपरि- समासिरेण केनापि क्रियादेन (लोडि म ३ र) भाव्य- मिति । एव तावद् 'अद्रोघा' (अवता वाचमच्छ' इत्या-

सरिकाया मौलिक्यामायवर्गधुत्या सत्या मध्यवर्तिनि क्रियापदे साहितिको दीर्घ (तु सा) ।

*) एव पठन् मूको दूषितः द । अर्थत आसंगत्याच् छन्दस्तस्य वैपम्याद् । प्रथमेयु निष्पि पादान्तेषु (SIS) इति गणरमे सिद्धे सतीहाऽकस्माद् अक्षरखुदेक्ष (SSS) इति पादान्त-क्रमस्य चाऽनभीष्टत्वं द (तु कौ ४, ९, यन 'अद्रुघ' > 'यु' इति शुद्ध पा. भवति । अपि च अद्रया (<अ द्वयस्- इति बाहुवच पाप्मे. यद् ।

*) तस नन्-स्वर. (पा ६, २, २) । उप <✓द्वय (<द्वय- <द्वि-)+वात्-प्रलय ।

*) सख नाप्टि द । उप ✓द्वय+कर्तर्य अस्ति प्र ।

*) मख एण्टि द । उप यद् ।

*) 'अद्रुघ' इति जै पाप्मे गद् ।

*) वस अतोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

*) तस नन्-स्वेर प्रतेऽन्तोदात्त (पा ६, २, १६०) ।

उप (यद्) 'केन्व' इत्यस्य प्र इत्यर्थत्वाद् (पा ३, ४, १४) इत्यवदुपचारादित्यभिसंधेरिति यावत् ।

*) १अद् मुक्त- > अ. इत्यन पै डि द ।

*) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप <✓द्विप+भावि घम् ।

*) निष्पादोना नपाणामुत्तरेषा पर्यायेणैकस्य संवन्ध द (वैतु सा यो विष्णुनैव संवन्धमाह, Giv प्रम् च यदन्विह नाट प्राति सिधावधिपित भवति) ।

*) मख एण्टि द । उप द्वेपम् यद् । अन्ययत् क्रिवि (तु पाप्) ।

*) मग- इत्यस्य नि सद् नाप्, प्राति अद् भवतीति सा. अभिप्रेति ।

*) तम उप ✓द्विप+यवत् प्रलय । 'कृयोः' (पा ६, २, १६०) इत्युक्तो नन्-स्वरपवादोऽतोदात्त ।

अध्व

अध्व → अध्व - २ अ ए यद

अध्वन्^१ - अध्वन् १, ३७, १३,

६, १२, ३, २९, २, ५१, १५,

८, ८३, ६, १०, ३७, १०, मै ४,

१४, १५१, -ध्वन् १२, ४२,

१, ७१, ९, ७२, ७, १०४, २,

१४६, ३, ३, ३०, १२, ४, ५,

१२, १६, २, ५, ५३, ७, ५४,

१०, ६, १६, ३, ७, ६०, ४, ८,

२७, १७, ५९, २, १०, २२, ४,

११५, ३, १७९, ३, खि १, ६, २,

मा ४, १९, २, १३, २६, १ मा ४,

६, ४, १०, ३, ६, २, ८, १, २, तै १,

२, ४, २, ७, ८, १, ४, १, २, ३, ५,

१, २, ६, ६, १, ७, ६, मै १, २, ४,

३, ७, ६, ४, १२, ४, काठ २,

५ ६, १०, १, ३, १४, २४, ३,

क १, १७, ३७, ४, वी २, ८२, ६

जै ४, ४, ७, शौ ४, ११, २, ७,

७५, २, २०, ७७, २, पै ३, ७५,

३, ८, ३५, १२, -ध्वनाम् मा ५,

३३, १, २, ५, ११, ७, ५, १, २,

४, काठ १२, २, क २२, ८, १,

-ध्वनि १२, ४, ४, १३, ५, ०,

५, खि १, २, १, -ध्वने १२, ४,

४२, ८, -ध्वनि १२, २, २,

१६, ९, ५२, २, शौ १, ४, १,

-ध्वन्सु १०, १८५, २, मा

३, ३२ का ३, ३, २४, मै १,

५, ४, काठ ७, २, क ५, २,

-ध्वन् १२, ११३, ३, १७३,

११, २, १३, २, ७, ४२, २,

५८, ३, ८, ३१, ११ १०, ६१,

२६, १०८, १, का ११, १, ४,

कौ २, ११०, १, शौ १३, २, १४,

-ध्वान् तै २, ५, ११, २, १,

-ध्वानम् १२, ३१, १६, १०,

५१, ६ ११७, ७, खि ४, ९, १,

मा ११, १८, २५, ३, का १२,

२, ७, २७, ३, २, मै १, ११,

२, २, ७, २, ३, १, ४, ७ ६

१५, ३, काठ १६, २, १९, ३,

२०, ५, क ३०, १, ३१, ७

शौ ३, १५, ४, पै १, ५१, ४

[ध्वन्-अभि, कृष्ण, प्र, वि]

अध्वन्-शौ १८, ३५, ६

अध्वग घातिम्^२ - तिना पै

१६, १०४, ७

अध्व गृत्^३ - गत् शौ १३, १,

३६, ४३

अध्व पति^४ - ०० तै मा ५, ३३

अध्वन्^५ - २ ४८, १९, १९ २७,

३, ९, ७, ३ मा २, ८, ६, २३

१५, ३८, का २, २, ३ ६, ६

१, १६, ५, २०, तै १, १, १२,

१ ३, १२, १, ३, १, ९, १,

(भाषातरीय-सन्मसन्नेतार्यं तु ११५ १, १३०) ।

नाष्टिदि मूलतो धकारान्ते धातो मुखचतरेऽपि यद्

प्रागिरम्^१ अत् इत्यतो धसाराऽऽपतिपूर्विका ऽनु उहा

भवति (पाठ ४, १२६, ओउ २, १, २८३) तत्र प्राहता

यिततिरोधापितदस्त्यितित्वमेव धीन ॥ ।

०) सोपपदाद्^२ गम्+कर्त्तरि ड प्र । कृद्-उपप्रस्व

अन्तोदात्त (पा ६, २, १३९) ।

४) कर्मण्युपपदे^३ हृच्+णिनि प्र (पा ३, २, ७८) ।

०) कारकोपपदे^४ गम्+क्विप् प्र । अनुनासिकगणे

गुञिच (पा ६, ४, ४०, १, ७१) एष्टिदि स्वर ।

१) धतग 'धन्वी' (पा ६, २, १८) इति उपप्रस्व ।

२) वरश्च प्र उभ (पा ३, २, १७५) । 'अधति

व्याप्नोति कर्त्तव्यभावन जीवनम्' इति (तु ११५ १,

१३०, ८५) । यथा कृत इत्यत्र तमानप्रकरणे प्राति

गयर्था धातुर्मान भवति तथाऽप्राचीयमिच्छति ।

३) अत्+ (हृच्) ध्वन्- इत्येव भग अतोदात्त (पा

६, २, १७२) इत्यस्यऽपि प्राक् गामान्या ऽनु ड (तु ३,

२, २, ३) । यणु तत्र भा उप कर्त्तरि वा धर्मणि वा

अभ्य प्र इत्याह, तत्र धीनिर्महानाऽऽन्याऽऽऽस्यभ्य

गुञिदिऽऽन्यस्य तावत्पूर्वाभावे अभ्य प्र इत्यस्य मुखच-

*) अनुमप्यध सनुमप्यधेति द्विधा धातुरय प्रतिप-

पत्य । अनुम् तावद् नाठउ ष्यु औपपिनो

भवति । सनुम् च^१ अध्वन् इत्येव लब्धवत्वेत

यद् (तु २अध्वन् टि, ८५५ अध्वद्

इत्यत्र, ११५ १, १३०) । अध्व+धा

इत्याकारको मौलिकधातुद्वययोगधारिणम् पारिणामिन

धातो सम्भावनीयो गयर्धपुष्टिपर्यवसान । एतद्वैपरीत्येन

च अध्व, अध्व इत्यत्र अध्व+हृ(च)न्

इत्याकारको मौलिकधातुद्वययोगो गयर्धपुष्टिपर्यव-

सान ह । एव नाम अध्व, अध्व इत्याकारको

योऽनुम् च सनुम् च द्विधा भिन्नो धातुर्भवति (यक्

पाठ १३७३, ६३५) तत्र धकारात्तस्य मृतत सानो

हकारात्तनाऽऽपि प्रातिविधी गमाप्येत । अन्येय दिसा

अध्व इत्यत्र च हसरो मौलिक-धकारस्थान इत्येव

प्रतिगन्ध्यम् (तु गमाध्वीय अध्व पाठा १०९) ।

यत्न इत्त पूर्वम् अध्व इत्यस्य च अध्व इत्यस्य च

यद् धकारात्तानां गयर्धपुष्टि गमवर्धनी (तु ३

५ टि ८) तद् यक्पञ्च छान्दो ह । गयर्धपुष्टि अध्व

इत्यत्र हकारो धकारान्ते इत्यस्यऽपि प्रातिविधी गमा

(तु ३ २, ३, १० अध्व इत्यस्य ष्यु) ।

(*) ध्विच् प्रागड । एव च ध्विच्-ध्विच् धातुस्थ

मै १, १, १३; ३, १, ९, ५४;
 १०, २; ४, १, १४; १२, ५१;
 काठ १, १२; ३, ९; ९, १३;
 १२, १; ३१, ११; ३९, १५;
 क १, १२; २, १६; ४७, ११;
 कि १, १११; २, ४८०; ९०९;
 कि १, १२, ५; ३, ३६, ५;
 ५६, १६; शी ४, २४, ३; ७,
 ६०, ११; ११, ९, ७; १८, २,
 ३२; वै ४, ३९, २; १६, ८२,
 ७; -रम् १, १, ४, [१४, ११;
 २६, १]; १८, ८; १९, १; २३,
 १७; ४४, १३; ७४, १; ४; ९३,
 १२; १०१, ८; [१३५, ३; ७,
 ९२, ५]; ७; १५१, ३; ७; २,
 २, ५; ३, १७, ५; २०, १; २४,
 २; २८, ५; ५४, १२; ४, २,
 १०; ९, ६; ७; १५, २; ३७, १;
 ५, [४, ८; ६, ५२, १२; ७, ४२,
 ५]; ५१, २; ७१, १; ६, ६८,
 १०; ७, २, ७; ५६, १२; ८२,
 ७; ८, ३५, ६; ४३, २०; ६३,
 ६; ७३, ९; ९, ४४, ४; ८३,
 ५; १०, ३०, ११; ६३, ६; ८५,
 १८; ९२, १५; ९४, १०;
 ११०, २; लि १, १२, ८; ३,
 २२, १०; मा ३, ११; ५, १७;
 ६, २४१; २५; ३०; २७, १७;
 १८; २८१; २९, २६१; ३३,
 १५१; ३७, १९; का ३, ३, १;
 ५, ५, ५; ६, ६; ३१; ७, १;
 ८, १; २९, २, ७; ८; ३, ११;
 ३१, ४, २१; ३२, १, १५१;
 ३७, ३, ५; तै १, २, १३, २;
 ३, १३, १; ४, १, १; १५, ५,
 १; ७, १; ४, १, ८, २; ११,
 ११; ६, २, ९, ३; मै १, ३, १;
 ३; १५, १, ५; ९, ५; २, १२,

६; ४, ५, ४; ९, ६; १०,
 ३१; १२, २१; ११३, ३; ४;
 ११४, २; १८; काठ २, १४१;
 ३, ९; १०; ६, ९१; ७, ४१;
 ११६, २०; २१; १८, १७;
 २३, ७; ३८, १२; क २, १६;
 १७, ४, ८१; ५, ३१; २९, ५;
 ३६, ४१; कि १, १६; २,
 ७२९; जि १, २, ६; ४,
 १८, ५; शी १, ४, २१; ५, १२,
 २१; २७, ८; ९; १४, १, ४६१;
 पि ६, १७, १; ९, १, ७; ८;
 -रम् १, १२८, ४; ३, ८,
 ८; ११, १; २३, १; ६०, ७;
 ४, ३, १; ७, ८; ५, ४१, ४;
 ६, ६६, १०; ७, ७, १; ११,
 [१; १०, १०४, ६]; ४; १६,
 १३; ४२, १; ८, १०, ४; १०,
 १, ५; ७, ५; ६६, १; १४०, ५;
 मा १२, ११०; का १३, ७, ९;
 तै १, ३, १४, १; ३, २, २,
 ३१; ४, २, ७, ३; मै २, ७,
 १४१; ३, ९, १०१; ४, ११, ४;
 १४, ११; काठ २, १५; ७, १६;
 १६, १४; २३, ७१; क २५, ५;
 ३६, ४१; की १, ६९; २, ८६४;
 ११००; जै १, ७, ७; २१, २;
 -रम् १, १, ६, १५,
 १४; ७, १४, २; तै ४, ३, १३,
 ४; मै ४, १०, १; -रम् ३, ६,
 १०; लि ५, ५, १; ७, २, १०;
 मा २१, ४७; का २३, ५, ५;
 -राम् १, १, [८; २७, १;
 ४५, ४; ३, १२, २; ८, ८, १८];
 [४४, २; ८, ११, २]; ९; ३, ३,
 ८; १०, ४; ४, ७, ३; ६, ७, २;
 ८, ४४, ७; १०२, ७; १०, २,
 ६; [७, १०, ५], ४४, ४; ६६,

८; लि ५, ५, १; मा ३, २३१;
 का ३, ३, १५१; तै १, ५, ६,
 २१; ६, १२, ३; २, ५, ९, २;
 मै १, ५, ३१; काठ ७, ११; ८;
 १२; क ५, ११; कि १, १७;
 २१; २, २९६; ४९२; ९८४;
 ११३१; जै १, २, ७; ३, १; ३,
 २४, १२; ३८, ६; ४, ११, ९;
 २४, ५; शी १९, ४२, ४;
 -राम् १, ५, ३, १; -राम्
 ४, ४८, ११; १३५, ५; ८,
 ३५, २१; १०, २, ३; ३२, २;
 ७६, ३; तै १, १, १४, ४; मै ४,
 १०, २; १३, ७३; काठ २, १५;
 १८, २१८; शी १९, ५९, ३;
 -राम् ४, २, ७; ४, ७, ७;
 ७, २, ३; ४१, ६; ४३, २; ८२,
 १; ८, १९, २; १०; मा ३३,
 ७५; ३४, ३९; का ३२, ९, ६;
 तै २, ५, १२, २; मै ४, १२, ४;
 १४, ६; की २, १०३८; जै ४,
 २९, ४; शी ३, १६, ४; वै ४,
 ३१, ६; -रम् १, [१२, ७;
 (१३६, ६)]; १५, ७; [१६, ३;
 ८, ३, ५]; ४७, २; ५७, ३;
 ९४, १३; १२१, १; ७; १४२,
 १३; १६५, २; ३, ४, ५; ८, १;
 १०, १; ७; १४, ७; १६, ६;
 २७, ४; १२; २८, ३; ५३, १०;
 ५७, ४; ४, ९, ४; १५, १; ५५,
 १; ५; २६, ३; [२८, ६; ८, ७१,
 १२]; ४४, ५; ६, ३, ३; १०,
 १; १५, ७; १६, २; ४६; ५०,
 ९; ७, ३, १; ७, ४; १६, ५;
 ३९, ४; ८४, १; १०४, १८;
 ८, ३, ५; ७, ६; १२, ३१-३३;
 १३, ३०; २७, १; ३५, २३; ४६,
 १८; ५०, ५; [१०; (४६, १०)];

a) 'रम्' इति श्र. (६, ६८, १०) पाठे. (वै. तु. BC.) ।

b) 'जै' इति श्र. (१०, ४०, १०) पाठे. ।

c) यथ्या आमन्त्रिते पराहक्स्वरः (शा २, १, १) ।

d) -राम् इति मुद्रा. स्वरस्वरलक्षणः । शेषं नापुष्टिः ।

३, ४, ५, ६, ३१, १२,
७, १२, २, १०३, ८, ९, १७,
३७, १०, ३०, ६, मा २३,
४२, मा २५, ८, ४, पै २, ६,
७, ४, ५, ३, १२, १, मै ४,
१३, ५, लाठ १३, १५, ५०,
६, कौ २, ७०५, जै ३, ५८,
४, पै २, ७३, ५, -ईयव
श्र २, १४, [१, १०, ३०, १०],
[२, ३७, १, (७, १६, ११)]
३-११, ७, ४३, ३, ७, २,
४, १८, १, १०, ३०, २ ३
१४, मै ४, १४, ५, सौ २०,
८७, १, -ईयव श्र ८, ४, १३,
-ईयवे तै १, ८, १८, १, ६, ६,
१०, ०, ७, १, ७, २, मै १,
६, ४, वाठ ८, ८, ३७, १६
१८ क ७, २, ४८, १४, १६,
-श्रु श्र १, १४, ६, १६०, ५,
२, ५, ६, ३, ५, ४ ४, ६, ४,
५, ३७, २, ६, ४१, २, ८,
७२, १, १०१, १०, मा २५,
२८, का २७, १२, ५, जै २,
६, ५, ६, ३, १, २, ४, ७, १,
१०, २, २, ९, २, ७, ६, ३,
४, १, ७, २, ५, ९, १, ४, ६,
८, २, ७, ७, १, ३, १, ०, ४,
५, ९, ४, ३, १, ५, ९, ०,
१०, ३, ६, ६, ४, ७, ८, १,
२, ९, १, ६, १, ८, ३, ४,
९, १, १०, ३, २, ९, ३, ३, ४,
१०, ७, ३, १, ५, ६, ८, ३,
४, ३, १, १०, ६, ११, ३,
५, १, ४, ३, ४, ९, ३, ३,
१०, २, ७, ५, ८, २, ५, जै १,
४, १०, ६, ११, ९, १, १, ४,
५, १०, १३, २, ३, ९, ३, १,
४, २, ८, ४, ४, ६, ८, ७, ७

४, ७, ८, ८, ५, ८, १०,
९, ६, १६, ११, ४, १, २,
५, ९, १४, ४, ८, ५, २,
६, ६, १, ६, ८, ५, ४, ८, ५,
काठ ९, ८, ९, ११, १२,
१२, १०, १९, ३, २०, ६,
८, २४, ४, २५, ५, ८, २६
१, ६, २७, १, ५, ६, १०,
३१, १, ३, १०, ११, १३,
३२, ३५, १६, ३६, ५, ४६,
४, ६, ८, ११, १२, ३०,
१, ३१, ८, १०, ३७, ५,
३९, २, ४०, १, ४, ४१, ४,
४२, १, ५, ६, ४७, १, ३,
१०, ११, १४, जिष्ठ १६,
४, शौ ७, ७७, ५, १८, ४,
१७ १९, ४०, १, पं ४, ४०,
६, ८, ९, ५, १२, १, ५, १,
—सुणा ममै ३, ८, १०, ४, ८,
८, —सुमि ख १, [१३५, ३,
६], २, ३७, २ ३, ७, ७, ४,
२७, ५, ७, ९०, १, २, १०,
९, १०, ३०, १३, मा ३३,
७०, का ३२, ६, १, नि २,
४७७, पि ३, ३६, २, शी
२०, ६७, पी, —सुम्प्याम् काठ
२८, ५, क ४४, ५ —सुम्प्य
१०, ४१, ३, तिष्ठे २, ९, १,
४, ७ ५, १, ५, ८, ४, ३, १,
५, ९, २, १०, ३, ६, २, ४,
६, १, १०, १, ममै ३, ३, ४,
७, ७, ९, ८, १०, ५, ४, ६,
५, काठ १९, ५ २१, ६, फ
३०, ३, ३१, २१, सिद्ध ७,
—सू अ २, १६, ७, वि ५, ७,
५, ११, मा १४, १-५, ७,
वा १७, १, १-५, २, १, तै २,
६, ४, १६, ४, ४, १, ३, ३,

१६, ०, १०, १, ३, ६, ३, ४, ४, १
 मै ६, ९, १, ४, १, २, ८, १, १४,
 ५, ४, ६, ८, काठ ९, ८, ११,
 १७, १, २६, ९, २८, ५, ३४,
 ५ क ८, ११, २५, १०, ४४,
 ५६, -० यूँ खि ५, ६, ४, ७, ५,
 ११, मा ३३ ३३, ७३, का ३०
 ३, ४ ६, ४, -यूणां तै ३, २,
 ९, ६, १, -० यूँ खि ६, ४२,
 ४, ४, १३, ८, ४, ११, ३२, २४,
 ९, ५१, १, मा २०, ३१, २३,
 ०३, का २२, २, ८, २५, ६,
 ३, तै ६, ४, ३, ४, मै ४, १,
 ११, १, १, ३, ३, ०८, ४९९
 २, ५७५, ७९३, १, ३, २, ६,
 ५३, ३, ३, ४७, १, शौ २०,
 १३५, ४, -० यूँ खि ६, ५३, ३,
 ८, २४, १६, १०, ३०, ५ खि ५,
 १९, १, तै २, ५, ९, ६, काठ
 ३१, १३, १, १, ३, ८, ५, ०,
 १०३४, १, ३, ५, ५, ११,
 १, ३१, २०, ६४, ४, १, १६,
 ९२, १, -० यूँ ३ मै ४, ५, २६,
 -० यूँ खि ३, ३५, १०, १०,
 १५, १२, मा ७, २६, का ७,
 ११, ११, १, २, ६, ५, ४, ३,
 १, ०, ३, १०, ११, २, १, ३,
 १, मै ३, ८, १०, ४, ४, ८, ५, ६,
 ६, ५, काठ २६, १, २७, ५, ६,
 १०, ३५, ८, १, ४, ४, ४, ४,
 ५, ६, १ [युं-अन्, चमस, युं]
 आश्वयत्-चमस १०,
 ५२, २, खि ५, ७, ३, ८, मा २८,
 १९, का ३०, २, ८, मै ४, १३,
 काठ १९, १३, -वाखि
 ५, ७, ५, ११
 अश्वयत्-पात्र-अम्मे ४,
 ६, २५

\langle अध्वर-यु \langle $\sqrt{\text{युक्} + \text{यतारि}} \text{ द्व प्र औणादिक, यडा}$
 अधीयन 'यु' इत्युपगन्ध) इत्यधिकमप्यन ॥ ।

^a) तस्येदमित्यर्थे भण् प्र (पा ४, १, १२३) प्रित्तरथ ।

b) तम सामस्व (पा ६, १, २२३)। उप यङ । १

१अध, अधा १, १५, १०, ३८,
 १०, ४२, ६, ५५, ५, ५७, २, ७२,
 १०, ९४, ११, १०१, ९,
 १०२, ७, १०४, ५, ७, ११४,
 १०, १२०, १२, १२१, ६,
 १२२, ११, १२७, ६, ९,
 १२९, ११, १३२, ३, १३९,
 १, १०, १४०, १०, १४४, २,
 १५१, २, १५३, १, १५६, १,
 १६७, २, १६९, ६, १७०, ५,
 १८०, ७, १८६, ९, २, १३,
 ५, १७, ३ [४, ९, ११०, ९]
 २२, २, ०८, ९, ३०, ३, ३१,
 २, ४, ३, [४, ९, ७, २, ९],
 ६, २, ३२, ११, ३८, २, [४२,
 ६, ८, (४५, १३) ७५, १६,
 ९८, ११], ५५, १, ६, ४, २,
 १४-१६, ५, १०, १४, ६, ७,
 ७, २, १०, २, १६, १७, १७,
 ७, १०, १८, ९, १३, २२, ६,
 २७, १, ३-५, ३१, ६, ५, ९,
 ५, १६, ४, १७, ४, २९, ५,
 ३८, १, ४०, ६, ४६, २, ५२,
 ३, ११, १६, ५४, ६, ६६, २,
 ४, ८५, ८, ६, [१, २, (६, ७,
 १, ५, १०, ५२, २)], २, ७,
 ६, ४, ५, १०, ४, १२, ७, १५,
 ९, १६, ४, १७, ८-१०, १८,
 १४, १९, १२, २५, ७, ३०,
 २, ११, ३, ३६, १, ४६, १०,
 १२, ६६, ६, ८, ७, ३, २, ४,
 ८, १७, १४, १८, १२, २१,
 २०, ३, ८ २१, ६, २९, ३, ४,

३४, २, ३८, ६, ४५, ३, ५६,
 १, ७, २२, २४, ७४, ५, ८२,
 ९, ८३, ५, ८८, २, ९०, ३,
 ९१, ५, १०४, १५, ८, १, १६,
 १८, २८, ३३, १२, १९,
 १३, २४, ४६, २९, ३१, ३३,
 ६२, ९, ६९, १६, ८३, ८, ९,
 ८४, २, ६, ९२, २९, ९३, १२,
 १४, ९६, १५, ९८, ७, [१००,
 २, १०, ८३, ७], १०१, १०,
 ९, ४८, ५ ६१, २, ९७, ११,
 ९९, २, १०२ १, २, १०, १,
 ६, ६, ७, १०, १४, ११, ४,
 २२, ६, २५, १-३, ३०, १०,
 ३३, १, ३, ५४, ६, ५९, १,
 ६१, २०-२४, ८५, २७, ९२,
 १४, ९५, १२, १४, ९७, २,
 १११, ९, ११३, ८, ११५, १,
 १३२, ३, १३३, ५, खि १, ८,
 ३, ४, ९, ४, ५, ७, ५, १२,
 मा ८, ५, १२, ८, ७६, १, १५,
 ४५, ६२, १७, ६३, ६४,
 १९, ६९, २७, ९, २४, १,
 ३३, ४८, का ८, २, १, १३,
 १, ९, ६, २, १, १३, ५, २७,
 ७, ५, १८, ५, १४, १५, २३,
 ४, १९, २९, १, ९, ३, २, १,
 ३२, ४, ५, १, २, ६, ११, ४,
 १२, ४, ३, १, ११, १, ४, १,
 ७, ४८, ४, ३, ३, ४, ७, ५,
 १०, ३, ७, ४, १५, १, मि २, ७,
 १६९, ८, १४, १२, ५९, १३, ८,
 ३, ४, ६८, ४, १०, २, १३, ३,

१३, ६, १०, १४, २, ६, ८, ९,
 १२, काष्ठ, १३, १५, ८, १६,
 १७, १८, १२, १३, १७, १०,
 १८, १८, १६, २०, २०, १४, २३,
 १२, ४४, ८, क २५, ३, ४,
 २६, ९, २९, ४, कि १, ५, १,
 ६४, ४०६, ४६१, ५७०, २, ६०,
 १७५, १८९, ३६३, ३६४,
 ३७०, ५६१, ५७०, ८३८,
 ८४६, ९०१, ९१९, ९८१,
 ११२८, जि १, ५, ८, ७, ३,
 ४७, ८, ४८, ७, ५८, ५,
 ३, १६, १३, १७, ११, ३०,
 ६, ८, १३, ४५, ३, ४६, ५,
 ५८, २, ४, ११, ३, १४, ५,
 १६, २, ४, २४, २, शी १, २८,
 ४, ३, ४, ४, २०, १, ४, १३,
 ७, ५, २२, २, ६, ६५, १, ७,
 ७७, ११, ८८, ३, ८, ४, १५, १,
 ९, १५, २०, १०, २, ७, ४,
 २५, १२, ३, २, ९, १३, १,
 ३०, १४, २, २०, १८, १, १६,
 २१, ५१, २, ११, २३, ३,
 १७, २१, ४, ४८, ६३, ९,
 ७०, १९, २३, ५, ४७, ८, ५०,
 १, १२०, १५, २, २४, ६, ९,
 २, ८३, २, ९२, १३, १००,
 १, १०८, २, ११७, ९, १६, १,
 ४१, २, ६८, २, २, १०, ५,
 ३२, २, ४, ३२, ७, ५, १, ६,
 ६, २, १०, ६, ३, १३, ६, २, १,
 १२, १, १, ११, १३, २, १,
 १६, १०, ५, १७, ३, ५, ९, ८

*) अथ, अथा इत्यत्र वण्णव्यागमिमात्रेण किमिदं
 विष्णु मन्त्रेणैव प्राप्तिं गृह्यते । नि च अथ्य
 वेति तत्र एव दृश्यम् । यदा भिन्नैव ततोऽप्यस्य । तद्
 यथा । उभयो धुनिर्भवति । इत्यादिना च दीपानां च ।
 तेषां च न. गृह्यते इत्युच्यते । (यत्र इत्युच्यते
 (यथा) प्रा- इत्यत्र स्य दीपविष्णुना
 इत्यत्र स्य तत्र विष्णु च (यथा) इत्युच्यते - प्रा

इत्यत्र च, [अथ+च] अथो अथु-भुना
 इति च) एतौऽनुरोधमात्रेण इत्यात्मन्या परिणतं
 वेति च अथ इति ध्युपसं धाड्युपसं वेति च
 विष्णुमन्त्रेण (यथा १, ९९, कथा, तृथा, मुथा, वृथा
 इत्यत्र च यथा) । एतस्य इत्यादिना दीपविष्णुना
 विष्णुना इव गृह्यते इत्यत्र गन्तव्यं गन्तव्यमात्रेण वि
 वाप्येयमात्रेण ।

अध प्रिय- -०या ऋ ८, ८, ४	अधसु- -घ ऋ ७, १०४, ११,	१६, ३, २, १, ४, १, २, वाठ
२'अ ध- -घा	८, ३३, १९, १०, ११९, ११,	१, २, ८, १२, ९, १४, १२,
अधद्रा- कौ १, ३२३	१२९, ५ १६६, २, मा १६५७,	१०, १७, ६, १९, ११, २५, ४,
अधसु, अधा- अधसु द ।	३३, ७४१, वा १७, ८, ११,	६, २६, ६, ३१, १, क६, २,
अधराकासी वै २, ५४, ५.	३२, ६, ५१, तै ४, ५, ११, १,	७, ७६, २७, ६, ३१, १६,
अधर्म- -मांय मा ३०, १०, वा	५, ६, ९, १६, १६, ६, ६, ९,	१३९, ११, १, ४१, ४१, ४७,
३४, २, २	६, ११, ७ २, २, ५ ४, १, १,	१ कौ १, १७२, कौ ३, १८, ४१,

५) तस निपात-पुपप्रत्य (पा ६, २, २) । तत्र हि अथ्य इत्यत्र नि परिगगन कृत भवति । उप प्रिय <√प्रि यद् । स्थाद्रा अध-प्री' (उस) इत्यतः प्राप्ति क्रियन्तम् । ततोऽप्रीणिगमसमानसिद्धेरिति यावत् (तु कथ प्री' यनापि Gw कथ प्रिय इत्येवमेव प्राप्तिविक्रमो भवति) । सा इह पून अधसु>अध इत्यत्र स्यात् (कथा>) कथ>अध इत्येव (वर्णलोपत) वा स्यादिति बुधाण कथ इत्यस्य 'अध' इत्येतस्य च सना विवेक विलुम्पेदित्युपेक्ष्य ।

६) अध, अधा इत्यत्र व्यु औपविक सत्त णि गद ।

८) 'अधस' इति पामे भवति (ऋ ८, १६, १३) । सा स्वाये बाह्वचभाष्येऽसु पामे सभाष्याऽर्थतोऽभिज्ञ सन्त वर्णविचारमानसत्वेन समाधत्ते । कौ (कसप्र स) स्वनी 'अपद्रा' (यद्) इति पामे उपप्रावयमाण अप/द्रा इत्यस्य तिङ्प्रत्ययतया व्याचिख्यासुभवति । तदेव शाखाभेदेन व्यवस्था द । तथा हि । बाह्वचभाष्ये सकलमाना छन्दोगी शाखा कौ अपरा सती भिन्नपाठ वता बभूवेति स्यात् । एकमप्रीहायमन्त साममुपलब्धमान पामे एतज् ज्ञापयितुमल स्याद् यथा 'अध' । द्रा' इत्येव वा 'अप' । द्रा' इत्येव वा मूलतः पदद्वयत्वके सामवेदिना पामे सति 'द्रा' इति द्वितीय पद <द्रा (<√द्रा) समादिति । एस्थि च यत् स 'अधद्रा' इत्यसु पामे बाह्वचेन पामे समेतयितुकाम इव √धा इत्यस्य विधित्वत्तविशेषतया प्रतिपिपादयिष्यति तस्मिन् द । अथ वाक्यान्त्ये तावदयमपरो विवेक द । यथा बाह्वचे तुरीये पादे 'अप अधस' इत्येवा ध्रुता सती क्रिया वाक्यकरी भवति । सावे तु 'अप' इत्युपसर्ग-प्रतिप्लेनोक्तयमानाऽऽक्षेपाहो तत्-पूर्वा 'चकार' इत्ये-पादे च बाह्वचे वाक्ये 'स्तुतिविम्' इत्येक कर्म सावे तु तच्च 'द्रा' वेति द्वे । अथ फट क च 'अधद्राम्' (यद्) इति पामे भवति । स च बाह्वचस्य पामे नेदा-यानिति कृत्वा √धा इत्यस्य रेपौपत्रजाऽऽदिमत्ति-वृत्तविशेष स्यादिति वा सात पामे अपि नेदीयानिति

कृत्वा अधद्राम्>अधद्राम् इत्येव माध्यमिकवर्ण-यत्वात् मान वेति समान सह सद् विप्रत्यय द । कौ 'अधद्रा' इति पामे अपि कश्चित् श्रान्त्यते (तु स BJ BEN WIL) । यत्त्वसु पामे तदीयम् 'अधद्र' । द्रा' इति पपा चोपनीत्य LUD 'द्रा' (<रा) इत्यस्य सतोऽन्य-विचारतया द्वितीय 'द्रा' इति पद प्रतिपद्यते तत्तया स्यात् वा स्यादिति । कथमुत्तर कल्प इति । 'अधद्र' (>द्र) द्रा' इत्येव मूलतः सति माध्यमिक दकारद्वयम् 'अनाधि च' (पा ८, ४, ४७) इत्यनुशासनीयत्वाद् वैकल्पिकमि-तीव्रानिमयायैकदकारवत्तया ध्रुतिप्रवृत्त्युपागमस्य पि सम्भ-वादिति । एवमप्युत्तरे कल्पे प्रथम पदम् 'अधद्र' (<√धा) इति स्यात् 'अध' इति तु वच सावकाशी भवत् पुनरपि भूयोविप्रत्ययत्वमस्य विषयस्य प्रख्यापयेदि-त्यलम् (तु अपद्रा, ० द्रा, अधद्राम्, अधद्रा) ।

९) इहातिङित्तरे सुधा 'अधद्राम्' >अधद्राम् (यद्) आसीद्' इति शोचो विप्रत्यय ।

१०) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।

११) अध+अधस (<√धा+भावे अनुक्) इत्याकारक-मौलिफाऽवयवस्य च वस अन्तोदात्तस्य (पा ६, २, १७२) प्रयोगत किंचि च सत न दित इ एतद् वस्तुतो भवति यत् स्वरादिपु (पाग १, १, ३७) पठ्यत इति कृत्वा अन्य इद-मित्युच्यते । एस्थि 'अधो वसति' इत्यत्र अधा (=आत्मनो-ऽपेक्षयाऽऽधारीक) तुमुचितस्य बुध्याऽवसितमिततोऽन्यस्य कस्यचिदभावाद्) अनाधार आधारहितो यथा स्यात्तया <उपरिस्थितपदार्थान्तराऽपेक्षया नौचेत्तरा वसतीत्यर्थे द । प्रयोगत ध्रिचि एवोपलभ्यते वि सतो स्यात्तर च किमपि नोपलभ्यते इत्येतन्मूलतः इत्येवमवप्रसिद्धि खलु । यत् प्राप्तिम् अधस->अध+अधि प्र तादित (पा ५, ३, ३९) इत्युक्त भवति तत्रोपपद्यते । अध, अध्वर प्रमृ (यद्) समानप्रकारकनियमौना शब्दान्तराणा साम्यानुसंधानतस् अध्वर इत्यस्यैतन्मूलकत्वचनस्योचित्यदर्शनमस्यैतन्मूल स्यादिति यावत् (तु अध्र णि) । यच्च भाष्यान्तरीयपु सञ्जमस्त् अनुनासिकाया ध्रुयत (तु १३३ १, ३२३)

६, ४२, २, ८, ४, १११,
 १, २, २९, १, २, ८९, ५, ३,
 १९, ४, ७, १२, १, ६, ८,
 ११, ३, १०, २, १०, १३, ३,
 १११, १६, १०, ११

अध-ईपु- पम् तै ३, ३, ४[॥]
 अधस्तात् ३, ३, १६, सि
 २, २, १, मा २४, १, का २६,
 १, १, १, २, ६, ३, ४, ५, ९,
 ५, ६, २, १, ६, १, १, १, ३, ६,
 ४, ४, ११, ४, ५, २, १, ३, २,
 १, ९, २, २, ४, १, ३, २, १, २,
 ६, १०, ३, १३, २५, ४, १,

८८, १३, ४, ४, ५, २, ८, ८,
 काठ ९, १७, ११, ४, १३, ३,
 २०, ५, २५, ८, ९, २६, ८,
 २७, ५, २८, १०, ३१, ६,
 ११ ३१, ५, ७, ४०, १, २, ४१,
 ६, ४२, ५, ४७, १, ४७, ६,
 ८, जो ४, ४०, ५, ५, १५, १९, ६

अधस्तात् (→) ल-लक्ष्मण-
 लक्ष्मणम् मै ३, २, ७.
 अधस्तु- -दम् ३ [१०, १३३,
 ४, १३४, २] लि ४, ५, १९,
 मा १५, ५१, मा १६, ६, ३, तै
 १, ६, १२, ४, ४, ७, १३, ३,

५, १, २, ६, मै २, १५, ४,
 ४, १२, ३, काठ १८, १८, क
 २९, ६, १, २, ४४२१, शी २,
 ७, १, ५, ८, ५, ८, ७, ३५,
 १, ६४, १, ११, १, १२, २१,
 पै ५, २३, ५, २६, १, २९, ८, ७,
 १८, ६, ९, १६, ९०, १, ११, ३,
 -दा पै ७, १५, ८, -दा
 ४८, ५, ३८, -दा ४१०,
 १६६, ५, -देन शी १०, ४, २४,
 पै १६, १७, ६
 अधो (<धस-अध- -आ'
 ४३, ३३, ९

तनाऽऽद्याऽकारस्य ऽनुदात्त चे सिद्धे सति तत्तयोद्वलनविषय
 कस्य तत्तत्प्रदेशस्थवनमृप्रगतिविशेषस्य तथाविधाऽऽनु-
 नाभिक्या मकारिणामतया समाधानं सुवचम्
 (तु २०-→) अन्-इत्यन टि च) ।

१) 'अध' शब्द (१०, १४५, ३) पाठे ।

२) अध. 'अध ईपयो' इति कृत्वा 'पारे मध्ये' (पा २,
 १, १८) इत्यन उक्त । 'गोस्त्रियो' (पा १, २, ४८) इति
 ह्रस्वाऽऽपस्याऽदन्तत्वे सम्पन्ने 'नापययीभावात्' (पा
 २, ४, ८३) इत्य् अम् भावे (सुम्मानस्य) द्वि १ इदं
 क्विप् चेति ३ । 'अध ईपे सति' इत्यर्थे 'हृतीयासप्तशो' (पा
 २, ४, ८४) इत्य् अम् भाव सुधत भा अपार्थ गौरव
 ३ । सामस्य (पा ६, १, २२३) । भूयानपि सामासिरी
 विमरी अधस्तु- इत्यनाऽनुपदमिव ३ ।

३) पाठ अध- → अध- + अस्तातिः प्र (पा ५, ३,
 ३९७) । यथा त्वन स्वम् <अध- इति कृत्वा अध-
 इति स्वत पूर्ववतिन प्राति मूलत्वेन न व्यवहियते-
 त्यादिनिषय । अतितपूर् (अध- इत्यत्र ३) । तद्वि-
 दपि अध- + नातिन् (तु अधस्तात्) उक्त. इत्येव
 सुवचम् । निरु-स्य (पा ६, १, १९३) ।

४) वग पूषरव (पा ६, २, १) । उप यद ।

५) अग. गाम्ब (पा ६, १, २०३) क्विप् चेति कृत्वा अध-
 ईप- इत्यनेन न्ययगामा- ३ । पाठ. पूष- ५ > > म्
 इति पुन प्र तापनिर् ३ (पा ८, १, ४७) ।

६) 'अध' इति शब्द (१०, १५३, ४) निरिष्ट पाठे ।

७) 'नापययीभावात्' (पा २, ४, ८३) इति सुन्तुरो-
 ऽन्तादिभ्यो प्रत्ये 'हृतीयासप्तशो' (पा २, ४, ८४) इति
 १) अमोऽभा प्रादिभ्यो ण्यय-इत-मात्रगतिश्च ३ ।

१) एतद् रु (प्र ३) ज्ञापक भवति यथा प्रकृताकारक
 अस. मूलत वि भवतीति (तु. अधोअध- → -आ) ।
 एव सत्यपि क्रियाविशेषस्य तथैव ध्रुतिमुत्पि भवति । तथा-
 त्वेन च न द्वि १ इ एव प्राधान्येन प्रयुज्यते क्विप्
 क्वचित् तु १, ५१, स १ च । अदन्ताना प्राति द्वि १ इ
 अमन्तात्तोपलब्धेरेवैतदुक्त भवति यथाऽदन्तेभ्य अस
 सुव-नुक् न भगति सुपोऽम्भावात् भवतीति । अनदन्ताना
 प्राति च न द्वि १ इ अनुवत्तायोपलब्धेरेवमनुक्त
 भवति यथाऽदन्तेभ्य अस सुपो लुग् भवतीति ।

२) सस्व अधस्तु- इत्यन गती ३ । पूर्वस्वैरादौ
 प्राति (पा ६, १, १०९) प्रवृत्तिभाव उक्त ।

३) प्र ३ इ वि च ३ (तु अधस्तु- → -दा) ।
 एकाधिके प्रयोगे विशेषणभावे सत्यपि तस्य त्रियापत्ता-
 भावात् सामम् अव्ययीभावभावात् समासविशेषो
 भवतीत्युच्येत न तु सम्बन्ध निष्पन्न अस भवतीति
 वक्तुमुपलभ्येत । मुसिद्धे हि अस पूर्वपदभूताऽव्ययार्थ-
 स्याऽधिकरणविरापाऽऽसकस्य प्राधान्येनेह भाव्यम् । ॥ तु
 प्र ३ इ प्रत्ये तद् भवति । तदधिकरणविशेषवतिहासु-
 पलब्धेरिति यावत् । स्यादेहाऽधोर्भावत्वि नामाऽधोभावा-
 पत्तव भवतीति कृत्वा पूर्वयुक्तप्रकारादभिनिष्पत्ताद् अस
 तत्त्वर्थीयप्रकारादभिनिष्पत्ति अध- प्र वत्त्व्यन्तस्यैव
 चान्तोदात्तसद्वत्थ ३ । एयि १ अधस्तु- (धग)
 दत्तेग निरिष्टि स्याद् यदीयानि न द्वि १, तु १, ५१,
 ग १ च रु भवेत् । तज्जनन २ अधस्तु इत्यस्य
 तादितम्य वि मत वृष्ट्य च गीनी च निरिष्टि स्याद्
 यदीव च प्रहनं प्र ३. भरे । अधाऽऽत्मप हग वा
 स्याद् अपूर्वपयप्रकार (तु पा २, १, ७२) । स्मिन्

॥अधम्>धो-नाभि- -मि मे
३, २, १, राठ १९, ११, ७, ३, १
॥अधम्>धो-भा- -मे पै ९,
१०, १२

अधम्>धो-नाभि, मा- -म-
मा २९, ५८, का ३१, ६, १, तै
५, ५, २२, १, मै ४, ७, ८, १,
राठ ४८, १, -मास् राठ १३,
१, -मौ मा २४, १, २९, ५९,
का २६, १, २, ३१, ७, १, तै
५, ५, २४, १, मै ३, १३, २,
काठ ४८, ३

अधम्>धो-वचस्- -वस
शौ ५, ११, ६, पै ८, १, ६

अधम्, मा- -मि [(५, ३२, ७),
७, १०४, १६], शौ ८, ४, १६,
पै १६, १०, ६, -मस् ४, १,
२४, ५, [५, ३२, ७, (७, १०४,
१६)], मा ६, १६, १२, १२१,
का ६, ३, ६, १३, १, १३१,
तै १, ३, ९, २१, ५, ११,
३१, ४, २, १, ३१, ६, ३, ९, २,
३, मै १, २, १६, ३, १०, १, ४,
१४, १०१, १, काठ ३, ६, ८,
१६, ८, ४०, ११, क २, १३,
१५१, शौ ३, १, ४१, कै २, ५,
११, शौ १, २१, २१, २, ८, १, ३,
७, ४, ७, ८८, ३१, ८, २, २४,
९, २, १७, १८, १०, ३, ९,
१३, १, २२, १८, ४, ६१, पै २,

८८, ३१, १०, १०, २, १५, २३,
९, १६, ६३, ८, ७७, ६, ७,
१५२, १०, -माशौ ९, २, ४,
९, पै १६, ७६, ८, -मा शौ ६,
१२१, १, ७, ८८, ४, पै १६,
५१, २, -मान् ४४, २८, ४,
-माभि ४१, २५, २१, काठ
२१, १३, -माया पै ३, १५, ५
अधर, रा- -र ४१, ३२, ९, ३,
५३, ०१, मै १, २, १५, ३, ४,
१०, ११, काठ २०, १११, ३०, ८,
९, ७३, १३१, ४७, ११, शौ
७, ३२, ११, १९, ४६, ५, पै
१, ७८, १, ४, २३, ४, ५,
३३, ५१, १३, ६, ९१, -र-रा
शौ ६, १३४, २, -र-र २,
१२, ४, १०, ९८, ५, १५२,
४, १६६, ३, मा ८, ४४, १८,
७०, मा ८, १८, १, २०, ५, २,
तै १, ३, २, १, ३, १, ४, ४,
३, १०, २, मै १, १०, ७१, ४,
५, ८, १, काठ २८, ७, २९, ८,
३१, १४८, ३२, २, ३४, १८,
३६, १, १, ४४, ७, शौ २,
१२१८, शौ २०, ३४, ४१, पै
७, १८, ९, १३, ७, ४१, १६,
५, ४, -र-र मै १८, ७, ४४,
७, -र-र शौ ८, २, १५, पै
१६, ४, ५, -ता १, ३३,
१५, १०, १४५, २, शौ ३, १८,

४, पै ७, १२, ३, -राशौ १०,
४२, ११, ३३, ११, ४४, ११,
तै ३, ३, ११, १, काठ १०,
१३, शौ ७, १३, १, २०, १७,
११, ८९, ११, ९४, ११,
-रान् १, १०१, ५, खि २,
११, ५, ४, ६, ९, मा १७, ६३,
का १८, ५, १४, तै १, १, १३,
१, ६, ४, २, ३, २, ८, ५, ३, १,
४, ६, ३, ४, मै १, १, १३, २,
१०, ४, १२, ३, काठ १, १२,
५, २, १८, ३, ३२, २, ४, २८,
३, शौ २, २९, ३, ३, ६, ६,
५, ८, ८, २८, १४, ६, ८८,
३, १०, ३, १, ६, १९, ३०,
१३, १, ३१, १९, ३३, २, पै
१, १९, २, ४, २७, २, १२, ५,
२, १३, ३, ८, १६, ४४, १,
४५, १, ६३, ३, -राम्. ४
१०, १४५, ३, शौ ३, १८, ४,
पै ७, १२, १४, -र-र मै १, ६,
९१, ३, २, ९१, ४, १२, ३,
काठ २६, १०१, ३१, १४, क
४१, ८१, शौ १, ९, २, ४, ३,
१९, ३, ४, २०, ६, १३, १,
२१, पै १, १९, ४, २, ४, ५,
३, १९, ४, २१, ६, -र-र मा
२५, २, का २७, २, १, तै ५,
७, १२, १, मै ३, १५, २, -तै
शौ १०, २, २, पै १६, ५९, २,

कल्पे पुप अधो-वर्तिनि क्षिति रिति विदोष सुम्भो
भवति । सासस्त्र चेह भवतीत्यपि ध्वोऽतरे नापेक्षित ।
यपु प्रवृत्ते रुमा इद-उत्तराप्रदप्रहनिस्वरत्नमिव मन्मथालो
उन्तोर्दारां समर्थयामास । तत्र । गतिगरकोपपददेव तस
तत्प्रहमेस्तस्य चेहादर्शनान्तरदधीनस्य कार्यस्य नितरा-
मनुपपत्तोरिति यावत् (वैतु नाभ अधो नाभि-यत्र सा.
अप्य उक्तं दिशामनुसृत्य पराऽऽनुसृत्याऽऽत्मरप्रहतिस्वर-
प्रसक्तं स्यात्) ।

*) अधर्षेण प्रमृ टि यदुक्तं तदिहापि सगते द् ।
अनन्तत्वात् पाप. अस सु-उ-उ-उ द् इत्यपि सकेतित-

धरेणैव स्मारितं भवति ।

*) कम वर्तितमध्यमपदलोप (पावा २, १, ६०) ।

*) वस धूपप्रस्व (पा ६, २, १) । उप रामे-
(रम्) इति सौन्दर्यउल्लेखविशेषः यद् ।

*) सस्व नापुं द् । उप यद् ।

*) 'अधोघसो' (पावा ४, २, ८) इति म-प्र अन्त्य-
लोप । प्रत्ययस्वर (वृ अवस-टि) ।

*) 'अधरम्' इति क (१०, १५२, ४) पाठे ।

*) 'अधस्' इत्यत्र 'अधर' इत्यत्र च टि द् ।

*) 'अन्तराम्य' इति श्च (१०, १४५, ३) पाठे ।

अधरात् ४६, १९, ९, [७,
७२, ५, ७३, ५] [१०४, १९,
१०, ८७, २१], ८, ६१, १६,
१०, २७, १५, ८७, २०, मै ४,
११, ४, काठ ९, १९, शौ २,
१४, ३, ६, ४०, ३, ८, ३, १९, १,
२०, ४, १९, १, ५, १७, ११, २, ४,
१२, १, ३१, ३२, २, ४१, १८,
४, ११, १९, १५, ५, ४८, ४, पै
१, ३६, ३, ५२, १, ३, ३५,
५, ६, २१, ४, ८, ११, ८, १५,
११, ११, १९, ३, १६, ७, ९,
१०, ८, ११, १०, १०, २८,
७४, १०४, ४४

अधरात्तात् ४६, १०, ३६,
१४.

अधर-कण्ठ- -कण्ठेन मा २५,
२, का २७, २, ३, मै ३, १५, २

अधर-लक्ष्मण- -लक्ष्मणम्
तै ५, २, ८, ३, ४, काठ २०,
६, क ३१, ८

अधर-तपस्व- -तपः, -तपः
मै ३, ४, १०

अधर-स्था- -स्था खि २,
८, २

अधर-हनु- -हनु शौ ९,
१२, २, पै १६, १२९, २

अधर-र-अ- -र-राक्, ग्
खि ५, १२, २, १७, १-४, मा
६, ३६, १०, १९, का ३, २,
६, ६, ८, ७, २१, ६, ४, तै
१, ४, १, २, ८, १४, २, ६, ४,
४, ३, मै १, ३, ४, २, ६, ११,
४, ४, ५, ५, ७, काठ ३, १०, १५,
७, ३७, १०, ३९, १, क २, १७,
शौ २०, १२८, २, १३४, १-६,
-राह शौ ५, २२, २, १२, २,
१, -राह ४ ४६, १३१, १,
१३३, २, कौ २, ११५२, जै ४,
१, ५, शौ २०, ९५, ३, १२५,
१, -राह शौ ३, ६, ७, ९, २,
१२, पै २, ५५, ५, ३, ३, ७,
१६, ७७, २, -राह शौ ५,
२३, ३, ४, ६, १२७, ३, १०,
५, ३६, १६, ८, ४-२९, ३३,
१९, २९, १०, पै १, ९०, ४,

७, १०, १०, १३, १, ४, ५
[०ज्व-भूमि०]

अधराची- -ची मा
१६, ५, का १७, १५, मै २, ९,
२, काठ १७, ११, क २७, १
पै १, ५९, ५, -चीम् पै ६, २३,
१५, १६

अधराचीन- -नम् क २,
१७, ५

अधराचीन प्रवण- -ण
काठ ३४, १८

अधराच्य- -च्यम् शौ ४,
७, २, पै २, १, १, ५, २१, १

अधरो-र-ओ- -रम् काठ
१२, ४

अधरो-र-ओ- -रम् काठ
५३, २

अधि स्प र्म्य तां म धने भ वा-
न्ये न पै २, १९, ४

अधि १, ६, [९, ४९, १, ५, ५६,
१, ८, ८, ७], १०, १६,
६, १९, ६, २१, ६, २५, १८,
२८, ९, २९, ६, ३२, ७,

a) स्थापे भाति प्र (पा ५, ३, ३४) । तत्स्वर ।

b) स्थापिक-प्रत्ययान्तादपर स्थापिकम् सातिल्ल प्र
उस स च स्वरऽविशेषकर (पा ६, १, १६३) ।

c) तप्त शासम् (पा २, २, १, ६, १, २२३) ।

d) बस पूषप्रम् (पा ६, २, १) । उप यद ।

e) 'अधिरस्था' इति मुपा भवति (यद) । तस्य स्थाने
यनि शोष गति द । अन्त्युपाये 'अधरे स्था स्थिति-
र्भस्य' इति बग कृत्वा नापदि-स्वर ।

f) उग श्द-उपप्रम् (पा ६, २, १३९) । उप
अन्त्यु+किन् ।

g) प्रयोगतो न दि१ गत्य नि नि ।

h) 'धी' (पा ६, १, २२२) इति पूर्वपदस्याऽनोदात्त द ।

i) श्रिया दीप्त् उदात्तनिश्चितस्वर बाधित्वा धी पूर्वपद-
स्याऽनोदात्त (पा ६, १, २०२) ।

j) मधे न-इन प्र तन्मरथ (पा ५, ४, ८) ।
k) शीरेऽधे यम् प्र तन्मरथ (पा ४, १, १-१,
६, १, १८५) ।

1) इत एवद्भावो ननुसकयम् (पा २, ४, १२, १७) ।

2) सस्वरान्तरसपेक्षो नितरा बुरुह मुपा
तत्स्वतोऽवधेय ।

3) 'अधि ईमहे' इत्युपसर्गमात्राया आह (वैतु ए
वै प्रष्टु) । अपादानविकल्पस्य प्राधान्येन शिवावशिष्टिनि
त्वात् तदनुवादी कय एवेति वाद सार्थयान् । प्राप्ति-
भाशार्थविकल्पायाम् अपोलेप्यस्य प्रासङ्गिकत्वादेति दिद् ।

4) 'अधि इतोम्' इति सा गतियोगमभ्यन्यत । तत्र ।
देवताया रथस्याऽधिकदर्शनस्याऽपेक्षया पृथिव्यधिरण-
तथा धावणे धुतिम्भारस्य विशेषप्रतीतेरधिरणार्थस्य
प्राधान्येन समर्पयितुमिष्टत्वाच्च तदनुवादी कय एवायमिति
(पु वे, Gw प्रम् च) ।

5) 'निषेहि' इत्युपसर्गात्तेन योगव्याचक्षणा ता
गित । मुनिपुण चिन्तयनाऽन्येन विषेययितुमिष्टो गोमा-
धिकरणनायच्येदवधेनाऽप्यारोपणव्यापनव्ययोंदप्रदम्
दुर्गद्वाद् निधाननिगदेनेवाऽप्यारोपणस्य नि गामर्थाद्
गतापवाचेति यावद् ।

३३, ३, ४, ३६, ११, ३९, ४, ४२,
३, ४३, ७, ४६, ३, ४७, ७,
८, ८, १४] ४८, ७, ५१, ५, ७३,
१०, ८०, ४, ६३, ३, ८५, २०,
७, ८८, ३, १२३, ४, १२५, ५,
१२६, १, १३९, २, [३, ८,
१२, २०] ४, ११, १४०,
११, १४४, ५ १४६, ३ [१५५,
३, ९, ७५, २], १६४, १, ५,
१८, २२०, २३, २९, ३९,
४२ १६६, १०, २, २, १०, [३,

७, ३, २९, ४] १३, ७, १६,
२, २९, ५, ३०, ३, ४०, ४,
३, ३, ३, ५, ९, ८, ३, ७,
२१, ७, ५३, १६, ४, ४, ५,
५, ७, ९, १८, १२, २७, ४,
३०, १२, १४, १५ ३५,
८, ३८, ७, ४५, १, ५८,
११, ५, ३९, ३, ५२, १७,
५७, ६, ६०, ७, ६१, १०,
६२, ५, ७८, ९, [८३, ९, ८,
४९, ७, (५०, ७)] ८७, ४,

६, ६, ४, ७, ६, १६, १३, २०, ९,
३४, १, ३५, २, ३८, ३, ४५,
३१, ४८, ५, ५९, ८, ७५, ३,
७, १८, १४, २७, ३, ३३, ११,
३६, १, ७६, २, ५, १०३, ५,
८, १, १८, २, ८, ४, १३, ७,
७, १४, ९, १४, १०, १, [३,
(१, १०५, १३)], ४, १२, १७,
१७, ११, १९, ३७, २०, ११,
१२, २३, २६, २५, [७, (४,
२, १८, ७, ६०, ३)], ३०,

१) 'अधि निषेहि' इत्यत्र यद्वर्तमानं G.W. PW प्रश्न उत्तरवर्तिन न्युपसर्गस्य सा द्वितीयपदस्य गत्यन्तरतया व्याख्यानं कृतं तन्मन्दम् । तथाच हि 'गतिर्गती' (पा ८, १, ७०) इत्युक्तदिशा निघातप्रसङ्गात् । ननु द्वैतव्यमनुमन्यताम् अन्वयं तथाऽनुदर्शयामि चेद् नेत्युच्यते । अन्विष्ट-संख्यानां निघातसंगतद्वित्रयवृत्तानि रानिचिदेव पदान्यतिरि-च्याऽन्यत्र सर्वनाडविषयेन योऽयं केचिदभिप्रायानमेध-पदावच्छेदेन द्वैतव्यवादी नम प्रवर्तते तस्याऽस्माभिः साध्य-समत्वाऽभ्यभिचारमात्रतयैवाऽऽशङ्क्यतात् । तर्हि काऽत्र गति-रिति । सत्यन्तार्थानुवादी कथं इति । प्रकृते हि यतसंख्या-कानां नृणां या श्रीमन्वति तस्या अलम्ब्याऽधिकाधिक-मानताया आशयमानत्वाद्वाऽधिकाधिकाऽधिकरण-विशि-ष्य विवक्षितं सति तत्साधनतामिवादयः कथं इति दिक् ।

२) सत्यन्तार्थानुवादकता कथं (तु G.W. प्रश्न वैतु सा)

३) 'अधितस्य' इत्येवमभिमतोऽयं गतिरिति

G.W. प्रश्न आहुत् तन्न । विश्वभुवनवर्गकथमव्योमा-धिकाधिकराऽऽश्रयशक्तिमात्रस्य विवक्षितं वाद् गतिमात्रे-चाऽधिपदार्थभूतस्याऽधिकाधिकराऽधिकाधिकविशेषस्य परम-व्योमविषयकतयाऽन्यत्र नौचित्यादिति दिक् ।

४) अधिकाधिकस्य विशेषणं विवक्षितं तदनुपपन्नं कथं (तु G.W. अधि सुवर्ते) ।

५) इह 'अधिनिषेध' इत्येवमभिप्रायानां सा G.W. प्रश्न एतदिति चिन्त्या स्तु ।

६) G.W. 'अधि निषास्ति' इत्येक पदमात्रस्ये । न त्वेव द्वैतव्यं सुपदं स्यात् । अतः पथम्यार्थानुवादकता-मात्रतः । यत्तु सा अधिकाधिकं अन्वय इत्याह तदपि न । उपयोगाऽभावात् । समुद्रकण्टकस्य चरणस्य पूर्वत एव विशेषार्थं न्युपसर्गो विशिष्टत्वादिति यावत् । प्रकरणे

सामुद्रिक-लक्षणक्रियाया अपेक्षया प्रकृततद्वादानभूतगौरव-एव सत्तैतस्य बलवत्तया विवक्षितत्वोपगमाद् अपादाना-र्थानुवादक कथं इत्येवाऽत्र साम्प्रतमिति ।

७) 'अधि सदधु' इत्यत्र सा भिन्नक्रम इवामाति । यस्मिन् इत्यस्याधिकरणतावच्छेदकतया तत्साधनतास्यो-चितत्वात् । गतित्वं नृणां PW G.W. MW प्रश्न अपि चिन्त्या । स्वराऽनुपसर्ग-अर्थे चमत्काराऽभावाच्च (तु वै) ।

८) यत् G.W. च सा च यदमिदम् 'अधित' इत्यनेन सम-न्वितयुक्तं, तदस्ति च । कर्मप्रवचनीयतयैवाऽनुपसर्गतः ।

९) सामान्येन ऋ ९, ९४, १ इत्यत्र गतार्थत्वं । इह सा विविधं अन्वय एतदित्यान्वय प्रदर्शयतीति विशेषस्तनुसंधेयः ।

१०) 'गोपु' इत्यत्राऽधिकरणवचनत्वान्नयं प्रदर्शने कथं एव स्यात् । विशेषेण वक्तुमर्हस्य सत्यन्तार्थस्याऽनुवादक इति यावत् । गो चैत्र तरस्याऽप्रकृतं वातदोषाद्विषयविषय-तत्त्वविषय भवतित्वपरोऽभिसन्धिः । (तु वै सा G.W. PW) ।

११) पूर्वस्मिन् वादे द्वापरा गिरामाधारेण विशिष्य-श्रवणादधिकरणप्रवचनं कथं । (तु वै सा G.W. प्रश्न 'अधिवृत्त' इति गतित्वमिति) ।

१२) यत् सा G.W. प्रश्न च (तु ऋ ९, ८५, १२ डि) गतित्वमाहुस्तत्रोच्यं भवति । दशतयर्थं अधिपूर्वस्य-स्या इत्यस्य समर्थकत्वोपपन्नं तदप्यत्राऽनुपलम्भाच्च (तु ऋ १, ४९, २, १६३, १, ३, ३५, ४, ३१, १, ८, १०, ६, १०, ८१, ४) । अतः कर्माऽभावे तथातस्य प्रकृतसम-वाच्च सामर्थ्यानुवादी कथं । (तु ऋ १, १६४, २ डि) ।

१३) 'ब्रह्म दिव' इत्यभ्युपगताऽनादानार्थसमर्पणे पदे यती-आन्या कर्मतामापद्य यदन सा 'अधि' 'पुद्गल' इति-साक्षे गतिचिन्मयेष, तत्र । उक्तस्याऽनादानार्थस्यैव प्राधान्य-विषयोपगमात् तदनुवर्तिनं कथं साधयामात् ।

३०, ३२, ४, [३४, १३, ९७,
५, ९, १२, ६, १०७, १४],
४१, ४, ४५, ३२, ४७, ३, ११,
६४, ११, ६५, ११, ६८, १९^०,
६९, ५, ७३, ३, ७५, १५, ९,
८८, ११, ३, १४, १, १९, ३, ४,

[२५, ३, २८, ३], २६, १, ३,
५, २७, १, ५, ३१, ७, ५, ३७,
४, ५७, ४, ६३, [८, ६५, १६]
२७, ६५, २५, ६६, ९^०, २९,
७३, २, ५, ६, ७५, १^०, ३, ७९,
४, ८२, ४, [८५, १२^०, १०, १२३,

७, (८)], ८६, [३, ९७, ४०] ६
२५^०, २७, ९१, [१, ९३, ४] २^०,
९४, १^०, ९६, १३, ९७, ४०^०,
५३^०, १०१, ११, १६, १०५,
४^०, १०, १, २, ४, ३, १०, १,
१३, ३, ४३, ३, ४८, २, ४९, ९^०,

a) 'अधि नैष्ट < / नी' इति गतिशेष मन्वाना PW प्रष्ट चिन्त्या । अनुष्ठुम्भ्यवर्तिन् अर्धन्ते जागते (नैष्ठुम्भे २ वा) पादे त्यक्तनुमनभीष्टस्याऽऽपादानां बुध्पितस्य पदार्थस्य विशेषेण विवक्षातास्तन्मात्रागमितया कप्र एव द्र ।

b) नाजबन्धुविरिण्ड युष्मत्विधेयाऽधिकरणतयाऽऽव-
श-धारणस्य नितान्ते तु शक्तत्वेऽभिप्रायवती धृतिरिति
कप्र द्र । (वैतु सा PW GII. प्रष्ट अधि / < > धारि) ।

c) सप्तम्यर्थानुवचन कप्र द्र । स्वस्- इत्यनोत्तरन
धात्वर्थविशेषणीभूत धृग्यश्च इति सा आहति विशेषो
विश्रुत्य । यत्तु PW MIV च अधि / < > (स्व) न् > (ण)
> अधिष्ठाणि इतीव पठतश्चिन्त्या प्रत्ययाग्निर्यापद-
तया व्याचक्षाते च तदतीवोपेक्ष्य (वैतु GIV) द्र । सप्तरस्यो-
पसर्गांशुभूषितस्याऽऽधीनस्य निपातप्रदर्शनस्य च चिष्ण-
न्तस्य क निपातविषयस्य सतोऽनिपातप्रदर्शनस्य चाऽनि-
पातानुमतौ सत्यामपि चित्स्वरविषयस्य सतोऽस्वरप्र-
दर्शनस्य च णिति प्र परत उपधाऽकारस्य श्दिविषयस्य
सतोऽऽदिप्रदर्शनस्य च सर्वधाप्यपक्षेण वादिति दिक् ।

१) यथा कश्चित् प्रियमाण स्वेषा प्रियाणा प्रियचि-
कीर्या तानुदिरय दवीदासमप्यप्वानमरनुवीत, एव सोमो
नाम प्रियाणि नामानि (=प्रियनामाञ्जि > [लक्षणाया]
पयामि [तु निप १, ११]) अभिष्टद्व पवमान सन्
तेषु पयस्व अधि (=तेषामुपरिभागे) वर्धमान (=मण्ड-
दधान) तानि स्वच्छन्दछाययेव गोपयतीत्यवमधि-
करणार्थस्य विशेषेण सिधावविधित्वात् तदुपबृहण कप्र
द्र (वैतु ता PW प्रष्ट च) ।

२) तु ऋ ६ ५५, ३१ गति । यथा तत्र वृषुस्र-
करोदोर्गिमावशिष्टायां स्थियां स्यामपि तस्योपरिमा-
नस्य पनिमगनीयवपिष्टमूर्ध्मकविशिष्टाधिकरणविशि-
ष्टता विरहितत्वे गति तस्याधिकरणविशेषस्योप-
सर्गादिति सिद्धत्वात् तस्यापनभूत गाम्भ्यार्थानुवादी कप्र
शृणुत भवति, एवं स्यादपि गम्भ्यार्थस्योपसर्गादिस्योर्ध्व-
एव शिष्टादिभिरे स्थिया आभ्यन्तरेण दैव ध्रुव्या
रदीया स्थितिनां कामदीर्घार्थविशिष्टाधिकरणानुवाप-
नभूता भवति तस्याधिकरणविशिष्टा शक्तत्वेऽप्यायं

च तदर्थानुवादी कप्र नियुज्यत इत्युभयो स्थलयो कप्र
प्रयोजनसामान्य द्र ।

३) '....अहेपत' इत्युत्तरेण क्रियापदेन गतित्वेन युक्त
मिति यदाह सा तदुक्त द्र । उपसर्गांशस्य प्रकरण
धावधितुमनिष्टत्वोपगमादिति दिक् (वैतु GIV प्रष्ट) ।

४) उपसर्ग इति कृत्वा योग्यक्रियाऽप्याहार-पक्षपाती
सा भवति । उत्तरेण सुवानु- इत्येतन गतित्वेनाऽऽवयवमा
PW प्रष्ट भवन्ति । तच्चिन्त्यम् । तथा सत्यैकपक्षे द्वैत्व-
र्याऽनुपपत्तौ 'उपसर्गात्' (पा ८, ३, ६५) इत्युत्पदे
पत्वप्रसङ्गाच्च । वस्तुतस्तु 'य सोमोऽप्यादिमिर (उपसर्-
गार्थादिताभि) साधनभूताभि प्रष्टो भवति ॥ एव
दिग्यस्य जनस्य वीति (=वीतौ) अधि (=वीर्यहो) भव
तीति ह्रस्वा सृजते' इत्याकारकेऽन्वये सप्तम्यर्थानुवचन
कप्र एवेति तच्च स्यात् (तु ऋ ८, ५४, ६ यन् 'वाजे'
इति स१ सम्प्रतया वीती इति क ध्रुयते) ।

५) अधिकरणस्य विशेषेण विवक्षाया मन्स्वारास्य-
प्रतीतेस्तदुपबृहण कप्र द्र । यत्तु सा च GII प्रष्ट
अर्थाद्यथोत्तरत्र 'स्पर्धन्ते' इति व्यवहिते क्रिप
गतित्वेनाऽऽवयवाद्भुस्तति सारमिव भवति । प्रतीयमान-
स्याऽर्थस्य तादृश-गतित्वस्यवन्ध राहियेऽपि प्रतीत्यु-
पलम्भात् (तु ऋ १, ३३, ५, ६१, १५, २, १९, ४,
६, १४, ३, ७, १८, ३, ८५, २) । प्रष्टे च गतुपाध-
वेणाऽधिकरणोपाऽऽधानस्य प्रतीयनुपलम्भादिति दिक् ।

१) 'अधि वाकृषे' इति यदाह सा तत् नाउटिदि चित्तम् ।

२) अन्यथादर्शी सा चिन्त्या (तु ऋ ९, ६७, ५९) ।
तत्र हि प्रथमेऽर्थे सोमस्य मोक्षचसतोऽधिकरण पवन
पवनमत्र च तद्विशेषेण अवाप्यतीर्थाऽधिकरण पवन
ध्रुयते । अतोऽधिकरणपवनमत्र द्र ।

३) सोमस्य वर्णस्य शुक्तिमन्दस्य रयापनार्थं त गोपु
नाम तद्विशेषो पय सु श्वेतधेनेत्यपि तागु तदभिभाव
त्वेन रथापयाम इति ह्रस्वा स्यामग्निधिकरणार्थस्य प्रव-
चन कप्र द्र (वैतु ता PW GII प्रष्ट अधि / < > धारि) ।

४) मन्त्रश्रुतिविषयविरणतयाऽपि प्रवृत्त-रावर्तनी
मदीनम् यदप्रतिहतो भवति प्रवृत्तमेतस्य वृषव

६८, २१, १२, ६५, ११, ७१,
२, ७३, ५, ७५, ८, ७५, २,
(३, १४, ५, ६, १६, ४६),
८२, ६, ८५, १, ४६, ९०, ५,
९४, ३, ९१, १४, ९८, ६,
१०४, ९, १२१, ६, ८, १२३,
२, ३, १२९, ४, १३०, २,
[१३३, १-६] १३८, ६९, १५३,
२, १६३, १, २, १७३, ११, १९०,
१, २, वि २, ६, ६, ३, १, ७,
८, ११, १३, १६, १, ७, ६, ५,
९, १, ४, मा १, २३, ७, १९१

८, ५२, ११, ११, १२,
२२, ३२, ४३, ७३, ६२,
१११, ६३, १३, १३, ३४,
४५, १५, २२, ५०, ५४, १६,
५४, ५५, १७, १, १४, ३०, १,
५४, ५५, ७३, ९९, १८, ५४,
५५, ६१, ६७, १९, ३४, २०,
१७, ३२, २७, ४, २६, १, २८, १,
१२९, ३१, ४०, ३१, ५, ३२, २,
७, ३३, ४७, ३३, १५, ३५,
२२, ५१, ८, ३, ७, ८, १, ९, ६,
४, १२, १, ११, २, १, ११, ३,

५१, ४, ६१, ७, ६१, १३, १, १२१,
१३, ५, २६, १४, १, १३१, ३, ८,
४, ८ १६, ५, ३१, ६, २, ६, ७,
८, ८, १, १८, १, १, १४, ३, ६१,
५, ५३, ६, ६, ६, १९, १, १२१,
२०, ५, ४, ४, ९, २२, ३, ३, २२, १
४, ३, १, १२९, १, ४, ४, २, ४, ३०
१, १, १३१, ३, ५, ४, ७, ३२, ४,
४१, ३३, १, ९१, ३५, १, ५१, ३,
२, ४, ७१, १, १, १, ८, १, २, १४,
२१, ४, १०, ११, ४३, २, ५, ५,
४, ९, ३१, ७, १३, ५१, ८, ६, १, १,

नाम नितान्त वर्णशोऽलत्वमेव निदानमित्यर्थे ध्रुवभिप्रेते
सत्त्व अधिकरणप्रवचन कप्र द्र (वैतु सा PPA GPA
प्रवृ अधि/ध्रुव धारि इति समस्तम ख्यातमिच्छन्त) ।

२) 'अधि' 'अवसत्' इति सवन्प्रमाह GPA । तच्च
न्यम् । बन्धनाऽयस्य प्रकृतत्वाद् अधिना योगे तद्विपरी-
तो सगल्यकार्ष प्रतीतेरिति यावत् (तु क १, ८५, १०,
वैतु क १०, ४०, १२ यत्र मिला योगे सत्यमि बन्धनार्थ
प्रकृतौ न विद्वन्त्य इति कृत्वा भेद गतिरुच्यते भवति) ।
अतः सत्यमप्यवबुद्धं कप्र एवाऽनाऽय स्यादिति दिक्
(तु क १, १३५, ३, ६ प्रवृ) ।

३) सत्यमप्यनुवादी कप्र इत्येव सुवच (वैतु GPA
अध्यामते) ।

८) 'अधि' 'अद्वया' इत्येव गतित्वम् MPA आह ।
तच्चित्तम भवति । मासं हि दिवसगणना नामकतया दिव
सापेक्षयाधिकारोपर्यायन्तरप्रकारकार्यस्य सन्नेषितत्वात्
साधारणसत्यमप्यनाऽनुवादकतेह ।

९) अत्र GWA उत्तरम् । अत्र इत्यनेन गतियोगमनुमनुते
(वैतु PW) तत्त । अत्र इत्यस्याऽय पतने निरुद्धत्व-
दर्शनाद् उपर्यर्थस्यापेक्ष । कुतश्चिदप पतने विनाशणतायोगो
नितरामयुक्त स्यात् । अतः पथमप्यनुवादित्वमात्रेण
चरितार्थ इव भवत्यन्यथाऽनर्थक इति ।

१०) 'अति' इति बाहुच (८, ५६, ३) प्राप्ते द्र ।

११) 'अध्यामत्' इत्युदात्तगतिमति क्रियपदे सस्वर-
गन्धनरात्रुप्रवेशमोहमानाधित्वा PPA प्रवृ । अन्व
यान्तरागन्धप्रवेशे सति परेष्टैस्त्वर्षवादस्य साम्य
समवायविभासादिति सत्यम् । धृष्टिषा अग्निदेवता
रुन्वाद्मेग्योतिष धृष्टिषा सवामादाहणधुने स्वाभा-
विश्वोत्तमम् धृष्टिषा अग्निदानभावरस विरोधेऽ

भावणार्थं तदनुवचनस्य कप्र सावसरत्वं भवति । यदिह
प्रयमोक्ते स्थले (मा ११, १) गतिरयमुत्पान्त्व इति द्वितीये
च स्थले (मा ११, ११) कप्र इति व्याहृतमिव मृत उ
च म च ततस्तयोरेवबधानतैव प्रतीयेतेति दिक् ।

१२) शास्त्राग्नेदेनोमयीह प्रवृत्तिर्भवति । तद् यथा । मा
(वैतु १८, ५१) वा (वैतु २०, ३, १) मैकाठ क चाधिकरण-
लोपवृद्धतयाऽस्य धृतिर्भवति (उत्तमं नृकम् अधि) इति ।
'इतो रोहन्तं तथा रोहय यथा तस्य रोहणपर्यवसान-
मुत्तमानाधिकरणक भवति' इत्येव वाच्यं व्याख्येयम् । इह
रोहणविधया अपेक्षया तत्समाप्त्यधिकरणस्य विवक्षा
मुख्यतया । ते शौ वै त्वप्रादानोपरिभावविशिष्टस्य
क्रियास्य प्राधान्येन आवयितुमिष्टत्वात् दय गतित्वेन धृयते
(उत्तमं नृकम् अधि-रोहयन्तम्) इति । 'इत उपरि यथा
स्वातया रोहन्तमधिरोह च सन्तमुत्तमानाऽप्यधिक-
त्वेनाधिरोह' इत्येव चेद् व्याख्येयम् । इह रोहणसमाप्त्य-
धिकरणस्याऽपेक्षयोक्तप्रकारोपरिभावविशिष्टविधया वि-
वक्षा मुख्यतया मुखे द्र । एतस्य ते शौ वै चाधि-
करणमावापेक्षयोक्तया क्रिययेत्तितम वरस्य मुख्यत्वेनो
पलम्भाद् 'उत्तमं नृकम्' इति धर्मं धृयते (अह
> रोहय इति रु सत्य संकेता, अधि/रह > अधि-
रोहय इति रु च शब्दान्तरीया सकृदा यद्) ।

१३) जातवेदोऽग्निमधिरुत्वाऽरण्यादिवारणान्तराऽपेक्ष-
योक्तया प्राथम्यस्य स्तवने मप्रस्वरस्यादन्तरपर्य-
योपर्यवस्यङ्गितातरतया स्वातन्त्र्येणाऽन्वयमर्हति ।

१४) 'अध्याहृत' इति वदन् क्रियाऽय प्रवेशयितुमिच्छति
हा । उपर्यर्थ पर्यवबचन कप्र इत्येव तु सुवचम् ।
अनर्थक्यं समर्थम् मा तावद् उपेक्ष इति किमु
वक्तव्यम् ।

॥ २, १, ५, २, २, २, १, ४, ८, ६,
८, ६, ३, १, ३, ४, ६, १, ११, १, ३,
१२, २, ५, ३, ३, ४, ५, ६, ६, ६,
११, ३, ३, ३, ३, ३, ३, १४, ३,
१, २, ५, १, १, १४, १, ३,
३, ३, ५, ३, ११, १, ३, ४,
१, १, १, २, १, ४, ३, २, ४,
२, ५, २, १, ६, १, २, १, १,
३, २, १०, ४, ४, ४, १, १,
१२, ३, ५, ११, १, ६, १, १,
४, ३, ३, ३, ३, २, ५, ३,
६, १, ५, १३, १-४, ५, १,
४, ४, ५, ४, १५, १, ६, ४,
४, ६, ४, ४, ५, ५, २, १६,
१, १०, ५, २, १०, ५, ११,
४, ६, १, २, ९, १, १०, ४,
५, ५, ३, १०, २, ७, १, २०,
१, १२, ८, ५, १०, १-३, ३,
११, १०, ४, २, ५, ११, १,
९, १२, २, ८, १४, १५, ३,
१३, ३, ४, ३, ३, ४, ५

६१, ९१, ६, १, २१, ३१,
 ७१, १०१, १७, २, ३३, ४३,
 १८, ८३, ९३, ९, ७१, १०,
 १, ८१, १०१, १११, ६३, ७,
 २, १, १०६, १२, १, ३५, ११,
 ३, ५१, १४, ३, ४, १५, ४, ९३,
 ७, १३, २३, ३१, ४१, ७१, १२,
 १५१, १७, ९, ९३, १०, १३,
 ३१, ५३, ६, १२, ३३, ४, ५, १३,
 ७१, २३१, ३, १, १, ३, ५१,
 ९१, १२, ४०, ७, ३, ११, १६, २,
 ३, ७, ९३, १७, २, ७, १८, ३,
 ५, १०६, १९, ११, ३३, ११०, ३,
 ४, ११, ७, १६, ३१, ४३, ७, १, १,
 ९, ११३, १३, २३, ३५, ४५, ४,
 ३, ४१, ५३, १, ७३, ९, ५, ५, ६,
 ४, ६१, ७, ४, ९१, ८, ९, ९, ११,
 १०, ३१, ११, ४१, ११२, ४,
 ६, ११३, १, ३, ५, ११४, १,
 १४, १५, १८, १४३, १, ८,
 ११, ७, ३१, ५, ९, ५, ६५.

६, १, २, ७, १२, १३, १५,
 ८, ४, ८, १०, १२, १५, ९,
 १, ३, १०, ५, ७, ९, ११,
 ८, १२, ७, ८, ११, १३,
 २, ३, १२, १५ १४, ७, ८,
 १०, १५, ११, १२ १६,
 १-४, ७, १२, १५, १७, २०,
 २१, १७, १६, १७ १८,
 १, २, ३, ४, १५, १६,
 १८, १९, ५, १, १०, २०, ४,
 २१, ६, ७, २२, १, १४,
 २३, १, २, ५, ८, २४, ६,
 ७, ८, २५, ५ २६, ७, ३०,
 ८, ९ ३१, ७, ९, ३२, ६,
 ३३, २, ३, ६, १२, ३५,
 ७, १६ २०, ३६, २, ३, ५,
 ३७, २, ३, ५, ९, १६, ३८,
 २, ५, १२, ३९, २, १, १५,
 ४०, १, ३ ७, ४१, ११, ४३,
 १, ४६, १, ४८, ८, ११, ३
 ४, ७, ११, १२, ४, १,

३) सात्त्विकधर्मावादी अप्र । 'अधिसुखसन्ते' इत्येव
गणित्यं मन्वाना १५५ प्रश्न चिन्त्या ।

b) पद्यम्युपसृष्टे कप्र । 'अधि' 'सुत्रामनु' इत्येव गतिव मन्वन्तौ भा सा चित्तयौ ।

८) 'अग्रि' आत्मने' इत्यत्र पश्चात् उत्तरदित्युक्तिद्वय इव प्रादर्शितम् प्रासङ्गिकं न । यद्योगीश्वरस्य तत्राश्वस्य-
भावि'गतिदिनियन्ता' । एष तावद् अन्य गत्यर्थं यत्र एव
गुणः । गतिर्गति'गति'चोदात्तयति' (पा ८, १, ७१)
इति निष्ठाप्रगल्भादिति दिष्टम् ।

d) अगमदानवस्य विशेषेण तिप्रावयितितस्यात्तदुपबृहण
कच इ । यणु नेयिद 'अधि-मत्तु-' इति गमस्य प्राति
प्रतिरदि(तु ड। अय) नदगर् । मया ने दि यूपप्रव्य इ ।
*) अतिरिक्त विवरण

*) उपरि के कियाया विशेषणों का प्रयोग प्रत्येक शब्द के लिए किया गया है।

(१) यं च ५, ४, ३ यत्र अनु इति ध्वने । दुः-
सादा दश गणा अष्टा भुवि षडै वषा चादिति वैकरी
गणायाम् तत्पाठवद्भूषणमर्थे अनु शतप्रत्यये टि ड ।

४) लक्ष्मणस्य वरदायकं यथापुनश्च वरदाहोत्रं तत्र भावः
प्रवर्तमानं दृष्टं तस्मिन् विद्यमानं यथा तस्मिन् विद्यमानं

नात् कय एतेन युवचम् । यत्तु अविधिवातयतीति
क्रिया शुप्यस्यमशोशह्वार तदुक्तमीयताऽनुपपत्ती मन्द-
मिति किम् यत्तुव्यमिव । यत्र च कारणाऽन्तस्तद्व्यव-
व्यवस्था तत्र तथा इत्तु अधि वि/वत्तु इत्यत्र वाट २४,
८, २६, १०, २९, ९, ३९, ३, ४०, ३, ५ टि ।

परमार्थानुवादक सप्त । यत्तु SIM 'अधि-
निष्ठीय' इत्येव गतियमाह । तत्र । प्रकरोऽप्यर्थानु-
व्रतित्वात्तस्य विवक्षितत्वात् (तु निर्याप्य मे २, ५, ६) ।

*) 'अधि'... 'अधितम्' इत्येव्यवहितौ निष्पन्नेन समी-
 तमिन्नु SIH विन्य । इह प्रमाणार्थं यौ च्छेन प्रमा-
 नयिनमुपलब्धतामनुचनस्थ कथ एव सागतवार (प्र
 तार्येव स्वयमनुपपन्नम् 'अधि धितम्' इत्यत्र तत्प्रागुन्मा-
 दिनि दिह) । इह द्वितीये स्थले 'मिति' इत्येव योर्
 मन्गान SIH विन्य । (सु अ ६.४५.३१ प्र) ।

(1) एतत्तस्य अभिप्रेतमस्ति 'दृश्येयं योगमुत्तमं SIM
विनियमः । पञ्चम्यांनुवादिदृश्येयं प्रकृत्यानुशोभते (प्र
मे ३, १, ५) ।

१. १. ११, एवम् १. ११, १८; १४१, १२

६, ९, १७, ३, ६, ७, १८,
३, ४, ६, २५, ३, ६, ८, २७,
६, २८, १, २, ३, ४,
२९, ४, १, ६, ३०, ३, ८,
३१, २१, १, ३५, ३, ७, ८,
१३६, २, ६, १३७, ७, ८, ३८,
१, १, ३९, २, १, ४१, ८, ४५,
८, १, ४७, ७, ४८, १, १८, १, १, १,
१, ९, ५३, १२०, १५९, २९८, ३०,
४८६, ५१८, ५२९, ५३९, ५३९,
५४३, ५४४, ५४४, २, ५०, ५२,
७३, ७५, १८३, २०६, २३१,
२३७, २७०, ३५०, ४५३, ४५५,
५३६, ५३९, ५४८, ५५१, ५६७,
६०३, ६३३, ६३४, ६३६, ६४७,
८४०, ९६१, १०२४, १०५०,
१०८०, १११४, ११५१, ११५३,
११९४, ११९७, ३, १, २, ४, ७,
१, १, ९, ५, ८, १३, ६, १७,
५, ३१, ६३, ५०, १०, ५३, ८,
५४, ५, ८, ५५, ८, १२, ५७, १,
५८, ९, २, १, ३, १०, ३, ५, ९,
११, ७, ११, ८, १, १७, ४, ११, १,
२१, २, २३, २, २९, ७, ३४,
११, १३, ४२, २, ४३, ४, ७

४९, १, ५१, २, १०, ५२, २,
५३, ३, ४, १, ४-६, ७,
८, १०, १, १६, ९, २८, ६,
श्री १, ३, ६, ९, १४, १,
२४, ४, ३२, ४, ३४, १, ३५,
३०, २, १, ५, ३, १, ४, ५, ७,
१, ३, ९, १, ४, १०, ८, ३०,
१, ३३, १, ४, ३, ६, १, ७,
१, ४, ३, ६, ४, ७, ६, ४, ७,
१, ८, ४, १०, २, ६, १९, ४,
७, ३४, १, ५, ४, ७, ६, ४,
१२, ६, २१, ४, ६, २१, १,
३०, १, ७०, १, २, ३,
७३, ३, ७६, १, ८७, १, १,
१०१, ३, १०९, २, १११, १,
१२४, ३, १३३, ४, १३६, १,
१३८, ४, ५, ७, ९, १, ५५, १,
६७, १, ८७, ३, १२०, ३, ८, २,
२७, ६, २४, ७, २, १, १४,
१६, १९, ९, ४, ५, ९, १, १०,
१६, २७, ३, २०, ५, ४, ६, ८,
१५, १३, १२, १४, २, ६, १८,
२१, १५, १, ७, १८, २१, १०, २,
५, १४, १७, २६, ७, १८, १२,
१५, २९, ३०, ४३, ८, १९,

४१, ९, १२, १०, ५, १९,
२१, ११, १, २४, २६, ३६,
६, ४, ७, १५, २४, ९, ८, ९,
१४, १८, १०, १, ३०, ३६,
११, १०, १२, १, ८, ५२, ५६,
२, ४१, ३, ३, २६, ३६, ४७, १३,
१, १४, २५, ३७, ४२, ३, ६,
१८, ७, ५, १४, १, १, २, ९, १,
२३, ४३, ४८, ४९, १८, १, १,
२, ३२, ४७, ४, ३, ४, १९,
३, १, ५, १, ६, १६, २२, ३,
२६, १, २७, १०, ३१, १२, १४,
६, ४५, ३, ४८, ६, ५३, ३, ५६,
१-३, ५, १२०, ५, ५, १७, ३,
२२, ५, २५, ३, ७०, ५, ६, ७४,
६, ९२, २, ९३, ५, ९५, २-४,
९६, १७, २०, ११०, २, १११,
२, १४१, ४, ५, १, ८, ३, ४,
१५, १, ०३, ४, २१, ४, ३८,
१, ५५, ३, ६७, १, ६८, ५,
७९, १, ८९, १, २, ६, ३, ९,
१, १०, ३, १७, १, २६, ४,
३३, १, ६५, ३, ३, २, १, ३,
१, ५, ३, ८, १२, ३, ५, १३,
५६, १५, ३, ३, १७, १, २२,

(यनाभ्यर्थेऽष्टेति धृत्यते) ।

*) एकतरनापादानमूलस्य विशेषेण विवक्षातस्तदुपबृह-
ण कप्र भवति । तदेव गुण "अधिच्यते" इति चिन्त्यम् ।

७) यत् सा गतिरित्याह तद् २९, ७५, १ टिप्पि चिन्त्यम् ।

८) इन्द्रियाऽधिकरणभूतेन्द्रियमात्रस्येन्द्रियमा परास्व-
मानस्याऽधिकरणत्ववैशिष्ट्येनाऽऽप्यतेज प्रस्तोता धार-
णस्य शिवावयमिति वादुक्ताऽधिकरणाऽर्थप्रवचन कप्र ।
द्र (तु सा) । शेषम् २८, ६८, १९, प्रम् नि गद ।

d) यद् उत्तरकिशोयोग इत्याह सा तत्र चिन्त्यम् ।

e) अत्र "अधितिष्ठति" इत्येत योग वदन् १११ चिन्त्यो
भवतीत्यनारुपदमेव पुन ध्यमाणा कप्र प्रमाण द्र ।
तत्र हि यद्य कप्र नाऽभविष्यद् गतिथाऽभविष्यत् तर्हि
प्रथमस्याऽस्य गते सतोऽवश्य निपातोऽभविष्यत् (पा ८
१, ७०) इति तर्का साधु भवति ।

f) दर्शिकृन्मोदनगात्रवेदितृत्व नाम यथागान यथा-

तत्तद्गानोचितवेदिभाग चौदनचयनीपयिक स्थादिति
कृत्वाऽधिक्रियमाणपेक्षेयाऽधिकरणपेक्षयाऽपि समान
तन्महत्त्व भवतीत्यधिकरणार्थप्रवचन कप्र द्र (वैतु
VI MW अधि "चिनोतु इति गतित्वमिति) ।

६) "अध्य आत्मजामि" इत्यत्र सत्वरमधिसुतारेण तत्त्व-
रोपसृष्टक्रियापदेनैवपय निनीतु MW चिन्त्य, एकस्मिन्
पदे द्वैतवैतव्यसुपपत्ते (तु पदव्यपार्यक्यदर्शी VI) ।

७) तृतीयपाद उच्चरन्मध्युत्तेधृत्ये पादेऽष्टमयो
पार्थवोर्थपेक्षयोत्तरत्वमभिधायते तदाचकयो पयन्द-
न्तयो पदवोरवस्थितिर्भूत सती समयेन विवृतापाठतया
परिणेत्यनुमातु गुरुभम् (तु श्रो ३, ५, ५ यनाधिस्या
निन उतेत्यस्योभयो पार्थवो पयम्यन्ते पदे भवत) ।
एव स्थिते "मनुया" इति "सप्तत" इति च पदे विवृतापाठ-
समीपनपूर्वक "मानुया" इत्येव "सप्तत" इत्येव च कय
मुपदे इत्यस्य कृते तु तत्तत्पदमते नि ।

१, २८, ३, ३३, ४, ३८, ५, ७,
४, ११, ५, ७, २, ५, ३, १, ५,
१०, ७, ३, १६, १, २१, २,
२५, २, ३, ३७, ६, ५, ८, ३,
१०, १०, १२, ७, १३, ८, १,
१७, ६, २०, ३, २५, ४, २९,
३-५, ३३, १०, ३६, १, ७,
३७, ४, ४०, ३, ६, ६, ८, ७,
४, ८, ९, १७, ६, १, २१, ६, २०,
१, १४, ७, ५, ३, १०,
६, ८, ८, ३, ८, १०, २, ४,
१३, ११, ९, ३, ४, ५, ७, १,
१४, ६, २, ५, ७, २, ८, २,
१२, ७, २३, २, ३०, १, ४, २,
७, ८, ७, १०, ११, ३, ६, १२,
२, ३, ४, ३, ५, ५, १३, ३, १,
६, ७, १, १४, ३, २, ३, ९, १२
१५, १, ८, ४, ३, ५, ९, १०,
१०, ३, ११, ३, २१, ४, ९,
२२, ७, २३, ५, १६, ५, ८

१२, २, ७, १३, ३, ४, ६, ८,
१८, ४, ५, २१, ४, ३२,
१०, ३३, ७, ८, ४०, १०,
५१, २, ५२, १, ५९, ५,
९, ६०, २, ५, ७, ८, १६६,
२, ५, १६७, ८, ११, १६८,
१, ७, १६९, ८, ११,
७०, १, ७५, २, ८०, ४, ३,
८१, ४, ८२, ८, ९, ८३, ४,
८, ८५, १, १०, ८८, १, ३,
९१, ४, ९२, ६, ९७, २-४,
९७, ५, ९८, ५, १०२, ६,
१०४, १०, १०७, ५, १०८,
९, १०९, १, ११७, २, १५२,
४, १५४, १०, ५, १५५, ३

अधि कल्पिन्- अधि/कल्प्य
अधि/क, अधिक्रियते मै ३, ७, ७,
४, ५, ५

अधिकरण- स्वप्न
अधि कल्प्याजिन- -न काठ

३४, ५

अधि/कम्, अधिक्रमति तै ५,
४, ४, ३, ५, ३, ५, ७, १,
९, ३, ७, ६, ४, अधिक्रमति
तै ५, ४, ४, ५, ७, २, काठ २१,
७, १

*अधि का- -क्रा ० पै ११, ७, ४

अधि/चहकम्
अधि-चहक(म>)मा- -माय
शौ ११, ११, १६

?अधिक्रय* पै ११, ७, ४

अधि/नीड, अधिक्रीड मै १,
१०, १६, काठ ३६, १०

अधि/वल्ग
अधि कल्पिन्- विनम् मा ३०,
१८, का ३४, ३, ५

अधि/रक्षि, अधिक्षिपति न
१, १५४, २, ७, १६, २, मा
५, २०, का ५, ५, ८, मै १,
२, ९, काठ २, १०, क २, ५,

*) पूर्वपादयै तथा तथा विशिष्टनेनोपमितस्या-
धिकरणविशेषस्य विशेषण आवयितुमिष्टवाच्यत्वर
कप्र द ।

*) मूले च सा (शौ ११, ७, ११) च 'अति'
इतीव ध्रुवत । यत्तु सा 'दृष्टा' इत्येवमस्माद्
तत्तत्तदीय पुस्तके स्तरादौ कश्चिद् भेदोऽभवदिति
प्रतीयते । अथवा पुष्पस्वरूपो सतेरपि समास वदत
स्तस्य प्रमाद एव स्यात् । अथ मूलतः अधि इत्यस्मिन्-
भ्युपगम्यमाने कप्र एवम सप्तम्यर्थावुवादीति सुवचम् ।
एवमि च 'तयो' इति पद 'ममलो' इति विशेष्यसाक्षात्
न ननु मन्त्रोक्तमिदं यस्मै न वमिति (वेनु सा) । तेन च
ग १ क अधिहरणवाचिना कप्र अनेन भूय श्रोतृलि-
तर्धन सता 'अवपन्ते' इत्यस्य मित्यापदस्यान्वय द्र (शु
शौ १०, ७, ३८, ११, ३, ५१, १२, ३, ३८, प्रष्टु) ।

*) वग एवमन्व (पाया २, २४, पा ६, २, २) ।
उप यः ।

*) नीरदाद् /कम्+विद् प्र आग च (पा ३, २,
१७, ६ ४, ४१ [यत्तु दृष्टि द्र]) ।

*) इति यत्तु प्रातिपदिकपरिणतोऽप्यकाठ द । यनि
-नी प्र १ नीरी इत्येतत्प्रमाणपरिचरण क द ।

*) यस उप अच् प्रत्ययान्ते धाधादित्वर (पा ६,
२, १४४) ।

*) 'अधिका (>)य् अच्' इत्याकारके (विसर्गलोपे
पुनस्तत्पूर्वोत्तरस्वरसन्धिनिरोधक्यकारवति) पा मूलतः
सन्धनुपद ध्रुयमागस्य या(१) इत्यन्यस्य यकारान्तरस्य
समानसन्धिनितिरस्कारकेष्वेव प्रभावेण यकारनिवृत्तौ सदा
पुनस्तत्तिरुद्ध स्वरसन्धि ग्राह्यत्वात् पाठकप्रमादतो
ह्रस्वभाव चोपागम्यत् (पात्र 'ओ अगो' [पा ८, १,
१७] इत्यत्र 'लोप दाकृत्वस्य' [पा ८, १, १९]
इत्यत्र चाय विषय सकेतित द्र) । ननु माप्यधिक-
यकाराऽनुपवेत्तलोपाऽऽत्मककार्यद्वयगौरव किमिदमुमत
भवति तदपेक्षया विमर्गलोपावुपातो प्राकृतिः
स्वरसन्धिरित्येव लाघव किमन्यादरविषयो न भवतीति
चेद् । उच्यते । मूले एतद्विषये गीतेलाभादेवैव गुण-
त्वमनुमत भवति लाघव चोपेक्षित भवतीति । तथाहि ।
प्रष्टु एवमन्त्रार्थे 'त(१) इत्' इत्यस्य रूपाने 'तायित'
इति मूले भवति (एतद्वचं सुग १) । 'अधिका'
इत्यस्य सन्दर्भस्य इत्ये नु इति, अधि/कम्
अधिका- ।

*) यस उप मिति प्र । इद-उपग्रह (पा ६, २, ११०) ।

शौ ७, २७, ३; अधिक्षितः ८, ४०, ३; ४१, ९; अधिक्षितः ८, २५, ५	अधि-गो- अधि-गव- -वम् शौ ९, ८, ९. अधि-चक्रम्- अधि/वम् ८ अधि/चर, अधि/चराव ८, ८८, ३. अधि-चरण- सु>स् ० अधि/जन्, अधिजायते मै ३, ९, २; वाठ १३, ४; अधिजायेत वाठ १३, ४. अधिजने ८ ८, ५८, ३; पै ८, ९, १; अधिजहिरे पै १३, ५, ११. अधि-जरायु- -युः पै ११, ५, ४; -युस् पै ११, ५, २; ३; ५; ८; १०. अधि-ज्य- अधिज्य-यनुस्- -युः वाठ ३४, ५. अधि/तिष्ठ, अधि/छा ८. अधि/दिष् अधि-देव- -वाः पै १५, ९, ५.	अधि-देव- -नम् मै ४, ४, ६; -ने तै ३, ४, ८, २१; शौ ५, ३१, ६; ६, ५०, १, पै २, ३५, ३; १३, १०, ५; १६, १४९, ३. [पन-मध्य] अधि-यो- -योः तै ४, ४, ५, २; मै २, ८, १४. अधि-दिष्- -अधिवम् ८. अधि/दिष्, अधि/दिदिष्ट ८ १०, ९३, १५. अधि/दु अधि-दुष्- -दुतः पै १, ७८, १. अधि/धन्स्, अधि/धन्व ८, ९७, [१६; (१९)]. अधि/घा, अधि/धत्ते वाठ ११, ८१ अधि/दधाति वाठ २२, २; ६; अधि/दधाति ८, ७५, २; वी २, ५१; जै ३, ५, १०; अधिघत्तः ८, १५७, ६; अधि/घातः ८, ९८, ६; अधिघाति पै ५, ४०, ३;
--	--	---

५) यथा नापू, त्यले हि-योगेन, एवमिह यद्-योगेन प्रयोजितो निपाताभावम् तिरः ३.। यत्तु सा. 'युस्' इत्यनेन समानाधिकरणमिदमिति कृत्वा य १ रु. इदमि-त्यभिधे, तस्मिन् प्रमादिकमित्युपेक्ष्य ३.। तथात्वे हि वृत्तारपदप्रतिस्वरत्वेन धातुस्वरौ भाव्यम्। नन्वेका-जन्तस्य समस्तस्यापि मुच्येद्येकाच्चात्त्वमाश्रित्य 'सावे-काचः' (पा ६, १, १६८) इति क्व उदात्तत्वं स्यादिति वयं भाष्ये प्रमादः शङ्क्यत इति चेद्। न। 'अन्तोदा-त्तादुत्तरपदात्' (त. नाट.) इत्यत्राऽनित्यममासविषयक-विकल्पस्यामनस्य नियममासे सर्वथा तद्विषयत्वाभावस्य सूचकतया स्यादुदात्तत्वाद् तदनुगतमाश्रित्यमोपगमाच्च (उ. अग्नि-दुष्- टि.)। अत्र मन्त्रे पदान्तरमाप्येऽपि प्रमादो भवतीत्यपरा चेतः-नमपिनी दिह (पु. अधि/पप्रुः रु. मध्य. टि.)। इह GRI. अपि प्र ३ रु. मुक्ताः गमानं चोप इति वयोऽन्तरं नापेक्ष्येत।

- ५) गनुत्तर-दिक्क-दृष्ट-प्रश्न. (पा ६, २, १३९)।
८) 'अथ गप्तेम' इति शौ (११, १, ८) पाठे।
९) अभि/मृताममि (८ १०, १७३, ६) इति अथ/नयाममि (शौ ७, १४, १) इति च पाठे. ३.।

अथ मूरो. (अधि त्वा/ >) अद् त्वा/ इतीव तकारे परतो धकारस्य दकारापत्तावसंभाव्यमानायां सत्यमेव-मुत्प्रेक्ष्येत यथा 'अथ त्वाऽऽगमयाममि' इत्याकारिकी मौलिकी धुतिर्यभूवेति।

- १) प्रास. पूपप्रस्व. (पा ६, २, २)। उप. यद्।
२) प्रास. समानान्तम् टच् प्र. चिस्वरध (पा ५, ४, ९२; ६, १, १६३)।
३) यद्योगे निपातानुपपत्तेः मुपा. निपातधिनरः।
४) 'प्रादिभ्यः' (पावा २, २, २४) इति वग.।
५) वय. पाक्षिकः समानान्ताऽभावः (पा ५, ४, १३३)।
६) ग. उप. अधिकरणे ह्युद्। शृङ्-उपप्रत्य. (पा ६, २, १३९)।
७) 'प्रादिदेवनस्' इति वा 'प्रादिदेवनस्' इति वीमदधायि संस्कारणान्तरमादेयः अथो मुपा.।
८) अधि कप्र. मन्वानः G.W. उपेक्ष्यः।
९) मुपा. गणितनन्वाद् दुःशब्देऽसंदिग्धान्वये प्राति. इदं मन्वयो विवृण्वं ३.।
१०) व. नाट. रथ. यत्र परिग्रा ममानोऽन्वयः ध्रुवते G.W. अथ. चोमयप्राऽन्वया परवन्तो विन्दी।

अधिपेहि ऋ ६, ३५, ४; ६५,
६; अधि...धेहि* ऋ ३६, १९,
५; ४, १७, २०; ७, २५, ३;
काठ ८, १४; क ८, २; अधि...
दघात ऋ ५, ३, ७; अध्यध-
त्तम् ऋ १, ११७, ८.
अधि...धिपे ऋ १०, २१, ३.
अधि...धे ऋ [२, ८, ५;
(१०, २१, ३; १२७, १)];
अधि...धेहिरे ऋ १, ८५, २७;
अधि...धिरे ऋ ८, २८, ५; अधि
...अधित ऋ २, ७१, ९; १०,
[२, ८, ५; १०, २१, ३]; १२७,
१], काठ १३, १६; अधिधा:
ऋ १, ५४, ११; मै ४, १४, १८;
काठ ३८, ७, अधि...धा: ऋ
७, २४, ५.
अधिधाधि ऋ ४, ३६, ७, १०,
१६, ४; शौ २०, ३०, ४.
अधि-धुधा(न→)ना^१ - नि ऋ
१०, ११०, ६; काठ १६,
२०.
अधि-धीयुमा(न→)ना^१ - ना शौ
१२, ८, ३.
अधि-हित(→)ता^१ - ता शौ ११,
१, १४.

अधि/घृ, अध्यधुनत पै ११, ७,
१२.
अधि/घृ>घारि, अधिघारय पै २,
७३, १.
अधि/ध्वन्
अधि-ध्वन्- -ध्वनः? शौ २०,
१२७, १४.
अधि-नि/धा, अधिनिदघाति काठ
२५, ८; अधिनिदघमसि शौ ६,
१३८, ३; अधिनिधेहि शौ २,
२९, २; पै १५, ५, २.
अधि...निदघु: ऋ १, ७२, १०;
७३, ४.
अधिनि-धाय^८ तै ६, ५, ९, ३; ७,
५, १०, १.
अधि-निर/नि→)गिज्
अधिनिद-गिज् - गिज्: ऋ ८,
४१, १०.
अधि-निर/१मा, अधिनिदुमि-
भीत मै ४, १, ९.
अधिनिद-मित- -त: पै २, २३,
८; १२.
अधि/नी, अधिनियति काठ १०,
१०; अधिनीयते पै १६,
५४, ८.
अधि-नीयमान^८ - -न: ऋ १०,

८९, ६.
अधि/नृत्, अधिनृत्त्यत शौ १०, १,
२; पै १६, १३६, २; अधिनृत्
शौ ५, २०, १०; पै ९, २४,
१०.
अधि-न्यस्(नि/२धस्) अधिन्य-
स्वति काठ २०, २; क ३१, ५.
अधिनिन्यस्वेत् काठ २९, ८.
अधि-पति^१ - -तय: मा १४,
२९-३१; १५, १०-१४, १६;
५९; का १५, ९, २; ४; १६, ३;
१५; ७, १०; १३; १७, ८, १३;
तै ३, ४, ५, १; ४, ४, २, १;
२३; ११, ३; ५, ११, १; ५५,
५, ५, १; १०, ४; मै २, ८, ६;
९; ९, ९; काठ १६, १३; १७,
५; ८; १६; २२, ५; ३३,
६; क २६, ४; ७; २७, ६;
शौ ५, २४, ६; पै १२, ७, ८;
-तये मा २, २०; १८, २८,
२२, ३०; १२; का १०, ४, १;
१९, ९, १; २४, १७, १; १९,
१, तै ७, ४, १६, १; मै १, ११,
३; ३, १२, ११; काठ १४, १,
३५, १०; ४४, ५; क ४८, ८;
शौ ६, १०, १-३; १२, ३;

* गतिवचनप्रवचनीयत्वान्तरत्वस्य समवेन सम-
बन्ध संनिहिततरान्वयस्य वरीयस्त्वमिति गतिवं निर्दिष्टं
सदृशि पुनर्विमर्शमपि सं. ।

७) पदपूर्णत्ववादी वै. चिन्तवः । क्षीपारणविषयकस्य
उत्तरिभावस्याऽन्ययोपपत्तेर्गतिवं सार्थकं सं. ।

८) गन्तुगार-दानजन्त-शृङ्-उपग्रस्य. (पा ६, २, १३६)।

९) उप. कर्मणि शानघो निधाने वक्तृस्वरः प्रकृत्या
(पा ६, १, १०६; २, १३९) ।

१०) कर्मणि निजन्तरगति-न्यारः (पा ६, २, ४९) ।

१) मुग. धीनितयगामान्यमंदेहवती धुनिरु. । यन्त्रि.
मार्तपादपेयस्य दु शपादौ गंगनी व.र. 'धुनादधिध्वमो
मिरः' इत्यस्य स्थाने 'धुनो दधिध्व मे गिरः' इत्या-
नृत्प्राप्तिनिर्दिष्टं पाठ्य उचः । वस्तुस्थानं प्रथमे मन्त्रार्थे
(नृत्प्राप्तिनिर्दिष्टं) धुनो दधिध्वमो शपादौ गंगनी व.र. 'धुनादधिध्वमो
मिरः' इत्यस्य स्थाने 'धुनो दधिध्व मे गिरः' इत्या-

'वर्तुद् अधि-ध्वनो गिरः' इति । एवं च संभाष्यमाने
स्वरत एव शोषो लब्धवावसरः स्यात् पदत इति विशेषः
स. । अत्र प्रथमं पदं /वन्तु>लेटि रु. (=वन्तुति) स. ।
द्वितीयं च प्रकृतं पदं विक्रान्तोत्तरपदस्य गत. प्राति. सति
रु. स. (गिरः इत्यस्य वि. इत्यर्थः) ।

४) मग. उप. स्वप्. । शृङ्-उपग्रस्य. (पा ६, १, १९३;
२, १३९) ।

५) प्राग. अन्वय-प्रागस्य. (पा ६, २, २) । उप. यद्. । वृत्
सा. 'अधि' इत्यस्योत्तरक्रियाया योगम् आह लक्षितम् ।
तथा गन्तु उप. वृषद् गता 'निर्जितः' इत्येवं मारुतादि
भाष्यम् (पुन. पपा.) । यथागात् 'अधिध्वमे' इति द्विती
प्रगस्य पुनश्च 'ध्वमे' इत्यनुपदमेव व्यवहारानि, तदनि
विज्ञानं विवर्तनं सं. ।

६) प्राग. पूरग्रस्य. (पा ६, १, २) । उप. यद्. ।

५५-६०; -ति: मा १३, २४;
 १४, १; १४, २८; २५; ३०;
 ३१; १५, १०-१४; ५८; १८,
 १९; २०, २२; वा १४, २, १०;
 १५, ३, १; ४, ३; ९, १; २;
 ३; ४; २६, ३, ३; ६; ९; १२;
 १५; ७, १; १९, ७, १; २२,
 ३, १; तै १, २, १, २; ६, ६, ४;
 ७, १, १; ३, १, ५, १; २,
 ७, २; ४, ५, १; ७, २; ५, २, ४;
 ४, ३, ५, १; १०, १; २; ३;
 ४, १, २; २, ३; ६, १; ९, १;
 १२, १; ७, ७, १; ११, २; १५,
 ३, १, ५; ६, २; ४, २, ३;
 ५, १०, १; २; ७, ४, ४; ४;
 ६, २, ३, २; १; ७, ४, १६,
 १; मै १, २, ३; २, ७, १६;
 ८, १; ६; ९; १४; ११, ५;
 १३, २१; ३, ४, १; ६, ९;
 ८, ८; ४, १, ११; १२, २;
 काठ ७, २; ९; ८, १७; ११,
 ५; १७, २; ५; ७; ८, १०;
 १८, ११; १२; २०, १; १०;
 २६, २; २८, १; ३४, १४;
 ३७, १; १७; ३९, १; ४४, ५;
 क ५, २; ८; २६, १, ४; ६;
 ७; ९; २८, ११; २९, १;
 १३, १; १२; ४०, ५; शी
 ३, २७, १-६; ४, ८, १; ३५,
 ६; ५, २४, १; २; ४; ७-१४;
 ३०, १५; ७, ५, २; १२, ५,

४; १३, २, २५; ४१; पै १,
 ५३, ४; ९७, १; २, ६६, २;
 ३, २४, १-६; ४, २, १; २३,
 ४; ५, १४, ४; ९, १४, ५;
 १२, ७, १-३; ४-७; ८; ९;
 १०; ११-१४; १३, ५, २४;
 १५, १, ३; १६, १४०, ४;
 -तिना मा १५, ९; का १६, २;
 ७, मै २, ८, ८; -तिम्यः शी
 ३, २७, १-६; पै ३, २४, १-६;
 -तिम् तै ७, ४, १६, १; मै
 ३, ६, ९; काठ ११, ५; २०,
 १; ४४, ५; क ३१, ३; पै ६,
 ९, ६; १२, ७, १, २; ४-७, ९;
 ११-१४; -वी शी ५, २४, ५;
 पै १२, ७, १०; -वीम् तै १,
 ६, ६, ४; ३, ७, २; पै १२,
 ७, ८. [ति- राजन्]
 अधि-पत्नी- -वी मा १४, १३;
 २९; ३०; १५, १४, वा १५,
 ४, ३; ९, २; ३; १६, ३, १३;
 तै ४, ३, ४, २; ६, २; १०, १;
 २; ४, २, २; ५, ५, १०, २; १;
 मै २, ८, ३; ६; १; १३, २१,
 काठ १७, ३; ५; ८; २०, ११;
 क २५, १०; २६, २; ४; ७;
 ३१, १०३; शी ५, २४, ३;
 पै १२, ७, ३; -वी: तै ५,
 ४, २, ३; -वीम् मा १४,
 ५; का १५, १, ५, मै २,
 ८, १; काठ १७, १; पै १२,

७, ३.

अधिपत्य- -त्यम् १०,
 १२४, ५; ति १, ४, ९; ३, १६,
 ७, मा १४, २४; २५; २६; १८,
 ४; का १५, ८, १-४; ५; १९,
 २, ४; तै ४, ३, ९, १; २, १०,
 ३, ७, २, १; १५, १, ८, २; २, ३,
 १; मै २, ५, ११; ८, ५; ११,
 २; ३, २, १; १०; काठ १७,
 ४; १८, ७; २०, १२; २१,
 १; २; २९, ७; ३३, ६; क
 २६, १; २८, ७; ३१, १४;
 १८; ४५, ८; शी १८, ४,
 ५४; १९, ५६, ३; पै ३, ८, ३,
 ५४; १९, ५६, ३; पै ३, ८, ३,
 -स्याय मा १८, ८; का १९, ९,
 २; तै १, ८, १०, २; १२, २;
 काठ १५, ५; १८, १२; २७,
 १; ४०, ९; क २९, १; ४२, १;
 -त्ये मा ३७, १२; का ३७, २,
 २; तै ३, ५, १; मै ३, १६,
 ४, ४, ९, ३; काठ २२, १४,
 पै १५, १, ८; -त्ये: तै ४, ४;
 १२, ३; ५; मै ३, १६, ४; काठ
 २२, १४; पै १५, २, १.

अधिपतिक- सु > २०

अधिपति-व(त्-) शी- -ती:
 काठ २१, ३; क ३१, १८.
 अधि-रूपा, अधिपाहि पै ५, १७, ०,
 अधि-र- -प: पै ५, ७, ८; १०, २,
 १०; -पेन्म: पै १६, १००,
 १३.

- अ) शिवां षीपि नकारान्तापत्तिः (पा ४, १, ३४) ।
 ब) 'पञ्चन्त-' (पा ५, १, १२८) इत्युक्तदिशा यकि
 प्राति कर्मणि यावे वा पञ्च प्र. (पा ५, १, १२४) निस्वरः
 (पा ६, १, १९७) ।
 c) पञ्च. आयादिर्नै प्रादशोति यन्-प्रत्ययान्तमपर-
 मैवैतन् प्राति. स्यादित्येवं वा विप्रतिपादि । समानिष्य-
 तिकस्य लक्ष्यान्तरमात्रस्य याद्वै च खेदिलान्तरे चाऽनुप-
 लम्भाद् एवमस्यापि लक्ष्यभूतस्यान्यत्र सर्वत्र धुतिमान्ने इदो-
 पक्रमन्नेन धुतिगोचरत्वान्, प्रकृते च सर्वणदीपस्य स्थाने

वृद्धाऽऽद्यान्तरोपक्रमतयाऽस्य समानं पठितुं शक्यत्वाद्,
 पञ्च. यद् ह्रस्वोपक्रमतया प्रादर्ति तस्य तत्त्वोपकविनि-
 गमनान्तरमात्रे सति पुष्ट्यभावतयोपेक्ष्यत्वं द्र. (यत्तु.
 क्षेत्रपत्य, ग्राह्यपत्य) ।

द) नाट. ह. शाखान्तरियः पाठे. द्र. ।

e) 'छन्दसीर-' (पा ८, २, १५) इति मनुषो
 मन्तरस्य वकारादेशः । शिवां षीप्. (पा ४,
 १, ६) ।

f) गम. उप. कः प्र. (पा ३, १, १३६) ३. ।

अधि-पा- -पा काठ २२, १५, -पा
 ७, ८८, २, १०, ८४, ५,
 मा १२, ५८, का १३, ४, १४,
 तै ४, २, ५, १, मै १, ५, ४,
 ११, २, ७, ११, ४, १४, १२,
 काठ १६, ११, क २५, २, शौ
 ४, १५, १०, ३१, ५, ६, ११९,
 १, ७, ५५, २, १०, १, २२,
 १२, ३, ९, १९, ३१, २, ६,
 ११, ५६, ६, मै ३, ८, ६, २७,
 ६, ४, १२, ५, १०, ५, २,
 ६, ११, १५, २०, ५, १६,
 ३७, १, ५०, ६, १५०, ६,
 -पांम् तै ५, ६, ६, २, ६,
 १, ४, ६, ७, ६, मै २, २,
 ४, काठ १०, ११, पै ४,
 १८, ६६

अधि प्र✓-च छिद्, अधिप्रच्छिन्दि
 पै १६, १४६, ११

अधि✓ध्र, अधिमवत् ४ १, ८४,
 १७, १०, १७३, ३, शौ १,
 १६, १, ६, ५, ३, ८७, ३, १,
 - १४१, १, अधिमवत् काठ
 ३५, ७, क ४८, ९, अधिमवत्
 मा १७, ५२, मै २, १०, ४, काठ
 १८, ३, ३७, ९, क २८, ३, शौ
 ४, ८, २, पै ४, २, २, अधिमवत्
 का १८, ५, ३, तै ४, ६, ३, १,
 अधि-मूवाय मै ३, १६, ५,
 अधिमवत् ६, ७५, १२,
 मा २९, ४९, तै ४, ६, ६, ४,

अधि/भुज

मै ३, १६, ३, काठ ४६, १, शौ
 १२, १, ५९६, ६ पै २, ७८, २,
 ६, ९, ३, अधि-मवत् मै ४,
 १४, १, अधिमवत् ४ १०,
 १५, ५, ६३, १, मा १९, ५७,
 ५८६, का २१, ४, ६, ९६, तै
 २, ६, १२, ३, काठ २१, १४,
 शौ १८, ३, ४५, अधि-मवत्
 न्यु तै ४, ७, १५, ४, ५, मै ३,
 १६, ५, काठ २२, १५, शौ ४,
 २७, १, पै ४, ३५, १, अधि-
 मवत् शौ ८, २, ७, ८, पै १,
 ५५, ३, १६, ३, ७, ९, ४६,
 १-१०, ४७, १-१०, ४८,
 १-५, अधि-मवत् ११, ३५,
 ११, ११४, १०, मा १५, १,
 २, ३४, २७, का १६, १, १,
 २, ३३, १, २१, तै ४, ३,
 १२, १, ५, १०, ३, ७, ५,
 २४, १, मै २, ८, ७, काठ
 १०, १३, १७, ६, ४०, ३,
 ४१, १, क २६, ५, शौ २, २७,
 ७, ११, २, २०, पै २, १६, ५,
 १६, १०५, १०, अधिमवत् पै
 १५, २१, २, अधि-मवत्
 शौ ४, २८, ७, पै ४, ३७, ७,
 अधिमवत् शौ ३, २६, १-६, पै
 ३, ११, १-६, अधिमवत् तै २,
 ५, ११, १६, अधि-मवत्
 तै ४, ७, १५, ६

अधि-भोजन- ना ४ ६, ४७,
 २३

अधि✓भू, अधिमवत् मै १, १०,
 ११, २, ३, ३, ४, २, काठ १२,
 ६, ७, १२, ३६, ६, १४
 अधिमवत् काठ १२, २

अधि✓भू
 अधिमवत्- -यन् १,
 १४०, ६

अधि✓मन्थ
 अधि-मन्थन- -नम् ३, २९, १
 अधि✓यत्-याति, अधिवेति ४
 [१, ६४, ४, (५, ५४, ११)]
 अधि-यातयमान- -न ४ ६,
 ६, ४

अधि✓यम्-यच्छ, अधि-यच्छ
 ४ १, ८५, १२, तै १, ५,
 ११, ५, मै ४, १०, ४, काठ
 ८, १७

अधि✓या, अधि-याति ४ ९,
 १०७, ८, शौ १, ५१५, २,
 ३४७, जै १, ५३, ५, ३,
 २९, ४

अधि रज्जु- -ज्जु शौ ६, ११८, २,
 पै १६, ५०, ४, -ज्जु काठ
 ३०, १६

अधि-रथ- -यन् ४ १०, ९८,
 ४, १०२, २, -था ४ १०,
 ९८, १०, -थानि ४ १०,
 ९८, ९

अधि-राज- -जः तै १, ३, ७, ३,

१) गग विजन्त-उपग्रह (पा ६, २, १३९) ।
 २) नायू २ पासे ३ ।

३) प्राग अन्वय-पूषग्रह (पा ६, २, ३) । उप✓भुज
 +भूमिण ह्युद (पा ३, १, ११३) । अर्थतो वक्ष्य इत्य-
 म्बुति भवति । तत एव विन सा उप धनपयो-
 र्धन माहविना मायमिहय्य वरयविद् धातुजस्य लोप-
 मारयवति (पु पावा २, २, २४) गग अयमिति दिद-
 रं विपदाऽन्यं भूय प्रत्यय द्व भवति ।

४) ५) गगार उपग्रह । गत्य गगदिदि ३ । गा

प्रथं तु अधि- नन्ते (<नम्) इति योगमाह ।
 तत्र । स्वारस्यविधातादिति दिक् (तु बैरा) ।

६) गग उप करणं ह्युद उपग्रह (पा ६, २, १३९) ।

७) गग दानघो निपाते धातु-स्वर. प्रहृत्वा (पा ६,
 १, १८६, ३, १३९) ।

८) गग एव धातुजस्योत्तराऽस्वस्य लोपे पूषग्रह
 (पावा २, २, २४, पा ६, २, १) । उप यद् ।

९) प्राग अन्वय-पूषग्रह (पा ६, २, २) । उप यद् ।

१०) प्राग अन्वय-पूषग्रह समागतं तदि विस्थोण

२, ३, ६, २१; ४, १४, २; मै
१, २, ७; २, २, १११; ४, ३,
२१; १२, २; २३; काठ ३, ४;
८, १७; १२, ७१; २४, २१;
क २, ११; ३७, २१; शौ ६,
१८, १; २, ९, १५, २४; १९,
४६, ४; वै १३, ९, १; १५,
२२, ३; -अजम् १०, १२८,
९; मा ३४, ४६; ना ३३, २,
९; तै २, ३, ६, ११; ४, ७,
१४, ४; काठ ४०, १०; शौ ५,
३, १०; वै ५, ४, १४; १४, ३,
२५६; -जा: तै ७, ३, ४, २१;
-जाय तै २, ३, ६, २१; ५,
६, १७, १; मै २, २, ८; ११;
काठ १०, १०१; ४९, ७; -जी
तै ७, १, ४, २. [अजिर]
आधिताज्य-उद्यम मै २, २,
८; ११.

अधि-रुक्मा-कमा-बमा ८,
४६, ३३.

अधि/रुह-रोहि, अधिरोहति शौ
१३, ३, २६; वै १३, ३, १;
अधिरोहति की २, २२६१;

अधिरोहति शौ १०, ६, २१; ३२;
अधिरोहति १, ५६, २; शौ ३,
१२, ६; ११; १, ७; वै १६,
८९, ७.
अधि-रुहयम् मै १, २, २;
काठ २, ३; -अधि-रुहयम् ४
८, ४२, २; तै १, २, ३, २; क
१, १५.
अध्यक्षय शौ ११, १, १२;
१६; वै १६, ९०, ३; ६; १५०,
१०; अधि-रुहयम् शौ
१९, ४६, २.
अधिरोहय तै ४, २, ५, ३; शौ
१, ९, २; ४; ६, ६३, ३; ८४,
४; ११, १, ४; ३०; १४,
२, ३७; १८, ३, ४; वै १४,
३, ४; १६, ८९, ४; ११,
१०.

अधि-रुहय-गा: मा १८,

५१; का २०, ३, १.

अधि-रुहय-गा: मै २, ६,

१२; ३, १३, ५.

अधि-रुहय-लोष-

अधीलोष कुर्ण-गा: तै ५,
६, १६, १; काठ ४९, ६.

अधीलोष कुर्ण-गा: काठ
२४, १; क ३७, २.

अधियता वै ५, ६, ४.

अधि/वक्तृ, अधिवोक्तृ मा १६, ५;

का १७, १, ५; तै ४, ५, १,

२; मै २, ९, २; काठ १७, ११;

क २७, १; अधिवोक्तृ १,

१३२, १; अधिवोक्तृ वै १, ७६,

१२; अधि-वोक्तृ मा ६, ३३;

का ६, ८, ४; तै १, ४, १, २;

मै १, १, ३; काठ ३, १०; क

२, १७; अधिवोक्तृ ७,

८३, २; काठ २२, १५;

अधिवोक्तृ २, २७, ६; ८,

[२०, २६; ६७, ६]; २०, ३;

४८, १४; १०, १२८, ४; तै

४, ७, १४, २१; शौ ६, ७,

२१.

अधिवोक्तृ शौ ११, १०, १४.

अधि-वक्तृ-का ११, १००,

११; १०२, ११; ८, १६, २०;

मा १६, ५; का १७, १, ५;

वाधित: (यक. पा ६, २, १; ५, ४, ११, ६, १, १६३)।

a) ब्राह्मणादिवाद् भावे वा कर्मणि वा व्यञ्ज प्र.
लित्स्वरश्च (पा ५, १, १२४; ६, १, १९७)।

b) बस.पुपप्रस्व. (पावा २, २, २४; पा ६, २, १) उप.यद्र.।

c) 'अधितिष्ठति' इति क. (९, ८२, २) पागे.।

d) नाव. ह. पागे.।

e) सूको. प्रतिपदं पागे. भवन्ति। एवमपि स्पष्टोऽर्थो
दुर्लभ इति कृत्वा सा. W.S. च किञ्चित् स्वीकृतमिवापि संशो-
ध्य पठन्ति। तदेतत् सर्वमावेदनुसंधेयम्। प्रकृते च.
'अति' इति पिपठिपति। तच्च चिन्तयम्। रात्र्या अन्यकारस्य
विद्वत्पिरोहणस्य मुच्यतारत्वात्। न हि विश्वामित्रिणं
नाम विमप्यन्त्यद् वस्तु भवति यद् रात्रिर् विक्षं मान्तवती
सती सलु रोडं शकुन्यादिति दिक् (तु. सत्य. गटि.
अति/रुह-अरहय)। एवम् 'अति-अर्हय' इति यत्
सा. पठति, तदपि प्रष्टव्यारस्यप्रतिवृत्तयोपेक्ष्यम्।

f) 'अधि' इत्युपरि मा १२, ६३ इति. द.।

g) तस्य प्रवृत्तादिवाद् अन्तोदात्त (पा ६, २, १४७)।

h) बस. 'कर्म' (पा ६, २, ११२) इत्युत्तरपदाद्युदात्तः।

पुप. लक्षणवाचकस्य दीर्घः (पा ६, २, ११५)। (=अधी-
लोष-कुर्ण-अध्यालोह-कुर्ण- इति यद्.)।

i) गम. उप. घञन्ते 'उपसर्गस्य' (पा ६, २, १२२)
इति दीर्घः। रु>छ इति ह>घ इति च प्रादेशिक-
प्राकृतिकविभक्त्यतया द.।

j) एष्टि. सामान्यस्वरौ सिद्धौ द.। लक्षणेन सतो-
ऽपि पुप. दीर्घोऽभावात् तद् निष्ठादिभ्य उभं. (पा ६, ३,
११५)। यत्. अध्यालोह-कुर्ण- इति।

k) 'नासिकोदर' (पा ४, १, ५५) इति स्त्रियां
विच्यन्तो दीर्घ द.।

l) पुनः संस्करणायः सुपा. प्रयशविशेषमापेक्षः द.।

m) अत्र पुप. पृथक्पठ्यता निर्दिशति W.S.। एवमपि
किञ्चिद् द्वयदिन्यविशेषः द.।

n) गत्युपर-सुञ्जन्त-वृत्त-प्रत्यय. (पा ६, २, १३९)।

तै ४, ५, १, २, मै २, ९, २, ४,
१२, ४, काठ १२, १४, १७,
११, क २७, १, पै ९, ३, १,
१६, ५, ५, -चारम् ४ २,
२३, ८
अधि वाक- -क पै १२, ४, ९७,
-काय क ८, १६, ५, शौ ६,
१३, २
अधि/वद्, अधिवाद् मै ३, २, २
अधि-वाद्- -दम् मै ३, २, २,
काठ १९, १२, क ३१, २,
अधि/वप्, अधि...वपते क १,
९२, ४, अधि...वपते तै १,
६, ९, ३, अधिवपामि तै १, १,
६, १
अधिघम् पै १४, ३, २५
अधि/श्चस्, अधिवस्ते क १०,
७५, ८
अधि-व(रत्र)→रत्रा- -स्या क ८,
२६, १३
अधि वाल्- -सि मै २, ५, १,
काठ १३, १, -सिम् क १
१४०, ९, १६०, १६ १०, ५,

४, मा २५, ३९, का २७, १४,
१, तै ४, ६, ९, २, मै ३, १६,
१, काठ १३, १, ४६, ५
अधि वि/रुक्त्
अधि वि कर्त्तव- -नम् क १०,
८५, ३५, शौ १४, १, २८
अधि वि/यत्, याति, अधिविया-
तयति काठ २४, ८, २६, १०,
२९, ९, क ३८, १
अधि वि-यत्- -त्त काठ ३९, ३,
४०, ३, ५
अधि वि/राज्, अधि विराजत
४ १, १८८, ६.
अधि/वृत्→वर्ति, अधि वृत्त्यु
४ १०, २७, ६
अधिवर्तयति काठ ३१, ६,
क ४७, ६
अधि कर्त्तमान- -नम् ४ ४,
२८, २
अधि-शाखा-
अधि शारय- -य मै ३, ९, २
अधि/शी, अधिशोमे शौ १२, १,
३४

अधि/श्रि, अधिश्रियति तै १, ६, ५,
४, मै ४, १, १२, अधिश्रियति
तै १, ६, ९, ३, २ २, ५, ६
११, १, ३, ६, २, ७, ३, मै ४,
१, १२, काठ १२, ५, ३१,
९, क ४७, ९, अधि श्रयन्ते
शौ ११, ७, ११, अधि...
श्रयामि शौ ९, ५, ५, पै १४,
३, ९, अधिश्रय तै ४, ३, १,
४, ५, २, १, ५, ५, मै ४, ९, २,
काठ १६, ८, १९, ११, क
३१, १
अधिशिष्याय शौ १०, ३, ५,
१३, पै १६, ५९, ८
अधि श्रित- -तम् मै १, ८, ३,
१०, ४, १, ९, काठ ६, ३१, ५,
क ४, २, ४७, ७, -ते मै १,
५, ७, ८, ४, शौ १५, १३, १
अधि श्रित्व मै ४, १, १३, काठ
६, ३, ४, ६, ८, २३, ६ क
४, २, ३, ५, ७
अधि श्रीयमाण- -नम् काठ
६, ३

a) गण उप पण ते हति धायादिस्वर (पा ६, २, १४४)।

b) शौ १९, १२, ९ अवसाने 'गुरो दिव्य क'
इति पाण्डु मुपा 'अधिलोअधिवाङ्' इत्येव पै ध्रुवा
समेव शोषमीय (ह्र १४२)।

c) 'पनिमह्वा अधिदिवम् अहिनवम्' इत्येव भूत
सत पा सुगमायमिकयमावरो विचार प्रमादजनित
इति गमायते। तदनुगधानोचित शोष द्व। एव
सादृ अधि दिव- इति सतम्यर्थे अय गति गमा-
सात्तृ टप् ततोऽगमावध द्व (यक पा २, १, ६, ५, ४,
१०७, २, ४, ८३)।

d) क्वा पूषण्य (पा २, २, २४, पा ६, २, १)।
य यः।

e) गम् दिव्य द्व। पूष दीर्घ (पा ६ ३, १२३)।

f) गम् पुष्प-र-गम् (पा ६, ३, १९३ २, १९९)।

g) यथे गमान गमयन्ति गमयन्तानुवाद-उपेय
रेलगातीना इति गमगाः काठ अतस्याऽनुलोपाद् द्व
(अधि अधि इत्यत्र काठ ११, ८, ३७, १६ इत्यत्रापि)।

b) निपातानामुभयो गति। प्रायिनी च गतिरुपाभावि
त्वी च कर्मप्रवचनीयरूपा। प्रकृतेऽनपेक्षितवाङुत्तरस्या
पूर्वया क्रियाधेयैः शिष्टेष्व द्व। स्याद्वा अधि इति प्रष्टृ पदम्
अय निवि च। तथापि तात्पर्यत सामान्योपपत्त्येति
यावत्।

1) एव किं Gw Mw प्रष्टृ। यन्तु सा उपर्यं
अय अधिमाह, समवदपि तद्वयम्। उपर्यर्थय विम
कत्याऽपि वन्तु समत्वान्। साधिवारवर्तनविधायी पति
कर्तृशाना मप्रस्वारस्यान्, तद्वयार्थय च मुद्रया विदया
वन्तुमसमत्वान् साधोयोऽपेक्षितविमिति दिक्।

2) गम् सानमत-र-उपप्रत्य (पा ६, ३, ११९)।

3) प्रम् अव्यय पूषण्य (पा ६, २, २)। उप दृष्ट।

4) मन्थे वप् प्र उस (पा ५, २, १२०)। तत्त य
विराषिषिपाते रफेऽपिनेष्व द्व।

5) 'अधिभ्रान्' इति श्र (१०, १०३, १) पाठे।

6) क्वापि क्वातराणी-स्वराः (पा ६, २, ४९) उदाह।

7) स्ववन्त-र-उपप्रत्य (पा ६, ३, ११९)।

अधि/पा(←र)द्

१ अधि-पद् मे २, २, २१.

१ अधि-पादम् कठ ११, ४.

अधि/पु(←घ)

अधि-पदण- -१ पद् मे १, १,

५, २; मे ३, ८, ८; ४, ५, ९;

८, ५; कठ १, ५; २५, ९;

३१, ४; क १, ५; ४०, २;

४७, ४; -णे मा १८, २१;

का १९, ७, ३; तै ४, ७, ८, १;

५६, २, ११, ३; ४; मे २,

११, ५; ५३, ८, ८; ५४, ५,

४; ९; ८, ५; कठ १८, ११;

२५, ९; २९, ३; क २८, ११;

४०, २; ४५, ४; शौ ५,

२०, १०.

अधि-पदण्य- -ण्या क १,

२८, २.

अधि/एक(←स्क)न्द^१, अधिपन्द

शौ ५, १५, ८; पै १३, २, १५५;

अध्यस्कन्द मे २, ५, ६९; शौ

१०, १०, ११; पै १६, १०८, ७.

अधिपुद् १०, ६१, ७.

१ अधि-एक(न→)घा- -घा ते २,

२, ८, २. [च-अन^२]

अधि/प्रा(←स्पा)

अधि/पिष्ठ, अधितिष्ठति श्र

१, ५१, ११; कठ ३८, १२;

अधितिष्ठति शौ १०, ८, १; पै ९,

६, ४; अधितिष्ठतः शौ १९, ५४,

५; पै १२, २, १५; अधितिष्ठ-

न्ति श्र ९, ८३, २; जै ३,

२०, १०१; पै १६, १५१, ४;

अधितिष्ठति श्र १०, १३५, ३;

अधितिष्ठतः क ८, १०, ६;

अधितिष्ठतः श्र ५, ६३, १;

१०, ४१, २; मै ४, १४, १२;

अधितिष्ठतः श्र ८, १९, १५;

शौ २०, ९२, १२; अधि-

तिष्ठति श्र १, ८२, ४; कौ

१, ४२४; जै १, ४१, ६;

अधितिष्ठतु शौ २, १४, ४; पै

५, १, ४; अधितिष्ठ शौ १२,

३, १; १३, २, ७; पै १६, १६,

१; अधि...तिष्ठ-छा श्र ५,

१३, ३; मा १०, २२; का ११,

७, २; अधितिष्ठतम् वि १, ७,

४; अधितिष्ठतः क १, १६३,

२; मा २९, १३; का ३१, ३,

२; तै ४, ६, ७, १; अधि-

तिष्ठतः श्र १, १६३, ९;

१०, ८१, ४; मा १७, २०;

२९, २०; का १८, २, ५;

३१, ३, ९; तै ४, ६, २, ५;

७, ४; मै २, १०, २; कठ १३,

३५; १८, २; कं २८, २; ४०,

६; ४६, ३.

अधि...तस्यै श्र ६, ६३, ५;

अधि...तस्यै क १०, १०५,

५; अधितस्यै क १, ३५, ६;

अधि...तस्यै श्र १, १६४, ३;

शौ ९, १४, ३; पै १६, ६६, ३.

अधिष्ठासति कठ ३, ३; क

२, १०; अधि...स्थासति मा

६, २; का ६, १, २; तै १, ३, ६,

१, अध्यस्थात् श्र ९, ८६, ८;

अध्यस्थात् शौ १०, १०, १३;

अध्यस्थात् क ५, २१, १;

कठ १२, १३५; पै १५,

१२, २१; अधि...अस्थात् श्र

९, ८५, ९; मै २, ७, १६;

कठ ३९, २; अधि...अस्थुः

a) 'मदि' (पा ८, ३, ६६) इति सत्य मूर्धन्यादेशः।

b) गत. वषवन्त-कृद्-उपप्रश्न. (पा ६, २, १३९)।

c) लघुलन्तं सत् क्वि. इ. (पा ३, ४, २४)।

d) गत. अधिक्वरो ह्युद् प्र. इ. उ-उत्तरपद-सित्स्वरः

प्रकृता। उप. बादी मूर्धन्यापत्ती सत्यां नः-णः (यक.

पा ६, १, ११३; २, १३९; ८, ३, ६५; ४, २)।

e) सादृष्टिको यत् प्रत्ययः स्वरितत्वं च (पा ५, १,

६६; ६, १, १८५)।

f) उपसर्गस्यापि मितापरस्य सत्य मूर्धन्यादेश उक्त.

(पा ८, ३, ७२)।

g) मूको. खरिडते सति "-कृन्द्" इति मुषा. कौत-

स्यं प्रामाण्यं चोभयमपि विस्तरयम् (वैत. नाउ. रु.)।

h) कर्मणि केऽनन्तरगतित्स्वरः (पा ६, २, ४९)।

i) 'उपसर्गात्' (पा ८, ३, ६५) इति पत्वम्।

j) 'अधितोहन्ति' इति कौ (पा २, २२६) पाठे।

k) एवंविधेषु सोपसर्गेषु विध. पदकाराणामुभयो

प्रवृत्तिर्भवति। यत्रोपसर्गादौ स्वरो भवति तिङ्ङोश्च निघातो भवति, तत्र समस्तेवपदस्य सत्यपि तेऽवग्रहमना-
दियमाणा उभौ तावदौ पार्थक्येन निर्दिशन्तीति। यत्र
च गत्यंशे निघातो भवति तिङ्ङोश्च च स्वरो भवति, तत्र
ते सामान्यसामासिकत्वस्य समुत्पन्नधाना इवावग्रहं प्रदिश-
न्तीति च। तत्र तावत् प्रथमप्रकारिक्या प्रवृत्ती पाठतः
स्वरवतो गत्यवयवस्य ग्राधान्यानुभवो निदानं स्यात्।
एवं सत्यपि वैयाकरणदृष्ट्या त्वर्थत एवाऽनुसंधेयत्वाद्
गतित्वभावाऽभावविधेयस्य ततः सिद्धे सति सगतिवत्समन्धे
पदकाराणां प्राथमिकी प्रवृत्तिमेषोपजीव्य गत्यंशस्य
ग्रथवत्त्वं मा संभाव्य। तथापि गतित्वलक्षणस्यैव
वाचप्रसङ्गादिति दिक् (तु. मा. पा. ५, १६)।

^१ 'ग्राक् सिसात्' (पा ८, ३, ६३) इत्यङ्-न्यवायेऽपि
पक्षे प्राप्ते शाखाभेदेन तद्विरुध्यः इ. (तु. नाउ. रु.)।

^२ 'अध्यस्थात्' इति मुषा. स्वरो सुदणप्रमादजः
गदः।

-घा ऋ ६, [५०, ४, १५],
६६, १०, ७, ३, ८, ८, ६६,
१०, १०, १००, १२, १०१,
८, मै ४, १४, ११, काठ ३८,
१३, शौ १९, ५८, ४, पै
१, ११०, ४६, -ऽष्टम्य शौ
२०, ४९, २, -एतस ऋ ७,
८७, २

अ-धृष्णात् - णात् पै २, ४०, ३
अ धेनु - नवे शौ ६, ५९, १, -नुम्
ऋ १, ११७, २०, -न्वा ऋ
१०, ७१, ५

अध्या(धि अ)त्, ला - क्ष ऋ १०,
१२९, ७, मै २, २, ५९, ४, १,
१६, ९, ११७, १२, १, काठ
३०, १०९, क ४६, ८९ शौ
९, २, ७, १०, १, ६, पै ५,
२६, ७, १५, १७, १-१०, ८,
१-७, ९, ९, १-३, १६, ३५,
६, ७६, ६, -क्षम् ८८ ४३,
२४, १०, ८८, १३, तै १, ६,
१, १ मै ३, ७, ६९, काठ २४,

३९, क ३७, ४९, -क्षा पै १३,
८, ८, -क्षान् पि ७, ७, ४,
१३, -क्षाम्याम् तै ३, २, १०,
१३, -क्षाय मा ४, १९, वा
४, ६, ४, तै १, २, ४, २, ६,
१, ७, ६, मै १, २, ४, ३, ७,
६, काठ २, ५, २४, ३, क १,
१७, २७, ४, -क्षिण ऋ १०,
१२८, १, तै ४, ७, १४, १,
मै १, ४, १, काठ ४, १४,
२७, ४९, ४०, १०, क ४२,
४९, शौ ५, ३, १, पै ६४,
३०, १-९, ५, ४, १, -क्षेभ्य
शौ १, ३१, १, पै १, २२, १,
१६, १५, ६ [०८-३ > स्वं]
आप्यस्य - क्षाय मा ३०,
११, का ३४, ७, ३

अध्यायन / १ अधी द्र
अध्याय - धै शौ २०, १२१, २२,
-धैम् पि ७, १५, १५,
अध्याय (धै) - धम् काठ
३४, ६

अध्या(धि अ)त् / सो > सायि, अ-
ध्यायस्यति तै ७, २, १, ७,
काठ १९, १०, २०, १२,
२३, ६, क ३१, ७, ३२,
३६, ३

अध्यायसाययति, अध्यायसा-
ययति तै ७, २, ३, १

अध्यायसान् - सु > स्वं

अध्यायसायि तै ६, १, ५, १

अध्यायस्यत् - स्यन् मै २, १, १९

अध्या(धि अ)स्थ - स्थाय तै २,
१, २, ७, मै २, ५, २१

अध्याय पै १, ६, १

अध्या(धि-आ)त् / रह्, अधि "आ

अरहत् ९, ७५, १, शौ

१, ५५४, २, ५०, मै १, ५७,

१, ३, ५, ९, अध्यायहन् पै

११, २, ७

अध्या(रो)त् / लोह -
अध्यालोह-कूर्ग - जं मा २४,
४, का २६, १, ७

अध्या(धि/आ)स, अध्यासने काठ

१) तस । उप / उप + व्वा + शनृ प्र द ।

२) तस नन् स्वर (पा ६, २, ७) । उप यद्र ।

३) वत् पूषस्य (पावा २, २, ४, पा ६, २, १) ।

उप २अध् - (वैतु पात्र अधि - + अन् उस [पा ५, ४,
११३]) ।

४) मुपा अन्तोदात्त उपपत्तौ विमृश्य ।

५) ब्राह्मणादित्वात् ध्वन् प्र उस (पा ५, १, १२४) ।

आदिगन्ध्याऽऽयुदात्तः ॥ (पा ६, १, १९७) ।

६) एव किल पर शुरोद्योषयित । 'अध्याय' इत्येष
पाण्डु पठति । वस्तुतस्त्वमन्येवम् । पाण्डु पा पदद्वय-
मिति ॥ सुवेचम् ।

७) नापू रु शाखातरीय पात्रे अयद्र ।

८) वस । उप इदा- यद्र । तु द्वीद परितुष्येद-
होइद, प्रम् ।

९) 'ओत इयति' (पा ७, ३, ७१) इन् ओमरलोष ।

१०) ल्यबन्त ह्रस्वर प्रह्वा (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।

११) गस उप शानुर्निपात उदात्तानिष्ठितस्वरेण
विकरणस्वर (पा ६, १, १८६, १, १६१) ।

१) विभक्त्यर्थे अस (पा २, १, ६) । पात्र उप अक्षि-
> अध्नु- (पा ७, १, ७६) । वस्तुतस्तु ध्वक् प्राणि

यद्र । 'ननुमकादन्यतरस्याम्' (पा ५, ४, १०९) इति

ट्व् समासान् । चित्-स्वर (पा ६, १, १६३) ।

२) 'अध्याय' इति तमारीपोत्तम मुपा प्रामादिक

स्यात् ।

३) 'अध्या' इत्यस्य मूलतः सत प्रादेशिको विकार द्र ।

(तु शौ १, १, १, मै ४, १२, १) । यत्तु मुपा अधि आ

इति पदद्वय स्यादितोव सदह उदादि, तत्र तथेयु-

पेक्षम् ।

४) अधी रो (> लो)ह (< ध) - इत्यत्र अधीलोक-कूर्ग,

इत्यत्र च टि वृत्त्यकार्यं द्र । इहाऽऽह इत्यस्या

धिक्यमानतो मेदऽप्यभेदादित्यर्थः । एत्थि अद्वा

इति यद् दगारदित्यावर्णत् परामिमत् (तु Pw.)
तदुक्तम् । अर्थात् आचरस्य 'अद्वा' इत्यभिविर्दे-
द्वान्मानि दगारत्वा भग-कृतेति चेत् । न । परह्यऽसं
मन्धस्याऽऽयुदात्तमानान्वा । भूयान्येतद्विस्तारस्तु
वैद्य द्र ।

२३, ३, अध्यासते ऋ१, २५, ९
अध्या(धि/आ)ह्, अध्याह ते २, ५,
११, ९, अध्याह ते २, ५, ११,
९, औ १, १६, २

अध्या(धि-उ)प/धा, अध्यापदधाति
मै ३, ३, १

अध्या(धि-उ)प/स्था, अध्यापति
हामि वै ५, ३५, १

अध्या(धि-उ)धी-भीम् मै ३, १०, ४

अध्या(धि/१उ)ह्, अध्याहते मै ४, ४,

४, अध्याहति तै ३, ५, ७, ३,
वाठ २८, २, क ४४, २, अध्या-
हामि वाठ २७, ५, क ४२, ५,
अध्याहते कठ २७, ५, क ४२, ५

अधि-

अधि-(१)धि-(१)गु- गवे ऋ १,
६१, ३, औ २०, ३५, १, गु ऋ
६, ४५, २०, ८, ७०, १, ९३, ११,
मै ४, १३, ४६ औ १, २७३, २,
२८३ औ १, २९, १, ३, ७३, १५

औ २०, ९२, १६, १०५, ४, गुम्
ऋ १, ११३, २०, ८, १०, २३
१०, ६०, १७, औ २०, ६३
८, गु ऋ ५, ७३, ३, ८, २३,
११, -गो मै ४, १३, ४६
-गो ऋ ३, २१, ४, ५, १०,
१, ९, ९८, ५ मै ४, १३, ५
वाठ १६, २१, औ १, ८१, २
५८७, औ १, ९, १, ३, ४८, ९

अधि-गो- नाट १, ६५,

a) 'वातम्' इत्यस्य कर्मपदस्याऽऽद्ये पूर्वाधात्
सुकर इ.।

b) अधिपति० इत्येव मूरो वर्षवि-यासाद्
अधि प्र/स्था इति समाधयितुमुचिततर इ.।

c) वस पूषप्रव (पा ६, २, १)। पात्र उप क्रिया
दीप् कुषम्->कुषन्->कुष् इ (पा ८, १, २६, ५,
४, १३१, ६, ८, १३४)। वस्तुतस्तु श्वर प्राति यद्।

d) नाउ एतत् पूष भवति वेयाधिन्मतेन (तु त टि)।

शौ ५, २०, १० इत्यत्र च 'अधि' इत्येव मूलतः सत
स्थाने ष्विच्छोपाधिसमाधयेनाऽऽख्यस्य प्राक्प्रति-

वस्तुतस्तु नैह शोधयितुमी श्रुति। सोमाभिय उपमा-

सुयेन प्रहृते प्रायसामानाधिकरण्यानाऽऽख्यस्य प्राक्प्रति-

स्थात्। ननु सोमप्रकरणे प्रायसार्थायतयाऽऽख्यस्य तत्र

मन्त्रवर्णेषु प्रविद्धो भवति न समानाधिकरणतयेति।

मैव वाचि। सामान्येन प्रायसार्थायतयाऽऽख्यस्य तत्र

सामानाधिकरण्यावेनापि धुतिवर्णेषुपलम्भात् (तु ऋ १०,

५९, २ [पत्र स्यात् शब्दो बहुवच्य आत्ममाण सहेर-

वा पराणो मवच् अदि शब्देन], ७८, ६)। एष्वि

प्रकरणेनातवाद् मूको च यथा च प्रमाणितत्वाच्च

अधि- इत्येहाऽऽख्येन न तु एषोपपत्तेश्चोपस्थितमधुत-

पूर्व यनि प्राति इति तत्प्रम्। प्राय-शब्देन विवक्षितार्थ-

सारक समस्त पूष इति सा। इदं एव च तद्वत्

सारिणामर्वाचा प्रायेणाद् (तु PW GA AP

WV)। एतन्मतानुसारं तावद् यथाऽऽवयवम् इत्यस्य

च (✓ध+क्रि प्र >) धि- इत्यस्य च पूष समवेद्यो

भवति। द्वितीये वैवाचयवे कर्मणि प्र (धियते धृते

भवतीत्यर्थे, तु यस्य सा)। अथ गु- इत्य् उप

<✓गा इ (तुटि अग्र-गु)। एवं च (धि- यथा

स्थात्तथा गाति' इति कृत्वः) धि-गु- (तुगात् इत्यर्थे) तस

स्यात् तद्वर्धमान प्राति नच पूर्व नच-स्वरस्य इ।

अथ पदान्तरं भवति, यथाऽऽतस नच उत्तर धिगु- इति

उप भवतीति (तु NW त सन्नेतितो भाषातरीय

सज्जन्मशब्दरूपसंवादश्च)। अस्मिन् पक्षेऽऽश्रयमपि

मात्तयप्रति भवति। तद् यथा। यो नाम ✓धृ इति

भौवादिर पठ्यते गत्यर्थः (पाधा २१९), तस्यैव

✓धिन् इत्यासारतया स्वरूपपरिणाम (तु १५५)

वृत्तितयतिपरत्वेन चार्थपरिणामः। तत् शुक्ति प्र

दुर्गत- इत्येतद्-यचन धिगु- इति प्राति निष्पद्येत (तु सुगु,

वस्तु- प्रम्)। काममस्यैव प्राति (धिगु > धिगु >)

धिन्-गु इति अथ्य प्राकृतितपरिणामतया। अथपि

खलु पत्रा धिगु जीवन् इत्यासारकः प्रयोगे 'धिधार' इत्यत्र

शब्दे चोक्तपूर्वा परिणामप्रविद्धा निगम्यमाना लक्ष्येत।

अथरच। पत्रा धिगी इति रदया इत्यस्य वि भवति। तस्य

यान दाम-शैथिल्यवचनम्। एव तु नाउ उप धिन् इति

च पत्रा ✓धिर्, हि ✓धर्क ✓धर्क प्रम् कम्पनार्थम्।

१) अधि-गो- इत्येव मूलतः तत् स्थानेऽन्त्ययोर्द्वयो

पद उपवयवोर्ध्व प्यनिगायप्रयोजिते प्रथमस्य प्राकृतिक

सोप सति सति प्राति काविर्भाव इत्यभिनिधिर्यर्थः। एरिष

च यथा पूषप्रव च इ। उप उपगर्भनरदापि तानो हर्षा

आवय उग (पा १, २, ४८)। भूयानपि विशेष नाउट इ।

२) गा अर्थवय नाउ, एव प्राति एतद् इ इदा-

३०, ८, २२, ११ ^१ अ (१)प्रि (१)ज(१) ^१ - प्रिज क ५, ७, १० अ ध्रुक् अ-ह्र- द अ ध्रुव- -व काठ २८, १, -वम् काठ २८, १, क ४४, १, -वा काठ १२, १ -वागाम् काठ २८, १ अध्रुव नम- -तमम् काठ २८, १ अध्रुव-व- -वम् क ४४, १	अध्वन्- अध्वन्- ^१ अध्वरीय } ✓अध् द अ ध्वत्तव्य ^१ -व्या तै ३, २, २, ३ अ ध्वत्तव्य ^१ -व काठ ३५, ७, क ४८, ९ अध्वत्तव्य ^१ अध्वत्तव्य ^१ } ✓अध् द अ ध्वत्तव्य ^१ -वम् मि २, ३४, ५, ३५, १४, ९, ११, ३, -स्मान् २, १२९, ४ अध्वत्तव्य ^१ -व मे ३ ६, १०	✓अध्वन्, अनति ^१ शी ४, ४, ३, पै ४, ५, ४ अनीत् २ १०, १२९, २, अनीत् २ १०, ३२, ८ [अनु- प्र०, अप०, अमि वि०, उद्०, म० वि०, वि-अव०, सम्०] १अन्- १अनिल ^१ -उम् मा ४०, १५, का ४०, १, १७ १अन्य, न्या ^१ -न्याम् क ८
---	--	---

ऽऽतिष्ठन्ते । अतस्तदीयाऽनत्या व्याख्या नापु निर्दिष्टाया ।
इतोऽस्मिन्नेव ह सुपो निद्विद्वावेनेव प्रयोक्ता इद्विद्वा-
स्मिन्नेव ऽऽनायत इति प्रश्नस्तु प्रत्येकं ध्वगणि । यत्रापि
इतिद्वयमालोचि, तत्र गु^१ इत्यतः प्राति अविधातयैव
मिथ्यालक्षणदीर्घभावतया (=गाव > गाव इति) वा-
ऽविस्वपनिमित्तान्गोवद्भावतया वा समाधायि (तु ORN
क ८, २२, ११, NIV च) । यथा त्वस्य ह उभयो
स्थलयो परस्परविविक्तं नापु च विविष्टं व्याख्यानं स च
स भवतीति नाह नि संकेतिता ।

४) प्रकृते पर्वतोपम्येन मरुता षोडश स्तुयते । जल-
भावाद्वा मरुत किमाकारा भवन्तीत्येवाद्या तदुप
मनमृता पर्वता अष्टममनमत्वेन वा (तु सा प्रम्)
प्राशस्त्यादिगुणवत्तया वा (तु NIV) विरापयितुं नोचिता
स्तु । उभययाऽपि षोडशैशेष्य^१ऽनाविर्भावप्रतीतिरिति
यावत् । यथाऽऽमन उपरि संचारिणोऽग्निगुणवत्तया
प्राशस्त्यवहन्त पर्वता शोभेरस्तथा मरुतगुणशीला वर्णा
अपो बहन्तो मरुत इत्येव विविधमाणे तावदुभयेया पर्व
ताना च मरुता योपमानोपमेयभावस्तुत्यवहन्मरुतैरेन
सुस्पष्टं स्यात् । एतस्य अत्र ह गो इत्युप तत्संज्ञ
प्रतिद्वयगुणमिति तत्संज्ञवैयर्थ्यम् ।

५) नापुनिदि अत्र प्रकृतेस्तुल्योपरिगुणतया विविष्टयो
स्तोत्राऽग्निगुणं माय्यनुताग्निगुणं वाच्येत्वेन विचार्यमाण
उत्तरं कल्प एव साधोयान् स्यादिति कृत्वाऽस्य ह अपि
व्याख्यानार्थं नापु प्राति भिन्नस्य प्रस्तावः । एव
सत्यस्य विरोधो भवति यथा नापु स्तुत्याद् विविष्टतयेह
स्थलं गो इत्युप वाक् पर भवति न पशुपरमिति
निर्वय ।

८) यत्र नन् पुं । उप ✓अध्वन्+भावे क्रिप् ।
अन्तोदात्त (पा ६, २, १०२) । एकमात्र ह प१ ।
एव तावद् नम उत्तर पद विभागः । सा तु 'अग्नि'

+ 'जन्' इति द्विविभक्तं प्राति आह । तत्र च समसो रूप
नन उत्तर 'अग्नि' < ✓अ (तुति अग्निगु) इति वा
< ✓अप् इति वेति निनाभिप्राय विवक्ष्य तत उत्तर
'जन्' < ✓जन् इत्याह । तत्र (✓जन् >) 'ज' इत्येतद्
यत्र कुत्रापि उप भवति तत्र सर्वत्र पपा क्लृप्त्यते । अत्र
चाऽवप्रहादर्शनं भूतदन् एषा कृमिमतमित्यस्य स्पष्टत्वाद् ।
यत्र ह च सा मतेन प्र१ इत्यनापरो विवेकः । GIV
पाIV चाप्येवादिनी सन्ती बह्वेतेन सा अनुवादकौ
भवत । ORN तदनु GIV च प्राति अकारात्तया
प्रतिपद्यते । प्रहन् ह च प१ वा प्र३ वेत्यन तद्विवेक
आकरत एव प्रतिपात्यव ।

४) सत्यं नाह द्र । उप च तत्त्वद् प्र इति विरोध ।

९) तत्र नन्-स्वर बाधिका 'इत्योक्' (पा ६, २,
१९०) इत्यतोदात्ता । उप ✓अप् इत्यतो यत्प्रत्ययान्त-
निपातनम् उत्त (पा ३, १, १२३) ।

१) यत्र अन्तोदात्त (पा ६, २, १०२) । उप
✓अध्वन्+भावे मन्त्रि प्र ।

४) तत्र नन्-स्वर (पा ६, २, २) उप ✓अध्वन्+प्र द्र ।

५) लुपिद्वारे लोड् अङ्गागो द्र । तत्र पितृवाद्
अन्धाऽऽयमस्यामायाद् निपाते धातुस्वरौ भवति ।
यद्-योनीयम् तिल-स्वर (पा ८, १, ३०) ।

१) भावे क्रिप् । धातुस्वरस्तदवस्य ।

१) तद्विद्वद् नन् प्र । नित्यवर (पा ६, १, १९०) एतद्
प्राति उद् मस्याद् इत्येव प्रत्ययान्तान् प्राकृतया ध्रुवमा-
ख्यानं कृत् प्रथमं द्र (तु तिरिक् > तिरिक् प्रत्ययस्वर ।

६) तत्र साधिविनि वा तस्मै हिनामिति वयर्थे यन् प्र
(यक पा ४, ४, ८९ ७, १, ५) । द्वारन्वादाद्युदात्त
(पा ६, १, १२३) । इतिच वि० वि० श्रामं
वि इत्यस्य यस्य विवेकं पताभिमतविवेकशेषेन वैश
अनुगमय । यन् सा ६ (तु NIV) च एतन् प्राति,

अन(नञ्)तिसुष्ट- -य शौ १५,
१२, ८, ११

अन(नञ्)त्युष्ट- -यम् शौ १०,
७, २८.

अन(नञ्)दत्- -दन्त. शौ ६,
५०, २

अनदती- -ती क ३, १, ६

अन(नञ्)धिरुक् (अ→)आ-
-आ मै २, ५, २

अन(नञ्)ध्वयु- -युम् मै ३,
१०, ५

अन(नञ्)दुष्टात्, त्या- -यम् अ
१०, ६८, १०, शौ २०, १६,
१०, -त्या क १०, ११२, ५

अन(नञ्)नुकशाति- -यै मै ४,
७, ५, काठ ३७, १६

अन(नञ्)नुगति- -यै काठ ८,
४, क ६, ९

अन(नञ्)नुध्यायिन्- -यिन् मै
१, ८, ५, काठ ६, ८, क ४, ३,
७, -यी मै १, ६, ४, ११

अन(नञ्)नुन्यात्- -यम् तै
६, १, ५, १, मै ३, ७, २, काठ २३,
९, २४, ८, क ३६ ६ ३८, १

अन(नञ्)नुशस्त- -स्त्वम् मै १,
९, ७, काठ ३४, २

अन(नञ्)नुसर्ग- -गोय तै ७,
५, ७, ४, काठ ३३, ७

अन(नञ्)नुत्- -न्त खि ७, ३, १,
-न्त ३१, ११३, ३, ६, ६, १,
८, शौ २, ११०१, -न्तम् क
१, ११५, ५, १०, ७५, ३, मा
३३, ३८, का ३२, ३, १, मै १,
८, ७५, ४, १४, ४, शौ ८,
४, १७१, १०, ८, १२४,
२०, १२३, २, पै २, ८१, ३४,
१३, ४, ६४, १६, १०, ७,
१०१, ८४, -न्तान् क ७, १०४,
१७, -न्ताय मा ३०, १९, का
३४, ४, १, -न्तास अ ५,
४७, २, -न्ते अ १, १३०, ३,
४, १, ७, -न्ते अ १, १२१, ९

अनन्त-नामन्- -मा नि ७, ३, ३

अनन्त सुप्- -मा अ १, ६४,
०

अन(नञ्)न्तर- -र, -रम् रि ३,
१५, १२, -रा पै १, ६५, १

अन(नञ्)न्तरय- -याय काठ ८,
१३, ७, ८, १

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

१३, ७, ८, १

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

अन(नञ्)न्तरय- -यम् तै ६,
१, ८, ४, २, १०, २, -याय
तै ५, ४, १२, ३

गिदपधमिति । तथाहि । नन्-योगात् पूर्वमुपसमाने
तदिते तदर्थे वा प्र अणुप्रतिषेधीवचै वा नमः
गमान नन् स्वरण भाग्यमयाऽनदर्थे च प्र अणुप्रति-
षेधीवचै वा नमोऽतोऽशाने मास्वम् (पा ६, २, १५६) ।
उभयवाऽपि नैव निरूपिताः परस्परं हृदये विद्यमानस्याऽ-
द्वयं एवम् । यनि प्रसारेण व्यापक्यमाने तु निरदध-
ऽभीष्टगिदित्युपसम्पत्तम् ।

*) तग नन् एवम् (पा ६, २, ३) । उप जनि/एवम्
नन् प्र ।

b) तग नन् उप एवम्/वद् इत्यस्याः कथं त
प्रति भवति । तेन 'हन्' (पा ६, २, १५०) इत्यु-
क्तम् ।

c) तग नन् ह । नन् प्र ।

d) निरुद्ध इति (पा ४, १, ६) निरुद्धिष्यो ह्यो-
ऽनेति ।

e) तग नन् एवम् (पा ६, २, ३) । उप वन् ।

*) तग नन् एवम् (पा ६, २, १५०)
इत्युक्तं स्वर । उप अन्/हन्+कथं प्रत्यय ।

b) यत अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यत् ।

c) 'नन्' इति दीर्घ (पा ६, ३, १२०) ।

d) यत अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यत् ।

e) 'अनन्तान्' इति बाध (७, १०४, १७) पक्षे ।

f) यग पूरप्रत्यय (पा ६, २, १) । उप यत् ।

g) तग उप अन्तर/हन्+भावे अन् (पा ३, १,
५६) यत् ।

h) तु स्थान दिग् गद् भित्ति भवति ।

i) तग नन्-स्वर । उप <अन्तर/धा वः ।

j) इत्युक्तं गन्तरणान्तरणोत्तं मुता भवति ।

k) तग 'विधाया नृन्' (पा ६, २, १६१) इत्यु-
दात्त । उप, यत् ।

l) तग नन् एवम् । नृन्तो उप गद्-स्वरणान्तरणं
भवति । उप अन्तर-भावे यत् ।

६, ८, ४, २, २, २, ३, ६, ६, ३, ६, २, १, ६, ४, ३, ६, ९, ५	८, २, २, १, १, २, -गान् काठ ११, ८, ३७, १६	६, पै ५, २३, ८ ^म
"अन(न अ)नववजय ^० - याय मै ३, १, ५, ३, १०, ६ ^१	अन(न अ)पगामि(न→)नी ^० - नीम् लि २, ६, २, १५	अन(न अ)पत्यवत् ^० - वन्त. शौ १८, २, ४७
"अन(न अ)चवाय ^० - याय मै १, १०, १३, २०, २, ५, ६, ३, २, ४ ^१ , ६, १, ४, ५, १, ८, ५, काठ २०, ६, १३, ३१, १०, ३६, ७, १४, क ३१, ८, ४७, १, ४७, १०	अन(न अ)पच्युत ^० - व ऋ ४, ३१, १४, ८, ९३, ९, ९, ४, ३, १०, २६, ८, मै २, १३, ६, काठ ३९, १२, कौ २, ४०४, ५०४, कै ३, ३१, २४, ४६, १०, शौ २०, ४७, ३, १३७, १४, -तम् ऋ ४, १७, ४, ७, ४४, ६, ८, १२, ८, १०, ९३, १०, कौ २, ९१३, कै ४, २७, २, -मा ऋ ८, २६, ७, ९, १११, ३ ^१ , कौ २, ९४१ ^१ , कै ४, १, २	"अन(न अ)पद्रोष्य ^० - ध्यम् मै २, १, ४ ^१
"अन(न अ)धारब्ध ^० - ऋम् तै ६, ३, ८, २	अन(न अ)परोक्ष्य ^० - ध्य मै २, २, १, काठ ३८, १२ ^१	"अन(न अ)परोक्ष्य ^० - ध्य मै २, २, १, काठ ३८, १२ ^१
"अन(न अ)धारब्ध ^० तै ३, १, २, ४ ^१	अन(न अ)पवाच(न→)ना ^० - ना शौ ८, ८, १.	अन(न अ)पवाच(न→)ना ^० - ना शौ ८, ८, १.
अन(न अ)पकामिन् ^० - मिण मै २, ३, २, ५	अन(न अ)पक्षेद ^० - दाय मै ४, १, ५	अन(न अ)पक्षेद ^० - दाय मै ४, १४६, ३.
"अन(न अ)पकामिन् ^० - अन्त, -मन्तो ^१ काठ ७, ५	"अन(न अ)पजय्य ^० - ऋम् तै १, ७, ५, ४ ^१ , ५, ३, १, १ ^१ , मै ३, २, १ ^१	अन(न अ)पजय्य ^० - ऋम् तै १, ७, ५, ४, ४, तै ४, ६, ६, ३, मै ३, १६, ३, काठ ४६, १, पै १४, १०, ७
अन(न अ)पक्रामुक ^० - का मै ४, २, ४	अन(न अ)पत्य ^० - ऋम् शौ १२, ४, २५, -त्वानि ऋ ३, ५४, १८	अन(न अ)पत्य ^० - ऋम् शौ १२, ४, २५, -त्वानि ऋ ३, ५४, १८
अन(न अ)पक्षेयुत(म→)मा ^० - मा मै ३, ७, ३	अन(न अ)पत्य ^० - ऋम् शौ ४, १७,	अन(न अ)पत्य ^० - ऋम् शौ ४, १७,
"अन(न अ)पगमा ^० - मा तै १, ५,		

४) तस्य नञ्-स्वर (प, ह, र, ल) । उप अन्व(मु अ)व
/ञि+भावे अच् प्रत्यय ।

b) सस्व नापटि । उप यद् ।

c) सख एपूनि द । उप अन्वा/रम्भक प्र द ।

d) तस नज-स्वर । उप अप $\sqrt{\text{क्रम}} + \text{हनि}$ प्र (त

पाठ ४, ६) । यदा लक्षित इति प्र (पा५, २, ११५) ।

०) तस 'कृत्योक्' (पा ६, २, १६०) इत्युक्त स्वर ।

(वैतु अक्षोपुक, अनपरोपुक, अनिर्दाहिक प्रभृ) ।

उप अप/कम्+उक्ञ् प्र यद् ।

1) सस्व नाएदि द्व । उप ञप/१क्षि-यत् प्र

कृते आतिशायनिकस्वमपू प्र ।

४) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप अप/गम्+

गिनि प्र ।

b) सख नापूटि द्र । उप \leq अप $\sqrt{\text{च्यु यद्र ।}$

१) उप अप/ग्लिद्ध + भावे घञ् । क्त्वे एपुटि, द्र ।

१) तस 'कृष्योक-' (पा ६,२,१६०) इति नञ-स्वरा-

पवादोऽन्तोदात्त । उप इत्यत्र शक्यार्थे च तन्माह-

चर्थेण धातोः सादेशस्य निपातनात् (पा ६, १, ८१) ।

^k) यस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद् ।

¹) 'अनप-स्यताम्' इति पञ्च भवति । तत्राऽवप्रहो

भिन्नक्रमः । न ह्युपपत्त्य-इत्येतद् अनपत्त्य-इत्येत-

द्वाऽन्यद्वन्ति (त १५) । भावे सल प्र लिट्स्वरश्च

(पा ५, १, ११९, ६, १, १९३)।

^m) 'अनुपश्यताम्' इति सूको ।

^{२३}) तस नञ-स्वरापवाद 'कृन्थोक'- (पा ६, २, १६०)

इत्यन्तोदात्त इ । लय अप्/दृप्+ण्यत् प्र ।

०) स्व नापृथिदि इ । उप अप/रघु + क्यप् प्र ।

*) 'अक्षोषक-' इत्यत्र टि. रुक्. ३. उप. अप.

✓रघु+उक्ञ् प्र ।

१) सस्व द्विगुणित्वादि. द्व । उप ष्यदन्त यद् ।

*) बम अन्तोदात्त (पा ६. २. १७३) । उप

अप/वच यद् ।

*) सस्य कृते 'भनपजस्य-' इत्यत्र णि इ. । उप भप

✓वृत्त+क्यप् प्र ।

६९, १०, शौ २०, ९२, ७
 अन(न-अ)पस्फुरत्- -रत् शौ १०,
 १०, २७, पै १६, १०९, ७,
 -रन्त पै ५, ६, १, १०, १६,
 १, -रन्तम् शौ १८, ४, ३६,
 पै ५, ४०, ८, -रन्तौ शौ ९,
 १, ७, पै १६, ३२, ६
 अनपस्फुरन्ती- -न्ती शौ १२,
 १, ४५, पै २, ७३, ०, -न्ती
 शौ १८, ४, ३४, -न्तीम् ऋ
 ४, ४२, १०, मा ७, १०, का
 ७, ४, २
 अन(न-अ)पस्फुर(र→)रा- -राम् ऋ
 ६, ४८, ११
 अन(न-अ)पायिन्- -यिन का २,
 ५, ८
 अन(न-अ)पावृत्- -वृत् ऋ ६,
 ३२, ५, १०, ८९, ३
 अन(न-अ)पिगृह्य काठ २७, ८१
 अन(न-अ)पिधाय- -मै ४, ६, ३
 अन(न-अ)पिनद्ध- -द्धम् ऋ ६,
 ७२, ४
 अन(न-अ)पिमन्त्र- -न्त्र काठ १३,
 ११
 अन(न-अ)पेक्ष- -क्षम् मै १, ५, ७
 अन(न-अ)पेक्षमाण, या- -गा मै
 १, १०, १३, २०, ३, २, ४, ४,
 ८, ५, काठ ३६, ७ १२

अन(न-अ)पेत(→)ता- -ता मा
 १८, ६५, का २०, ४, ८, तै ५,
 ७, ७, ३
 अन(न-अ)पोष- -ष्य तै २, ४,
 १३, १३, काठ ११, ४१
 अनस- -सम् ऋ ९, १६, ३
 अन(न-अ)मृत्- -मत् ऋ २,
 २३, ९
 अन(न-अ)मिक्कय- -तै ३, १, २, ३१
 अन(न-अ)मिगत- -तम् मै २, २,
 ७, ४, ६, ४
 अन(न-अ)मिधारित- -तम् तै
 २, ६, ३, ५
 अन(न-अ)मिधृत- -तम् मै १,
 १०, २०, ३, १०, ५, काठ २३,
 १, २५, ८, ३६, १४, का ३५,
 ७, ४०, १
 अन(न-अ)मिचरत्- -रम् मै ४,
 ५, ५
 अन(न-अ)मिजित- -त मै ३, ८,
 १, काठ ३०, ५, -तम् तै ३,
 ४, ३, ४३, ५, ४, ६, ४, मै ३,
 ८, १०, ४, ५, १, काठ ८, ७,
 ९, १५, क ७, ४, -तस्य तै ७,
 ५, ९, २, मै ३, ४, १, काठ
 २१, ११
 अन(न-अ)मिद्राह- -हाय काठ
 २६, १

अन(न-अ)मिद्रुह- -द्रुहा ऋ २,
 ४१, ५, कौ २, २६१, जै ३,
 २२, ८
 अन(न-अ)मिद्रोह- -हाय मै ४,
 ३, ४
 अन(न-अ)मिधृष्यवत्- -वत् मै
 १, १०, १४, काठ ३६, ८
 अन(न-अ)मिधंसयत्- -यत्
 काठ २७, ८
 अन(न-अ)मिप्रपाद- -दाय क
 ४५, ३
 अन(न-अ)मिमनुक- -क मै १,
 ४, १३, ३, १०, ११, ५
 अन(न-अ)मिमृत्- -तम्, -ते मै
 १, ६, ३
 अन(न-अ)मिम्लातवर्ण- -र्ण ऋ
 २, ३५, १३, काठ ३५, ३, क
 ४८, ४
 अन(न-अ)मिधिद्ध- -द्धम् तै २,
 ६, ८, ४
 अन(न-अ)मिश्र(स्त→)स्ता-
 -स्त्य ऋ ९, ८८, ७, कौ २,
 ८२३, जै ४, ४, ४
 अन(न-अ)मिश्रस्ति- -स्ति मा
 ७, ५, का ७, २, २
 अन(न-अ)मिश्रस्ति- -स्ति मै
 १, ४, ३, ८, काठ ७, ४, ३२,
 ४, ३६, १९, क ४८, १

१) तग नमस्वर (पा ६, २, २)। उप यदः।
 २) तग नमस्वर (पा ६, २, २)। उप अय/रहृ+
 द्वि। प्र उपागस्य दीर्घ (पा ६, ३, ११६)।
 ३) गग नमस्वर ३। उप <अय/हृन्। प्रयोगन
 विधि भवति।
 ४) अनु-अत इति पदविभागे प्रायर्वाह गमनो
 भवति। अत एव नमः पा ६ व उप आसु (<अय/हृन्)
 इत्यस्य इतिपदं दन्तात्तरमिति मन्यते। एषः प्रत्ययः
 अनु-इत्यस्य नमोप्रादः अनु-इत्यस्य च मूल
 अनु-अत इत्यस्य नमोप्रादः अनु-इत्यस्य च मूल
 अनु-अत इत्यस्य नमोप्रादः अनु-इत्यस्य च मूल
 अनु-अत इत्यस्य नमोप्रादः अनु-इत्यस्य च मूल

‘दुष्पु’ इत्येतत्-राकृततया सोमस्य समुचितं वि
 भवेदिति निचारयतु तत्तत्तु मुधिय।
 ८) अत अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) उप यदः।
 ९) समासस्वरार्थम् अन्तोदात्त इत्यत्र टि।
 १०) क्वि भवति। तेनेतद् न न द्वि इति।
 यत्तु उ तदत्तु म च तत्तु चेतु इति इत्या
 ‘आयम्’ इत्यस्य वि इत्याद्यु। ततः। तथा तानि
 अन्तोदात्त नाम प्राति (तु नाउ) एतत् इत्या (पा ६,
 २, १७२)। एतदादीनि प्रीति पदानि प्र १ तत्तु आय-
 इत्यस्य कर्मप्रकाशः उपपन्नस्य नामादेन वि भवति
 विधिद्वयार्थेन इत्याद्यादीनि (उ म च) गदगमिन्
 पदानि भवत (यत्तु अभिज्ञस्ति, अनभिज्ञस्ति)।

अन(न-अ)मिशस्तेन्य- न्यः मै
१, २, ९; न्यम् मा ५, ५; का
५, २, २; तै १, २, १०, २;
६, २, २, ४^१; मै १, २, ७;
काठ २, ८; क २, २; न्याय
मै १, ४, १४^१.
अन(न-अ)मिपुत- तस्य तै ६,
६, ९, २; मै ४, ७, ७; तान्
काठ २७, १; ३०, ७; क ४२, १.
अन(न-अ)मिहित- ताय तै ७, ४,
२२, १; काठ ४५, १.
अन(न-अ)मीधु- न्यः अ [१,
१५२, ५; ४, ३६, १]; ६,
६६, ७.
अन(न-अ)मीष्ट- न्यः मै ३, १०,
४; द्याः मै १, १०, १७, २०;
काठ ३६, ११; १४.
अन(न-अ)भ्यक्त, का- नः लि ५,
१३, १; मै १, ८, २^१; शौ २०,
१२८, ६; निकाः तै ७, १, १,
३; मै १, ८, २; काठ ६, २;
२५, १०; २६, ५; क ४, १;
४०, ३; ४१, ३.
अन(न-अ)भ्ययत्वारि(व-)>का-
नका मै ३, ८, ७.
अन(न-अ)भ्याकृ- न्यम् शौ ११,

७, २३; पै १६, १५५, ४.
अन(न-अ)भ्यारोह- हाय काठ
३६, ७.
अन(न-अ)भ्युदित- तम् मै ४,
६, ४.
अन(न-अ)भि- न्यः शौ १९, २,
३; पै ८, ८, ९; १२, ९; ९,
११, ९.
अन(न-अ)भिखा(ल->)ता- ता पै
९, ९, ५.
अन(न-अ)मिष्ट- न्यः अ १०, ४८, ६.
अन(न-अ)मिष्ट- न्यम् मा १८, ६;
का ३, २, ६^१; १९, ४, २; तै
४, ७, ३, २; मै २, ११, ३;
काठ १८, ९; ३७, १०^१; क २८,
९; शौ ६, ४०, ३.
अन(न-अ)मिष्ट, ता- न्यम् शौ
१२, १, ४७; न्याः काठ ३७, १०;
न्याम् शौ १२, १, १०; न्याय
तै १, ८, १०, २; न्याः काठ ३७,
१०.
अन(न-अ)मीष्ट, ता- न्यः क ७,
४६, २; ५४, १; मा ३३, ८६;
तै ३, ४, १०, १; मै १, ५, १३;
शौ २, २९, ६६; पै १, १३, ३६;
५, २८, ७६; ७, ६, १०; न्यम्

अ १०, १४, ११; शौ १८, २,
१२; न्यम् क ३, १६, ३;
मा ११, ८३; का १२, ७, १८;
तै ४, २, ३, १; ५, २, २, १;
मै २, १०, १; काठ १६, १०;
१९, १२; क २५, १; ३१, २;
न्या शौ ११, १, २२; न्याः क
३, २२, ४; ६२, १४; १०, १७,
८; १८, ७; ३५, ६; ३७, ७;
लि २, ८, ३; मा १, १; ४,
१२; १२, ५०^१; का १, १, २;
४, ५, ४; १३, ४, ६^१; तै १,
१, १, १; ४, २, ४, ३^१; मै १,
२, ३, २, ७, ११^१; काठ १, १;
१६, ११^१; ३०, १०^१; क १,
१; २५, २^१; ४६, ८^१; शौ २,
३०, ३; ३, १४, ३; १२, १,
६२; २, ३१^१; १८, १, ४२^१;
३, ५७; ४, ४६; न्याम् शौ
१२, २, २६; न्याम् अ १०,
१८, ३; पै १४, ३, २; न्याः
अ [३, (५४, २) ५९, ३]; मै
४, १०, २^१; १२, ६.
अन(न-अ)भ्यय- न्यम् पै ५, १८, २^१.
अन(न-अ)राति- न्यः पै ९, १,
९-१३.

१) तस. ननो गुणप्रतिषेधोयित्वादन्तोदात्तः उत्स. (पा ६, २, १५५). उप. अभिज्ञस्त- (यद. १) स्वार्थे पुंन्यः प्र. उत्स. (पा ५, १, १५५) वगु भा. (ति ६, २, ४) कृतया सुधागमपूर्व- कम् पुंन्य-प्रत्ययेन व्यु विरुत्प्यादन्तोदात्तं द्यान्तस्य वेन व्या- कृते । तदप्युक्तम् । अर्थातः प्रस्ताव्यमानस्य प्र. कृत्यादन्त- भाव्यत्वात् 'कृत्योक्त' (पा ६, २, १६०) इत्यन्तोदात्तस्य सुलक्षितत्वादिति भावः । यदपि उ. म. च (पा ५, ५) 'ज्ञस्ते- नी (< / नी)' इति कृद्-उत्तरपदप्रतिस्वरलक्षणं प्राति. वदन्ती लिङ्गव्यत्ययं च विभक्तिव्यत्ययं चाहतुः । तदप्य- सन् । तथा हि सति 'उदात्तस्वरितयोः' (पा ८, २, ४) इति विभक्तिस्वरितत्वाऽऽपत्तेः ।

२) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २). उप. यद. ।

३) दस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२). उप. यद. ।

४) उप. अभि-अन्- / चर-उक्तम् प्रत्ययः । शेषम्

अनपरोक्ष- इत्यप्रत्यये लि. द्र. ।

८) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २). उप. अभि-आ / र-भावे घञ् प्र. ।

९) दस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२). भावप्रधानो निर्देशो भवति । अथवा 'अप्ययम्' (पा २, १, ६) इत्यर्था- भावे नन् अन्व. उ. सुपा समस्तं स्यात् तेन च अस. सास्रस्य. (पा ६, १, २२३) इति दिक् ।

१०) वस. प्रयोगतः वि. इति नाट्. विवेकः ।

११) 'मीमांसः' इति सुपा. सु-शेषः ।

१२) मूले. विकृतो भवति । शेषस्य सावधत्वे सति शाखान्तरसंवादितत्वाद् 'अभयम्' इत्येव सुप्रवृत्तम् ।

१३) 'युद्धम्' इति बाह्वयः (१०, १३७, ४) पाठे. ।

१४) शोधयित्वेनयमसकलमेवाऽऽरातिभ्यो रोगरूपेभ्यो मुक्त इत्यभिप्रायाद् वय. द्र. (तु. महीपति-).

अनरूपः खि ५ ७, ४, ८

अन(र-अ)पण्- -णम् शौ १२, ४, ३३

अन(र-अ)मन्- -मणम् शौ ७, ८, १

अन(र-अ)वृ- -वम् श १, १६४, २, १८५, ३, शौ ९, १४, २१, २३, ३, १८, पै १६६, ६६, २१ -वर्ग श १२, ४०, ६, ७ ४०, ४

अन(र-अ)वृ- -वण श ५, ५१ ११६, ८, ३१, १२७, -वणम् श १०, १२, १४, -वणम् श १०, ३६, ११, ६५, ३, -वम् श १, ११६, १६, -वर्ग क १, ९४, २, ४, १७, २०, ५, ४९, ४, (६, १८, २) ७, २०, ३, १०, ६१, ५, १३ १९, २, मा ६, १२

का ६, ३, १, तै १, ३, ८, १, ६, ३, ८, ४, मै १, २, १६, ३, १०, १, ४, १४, ११, काठ ३, ६, ९, ४, क २, १३, ८, ७, पै १२, १, २१, -वर्ग श १, १९०, ६, ८, १८, २, -वर्ग-णम् क १, ३७, १, ५१, १२, १३६, ५, १९०, १, २, ६, ५ ६, ४८, १५, ७, ९७, ५ ८, ९२, ८, तै ४, ३, १३, ६, मै ४, १०, ५ काठ १७, १८, २१, १३, कौ २, ९९३, जै ४, २७, २

अन(र-अ)वर्ग- -वर्ग मै ३, १०, ४

अनविश्व- -अनम् ३

अन(र-अ)वृ-

अनर्ग- -रति ८, १९, ७, क ४१, ५

४, शौ २०, ५८, २

अन(र-अ)वृ- -विम् श ८, ३२, १

अन(र-अ)वृ- -स तै ७, १, १, ३, ६

अन(र-अ)वृ- -माय मै ४, १, १४

अन(र-अ)वृ- -शाय काठ २३, ६

अन(र-अ)वृ- -म पै १६ १२४, ७

अन(र-अ)वृ- -तम् तै २, १, १, ४, मै २, २, १

अन(र-अ)वृ- -यता क ४, ४, ७, ६, १०१, १

अन(र-अ)वृ- -स्यै तै ६, १, ११, ५, २, १, २, ९, ३

अन(र-अ)वृ- -याय काठ २६, ७, क ४१, ५

a) अन-रति- > अन-रूप इति नूको साधनमुपुष्ट

शोध स्यात् (तु सदि) ।

b) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २) उप यद ।

c) यम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । यद्य 'अनर्ग' इति श्रु (१०, ३६, ११) पाठे ॥ उप वकार मकारान्तरमध्यन्ते प्रवृत्तायित इव समाध्वेत ।

d) समासस्वरार्थे न पुनः ।

e) यनि बा कौ र एतद् अनवृत् इत्यस्य वेति विवेकतु दुष्करमिव भवति (अनु उभयत्र उप) ।

f) गत्व विपुति ।

g) इह मा एतद् ८, ११ चोत्तरार्धे 'एवा' इत्यनेन सामानाधिकरण्येति प्रतिपद्यते । प्र १ च यम चाडदिति-गच्छद्वेदीशोपनमिन्यवोष (तु १११ ८११ १११, धनु १११ ८११ १११ यम यनि प्र ३ इति व्यवस्थापयितुमिदं भवति) । तथा अन्-अर्ग- इति वृत्तं प्राति कर्त्तव्येन तत्रोक्तमवस्थापनस्य आशयेनेति तस्य प्रति एव स्वल्पमधिक्यमुपपद्यते । अत इह दि ३ ८

h) 'अ' इत्येवमनाधिकरणमिति विमृष्टमिदं विचार्यताम् ।

i) मा-रति ११ एतद् ८ इति चेति यत् वैधिव-वर्गमनाधिकरणमिति तत्र वैधिव विवक्षितम् ।

j) इह ८ उपपादय दीर्घमवस्थान् प्रवेष्टित ।

k) एतत् ११ तत्र वैधिवमवस्थान् प्रवेष्टित ।

l) एतत् ११ तत्र वैधिवमवस्थान् प्रवेष्टित ।

m) एतत् ११ तत्र वैधिवमवस्थान् प्रवेष्टित ।

पत तत्र चोद्यम् एतदिदि ३ ।

1) अनर्ग इत्यस्य स्त्री रू इति PIV । तच्चिन्त्यम् । प्र-रुणोऽस्त्रीविषयत्वाच्च तु सामानाधिकरण्याचेति दिक् ।

2) 'वृत्' इति युगा चिन्त्यम् । तु नापू स्यतम् ।

3) नाउ व्यु औपयिक इति दृत्वा निर्देशोऽयम् (तु नाउ णि) ।

4) एष उप सद् अर्ग- इति भाववचनो वा वि वेने-तद्विवेचनमुपाश्रित भवति यथेह यस स्यादुत तम् इति ।

प्रथम भावपक्षे तावद् नापू प्राति यस अन्तोदात्तन भाव्यम् (पा ६, २, १७२) । अनापि च यस एवप्रत्यय सता 'अर्गु' इत्येव स्वरसंज्ञितेन भाव्यम् । न चैवमुपलभ्यत । अत नापू प्राति तस नम् स्वर (पा ६, २, २) [वैतु अर्गु- इत्यत्र ८११] । अथवा, नापू प्राति मा निर्दिष्ट । 'अर्गु'-राति इत्येतद् मौखिक प्राति स्यात् । तस्य च यस सत प्रवृत्ते तस नम्पूर्वत्वेन परामर्श इति मत स्यादिति दिक् (यत् 'अर्गु'-राति) ।

5) वैम सत स्वरत पदविभाग इव प्रादुर्भि ।

6) उप अर्गु/अर्गु- > म (पा ८, २, ५१) ।

7) तम नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप अर्गु/अर्गु- > म ।

8) उप अर्गु/अर्गु- > म (पा ८, २, ५१) ।

9) तम उप अर्गु/अर्गु- > म (पा ८, २, ५१) ।

10) तम उप अर्गु/अर्गु- > म (पा ८, २, ५१) ।

11) तम उप अर्गु/अर्गु- > म (पा ८, २, ५१) ।

12) तम उप अर्गु/अर्गु- > म (पा ८, २, ५१) ।

13) तम उप अर्गु/अर्गु- > म (पा ८, २, ५१) ।

१०, २, काठ २६, ८, ९, ३६,
४, क ४१, ६, ७

†अन(न-अ)धातु^२- -यम् क ७,
१०४, २, काठ २३, ११, शौ
८, ४, २, पै १६, ९, २

†अन(न-अ)धातु^३- -रम् तै ७, ५, ३,
२, काठ ३३, ५

†अन(न-अ)धेत^४- -तः, -तौ तै २,
६, ३, ५

†अन(न-अ)धेत^५- -ष्टम् मै १, १०,
११, ११; काठ ३६, ७

†अन(न-अ)धातु^६ पै ७, १५, १

अन(न-अ)शान- अशान°, सारान°
अन(न-अ)शान्ति°- -नि तै २, ४, ७, १

†अन(न-अ)शित°- -तम् तै १, ६,
७, ४

†अन(न-अ)शनत्- -इन् श १,
१६४, २०, शौ ९, १४, २०,

पै १६, ६७, १०

अनश्यत्^१- इत्य. काठ ३८, १२

अन(न-अ)शु^२- -अव. क १०, १८, ७,
शौ १२, २, ३१†, १८, ३, ५७,

-श्रू मा ४, २३, का ४, १०, ४,
तै १, २, ८, २१, काठ २, ७†

†अन(न-अ)शु^३- -इव श १२, १५२,
५, ४, ३६, १, ६, ६६, ७,

-अम् क १ ११२, १२, १००,
१०, -आस क ५, २१, ५,

तै १, ६, १२, ६, मै ४, १२, २,
काठ ८, १६

अन(न-अ)श्वदा^४- -दाम् श ५,
५४, ५

अन(न-अ)ष्टा^५- -ष्टा मै ४, १, १

†अनष्ट पशु^६- -शु क १०, १७, २,
शौ १८, २, ५४

अनष्ट वेवम्^७- -दसम् क ६, ५४, ८

अनस^१- न क २, १५, ६, ४,
३०, ११, १०, ५९, १०, ७३,

६, ८५, १०, १२, ८६, १८,
१३८, ५, तै ५, २, २, ३†, †मै

१, ८, ९, ४, ८, २, ३, †काठ १९,
१२, २४, ६, २६, २, २८,

४, ५, †क ३१, २, ३७, ७,
४०, ५, ४४, ४, ५, †शौ १४, १,

१०, १२; २०, १२६, १८, पै
१५, ११, ३६, -न सु काठ २, ७,

-नस क ४, ३०, १०, ८, ११, ७,
१०, १०२, ६, शौ १२, १, ४७,

१४, १, ४१†, पै ४, २६, ७†,
-नसा क ३, ३३, ९, १०, †तै

५, २, २, ३, ६, १, ९, ३†, †मै
३, ७, ८†, †काठ १९, १२, २४,

६†, †क ३१, २, ३७, ७†,
-†नसि तै ५, ४, १०, २, -†नसि

एक एवोपसर्गो न द्वावित्यत्र विनिगमकं मूलीति । उच्यत,
तु रामा १, ३, ५, १४ यत्र 'अवान्यात्' इति
पदं धृष्टे अन्वयात् 'गतिर्गती' (पा ८, १, ७०) इति
सतोहि द्वयोपसर्गयो पूर्वस्य निपाते 'अवान्यात्' इत्यनेन
भाष्यमिव भिन्नये । ननु भो यद्यम् 'अव्याप्ति'
(घमा ४, ३, २, ६) इति समाधिसेरिति । यद्-योगी-
ये तत्र तिङ्निपाताऽभावे धातुस्वरस्य सामञ्जस्यमिति ।

*) तास्य नाउटि इ । उप अव/इ+भावे अच् प्र
(पा ३, ३, ५६) । प्रयोगत इति इ ।

*) वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद ।
*) तत्र नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद ।

*) पै २, ८५, ३ यत्र गमावेऽपि मन्त्रे 'अनव्य-
धात्' इत्यस्य प्रामादिकस्य मूला भवति । उभयत्र नन्व-
॥ मूलावे पादे प्रमादत्त 'पातु' इति पदस्य मिश्रधमय
गमाव्य 'पातु पश्चाद् अनुध्यापाद्' इति दोष
पदेऽप्य ।

*) इति गत्य इ । प्रयोगत इति इ ।
*) तत्र नम्-स्वर । उप <√२कम् यद । तेभा
६, ५, २ इत्यत्र 'अन्-नात्' इत्यस्य-दस्य च पञ्चे
१० पै ६१२ इति ।

*) अन् मन् इत्यस्य वा अनधिन्- इत्यस्य च

मूलतः प्राति सत यनि प्राति विकारमात्रमिति वाभि-
प्रयत्न भा विस्तरः ।

*) मूले एस्देसमुपाधित 'अनश्च' इतीव मुपा ।
*) वस पूषप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद ।

*) <√२कम्+कर्तृर् अमुन् प्र (पाठ ४, १८९) ।
निष्ठादादुदात्त (पा ६, १, १६७) । अथवा

मूलतः अन्-अर- इति तस्य नम्-स्वर (तत्र च उप
<√१कम्+कर्तृर् विष् प्र) । एव चारस्य स्वतोऽनतिमति

(=भाररूपेऽन्येनो) पदार्थमात्रे सामान्याया प्राथमिक्या
श्रव्या तास्या बहवे भारो यदधिकरणरवोदात्ते तस्मिन्

द्वक्ते वैरिण्य सामन्योति सुबचम् (तु ११४, १, १३२) ।
मूलतो रेफात्तवेऽस्य प्राति अन्तर विष्- इत्यत्राप्य एव

विनिगमक इ । (एवम् अनह धाद्- इत्यत्र पूष अनह-
> अनह- > अनह इति ग्राह्यावित गुणभम्) । अथपि वा

१अ+नन्- > ए- > २, ६, २) इत्येवाभौषिरी दिवति
स्वार् । एरिष्य अस्मिन् कत्ये लाप् । कत्पाद् उप प्र-

त्यसमात्रे भेदः इ । तथाहि तत्र उप <√१कम् इद
च उप <√१नम् इति सुबचम् । उभयत्र विनिगमि

गामग्री तु गमिति दिक् ।
*) 'मनः' इति मुक्ता विनय (तु अजितविम्-

इत्यत्राप्य इति) ।
*) 'मनसा' इति मुक्ता विनय (तु क. १२०-१ पाठ ७)

तै ६, २, ६, १; -जीतांसि तै ३,
१, ३, १; ६, ३, २, ३: [अनस्-
अर्जन]

अनस्(ङ्, ङ्) / १वह

अनङ्(ङ्-उङ्) < > ध्रु-

-डुङ्ग्य ३, ५३, १८; -डुङ्गि:

मै २, ७, १२; पै २, २२, ४;

-डुङ्ग्य: शी ६, ५९, १; -डुङ्ग:

तै २, २, ९, ४; मै १, ६, ४; २;

१, ७; ३, ६, १; काठ ६, ३; १०,

१; २२, १३; क ४, २; शी ४,

११, ३; ८; ९; ११; ८; पै ३,

२५, ५; ७; ९; १०; -डुङ्गहा

तै ६, १, १०, २; मै ३, ७, ७;

काठ २४, २; क ३७, ३; पै १२,

१, ९८; -डुङ्गि शी ४, ११, ७.

अनङ्गह-हे मै ३, ७, ४.

अनङ्-वाही-इवाह मा

१४, १०; १८, २७; २१, १८;

२२, २२; २९, ५९; का १५, ३,

४; १९, ८, ४; २३, २, ७; २४,

८, २; ३१, ७, १; तै ११, ५, २,

४; ५, २, २, १; १०, ५, ६;

२, ३; ४; ४, ३, ५, १; ७, १०,

२; ५, ५, २४, १; ५, १, १०,

२; २, १, १; ७, ५, १८, १;

५, १, ६, ४; ७, २; ८, ९;

२, १, १०; ५, ४; १, १; २; ८;

२८; ११, ६८; ३, ७, ४; ११,

११८; १२, ६८; ४, ३, १; ४,

८; ८, ६; काठ ६, ३; ८, ८;

१५; १३, ६; १५, १; १७,

२; १८, १२; २४, ८; २९, ४;

३८, १०; ४५, १४; ४८, ३;

५, ४, २; ८, ३; २६, १८; २९,

१८; ३८, १; ४५, ५; शी ४,

११, १; २; ४, १०; ५, १७,

१८; ८, ५, ११; ९, १, २२;

११, ६, १३; ७, १८; १२, ३,

४९, १९, ३५, ४; ५, ३, २५,

१; २; ३; ८; ११; १२; ५,

१, ५; १४, ५; ६, ५, ७,

१०, ४; ८, १२, ११; ९, १६,

१; १६, २२, ३; २८, १; १५४, ८.

अनङ्-वाही-इवाह: मा

२४, ८; १३; का २६, २, ३; ३.

३; तै ५, ६, १८, १; मै ३, १३, ९;

१८; काठ ४९, ८; शी १९, ५०,

२; पै २, २२, ३; ८, १८, २;

९, १०, ११; १४, ४, १२;

-इवाहम् क १०, ५९, १०;

खि ५, ५, ४; मा २८, ३०; ३५,

१३; का ३०, १, ७; ३५, ४,

१२; तै १, ८, १८, ११; ५, १

१, ६, ४; २, १, ६; काठ ११,

५५; क ७, २५; शी ९, ५, २९;

१२, २, ४८; पै ५, ३१, ६;

-इवाही क १०, ८५, १०; तै

५, ६, ७१, १; मै ४, ४, ९५;

काठ ४०, १५; शी ३, ११, ५;

७, ५५, ५; १४, १, १०; पै

१, ६१, ३; ८, ११, ३.

*अनङ्-वा(ङ्)ही-ही

५) एकार्षेयतीना सतामपि प्रत्ययभेदतः विशिन्मान-
विस्मान्तानां नाउड. कृतां ध्रु. श्रीपयिकोऽयं घातु र. ५५.
स् > इ इलेन द्विवरणार्थं तु. माया. ३, ४५, वस्तुतः इ > इ
द्विपुटि. च। यत्तु नाउ. इति उप. वृह- इत्याकारधमिन्ध्रु-
केचित् (तु. GIV. प्रष्ट.) तदुक्तम्। किञ्चिन्मन्त्रस्य यान्तरे
निष्पन्नस्य सतोऽसर्वनामस्थानेऽनादिप्रत्यये परतः संप्र-
सारणं स्वादिलस्य द्वापीयसः पयोऽपेक्षया किपि निष्प-
त्यैव निर्वाहलपीयस्त्वदर्शनाद् उपयाहृदपमावे सति
संप्रसारणवद्पामावाऽननुपपत्त्यदर्शनाच्चति दिक्। यदपि
सोदय उप. वाह- इत्येवमागम् P.W. इच्छति। तदप्य-
मुक्तेव। तथा सति 'वाह ऊर्' (पा ६, ४, १३२) इत्यस्य
प्रसङ्गाद् अङ्गुहः प्रष्टुऽनुपपत्त्यम् अनङ्वाही-इत्यस्य
संप्रसारणेतरोपपत्त्यं च नोपपद्येत। एषिय. यनि. तत्तत्-
प्रत्ययपरत्वं नाउड. कृत्य यथाकार्यं साम्यवधेयमिति दिक्।

६) उड. दिक् उडं. तदन्तर्हृद्-उपपत्त्यम्. किञ्चात्
संप्रसारणं च (यक् पा ३, २, ६१; ६, २, १३९;
१, १५)। भन्मन्त्राणां परिगतहृद्धारान्ता चरितार्था
भवति। सतोऽन्यत्र (=यदान्ते) मौनिकवर्णनूतीयान्तत्वा
मुत्तिष्ठति द. (तु. टि. / १वह; वैतु. पा ८, २, ७२

यदनु इ > इ इत्याकारधो वर्णपरिणामो भवति)। यथेह
उप. वृह- इति वा वाह- इति वा परामितं सदपि नैव
युक्तं भवति, तथा वापुटि. यतार्थं द।

७) 'ह्रास्' इति मूळो. 'ह्रास्' इति प३ मूलतः
सतोऽपभ्रंशः स्यात्। मुपा. तु नितरामपलक्षणवापुटिपः।

८) तस्येदमित्यर्थे अम् प्र. निद-स्वरस्व (पा ४, ३,
१२३; ६, १, १७७)।

९) उप. शिवः प्र. (पा ३, २, ६४)। गल. एपुदि. द.।
मौलिकोपधामृतोऽध्वरः सातुनासिकः सन्नपि शब्दविषयः
द. (वैतु. पा ७, १, ९८; ८२ यदनु सौ परे एपु.
प्राति. आम् च नुम् चेयेने)।

१०) नापु. उपधायाः निरुत्तानामिच्छमानत्वे विरोधः
(वैतु. पा ७, १, ९८ येन दिप्. प्राति. आम् भवति न
तु मिधं प्राति. विद्यते)।

११) उड. कर्मण् अम् प्र. ततः स्त्रियां ङीप् उदात्त-
निष्प्रसृतः (पा ३, २, १; ४, १, १५; ६, १, १६१)।
स्यु. यत्तु. अनोवाह- (वैतु. पा. गौरादिषु पाठाद्
ङीयन्ता च अङ्गुह- इत्यस्य आम् च [पाग ४, १, ४१;
पावा ७, १, ९८]।

मै २,६,३, ४,३, ४, काठ १३,
६,१५,२, -ईम् काठ १३,६
१अन(न-अ)विश- -विशो ऋ १,
१२१, ७
अनस् वत्- -स्वन्त ऋ १, १०६,
५, -स्वन्ता ऋ ५, २७, १
अनस्वती- -ती शो १०,
१, १५
१अनस्विन्- -स्वी तै ५, २,
२, ३, काठ १९, १२, क३१, २
अनस्विनी- -नी पै १६,
३६, ५

अ(नस्)नो वाह- -हौ तै ५,६,
२१, १, काठ ५०, १
१अ(नस्)नो-वाह- -हम् तै ६,
१, ९, ४, मै ३, ७, ८, काठ
२४, ६, क३७, ७
१अनस्(तै)सा- -साम् पै ८, १६, ५
अन(न-अ)स्थ- -स्थ ऋ ८, १,
३४, -स्था शो ४, ३४, २, पै
६, २२, २
१अनस्थक- -कम् मै ३, ३, ५,
काठ २१, ५ क३१, २०,
-कात् मै ३, ७५, काठ २४, ५,

क ३७, ६, -काय काठ ४५ ३६
१अन(न-अ)स्थ- -स्था ऋ १,
१६४, ४, शो ९, १४, ४, पै १६,
६६, ४
अन(न-अ)स्थि-
अनस्थिक- -काय तै ७, ५, १३,
२, -वेन तै ६, १, ७, ११
१अन(न-अ)स्थिवित्- -वित् मै
३, ५, १
अनहामान- -नस्य पै १६, १२०, १
अना इदम्- प्र
अना(न-अ)वृत्- -वृत् क१, १४१, ७

२) साधयिक पद विभाग । अनस्-+विश- इत्येष
काम इति PW प्रश्न केचित् । सा अपि विरल्येन व्यु
एतामनुमनुते । तथा सति 'गतिकारक-' (पा ६, २,
१३९) इति खरेण भवितव्य एवप्रस्व च न भवितव्य-
मिति बोध्यम् । अत अनस्+अविश- इति यत् सा
पदान्तर भावयति तत् स्वरत् साधीय (=तस
नम्-स्वर) । उप अपि कास भवत् उपप्रस्व । तत्र च
एव १/१३+भावकर्मणोर् विष् प्र इति सेवेतितमानश्च
(तु अनस्- टि) । अथवा यस एवप्रस्व । तत्र च 'अनो
विद् विरयत इति कृत्वा निगमो यस्य' इति वा (तु GW)
'अनोयुक्ता विक्ता यस्य' इति वा (इह मध्यमपदलोप)
'अनामि च विभाग यस्य' इति वा विग्रह । अनस्
अनस् इत्यत्र तु उपपृष्ठ (उपम्-उपुद) ।

३) मनुष्यो यत्वे भवम् (पा १, ४, १९) । प्रत्ययस्य
न पितृभिरपि स्वे विरोगाऽभाव ।

४) त्रिषो ङीर (पा ४, १, ६) पितृभिरपि स्वरस्व-
दवन्ध ।

५) मयपे विनि प्रत्ययस्तम्बरश्च (पा ५, २, १२९) ।

६) यमैरुपार्दे १/१३+अण् प्र । इद-उपप्रस्व
(पा ६, २, १३९) ।

७) उग 'गति-' (पा ६, २, १३९) इत्युक्त उपप्रस्व ।
अण् < १/१३+अण् प्र स्वरस्व (पा ६, १, १८५) ।

८) अनु+ण्+अ प्र त्रिषो टाका इह तिथ्यवार्थपिन
इति एतामनुमनुते । अनोयुक्ता विक्ता यस्य अतिरिक्तमिव भवेत् ।
अन इह अनुग्रामम् इति गोविन्दः पा ३ । अनुग्रह
धृपमग्राणां च शोषार्थं कृत्वा तु १/१२अन-
प्रिप्तम्, निगो १-२)ता, निगिद्वि(तै)जी ।
९) वग 'अनु+ण्+अ' (पा ५, ४, १२९) इत्यत्र

अस्थि- इत्यस्य उक्त इ । तेन विरल्येन समासान्तोऽपि
चित्स्वरेणाऽन्तोदात्त । सादा पदान्तर (तु नाड टि) ।

१) उक्तसमासान्तादपि कप् उक्त- (पा ५, ४,
१५४) । कवि च परे 'ह्रस्वान्ते' (पा ६, २, १७४) इति
स्वर । ननु समासान्तात् समासान्तो मा भूदित्य एव
अनस्थन्- इत्यस्मादनुक्तसमासान्तात् अपि ह्रस्वात्तीय
उक्त स्वर स्वादिति । नेति । कथमिति । 'श्लोप'
(पा ८, २, २) इति स्वरविधौ नलोपस्याऽसिद्धत्ववचनाद्
ह्रस्वान्तत्वाऽभावादिति दिक् । (तु. भक्त्युक्तं, अष्ट
न्दस्क- प्रश्न) । इह च नापू च मूलत अस्थि-
इत्यतो विवेच्यस्य 'अस्थि-(यद्)' प्राति उपाधयेण वा सर्वं
चतुरस्र स्वादिति दिक् ।

२) पात्र उप (अस्थि->अस्थम्) इत्यत्र अनस्
समासान्त उक्त (पा ७, १, ७५) तत्स्वरेण चातोदात्त ।
मूलत अस्थन्- इति अस्थि- इत्यत इष्टम् प्राति
(यद्) इति कल्पे तावद् अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)
इत्युक्त इति विवेच्य सुलभ ।

३) गमागान्तप्रत्ययाऽभावे विकल्प (तु द्विष्टि) ।
अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) ।

४) गमागान्त कप् (पा ५, ४, १५४) । वरु इति
परे ह्रस्वात्तीय स्वर- (पा ६, २, १७४) न भवति
वरिपूर्वीय (पा ६, २, १७३) एव च स्वरा भवति,
तत्र गमागान्तप्रतिविशेषेण समाधानमनुपपद्यते-
ऽयथा वेति विग्रहयम् ।

५) तम नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप उग यमै
रुपार्दे १/१३+अण् प्र इद-उपप्रस्व च (पा ६, २,
१३९) ।

६) गग नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप उग यमै
रुपार्दे १/१३+अण् प्र इद-उपप्रस्व च (पा ६, २,
१३९) ।

अना(र-आ-अ)बाक्ष- -स गि ५,

११, १, सौ २०, १२८, १७

अना(र-आ-अ)कम- -माव मै ४, १,

१४

अना(र-आ-अ)गा- -मा ७,

८७, ७, १७, २, १०, २६, १२,

मा ३३, १७, वा ३२, १, १७,

तै ४, ७, १७, ७, ७, -माव

क ३, ५४, १९, ४, १२, ४,

१०, १२, ८, मै ३, १६, ५,

कठ २, १५, सौ १८, १, २६,

-माव क ८, १०१, १५

अना(र-आ-अ)गत- -उम् तै २, ५,

५, १, -माव तै ६, २,

१, १

अना(र-आ-अ)गमिप्यस्- -व्यव सौ

१६, ९, १०

अना(र-आ-अ)वास्- -मास ४, १,

२४, १५, १२३, २, २, २३, ७,

४, ५४, २, ५, ८२, ६ ७, ६२,

२, ८, १४, १८, १०, १६४,

५, ६७, ७, १०, १७, २, २६,

९, १७, ७, १३, ४, सिध, ५,

२, मा ४, १२, ६२, १२१, वा

४, ५, ४, १३, १, १३१, तै १,

५, ११, ४, ४, १, ११, २, २,

१, ४, मै २, २, ३, १८, ४,

१०, २१, १४, १७, १, १०१, १, १०१

३, ८, १६, ८, ४०, ११, ४२,

१५१, सौ ३, १, ४१, १, २, ५,

१२१, सौ ७, ७, १, २५, १,

८८, २१, ९, १, २, १६, ६,

११ १८, ४, ६९, १२, २९, २,

१४, ४, १७, १६ १५, ७

-मास ४ [(१, १६२, २२)

४, २९, ३], १०, ६३, १०, मा

२१, ६१, ७, वा २३, १, ६१,

७, तै १, ५, १३, ५१, मै ४, १०,

११, कठ २ २; ७, १६१, सौ

१९, ४४, २, १२ २, १, १५, २,

१, १६, १६, ८, -मा ४ ५

८३, ७, ७, ६०, १, ६६, ४,

८६, ७, मा ३३, २०, वा ३२,

२, १, मै ४, १२, ४, की २,

७०१, जै ३, ४६, ७

अनागस-स्- -माव २, ५४,

१५, [१६२, २२, (४, २९, ३)]

१०, २५, २, मा २५, ४५, तै ४,

६, १४, वा ४६, ५ १६२, १,

१५ -माव १, १०४, ६, ६,

५०, २, ७, ५१, १, तै २, १, ११,

६, मै ४, १४, १४, -माव ४

१०, ३७, १

अनागस-स्- -माव ४

१०, १, २९, १६६, १७, १०

अना(र-आ-अ)गुस्- -मास सौ १०,

१, ७, १९, ५०, ७, -माव

सौ २, १०, १-८, १०, १, १८,

-माव ४ १०, १६५, २, सौ ६,

२७, २

१) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप वम ३ ।

तनापि रूप <आ/अन्स्, उप च नञ्स्-यत् ।

२) अन्-स्वा इति पाठस्वर-लक्षणेन दुर्लभ ३ ।

३) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप <आ/अन्स् यत् ।

४) सख एउमिदि ३ । उप अना (<आ/अन्स् <अन्स्> वाक्+कर्तरि क प्र) इति वा (= [अन्स्+कर्तरि अन् प्र] >अन्स्- >अन्स्- इति वा प्राकृतिकवर्णपरिणामभागे ३ । अन् अनागस- इत्यस्मात् प्रत्ययभावे निमित्तम् । यत्वेतद् = अनागस- इति कृत्वाऽपरे (तु ८५५ प्रश्न) वस इह भवतीति प्रतिपन्नास्तथेन्यम् । वस सखतोदात्त आपये- तेति दिक् । भूषानपि विस्तर इह नाठठ वैश च द ।

५) 'अनागस' इति श्रु (४, १२, ४) पाठे ।

६) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यत् ।

७) समास स्वरी नाप् ३ । उप २ अनागस इत्य् अमुचा प्र निष्पन्नम् । यदपीहाऽन्ये १५५ प्रश्न अनागस इत्यतः उप इति कृत्वा वस इत्याहुस्तद् द्विगुमिदि- विन्यम् ।

८) भाव त्व प्र (पा ६, १, १११) । प्रत्यय-स्वर ।

११ ६ स्ववहारप्राप्त्यादि प्राति तत्स्वरूपतायामिव प्रतिभाताया तस एव भावे प्र उत्पत्तिर्गतीति सुतसै कच् छान्दसीमिति वा प्राकृतिकमिति शेषवर्णयताम् ।

१) यवस वावस्वर (पा ६, १, २२१) । उप <अ/अन्स् यत् ।

२) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १५२) । उप अनागस- इत्यत्र अन्स् प्र । वस्तिह तस इति १५५ आह, तस । तथात्वे नन्-स्वरपरिचरिति यावत् । यदपि ८५५ इह आ/ग>अना इति कर्त्रर्थे निष्पन्न प्राति उप भवतीति च नन्पूर्वत्वे च तस भवतीति चाह तदुभयमसद् । 'नास' 'यसस्' इत्येतयो ६ व्याख्यानाथमस्य यमि प्राति अवश्यमभ्युपेतत्वादभ्युपेतं चास्मिन् 'ना' इत्यस्य ६ अप्येतदीशत्वेन सुवच्यते सिद्धे पराभिनेतस्य प्राति अन्यथासिद्धिप्रतिपत्त्यात्वाच्च, अतरे वतरेऽपि च प्राति अभ्युपपत्तेरिति गणुदि स्वरतत् तस अनुपपत्त्या- केति (तु १५५) । एव तावद् अत्य प्राति अर्पत गप् अतिसूक्ष्मव्यान्तर भवति । (गप् = आगतोऽकर्त्- इत् एतच्च = आगता रहित- इति) । अत्य चातिसूक्ष्मव्यान्तरत्वस्य स्वरभेद एव लक्षणं भवतीति किमु वक्तव्यम् । एतच्च अपि गप् एव निगमयुभिश्च भवत्यस्य तु प्राति

१८, १६; क८, १२१; २९, ४; शौ
७, ८४, १; पै ३, ३३, ७; -व्यम्
अ४, १८, १०; मा ५, ५; वा
५, २, २; तै १, २, १०, २; ६,
२, २, ३; मै १, २, ७; ८; २,
८, २; ४, ४, ११; काठ २, ८;
९; ७, १४; १७, २; क२, २;
३; ६, ४; २६, १; पै १५, १,
५; -प्या अ१०, ४४, ५; शौ
२०, ९४, ५; -प्या: क१०,
१०३, १३; १५४, २; मा १७,
४६; का १८, ४, १४; तै ४, ६, ४,
४; मै ४, ४, १; कौ २, १२१२;

शौ १८, २, १६; पै १, ५६,
१; -व्याय मा ३८, ७; का ३८,
२, १; मै ४, ९, ८; -प्यौ कौ २,
१२१९.

अना(न-आ)नत- -०त अ६, ४५,
९; -तः अ८, ६४, ७; ९०,
४; कौ १, १४२; जै १, १५,
८; -तम् क१७, ६, ४; १०,
७४, ५; -तस्य क८, ६८, ४;
कौ १, ३६४; जै १, ३८, ३;
-ता: अ१, ८७, १.

अना(न-आ)नीत- -ता: काठ ८,
११; क७, ८.

अना(न-आ)नुजा- -जाम् तै ४, ३,
११, ३६; काठ ३९, १०.

अना(न-आ)नुद- -दः अ१, ५३,
८; २, २१, ४; २३, ११; शौ
२०, २१, ८; -दम् अ१०,
३८, ५.

अनानुदिष्ट(८७) -ष्ट(८७):
अ१०, १६०, ४; शौ २०,
९६, ४.

अना(न-आ)नुभूति- -ती: अ६,
४७, १७.

अना(न-आ)पि- -पि: अ१, १०२,
८; ८, २१, १३; १०, १३३.

०) तस. नन्-स्वर: (६, २, २)। उप. आ
नम्+क:।

०) सत्त्व. नाप्. द्र.। उप. आ/नी+क:।

०) सत्त्व. एप्. द्र.। उप. <अनु-ज्ञा- (२अनु

जम्) यद्र.।

०) सा. पुं. यजमानपरतयाऽन्यमिच्छति। तथा सति
प्राकृष्टिकानामनेकेषां पदानामर्थानामपार्थक्यम्
मित्रद्र.। तु. सत्य. डि. २अनु/जम् > अनु-ज्ञा- > -जाम्,
वद् > वृद्ध- > -न्ती-।

०) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. आ
नुद-+(१७)पचलक्षणः कः प्र. (पा ३, १, १३५)। पपा.
तु अननु-इ- इत्याकारको भवति। ततः अनु-दु- (२अनु
नु/१६) इत् उप. भवतीति कृत्वाऽन्तेरेतत् प्राति.
व्याख्यायि (वेतु. सा. क१, ५३, ८ यत्र तेन उप. <आनु
(२अनु)/२दा (२दो) इत्यास्यायि)। यदत्र यनि. उप.
भवति तत्र अ१०, ३८, ५ इत्यत्र स्त्र-वृद्ध- इत्यत्रत्यस्य
स्तेति विशेषणस्य च रश्मन्तोदन- इत्यत्रत्यस्य नोदनप-
र्यायभूतक्रियार्थवचनस्य च साहचर्यं ज्ञापकं भवेद् यथा
स्तूयमान इन्द्र आनुदाऽन्तरहितः स्वत एव दुष्टदमने
च दानामिमुखतया धनवन्-प्रेरये च प्रवृत्तो भवतीति
यावत्। अन्यच्च। यदपि G.W. M.W. वैह तस्य. इतीव
पर्यन्तो व्याचक्रतुस्तदपि भ्रान्तमिव भवति।
तथा सति नन्-स्वरः स्वाभान्तोदात्त इति। एतस्य. यन्
पपा. अनुसारमिः प्राक्तनैरभिगुह्यैर उप. साहितिको
दीर्घ इवाऽऽस्यायि तन् सारतो विभूयम्।

१) आतिशायनिक इष्टप्र.। निस्वरः (पा ६, १, १९७)
(तु. चोदिष्ट-प्रष्ट.)। यमु. प्राति. ष्ट > ष्ट इत्यतिप्राचीनो

विकारः संभाव्येत। अत्र 'अनुनु-दिष्ट' इति पपा. तदनु
२अनु/दिष्टोः कान्तं कृतसाहितिकदीर्घप्रथमाऽकम् उप.
इत्येवं च (तु. नापु. डि.) प्रागभ्यर्हितानां व्याख्यानं द्र.।
एतस्य. अपि नापु. डि. सर्वेषु वीर्योपलक्षितेषु धर्मेषु
परंपरेणां प्रत्यसदिष्टपुरिन्दो ब्रह्मद्विचयनेऽतितमामिव
तथा भवतीति प्राकृतिकस्वरस्यसंवादनसद्वरीबोहमूर्वा-
ऽऽतिशायनिकी संभावनाऽनुसंधीयतां विविगिभः।

०) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. (आ=[आत-]
अनु-भूतिम् इति कृत्वा) आऽनुभूति- इति प्रास. (तु. पावा
२, २, १८)। यद्वा (आ=[आता]) अनु-भूतिरासामिति
कृत्वा) आऽनुभूति- इति वस. (तु. पावा २, २, २४)।
उभयथाप्य अनुनुभूतपूर्वाः शरदोऽवधून्वान इन्द्रो-
समानः। यावता पूर्वानुभूतपूर्वाः शरदोऽवधून्वान इन्द्रो-
ऽनुनुभूतपूर्वा अपि सास्तरितीति, अतः स पूर्वाणि
सख्यानि परिहृज्याऽपराएवभ्येतीति यत् पूर्वां धृन्मि-
त्रेत भवति तत् सत्यमिति निदर्शनालङ्कारः (तु. ना. उ. अय्य
अपरस्ये व्यु)। अत्र अनुनु-भूति- इति पपा. तदनुवर्तिनो
चोभयो प्रागर्वाचामभिप्रष्टिर् द्र.। तद् यथा। वस.
(=अनुभूतिरहिताः [प्रजाः]) इति सा.। उहः वस. वा तम.
वेति विद्वन्पिण्डोऽर्वाश्च (G.W. M.W. N.W.)। उभयत्र
२अनु > आनु इति दीर्घोपपत्तेश्च साहितिकं निपातनं द्र.।
यथा चैवमन्यतरतोऽपि साध्वन्यामावो भवतीत्यत्र भूयः
वैश. अनुसंधेयम्।

०) वस. भवति नन्-पूर्वं इति प्रागर्वागभ्यर्हिता आहुः।
तन् कथं नान्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) इति चोयम्।
तन् साध्यं कथमिति। तस्य. भवतु न वस. इति। तेन तावत्
सौवरी चातुरद्यौ कथं निष्पद्यताम् (पा ६, २, २) न

२), १०, ३९, ६, कौ १,
३९९, २, ७३९, जै १, ४५, १,
शौ २०, ११४, १

अना(न-आ)स, सा- -स अ १,
१००, २, तै ७, १, १०, ३, काठ
८, ७, क ७, ४, -सिस्म तै
२, ५, ११, ४, ५, १, ९, १, ६,
१, ३, ७, मै १, ४, ११, ५, ७,
११, ९, २, २, १२, ५, २, काठ
१०, ८, -सिस्म तै ७, १, ५, ६,
-सा काठ ३८, १४, -सा शौ
४, ७, ७, ४, ६, २, वै ६, ११,
२, -साम् तै ७, ४, ५, ३, १,
-सेन मै ४, २, ११

अना(न-आ)म्यु- -म्यु क ७, ६६, ११

अना(न-आ)म्यु- -म्यु शौ ६, १६, १

अना(न-आ)मयिन्- -मयिन् अ

८, २, १, कौ १, १२४, २, ८४,
जै १, १३, १०, ३, ८, १०

अना(न-आ)भव- -व काठ ६, ७,
क ४, ६

अना(न-आ)मि- -मिस् काठ २०, ७,
क ३१, ९

अना(न-आ)मु- -मो मै १, ८, ५,

अना(न-आ)भू- -भुव अ १, ५१, ९

अनामय- -न शौ १२, ४५, २

अनामनु- -नान् शौ १२, ४, ५, ८

अना(न-आ)मय- -मय वै १६,
५, ७

अना(न-आ)मयु- -यास्ति ७, १५,
५, १, शौ २०, १२९, २०,

-या शौ ९, १३, १३-१८, वै

१६, ७५, ३-८

अना(न-आ)मयत्- -यत् मा १८,

६, का १२, ४, २, तै ४, ७, ३,
२, मै २, ११, ३, काठ १८, ९
क २८, ९; वै १०, १३, १

अना(न-आ)मयितु- -मयितु क
१०, १३७, ७, शौ ४, १३, ७,
वै ५, १८, ८

अनामिन्- -मि क ३, ६२, ५
६, ८, ६, तै १, ५, ११, २, मै

४, ११, १, काठ ४, १६

अना(न-आ)मृण- -ण. क १, ३३, १

अना(न-आ)मृत- -मृत तै ५, २,
३, १, काठ ७, १२, २०, १, २२,

६, क ६, २, ३१, १, ३४,
१, -तै तै ५, २, ३, २, काठ

२०, १, क ३१, ३

अना(न-आ)यत्- -त क ४, १३,
५ १४, ५]

त्वाऽऽर्थाति (आपि-रहिते रतर्नाऽऽपि निच इत्यभिप्राये) ।
उच्यते । इह उप वस भवन्ति । सोऽपि कल्पना-
मूलत्वाद् विकल्पितविग्रह इ । तद् यथा । नन उत्तरस्य
(सङ्गः) साऽऽपि-इति मूलतः सतो नैकैकिक सकारलोपो
नकारोपजन्य स्यातामिति प्रथम कल्प (तु अगोपा) ।
'आऽऽसा' आपुयोऽनेनाऽनया वा' इति माध्यमिकधातु-
जलोपे सत्त्वाऽऽपि इत्युप इति द्वितीयः कल्प (पावा
२, २, २४) । 'अद्-भासा' आपुयोऽनेनाऽनया वा' इति
नन्मात्रातिरिक्त्य धातुजाऽऽस्य घूप. लोपे सति वस
घूपप्रत्यय इति कृत्वा नन्मात्रस्य घूप स्वर प्रकृत्येति च
तृतीय कल्प इति दिक् (वरमध्याय प्रकार नापु अपि इ) ।

a) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।

b) तस नम्-स्वर बाधित्वा 'हृत्' (पा ६, २, १६०)
इत्यन्तोदात्त । उप यद् ।

c) आधुं मसेव तदुपक्रमनायेव नम् पूर्वत्वेन
धाम्येत । उप आधु यद् । सत्त्वं एष्टि इ ।

d) तस नम्-स्वर । उप आ/भी + वतैर्गु इति प्र
(तु पा ३, २, १५७) इति वा आ भय- (शस) + मत्वयं
इति प्र (पा ५, ३, ११५) इति वा ।

e) सत्त्वं नाष्टि इ । उप आ-मन्- (आ/मृ + मृ
प्र) । एष्टि माध्यमिकोपजन मुपा चित्तय ।

f) सत्त्वं नाष्टि इ । उप इ नाम-मृ (नाम्ना
नाम-मृदिपयं) इति सत्त्वं पर्यष्टम् ।

कथमिति । मूरो पा बहुविधतवेनोपलम्भात् (तु पा ६, १)
यत्तु सा अ नामक इति वस अत्र पठित्वेव व्यावर्ते,
तदसत् । तथा सति कपिपूर्वाय स्वर स्यात् (पा ६, २, १७३) ।
'माम् अगतस्य' इति वै (तु ११) यच्छ्रयते तेनापि
मुगमो निर्वाह इति (कल्पना तरुते तु w'WR च) ।

g) एषा अवग्रहो न भवति । व्यु ? । अना- (भावार्थे)
आ-मनु (<आ/मन्) इति वस अन्तोदात्त (पा ६,
२, १७२) इतीव व इ । अना-आमन (<अ/मन्
>आमि + भावे ल्युट्) इतीव च LUD इ ।

h) अय मुपा 'अवामवद्' इति मूको स्थाने सत्त्वरमा
न्याद् धन 'यम्-इत्य्' अस द्वि १ सत्त्वं इत्येव सुपठम् ।

i) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

j) 'अनामय' इति मुपा स्वरधित्यम् ।

k) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप अ/मन्
>आमि + शतृ प्र ।

l) तस उप <अ/मन् >आमि + इष्टु प्रत्यये
गेर् अच् आदेशे (तु पा ३, २९, पा ६, ४, ५५) नम्-स्व
रैषाद् 'हृत्' (पा ६, २, १६०) इत्यन्तोदात्त उत्त ।

m) सत्त्वं एष्टि इ । उप अ/मन् + ताच्चीलिक गिति ।

n) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप आ

अ/मृ + क (पा ३, १, १३५) ।

o) तस नम्-स्वर । उप आ/मृ + च प्र ।

p) उप आ/मृ + च प्र । रोप नाष्टि इ ।

अना(न-आ)शीर्क- -कण तै १, ६, १०, ४.	१०.	अनासिक्- -कण तै ७, ५, १२, १; काठ ४४, ३.	अनाहित(त-अ)मि- -मि: काठ ६, ७; ८, ११; क ४, ६; ७, ६; -मि: काठ ९, १५.
अना(न-आ)शीर्दा- -दंस् अ १०, २७, १.	अना(न-आ)स्का- -का काठ १२, १३.	अना(न-आ)स्यान्- -ने अ १, ११६, ५.	अना(न-आ)हुत- -तम् पै ६, १४, १.
अना(न-आ)शु- -शव: क १, १३५, १; ८, १, १४; शौ २०, ११६, २; -शु: लि ५, १३, ६; शौ २०, १२८, १०४; -शुना क ६, ४५, २; -शो: क १०, ३९, ३.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)हुति- -ति: तै ५, ४, ३, २; -तिम् अ १०, १७, ४, ६३, १२.
अना(न-आ)शुमयत्- -वन्ति काठ २३, ३.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)हुति- -ति: तै ५, ४, ३, २; -तिम् अ १०, १७, ४, ६३, १२.
अना(न-आ)शुवस्- -श्वान् तै १, ६, ७, ३; ४.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)हुति- -ति: तै ५, ४, ३, २; -तिम् अ १०, १७, ४, ६३, १२.
अना(न-आ)शु- -शव: क १, १३५, १; ८, १, १४; शौ २०, ११६, २; -शु: लि ५, १३, ६; शौ २०, १२८, १०४; -शुना क ६, ४५, २; -शो: क १०, ३९, ३.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)हुति- -ति: तै ५, ४, ३, २; -तिम् अ १०, १७, ४, ६३, १२.
अना(न-आ)शु- -शव: क १, १३५, १; ८, १, १४; शौ २०, ११६, २; -शु: लि ५, १३, ६; शौ २०, १२८, १०४; -शुना क ६, ४५, २; -शो: क १०, ३९, ३.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)स्मा- -क: शौ १९, ५७, ५; -कम् शौ १९, ५७, ४.	अना(न-आ)हुति- -ति: तै ५, ४, ३, २; -तिम् अ १०, १७, ४, ६३, १२.

५) वस. समासान्तः कप् (पा ५, ४, १५४)। 'कवि पूर्वम्' (पा ६, २, १७३) इत्युक्तः स्वरः। अयस्मादि-त्वञ् उक्तः। तेन पदत्वाद्भुत्वं भव्यादिभर्जनीयामावय (पावा १, ४, २०)। यत्तु मा. 'नन्नुभवाम्' (पा ६, २, १७२) इत्यन्तोदात्तत्वमाह तद् आन्तमिव स्यात्।

६) तम. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद्।

७) चार्वादिभ्यम् उक्तं. तेन तस्य नन्-स्वरपवादोऽन्तो-दागो भवति (पा ६, २, १६०)। उप. यद्।

८) तम. नन्-स्वरः। उप. $\sqrt{2}$ भदा+ववसुः प्रत्ययः (पा ६, २, १०९)।

९) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. नान्-इति GRI। आम्-(<> आहर्द- इत्यन्ये। 'शुष्टवाचः' इत्यनुपदधूपमाणविशेषणान्तरादिभ्यो लोपो बहुसंगतः नन् एव गाभीयानि मत्तं भवति।

१०) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद्।

११) भर्गश्च एव मुग्य. भवति नितरां दुण्डः। अना(न-आ)शु- -सम् ('वन्' इति शोधः सं-व्यथ द्र.)

१२) तम. नन्-स्वरः प्राप्ते चार्वादिभ्यम् उक्तं. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १६०)। उप. (अन्नुभवाम्) अस्मा- + अन् (पा ६, २, २)। यदा अस्मा- (यद्) इत्यनः प्राप्तिः दुःखः मि प्र. उप. निगमे गति वस. अन्तोदात्तः (पा ६,

२, १७२) इत्येवं सुवचनं द्र।

१) वास्तविकः पाप्मे. वा अनन्- इत्यन गप् (यद्)। प्रामादिकविकारमात्रं वेति विवक्ष्यताम् (द्र. संदि)। प्रथमे कले अनाह- इत्येवं पदविभागः स्याद् अन्-आह- इत्येवं वेलपरो गवेपणाहौ विपयः।

२) वस. पुपस्व. (पा ६, २, १)। उप. वीर्यन्- + वीर प्र. उपधालोपध (पा ४, १, २८; ६, ४, १३४)।

३) वस. पुपस्व. (पा ६, २, १)। अन्-आहितामि- इत्येवं तस्य नन्-स्वरः (पा ६, २, २) स्वरतः समाने संभव-त्यपि यदसी नोररीकृतम् तत्र नमः क्रियाविध्यपुण्यप्रति-पेधे वर्तमानाया मुलयाया श्रुतेः क्रियावतः पदावयवत्वा-ऽऽदित्वेन स्य समामान्तरीयसर्जनीयावे गति बाधो मा भूदित्येनान् बीजं द्र। अर्थनिरूपणेन परीक्षयाम् लक्षण-लक्षणानामित्यभिप्रायेणः।

४) वस. इतीकाङ्गवपदः पञ्च. भवति। तत. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. 'इतु-मा- (वस.) इति पद-विभाग-कल्पना द्यु. निमित्तमात्रतया गृह्येत।

५) तम. नन्-स्वरः। उप. नि. $\sqrt{2}$ धा+तवा+ध्वम्।

६) 'अन्' इत्यस्य स्थानेऽपवादः स्यात् (द्र. ना. ५, अ २, १५, ४) रयत्तम्। अस्मि इति पवा. (द्र. संदि) य. पाप्मे. भवति शोऽपि दुण्डः द्र।

७) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद्।

अ निन्दा-न्दा शी ११, १०, २२,
पै १६, ८७, २

अ निन्दा-न्दा क ९, ८७, ४,
-न्दा क १, १८०, ७

अनि(२३)न्दा-न्दा क ७,
१८, १६, -न्दा क १, १३३,
१, ५, २, ३, १०, ४८, ७,
-न्दा क १०, २७, ६,
-न्दा क ४, २३, ७

अनि(२३)न्दि-न्दि वा पै १६, ७६, ९

१३ निपद्यमान-न्म क ११,
१६४, २१, १०, १७७, ३] मा
३७, १७, का ३७, ३, ४, मै ४,
९, ६, पै १६, ६८, १०

२३ निपद्यमान-न्म शी ९,
१५, ११

अ निन्दा-न्दा क ४, १३, ५,
१४, ५]

अ निपाद्य-न्म क ३, १, ११ [५,
४२, १७, ४३, १३]

अ निन्दा, दा-न्दा क १०, ११६,
६ शी १९, ६०, ७, -न्दा मा

१०, ६, का ११, ४, २, तै १, ८,
१२, १, मै २, ६, ८, ४, ५, ७,
काठ १५, ६, -न्दा तै १, ८,
१२, १

अनिन्दा-तविधि-न्म क २,
२५, ४, ५, ७, ७

अनिन्दा-तविधि-न्मा काठ १८,
१६, क २९, ४

अ निमाद्य-न्म क १, ७७, ११,
६, २३, ७, कौ २, १०१४, जै
४, ५, ५ शी २०, ३६, ७

अ-निमिष-न्मिष क ३, ५९, १,
७, ६०, ७, तै ३, ४, ११, ५६,
काठ २३, १२, ३५, १५, क
४८, १७

१३ निमिष-न्म क ५, १९,
२, ७, ६१, ३

१२ निमिष-न्म क १०, १०३,
१, मा १७, ३३, का १८, ४,
१, तै ४, ६, ४, १, मै २, १०,
४, काठ १८, ५, क २८, ५ कौ
२, ११९९, शी १९, १३, २, पै

७, ४, २, -न्म क ११, २४,
६, -न्मा क २, २७, ९, -न्म

क १०, १०३, २, मा १७, २४,
का १८, ४, २, तै ४, ६, ४,
१, मै २, १०, ४, काठ १८, ५,
क २८, ५, कौ २, १२००,
शी १९, १३, ३, पै ७,
४, ३

अ निमिष-न्मिष क १, १४३,
८, (६, ८, ७), -न्म क १०,
६३, ४

अ-निमिष-न्म क २, २१, १२,
१६४, ७१, मा ३६, १३, का
३३, १, ७, शी ९, ९, २२,
पै १६, ६७, १२

१३ निमिष-न्म क ४, ५, १४

२३ निमिष-न्म क ८, ४८,
११, मा ११, ४७, का १२, ४,
११, मै २, ७, ५, काठ १६, ४,
-न्म क ७, ७१, २, ८, ६०,
२०, १०, १७, ४, वि ५, २१,
३, मा १२, १०५, का १३, ७,

१) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।

२) तस उप ष्यन्ते इति 'कृत्वा' (पा ६, २,
१६०) इत्यन्तोदात्त ।

३) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद ।

४) वष । निरिन्द्रिय-इति पाठे (शी ९, २, १०) ।

स चापि समानार्थं वस यद ।

५) नात् स्थाने स्वरतोऽपपाठो वा स्यात् पाठे वा
(तु श्रु १, १६४, ११) । उत्तरे कन्ये <आ नि/पद्
इतीप मीनिरी रिपति स्यात् । तत् प्रथमाज्झस्व-
त्वनिर्देशा प्रातिपदिके वा स्वादात्मिक प्राप्तादिको वा
स्याद् गृह्ये एव विद्यमान । उभयथाऽप्युप प्रत्यक्ष
यनिन्द्रियानक एव उपकल्पयेदित्यभिचरितम् । एव
तवद् वस्तुतोऽर्थमेदानीं धृतिद्वयोति गम्यन्ते विस्तरत
वैरा वानुगम्यन्तम् ।

१) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप नि
/बाधु+भावर घञ् ।

२) तस नम्-स्वर । उप नि/अस्त्र+क यद ।

३) वस उपप्रत्यक्ष (पा ६, २, १) । तुनि अनादितामि

यन्तयादि तस नह लब्धादर । उप यद ।

१) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप नि
/मा+स्युद प्र ।

२) तु१ सत् प्रयोगत इति द्र । एतद् <१३ निमिष-
(=नाठ) इति PA विमृश्य (तु १५, वैतु GIV
MA) ।

३) उप कर्त्तरि क प्र इति तु१=दि३ इति च कृत्वा
देव पर्यायत्वेन यद् मा विचक्ष्येन व्याचष्टे तत् क्रिष्क-
लनाऽप्यभिचरितम् ।

४) तस नम्-स्वर । उप नि/मिपु+भाष क प्र ।
५) एतद् <नाद् इति प्रतिपत्तौ GA MA च
चिन्त्यौ द्र । प्रयोगत एतत् इति भवतात्पर्यमुप-
गमनामान्ये सति नपु, न दि१ अनिमिद् इत्याकारक
स्वरं यनि इत्यनुपपत्तिदर्शनादिति दिद् ।

६) दि१ सत् प्रयोगत इति द्र ।

७) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप
<इत्ता यद ।

८) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद ।

४; तै ४, २, ५, २; मै २, ७,
१४; काठ १६, १४; क २५, ५;
शौ २०, १३५, १३.
अ-निरा(र-या)हित- -तः शौ १२,
२, ३५; ३६.

अ-निरुक्त, का- -कः तै ७, ४,
२, ३; मै १, १०, ५; ११, ९;
३, ६, ५; काठ १२, ९, १४,
१०; २०, ५; २४, ८; २६, १;
२८, १०; ३३, ४; ३५, २०;
क ३१, ७; ३८, १; ४०, ४; ४५,
१; ४८, १८; -कम् तै ६, २,
७, ३; मै ३, २, ५; ४, ६; ८,
९; ४, ८, ६; काठ ६, ५; ९,
१५; १६; २९, ४; ३२, १;
क ४, ४; ४५, ५; -कया मै ३,
६, ५; ४, ८, ६; -क्ता काठ १२,
९; -क्ताः मै ३, ४, ६; ८, १०;
काठ १४, १०; -क्तानि काठ
२१, २; क ३१, १०; -काम्
तै २, ५, ७, ३; काठ ३६, १३.

अ-निरुक्तसामन्- -मा काठ १४,
१०.

अ-निर्द्धतिगृहीत- -तम् मै ४,
३, १.

अ-निर्घात- -ताय तै ३, १, ८, ३;
२, ४, २; मै ४, ४, ४.

अ-निर्दाह- -हाय तै २, ३, ६, २;
७, ४, मै २, ३, ७; ३, ३, ३;
४, १, ९; काठ १२, ५, ३१,
७; क ३०, २; ३; ३१, ७; १८.

अ-निर्दाहक- -कः मै १, ४, ८;
काठ ३२, ४.

अ-निर्दिष्टभाग- -भाः तै २, २,
४, ६.

अ-निर्माण- -गाय मै १, ८, ५; २,
३, १; ४, ३, ६; ४, १; काठ
१२, ५, ८; १३; २४, १०; क
३७, ७; ३८, ३.

अ-निर्याच्य- -तै ५, २, ३, १; मै ३,
१, ३; २, ३; काठ २०, १;
३०, ९; क ३१, ३.

अ-निर्वाह- -हाय मै ४, ८, ५,
अ-निर्वाह- -यः काठ २८, ८.

अ-निल- -अनिल- ✓ १ अत्र द.
अ-निविशमान- -ता- -ताः
क ७, ४९, १.

अ-निवेशन- -ता- -नानाम् क
१, ३२, १०; पै १३, ६, १०.

अ-निर्वीर्य- -यः काठ २७, ९.

अ-निवृत्त- -तः क ३, २९, ६.

अ-निश्चित, ता- -तः मा १, २५;
का १, १०, १; काठ ३१, १४,
-तम् क २, ३८, ८; ९, ९९,
२०; तै ४, ७, १५, ४०; -ता मा
१, २९; का १, १०, १; -ताः मै
४, १, १२; काठ १, १०, ३१,
९; क १, १०; ४७, ९; ११.

अ-निश्चित-स(य-)मा- -माः
क १०, ८९, ४; कौ १, १३५;
जै १, ३५, ८.

अ-निःशस्त- -स्ताः क ४, १४,
११.

a) नावति. तस्य द. उप. < निर-आ/पा यद. ।

b) तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

c) यनि. तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । वस्तुतस्तु
मुपा. चिन्त्यो भवति । निरुक्त-सामन्-यश इत्यस्याऽन्यः
प्राति. एष प्राकृतिगत्वात् (तु. मै १, ११, ९) ।

d) सस्व. एपुटि. द. । उप. निर्द्धति-गृहीत- इति
वृत्तस. द. ।

e) उप. < निर/दृष्ट यद. । शेषम् दिपुटि. द. ।

f) तम. वृत्तोऽप्यस्वतमाय-वृते अ-क्षोपुटि-टि. द. ।

g) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. निर्दिष्ट-
भाग- इति वग. यद. ।

h) गस्व. नापुटि. द. । उप. निर/श्रुम्+भावे घम् प्र. ।

i) काठ. गम नमरुते अनुदाह- इति ध्रुवमाणं यद.
(तु. मंति.) ।

j) उप. निर/वद्+घम् प्र. । शेषं दिपुटि. द. ।

k) गस्व. एपुटि. द. । अ-निर्वीर्य- इति प्रमाद-
भ्रंशमप्यरेतः पा. मे. द. । उप. वग. ।

l) वग. कन्नेतामः (पा ६, २, १०३) । उप. नि
✓ निम् + चयिचरुत्तु गुर द. ।

m) तस. नम्-स्वरः । उप. अ-निर्वीर्य- वस. (पा ६, २, २४) । यदा = निर्वीर्य- (गपुटि. द.) ।

n) सस्व. नापुटि. द. । उप. निश्चित- (< नि/विश)
यद. (तु. शमा १, ३, १, ६; ४, १, २, २५ यद यक.
अनुपरेत- इति चराचर- इति चैतन्यार्थमावृत्तौ निर्दि-
श्यते; अर्थावयव [GW.MW.NW.प्रम्.]) । एतिष. सर्वत्र पपा.
अनि-सित- इत्येवं निरदेशीतीत्य कृत्वा सा. प्रम्. भाष्य-
कारे उप. = नि-सित- (< नि/क्षा < क्षो) इत्यवधार्य
तत्र तत्र व्याख्यानश्रीदि प्रदर्शयतिस्तत्प्रयोजितान्वय-
पौडनादी व्यर्थमादरः प्रादर्शित (भूयान्वय विस्तरः
✓ निम् इत्यय द.) ।

o) विधि. सद् न. दि १ द. ।

p) यनु. अ-निश्चित- -तम् तत्रत्यं टि. प ।

q) वग. पूषप्रव. (पा ६, २, १) । उप. यद. ।

r) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. निर
(< नि/विश) ✓ श्रुम्+भावे घम् प्र. ।

s) इद ध्रुवमाणं क. प्र. (तु. 'गुप्तोपमः गुरापः'
क ४, १४, ६ प्रम्.) । एतिष. एपुटि. द. मंति इति वद
GW. भाद तजिः गारं द. ।

अ-निपङ्ग- -अथ्य ऋ १, ३१, १३.
अनि(न-इ)प(व्य->)व्या- -व्याः क
१०, १०८, ६.

अ-निपिञ्चनः - पै १५, १५, ९.

अ-निपित- -तम् मै ३, १६, ५;
काठ २२, १५.

अ-निष्कृत- -कः पै ३, २३, ४१;
-तम् ऋ ८, १९, ८; ९, ३९,
२; कौ २, २४६; जै ३, २१,
१४.

अ-निष्कृति- -स्था पै ३, १७, ३.

अ-निष्कृति(न-इ)प्र, प्रा- -ष्टः काठ ३५,
१७; क ४८, १५; -ष्टम् तै ६,
६, ६, २; -ष्टाः तै २, ६, १, ५;
-ष्टभ्यः काठ ५, ४; ३२, ४;
-ष्टेषु काठ ३५, १८; क ४८,
१६.

अ-निष्कृति(न-इ)प्र- -के तै ५, ४, १०,
३१; मै ३, ४, ५; काठ २२, २.

अ-निष्कृति- -कर्म काठ २४, ५;
क ३७, ६.

अ-निष्कृत- -तः ऋ ८, ३३, ९;
मा २७, ४; का २९, १, ४; ७;
तै ४, १, ७, २; ३; मै २, १२,
५३; काठ १८, १६; क २९,
४३; कौ २, १०४८१; शौ ७,
८२, ३; १२०, ५३, ३१; ५७,
१३; पै ३, २३, ७.

अ-निष्कृत- -व्यः काठ ७, १३१;
क ६, २१.

अ-निष्कृति(न-इ)प्र, प्रा- काठ १२, ७;
३५, १७; क ४८, १५.

अ-निष्कृति शौ १२, ३, ४४.

अनीक- -कः पै ४, २४, ७; -कम्
ऋ १, ११३, ११; ११५, १;
१२१, ४; १२४, ११; १६८, ९;
२, ३५, ११; ३, ३०, १३; ४,
५, ९; १५, ११, १; १२, २;
५, २, १, ४८, ४; ७६, १; ६,
४७, २८; ५१, १; ७, १, ८;
९; ५८, २; ८, १६, ९; १०,
२, ६; ७, ३; ४३, ४; ४८, ३;

६९, ३; मा ७, ४२; ८, २४८;
३३, ४६; २९, ५४; का ८,
१७, १; ९, २, २; ४, २८; १४,
४, ९; तै १, ४, ४३, १; ४५,
१८; २, ३, ८, २; ४, १४, ४;
४, ३, १३, १; ६, ६, ६; ६,
२, ३, ११; मै २, २, ३७; २९१;
२, १, १०१; ३, १६, ३१; ४,
१४, ४; काठ ४, ९; १३; २२,
५; ६; ८; २९, ३; ४६, १;
क ३, ७; ११८; ३४, १; ४५,
४८; कौ ३, ११०२; ३, ५, ३;
जै २, ४, ६; शौ ४, २७, ७८;
६, १२५, ३; ७, ३७, १८;
३३, २, ३४८; ३५, २०, १७,
४; १०७, १३; १४; पै ४, ३५,
७; १५, ११, ७; १२, ४; १६,
१५१, ५; -का ऋ ३, १९, ४;
४, २३, ७; -काप पै ८, १३,
१११; -कानि मै २, १, १०१;
-के ऋ ४, ५८, ११; ६, ४७, ५;

५) वस. अन्तोदातः (पा ६, २, १७२)। उप. नि

✓व(>स) व्ज्+घञ् पञ्च कृतं च ।

६) तस. उप. साधर्म्यक-यदन्ते नञ्-स्वरापवादो
इन्तोदातः (पा ४, ४, ९८; ६, २, १५६) ।

७) मुपा. नितरामकृतसंस्कारः । वस्तुतः पूर्वमन्त्रस्य
यः 'पपा' इत्य् उताराधौ भवति सोऽस्य मन्त्रस्य पूर्वार्धे
स्यात् । 'अनिपेचनं चक्रुषी' इत्यनेन शोधितपाठेन
तृतीयन पादैन च तस्य मन्त्रस्य गायत्र्या छन्दसा पूर्तिः
स्यादिति विचारयन्तु मुषियः । एवं तावदिह तस.
नञ्-पूर्वः । उप. नि ✓पि(<सि)व्ज्+नि-पेचन- इति यद् ।

८) अ-निश्चित- >-उम्(यद्) । अत्र मूद्ये. पा. वैकृतं
द्र. (वृ. संति.) ।

९) तस. नञ्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद् ।

१०) 'अनिष्टुतः' इति (शौ ७, ८२, ३) पामे. ।

११) वस. अन्तोदातः (पा ६, २, १७२) । विशेष्यपर्म
वि. द्र. । उप. इष्टका- <✓यञ् यद् ।

१२) तस. नञ्-पूर्वः । 'हृन्' (पा ६, २, १६०) इत्य-
न्तोदातः । उप. निष्ठ-यद् ।

१३) तस. नञ्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. <नि

✓वृ->स्तु यद् ।

१) पपा. निस्✓वृ->°निः-स्त्व- इतीव उप. निर्दिष्टं
विवेक्यम् ।

२) सस्व. एपृष्टि. द्र. । उप. निन्व्य <निस्+स्वप्
प्र. पञ्च च (पावा ४, २, १०४; पा ८, ३, १०१) यद् ।

३) सस्व. द्विष्टि. द्र. । उप. <नि✓हृन् यद् ।

४) ✓२°अञ्+ईङ्क् प्र. (पाठ ४, १७) । निस्स्वरः
(पा ६, १, १६७) । यद्वा तस. स्याद् नञ्-स्वरः (पा ६,
२, २) । उप. च (नि>)नी+क- (<१अक- <✓अच्,
व्ज्) । अथवा, नापु कल्पे नञोऽभावे सति नि इत्यस्य स्थाने
अनु इति द्र. । तथा च सति समाननिष्पत्तौ अनुक-इत्य-
स्मात् प्राप्ति. विवेचनप्रयोजनः ऊ>ई इति यदुपरिगणनः ।
अथापि वा नापु. एव कल्पे नञमावे सति नि इत्यस्य
स्थाने ३°अञ् यद्. (वृ. अन्तर, २अन्तर-) ।
माध्यमिक ईवार उपजनः (वृ. सम् (ईङ्क्-) ।
अन्तस्तम्येव उप. दर्शनार्थेन ✓२अञ् इत्येतामि-
संबद्धं स्यात् पूष. च सतमीकारकम् (२अञ्->) अनि
इति रु. सद् दीर्घाभूतं स्यादित्यपवादमियुक्तमाहूः द्र.
(वृ. ऋ. १, १२, ६; १६९) ।

५, ७, ४, ३, ८, ७४, ४, १०२,
 १३, ९, १७, १२, खि ७, ५,
 ८, मा १७, १९१, २०, ३६,
 का १९, १, १०१, २२, ४, १,
 मै ३, ११, १, काठ ३८, ६,
 ४०, ७, १४, १ मी १, १३,
 ५३७, २, १२०, जि १, २,
 ३, ५५, ५, ४, ३, ४, ६, ५,
 -केन क २, ९, ६, मा ५, ३४,
 का ५, ८, ५, ती १, ३, ३, १,
 १४, ३, १३, २, ६, १, ५,
 मै १, २, १२, १०, ५, १४,
 ३, ९, ५१, १४, १०, ५, ११,
 ४, काठ २, १३, २३, १३,
 ३५, २०, ३६, ८, ४२, ७,
 ४८, १८१, -केषु अ ८, २०,
 १२, -किं अ ३, १, १५

५४, १], ४, १०, ३, ७, ८,
 ५, मा १५, ४६, का १६, ५,
 २८, ती ४, ४, ८, मै ४, १०,
 २, ५, ११, ४४, काठ २०, १४,
 कौ २, ११२८, पै ४, २७, ६
 [क-चतुर, ज्योतिष्, तिग्म,
 त्रि, दि, पु, बृहद्, सत,
 य]स्व]
 १अनीकस्व- न्याय मै १, १०,
 १४, काठ ३६, ८
 अनीकस्व- न्वे मा २४, १६,
 २९, ५९, का २६, ४, १, ३१,
 ७, १, ती १, ८, ४, ११, ५, ४,
 ५, ४१, ५, २४, १, मै १, १०,
 १, २, १, १०१, ३, १३, १४,
 काठ ९, ५, ४८, ३, क ८, ८१,
 -नन्तस्वि ४, १४, १, -वाद्

तै ५, ४, ५, ४१^२
 अनीक-शाम् (>) १० शौ ५, २१, ८,
 ९, ६ १०३, ३
 १अनी(र-ई)जान-न मै १, ४, ६,
 ४, ८, ६, -नम्तै ६ ६, ७, ३,
 -नै मै ४, ८, ६
 १अनी-डी(क)- -अ अ १०, ५५, ६
 कौ २, ११३३
 अनी(र-ई)शान-न तै ६, २, ५,
 १, मै १, ७, १
 अनी(र-ई)श्वर- रा शौ १२, ३,
 ४३
 १अनु १/१अन ॥
 २अनु अ १, ६, ४, १०, १३,
 १५, ५ २५, १६, ३३, ११,
 ३७, ९, ३८, ११, ४४, १०
 ४६, १४, ४९, ३१ ५०, ३४ १^२

५) मोषे स्व (पा ५, १, ११९)। प्रत्ययस्वर ।
 ६) ममुप पित्वाभिधाते स्वर पूर्ववत्स्य ।
 ७) कस्त्र (पा ५, ४, ४२)। प्रत्ययस्वर ।
 ८) तम नम् स्वर (पा ६, २, २)। उप यद् ।
 ९) सत्स्व नापु, यमु सा प्रश्न उप आश्रयपर्याय-
 तथा परयन्त वत अत्राहु, तज् । तथा सयन्तोदात्ता-
 पत्ते (पा ६, २, १०२)। यथा त्वेतद् उप सहापादाश्रय-
 पर्यायान् तप विविक्त तद् वि इति समाभ्येत तथा
 विवरणत १मीह- इत्यत्र यद् । तस्मिन् उप वि
 गनीह तम भवतु न यम इति तु तत्त्वम् ।
 १) = २अनु- इति ह प्रयोगत द्वि १ मिवि च गद्
 ङमा नि योगमुपेयेवैश्वविवापन ३ ।

२) लक्षणे कर्मप्रवचनीय (पा १, ४, ९०)।
 ३) अत्र उ म (तु. मा ७, २९) यद् 'अनु-मुदय'
 इ-देर् पदमियाहुरतत् स्वरदोषादुपेक्ष्यम् । अ-चव-उत्तक
 इव गन्तव्य पदार्थगतामाहति सम्भाव्यते । इ-द्रमभिलक्ष्य
 तदनुगमात्तदुद्देश्यता गता इदमयव गता सुष्ठव्य भव-
 ति-याकारकस्यान्वयस्य न केवल गमवादि त्वमीष्ट-
 त्वान् (तु गा ३ १५५ प्रश्न) । तथा लुगतरयागुनि
 पुनरिच्छय इति निमित्तमिदं वर्धन धृते ।

४) च इति गा ३ ८५ च । अ-इत्यन
 गति-यन योगम् ३१५ वृत्ति । इ-पायानुपदय
 न तु लो कर्मगत विविदीह्य चरुगुण इति-यत् ।

१) शेषस्वतीह अनुलक्ष्यत्यर्थत कम् (तु सा ३,
 वैतु GIV अनु-यान्) ।

२) उपस सपाचरणमकर्मकमाख्यातमभिप्रेत ३ ।
 आश्रितधीरनुलक्षणस्य विषयो न त्वनूपाचरणस्येति
 विवेकाद् गतित्वदर्शने चिन्त्य ।

३) लक्षणे वैश्वभूतलक्षणे वा कम् । अप्याहार
 सुखेन सा अप्येनेमवार्थमभिप्रेतम् स्मान् । गतित्व तु
 नितान्तमनरोचितमित्यभिहितम् ।

४) सा एव केवलम् 'अनु वि-अदधम्' इत्याख्यात
 योगमाह । तत्र चाऽऽत्तासितिकप्रत्ययस्य वर्तते आतद्वय
 बीजम् । इष चेद कर्मणि न तु वर्तरीत्यस्य इति तु
 १/६म् । अ १०, ३०, १३ इत्यत्र स्वयमती
 आप्यकारोऽपि ३ ।

५) उत्तरामन्त्रेण प्रकरणागामानाधिकरण्ये सति वरणस्य
 वृथिव्यादिलोकप्रवदोक्त्ये तापय ३ । तत्राश्रु 'अनु
 अनु' इत्यत श्रुतिवी सकेतिता (वृथिव्यामित्यर्थ) ।
 १/श्रुत्यस्य इत्यस्य योग्यता इत भवति शक्यम् च (तु
 अ १, १५५, ५, ५, ७३, ६, ८, ५९, १, १०, ३५,
 ९) शक्यम् च (तु अ ४, २७, ३, ८, ९, ६) ।
 तदिदं शक्यम् ३ । यमु सा इव च 'अनु' 'पुनरपि'
 इति योगमाहनुगमम् । उत्तरेण मन्त्रेण तापययोग्य-
 दर्शनं गतिदिशोऽप्यनुपगृह्यते १/६म् इत्याद्योग्य-
 तप्यदिशोऽपि-ये (तु GIV ११) ।

७१, ६, ८०, [१-१६], ८^a, ९,
८२, ३^b ८४, [१०-१२], ८८,
६०, ९५, ३^d, ११३, १३, १२०,
११^e, १२१, ३, ७, १०६, ३^f,

५, १०८, १^g, १२६, ५, १३८,
३^h, १४१, ३ⁱ, ९^j, १४८, ४,
१६१, ३^k, १६४, २८^l, १६५, ५^m,
१६६ १०ⁿ, १६७, १० [१७५]

६^o, १७६, ६^p, १७६, २०, १८०,
८, १८१, ५, १८३, ३^q, १८७,
४९, १९१, १५^r, २, १, १५^s, २,
[४, ९, ७०, ३] ५^t, ८, ८, ५^u,

२) कप्र इति खलु सा साध्याह । कर्मपिच्छातोऽधि-
करणोपेक्षाया बलीयस्त्वप्रतीति ।

७) उद्दिश्य प्रयागेऽभिप्रायाद् अनुप्राण यद् GIV
PIV आहतुस्तत्त । तस्यानुगमनपर्यायत्वात्तस्य चेहाऽभ्यग
तत्वात् ।

८) अतिरिक्तान्वय उत्तरार्धे रुपाधिद् 'अनु'... 'अस्तो
भवद्' इत्याख्यातनभिरेत स्यात् ।

९) 'अनुपु'... 'अनु'... 'विद्यु' इत्यन्वय वणि सा ।
न त्वसौ सुवच । 'अनुपु' इत्यनेनैवाऽनोरनुकमाश्रयत्वा-
ऽऽगतत्वाद् व्यर्थं पुनरुक्तिर्भवेदिति । समग्रस्य तदीय
उत्तरार्धेर्वायोऽन्वयो व्यत्यरत । न ह् ऊनू प्रशासता
सूर्येण पार्थिवाना पूर्वा दिग् अनुविधीयते । पूर्वा दिशमनु
(=तस्यामित्यर्थः), प्रशासता तु तेनैतौऽनुपु विधीयन्ते ।
इहेतावदेवाऽल विस्तर वैश अनुसन्धेय ।

१०) 'जुवाद्' इत्यनेन च 'सोम-पुयम्' इत्यनेन च पर्या
येणाभिसम्बन्धमनोरुक्त्वाऽप्याहार कर्तुं योग्य । एव कृते
च तयोर्धैविके द्व (तु सा) ।

११) 'मा' इत्यस्य प्रामुख्यभाषको लक्षणार्थं कप्र (तु
सत्य डप्र, वैत PIV GIV अनु जुगाद्' इति) ।

१२) अनुसत्येति यद् सा व्याचष्टे तदनुलक्ष्येत्यर्थः
द्व । 'ता नियुतम् अनु' इति च तत्राऽन्वय ।

१३) 'अनु मधायति' इतीवाभिप्रयन् सा चिन्त्य (तु
ऊ द्व, १, ५०, २ प्रमृ GIV च) ।

१४) सीम् इत्यनेनान्वित कप्र भवति । यत् सा
इमन्वय व्यभिचार्य 'अजायथा' इत्यस्य किय वि
श्रव्य (=गतिभिन्नत्वे गति तन् सकृच्चम्) इतीव सम्बन्ध-
मभाषत, तच्चिन्त्यम् । गतिप्रकारेण मय-धेऽपि सीम्
इत्यस्य रु कर्माऽऽवाह्यपूर्वत्वेन दर्शनादिति यावत् ।
लक्षणार्थमप्राधान्यात् कप्र एव रुपादिति तु स्थिति
(तु GIV) ।

१५) 'व' इत्येतदनुबद्धोऽनुलक्षे कप्र (वैतु सा पथादर्थे
अव्य इति भाषुक) ।

१६) 'अनु'... 'अमीमेद्' इति गतियोगदादिन पथा-
त्वा भवन्ति । तत्र हि तेऽभिप्रेतमनुलक्षणा मरमर्थ-
मन्तर्भावयन्ति । तदय वादधित्वो भवयप्रामा
णिकत्वादन्याप्रसिद्धेय । तथाहि । अनुगमनाऽनु

शब्दनाऽनुभोजनादिप्रयोगेषु योऽनोरर्थो भवति तेनैव
त सहशेनैव वाऽर्थेनेहापि भाव्यम् । ॥ चाऽऽनन्तर्यसाहचर्या-
दिविशिष्टो नितरा लक्षणार्थविलक्षण इत्यभिपुक्तानामति-
रोहितमिव भवति । अतो यथाऽभिमतन्याख्यान लक्षणे
हेशाद्यर्थं रूप एव प्रकाशयताम् । सामर्थ्यात् प्रसिद्धेय ।
सा च कप्र अभिप्रयक्त्यर्थस्य विषये न साधुवादी ।
तद्विस्तरस्तु वैश द्व ।

१७) स्वधामनुलक्ष्य (=तद्विषय इति यावत्) त्वमिन्द्रा-
ऽस्माक भवतीति तुरीयापादस्यार्थं पूर्वा पादत्रयी प्रति
हेतुतयोपन्यस्त । यत् सा 'अनु'... 'बभूय' इति योगमाह
तद् विस्मयम् ।

१८) तु सा, वैतु च PIV प्रमृ । येपा 'वि-अनु चिरे'
इत्याख्यातयोयोऽभिमतो भवन् 'गतिर्गती' (पा ८, १, ७०)
इयुक्त पूर्वगतिनिघातमुपक्षिपेद् अथ 'श्रिय', इति दि३
अनन्वितमिव कुर्यादिति नैवाऽऽश्रितेय ।

१९) 'अनु' 'जोहवीमि' इति सा गतिवमपि विक
लजति । तत्र । निविदामनुष्वनस्य हवनस्य वा
धुवाऽप्रसिद्धत्वाद् निविद्द्वारकस्य हवनस्य च प्रसिद्ध-
त्वाद् (तु ऊ १, ८९, ३, ९६, २, ३६, १६) ।

२०) बर्मेण प्रयोगमाह PIV PIV GIV । तच्चिन्त्यम् ।
'मुम्' इति स्मृपदस्य तथा मति सन्धक्षिप्तत्वाद् ।

२१) वै मा PIV च 'अनु'... 'वृते' इति योगमाह ।
तथापि विमर्शसह स्थल द्व ।

२२) गतिर्वेऽपार्था द्वैत्यार्थप्रतिरित्यसहृद्वोचाम ।

२३) PIV PIV अनु प्रवाहते इति योगमाह । तथा
सति प्राधान्येनानभिप्रेतो लक्षणार्था गीणो भवेत् । अनुपूर्वक-
गार्थानामाख्यातानामर्थं लक्षणार्थाऽन्तर्भावश्चाऽप्रसिद्ध ।

२४) पूर्वेण 'मुम्' इत्याख्यातन गततया युक्तमिषु
वै चिन्त्य ।

२५) चित्रमेतद् यत् या कर्मप्रवचनीयतयोपक्रम्य
गतित्वे पर्यवसायति । ॥ चित् इत्यस्याऽकर्मक प्रयोग
द्व (तु ऊ २, ३४, २) ।

२६) मा इहाऽर्धचरतीप्ताव । स्वराज्य-पदे वर्तते प्रयय-
येद् भवेत्तर्हि वा गतिरनोरिति नागो स्पष्टमाह । 'अनु
...वाहृ' इति योगधेदभिमत स्थातर्हि शिन्धार्थान्भावे
ऽपि मनिन वीऽपि प्रसिद्धोऽन्वयान्वय मभवदिति दिक् ।

२२, ७ ^a , २९, ३ ^b , ७, २९, २ ^c , ३२, १० ^d , ५२, ६ ^e , ५३, ५, ६ ^h ,
४०, ४ ⁱ , ५२, ६, ३३, २ ^c , ४४, १ ^f , ३, १० ⁱ , ५९, १ ^g , ६१,

स्वत एव पु भावयति, तद् यथा दशतन्ध्या वाचोयुक्तया विरुध्येत तथा यद् वैतु वै GII च लक्षणांमलक्ष यन्ताव् अनु...आजगन्म इति द्वयुपसृष्टाऽऽख्याताऽऽख्यायिनौ ।

१) सीम् (पूर्वार्थश्राव्यमाणा स्वसृ) अनुलक्ष्येति सवन्ध (तु वै सा च) । यथेहाऽपरोऽनु श्रूयते तदर्थं यत्तु अनु/बन्धु>अनु...बह्वधान्- इति (वैतु सा य 'बह्वधान्' इति पद 'सीम्' इत्येतत्-समान प्रकृतेन कप्र अनुलक्षितमिच्छति) । एव यथेह प्र- श्रूयतेऽनौ गतितया /स्वन्धु>स्वन्धुयुच्ये इत्यनान्वितं यद् (वैतु सा यो द्वितीयमुक्तपूर्वम् अनु 'स्वन्धुयुच्ये' इत्यनेन प्र च 'मुच्य' इत्यनेन गतितया यो नयितुमिच्छन् 'मुच्यु' इत्येकस्मिन् पदे द्वैस्वरी कथ, तिङि चोदात्तसति गति- निपातामावध कथमिति बोध नेव पश्यति । नाप् मन्त्रे च समानप्रकरणे कप्र/च इत्यस्य प्र/कम् इत्यस्य च ये धृती भवतस्ते च नितराभिवेक्षिते) । यत्तु PIV प्रम् 'अनुमुच्यु' इति द्विगति क निस्वरमधुतपूर्व क्रिप धावययुस्तदतीव निस्वार इ । निपातद्वय- प्राकरणिकसबन्धाऽविभावानुवर्षिकाकमान्तात्वात् स्वरसंचार- शीक्रीं प्रत्य् अक्षन्त्यसाहसमानत्वाच्चेति दिक् ।

२) यद् वै 'अनु आबुव' इत्याह तच्चिन्त्यम् (तु सा) ।

३) कप्र । ईम् इत्यनेन सना वा युदित्येतच्छिदरस्तेन पूर्वार्थमितेन वाक्येन वाऽन्वयः । प्रथमे कल्पे ईम् इत्य- नेन नाप्, मन्त्रे धावितचरोऽर्चनप्रकार पराम्बरयमान इ । उत्तरे तु ईम् 'इन्द्रम्' इति समानाधिकरण मन्त्र । प्रथमे कल्पे लक्षणांय उत्तरे तु पश्चादर्थेऽनु इत्यपरो दिवेकोऽपि इ (वैतु PII प्रम् 'अनु... आर्वम्' इत्येव योक्तुम्) ।

४) पादादी 'युद्' इत्यादिष्वप्य पश्चादर्थे वा लक्षणे वा तदभिप्रेत्य कप्र (वैतु सा सर्वेष्टान्त्रमिव 'क्षितुय' इत्यस्य वि इतीव भाषमाण, PII प्रम् च 'अनु...नमन्त' इत्यनेनोपेक्षिताऽन्वयार्थमिष्टान्तात्मा योषा कृष्णा) ।

५) 'या (धिय) अनु इत्याऽत्रोप ब्रह्म' इत्यवमन्वय (वैतु सा 'अनु...ब्रह्म' इति योगोऽस्पष्टान्वितार्थः) ।

६) लक्षणे कप्र । सामान्येन द्वितीयाया प्राप्तयामिह 'याम्' इति सप्तमी इ । अनु पूर्वमे इति योग GII मनुते स चात्र प्रत्याप्येय ।

७) 'एनान्' विपुतोमन्त्रो...अनु अह अनुगच्छ-

न्येव' इति सा /गम् इतीममध्याहरन् अनुगेरित्य प्रतिपिपादयिषति । न चासौ यन्तस्तदीय शोभन । लक्षणांय कप्र. सुवचने तेनैव च विदुन्महत्-साक्षिण्यात्म- वस्य ध्रुवार्थस्वारस्यस्य सुवेदेऽध्याहारस्य तदुपाश्रयस्य गतित्वकल्पनस्य वा सुतरामनागल्भ्यमानात्वं न व्यभिचरेत् । यच्च सा 'एनान् महत्' इत्यन्वादेशस्य चाऽन्वादिप्रस्य चोभयो सपदि योगमेकस्मिन्नेव वाक्ये-ऽन्वय च समापे तदपि तस्याऽवदृशमिवापेत् । अन्वादेश- स्याऽन्वादिप्रस्यान्वितेनैव सावकारात्वादित्यस्य निगदसिद्ध-त्वात् । न चेन्नोपरिधाद् दिष्ट इति पृष्टी न च तत्सगलार्थ 'मरुत्तणस्य' इत्यधोतोऽध्याहारोऽपेक्ष्यत इत्यादिविस्तर-स्त्वसदीये वैरा इ । उक्तादेव न्यायाद् अन्वादिप्राऽन्वादेश- विषयकाद् उत्तरार्धमानन्यापकैकवाक्यकल्पनामुपार्थित्य प्रवर्तमानस्य PIII 'अनु...अर्च' इति योगोऽपि सुत्यज स्यादिति न बहु वक्ष्यमिवास्ति ।

८) 'अनु...यन्ति' इति योग भाषमाण PIV उपेक्ष्य (वैतु GII) तथा सति 'तुद्रसी' इत्यस्याऽन्वयस्य स्वासिकस्य दुर्लभत्वप्रसङ्गान् । यनि तु पर्नन्यवितर्जनानन्तर मरुतामुभयलोकसप्तसुर्जनैव सतेन्द्रधनुषा द्वावा-पृथिव्योर्मध्ये गति सुवचैति तदुपपत्ति । यदपि सा पर्नन्यविमोचनस्य द्वावापृथिवीविषयत्वमनुमन्येत तदपि चिन्त्यम् । 'दिव' पूर्वार्थे पर्नन्यकोशक्यावनाऽपादानन्येन धावितत्वे सति तस्या सपदि पर्नन्यविमुक्तताधारत्वस्य दुर्घटत्वाच्चायुक्तत्वाच्चेति दिक् । अपि च 'अनु...वि...' सृजन्ति' इत्येव योगमातिष्ठमान PIII चिन्त्य । '...यन्ति' इत्यनेन च 'वि...सृजन्ति' इत्यनेन चैकस्यैवानुगेणशोभसुरान् PII विस्तर्य ।

९) पूर्वार्थगते 'श्रुर्चम्' इति 'गणम्' इति च पदे अनु-लक्ष्येनानेन कप्र सताऽऽचिते भवत । सकलमन्त्रमयेऽनेकस्मिन् वाक्ये सति यत् सा पूर्वार्थोत्तरार्धमदेन वाक्य-भेद चकार । तन्मन्त्रम् । तदीययोऽनाद्वयेऽप्य अनुमुपपत्ति' इत्येकपद द्वैस्वयंप्रसङ्गादिति दिक् (अन्वदीययोऽनाया तु अ ५, ५३, ५) । PII प्रम् गतित्व मन्त्रान्तात्वेवापेक्षया ।

१०) इह 'अथयन्ते' इत्यकर्मकमन्त्रानाम् (तुदि अनु /अथ्य, अथ्य>अतिथ्य, वैतु GII वदृशयुपसृष्टमा-र्यातामाह, सा च य उपपत्ति रममर्पयति /अथ्य= /अपि इति धात्वन्तरसाम्यं च [तु सा अ ४, ३०, २० अति] । एव तावत् 'स्व आनुमुत्तु' इत्येव यनि कप्र एव इ ।

१९°, ७३, ४०, ७८, २०, ८१, | २०, ३०, ८६, ५; ६, १५, ९, | १०, १२°, २३, ८, २८, ४, |

a) लक्षण कप्र. (तु सा. GIV) । गतिरेव वा स्यात् । तदा 'गोमतीर' 'अनु' 'क्षेति' इति सर्मस्तयाऽन्वयो वक्तव्यः । प्रायेण तु 'रक्षि' इत्यस्याऽऽर्मकतयैव ध्रुवयो भवन्ति । वाचि रमेव च सर्मकमपि ध्वणं भवति (तु श्र ५, ३७, ४) ।

b) 'वाम' इत्येतेनाऽन्वित पश्चादर्थे कप्र द्व (तु GIV, वैतु सा PIV) यदनु 'अनुपृष्टे' इति समस्तमा- एयातं भवति न्यायेत (द्वैस्वर्थे च प्रसज्यते) । यया च स्तुत- > 'वे' इति स १ स्यात् न्याऽऽख्यातमिति यद् ।

c) लक्षणो कप्र द्व ।

d) पाश्चात्तास्तु प्रथमे मन्त्रे 'अनु' 'विराजति' इत्याख्यातं द्वितीये मन्त्रे च 'अनु' 'ययुः' इत्याख्यातं परयन्ति । तदेतत्तदीय दर्शनमदर्शनमिव भवति (तु सा) । उभयत्र लक्षणदिर्नर्मप्रवचनीयार्थविशेषोपपत्तेः । तथाहि । उष र्त्तुत्या प्रमाणक्रियाया सवितृकर्तृकया विरा- जनक्रियाया लक्ष्यलक्षणसम्बन्धो वा पौर्वापर्यसम्बन्धो वा मन्त्रस्वारस्यातुरोधेन काममुपपद्यते । स एव च कर्म- प्रवचनीयार्थ इत्यभिप्रायः । गतित्वे प्रमाणविराजन- क्रिययोरभिधेयार्थस्वरूपसामान्ये सत्येव तयो क्रिय- योगतिद्वारा पौर्वापर्यसम्बन्धो भवेत्साम वाच्यः । न तु 'पञ्चमरणमनु त्रिदशे पक्षी' इतीह प्रमुक्तमरणद्वयवत् प्रमाण- विराजनक्रिययो काऽप्यभिधेयार्थस्वरूपसमता संभवति येन प्रमाणापेक्षया विराजनस्याऽऽन्तर्गत्योतत्कर्त्तव्याऽनोर्गति- त्वमुपपद्यताम् । समानवाच्यार्थस्वरूपतायामानन्तर्यसाह- चर्यसंज्ञातीयोऽनोर्गति गतित्वयो यो भवति विभिन्नवाच्यार्- थक्रियाप्रयोगे वाऽमादेवार्थः र्मप्रवचनीयत्वं प्रयोजयती- त्याऽनोर्गति विवेक इहाभिप्रेतो भवति । अथोत्तरस्यामुच्य- यमपरो विवेकविषयोऽवश्यम् । तथेदेह सवितृर्नृत्क- देवान्तरकर्तृक्यो प्रयातिगतिरित्ययोरभिधेयस्वरूपं प्रति भेदाभावो भवति, तथा पूर्वोक्तदिशा तदीयाऽऽन्तर्गताद्यर्थो गतिगोचरीक्रियेतत्त्वं प्रत्यवस्थायमाने लक्ष्यतेऽयमपि नैव गतिविषय इति । यस्मात्तरमद्भावात् । को भावः । उच्यते । यत्र कर्तृविशेषकर्तृक्रियामपेक्ष्य कर्त्तरत्तर्क- वायारत्तर्कान्तराया अपराया क्रियाया आनन्तर्यार्थार्थो गतिगोचरो भवति तत्र पूर्वा क्रिया कृद्दर्शिताऽऽप्यते कर्त्तरि वाऽऽन्तर्भावेन । सा चैवं दृढगतिमाश्रयमाना वा किदा तदन्तर्भावविशिष्टो वाऽऽन्तर्भावोऽन्तर्भावात् उक्त- रस्याः क्रियाया कर्त्तव्या निर्दिष्टवते । तद्वति वाच्ये कर्त्तरि च न सम्भवति । यथा 'रामो गच्छति' इति

रामर्तुर्गतिरिति । 'लक्ष्मणो गच्छति' इति लक्ष्मण- र्त्तुर्वाऽपरा क्रिया । तयो- परस्परसम्बन्धावच्छेदो द्विविधः संभवति । 'रामस्य गमनमनुगच्छति राम चाऽनुगच्छति लक्ष्मणः' इति । न तु 'रामस्य वनगमन- मनु लक्ष्मणः कीर्त्ति जगाम' इत्यत्र गतित्व सम्भवति । उभयोः क्रिययोर्गत्यर्थसामान्येऽपि द्वितीयस्य कर्तृरी- प्सिततमस्तेनाऽपरस्य वर्मणः प्रदानात्तदपेक्षया प्रथम कर्तृर्वा कृद्गतिमापन्नायास्तत्कर्तृक्या क्रियाया वा द्वितीयर्तुर्गतिस्तत्तमस्तेनाऽनुगतिविषयत्वाभावात् । अनुना कर्मप्रवचनीयेन तयोर्मध्ये वर्तमान आनन्तर्य- सम्बन्धस्तु शोध्यत एव । तद्वदिहाऽपि (श्र ५, ८१, ३) सवितृकर्तृकप्रयासक्रिया कृद्गतिमापन्नामनु (अनुलक्ष्याऽनुसृत्य वा) अन्ये देवा स्वीयमोक्षिततनकर्म- भूतं महिमानं ययुर्नैवतनुययुरिति विवेकः कर्त्तव्यः ।

e) तासां नदीनां सवन्निधनः पुन्यां पथो मार्गात् प्रवृत्त प्रवणान् अन्वसापौरिति शेष इत्येकम् अविश्वत्पुर्णयोग्य क्रियाध्याहारं च तत्प्रकारकमन्त्रं च तद्वार्थं च सा श्रुतमेने । अत्र प्रत्येकस्मिन् पदे लोदक्षमे सत्यपि न विस्तारेणार्थ इति संकेतमात्रमुच्यते । 'प्रवृत्तः' इति शसि रूपस्य 'नीची' इत्यस्य च 'अपुस' इत्यस्य च समा- नाधिकरणभूतस्य तद्वद् अपां विशेषणत्वेन सहजेन चारितार्थ्यमुपापत्तस्य 'पुन्याम्' इत्यमि रूपेणैकवचनेन विगतिगतीयमान वचनन्यत्ययमुपाधित्य सामानाधि- करण्येन योजयितुं मनीषाऽनीशा तदीयेत्यवधेयम् । 'प्रवृत्त' इत्यस्योक्त्या क्रिया शसि सामर्थ्यात् (तु श्र ७, ३०, २७ प्रभुः) । अत उक्तो वचनन्यत्ययप्रस्तावो निरर्थकः । एवं चाऽनो र्मप्रवचनीयतया पुन्याम् इत्य- नेनाऽन्वयः श्रुत्यत्युत्तरार्थेमान्वयापकमेकमेव शक्यं च भवेदिति ।

f) 'उरगायाम् अभयम् अनु विचरन्ति' इत्या- कारिका योजना GIV BIV प्रसूतानां पाश्चात्यानाम- भिमता भवति । तत्र विमर्शो भवति । किमिह तासां गवामभवविशिष्टोऽविशेषं प्रति संक्रमण शिभा- यिधित भक्त्युताहो तासां हिवाऽभयेन विचरयामिति । सूक्ष्माणि लिङ्गानि तावद् द्वितीयमेव विकल्पं प्रदयति । ओषधमादोषमहाराद् हि समग्रं सूक्ष्मेतद् गवामापायने सुगर्भरिषाधाने पातने योरेव च गुप्तं भवति । अत- क्च, उरगायेनाभयेन इति तृतीयं योगः । अभयस्य गतिवच्छावित्त्यान् नऽय साध्य भिद्योत्सादिनल्लप-

३६, २^a; ४६, १४^b; ५४, ६^c; ६३, ६^a; ७; ६४,

५; ६६, ४^{to}; ६७, ६; ७५, ६^c; ७, ७, २^{to}; १८,

१२^b; ३१, ९^c; ७०, ४^c; ७७, ३; ८७, ७^c; ८, १,

पदार्थवचन इति विवरथ सुकरः । तदनुर्वन् सा. तु चिन्त्यः ।

५) 'अनुप्रथेजे' इति योगं सा. G.W. चाह तुस्तदनमिमतं भवति । यत ऐन्द्रस्वीजसो लक्ष्यत्वेन समर्पयितुमिष्टत्वात्-दर्शयोऽनुः कप्र. एव स्यात् । अन्यथा द्वैस्वयमप्यनुपपन्नं भवतोत्पत्तं चोद्यं स्यात् ।

६) इन्द्रचोद्यमानाऽध्वविशेषणपरेष्यत् । अनु-पदवाच्य-लक्षणार्थविषयतया तेऽध्वा इह आध्वन्ते । तान् 'अनु' तानुद्दिश्य यदि 'कडोश' मोक्षनपूर्वकं 'स्वनि' शब्दोऽकारि तदा 'ये' उत्तरार्थभावितप्रकारेण 'आ'...वर्तुलति' इत्याकारकोऽन्वयो भवति । अस्मिन्नन्वये 'कडोशम्' इति पदं /कुम् इत्यस्य क्रियाविशेषणतया प्रयुक्तो द्रष्टव्यः परिणामी वा णमुलन्तः परिणामी वा द्र. । सा. तु पूर्वस्या ऋचश्च 'बोदुवास्ते' इत्याख्यातमिहाध्वनुह्वय तद्वत् ततोऽपि पूर्वतरयचोऽन्वयमाह । तद्विस्तरस्तु तत एव द्र. । स इहाऽनु कर्मप्रवचनीयं 'कडोशम्' इत्यनेन योजयतीति विवेकस्तु सम्प्रत्येव द्रष्टुं साम्प्रतम् । उभयोः /कुम् /स्वश्च इत्येतयोः शब्दाद्येयोर्लक्ष्यलक्षणसंबन्धावच्छेदकतानुपपत्तेः । न त्विह /कुम् इति भेष इति वक्तुं लभ्येत । अभिप्राणात् । नतिश्चेहाऽनुपसर्गनिमित्ता साहितिनी द्र. । लौकिक्या उपसर्गविशेषयिताया नतेर्भाजनमानगोचरतया (पा ८, ३, ६९) विधानादिति यावत् । यच्च G.W. स्वीयशोधनाऽभिध्वनपरिशिष्टे अनु/त्वन् इत्येवं योगमनुमेने । तदलक्षणम् । उभयस्वरूपपरम्भावादिति दिक् ।

७) लक्षणाद्यः कप्र. । यत्र यत्र यथा यथा च गावः प्रायस्तत्र तत्र तथा तथा च प्रेक्षितद्वयः (एवं नाम ताः संरक्षन् संभूताभिः सह गत्वा तासां प्रत्यागमसमयेऽदिष्टाभिस्ताभिः प्रत्यागन्तुमर्हतिरित्यभिधानेः [तु. ना. ४. मन्त्रः]) । एषिह. अलक्षणाभिपि सती द्वैस्वरूपानुमन्वाना 'अनुप्र'...इहि' इति योगं च ब्रुवाणाः P.W. प्रश्न. उपेत्याः ।

८) अनु-प्र/१पत् इतीवेह वक्ष्यन्तः सा. प्रश्न. नादि-येरन् । लक्ष्यमात्रभूतयोरदिवगेः प्रपत्तनक्रियया कर्तृव-संबन्धाभावे सति कस्यचिदपि तदनुप्रपत्तनगर्भत्वेन वक्तु-मनुपन्यमानाया लक्षणाद्यः कप्र. पृथगन्वयः स्यादित्यभिधानेः ।

९) एकतरद्र 'भ्रियु' दीप्त्याऽनुगताः' इत्यनेस्नुतोद्यो

कर्मप्रवचनीयतामभिप्रेति वै. । सा. उपि तद्वन्मानी भवति । एवं तु सति कर्मप्रवचनीयेन तृतीयार्थस्याभिहितत्वे 'भ्रियु' इत्यनया तृतीयया नामलाभोऽपेक्षणीयः 'कर्म' (पा २, ३, ८) इति नामान्वयिन्यामाद् द्वितीयार्थेवह भाव्यमिति विश्रान्तु विविचः ।

१) पूर्वार्थे यथाऽभिलषिते पुरोदधने श्राविते सन्नुत्तराद्ये इह तत्प्रत्यनीकतया मनोऽनुसारि पश्चाद्यमनं श्रावितं द्र. । एवं सत् पूर्वोः कप्र. 'मनः' इत्येतेन कर्मपदेन 'पश्चाद्' इत्यस्य भिवि. च 'वच्छन्ति' इत्येतेन संबन्धः (वैतु. या ९, १६ यदन्विब सा. 'पश्चाद्' इत्येतत् पदं 'इष्यः' इत्येतेन योजयन्नि मनोऽनुकूलमित्युक्त्याऽनोरिवार्थं परिसमापयन्नि तदीयं पुनः प्रसवमिवैच्छन् 'अनुवच्छन्ति' इत्यपि भापते, G.W. च वः 'अनुवच्छन्ति' इति योगं समर्थयन् 'पश्चाद्' इत्येतद् अनोरर्थं कप्र. इतीवाऽभिसंदध्यात् ।)

२) तृतीयार्थं कप्र. इति सा. साध्याह । 'अनु'...आयाहि' इत्येवं योगं पश्यन् G.W. चिन्त्यः स्यात् ।

३) माहस्यार्थं कप्र. (तुष्टुम् भुञ्च इति संबन्धः) । प्रथमे पादे भूयमाणे 'श्रुतु' इति 'बुडु' इति च क्वप्-इत्यस्य वि. धसती वैसं. भवत इति कृत्वा सा. आनुपूर्व्यं अय्य. इत्यादिपठे । P.W. प्रश्न. च तुष्टु-क्वपयोः सामानाधिकरण्यामिव पश्यन्तोऽनु 'नि घृणक्' इत्येतद्ध्यव-हितं किय. गतीकृत्याऽनुप्रवेद्यगति । तदेतत् सर्वं सार्थ-विमर्शं द्र. ।

४) वृष्टिर्गृहसंवननस्य सोमकर्तृकोर्षीभावस्य 'च समानं देवताराधनमुद्दिश्य कृतत्वेन श्रावण एव मन्त्र-म्यसः । अतो 'मुवच्' इति क्रियायोगमुच्यन् G.W. चिन्त्यः ।

५) 'वच्छन्ति' इत्यनेन व्यवहितेन किय. गतिव्याऽभि-संबन्धे सा प्रश्न. उच्युः । उपसृष्टप्राप्तान्वाभूतस्याऽनेपमविदिष्टदर्शनायस्य प्रपञ्चाऽभावान् कप्र. मनोऽनोः सदृशार्थस्य च प्राग्विकत्वाच्च तथेति दिक् (तु. श्र. ९, १७, ५) । यथा च /ग्या इत्यस्योपसृष्टस्यानुपसृष्टस्य च सतीऽकर्मकप्रतिपत्तिं भवति तथा सा १६, १७^c इत्य-प्रत्ये टि. यद्. ।

६) गतिरिति वै. सा. P.W. प्रश्न. च । तथा च सति 'प्रतानि' इत्येतन् सर्वकर्मत्वेनाऽभीष्टस्याऽन्तर्माविद्यर्थस्य 'अनु-प्रवृत्त'...न्तः' इति श्रान्तस्य कर्मतया योजयितुमिच्छन् ।

१४^a; २, ३^b; ४, ८^c; १०,
२०^d; ६, ३८^e; ९, २;

१०, ६; [११, ८; ४३,
२१]; १७, ५^f; १९, ३५;

२०, ७, २१, १८; ३३, १९^g;
४१, ३^h; ७ⁱ; १०; ४८, १३, ५८,

यथा चेदमाख्यातं न सकर्मकं न चाऽन्तर्भावितव्यर्थं
भवितुमर्हति तथा बाह्व्य एवास्याऽपराः श्रुतयो विस्पष्टं
दर्शयन्ति (तु. ऋ ६, २, ४; ३, २; ८, ४६, २३ यत्र
ऋधुद्-वार-वीत-वार- शब्दद्वयोश्च विविरोऽप्युक्तमेवार्थं
दृश्यते) । एस्थि. मध्यमयोः पादयोर्होतृहोतृमहावः द्र. ।

३) '(वयम्) अमममहीत् (वथा वयं) शूर ! ते महता
राधसा स्तोममनु सकृद् सु सुदीमहि' इत्येवमन्वयः ।
अनुरज तृतीयायै कप्र. भवति । स्तोतॄणां स्तोमसह-
जतानामन्त्रेण महता राधसा निमित्तभूतेन वा साधन-
भूतेन वा (स्थित्यमानस्य) मोदातिशयस्याऽन्तर्विच्छिन्न-
पर्यायराशिसाऽऽत्मकमहद्वावशिष्टास्याऽनुभवस्य प्रार्थ्य-
मानत्वेन समर्पणे तादृशवती भगवती श्रुतिर्र. (वैतु.
सा. प्रष्ट. वैः पूर्वाधेन वाक्यमेकं परिसमाप्योत्तराधेन
तदसंबन्धमिव वाक्यान्तरं कर्तुं ह्यतोऽसाहैः सन्निर्वृता-
कारेणैव 'अनु...सुदीमहि' इति योगसुरीकुर्वाणैर् अनु
✓सुद्=अनु✓म् इतीव वामाप्यते) । उक्तपूर्वेऽस्मदीये-
ऽन्वये 'सु' इत्य् अन्व. विवि. 'सुदीमहि' इत्यमेन
क्रिप. संगच्छेति दिक् ।

४) 'मयं हविसंक्षणं धनं तद्वतो यजमानाम् अनुमन्थनु-
मोदको भवति' इति प्रथमे कल्पे सा. गतिवमाह । अत्र
तावच्च क्षमन्तस्य 'मघोनः' इत्यस्य 'अनु...मन्थु' इत्येवं
हृताऽन्वयो दुर्पटधिमयः । न च स्वाश्रय 'मघोनः'
इति पठो विमतो नरिद्वय इति वाक्यम् । अत्रपयस्यस्य
'मन्थु' इति शब्दस्य बाह्वे प्रसिद्धत्वात् (तु. ९, ५८,
१ प्रष्ट.). उत्तरस्यामृति 'वाजुवाका मघोनाम्' इत्युप-
स्थिताष्टौताक्षिकादिद्विषयि बहुत्वविशिष्टमघवद्विषयता-
ऽनुमानाच्च । मयमे कल्पे तादृशौ 'मन्थु स्तुत्यः' इति
नितान्तमयमर्थमर्थमिच्छन् वाक्यपूर्वावकाशम् 'ताननु-
मोदतीति शेषः' इत्यनेनैतिनाऽप्याहारमुपाश्रयति ।
ततोऽपि गन्तोयमनाप्युपविच चरमे कल्पे 'यस्य
मघोनो धनवत इन्द्रस्य मन्थु रतोना (अनु)
अनुमो भवति' इत्युत्पन्नमगम्यदमनोऽनुमार्थं प्रयोगं
वाच्यति । तेनाश्रय प्रमृगमन्त्रावधिकामपरापरिगमाश्रय-
परवंच 'युनु एतति' इत्युत्पन्नैववाक्यनामाह ।

८) तु. गा. यः ऋ ३, १२, ११ इति श्रुत्यन्तरंवादेन
नृत्तपार्षणमस्य कप्र. गमः प्रविशे (वैतु. GW. 'अनु
...वाचते' इति योग) ।

९) लघोः व. १. अनु गा. यथादर्शनामस्य परवन्

'यूयानि' इत्यनेन कर्मणाऽस्य संबन्धं मन्वानश्च 'निर'
अजे' इति क्रिप. अवर्धकमाह, तच्च (यतु. निर
✓अज्) ।

८) इह पपा. 'वर्ति' > 'वति' इति शोधः द्र. (इन्द्र-
मनुलक्ष्य यावापृथिव्यौ वर्तन्तनीले भवत इन्द्रस्य
वर्तन्तनीला भवन्ति यथाऽऽश्ममनुलक्ष्य तदनुसारितया कर्तं
वर्तन्तनीलं भवत्येवं मन्त्रान्वयस्य सुखिलत्वात्) । एस्थि.
✓वृत् इत्यस्य लुप्तप्रत्ययतकारं प्रपु. इति यद्व्ये प्रतिपन्नते
(तु. सा. GW.) तदसंगतम् । निदर्शनवाक्ये तिष्ठन्नापेक्षा
हृदन्तस्य सतश्च चक्रस्य वि. नदीय इवाऽऽवर्त्तितत्वा-
दित्यभिप्रायः । एवं च तावदत्र मन्त्रे अनुर दिः धूय-
माणतया सकृच्चाऽऽक्षिप्यमाणतया कप्र. द्र. ।

१) सकलगात्राऽनुलक्षणस्य प्राधान्येन समर्पणे श्रुति-
स्वारस्यप्रतीतिस्तत्र च लक्षणे कप्र. एव द्र. (तुष्टि. शौ
२०, ४, २) ।

४) स्वप्ना आहुयश्चातुलक्ष्य यत्रैव तास्तत्रैवेत्यर्थं कप्र.
यतु सा. द्वितीयमनुं पूरणमाह । तच्च । 'आहुय' इत्येतेन
दिशे तस्याऽन्वयस्य सुवचनतरात् ।

५) लक्षणे कप्र. । 'तुस्य वरणस्य अतम् अनु तिस्र
उपो वेनीरवर्चयन्' इत्यन्वयः । यतु वै. सा. च 'तिस्र
उपः' इति दिशे इतीवाभिसंधाय कालाख्यन्तसंयोगार्थ-
येव व्याचक्षते । तच्चिन्त्यम् । 'तिस्रभ्यः' (पा ६,
१, १६६) इत्युपदिशा 'तिस्रः' इत्येतद् रु. प्रश्नं स्यात् ।
एतत्समानाधिकरणं मद् 'उपः' इत्येतदपि च तपेत्-
भिसन्धेर (उपसः > उपः इत्येवं सकारलोपश्च त्रिजल
इत्यपरो विधेय इह समवधेयः । न तु द्विष्य उपः इति
मिथं प्राति. स्यादिति । तथा सति जस्त् ह्यतोऽापाउ-
पपठोरिति दिक्) । उक्ते चान्वये वेनीर इति दिशे रु.
(वैतु. सा. प्रश्नं रु. इति प्रतिपन्नः [यथा चैतद् रु.
✓वी > वृष(न) > वी- > वेनी- इत्यस्य प्राति. भवति
न च पराभिमत्य ✓वेम् इत्येतन्निष्पन्नस्याऽतोऽा-
पास सनः मरुपक्ष्यस्यान्वयस्य प्राति. इत्येतद्विपरः
यद्.] । एस्थि. उपविप्रोपलक्षिताः संपेऽपि कदा
वदन्मन्त्रानुसारिणः मन्त्रो वेनीरान् नदीरं वर्धयन्तीति
तत्तन्मन्त्रप्रयोगदिः कोलात्वात् वरणानुगारिते तापर्वद्व ।

१) इत्यंभुगम्यान इह कप्र. । यदनुमताधीन
देवा इत्यर्थः । इदमस्य देवचमृवापुर्नमस्त्रिधाया-
धर्मिभावनेन विशिष्टत्वेऽयोग्यमित्यं वा क्षम्यं तत्प्रयोग-

२९, ६३, ५०, ६९, १८०, ८८, ५६, १०३, ८९

९, २०, ६, २९, १६, ५४, १, ६३, ६, ७०, ३६

९२, ३१, ९७, ५१, ३२६, १०३, ५१०९, ७१, १०, ३, ३०

सामर्थ्याच्च योग्यक्रियाऽप्याहारो वक्ष्यते (तु वै सा GRI प्रश्न) । उभयो कल्पयोरियात्वेन भेदो भवति यत् कर्मप्रवचनीयकल्पे देवाना वरुणप्रतापीनतामुत्तेन गतिकल्पे च तथा तद्वताऽनुगमनाऽऽख्यानमुत्तेन वरुण स्तुयते । प्रथमे तद्वतानुसारित्व फलत्वेन नैमित्तिक द्वितीये प्रधानतया शाब्दस्त्वानिर्देश इति दिक् ।

५) लक्षणे कप्र (तु अ ८, ११, ८, ४३, २१) । यत् 'अनुप्रभृत' इत्येव पदमिति GRI III च । तद- सन् । स्वरद्वयोपपत्तिविरहात् ।

६) लक्षणे कप्र (कृत्तुम् अन्व इति सबन्ध । 'ते' इत्यस्य चोत्तरार्थे सबन्ध) । विवि अन्व इति सा आह । तदीयेऽन्वये 'अनुपत' इत्यनेन द्विप गतिभावेन सबन्धवचन साधीय स्यादिति ।

७) पश्चादर्थे अन्व द्विवि (वैतु 'अनु' 'आसत' इत्येव योजक सा [एरिय प अन्वय आपयेत न त्यसौ सुपोप इति चिन्त्यार प्र]) ।

८) 'अनु' 'ववक्षिष' इत्येव योग इति कृत्वा यत् सा सन्नन्ताद् 'अनु' 'वह' इत्यत एतद् रु आह । तत्र । अकर्मस्य / २यम् (यद्) इत्यस्याऽनुपपत्त्यस्यैव संगत- तत्त्वादिति दिक् ।

९) अधिकरणऽनुलक्षणवचन कप्र । 'पृथिव्या विवर्त- मान तक्षपि देवान् अष्ट मज्जना नाकस्य सानो प्रति- हृत इव' इत्यभिप्रेत्यो धृतिरुद् (वैतु सा य देवान् इत्य- नैनस्य सवधमाह, I II प्रश्न च येऽत्र 'अनु वि वाहने' इति योगमाह, एव वै य 'अनु' 'प्र विवा हृते' इति योगमाह) ।

१०) 'प्रवृत्त' (दि३) इत्येतदनुगत कप्र (तु अ ६ १७, १३ प्रश्न, वैतु सा [यस्य प्रवृत्त इति प्र३, 'अनु' 'आसत' इत्युपसर्गवली क्रिया चेति चिन्त्योऽवयव । पूर्वमप्रातुर्गतबहुत्वविशिष्टमोमति- रिणमन्तरानुपपत्तेरिति दिक्]) ।

११) सप्तमे कप्र । 'अनुपमपत' इति द्वेतरवेऽनुग- रेण सप्तमेऽवयवद्वयेन प्रवृत्त C II प्रश्न चिन्त्य ।

१२) उत्तरार्थवर्तिन-विशेषात् एव केन उभययो- रप्रतिष्ठा एव इत्यस्मिन् मप्रकारेण निरूप्यमानो अनुविषय सप्तमेन शुद्धविशिष्टत्वात् तत्त्वार्थ

कप्र द्व (तु सा, वैतु वै P II प्रश्न च 'अनु' सन्तु' इति) ।

१) सप्तम्यर्थे कप्र द्व (तु नाप स सक्त्वा धृति । एव तु अ १, ९८, १, १८६, ११, ३, १६, ४, ५, ३७, १, ९, १११, ३, १०, ७५, ३ प्रश्न यत् / यत् इत्यस्य वृत्तिमाह तदसमर्थमिव ॥ । अनोर यतन यदस्य वृत्तिमाह तदसमर्थमिव ॥ । अनोर यतन क्रियार्थानुपपत्त्यवत् प्रति गतिमात्रमात्रावोक्त्या क्रियाया कर्मपदवान्यानुगमनसप्रयोजनतायामनोर्लक्ष- णार्थवाचकत्वेन पर्यवमानाविति दिक् ।

२) 'धाम' इति 'इन्द्रम्' इति च पर्यायेण कर्मकारकता नयन् यत् सा अनुपसर्गाभाववत्तुमयन तथा न करोतीत्यर्थजर्तरीय तन्मतेनापि नितरामजोपम् ।

३) मतिवमनुरूपान इव मा (तु A II) 'अभिकनिश्चय पुन पुन शब्दावते' इति चेद- मणत्, तदासौ चिन्त्य । एव हि सति 'पुन्याम्' इति कर्मपदमनन्वितमिव पश्यते । अन्तर्मात्रप्रधानकर्मण क्यइन्तस्य / शब्दापु इत्यस्य कर्मन्तरापेक्षामावात् । अतस्तदपितक्रिया अधिकरणलक्षणतया अनुना कप्र द्वितीयान्त 'पुन्याम्' इति पद समन्विन स्यात् ।

४) 'पूर्व' इति (<पूर्व) दि३ इति श्रुता तद- नित कप्र द्व (वैतु वै मा यन्मते 'अनु पुवत्त्व' इति योग) ।

५) देवानां मार्ग उपाधाय । तत्र किं लक्ष्यमिति उच्यते, 'यच्छेदकृत्याम्' (=यावता शक्तिर्भवेति) 'तनु' (तावती शक्तिस्तुल्यपदवाचक) प्रयोदम् (=प्रदयेण) क्रियन्तु चिन्त्ये-तत्त्वम् प्राप्नुम् इति । एव तावदसिम्बन्धे प्र/वह इत्यस्याऽधर्मकस्या प्रयोग (तु क ५, ३०, ३, ४४, ८, ८, ४९, २९ प्रश्न) । 'प्रयोदम्' इत्यनेन (भावप्रधानेन नादेव सत्ता दि१) मत्त्वमतेनाऽनोक्तस्य इत्येवमिदं भा भवति (तु ते १, १४, ३) । अस्त्येवेषा तद्वद् 'यच्छेदकृत्याम्' तद् प्रयोदम् अनु (=नाकृत्याम्) इदेव मध्मंरूप अनु/नह इत्यस्य प्रयोग साधीतानन्वय समवेत् । दावती 'तनु' (=तदवयवम्) इति निश्चिन्त्य चिन्त्यते तद्

६^a, ७; ११, ३; १४, १^b; २७,
७^b; १७, ११^०; १८, १^d, २७,

५; ३७, ५, ४०, ९, १०^c;
४५, ११, ५१, ६^e; ५६, ३^५;

६१, २१^b; ६८, १२; ९१,
७, ९७, १९; १०३, ६^५;

ममदत्तुक्तप्रकारे वाक्ययोजनान्तरे नाऽऽदियेत । सा. अनु.
ममार्थे अनुम् अव्य. (प्रबोद्धमित्येतत्-संबन्धं) निवि
चेन्द्विति । तदपि विमृश्यम् । यत्तु GIV प्रम्. अनुप्र-
बोद्धम् इति योगमाहुरस्तदसत् । एरस्मिन् पदेऽपलक्षण-
स्वरद्वयाऽनुपपत्तेः । ननु लक्षणस्य लक्ष्यानुविवायित्वो-
पगमाद् अनर्थं द्वैतव्यमनुलक्ष्य लक्षणान्तरं क्रियेतेति
चेत् । न । सति संभव उपपत्त्यन्तरस्य सामान्यलक्षणाप-
वादाऽनौचित्यादिति दिक् ।

१) लक्षणे कप्र. (वैतु सा अनुम् आयजस्व इत्येव-
मपि विकल्पकः) ।

२) अत्र पूर्वेषां पितृणां स्वाः पत्न्या अनु(=स्वै पतिभिस्
[तृतीयाथं कप्र.] परायणं पुन्येति सप्तम्यर्थेन पदेना-
धिकरणमुखेन धावितं भवति । अन्यैव दिशा परायण-
मार्गविवेकेन परायणाधिकरणनिर्देशः श्रु १०, १४, ७
इत्यत्र विस्पष्टः कृतो भवति । अत एव कारणान् श्रु १०,
१४, १ इत्यत्र 'प्रवृत्तो महीरु' इत्यत्र सप्तम्यर्थ-
पर्यवसानकल्लोऽनुवृत्तः । प्रवृत्तु महीपु पेरिवा-
निति यमस्तुतौ तात्पर्यम् । एवमिति समानाधिकरणे
'प्रवृत्तो महीरु' इति पदे स्वधिकरणतया व्याचक्षाणोऽनुं
च गतितया योजयितुमसः सा चिन्त्यः । एवम् श्रु १०,
१४, २ इति मन्त्रेऽपि सा. सप्तमीतृतीयोर्म्येऽव्यव-
स्थया ध्रान्नचित्तत्वाऽनोर्मन्त्रस्य संगमपरव्यवस्थाहार-
मुनेन नवीनं वाक्यमुपलक्षयति । श्रु १०, १४, ७
इत्यत्र त्वधिकरणविदेशस्य निगदमिदत्वात् सा. अपि
माधु भाष्यमाह ।

३) 'प्रथमान्' इति च 'सुन्' इति च ममानाधिकरणे
पदे व्यन्यासविशेषः सा चिन्त्यः । तद्विस्तारस्तु देश
३ । तानीयिकादस्य नाऽनुः वैधितुगप्रज्ञा चान्तरे कृत्य
अनुगमापितुमिति धिक् भवति । तत्र । स्वविरोधादेव ।
एतौहदिशाऽन कर्तुमिन्कारान्तराऽनुपेक्षया भावव्य-
वहार्य प्रधानस्य दिशस्यैव समर्थमात्रेणाऽऽभवती
धुर्भवेति । अतः प्रधानवर्गमात्राऽनासाक्षितत्वात्
प्रातिशब्दं दिशाऽध्याऽधिकरणाऽऽन्तरार्थपर्यवगाधितया
प्रत्यक्षमप्येताऽनुना कर्मप्रवक्तव्येन योगान् दिनीयायां
धात्रिणो भवति । अथ तुर्गवे पादे मा. अकारमुनेष
क्षेत्रात्मकस्य-मुनाग्नौ दिशस्यैव अन्वयमाधत्त ।
सात्यर्थे-नाग्नौ दिशस्यैव अन्वयमाधत्त ।
दिशाऽनो कर्मप्रवक्तव्यस्यैव प्रदर्शितत्वाद् अन्वय-

त्वयाथपार्थप्रयासपुरस्कृताऽनुनुहोमीत्याद्यनेक-विकल्प-
वत्त्वचर्दमरुल्लिख्यमनोऽसी न कस्य दमनीयः स्यात् ।

४) तुष्टिः श्रु १०, १४, १; २; ७. यत्रोहदिशा-
ऽनापि तृतीयाथं कप्र । परेण पथा परेहि इति
गच्छेयर्थः । तद्दूरगमनाविकरणभूतदेशविरोधापेक्षे
तुरीयापादस्थयाऽस्मदीयप्रजादिनिवासाधिकरणभूताऽस्म-
संनिहितप्रस्तुतदेशव्यतिरेकनमुख्यया प्रार्थनया संवेत्यते ।
'अनुपरेहि' इति योगमिच्छवस्तु GIV. MIV. प्रम्.
सीवरीनुपपत्तिमधिकृत्याऽनुयोज्यया भवेयुः (तु. सा.) ।

५) लक्षणे मप्र । यत्तु सा GIV. प्रम् च 'अनु-
...दीधियुः' इति विद्यायोगमाह । स्तविन्त्यम् ।

६) 'अध्वानम्' इत्येतदनुवृत्तः कप्र. । यथा कश्चिद्
रथो मार्गप्रस्थितः सन् कस्यचिद्व्यन्यस्य नियोगमुकुर्याद
अध्वानं प्राप्येतदप्यन्वाचयेनेव संपादयिष्यामीति, तथा-
ऽमेस्ते पूर्वं आतरो देवान्तरोद्दिष्टहविर्वहनात्मकं नियोगसुरी-
कृतवन्त इत्यर्थः । एष्य. तृतीयाथं वा स्यात् प्रथम्यर्थं
वा (वैतु सा. PIV. प्रम्. 'अध्वान्वरीनुः' इति द्व्युपसर्ग-
माख्यातं स्यादिति कृत्वा व्यर्थमपलक्षणं द्वैतव्यम्
अभिलापुकाः) ।

७) प्रथमा...सत्या...धर्म (=धर्माणि) अनु इत्येक
'प्रम अनु' इत्यन्यत्र यथाधुतमन्त्रयः । सा. तु
विहायेनश्रुतीयासमन्वयं 'गा.' इत्यनेन त्रिप गतित्वेन
योगमपरयत् । तस्य मन्त्रद्वयान्तर्गतत्वेन पत्तं यत् साधन-
तया धर्ममाणाथोरधर्मवमनो (तु श्र १, १९४, ४, ५;
६, ३, ७, ८, २३ प्रम्) मायाऽनुप्रवेष्टा. समजनीति दिक् ।

८) 'कनायाः...उपमातिस्...अनु' इति मन्त्रे साहचर्ये
कप्र । (वैतु मं. सा GIV. ये अनु...परेयुः. [८२ अनु-
परा/६] इत्यातिष्ठते) ।

९) 'पूर्व' इत्येतेनाऽभिगन्धः कप्र । 'अध्वानोन्वीति'
इति योगं मुद्राणाः PIV. प्रम्. द्वैतव्यं प्रवतुयोज्यया स्तु ।

१०) अत्र लक्षणे कप्र. । तु. अनुपदमेव मात्रे
ध्वमाणां 'अनु मन्त्रमप्यव्य' इति । यत्रोदरव प्राणदेना-
ऽऽद्विष्टित्वा शिवावधिपितृवत् तत्प्रणः कप्र. भवति ।
मै विंशविधेषु स्थनेषु नामान्यतः प्रथमं कप्र कति
निहततया लक्ष्यन्ती यतिभावं प्रायदन्ती च प्रतीदने ।
(वैतु मं. गा. PIV. GIV. प्रम्. च देशान्
अनुवीर्यप्यव्य द्वाः अनुगमप्यव्य इति च योग-
मोहाविव भवन्) ।

१०५, २^१; ११५, ६^१; १२२,
२^०; १२४, ९^१; १२५, ७^०;
१३५, ४^१; १४२, ७^०; १४५,
६^१; १४९, २; १६८, २^१;

सि २, १४, १०; ३, १५, १;
२६^१; १८, १^१; ५, ४, ४; ११;
६, १^१; सा १, २०^०; २,
१५^{१०}; २६^१; २७^१; १३,

१६; ५२^०; ४, २८^०; ५, २९^१;
४०^१; ६, १२; ७, १२^१; ८,
३७, ४०^१; ९, १४^१; १०, १९^१;
११, १२^१; १७^१; १२, ३^१;

a) 'अनु/वी' > अनु 'वे' इत्यत्रात् सस्य. टि. ड. १

b) अस्य मन्त्रस्य 'युः... वाग्... अनु... वृपु...
प्युधानः... अनुद्रे... चिद... अपता... धन्वना...' इदं
(अविप्यति तस्मै=) अविप्यते (वाजिन्तमत्वादिविप्यत्ये)
जातवेदसे सुविप्य (स्तुतिपरो भवेति शेषः) इत्येकम-
न्त्रस्य स्थापत्र च शुभ्र इत्येतेनाऽन्वितो लक्षणार्थः
कप्र. अनुद इति सरलः पन्थाः (वैतु. सा. LUD.,
GRI. दन्तेन अनु/प्यु > अनु-प्युधान- इत्येकं
समस्तं प्राति. भवति; एवं तु. ORN. यदोदविमर्शविस्त-
रातुविमर्शः वैध. श्रुतसन्धेयः) ।

c) 'अनु... अजनयन्' इति क्रियाऽन्वयं वृथायाः
PW. प्रष्ट. चिन्त्याः । देवानां (विश्व-) जननव्यापारस्या-
ऽन्वेस्तादृश्यापारमन्त्रं प्रतममनुद्वयाभिनिर्वर्णवत्त्वेन
समर्पणं श्रुतिस्वारस्यप्रतीतिरूपेणार्थो गतिवे सति
समासाङ्गीभावाद् गुणतो मा गादिति कृत्वा कप्र. इत्य-
भिसन्धेः । एस्य, विप. भावसामान्ये प्रयुक्तत्वात् नवम-
कस्य नतोऽपि कर्मनिराकाङ्क्षत्वं ड. । अपवा समुचितं
यतोऽऽक्षिप्येत् (तु. सा.) ।

d) उत्तरेण इता शान्तजन्तेन 'चर्य्यमाणम्' इत्यनेन
गति यमुनेनैकपदमिच्छन्तः PW. प्रष्ट. शीदर्या अनुपद-
पिपये चोषा भवेयुः (तु. सा.) ।

e) अग्निरणुलक्षणः कप्र. (तु. श्र. १, १८७,
४; १०, ९७, ५; १९; वैतु. PW. JIV. अनु
... विपिन्डे' इति दुःशत्रौ) ।

f) यः पुमार-भानसोपशो रयः नापू. मन्त्रेऽपि
यदिदये च तदितरेषा विमर्शं प्रदर्शयाम इह भववेति,
तमनुवदय (तादपरिगन्धः) इतोऽपि साम तथाऽनभि-
प्लवा गमनामिलस्य, यथा नाम्नादिभिं मत् किञ्चिद्वस्तु
मप्येतागरमपि सुरक्षितं भवेदिति श्रुतिस्वरणे प्रतीदमन्ते-
ऽपि यः सा. प्रष्ट. मर्षे व्याख्यातारः 'अनुवाचकं'
इति द्विस्वरं द्वुपमर्गं च योगमनुमन्वीरेतप्राऽऽस्था-
ऽभावः गाऽयः स्वारः ।

g) लघौ कप्र. ड. ।

h) 'अनुद... वावतु' इति योगं वृथायाः PW. प्रष्ट.
चिन्त्याः । आपानेन विपश्चिन्तय लघुपदस्य स्थाने
पुनः पुनश्चिन्तये मति ईश्वरचिन्तये (मन्त्रं)

समस्तं सदेकपिर्हीभूतमेकस्वरं च स्यादित्थमिन्धि-
भवति (तु. W. शौ ३, १८, ६) ।

i) 'वातस्य' इति पठ्या सहाऽनुं कप्र. युयोत्रयिपुः
सर्वथोतन्त्रः सा. उपेक्ष्यः । द्वितीयान्तेन 'वि-प्या'
इत्यनेन पदेनास्याऽन्वयः ड. ।

j) पाठः पयिऽतोऽतो विवेको दुःशकः ।

k) तु. ऋ ७, ७७, ३; ८, ५८, १ ।

l) मन्त्रार्थे कप्र. ड. ।

m) 'अनुक्षेपम्' इति द्वुपसर्गं द्विस्वरं च योगमु-
च्यतौ PW. JIV. च चिन्त्यौ भवतः । अनुद लक्षणे
कप्र. ड. । तथाऽन्वयस्य स्वारासिद्धत्वात् ।

n) 'सूर्यस्याऽऽनुसमनु' (=वादिष्य) आद्यर्धे' इति ऋक्या-
यस्य सुस्पष्टत्वात् लक्षणार्थं कप्र. (वैतु. दस्या. अन्वा-
द्यर्धे इति तै. वाठ. शौ. पं. सौवरः पामे. यत्तु तत्रा-
ऽन्वेष्टमर्गता स्पष्टा भवति । सूर्यस्याऽऽनुतः कर्मतया
विवक्षितत्वे सत्य् अन्वा/वृत् इत्येतस्य नवममर्गता चेति
दिक्) ।

o) 'अनुताम्' इत्येतत्संयतो लक्षणे वाऽऽनन्तर्यायं
वा कप्र. ड. ।

p) लक्षणार्थं मन्मन्त्रे सत्यपि 'अनुदीयमाणाः'
इत्येकपदावच्छेदेन द्विस्वरं योगमनुमन्मन्त्री PW.
JIV. च चिन्त्यौ ड. ।

q) सा. (तै ४, १, २, ०) म. च यदवहितेन 'अष्टयत्'
इत्यनेन विप. गतिवेन योगमाहनुः । तत्र । अनुदल्ल-
घातवाच्यायस्य प्रहरणामाषादिनि वावत् (तुटि.
श्र. ७, ७०, ४) । प्रथमयोर्द्वयोः पाददोषतुर्थे च पादे
लक्षणार्थं नृत्तोयं च पादे स्रष्टार्यः कप्र. (तु. ऋ ५, ८१,
२ यत्र मविश्व-मन्त्रेण समानं यत्तुं भवति) ।
ननु/प्या यत्रमर्शोऽकर्मको वेति । उमदमिति । कप्र-
मिति । उच्यते । यदा कर्मविशेषनिरूपणं गानान्देन
दशानुप्रवाचनार्थो भवति तदाऽयमकर्मकः (तु.
श्र. १, ४६, १०; १२३, ३; ४, ११, १; १४, १;
१९, ९; २४, ८; १०, १२७, १ प्रष्ट. शौ ७, ८२, ५
प्रष्ट. च) एतु मन्त्रेण कश्चित् कश्चित् प्रतिक्रियाः स्थाने
युक्ते । तत्र यदि मति. कप्र. न स्यात् किं प्राप्तिरिति
विनीतस्याऽर्थस्य प्रतीतिः स्वारं प्रतिक्रियायामकस्य ।

५^५, २८^१, १३^१, १३^१, ५^१,
६, ७, १^१, १७, २८^१, ६६^१,
१९ ४^०, ५४^१, २०, ४१^१,
२७, १६, २९, १९^१, ४३^१,
३२, ४, ३३, ३२^१, ३५,
७^१, का १, ७, ४, १०, ५^०,
२, ४, १^०, ६, ५^०, ७^०,
७, ५^०, ३, ३, ६^१, ७, २^१,
४, ९, ५^०, ५, ७, ५^१,

७, ६, १^१, ८, ११, २, १५,
१^१, १०, ३, ७^१, ११, ६, ४^१,
१२, २, १, ६^१, १, १३, १, ३^१,
६^१, २, ११^१, ६, १९^१, १४,
१, ५^१, ६, ७, ९^१, १८, ४, ६^१,
६, २^१, २१, ३, ११^१, ४, ४^१,
२२, ५, ३^१, २९, २, ६, ३१, ७,
१०^१, ३, ८^१, ३२, ३,
३^१, ३५, ३, ४, ४, ६^१,

तै १, १, १०, ३^१, १४, ३^१, २,
४, २^१, ६, १^१, ८, १^१, १०,
१, १४, १^१, ४^१, ३, १, ३^१,
७, १^१, ८, २, ४, ९, १^१,
४४, ३^१, ५, १, ३^१, २, २^१,
५^१, ५, १^१, ७, १^१, ८,
३^१, १०, ४^१, ६, ४, १^१,
२^१, ५, २^१, १^१, १, १^१,
६^०, ४, २^१, ५, १^१, ३^१,

न च तदुपपद्येत्येति यथा प्रतिस्थाप्यनु प्ररक्षणसामान्ये
कप्र एव स्यादित्यभिहितम् ।

१) कप्र द्र । (तुटि तै १, ६, ५, २, वैतु मै २, ७, ८
यनाऽनुगतत्वाद्यर्थे विक्रमणत्रियाया एवपिपदोभावेनेव
विवक्षायाः समाख्यमानत्वाद् अनोमतिभावस्तदर्थो
ऽनुप्राणितक्रियाया सकर्मत्व च प्रवर्ति) ।

२) सतम्यये कप्र [तु पूर्वस्मिन् पादे 'यमुप प्रविष्ट'
इति, वैतु सा अनु वितस्थे इति द्वयुपसृष्टमात्वात्
मिच्छन् (तथा सभक्त्यपि 'वि-गन्' इत्यनाऽनुव्याप्य
त्वमभिप्रेतमिति कृत्वा 'कालाध्वनो' (पा २, ३, ५) इति
दि द्र । सा तु 'अनुष्टुप्' इति आपमाण कर्मणि दि
इतीवामिप्रेति) ।

३) तुटि मा २, १५^१ ।

४) तुटि मा ११, १७^१ ।

५) तुटि मा २, २६, २७ ।

६) लक्षणे नप्र द्र ।

७) तुटि मा ४, २८ ।

८) तृतीयायै वा लक्षणं

९) तुटि मा १०, १९ ।

वा नप्र द्र ।

१०) लक्षण नप्र । गतिरिति शुभ्र मप्र चित्त्य
(तु मा भा च) ।

११) ध्यानन्तये वा (तु मा भा च) लक्षणे वा कप्र द्र ।
प्रथम कल्पे यनोपमस्य च दिव्यानाऽऽस्थानमिवाया
माय्याऽऽद्या तत्प्राप्तितया देवगणमर्जुकाया त्रियाया
अपरायाऽऽनन्तये द्र (वैतु मा भा च यमुपमविषय
स्याऽऽस्थानस्यापि स्यात् पुनियसस्याऽऽस्थानस्याऽऽनन्त
यामिति) । इति त्वे कल्पे यमुपममनुमन्तयेति सवय
(तु शी ७, १-२, ४ पात्रे) ।

१२) मप्राप्ये कप्र । (वैतु मा भा प्रम 'अनुमुच्यन्ति'
इत्यनुपपद्येति स्वर योगमगपयनिरावे नेऽनुमयमाना) ।

१३) मप्राप्ये कप्र । इति मप्राप्येति विवक्षयापि
यान्मया मप्यनेनाऽनुपपद्यते कप्र (तु मा भा च वैतु मा
न पमादये कप्र इत्यनु विवक्ष्य इत्येवम् कप्र
मा मप्यनेनाऽनुपपद्यते मप्यने) ।

१४) लक्षणे कप्र (तु मा) । K. त्व अनुम् 'उपतिष्ठन्ते'
इत्येतेनाऽऽख्यतिनाऽनुगमयति । पशूना पाक्यसमनु-
लक्ष्योपस्थानस्य विवक्षितत्वात्तस्य च गतित्वे गौणोपपत्ते
प्रथम एव कल्प साधोयानित्यभिप्रेतम् ।

१५) दक्षिणाया यत्तद्वैभवेण युक्ताया पश्चन्तरसमण
लक्ष्यत्वेन शिधावधिपितत्वात् तदर्थीय कप्र द्र ।

१६) सा भा च 'लक्षण' (पा १, ४, १०) इति
कप्र । 'तृतीयायै' (पा १, ४, ८५) इति च
K । यथा तु मप्र. ध्यानन्तयेति प्राहयितु गतित्व
सप्रधारयामास, नैतत् तथा सभवेत् । गतित्वं लुपगतौ
ऽनुर्यदा भवति, तदैतदुपसृष्टस्याऽऽख्यातस्य द्विधा प्रवृत्ति
भवेति । कस्यचित्परकर्तृस्य स्थजातीयस्य स्वाभिप्रेतस्य
वा भावस्यपि स्यात्तद्वैभवेण भावस्य मतिके वा दिक्का
लादिलक्षिते बीदे वा चित्तिस्वरालक्षिते पश्चाद्भाविद-
विशिष्टे सादस्य-सामोप्याद्यर्थबोधने तात्पर्यमित्येवम् ।
प्राणविशिष्टस्य भावस्य वा नामीभूतस्य वा तत्कर्तृत्वा
तेनाऽनूपपद्येनाऽऽख्यातन कर्मस्य धाद् उपसृष्टेतरका
पूर्वमकर्मकस्यापि सत समन्तता भवतीत्यपरम् । एव च
सन् अनुधेद् उपसर्गं स्यात्तर्हि यनमानकर्तृता
देवकर्मिका वा देवोच्चित्तिरमिता वा तदनुपातिपु
ञ्जितिरवगम्यत । देवा पूर्व विनियमि सन्तो यन
मानेन पश्चाज्जिता इत्यर्थः । नचैवमिहापत्ति ।
तात्पर्यमिति शोधन । देवकर्तृत्वेण विनियम तगाधनस्य
तदनुलक्षितस्य वा यनमानकर्तृत्वस्य दिव्यस्य प्राधान्य
निवक्षितत्वात् । देवविनियमस्य पूर्वमिदत्वात् तदप्राप्त
यनमानकर्तृत्वस्य विनियमस्य च पञ्चात् तद्विज्ञातं च गिद्ध-
त्वात् तदन्तरता दत्त एव गिद्धा मनी शब्द वचन
नोपपत्त । एव गन्तु कर्मप्रपञ्चनीयाद एव शूरियत ।
ग एव च गीवरपञ्चगानुवृत्त (तु मा २, १५^१) ।
१७) मप्राप्ये कप्र न मां (वैतु मा 'अनु-
[तु. इतिपत्ति' इति) । मां मन्त्रे म् 'अनूपपत्ति'

६, ३^१, ७, २०, ८, ३^१,
८, ७, १^{१०}, १४, २^{१०},
६२, १, ४, ५^०, ५, १^१,

६^१, २, १, ४^१, ५^१, ९,
५^१, ३, ३, १^{१६}, ५, ३^१,
७, १^{१३}, १२, २^{१३}, ४, २,

१^{३०}, २^०, ४^०, ८, १^१, २^१,
५, ३, २, ३, ४, २^{१०}, ५, ३^१,
६, २^१, ८, ७^१, ६, ५, ६^१,

इति गतिर्न कप्र इति स्वरविधेरेन विज्ञापमानो-
ऽसामुभयो प्रयोगप्रकारयोर्विषये विवेचनीय । तद् यत्र
लक्षणार्थं कर्मकारवाद्यनुदत्तया प्राधान्येन शिधावधि-
प्यते, तत्र तद्वाचरा प्रातिस्विकस्वरा कप्र प्रयुज्यन्ते ।
अथ यत्र त एव नि अर्थान्तरवाचरा मन्त आख्याता-
ऽहभूतास्तदर्थविशेषणपरत्वेन शिधावधिप्यन्ते, तत्र त उप-
सर्गधर्मिण आख्यातस्वरभावाभावव्यवस्थितस्वरा भव-
न्तीति । अन्यभूतावता सन्निरूपेणाऽप्राप्यस्वरभेदश्रुते-
रनुपपत्तेरिति दिव ।

*) 'अनु-नर्यावर्तते' इत्येवमत्र प्रथमोत्तमस्वरवत् श्रुप-
सर्गयोगनिवाऽऽतस्थिवान् ॥१॥ (तदनु ६ च) चिन्त्य
स्यालक्षणार्थस्य विस्पष्ट आध्यमानत्वान् ।

५) तृतीयाथे कप्र इति ६ । लक्षणेऽपि सुगम । गतिव-
सुरान् मा विह चिन्त्य । स्वराऽनुपपत्ते ।

०) प्रथमो द्वितीयश्चाऽनु इत्यभूतलक्षणे, तृतीयश्च लक्षण
इति विवेक (तु ऋ १, ८०, ३) । 'अनु'... 'प्र'... 'यसि'
इति योगे कृताऽऽस्यो मा चिन्त्य । दृष्ट- शब्देन तस्व-
तोऽपरिचयात् । अथाप्यसाविह सुधैव विवक्ष्यते इ ।

६) गतिरिति मा ६ च । द्वैस्वर्य त्वनिप तथाऽऽप्ये-
तेति लक्षणे कप्र एव इ । (तुटि ते १, ६, ५, २) ।

०) 'जघनत' इत्यर्थे जघुने (द्वि२) इत्यनेन सम्पद
कप्र भवति । मा ६ च जघुने इति स१ प्रत्य-
न्तौ 'अनुदेव' इति श्रुपलक्षणे सति द्विस्वर योग एव सौ
चिन्त्यौ, तमतेनैव पश्चादर्थस्य जघुन-शब्देनोक्तत्वात् ।
प्रकरणे तमान्तया समवस्थाऽन्वयस्य चातिताभ्यांभाव
प्रति, मसौन्पये द्वैस्वर्यस्याऽपलक्षणता च प्राति लौ चोद्यता
नपत् । ननु जघुन- इति प्राति पु श्रूयत (तु ऋ १,
२८, २ प्रश्न) इति चेत् । सयमेतद् अशत एव । न अपि
श्रुत्युपलम्भात् (तु तैत्ता २, ४, २, ७ [यच्छाखास-
म्याद् नेदिष्टतया प्रामाण्यमर्हत्]) । नन्वेवमपि सुपा
पपा च प्रष्टावन्लक्षणाऽनुपलम्भशेष स्यादिति क्त ।
ओमिति प्रम । अस्मद्व्यापानेऽस्यानस्य प्रामादिवविश्व-
रतयाऽनुपपाये सति श्रूयस्माधाना तस्वादिति दिव ।
१) लक्षणे कप्र । 'अनुद्राघन्' इति गतित्व मन्तनौ
॥१॥ ६ च चिन्त्यौ । तथा तु सति स्वराऽनुपपत्तिर इ ।
०) मा ६ चाऽन लक्षणार्थमप्यन्तौ 'अनुसुत-
नोति' इति ६ प्रतिपत्तौ न्यायेतरद्वैस्वर्यपक्षपातिनी

सन्ती चिन्त्यौ ।

५) पश्चादर्थे अन्य (तु नाउ स्थ यत्र 'उपरिष्ठात्'
इति प्रयुज्यते, वैतु ॥१॥ 'अनुनिर्घोष' इति) ।

१) आनन्तर्यायवोधकम् अथ विवि सवन्धध
(वैतु मै २, १, १ यत्र समाने प्रवररेऽनु प्रथम अथ
विवि असन् नाउ विप गतिभावेनाऽनुप्रविष्टो भवति
[तु मस्य टि अनु प्र/२यम्] अनुप्रयच्छति) ।

२) प्रधानभूता वाचमनुलक्ष्याऽन्या वाच प्रवदन्तीति
वाक्यार्थप्रतीतिर अनु कप्र (वैतु ॥१॥ अनुप्रवद-
न्वि' इत्यन्यायो योग) ।

६) लक्षणार्थस्य प्राधान्येन विवक्षितत्वाद् पुपस्रिध
तामनु द्विस्वरा चाऽनमोष्टा सुवारा इ । प्राप्तेवमेव
विरुद्धत्वपि गतित्वमेवाऽनुमन्वाना ॥१॥ ६ प्रष्ट चिन्त्या ।

१) मा/प्याम् इत्यस्य शुद्धस्याऽकर्मस्वराद् भिन्नकर्तृ-
कऽऽप्यायनयोर्द्वयोर्मध्ये लक्षणलक्षितसवन्धस्यैवोपप-
त्तान् कप्र एव सुवच ।

॥ लक्षणे कप्र । अन्ययादर्शो ॥१॥ चिन्त्य ।

५) लक्षणे (हीने वा तु मा) कप्र । (वैतु ॥१॥ प्रम
'अनु-सम्-अ-र-मा' इति 'युपस्रग् द्विस्वर योगमनुम-
न्यमाना सन्तश्चि'त्यतामुपगता । तथा हि सति 'गतिगती'
(पा ८, १, ७०) इत्युक्त्या निहत स्याद् अनु [तु
नाउ नि सम् इति, एवमपि तुटि ऋ १०, १०३, ६]) ।

०) अनो कप्र सप्तम्या योग समवधेय ।

५) अन्तर इत्यर्थेऽन्तर्भावाद् लक्षणवचन कप्र (वैतु
अनुवि/दिश मै २, ४, ७, ८ यत्राऽय कर्मण्येव कार-
कान्तरसवन्धस्याऽन्तर्भावादिव गुणभावाद् गतिभाव प्रा
पितो भवति) ।

०) पश्चादर्थे अन्य इ ।

१) सप्तम्यर्थपर्यवसानक कप्र इ ।

५) एतुदि कप्र इ । 'अनुप्रपिपते' इति योगम् ॥१॥ प्रम
श्राहु । तन्मन्दम् । एतपये स्वरद्वयस्याऽपलक्षणत्वान् ।

६) तु तै २, ६, ५, ५ यथा तत्र प्रस्तरस्याऽऽहव-
नीये ऽहरण आवित भवति तथाऽन सवच्चतया तनु-
त्तरविधितया च प्रस्तरस्य तदेवामस्यैव धर्म्मिरनु (वर्द्धिर्गि)
प्रहरण आच्यते । एव चेह सप्तम्यर्थपर्यवसानो लक्षणे
कप्र एव वक्तव्य । गतिव ऽयवसान ॥१॥
विस्पष्टेतरावय ६ च चिन्त्यौ भवेताम् ।

१०, ४^३, १२, २१, १३, १,
३, १^४, ४, २६^०, ८, ३१^१,
२, १, ३^१, ४, ५^०,
५, ५^१, ६^२, ६, १६^३,
३, ६, ३^४, ७, १^५, ८,
४, ८, ३^१, ६^२, ५, १,

३^४, ४^३, २, ३^१, ४^२, ६,
२^३, ३^४, ४, १२, १^४, २^५,
३^१, ८, २^०, १०, ४^१, २,
१, १^३, २^४, २, ४^१, ८, २^१,
३^१, ९, ५^१, ३, १०,
३^१, ११, १^२, ४^३, ४, ४,

८^१, ६, ४, २^१, ५, १,
६, ३^१, ७, ३^१, १^५, १, १,
४^१, २, ६, ३, १^६,
५, ४^३, ८, ६^४, २, १,
३^३, ३, ६, ५, ४^५,
६, १, ७, ३^१, ८

२) हेतुवचन कप्र इति भा अभिप्रेति । तथात्वं
लक्षणावचकताद्वारकमेवाऽनुवेदितव्यम् । पञ्चत्वसख्यामानु-
लक्ष्य तत्पूर्तिहेतुना प्रायणवत्-समिप्रयत्न सकलनेनोदयन-
पक्षकस्योक्तत्वात् ।

b) तुटि तै २, १, ५, ६ ।

c) लक्षणे वा तृतीयायै वा कप्र । यत्तु मा ऐक-
पथमिवोत्तरैष कर्मणि क्षानजन्तेन वृताऽभ्युवाह 'अनु-
रज्यमाना' इत्येव च व्याचक्षते, तत्रोपपद्यते । प्रथमा
पक्षपातिः श्रौवरी सुविदिता विमृशा भवति । कर्मणि
प्रतिमत पदस्य कर्त्तरि व्याख्यान दुर्बलमित्यपरा ।
उपेक्षिताऽनुपद ह त्वेव ।

d) लक्षणे कप्र द्र ।

e) यत्तु *MAV* 'अनुमुसर्गन्ति' इत्य् आख्यातिक योग-
माह तद्वत् । स्वरविरोधात् । अत एवविधेयु लिङ्गात्तरै
सामान्येन गतितया वा कर्मप्रवचनीयतया वा सुबहेषु
स्थलेषु स्वर एव विनिगमक स्यात् । लक्षणावयवस्य
प्राधान्ये द्वैषय द्वैषयै च । तस्याऽऽख्यातान्तर्भावेण
गौण एव एकपदमैकस्वर्यै चेति दिक् ।

१) इत्यभूतलक्षणे कप्र । यथाऽनु विष्णु भक्तस्तद्वि-
षय । वस्तुतस्तत् अनुगतवाऽऽविशेषकाऽऽख्यातस्य
गम्यत्वमिह । एव च गर्भवृताऽऽख्यातानुप्राणितार्थ-
वचनमामर्त्यमि यभूतलक्षणार्थ इति शुद्धं भवति ।

२) हीने कप्र इति भा सुबध ।

३) हेत्यर्थानर्थात्तरभूते लक्षणे कप्र ।

४) नाष्टिदि कप्र । गतित्ववादी *MAV* चिन्त्य ।

५) इह द्वयोः कस्याऽऽख्यातवयोर्मध्ये प्रथमोक्तमनु-
लक्ष्य पद्यानुक्तस्य गमाश्रितया धावितवायाऽनुबध्यग-
ऽऽख्यातयामुपभाषयाऽप्रगतिरुक्तत्वात् यथाकथमप्यभ्यु-
गमे गति रक्षणविषयभूतावचकस्य द्वितीयातपदस्या-
ऽवर्तमानवत्त्वात् गतिरक्षणार्थिनी मतिरवोक्तनी (तु
१११ प्रश्न) माऽऽश्रित्येति दिक् ।

६) आनतय गत्यर्थकप्रवचनीयव्यतिरिक्त प्रती-
तिवाऽऽख्यातव्यवर्तमानव्यवस्थामुपगम्यते ।

७) कप्रार्थ इति भा । तृतीयायै इति ह । गत्यर्थ-

सामान्येऽथवा वक्तव्य कप्र अनुपदमोपधादिषु पञ्चादीनां
प्रतिष्ठापनात्मकाच्छ्रुतिलिङ्गात् । सर्वथाऽपि कर्मप्रवचनीय
तामात्मनस्तु न जहातीति । अनु स/तन् इत्येव वितथा-
ऽनुमानीव प्रतीयमान *MAV* चिन्त्य एव स्यात् ।

८) लक्षणे कप्र । अनन्तरपर्याय स्वतन्त्रम् अत्र
इति भा ।

९) लक्षणे कप्र (तु म ८, ४८, १३, तुटि मा ११,
१७, वैतु सा अनु...आतवान् इति) ।

१०) अनु/वद<१/१दा> 'अनु...दवन्ते' इत्यन-
दि द ।

११) तुटि मा १२, ५, वैतु अनु वि/व्रम्>अनु
विक्रमस्व मे २ ७, ८ ।

१२) स्वार्थप्रधानम् अव्य (वैतु 'अनुव्याय' मा १४, १०)

१३) इह 'अनुसत्त्वन्ती' इति पद मुष्ण ग चिन्त्य ।
एकस्मिन् पदेऽनेस्वरानुपपत्ते । अत रत्नस्यैष्यद-
सानके लक्षणे कप्र एव प्रथमोऽनु । अथ 'अनुस्य पुष्पा
मुत्तु' इत्यन तृतीयाप वा लक्षणे वा द्वितीयोऽनु कप्र एव ।
अतस्य मार्गेण वा मार्गमुद्दिश्य वाऽऽगमनमानस्योपमा
विवक्षितत्वात् । कुत । उच्यते । अनुपद ज्योतिषा प्रयाणा
पर्यायान्वागमनस्य श्रूयमाणत्वात् । आगमनमेवाय्
अन्वागमनस्योपपन्नत्वात् (तु 'इत' सौ ८, ९, १३) ।
एवमस्या कण्डिकाया प्रयोऽनवो भवति । तेषा द्वौ
कर्मप्रवचनीयावादिमी चरमस्तु गतिरिति विवेक ।
अन्यथेवाभिप्रयन्तो सा ह चोक्तदिशा चोदो भवत (तुटि
सस्य अन्वा/गा>अनु आगु) ।

१४) इत्यभूतलक्षणे वा हेत्वाभवलक्षणे वा कप्र द ।
आद्येव तु गतित्वमुपागत (तु क १, १२७, १) ।

१५) तृतीयायै वा हेत्यर्थतापर्ययो वा कप्र द ।

१६) लक्षणे कप्र 'अनुतृजति' इति 'अनुपुनर्गतं'
इति च द्वुपपत्तं द्विस्वर च योग परद सौ १११ *MAV*
पाऽथार्थद्विगानी भवत ।

१७) वैतु तै ८, २, ७, २ कप्रवाद् 'अनु उप/पा'
इति यागा देहस्य वृषकृत्वाऽनुते प्रयोग एवमेवियथाऽऽप्य
विधेय कथन भवति । तदवस्थत *MAV* ह प्रश्न विना ।

४०, ७७, ९, ५०, ३, १,	५, २१, ७, ५, १०,	७९, ८, १३, ९, ५०, ११,
३०, ४, ७, ५, २, ७, ४०,	६१, ६, ४, १, ७, ४,	२९, ३, ४, ७, ५,
४, २, १, ६, २, ७, १९,	४९, ७, १९, ९, २, २,	३९, ७, १, ८, ३, ४९,
६५, १०, ३, ५, २, १७,	१६, १, ५, ३, ४, ७,	४, १, २, २, ६,

अ) एकतरङ्ग गतिमदक्षिणोभि प्रसर्पतः पुरोडासस्य केवल
गच्छन्तमनुगच्छति इत्याकारकः पौर्वापर्यात्मकोऽनुसार्यानु-
सारणविशिष्टः संबन्धो न भवति । किन्तु स्वर्गं यतोऽग्नि-
रस उद्दिश्य (=तत्-सहभावप्राप्तये) स्वभावतश्चातिगु-
णशक्तुवन्नपि कूर्पत्वमुपगच्छन् पुरोडासा आत्मनः प्रसर्प-
णमकारयति तात्पर्यात् कूर्पभूतस्य पुरोडासस्योद्देश-
विशेषसाधनतामुपगतायाः प्रसरणक्रियायाः भावणे मन्त्र-
स्वारस्यात् कप्र अनुर् न गतिरित्यभिप्रेत्य । अन्यत्र
लक्षणे कप्र (तुटि. ते ६, ५, ११, १) उभयत्र वैतु P.W.
प्रम्. 'अनु-प्र-सृ' च 'अनु-परा-सृ' च ।

ब) 'तृतीयायै' (पा १, ४, ८५) इति नीयमानार्थे-
दिप्रवेशे करणं समर्पयितुमिष्टं द्र. उल्लखलमुपधेयमिति
विधिर्भवति । नाभिर्हि सद् अग्नेधीयमानस्य भवति ।
तदुपधाने सति स्वनाभ्येवाभावमिष्टं दि प्रविशति । तदु-
पधाने स्वनाभिमपश्यन् यजमानस्य प्रमादुकस्य नाभ्या
द्वाराऽग्नौ वेदिप्रवेशं कुर्वाणस्तं विदधीयात् । मैवं भूदित्यु-
पधेयमुल्लखलमिति धृत्यर्थो भवति । अथवाऽधिकरणा-
त्मकः सप्तम्यर्थोऽभिप्रेतः स्यात्तद्वचनश्च कप्र द्र. (तु मै
३, २, ७, काठ २०, ७; च ३१, ६ यत्र नाभि- इत्यस्य
स१ धृत्यते) । उभयथाऽपि नामिपदार्थस्य मुख्यलक्ष्यत्वेन
समर्पणे सति स्पष्टे प्राकरणिके तात्पर्ये यदेतदपश्यन्त-
केचिद् 'अनुप्रविशति' इत्येकपदात्मकं द्विस्वरं योगं
प्रतिपद्यन्ते (तु १११. K.) तत्राऽऽदिशेतेति विद् ।

८) तुटि. ते ५, २, ५, ४ ।

९) तृतीयायै कप्र. (तु. K.; वैतु. भा. लक्षण इति) ।

१०) अर्कर्मम् (=अर्कर्म) साम शस्त्रं चाऽनुलक्ष्याकं
हस्ताधारेण विधा विधीयत इत्येव श्रुतिस्मारकं स्यात्
(तु. ते ४, ३, ८, ९ च तदुपरि सा. माय्य च [K. टि. च]) ।
गतिताया योजयन्ती १११. K. च चिन्त्यो भवतः ।

११) प्रणुदितात् आमुष्यात् उद्दिश्येयं प्रचारयेऽयं
कप्र. द्र. ।

१२) तृतीयायै कप्र. ।

१३) लक्षणे प्रकरणस्य सुप्यं सत्त्वमिति कृत्वा
लुङ्प्रत्यययोगः कप्र. । ऐक्ये सति द्वैत्ययानुपगतोः ।
(वैतु. भा. P.W. प्रम्. 'अनुप्रविशत्' इति) ।

१४) लक्षणे कप्र. द्र. ।

१) पश्चादर्थे अन्य. वा लक्षणाथै कप्र वा । प्रथमे
कल्पे प्रथमायाः स्वयमातृएणाया उपधानं कृत्वा (पश्चात्)
प्राणनभिया कुर्यादित्यन्वयः स्यात् । द्वितीये कल्पे प्रथमा
स्वयमातृएणासुपधीयमानामनुलक्ष्य प्राण्यादिति संनर्थः ।
एवं चाऽन्यतरार्थकोऽनुसृतरयोः उपधानयोरप्यनुवर्त-
यितव्यो भवति । नन्व 'अनुप्राणयात्' इत्येका. द्रुपद्यद्वा
क्रिया स्यादिति । नेति । क्यम् । यावता सक्ते उतोर
'कर्मण्यात्' इति च 'अवाण्यात्' इति चोभे अपि क्रिये
अद्रुपसृष्टे सती 'प्राणयात्' इति क्रियाऽपि तदन्व अद्रुप-
सृष्टेतुपक्षिपेतामिति । अन्यथात् एकपदे सति द्वैस्वरी
नोपपद्येत ।

२) लक्षणे कप्र. । यत्राभिप्रेयते तत्रैव परात् उपतिष्ठन्त
इत्यर्थः । 'अनुपतिष्ठन्ते' इति सकर्मको द्रुपद्यद्वा योग
इति यद् भा. च K. चोष्टस्तत्र । तदभिप्रेतस्य पश्चाद-
र्थस्य प्रकरणोऽनभिप्रेतत्वाद् ऐक्ये सति द्वैस्वर्यस्याऽनु-
पपत्तेश्च (वैतु मै ३, २, ३, ७, ९, २; ४, ७, ९
यत्र लक्षणाथस्याऽप्राकरणीकत्वात् साकम्यार्थस्य
च स्वारसिकत्वादिहाऽन्यथः परामिप्रायः संगतो
भवति) ।

३) तुटि. ते ३, ४, ८, २ ।

४) लक्षणे कप्र. । निष्क्रमणक्रिया पदपदपरिमितेय-
स्वैवाऽर्थस्य न त्विहाऽनुनिष्क्रमणार्थस्य प्राधान्येन विवक्षि-
तत्वात् । अत एवाऽग्नौ पृथग् स्वरोऽप्यनैव प्रापको
भवेत् । किन्त्वा अतो गतिचवादिनो भा. १११. K.
प्रम् (तुटि. 'अनु-नि-क्रम' अनुनिनामिति) इति ।

५) सप्तम्यर्थे कप्र तु ततः विधिवि प्रारं धूय-
मानं 'सुप्यम्' 'द्रुप' इति । एस्य. भा. प्रम्.
'अनुसृवाति' इति योगमनुमानाधिगम्यः स्युः ।
अपनल्लक्षणेऽस्वर्गपतेः ।

६) अन्तरिक्षमुद्दिश्य वाऽन्तरिक्षेण वाऽयनस्य विव-
क्षितमंगमवाल्क्षणे वा तृतीयायै वा कप्र. ।

७) अनन्तरार्थे स्वार्थप्रधानम् अर्थः ।

८) द्वयोर्भेदेन प्रजनयन्त्यानुगदिक्षाज्ञानं तृती-
यायै कप्र. इति मिदमिव । विनयवादी १११.
चिन्त्यः ।

९) लक्षणे कप्र. । न त्वनुपदम् अनन्वयधार- इति

u, q^a, f, z^b, u, q^c, q^d,
 xa, y, z, z^{ad}, c, q^{ia},
 z^u, q^o, qⁱ, q^q, q^e, zth,
 f, x, zⁱ, f, qth, q^u, q,
 q, xⁱ, yⁱ, fⁱ, y, y^j,
 f, c^k, u, xⁱ, z, x,
 q^m, u, q^{ia}, c, z, x.

4, 3, 6, 2, 8, 5, 9ⁿ,
 1, 3¹, 7, 1⁰, 11, 8¹¹,
 4, 6, 2¹⁰, 3¹, 9, 1¹, 2,
 6⁰, 11¹, 14², 16,
 3, 11¹, 33¹, 35ⁿ,
 8, 1¹, 4, 1¹, 4², 6¹,
 6, 2, 1, 4¹, 5¹, 1¹.

१०, ३१, १०^{३५}, ११, २^१,
 २, १, १०^{१५}, २, २^{१५}, ४,
 ७^१, ५, ३^{१५}, ७^{३५}, १०^{५१},
 ६, ११^१, ७, २^{३०}, ८^१,
 ९^१, १५^१, १०, ४^१,
 ६, १२, ४^१, १३, ८^१,
 १०^१, ३, १, ४^{३६}, १^१

शब्दध्रुवणादिहाप्य अनु-अव/चर इति भ्रम स्यात् ।
हह लक्षणार्थस्यैव निषक्षितत्वात् । तस्मिन् शब्दे च
हेतुमानिति वाऽऽनुपपत्तिरिति वाऽनोरर्थ । विस्तरस्तु
वैश्व ।

•) सृतीयार्थे कप्र ।

५) यत् प्राणो न्यृतस्तत् एवाऽपानोऽपि 'न्यृच्छेत्'
इत्यस्यार्थस्य विवक्षातो लक्षणे कप्र इत्येव युक्तम् ।
यत् ६ अत्र वैस्पष्ट्यमर्हेत् ।

*) तृतीयार्थे कप्र द । वाच्यमनु वाचा तथा सहाय-
भूतेत्यर्थः । 'अनुप्रयन्ति' इति योग मन्थाना ५ प्रसृ-
त चिन्त्या ।

४) गतिव्य कर्मप्रवचनीयत्वाऽन्यतरसद्भावापेक्षया स्वा-
र्थप्रधानम् अव्य इत्येव साधीय ॥ १ ॥

•) सत्तम्यर्थे कप्र द ।

१) लक्षणो कप्र ।

४) लक्ष्यार्थस्यैव प्राकरणिकत्वाद् अनुद् अत्र कप्र
भवति । परा $\sqrt{\text{मू}}$ इत्यस्य चाऽऽकर्मक वृत्ता भवति (वैतु
३।११ अ 'अनु-परा $\sqrt{\text{मू}}$ ' इति वक्ष्यन् सक्तर्मक निप
५-वृत्ति) ।

¹¹) हेवामके तृतीयार्थे वग्र (तु भा, वैतु P11
प्रमृ 'अनु पूरा (आ वा) भवन्ति' इति) ।

१) तृष्टि तै ७, ७, ९, २ ।

१) अनुसमसार्धव्ययमित्यभिप्रेति भा । अथापि
मन्त्रं अपि परिचय (तु वा १, ४, १३) अनुप्रयुक्तवि-
भक्त्यर्थास्तुवादकतामात्रेण सार्धवोऽप्यनर्थक इव स्याद्
मन्यथा सिद्धे ।

१) लक्षणे यत्र ३ । एनमनुनक्षयाऽस्य विषय इति
यान् । आनतर्यायि अय्य इति भा. ।

¹) दृष्टि तै १, ७, ९, ३ ।

iii) मुद्रि ते ३, ४, ८, ३ ।

*) प्रपत्तिवृत्तिप्रयोगाभावे देवान्तरवृत्तसद-
नुगतिप्रयोगितरमुपयुक्तप्रयोगाभवात्प्राप्त्यर्थं
प्राप्त्यर्थं गतिभावेन अनुरूपतया प्रवृत्तिं कियं ना-

प्रवेशयितव्य इति ।

०) तृतीयार्थे कप्र । तत्र सत्रे वैश्वपथं सशिखं कुर्यादिति विधेरभिप्रेतत्वात् । अतः सशिखं विशिख-व्यपनवि-वेकाऽननुदर्शी । चिन्त्य ।

१०) एकतरन तृतीयार्थे कप्र । 'अनुप्राणन्ति' इत्येव
योगमशन् MW चिन्त्य ।

⁵) लुटि मा ४, २८ ।

१) लक्षणे वा तृतीयार्थे वा कप्र ।

*) पञ्चादथ ३-व्य इ ।

४) तुटि मा ११, १२, १७^४ । अन्यत्र 'यश्मनुलक्ष्य
दम्पती अभ्राताम्' इत्येव प्रकरणसंगत्या कप्र द्र (वैतु
अथ 'अनु अभ्राताम्' इति) ।

“तुम्हारे अविषयमानान् अन्वपिपद्यते” इत्यन तावद् अनुर ‘गतिगतौ’ (पा ८, १, ७०) इति गतिलक्षण निघातमनुभवश्चपि सजातीयप्रयोगान्नरसाम्येन सत्वर कम्प स्यादियेषेष्वावलवर्तीम् भवति। कदाचि मूलतो विद्यमान स्वर प्रमादाच्चतुर्गति गमित इतीव चोद्रेक्ष्यते। तु अनुपपदमेवोपरिष्टत् ‘तुम्हारे अन्वपिपद्यमानान् भूत प्रजायते’ इत्यनुर इति पृथक् कम्प, ‘प्रजायते’ इति च पृथक् विपि भवति।

*) सुष्टि तै १, ७, ४, २ ।

*) एकतरन यत्तु मुपा 'भुनुवपंति' इत्येवमुपसृष्टमा-
 एयात् शिश्वावयिपित भवति तदसङ्गतवाचित्य इ ।

*) कप्र यथा भवति तथा 'अनु सम् प्र/या>अनु-
सम्प्रयात' इत्यत्रत्ये टि यः ।

7) તુરિ તૈ ૪, ૪, ૪, ૮

*) सकृद् 'भनुप्रतिष्ठति' इत्यत्र गतिर्भूवाऽयं प्रि
क्यः । यदा द्वयोः समानभावयोर्लक्ष्यद्वयस्य
निवृत्तिरभवति तर्हि तस्यैव प्रकृत्यस्तदा तद्वचनं भनुप्र
क्यः वा स्याद् गतिर्नियुमध्याप्तेर्विषयः । यदा
चैरिहिन्य वाक्ये प्रयुज्याता गतिभूताऽनुप्रतिष्ठति
विधया अपूर्वा वाक्यान्नेरनुप्रदि-युक्तानि युक्तिमिव भवति
तदा तदर्थं प्रहादस्याप्ययमर्थः । तद् दृश्यं ।

२, १३, ५१, ६३, १०, १३, ५, ६, ८, ४, ५, ६, १, ६, ४, ८, ३, १, ६, ७, ८, ४, १, ७, १०, १३, २, ७, ११, १०, १६, ३, ४, १, ७, १०, २, १, ३, १, ३, ४, ५, ६, १, ३, ४, ५, ७,

८, ९, ३, ३, ५, ६, ६, ७, ७, ८, ९, ९, १०, १०, २, ६, ११, २, ३, ३, ४, ५, १२, ४, १४, १२, १४, १६, १८, १४, १, २, ६, १२, १५, ३, ४, ६, ४, ११, १३, १६, ६, २,

८, ९, ११, ७, ४, ५, १३, १४, ८, ५, ७, ८, १५, १७, ९, १३, ४, ६, ११, १४, १८, १०, ४, १०, १६, २, ३, ४, ८, ९, १०, १२, ५, १३, ८, ९, १४, १६, १४, ७, १६, १, २, १५, १७, ८,

अनु पश्चादयं एव पुन श्रव्येत तस्य चाऽऽले-
पेणाऽनुवर्तनीया मूलक्रिया इति सवन्ध स्यादिति
प्रथम प्रकार यथेह । अथ लक्ष्यलक्षणभूतसमानभा-
वाभ्या कर्तृत्वसंबन्धविशिष्ट-पूर्ववाक्यगततद्वयमकक्षतया
समर्थमाणे स्व स्व भाव प्रति कर्तृभूते पदात्तरे एवोत्तरे
वाच्ये श्रव्येयाताम् । पश्चादर्थक्यगतिभूताऽनुसंहिता सम-
र्थैव च क्रियाऽऽलेप्या स्यादिति द्वितीय प्रगारो भवति
यथा मे ३, १, १०, काठ २२, २ इत्यन ।

१) 'हीने' (पा १, ४, ८६) इति कप्र । अधिःशक्ति-
हीनशक्तिभ्रातृव्ययो प्रणोदनस्य सममभीष्टत्वात् तयो-
स्तताऽति अनुभ्या द्योतिता भवति ।

२) तु नापुन । न चह 'स्यात्' इत्याद्यातस्य
विशमानत्वात् तेन गतिर्येव योग स्यादित्येत । प्रति-
वाक्य क्रियातरानावे श्वस्तिरूपस्य क्रियासामान्यस्य
विद्यमानत्वदर्शनात् नेह किमपि विवेकविनिगमक विशेषा-
न्तरमुत्पश्याम । पूर्ववदेव च सद्व्यवस्य 'अति'
इति कप्र साभिध्याद् विषयविवेकार्थ हीनार्थवचनोऽयं
कप्र एव ।

३) तृतीयाथवचन कप्र । तादृक्-सकलपदसाह
चर्चात् ।

४) प्रायिकसामान्यवत्सु सत्स्यपि बहुषु स्थ एष तावत्
परस्पर विशेषो भवति यथा कश्चिद् निपातोऽन्यत्र
गतिर भवत्यन्यत्र च कप्र इति (प्रकृते तु अनु प्रति
√स्या>अनुप्रतिष्ठिति मे ३, १, १०, ४, ४ यत्र
अनुद गतिर्भवति) । एस्थि यथोपलब्धि सौवरी
स्थितिराऽत्र नियामिका स्यादिति दिक् ।

५) तुटि तै ६, ३, ५, ३ ।

६) ह्राप् मे १, २, १५ ।

७) एस्तरन तुटि तै ३, ११, १ । अन्यत्र लक्षण कप्र ।

८) लक्षणाथस्य प्रापान्येन विवक्षितत्वाद् 'अनु'
प्रनापन्ते' इत्येव योग पर्यन्त तदन्तर्धानक प्रा

चिन्त्य । कप्र इत्येव साम्प्रतम् ।

१) लक्षणे कप्र ।

२) 'मूलम्' इत्यनन सम्बद्धो लक्षणाथे तृतीयाथे
वा कप्र ।

३) हेतुपर्यवसानके लक्षणे कप्र । वितपदर्शि
प्राप् चिन्त्य । अकर्मकस्य चाग्राह्यस्य कर्माभिसंबन्ध-
नैरपेक्षयात् ।

४) तृतीयाथे कप्र ।

५) तुटि मे २, ५, ७ ।

६) चतुर् हाने वारद्वय तु लक्षणे कप्र ।

७) हीन कप्र ।

८) आनन्तार्थे अन्य वा लक्षणे वा
कप्र ।

९) 'तु' इति सुप् (तु पपा सति नाठ काठ ४,
१६ च) । लक्षणे कप्र (तु प्रति तै १, ८, २२, १,
२, ५, १२, १, मे ४, १०, १, शौ ७, २९, १, वैतु
SIA 'अन्व आचरण्यात्' इति) ।

१०) एकतरन तुटि मा ४, २८, अन्यतरन लक्षणे
कप्र ।

११) गतिर इति दुबाण SIA द्वैस्वर्थ प्रति बोधो
भवति । स्वार्थप्रधानम् अन्य ।

१२) सप्तम्ये कप्र ।

१३) तृतीयाथे वा लक्षणे वा कप्र ।

१४) तुटि तै २, ४, २, १ ।

१५) तुटि मा ११, १७ ।

१६) कप्र (वैतु टि मे २, ७ ८ अनु वि/क्रम>अनु-
विक्रमस्य इति स्वराङ्गभावादिह काठ धुतिस्तन मे
सवेतित कतर वर्गमनुवदा स्यादित्यथ्यवमातुमसाक्यमित्येव
सत्यपि यदपेव मौलिरी वाक्-प्रशति स्यादित्येव
ह्रवाऽत्र गतीतरपक्ष उरीरुतस्तन सदसद्विचि
प्रमाणम् ।

१९^{१८}, १८, ४, ५^{११}, १९^{११},
१९, ३^१, ५^{११}, १९^{११},
२०, १, ३^१, ६^१, ७, ९^१, १०^{११},
१२^{११}, २१, १, ३, ७, ८^१, ९,

१४^१, २२, १^१, २७, १०, २३,
८^{११}, ९, २४, ६^१, २५^{११}, ५,
२६, ७^१, ८^१, २७, २, ८^{११},
२८, १^{११}, ९^{११}, २९, ८^१, १०^{११},

३०, १७, ३, ३^{११}, ७^१, ८^१, ९^१,
३१, ५^{११}, ८^{११}, ३२, ५^१, ३३,
३^{११}, ३४, ७^{११}, १३^{११}, ३५^{११},
१६^{११}, १७^{११}, १८, ३७, ११^१,

५) तुष्टि कठ ७, १४^१ ।

६) लक्षणे कप्र. ३ ।

७) तुष्टि ना ११, १७^१ ।

८) स्वार्थप्रधानम् अथवा वा स्वाहसृणवचन कप्र.

वा योग्यक्रियाऽध्याहारो वेति भूयोऽपि विमुच्यते ३ ।

९) सयोनिरनेश्वयन वर्तव्य तद् द्वारा वेदिं प्रविशद् नैव यजमानस्य योग्या द्वारेति श्रुत्वा तृतीयार्थे कप्र ३ ।

१०) तुष्टि सस्य मै २, ७, ८, तुष्टि तै ५, ३, ४, ७ ।

११) तुष्टि तै ६, ५, ११, १ ।

१२) आनन्तर्यार्थे कप्र (वैतु मै ३, २, ९ यत्र पश्चादर्थे नाऽऽख्यातार्थो नैदीय इवाऽनुश्रुतिर्भवति । तेनाऽऽकर्मकस्याप्याऽऽऽख्यातस्य सर्मकत्वाऽभिनिर्दिष्टौ सया सस्य च तद्वीयस्य कर्मपदस्य चाऽन्तरा तद्वीय वर्तुपदं ध्रुयते [वैतु प्रवृत्तेऽस्य कप्र सतो व्यवधानेनोक्तं भुति]) ।

१३) लक्षणे कप्र (तु मै ३, २, १० यत्रत्या समान-प्रवर्तिका सौवरी स्थितिरेहपि विनिगमनी भवति ।

१४) तु अ १०, १४५, ६, शी ३, १८, ६ यदन्वि-हापि 'साम् अनु' इतीव लक्षणाऽभिप्राय सयन्धो भवति ।

१५) प्रत्य समारोहस्य स्वर्गस्य मान सम्प्रति क्रियमा-णस्य यज्ञस्य मानमन्विरयार्थविवक्षाप्रामुख्यत्वात् कप्र ३ (तु तैमा २, १, २, १०, यत्रत्य स्वरत्वेतोऽप्ये-तन्मन्विरयार्थो भवति [तु वैप २ यस्या टि]) । एतस्य एव प्रम् 'अनुममृतोहनि' इति 'युपपृष्टौ वम्प्रम्य-माणधिन्या स्यु ।

१६) तु मरस टि तै ७, ७, ९, २ ।

१७) लक्षणे कप्र । अनु/पन् > अनुपनेह इत्येव शोधकः SIM चिन्त ।

१८) तुष्टि मै ४, ६, ११ ।

१९) तुष्टि मै ३, १०, २ ।

२०) तुष्टि मै ४, ७, ४^१ ।

२१) गम्यर्थे कप्र ३ ।

२२) तुष्टि मै ३, ७, १५, शी २, १४, ३ ।

२३) एतन्न तुष्टि कठ १६, ८ । कवेद विरो-धोऽऽह । तथा हि । अमुकस्य सोहितं प्रविष्टी गन्धधे-नाऽऽहस्तिवेदं भुजिर्नामैति देन गन्धधेनमनुप्रविश्य

अनोर नर्थो विधानार्थमनुप्रविशेदिति गतिपक्षान्वर-
द (वैतु PW. MW) । अन्यतरन तु सस्य टि मै ४,
१, १० ।

२४) तुष्टि तै ७, ४, ११, ४^१ ।

२५) सस्यर्थे कप्र भवति (तु तत्रैव ध्रुयमाण 'पूर्व-
क्षेप' इति) ।

२६) भावलक्षणस्य विषयस्य प्राप्त्येन श्रवणमिष्ट-
त्वात् तस्य च यथा कप्र न तथा य गमयितुं शक्यत्वात्
कप्र. एव ३ । अथ कप्र एतदपर लक्षणम् । तद् यथा ।
यत्र लक्ष्यभूतो भवत्थाऽन्यत् पृथक् क्रियापदेनोच्यते
लक्ष्यभूतो भावत्थाऽन्यत् पृथक् क्रियापदान्तरेणोच्यते
तत्र सामान्येन कप्र अनुद ३ इति । तस्माद् यथा
'हिम्भस्य मरणमनु मरण रिम्भस्य' इत्यत्र कप्र
अनुद भवति तथैव 'हिम्भ क्रियमाणमनु क्रियते रिम्भ'
इत्याऽऽप्यत्र कप्र इति । यत्र तु लक्ष्यलक्ष्ययोर्भावो
समानत्वे वा सजातीयत्वे वा सति लक्ष्यभूते भावे गम्ये
सति लक्ष्यभूतो भावोऽनुपूर्वेण सर्मकेण सता क्रियापदे-
नोच्यते तत्र य अनुद भवतीति । यथा 'हिम्भमनुक्रियते
रिम्भ' इति । एव तावत् प्रवृत्ते कल्यात्पोपपन्न
पृथक् शब्देन क्रियाप्रधानेन पदेनोच्यते तदनुदस्य
प्रवर्तमानस्य प्राणोपपन्नभाव पृथक् क्रियापदेनोच्यत
इति श्रुत्वा कप्र. अनुद अत्र भवतीति निर्विवादं सद् अन्यत्र
च सकक्षासु वाचोबुद्धिषु निदर्शयितव्यमिति दिक् (तु प्राण
> येन इत्यत्र क ४८, १४ टि, ग ७१८० टि D च) ।

२७) प्रत्यस्यद्वयवर्तमानस्य ऽऽन्यवाधानादिक्रियाविरो-
धाधीनप्रतीतत्वात् वामास्तेन तस्या क्रियायां श्रुताद्यमेव
त प्रति कामप्रतीता सन्तस्तेन प्रयागा सह प्रयागुर्नात्यपे-
त्येवं सङ्ख्यापरस्य प्राथम्येन विवक्षितत्वात् कप्र अनुद
न गतिरितीतं श्रुत्वा पृथक् स्वरो भवति (वैतु कठ ९,
१७ यत्र समानकृत्या ध्रुया तद् गजातश्चतुर्षु प्रयागो
ऽनुप्रयागं सूचितं भवति । अथ तु तत्र शिरोभो भवति
यथा प्रयागा क्रियमाणया क्रियाया इन्द्रमादित्यतामस
न तु प्रयत्न आभीय कर्मणि शिरोपमुग्रीय्याऽऽमानमपि
ततो गजानां तदनुप्रयागे प्रक्षिति गजायन इति श्रुत्वा
प्रयागनुप्रयागमध्यं लक्ष्यलक्ष्यवर्तमानभावे गति सप-
त्तपरस्य कथ्यतेनाऽऽज्ञात्वात् कप्र अनुद (रि) ।

३८, २; १२५; ३९,
१०; ४०, ८; ९; १३;
१४६, १; ३; क १, ६;
१९०; २, ११३०; १३;
३, ३; १; ११०;
४, ७; ८; १५,
३; ४; ६, ३०; ७, २;
३१३; ४१३; ८, ३; ४;
६; ७; ९; १; २५,
६; २८, ४; ५; १;
२९, ७; ३०, १; ३१;
१३१, ३; ५८; ८६;
९; १०; ११; १२;
१४; १६; १८; ३५,
४; १३६, ३; ६; ३७,
५; ७; १३९, १०;

२३; ४१, ५; ६;
४२, २; ४४, ११;
४६, ३; ४; ६;
४७, ५; ८; १४८,
१५; १६; १७, ५१;
१६५; २२९; ३६७;
४०९; ४१०; ४१२; ४१३;
४३६; ४६५; २, ८; ८;
१०५; २०१; ३३३; ३५५;
३५६; ३५७; ५१७; ७७५;
९९९; ९२७; ९५६;
१०४४; ११५५; ११६३;
१२०४; ३, ४, २, ५, ८; ११;
८४, १; १३१, ५, ७;
१८, १; २४, ५; ३८, ८;
४०, १; २; ४; ५; ४२,

१०; ४८, १०; २, ३,
३; ७, २; ३, ९, १; ३;
११, १; १८, ८; २८,
५; २९, १२; १३; १४;
४०, १३; ४, २, ८;
१६, २; २०, २; २१,
५; २२, १०; ३१, २२,
१०, २, ३४, ३; ३,
७, २; ९, ६; १८, ६;
४, १५, ४; ७; ८;
९; १२, २१, ४; ५,
१, ३; ३७, ७; ६, १७,
१-४; २६, २; २९, ३;
३९, १; ६९, २; ७२,
१; ९०, २; ९७, ३;
१०५, १-३; १२१, ४;

- *) लक्षणे कप्र. ड. ।
b) तुटि. मा ४, २८ ।
c) तुटि. तै १, २, ७, १ ।
d) तुटि. काठ ४, १३ ।
e) तुटि. मा १७, ६६; काठ ७, १४ ।
f) तुटि. मा ११, १७ ।
g) तुटि. तै ६, ५, ११, १ ।
h) तुटि. काठ १९, ९ ।
i) तुटि. तै ५, २, ९, ५ ।
j) तुटि. तै ५, ७, ९, २ ।
k) तुटि. काठ २६, ८ ।
l) तुटि. तै ३, १०, २ ।
m) तुटि. तै ३, ४, ८, ३ ।
n) तुटि. तै ४, १, १० ।
o) तुटि. काठ ३५, १७ ।
p) तुटि. तै ४, ४, ४, ८ ।
q) तृतीयार्थे वा लक्षणे वा कप्र. । 'अनु' उदयताम्

इति योगं परयन्ती P.W. M.W. उपेक्ष्यी ।

- r) 'अन्वेषन्त' इत्येवं विप. अन्वयाद् 'द्रीध्यानाः'
इत्यनेन तद्वत्स्याऽनुपदार्भस्य पारम्परिकसंबन्धस्य
मिदस्ते सत्यपि यदन्यै 'अनुद्रीध्यानाः' इतीव संबन्धो-
ऽप्यम् अनु कप्र. सन्तं 'बध्यमानम्' इत्यनेन शानज-
न्तेन नाद्. अन्वितं व्यर्थं यतीवारमिष्यते (तु. सा. ११.८.
च) तत्राऽऽदिते । आर्यस्य संबन्धस्योक्त्या दिना

सुसंगतत्वे सत्यप्यनुपपन्नद्वैत्यप्रतादिति दिक् ।

- *) तृतीयार्थे कप्र. (तु. नाप. मन्त्रे 'सु क्षेत्रि-
विषाणया' इति) । एस्थि. 'अनु' 'अक्रमीव' इति योग-
परः ११. चिन्त्यः ।

- *) सप्तम्यर्थे कप्र. ड. ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. १४; वैतु. सा. यस्य अनुगतम्
इति भाष्यमव्ययपरतया नैयमुतोपसर्गतायेति विमर्श-
पेक्षेत) ।

*) कप्र. अयमिह भवति । अत्र पूर्वार्थार्थं प्रत्यासं विद्यो-
तनस्य च प्रतिदिशं वातस्य वानस्य चाऽऽशंसनं शपकं
स्यात् ।

- *) लक्षणे कप्र. । आनन्तर्यं इति १४. । 'अनुमुतम्'
(=अम् इति पाण्ड.) इत्याकारकमेकं पदं सा. पपाठ ।

*) सा. 'अनुन्यावर्त्तने' इत्येकं पदं पठेद्विन्तः ।
तृतीयार्थे कप्र. । अन्येन पथा पाष्पाऽनुपयतामिति यावत् ।
अथवाऽनर्थिका गतेर्द्विरुक्तिः । 'अनुपयताम्' इति
वियायामेव विवक्षापर्यवसानम् ।

- r) कप्र. भवति (तु. अ. १०, १०३, ६ इत्यत्रलं
टि., सम्य. च टि., 'वीर्यपचम्', 'संरमपचम्', 'हृ-
पचम्' इत्यत्र च यस्या. टि.) ।

*) नापट्टिदि. निवारकक्रियाया अपेक्षया प्रकृतद्वितीया-
ऽन्तपदवाच्यस्य तदभिधायक्य तदधिकरणतया समर्पणे
युतिस्वारस्यप्रतीतिस्तत्साधनमूतः कप्र. ड. । गप्टिदि. गति-
पद्यः १४४. मित्याप्रत्ययं प्रति बोधः ।

१२२, १ ^a , २ ^b , ७, ४४, १,	१४ ^a , १८ [†] , २१ [†] , ४ ^a ,	१३, ६ [†] , २६, ३ ^a , ४९, २९,
५९, १, ८७, ४ ^a , १०२,	३, १ ^b , २० ^a , ६, ५ ^a , १४,	६ ^a , ५८, ३ ^a , १२०, ४, २ ^a ,
४ ^a , ८ ^a , ९, ८, १२, १३ ^a ,	१, ६० ^a , २, १० [†] , ७४,	१५, २ ^a , ४०, ३, ५२, २,
१५ ^a , १६, १७, ९, १,	१५ ^a , २, १, ९, १५, २१, ६,	४७, १५, १८, ६९, १३,
१९, २४ ^a , ४, २४, १०, २,	१, ४, ७, १०, १३, १६, १९,	९२, १५ १०९, १-३, ११६,
२२, २३ ^a , ४, ६ ^a , ५,	२२ ^a , २४, ९, १, १४, १, ३,	२, १३१, २६, १३९, २,
२५-३५ ^a , ३७ ^a , ४५ ^a , १०,	५ ६, ९, ११, १३, १५,	६ १, २८, १, ५९, ४ ^a , ६१,
७ ^a , ११, २, १० ^a , ७, १२,	१७, १९, २१, २३, १८, १,	१ ^a , ९२, १ ^a , १०७, २ ^a ,
१०, ११ ^a , १९-२२, २४,	२० [†] , २७ ^a , ५० [†] , २, ९,	२, ३३, ७ ^a , ६०, २ ^a , ८६,
२७ ^a , १२, २, २१ [†] , ३,	१३ [†] , ४, २८ ^a , ७५ ^a , ७६ ^a ,	१-६, ३, २, २ ^a , ७, १, १५
१७ ^a , १३, १, १० ^a , २,	८६ ^a , ८७ ^a , १९, ६, २ ^a ,	५ ^a , २८, ४, २९, १, ३३, ४ ^a ,

*) तृतीयायै कप्र (वेतु सा PW प्रश्न 'अनु-सूत्रम्' इति योग वदन्त । इह तु नाउ मन्त्रे कप्र श्रूयमाणस्यैव सा व्याख्यायमानम्) ।

*) तृतीयायै कप्र (तु शौ ६, १२२, १ सौवरी स्थितिस्तत्र चेह च यनि विनिगमिका स्यात् । एस्थि तन ग इतीह च कप्र [सोऽपि च लक्षणायां] इति सा तद्व्यत्यासेन तन कप्र इतीह च ग इति IV च व्याहृतवाचाविव स्यातामिति दिक् [तु तैश्चा २, ७, २ यनत्ये पाभे स्वरो भूयोऽपीह यनि एव पुष्टिं विदध्यात्] ।

*) तुष्टि. मा ११, १७^a ।

*) तु सस्य टि. ति १, ४, ४४, ३ ।

*) तै ४, ३, ११, १-२ सस्य टि ३ ।

*) द्वितीयाया स्वविपरीतभूतमधिकरणार्थतयाऽऽशा-दयन् कप्र ॥ १. पुरुष-कर्तृस्य निवासस्य देवाधिकरणरु-तायां तन्मध्यगतत्वपर्ययमानरूपाया प्रकृतस्य प्रप्र-स्योत्तरस्य च स्यारस्यप्रतिनिधिः । एस्थि उत्तराण २/२क्षि इत्यस्य निरूपणं यद् ३११ गतिरानुसन्धमाह तथि-त्यम् । द्वितीयाया तदवाच्यकर्तृनिवासस्याऽपेक्षया सदनुगतस्य वा तदवाच्यस्य वा पुरुषकर्तृस्य निवासस्य उत्तराण प्रकृतप्रभोक्तयो स्यारस्याऽभावादिति दिक् ।

*) परकादर्थे कप्र ३ ।

*) तु गस्य टि मा १२, ५ ।

*) 'दक्षिणां दिशमनुलक्ष्य वा पूर्वस्याऽऽश्वर तामह-मन्वायते' इत्यवयवार्थे कप्र ३ ।

*) गाम्यर्थे कप्र ३ ।

*) प्रवेष्टव्यक्रियाया कर्मणेऽनिर्देशानुवाचाऽऽश्वर रचयन् ॥ चिन्ता । कस्यापि प्राधान्येन प्रविशनेऽभि-प्रेक्ष्यते प्राधान्यप्रवर्तनस्य नामैव गाम्यर्थे गतिरे

क्रियाया प्राधान्यविशेषाऽऽधानेन कर्मणो भूयस्तत्त-गौणीभावापत्तेस्तत्प्राधान्यविशिष्टप्रतीत्यर्थं तदधिकरण-ताऽऽपत्तौ विवक्षिताया सत्या सप्तम्यर्थेऽनु कप्र ३ ।

*) गतिरिति सा अभिप्रयन् प्रतीयते । तथा तु सति द्वैत्यार्थापत्तिरित्यदित्यसौ बोधो भवेत् । शरीरस्य प्राधान्येनोपस्थापनेन धृतिसफलतायामभ्युपगताया लक्षणे कप्र (न तु पथादर्थे तु ११, नाष्टि च) ।

*) तृतीयायै कप्र ।

*) लक्षणे कप्र ३ ।

*) मा ८, ४० सस्य टि ३ ।

*) 'अनु वि-न्वाक्यशक्ति' इति योग द्व्युपपन्न परवन्ती PW १११ उपेक्ष्यी । अनोर्लक्षणे कप्र सत सगतत्वात् ।

*) तु पाण्डु टि ११ टि च । वैकृतभूविष्ट पाठेऽनु कप्र (अनु मा) इति सम्भाव्यते ।

*) आचारलक्षण कप्र । एव किल सा इहाभिप्रयन् समाव्यते । बाहुचै तु (तु अ ८, १७, ५) गतिविशेषा-ऽस्यात्ताविच्छति ।

*) द्वितीयाया प्राप्त्या 'ते' इति य द्वान्द्वमो वचनम् भवति ।

*) यातस्य प्रप्रानाम् अनु प्रवानमनुलक्ष्येयर्थ इति लक्षणे कप्र । एव द्वितीयोऽप्य अनु स्यार तथैव मध्ये च 'अप्य' इति बोधो गमाव्यत ।

*) पूर्वमनु, आनुपर्ययेणार्थ ।

*) लक्षणार्थे कप्र ।

*) शौ ६, १२२, १ सस्य टि ३ ।

*) शौ ३, ७, २ गस्य टि ३ ।

*) गाम्यर्थे कप्र (तु गाम्यर्थे मस्यामप्यम-३१) ।

*) शौ ६, १४, ३ टि ३ ।

४, १७, ५१, ७०, ७१, २४, २७,
५, ६, ७, ७, ६०, ९, ११, २१,
६, ४०, २४, ६, १६, ४१,
२२, १९, ७, ४, ६१, ८,
१, ४०, १४, ३१, २, १, ६,
५, २१, ११, ७, ९, १३, ६,
११, १४, ४, ६१, १९, १०,
६१, १२, १०, २३, ८, १६,
१५, ६१, १८, ८१, १९,
२१, ३५, ५५, ६१, ७,
३३, ९, ३४, ९, १०१,
५१, ५६, ६१, ११, ७२,
४१, १०७, ७१, १३१,
११-१०१, १४७, ७१, ८१,
१४८, ३, १४९, ११, १५४,
२१.

अनु/मा ५, ९, ३७, १८, का
५, ३, २, ३७, ३, ५ शी १८,
३, ४०

अनु/क, का-कम् मै ४, ३, ८,
-का मै ४, ३, ७, ७, ८,
-कम् तै २, २, ८, १, ५, १०,
१, मै ४, ३, ७, -कम् मै २,
१, ९, ५, ८, ३, ३, १०, ४,
७, ८

अनु/कम् > कामि

अनु/काम-म मा १८, ८,
का १९, ३, ४, तै ४, ७, ३, १,
मै २, ११, ३, गठ १८, ८, क
२८, ८

अनु/काम-कृ-हृत् क ९,
११, ७, कौ २, ७९७

२अनु/काम-मम् ४, १,
१७, ३, ८, ४८, ८, ९,
११३, ९

३अनु/काम-मा ४, ८, ९२,
१३

अनु/कामि(र-)>नी-नी तै ३,
५, ६, १

अनु/काश्

अनु/का-मा-मम् तै ५, ४,
१, ३, ७, १२, १, काठ ५३,
२, -मोना मा २५, २, का
२७, २, १, मै ३, १५, २
[श-स्वत]

अनु/कि, अनु चिकित्ते काठ ३७,
९, अनु चिकित्ताम् शी ६,
५३ १

१) तुष्टि काठ २१, ८ ।

२) पाठस्य व्यवस्थाभावाद् अविस्मयान्वयोऽनु ।

३) तुष्टि शी ४, १५, ७, ८ ।

४) लक्षणे कप्र (तु 'मदम् इत्यमाण' इति पूर्वस्था-
युचि मक्का श्रुति) ।

५) सदित्य पाठ । 'तु' इत्यस्य स्थाने 'अनु' इत्यु-
पात्ताङ्कारः सम्भाव्यते ।

६) परत्वाद् पूरित पठ (तु श्रु १०, ९०, ४) ।
विमिश्रितस्थानेऽनुतुपूरित इति चिन्त्यम् ।

७) लक्षणाये कप्र ।

८) गतिदशायय पाठ ।

९) परत्वाये कप्र ।

१०) तै ४, ३, ११, १ इत्यत्र मस्य टि ।

११) शी ६, १०२, १ मस्य टि ।

१२) तुष्टि शी १०, २, २२, २३ ।

१३) 'मृष्यस्याग्नेरपन्त्रमनोऽनु भूति वातस्थाऽऽमू-
तिम् (अभ्रवाम्) अनु त्वम् आऽभव' इत्येव सोष-
मुपनिषद् अनुविष्टा श्रुतुममर्थेयं । एष्यि कोट-
गोऽयनदुपठ मुग म साध-मृष्यदिमेव विज्ञापयत् ।

१४) तुष्टि शी १०, १०, ७ ।

१५) इतिषाये कप्र । प अविमलम् । मृषो सोष
मोरो भर्ता (तु मस्य टि. अनु/कम् > अनु/काम) ।

१६) तु मस्य टि. शी ११, ७, १० ।

१७) मस्यये कप्र ।

१) तु उ म च यावत् अनु/ह इहाऽऽज्ञेय्यो भवति ।
वस्तुतस्तु 'तया (=अभिना द्वाभूतेन)' इति तु म
एव स्यात् ।

२) 'अनु/ह > अभ्रव' इतीवेह सम्भाव्यते । सा तु
अनु/ह इतीमेव पूर्ववद् आचिच्छिप्सति (तु पाण्डु टि,
११ टि च) ।

३) 'अनुक' (पा ५, २, ७४) इति कन् प्र । निन्-
स्वर (पा ६, १, १९७) ।

४) गम उप भावे घञि यायादि-स्वर (पा ६,
२, १४४) ।

५) कश्चोपपदे अनु/ह+कर्तरि क्ति । हृद्-उपप्रत्य
(पा ६, २, १३९) ।

६) अम समान्य समान-स्वर (विम्वराये तु मा श्रु
१, १७, १) । अदन्त्यस्य अग रूपान् 'मायधीमावात्'
(पा २, ४, ८३) इति कृत्वा विभक्त्यदृष्ट्या निर्दिष्ट ।

७) प्राप्ता 'अनो' (पा ६, २, १८९) इत् अन्त्यप्राप्त्ये
मनुप्राप्तनाना गन्त्य उप अन्तोदात्त । अनु प्राप्ता
प्रत्य नाह, अहमात् प्राप्ति समानान्ते न निविध्यु-
मदम् । अर्थेनोऽचये मृष्यमनोऽगमादिनि दिक् (तु
वेद) ।

८) गम उप गिति प्र । हृद्-उपप्रत्य (पा ६, २,
१३९) । अन्ते हीन निराकान निपते म्प्रेऽपिनेय ।

९) अने घञि यायादि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।
मे कश्चोपपदे मृष्यमनोऽगमादिनि दिक् (तु
वेद) ।

अनु-कूल-—लम् शौ ५, १४, १३; पै २, ७१, ५ [०ल- विषमनस्], विष्णुमनस्]	२; शौ १, ५०२; जै १, ५२, ६. अनु/कुञ्ज, अनुकोशन्ति ऋ ४, ३८, ५.	८, १; ३, २, ३; ७, ४; ४, १, ४; ६, ३, ७, २; ५, ४, १; ६, १, ५; ७, २, ६, २; ४, २, २, ३, २; ६, २; ५, १, ३; क ४, ९; २९, ८; ३१, ८; १३; १८; ३५, १.
अनु/कृ अनु-कृ ^१ —रेण शौ १२, २, २. अनु-कृति ^२ —तिम् काठ १९, १२; २७, १; क ३१, २; ४२, १. [०ति- एतद्]	अनु/कशा ^३ — १. अनु-कशाति ^४ —कशास्यै मै ३, १, १; ३; ९, ४; ४, ८, ३; काठ ७, ७; ८; १०; १९, २; ३; २०, ६; ११; २१, ३; २२, ७. [०ति- अन ^५] २. अनु-कशाति ^६ —कशास्यै मै ३, १, ४.	१२ अनु-क्याति ^७ —क्यास्यै तै ५, १, २, ६; क ३०, १. १ अनु-क्यातु ^८ —क्यातास्यै तै ३, ३, ८, ५. ^९
अनु/कृष्य-अन ^{१०} अनु/१कृष्य>कृष्य, अनुकृषयाति पै ५, १५, ४.	अनु/२कृष्य, अनु...कृषते ^{११} ऋ १, ११३, १०; अनु...कृषेताम् क ८, ७६, ११.	अनु/गम्—रुष्ट, गमि, अनुगच्छति मै १, ८, ९; ४, ५, ५; काठ ६, ६; क ४, ५; अनुगच्छति मै १, ८, ८; ३, ४, ७, अनु- गच्छथ ऋ १, १६१, ११, पै १, ५१, ३; १६, ५१, ४, अनुगच्छत् मै २, १, ४; ^{१२} अनुगच्छन् मै १, ६, ३; अनुगच्छेत् मै १, ८, ८; ^{१३} ३, ४, ७, काठ ६, ६, क ४, ५, अनुगच्छेम मा १५, ५०; का १६, ६, २; तै ४, ७, ११, ३; मै २, १२, ४, काठ १८, १८, क २९, ६; शौ ११, १, १६, अनु गमन्तु ऋ ४, ३५, १; अनु गमानि ऋ ४, १८, ३;
अनु/२कृष्य, अनु...कृषते ^{११} ऋ १, ११३, १०; अनु...कृषेताम् क ८, ७६, ११.	अनु-क्यातु ^८ —क्यात्रे काठ २६, १२. अनु-क्यात् मै १, ८, ९.	
अनु/कृ, अनुकृमि शौ १८, ३, ६९; ४, २६; ४३.	अनु/क्षद् अनु-क्षत्—क्षारम् मा ३०, ११; १३; का ३४, २, ३; ५	
अनुकृष्यता ^{१२} पै १६, ७२, ४.	अनु/क्षर, अनुक्षरन्ति ऋ ८, ६९, १२; मै ४, ७, ८; शौ २०, १२, ९, अनुक्षर ऋ ९, १७, ८; जै ४, २१, ६.	
अनु(र-उ)क्ष्य ^{१३} —कथः काठ ३०, ७१, —कथाः ऋ ५, २, ३.	अनुक्षमाहि ^{१४} पै १६, १४९, १२.	
अनु/क्षन्, अनुक्षन्ते ऋ ८, ३, १०; शौ २०, ९, ४; ४९, ७.	अनु/क्ष्या, अनु...क्षयन् काठ ७, १०, क ५, ९.	
अनु/क्षम्—क्षाम्, अनुक्षामाम मा ३८, १९; मा ३८, ५, २; अनु- क्षामेम क ५, ५३, ११.	१ अनु-क्ष्याति ^{१५} —क्ष्यास्यै तै २, ५, ११, ३; ६, २, १, ५, १, ८, ६, २,	
अनु...अक्षमीत् ऋ ९, ११४, १; अनु...अक्षमुः ऋ ९, २३,		

*) अक्ष. उत्तरपदायुदात्तः (पा ६, २, १२१)। उप.
५। यनि. विभक्त्यर्हतायै वृत्ति ३ अनु-क्षाम्-।

७) गम. उप. 'पुंसि संज्ञायाम्' (पा ३, ३,
११८) इति घः प्र.। कृद् उपप्रसव. (पा ६, २,
१२९)।

८) गम. विघ्नन्ते इति 'तादौ' (पा ६, २, ५०) इति
पूषप्रसव.।

९) यप्र. इतीय च क. <अनु/१कृष्य इतीय च
रदाः यदागः मा. व्यादातरच चिन्त्यपचयस्य द.। धातु-
विशेषः यद.।

१०) 'अनु/२कृष्य-क्षितः' इति शोधः द.।

११) यग. अक्षमेदात्तः (पा ६, २, १७२)।
उप. यद.।

१२) यता, धा>क्ष्या इत्यस्य प्राट्प्रिषस्य परिणामस्य

शाखाविशेषनिमित्तं व्यवहारविशेषो दधानोर्ग द.।

१३) प्राप्त अन्वय-पूषप्रसव. (पा ६, २, २)। उप.
चिन् प्र.। प्रथमसंख्याके सारूपे प्राति. अनुपृष्ट-
दातो. प्र. तेन च गत्. उक्तो भवति। इह च अनुप-
पृष्टादातो प्र. सति प्राप्त. इति विवेकः स्पष्ट
इति दिक्। यद्यपीह सम्प्रयोद्वेयोः स्वरतोऽभेदो
भवति तथाऽप्यर्थतो भवत्येव त्रिषोऽभिद सन्तो
भेदः (तु. वैरा.) इति श्रुत्वोभयोः पार्थक्येन
निर्देशः।

१४) यग. कृजन्त-कृद्-उपप्रसव. (पा ६, २, १२९)।

१५) यग. कृजन्त-कृद्-उपप्रसव. (पा ६, १, ११३; २,
१२९)।

१६) नितरामयं स्तुतेऽत्र मुपा. अय/रप्य>'अय'
अयस्यमहि' इति शोधः द.।

अनु जम्मु ऋ ४, २३, ६,
 अनुमन् ऋ १, ६५, १, ७,
 ४९, ४, ६, १, २, ३, १०,
 ४६, २, मे ४, १३, ६, काठ १८,
 २०, अनुमन् ऋ ३, ३९, ५,
 अनु अमन् ऋ ६, ६३, ८,
 अनु-गच्छ(न्-न्ती)- न्ती शौ
 १२, ७, १६, पै १६, १४३, ७
 अनु-गच्छ- न्ती मे १, ८, ७
 अनु-गच्छ- अन्
 अनु-गच्छ^१ तै ६, ४, ५, ६, १, शौ १२,
 ४४, १०, पै १७, ३, १०
 अनु-गच्छ- काठ ६, ६, क
 ४, ५,
 अनु/गा, अनुगानि ऋ ४, १८, ३
 अनु-गात् शौ १०, ४, २६,
 १२, २, ४३, पै १६, १७, ७,
 अनुगात् पै २, ५३, ४,
 अनु गु ऋ १, ६५, २,
 १०, १२, ३, शौ १८,
 १, ३२, अनु गु ऋ ३,
 ७, ७, अनुगा शौ ७, ३०,
 १, ६, ८, १, ७, १०, पै ९,
 १३, १, ६ १६, १, ७ १०

अनुगात् ऋ १०, १९, १, शौ
 ७, ६२, ७, अनुगपम् तै १, २,
 ३, ३, ६, १, ४, ९
 अनु-गायस्- यस् ऋ ८, ५,
 ३४
 अनु/रगु>गु, अनु गृणाति ऋ
 १, १४७, २, मा १२, ४०, मा
 १३, ३, १३, तै ४, २, ३, ४,
 काठ १६, १० क २५, १
 अनु(न्-न्)अ- अ ऋ ७, ३८, ६
 अनु(न्-न्)अ- अस् क ८, १,
 १४ शौ २०, ११६, २
 अनु/ग्रह>गृह>स्, अनुगृणाति
 ऋ ७, १०३, ४, अनुगृहाति तै
 १, ७, ४, अनुगृहाति तै १,
 ७, २, ३, ४ अनु गृहात् पै
 ७, १७, ४, अनुगृणात् ऋ २,
 २८, ६, मे ४, १४, ९
 अनुगृहात् काठ २७, ३, १०,
 क ४२, ३
 अनु-गृहव- हन्त मे ३, ८,
 ७ काठ २७, ८, क ४०, १
 अनु घन् अनु/हन् द
 अनु/घुप्

अनु-घुप्>घ्या क १, १६३,
 १८, मा २७, ४१, तै ४, ६, ९,
 २, काठ ४६, ५
 अनु/घ्रा->तिप्र
 अनु तिप्र- अम् शौ ८, ६, ६,
 पै १६, ७९, ६
 अनु/चक्ष, अनु चक्षत् ऋ १,
 १८१, २, अनुचक्षत् ऋ ४,
 १८, ३
 अनुचक्ष ऋ [५, २, ८, १०,
 ३२, ६]
 अनु/चर, अनुचरति तै ५, ५,
 ६, २ अनु चरति ऋ ३, ५५,
 ७ पै ७, १५, ५, २६, ३,
 अनु चरत् ऋ १०, १४,
 १२ पै १०, ९, १०, अनु
 चरन्ति काठ १२, १३, अनु
 चरसि ऋ ३, ६१, १, अनु
 चरामसि ऋ ८, २५, १६,
 अनु चरामसि ऋ ८, ६१, ५
 शौ १, २५३, ७, १०९, तै १,
 २७, १, शौ २०, ११८, १,
 अनुचर ऋ ८, १, २८, अनु
 चरन्तु पै ५, ६, ३, ७, ६, ३,

*) 'शान्तिमुत्' इत्येवमन्वय परदत्त सा कप्र अनु ।
 तज्ज । शिवाया सन्निवाया सदास्तथा सन्निवाहार
 सुखल निराकडशास्त्रमुपाप्रयामस्यानिवर्त्यन्वप्रसन्न-
 दिति दिक् ।

*) गत शयन्त-रुद्र-उपप्रश्न (पा ६, १, १८६, २, १३९)।
 श्रिदां हीर विस्वाभिषाते स्वरेऽविदाप ।

*) प्रम अम्यद उपप्रश्न (पा ६, २, २) । उप दत्त ।

*) गग रुद्र-उपप्रश्न (पा ६, २, १३९) ।

*) समो लोको द्यक्ष वदे भवति च न भवति च
 (पा ७, १, ३८) । एव तर्कद्विह तदभावपद ।

*) गग उपप्रश्न (पा ६, २, २४, पा ६, २, १) ।
 एव/ग+अमुन् प्र (पा ४, १८९) । यन् अनुगन्तव्य
 एवम् स्यात्पा सा एवम् प्रति अनु/ग
 द्वाभासितदधान, तज्ज । एव स्ति तज्ज अनुगन्तव्य
 रुद्र-उपप्रश्न प्रामदत्त ।

*) एव नमस्वर (पा ६, २, २) । उप दत्त ।

*) तस उप हृन्-उपप्रश्न (पा २, ८८) सति चारा-
 दिव्य उत्स । इत्युपागतनिमित्तान्कयुगप्रतिपधीयन्म्
 पूर्ववे नन्-स्वर बाधि वाऽन्तोदातो भवताति (पा ६, २,
 १६०) । नापु सम्पात् तज्ज मतोऽपि विरेक्योपाच-
 तम् । उप गुलन उत्स तज्ज य च उप <रा इति
 सन् काऽन्तमिति वा हृन्वाऽन्कदधे नन्-पूर्ववेऽन्तो-
 दात्त (पा ६, २, १७७) । सिप्र गा, वलन ममानम् ।
 एत्थि उप य्नु इह गोवरे विनिगमच्छवत् तदिम्तर
 दत्त । दत्ता उप्- इति वि च भवति गप च (पु उट्ट) ।
 उप गज्ज प्रधान्ये इति विरेक्य यम् नम-स्वर
 सुवच स्यात् (पा ६, २, १७०) । एवमपि दयालोप
 धुनयन्तु स्यम् ।

*) 'ह्रस्वो' (पा ३, १, ८४) इति ह्रस्व म ।
 *) एव तज्ज रुद्र-उपप्रश्न (पा ६, २, १३९) ।
 *) एव रुद्र-उपप्रश्न (पा ६, २, १३९) । उप दत्त
 प्र (पा ३, १, १३७) ।

अनुचरत पे १६, २६, ३, 'अन्व- चर' काठ १२, ५ १९, १, क २९, ८, अन्वचरम् शौ १२, १, ८, अनुचरेम ऋ ७, ५१, १५ शौ १२, १, १७, १ अनु चरेम ऋ ४, ५७, ३, मै ४, ११, १, शौ २०, १४३, ८ अन्वचारिणम् ऋ १, २३, २३, १०, ९, ९। मा २०, २२, का २२, १, ७, ते १, ४, ४५, ३, ४६, २, मै १, ३, ३९, काठ ४, १३, २९, ३, ३८, ५, क ३, ११, पै १, ३३, १	का ३४, २, ५ - 'रा' काठ २१, ३, क ३१, १८, -राणि, -रे ते ६, २, १, २१ 'अनुचर-व(र-)' ती० - ती० ते ५, ५, ६, २ अनु/चित्, अनु चेतय ऋ ४, ४५, ६ अनु चेति ऋ ४, ३७, ४ १ अनु(र-उ)चित(र-)'ता० - ताम् पै ६, २ २ २ अनु(र-उ)चित० 'अनुचित(र-)' व्याद्धय० - ऋयम् पै ७, ८, ९	४, पै १६, १७, ३ अनु/अन् > जा, अनुजायते क ६, ४८, २२, ते ७, ५, २५, २६, मै १, ९, ६१, काठ ९, १४६, अनुजायताम् खि २, १०, ३, शौ ३, २३, ३, अनुजायताम् शौ २, १३, ५, पै ३, १४, ३, १५, ६, ९, अन्वजायन्त ऋ १० ७२, ३, ५ अनु-जा० - जाय ते ४, १, १३, ३०, काठ ३९, १० आनुजा० - अन् २ अनु-जावर०
अनु चर, रा० - रम् मा ३०, १३	अनु/च-छो, अनुच्छय० शौ ९, ५,	

५) पञ्चदित्याद् अच् प्र । धायादि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।

६) 'ह्रस्व' (पा ६, १, १७३) इति मनुष उदात्तत्वे प्राति 'न गोशब्' (पा ६, १, १८८) इति भिद्येधात्स्वरस्त-द्वक्ष्य ।

७) 'अनुदि(त-)'ताम्' इति पाठे (शौ ५, १, २) । तदिह मूक वर्णविकारो वा स्यात् प्रामादिक उप/वध् (>उच्) + क्तिच् (पाठ ४, १९३) इति वा सेत्क-कान्तप्रकारक्य वाऽभ्युपेयम् ।

८) उप/उच् + ण इति नाप् विविक्त नाउ. म्यु श्रीषदिक च प्राति ॥ ।

९) मूत्रो मध्ये तकारलोप प्रामादिक इतीव इत्वा यनि शेष । तस्यैव स्यात् । उप च/वध् > व्याध् + नाप् + क्तिच् तदित यत् प्र । तद् व्याध् > व्याद्ध- इति द्वारोऽप्यनयोर्पूर्ववर्णात्तर नोपाऽनुप्रयोगितमात्र प्रामादिक एव स्यात् ।

१०) 'भोजः इवति' (पा ७, १, ७१) इत्योद्यर-जाति ।

११) गण उप वर्गि विद् ॥ । धातोरात्त्व इह-उपपन्न च (पाठ पा ३, २, १७, ६, ४, ५१, २, १११) । इत्यनेन गमवत्यस्य म्यु (पा ३, १, १०१) माऽऽह । एउदि एव धातुः/अन् इत्येव उपपत्त्या इव व्याध् + णोर्लोपेऽपि उप-पत्त्याऽप्युपपत्त्याः अनु-जा > अनु-जा-इत्याद्यश्च प्राह-मन्त्रोऽप्युपपत्त्याः इति । तस्यैव विधिः ॥ निगद्य-देव २ (पा ३, १, ७०) ।

५) यद् इष्टकान्तर सदेतद् ह यन्मान-परतया सा निनीपति, तद्युक्तमिव भवति । अपार्थ स्वारसि-काऽन्वयपीडनप्रसङ्गादिति यावत् (॥ बुद्ध- > बुद्धन्ती इति रु प्र १ सत् प्र ३ इति कृत्वा तेनाऽनुपद विनिय-माणम् । एतच्छदीयमप्यानुधावनमेव च अनुष्ठानपरतया-ऽस्य प्राति नितरामप्रसिद्ध तदीये व्याख्याने धीज इ) ।

१) 'साधारय-' (पाठा ५, ४, ३६) इत्यत्र उक्त स्वार्थिक अणु (तु नाउउ) । यणु सा अणु० (यद्) इत्येतद् व्याख्याने आह चाऽनु च इत्युपसर्गापुपपदीविभाजयिषि तच्चिन्त्यम् । नञ् विमुचस्य उप स्वय धृत्याऽनुपदेनवा-ऽदीर्घाऽऽरादितयोपक्षिप्तत्वात् । यथा चाऽयतोऽपि गा चिन्त्यो भवति, तथा नापृति ॥ ।

१) प्राग पुपप्रत्यय । उप मन्वर्धयितरतदित वरच् ॥ उम (पाठा ५, २, १०३) । यदा 'जा' इत्येतद्वावि-ष्यकोपपदाद्/इष्ट कर्तव्य अणु प्र इत्येव व्याख्यान उग गति इह-उपप्रत्यय इति विमृशां विचाराय गन्तव्यम् । गवर्धयश्च च प्राग्वहिकाद् उप 'जा' इत्यदव 'या' < /या इत्यस्य प्राग्वहिको विवरो मा स्याद्/अन् इत्यनेन निगद्य गन् प्रापदात्मक प्रमुर्ध्वी वा स्यात् । अयम् । 'वदन्वाऽप्युपपत्त्या' (पा ७, १, ७, २) इत्येवमप्युपपत्त्या इत्येव यथावदप्यस्य विमर्शम गतोऽप्युपपत्त्याऽप्युपपत्त्याः प्रकरणात्प्रापदात् । अयं विमर्श इति अनु प्रतिविषय यथापदे म्पदात् । एव मेह 'अव' इत्यु तत्र भवति इति माह । इति म्पदात् भवति । इति च । तस्य इत्येव च-

अनु-जावर->

आनुजावर- २ तै २,
३, ४, २, ३, ४, ६, ११, २,
७, २, ७, २, ३, ४, ६, ८,
६, ४, ८, ९, कठ ११, ४,
१३, ७, २७, ९, ३०, ३,
क ४६, ६, -रम् मे २, ५, ६,
पै ४, २७, १६, -रम् तै ७, २,
१०, २, -रौ तै ७, २, ७, २,
मे २, ५, ६, कठ १३, ७,
३०, ३, क ४६, ६
आनुजावर-तर- -गा कठ
२७, ९

अनुजास्यन्वा° लि ४, ५, ३४

अनु जिघ्र- अनु/प्रा द

अनु/जीव, अनुजीवति लि ७, ७,
९, अनुजीवान् मे १, २, ९,
अनुजीवाय तै ५, ७, ४, ४,
अनुजीव पै २, ८०, १, अनुजी-
वाम तै १, २, १३, १

अनु/ज्ञा>जा°, अनुजानमि पै

१६, १३, ११, अनुजानम्तु
शी ६, ११०, १, १०, ५, ५०,
अनु अजानम् अ १०, ८५,

१४, शी १४, १, १५

अनुजास्यन्ति तै ६, १, १, ६

अनु/ज्येष्ठ- -ष्टम् मे १, ८, ४,
कठ ६, ४, क ४, ३, पै ६२,
२३, १

अनु/तत्, अनु अतस्त क १,
८६, ३

अनुतत्तु तै ७, ६, ८, ६, अनु-
तक्षिपु कठ ४०, ६

अनु/तत्, अनुतन्वन्ति शी ९, १३,
१४, पै १६, ७५, ४, अनु

तनुहि का २, ६, ९, अनु तनु
मे १, ४, २, कठ ७, २, ४७,
२, अनुतन्तुतु शी १०, २, १६

पै १६, ६०, ९
अनुतन्तुनाम् पै ३, २९, २

अनु/तप्, अनुतप्यन्ताम् पै २, ५,
१, अनुतप्यन्त तै ३, २, ८,
३, मे २, ३, ८, शी २, ३५, १,
पै ३, ८८, ३

अनुतप्यमान- -ना मे २, ३, ८
अनुतप्यमान, ना- -नम् शी २,
३५, २, -ना तै ३, २, ८, २, १

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

पै २, ८८, १

अनु/तिष्ठ अनु/प्रा द

अनु/तद्, अनुतन्धि अ ७, १२,
२, अनु अतन्तम् अ ७,
८२, ३

अनु ततद् अ १, ३०, १,
कौ ३ ३ ११, जै २, १, १, शी
२, ५, ५

अनु/त-तर, अनुतरति, अनु-
तन्ति मे ३, ६, ९

अनुत्त, ता- -त- कौ १, २४८,
२, ७९१, जै १, २६, ६,
-तम् अ १, ८०, ७, १६५,
९, ७, १४, ११, मा ३३, ७९,
अ ३२, ६, १०, मे ४, ११, ३,
कठ ९, १८, कौ १, ४१२, जै
१, ४०, ४, -ता अ ८, ९०,
५ -ता अ ३, ३१, १३

अनुत्त मन्तु- -न्तु अ ८, ९६,
१९, -न्तुम् अ ७, ३१, १२,
(८ १२, २०) ८, ६, ३५ कौ
२, ११५ जै ४, २९, ९

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

अनु(नञ्)त्ता(म)>मा- -नाम्

इतिवर्णोर्ध्वमिन्मन्वेनाऽरूपं प्राति आर्षवादिनी अति-
भवति । न विन्दस्व वाऽधिनीर्वा कस्यचिदनुत्तरस्या-
पेज्याऽपराधं नामपट्टदत्तत्वं अतिप्रमाणातिमिब भवति ।
यत्तु यस्य गा भा चोमावप्य अनुत्त, अवर- इत्ये-
तयो प्राति तग इत्याम्बिनी, तथिन्यम् । यथेयमम
विषयार्थं आनु-जावर- इत्यासरक यथा न ह्यमवि-य-
दिति । कथं इत्यमवि-यदिति । आनुत्र अवर- इति (तु
भुत्त अश- उप अनु, उप-अवन, उप-अग, उप-
अ- प्रय) ।

*) नात्, प्रति स्वार्थे अन् (पावा ५, ४, ३६) । तत्
म्बर । अनु जा > आनुजा- (परा आनुजा
इति) ।

*) चान्दिकादिभिरन्तरम् प्र (प ५, ३, ५७) ।

*) अनु/अन् > जा > अनुजावर- त्वम् इत्य-
मप्ये क ममापत्त । यदा द्वितीये पदस्य ह्यने-
दुःखा > अन् इति पदलो ह्यत् । एव तद्धि 'आ'
इत्यस्य 'जापरा' इत्यनेन चान्दिकादन्तरम् य पद

उपयोगश्च द । 'अनुत्तम्' इति शेष (तु राटि)
त्वरोध एव द । अनवितन्वाव्यमिचारादिनि दिद् ।

५) 'जात्रोर्वा' (पा ७, ३, ७९) इति 'जा' आदेश ।

६) अम मागम्य (पा २, १, ६३ ६, १, २०३) ।
अदन्तत्वात् सुबर्हश्चा निर्देश द (तुटि अपस्तम्) ।
यदा प्रत्य अतोदात्त (पा ६, २, १८९) । या इति
केचि सुबर्हम् ।

७) 'अनु-जन्तत्' [तत् > तन्तु-अप् प्र] >
अ-नाम् इति शेष द (तु अमिरो- शी ७,
१९, १) ।

८) गम उप कर्त्तरि प्रत्य द । गानत्र-द-
उपप्रस (पा ६, १, १८६, १८७ २, १९१) ।

९) उप व-ति यद् । गेय नद् द ।

१०) तग मन्मन् (पा ६, २, २) । न्य दद् ।

११) 'ता' इति (अ ८, ९०, ५) पठे मे ।

१२) वग दृगम्य (पा ६, २, १) । यद् तम् ह्यद्
अप्यम् (पा ६, २, २) उप य वग ।

श्री २०, १३५, २
 *अनु(र-उ)त्तरवेदि-क- -कम्
 काठ ३७, ४
 *अनु(र-उ)त्तर- -तम् मै १, ४,
 १३, काठ २९, १, क ४, ३,
 ४५, २
 *अनु(र-उ)त्तर- -नम् ते ७, ५,
 ३ २, काठ ३३ ५
 *अनु(र-उ)त्तर- -मै १, ८, ८
 अनु(र-उ)त्तर(क-→)का- -का २७,
 ५०, ४
 अनु/दह
 *अनु-दक्षि- -क्षि २, १, १०
 अनु/दह(</१दा)अनु ददन्ते
 मै २, १०, ६, काठ १८ १७,

क २९, ५, अनु अददेताम्
 की २, ३३९^१
 अनु/दह, अनु दहन्ति २ १०,
 २८, ८, अनुदह २ १०, ८७,
 १९, की १, ८०, जै १, ८, ८,
 शी ५, २९, ११, ८, ३, १८,
 पै १६, ७, ५, *अनुदहन्ते जै
 १, ८, ७
 अनु-दह- -हन् शी २,
 २५, ४
 अनु/१दा>दह, ददा, अनुददाति
 २ २, १२, १०, शी २०, ३४,
 १०, पै १३, ७, १०, अनुददाति
 २ १, ११०, ५, अनुदत्ताम्
 मै ४, १४, १७, शी ६, ११८,

१, पै १६, ५०, ३, अनुदत्ताम् मै
 ४, १४, १७, शी ६, ११८, ३,
 पै १६, ५०, ४, अनु
 अददाताम् जै ३, २८,
 ११, अनु अदह २ ५,
 २९, ५
 अनु-दह २ २, १३, १०,
 अनुदात् २ ७, ४५, २, अनुद
 २ १, १२७, ४
 अनुदाति २ १, ११, १५,
 २, २०, ८, शी २०, ३५, १५
 *अनु- -दाति २ ६, २५, ८,
 तै १, ६, १२, १, ७, १३, १
 २, ५, १२, ५, मै ४, १२, २,
 काठ ८, १८

*) वस समाप्तान्ते कपि 'हस्त्रान्ते' (पा ६, २, १७४)
 इयुक्त स्वर (तु तैना २, ७, ५, २ यत्र उप
 दापान्तस्वाद् -वेदी- इति कपि-पूर्वीय [पा नाद्]
 स्वर ध्रुयते। उप यत्र ।

*) तम नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप उद्
 ✓पु+च ।

*) नाप् सरस्व भवत । उप उद्/चप+घञ् ।
 वा निवि इ (वैनु भा य उप णमुलन्त
 व्यापयन्) ।

*) उप उद्/मह+क्यप् । शेषम् एष इ ।

*) वग अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यत्र ।

*) वग एतस्व (पा ६, २, ७४, पा ६, २,
 १) । उप </दक्ष् यत्र । निवि च सामान्य (=वि)
 च भवतीति कृत्वा द्वि च न च इ इ । एतस्व निप
 त नाप इतीर कृत्वा वाऽत्र (अनु/दह >) 'पक्षि'
 इति पगा भवति (तु श्रया ४, ४१, ३१७ तदनु ग
 प्रम् च) । यथा चिह्न यति य्नु सार्धयस्व समाध्यत
 यथा भपयाम् उप क्यपाणां निगमानां कश्चिदायां
 ✓दह इत्येता निगमेऽपि यच्चरिचिह्नतया आर्य-
 मागन्त्य गगप्रायनिगमान्तेऽपि विवेचयन्त्यामिष
 दहार्चिगहृतत्वा अर्यमागन्त्यामिष य्नु एतस्वमागन्त्य
 गमागन्त्येतिमन्तौ ✓दक्ष् इत्यत्र यत्र ।

*) सामान्येन यत्र यत्र चिह्नविदग्धे भवति
 एतत् पदनाशक्यार्थं चिह्नविदग्ध भव इ । तद्
 क्वा । यत्र । सामान्येन यत्र 'हारा' इति च यत्र

सद् वाक्य ऋतयाऽन्वित भवति । 'विदग्धा' इति क
 च न द्वि सद् 'अनु' इत्यनेन न द्वि सता सामा
 नाधिकरण्य भवद् वाक्ये कर्मतामुपैति । सामान्ये
 (तु मा २७, १६, का २९, २, ६, तै ४, १, ८, ३,
 शी ५, २७, ७) तु 'हारा' इति क द्वि सद् लक्षणार्थेन
 अनुना कश्च योगमुपैति प्रधानवाक्ये च 'विदग्धा' इति
 प्रश्न क कर्तृता मज्जति । एवञ्च दिव्यामना द्वारा
 ममिन्ताऽनुधारकतया मुख्य सन्तेतो भवयुक्ते वाऽपि
 भिन्नाया विधेया (=देवानां) तद्द्वारापालानामिव सता
 तद् मतधारकत्वस्य सन्तेतो भवतीति विवक्ष्य सुलभ ।
 शी ✓दह इत्यस्य स्थाने/अक्ष् ध्रुयत इत्यपि
 भेदान्तर इ ।

*) अनु/रक्ष् > 'अनु-अहवेताम्' इत्य अनु-
 ✓१दा > अनु अददाताम् इति च ध्रुतो (यक तु
 २ ८, ७६, ११, जै ३, २८, ११) अनु/मह > अनु
 अमदेताम् इति च भाष्ये (तु मा) पाठे इ ।

*) अत्र कश्च अनुद इति मुवाण ता चित्त (तु
 नाउ क) ।

*) वग अत्रत-तद्-उपश्रव (पा ६, २, ११९) ।

*) मृश 'अनुदसात्' इतीय पगा च 'अनुदसात्'
 इतीय यत् प्रादति (तु गति) तदुभय विह्न इ (तु
 शी ६, ११८, १) ।

*) अनु/रक्ष् > 'अनु अहवेताम्' इति अनु-
 ✓दह > अनु-अहवेताम् इति च पाठे तदुपति इ
 च इ (तु ८, ७६, ११, शी २, ११९) ।

अनु-देव- -यम् क ६, २०, ११
 १ अनुदेवी^१ - श्री ऋ १०, ८५,
 ६, १३५, ५६, शौ १४, १७
 १ अनु(न-१३)दित- -ते यत् ८,
 ३, क ६, ८, -तेन काठ ८,
 ३, क ६, ८

२ अनु(न-२३)दित, ता- -ताम् शौ
 ७, १, २, -तास ऋ १०,
 १५, १

अनु/दिश, अनुदिशति तै १, ५,
 ४, ३, ७, १, ५, मै ३, २, ६,
 ६, १०, ७, ७, काठ १४, ७,
 २३, ६, २४, ६, क ३७, ७,
 अनुदिशति तै ६, १, ४, ८,
 १०, ५, ३, १, ६, अनु
 दिशामि मा १३, ४८-५१,
 का १४, ५, २-५, तै ४, २,
 १०, १-३, ४, ७, २, ९, ५,
 मै २, ७, १०, काठ १६, १७,
 २०, ८, क २७, ८, ३१, १०,
 अनुदिशते तै ६, १, ४, ८,

१०, ५
 अनु-दिश^२ मा १, २८, का १, ९,
 ६, मै १, १, १०
 अनु दिष्ट- -ष्ट मै १, ११, ७,
 काठ १८, ७, [१०-अनानुदिष्ट
 (१७)]

अनु/दृश, अनु-दृशो^३ ऋ ८, १,
 ३४

अनु दृश्य^४ ऋ १०, १३०, ७, मा
 ३४, ४९, का ३३, २, १९,
 तै १, १, ९, ३, काठ १, ९, क
 १, ९

अनु द्रष्टु- -ष्ट काठ २६, १२
 अनु(न-३)द्राह- -हाय काठ १०,
 १०, १९, ४, ५, २०, ५, २३,
 ३, २४, ६

अनु(न-३)दृत^५ -ते काठ ३७, ६
 अनु(न-३)दृत^६ -तम् मै १,
 ८, ७

अनु(न-३)दृ^७ -ष्टे ऋ १०, ११७, ६
 अनु/द्रु, अनु-द्रुस्त्व वै १६,

१००, ३, अनुद्रवेत् मै १, ८,
 ७, क ४, ५

अनु-द्रु^८ तै ७, १, १, २, ४,
 ५, ५, ७, ७, मै १, ६, १०,
 ८, ४, ३, १, १, ९, काठ १८,
 १९, क ४, ३, २९, ७

अनु(न-३)द्रुत- -तम् तै १६,
 १२१, ५

अनु/धम्, अनु-धम्ने^९ क २,
 ५, ३, तै ३, ३, ३, मै २,
 १३, ५, कौ १, ९४, जै १,
 १०, ४

अनु/घा>दृष्ट, अनु दृष्टाते मै
 ४, १४, ९, अनु दृष्टे ऋ ७,
 ५३, ५, अनुधम्मि वै ६,
 २२, १८

अनु दधिरे ऋ ६, ३६, २
 अनु धायि ऋ ६, २०, ७

अनु/धि^{१०}
 अनु धिपीय^{११} तै ३, ५, ६,
 ३^{१२} काठ ३, ९^{१३}, क २, १६^{१४},

- गम यदन्त-द्वन्-प्रस्व (पा ६, १, २१३, २, १३९)।
- 'वयस्वयमे' (पावा ४, १, २०) इति श्रिया
 वीर विरवाणिघात स्वरेऽविरोध ।
) तग नमन्वर (पा ६, २, २०)। उप यद ।
- गम स्वयन्-द्वन्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९)।
 उप <√दिश वा √द्रु वयम् या गाभेदममवन्त्या-
 मरि स्वयस्थादी मूलस्वरपतोऽनुग-धेयमेव ।
- धर्मणि केऽनन्तरमिन्वर (पा ६, २, ४९)।
- गम मृजन्त-द्वन्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९)।
- तग उप उद्/दद्+अये ण् ।
- तग उप उद्/द्वन्+क ।
- गम क्रन्तोदान (पा ६, २, १७०)। उप यद ।
- गम इते मुटि 'अनु दिश' इति ।
- 'अनुद्रोषण' इत्येव मन्त्रमनुचननी ग (क.),
 मा (ने) रेकमपऽऽस्यादी द्वैवती त्री चोदी स्यात् ।
 प्रकाशितमपऽनन्तरमनुचननी इति मन्त्र एव
 वरी-मिति पूर्वोक्तमपि मन्त्रमवन्त्यामिति ग (क.)।
 तसि अनु दृष्ट वा दृष्टातो देवि दृष्टोऽपि
 मि स्यात् वैद्विः इति (यत्तु न यदिति यत्) ।

- कप्र इति सा । √धा इत्यस्य सधर्मस्याध्यागौ
 'नामस्यान् स्तुतीरिति लभ्यते' इति यद् बाधकमाऽऽक्षेप
 नाह तथित्यम् । तदपेक्षयोरनुसृष्टाऽऽस्यानेन 'रूपाय'
 इत्यस्यैव रमणोऽभिगम्य सुवचन इति यवत् ।
- √धा>धि>धि इति क्रमसंकेत (यत्तु णि)।
- पात्र मीयुट इत्यगने निपायने, आतो
 रोपथ (यत्तु पा ७, ४, ४७, ६, ४, ६४)। यनि ॥
 मीयुट शाभेदविद्येनोऽऽन दित्वम् उम (पा ३,
 ४, १०४ [विनु नाउ क]) ।
- 'अने धाम्पुव मनुनि' इत्येवमिव मूलन पादस्य
 गत स्थाने 'धामीनु' इत्येव मुता धूममाणे
 शोषातेपथ विरुदा मरि (तु मय्य टि.
 विामी > मी) ।
- 'अने धाम्पुव मनुनि' इत्येवमिव मूलन पादस्य
 गत स्थाने 'धामी ने मरिनि' इत्येवमिव मूलन
 मुता धूममाते शोष विरुदा (तु मय्य टि.
 धा/धुमने धोष विरुदा (तु मय्य टि.
 धा/धुमने धोष विरुदा (तु मय्य टि.)।
- प्रस्वने दृष्टे 'अप्र' इत्यन्त-प्रस्वदानेन दृष्टमन्त्र
 मुनीयम् इति (तु मय्य टि.) ।

अनु...अपीय^१ मै १, ३, १^०
 अनु-हित^२ - तम् मै १, ६, ४
 अनु/रिधाप, अनुधावति सि ५,
 २२, ९, शौ २०, १३६, ११,
 अनुधावन्ति मै १, ६, ३, अनु
 धावति ऋ ९, १७, ५५,
 अनु धावताम्^३ शौ १, ३७१,
 शौ १, २९, २, अनुधावत शौ
 ५, २१, १०, ११, १२, १

अनु/धीधि(<ध/धा)

अनु/धी(<ध्या<ध/धै)

अनु/दीधी, अनु...दीधिषु ऋ
 १०, ४०, १०^१, अनु दीधिषु ऋ
 शौ १४, १, ४६

अनुदीध्यान्- -ता^२ ऋ [३, ४,
 ७, ७, ८]

अनु/धूप

अनु-धूपित^३ - तास. ऋ २, ३०,
 १०.

अनु/ध्या→धम, अनु...धमन्ति
 ऋ ८, ७, १६

अनु/धै>ध्या, अनुधायति तौ
 ३, १, ३, १, अनु ध्यायति माठ
 ६, ४, ८, क ४, ३, ७, अनुध्या
 यन्ति माठ ३०, ९

अनु ध्या^४ - ध्या. शौ ७, ११९, २

अनुध्यायिन्- -यिन् मै १, ८,
 ४, -यी मै १, ६, ४, ५, ११,
 ८, ५ [यिन्-यन्]

अनुध्यायिनी- -यिनी मै ३,
 ६, ६

अनु/ध्व(<ध्व)स्, अनुदध्वस् मै
 १, ७, १, माठ ८, १४, क
 ८, २

अनु/नह

अनु नह^५ - न मै ४, ५, ७

अनु नहि^६ - न्यै मै ३, ९, ४,
 माठ ३०, ५

अनु/नश् अनु 'अनह'^७ ऋ
 [१, १६३, ७, १०, ७, २] मा
 २९ १८, वा ३१, ३, ५, तै ४,
 ६, ७, ३, माठ ४६, १

अनु नि/कम्, अनुनिक्रान्ति^८
 माठ २४, ४^१

अनु/निज्, अनुनिक्रान्ति शौ ९,
 १३, १५, पै १६, ७५, ५

अनु नि/धा
 अनुनि हित^९ - ता मै ४, ६, ७

अनु-नि/भञ्ज
 अनुनि-भञ्जन^{१०} - नम् सि ५,
 १५, ११, शौ २०, १११, १

१) सीयुट किंवाऽभाव ऋ (तु नाप् ऋ टि) ।

२) वा श्लोष अपेक्षितो भवति । प्रथमे पादे 'अन्ने
 बाभ्याम्' इत्यादिमे पदे स्याताम् (तु एषुटि) । एवमन्तिमे
 पादे 'बाभिरुन्' > बाभ्युन् (तु निषुटि) ।

३) कर्मणि केंडनन्तरगतिस्य (पा ६, २, ४९) ।

४) अनु भूयत् इति (ऋ १०, १४७, १) पाठे ।

५) एट् च माप्, च ऋ अनु-युताद् > अनुदीधी
 (यट्) वा अनुदीधी (यट्) येयस्य विषयस्येदानीमपि
 निमग्नैक्यत्वात् नामाग्नयन भूयसरा विभक्त्येवैनेह
 निदद्यतः ।

६) गा धा→धी इति परिणम समर्थयन्ति
 द्वाचक्षः । एट् दीधिषु=दीधिषुर् इति एषा (तु
 ८५) । तदन्तर्गतं वेद्यतः ।

७) अन्त्यास्ये वर्गान्तरात्तरः ऋ (तु नाप् याद् च
 ऋ दम्य ण्दम्य गापीयता इत्यन्) ।

८) गग गागन्त्य-इद् उपप्रत्यय (पा ६, १,
 १८९, २, ११९) ।

९) ऋ अनुर् इति शब्दा 'अनुम्' इत्यनेन माठ
 गन्धमाय ना आर्त्ताः ए.म.सं अनुदीधी इत्यनगूना-
 ऋणितान्तरात् गग (तु ८५) वेत्तव्यम् ।

१०) अनुम् अन्ति मयमल ५५५ टाएविजो
 मयः (तु ८५, ८) ।

११) गग गग निदत्त भव अह ऋ । गग शक्ति

इद्-उपप्रत्यय (पा ३, ३, १०६, ६, २, ११९) ।

१) गग गिन्त्यन्त-इद्-उपप्रत्यय (पा ६, २, ११९) ।

२) स्त्रिया टीप (पा ४, १, ५) पितृवतिप्रति स्त्रे
 नाप् अभेदः ।

३) तौ (१, ५, ३, २) 'अनुदध्वस्' इति पाठे भवति ।

तेन तत्र कय अनुर इति कृत्वा 'वृथिन्म' इत्यनेन
 नाप् अस्त्वमयन्ध शाखाभेदेन व्ययस्येय । तद्दया । मै
 प्रम् अनु/ध्व(<ध्व)म् इति सर्वमको धातुर्भवति । तौ
 तु अनु/ध्व(ध्व)म् इत्यकर्मको धातुर्द्वयोर्भूया सकर्मकः
 नोदीकरोति ।

४) भारे किञि 'तादी' (पा ६, २, ५०) इत्
 स्वरः ।

५) आडागम (तु नि/०ट्>ति...भाष) ।

६) तु अनु निज्मति (तौ ६, १, ८, १) इति च
 अनु निज्मति (तौ ३, ७, ६) इति च यनोमवय कय
 भवत् अनुर अर्धमिता च तदुभय (वेत्त इत्यन्)
 तनुत्तम मयर्मिता विधेयि दिव ।

७) वीतापगमनात् एोपगपेक्षतः । एण्ड
 णिन् इति स्वर प्रादभिः । तत्र यनि प्रथम शीप
 गनुतापगन्त्यन् (पा ६, २, ११९, ८ गि) । दन्तो-
 भयन (गि च शौ च) अनु इत्येव मुना भवति, एण्ड
 इत्यन् । पूर्वोपगमनात् एण्डाभ्यन्तरेण एण्डाभ्यन्तरेण
 इत्यन्तरः । एण्ड 'अनु' इति माठ ऋ निज्म

अनु-नि/युञ्, अनुनिकृति काठ
१०, ११; ११, १; १३, ३;
२१, १०; २२, ९; १०^३; क
४६, ३^१.

अनु-निर/दह, अनुनिर्दह^१ शौ २,
२, ९; पै १६, ७६, ८.

अनु-निर/द्रु, अनुनिर्द्रव पै १५,
२३, ८.

अनु-निर/वप्, अनुनिर्वपति काठ
८, ८; १०; १०, १; क ७, ३;
६; अनुनिरवप् काठ ८, १३;
क ८, १; अनुनिर्वपेत् मै १, ६,
८; काठ ८, ८; १०^३; ११, ५; क
७, ३; ६^१; पै २, २१, १-१२;
१६, ११९, १-३.

अनुनिर(र-उ)प्य^२ - प्यम् काठ
८, ८^१; -प्यागि क ७, ३^१.

अनुनिर-वाप्य^३ - प्यः तै २, ५,
३, १; ४, १; -प्यम् तै २, ५,
३, १.

अनु-नि/वि(८)सिच्
अनुनिविषत् - ञ्त् काठ ३६, ४.

अनु-नि(म्)प्/कम्
अनुनिप्-कम् मै १, ६, १०.

अनुनि-हित- अनु-नि/धा द्र.

अनु/नी, अनु^४नयः ऋ ४, ३०,
१९.

अनुनेपि ऋ १, ९१, १; ६,
४७, ८; मा १२, ५२; का २१,
४, २; तै २, ६, १२, १; मै ४,
१०, ६; काठ २१, १४; शौ
१२, १५, ४; पै ३, ३५, ४;
अनुनेपथ>या ऋ ५, ५४,
६; अनु^५नेपथ>या ऋ ८,
४७, ११.

अनु^६नीयेत पै ६, ६, ६.

अनु/नोन्

अनु/नोनु(८)नो, अनुवनोननुः ऋ
१, ८०, ९.

अनु-नोनुवत्^७ - वत्तः ऋ ८, ९२,
३३.

अनु(र-उ)न्मदित^८ - तः शौ ६,
१११, १-४; पै ५, १७,
६; ७.

अनु(र-उ)न्माद^९ - दाप तै ५, ५,
१, २; ७, ३, १०, ४; मै ३,
१, १०^३; काठ १२, ८.

अनु(र-उ)न्मुक्^{१०} - कः मै ३,
७, ८; -कम् मै ४, ६, २; -कः
मै ३, ९, ७.

अनु(र-उ)पक्रामत्^{११} - मन्तः,
-मन्तौ^{१२} क ५, ४.

अनु(र-उ)पक्षित^{१३} - तम् ऋ ३, १३,
७; १०, १०१, ५; मै ४, ११,
२; काठ २, १५; -तौ शौ
६, ७८, २.

अनु(र-उ)पगत^{१४} - तम् काठ ११, २.

अनु(र-उ)पग्रथ्य^{१५} तै ६, १, १०, ४.

अनु(र-उ)पजीवनीय^{१६} - यः तै ५,
४, ४, ३; -यानि तै ५, १, ६, २.

अनुपजीवनीय-तन^{१७} - मः मै ३,
१, ३; ५.

अनु/पत्, अनुपातयति^{१८} पै ५,
३३, ७, अनुपातय शौ ६, १३४,
३; पै ५, ३३, ६.

अनु-पथ^{१९} - थाः ऋ ५, ५२, १०.

अनु/पव्, अनुपवते मै ३, १, ९;
काठ ३०, ४; क ४६, ७; अनु-
पवताम् शौ ६, २६, २; अनुव-
पवत मै ४, ८, १^{२०}; अनुपवते
तै ७, १, ४, ३.

अनु-पद^{२१} - पत् मा १५, ८; का
१६, २, ५; -पदः काठ ७, ८;
-पदे मा १५, ८; का १६, २, ५.

अनु(र-उ)पदस्^{२२} -

१) प्रकरणतोऽनुपक्रमस्याऽनवसरः क्वाऽनपक्रमस्या-
ऽनवर इति कृत्वा 'अप' इत्येवैवापि मूलतः ग. अमिप्रेतः
स्यादिति मुपा. शोधमहैव (तु. काठ ७, ५) ।

१) तस. नन्-स्वरः । उप. उप/प्रन्त्+प्यप् ।

२) 'अवचदानीय' इत्यत्र टि. द्र. ।

३) आतिशायनिकस्य वमपः (पा ५, ३, ५५)

पित्वाभिधाते स्वरेश्चिरोपः ।

४) प्रकरणातः 'अयन्' इति वा 'प्यामि' इति वा
शोधः द्र. ।

५) वस. पूषप्रव. (पा ६, २, १) । 'अ' इत्यस्य
प्राप्तस्य समासान्त-प्रत्ययस्य बाधकः अप् प्र. उमं.
(पा ५, ४, ७४; ११६) ।

६) वस. विवन्त-वृत्-प्रव. (पा ६, १, १६२; २, १३९) ।

७) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. उप/दम्
+भावे विप् ।

पृथक् धाव्यतामित्युभयत्र द्वितीयः शोधः द्र. । वतु IWR.
अनो. स्थानि/कृ>'कर्त' इति शोधमाहतस्तस्य तावतैव
चाऽनवसरत्वं भवतीति किनु वक्ष्यम् ।

१) द्रुपुषष्टी प्रथमो गतिर्निहन्त्यते (पा ८, १, ७०) ।

२) गस. पवति प्राप्ते वयव् वा उत्सं. (तु. नाउ.)
संप्रसारणं च द्र. (यक. पा ३, १, १२६; ६, १, १५) ।

३) गत्युत्तर-कृद्-उपप्रव. प्रवर्तमाने तित्त्वरधारि-
तायो भवति (पा ६, १, १८५) ।

४) गस. वयवन्त-कृद्-उपप्रव. (पा ६, १, १९३;
२, १३९) ।

५) गस. शयन्त-वृत्-प्रव. (पा ६, १, १८९; २, १३९) ।

६) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्र. ।

७) ससव. नापुटि. द्र. । उप. उद्/मद्+घञ् ।

८) ससव. एपुटि. द्र. । उप. उद्/मुच्+क्कः । मुपा.

नन् इति स्वर-भेदः ।

अनुपदस्-वत्^a - वत् काठ २०,
१७, -वत् शौ ४, ११, ९, १२,
५, ३, २५, ८, ९

अनुपदस्वती^b - तीम् शौ २,
३६, ५, ७, ८५, २, पै २,
२१, ५

अनु(र-उ)पदस्वत्^c - स्वत् तै ५,
२, ९, २१, क ३१, ९

अनु(र-उ)पदासु(क-→)का^d - का
तै ६, १, ७, ८, ७, ३,
३, २

अनु(र-उ)पद्वत्^e - वत् मै ४, ६,
९, काठ २८, ६, क ४४, ६

अनु(र-उ)पयामृहीत^f - त,
-तम् मै ४, ५, ५

अनु परा/गम्, अनुपरागच्छति,
अनुपरागच्छेत् मै १, ८, ९

अनु परा/पत्, अनुपरापतति काठ
२६, ३, क ४१, १

अनु परा/रहा
अनुपरा हाय^g मै १, ६, १२

अनु परि/कम्
अनुपरि काम्^h तै ५, ४, ३,
४¹, ५, १०, ६, मै ४, ३, ४

अनु-परि/चर
अनुपरि-चारम्ⁱ तै ५, ४, ५,
३, काठ १२, १, २०, ५, क
३१, ७

अनु परि/लिख्, अनुपरि-
खति मै ३, ७, ७

अनु परि/वृत् > वति, अनुपरि-
वर्तयेयु मै १, ६, ६

अनु-परि/वि(<सि)क्, अनुपरि-
विचति मै ३, ९, ३

अनु-परि/ह
अनुपरि-ह्वारम्^j तै ५, ३, १,
३, १०, १, ४, काठ २०, ८,
१०, क ३१, १०, १२

अनु परी(रि/इ), अनुपरिवन्ति शौ
१५, १७, ८

अनु परे(रा/इ), अनुपरैति मै ४, १,
८, काठ ३१, ६

अनु-पर्या(रि-आ) वृत् > वति,
अनुपर्यावर्तन्ते मै ३, २, ४¹

अनुपर्यावर्तयति मै ३, ९, ३
अनुपर्यावर्तमान^k - तम् मै ३,
१०, १

अनु(र-उ)पलाम^l - लाम तै ६, ३,
२, १, २

अनु पलाल- पलाल^m
अनु/पय, अनुपयते ऋ ९, ७०, ४,

अनुपयति तै २, ५, ६, १,
६, २, १, ६, १, ५, २, ३¹

अनुपयति मा ४०, ६, का ४०,
१, ६ मै १, ५, १२, अनुपय
शौ १८, ४, ३

अनुपयत्ⁿ

तै ५, १, ४, ३, मै २, ३, ४६,
३, १, १, ३, ४, ८, ३, काठ

११, ७६, १२, २, क २९, ८,
अनुपयत् तै ५, १, ४, ४¹

अनु^o अपयत् ऋ १, १६४,
९, शौ ९, १४, ९, पै १६

६६, ९, अनुपयत् तै २, ५,
११, ३¹, ६, ३, ७, १, २, मै

१, ५, १२, ३, ७, १¹, काठ ७,
१०, ३७, १६¹, क ५, ९, पै

१३, ५ १९६, अनुपयते ऋ
१०, ११७, ५, अनुपयत्

काठ ३७, १६
अनु पयत्^p - यत् मा ४०, ७,

का ४०, १, ७
अनु पयमान^q - न, -ना शौ

२, १३, २३, काठ ४०,
१२

अनु(र-उ)पसेचन^r - न शौ
११, ३, २४, पै १६, ५४,
१०

अनु पस्पशान- अनु/स्पर्श
अनु(र-उ)पहृत्^s - त काठ ११, १,

-तेन मै २, ४, १, काठ ११,
१, १२, १०

अनु(र-उ)पहृयमान^t - न मै २,
२, १३

अनु/२पा, अनुपाहि पै २, ८०, १

a) म (>वो)सो मन्व (पा १, ४, १९) विवाजिपाते
स्वरेऽन्विष्य ।

b) स्त्रियां ङीप् (पा ४, १, ६) निस्वान् स्वेऽभेद ।

c) तप नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप उप/दम्+
वात् प्र. ।

d) गत्य नाप्, द् । यथा च कृयोदीय (पा ६,
२, १९०) स्वरो न प्रवर्तत तथा गुटि अ ओयुक्- ।
उप उप/दम्+उङ्क् द् ।

e) गत्य एङि द् । उप यद् ।

f) गत्य ङिङि द् । उप यद् ।

g) गत्य इरवान् इद्-उपपन्न (पा ६, १, १९१,
३, १११) ।

h) गत्य अनुलन्त इद्-उपपन्न (पा ६, १, १९१,
२, ११९) ।

i) सङ्मिका वृत्तिर्भवति (वैतु मै १, ४, ७, ३,
२, १०, ७, ६ यथाऽङ्मक चाऽऽत्वात् कप्र च
अनुर इति) ।

j) गत्य दाननन्त इद्-उपपन्न (पा ६, २, ११९) ।

k) तप नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप उप/हम्
+घञ् द् ।

l) गत्य एङि द् । उप दम्-प्र इति विधेय ।

m) गत्य अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

n) तप नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप <उप/ट्
>ह यद् ।

अनु-पाल-

अनु पाल-

* अनु/पात्रि^b

अनु-पालय(त→)न्ती- न्ती
शौ १८, ३, १

* अनु(न-उ)पात्त^d- -क्त तै २, ६,
३, ३

अनु/पिश, अनु **विपेश शौ १४,
१, ६०

अनु/पुप, अनुपुप्रासम्, अनु-
(पुप्रासम्) मा २६, १९, मा
२८, ११, १

अनु/पू, अनु***ववभित पे १४, १,
१७

अनु-पूर्व^e- -अम् २, ११७, ३,
१०, १८, ५, ६, १३१, २,
मा १०, ३२, १९, ६, २३,
३८६, का ११, १०, २, २१,
१, ५, २५, ७, ६६, तै १, ८,
२१, १, ५, २, ११, २, ७, ४,
१०, ११, मै १, ११, ४, २, ३,
८, काठ १२, ९, १४, ३,
३४, ११, ३७, १८, शौ
१२, २, २४, २५, २०,
१२५, २

अनुपूर्व-उ(म→)त्ता^f- -साम् शौ
९, ५, २९

अनु/पू→पृ, अनु***पृगन्ति^g २
८, ४९, ३, खि ३, १, ३

* अनु(न-उ)पेयमान, ना^h- -ना काठ
११, ३, -ना मै २, २, ७,
-नानि काठ ११, ३

* अनु(न-उ)पोषⁱ- -से तै ६, ५, २,
२, मै ४, ६, ६, काठ २८, १

* अनु(न-उ)पोष्य^j तै ३, ३, ८, ३
अनु प्र/गा, अनुप्रगेप्स वै १६,
९२, ६

अनु प्र/चित्, अनु **प्र **वेतपदे^k
२, ८६, ४०

* अनु प्र/जन् > जा, अनुप्रजायते मै
३, २, ९, काठ^l १०, ३, २०, १०,
१२, २६, ७, ३६, ११, क^m
३१, १०, १४, ४१, १, अनु
प्रजायन्ते मै १, १०, ७, १३,
३, २, ९, ४, ५, १, ६, ३,
काठⁿ ६, ५ ११, २, १३, ८,
२२ ६, २६, १, २७, २,
२८, २, १०८, ३४, १, ३६,
२, ७, क^o ४, ४६, ३४, १,

४०, ४, ४२, २, ४४, २,
४५, १८, अनुप्रजायन्ते मै २,
३, ७, ३, ९, ५

अनु प्र/क्षा→ना, अनुप्रजानात्
काठ २३, ८, क ३६, ५,
* अनुप्रजानीयात् काठ २६, ६,
क ४१, ४

अनुप्रज्ञेपम् पे ३, १८, ९, १६,
९८, ७

अनु प्र/निहास, अनुप्रजि-
ज्ञासन्त काठ २१, २, २३, ८,
क ३१, १७, ३६, ५

अनुप्रज्ञपु^p पे ६, ३२, १२

* अनु प्रति/प्रा (<त्या) > तिष्ठ
अनुप्रतिविष्टि^q मै ३, १, ५, ३,
१०, ४, ४, काठ २२, २, अनुप्रति
विष्टित मै १, १०, ७, काठ
३६, १

अनु/प्रथ, अनुप्रथताम् तै ३, ३,
१०, २; अनुप्रथताम् मा ८,
३०, का ९, ५, ३, काठ १३, ९

* अनु प्र/श्दा
अनुप्रदातृ^r- -ता तै २, २, १, ४,
म २, १, १, काठ ९, १७

*) प्राप्त पुपप्रस्व (पा ६, २, २)। उप <✓> २पा यद् ।

b) नाड व्यु औपयिक नापु आचारार्थे ष्वत
नापा ढ । हेतुहेतुमद्भावविरहात्तदर्थेणि णिचि लुगाय-
मस्य (पावा ७, १, ३७) शासनमशिट ॥ (यदु णि
✓> २पा > पाह) ।

c) गस शप्रन्त हृन्-प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १३९)।
क्षिया च दीप पित्वाणिपाते स्वेऽविशेष ।

d) तस नन् स्वर (पा ६, २, २)। उप उप/अन्-क ।

e) * अनु मध्यत् इतीव योप पश्यन् कप्र अनुद
इति श्रुत्वा यद् ॥ व्याचष्टे तन्न । तसि प्रत्ययान्ते-
नोक्तस्य योगस्याऽयुक्तचात ।

f) अस मासस्व (पा ६, १, २२३)। उप यद् । वा मिचि ।

g) वस पुपप्रस्व (पा ६, २, १)। उप यद् ।

h) अनुप्रतिश्च सरसो रचनानुपातिनी भवतीति ढ ।

i) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप उप
✓> २पा कर्मणि शालन् ।

1) सस्व नापृष्टि ढ । उप उप/वप-क ।
2) सस्व एपृष्टि ॥ । उप उप/उप-ओयि-
सवा>रूप ॥ (तु भा) ।

3) एव प्रथ अनु कप्र इतीवाऽऽतिष्ठमनाक्षित्या ।
'शुभि' इति हि वृ रु सन् कप्र विनैव तद्योगिन-
नयिपितार्थवाचक स्यादिति हृत्वाऽन्यथा प्रसिद्धस्येव
तादृशस्य योगस्याऽपार्थत्वात् ।

4) स्वराङ्गणामावादेपु स्थलेपु गतिर्वा कप्र वाऽनुद
इत्यस्य दुर्बलचे सत्यपि नापु प्रकरणेन सवादतो गतित्वेन
निर्देश ।

5) * अनुप्रज्ञेपस् इति वा रु स्यात् किमप्यन्येति
सस्कारान्तरसापेक्षेऽन सुपा विवृणयम् ।

6) यथेहाऽऽज्ञेपविपयन् भवति तथा 'अनु'
इत्यत्र मै ३, १, ५ इत्यत्रये णि उत्तरे कस्ये
निदर्शयाम ॥

7) गस हृन्त-हृन्-प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९)।

अनु प्र/१पत् > पाति, अनुप्रपातय*
प ६, २२, १७

अनु-प्र/पद्, अनुप्रपद्येत तै ६, ५,
३, ३

अनु-प्र/१पा, अनुप्रपिबन्धते मै १,
१०, १८, काठ ३६, १३

अनु-प्र/२यम् > छट, अनुप्रय-
छति मै २, १, १^७, काठ ९,
१७^३

अनु-प्र/या, अनुप्रयान्ति काठ ९,
१७^३, १४८, १५

अनु-प्र-याण^१-णम् शी ७, ७७, ६१

अनु-प्र-याण^२ काठ ३५, १७, क
४८, १५

अनु-प्र/युज, अनुप्रयुह्ये शी ११,
१, १३, पै १६, १०५, ३,
अनुप्रयुह्याम् शी १२, १, ४०

अनु प्र/यह

अनुप्रबोद्धम्^१ शी १९, ५९, ३१
अनु-प्र/विश्व, अनुप्रविश्वतु पै ८, २०,

४, अनु^२प्रविश्व शी ६, ११३,
२, अनु^३प्रविश्व मै ३, ४,

८, राठ २२, ७, ३६, १, १
३५, १, पै १६, ८६, २, अनु-

प्रविश्वताम् मै २, ५, ११, अनु
प्रविश्वम् पै १६, ८६, ९, १०,

८७, १, २, ४, ७, ८८, ४-६,
अनुप्रविश्वया शी १०, १०,

२२, पै १६, १०९, ०
अनुप्र विष्ट^१ -ष्टा पै १, १०६, २,

-ष्टा फ़ते ४, २, ६, ५^१, पै ५,
६, १

अनु-प्र/युत् > वात, अनु^२प्रव-
तयन्ति तै ३, १, ३, १, ६, ३,
०, ३

अनु प्र/पि(←ति)च्, अनुप्रपिच्यते

पै १६, १३५, १०^१
अनु-प्र/स् > सारि, अनु

प्रासारयन्त^२ ऋ १०, ५६, ५,
अनुप्रसारयम्^३ पै ६, ६, २

अनु-प्र/सृज, अनुप्रसृज्यते पै १६,
१३५, १०^१

अनु प्र/ह, अनुप्रहरति काठ ६,
८^३, २५, ५ क ४, ७^३,

३९, २, अनुप्रहरेत् मै १,
८, ७

अनु-प्रा(प्र/अ)ण्, अनुप्राणन्ति मै
३, ९, ३, अनुप्राणन्तु मा ४,

२५, का ४, ८, ४, मै १, २,
५, ३, ७, ४, ४, २, ५ काठ

२, ६, २४, ५, क १, १९
३७, ६, अनुप्राण मै ४, २, ५,

अनुप्राणिहि मा ४, २५, का ४,
८, ४, काठ २, ६

१) (प्रपत्तो) मृगाद् इत्यभिसन्धायाऽनोद गतिव-
मास्पाति । अरण्योपलक्षणाऽधिकरणार्थविषयाया तु
एवमप्यत्र तात्पर्याद् अनु कप्र इ ।

२) शागान्तरप्रवृत्त्यन्तर भवति (तुष्टि २ अनु [तै २,
२, १, ५]) ।

३) तुष्टि २ अनु (राठ ३५, १७) यदवापातिके
मयि प्रवरण-नाम्ये निमित्त सूक्ष्मतरामन्तरमुपजीव्य
पाक्ययोजने परम्पर येमिधेते ।

४) गग स्तुङ्गत्-दृढ-उपप्रत्य (पा ६, १, १९३, २,
१३६) । वस्तुनदवपगाठ इवाय भवति । यनि गतिभावे-
ऽनौरथाऽऽगमयात् । तानि कर्तुं इविविपनत्रियया तत्त्वमी
बुभुक्षितस्योदग प्रवणमैव सवन्धविशेषाऽभावात् । अनु-
पूर्वेने गति तस्य निरवयवस्येव सती नितरमिव सवन्धा-
ऽभाव इत्यभिगमि । एरिध 'अनुप्रयुज्यम्' इत्यत्रारवे
पदद्वयामरे या मूर्तो च गा च गममध्यमानेऽवयव द्वे
मूले (५, ८१, २) निदमोऽति वर पागटु ॥ १८ च तथा
न द्वाति १२ देवुमयो भवति (तु १८ डि च गगसादी
नदीऽनुवदय) । न वच् च ग रयादिनि कृत्वा
गमाधान गमवति । तथा न गगस्य स्वयं तु यनि
उपप्रत्य इत्यन्तः ।

५) गगस्य-दृढ-उपप्रत्य (पा ६, १, १०३, २, १३९) ।

६) तुमुनि प्र 'गदी' (पा ६, २, ५०) इत्युक्त इवा ।

'अनु । प्रबोद्धम्' इति पदद्वयामर (कृ १०, २, ३) गमे यत्र ।

१) कर्मणि केऽन्तरगतिस्वर (पा ६, २, ४९) ।

२) गस अथवा 'प्रविष्टीम् अनु' इति सवन्धे सति सत-
म्यर्थे कप्र अनुरद (तु 'विष्टिता ...' [कृ १०, १७, १९]
इति मौलिक पामे) । एव तावद् अ तै चोभयप्र
अनु/विस् इत्यस्याभाव स्यात् ।

३) इह नितरामपठत मूर्ते इ । यतु सरय नि अनु-
प्र/युत् > अनुप्रसृज्यते ।

४) यदिह ये गा च कप्र अनु 'प्रजा' इत्येतदनु-
बद इतीर वदन्ती प्र/सारि इत्यस्य स्वाभाविकी कर्म-
पदाङ्गाहो नादपदार्थपेण विप्रविधेतां न चाऽनु यनि
गतितां भीत्या 'प्रजा' इति पद गमस्तादाः क्रियाया
कर्म भावयेतां तच् चिन्त्य इ (तु ११८ ८१ ११८) ।

५) यनि नितरां दुग्धे मुगा 'अनु । प्रमारय ।
रवम्' इति पदप्रयामर शोध स्व २ । एवं तावद् अनु
कप्र । 'प्रमारय' इत्यस्य चोत्तरप्र 'अक्षी' इत्येतेन
गदपेण केनचिद् द्वितीयादागतेन कर्मपदेन सवन्ध इ ।

६) 'अज्य' इति पुनरुचिर्नित मूर्ते भवति ।
'अनुविचिष्यते' (शी ८, १५, ४) इत्येतदनु 'अनु-
प्रविष्यते' इति वद् मुगा भवति तस्य तादगमादम् ।
मूर्ते केदमुक्तो विशेष इत्युक्तो देवुः । यत्तावाऽपुन-
मिवार इति ।

अनु-प्रा(प्र/२अ)स, अनुप्रास्यति
मै ३, १०, ११.

अनुप्रास्यन् पै १५, १२, ११.

अनु/प्री, अनुप्रीणाति मै ३, ९, ८.

अनु-प्रे(प्र/इ)अनुप्रायाय मै ३, ७, १.

अनुप्रयन्ति मै ३, ७, ११; पे

१, ७८, १७; अनुप्रेमः शौ ५, ७,

३; पै ७, ९, ४; अनुप्रेहि मै ४,

१, ७; अनुप्रेत मा १८, ५८; का

२०, ४, १.

अनुप्रेयतुः शौ १९, ४४, १०;

पै १५, ३, १०.

अनु-प्रव- -वम् पै ७, ७, ४.

अनु/वन्धु > वधु, अनुवन्धाति तै

५, ४, ७, ७; ६, ६, ५, ३; अनु-

वधुन्ति शौ ५, १९, १२.

अनुवधयते काठ २९, ४;

क ४५, ५; अनुवधयन्ते मै ३,

९, ७.

अनु-वद्वधाति- -नाः श्र ४,

२२, ७.

अनु/व-वन्धवा- -न्या तै

२, २, ९, ७; ५, ५, ५; ५; मै ३,

१०, ५; ४, ८, ५; ६; वाठ

१०, १; २९, १; ४; क ४५,

२; ५; न्याः तै ५, ६, २२,

१; वाठ २९, ४; ५०, २; क

४५, ५; न्याम् मै २, १, ७.

अनु/वुध, अनुवुध्यते काठ ६, ६;

क ४, ५; अनुवुध्यन्त काठ

३०, ७; अनुवुध्यते काठ १३,

१०.

अनु...अमु-मत शौ १२, ४, १.

अनुवुद्ध- -द्धम् शौ ४, २४, ६;

१०, १, १९; पै ४, ३९, ६;

१६, ३६, ९.

अनु/वृ, अनुवृते सि ४, ८, ४;

अनुवृहि तै २, २, ११, २; ६;

३, ५, ३; ४; ७, १; १०, ३१;

११, ४; मै १, ४, ११; २, ३,

७; ४, ५, ३; ९, ९; काठ

१२, ५; २७, ३; क ४२, ३;

अनुवृषीव मै ४, ६, ४;

अनुवृषवन् काठ १३, ३;

अनुवृषीत काठ ११, १०;

अनुवृषाव तै २, ५, १०, १;

२; ३; ४; ६, १, ४, ४; मै १,

९, ८; ३, २, २; ८, १०; ४,

५, ३; काठ १०, ११; ११, ५,

१२, ४; २३, ५; २५, ३;

२६, ८; क ३६, २; ३८, ६;

४१, ६.

अनु-सुवृ- -वतः मै ४, ५, २;

-वम् तै ६, २, ६, १; मै ३.

८, ४; ७; काठ ३४, २.

अनु-सुवाणा- -णः श्र ५, ४४,

१३.

अनु/मा, अनुमाति मै १, ८, ७;

काठ ६, ६; क ४, ५; अनुमाति

श्र ३, ६, ७.

अनु/मिद्, अनुमिद्यते काठ १२, १.

अनु/भू, अनु...भवतः श्र १०,

१४, १; अनुभववत् तै ७, ३,

१४, १.

अनु...भूयासम् काठ ३५,

१५; अनुभूय श्र ३, ३२, ११;

अनु...भूय श्र १, १७३, ८;

अनु...भूय श्र १, ५२, ११.

अनु-भूति- -तिम् पै १६, ७२, ४.

अनु/भृ, अनु...भराति मा २,

१७, का २, ४, ५; तै १, १,

१३, २; मै ४, १, १४; काठ

१, १२, अनु...भरवत् श्र ९,

७२, ३.

अनुविमर्ति काठ १९, १०; क

३०, ८; अनुविमर्ति मै ३, ४,

३; काठ ३७, ११; अनुविमृ-

ताम् काठ ३६, १०; अनुवि-

मृताम् मै १, १०, १६.

अनु-मर्तु- -तारः काठ ३७, ११.

१) 'अनुप्रास्येवान्' इति मुपा. १। तत्र 'स्ये' इति शोधमनुसंधाय गत. ह्यवन्तं रु. 'स्स' इत्येकम्, (इ > १ पुव >) एवान् (दि३) इत्यपरं च पदं स्यादिति संभाव्यते।

२) खण्डितः मूको. इति इत्याऽऽनुमानिकः मुपा. २.

३) 'अनु। प्र। इहि' इति पपा. कप्र. अनुर इति विवेकः।

४) वम. (पावा २, २, २४)। उप. यद।

५) गम. कानजन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १६३; २, १३९)।

६) गम. वयदन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १८५; २, १३९)।

७) एतदन्तेषु स्थ. एष. हस्व उकारोऽन्यत्र दीपः

उत्सं. (पा ६, ३, ११६)।

८) कर्मणि षेडजन्त-गतिस्वरः (पा ६, २, ४९)।

१) गत. शशजन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९)।

२) सस्व. नाशुडे. ३.। उप. शानच् प्र. इति

विशेषः।

३) गम. उप. ह्यवन्तं ३.।

४) स्तोत्रपु. प्रीतिवुडि कुर्वतांश्रे गथा (पाचा) पिशानि जोष्याएवमुतायेवेत्यभिप्रायवती भुतिर् ३.। अनुर क्वन्व. किं. पथादर्श इति च, अतुयमार्य इति सा., इत्येवं भिन्नाऽन्यत्र पदान्तरं भवति। तदनु वाक्यवोजनादप्यसि परस्परमन्तरमनुसंधेयम्।

५) एत. ८. ११. च यथा 'जोषम्' इत्येतदनुवर्दं कप्र. अतुम् आहृतस्तथा निराहृतं वार्यं न पूर्वत (मर्मक-त्वाद्) १/२ इत्यस्येयमभिप्रायेः।

६) गत. कृतजन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १६३; २, १३९)।

अनु भर्त्ता- नीं ऋ १,८८,६.
 अनु भृत- तम् ऋ १०,६१,५
 अनु मत- अनु-मति अनु/मन् द
 अनु/मद्, अनु मदति° ऋ ८,
 १५, ९, कौ २ १९७, शौ २०,
 १०६, ३, अनु***मदति ऋ ४,
 ३८, ३, अनुमदन्ति ऋ ४, १७,
 ५, अनुमदन्ति ऋ १, १७३,
 ७, ३, ४७, ४, १०, १२०, ४,
 मा ३३, ६३, का ३२, ५, ९,
 शौ ५, २, ४, २०, १०७, ७,
 पै ६, १, ४, अनु***मदन्ति
 ऋ १, १६२, ७, ३, ३४, ८,
 १०, ७३, ८, मा २५, ३०,
 का २७, १२, ७, पै ४, ६, ८,
 ३, मै ३, १६, १, शौ २०,
 ११, ८, अनु***मदन्ति ऋ
 १, १८४, ४, १०, १२०, १,
 मा ३३, ८०, का ३२, ६, ११,
 कौ २, ८३३, जै ४, ५, ५
 शौ ५, २, १ १०७, ४, पै
 ६, १, १, अनु***मदामि

ऋ ९, ११०, २, कौ १, ४३२,
 २, ७१६, जै १, ४२, ६, ३,
 ५९, ८, अनु मदन् ऋ ६,
 १८, १४, मै ४, १०, ३, सठ
 ८, १६, अनु मदतु काठ
 ३७, ९, अनु मदताम् ऋ १,
 १२१, ११, अनुमदन्तु मा २७,
 ८, का २९, १, ८, पै ३, ३,
 २, २, ४, १, ७, ४, ६, ४, ५, ३,
 मै २, १२, ५, ४, ९, २, बाठ
 १८, १६, क २९, ४, शौ ७,
 १७, १, ३६, १, अनु मदन्तु
 ऋ ६, ७५, १८, मा ६, २०,
 १७, ४९, का ६, ४, ५, १८,
 ४, १७, पै १, ३, १०, १,
 ६, ३, ११, ३, मै १, २, १७,
 काठ ३, ७, ४६, ४, १, क २,
 १४, कौ २, १२२०, शौ ७,
 १२३, ११, अनुमद>दा
 ऋ १०, ६३, ३, अनुमदात् मै
 ४, १२, १, अनुमदाम ऋ १,
 १०२, ३, अनु***अमदन्त मै

४, १४, १३, अन्वमदन् वि
 ५, ५, २, अनु अमदन् ऋ
 १, ५२, ९, ७, १८, १२,
 अनु अमदन् ऋ १, [५२,
 १५, १०३, ७, (७, १८, १२)],
 १०२, १, ९, ८६, २४, मा
 ३३, २९, मा ३२, ३, १३,
 अनु(अमदन्) ऋ १, १०३, ५,
 अनुमदेम ऋ १, ९१, २१,
 १०, ६७, ९, मा ३४, २०,
 का ३३, १, १४, मै ४, १४,
 १, शौ २०, ९१, ९, अनु
 मदेम ऋ ५, ३६, २
 अनु अमाक्षिप ऋ ९, ८५,
 कौ २, ५३१, जै ३, ४१, ७

अनु मदित- विप्र°

अनु-मद्यमान- न ऋ ७, ६१,
 ३, १०, ९८, ८, मै ४, ११,
 २, काठ २, १५
 अनु-माद्य, घा- घ ऋ ६, १४,
 २, ९, २४, ४, ६, ७६, १, १०७,
 ११, कौ १, ५५८, २, ३१५,

*) द्विधा ङीप् उदात्तनिश्चितस्वरूपोदात्त (पा ६, १, १६१)।

*) कर्मणि केऽनन्तरमतिस्वर (पा ६, २, ४९)।

*) यणु लक्षणे कप्र इति GRI, यच्च विज्ञेयं तथेति ता तच्च चित्त्वमिव भवति। मारुतस्य शर्चसो मदितु-त्यस्याऽपेक्षया मदितुत्वोपरान्तस्य योग्यतरत्वात्।

*) 'अनु मदन्तु' इति बाह्य (६, ७५, १८) पाठे।

*) 'अनु मदन्ति' इति बाह्य (१, १६२, ७) पाठे।

*) 'त्वा त्वांनु त्वया सह' इति वा अनुः कप्र इति गा। तत्त्वित्वम्। तथा गति तदभि-प्रेतरदाऽन्यदेव दु गपत्वात्। तथा हि 'गीर्भि दिग्यन्दि' वतरावो प्रीयन्ता गन्तो मदेम' इति वदता तेन विगम्यो यथा त्वेव यत्र योग्यं तति छाण्डोग्ये पुनरु-दित्वा। 'इति दाम्नायक' वगम्योपलभ्यो न गमयतीति। नमोदेव त्वया गद गीर्भि दिवत्' इत्याचार्यस्य कप्रदाताऽविर्मयो मासाऽप्रागुपति। अगम्येनभी-द्वत्त्वित्वम्। तद् दया। /ति द्वयस्य गम्येकपा-कमोदस्य भोदित्वाऽन्यप्रमाद गच्छत्तु दुर्गात्।

मियाया कर्मसारकाऽभावे 'गीर्भि' इत्यस्य कण्ठकार-स्वापि प्रयोगे प्रयोजनाऽभाव इवाऽऽपत्तिः। साध्यतया एव साधरतमस्य कारणापेक्षितत्वात्। अथाऽन्यपरी-अपि दोषो यद् उपमानोपमेयसक्तत्वमिषातो भवतीति तवाहि। उपमानवाक्ये कश्चिद् अर्थोऽस्वरान् गीर्भिदि-न्वन् प्रेरयन् उक्तो भवति, तदन्वेदोपमेयवाक्येऽपि कस्यचित् कर्तुं कस्यचित् कर्मण्यथाऽन्यमवित् बह-व्यम्। अनयाऽन्यमवित्त्वत्यये वाधित ता द्युत-राकार इव स्येति कर्मण पुन विपठितुमिव भवति। अनोर्गेतिचयोगे त्वचय-गुलभ कृत्स्नत्वा भवति। तदुपमानवाक्य तावद् 'दथा अर्थो दिग्यन्त ताव गीर्भि रमुमेद' इति। द्योपमेयक्यम्। 'त्वा पुरहूत रात्रं विदे (वय) गीर्भित्वा अनु मदेम' इति। नियायारा-स्या सारमक्यनिर्देशार्थं तु ऋ १, १७३, ७, १, ४७, ४, १०, १२०, ४।

*) गम कर्मणि दानकृत-ट्टा-प्रत्य (पा ६, २, ११९)।

*) गम इ-प्रत्य (पा ६, २, ११९)। उग कर्मि-प्र 'इ-ट्ट' (पा ६, १, ११५) इत्यत्र उग आनुदात्त।

३१६, ५७८, १०४०, जै १,
५७, ५, ३, २६, १, २, ४७,
४, -घस्य ऋ ७, ६, १, कौ
१, ७८, जै १, ८, ६, -वा शौ
१४, १, ४७३, -घास ऋ १,
११५, ३, मै ४, १०, १

अनु/मन्, अनुमन्यते मा २३, ३१,
का २५, ६, ११, तै २, ३, १, २,
अनु...मन्यते तै ३, ४, ९,
१, २, अनुमन्यन्ते पै १२, ७,
१०, अनुमन्ये ऋ ६, ५२, १,
अनु...मन्यासै मा ३४, ८, वा
३३, १, ३, तै ३, ३, ११, ४, मै
३, १६, ४, गठ १३, १६, अनु-
मन्यताम् लि २, ११, १, तै ३,
१, ४, ११, ३, ११, ४, काठ
३०, ८, ३७, ९, शौ ४, ८, १,
५, २८, ११, ७, २१, ३, १८,
३, ६९, ४, २६, ४३, पै २,
५९, ९, ३, ३२, १, ४, २, १,
५, ४०, २, अनु मन्यताम्
मा ४, २०, ५, ६, ६, ९, ३४,
९, का ४, ६, ४, ५, २, ४, ६,
२, ३, तै १, २, ४, २, १०, २,
३, ३, ११, ३, ६, १, ७,
७, २, २, ४, मै १, २, ४, ७,
१५, ३, ७, ६, ९, ६, १६, ४, ४,
१३, ४, काठ २, ५, ३, ५, १६,
११, २४, ३, २६, ८, क १,
१७, २, १२, ३७, ४, ४१, ६,
शौ ७, २१, १, पै ७, ११, १,
४०, २, अनु(मन्यताम्) मा
५, ६, का ५, २, ४, तै १, २,
१०, २, ४, ४, १२, ५, ७, १५,
५, ६, १, ७, ७, मै १, २, ७,
१५, ३, ७, ६, ९, ६, १६, ५,
४, ९, १०, १२, ६, काठ २४,

३, २६, ८, क ३७, ४, ४१, ६,
पै ५, ४०, २, अनु(मन्य-
ताम्) मा ४, २०, ६, ९, वा
४, ६, ४, ६, २, ३, तै १, २,
४, २, मै १, २, ४, १५, ४, ९,
१०, १३, ४, काठ २, ५, ३,
५, १६, २१, क १, १७, २,
१२, अनुमन्यन्ताम् तै ३, १,
८, २, शौ १, ३५, ४, ८, २,
२१, ९, ४, २०, पै ७, ३७, ८,
१६, ५, १, २५, १०, अनु-
मन्यस्व लि ३, १५, ३, तै २,
३, १, ०, ३, १, ४, ११, ३, ९, १,
मै २, २, १, काठ ३५, १२, क
४८, १२, अनु मन्यस्व शौ ६,
१३१, २, अनु(मन्यस्व) मा
७, ६, का ७, २, ४, अनु
मन्यस्व गठ २, ०, क १, १४,
अनु...अमन्यत ऋ ६, ७२, ३,
अनु मन्यत ऋ ४, १७, १,
मै ४, ११, ४, काठ ६, १०,
अनुवमन्येताम् मै २, १, ३,
काठ ३७, २, अनुमन्यन्त ऋ
१, ११६, १७, मै २, २, १०,
काठ ३७, ४६, अनुमन्येत
काठ २४, २, क ३७, ३,
अनु मन्येत मै १, ९, ६१
अनु मसीष्ट ऋ ७, ३८, ६,
अनुमसीरत ऋ १०, ३७, ५,
अनुमसते ऋ ७, ४६, ४,
अनु मसते ऋ ८, ६२,
११, काठ ४४, ४, अनु
मसतै तै ७, ४, १५, ११,
अनु...मससे शौ ७, २१, २,
६, अनु(मससे) तै ४, ४, १२, ५,
७, १५, ५, मै ३, १६, ५, ४,
१२, ६, काठ २२, १४, १५

अनु...अमस्त मा ७, ४०, का
७, ९, ७, अनुमन्यताम् मै
२, १, ३, अनु अमसताम्
मा ३८, १३, का ३८, २, ७,
मै ४, ९, अनु अमसायाम्
मै ४, ९, १

अनु-मत, ता- -त मै ३, ७, ६,
९, ६, -तम् तै ६, २, १, १,
३, ११, ३, मै ३, ७, ९, ४,
३, १, काठ १३, १६, १६,
१२, २४, ८९, क २५, ३, ३८,
११, शौ ६, ७१, २, ७, २१,
४, -तया तै ६, १, ७, ७, -ता
मा १२, ७०, का १३, ५, ९, तै
४, २, ५, ६, मै २, ७, १२, शौ ३,
१७, ९, -ताम् मै ४, ९, २०,
-वेन काठ ३०, ९

अनुमत वस्त्र- -अ मै २, १,
३, काठ ३७, २
अनु मति- ति लि ३, १५, २,
मा ३४, ९, तै ३, ३, ११, ३,
५४, ९, १, २, ६, ४, ४,
१२, ५, ७, १५, ५, मै ३, १६,
४, ५, ४, १३, १, ५, ८,
१२, ६, काठ १२, ८९, शौ १,
१८, २, ६, ११, ३, ७, २१, १,
५, ६, ७, ५, १, पै २, १२, १, ३,
५, २१, -तिम् तै ३, ३, ११,
४, शौ ७, ७, ४, पै ४, ११, ३,
११, १, ६, -तीम् पै २, २५,
५ -ते ऋ (८, ४८, ८), १०,
५९, ६] लि ३, १५, ३, शौ ६,
१३१, ९, ७, २१, ४, ६, -ते
लि २, ९, ४, मा ३४, ८, का
३३, १, ३, तै ३, ३, ११, ३,
४, ४, १०, ५, ७, १५, ६, मै
३, १६, ४, ५, ४, १०, ६,

*) 'अनु' 'मन्यते' (अ ८, ६२, ११) इति पाठे ।

०) कर्मणि क्ङनन्तरगतिस्वर (पा ६, २, ४५) ।

०) 'तान्' इति मुपा चिन्त्य, (ग्र पा) ।

०) वम पुपप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद ।

०) गत क्तिनि 'वादी' (पा ६, २, ५०) इति
पुपप्रस्व ।

काठ १३, १६, २२, १४, १५, ३५, १२, क ४८, १२, शौ २, २६, २, ७, २१, २, -या ४ १०, १६७, ३, मै ४, ३, ११, शौ ९, ४, १२, पै १६, २५, २, -यै मा २४, ३२, २९, ६०, का २६, ७, २, ३२, ५, १, तै ११, ८, १, १, ८, १, ५, ५, १७, १, १७, ५, १४, १, २२, १, मै १२, १, ३, ६, १३, ३, १४, १३, १५, १०, ११, ४, ३, १, काठ १५, १, ३, ४५, १०, १९, ४७, =

अनु-मन्त- -मत्तारी काठ २४, ३, २६, ८, क ३७, ४, ४१, ६

अनु-मन्त-मा- -न- शौ ७, २१, ३, -मा तै ३, ३, ११, ४, -नौ शौ १४, २, ४२

अनु-मान- -न- मै १, २, १५, ३, ९, ६, -न काठ ३७, २

अनु/मन्त्र (<मन्त्र), अनुमन्त्र यते तै ५, १, ६, ८, काठ २५, ७, २८, १०, ३१, २, क ३९, ५ ४५, १, ४७, २, अनु मन्त्रयते काठ १९, ६, क ३०, ४ अनु-मन्त्रयन्ते मै २, ३, ९ काठ २५, ७, क ३९, ५ अनुमन्त्र-यत मै ४, ३, ४, अनुमन्त्रयते तै २, ६, ६, ४, काठ १९, १२, २५, ७, क ३९, ५

अनु/मन्द्, अनु अनुमन्द् क ३, ५१, ९

अनु/मै, अनु ममे १, ५७, ५ शौ २०, १५ ५, अनु ममिरे क १, १६३, ८, ७, २१, ७, मा २९, १६, का ३१, ३, ८, तै ४, ६, ७, ३, काठ ४६, ३

अनु-मेव- -य पै १, ६७, ४, -या शौ ६, १३७, २

अनु/मृच्, अनुमृष्टी १, १४७, ४

अनु/मृच्, अनुमाष्टि मै ४, २ १०, क ४७, ८ अनुमाष्टि मै ४, २, १०, अनुमाष्टि मा २, २४, ८, १४, १६, का २, ६, १ ९, ३, २ तै १, ४, ४४, २ अनु माष्टि मै १, ३, १८, ४, १४, १७, काठ ४, १२ क ३, १०, शौ ६, ५३, १, अनु मृच्वात् मै ४, २, १०

अनु मृच्जान- -न ४ १०, १४२, ५

अनु/मृच्-मति, अनुमृष्टि मै ३, ८, ८

अनुमृष्टयन्ति काठ २५, ९ क ४०, २

अनु-मृष्ट- क १०, ६८, ५ तै ६, १, ३, ६, शौ २०, १६, ५

अनु/मृच्, अनु मृच्जान- क ७, ३१, ७

अनु/मृच्, अनुमृच् क १, २, २४, ३, पै २ ४२, ४

*) गम शानजत-मृन्-प्रत्य (पा ६, १, १९७, २, १३९)।
*) घञि प्र. भाषादि-स्वर (पा ६, २, १४४)।
*) तत्र याष्टिकमाशुशान्त ३ । (तु गति यदनु गमानप्रकरणे क अस्य प्राति धवणाभावः)।

*) यनि योगो वा स्वाद् 'इति' (पा १, ४, ८६) इत्यु-पदिशा कप्र अनुशी म्यादित्येव गमाय्येत यद् बाह्ये तावद् द्वितीयक्यानुगारिणी सती शान्दी प्रशुति तावदेतत्प्रथमक्यामनया पर्याहार्यति (तु मा य मातु ४७, २१, ७ इत्यत्र द्वितीयमत्र कल्पमादाय गम्यन् व्यापरागोऽप्य-यप्रोभोरपि यनि ४. इत्यन-सोऽप्युत्तरय इव गमायः । तथाहि । क. १, ५७, ५ इत्यत्र 'अवर्गित' इति अवपमाना विभ 'अनु मेने' इत्याकारवति रवर्गोर्वा मूल पाठे मभावदेत् । एषिय च ४७, ११, ७ इत्यत्र भाष्ये 'ह भवति दया ४ १, ५७, ५ इत्यत्र 'अनु ममे' इति ध्रुवात् अनु कप्र अवर्गित । तत्र एवर्गित गमाय्येत दया द्वयो-रपि । एवमर्थोऽपि निरुद्धः । अन्वयः । क. १, १९१, ८ इत्यत्र 'अवर्गित' 'या' इति

पद पूर्वतोऽनुधाव्येव तदनुबद्धोऽनु कप्र उक्त इति च 'वीर्यम्' इत्यनेन च पदेनाऽनोर्न कोऽपि तदर्थ उक्त इति च प्रथममएल्लोयो भाष्यद्वयोऽन्यथ सप्तममएल्लोय इत्यथा सभावना भूयोऽपि पुण्यायाताम् ।

*) गम यदन्त-मृन्-प्रत्य (पा ६, १, २१३, २, १३९)।
*) <मृच् इति यदाह मा तद् विपर्ययम् ।
*) गम शा-जत-मृन्-प्रत्य (पा ६, १, १८९, २, १३९)।
*) गम द्यवत्त-मृन्-प्रत्य (पा ६, १, १९३, २, १३९)।
*) 'अनुम-यते' इति भाषमाण गा यनि ४ <अनु-मन्त्र इत्यादिष्वेव (तु ८११) <मन्त्र> मन्त्र)।
*) गमन्त-मृच् इत्यत्र मृच् इत्यनेन गमन्त-मृच् वे गमन्ति यथा वृत्तिविशेषे निमित्तमवसरवमुपादेयं तथा दहया गमन्ति ३ । प्रश्ने शोभान्ति प्रत्येक-मृन्मनमाशारा धृत्वविभ भू-मृन्मनमाशाराधृत्वविभ द्यापदसंज्ञा ना प्रत्य भाष्ये विवक्षितमिति विग्रह इति ।
*) गम इत्यत्र (पा ६, १, १३९) । प्रत्य 'यति' (पा ३, ३, ११८) इति च वृत्त्येव उक्तम् ।

अनु म्लोच(तु>)न्ती- न्ती मा
१५, १७, रा १६, ४, ५, तै ४,
४, ३, २, काठ १७, ९, क
२६, ८

अनु/यज्, अनुयजति तै ६, ३,
११, ६, मै १, १०, ९, ४, ६,
७, ९, ७, १, ४, काठ २७,
५ २८, ८, ३६, ४, ४४, ५,
४४, ८, अनुयजेत् मै ४, ६, ७,
७, १, ४, काठ २८, ८, क
४४, ८

अनु/>न्याज- ज क १०,
१८, २, मै ४, ६, ९, -जा
२१०, ५१, ९ तै २६, १, ६,
६, १, ५, ४, ३, ११, ६,
मै १, १०, ८, ३, ७, ९, ९,
८, १०, ४, ४, ७, २, काठ
१२, २, २३, ९, २४, ८, २५,
१, २६, ९, ३६, २, ९, १४,
क ३६, ६, ३८, १, ४, ४१,
७, शौ १, ३०, ४, प १, १४,
४, -जान् २१०, ५१, ८, मा
१९, १९ ना २१, २, ८, तै

२, ६, ९, ४, ६, १, ५, ४, ३,
११, ६, मै १, १०, १५, ३,
७, २, ४, ८, ५, -जानाम् मै
१, ७, ४, ९, ५ काठ २, १,
१४, ४, ४, ४१, ७, -जेषु
तै २, ६, ९, ४, मै १, १०, ९,
काठ ३४, १६, ३६, ३, -कै
क ४१, ७, -जौ तै ६, ६, ३,
३६ [प्राज अ०, प्रयाज०]
अनुयाज व- स्वम् क
४१, ७
अनु/>न्याज-वत्- नत्
तै ६, १, ५, ३, ५, मै ३, ७,
२, -वत्ती काठ २३, ९, क
३६, ६

अनुयाजा(ज)क- के पै १६,
५२, ३०

अनु/श्यम्->च्छ, अनुयच्छतु ऋ

४, ५७, ७

अनु/वेमते क [(३, ३१,
१७) ४, ४८, ३], अनुयेसु

२६, ०१, ६

अनु-यच्छमान, जा- ना क १,

१२३, १३, -ना ऋ १,
१०९, ३

अनु यत्- तम् ऋ ५, ४१, १३

अनु/श्यम्->च्छ, अनुयच्छे काठ

३९, १०

अनु यच्छमान- ना ऋ ७,

५६, १३

अनु/या, अनुयाति ऋ ६, २,

१२, ५, तै १, ३, १४, ४,

अनु याति ऋ ९, १११,

३, की २, ९४१, जै ४, १,

२, अनु याति ऋ ३, १,

१७

अनु य्यु ऋ ५, ८१, ३,

मा ११, ६, का १२, १, ६, तै

४, १, १, २, मै २, ७, १,

काठ १५, ११

अनु-या- न्या मा १५, ६, का

१६, १, २

अनु-यावर्- ना काठ ३४, ९

अनु/रक्ष, अनुरक्ष पै १६, ७३, ३,

अनु-रक्षमाण- ना ऋ ५, ६२,

५, -जौ ऋ ५, ६९, १०

*) गस क्षान्त-वृत् प्रस्व (पा ६, १, १८६, १, १३९)।

जिया हीप पिरवाक्षिषाते स्वरेऽविशप ।

*) दीर्घान्त पूष तै एव श्रूयते, तत्परत्वन बाहुलक इ

(पा ६, ३, १२२)।

*) गस धनते वृत्ति इत्वाभाव, थाभायन्तोदात्तश्च

(यक् पा ७, ३, ६०, ६, २, १४४)।

*) 'हस्व-' (पा ६, १, १७६) इति प्रातस्य मनुष

स्वरस्य 'न गोश्वन्' (पा ६, १, १८२) इति बाधे स्वरे-

विशेष ।

*) 'अनुद याजाहि' इति नितरामिवाऽमसृष्ट सुपा

उपेक्ष्य यनि सु शोधय भवति ।

*) गस क्षान्त-वृत्-प्रस्व (पा ६, १, १८६,
२, १३९)।

*) कर्मणि नऽनन्तरगतस्वर (पा ६, २, ४६)।

*) 'अनुच्छे' इति (तै ४, ३, ११, ३) पामे ।

*) यथा विष्णो वृत्तिप्रदानतो विशेषेण रोचन्त एव

मरुत आधुपयन्त मन्त स्वप्नाया अनुदानार्थं तान्पु-

धाति प्रयुज्य शोभेरिति वा धुतिस्वरसः (तु
सा, वैतु अन अनु/श्यम्->च्छ इत्येतद्दर्शिनः
GIV प्रष्ट)।

१) गस विजन्त इव प्रस्व (पा ६, २, १३९)।

२) गस शुदादातो वरष्ठ प्र (पा ३, २, १७५)।

१) शुदादातो दतरी निपत्त सद् 'बुधं' इति द्वि१

'बुधि' इत्येतत्समानाधिकरण भवति । तदेव <अनु

/वृष्>वर्धि इति प्रतिषिप्यद्विपुर्त्यं सा 'अनुवर्धन्तो

मित्रावरुणौ' इत्याकारक सन्ध्यामाह तन् नितरासुपेक्षम् ।

यथा च GIV ११११ चाऽनुमिह कप्र आहतुप तथा

'रक्षमाण' इत्यस्य कर्मसाक्षात्त्वमन्यथा पूर्णोप इत्यार ।

वरमव ततोऽय यनि सरल स्वन्विनो योगो येन दाशतप्या-

ममरुद रक्षणवर्धनस-सतीयक्रियाया कर्मतया भावित

मध्यस्वरम् 'अमृति' इति पद मित्रावरुणमृदाऽनुराज-
क्रियाया कर्मतया निनापित मवतीति (तु ऋ ७, ६६, १,
७, ३८, २)।

*) हृत्पिपदवध्रयादिव सा अनोमं पदमिह नाह ।

अनुरक्त^१ पै ४, २७, १

अनु/रम्, अनु रमस्व शौ ९, ५, २

अनु/रम्, अनुरमन्तु पै ८, १८, ३

अनु/राज्, अनुराजति क २, ४३,

१, ९, ९६, १८, कौ २, ५२६,

जै ३, ४१, २.

अनु/राघ्, अनुराघ्यास्म शौ १९,

१५, २, पै ३, ३५, २

अनु/राघ्, अनु-^२राघ्, अनु-^३राघ् - या शौ

१९, ५, ३; -पा^४ तै ४, ५, १०, २,

मै २, १३, २०, काठ ८, १५१,

३९, १३, क ८, ३१, -पा^५शु

मै १, ७, २८, क ८, ३, -पा^६शु

काठ ८, १५.

अनु/राघ्, अनु-^७राघ् - घम् शौ १९,

१५, २, पै ३, ३५, २

अनु/री, अनुरीयते ऋ १, ८५, ३

अनु/रघ्, अनु-^८रघ्, अनु-^९रघ् - मा शौ १२, ३६,

५, तै ४, २, ३, ११, ३,

मै २, ७, १०, काठ १६, १०,

क २५, १

अनु/रघ्, अनु-^{१०}रघ् - स्त् क ३, ५५,

५, -रघम् मा ३०, ९, का ३६,

२, १.

अनु-^{११}रोघन् - नम् शौ ६, १०२, ३

अनु/रह्, अनु-^{१२}रोहते ऋ [२, ५, ४

८, १३, ६], अनु-^{१३}रोहति काठ

३८, १३१^{१३}, अनु-^{१४}रोहति शौ

१८, ३, ४०, अनु-^{१५}रोहति काठ

३७, १४, अनु-^{१६}रोहति ऋ १०,

१३, ३

अनु-^{१७}रहत् क १, १४१, ५

अनु-^{१८}रहत् (उ)डा - डा पै ८,

१६, १

अनु/रह्, अनु-^{१९}रोह - ह तै ४, ५, १,

३, काठ १७, ७, ३७, १७, क

२६, ६, -हम्, -हाय, -हेण मै

२, ८, ८

अनु/रघ्, अनु-^{२०}रघ् - न मा १९, २४, का

२१, २, १३ -रघम् मै ३,

१, ४, काठ १९, ३, क ३०, १,

-पा तै ५, १, २, ६, ३, १,

काठ १९, ३, क ३०, १

-पा^{२१}म्याम् तै ५, १, २, ६, ३,

१, काठ १९, ३, क ३०, १,

-पाय तै ७, ३, १८, १, काठ ४३,

८, -पा^{२२}ण मै ३, १, ६, ४, १, ७

अनु-^{२३}रूप - रूपाय तै ५, ५,

१, २, मै ३, ४, ७

अनु-^{२४}रोति: पै ९, ३, १३

अनु/लम्, अनु-^{२५}लम्बत मै ३, ६, ७

अनु-^{२६}लोम् - लम् तै ३, ५, १,

३, ४, ६, १, १, ५, -लौ वि

२, १२, १

अनु-^{२७}रुग् - रुग् क १०, ५३,

६, तै ३, ४, २, २१, ३, ६१,

काठ १३, १११, १२१, -लौ

ऋ ८, २५, ९, वि ५, ७, ४, ७

अनु/वच्, अनु-^{२८}वचते मै ३, १०, १,

अनु-^{२९}वचते तै २, ५, ८, ४,

काठ १०, ५, ११, अनु-^{३०}वचते

तै २, ५, २, ५, अनु-^{३१}वचते

काठ ९, १, १२, ४, क ८, ४

अनु-^{३२}वचत् - वचत् तै १, ६,

१०, ४

*) अनु। रुक्+ते(रुक् इति वा ईन्त इति वा) इत्यस्य यति कण्ठेयमानम्। एवं तावत् त्रिपदात्मक शोधः = (यद् रुक्)।

*) 'अनु(गित- रापाम्' इति कृत्वा प्रागम् । 'अनो' (पा ६, २, १८९) इत्यन्तोदात्तम् । इहापि नाठ सधे एव पाठ्य एव प्रधान व्याधिरिति ध्रुवा सकेत्यते (तु मै १, ७, २, काठ ८, १५)। नक्षत्रीय वैम स्त्री च न च (तु विद्यात् नक्षत्रम् मै २, १३, २०, काठ ३९, १३) भवति। शौ एवयथ एव अदीर्घवच । अन्यत्र गर्भे (यति यादुपीय शागागु) बहुवच एव दीर्घवच इत्येव निगमा भवन्तीति विवेकः।

*) तु गति यदनु पमा एकवचन धावितुमिष्ट माति।

*) अनु इति यद् मुगा एव दीर्घान्त न प्रादश, ता विन्नाम्। मुक्ते दीर्घान्तगाद्यस्यारि मद्राकार मद्रपु भुवन्तर-दीर्घान्त दीर्घान्त-मद्राकारेभ्योऽपिग्यावः।

*) मने यच् प्र । यायादिभ्यश्च (पा ६, २, १४८)। एव दीर्घवच (पा ६, २, १४९)। वा विवि (विनु गा

य इन्द्रस्य नि इति कृत्वा कर्मणि प्र इति भाषत)।

*) गम विवि कृत्-प्रत्य (पा ६, २, ११९)।

दाशतप्या एव दीर्घवच उभ (पा ६, ३, ११६)।

*) सत्त्व नारु इ । उप भावे ह्युद ।

*) नारु इ वाडुच पाभे इ ।

*) सम्य कृते तुष्टि अनु/नृ राप्-। मै काठ व

एव दीर्घवच उभ (पा ६, ३, १२०)।

*) प्राग अय्यय-यूपस्य (पा ६, २, २)। उप यद् ।

'यम्' इति द्वि सद् वा विधि इ ।

*) भाते ल्व प्रययस्तत्त्ववध ।

*) =अनराति- (तु नारु मन्त्रेण) इति शोध । मुग

प्रामादिक इ ।

*) प्राग ममागात अनु । विन्-म्वर (पा ५, ४,

७७ ६, १, १६३)। गामा-देन वि नद् यत्र सान्मर्षा

विवि भाति ल्व इ द्वि भवतीति दधार्थ इ ।

*) मग अनोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद् ।

*) गग दृग् प्रय (पा ६, २, ११९)। उप यद्

यच् प्र (पा ३, २, १४)।

अनु वाक्- -कै वै २, २०, ३,
-कै शौ १९, २२, १ [वाक्-
प्रथम°, प्रातर°, याज्या°]

“अनु वा (क्य>) क्वा”- -क्या
मै २, १, ८, काठ १०,
१०, ११, १२, ५,
-क्या मै २, २, ८,
३, ७, ३, ८, १, माठ १०,
१०, ११, १०, २३, ९, क
३६, ६, -क्याम् काठ ८, १०,
५७, ६, -क्यावा मै २, ३,
७, काठ १२, ५, -क्यायै मै
१, ४, ११, काठ १८, १९, क
२९, ७, -क्ये काठ ३६ १३.
[क्य, क्वा- अरण्ये°, पुरस्°,
याज्या°]

“अनु-वाक्”- -वाच मै ४, ५, ३
अनु(नु-उ)क्- -कम् लि ४, ८, ४,
-“कै काठ २८, ३, क ४४, ३
[“क- अमि°]

अनु(नु-उ)वान्- -न ऋ ८, ५८,
१, लि ३, १८, २, -नम् मै
१, ९, ७

“अनु(नु-उ)व्य”- -तै २, १, २, ८,

“सत्त्व ‘अनु,> नू-नाम्’ इत्यत्र द्र । पुस्तक इत्येव च
(पा २, ४, २९, ७, ३, ५२) । चिन्त्यत्वेनाऽऽदित ‘अनु
वाक्’ इति मुपा यनि शोधमपेक्षते । त्रुटि ‘अनुवाक्’ ।
“गस कृत्-प्रस्व (पा ६, २, १३९) । उप वयति
तित्-स्वर (पा ६, १, १८५) ।

“गस विवन्त-कृत्-प्रस्व (पावा ३, २, १७८,
पा ६, २, १३९) ।

“कर्मणि केऽनन्तरगतस्वर (पा ६, २, ४९) ।

“गस कानन्त कृत् प्रस्व (पा ३, २, १०६, ६, १,
१६३, २, १३९) । यत् उप <“उच्” इतीवापि ॥ ॥
याद तन्मयनिगमतया सम्भावनामात्रव मनेव ।

“गस कृत्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।

“गस कृत्-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

“मुपा स्वरभ्ररा स्वदिनि इत्या ‘नानुप्या’ इति
स्वरद्वयवत्ता शोध द्र ।

“कर्मणि गानघो निपाते वच्-स्वर नाउपिदि द्र ।

५, ७, ४, ११, ३, ६, २, २,
१०, ४, ३, ४, १०, ४, ५, ३,
३, १, ६, ३, ७, १, मै १, ८,
३, २, १, ९, ३, ८, ३, ७,
३, ६, ८, ९, २, काठ ९, १६,
१०, १०, ११, १२, ५,
२०, १३, क ३१, १५

“अनु(नु-उ)व्य, क्वा”- -व्यम् तै
२, ५, ११, १, -व्या मै ३,
९, ५, -व्यानि तै २, ४,
११, १

“अनु(नु-उ)व्यमान, ना”- -नाम् मै
३, ८, ७, काठ ९, १४, -ने तै
२, २, ५, ७, ११, १, काठ ३०,
११

अनु/वच्- -ञते तै ७, ४, २०,
१, काठ ४४, १

अनु-वत्स- -र काठ ४०, ६,
-राय काठ १३, १५ -रे माठ
३९, ६

अनुवत्सरी(य>)या”- -या काठ
१३, १५

अनु/वच्, अनुवदति क २, १३, ३

“मै १, ११, ६, काठ १४, ६
१९, ३, ४, क ३०, १,
२; अनु वदन्तु वै ५, ७,
११

अनु-वन”- -नम् लि ३, १५, १०.
अनु/वच्, अनु वन्द मै २,
७, १०, १०.

अनु/वच्, अनुवपते शौ १२, २,
५०

अनुप्यन्ते वै १६, १११, १४
अनु-वर्तयत्, अनु वति, अनु वर्तन्-
अनु/वच् द्र

अनु-वर्षत्- अनु/वच् द
अनु/वच्, अनुवर्षि ऋ १, १२७,
१, मा १५, ४७, का १६, ५,
२९, काठ २६, ११, ३९, १५,
शौ २०, ६७, ३

“अनु-वर्षत्/वच्, अनुवर्षकरोति”,
अनुवर्षकुर्वाव तै ६, ५, ६,
५, ७, १, ८, ५, काठ २७, ५,
४ ४२, ५

अनु/२वस्, अनुवस्ते शौ ११, ६,
१०, १३, ३, ११, अनुवस्ताम्
ऋ ६, ७५, १८, लि ३, ११, १,

१) गस कानन्त-कृत्-प्रस्व (पा ६, १, १०६, २, १३९) ।

२) प्रात ‘अनो’ (पा ६, २, १०९) इत्यन्तोदात्त । उप यद्र ।

३) छ-इय प्रत्यय (पा ५, १, ९१) ।

४) प्रात पुषप्रस्व (पा ६, २, २) । नु उच्-वन, मु-वन- ।

५) “अनु” “गुगति” इति ऋ (१, १४७, २) प्राप्ते ।

६) “वच्” इत्यस्याऽऽत्मकमिय अत आधिसिनुमिच्छू

परि ॥ ॥ च कश्च अनुद इति प्रतिपेदादौ विमृश्यौ द्र ।

७) अत्र यत् पपा “नानु” इत्यत्र न इति च अनु इति

चोदात्तयोरेकदेश इव प्रादक्षि । तत्र । उदात्तानुदात्तयो-

रेकादेशेऽपि परिणामेऽविरोधान् । अन्यैकपये खद्वय-

मापयत । उक्तप्रकारेण च म्यारलक्षण्य सगतिमभवे-

ऽप्येकपये मुपा अक्षितमरि स्वरद्वयमनुपेयम्, एत-

ज्जातोभयो निदेशेभ्यश्च तत् समर्थनीयमिलाप्रहृष्टेत्-

हंभावन्त्यस्य माध्यममाध्यमिभिरिति (तु पना तै

६ ५ ८, ५ यत्र “यन्तानुवर्षकुर्वाव” इत्यम् “यच्” न ।

अनु इत्येवमनोनुदात्तवर्षि पदविभक्तौ भवति ।

४४, ४; शौ २, २७, २; ५,
१४, १; १७, ५; पै २, १६,
२; ७, १, १; ९, १५, ५; १,
१०, ७, १; अनुविन्दत् ४
२, १२, ११; शौ १९, २७,
१; २०, ३४, ११; पै १३, ७,
११; अनुविन्दत् ४, ५८,
४; ५, ११, ६; ४०, १;
७, ७६, ४; १०, ७१, ३; िमा
१५, २८; १७, १२; िमा १६,
५, ९; १९, १, ६; िते २, ५,
३, ६; ६, ६, २; ९, ४; ४, ४,
४, ३; ६, २, ८, ४; ११, १;
मै २, १३, ७; ३, ८, ८; काठ
२५, ९; २६, १; ३१, १२;
३२, ६; ३९, १४; ४०, ७;
क ४०, २; ४; ४७, ११; िकी
२, २५८; िजे ३, २२, ५; शौ
१३, १, ४; ७; पै ४, ३३, ६;
७, ६, १; ८, १३, ४; १५,
७; अनुविन्दत् शौ ४, २३,
६; ३५, २; अनु...विन्दत्
४, ९, ४; अनुविन्दः ४
८, १६, १६; कौ १, ३२६; जै
१, ३४, ४, शौ २०, १३७,

१०; अनु...विन्दः ४ १, ६,
५; कौ २, २०२, जै ३, १८,
९; शौ २०, ७०, १.
अनुविदाम शौ १०, १, १९;
पै १६, ३६, ९.
अनुविधते शौ १९, ५०, ४,
पै ९, १, ५; १४, ४, १४.
अनु-विध- -तः ४, १८, १.
अनु-विध- -विधे तै ५, १२,
२; साठ २५, २, ६, ९; ३६,
१२; ३२, ६; क ३८, ५, ३९,
३. ४०, २; ४७, ११.
अनु-विध- काठ २५, ७, ९, २६,
१; क ३९, ५; ४०, २, ४
अनु-वि/धा, अनुविधीयते मै ३,
२, ४; १०.
अनु-वि/२नदा>नाशि, अनु...वि-
नदय शौ ११३, २; अनुर्वन-
इयन मै १, ६, ६.
अनुविनाशयति काठ ११, ४.
अनु-वि/सृज, अनु...विमृष्टि शौ
११, १, ३१; पै १६, १२, १.
अनु-वि/विश, अनुविशन्तु काठ
११, ९; अनुविशित मै २, ४,
७, ८.

अनु-वि/वृत्>वात, अनुवृत्तयन्त
शौ १५, ७, २.
अनु/विश, अनुविशताम् पै १६,
९, १०.
अनु-वि/वि(सि)च, अनुविचयते
शौ ८, १५, ४.
अनु-वि/व्ठा(स्या) तिष्ठ, अनु-
वितिष्ठते मै २, ५, २.
अनु-वि/सृज, अनुविमृजति काठ
२१, २; क ३१, १७.
अनु-विमृज्य काठ ३०, १; ३४,
३, क ४६, ४.
अनु-वि/ह, अनुविहरति मै २,
५, २.
अनु/१वी, अनुवेति मै ३, ८, ९, १,
अनुवेतु पै ९, १८, ४;
अनु...वेतु १०, १०५, २.
अनु-२वी(वि/ह), अनुव्यायन् मा
१४, ३०; का १५, ९, ४; मै २,
८, ६; काठ १७, ५; क २६, ४.
अनु-वी(वि/ह)न्, अनुवीरस्व मा
१३, ३०; का १४, ३, ४; मै
२, ७, १९.
अनु/वीध्र, अनुवीध्रति मै ४,
६, ३.

*) कर्मणि क्कान्तरगतित्वः (पा ६, २, ४९) ।

७) गस. क्किणि 'तादी' (पा ६, २, ५०) इति वृत्तप्रल ।

८) गम. । उप. इयवन्तं द. ।

९) वैतु. ॥. यत्र कप्र. 'अनुः' इत्युक्ते भवति ।
तदपि विमृश्यम् । तदीकेनानां विनाशक्रिययाऽधिररण-
संज्ञकस्य विवक्षितत्वाद्भी संवन्धः प्रधानभावेन समर्प-
यितुमिष्ट उत वा गुणभावेनेलेतद्विषयाधीनत्वाद्नापेक्षि-
तस्य निर्गमस्य । इहाऽनुरूपस्य यत्र उत्राऽपि विनाशो-
ऽभिप्रेत इत्याशयेन यनि. द. (तु. ३॥॥) । मा. इह
'अनु (ति) विविध' इतीव श्रवणम् यद् व्याचष्टे
तत्राऽऽनुरादेव यदादनुगुणाय तस्य प्रथमस्य गतेः
स्वरूपः परिच्छेदः कर्तव्यः ।

*) अत्राऽनुः सतम्पर्यानुवादी गतिर्वा यनि. मारत्या-
रथ इति भूयो विमर्शपर्यालोच्यम् । उभयथा संभ-
वात्सीवत्तन्नाशविनिगन्धान्तरस्य बाऽनुपलब्धेरिति दिक् ।

१) ॥. अनुर इतीव कप्र. सन्त्यते यदनु वि/सृज्
इत्यमाऽऽकर्मकृतास्य मृग्यतं द. ।

२) तु. २. अनु तै २, ४, ८, २ ।

३) नैयादिनो विप्रयोगार्थो वि/वि कर्मिणः
स्यादिति कृत्वा तदनुवारी शेषः द. (तु. नि. 'हीवताम्
इति [अ ७, १०४, १०; शौ ८, ४, १०]) पामे. ।

४) मुग. प्रप्रक्षिप्तपार्थ द. । यस्मि. संगतिर्समवात् ।

५) एवं क्लिप्त सा. योगमाह । १००. प्र. तु कप्र.
प्रवन्, वि- > इति प१ च पृथग्व्याहुः । भूयो-
विमृश्यान्वयोऽयं मन्त्रः द. ।

६) तु. वं. निप्रमादमात्राः मृदो. पा. १. अर्थनः
(यद.) वीध्र-> वीध्र इति नापा. (यद.) विदेन मन्त्र-
ऽनोदीनः कर्मानुनुरूपतायां अनुविशतिः पद्यात्मनः द. ।
अथ स्वरतः वीध्र-(=वि-ध्र-> < > इत्यस्य 'वि'
इत्यंशः नापा. कर्वाण्डाऽऽनुर पथकं मन्त्रभाषाया.

अनु/वृज्

अनु, > नृ वृज् - वृग्ग्याम् तै ५,
७, २३, १, वाठ ५३, १३,
-वृजो शी २, ४, १२, पै १६,
२५, २

अनु/वृत् - वृत्ति, अनुवर्तते क ५,
६२, ४, १०, ३७, ३, अनुवर्तते
शी १२, २, ३७, अनुवर्तताम्
शी ११, ११, २१, अनुवर्तते,
अनुवर्तते मै ४, ३, ४
अनुवाहते कौ १, ३७२, जै १,
३९, ३, शौ १७, २२, १,
अनु वाह्यु श्र ४, ३०, २,
अनु अहस्त क ५, ५५,
१-९, तै २, ४, ८, २, मै २,
४, ७, वाठ ११, ९, ३०, ४,
क ४६, ७

अनुवर्तयामसि सि ३, १५,
१९

अनु-वर्तयत् - यत् शी ११, १०,
१८

अनु-वर्ति - तैय पै २, ७५, ४,
५, -ति पै २, ७५, १-३,
-तिम् पै २, ७५, १-५

अनु वामेन - नै मै ३, ३, १०,
वाठ ११, १, २१, १०,
-मैय वाठ ११, १, -मैना

वाठ २१, १०, -स्मान्. मा
१७, ८६, का १८, ७, ७, तै ४,
६, ५, ६, मै २, ११, १, ३, ३,
१०, वाठ १८, ६, २१, १०,
क २८, ६, शी ३, ८, ६, ६,
१४, २, -स्मान् तै २ २,
५, ७, ११, २, ५, ४,
७, ७, -स्मानी मै ३, ३,
१०

अनु/वृत् - वृत् मै २, ८, ८,
वाठ १७, ७, ३७, १७, क २६,
६, -वृत्ता मै २, ८, ८, -वृत्ते
मै २, ८, ८, वाठ १७, ७, ३७,
१७, क २६, ६

अनु/वृष् -
अनु-वृषत् - वृष क ५, ६२, ५

अनु/वृष् -
अनु-वृषत् - वृष तै ७, ५,
११, २, वाठ ४५, २

अनु/वेन्, अनुवेनति क १०,
१३५, १, अनुवेनत् श्र ४, १८
११, तै ३, २, ११, ३, मै ४,
१२, ५

अनु-वेनत् - नन्तम् श्र १०,
१३५, २

अनु/वेष्ट, अनुवेष्टत वाठ १२,
४, २३, ३, क ३०, ९

अनु/व्यष्

अनु-व्याध - व्याध पै २, ८५, ३,
७, १५, १

अनु-व्यु(वि/उ)त्, अनुव्युक्षत्
मै २, ५, ७

अनु व्रत, ता - त क ८, १३, १५,
शी ३, ३०, २, पै ५, १९, २,
-ता तै १, १, १०, १ ६, ३, १,
वाठ १, १०, शी ३, २५, ४,
१३, १, २२, १४, १, ४२,
-ताम् क १०, ३४, २, -ताय
श्र १, ५१, ९, -तै श्र १,
३४, ४

अनु/शंस, अनुशंसति तै ५,
६, ८, ६, मै १, ९, ७,
वाठ ३४, ५

अनुशंसिष लि ५, ४, १,
कौ ४, १, जै २, ७, १

अनु-शंस - तु शंस
अनु शंसि श्र ५, ५०, २

अनु-शस्त - अन्
अनु/शक्, अनु शक् श्र १०,
४३, ५, शी २०, १७, ५

अनु/शिक्ष, अनुशिक्ष पै ५,
२७, ६

अनु/शास्, अनुशासति क ६,
५४, १, अनुशास्त्ति लि १, ९, ४

मीनि कीमि गतीमीपमार्गिनी स्थिति लभने । तन्नेव गतिद्वये
गमने प्रपत्नी गतिनिहन्त्येतेष्वारब्ध स्वरभागे भवति
(पा ८, १, ७०) ।

१) गम क्तिन्त-वृत्-उपग्रह (पा ६, २, १३९) । पूर
वाठ हम्, अग्रम् च दीर्घचमूठम् (पा ६, ३, ११६) ।

२) शुभम् > शुभे इति पाठे गम् अनन्वित इवा-
ऽप्यं द्र अनु ।

३) 'अनु' अङ्गम् इति मुद्रा चित्र, तु यति ६ ।

४) गम क्षत्रन्त-वृत्-ग्रह (पा ६, १, १८६, २, १३९) ।

५) गम । उप वर्तते इत् प्र (पाठ ४, ११९) ।

६) प्राग वम च भवति । यत्र न धुनिर्भवति तत्र
प्राग, यत्र वाऽऽदया मन्त्रोक्त इति विवेक । उभयप्राति
प्रागव भवति (पा ६, २, १, २) । वम् 'अनोरप्रधान'

(पा ६, २, १८९) इत्यन्तोदाहोऽनुशिष्टो भवतीह
तत्रैवयभावा सर्वशास्त्राधारण उक्त ।

७) उग्र क्तिन्त-वृत्-ग्रह (पा ६, २, १३९) । पूर
दीर्घचमू (पा ६, ३, ११६) ।

८) अने घञ् प्र । 'अनव्यापार' इत्यप्रत्य लि ६ ।

९) 'किं चोदाहर्ति' (पा ८, १, ७१) इति पूर्वगति-
द्वयस्य निषाण ।

१०) वम (पाठा २, २, २४) । स्वरः प्रिष्टि ६ ।

११) गम केनन्त वृत्-ग्रह (पा ६, १, १८७, २, १३९) ।

१२) वाक्चद्वयर्थम् 'अनुवर्तय' इति क्रियापि गे गा
वाऽऽदयु । तत्र । वाक् इत्यस्य स्वरकार्येव गम-
चरयोर्गोदाहारा (पु अ २, १०, १, ७३, १०, ९४, १
प्रम्) ।

अनु शास्त्र-ससा श्र १, १३९, ४
अनु-शास्त्र-नस्थ श्र १०,
३२, ७

अनु निष्ठ- -ष्ट श्र [५, २, ८,
१०, ३२, ६, ७] -ष्टा शौ १२,
५६, ४, पै ३, ८, ४

अनु/शिष्ट, अनु/शक्त
अनु/शौ, अनुशोते शौ ८, ६, १९,
पै १६, ८०, १०

अनु/शुच, अनुशोचतु शौ ६, १३०,
१-४, १११, १, २

अनु/शुप, अनुशुपति लि ४, ५,
३८, अनुशुपतु लि ४, ५,
१७, शौ ७, ६१, १

अनु/श्रष्ट, श्रष्ट्यु<श्रष्ट्यु, अनु-
श्रष्टयति तै ६, १, ९, ७
अनुश्रष्टय ० श्र ४, ३०, २२

अनु/श्रु<श्र, अनुश्रुवन्ति क २,
२४, १३

अनुश्रुवाव शौ ११, ६, २५,
पै १६, २३, ५

अनु श्लोक- -केन तै ७, ५, ८, २

अनु/प(←स)ञ्ज

अनु-पक्त- -क्त मै ३, ८, ४, काठ
२७, ३, क ३८, ६, -का मै १,
१०, १९, काठ ३६, १३

अनु पुञ्ज<क-

अनुपक्त- -पक्त श्र १, [१३,
५, ३, ४१, ३, ८, ४५, १], ५०,
१४, ५८, ३, ७३, ७, २६, ८, ३,
११, १, ४, ४, १०, ७, २, ७,
१२, ३, ७, ६, ६, १०, ९, १,
१६, २, १८, २, २१, ३, [२२,
२, २६, ८], ६, ५, ३, ४८, ४,
८, ९, १७, [१२, ११, ५३, ६]
१३, ३०, २३, ६, २६, ६,
२७, ७, ४४, ८, ९, १०२, ७
१०, ४९, ५, ६, ८३, १,
१७६, २, लि ३, ५, ६ मा ७,
३२, का ७, १४, १, १६, ५,
१२, तै १, २, १४, ४, ३, ५,
११, १, मै ४, १०, ४, ११, ५,
१२, ६, काठ २, १५, ६, ११,
१३, १५ १८ १०, ३९, १४,

शौ १, ८२६, १३३, २, ४२११,
६८८, जै १, ९, २६, १४, ९, ३,
३२, १११, ४, १७, ४, शौ
४, ३२, १, २०, २३, ०,
१४०, २, पै ४, ३२, १

अनु-प(←स)स्य- -स्यम् श्र ३, २६, १
अनु/पि(←सि)स्य, अनुपिप्यते मै ३,
२, ११, शौ ६, ११, २

अनु पिक्त- प्त- -क्त मै १,
१०, ९
अनु पिप्यते- -प्यम् श्र ३, २६, १

अनु/पि(←सि)स्य, अनुपिप्यते
पै ९, २५, २

अनु-पिप्यते- -प्यम् श्र १, २३,
१५

अनु/२पू(←स)

अनु-पू-

अनुपू-क-

अनुपूक्त- -क्त तै २, ३,
४, ४, -क्त तै २, ३, ४,
३, ४, -का, -कानाम् काठ
११, ४

अ) गत साग्रन्त-वृत् प्रस्व (पा ६, १, १८९, २, १३९)।

ब) गत व्युदन्त-वृत्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

ग) कर्मणि कृदन्तरगतिस्वर (पा ६, २, ४९)।

द) छादस सप्रसारणम् (तु मा)।

०) अनु कप्र नोपसर्ग इत्यपि विमृश्यताम् (तु मा यथोपसी विहतावयो भवति)। अस्मिन् पक्षेऽकर्म-
कमात्प्रात न मकर्मकमिति विवक (तु क ७, ५४, १०,
८५, ४, ९, ६८, २ प्रभु)। एव तावदेतत् शुद्धाया प्रवृत्ते-
धीरादिक कर्तारि न तु न्यन्तान् प्रयोनककर्तारिति
(वेतु GII)।

१) प्राप्त अव्यय-पूपप्रस्व (पा ६, २, ०)। उप यद।

२) उप्त क्विबत-वृत् प्रस्व (पा ६, १, १९२, २, १३९)।

३) सत्त्व नापू द्र वा क्विब। अत्र मूलतः
पादान्त उच्चारणमकर्मप्रयोजित पूर्वपदादौ धान्दगो-
दीर्घ (तु. दे, PII प्रभु)। शब्दावगमनस्तस्य
न्यायेतरत्वात् पपा अवप्रहासमाव समाधेय स्यात्।
दीर्घा न भवति प्रत्युत 'आ अनु' इत्येतद् गतिद्वयं
भवतीत्यपि मन भवति (तु मा श्र १, १३, ५। उप

अपि <मध् स्यादित्येव भूयोविमर्शसोऽप्य विषय द्र।

१) 'विश्व-मानुष' इति (श्र ८, ४५, ४२) विरिण पात्रे।

१) प्राप्त वा (पा २, ०, १८) वस वा (पावा २, २, २४)।

प्रथमे कल्पेऽप्य उप द्वि वा स्यात् तृ वा (तु सा)। सर्वभाष्य-
उप अप्रधानवाद् 'अनो' (पा ६, २, १८९) इत्यन्तो-
दात्। यत्तु सा निरुद्धादित्यम् (पा ६, २, १८४) उपचर्च्य-
प्राप्त वा वस वा तरिमन् गण्डेऽन्त प्रवेशस्य न्याय-
त्वात्। इह तदप्रसङ्गाद् अनुयर्थ एव भवति तत्सुते पृथग-
नुगमनमन्नावे तदपेक्षाऽभावाच्च। मूर्धन्यादेरे सुपामा-
दित्व (पा ८, ३, ९८)।

२) गत साग्रन्त-वृत् प्रस्व (पा ६, १, १८९, २, १३९)।

१) 'अनुपेयिष्यते' इति मूलतः सनो विकार सन्तु सुप।

स्यात्। एव तावत् 'स्यादिपु' (पा ८, ३, ६४) इति 'उप-
सर्गाव' (पा नाउ) इति वानुगमनद्वयोक्त मूर्धन्यद्वय द्र।

२) क्तिपा (पा ३, २, ६१) निष्प्रधान कृत् प्राग्विधीन

क-प्रयदेन (पा ७, ३, ७०) मध्यधन् तादित्वाद् विकारायं

अन् उप्त (पा ४, ३, १५०)। प्रचप-स्वर।

अनु/पु(८८), अनु/वन्ति स्त
[८,३,८,१५,६] मा ३३, १७,
को २, २३२, १२४, जै ३, २०,
१६, शौ २०, ६१, ३,
११, २

अनु/पु(८८)-वि क ८, ६३, ८,
-तिम् ८, ६८, ७

अनु/पु(८८)भ

अनु/पुभ-पुभ, गृते २, ५,
१०, ३, ५, २, ११, १, ४,
१२, १, ६, १, २, ५, ४, २,
५, ७, ४, ४, १, -पुमा
८, ४७, १०, १३, १३, ५७,
१४, १०, १८, १५, ५, २१,
१४, २३, ३३, का २, ३, २,
८, २२, १, ११, ५, ४, १४,
७, ७, १५, ३, ५, ५, ३, १६,
१, ७, २३, २, ३, २५, ७, १,
तै १, ८, १३, १, २, ५, १०,
३५, ३, १, ६, २, ५, ५, ५,
७, ४, ३, १, १, २, २, ५, १,
१२, २, ५, १, ३, ५, ५, २,
९, १, ३, ८, २, ५, ६, २, ५,
१, २, ५, ६, ११, ६, ५, ७, १, १,
५, ४, ३, ४, ४, १, मै १, ४,
११५, ९, २, १०, १८५, २,
३, ७६, ६, १०, ७, १९, २०, ८,
२, ३, ७, १३, १४, ५, ३, १, ३,
४, ९, २, ८, ३, २, ८, ६, ५,
९, ५, ११, ११६, १३, २६,
५, ३, ५, १०, ४, ९, १०,
५, १, ३, ७, ५, ६, काठ ५७,
४, ७, १०, ५, १२, ५, ८, १५,
७, १६, १९, १७, १, ३, ६, ५, २०,
१, ३, ५, १०, ५, २, ३, १,
८, १२, ३, १, ५, २, १, ५, ३०.

४, १३४, १२, १३६, १०, ३८,
१०, ३९, ४, ७, ५०, ५, १५,
३, २५, ५६, ५, २६, १, २, ५,
२९, ८, ३०, १, ३, ८, ३१,
१८, ३५, ८, ४१, ७, शौ ८,
९, २०, १९, २१, १, -पुसु
मै ४, ४, १, काठ ३३, ६,
-पुसु मै ३, ३, २, काठ
२१, ४, क ३१, १९, -पुसु
मा १३, ५७, का १४, ७, ८,
तै ४, ३, २, २, १५, ३, ८, २,
४, १२, १, ७, १, ४, ३१,
५, ५, १, मै २, ७, १९, ३,
६, ५१, ४, ४, १०, काठ १६,
१९, ३३, ६१, ३७, १३, क
२५, ९, -पुसु १०,
१२४, ९, मा २८, २६, का ३०,
३, ३, तै ४, ३, ११, २, ५,
७, ९, ४१, ६, ६, ११, ६१,
मै १, १०, १८, ११, १०, २,
३, ७१, ३, ७, ९१, ४, ५, ३,
७, ५५, ९, २, काठ १४, ४,
१९, ११, ३३, ६, ३६, १२,
३८, १४६, क ३१, ११, शौ
८, ९, १४, वै १६, १९, ४,
-पुमा क १०, १३०, ४, मा
१३, ३४, २८, ३७ का १४,
३, ८, ३०, ४, ३, तै ४, ४,
१२, ३, ५, १, ३, ५, ५,
२, ९, १, ५, ६, २, ७, १, १,
५, १, २, ५, ४, २, ५, ३, ३,
मै १, ५, ५, ६, १, ८, ८, ५, ३,
१, ४, ९, ३, ८, ६, ५, १६,
४६, ५, १, काठ ३०, ४६,
७, ४, १३६, १०, १, १०, २३,
८, २२, ८६ १८ २३, २

२४, ८, १५, ३, ३०, १,
३, ८, ३५, २, ८, ३८, १, १,
१५, १, ८, १६, १०३, १०,
-पुमे मा २४, १२, का २, ३,
२, २६, ३, २, तै ६, ३, १,
३१, मै ३, १३, १७, काठ ३४,
४१, ३५, १०, ५१, ४, क ४८,
१०, -पुमे मै १, ६, ८५

आनु/पुभ-पुभ तै ७, ५,
४, १, मै ४, ४, १०, ७, ५,
६, -मम् मा १२, ५, का १३,
१, ६, तै ४, २, १, २, मै ३,
७, ८, ४, ७, ५१, काठ १६, ८,
-मम् क १०, १८१, १, मै २,
८, ११, को ३, २, ५, जै २,
५, ७, -माभ्याम् मा २९, ६०,
का ३१, ७, १, तै ७, ५, १४,
१, मै ३, १५, १०, काठ ४५,
१०, -मेन मा ११, ११, ५८,
६०, ६५, १३, ५३, का १२, १,
११, ५, ११, ६, ५, १४, ६, १,
तै १, ६, ५, २, ४, १, १, ४,
५, २, ४, ६, १, २, ५, ५, ८,
३, ७, १, १८, १, मै २, ७, १,
६, १८, ८, ११, ४, २, ११,
काठ २, ११, ५, ५, १६, १,
५, ६, १८, २२, ५, ३३,
१५, ३८, १२, ४१, ९, ४, २,
५, २७, ९

अनु/पुभ-पुभ मै

३, ८, १, ५, काठ ६, ८, ४४,
७, -मौ तै १, ७, ५, ४, ७,
२, १, १
अनु/पु-छन्दः-मा मै २,
३, ३, काठ १२, ६, १७,
१०

१) गृते २, ५ (ग ८, ३, ६५) ।

२) मा १३ (ग ६, २, ५०) शौ ८ (ग ८, १, १५) ।

३) मा १९ (ग ६, १, १६) ।

४) मै ३ (ग ६, २, १) ।

पुभ < अनु/पु(८८) पुभ १५५ १५५ ।

५) मा १३ (ग ६, २, ५०) ।

६) मा १९ (ग ६, १, १६) ।

७) मा २३ (ग ६, २, १) ।

॥ अनुष्टुप्-प्रतिपत्क- स्फाणि
मै ४, ५, ३

अनुष्टुप् अन्व(उ/१अ)म् द्र
अनु/ष्टा(<स्या)>तिष्ठ^१, अनुतिष्ठते
शौ ९, ११, ६, अनु तिष्ठते^२
शौ १९, ४९, २, अनुतिष्ठति शौ
१५, ५, ३, ५, ७, ९, ११, १३,
१५, वै १६, ११६, १०, अनुति-
ष्ठत शौ १५, ४, ३, ६, ९, १२,
१५, १८, अनुतिष्ठन्ति शौ ११,
१२, २७, १९, ४८, ५, वै ६,
२१, ५, ८, ९, ८, अनुतिष्ठसे
शौ १७, १, १६, अनु तिष्ठय^३
श्च १, १८३, ३, अनुतिष्ठय
काठ ३७, १०, अनु तिष्ठति
श्च ४, २०, २, अनुतिष्ठतु शौ
११, ६, २४, अनु तिष्ठतु श्च
१, १३४, १, अनुतिष्ठन्तु काठ
४०, १०, अनुतिष्ठ वै १०, १५,
१-१०, १६, ११०, अनुतिष्ठत
तै ६, ५, १, २, मै १, १०, ५,
अनुतिष्ठत तै २, ४, १२, ७,
६, ५, १, ३, काठ १२, ३, ३५,
२०, ३७, ११, क ४८,
१८, अनुतिष्ठत मै ३,

१, ५

अनु...स्याति क २, ३१, ३
अनुतस्थ क १, ५२, ४,
अनु...तस्थ श्च ३, ३०, ४,
अनु...तस्थि क ९, ११२,
३, अनु...अस्थित मै ३, १, ५,

अनु तिष्ठ- -ष्टु वै ८, १५, ४
अनुष्टु- -ष्टु वै १६, १११ १
अनुष्टु- -ष्टा क १, ५४,
१०

अनु षातु- -०त वै १०, १५
१-१०, १६, १, ६-१०, -ता शौ
१५, ५, २, ५ ७ ९, ११,
१३, १५, -ताम् शौ १५, ५
१, ४, ६, ८, १०, १२, १४,
-तातो शौ १५, ४, २, ५ ८,
११, १४, १७
अनुष्टु- -०त्रि वै १०, १६,
२-५

अनु षित- -तम् क १०, ६१, ५
[त-विष्णु]

अनु ष्टु- ष्टु श्च १, १५, ३, शौ
१२, ४, ४७ वै ८, १४, ३
अनु ष्टु- ष्टु श्च ४, ४, १४, तै १,
२, १४, ६, मै ४, ११, ५ १३, ४,

काठ ६, ११, १६, २१

अनु/ष्य(<स्य)न्^४

अनुष्ये^५ क २, १३, २

अनु ष्य(<स्व)ष्^६- -धम् क १, ८१,
४, २, ३, ११, ३, ६, ९, ४७,
१, ५, ५२, १, ९, ७२, ५, मा
७, ३८, १७, ८८, वा १९,
१, २, २८, ८, १, तै १,
४, १९, १, मै १, ३, २२,
काठ ४, ८, क ३, ६, जी १,
४२३, जै १, ४१, ५७, शौ २०,
१३, ४

अनु/ष्व(<स्व)प्^७

अनु ष्वापम् श्च ८, ९७, ३

अनु-स/रध्, अनुसुतमेयाम् शौ ६,
१२२, ३, वै १६, ५१, ७

अनु-सं/यह, अनुसुवहन्ति शौ
१०, ८, ८, वै १६, १०१, ३

अनु-स/श्चिद्, अनुसंश्चिद् शौ
१०, ७, १७, २६

अनु स/विश, अनुसुविशस्व शौ
१८, ३, ९

अनु-सं/कम्, अनुसुक्काम शौ १८,
२, ५७

अनु/सच्,सञ्च्, अनु...सचते श्च

१) कर्मणि केऽनन्तरातिस्वर (पा ६, २, ४९)।

२) यस क् प्रस्व (पा ६, २, १३६)। उप कु प्र
उस (पा २, २५)। आकारलोप (पा ६, ४, ६४)।

वा क्विचि ।

१) तु १ याजदशे विट्-स्वर (पा ७, १, ३९, ६, १, १६३)।

२) 'अनुक्ति' (पा ८, ३, ७२) इति पथम् ।

३) यस केऽनन्तरात्-प्रस्व (पा ६, १, १९७, २, १३९)।

४) अस सामस्व (पा ६, १, २२३)। उप हस्वत्व
पथ च (पा १, २, ४८, ८, ३, १०६)। वा क्विचि ६ ।

५) 'अनुष्वघ' इति मुगा प्रमादजन्य द्र ।

६) 'उपमर्गाव' (पा ८, ३, ६५) इत्यत्र /स्वप्
इत्यस्याप्य उस पथम् ।

७) यम णमुल्लङ्घन-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

८) सा अनुजमेणैवर्धे अथ्य इति मेन । तद्
विग्रहयम् ।

१) यस पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। उप यमासन्त
क्व (पा ५, ४, १५४)। नूमे यमे यद् ।

२) सध्व पत्ते पत्यत (पा ८, ३, ६५, ४, ४१)।

३) यपा शोध ॥ । 'अधि'(अति)। विश्वानि ।

अरहत् । गन्मीरु । उ(गन्मीरु) । वृषिष्टम् । अर-

हन्त । श्रविष्ट । उदातो । रात्री । अनु । सा ।

भद्राभि (भद्रा । अभि) । तिष्ठते । मित्र इव ।

स्वधामि' इति ।

४) कप्र इति वै यधि, तन्न । तथा सय्य कस्याप्यन्तर ।

५) 'अधि'शेषत-वा इति श्च (१०, १२८, ४) पथे ।

६) पथमोऽय मन्त्र इति P. II आह, तद् श्रान्तम् ।

७) 'अनु ष्टु' इति वा 'अनुष्य'वा (= ष्टु । आ)

इति वा शोध (तु शौ १२, ४, ४५) ।

८) यम शिन्त लृट् प्रस्व (पा ६, १, १६२, २, १३९)।

९) यम नृजट-लृट् प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९)।

१, १४०, १, अनुसचन्ते ते ६,
३, १०, ३, अनु...सचन्ते ४
९, ८२, ५, अनु...सचताम् मा
१३, ३०, का १४, ३, ४, मै २,
५, १६, काठ ३९, ३, अनु...
सचन्ताम् मा २९, २, का ३१,
१, २, तै ५, १, ११, १, मै ३,
१६, ५, काठ ४६, २, अनु...
सचन्त ४ (३, १६, २), ७,
१८, २५]
अनुसैचिरे शी ८, ९, २३, पै
१६, २०, २, अनु...सचिम
४८, २५, १७
अनु-सं/चर, अनुसचरति मै ३,
०, ८, काठ २१, ३, क ३१, १८,
अनुसचरेते मै २, १३, १०,
अनुसचरन्ति शी ३, २१, ७,
४, ३८, ५, पै २, ५७, ४, ३,
१२, ७, अनु...सचरन्ति शी
४, ३८, ५, अनु(सचरन्ति) शी
३, २१, ७, पै ३, १०, ७,

अनुसचोम^१ शी १९, ५८, ३,
पै १, ११०, ३^२
अनुसं चर(त>)न्ती^३ -न्ती
शी १८, ३, ४
अनु सं/तन्, अनुसुतनोति मै
३, ९, ४, ४, ५, २^१, काठ
७, ९, १३, ५, ३१, ११,
३२, ५, ३७, १७^२, क ५, ८,
४७, ११, अनुसुतनोत् का २,
६, १०, अनुसुतनु मै २, १३, ३,
अनुसुतनुयात् मै ३, ९, ४
अनुसुत तत् -त मै ४, ६, ५,
अनुसुत-तति^३ -तति मै १, ८, ७,
१०, १३, १५, १८, २, २, ८,
३, ७, २, ४, ४, ९, १०, काठ
७, ९, १२, ३, ४, २२, २,
३६, ७, १३, क ५, ८
अनु-सं/तृ, अनुसुतति मै ३, ६, ९
अनु-सं/दह, अनुसुदह शी १२,
११, २, पै १६, १४६, १२
अनु-सं/दिश, अनुसुदिशामि शी

४, १६, ९
अनु-समि(म/ह), अनुसयन्ति^४ ति
४, ११, १०, अनुसयन्ति शी
११, ७, २, अनुसयन्तु कौ २,
१-१४, पै १६, १५३, ३^१
अनु-सं/पश, अनुसपशताम्
काठ २३, ८, अनु...सपशत्
मै ३, ७, १
अनु सं प्र/या, अनुसप्रयाहि शी
११, १, १६, पै १६, १२, ६,
अनुसप्रयात्^१ तै ४, ७, १३,
४, ५, ७, ७, २
अनु-सं/भिद्, अनुसभिन्दन्ति^५
काठ ३६, ७
अनु-सर्प- अनु/सर्प द्र
अनु-सचन- -नम् तै ६, ५, ११,
४^१, ७, ५, ६, ४, मै १, ९, ५^१
३, १०, ५^१, काठ ९, १४, २३,
७, २९, १^१, ३७, ७, क ३६
४, ४५, ३^१
अनु-सीत^६ -तम् तै ५, २, ५, ५

*) अन्त्यस्तीभाषा प्रहते क (वैत दे २, १४ यन
छान्दस शकारोपपन्न इत्युक्त भवति) ।

*) लृङ्णाऽथ कप्र अनुद् इतीव व्याचक्ष्णाण सा
चिन्त्य । तथा हि सति पृष्ठस्त्वं स्वरवान् अथ स्यात् ।

*) तु नाट्, सत्यं शुपसृष्ट क तत्रत्य णि च, यदनु
सम्पन्नं स्वायानुमराकनुयन् ता इहाप्युपेक्ष्य । उभ-
यत्राऽप्येत प्रयोगमाप्स्यत् ।

*) पाण्डु पाप च 'अनुसुचोम' इति पठत । तत्र
अनु सम्यग्ये कप्र इ ।

*) गग वायन्त-रन्-प्रसङ्ग (पा ६, १, १८६ २, १३१)
प्रियां दीप (पा ४, १, ६) निषाजिनिषि स्वरऽमेद ।

*) बर्मेणि णञ्जन्तगणितस्वरः (पा ६, २, ४९) ।

*) गोत्रे णिनि 'तादी' (पा ६, २, ५०) इति एषः प्रसङ्ग ।

*) अनुसुचिम् इति त्रिस्वरः सुग निगतरागुद् ।

*) अनुसुचिम् इति शी (११, ७, ०) गम्य पति ।

*) यपोरन्तर्गम्यं शुपसृष्टिच प्रसङ्गार्थं च धृत्वे । तद्
अकारेण मीच्छामि यो सुग गदह । अनन्तरार्थेऽत्रो
१५६-वर्गाभ्युदात्तः (तु आ वैतु का, मातामा ८,
१, १, १२ यन उदगम्यपाण (मा १८, ५३ इत्यस्य

शुपसृष्टस्यैव पा प्रामाण्य भवति) 'सुम्' इत्यस्य
निघातप्रोतेर्दुर्बलत्वात् (पा ८, १, ७० [तु मा १५, ५३
यत 'सुम्' इत्यस्य मूलतो निघात एवावुमीयेत) । तद्
का भवतिरिति ? शास्त्रान्तरीयेमेवाऽपरमपि साक्ष्य मौलिक
स्थितिपरिच्छिन्नस्यैवमुपपद्यतामिति (तु शी ११, १, १६
यदाधारेण 'अनु' इत्यस्मात् 'सुम्' इत्येतद्विह निघातोऽनु
यातुमुत्तम) । यत्तु शी एकदण्डुतिर्यन्तु तु च बहुधादेति
तत्र कतरा मौलिकतया स्वादेति भूयो विमर्शा विमर्श-
मर्हेतु । स्वादतद् भवतिप्रयमपि तत्स्वर मूलतो यत्तु
चिन्ति प्रतिगति विरामो दातुमिह । एवमपि
त्रिस्वर त्रिगति किर न विद्वेत् । प्रतिगति 'वाय'
इत्याग्न्यालस्य पृथगन्वयस्याऽभ्युपेयत्वादेरेकगतिपुत्र
ऽऽन्यान्तप्रितयस्य लक्षणादिनि ।

*) पद्यादर्थे बर्मेणान्तोऽनु (तु मै १, १०, १३) मय
मययुत गतिरिति स्वरारहणाऽनुपपत्त्याद् विद्वेत्
दुर्मेतम् ।

*) गग गमस्य (पा ६, १, २३१) । उा द् ।
या विवि इति इ ।

*) गमपञ्चवर्गानर्थं तु 'अनु-सचन्' ।

अनुसूया-

६, २, ५, काठ २०, ३, क
३१, ५

अनुसूया-या सि ३, १७, ५

अनुसूय-यम् शौ १९,
४१, ५

अनु/स्, अनु-अमरम् श्र ९,
६, ४.

अनु-सनु ४ ५, ५३, २०,
७, ९०, ४

अनु/सज्, अनुसज्जति वाठ १३,
६, अनुसज्जन्तु पै ७, ७, ५,

अनु-असज्जन् श्र १०, ६६, ८

अनुसज्जयत तै ७, १, १,

४०, ६०, काठ ८, ११, ३४, ७,

क ७, ८, अनुसज्जयन्त मै १,

६, ११, अनुसज्जयन्त मै २,

५, ५

अनुसर्ग-अन्

अनुसर्ग-ए मै २, ५, ५१

अनुसर्ग-ए मै २, ५, ५,

काठ १३, ५, -एम् मै २,

५, ५, काठ १३, ५, -एम्

मै ४, २, १४, -एम् मा २४,

१६, का २६, ४, १, मै ३, १३,

१४

अनुसर्ग-ए मै ४, २,

१४

अनु/स्, अनुसर्गति शौ ९, १३,

७, अनुसर्गति शौ ९, १३, १७,

पै १६, ७५, ७, ८, अनुसर्गति,

अनु(सर्गति) पै १६, ७४, ७

अनुसर्ग-० पै शौ २, २४, ४

पै २, ४२, ३

अनुसूया-अनुसूया ४

अनुसूय-पै १६, ९१, ५

अनुसूयधत्-अनु/पिध् ४

अनु/स्>स्, अनुसूयाति वाठ

२५, ५ क ३९, १

अनुसूया(ण->)णी-णी तै ६,

१, ६, ७, ७, ५, मै ३, ७, ४,

४, ७, २, काठ २९, २, क

४७, ३, -णीम् तै ६, ६, ७, १,

७, १, ६, ४

अनु/स्पष्ट

अनुस्पष्टान्-न शौ ६, २८,

३, -नम् १०, १४, १,

मै ४, १४, १६, शौ १८, १,

४९

*) सुपा अष्ट इति कृत्वा 'अनु-असूया' इति
शोधः ।

*) पाठ यापार्थ्यं प्रति भवति सन्देहः । यनि स्वर-
विरोधाद् मूले व्यदस्याऽभावाच्च । स्वरविरोधस्तावत् ।
अत्र प्राप्तं वा स्याद् अस् वा वस वा । प्रथमोक्तमयो
कलयो रूपप्रस्व स्यात् मध्ये च सासस्व,
न तु कश्चिदपि परादिस्वर इति । अथ मूले
अपि द्विविधसुपलाभ्यते । भूयथ 'अहिसूर्यम्' इति
पठ्यतेऽस्वीयथ 'अनुसूर्यम्' इति । प्रथम प्रकार 'अहि' ।
सूर्यम्' इति पदद्वया समान्यते (तु पै १४, ४, ५, वैतु
सा पाण्डु च) । द्वितीये प्रकारे 'अनु' । सूर्यम्' इति
पदद्वया समान्यते (वैतु ॥ 'अनुसूर्यम्' इति (तु
शौसूर्यम् शौ ४, ५, ७) । प्रकारद्वयसि यनि स्वर
'सूर्यम्' इत्यस्य इष्ट-पदता सूचयस्ततः पूर्वम्
'मन्त्र' इत्यस्य मौलिकं यवगुणमुपस्थापयत् ।

*) 'मन्त्र' (दि३) इत्येतद्विषये प्रकरणमुत्तमेन
कर्माकाङ्क्षा पूरणीया (वैतु मा यस्य वृत्ति इत्येतत्
वर्तुप्रयत्नात्तया मन्त्रपरतया च विदुषाण्यस्य कर्म
नेराकाङ्क्षा दुर्लभं (तु सस्य च वृत्ति) ।

*) 'यन्त्रमांशुरापितेन्द्रबाधुक्तम्' इति
शेषः । अनेन गतिव्याभावमिच्छत
अन्वयान्वयः ।

*) एतदपि स्थलेषु अनुने कप (तु मै १, ६, ११,
वैतु मा यस्तुतापार्थं कप अनुद इयात्) ।

*) अनन्तरगतित्वे (पा ६, २, ४९) दुर्लभेऽप्यन्तो-
दातनिगमान्तरसर्वस्वविरोधात् प्रामाण्येऽस्य सन्देहो
भवति (तु साय) ।

*) अनन्तरगतित्वे प्राप्ते (तु मायुटि) प्रवृद्धादित्वम्
उस (पा ६, २, १४७) ।

*) यस्य चिन्तन-कृत-प्रस्व (पा ६, २, १३९) । ननु
नित्-प्रत्ययान्तराद्याधुदातेन उप भाव्यमिति । सत्य-
मेतत् । सामान्येन तथैव भवति । एव साधु
अपि कश्चिदुक्तप्रत्ययनिष्पन्नानि सन्त्यपि प्राति
अन्तोदात्तानि भूयन्ते (तु वृत्ति, साति-प्रश् [पा ३,
३, ९६, ९७] । प्रकृतस्य तु प्राति अयमपरो विरोधो
भवति । यथेद सामान्येनाऽऽधुदात्तत्वेन भूयमाय सा
कश्चिदिदाऽन्तोदात्तत्वेन भूयन्ते (तु मारात्रा १६,
२, १, ३) । ननु गम 'वादी' (पा ६, २, ५०) इति
पुनःप्रस्व स्यादिति । नेति । 'निति' इति विरोधप्राप्ताधु-
दातनिगमपरतयेव तस्याऽधुदात्तस्य चरितार्थयितुमौचि-
त्वाद्देह च प्र नित्यस्य वस्तुनोऽनन्तरात् ।

*) पचादित्वाद् अवि याप्यादि-स्वर (पा ६, २, १४८) ।

*) गस ह्यवतः । 'नि मूय' इति शौ (११, १,
२५) पामे ।

*) गस कर्मणि व्मुद । इत्-प्रस्व (पा ३, ३, ११३,
६, १, १९३, २, १३९) । श्रिया हीर (पा ४, १, १५)
विश्वामित्रे स्वराऽपरेवत्तकन्यम् ।

*) गस कानजत-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।

अनु-काश- अनु/काश द
अनुक्त अनुवाच, १ अनुच्य, २ अनुच्य-
अनुच्यमान- अनु/वच द
अनुचीन- ३ अनुच्य- अन्व(नु/अ)-
न्व द

अनुच्छिन्न(नु-उद्/अधि), अनुदधयत
न २, २, ८, काठ १०, १०.

अनु(नु-उद्)जु/जि, अनुदजयव
मै ४, ३, २, काठ १२, ७

अनु(नु-उद्)ति- ती^० ऋ ६, २९, ६

अनुत्या(नु-उद्/स्या), अनु उति-
छु वि ६, १, २, अनुदतिछु
मै ४, ८, ५

अनुत् प्राय^० तै ३, ४, १०,
१, ६, २, ५, ५ मै १, ९, ८,
काठ २, १५ २२, ११, क ३७, ५

अनु(नु-उद्)तु/सुज, अनुदसुजति
मै ३, २, ७, काठ २०, ८, क
३१, १०, अनुदसुजति मै
३, २, ४, अनुदसुजत काठ १३, ३

अनु(नु-उद्)दकु- कम मै ३, १०, ७

अनु(नु-उद्)अ/अय (<अ/इ)
अनुद(अ-इ)य^० काठ २४, ४, व
३७, ५

अनु(नु-उद्)द्/ड, अनुदयाय मै ३,
७, १

अनुदति काठ ८, ५, ७, १,
अनुदति मै १, १०, १८, ३,
७, १, काठ ३६, १३, अनुदत्
मै १, ६, १२, २, ५, ३, काठ
१३, ३

अनुद-यत्-यन्तम् काठ १३, ४

अनुदे(नु-उद् आ/इ)
अनुदेय काठ २२, ११ क ३७, ५

अनु(नु-उद्)द्/ड, अनुदवन्ति
काठ ८, ११, क ७, ८, अनुदद-
वेत् काठ ६, ६

अनुद द्रव्य काठ ६, ४, ९, १६
१०, ५ २१, ८, १०

अनु(नु-उद्)द्/घृ(<ह)
अनुद घृ य- स्य तै २,
२, ४, ७

अनु(नु-उद्)घृस्- घा ऋ १०,
११५, १, कौ १, ६४, जै १, २,
अनु(नु-उद्)ना- न वि २, १०, २,
शौ ७, ८६, ३, पै ११, १, ८,
-म् क १, १५६, १, २, १०,
६, ४, २, १९, ६, १७, ४,
वि ३, ७, ५, मै ४, १३, ४, काठ
१६ २११, शौ ७, ८६, ३, १२,
३, ४८ -नस्य क ८, ५५, ५, -ना
ऋ ७, २७, ४ -ना ऋ ३, १,
५ ८, १६, ४, -नेत क ४, ५, १

अनु(नु-उद्)वर्चस्- चा ऋ १०,
१४०, २, मा १२, १०७, व
१३, ७, ६, तै ४, २, ७, ३, मै
२, ७, १४, काठ १६, १४, क
२७, ५ कौ २, ११६७

अनु(नु-उद्)न्द्, अनुदन्द् काठ
२७, ५ क ४२, ५

अनुप- या ऋ १०, २७, २३,
-ये ऋ ९, १०७, ९, कौ २,
३४८, जै ३, २९, ५

*) तस ननु-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।

b) स १ द (वैतु सा तृ १ इति, G १ प्रष्ट च १ इति
[क्य वन रक्षाया अभावमप्युद्दिश्य देवताया मुहवव
काम्येति त्वनाडर्वाथ प्रणया स्तु]। सा व्युः
(उ सत्य दि कर्तु)।

c) गम क्यवन्त-कृत प्रस्व (पा ६, १ १९३ -, १९९)।

d) सत्व कृते तु अनुदत्तु। उप नैरुक्तिकदीर्घादिव द।

e) गम क्यवन्त कृत- प्रस्व (पा ६, २, १९९)।

f) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। सकारान्त
प्राति सकारान्तमुनेत्यत्र पूर्वमिति पपा। तेन च तन्मते-
डर्वापरमेतद् भवति (तु पावा ७ ४, १२१)। एतदभ्यु
पायेऽपि यत् सा लोकशब्दयोगेनेन यथापूर्व-योरश्रित्व
मिग्राथपिपति, तन्मन्दम्। पूर्वांशं तयोर्मातृत्वलोपोपास्य
तेन स्वयमभ्युपेतत्वात्। एतस्य अस्याऽश्रीति
पदत्व मति वैमर्षस्य व्यवस्थेयव्यवमत्रयेयम्। अथवा
हृतमनाशान्तव द। महिताया तथापि निर्विशेष मभया
भिगमान्तऽभाव विनिगमनस्य दु साधन्याच। एव
तावदश्रितिवच मयय ममागान्ते भवतीत्यस्य
मेकमाप्रवरन्वमुक्त्वा यथाधुन्येव वेदेऽनुष्ठिप्यम्। तत्पाऽय

समाप्तान्तस्य मात्रवरत्वं भवतीत्यव तद्ययम्। सकारान्त-
नकारान्तयो प्राति अन्योन्यनिरोधे ध्रुमुपलम्भा पूर्वोक्त-
दिशा विनिगमनाऽभाव वतरस्य कतरस्यापि प्राति इह
रू र्वादिपस्य सुवचन्यात्।

g) वम पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। यद्वा तस ननु-स्वर
(पा ६, २, -)। उप ऊन-वर्चस् इति वम द।

h) वम पाप अनु-ऊ (<अ/इ) + अ (ममासान्त)।
इत्येव व्याहृती स-गाम् उपा, आदि विकार (पा ७, ४, ७४,
६ ३, ९८) प्रत्ययवरध। यत्तु मते 'उद्' इत्यस्य स्थाने
'उद्' इत्यनेनापि पठितेन सना पूर्वमवर्गदार्धेनोऽमीष्ट-
रूपनिदिप्रस्तावे प्रत्युपस्थाप्यमानेऽवग्रहदोष पाप
अचोदि, तद् यावदुपलब्धि पपा अवग्रहस्यैवानुपल-
म्भाद् उप ह्रस्वदीर्घान्यतरादित्यस्य विनिर्णय दु धृ-
त्वात् तदपिपस्योऽङ्गनस्य नितरामनवपरत्वाद् अत्रमि
तिक्त्व द। पापउ च दार्धोपास्योऽस्यावरदक्या
भवत्साऽवग्रहामात्र हेतुन्वमि प्रदर्शमानमपि नादरणी-
यम्। यथाद्यमस्वदीर्घा यनरोषारणस्यैवाम्यामीन्-
मरणस्य मते निगन्ताऽवग्रहामव प्रति धारणानुप-
तरिति यावत्। वस्तुन्मन्वर् वैदाङ्गो प्रचरो पूर्वमवर्ग-

अनुप^१- प्या काठ २, १, क १, १३,
श्री १, ६, ४, १९, २, ३, पै ८, ८, ८
१ अनु(उ-उ)प/जीव, अनुपजीव-
न्ति मै ३, १०, ४
१ अनु(उ-उ)प/धा>दधा, अनु-
पदधाति काठ २१, ४, अनुपद-
ध्यात्तै ५, २, ७, २, क ३१, १९
अनुपधीयन्ते मै ३, २, ९
१ अनु(उ-उ)प/नम्, अनुपनमति^२
मै ४, २, ९
१ अनु(उ-उ)प/स्थ>तिष्ठ, अनुप-
तिष्ठन्ते मै ३, २, ७, ४, ७, ९,
अनुपतिष्ठन्ते मै ३, २, ३, ९,
२, काठ २९, ८, क ४, १
अनुपा(उ-उप/आ)स्, अनुपास्ते^३
पै १६, २१, १०
१ अनुपे(उ-उप/इ), अनुपयन्ति^४ तै
१, ७, ५, ४

अनु-राध- अनु/राध् द्र
अनु रोह- अनु/रह द्र
अनु(न-क)ध्वभास्- भासः श्र ५,
७७, ४
१ अनु(न-क)ध्वभावुक्- कम् तै
२, ६, ५, ३.
१ अनु(न-क)मि- मिम् श्र ८, २४,
२२, श्री २०, ६६, १
अनु-युज- अनु/युज् द्र
अनु-युत्- अनु/युत् द्र
१ अनु(न-क)परिह- रिह मै १, ६, ३.
१ अनु(न-क)सुत्, सुत्- २ श्र १,
४१, ४, २, ७७, ६, -तक १,
२२, १५, मा ३५, २१, ३६,
१३, का ३५, ४, १०, ३६, १,
१३, मै ४, १२, २, काठ ३८,
१३, श्री १८, २, १९, -ता श्र
२०, ८५, २३, श्री १४, १, ३४

अनु(न-क)स्- -च श्र १०, १०५, ८
१ अनु(न-क)स्- -चम् मै ३, ३,
५, काठ २१, ५, क ३१, २०
[०च-एक]
२ अनु(न-क)स्- -चायपै ८, ११, ७
अनु(न-क)स्- -न्ती- न्ती पै
१, ३६, १-३
अनु(न-क)सु- जो श्र ४, ३, १३
अनु(न-क)स्- - मा १९, ११
का २१, १, १० तै ३, ३,
८, २, ४१, ६, २, १०, ५१,
मै ३, ७, ८१, ४, १४, १७,
१ साठ १३, २, २६, २, क ४०,
५१, श्री ६, ११७, १, २, पै १६,
४९, १०, -गम् पै १६, ५०, १,
८, -णा मै १, १०, २०१,
काठ ३६, १४ १, श्री ६,
११७, ३, पै १६, ५०, २०,

दीर्घातिरेव मौलिसी शब्दी प्रवृत्ति । तन्मूलधा-
प्यवप्रहाभाव । पूर्वोत्तरयोर्धमयोर्धयो स्थान एकस्य
समानस्य सत आदेशस्य विभागादर्हात् । एव
च अनुप- , अमीर्षु- , द्वीपु , मीर्षु , प्रतीर्षु , इत्ये-
तान्येव प्राणि मौलिकानि सन्तीतिरेषा सजातीयनिष्पत्तीनां
शुनिसामान्योपनिमितप्रवृत्तीनां सतम् अन्तरीप , समीप
प्रभृ आदर्शस्थानीयानि द्र । अनुप- इत्यस्माच् च
देशात्मकशक्तिशायवत् गतो विवेकरणीय 'अमीर्षु'
इत्यस्य गन्धप्रश्रुतिर्द्वितीयवर्णानुपातिनी प्रवृत्तिर द्र ।
इह च गर्भं उप विषये अनुप- इति स्वाद्/भाप्
इति बेलस्य विनिर्णय अनुप- इत्येतत्-प्रत्ययं यद् ।
अतः , 'अन्तर' इत्यादिविषयोनिबन्ध 'अन्यवर्ण
निपातस्योऽय पूर्वस्यवर्णदीर्घं' , 'समन्तवर्षासीत्'
'अनोरदेश' इत्याकारक स्वाद् इति विमृष्टा विमर्शाय
व्यवहारः (तु पा ६, २, १७, १८) ।

१) साधनविशेषे यत् प्र स्वरितस्य (पा ४, ४, ११०,
१, १, १८५) ।

२) विट् इत्यस्य मूले भद्रन्ति (तु गीति) । यत् तु
मूलेऽन्यत्रो योग्य किं (तात्पर्यर इति श्रुत्वा) 'अनु-
(तु उपासमति) दत्ताचार्य सोप विष्णुवर्णी ३ ।

३) हेतु इति अनुप (तै ५, २, २) । यदनु तत्रादौ नि
रूप इति भाषि गीति यद् इति ।

४) 'अनुवस्ते' इति श्री (११, ६, १०) पाठ । 'अ'
नुपस्ते' इति पै मूको ज्ञापयति यथा मूलतस्तत्रापि श्री
अभिर्भव सती ध्रुति प्रामादिकम् (अनुवस्ते > नुपस्ते
> नुप) इत्यारम्भ वर्णविकारमुपगतेति । एरिष्य सुपा
चिन्त्यस्योपि मनुप्रविष्ट सन् शोधाहं ह्दात्तं तु वास्तविकस्य
कदचित् पाठे सूचक इति ।

५) नेतु इति अनु (तै १, ७, ५, ३) यत्रातो नि वद् ।

६) पदविभाग सत्त्वं च 'अजात शत्रु' इत्यत्र द्र (उप
तु ऊर्ध्वं प्रावन्-) । यत् तु सा 'ऊर्ध्वं माप्- ' इत्यस्य
उप अमिषर वमपि विवरूपयति, तच्चिन्त्यम् । सन्पूर्वमे
वस अन्तोदात्तवत्प्रसङ्गात् (पा ६, २, १७२) ।

७) अनु-अभावुक्- इत्यत्र गति अत्रापि प्रमायत ।

८) तत्र ननु-स्वर (पा ६, ३, २) । उप यद् ।

९) सत्त्वं माप्ति द्र । उप ऊर्ध्व + (रिति) दत् + (अप) ।

१०) वग अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप ननु

+ क्यारत् (पाठ ३, ७५) । निम्बर ।

११) सत्त्वं नाप्ति द्र । समानान्त प्र विषय उक्त (तु नाउ) ।

१२) वग सामानान्त अ प्र (पा ५, ४, ७४) । तत्रो-
पान्तोदात्त । सामानान्तोदात्तपाठे तु नाउ द्र ।

१३) गौतमिक पदविभागे भवति निमर्शकितोपगोपा ।

१४) वग अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

१५) 'अनुप' इति सोप द्र (तु 'अदीर्घ' इत्यत्र गान्धर्व) ।

-गेन वाठ १३, ३१

१ अनुत(रु)त, ता- -तम् १, २३, [२२, (२३)], १०, ९, ८, (९) १०५, ५, १३९, २, १५३, ३, ७, २८, ४, ८, ६२, १२, १०, १०, ४, १२४, ५, ११६, १७, ११६, ५, ५, १, ६, ११६, १, ९, ३, १०, ११, २, १, ४, ४, २, ४, ७, ५, १४, १७४, ११६, ७, ८, ७, ९, ११, १०, ७, १२, ५, ११७, १४, ५, २३, १, ६, २७, ४, ७, ८, ३४, ११, ३६, ७, ३७, १, ११६, ६, ७, ४, ३५, ७, ४२, ४, १०, ३, २, १५, ५, ४, ९, ७, १६, ६, ६, ६९, २, ३, ७, १४, ३, ९, १५, २३, १०, १४, ५, २२, १२, ३, ५०, १८, १, ४, १९, ४४, ८, १, ९, ३, ३३, ३, २, २६, १, ५, ३२, १, ३६, ४, ५, ८, ६, ५, १२, ८, ३, १३, ९, २२, ४, १२, १६, २३, १७, ३, ८,

१६, ६०, ५, ८, ६९, १२, १३०, १, -तस्य ५, १२, ४, ७, ६०, ५, ६५, ३, ८६, ६, १०, ६७, ४, १००, ७, १, ३, ७, ३१, १०, ११, ४, १, -ता २, २४, ६, ७, ७, ६१, ५, ८४, ४, -ता १, २, ५५, ३, ४, -ता १, ५, ५, १, १, १, १, १, १०, १२, २, ४, २, ११६, ११, ३६, ६, १, ७, ८, ८, -ता १, १, १५, १, २, ३५, ६, १, १४, १०, -ता १, २९, ७, ५, २१, ५, ४, १, १, ६, ११६, १, ३, ३८, १, -तेन १०, ८७, ११, १, १, १, ११, ५, २, ४, २, ११६, ११, १२, ११, १४, ५, १०, ३, ७, ७, २, ८, ३, ११, १, २, ५, १२, ६, १६, ७, ११, -तेभि १७, १०४, ८, १०, ४, ८, १६, ९, ८ [०८-सत्य] १ अनुत-देव- -व ७, १०४, १४, १०, ४, १४, १, १६,

१०, ४

अनुत द्विप- -द्विप ७, ६६, १३ १ अनुत-पुत्र- -पुत्र १, १०, १२, १३ १ अनुत-वाक्- -वाक् ७, १६, १०, १२, १३ १ अनुत-वादि- -वादि १, १०, १२, १३ १ अनुत-वादिनी- -वादिनी १, १०, १२, १३ १ अनुत(रु)त- -ता ७, ५, ५ १ अनुत(रु)त- -तु १, १०, १२, १३ १ अनुत(रु)त- -वा ७, ५, ५ १ अनुत(रु)त- -विज १, १०, १२, १३ १ अनुत(रु)त- -का- -काम १, १०, १२, १३ १ अनुत-व- -वन्त १, १०, १२, १३ १ अनुत(रु)त- -नी- -नी १, १०, १२, १३ १ अनुत(रु)त- -ज- -ज १, १०, १२, १३ १ अनुत(रु)त- -व- -व १, १०, १२, १३

१) तस नपु-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।
२) वस पुप-स्वर (पा ६, २, १)। उप यद ।
३) वस विबन्त-कृत-प्रस्व (पा ३, २, ६१, ६, २, १३९)।
४) तस मध्यमपदलोप सासस्व च (पा ६, १, २२३)।
५) अनुत-एक-माशजा ६, २, १, ३८।
६) उत ताच्छीलिख विबन्त-कृत-प्रस्व उप दीर्घश्च (पा ३, १७८, पा ६, २, १३९)। यदा 'अनु-रुत-वाक्' इति नमि एव वस अनुतोदात्त (पा ६, २, १७०)। अस्मिन् वन्ते उप तस मध्यमपदलोप (तु नापुटि)।

१) उत विबन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, २, १३९)।
२) त्रिषो दीर्घ (पा ६, १, ५) विरुजिपाते स्वर-विरोधे।
३) वस अनुतोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद ।
४) द्वि-अन्येभि विवि द ।
५) विरुत इव मूले असंगतय मुण द । तस्यने

० मित् नृविष्कृत-दत्ताभिः कृम्यम् (=नृ)। आविष्कृत-दत्ता।
अभि-कृम्यम् इत्येव शोध-पूर्वक पठ्यतेति मत भवति।
१) तस नपु-स्वर (पा ६, २, २)। उप सप्तम्यन्त उपपदे √पा + विष्।
२) '० मित्' (० मित्) (० मित्) इत्याकारो विकार मूले प्रलेख्य (तु १०, ५, ६, १०, ५, १, ६)। अन्यथाऽनभोधार्थं प्रतीतिकरत्वे मयितेऽप्यवरतो रु द्वित्वद् बहुत्ववदा स्यात् त्वेवत्वपदिति दिक्। एतस्य शोध सावगर द ।
३) तस उप √पञ्-एनि + च (रमणि)। अथवा वस उप √ए + च (भावे)। अथपि वा तम एव स्याद् उप च (√ए + च) एन + इत्वच् (पा ५, २, ३६)। एव मूले वैविध्यनाड्यवति सत्यपि यद् 'अनेनात्' इति निगरो दुर्गो मुना शृतो भवति तन्निमित्तमिति नेव वचोऽन्तराऽपेक्षि ।

अन्वेद्य- -०द्य ऋ [८, ३७, १-६],
-द्य ऋ १, [८७, ४, (२, २३,
११)], १६५, १२, ५, ६१, १३,
मै ४, ११, ३, काठ ९, १८,
-द्या ऋ ६, १९, ४

अन्वे(न ए)न्स्- -न ० ऋ ६, ६६, ७,
-न्सम् तै १, ८, ५, ३, -ना
ऋ १, १२९, ५, ७, २८, ४,
८६, ४, मै ३, १०, ११

अन्वे(न-र)च- -वम् ऋ १३, ३,
-वा शौ १६, ७, ४^०

अन्वे(न ए)हस्- -ह ऋ १, १८५,
१, ६, ५०, ३, ८, १८, २१,
३१, १२, ६७, १२, -हस ऋ
३, ५१, ३, [५, ६५, ५, ८,
४७, १-१८], ८, [५, ६७, ४],
१८, ५], ४५, ११, १०, ६१,
२२, मै ४, १२, ३, -हसम् ऋ
१, ४०, [४, ३, ९, १, (५,
१४, ७, ८, १०३, ५, ९, ६६,
७)], ६, [६, ५१, १६, ८, ६९,
१६], ८, २२, २, ४९, ५, ५०,
४, १०, ६३, १०, सि ३, १,
४, २, ४, मा ४, २९, २१,
६, का ४, ९, ६, २३, १, ६,
तै १, २, ९, १, ५, ११, ५, ३]

१, ७, ५, ४, १०, १, माठ २,
३, ६, क१, १९, शौ १, ६२,
जै १, ६, ८, शौ ७, ७, १,
२०, १२, १३, -हसा ऋ १,
१२९, ९, ६, ७५, १०, मा २९,
४७, तै ४, ६, ४, काठ ४६,
१, वै ४, २४, ७, १५, १०, १०
अन्वेह्वा ऋ १०, ६१, १२, शौ ६,
८४, ३^०

अन्त,न्ता- -न्त ऋ १, ५४, १,
१६४, ३५, ६, २९, ५, १०,
१११, ८, मा १७, २, २३, ६२,
का १८, १, ३, २५, १०, १०, शौ
७, २, ७, २, ८, ५, ३, १, ४,
मै १, ९, ७, १०, १८, २,
२, ९, ८, १४, ४, ३, १, ४,
१, ६, ६, माठ १०, ८, ११,
४, १२, ४, १७, १० १९, ९,
२६, १, ३०, ३, ३२, ३, ३६,
१२, मा २६, ९, ४०, ४, ४६,
६, शौ ९, १५, १४, वै १६,
६९, ४, -न्तम् ऋ १, ३३,
१०, ३७, ६, ५२, १४, [१००,
१५, १६७, ९], १६४, ३४,
१७९, २, ५, १५, ५, ६, ४३,
२, ७, २१, ६, १९, २, ८,

४६, ११, १०, ५४, ३, ११४,
१०, मा २३, ६१, का २५,
१०, ९, शौ २, ४, ११, २,
३, ७, २, ७, ३, ३ ८, ६,
४, १५, १, १८, २, ५, ८,
१, ३, मै १, ६, १३, १, ५, १०,
१६, १९, २, २, ९, ११, ४,
४, ५, ३, ६, ६, ४, ४, १, ५,
६, १, ७, ७, ८, १०, काठ
१०, ८, ९, ११, ४, १३,
४, २६, १, २७, १, २९, ४,
६, ३०, २, ३, ५, ३६, १०,
१३, ४४, ४, ७, मा ४०,
४, ४२, १, ४४, १, ४५, ५,
७, ४६, ५, ६, मै २, ३,
४, शौ ९, १५, १३, १, १०, ७
४२, १२, ३, ३४, १५, ७, १
वै १, ८७, ४, १६, ६९, १, १,
-न्ता ऋ ४, १, ११, -न्ता
७, ६७, २, ८३, ३, १०, ८२,
१, मा १७, २५, का १८, ३,
१, तै ४, ६, २, ४, मै २, १०,
३, काठ १८, २, ४ २८, २, १०
१, १७, ३, १४, ३, ५१,
-न्ताम् ऋ १, ३०, २२, ३,
६१, ४, १०, ८९, ११, तै ७,

१) तस नन्व-वर (वा ६, २, ४) उप यद ।

२) अस चतोदास (वा ६, २, १७२) उप यद ।

३) आ इदं प्र१ <अन्वे(न ए)न् इति, उप च पुन-
इत्यु पुनम्- इत्येतत्-स्यगमंतीदाभिप्रेति G (पु १११,
यपु तप गा अन्वेयमभिप्रेतीति समवेति, तदसम् ।
द्वि, द्वि किं चेत्यदमय तस्याभिप्रेतत्वात् ।) यदपि
१११, G १११ अन्वे उप पुन- (=पुन-इति)-इत्य-
उपद ध्रुवमाणाव 'अन्वे' इत्यस्य गत्वारणाम्नादा
मिथरत एतत् विदम् । अन्वे- प्रत्य वदानामवया
मत्वारय प्रावगिगत्वारणम् (पु गा) ।

४) गाय द्विदि, इ । उप अन्वे- -वम्, -वा यद ।

५) वस 'अन्वे' इति हस्वत्वात्, भवति । अन्वे-
'अन्वे' इत्येवम्-यत्पुनश्च दास्यते गृहीतम् ।
१११ गाय १११ (पु गाय अन्वे- -वा) ।

१) 'कारु' इत्येतद्वित सन् प्र३ इ (वैतु या प्र१
[=इदं] इति [उभयव्यापि पया विसर्गोत्तराभा
समानं दुर्घट] ।) प्र३ इति पक्ष 'अन्वे(न ए)न्
इ' इति वा स्यात्, 'अन्वे- > (मौलिकं स्या)
'अन्वे- > (उत्तरं स्या) 'अन्वे- (=अन्वे-धारा-
च्युति) > (उत्तरं स्या) 'अन्वे- इति वा (वैतु G १११,
L ५५१b, ५५१b 'अन्वे- > 'अन्वे- > 'अन्वे- इति) ।

२) 'निकृति' इत्यस्य वि इति प्र१ सन् < 'अन्वे
(इ)न्वे- इति वा < 'अन्वे- (=विगर्गच्युति)
< 'अन्वे- इति वा (पु १११, द्वि 'अन्वे- इति) ।

३) √ अन्वे- + नन्व प्र निगदावयव (पाठ ३, ८६; पा ६,
१, १९५) । यत्पुनश्च प्राणि < √ अन्वे इति १११, कद
सम् । तदप्येवमा भाषा विगर्गच्युति गतस्य तदवयव
वेदीयवचनम् । (पु G १११ १११ [१, १०७३])

२, ७, ३१; णि ११, ४; ३०,
३; क ४६, ६१; की १, ७१;
जै १, ७, ९; शी १८, ३, ६५;
—न्तात् १, ९२, ११; ४,
५०, १; ५, ४७, ४; ५९,
७; ६, ६२, १; ७, ४५, २; ६९,
३; ८, २५, १८; १०, ८, १;
२०, ४; ८९, १; १०८, ५; मि
४, १२, ५; १४, १०; णि १८
९, १९; ११, १३; २५, ६;
कि ३९, ३; शी १४, १, ४५;
२०, ८८, १; वै १५, ५, ६;
१६, १०३, ६; १५०, ६;
—न्ताय मा ३०, १९; वा ३४,
४, १; तै ७, २, २०, १; काठ
४२, १०; —न्ते ४४, १६, २;
१०, ३४, ११; णि १, ७, ६, ४;
६, १, ९, ३; ७, १, ६, ६; ५,
८, १; णि १, ९, ७; २, २,
९; ३, ९, २; ४, २, १, ४, २;
६, २; णि ७, ११; ११, १०;
२४, ३; २६, ३; २७, ४; ३९,
६; णि ३७, ३; ४२, ४; शी
२०, ७७, २; —न्ते मं ४,
२, ५; —न्ते णि २, ९, ९; ४,
४, ३; —न्ते ण्यः १, ४९, ३;
८, ८८, ५; काठ १६, १३;
क २५, ४; की १, ३६७; जै
१, ३८, ८; —न्ते ७, ७,

७९, २; तै ७, ७, १०, ३१;
काठ ३७, १६१; —न्ती ४५,
४७, ३; खि ३, २२, ६;
मा १७, ६०; वा १८, ५, ११;
तै ४, ६, ३, ४; णि १, १०,
१४१; २, १०, ५; ३, ६, ११;
४, ३, ११; काठ १८, ३; ११९,
९; णि २, १३; १२८, १; ३६, ८;
क २८, ३; ४४, ११; शी ६,
८९, ३; १३, २, ६; १३; वै २,
३५, ५; ३, १५, ६; १६,
१०३, ७. [न्त-अन्, आदित्य,
इवां, ईमं, उपं, तीव्रं,
मिष्टुम्, दुरे, निं, बहुलं,
भस्मन्, मित्रं, मण्डलं, यज्ञं,
विष्टं, वेदिं, समं, समुद्रं,
संहितां, सङ्गं]
णि अन्त-म(त→)वा^१—न्ताः तै १,
५, ९, १.
णि अन्त-नामन्^२—मातौ तै ७,
४, ८, १.
णि अन्त-तुस्^३(ः)ते १, ७, ४, ४;
२, ३, ७, ५; ५, ४, ३, ३; १०,
२; ७, १०, ३; मै १, १०, ५;
३, १, १; ४, २; ८, ५; ४,
३, ८, ३; ६; काठ १८,
१९; २१, ११; २२, १; २३,
९; २४, ४; २५, १०; ३२, ३;
३४, १; ३५, २०; क २९,

७; ३६, ६; ३७, ५; ४०, ३;
४८, १८; शी १४, १, ६४.
१ अन्त-मु, मा^४—णि मत् तै ५, १, १,
३; ६, ३, ९, ५; मै १, ५, १३;
काठ ३५, १६; क ४८, १४;
—मद्य ३, ५५, ८; —णि माः तै
६, ४, २, ३; मै ४, २, ७;
—णि मात् तै ५, १, १, ३; —मिभिः
१, १६५, ५; मै ४, ११,
३; काठ ९, १८.

अन्त-वत्^५—वत् शी १०, ८, १२;
वै १६, १०१, ८.

√अन्ति^६

अन्तक^७—का^८ वै २, ८५, १;
—वाः शी ६, ४६, २; ८, १३,
७; १६, ५, २; ४-७; ९;
१९, ९, ७; वै १६, १३५, ३;
—कम् १, ११२, ६; —काय
मा ३०, ७; १८; ३९, १३;
वा ३४, १, ७; ३, ५; ३९, ९,
३; शी ८, १, १; वै १६, १, १.

अन्तक-दुह^९—धुक् ४
१०, १३२, ४.

१ अन्त्य-न्या^{१०}—न्याः तै १, ७, ९, १;
४, ७, ११, २; मै १, ११, ३;
काठ १८, १२; ८; —न्याय
काठ १४, १; —ण्यस्य तै २, २,
७, ५; काठ १०, ९.

यतो मूलतः '√२'अन्' (यद्) इति प्रकृत्यंशतया 'त'
इति च प्रत्ययान्शतया निर्धारित्वेनोपपत्तिर्याताम् ।

१) 'अन्तौ' इति मुग्य. अन्तोदात्तचिन्त्यः ।

२) सतप्त. पूषप्रस्व. (पा ६, २, २) । उप. यद्. ।

३) वस. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) । उप. यद्. ।

४) तसिः प्रत्ययः (पावा ५, ४, ४४) । तत्स्वरः ।

५) पपा. अयप्रहामावः (तु. चरम्, परम्, मध्यम-
प्रम्) । मः प्र. उसं. (पावा ४, ३, ८) । तत्स्वरः । मा.
तु. अन्तिम् → अन्तम् इति च्छान्दसः (=ग्राह्यतः)
परपिद्योरो वा स्यात् प्र (प्रिमयः) आदिलोरो वा स्यादिति
विद्यन्य 'अन्तिमु-न्तमप्' इत्येवं प्राति. तादिलोमुपा-

शिल विकल्पान्तरं तुवाणोऽपार्यगौरवभद्रः स्याद् अन्ति-
इत्यस्य प्राति. (यद्) 'म' प्र. च यनि. धृषक् सुबलपत्वात् ।

१) अस्य रूपस्य प्रसिद्धिनिमित्तान्तरमुपजीव्याऽप्यन्तर-

वृत्तित्वं स्यादिति चेन्न. विचारसहं द. ।

२) मनुष्यः पितृभिषाते स्वरः पूर्वाऽवस्यः ।

३) तत्करोतीत्यर्थे मित्रतो नापा. ।

४) वृद्धि लिख्यः (पा ३, १, १३३; ६, १, १९३) ।

५) नितरां दुहइत्य पा. मध्ये स्थितं मूयस्तत्विमरां-
वेतिस्वरूपं मौर्यायिमेव द. ।

६) उम. अन्ति-हन्-प्रस्व. (पा ३, २, ६१; ६, २, १३१) ।

७) तावमिति चेदर्थे यद्. आयुदातः (पा ६, १, २१३) ।

८, ३५, ७, [४०, २, ६,
७२, ४] ३, १, ३, १४,
६, ४, ३८, ३, ४४, ३,
५४, ९, ५५, २, ५, [९७,
१०, ४, २], १२, १५, ५८,
१ ४, १, ७०, [१३, ५, ३१,
३] १३, ४, १६, १७, १८, ४,
२७, ४, [(३, १२४, १०)
५१, ३], ५८, ६, ११, ५,
५९, ७, ६२, ५, ६, ६, ४,
४, ९, ५, ११, २, २७, ७,
४३, ३, ४४, २४, ५८, ३,
६६, ४, ७२, ४, ७, २, ३,
११, ३, १२ १, १८, २४,

७१, ५, ८६, २, ८७,
२, ५६, १०४, ३, ८, ३, ४,
२९, २, ३, ३९, १, ४८, २,
६८, १८, ७२, ३, १००, ९,
१०१, ९, १३, १४, ९, १२,
५, ७, १५, ३, ६७, २३,
६९, २, ७२, ७, ७३, ८,
७८, ३, ८२, ४, ८६, ४,
८७ ८, ८९, ५, ९६, ७,
१०७, १, १०८, ६, १०, ५,
५, ८, ७, ७७, ९, १७७,
३०, ४, ३९, १३, ४२, ८,
४५, ३, ४, ४६, ६, ४८,
१०, ६१, १, ७९, ३, ८०,

३, ८६, १५, १०१, ११,
१०६, ११, १२४, ४,
१०५, ७, १६२, ४, १७३,
१ १७७, २, १८३, ३, १८९,
२, ४, ४, ३, ५, ३५,
११, २, ३, ५, १६६, मा ३,
७, ४, १२, ८, ७५ ३०,
९, ६६, १०, ७, ११, १२,
२६, ६, ११, १५, १६,
२०६, २१, ३३, २९, १३,
३८, १३, ७०, ९४, ९९,
१९, २ ८७, ९४, २०, १९, २३,
५१, ५२, ६३, २९, १५, ३१,
१९ ३२, ४, १३, ८५ ९०,

*) अतर्भापनार्थस्य प्रसङ्गाऽभावाद् 'अन्तर' 'तु'
इत्येव योजकः GII चिन्त्य ।

b) सप्तम्यर्थोपबृहण कप्र (तु सा, वैतु PII प्रम्)
'अन्तर' 'चर' इति ।

c) सप्तमीवचन कप्र (वैतु GII 'अन्तु परिधीत'
इति [एतदीयाऽयुक्तं स्वरतोऽपि सुवेदमिव] ।

d) सप्तम्यर्थोपबृहण कप्र (तु सा PII,
वैतु GII अन्तु '११५' इति) ।

e) निधानक्रियाधिकरणोपबृहणार्थम् अव्य (तु सा
PII, वैतु GII 'अन्तु ... नि' धातुम्' इति) ।

f) 'भुवानि' इत्युत्तरेण व्यवहितेन क्रिय गतियोग इति
PII प्रम् आह । तज्ज । अन्तर्भावस्य गतः सतोऽन्तर्भा-
वस्य सत्तायामन्तर्भावस्य सत्तायाः पार्थक्येनाऽभिव्य-
क्त्यभावे सति विलयानर्थान्तरत्वेन प्रसिद्धेति च तथापि-
धस्य स्तोतु सत्ताया देवता-सत्ताया विलयस्य प्रसङ्गाऽधुते ।
यदपि सा स्तोतुदेवताभिसवधेनाऽऽन्तरिणी सतीमपि
११५भूता स्थितिः स्यात् भाषमाणोऽप्यन्तर्भावित्वमात्रे
गत अनुमन्वान इव लक्ष्यते, तदपि तदुपपन्नकथित-
प्रामाण्यानुपलम्भादेवाऽप्रमाणः ।

g) सप्तम्यर्थोपबृहण कप्र ।

h) 'उमे विदुमे' इत्यतदन्वयो कप्र (वैतु सा
विदुमे इत्येतत् स२ इत्येव अन्तः सन्धावापृथिव्याक्षप
शरण, PII प्रम् च 'अन्तुचरति' इत्येवमनुपपन्नस्वर
माप्यतः साधुः सन्तो दृश्य' 'चर' इत्याद्या साध्या
याचोयुक्त्या स्थान पुनरुक्तुपमिव सती दृश्यम् अन्तः
'चर' इत्याकारिण वाचोयुक्तिः प्रवर्तयितुमा ।

i) 'जने' इत्यधिकरणाधोपबृहण कप्र (तु सा PII,
वैतु GII PII 'अन्तरिच्छन्ति' इति) ।

j) सप्तम्यर्थोपबृहण कप्र (वैतु PII GII PII 'अन्तु-
शुद्धे' इति [स्वरतोऽनित्यमर्थतोऽपगतं च] दुवन्तो) ।

k) अव्य क्वि (वैतु GII PII च 'अन्तः
'आम्' > 'अन्तु' 'आसीना' इति) । अन्तरसा सोमा
भिमुल्येन क्षरणं तदीयस्य मध्यवर्तित्वस्य तन्मुख्यसा
धरुचनं सिद्धान्वयितत्वात् मप्यात्मकस्याऽर्थस्य प्राधा-
न्येनैव धुतिरुपयुज्येतेति (तु सस्य टि अन्ति) ।

l) तुनि ऋ १, १३२, ३ (तु सा PII, वैतु GII
'अन्तु पश्यन्' इति विरुद्धैस्वर्यानुमान) ।

m) सप्तम्यर्थोपबृहण कप्र (वैतु GII 'अन्तुयमे' इति) ।

n) आप्तेयप्रधाम् अव्य (तु मारात्रा ६, ७, ३, २
प्रम् PII, वैतु GII [अन्तर- आ/मा इति सुपसृष्ट-
भिमान] । इह आ/मा सकर्मक (तु ऋ १, ४९,
४, २, ४, ६, ३, २५, ३, ४४, ४ प्रम्, गपु मन्त्रा,
वैतु सा आ उ म च) ।

o) नापृदिद्वि अव्य (तु वे सा PII, वैतु GII
'अन्तु नि 'सीदन्' इति) ।

p) 'आनञ्ज' इत्याख्यातिक योग मन्थमाना PII
प्रम् चिन्त्या (तु वे ३, ३, १०, २ यत्र तदेवाऽऽख्या-
तमनुपसृष्टं नियताचिन्त्यं नामे अचित्तं भवति) ।

q) अन्तर्भावस्य चाऽन्तर्भावस्य च मत्तदो पृथक्
सन्तोरेवाऽन्तर्भावित्वमात्रस्य विवक्षितत्वात्तुत्तरेण 'अम्'
इति श्रिय गम न भवति (इह तुनि ऋ ७, ८६, २) ।

r) तुनि ऋ १, ९६, ५ ।

३४, २, ३, ३७, १७, ४०, ५,
 ४२, ३, ५, ३, १, ७, ४, ५,
 ४, २, ४, ३, ५, ३, १०, २, ३, १,
 ११, ४, ३, १२, ३, ४, १३, १, २, १,
 ७, १२, १६, १७, १२, ३, ४,
 ३, ४, १०, १४, ४, १, १, १८,
 ६, ६, १, १९, १, ७, १२, २, १,
 १, २, ६, ८, १५, २२, १, ४, २५,
 १, ७, ८, १०, १०, ११, ३१,
 ३, ४, ३५, २, ३, ३, ४, ३७,
 ३, ४, ४०, १, ५, १, १, ३,
 ११४, २, ७, ४, ४५, २, ५, ३,
 १, ७, ७, २, ८, १२, २, २२,
 ५, १, २, ११, ५, ४, १२, ११,
 ५, २, ३, ४, १, ३, २, ९, ३, ४,
 १०, ५, २, १, २, ४, ५, १,
 १२, १, २, ३, ३, ९, ६, ३,
 ११, १, ४, ११, ४, ६, ५, २,
 ७, २, ७, १२, ३, १३, २,
 ५, ७, ९, १, ६, १, २, ११, ६,
 ३, ४, ७, ५, ८, ११, १, १,
 ३, १९, ६, १, १, १२, १, ११,
 १, ६, २, १, १, १२, ४, ३, १,
 ६, ८, ७, ३, ८, १, १, १०, १७,

१२, ३, १३, ५, १०, १३,
 १३, २, १, १, ६, १, ६, ८, ३,
 ८, ११, ७, ४, ५, ८, १, ६,
 ५, १, ८, ५, ९, ६, १, २, १०,
 ४, ११, २, १, १२, ५, १३, ४,
 १४, ५, १, १४, १, ६, १, ८, २,
 १४, ४, १३, ५, ३, ७, १२, १३, १,
 ८, १७, ११, ६, १२, १३, १,
 १३, १४, १४, ६, १, १५, ६,
 १६, ३, ८, १, १, १०, १, १६,
 १८, ४, १५, १९, ४, २८,
 ११, १०, ३१, १४, ३५, ३, ४,
 ७, ३६, १५, ३७, ९, १४, १८, १,
 ३८, ३, ५, १, ३२, १०, १३,
 ४०, ३, ६, ७, १, ८, ११,
 ६, २, ४, १, ११, २९, ४,
 ३०, २, ४४, ४, ४८, ४, ५, ९,
 १, १, ४, ११, ४, १२, ५, ८, ५,
 २, २५, ५, ५, ५, ५, ५, ५,
 ६५, ६६, ७, २, ७, ७, ७,
 ३, ४, १, ५, ५, १, ३, ४, ०,
 १, ५, २, २, ५, ८, २, २, ९, ६,
 ४, ३, २४, ११, ४, २, ४, ३,
 ६, ८, ५, ०, ६, ५, ४, ५, ५,

४, ५, १, १२, १९, ४, १६,
 ३, ५, १, १, २, ४, ४, ४,
 ६, २, १, १३, ३, ३, ०, ३, २,
 १०, ५, ३, १, ५, ३, ३, १, ३,
 ६, ३, १०, ४, २, ८, २, १,
 १, २, ७, २, ३, ३, ४, ८,
 ७, १०, ७, ११, ३, २, ६, ५, २८,
 ५, ३, ०, ७, ५, ११, ८, १, ३, ०,
 १६, ६, १, २, ३, १, २, ७, ३,
 २, ८, ३, ८, ७, १, १३, १-५,
 ७, ३, ७, १, ४, ४, १, २, १,
 ८, १, ११, ४, ३, १, १, १,
 ९, ३, ६, २, १, १, ७, ९,
 १४, १, १५, १०, ११, १२, १,
 १०, २, ७, ५, १५-२१, ७, १०,
 ८, १३, २८, १०, २५, २८,
 ११, २, ११, २४, ६, २, ०,
 ४, २, ९, १, ६, १, ०, २,
 ६, १२, १, १९, ३, ७, ६, ०,
 २, ३, ३, ३, १, १, २, ४, ०,
 २, ३, ०, ३, १५, २, ०, १४, १,
 ३७, १७, १, ८, १३, १८,
 ४, ८, १९, ३, २, २, ७, १०,
 ४८, १, ७, १, १२, ०, ३, ३,

*) सप्तम्यर्थोपबृंहणः कप्र इ ।

*) मासुदिदि कप्र (तु सति यत्र मै तैमा
 य मध्ये वैद्वर्ष परिच्छिन्न मवति) । इह 'मो व्युत्थम-
 स्मोत्थमव्युत्थमव्युत्थम' (=मा) । इ । इवस्य [अवस्य
 वा तु सति पपा] । अस्मात् । तुमभि । अस्तु । अ-
 ध्यात् इति पदानि) इत्येवं मूलतः सप्तम्यर्थोपबृंहणः पादस्य
 भूतान्य स्वस्मयतिरोधानको विचारः ॥

*) 'ममुदे' 'अन्त' इति सवन्ध (तु मा १८,
 ५५, वैतु ३१३) 'अन्त' 'इति' इति नितरासुपेधः ।

*) युग गदिपते (तु क ४४, १ [सति च], मै ४,
 ९, ९ वदतु 'अन्तम्' इत्येवं प्राकरणीकमागति मयनि) ।

*) 'अन्त' 'नयति' इत्याक्यातिर्क योगमिच्छु
 ५३५ निवन्धः ।

*) गतमर्थे कप्र । श्रु (२, १५, १३) विशिष्ट पार्थे ।

*) इह इति, न-निगमद्वय कप्र (=अध्ये, तु
 पा) । पतु ११. ३५१ १ च 'अन्तुगितु' इति

योगमाहवृत्त, तत्र । ऐवपथे युधा-योग ति निघाताभावे
 गतीवित्तस्यास्य निपातप्रसङ्गात् (पा ८, १, ३६, ७१) ।
 न चान्तरागमितस्तितोभाषणार्थं सगच्छेत् । मध्य-
 वर्तित्वस्य शक्यमात्रस्यादर्शस्य प्राकरणीकत्वादुपपत्तेः ।
 *) आधिक्यगिककृति अव्य (वैतु ११ 'अन्तु-
 दिति' इति ।

*) तुमि मा १२, ११ ।

*) ह्योदधिक्यत्वस्य प्राधान्यमुपेक्षितप्रत्यासन्न कप्र ।
 स्थानमिमत् पराभिप्राय द्विजिदि ॥

*) सप्तम्यर्थोपबृंहणम् अव्य. (वैतु ११ 'अन्तु-
 दीपति' इत्युपगममावभाष्यालुक्) ।

*) सप्तम्यर्थोपबृंहण कप्र (वैतु ११ 'अन्तु-
 चर') ।

*) उत्तरेण /क इत्यस्य तिङ्प्रत्ययेन युगोक्तमित्या
 गतीभाव परामिमत (तु ११) नेट । गतीवित्तो न
 तु गतीवित्तान्तरागमित इति युगोक्तमिति युगोक्तम् । इति
 वा विधि इ ।

१२३, ४८, ५, ५६, ६,
८९, ८, ९६, १४, १२६,
१५, १३३, ६९, ये १,
८७, ३, १०४, ४, २, १४,
१, १५, ५, ३१, ६, ७७, ३, ३,
३, ४, १०, १, १, ७, १५,
४, १८, ४, २५, ५, ३४, ९,
४, २, ४, २५, ७, ३६, ४, ३७,
३, ७, १०, ९, १५, ३, ०२, ३,
६, ७, २, ५, १०, ८, १२, ६,
२१, १, ७, ३, ११, ११, ७, १,
८, १, ८, ९, ११३, ६, ११,
११४, १०, ९, १४, ६, २५,
३, ९, १०, ७, १०, ९, १,
१३, ४, ४, १७, ३, १०,
१७, २०, ४, १६, २, १, ९,
३१, १९, १, २२, १०, २९,
६, ४१, ४, ६०, ४, ६६, ९१,
१८, १०१, १६९, १, २, ७४,

७, ९, ७५, २, ८२, १, ६,
८५, २, ६, १०२, २९, १०३, ५,
१०५, १, १०६, ४, १०९, ५,
८, १२९, १-१०, १५०, ७,
१५१, ५, १०, १५३, २,
१५४, ४
अन्त (<र) कोश- -ताम् शौ १,
१४, ४, पे १, १५, ४
अन्त (<र) रया, अन्त ...
अन्त क ७, ३०, ९, अन्त
... २१, ९
अन्त (<र) वशिष्ठ- -धि काठ
३७, १८, क ४८, १६
अन्त (<र) पशु-
अन्त पशु- -स्वेन मा ३९,
८, का ३९, ६, १
अन्त -पात्र- -त्रे शौ ११, ११,
१५
अन्त (<र) रया

अन्त -पुष्प- -यम् १०,
१०७, ९
अन्त (<र) पाश- -धनं तै
१, ४, ३७, १
अन्त (<र) पाश-
अन्त पाश- -द्वयम् मा ३९,
९, का ३९, ७, १
अन्त (<र) अग्नि- -मि कठ
८, ४, क ६, ९
अन्त (<र) अग्नि- -गम् तै
५, ४, ३, ४
अन्त (<र) अग्नि- -गम्
मै १, ९, ३, काठ ९,
११
अन्त (<र) अग्नि- -गम्
काठ २८, ५, क ४४, ५
अन्त -मा/घा
अन्त (<र) अग्नि-
-ताम्याम् तै ६, ५, ९, ०

- अ) सप्तम्यर्थोपबृहण कप्र ३ ।
ब) तुष्टि. शौ ५, ३०, १६ ।
क) तुष्टि शौ ११, ६, २० ।
द) तम मध्यमपदलोप सासस्व ॥ (पा ६, १, २२३) ।
सा भाष्यऽग्रमस्त पक्षद्वयमिति प्रतीतिर्मा भूत् । स्वर-
विशेषप्रमहान् ।
१) गतिरिति वै एत प्रश्न च (वैतु सा वन्मते अव्य
क्रिये इवऽन्वितम्) ।
२) अस 'परे मध्ये' (पा २, १, १८) इत्यत्र पूष
उस सामस्व (पा ६, १, २२३) । पाष अस्माद्
अनन्ताद् अस यनि सुवर्तता विह्वत्पाऽनुपयोग
सुव-लुगवियत्यन् । एव तावदर्धनरतीयत्वमा
पुनर् अदन्तस्य अस सुवर्तत्व स्मात्पाऽपरस्येति । मा
भूदेवम् । इह सर्वस्य अस. सुवर्तत्व ममानमास्याय क्रिये
अन्वय इति कृत्वा तस्य न द्वि २ सम्पाद्यते । तेन
यथायथ सुपोऽस्मात्पु लुङ् च (पा २, ४, ८२ उउ)
प्रवर्तते । एतस्य अपि यददन्तस्यैव अस वृ प स च
रूपमन्तितमिति नापरस्येति तत् प्राग्वत्पुनरुपवर्णनी
यचोयुक्तैरिष्टेष यपोपरलम्भ निर्देष्टव्य न पर्ययुक्तोऽग्रम् ।
३) सस्व अत कोश इत्यत्र ॥ ।
४) तावद्वर्तितेऽप्ये य प्र उम (पा ४, २, १४) ।

- प्रत्ययस्वर ।
१) अस सासस्व । इह 'वृतीया' (पा २, ४, ८४)
इति सप्तम्या अस्मात्पाऽभावविकल्पो भवतीति विशेष
३ । समामाभावमभिप्रयक्षित यत् सा विकृतोपरलम्भ
प्रतीयेत तस्मात्प्रतीयेत । यथोपरलम्भ स्वरत एकपयस्या-
व्यवसयत्वान् ।
२) यस्य यदन्त-इत् प्रत्य (पा ६, १, १३२, १३९) ।
३) पाशे भवति (य अन्त पशु-) । यथा अतद् प्रा-
प्रश्नमसात्पु अत इत्यस्य निपात भावोऽभिनियन्तयो
भवति तथेहापि भवतीत्यभिसम्पाद्य अन्तर्गतार्थे तत्-
प्रयोग इति कृत्वा मध्यमपदलोप प्राप्त वा स्यात् तदभि
निर्गत्तपदान्तरापर्याप्त्यान्ने समानाधिकरण यस्य वा
स्यात् । एव चोभयथा पूषप्रत्य ममानमुपरयेतेति दिक् ।
४) निष्प्रत्ययं तु अन्त पशु- ।
५) विमर्गतिहेति मुपा शोघोऽपदिन ।
६) यम इद-उपरप्रत्य (पा ६, २, १३९) । नप
अव-चर-ता द्वालिङ्गो गिति ।
७) अस सगस्व (पा ६, १, २२३) । न नात ।
८) मस्व नास्ति ३ । सनासाते टचि टेलोर् अमा-
देशस्य (यक. पा ४, १०८ ६, १४४, २, ५, ८३) तु नास्ति ।
९) यम पूषप्रत्य (पा ६, २, ११) । उप दत् ।

० अन्तरा(र-आ)हित- -त. ऋ
९ ७०, ५.

अन्तर-आभर- -र ऋ ८, ३२,
१२

१ अन्तरि(र/इ) अन्तरोति तै २,
६, १, ८, ३, १, ७, २, ३, ३,
२, ३, ७, ५, १, १०, ४, २,
८, ४, ७, ८, १, २, ६, १, ८, ५,
४, ६, ३, ६, ३, ३, मै ४, ८, ४,
काठ ९, २, १४, १, २०, ४,
२३, ९, २५, ९, २९, ६,
३७, ११, क ८, ५, ३१, ६,
३६, ६, ४०, २, ४५, ४,
अन्तरोति तै ५, ७, ८, १,
६, १, ५, ५, अन्तरितु तै
३, ५, ९, १, अन्तर्धर्मित तै
६, ४, ११, २, ७, १, ३, १,
३, मै १, ७, ४, काठ २७, ९,
३१, १२, क ४७, ११, अन्त-
र्यमिते ५, ३, १, १, ७, १,
३, १, २, ३, मै ३, ७, १.

४, ५, १, अन्त-...यन्ति मै
४, ६, ४, अन्तरायन् तै २,
६, ८, ३, ६, ५, ६, ३,
मै ३, ३, ४, अन्तरियाव तै
५, ६, १०, २, ६, १, ४, ५,
५, ४, मै १, ७, ३, ४, ३,
७, २, ४, ६, १, काठ ९, १,
२, २२, ४, २३, ९, २६, ३,
२७, ५, २८, ८, क ३६, ६,
४२, ५, ४४, ८, अन्तरियु त
तै ६, १, ५, ४, मै १, ७, ३,
४, ३, ७, २, अन्त-...इयाव
मै ३, ७, १०
अन्तरोप्यामि तै ५, ७, २६, १,
मै ३, ७, ८, अन्तरोप्यामि मै ३,
७, ८
अन्तरय-, अन्तराय- -अन्
० अन्तरि(र-इ)व, ता- -तस्,
-ता का १, ८, ३, तै १, १, ८, १,
[०त-अन्०]
अन्तरि(र-इ)ति- -ये मै ३, ७,

८, ८, ८, १०, १, ४, ३, ४
[०ति-अन्०]

अन्तर/ई, अन्तरीयते ऋ
[१, ३, ५, ९, १६, १] ३, ३, ६,
४, ८, ४, ९, ८, १२, मा
३४, २५, का ३३, १, १९
काठ १२, १५, अन्त-...इयते
ऋ ३, ३, २, अन्तरीयसे ऋ
४, २, ३, अन्त-...इयसे ऋ
२, ६, ७, अन्त-...इयसे ऋ
४, २, ३, ७, ८
अन्तर/गा, अन्त-...गिगाति
ऋ ७, ४, १६, मै ४, १४, ३,
काठ ७, १६
अन्त-...गाव- -ऋ ३, ३१,
२१, अन्त-...गाव- -मै ४, ७, ६,
काठ ८, १३, २९, ७, क ८, १,
४५, ८
अन्तर-गो(घ-→)घा- -घासु मै
४, २, ११
अन्तर-वाव- -वे शौ ६, ३२, १

*) कर्मणि सेऽनन्तरगतित्स्वर (पा ६, २, ४९)। गति-
द्वययोग द्व (वैतु वें सा 'अन्तरु' इति 'आ'...हृषते'
इति च, GIV 'आ'...इति 'इति, अन्तरु अण्य इति च)।

*) प्रथमम् उप (<गल कर्णम् अधि धायादि-स्वर.
(पा ६, २, १४४) (<भा/२४)। तत यनि पूष तत.
सासस्व च (तु स भरु, वैतु अन्तर-आभर- इति पपा
पदतु विधि पूष मा भरु कर्म च पूष स्वादित्यत्र तु
सनातीयान्तराणि धूप भरु, नान भरु, सुत भरु, महत्-
भरु, पुष्टि भरु, हरि-भरु, प्रम [यणु सा एतदनुवादी
गद्यप्य उप /२४ इतीवाऽऽइ, तल। अर्था-
सत्रतेय ऋ २, ९, १ प्रम. अग्नय तदीवाऽन्यथोक्तेच],
अन्तरा भरु- इति PIV प्रम [यत्राऽर्थाभेदे सति यनि
अपेक्षयाऽऽन्यत्रापरितमिष प्रतीयेत)।

*) गग उप भवे यन् प्र.

*) गग्य डिमुः द्व।

*) मादे निभि 'गदी' (पा ६, २, ५०) इति पूषयस्।

*) पप /इ इति दिवा. घाम घृषन् निरेति।
/इ इति वा ग्या, तादेव इयनि गावैषाणुदे गय
अपि दोष उम (पा ७, ८, २५ [तु १५-४२])। /इ

इत्यस्य यन्-वृत्तमिति GIV IV च, तच्चित्यम्।
अनुदात्तत्वालुपपत्ते (तु ऋ १, ३०, १८, १४४, २ [यदीह
कर्मणीति, तदपि तत एव हेतोर्द्विचम्] १९७, ७, २, ९, ७,
प्रम)। यनि उपलब्धे सा त्य अम्यमित्तरिताऽनभिमत-
विमृश्या भवति। देशमानतो मध्यमवादेन /इ(र)
इत्यस्याथो न विरोध्येत दूतमियाप्रसारकत्वेन चासी विरोध्ये
तेतिदशनात् तस्य चार्थविशेषस्योपसर्गधर्मिणैव अन्तर-
इत्यनेन सुषोतितत्वाद् यनि तूपपन्नः।

*) तु नापुः।

*) 'हृत्प्राव' इत्येतेन पदेनारवाऽऽप्यातस्य शुद्धस्य
यन सत्कर्मता द्व (तु PIV प्रम, वैतु सा पिदध-
मन्तर्मातृकधाऽन्तर इत्यतः घृषण अण्य इतीवभिधापु-
वथ [तदभिमतोऽस्मदनभिमतो चाऽन्यार्थानां ३ तपा
अम्य. गतोऽन्य सामर्थ्याभावादित्यभिराधे]।

*) गग पूषयस् (पावा २, २, २४, पा ६, २, १)।

*) 'पारे मध्ये' (पा २, १, १८) इत्यत्र पूष उत
अग सागस्य (पा ६, १, २२३)। उप यद्। इह
'ग्रीवा' (पा २, ४, ८४) इति गगत्या अभिभावाऽन्य-
विध्यो भवति।

अन्तर-देश- -वा काठ ३३,
४१, शी ८, ८, २२, १०, ६,
१९, वै १६, ३१, २, ४४, १,
-शाव शी १५, ५, १, २,
४-८, १०-१३, -शाव शी १५,
६, २४, १४, २३, -सोम्य.
शी ४, ४०, ८, ७, १०, ७,
१५, ५, १४, १५ [श-स]
अन्तर/धा>दधा, १ अन्तर्यते तै
३, २, ९, १, २, ५, १, १०, ३, ४,
४, ४, ६, ४, ६, १, २, मै १, ४,
६, ३, २, १, ३, ६, ६, ३, ४, ४,
४, ५, ४, काठ १९, ११, २१,
७, २६, १०, २७, २, ३२, ५,
क ३१, १, ४१, ८, ४२, २,
४७, ८, १ अन्तु ... घते तै ५,
४, ४, ४, काठ २१, ७,
१ अन्तु (घते) तै ५, ४, ४, काठ
२१, ७, १ अन्तुर्दधाति तै २,
१, ५, ३, ३, ५, ५, २, ६, ५, ६, ४,
मै १, ४, १३, ३, ६, २, ९, ३,
१०, १, ४, ६, ९, काठ २६,
१, २८, ६, क ४०, ४, ४४, ६,
१ अन्तुर्दधाति तै ५, ५, ७, १, मै
३, ८, ६, ४, ४, ४, काठ २८, ६,
१ अन्तुर्घत काठ २७, ७,
१ अन्तुर्घति मै ३, ६, १,
अन्तुर्दधे शी ८, ५, ६, १७, १,
२९, वै १६, २७, ६, अन्तु
दधे मै १, २, १, ३, ६, ३, काठ,
२, १, क, १३, अन्तुर्दधामि
मा ७, ५ का ७, २, २, मै १,

३, ५, काठ ४, १, क ३, १,
अन्तु ... दधामि मा ७, ५,
का ७, २, २, मै १, ३, ५, काठ
४, १, क ३, १, अन्तु
दधामि तै १, ४, ३, १, ६,
४, ६, २, १ अन्तु ... दधताम्
अ १०, १८, ४, मा ३५,
१५, का ३५, ४, १६, अन्तु-
पेहि शी ११, १२, ४, अन्त
धत्तम् वै १, १०९, ४, १ अन्त-
र्दधाम काठ ७, १०, क ५, ९,
१ अन्तुर्धत्त तै ६, ४, ६, १, काठ
२३, १, क ३५, ७, [अन्तु
अदधात् अ ६, ४४, २३, अन्तु
अदधात् अ १०, ५४, ६]
१ अन्तुर्दधत मै ४, ५, ६,
काठ २०, ५, २६, १०,
क ४१, ८, १ अन्तुर्दधु काठ
२८, ६, क ४४, ६, १ अन्तुर्दधीत
तै ६, ४, ९, ४, १ अन्तुर्दध्यात्
तै ५, ५, ७, १ काठ ८, १०,
२६, १, क ७, ६, ४०, ४
अन्तु दधिषे अ १, ६२, ९
१ अन्तुर्दधिते मै ३, ९, ४, काठ
३४, ५ १ अन्तुर्दधित काठ
३५, १६ क ४८, १४
अन्तुर्दधान- -मा शी ५,
२८, ८, वै २, ५९, ६
अन्तुर्दधा- -मा वै १, १०२, ३
अन्तुर्दधि- -धि मै ४, ९, ४,
शी १२, २, ४४
अन्तुर्दधित, धा- -धत तै ६,

१, १, १, मै ३, ६, १, ६,
काठ २२, १३, २३, ३, वै
१३, १२, ३, ४, ६, -तम्
१ काठ ८, ५, ३५, १६,
क ७, १, ४८, १४, शी १२,
४२, १, वै १३, १२, १, ३, ८,
१३, -ता १ मै १, ८, ३, १०,
१७, १ काठ ३६, १२, शी
११, ११, १६, वै १३, १२, १, ५,
७, ८, ९, १२, १३, -ते वै
८, ९, ५ [०त-अन्तु, सवत्तर]
१ अन्तुर्दधित- -दधिते तै ५, २,
४, ४, ६, ६, ३, ५ काठ १०, ५,
२०, ५, २३, १, क ३१, ७,
३५, ७ [०ति-अन्तु]
१ अन्तुर्दधा- -से काठ २३, ३,
अन्तुर्दधा- -अन्तुर्दधा- -द
अन्तुर्दध- -रथ, अन्तुर्दध
अ १०, १०२, १ मा ७, ४, का
७, २, १, तै १, ४, ३, १, २, २,
१२, ४, मै १, ३, ५, काठ ४, १,
२७, २, क ३, १, ४२, २
अन्तुर्दधान- -मा शी ३३, ५५,
१८, १९, का १४, ७, ४, १९,
७, १, तै ४, ३, २, १, ७, ७, १,
५६, ४, ६, १, ३, मै २, ७, १९,
११, ५, ५४, ५, ५, ६, ७, १,
काठ १६, १९, १८, ११, १२७,
२, ३, २८, ७, ५, २५, ९, २८,
११, ५४, २, ३, ५४, ७,
-तम् मै २, ७, १२४, ४, ५,
६, काठ २७, १, क ४२, १,

- *) तस्य मध्यमपदलोपे सामस्य (पा ६, १, २२३) ।
*) पूर्वेषु 'कुर्वीत' इत्याख्यातेन सवन्धमिच्छु
प्राकरणिकम् यन्नि योग तिरस्कुर्वन् SIM
उपेक्ष्य ।
*) गत शान्तान्त-हन् प्रत्य (पा ६, १, १०९, २, १३९) ।
*) गत. हन् प्रत्य (पा ६, २, १३९) । पूर उपसर्ग-
वृत्तान्ते उप स्थितं भावे अह (पावा १, ४, ६५ पा ३,
१, १०६) । प्रत्यय-स्वर । दापि रश्मेऽतिरोप ।

- *) उप कि प्र (पा ३, १, १२) । शेष नापुं
गतार्थे इ ।
*) 'अन्तर' (पा ३, ४, ६५) इति गतिवि गत कर्मणि
केऽनन्तरगतस्वर (पा ६, २, ४९) ।
*) गत भावे स्थिति पूरणस्य (पा ६, २, ५०) ।
*) गत पूरणस्य (पा ६, २, १) । उप यद् ।
*) यदर्थानां केनान्येन रूपेण नोदरति तन् चिन्त्यम् ।
*) गत उप वरते घमि यावादि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।

—मरुतै ३, १, ६, २, ६, ४, ६,
११, —मात् मा १३, ५५, का
१४, ७, ४, तै ४, ३, २, १, मै २,
७, १९, काठ १६, १९, क २५,
९, —मे मा ७, ५, का ७, २, २,
तै १, ४, ३, १, ६ ४, ६,
३, मै १, ३, ५, काठ ४, १,
२ ३, १, —मिण तै ६, ४, ६, १,
क ४१, ८, —मेन मै ४, ५, ६,
काठ २६, १० [०म-उपाशु]
११अन्तर्यामि-स्व- -स्व तै ६,
४, ६, १
११अन्तर्यामि-पाशु- -त्रम् मै ४,
८, ८, काठ २७, ३ २८, १० ३

क ४२, २^३, ४५, १^३, -त्रेण ते
 ६, ५, ७, १^३, मै ४, ७, १, काठ
 २८, ७^३, क ४४, ७^३
 १^१ अन्तर्यामि^८ क ८, ४^४, ५^३
 १^१ अन्तर-लोम^८ -मम् मै ३, ६, ६,
 काठ २३, ३
 अन्तर-वत^८ -वन्त मै ४, २, १३^१,
 -वाच् मै ४, २, १^१, शौ ९, ४,
 ३, पै १६, २४, ३
 अन्तर-वती^८ -ती काठ ७,
 १२, ८, १०, क ७, ६, -ती
 ४ ३, ५५, ५, १०, ११, ६, कौ
 २, ११४, पै १४, १, १७,
 -तीस् काठ ११, १^१

अन्तर-वस्त्री - स्त्री में ४, २, १
अन्तर✓ १ वस्
अन्तर उध्य- दस^०
अन्तर✓ वा
१^० अन्तर-वा-
१ अन्तर्वा वद^० - वद अ
१, ४०, ५, ६, ८, १
अन्तर✓ १ विद्
अन्तर विद्वा^० - द्वा क १,
७२, ७
१^० अन्तर✓ वृत्
अन्तर वृत्त^० - त्त काठ २५
१०, क ४०, १, - त्त तै ६ २,
१०, ७

*) भावे त्व प्रत्ययस्तत्स्वरश्च ।

b) पतञ्जल सामान्य समासस्वर (पा ६.१.२२३)।

*) मूलतः 'भन्तरियाद्' इत्यस्य रु सत (ह्र सन्ति) 'भन्तर्यापाद्' इत्यस्य वा रु सतो लिपिविचारमात्रमेतद् इति कृत्वा मुपा शोचाऽवकाशः ।

(घ) वस पूषप्रत्वं (पा ६, २, १)। उप समासान्तस्य अप (पा ५, ४, ११७) पितृवाशिघाते स्वरान्भेदः । अकारान्त वेह उप (तुदि अञ्ज-श्लो०) तेन च समासान्ताङ्गवेत्ता स्यात् ।

५) मत्तपः पिरयान्निघाते स्वरः पूर्वाऽवस्थः ।

१) 'अ-तर्कत्' (पावाम ४, १, ३२) इति द्वित्रया
हीनि छ-दमि वेकल्पिको नुग-अभाव ।

५) जुग्-विकल्प । शेष नाष्टि इ ।

१) स्वधेतोः मता निष्पत्तिविमर्शविरोधतापेक्षा ३ ।
 'अवतद्वावद्' इति पथा । तेन तत्र गत उपपत्त-
 यमिश्रेण स्वादिति कृत्वा उप $\langle \sqrt{\text{वावद्}} \langle \sqrt{\text{वा}} \rangle$
 इति वा (उ सा ञ १, ४०, ७), $\langle \sqrt{\text{वावा}} \langle \sqrt{\text{वा}} \rangle$
 इति वा (उ सा ञ ६, ८, १) यल्लुङ्-इति मद् आमुदात्ता
 (पा ६, १, १८९) स्वात् । वस्तुतस्त्वं अवतद्वावद्-इत्येव
 विमकुमुर्दे गतपथा उक्तप्रकारेण विमक्तस्वादिनि सुवचम्
 (उ सा षाड् वावद् इति) । अस्मिन् यन् विभाग
 अग्न्यर्था- इति गण्युत् (अन-प्रथ इति) स्थले $\sqrt{\text{वावद्}}$
 इत्यवर्थापनस्येवमन्ते निष्पत्तिर्नास्ति । एव $\sqrt{\text{वावा}}$
 इत्यनोऽपि निष्पत्तयः सता हस्वाध्वय भोक्तयेतेति कृत्वा
 ग्राव एव गति मार्गन्ते विभक्त-नृ-प्रथ गति
 निष्पत्तेन स्वरादिषोडशेण मनुषा मुच्यन् ३ (उ
 सा ञ १, ४०, ७) । प्रथममन्योर्दे व किञ्चि

द्वितीयस्वर्णीय च ह 'तुम' इत्येतद्-समानाधिकारमिति
कृत्वैतत् सगमनीयम् । एतत् प्राति = अन्तर्-वद् (यः)
इत्येव कृत्वा यद् उप प्रकृ-यशमन्यथासिद्धयित्वेव क्वचि
व्याख्यानं कर्तुमिष्टं भवति (तु ORN), एव च यदयम्
क्वचित् (तु GN MW NW) उप प्रकृतिप्रयोभयो
पेक्षापुरस्सरमिवैतद् अन्तर्- इत्यतो निष्पन्नं सदसि ततो
ऽभेदेनेव प्रादयितुमिष्टं भवति, तदहचिर् भवति ।
प्रकृतिप्रत्ययभयसार्धकृत्वे सत्येव प्रथमे स्थलेऽन्तः
वितगमिमद् अथा स्यात् तथैति कृत्वाऽन्तःविद्यालवर्ग
वसानकस्य स्वारसिरस्याऽर्थस्य च (तु PG २, २१४)
द्वितीय स्थलं तथैवान्तिभिनन्वपरिणाम्यर्थस्य च (तु गृह)
लभ्यमद्वयोत्तमं [(तु पचा बाभदा- < 'बादन्') इत्य
अप्रतिपद्य, विद्याल, अलहस्त इत्याद्यर्थं]] इति दिक्ष्मात्र
मिह तमवैति । विस्तारस्तथा अतस्तथेय ।

(१) गत इदं-उपप्रत्यय (पा ६, २, ११९) । उप
 शिदि+नात्-चसु (पा ७, १, १६) । यमु
 सा पूष "आवापृथिव्योर्मध्ये" इत्येष व्यावर्ण
 गमात् विभक्तौ च, तथिन्यम् । उप धात्वन्तात्पर्य
 कर्माभिगमधेयित्वयत्तद्भावेऽनुपयोगात् ।

(१) गम उप कर्त्तव्यं भूष (पा ३, १, १२४) अन्त
रात्रिद्वन्द्वरूपकदाश्रयित्वा च द (पु से गा वेनु त भा
[अन्तराश्विनप्रयाणचक्रम्] इति च परयम् पितृन्तरा प्र
इत्यु । ॥ ३॥ च [अन्तराश्विनभाषा इति च परयम् पञ्चा
स निष्ठाहुः । वस्तुनस्त्व अन्तराश्विनप्रयाणोदगा
चमात्रस्याहस्य प्रागभिमतस्य आहारश्च द उ ॥] ।
गर्वाध्यानि धार्यादि-स्वर (पा ६, ३, १४४) दशाष्टौ

६, ५, ४, ८, १८, १९, १०,
 ५३, १, मा १९, १६, २०,
 ८३, का २१, २, ५, २२, ८,
 ३, काठ ३५, १४, क ४८,
 १३, वै २, ५८, २, ३, ६, २२,
 २१, २२, -मृ ४२, १०, ९,
 ६, ५५, १९, ७, १०१, ५,
 १०, ८२, ७, लि ३, १५, १२
 ४, ५, ३५, ४०, मा १७, ३१,
 १९, ८२, २५, ०, का १८, ३,
 ७, २१, ६, ३, २७, २, १, तै
 ४, ६, २, २, ५, १, १०, ३१, मै
 २, १०, ३, ३, ११, ९, १५, २,
 ४, ८, ८, काठ १८, १, २०,
 १५, ३८, ३, ४ २८, २, को
 २, १२२२, १, १०, १, ५,
 २, १०, ४, ७, १०५, १, वै १,
 २०, ४, ५८, २, ७०, २, २, १७,
 ४, ५३, ५, ५, १३, ६, ९, ७,
 १२, -मृ ४६, १५, ३,
 १०, ११५, ५, (६, १६,
 १३)], -मा ४१, ११, १३,
 मै ४, ३, ५१, -मृ ४६ काठ
 २२, १३, २३, ३, -मा ४१
 ३, १८, २, काठ ३५, १४, क
 ४८, ११, -मा ४१ १, १०४,
 १, तै ५, ७, १४, १, काठ
 ५३, ४, -मृ ४६ ७, २, १, २,
 ३, मै ४, ८, ८, काठ २७, ५,
 ३४, ८, ४ ४२, ५ -मृ ४६

१०, १३, १, खि ५, ७, ४, ८,
तै ५, ७, १२, १, काठ ६, ७,
७३, २, पै १, ६५, २, -रै
क ६, ६०, १०, -रौ काठ
३५, ८^२ [०न्तर- अन्, अयं,
माया^०]

॥अन्तर-कोशु- -को तै ३, ४, १,
४, काठ १३, १०

॥अन्तर-त(र>)रा^b- -रा तै द्, २,
३. ७

॥ अन्तर-तन्त्र (०) तै १, १, ३, २,
११, २१, ३, ३, ६, ४, ४, ९,
३, ५, ७, २, १०, ४, मै ४,
१, १२, ५, ४, काठ २५, ९,
१०, २६, १३, ८, २७, १,
३४, ११, क ४०, २, ३, ४,
४३, ६, ४२, १

अन्तरा^१ श्र ३, ४, ९, ९, ८६,
११, १०, [८९, १६, १०]
८८, १५ ११९, २, १६२, ४,
मा १३, २५, १४, ६, १५,
१६, २७, १५, १७, १७, १८,
१९, ४१, ४०, २९, ६, का
१४, २, ११, १५, १, ५, ४,
१, ८, ५ १६, ७, १, १८, ५,
१०, २१, १, १२, १८, ३१,
१, ६, तै^१ १, ६, ७, १, ७, १,
१, १६, ५, ११, १, ६, २, २,
४, ३, ५, ४, २, ४, ११, २,
६, ४, ६, १, १, २, २, ३

३, १६, १, १५, २, ६, २, ३, ३,
७, १, ३, ८, ४, ३, १०, ३, ५
१, ४, ५, ११, ६, ४, ८, १०,
१२, ५, ११, ६, ७, ८, ६, ५,
९, ९, ८, १०, १७, ११, ३,
२, १, ११, २, ५, ३, ६, ८,
५, ९, ८, १२, १०, ५, ३,
२, ७, ३, ४, ६, ३, ७, १०, ८,
४, ५, ८, १०, ९, ४, १०, ४,
६, ११, १०, १६, २३, ४, ५,
६, ६, ३, ५, ८, ३, १२, ११,
काठ, ७, १०, ५, ७, ११, १,
१२, २, १२, १०, १५, १४,
४, १२, २१, १७, १०, ११,
१८, ३, २०, ८, २१, ६, २४,
१, ६, २५, २, ६, १, २६,
९, २७, १०, २८, ४, ८,
३२, ६, ७, ३३, ७, ३४, १६,
३६, १२, ३८, २, ४६, ३,
११४, ६, २६, १०, २८, ११,
३१, १०, २१, ३७, २, ७
३८, ५, ३०, ३, ४०, १,
४१, ७, ४४, ८, ४१, ३, १५, ३
४, १६, ५, ५, २०, ७, ६, ५५,
१, ७, ११४, ३, ८, ६, ३, ९,
३, १५, ११, ९, १०, ७, ३८,
८, ३९, ११, ६, १४, ७, ११,
१०, ३४, १२, २, ४४, १३,
१, ५७, ५८, ३, ६, १४, ३,
३४, १०, ५६, ४, १२०, ६, ९

[illegible]

*) लग्न मध्यमादभौते शाश्वतम् (पा ६, १, २२३) ।
 ५ अग्नः-दीपः ।

*) अग्निष्ठापनिष्ठास्य तत्स्य निरवधिपाने स्वरोद्विधेय ।

*) नमिः प्र उग (पृष्ठा ५५, ५६) । प्रत्यय-रुचः ।

४) गुटि अग्नौ इति (पाप्र स् अस्मातेरर्थे आप्र प्र उमं । चिस्वरः [पा ७, ३, ३६, ६, १, १६१]) ।

*) "भग्नाद्वाङ्मुक्तिः" इति पदमेकमुक्तिरयं सद्विद्वान्
 ५१११ चिन्त्य (यदि तु मे १, ४, १०, ५, ११)। उ
 नाउउ प्र ।

५३३ (गुडि एत. मा. वा.) ।

५३८) 'अन्तराऽभिष्ट' इत्येवं योगं दृष्ट्वा ५३८
निर्वाहं विवक्ष्यते (तु ११ पृष्ठे १०५) इत्यत्र ।

४, ३, ९, ४, ४, १, २,
५, ५, ६, ३, ६, १, ४, १७,
१, ५, ३, २, ४, २, ३, ५, २,
६, १, ७, २, ९, २, १२, १८,
४, १, १, ४, २, ११, १, ५, १९,
१८, २०, १८, २५, ८, १०, १,
३, ४, ५, ८, १२, २, ६, १, १,
८, १३, १४, १६, १८, ३, ४, ५,
१६, ३७, १, ४, ८, ५, ११, १,
१०, ३, ११, १०, २, २, १३, १,
४, ५, ७, २, ४, ६, ८, ११, १,
१५, ८, ३, ८, १४, १०, ५,
६, ११, ५, १३, २, ३, १४,
१५, १८, १३, १, १३, १, २,
३८, ४, ८, ७, २, १, ६, ९,
३, ३, ५, ९, ४, ६, ६, ४,
८, ७, ८, १३, १, ४, ८, ७,
९, १, १, ३, ८, ४, ८, १०,
१८, ४, ७, १५, ७, ८, १, ३,
३, ४, ५, ६, ८, ११, १२, १,
२, २, १, ५, ५, ६, ७, १, १,
२, ३, १, २, ३, २, ५, ७,
११, ११, ११, ४, ८, १४,
११, ४, ५, ७, १०, १०, १,
२, ४, ७, ११, २, ६, ९,
१२, ३, ३, ३, ६, ८, ७,
१, ९, ५, ५, ६, ७, ८, ७,
७, ९, १४, ८, ६, १२, ९, ६,
१२, ४, १३, ११, १२, १५,
१४, ४, १६, १, २, ४, ५, ८,
११, ११, १७, ३, ७, ८,
१, १८, ३, ४, १०, १६,
१०, १, ५, ११, १३, २०,
११, २१, ३, ५, ८, ९, २०,
३-५, २४, ६, १०, २०, १०,
२६, ३, ३, ५, ६, १०, २७,
१, १, २८, ४, २०, ७, ३३,
१, २, ३, ६, ९, १३, ३२,
६, ३३, ३, ३४, ५, ६, १४

३७, १७, ३९, १, २, ४, ८,
९, ४०, १, ३, ५, १०, ४३,
२, ४, ४७, ५, १२, १५, १७,
४३, ६, ४३, २, ४, ७, ११,
१९, १, २, ३, ६, ९, १०, १३,
१५, ३, १, ७, १, १४, ६, ७,
५, ८, ६, ३, १७, २, ७, ८,
१०, २५, २, २६, २, ६, ७,
२८, ३, ४, १०, २९, ४,
८, १, ३०, ३, १३, १, १३,
१८, २०, ३७, ७, १, ३८,
३१, ४०, ३, ५, १, ४, १,
३, ४, ८, ४, १, २, १, ४, ४,
४, ४, ८, ४, ४, १, २, १,
३, ६, १, १, १, १, १, १,
३, ३, ५, ३, ३, ३, ३, ३, ४,
६, ३, ३, १, ३, ३, २, १, ४,
२९, ८, ४, २, ४, ११, १, १४,
३, २०, १, ३५, ३, ३९, ४,
५, ३, ३, ९, ७, २८, २, ६,
४०, १, १२०, १, २, ७, १,
२, ६, १, ७, २, ८, १, १८,
४, २३, ८, ५, २१, २२, ९,
१, २१, ३, १५, ५, २०, १२,
५, १५, २४, १०, २, २४, २५,
५, २६, ७, ३, १०, ३२, ३५,
८, ३६, ९, १०, ३३, २, १०,
२७, ७, ४, ८, ६, ११, ४, १२,
१, २०, ५३, ३, २०, २६,
३३, १, ७, ९, १६, ३३, २,
३२, ३५, ४५, ७, ३, ३४,
२, ६९, १०, १७, २, ३७, १,
१३, १८, २, ९, ४९, ३, ५९,
४, ५, ६, १९, ६, ८, ९, १,
१४, १०, ५१, १५, ५,
३२, ९, ५८, २, १२०, ११,
१०, २८, १, ३४, २, ३९, २,
४९, ३८, ७९, १, ८०, ३, ९३,
६, १०७, १४, १४३, ८, १६

२३, २, २७, १, ४०, ३, ९३,
३, ११०, २, २, ३, ३, ५, १,
७२, १, ७६, ५, ८०, ५, ८२,
४, ३, १२, ७, २३, ३, २५, १,
३५, ५, ३८, ८, ४, १, ४,
१९, ५, ५, ४, ३, ५, १, ३,
३, २८, ८, ३२, ३, ४०, २,
६, ५, २, १८, ५, २३, १२, ८, ६,
१, १९, ३, ९, ११, ३, २३, ३,
३२, ४, ९, ३३, ७, ३, ८,
५, १२, १, ३४, ३, १०,
३५, १३, ४, ३६, ३, ११,
३, २९, ५, ३०, ११, ३, १,
३४, १, ४०, ६, ५०, ९, १०,
६१, ३, ४, ७०, १, ७१, ४,
९६, २, ८, ९८, ६, ९९, ६,
१०४, १०, १०५, १, १०६, ७,
१३१, २, १३६, १०, १३९,
६, १५०, २, ९, १५१, १,
१५३, ४, -अक्ष ३,
११०, ६, १५, ७, ४, १३,
मा ६, १९, ३४, ५, १२, १४,
का ६, ४, ३, ३५, १, ५, ५,
२, ३, ३, ३, ३, ३, १०, ३,
२, ४, ११, ५, ३, ४, ५, १,
४, ३, ६, १, ४, ६, १, ३, ७,
१, ३, ३, १७, १७, २, ४, ५,
७, ३, ८, १, १४, १३, १८,
३, ८, ९, ४, ५, १, ३,
९, ४, ६, १०, १०, १०, १०,
७, १२, १७, १, १०, २२, ५,
२६, ६, ३०, १०, ३७, ११,
३९, ९, ४०, ३, ४, २, १०,
१४, ६, २, २५, १०, २६, ९,
४३, ४, ४६, ८, ३, ४, २४,
८, १२, ११, १, १८, ७, ३,
-अक्ष ३, २२, ८, ७, ७,
३, ३, २०, ३६, ८, -अक्ष
३, ३५, ७, ८, १५, १५

१२, २४, १०, ४४, ८, ६५,
४, १०, २७, ३, १२०, ९४,
८, १०, ७, ३, -क्षाय मा १,
४८, १२, ६१, ९, ३, २०, ११,
४६, ३, ५, ५३, ८, ८, ३, २०,
८, ३, ४, ९, ६३, २७, १०,
६८, ५, ७०, ११, ८९, ११,
१५८, १, ११, ५, ४, ९, मा
४, ६, ७, १९, ६, ११, १७,
६७, १८, ५५, ४४, २, ४, ५,
५, ७, ६, २, ७, १८, ६, ३,
२०, ३, ५, १, २, २, ३,
१३, २, ६, ६, १, २, ४, ८, १,
१४, २१, ३, १, १०, २, २, ८,
३, ३, ३, ३, ५, ५, १, २, ४, ६,
५, १, ७, १३, २, ५, ७, ६,
७, ६, १, ४, २५, १, २, २,
९, २, ४, ७, ७, १५, ८,
१४, १०, ६, १८, ३, १३, ३,
३, १, ४, ३, ४, १, ६, ८,
१६, ३, ४, ३, ४, ६, ६,
१३, ११, ४, ३, १०, ७,
१३, १४, ८, १७, १३, ९,
१८, ४, १५, २३, ६, ९, २४,
१०, ३४, ४, ३५, ७, ३९,
८, ४, १६, २, ४, ६, ७, ३,
२८, ४, २९, ४, ३१, २१९,
३८, ३१, ४८, ९, १०, २,
२३, ११, १०५, १, ३, २१,
१५, १०, १, १, १४, ३,
४०, ६, १०, ८, ६, १२४,
१, २, ७, १७, ८, ९, १, १,
१०, १, ११, ५, २६, १२, ११,
११, १३, ७, ३, १६, ४, ४,
५, ६, १८, ४, ९, १०, ३, १,
१५, ४, १२०, १६, ५, १०,
९, १, २, ५७, १, ३, ११,
१-८ १८, ८ ४, २५, १ ७.

१३, ३, १०, ६, ८, ११, ४,
४, १३, १४, १४, १०, ३७,
८, १६, ३८, १, ३६, ३, ९८,
६, १३१, २, -क्षाय मा ५, ६
६, १, २२, २७, २९, २४,
१६, ३०, २१, ३९, १, ४
७, ७, १, ६, १, १, २४, १३,
१, १६, १, २६, ६, १, ३४,
४, ३, ३९, १, १, १, १, १,
११, १, ३, १, १, ६, १, १०,
२, ८, १३, ३, २, ६, ५, १५,
३, ५, ८, १, ४, ४, १, १, २,
३, ६, २, ६, २, १०, २५, ३,
४, १, ७, १, ११, १, १५, १,
१७, १, ५, ११, १, २३, १,
मै १, २, ११, १४, ३, ३५, २,
८, ८, ३, ८, ९, ९, ३, १०,
७, १०, १२, १४, ७, ४, १,
१५, ४, १२, १२, २, १२,
३, ३, ५, १, ५, १५, ३,
१७, ७, २६, ५, २९, ५, ३०,
५, १०, ३१, ११, ३४, ५
३७, १५-१७, ४०, ४, ४१,
२, ६, ८, ४७, २, २०, ७१,
२, ६, १२, २, ६, १०,
२६, ६, ४१, ३, ४७, ६, ४६,
८६, ४७, ११, १०, ९, ३,
४, ६, १०, २, ७, १०७, १,
११, २, ४, १६, १३, ११, १६,
१३, ८, १०४, ४, ११८, ६,
-क्षाय मा १५, ११, १६५, ३,
२, १४, ३, १०, ३, ४०, ४, ३,
६, ८, ५, ५२, ७ [७१, १८, १८,
१७, ५] ८५, ५, ६, ४, ११
५२, १३ ५८, ३, ७, २९, ३,
८, ९, ३, १०, ६, ९, २७, ६,
१०, ५, ८, ८, ८, ८, ३,
६, ११, ८, १६८, ३, १११.

१२, ३, २, १४, १०, ४,
११, ११, मा २, २५, ६,
३३, ११, १, १३, ६, १७,
१०-१४, १६, ५५, ६५,
१८, ३६, २३, २, ३२, ११,
३३, ५३१, ३४, २०१, ३८,
१८, ४, २, ६, ३, ६, ८, ४,
१२, २, १, १४, १, ६, १६, ३,
७, ५, ८, ११, १४, १७, ८,
९, १८, २०, १, ७, २५, १, २,
२९, ४, ११, ३२, ४, १०१,
३३, १, २११, ३८, ५, १, १,
१, ४, १, २, १२, ४, १२, ३,
४, १४, ५१, ६, १, ३, ३, २,
८, ६, ५, ४, १, १५, ४, १०,
१, ८, ५१, ७, ८, ३१, ४, ७,
१, ५, ११, १, २, ७, १२, २,
५, ५, ७, १, २, ६, २, १,
११, १, ६, १, १, ४, १६, १,
२, ३, ४, २, ३, २, १, ६, १,
१, ८, ३, ७, ४, ११, १५, ५,
२४, ११, मै १, ३, ३, १५, १, ७,
३, ८, ११, ५, २, ७, १३, १,
४, ३, ५, ७, १५१, ८, ९, १३,
९, ९, १२, १, १३, १, १६, ३,
१, ३, २, १५, ८, १५, ४, १,
८, ३, ४, ६, ६, ९, १०,
११, ३१, १०, ११, ११४, १, ७
१६, ४, १०, ११, ५, ६, ७,
१३, ९, १८, १४, ५, ९, १६,
१, १३, १५, १७, १६, १८
१३, २०, ५, २३, ३, २२, ५
२३, २, ५, २७, ८, २६, ८,
७७, २, २८, १, ४, ३३, ६,
१०, ३२, ६, ३३, ३, ५
३४, ५, ३०, ७, ४१, १, ४२,
८, १७, ६, ७, २०, ६, २७,
६, २०, ३, ३३, ७, १८

३५, ८१, ३६, २१, १४०,
१, ५, ४२, २१, ४४, १,
४१, ४७, ६१, ४८, ९, कौ
२, ६४०, ११५४, १३३, ५१,
७, शौ १, ३०, ३, ३२, २, ३३,
३, २, १०, ३, ४, ८, ५, १४,
८, २५, २, ३९, ३, ७, ६८,
१, १०२, ८, ८, १३, ३, ५,
११, १, ९, ४, १०, ११, ८,
११, २, ३३, १२, २, ८, १३,
२, ३०, ३, २२, १५, १३, ४,
१७, १, १२, १८, ३, ६३,
१९, ८, १, १७, १२, २०,
१३९, २, वै १, १४, ३, २५,
३, ८४, ४, ९१, १, ४, १०७,
४, ५, २, ७६, ६, ४, ०, ६,
३४, २, ५, १३, २, २६, ८,
३६, २, ७, १३, ४, ८, ८, २,
१०, ८, २१, १४, १, ४, ११,
१५, १९, ८, २१, ८, २२, ४,
१६, १६, ३, ६, २४, १०, ९९,
३, १०६, ३, ११७, २, १३३,
८, -क्षेप क १, [३५, ७, ८,
७, ३५, १०, १३६, ४], १६१,
१४, ९, ५, २, [६३, ८, ६५,
१६], मा १५, ६, ३८, ६, का
१६, २, १, ३८, १, ६, ते २,
६, ७, २, ३, १, ६, १, ५, २,
१२, २, ६, ४, १, २१, ७, ५,
२३, १, मै ४, ९, ७, काठ ६,
८, १२, ४, २२, ७, २६, १०,

४५, २०, ५०, ६, क ४, ७,
३५, ११, ४१, ८१, १०२,
१८३, ५६७, १३३, १७, ४,
४, २८, ६, शौ ४, २०, ९,
३८, ५-७, ६, ८०, ११, ११,
४, ८, १३, ३, १३, १९, १७,
२, १९, २, वै ७, ३५, २, ३८,
४१, ७, १४, २, १६, २, ८, १०,
१७, २, १६, ५७, १०, -क्षेप
काठ ३९, ५
अन्तरिक्ष क्षिप्त- -क्षिते तै ७,
५, ०४, १, काठ ४१, १
अन्तरिक्ष दा- -दा काठ
३२, ९
अन्तरिक्ष-देवता-
१) अन्तरिक्षदेवता- -स्य तै
६, १, ११, २, २, २, ६, ४, ५,
५ मै ३, ७, ८, ९, १, ७, १०,
१, काठ १९, २, २३, ५, २४,
६, २६, २, ६, २७, १, २, क
३७, ७, ४०, ५, ४१, ४, ४२,
१, २, -स्या मै ४, १, १, काठ
३०, १०, क ४६, ८
अन्तरिक्ष-प्रा- -प्रा क ७,
४५, १, ९, ८६, १४, मै ४,
१४, ६, काठ १७, १९, -प्रा
क १, ५१, २, १०, १५, १७
अन्तरिक्ष-मुक्त- -मुक्ति क १,
११६, ३
अन्तरिक्ष मार्ग- -मार्ग ते २,
४, ८, २, मै २, ४, ७ ८१,

काठ ११, ९
अन्तरिक्ष-युक्ती- -नी तै ४,
४, ६, २, काठ २२, ५,
अन्तरिक्ष-वृत्त- -वृत्त शौ
१९, १८, २, वै ७, १७, २
अन्तरिक्ष-सशित- -त शौ
१०, ५, २६, वै १६, ११, २
अन्तरिक्ष-सुद्ध- -सुद्ध क ४,
४०, ५ मा १०, २४, १२ १४,
का ११, ७, ४, १३, १, १५, तै १,
८, १५, २, ४, २, १, ५, ४, ७, १६,
५, ३, ११, ११, मै २, ६, ११, ८,
१३६, ३, १, ६१, २, १, ४, ५, ६
काठ १५, ८, १६, ८ २२, ५६
-सद शौ १०, ९, १२ ११ ८
१२, वै १५, १४, ७, १६,
१३७, २, -सद मा ९, २, का
१०, १, ३, तै १, ७, १२, १,
मै १, ११, ४, ३, २, ११,
काठ १४, ३, -सद शौ १८,
४, ७९
अन्तरिक्ष-सुक्ष्म- -सुक्ष्म मै ४,
९, ७
अन्तरिक्षात्-
अन्तरिक्षात्-सुक्ष्म- -सद
वै २, ५३, ६ -सद वै २,
५४, ६
१) अन्तरिक्ष-व्या- -व्या क [९,
३६, ५, ६४, ६] कौ २,
३८, वै ३, ३१, ६, -व्या
४५, ५४, ९

- १) इह क (१, ११९, ११) विविध पाठे ।
- २) उत द्विचिन्तन-प्रसव (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।
- ३) कर्मण्युपादे १/१दा+विष् ।
- ४) सादृश्यं यति निरक्षर (पा ५, ४, २४६, १, १८५) ।
- ५) कर्मण्युपादे विचिन्तन-प्रसव (पा ६, २, १३९) ।
- ६) भग पूरप्रसव (पा ६, २, १) । उत यद ।
- ७) 'अग्ने-युक्ती' इत्यत्र टि ३ ।
- ८) मयुत निराभिकर्तृत्वं इत्यत्र दत्तप्रसव ।
- ९) मार्ग पूरप्रसव (पा ६, २, २) । उत मार्ग

१/शो+क (यु अयु-मशित-) ।

१) उत कृत-प्रसव (पा ६, २, १३९) । उत १/राय
+चिन्त (पा ३, २, ५८) ।

२) नाउ द्यु भीतिविक्र । अत्रात्रोद अर्थे भति प्र
उत (पा ५, ३, ३४) । प्रत्यय-स्वरः ।

१) तद्वेदमिरयर्थे पिबिहताकात् स्वराऽपिरोपकर बह
प्र उत (पा ४, ३, १३१) । मार्ग्यं प्रतिपदो ह्यग्री प्र भवति
(यु पाठा ५, २, १२०) । तद्वेदमिरोदयं इत्याकारेण
मथर्षत प्रति भवतीत्यभिप्रायः ।

२अन्य, न्या- -न्य क १, १६४,
१६, ४, १९, ९, ८, ७९, २,
५३ २, २, ४, ४, ५, १, ३,
१, २, ६, १, ८, ३, २, ९,
२, ३, ४, १०, ६, ५ ३ १, ६,
४, ११, ३, १, ४, ४, ४, ७,
७, ४, ५, २, ८, ५, ५ काठ १९,
३, ३४, १४, ५ ३ ३०, १,
शौ ६, १८९, ३, ९, १४,
१५, १, १, ४, ३, वै ६, २०,
८, १४, ४, ११, १६, ५६, ३,
६७, ६, १, १, ११, ११, १२,
८, [११६, १६, (११७, १७)],
[१४७, ३, ४, ४, ११], २,
१३, १०, ४, ३०, १९, १०,
१५, ११, लि १, ५, ७, १२,
७, मा ३०, १०, ४०, ९, १२,
का ३४, २, २, ४०, १, ९, १२,
ते १, २, १४, ५, ३, ११,

५, काठ ६, ११, शौ ९, १३,
४, वै १६, ७४, ३, -न्यस्य
४ १०, ३९, ३, वै ८, १२, ५,
-न्या ४ ४, १६, ४, मै १, ४,
१०५, शौ ९, २, १०, २०,
७७, ४, वै १६, ७६, ९,
-न्या क १, १४८, ५, लि ३,
२१, २, काठ ३४, ८५, कौ २,
१२२१, -न्याम् ४ १०, २७,
११, -न्याम् १, [११६, १६],
११७, १७], १८, -न्ये ४ १,
१००, ८, मै १६, ६५, -न्येन ४
[१० ८९, १५, १०३, १२] मा
१७, ४४, ४०, ३, वा १८, ४,
१२, ४०, १, ३, कौ २, १२११,
शौ १८, ३, ३, वै १०, १२,
१२, १५, १९, ४ [न्य-अन्य]
५ अन्यम् मावुक- -क. काठ
२७, ८

अन्या(न्य अ)न्-
अन्यादी- -नीम् वै १५, १८, ३
अन्या(न्य-आ)यु- -न्य वै ८,
७, ७
अन्या(न्य अ)हि- -हीन् मा
२७, ७, वा २७, ७, १, मै ३,
१५, ९, -हे तै ५, ७, १५, १,
काठ ५३, ७
५ १ अन्य-
१ अन्यम्- -न्य ४ १,
६२, ५, ९४, ७, ७, ८८, ३, मै
४, ९, ७५, -न्यस्य काठ ७,
६, क ५, ५

३ अन्य- / घा

३ अन्य-

५ २ अन्य-

२ अन्यम्- -न्य ४ १,
१२२, १, १५३, ४, २, १४, १,
३, ३५, १, ४, १, १९, १६, १,

५ ० अन्य > २ अन्य इति कारकोपपरूप स्यात् । यद्वा,
तत्रैव प्रतिषेधमानस्य मतो दर्शनस्य बाधत्वविशिष्टत्वसा-
माधमादाय ३ अन्य इति गतिरूप स्याद् यानि । पूर्वाऽऽश्रयव
मपन्यमूचकस्य शिरमि प्रधत्ति ३ । उभयपक्षि ममान
मय ममस्त पा मुक्य इति मु तरवम् । यद्य पाधा तु
५ अन्य पञ्चने, अमी नाठ > नापा मनेव तत्र कारण-
तामिपदिस्तरा दिह (तु पठ टि) ।

०) गग वा बाय वा स्यात् । उप क प्र बाधादि-
म्बरथ (पा ३, २, ४, ६, २, १४४) । या (५, १) त्व
अश्रयवयवमयम्, मुमप्यम् ३ अन्य इति च ५ अन्य > ३ अन्य
इति च । तदेव तन्मते गग स्यादन्तोदात्तयेति विरोध ।
०) ममानात्तस्य त्वपेय विमुहम् ।

०) 'मुष' इति शौ (१९, ४७, ८) पञ्चे ।

०) 'मुष' इति शौ (१९, ५०, १) पञ्चे ।

०) कारकोपरे ५ अन्यम् प्र मुमाममरव (पा
३, ५७, ६, १, ६७) ।

०) मुग मनेव विमय इति प्रन ।

०) गग नामव (पा ६, १, २०३) । उप क ३ ।

०) गग यु हीनिक भाषा (तु १२ अन्य / घा
१) ।

०) गगो ४, अथिगगो ४, अमुन् प्र (पा ४,

२०६) । निस्वर (पा ६, १, १९७) । यतु वा (५, १)
५ अन्य नन्-यव इति च वस इति बाड्डह, तप्त । तथा
सन् अन्तोदात्तो नाम हि स्यात् (तु २ अन्य- नि) ।

१) द्वि यु औपयिक. भवति (तु त नि) ।

१) निष्परययम् १ अन्य- इ ।

१) नाठ यु औपयिक भवति (गु ५ १ अन्य) ।

१) कारो अमुन् प्र (पा ४, २०६) । अन्यतेऽच क्रियते

अक्रियते (=अन् धीयते प्राप्यते [तु ६ (४, २, ९) उद्धत
श्री] अनेनेति । निस्वर (पा ६, १, १९७) । विमिति नाठ

कन्यावदुनो हवीवांथ पया स्वीकृते न च ३ अन्य-

५ अ इत्यन एव प्र उच इति । इह-उपप्रव मा

भूतानुदात्तव स्यादित्यर्थमिति । मयु वा १ अन्य- +

अम्- (५ अ + मने अमुन्) इति गग पुरमव

एनेति । ५ अ + अमुन् इत्येवमिति यु उच्यते

(पा ४, २०६, २, ७, १) । एवमिति स्वर-

उदोप म्भार । यद्वा ५ अम् (द्वि ५ अम्
[५ अ अम् इति द्वि गगोऽन्तरं ३] + अमुन्
इत्येवमिति यु विमृदेन । यतु वा (५, १) वा ५ अन्य
इत्येवमिति निमितिना, न्य कारादिनाम्ना-
गन्तव्यमयमिति यतुना इह-उपप्रव इतिगगव
यतुनाम्नोनेनेति विमृन् ।

२३, १, २७, ५, ५, ३०, ६, ४५,
९, ६, ६३, २, ६८, ११, ७,
२१, १, ९२, १३, ८, २, १,
९, ६२, ५, ६८, ६, ८६,
४४, १०, ११६, ४, मा ३,
२०^३, ७, ७, ८, ५४^६ का ३,
३, ११^६, ७, ३, १, ९, ७,
१६, तै १, ४, ४, १, ३, ४, २,
१, ४, ४, ९, १६, मै १, ३,
६, काठ ४, २, १३, ११, क
३, २, कौ १, १२४, ११३,
२, ८४, १५९, ९६५, जै
१, १३, १०, ३३, १, ३,
८, १०, ३०, २, ४, २०, १०,
शौ ७, ६०, २, २०, ७७, १,
पै १२, १, ७, -अन्वस १,
९, १, ५२, ३, ८०, ६, ८२,
५, ८५, ६, १३५, ४, १५५,
१, २, १४, ५, १९, १, ३६,
३, ३७, १, ३, ४०, १, [४१,
६, ६, ४५, २७] ४८, १, ४,
३१, २, ३२, १४, ५, ३४, २,
[५१, ५, (६, १६, १०), ७,
९०, १], ६, ४३, ४, ४३, ४,
६३, ३, ७, २१, १, ९०, १,
८, १, २५, १३, १५, २१,
१७, ४, ८, २४, १६, ३३,
२८, ३३, ४, ७, ३५, २४,
४६, १४, ६१, ३, ६५, २, ६६,
३, ७८, १, ८८, १, ९२, १, ४,
९५, २, ९, १८, २, ५१, ३,
५५, ३, ५८, १, ६१, १०,

१०१, १, १३, १०, २५, १,
३२, १, ५०, १, [७, ९४, ८]
७६, ६, ९६, ९, ११५, ३,
१४४, ५, १६७, २, मा १९,
७२-७९, २६, १११, १६१,
२४, २७, ४०१, ३३, २३१,
२५१, ७०, ३६, ५१, का २१
५, १, २१, ३, ४, ५१, २९, ५,
९१, ३२, २, ६, ८१, ६, १,
३६, १, ५१, मै २, १३, ९१,
३, ११, ६९, ४, ९, २७१,
काठ ३८, १८, ३९, १२१,
कौ १, १४५, १५५, १८०,
२३६, २६५, २८९, २९७,
३१३, ३८५, ४२२, ४६७,
५००, ५४५, ५५३, २, २२,
३३, ३५ ३८, ४७, ६३, १२४,
३२६, ४०७, ४४४, ५७६,
७३६, ७४३, ७६३, १०३४,
१०४६, जै १, १६, १, १७,
१, १९, ६, २५, ४, ३०, ७,
३३, १, ५२, ४, ५६, १, ९, ३,
४, ४, ६, ९, ५, ६, ७, १, १२,
८, २७, १, ३१, २७, ३४, २,
४७, २, ४, २६, १, कौ ६, २,
२, १२०, १, १, ४, १, ५, २,
६, १, ९, १, १३, २, २३, ६,
३१, ४, ४९, ४, ५३, १, ५७,
११, ६४, ४, ७१, ७, १२४, २,
-अन्वस मा १६, ४७, का १७,
८, १, तै ४, ५, १०, १, मै २,
९, ९, काठ १७, १६, क २७,

६, -अन्वसा १, ५२, २, ५,
४, २०, ४, ५, ५४, ८, ७, २०,
४, ९, १, ४, १६, २, ५३, १,
५५, १, ३, ६१, १९, ६७, २,
१०७, २, मै ४, १२, ३, कौ १,
४७०, ४९६, २, १६५ ३२४,
३२७, ६६४ जि १, २८, ३१^५,
३१, ५१^५, ४१, ४१^५, ४३, ५१^५,
४९, ११^५, ४, ५१, १०, ३, ३,
११^५, १६, १, २७, १, ३, ५५, ५,
-अन्वसी ७, ९६, २, -अन्वसि
१, २८, ७, ४, ६९, ७, ५,
४१, ३, ७, ५९, ५, ६८, २,
७३, ४

अन्व- / अन्व

१अन्व- / १अन्व

२अन्व-अन्व^५ - अन्व १, ५२, १३,
५७, ४, [८४, १९, ८, ६६,
१३] १२५, ७, १६१, ९,
१६४, २०^५, १८१, ४^५, २, ४०,
४^५, [५^५, ६, ५२, १६^५], ३,
३१, २^५, ५, ३२, ३, ७७, २,
६, २१, १०, ३०, ४, ४८, २२,
५२, १६^५, ५७, २^५, ६८, ३^५,
७, [(१, ८१, ५), ३२, २३],
३६, २, ५६, १५, ८२, २^५, ५,
६^५, ८३, ९^५, ८५, २^५, १०३,
३-५, ८, ५, ३९, १५, ११,
७८, ४, १०, १०, १४, २८, १,
३४, १४, ४३, ५, ६४, २,
[(२, १५, २, ४०, ५), ८५,
१८^५] ११९, ११, ११२, ४,

*) 'अन्वस' इति क (यक ८, ४६, १४, ३३, ७,
१०, २५, १, ८, २४, १६, ९, ६१, १० [दि.] पाणे ।

*) २अन्व (< / २अन्व) - तादर्थ्ये वा प्र उस
([पा ७, ४, २४] अने प्रतिबन्धानुपातिने
पार्थक्याय भवर्गपार्थक्ये ॥) । प्रत्ययसूत्र । एव
अन्वस्य अन्व, २अन्व, अन्व, प्रम् मौनिक-
वर्गो गन्ता इति (पै १११, १, ६७, ८६, २, ३३७
अन्व-अन्व इति अन्व- इति अन्व गन्ता इति -

यमान सती एतन्मूलनयाऽन्विष्यते [तयो ताना अवि
सतीर / २अन्व इत्यनेन अन्विष्य जन्मजनकताम्बन्ध
इतिदिशि परमप्रतीतिं मूलमन्विष्यतां नाऽत्र कोऽपि
विगताद इव इतिदिशि स्वमिगतिः] । यन्तु
पा १, ६, इत्यत्र अन्व-अन्वेयं (< अन्व / नी-यन्व)
इति अन्व > २अन्व- इत्याह तदपि विगतरम् ।
तथातोऽपि 'हृषोक्' (पा ६, २, १६०) इत्यन्तो-
दाताय ६ ।

२३, १, २७, ५, ५, ३०, ६, ४५,
९, ६, ६३, २, ६८, ११, ७,
२१, १, १२, १३, ८, २, १,
९, ६३, ५०, ६८, ६, ८६,
४४, १०, ११६, ४, मा ३,
२०३, ७, ७, ८, ५४३, का ३,
३, ११३, ७, ३, १, ९, ७,
१३, तै १, ४, ४, १, ३, ४, २,
१, ४, ४, ९, १३, मै १, ३,
६, काठ ४, २, १३, ११, क
३, २, कौ १, १२४, ३१३,
२, ८४, ३५९, ९६५, जै
१, १३, १०, ३३, १, ३,
८, १०, ३०, २, ४, २०, १०,
शौ ७, ६०, २, २०, ७७, १,
पै १२, १, ७, -न्यस १, १,
९, १, ५२, ३, ८०, ६, ८२,
५, ८५, ६, १३५, ४, १५५,
१, २, १४, ५, १९, १, ३६,
३, ३७, १, ३, ४०, १, [४१,
६, ६, ५५, २७] ४८, १, ४,
३१, २, ३२, १४, ५, ३४, २,
[५१, ५, (६, १६, १०), ७,
९०, १], ६, ४२, ४, ४३, ४,
६३, ३, ७, २१, १, ९०, १,
८, १, २५, १३, १५, २१,
१७, ४, ८, २४, १६, ३२,
२८, ३३, ४, ७, ३५, २४,
४६, १४, ६१, ३, ६५, २, ६६,
२, ७८, १, ८८, १, ९२, १, ४,
९५, २, ९, १८, २, ५१, ३,
५५, २, ५८, १, ६१, १०,

१०१, १, १३, १०, २५, १,
३२, १, ५०, १, [७, ९४, ८]
७६, ६, १६, ९, ११५, ३,
१४४, ५, १६७, २, मा १९,
७२-७९, २६, १११, १६१,
२४, २७, ४०१, ३३, २३१,
२५१, ७०, ३६, ५१, का २१
५, १, २१, ३, ४, ५१, २९, ५,
९१, ३९, २, ६, ८१, ६, १,
३६, १, ५१, मै २, १३, ९१,
३, ११, ६९, ४, ९, २७१,
काठ ३८, १८, ३९, १२१,
कौ १, १४५, १५५, १८०,
२३६, २६५, २८९, २९७,
३१३, ३८५, ४२२, ४६७,
५००, ५४५, ५५३, २, २२,
३३, ३५ ३८, ४७, ६३, १२४,
३२६, ४०७, ४४४, ५७६,
७३६, ७४२, ७९३, १०३४,
१०४६, जै १, १६, १, १७,
१, १९, ६, २५, ४, ३०, ७,
३३, १, ५२, ४, ५६, १, ९, ३,
४, ४, ६, ९, ५, ६, ७, १, १२,
८, २७, २, ३१, २७, ३४, २,
४७, २, ४, २६, १, कौ ६, २,
२, १२०, १, १, ४, १, ५, २,
६, १, ९, १, १३, २, २३, ६,
३१, ४, ४९, ४, ५३, १, ५७,
११, ६४, ४, ७१, ७, १२४, २,
-न्यस मा १६, ४७, का १७,
८, १, तै ४, ५, १०, १, मै २,
९, ९, काठ १७, १६, क २७,

६, -न्यसा १, ५२, २, ५३,
४, २०, ४, ५, ५४, ८, ७, २०,
४, ९, १, ४, १६, २, ५२, १,
५५, १, ३, ६१, १९, ६७, २,
१०७, २, मै ४, १२, ३, कौ १,
४७०, ४९६, २, १६५ ३२५,
३२७, ६६४ जै १, २८, ३१६,
३१, ५१६, ४१, ४१६, ४३, ५१६,
४९, ११६, ४, ५१, १०, ३, ३,
११६, १६, १, २७, १, ३, ५५, ५,
-न्यसा क ७, ९६, २, -न्यासि
४ १, २८, ७, ४, ६९, ७, ५,
४१, ३, ७, ५९, ५, ६८, २,
७३, ४

अस- / अद् द

१अन्य- / १अद् द

२अन्य-न्या- -न्य ४, १, ५२, १३,

५७, ४, [८४, १९, ८, ६९]

१३] १२५, ७, १६१, ९,

१६४, २०१, १८१, ४१, २, ४०,

४१, [५१, ६, ५२, १६१], ३,

३१, २१, ५, ३२, ३, ७७, २,

६, २१, १०, ३०, ४, ४८, २२,

५२, १६१, ५७, २१, ६८, ३१,

७, [(१, ८१, ५), ३२, २३],

३६, २, ५६, १५, ८२, २१, ५,

६१, ८३, ९१, ८५, ३१, १०३,

३-५, ८, ५, ३९, १५, ११,

७८, ४, १०, १०, १४, २८, १,

३४, १४, ४३, ५, ६४, १,

[(२, ३५, २; ४०, ५), ८५,

१८१] ११९, ११, १३३, ४,

*) 'अन्यस' इति क (यक ८, ४६, १४, ३३, ७,
१०, २५, १, ८, २४, १६, ९, ६१, १० [दि.] पाणि ।

*) २अन्य- / २अन्य- -न्यास्ये य प्र उम
[(पा ७, ४, २४)] अने प्रतिबन्धानुपातिने
पाणिपदाय भवतिपदार्थः । प्रत्ययान्तरः । एव
पाणिपदाय अत्राण, २अन्य, अन्य- प्रत्यय- मौलिक-
वर्गः अत्राण (२) ११११ १. ६७, ८६, २, ३३७
अन्य-अन्य इति च 'अन्य- इति च गना कर्त्तव्य-

यमान सती एतन्मूलतयाऽन्येते [तयो सना अत्रि
सतोर् / २अन्य इत्यनेन कश्चिन् जन्मजनसामान्य
स्वादिनि परमप्राचीन मूलमन्विच्छतां नाऽत्र कोऽपि
विगवाद इव स्वादिनि स्वभिनिषि] । यगु
वा १, ६, इत्यत्र २अन्य-अन्ये (अभा/नी+यय)
इति गद् > २अन्य- इत्याह तदपि विगुरयम् ।
तथापि 'इ' 'को' (पा ६, २, १९०) इत्यन्तो-
दात्तः ।

१३७, २^१, १४६, ५, खि ३,
 १५, ९, २१, १, २२, १०^१, ७,
 ७, १, ८^१, मा ६, ३७^१, ८, ३६,
 ३०, २०^१, ३७, ४७, २३,
 ६५^१, २७, २६^१, ३३, १८, ३५
 ७^१, मा ६, ८, ८^१, ८, ११, १,
 ३३, ६, ५^१, ३८, ४, १५, २५
 १०, १३^१, १२७, ४, ४, ५
 ५, ३५, २, २, ४, ६^१, १३
 ३, ५, ८, २^१, ७, ४, ३^१, ८,
 १४, २^१, २, २, ४, ६^१, ११,
 ७ ४, २, ३, ५, ११, २^१, ६,
 ८, १, ३, २, ५, ६^१, ७, ६,
 ९, ३, ६, १, ५, १, ६, ७, ५,
 ६, २, १, १^१, २, १, २, ४,
 १०, १, ५, ३, ३^१, ७, २, ८,
 ६, ७, ५, ४, ३^१, ९, ३^१, ६
 ३, ५, १०, ६, ८, ९, ५^१, १०,
 ८^१, २, २, ६, १३^१, १३,
 ९^१, ३, ६, ८, ७, १, ९^१, १०^१,
 ९, ६^१, १०, ३, ४, ३, ४, ४,
 १^१, ८, ६, ७^१, ७, ७, १२,
 २^१, ४^१, ६, १३, २^१, १४,
 १^१, १८, ४३ ६, १, ४, ७,
 १०, ८, १३, ९, ११^१, १२,
 १३, १३, ३, ४, १५, ८, १३^१,
 ३७, ११^१, २०, ७^१, २३, ८^१,
 २४, १, ८^१, ९^१, २६, ६, ७^१,
 २८, २, २७, ५, ३४, ३, ५^१,
 ३६, ३^१, ३७, ११, ३८, ७,
 ३७, १२, १६३, १२, ४, ३,
 ५, ९, ८, १, ३३, ९^१, ३६,
 ७^१, ३८, १^१, २^१, ४३, ४, ७^१,
 ४४ १ ४० ६ १६३, १, २७
 ३७ ३ ११ १०० ३ ११०
 १३ ३ ३ ३ ३ ३ ३ ३

३, ४, ७, शी २, ४, ५, ३,
०, ६, ३०, १, ५, ४, १३, २१,
५, ११, ४, ७, ८४, ४, ८५, ३१,
८६, ११, ८, ९, १९, ९, १४,
००, १५, २६, १, १०, ८, ०३,
११, ६, २६, ७, १०, ११,
१२, ३, ५०, १३, १, ५०,
२, ११, १४, १, २३, १८,
१, १६, १९, ३५, ५, १२०,
१५, ४, १७, ५, १०१, २,
वे २, ११, ५, ५०, २, ३ ५,
६, ४, १४, ३, ५, १०, ६,
१०, १८, ३१, १९, १, ५ ८,
१, ४, १६, ०३, ६, ६७, १०, १,
१००, १०, १५३, १०, १५४,
१, —य-य मै ६, ७९,
वे २, ३९, ५, —य-य १,
[३०, १९, ७, ७३, ३] ७२,
१४, १०३, १, ११५, ५,
१२३, ७, १४०, ७, ३, ५५,
११, १५, ५, २९, १०, ३१,
२, ६, २४, ५, ५८, १, ६६,
१, ७, ३२, १९, ८, १, १, ०,
१७, ०२, ४, १०, [३७, ३१
३१, ८] ३७, २, ३, ८०, ७,
१२९, २, १४३, १, १४५, ३,
गि ३, १०, ०, १, २१, १,
मा १७, २१, ३३, १८, ३,
४०, १०, १३, या १८, ३,
७, ३२, ३, ९, ४०, १,
१०, ११, वे २, ५, १९,
३, ४, १२५, ४, १, १३, २१,
३, ११, ५, ६, २, ०, ९६, ०,
३, १, ३, ५, १, ५५, १०,
३, २, १०, ३१, ११, १०९,
३, ६, ३, ८, ४, ५, ५,

१, ४, ६, ८, ८, ८, १०,
 ३१, ११, ११, ११४, ४,
 १६, ४४ ४, १५, ६, ३,
 ८, २, १०, ११, ९, ११,
 ११, २, १३, १०, १८, १,
 २०, १५ ३४, ७, ३७, ५,
 ३९, १०, ४२, ४, १४ ४, २,
 ६, ७, ७, ६, ८, २८, २१,
 ११ १, ७१, २४२, २, ७०,
 ७१=, ११४७, ११ १, ८,
 ३, २५, १०, ३, ७, ८,
 ५८, ७, १० ५, ११, ५, ६, ६,
 १२, १, १०, २, २२, २३, ७,
 ११, ११, १०, २३, १३, २,
 ४३, १८, २, ११, ५१, १९,
 ५३, ४, १२०, १८, ३, ८०,
 २ ८५, १, १२३, ३, ११ १,
 १७, ४, ५, २, २८, १, ८, १,
 ६, १२, २, ४, १३, १, ३,
 १६, ६१, १, ८७, ३, —मय
 —मय २, २४, ५, ३, १८,
 ७, ११ ५, ४, १२, २, ७,
 ५, ४, १, ११ १, ५, १०६,
 —मय १, ११, ६, १२९,
 १०, ११४, २८, २, २२, २,
 १३, ११, ५, ३४, ८, ६, ४७,
 २१, ७, १०३, ३, ४, ८, २४,
 १२ ७५ १३, ८०, १, १६,
 १९, १०, १०, १० १४, ४६,
 ८, ११, ८ ११७, ४, ११९,
 ७ ११, १४३, ७, ११ १०, ६३,
 १६, ५, १७, ५ ३३, १०,
 ४ १३, ५, १ १७, ८, ६,
 १८, ४, १५ ३२, ५, ६, ११
 १, ७, १, ३६, १२, १४, ३,
 ८, ११, ३ ३, १, २, १ २

*) १३१३ द (१०, १८, १) दन ।

*) $\text{C}_{10}\text{H}_8\text{O}_2$ (10, 12, 17) 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834,

*) नन्वे ल. दिग्गोऽप्यह > नन्वे ल. दिग्गोऽप्यह इति

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सुधर व. सुधाकर, मार्ग १, १

4) જાહેર કાનૂન (1, 194, 44) અને

*) पञ्चमः अध्याय इत्येतत् (१७, १.)

24) :

४, २, ५, ४, ५, १०, ४, ५,
६, १, ३, ५, ५, १०, १०,
३, ४, ५, ५, १०, १, ५, ६,
७, ७, ६, ४, १०, १, ५, ३,
३, मै १, २, १०, २, ७, १२,
१३, ६, ९, ८, ७, ४, ३, ४, १,
६, ७, ११, ११, ६, १४, १८, १,
काठ ४, १६, १, ४, १६, १२,
२५, ८, २८, २, ३०, १३, क
४, ३, १, २५, ३, २७, ६,
४०, ११, ४४, २, १, १, १,
३३४, ८३८, १२१०, १, ३,
३, २८, ६, शौ ३, २, ६,
३०, १, ४, १८, ३, ६, २०,
१, २६, २, ९, ५, २७, १५,
१६, १२, ३, ५०, १३,
२, ११, ११, १, ११,
२६, ४०, वै ३, ५, ६, ५,
१९, १, २४, ३, २७, ६, ७,
३, १, ८, १९, १०, १३, २,
९, १६, ६९, ७, १, -न्यम्-
न्यम् मै ४, ११, १, -न्यम्-
न्यम् ५, ४४, ११, ६,
४७, १५, १६, १०, ११७, ५,
कृते ७, ५, १, ६, ५, ४, १,
४, ३, १०, काठ ३०, ५, १,
न्यम् ३, ३२, ११, तै ६,
३, ९, १, १, मै १, ८, ३, १०,
१८, ४, ८, ३, १, काठ ६,
१, ११, १०, ३६, १३, क ४,
१६, शौ ११, ४, ५, १८, वै १६,
५६, ६, १७, -न्यम् ३, वै
५, १०, ६, -न्यम् ३, ३,
५५, १७, मि ३, १५, २६,
तै ७, २, १, ४, ५, १, शौ ८,
१, १९, १२, ४, १५ -न्यम्
मै २, २, ११, ५, ५, ४, ३,
६, २, १, १, ७, २, ८, ७,
मै ३, ७, ५, ५, ३, ७,

१०, १०, २, १, ११, १२,
२४, ९, ३४, १८, १, ३८, २,
शौ ३ ३०, ५, १२, ३, ४६,
वै ५, १९, ५, ९, ४, ७,
-न्यम् ३, १४०, २, १७०,
१, १८१, ५, ६, २, ३५, १३,
६, ५७, ३, ७, १०३, ५,
८, ३३, १६, १, २, ५, १, ५,
३, २, ४, ४४, ५, ६, ८, ३,
७, २, ८, ६, १, १, ११,
५, १२, २, २, ६, ३, ४, ७,
७, १०, ९, ४, १०, ३,
४, ७, ७, १, काठ ७, १०,
८, १३, १०, ४, ११, ५
१३, ३, २४, ९, २६, ४,
२९, ५, ३३, १५, ३५,
३, १, १, १, ८, १, ४, १,
२, ४५, ६, ४८, ४, १, शौ
१०, ८, २३, वै ५, १०,
१०, १२, ३, ५, ६, ७, १६,
१०२, १०, -न्यम् ३, ३,
तै ६, ३, ११, ४, -न्यम् ३,
३, १८, २, ३, ५५, १३,
१०, २७, १४] ९, ७९, ३,
१०, १७, १४, १२४, ३, मा
१२, ८८, का ३३, ६, १४,
तै ४, २, ६, ३, मै २, ७,
१३, ४, ५, ८, १, क २७, ४, वै
१, ६५, ४४, १३, १३, ७,
-न्यम् ३, १५, १, १, १, १,
३३, ५, १, ३३, १, ५, १, शौ
१, ३२, ४, वै १, २३, ४,
८, १४, ११, -न्यम् ३, ३,
१०, ३, काठ ९, २, १६, १३,
क ८, ५, -न्यम् ३, १०९,
१, ६, १२३, ७, १६१, ५, २,
३५, ८, ३, ३३, २, ७५, ४,
५, ७३, ३, ६, ४९, ३, ७,
२६, ३, ०, ७०, १, १०, १०,
१३, ८९, ३, ०७, १४, मि

५, ७, ३, ४, ५, १०, मा
१२, ८८, १, १७, २७, २८,
१५, १६, २१, का ३३, ६,
१४, १८, ३, ३, ३०, २,
४, ५, १०, तै २, ४, १२, ३, १,
४, १२, ६, ३, ११, १, ३,
११, ४, ६, २, २, १, १, ३,
७, ४, ७, ३, ३, १, मै १, ७,
३, ८, ३, २, ४, ३, ७, १३, १,
१०, ३, ३, ९, ५, ४, ५,
८, ७, ७, १०, ४, १३, ८, १,
१४, ६, काठ ४, १५, ९, १,
१०, ११, १३, ४, ५, १६,
१३, १८, १, १९, १३,
२३, ८, २७, ४, २९, ५,
३४, ५, ३५, ३, ३९, १०,
क ८, ४, २५, ४, २८, २, १,
४२, ४, ४५, ६, ४८, ४,
१, १, २५, २, ७, ७, ३, १,
५, ७, १, ३, ३, ४, ३, ३, ३,
२, १०, ७, ४, १८, १, १, १,
वै १, २३, ४, ६५, ४, ९, ३,
४, १२, ३, ६, १३, १३,
७, -न्यम् ३, ३, ३, ३, ३,
८, १५, १, ११, ३, मा ३३,
५, का ३२, १, ५, कौ २,
११०१, वै ८, १४, १, -न्यम्
क १, १२३, ११, ३, ३५,
३, ६, ६१, ९, १३, ७,
१५, १, ८, १०१, १४,
कृते १, २, ९, ५, ५, १२,
२, ३, १, ९, २, ५, ५,
१, ४, ५, ६, २, ६, २, ५,
६, ३, १, ४, ४, १०, ४,
५, २, २, १, १, १०, ५,
२, ५, १, १३, ११, १०, ३,
२, २, ६, १०, ८, ४, ४,
१, १, ३, २, ४, ९, ५, २,
४, ८, ६, ९, १२, ४, १४,
७, काठ १२, ७, २३, ६,

२६, १, २७, २, २८, १,
३१, ७, ३३, १, ७, ३५,
३, १८, २०, १, १६, ४०,
४, ४२, २, ४८, ४, १६,
१८, १, ३, ३, ६, १, ३,
१, ६, १, ६, ६०, २, १०,
८, ३, १, १, १७, १, २,
८, १, ४, २०, ७, ५, १०,
७, १५, २२, ७, १६, १०१, ६,
-न्या -न्या ते ६, २, ६, ३,
७, ५, १, ६, ३, ३, १, ८,
४, ४, २५, २, ४, ३८, ५,
-न्याम् ४, ३, ४६, २,
४८, ३, ४, ३६, ९, ५, १,
८, ९, ३०, २, ६, १०, ५, ७,
१, १४, ८, १, २३, ५, १३,
लि २, १४, १, ५, ७, ३, १,
मा ५, ४२, १७, ७, ११, १५,
३६, २०, ४०, ४, ४, ५, १०,
२, १८, १, ८, १२, १५,
३६, १, २०, ४०, १, ४, १,
१, ३, ५, १, ३, २, ८, ५,
५, १, ५, ५, ६, ३, ३, १,
३, १, २, १४, २, ५, ११,
९, ९, १०, १, ३, ३, ६,
९, २, १, १, १, ३, १, ६,
३, ८, १२, ३३, १३, ८,
काठ ३, २, ५, २, १७, १७,
१७, १०, १३, २०, ७, २६,
१, ३, २७, ७, ८, २८, ३,
८, ३२, २, ३५, १९, १, ८,
९, २८, १, ३०, ८, ३, ३१,
९, ४०, ४, ४, ४, ३, १,
१, १०, २, ३०, ३, २, २९, ३,
४, ५, ७, ३६, ३, ७, ३६, १,
१२, १, ५८, १९, ३३, ५,
५०, ९, १, १४, ३, १९, २,
४, ६, ७, ८, १०, ८, ९, ९, ३,
१२, ५, ५, १४, ४, १६,
-न्याम् -न्याम् मे ३, १, १,

-न्यामिते २, ६, ३, १, ६,
५, ११, १, २, ७, ४, ११, ४,
५, ८, २, ३, ५, १३, ८, ७,
२, ५, ७, ४, १, १२, ५, ६,
६, ३, ७, ५, ८, ८, ८, ८,
४, १३, ८, १९, १०, २३, ३,
२८, १०, ३, ३, ७, ३४,
७, ४, ३, ३०, ८, ४५, १,
-न्याम् ४, ११३, १०,
१, १, १, ६, ४, ६, १, ९,
५, ६, ८, ३, ७, २, ५, २,
३, ६, १, ३, १, ७, १,
-न्याम् ४, ५, २, ५,
-न्याम् ४, ११, ४, २, ३,
१२-१७, १, १६, ५६, ३, ४,
१४-१६, १८, -न्याम् ४, ३,
३३, २, १०, ८, २१, २२,
९५, १४, १२, ८, ८, ४,
१३, ६, १४, १, २, ६, ३,
४, २, ६, ३, ३, ११, ४, ५,
३, ७, ३, ४, ४, ४, ५, ४,
२, ६, २, १, ६, ३, २, ७,
१, ६, ५, १, २, १, ९, ७,
१३, १३, १०, ३, १, १, २,
६, ३, १, ८, १, ४, ३, ५,
७, ७, १४, ६, ४, ३, ३,
१०, ११, १२, ८, १३,
१३, ५, १६, १३, १९, ७,
२०, ६, २७, ४, २९, ५,
३९, १०, १, ४, २, २५,
४, ३०, ५, ३३, ८, ४२,
४, ४५, ६, ४८, १७, १, १,
१२, ४, १३, १, १, ६५,
४, ९, २५, ६, १३, १३,
७, १५, २३, ७, -न्याम्
-न्याम् ४, १३१, ५, ४८
२६, २, ४०, ५, ४, २०,
७, ३, -न्याम् ४, १०,
१५९, ५, १, १, १, ७,
४८ १९, १२, ४, ३३, २, १,

४, ६, ६०, २, ७, ३८, १,
३९, ४, १, २, ४१, ५, ३,
२९, ५, -न्याम् ४, ५५,
१७, ३, १५, १७, १, ५,
४, २, १, ६, ५, ५, ३,
-न्याम् ४, ३९, १, ५९, १,
१६४, १२, २, १८, २, ३,
३, ३५, ५, ३, ९, ३, ४, १,
१४, ४, ५, ७, ६९, ६,
५, ४०, ९, ४७, ५, ८१, ३,
७, ५७, ३, ८, २, ६, ३, २३,
८, ८, १९, ३३, १०, १४, ३,
३४, ४, ८१, ६, ११४, ७,
१६०, १, ११, ६, १७,
२२, २७, २, १८, ८,
२०, १, १२, १, ६, १८, २,
८, २९, १, २३, १, ७,
३, १, २, ५, १०, १, ६,
१२, ५, ३, १, ५, २, ३,
४, १, १, २, ७, १३, ६, २,
६, ५, २, ९, २, ४, ४,
५, १, २, ५, ९, ३, ४, १०,
५, ६, ६, २, ६, ३, १,
६, ५, ३, ५, २, १, २,
११, ३, ६, ४, ४, १, १, ४,
६, २, ३, ७, १, १०, २,
१२, ५३, ३, ७, ७, ८, १,
९, ४, १०, १, २, ४, १, १, ३,
१, ६, ५, ५, ८, ६, ५, ६,
८, ७, ५, १४, १६, १, ४८,
१, १३, १२, ८, १५, ११,
१७, १६, १८, २, १६, २०,
८, ११, २३, ४, ७, १३,
२२, ६, २६, १, ४, २७, ७,
२८, २, १, ६, ८, १, २८,
२, २९, ४, ३३, १०, १३,
१९, ३३, १, ४०, ४, ४३,
२, ४४, २, १, ५, ९,
२, १३, १, ६, ५, ४,
१६, ७, १, २, ६, २, २८, १,

३, ११, ५, ७, ९, १४, १२१,
१२, ३, ४२, ५१, ४, २२,
१२०, ९६, १, १४३, ५, वै १,
१२, १, ६१, २, ५, ३, २१, ६,
३३, २, ५, १०, ७, १५, १३,
९, ४, ८, १६, ६७, २१, ७७,
८, -न्ये न्ये ते ५, ४, १२, २,
-न्येन अ १, १४०, २, ६, ९,
१, ७, ३३, ८, १०, १०, ८,
१२, ३७, ३, मा २३, १५, वा
२५, ४, ४, निते ७, २, ८, ५,
निते ३, २, ६१, ४, ८, ८, १०,
निकाठ २३, ६, २९, १, ३०, ५,
निका ४५, २, शी ११, ४, १,
४, ८-१२, ११८, १, ९, १३, १२,
६, ४१, वै २, २४, १-५, ७,
१५, ५, ८, १५, १, ९, ५, ४१,
१०, ४, ८, १६, ५६, १, २, ५,
१-१३, १२४, १-११, -न्येन-
न्येन मै ३, ८, ९१, -न्येन न
२, १८, २, शी ८, ५, ९, वै १६,
२७, ९, न्येनः निते ७, १, १,
५, निते २, ५, १, ४, ३, २, ४, ३,
५, ६, शी १२, ४, २३, -न्येपास
क ८, १३, १४, १०, ३४, १०,
११, निते ५, ३, १२, २, ६, ५,
३, २, निते १, ४, ११, ११, ९,
४, ४, ५, निका ८, ११, २२,
७ १०, निका ७ ८ ३७, १

४, शी १२, २, ५१, १४, २, ८,
नै ३, ४०, ४, १२, ७, १-१४,
-न्येपास १, ३०, ६, निते ३,
१५, १४, १६, ५, ४, ९, निते
५ ४, ११, ४, नै २, ९५१
शी २०, ४५, ३१, वै १६, २३,
३, -न्ये अ १, १६१, ५ निते
१, ९, ४, नै ५, १, ६, ४१, निते १,
१०, ११, ३, १, ३, निकाठ १९,
६, ३६, ५, ३७, १७, क ३०,
४१, शी ११, ४, ६, ७, वै १६,
५६, ७, ८ [न्य-अस]

अन्यक- -नै क ८, २१, १८,
[३९, १-१०, ४०, १-११
४१, १-१०, ४२, ४-६] नै
३, २, ११, ३, -नैपास अ
[१०, १३३, १-६], नै १, ७,
१३, ५, नै ४, १३, ४, नै २,
११५१-११५३, नै ४, ४-६,
शी २०, ९५, २-४

अन्यक- -नै क [६, ५१, ७,
(७, ५२ २)] नै ३, ९, ११, काठ
३०, ३१, क ४६, ६१, वै २, १४,
३, ३०, ५ -नैपास नै ६, ३,
२, २, -निते अ २, २८, ९,
नै ४, १४, ९, -निते न. क ८,
७९, ३, मा ५, ३५, का ५, ९,
१, नै १, ३, ४, १, ६, ३, २,
२, नै १, २, १३, काठ ३, १,

क २, ८

अन्य-नैपास- -नैपास शी ५, २२, ८,
नै ३३, १, ६, १३, -नै शी ३,
३, ४, ७, २२, ९, वै २, ७४, ४,
५, २१, ७, १३, १, १४

अन्य-जन्-

नैपास- -नैपास नै ३, ८,
१०

अन्य-जात- -नैपास क ७, ४, ७,
[५२, २, ६, ५१, ७]

नैपास- -नैपास काठ २७, ८,
-नैपास काठ २५, ८, क ४०, १,
-नैपास नै ७, १, ४, ३, -नैपास
नै २, ४, ३, १, नै २, १, ११,
३, ८, ५, काठ १०, ७, -नैपास
काठ २०, ६, २२, ७, क ३१,
८, -नैपास नै २, ३, ६

अन्य-तत्- (१) क १, ४, ५, निते २,
४, १, १, ५, १, ९, ४,
७, २, ५, २, ७, ३, ९, ३, निते
१, ६, १२, १०, १७, ३, ४, ५,
४, २, १०, १३, ५, ५, निकाठ
१०, ७, १९, १०, २२, २,
नैपास ८, शी १३, ३, १२,
२०, ६८, ५, वै १, ८६, ६,
५, २०, ३१

नैपास (त >) नैपास (त >) नैपास-
नैपास नै ३, १३, ९, -नैपास मा
२४, ८, का २६, २, ३

१) 'अनेन' इति अ (१०, ९०, २) पति ।

२) प्राणिनीयेषु अर्थपुटे प्राप् अरुच्य चित्स्वरथ
(पा ५, ३, ७१, ६, १, १६३) ।

३) तुल्य पूयस्य (पा ६, २, ४८) । उप यद ।

४) पतय गामस्य (पा ६, १, २०३) । उप यद ।

५) वग स्वरो नाट ३ । नाट व्यु औपयिष ३ ।

६) मते तमि निस्वर (पा ५, १, ११९, ६, १, १९३) ।

७) गतय, पूयस्य (पा ६, २, २) । उप यद ।

८) इमोरेकस्य निर्णयतो कर्मस्य एतत्तत् प्र उमं

किस्यस्य (पा ५, १, २, ६, १, १६३) ।

९) पदस्यै तमि निस्वर (पा ५, ३, ७, ६, १, १९३) ।

१) 'पदस्यै चराण्य अत' इत्येव मुगा अनिपुणमिष
सकृत । 'अत' अन्यत' इत्येवमत्र प्रासङ्गिके पदे
सोपपत्ति ३ ।

२) व ममात् २ तम पूयस्य न स्याद् 'अन्यत'
इत्यस्य नन्-निपातवेन परिगणितत्वात् (पा ५, ६,
२, २) । वग तु स्वयमेव न स्याद् उप वि
सर्गो षण्णिवेषिषिष्ठश्रुतिव्यादिति । अन्यतरपाडि
स्यात् । वयमिति । तम तावत् परिगणनरिभाषाया
इदं शागमनेन चारितार्थ्याड्यारितार्थ्ययोर् व्यवस्थे-
यत्ता । तथाहि । मा वा मे परिगणनाड्यावे गति
पूयस्य स्यात् । तै. च तद्वारे गति गातस्य स्वादिति

२^१अन्य(त →)त ए(त >)
मी- नी ते ७, १, ६, ५
अन्यत-सुगु^१-सुगु मे ३,
१, २, -सुगुता काठ १९, १, क
२९, ८
अन्यत शितिव्राहु- हु मा
२४, २, का २६, १, ४, ते ५,
६, १३, १, मै ३, १३, ३, काठ
४९, ३
अन्यत शितिरन्ध्र- न्ध्र मा
२४, २, का २६, १, ४, ते ५,
६, १३, १, मै ३, १३, ३, काठ
४९, ३
अन्य(तसु >)तो दत्- दत्
ते २, ६, २, २, काठ १९, ३, क
३०, १, -दत्तय ते ५, १, २, ६
-दत् ते २, १, १, ५ ५ ५, १, ३
अन्यतो(<तसु >)अ(रन्ध्र)-
-रन्ध्र मा ३० १९, का ३४, ४, १
अन्य(तसु >)तो-वैद्वानर-
-र ते ७, २, १०, १
अन्य-प्र^२ ७, ५९, ५ ८, २४,

११ १०, ८६, २, खि २, ११,
३, १^३ते ३, ३, ८, १, १^३मे ३, ६,
६, १०, ४, ४, ५, ६, ६, ९,
१^३काठ ६, ६, २३, २, २७,
६, २८, ६, ३७, १, १^३क ४,
५ ३५, ८, ४२ ६, ४४, ६
श्री ३, २३, १, ६, ११, ३ २६,
३, ४०, २, ९३, २, १४०, ३,
७, ११६, १, १२०, २ ९, २,
४५, १०, १, १६, ११, २, १९,
२१, ०६ २०, १२६, २, १, १,
२७, ३ ६४, ३, २, ६, २, ३,
५, २२, १-९, ७, ३, ५, १६,
३६, ६, ७८, ७, १०५, ९,
१०६, १ ६
अन्यत्र श्रीक्षित- -तसु मै ३,
६, ९
अन्यत्रो(न-उ)त- -तसु मै
४, ५, ७
अन्य-था^३ क ४, ३२, ८, ६,
३५, ५, मा ४०, २, का ४०,
१, २ १^३ते ५, ३, ३, १, ४, ९,

४, १^३मे ३, ६, ९, ७, २, १०, ४,
२, ८, १^३काठ २०, १३, १^३क
३१, १५, ३, १, ३०५, ३, १,
३२, ३^३
अन्य देवता-
अन्य देवता, ह्या^४- -स्यम् मै
३, ८, ९, -स्या मै २, ४, २,
काठ १२, १२, -स्याम् मै ३,
४, ३, १, -स्यौ मै ४, ६, ३
अन्य-नाभि- -भि शौ १, ३०,
१, वै १, १४, १
अन्य-वापु- -पु काठ ३५, ५
क ४८, ६
अन्य-रूप, पा^५- -प ७, १००,
६, ते २, २, १२, ५, मै ४, १०, १,
कौ २, ९७५, ३, ४, २३, ७,
-पा क १०, १, ४
अन्य-होतु- -के मै ३, ७, ७
अन्य व(र्ण)→णौ- -णौ शौ
१२, ३, ५४
अन्य-वापु- -प मा २४, ३७, का
२६, ८, २, ते ५, ५, १७, १,

(तु नाउ)। अथ बस अप्य उप विरोपक्वविरोप-
गतिदर्शनाद् उपपद्येत। उप श्रिया न-आदेश सहकृतस्य
हीप (पा ४, १, ३९) पितृकामिपाते स्वरभेद।

१) तम सासस्व (पा ६, १, २२३)। उप एतवर्ण-
विशिष्टातिवत्त द्र। शेष नापु ति ऊपयम्।

२) कारकौत्तर द्विचन्त-कृत प्रस्व (पा ६, २, १३९)।

३) बस पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। उप २^१शिति-वाहु-
यद्र। यथा अन्यत शिति-वाहु इत्येवमवशिष्टम् मा सा
च शिति इलेतद्वावप्रधानमिति कृत्वा पूष बस भावयित्वा
वाहु-इति उप पुन बस इच्छन्ती पपा विरुच्ये-
याता तथाऽऽक्रे द्र। यनि २^१शिति-वाहु- इति
तस सामस्व तत्रैव नापु श्रूयमाणान् १शिति वाहु
इत्यस्माद् बम उत्तरपदाद्युदात्तात् (तु पा ६, २, ११६)
मुवेच भवति। यमु यनि एवाऽवप्रहे म तस इति
हत्वा उप बस इच्छेत् तत्र परिगणनपक्ष परिख्याय
अन्यय रूपप्रस्व स्वदीतीव सम्यक्त द्र (तु
१अन्यत एनी)। अन्ततो यत् स्वस्याख्यानीवाऽवप्रह-
विरोधमपनुतामु मा १शिति वाहु-इलेतदेव भावप्रधान

सद् उप स्वादिति पचयति, तत्र तथा सुभवाति
कृत्वा नादराहमिव भवति।

४) सस्व नापु द्र। उप २^१शिति-रन्ध्र- यद्र।

५) सस्व एपु टि द्र। उप वाप्र दन्त→द्वृ-इति
समासान्त (पा ५, ४, १४२)। पचान्तरे तु टि
द्वृ।

६) बस पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। उप यद्र।

७) सप्तमर्थे ग्रलिप्र लिस्वर (पा ५, ३, १०, ६, १, १९३)।

८) तस अव्यय पूषप्रस्व (पा ६, २, ३)। उप यद्र।

९) यम भाषादि-स्वर (पा ६, २, १४४)। उप
वित्+कर्मणि क। तु टि अनुग्र-मूय-।

१०) प्रकारवचने याल् प्र लिस्वरथ (पा ५, ३, २३,
६, १, १९३)।

११) आह्वय इत्यत्र सस्व टि द्र।

१२) कम सासस्व (पा ६, १, २२३)। उप यद्र।

१३) तादर्थ्ये यति प्र तिस्वर (पा ५, २४, ६, १, १८५)।

१४) कर्मण्युपपदे वृत्+अण। कृत-प्रस्व (पा ६, २,
१३९)। उप २वापु <वृत्+वाणि(नाथा) <१वापु (=हिं

मै ३, १४, १८, नाठ ४७, ७.
अन्य-व्रत-^१-^२तः श्रु १०, २२, ८,
-तम् क ८, ७०, ११, -तस्य
क ५, २०, २, मा ३८, २०, ४
३८, ५, ३, मै ४, ९, १०
१ अन्य-व्रत-^३-^४जै मै १, ४, १५
१ अन्य-व्रत-^५-^६मात्र मै ४, ८, ९.
अन्य-व्रत-^७-^८ह मा १७,
८१, १८, ७, १, तै १, ८, १३, १,
४, ६, ५, ५, काठ १८, ६, १२, ६

अन्य-^९
अन्य-^{१०}
अन्य-^{११}
शौ १, २५, ४, ७, १२१, २;
पै १, २२, ४.
अन्य-^{१२}
१, ४५, १
अन्य-^{१३}
अन्य-^{१४}
अन्य-^{१५}
अन्य-^{१६}

३८, २.
अन्य-^{१७}
अन्य-^{१८}
अन्य-^{१९}
अन्य-^{२०}
अन्य-^{२१}
अन्य-^{२२}
अन्य-^{२३}
अन्य-^{२४}
अन्य-^{२५}
अन्य-^{२६}
अन्य-^{२७}
अन्य-^{२८}
अन्य-^{२९}
अन्य-^{३०}
अन्य-^{३१}
अन्य-^{३२}
अन्य-^{३३}
अन्य-^{३४}
अन्य-^{३५}
अन्य-^{३६}
अन्य-^{३७}
अन्य-^{३८}
अन्य-^{३९}
अन्य-^{४०}
अन्य-^{४१}
अन्य-^{४२}
अन्य-^{४३}
अन्य-^{४४}
अन्य-^{४५}
अन्य-^{४६}
अन्य-^{४७}
अन्य-^{४८}
अन्य-^{४९}
अन्य-^{५०}
अन्य-^{५१}
अन्य-^{५२}
अन्य-^{५३}
अन्य-^{५४}
अन्य-^{५५}
अन्य-^{५६}
अन्य-^{५७}
अन्य-^{५८}
अन्य-^{५९}
अन्य-^{६०}
अन्य-^{६१}
अन्य-^{६२}
अन्य-^{६३}
अन्य-^{६४}
अन्य-^{६५}
अन्य-^{६६}
अन्य-^{६७}
अन्य-^{६८}
अन्य-^{६९}
अन्य-^{७०}
अन्य-^{७१}
अन्य-^{७२}
अन्य-^{७३}
अन्य-^{७४}
अन्य-^{७५}
अन्य-^{७६}
अन्य-^{७७}
अन्य-^{७८}
अन्य-^{७९}
अन्य-^{८०}
अन्य-^{८१}
अन्य-^{८२}
अन्य-^{८३}
अन्य-^{८४}
अन्य-^{८५}
अन्य-^{८६}
अन्य-^{८७}
अन्य-^{८८}
अन्य-^{८९}
अन्य-^{९०}
अन्य-^{९१}
अन्य-^{९२}
अन्य-^{९३}
अन्य-^{९४}
अन्य-^{९५}
अन्य-^{९६}
अन्य-^{९७}
अन्य-^{९८}
अन्य-^{९९}
अन्य-^{१००}

वाप [यन्-सन्मानो/वाप/वप यद्] ।

१) वम. वृषप्रस्व. (पा ६, २, १) । उप. यद्. ।
२) तस. सासस्व. (पा ६, १, २२३) । उप. यद्. ।
३) उत. उप. / वृष+किन् प्र., वृष. दायेत्वं वृष-उप-
प्रस्व. च (यक. पा ३, २, ६०, ६, ३, ९१, २, १२९) ।
४) सप्तम्यन्तमिदं नाठउ. यो औपयिकं ३ । सुप्र-अनुग-
विधया वृष. सवतीति धादिभक्तप्रतिविचारसौकर्यमात्र-
प्रयोजन. वृषश्च निर्देश उपपद्यते ।
५) तम. सासस्व. (पा ६, १, २२३) । उप. < / दिव्
यद्. । नाठ. वृष. औपयिकतया सुवक्ष्य प्र. ।
६) नाठ. सुप्र. उलं. (पा ५, ४, १८) । पाप्र.
तु अन्य-+उपयुग्म प्र. निपात्यते (५, १, २२) । ननु
क्रियाश्रितिविधेयतामात्रेणैव प्र. इत्थन इह च तदभावे
वयम् उलं. इति । उलं प्रत्ययमुपलक्षणमात्रं भवति ।
क्रियाश्रितिविधेयतामात्रेणैव तु तापर्यं प्रतीयेत । नापू
यनि. पदविभागे च पवा. अपि प्रामाण्यमुपलभ्येत (तु
उमवन्तु शौ १, २५, ४, ७, १२१, २) । ननु
अस्मिन्नादात्तं प्राति. नाडवमदो भवतीति । सायम् । तत्र
पू. वृषनुमिति श्रुत्याऽप्यत्राभाव. (वैतु अमेन्वा
[श्रु ४, १४, १०] यत्र पू. वृषोऽनुमिति गत्यव्यवह-
पा. भवति तत्र पदव्यवहारेण पू. विभक्तिप्रतिपक्षम्
अस्य. इति श्रुत्या विवेकः युक्तः ३) ।
७) तत्रप्रतीय वृष प्र. उलं पर्वं च (पा ४, ३, १२, ८, १, ५५) । यद्. 'अम्वेदुश्च' इति पा. स्यात् (तु
गुप्. 'अम्वेदुश्च' इति) ।
८) वग. गगम्ब (पा ६, १, २२३) । उप. यद्. । पाप्र.
मा. वृष औपयिकतया सुवक्ष्य भवति ।
९) तत्रप्रतीय. वृष प्र. औपयिकतया उलं.
(पा ४, ४, १०८) । यद्. उलं-> उलं- इति तत्रम-
प्येव विनि. प्र. निपात्यं भवत्यत्र गद् उलं. वृष (पा ४,

२, ५५, [तु. च] ५, १, १२४) । एव तावद् वस.
वृषप्रस्व स्यात् । 'अन्यद् भिन्नम् उदर्यम् उदराभिसंबन्ध-
प्रमथो वस्य' इत्येवं च व्याख्यानं सुवचम् । एत्थि. 'समान-'
(पा ४, ४, १०८) इत्यनुशासनमन्यथासिद्धायताम् ।
समानोदर्य- इत्यस्यापि समाननिष्पत्तेः समवादिता ।
यत्तु अ- इत्याहुदात्तात् १११. आह, तन्निमित्तान्तमप्रमाण-
मित्युपेक्ष्यम् ।

१) मुपा सन्देहः । कथमिति । शाखान्तरीय-
वित्त्वादात् (तु. मै ३, ७, १० 'अम्वेन्मृष्य श्रुत्ये'
इति, तै ६, २, २, १ 'अम्वेन्मृष्ये श्रुत्या' इति ।
अत इहापि 'अम्वेन्मृष्य' इत्येवं सतोऽनुस्वार-व्युत्ति-
समाभ्येत [एत्थि. च स्वराकृतितानि निगमान्तराण्यु-
'अम्वुः । अम्वुश्च' इति वदन्तीति निर्दिशेत्], वैतु
REIV. यनि. इति) ।

२) 'अम्वेन्मृष्ये (वयं क्रममिति) इत्येवं मुपा सु-वोच ३.।

३) तस. नम-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्. ।

४) अत्र मुपा. 'स्वोदर्य' इत्येवं मूलतः सत. 'स्वोदर्य'
इति यनि. प्रमादमूलं विकारमात्रं संज्ञायमानमनुपदं
मूलतः 'वृष' इत्येवं ध्रुवमात्रस्य सतः 'यत्तु' इत्येव
विकारान्तरनिमित्तमभूदिति वमाभ्येत । अन्यथा हि यत्तु
अपि परिहरणाभिन्नतदयिनविधवागो विधुदेवादिमका-
भ्योऽङ्गम गन्तापूर्वव यस्याऽङ्गमात्रस्यो लाम
एवास्वप्रत्ययः समायेतेति (तु उपरि ध्रुवमात्रं नम-
पुरस्करनयेनाऽप-परिहरणस्य रयोऽङ्गमात्रस्य लाम
पन्तु) । एत्थि. इह च सत्यं यत्तु-> ननु इत्यत्र च
यथावत् घोष. ३. ।

५) गरव. नाठ. ३. । उप. वग. यद्. ।

६) गग किञ्चन-वृष-वृष (पा ३, २, ५१, ६, २, १२१) ।

७) अम्वेन्मृष्ये (वयं क्रममिति) इत्येवं मुपा सु-वोच ३.।
पा ६, ४, ११८, १, ११८, १, १०० [वैतु नाठ. क.] ।

-नृच्^a शो ३, १, ४, पै ३,
६, ४, -न्वच्, ग् तै १,
१, २, १, ८, १०, ३, काठ
३०, १, -न्वच् तै २, ४, ३,
काठ २३, १, २५, १०, क ३५
७, -न्वच् तै २, २, २, ५,
७, ४, २, ३, -न्वच् तै २,
६, ९, ४, ४, ३, काठ २३, १५,
क ३५, ७५, शो ६, १३४, ३,
पै ५, ३३, ६, -न्वच् तै २, ६,
१, ४५

१^aअन्वी^b -ची क १,
११३, २, शो २, ११००

२^aअन्वी^b -ची तै ५, ५,
७, २५, शो १०, १०, १०,
पै १६, १०७, १०

अन्वच्-मा^c अन्^d
१^aअन्वी^b -नम् तै ६, ३, १,
२, मै ३, ८, ९
१^aअन्वी^b(न>)मा^c -ना क ४,
५४, २, मा ३३, ५४, का ३२,
४, ११

१^aअन्वी^bना(न अ)ह^c -हम्
तै ७, १, ५, ४
३^aअन्वी^b -च्चे शो १५,
३, ५

अन्व(तु/अ)ञ्च्
अन्व-एत^e

१^aअन्व^bतै १, ४, १०, १२

१^aअन्व(तु/अ)ति/मुच्, अन्वितिसु-

च्यते मै ४, ७, ७

१^aअन्व(तु/अ)ति/पि/मि/व>न्व
अन्वतिपिञ्चति मै १, ८, ९, ४,
८, ९

१^aअन्व(तु/अ)त्या(ति-आ)/वृत्
वर्ति, अन्वत्यावर्तय मै ६, ८, ९

१^aअन्व(तु/अ)प/प्रम्>प्राम्, अन्व-
पत्रामति मै ३, ९, ३, अन्वपत्रा-
मन्ति मै ४, २, ८, अन्वपात्रा-
मत् मै २, ३, ७, अन्वपात्राम्,
अन्वपात्रामेषु मै ४, २, १२

१^aअन्व(तु/अ)भ्या(मि-अ)/चर्,
अन्वभ्याचरति मै १, १०,
२०

अन्वभ्याचराम् मै १, १०, २०
१^aअन्व(तु/अ)भ्या(मि आ)/रह
>रोहि, अन्वभ्यारोहय मै
१, १०, १३

अन्वय-अन्वि द
अन्व(तु/अ)ञ्च् अन्व(तु/क)ञ्च् द
अन्वतिरितु अन्व(तु/क)ञ्च् द
अन्व(तु/अ)ञ्च्, अनु^f 'अवतु काठ

३७, ९, पै ४, ३, ५, ६,
अनु^f(अवतु) पै ४, ३, ५
अनु^f 'अवताम् काठ ३७, ९,
पै ४, ३, ६, अनु^f 'अवन्तु काठ
३७, ९, पै ४, ३, ५, अनु^f
आवताम् १०, ११३, १^k,
अनु^f 'आवन् क ८, ७, ७४,
अनु^f आव क ३ ५०, २,

अनु^f 'आवीत् काठ ३७, ९,
पै ४, ३, ५, ६

१^aअन्व(तु/अ)च/क, अन्वचाक्रोत् मै
१, ८, ४

१^aअन्व(तु/अ)च/गम्>खिगास,
अन्वखिगासम् तै ३, ७, २, ३

१^aअन्व(तु/अ)च/चर्, अन्वचरति
काठ ३६, १४, अनु^f 'अवच-
रन्ति तै ६, ४, ९, ५

अन्वच-चार-अन्^g
१^aअन्व(तु/अ)च/जि, अनु^f 'अवज-
येषु मै ३, ९, ५, १०, ६

अन्वच-जय-अन्^g
१^aअन्व(तु/अ)य/नी, अन्ववनयति
काठ २४, १०, क ३८, ३,
अन्ववनयेत् मै १, १०, २०,
३, ३, ४, ४, ८, ३, काठ ३६,
१४^h

१^aअन्व(तु/अ)च/स्वृ, अन्ववस्वृति
तै ६, ५, ८, ५, अन्ववस्वृति
मै १, ६, ६, अन्ववस्वृताम्
काठ १६, २१, अन्ववास्वृन्,
अन्ववास्वृन् मै १, ६, ६,
अन्ववस्वृते तै ६, ५, ६, ७,
१, ८, ५, मै ४, ६, ७

अन्व(तु/अ)च/सो>मा
अन्वव-माय मै १, ८, ८, ९, ३,
४, ५ⁱ, काठ ६, ९, २२, २^j,
क ४, ५

अन्वव-मायिनी पद्यात्^k

^a) एत अन्तोदात्त (पा ६, १, २२२ [वैतु नाह ६]) ।

^b) द्विधा वीप्स उदात्तनिश्चितस्वरान्तोदात्त (पावा
४, १, ६, पा ६, १, १६१) । गीवर प्रवृत्तिभेद तु नाह ।

^c) उदात्तनिश्चितस्वर बाधित्वा एतु स्वर द । गीवर
प्रवृत्तिभेद वासामेदेन व्यवस्थापनीय (तु नाह ५) ।

^d) उम भावे धनि बाधित्वा-स्वर (पा ६, २, १४४) ।

^e) स्वायं च-इत्त प्र (पा ५, ४, ८) । प्रययस्वरः ।

^f) वासामेदेन स्वयं स्वप्न प्र उम । चिम्बर
(पा ६, १, १६३) ।

^g) हम्, गमागन्ते रधि (पा ५, ४, ९१) नाह, स्वर ।

उप अहन् द । वा किवि भवति ।

^h) तत्रमवीय यत् उम निर-स्वरय (पा ४, २, १०१,
६, १, १८५) ।

ⁱ) 'अनु' अत इति पदद्वय वा म्यात् (अनु/इ>)
'अन्विच' इत्येव मूलन सनो विभागो वा म्यात् ।

^j) गम णमुलन्त-हन् प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।

^k) तु ङा च ङ ८, ७६, ११ इति सवादिनी
धुनिध (वैतु गा प्रम्, 'गुप्पम्' इति कर्मपदम् अनुना
द्य अनुनासिक्यम्/अह् इत्यस्य धर्मान्तरमप्यहाराद्य) ।

^l) गम ह्यवन्त-हन् प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।

अन्व(उ-अ)च/स्था/विष्ट, अन्व-
घातिष्ठ मै ३, ९, ४

अन्व(उ-अ)च/स्था/स्थावि, अन्व-
वस्थावयति तै ५, ६, ३, २, ६,
२, १०, ५, क ४०, ३.

अन्व(उ-अ)घा(व/क)/च्छ, अन्व-
घाच्छति मै ३, ९, ६

अन्व(उ-अ)घा(व/रथ)स्, अन्व-
घास्यति तै ६, ६, ७, ४, गठ
२९, ४, क ४५, ५, अन्वघा-
स्यति मै ४, ८, ६.

अन्व(उ-अ)घा/इ, अन्वघेति तै
६, ६, ३, १, मै ३, ८, १, अन्व-
घेति मै ४, ८, ५, अन्वघेत् मै
४, ८, ५, अन्वघेताम् तै २, ४,
४, १, २, अन्वघायन् तै ३, २,
२, ६, ५, ३, ३, १, मै ३, ९,
८, ३, ६, १०, ८, १, ४, ९,
११३, गठ १३, ५, २०, ६,
१३, २४, १०, क ३१, ८, १५,
३८, ३, अन्वघायन् तै ६, ३,
१, २

अन्व(उ-अ)घा/अन्व- -वाय गठ
२५, ८ [वाय-अन्व]

अन्व(व-आ)घिन्^१- -यिन वि
३, १६, ५३

अन्व(व-इ)स्य गठ २२, ७, २५,
८, क ३५, १, ४०, १

अन्व(व-ए)तुम् गठ २४, १०,
क ३८, ३

अन्व(उ-अ)गम्, अन्वगोति ग्र

२, १६, ३, अन्वगुवन्ति ग्र
७, ९९, १, मै ४, १४, ५

अन्वान्तो सौ ४, २५, २३,
अनु आनतो ग्र १, ८४, ६,

को २, २००, जै ३, २४, १६,
पे ४, २४, २, अनु आनतु क

१, ५२, १४, अनु आनतु,
अनु मष्ट क ८, ७०, ५ तै

२, ४, १४, ३, गठ १२, १५,
को १, २७८, २, २१२, जै १,

२९, ८, ३, १९, ७ सौ २०,
८१, १, ९२, २०

अन्व(उ-अ)गम्, अनुघ्न मै २,

१३, १, गठ ३९, २, शी
३, १३, २, पे ३, ४, २, अनु-

स्यन् तै ५, ६, १, ३, अनु
मासन् क १०, २७, १७, अनु-

ध्यात् गठ १, १६७, १०६,
१८२, ८, ३, ३९, ८, अनुध्यात्
गठ ३५, १४, को १, ८२,
जै १, ९, २, अनुध्याम ग्र १,
१८५, ४.

अन्व(उ-अ)स्, अन्वस्यति,
अन्वस्यति तै ७, २, ४, २

अन्व(उ-अ)ह^२-हम् वि २, ६,
१६३, तै २, ४, १०, १, ५, ५, ६,

२, मै २, ४, ८, गठ ११, १०,
अन्वा(उ-आ)क, अन्वाकुर्वन् गठ

२४, ७, क ३७, ८
अन्वा(उ-आ)क्रम, अन्वाक्रमत तै

६, ५, ६, ३
अन्वा(उ-आ)क्या

अन्वा क्वाय^३ मै १, ९, ८.
अन्व(उ-आ)रक्षि, अनु आक्षि-

यति पै १६, १३२, ७
अन्वा(उ-आ)गम्, अन्वा-

गच्छत् गठ ८, १०, १०, २,
११, ३, ३७, ६, अन्वागच्छत्

गठ ८, ७, क ७, ४
अन्वागमन् तै ७, ३, ५, १,

अनु आगन् पै १६, ७१, ८

मित्रपतेरभावाद् अनोर इति यावत् ।

^१) एतद् रु अनु/नश्च इत्यत्र द. ।

^२) नति उल (वेत्तु पा ८, ३, ८७) । साप्राप्तेन
व्यवस्था स्यात् । पाप. चेह साप्राप्तिशेषमात्रानुसारीति
तु तत्रहृत् (तु नाट रु) ।

^३) गतित्वमूना नति. (पा ८, ३, ८७) । कप्र इतीव
सा अभिप्रायस्तां नति प्रति पर्युयोक्तव्य ।

^४) गतित्वमपरवत् ८११ मन्त्रस्थां नति प्रति चोद्यो
माति (तु नाट्टि) ।

^५) 'बनुप्यात्' इति बाह्वृ (६, ५, ४) पाठे ।

^६) पादपूर्तिकर अनुट इत्यभिप्रायो विव गतिगूना
नति प्रति बोध ।

^७) अत गमागानेति चिह्नस्वर (पा ५, ४, १०-८, ६,
१, १९३) । उत अहृत्-यद । वा क्वि भवति ।

^८) गम अनुप्यन्त-ट्-प्रत्यय (पा ६, १, १९३, ३,
१९५) । 'शा' इत्येवमिदम् गृह्ये. पा । म तु

^१) गम भावे अचि वापादि स्वर (पा ३, ३, ५६,
६, २, १४४) ।

^२) उत शिष्यन्त-ट्-उपप्रत्यय (पा ६, २, १९९) ।
'आ' इति मुपा स्वरो ग्रन् ।

^३) गा गारये कप्र इति कृत्वा/अभ्युद्गीतममाक्षिप्य
तृतीयचरणान्तेन प्रथम वाक्यमाद, तुरीयचरणस्थे
वाक्यान्तरे च के ३ 'त्वा' इति पदमनुवर्तयति न तु 'त्वा' ।
अनु इति पदद्वयम् । तथित्यम् । तथाहि, सादृश्यात्
रातु अनोर भग गतिविनाऽऽख्यातयोगे च प्रथितो
भवति न तु तथा सत्य रूपगणार्थसत्ताः कप्र गत ।
मनोऽप्यादात्तुर्गनाऽपि गतिव्य एक पर्यवगानाद् वगमेव
तत् 'आनतो' इत्यस्योभयोरपि वाक्यवार्थव्यवहारेण
पादोर्गतिविन साग (तु ग्र २, १६, ३ यत्र या सत्पदा
प्रतिनिधेर्भावेनान्ति निग देहगामासादवति) । एवमपि
८११. अनोर गतिव्यमदस्यार्थव्य ।

^४) यनेर्दर्थो ८११. यन्वयादर्थवादा अवति गतिव्य-

अन्वा-गम्-न्वा मा १८, ५९, का २०, ४, २, तै ५, ७, ७, १, काठ ४०, १३, शी ६, १२३, १, २	अन्वा(नु-आ)स्म ^१ -न्म काठ २३, १, क ३७, ७	अन्वा(नु आ)/भज, अन्वाभजति तै ६, १, ९, ६, ४, ६, ३, ५, १, ३, अनु आभज तै ६, ४, ६, २, अन्वाभजत् तै ६, ४, ६, ३, अनु(आभजन्) क ३, ४७, ३
अन्वा(नु-आ)/गा, अनु आ- (आ-अ)गु तै ४, ३, ११, १ ^७	अन्वा(नु-आ)/घा अन्वा-घाय ^७ काठ ३५, १७ ^३ , क ४८, १५ ^२	अन्वा(नु आ)/भू, अन्वाभवत् काठ ३५, १५ ४३, ४, क ४८, १३ अन्वाभविष्यति तै ६, ३, ४, ७, १०, २, ५, ३, १
अन्वा(नु आ)/चक्ष्, अन्वाचष्टे मै १, १०, १८, ४, ४, ७, काठ ३६, १३	अन्वा(नु-आ)/घाव्, अन्वाधा- वन्ति काठ १३, ४	अन्वा भूति-न्ति काठ ३५, १५
अन्वा(नु-आ)/तन्, अन्वाततान मा ८, ६२, शी १८, ०, ३२, पै ११, ५, ३, अन्वातासीत् मा १५, ५३, का १६, ६, ५, तै ४, ७, १३, ५, काठ १८, १८, क २९, ६, अन्वातासु मै २, १२, ४	अन्वा(नु आ)/(घ्ये>)घी>दीघी, अनु आदीघीयाम् ^१ शी २, १०, ५, अनु आदीघीयाम् पै २, ५, ५ ^{१६}	अन्वा(नु आ)/यत् अन्वा-यत्-न्ति काठ ३५, १५ ११, १, मै १, ४, ११
अन्वा(नु आ)/तप्, अन्वातपन्ति पै ५, ३१, ७ ^{१०}	अन्वा(नु-आ)न्त्र ^७ - अन्वान्त्र-न्ति शी २, ३१, ४, पै २, १५, ४	अन्वा(नु-आ)/रक्ष्, अन्वारक्ष् पै १६, ६३, ३
	अन्वा(नु आ)/(घ्ये>)घ्याव्, अन्वा घ्यावते, अन्वाघ्यावते मै २, २, ७	अन्वा(नु-आ)/रम्>रम्मि, अन्वा रम्ते तै ३, १, १, ४, ६, ३, १, १,
	अन्वा(नु-आ)/प्री, अन्वाप्रीणाति क ४१, ७	

क्या<>क्ता<>क्षा इत्येव वर्णसंस्कारज परिणाम इ ।

*) यस्य वृन्त-कृन्-प्रत्यय (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।
अस्य व्याख्यानं द्विवर्णक भवति । यत्नि कृन्तमिति
प्रथम वर्णक (तु उ ११। च) । छुटि प्रत्यु इत्यपर (तु
मा सा. म. P. ११, प्रत्यु) । इह 'न लुट्' (पा ८, १, ०९)
इति तिथौ निघाताऽभावे सति गतिद्वयस्यानुदात्तात् इ
(पा ८, १, ००, ७१, तु मा) । ननु किमिति नेह भूयोमत-
मन्वमानीति । उच्यते । लुट्-कृतामपि मूलतः अन्वा
इत्येतत्-लुट्-कृताऽनुप्रयुक्ता नृन्त-कृतोऽनन्तरमिल-
मिषधेल्लयायोऽभिमितपक्ष्यत्वनेवोरीकृतमिति दिक् ।

*) अत्र 'आनु' इत्येक पदम् । यत्नि अपर पद-
मिति विवेक इ । छुटि 'रमुनु' पै ४, ३, ११, १^१ ।

*) 'न्ति' (=दाप्रन्तस्य ङीपि दि३) इति मुखा बोध-
महति । अन्वया हि वाक्यासम्भवन्वप्रसङ्ग स्यात् । नात्र
पद च मूलतः 'ईर्मम्' इति सदेव 'ईर्मिम्' इति मध्य
इष्टोत्पन्नजन्यताया मूढे अकाराति सभास्येत् (तु ईर्म
मध्य टि) ।

*) अत्र समाधाने ढिचि चित्-स्वर (पा ५, ४, १०८,
६, १, ११३) । उप आमुन्-यद् । वा ङिपि ।

*) मग रूपवन्त इत्य-प्रत्यय (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।

*) 'अन्वाभजत् कर्त्ता' माऽभिभूद् माम् इत्यस्य इत्
प्राप्त्यापि मन विस्मरणमनुर्धमे ममाऽन्वत्तम्भन नम

पृष्ठापण वितन्वायाताम्' इत्यस्य मन्त्रस्वास्त्यस्याऽति-
रोहितत्वेऽपि यन् सा ११ च 'मा अनु' इत्यन्वयमिच्छ-
तस्तस्मिन् सार इ । तदभिमितस्य अन्वादीघी इत्यस्य
च अन्वादीघी इत्यस्य पूर्वयोभावस्याऽप्रामाणिकत्वादिति
दिक् (तु सत्य अनु आरभ्यवम् इति) ।

*) मुषा चित्त्व । 'दीष्यताम्' इति मूढो हि पर
मिति मपु २ इ दीघी-यातम्>दीष्यातम्' इति संक्षेपेत् ।

*) प्राय पूषप्रत्यय (पा ६, २, २) । उप यद् ।

*) तत्रभर्वादेशे यत्ति प्र तिस्वर (पा ४, ३, ५५ ६, १,
१८५ [तु मा यत्त्वक्षत् आनु-इत्यत यद् इत्याह, तत्र ।
तथा सत्य अनुना प्राय पूषप्रत्यय हि स्यात् । अर्थतोऽस्य
प्राय अमगतेष्व । सा समये स्वरितस्वर मूढो बभूवेत्यस्य
तत्रप्रमाणं सुवचन्याय नाप् इह मूलभूतस्य प्राणि
सद्भावा मूढ इ । एतस्य सप्रदाशुदात्ततया
यदस्य प्राति मूढे उपनम्भो भवति तत्र समाधानं
सुखम्) ।

*) सामर्थ्याच्छ्रुतवर्ण क्तिना पुष्टवचनपरिणामपूर्वक-
मप्यदाता इ (तु मा [अनु-भाश्चमुरगुट्] पै तु P. ११
प्रत्यु 'आनु' इति सान्त्व अनु कप्र इत्यभिप्रायः) ।

*) मग चित्ति 'वादी' (पा ६, २, ५०) इत्यतु स्वर-
शोभे कति मन्त्रि-इति मुना चित्त्व ।

*) कर्त्तुः कर्त्तव्यत्वादिभ्यः (पा ६, २, ४९) ।

३, ८, २, ९, ४ मै ३, ६, ६^१, ८, ९,
९, १, ४, ६, ८, काठ १०, ५,
११, ४^१, १३, ७, २४, ८,
३०, ३, क ३८, १, ४६, ६,
अन्वारभते तै ३, २, ९, ४,
मै ३, ९, ७^१ अन्वारभन्ते मै
४, ६, २^१, अनु आरभे तै ३,
२, १, १^१, ७, ५, ११, १^१, ०,
गाठ ३५, २, ६, ९, ३८, १२,
४५, १५^१, क ४८, ३, ७, १०
श्री ६, ४८, १-३, अन्वारभा
महे^१ मा ९, २६, ३५, १३६,
का १०, ५, ५, ३५, ४, १२६,
तै १, ७, १०, ३, मै १, ११, ४
काठ १४, २, २१, १४६, की
१, ९१, जी १, १०, १, अनु
आरभामहे^१ श्री ५, ८, ९,
पै ७, १८, ८, अन्वारभस्व^१ पै
४, १८, ६ अन्वारभेषाम् श्री
६, १२२, ३, १२, ३, २०, ४७,
पै १६, ५१, ७, अन्वारभष्वम्
१२, २, ४७, ४८, अनु आर-
भष्वम् काठ ३५, २, ६, ९, क
४८, ३, ७ १०, श्री २, १० ५०,
पै २, ५, ५, १५, ९, ६ अन्वा-
रभस्त काठ ७, ६, क ७, ५,
अन्वारभेत तै ३, १, ५, १,
६, ३, ८, १

अन्वारभयति तै २, ६, २, ५,
मै २, १, २, ४, १, १२
अन्वा-रब्ध- रब्धम् तै ६, ३,
८, २ [रब्ध-अन्]
अन्वा-रुम्भ^१ तै २, ०, ५, ५, ३, ११,
४, ५, ३, ९, २, ६, १, ११, १,
७, ३, १, १, काठ २४, ८, क
३८, १ [रुम्भ अन्]
अन्वा-रुम्भ- रुम्भ, -रम्भा^१
तै ६, ३, ८, १
अन्वा-रुम्भ- रुम्भ तै ६, १ ११,
५ २, १, २, ९, २, मै १, ४, ८,
११, ८, ३, ७, ९, ८, ७, ४, १,
१२, ४, ५, ८, २, काठ १४, ८,
२४, ४, ८, २५, ८, ३१, ९,
३२, ४, क ३७, ५, ३८, १,
४०, १, ४७, ९, -रम्भाय मै ३,
७, ९, ८, ७
अन्वा-रुम्भयित्वा^१ काठ ११,
१०, १२, २ २४, ८, क ३८, १
अन्वा(नु आ)/रह^१>रोहि, अन्वा
रोहति तै ५, ४, १०, २, ६,
८, १, मै १, ८, ६, ३, ५, ५ अनु-
आरोहति तै ३, २, १, १, २,
अन्वारोहति तै ७, २, १, २,
४, ६, २, ४, ३, ३, ७, २,
मै ३, ९, ४, अन्वारोहामि
मै २, ७, १६^१, गाठ ३९,

३^१, श्री ६, १२२, ४, पै २,
६०, १, अन्वारोहत् मै ४, ३,
४, अन्वारोहत् तै ५, ६, ८, १
अन्वारोहयन्ति मै ३, ९, ४, १०,
२, ४, ७, ५ अन्वारोहन्ति
१, ११, ४^१
अन्वारोहयति मै ३, १०, ४,
अन्वारोहयेत् तै ३, ४, १०, ४,
अन्वारोहयेत् मै ३, ९, ४
अन्वा-रुह^१>रुहा- रुहा पै ८,
१६, १^१, २, ३
अन्वा-रोह^१- रुह तै ५, ६, ८, १,
मै ३, ८, १, -रुहा तै ३, २,
१, ०, -रुहा तै ३, २, १, १,
मै ३, ५, ५
अन्वा रोहयित्वा^१- रुहय मै ३,
१०, ४
अन्वा(नु आ)/लभ, अन्वालेभिरे
रु १०, १२०, ७, मा ३४, ४९,
का ३३, २, १२
अन्वा(नु भा)/रुह, अनु^१
आरुहत् रु १०, २९, २, श्री
२०, ७६, २
अन्वा(नु आ)/वृत्, अन्वावर्तते
काठ ३२, ५, अन्वावर्ते^१ तै १, ६,
६, २, ७, ६, ३, काठ ५, ५,
३२, ५, श्री १०, ५, १७, पै
१०, १०, ३, १६, १२२, २,

१) 'गीर्मेहामहे' इति श्रु (१०, १४१, ३) पाठे ।

२) वैतु ॥१॥ अनु कष इति ।

३) 'अन्वारभिम' इत्यस्य वा 'अन्वारब्ध' इत्यस्य
वा गृह्यत शान्तिविचार इत्यदिति किमर्थं-गपेक्षो विषय ।

४) तु ॥१॥, वैतु गा. ॥१॥ च अनु कष इति (तु
अन्वा/दीर्घी)>पाम् इत्यत्रय गत्ये णि ।

५) कर्मण्य अन्वारभयतिरुक्ता (पा ६, २, ४९) ।

६) गग रुष्यन्त-रु-प्रत्यय (पा ६, १, १९३, २, १९९) ।

७) गग रुदन्त-रु-प्रत्यय (पा ३, १, ९८, ६, १, २१३,
२, १११) ।

८) लुगण्य इ (पा ८, २, १०) ।

९) गग रुष्यति धातु-दि-प्रत्ययः (पा ६, २, १४४) ।

१) गग रुदन्ति रुष्य-अभाव पाठिक ।

२) मुपा सचपि स्वरो प्रेषागमरुपादुपेक्षित इ ।

३) गृहो आरुह्य रुदन् प्रमादजमभुदित्यनीतिरुक्ता
तदभावत प्रवर्तित मुपा चिन्त्य (तु उत्तरी मन्त्री) ।

४) गग रुष्यन्त-रु-प्रत्यय (पा ६, १, १८५, २,
११९) । इत्येव कौटिक रुष्य इत्यात् । ननु गृहो मुपा
च गायरोऽपि स्वरो भवति तदनुपद ध्रुवमाणेन 'अन्वा-
रोहयति' इत्यनेन हृदोपग- कारित इत्यदिति शोभो
यथावत् गायरा इ ।

५) तु मै ११४ प्रत्यय, वैतु गा य अनु निपात-
मात्रमनुवरणगवा इत्यवस्थागोऽगममर्थमिव वगापे ।

६) मुनि २ अनु गा २, २६ ।

अनु(आवर्त) पै १६, १३२, २
 अनु आवर्त ऋ ५, ६२,
 २, मै ४, १४, १०
 अनुवावरीवर्ति मै ३, २, ९
 अन्वा(नु-आ)/शी, अन्वादाये शी
 १०, ७, ९
 अनुवा(नु/आ)स्, अन्वास्ते तै ५,
 ३, ७, ३, मै १, ४, ८, काठ २१,
 २, क ३१, १७, अन्वास्ते मै
 ३, ३, १, अन्वासीत मै १,
 ४, ८
 अन्वा(नु-आ)/स्वप्, आ अनु-
 मयैत मै ४, २, ५
 अन्वा(नु-आ)/स्था/तिष्ठ, अन्वा-
 तिष्ठय काठ ३, ९, अन्वातिष्ठत
 मै १, ३, १, क २, १६,
 अनु भुतिष्ठत^१ मा ८, ११,
 का ९, ३, ५, मै १, ३, ३८, काठ
 ४, १२, क ३, १०
 अनुवा(नु/आ)ह्, अन्वाह तै २,
 ३, ६, २, ७, ४, ५, ७, १, २,
 ३, ४, ८, २, ४, ५, ११, १,
 २, ५, १, ८, ५, ६, २, १,
 २, २, ३, ४, ७, २, ६, १, ५,
 ३, ३, ५, ३, ४, ७, १, ४, ३,
 २, मै १, १०, १५, १८,
 ११, ७, २, ४, ४, ५, ३, ९,
 ५ ३, ७, ४, ६, ८, ७, ९,
 ५, ४, ५, ३, काठ १४, ७,
 २०, ५, २६, ८, २९, ६,
 ३६, ९, १३, १३, १४, क

३१, ७, ४१, ६, ४५, ७, ६६
 १, १०, १, अन्वाह तै १, ५,
 ८, ३, २, ४, ११, १, ५, ८,
 १, २, ५, ११, १, ५, ४, ६,
 ४, ६, १, ५, ३, मै १, १०,
 १८, २, ४, ४, ३, १०, २,
 ४, ५, ३, अन्वाह मै
 ४, ५, ३, अन्वाह मै ३,
 २, ५
 अनुवा(नु-आ)/ह, अन्वाहरति तै
 १, ७, ३, २, अन्वाहरति मै
 १, ४, ६, अन्वाहरति तै १,
 ७, ३, ३, अन्वाहरेषु मै १,
 ५, १२, अन्वाहरेषु मै १, ५,
 १३
 अन्वा हर्तव्य मै १, ५, १३
 अन्वा हर्तव्य- -यं. तै १, ७, ३,
 २, ३, -यम् तै १, ७, ३, १,
 २, ३, मै १, ४, ६, काठ ८,
 १३, क ८, १, -यस्य तै १,
 ७, ३, २, -यैण तै १,
 ७, ३, १, काठ ८, १३,
 क ८, १
 अन्वाहार्य-स्व- -यम् तै १,
 ७, ३, २
 अन्वाहार्य-युचन- -य तै १,
 ६, ७, १, काठ ३२, ७
 अन्वि(रु/ह), अन्वेति ऋ १, ११३,
 ८, [१२४, ३, (१०, ६६,
 १३)], ५, ८०, ४, ७, ६३,
 ५ [१०, २७, १३, (१४२,

५)], १ तै ५, १, २, ३, ५,
 १, २, ६, ४, ५, ६, ३, ९,
 ५, ५, १, ४, मै ३, १, ३,
 १०, ४, ४, ५, १४, १४,
 काठ १४, ७, १९, २, ८,
 २२, ९, क २९, ८, ३५, ३,
 शी १०, २, १९, पै १२, ६,
 १३, अन्वेति मै ४, ६, ५, १,
 शी १, ६४, जै १, ७, २, १,
 अनुवेत्ती^२ तै ७, १, ७, ४,
 अनुयमि तै ६, ५, १, ४, मै
 ४, ६, ५, काठ २७, १०,
 अनु यमि ऋ १, १६३,
 १२, ४, १३, २, ८, ४०, ८,
 १०, ८५, ३१, १३६, २, मा
 २९, २३, का ३१, ३, १९,
 तै ४, ६, ७, ५, काठ ४६, ३,
 अन्वेति तै ४, २, ५, ४, शी
 १२, २, ४९, १७, १, १६,
 अन्वेति ऋ १०, [(२७, १३)
 १४२, ५], अन्वेति ऋ १०, [(१,
 १२४, ३, ५, ८०, ४), १३, ३],
 ६६, १३, मा १, ७, ११, ७,
 २, ३८, ५, का १, ३, ३,
 ७, १, २, २, ३८, १, ५,
 मै ४, १, ५, शी ११, ११,
 ४, अन्वय.^३ पै ४, २२, ६,
 अनुवेत्तु ऋ ६, ५४, ५,
 तै ४, १, ११, २, मै ४, १०,
 ३, ११, १, काठ ४, १५, २०,
 १५, शी ६, ८९, ३, १९,

*) आदेशोऽनोपदेशायादर्थतो धातुना जेदीय इनामिस-
 बद्धसुपजीवुक. यनि धुतिकमन्थस्याम द्र ।

१) अनु लक्षणे कप्र आतिष्ठमान म त क्रियया
 समनुगमयतोति चिन्म ।

२) यया दीर्घादिरय धातुर्धिये त तु पराभिमत-
 दिशा हस्वादिस्तिरस्य कृते तु टि. /आह ।

३) 'अन्वाह' इति शी (१, १६, २) पाठ ।

४) तथे-प्रयया-तस्य द्वैस्वर्य भवति (पा ६, २, ५१) ।

५) गस ष्वदन्त-कृत्-प्रत्य. (पा ६, १, १८५, २, १३९) ।

६) मति स्व प्र. (पा ५, १, ११९) । तत्-स्वर ।

७) कय अधिकरणीय-स्वुचन्त-रु-प्रत्य (पा ६, १,
 १९३, २, १३९) ।

८) 'अभियन्तु' इति ऋ (४, ५७, ८) पाठे ।

९) 'अच्युति' इति ऋ (१०, ११५, १) पाठे ।

१०) वाक्यस्य टेः उदात्तानुत्त (पा ८, २, ८०, ९७)
 पदस्वरानु प्रयम्नत द् ।

११) साधारण्येन सकेलियत् स चिन्म । लेट मनु
 ४ इत्येव मुचनवात् ।

४, ४, १२, २, ३, ५,
६, १, अनुयन्तु कौ २, १२१४,
शौ ३, १७, ५, अनु यन्तु
खि ६, ३, २, पै ५, ३८, २१,
अन्विहि ४ १०, ५३, ६, मा
१२, ६२, २२, १९, का १३,
५, १, २४, ६, १, तै १, १,
२, २, ४, २, २, ८, १,
३, ९, २, ४, २, १, ३,
१, १३, ४, २, २, ३, ६, ४,
१, २, २, ६, १, ९, ४, ४, ५,
५, ७, १, १२, १, मै २, ७,
१०, ३, १२, ४, काठ १३३,
११, १२, १६, १०, क २७,
१, अनु हृदि मै ४, ९, ११,
अन्वेत् तै २, १, २, १, ३, ५,
१, ५, २, १, २, काठ १०, ११,
अन्वेताम् मै २, २, ४,
काठ १०, ११, अन्वायन् १ तै
१, ५, १, १, ७, ३, ५, १,
१ मै ३, ८, ६, १ काठ २४, ६,
२६, १, १ ३७, ७, ४०, ४,
शौ ११, ७, २, वै ३, ३८, ७,
अन्वायन् मै ३, ८, १०,
अनु १०, ५, ७, अनु आयम्
१०, १, ७, १०, १०, १५, ५,

अन्विषात् तै ७, १, ७, ४
अन्विषाय ४ ४, ४, ११, तै
१, २, १४, ५, मै ४, ११, ५,
काठ ६, ११, अनु ह्येयत्
४ ८, ९९, ६, मा ३३, ६७,
का ३२, ५, १३, कौ २, ९८८,
शौ २०, १०५, २, अनु ह्येयु
४ १, १६३, ८, मा २९, १९,
का ३१, ३, ८, तै ४, ६, ७, ३,
काठ ४६, ३

अन्वय-सं>सा
अन्वि(नु-ह)त- -तम् मै ३,
१०, ४
अन्वि(नु-ह)त- -तम् मै १,
२, १५,
अन्वि(नु-ह)ति- -ति तै ३, ५, २,
२, ४, ४, १, १, ५, ३, ६,
१, काठ १७, ७, ३७, १७,
क २६, ६, -त्या मा १५,
६, का १६, २, १, मै २, ८, ८
अन्वि(नु-ह)त् तै ६, २, १, २,
६, ३, १
अन्वे(नु-ए)नवे ४ ७, ३३, ८
अन्वे(नु-ए)नवे ४ १, २४, ८,
७, ४४, ५, मा ८, २३, का ९,
४, १, तै १, ४, ४५, १, मै १, ३,
३९, काठ ४, १३, क ३, ११

अन्वि(नु/ह)न्ध, अन्वेन्द शौ १०,
२, १६, वै १६, ६०, ९,
अन्विषे १ पै ३३, ५, १५,
अन्वि(नु/२६)प-च्छ, अन्वि-
च्छति तै १, ५, ९, ७, अन्विच्छे
तै ४, ३, ११, ३, अन्विच्छ शौ
६, १३४, ३, पै ५, ३३, ६,
१३, १, ९, अन्विच्छत् मै १,
८, २, अन्विच्छत् शौ १२, १, ६०,
अन्विच्छत् मै १, ७, २१, ४,
२, ६, ४, ७, काठ ८, १५,
२५, २, क ८, ३, ३८, ५
अन्वि(नु ह)च्छत् -च्छत् शौ ६,
३७, १
अन्विच्छती -ती खि ४, ५,
२१
अन्वे(नु-ए)न्धम् काठ २४, ७,
३०, ४, क ३७, ८, ४६, ४
अन्वी(नु/ह), अनु ह्येयते ४ ५,
३४, १
अन्वी(नु/ह)क्ष, अन्वीक्षत काठ ७,
९, अन्वीक्षन्त मै १, २, १५, ३,
९, ७, काठ ३०, ८, शौ २, ३४,
३, पै ३, ३२, ४, अन्वीक्षेत् तै ६,
५, ६, ५, काठ ७, ९, अन्वीक्षेत्
तै ६, ५, ६, ५,
अन्वीक्ष्य -क्ष्य. तै ६, ५, ६, ५

*) 'अन्वेत्' इति मा ।

*) 'अनु' यन्ति इति ऋ (१०, १३६, २) पाठे ।

*) 'अनु' श्वा इत्यनुवर्तयन् या पदेनुयोक्तव्यो भवति ।
वैद्व्यां द वैपरीदाय । विरहस्तु वैरा दः ।

*) का अनुबद्ध वृत्तापन्त पद कर्तातीति कृत्वा यनि धा
गभमपर गत कर्मणि केननगरगतिस्वर (पा ६, २,
४०) । गारायस्य का निपातस्याऽन्वेर् गतिगभमप्रवच-
नीयत्वेन मोहावीनस्य गतोऽनुगृष्टेन ह्रस्व-इत्यनेन कर्तरि
चात्मने 'अनुगत इति' इति कृत्वा प्रग अन्वय-
तुपग्रह (पा ६, २, २) । एष्व उपगृष्टेऽपि वायर्थस्य के
प्र उभयोश्च विधा गभमानी स्य प्रगगतोऽनुगृष्टेति ।

*) गतो भूत प्रदेन, तु गमनाप्रवचनम् इति-
ह्रस्व मै ३, १, ४, ४ (तु गार्ति वरु, उभयवापि

समययन्वेऽन्यथाऽऽनुदात्तात्वेन भाव्यम्) ।

१) गम भवे किम् अनन्तरगतिस्वर (पा ६, २, ५०) ।

२) गम स्वयन्त-ह्रस्व-यस्व (पा ६, १, १९३, २, १९१) ।

३) गम नुमर्षीवृत्तवेत् प्र प्रप्रत्य च (पा ६, २, ५०) ।

४) 'तवे' (पा ६, २, ५१) इति द्वैवरी दः ।

५) सूत्रे घोष मोग्ध । 'अन्वीक्ष्यमाणा' इति वा

'अन्वये मरुणाम्' इति वाऽऽपसर पाद ह्यविति ।

६) गम प्राप्ति-ह्रस्व-यस्व स्वर (पा ६, १, १८६) ।

७) 'वि' इति मुदा गमेनो निरागुप्तान् । 'तामुनुम'

(पा ६, १, १८३) इति मदीस्वरस्य शिवायार् ।

८) गम उप गृह्यत् प्र ।

९) गम ह्रस्व-उपग्रह (पा ६, १, २१३, २, १९१) ।

उप यत् प्र उग (पा ३, १, ०७) ।

१) अन्वीप- -यम् तै ६, ४, २, २ मै
४, ४, १, काठ २८, ५, क
४४, १

अन्वृ(तु/१२), अनु... अर्त्तं ४ ५,
५३, ६

१) अन्वृ(तु/४)ज, अन्वर्जेषु तै ७,
५, ३, २, काठ ३३, ५

अन्वृ(तु/४)ज- जवे तै २, २,
८, १, मै २, ०, १० काठ

१० ९, -जुम् तै २, ०, ८, १,
-जुम् मै २, २, १०, काठ

१०, ९
अन्वृ(तु/४)ज, १) अन्वर्तिष्वे १
१४, १, ५६

१) अन्वृ(तु-अ)र्ति- -तिता ४
१०, १०९, २, शौ ५, १७, २,
५९, १५, २

अन्वृ(तु/२)र्ति-
✓अन्वृतीय, अन्वृतीयामहे

मै ३, ७, ३, अन्वर्तिष्वन्त
मै ३, ७, ३, काठ २४, १,
क ३७, २

अन्वृ(तु/४)घ, अन्वर्तुषु वै ५,
१९, ७, अनु ४८, २
४८, २

१) अन्वृ(तु-अ)घ- घन्त ४ ७,
८७, ७

अन्वृ(तु-आ)इ, १) अन्वर्तिष्वन्त तै ६,
१००, ८ [नि]

५, १, ४, मै १, ६, ११, ३, ७,
९, काठ २४, ८, २७, १०,
क ३८, १, अन्वर्तिष्वन्त मै ३,
७, ९, ४, ६, ५ अन्वर्तिष्वन्त

२, ९, २, अन्वेहि काठ ४१,
३, अन्वेत वै ५, १३, ९, अनु

१४, २
१४, २

१) अन्वे(त्वा इ)यम् मै २, १, ३
अन्वेतये, अन्वेतये ✓अन्वि इ

अन्वेष्टुम् ✓अन्विष्टुम्
अन्वेतये शौ १८, ३, ४०

✓अप्, अप्सन्त ४ १,
१००, ८ [नि]

१) 'अन्वृ' इत्यत्र नि ३ ।

२) उत्तरार्धमात्रैकवाक्ये सति यत्नि आनु-कर्तृसो
ऽन्वय मुक्तम स्वारसिस्त्वम् । एस्मि यन् सा 'अनु-
गच्छति' इत्याक्षेपेण क्रियान्तर विधीयति 'विपुल' इति
दि३ ४ 'मन्त्र' इत्यतः-समानाधिकरण सार ३३ इति
हन्वा तत्-कर्तृतया च युगेययिपति, तदसत् । तथाऽन्व
यस्य हि तस्याऽवशिष्टे पदैर्वाक्यान्तर विधीयन्तस्तदर्थं
च 'विपु' इति ११ मत् ११ इत्येव मन्त्रस्वारस्य-
विरुद्धमनुजिगमयिषीर्नितरा दयनीयत्वप्रसङ्गात् (तु
११५ प्रश्न) ।

३) प्राप्त अत्यय-न्युपप्रसव (पा ६, २ ०) । अनु
(=सन्ततम्) ऋतु- (=प्राक्परील) इत्यत्र तापर्यं च इ
(वैतु भा यस इति वा वस इति वा बुद्ध्या) ।
[तथा हि व्याख्यायमान मदेतत् कामिन्परतया साप्-
न्वित स्यात् ॥ शास्त्रा-तरोपस्थापित सजात परतया
(तु नाउ यति मै काठ स्थले) । न हि कोऽपि यन्मान
मनातामभिमातुक् सस्तानेवाऽऽत्मविधेयीकरणमपर्यव-
ऽऽत्मविविपरीतार्थप्रतीतिरस्वेवेदेत् । अत इन्द्र-मजा
तोमय-मन्मयगन्धव प्राप्त एव मुक्चत्तर इति दि३] ।

४) यति ✓अत्-✓इत्-✓अर्त्तं > ✓अर्त्तं यद ।

५) यति पपा अनुवर्तत इव (वैतु नाउ नि
११५, प्रश्न) ।

६) गम मृन्त-मृन्त प्रसव (पा ६, १, १६३ ०,
१३९) । वै मा चैतन् प्राति <अनु/कति इतीत्य-
रान्तापातुमूलता प्रतिपत्ती मयत्त (वैतु ११५ प्रश्न एतद्
४ <अनु/धृ इति हन्वा मयत्तो यथोपयोग्यमिति

[तु OR २ ३३२] ।

७) वस पूषप्रसव (पा ६, २, १) । उप <✓२क यद् ।

८) मूको बोधितो भवति (तु सति) ।

९) शोधनप्रवण सुपा स्वरत स्वय शोध-सापेक्ष
इ । अन्वया हा अनुपपन्नैस्त्वय प्रसज्येतेति (तु
तत्रैव 'स्पृहयन्' इति) ।

१०) अन्वेपरयन्तौ P ११ ३११ च यथार्थदर्शनी न
भवत, अनोर्गतिस्त्वभिगतेरसम्भवात् ।

११) अन्विष्टु इत्यत्र नि ३ ।

१२) 'अन्विष्टि' इति मा (२२, १९) पाठे ।

१३) कत्र इति १४ । यत् 'अनुविष्टेभि' इति सा
सबन्धमेषुत, तदमापु । अपरलक्षणैस्त्वयप्रसङ्गाद्
असबद्धार्थप्रतीतिप्रसङ्गात् । परस्य स्वचित्तानुसारण
विवक्षित स्यात्तु स्वचित्ता प्रत्यु आगमनमिति ।

१४) तु 'अन्विष्टु' इत्यत्र नि ३ ।

१५) मा अपि पूर्वत मूको विहृत इति समाश्रिते (तु
पागड नि) । 'अनुपेत्तु' इत्येषा मौलिकी पदस्थिति
स्यादिति हन्वा मय्यतत्का (पुनरावर्तनपुरस्सर 'अन्वेष्टु'
इत्येष शोध-ज पा मुधोविमरीषारक्ष इ ।

१६) नाउउ व्यु औपयिषि घा (मूलत [✓१क] >
अर्-तय [✓२य] > अपं > ✓अर्त्तं > ✓अर्त्तं =
✓अर्त्तं > ✓अर्त्तं > ✓अर्त्तं यद [तु ✓अर्त्तं > पपा
✓अर्त्तं > ✓अर्त्तं] ।

१७) नेति मिष-अटी (पा ३, १, १४, ४, १४) ।
अये त्व-✓अर्त्त इत्येतस्य मगाप्रसव मगा ह्यिनि-
ऽकृत्व मगाद रु इत्याहु । गद् यपा । नहि क्व

१अप्- अप् १, १५१, ४
 अप्-तु- -र अ १, ३, ८,
 ११८, ४, २, २१, ५ ९, ६३,
 ५, -रम् अ ३, २७,
 ११ ५१, २, ९, ६१, १३
 ६३, २१, १०८, ७, कौ १,
 ४८७, ५८०, २, ११२,
 ६८५ ७४४, जै १, ५१,
 १, ५१, ३, ३, ११, ८, २०,

४, ५६, १३
 १अप्-तु- -रम् अ ३, १२, ८,
 कौ २, ९२८, १०४५, जै ४,
 २, ३, -रम् अ ३, ५१, ९, सि
 ५, ५, २
 *अप्-सु-
 ✓अप्सु-
 अप्सुस्- -प्स अ [१,
 १२४, ७ ७, ८०, ६] ८, ४५, ५,

मा १४, ४, १५, ३, का १५,
 १, ४, १६, १, ३, तै ४,
 ३, १२, २, मै १, १०, २
 २, ८, १७, काठ ९, ४, १७,
 १, ६, ४८, ७, २५, १०,
 २६, ५, शौ ६, ४९, २, -प्स
 शौ ६, ४९, २ [°प्स- दीर्घ,
 सहस्र]
 २अप्, >अघ>इ, आप-

इति सा, सन्तप्रकारकमिति च P18 प्रष्टु (भूयसेऽपि
 विकल्पाय तु ✓अप्सु) ।

*) व्यासिचिषिष्कमाऽऽख्याया कपि निष्पन्नं सद्
 यनि सद्भावेन सक्षिप्तम् । एतदभिसम्बन्धेन व्याचिष्यासि
 ताना निगमाना परे प्रायेण प्रागर्वाक्सामान्येन (वैतु
 BW MW) नाड २अप् इत्येतदभिसम्बद्धतयैवाऽनु-
 गमयितुमिष्टत्वात् (तु NW) । एदिय अपि सन्नेपा तेषा
 निगमाना भूयोविमर्शसद्भावाऽनुगमत्वाद् यनि प्राति
 प्रपम् उपपद्येत । वस्तुतः २अप्- इत्येतद्व्याच्यभूतो
 ऽर्थः १अप्- इत्येतदीयाच्यभूतार्थवैशिष्ट्यमात्रता सप्रथ-
 माणो मूलतः २अप्- इत्यस्य सिद्धपक्षेत्वाऽपि १अप्
 इत्येतत् सत्पक्षेजभूत प्राति उपपत्त्यवेदिसापि मौलिक-
 शब्दप्रक्षिप्तगोपणसङ्कारिणी दिर ।

*) यनि रु दि३ इति कृषा 'उवु वृहतो दिवो
 (धुरि गुं नु, अप् उप) आमुष इक्षु लुअभि' इति
 वा इ (वैतु सा अप् = १अप्म् इत्येव स्वरविवकामा-
 बाद् नितप प्रात सन् वर्णवैविध्येन पदातराय-
 प्येतत्-सामानाधिकरण्ये निनीगुर्व्यर्थभूरिप्रयास) । यनि
 त्व उप इति कप्र इति कृत्वा 'यथा गमनद्वाह शक्यस्य
 धुरि गुर्जरस्तद्द्वारा साप्य कर्मजात च साधुयु, एव
 मित्रावरणी वृहतो दिवु (पु ५१ तत आगत्येत्यर्थ)
 यनमानमनोप्यवसिषाधयिदयेव तेन क्रियमाणेषु कर्मस्त्
 आमुष नाम सर्वसापक इक्षुमुसाह युञ्जाने इत्यदो
 गन्धर्मप्रतिपु देवोऽनुमह' इत्येव व्याख्यानं मुक्च इ ।

*) उत उप् /दृ + क्पि इत् प्रस्व च (पा ६, २,
 १३१) । निर्देश-यापार्थस्य भूयोविमर्शयव एष्टि गतम्
 (एव तु १५३ ३ १६६ यत्र २अप् इति पूष आस्याधि) ।

*) काग इत् प्रस्व (पा ६, २, १३१) । उप् /दृ
 (>एउ+भा५ ष्यप् उत (पा ३, १, १०७) । तस्य
 च गिरकाश्रिपाने रश्नेऽवितय । मा तु अ ३ ५१, ९
 १अप्- नृत् (</दृ+भा५ ष्य) इति कृषा पनग

कर्मणि ष कारकभावादप्रच्युता भवतीति दर्शनादिव
 वृत् प्रस्व आह (तु द्विष्टे) ।

*) उत उप् /सम्+ड प्र उत (पावा ३, ४८) ।
 स्वरो नापु इ (तु नाड च यस्य अप्सुस्-अप्स(र>)ङ्-
 च यदीयाया म्यु अस्थौपयिक्ता स्यात्) ।

*) नाड म्यु औपयिक इति मुक्त्वो नाभा (तु
 ✓अप्>अप्सन्त यस्मिन् रु अयमभान्तरभूत
 धा अपि विकल्प्येत) ।

*) अनुम् प्र (पाठ ४, १८९) । नित्स्वर (पा ६,
 १, ११७) । ✓अप् (<✓भाप्)+सम्नु प्र (तु या
 ५, १३ [यस्य रु ड, दे ३, ७ च]) इतीव प्राचा-
 मप्या दवीयानित्युपेक्षि । एतत्-सहस्र मिश्रनिष्पत्तिकम्
 (<१अप्+प्सा) अपरमपि प्राति प्रागभिमत भवति
 (तु गप् या [मै १, १०, २, काठ ९, ४, क ८, ७], म
 [मा १५, ३]) । तत्रापि यनि प्राति एव स्यादिति तु
 सामान्येत । विशिष्टार्थरूपित्वे सत्प अस्याचरणप्रनारक्षाय
 पर्यायत्वपर्यवसानादिति दिव्मानमिह स्याद् विस्तरार्थ
 वेत्ता इ । एस्थि अद्याऽभक्ष्यप्रसङ्गाऽकल्पनाया ✓प्सा
 इत्यस्माद् म्यु विकल्पस्याऽनवसर । यथापि मा १४,
 ४ इत्यत्र उ म च २अप्-इत्युपपदे सति ✓सम् इत्यस्य
 कर्त्रर्थे रुद्रहृत्मातरस्यात्, तथ । स्वराउपपत्ते । तयत्वे
 हि रुद्र उपप्रस्व स्यात् । किञ्च यद् मा १५, ३ इत्यत्र म
 अकारान्तमेतत् प्राति इतीव प्रतीति कारयेत्, तदपि सका-
 रान्तलविनिगमरूपान्तरसमगनाभावफलमित्युपेक्ष्यम् ।

*) १अप्- इत्येतत् समाना म्यु इ (वैतु ✓भाप्
 [>✓अप्]+क्पि[पाठ २, ५८]) । यथा त्वावन्म्यु/भाप्
 इति च ✓अप् इति च <✓अप् इति सगोत्रो सन्तो
 स्वाधीनायेव धा भनत इत्यर्थम् ✓अप् इत्यत्र सकेतितप-
 र्वाऽर्थः इ । अथ पात्र यदस्य प्राति मुक्-रते सर्वनामस्या-
 नाये क आपाः प्र ३ इत्यत्र दीर्घत्वमुपनिष्यते (पा ६, ४,
 ११) तद् भूयोविमर्शेऽह इ । अर्गनामस्यानायिप-

*अप्> अस्मि = अ १,
१५, ८, १२२, ६, १६३,
१४, ४, ५४, ६, ६, ४९,
१४, ८, ३५, ३, ९, ६५,
६, ६८, ९, ७४, ९, ९१, २,
९३, २, ९७, ४५, १०९, १७,
१०, १४, ९, ६१, २६, मा ६,
२८, १८, ३५, का ६, ७, ६,
२०, १, ६, तै १, १, ८, १,
२, ४, ८, २, १०, ३, १६, ५,
१, ८, ३, ७, १५, ६, २, २,
७, ९, २, ३, ६, ६, ३, ४१,
७, ५, २३, ३, ११ १, ४, ६,
८, ३, २, ४, ७६, ८, १२, १६,
३, ७, १०, १०, १, ४, ३,
१०, ५, ५, वा ६, ३, ११,
७, ९, १०, १८, १३ २१, ७,
२२, १३, २५, ५, ७, ९, २६,
८, २९, ६, ३०, १, ३२, ५,
३५, १५, ४३, ४, ४५, ००,
११ ४, २, २९, २९ ३९, ०,
५, ४०, २, ४१, ६ ४७, ७,

४६, ४, १, १, २, १३५, ५११,
७६९, १, ३, १३, ११, ४०,
७, शौ २, १०, २, ४, २७,
४, ५ १२, ३, ३०, १७, १४,
६, १८, १, ७५, १, २, ३, २,
४, १०, ४, ५, १४, ७, ३५,
४, ५ ५, ३४, ५, ७, ८, ८,
५, १४, ८, १४, १, ८, १४,
अङ्गु = अ १, ३५, ६, ८०, ०,
११२, ५, २, १, १, ३८, ११,
७, ३१, ९, ७४, ४, ६, ६०, ६,
९, ५९, २, १०, २९, ४, ६३,
२, ८०, ३, मा ६, ८, ७, २१,
११, २७, १७, १, १९, ७३,
७४, २२, २५, २९, २४, २१,
३१, १७, ३९, २, ३६, २,
३, ७, ८, ४, १२, २, १६, १,
१८, १, १, २१, ५, २, २४,
११, १, ११, १, २६, ५, १,
३५, २, १, ३९, १, १, १, १,
१, ८, १, ३, ८, १, ९, १,
११, १, ५, १, ४, ८, १, ३, १,

२, ४, ९, ३, १, ३, ३, १, ३, २,
३, ५, ८, १, ४, १, ०, ५, १,
६, १, १, ६, १, ७, ११, २, ६,
३, ४१, ७, १, ११, १, ४, १४,
१, ५, २३, १, १, २, १५,
१६, ३, ३५, ७, १, २, ७, १,
१५, १०, १, ३, ९, ६, १०,
१, १, ११, ६, १२, १०, १४,
२, ११, १, ५, ५, १, ३, १, वा ३,
३, ५, ६, ८, ८, १५ ११,
१०, १५, ३, १६, १, १७,
१७, १९, २१, ४, २६, ६,
८, ३०, ५, ३१, ७, ३८,
१, ३९, २, ४१, २, ४४, ३,
४५, २०, ११ ४२, १२, १३,
७, ३, ८, ३, २८, १६, ४१, ४,
६, ३, ४७, ७, शौ ३, ३,
३, १०, ५, ३३, १३, ७, ९,
१५, २, १७, १९, ४३,
७, १, २, ७४, ३, १६,
१०४, ८
१अप्(१) शौ २, ३, ६०,

यत्वेऽपि द्विः दीर्घत्वस्योपलम्भान् (तु अ १,
२३, २३, शौ १०, ७, १०) । एस्वि मूलत
‘आप्-इसेतद् दीर्घादेर’/आप् इत्यतो निष्पन्न
स्वाधीन प्राति सदपि कालेन २अप् इत्येतानां दर्शने-
वशात् सममितौति कृत्वा स्वतन्त्रानुक्रमणार्हस्य सतोऽपि
तस्य यद्विद्वाऽवान्तरस्य प्राति इव निर्देशो भवति
तत्र पूर्वागत-प्रसिद्धिमात्रानुरोधो बीज इ । एवमप्य
२अप्-इत्यस्यैव भाद्री प्र परे तद्विशेषो (पा ७, ४, ४८)
भवतीति यदुक्तं भवति तदपि नैव हस्तिरम् । भकारे परत
सति ए>प् इत्यस्य वर्णसकमस्य स्वामाविक्रयेऽपि
ए>प् इत्यस्याऽतथात्वात् (तु अ-उ, अ-अ-
प्रम्) । तदेवं सर्वथाऽप्य/अप्>अप्-इत्यस्य भिन्न-
व्युत्पत्तिकत्वेन सम्भाव्यमानस्य सतोऽपि समानप्रवृत्तिकत्वाद्
२अप्-इत्यनेन गंभिरमानस्येद्वान्तरमात्रेण निर्देश इ ।

*) पाप् मुप्-स्वरार्थम् ‘ऊद्’ (पा ६, १, १७१) इत्यत्र
२अप्-इत्यनुपप्य ‘अप्-इत्यस्याऽपि उम. इ ।

*) यनि प्र३ (=आप् तु सा [यस्य पा ‘अ-
नृषान् ओप’] इति समाधेयं तु पाएड] ११,

L. ४८१ d उत) । एस्वि सौवरो विरोधस्त्वपरिहाय
स्यात् । सर्वनामस्थानविभक्तिम्बानुपपत्तिरिति यावत् ।
स्यादेतद् यथा मुपा विवृत इति । तथाहि ‘नुं न.’
इति ‘इन्द्रस्य वृत्र’ इति च जागतपादद्वयामके
पूर्वार्धेयं सति ‘आरात्’ इत्यारभ्य गायत्र्याद्वयतया
मूलत सम्भाव्यमान उत्तरार्धेयं ‘पतन्तु’ इत्यत पूर्वम्
‘अस्म्व’ इत्यस्य (तु शौ १, १९, १ प्रम्) वा ‘पतु’
इत्यस्य वा (तु शौ ८, २, १२) न्युतस्त्वेव सत पदस्य
सुपूरता इ । अथ प्रथमस्य जागतस्य पादस्य यतिमन्त्र-
भाष्यं ‘नुं नो भवन्तु, ‘अप्रीपघय शिवा’ इति वा
‘नुं नो भवन्तु, ‘अव ओपधी शिवा’ (तु नाउ टि)
इति वा मौलिकी स्थिति स्यात् । प्रथमे कल्पे ‘अप’
इत्युपगम्यते ‘अन्तु’ इति क्तिप ‘हन्तु’ इत्यत परि-
णामग्राह्याहार्यम् । ‘ओपघय’ इत्येतत्-कन्-शिरस्क
‘नुं भवन्तु’ इति च ‘रन्तुसोऽप अन्तु’ इति च वाक्य
द्वय क्रियेन । द्वितीयेऽपि कल्पे तावद् वाक्यद्वयान्तरं
भवति । (२अप्->) ‘अप’(प्र३) नुं नो भवन्तु’ इति
च ‘ओपधी शिवा’ (भवन्तु) इति च ।

६, २३, ३१, अप् ४ १,
[१०, ८, ८, ४०, १०
११] २३, १८, ३२, १,
३६, ८, ५१, ११, ५३, ६, ८,
१२, ५५, ६, ५६, ६, ५७, ६,
६४, १, ६, ८०, ३-५, ९१,
२३, ९६, २, १००, १८, १०३,
३, ५, १०५, ११ १२२, ९,
१३१, ४, १५७, ५ १६१,
११, १६४, ४७, १६१, ८,
१७४, २, [९, ६, २०, १८]
१८०, ४, ७, २, ११, ५, १३,
१, १४, ३, २०, ७, २२, ४,
२७, १३, ३६, १, ३, ६, ७,
९, २, ३१, १६, ३२, ५, ६,
३४, ८, ४, १६, ६-८, २६,
२, २८, १, [३६, १०, १०,
१७८, ३], ४२, ४, ५, २, ११,
१४, ४, २९, २, ३०, ५, ६,
३१, ६, ८, ४१, १४, [४६, ३,
७, ४४, १, १०, ३६, १], ४८,
१, ८३, ६, ६, २०, २, २२,
८, २८, ७, ३०, ४, ५, ३२,
५, ३९, ५, ४७, १४, ५७, ४,
६०, २, ११, ६९, २, ६४, ४,
[९८, ८, ७, ६५, ३] ७३, ३,
७३, ३, ७, ९, ५ [१२, ११,
२], २१, ३], २३, २७, ५६,
२४ ६८, ८ ९५, १, ८, ३,

१०, ६, १३, १६, ७, २२,
२८, १२, ३, १५, २, ६, २६,
२५, [३२, २, ९, १०९, २०]
७६, ३, ८३, ३, ९६, १८,
९७, १५, ९, ३, ३, ३, ६,
[७, २, ९९, ७], १६, २, ४२,
१, ६१, २२, ६२, २६ ६३,
७ ६८, ४, ७०, २, ७८, १,
८५, ८, [(९, ८३, ५) ८६,
४०] ९०, ४, ९१, ६, ९४, १,
९६, ३, १३, १०७, ४, १८,
१०९, २१, १०, ९, ५, १६,
३, ३०, १-५, १०, ३६, १,
४३, ८, ५१, १, ५८, ७, ६१,
१६, ६४, ८, ६५, ७, ११, ६६,
८, ७६, ३, ८९, ४, ९५, १०,
९८, ५, १०४, ९, ११३, ६,
१२१, ९, १२४, ७, १३८, १,
१४७, १, खि ५, ५, ३, ७,
१४, ३, मा ४, १३, ६, २२,
८, २४, १०, १, ११, ३८,
१२, ३८, ३९, १०३, १४, ८,
१८, ५५, २०, २३, २३, ७,
१७, २५, १, ८, ७, ९, ३३,
४९, ३४, २३, ४०, ४, वा
४, ५, ५, ६, ५, ३, ९, ४, २,
११, २, १, १२, ४, १, १३,
३, ९, १०, ७, ११, १५, २, ३,
२०, ३, ५, २३, १, ७, २५,

३, ३, ४, ६, २७, १, १, २,
२, ७, ९, ९, १, २९, ४, ४, ४,
३२, ४, ६, ३३, १, १६, १,
४०, १, ४, १, ४, ४, ५, १, ३, ४,
४६, १, २, ५, ११, ४, १६,
७, ४, ८, १, ८, ११, १, १८, ११,
१२, १, ११, ४, ३, १२, २,
१४, ६६, ४, १०, ३, ६, ५, १,
२, ६, १, ३, १, ११, ७, ३,
४, ३, ११, ५, ५, ६, १, ४,
१, २, ४, २, ३, ३, ७, १, ३,
४, ३, ७, १२, २, १५, १, ३,
१, ५, १, ६, ५, २, ३, २, ३,
१, ३, ६, २, १, ४, १, ३, १२,
१, २०, १, १६, ३, १, ३, ७,
२, ६, १, १०, ३, ११, २, ३,
४, १, ४, १, ५, २, ३, ४,
३, २, ३, ५, ८, ६, ६, ३, १,
७, १, २०, १, ४, २०, १, १,
११, ३, ३, ३, ४, ४, १०, ६,
३, ७, २, ८, २, ३, ९, ९, २३,
१०, ५ १९, २, १, ५९, २,
१३, १, ४, ७, ८, ६, ८, ७, ४,
१०, १, ४, ८, २, १०, ३, १३,
१, ५, ३, ६, २, ४, ९, ३, ५,
६, ७, ७, ९, ७, ७, ८, ४,
९, ३, १०, १, ७, १२, १०६,
३१५, १, २, ८, ९, ५, १, १,
३, ४, ९, ३, ३, ३, ३, ४,

*) नाट्यदिग्गजो मो भवन्तु, "अप ओषधीः शिवा" इति मीनिस्वा स्थितौ गमाव्यमानायां "अप" इति कर्तृद्वयस्याऽऽपगनिक्यानुसंधाने यो पूर्व पाठप्रतुष्टेराभिभावादयते (१, ७-७, ५) इत्युत्तरागम्य गमजनि, तस्य "अप" इति स्वरपरिणामश्च एवम् अपि "मप" इत्यत्रास्ति यत्-अग्निपरिणामः स्यात् । गायत्रे-
मप्येव जागतास्यदेव सुशोभ्यमग्निः (तु वी २, १, ६ [यत्र द्वितीये कर्त्तृ (तु ३) जागतास्यदेवस्य क-
र्त्तृत्वे "ओषधी" > "ओषध" इति वा परिणाम उपपद्यते] । एवम् अत्र "अप" > "अप" इत्येव परिणामो विद्यते (तु ११, गङ्गा, १, ५) इति तर्हि "अप" > "अप"

इत्यवमविषयवर्त्तनीयान्त च सत्यतिक नेति (यतिमात्राधीनतया परिणामस्य पर्यवसेयवादिति दिक्) ।

*) "अप" (=अप्->दि३) इति श्रुति (१, २३, २३) आभे (यत्र "मो" (या ६, १, १६८) इत्यस्य च "ऊ" (या ६, १, १७१) इत्यस्य च गमान प्रथमभावात्) ।

*) अत्र भा "क्याणि" इत्येव व्याचष्टाणाभिव्यक्त । कर्मवाचिनो हि १ अप्- इत्यस्य भिन्नस्वरत्वाद् बहुषु व्याचष्टाणाऽऽपत्तयः । एव येदन्ति कर्मोर्वाभिगमन-
स्तादि १ अप्- इत्यस्येव न दृष्टान्ति । न हि तदपि गुणवर्त्तते । तदप्येव गम्यवर्त्तते इत्युक्तं गमनगोचरात् । नतो तदप्यस्यैव भविष्यतीति यथा कथमत्र १ अप्-

४, १, ३, ५, १^१, २^१, ३^१, ३,
४^१, ५, ७, ८, ५^१, ९, ९, २७^१,
११०, २, ६, १११, २, १२,
३३, ५^१, ३, ११४, १, ७, ११,
१३, १४^१, १८, काठ ४, १३^१,
१५^१, १६, ५, ६, ६, २, ३,
८, २, ९^१, १५, ९, १०, १८,
१९, ११, ५, ९, १३^१, १२,
१४, १३, १५, १५, ६, १६,
४, १०^१, १४, १७, १, १९,
५^१, २०, १०, २१, १४, २३,
१, ६, ११, २४, १, ४^१, २५,
२, ३, ७^१, २६, १^१, ८, २७,
४, २९, ३^१, ५, ३१, ३^१, ७^१,
३२, ५, ७^१, ३४, १८, ३६,
१, १३, ३७, १२, ३८, ५, ७,
४०, ११, ४१, ११, ४४, ९,
५३, १, १०, कि ३, ११३^१, ४,
१, २, ६, ७, ७, ५^१, ८, २, २५,
१३^१, ५^१, १०३, २९, ४३, ३०,
२^१, ३, ३१, २३, १०, १२, ३५,
७, ३७, २, ५, ३८, ५, ६^१,
३९, ५^१, ४०, ४^१, ४१, ६,
४२, ४, ४५, ४३, ६^१, ४७, २^१,
७, कि १, ५३, १४८, ३३९,
३७१, ४१३, ४६६, ४७८^१,
४९३, ४९४, ५११, ५३२,
५३१, २, २५, ११४^१,
१२६, ३३३, ३६२^१, ३८९,
४७१, ५००, ५६६, ६०७,
७६०, ७७४, ८०७, ३, ३,
३, ११, जि १, ५, १, १६,
४, ३५, ८, ३९, २, ४०, ५,
४८, ६, ५०, २^१, ५१, ७, ८, ५३,
१, ५४, ८, ५५, ८, २, १, ३,
३, १, ३, ३, ४, १२, ११^१, १३,

२, २०, १६, ३०, ५^१, ३१, ९,
३६, ४, ४४, ६, ४९, ९, ५७,
१२, ४, २८, ५, २९, १, ३०,
७, शी ११, ४, ३, ५, ४, २,
५, ५, ४, १५, १२^१, २१, ७^१,
७७, ४, ६, २२, १^१, २, २३,
१, ७, ४२, १, ७९, १, ९४,
१^१, ११४, २, ८, ९, २३, ११,
८, १०, ९, ६, ४, १५, २२,
१०, २, ७, ५, २३, ४६, ९,
२७, १०, ८, ११, १, १५, १८,
७, ७, ८, ११, १०, २८, १३,
१, २, २१^१, ३, ९^१, १४, १,
३७^१, २, ६९, १५, १४, ५,
११, ४, १८, २, ७^१, १९, २,
५^१, १८, ६, १२०, ९, ४, ११,
८, १५, ६, १७, ८, ३६, ८,
४९, ७, ६१, ३, ५, ६३, ९, ६३,
९, ७५, २^१, ७७, ६-८, ७९, २,
९०, ३, १२८, १४३, ११, ८४,
९, २, ८३, १, ३, ३१, १-८, ४,
९, ३, २४, १, ३५, ४, ५, २,
८, ७, १०, ११, ६, ३, १, १०,
२, ७, १७, ६, ८, ८, ४, ५,
११^१, १०, ८, १३, ६, १^१, १४,
१, १, ६, ८, ३, ९, १५, १४, ४,
१६, २०, २, ५९, ८, ६०, ३,
९, ६९, १३^१, ८७, ९, ९०,
५, ८, ९१, ७, १०७, ८,
१११, ४, ११२, ८, १३१,
१-१०८, १३३, ११, १२८,
८, १५०, ९, १५३, ७,
जि ११४ ८, ४, ३, की १, २५२,
२, १-७१, जि १, २६, १०,
अपा ३^१ ते ६, ४, ३, ४,
अपा ४^१ २, २३, १९, ३२,

११, ४६, ४, ५१, ४, ५४, १०,
[५६, ५, ८५, ९], ५७, १, ६१,
१२, ६७, ५, ७०, २, [१००,
११, ६, ४४, १८], १२२, ३,
१३४, ५, १४४, २, १४९, ४,
१५८, ६, [१६४, ५२, ३, १,
१३] १६८, २, १८१, १,
१८७, ८, २, [४, २, १०,
४६, २] १२, ७, १७, ५, १९,
३, २३, १८, २०, १, ३, १,
५, १२, ५, ३, २५, ५, ४५,
२, ४, २१, ८, ४०, १, ५८,
११, ५, ४६, ७, ६, ८, ४,
१३, १, १७, १२, ४७, २७,
५२, १५, ६४, १, ७, ९, ३,
८३, ३, ८८, ३, ८९, ४,
१०१, २, १०३, ४, ८, १४, १०,
१३, १६, २, [१८, १६, (३१,
१०)], १९, ४, २५, १४, ४४, १६,
९३, २२, ९, ३३, १, ४९, १,
[७२, ७, ८६, ८, (२१)], ७४,
३, ७६, ५, २५, ३६, ९५, ३,
९६, १९, ९७, ४१, ५७, १०८,
५, १०, १०९, १३, १०, ८,
[१, ४५, ३] ५, १७, १४, ३६,
८, ४६, १, ४९, २, ५१, ८,
७७, ४, ८९, १०, ९३, ५,
९८, १२, १२३, १, १२४, ९,
१४०, ७, १६८, ३, लि ४,
७, १, ७, २, ६, ५, ५, ३^१,
११, मा ३, १२^१, ६, १०, ७,
१६^१, ९, ३^१, ६^१, १०, ३^१,
७, ११, २९, ४६, १२, २०,
३७^१, १३, २, १४^१, १७, ३०,
३१, ५३^१, १४, ५, १५,
२०^१, १७, ६, ७, ३२, ८७,

इत्येतेदेवप्राति सावकाश न क्रियन्त्यय कमवावाति
दिक् । भूयान्मु विलर वैश द ।

*) एषे हने मा २०, २२ टि. गत द ।

७) 'अपा' इति यक अ (९, ३३, १, १०८, १०)

पाठे ।

*) अपा इति मूखे शोध-भाषां भवति (तु
सत्य णि अ-कम्-अपकाम) ।

७) प्रथान् उद्गातव्यं प्लुति उड (पा८, २, १००) ।

१९१, १८, ५४, १९, ७१,
१४, २२, ६, २४, ३७, २५,
५, २९, ५३, का ३, ३, २१;
६, २, ४, ७, ७, ११, १०, १,
४, २, ३, ११, २, ४, ३,
१२, ३, २, ४, १०, १३, २,
३, ३, ८, १४, १२, १४, ०,
२, ३, ४, ५, ६, ११, १५, १,
५, १६, ५, ११, १८, १, ७, ८,
३, ८, १९, १, १, १२, २०,
३, ४, २१, ४, २१, ६, १५,
२४, २, १, २६, ८, २, २७,
४, १, १, २, ३, ८, १, १०,
२, १३, २, ४, ८, ११, १५,
५, १, १०, ३, ७, ७, २१,
१२, २, ८, ११, १, १२,
१, २, १, ११, २, ३, ११,
११, ४, ७, १, ९, २१, ३,
१, ११, ११, ३, १, २, ४, ११,
५, १, ३१, १, १, ४, ५, १, ४,
१, ३, १, ४, ३, २, ३, ३, ८,
१, ३, १, ११, ४, ३, ११, ५, ४,
४, ११, ६, १, २, ३, ०, ४, ६,
६, ७, १३, २, ५, १, ४, १,
०१, ५, ७, ८, १, २, ६, ५, १, ४,
४, ३, १, ५, १०, ६, ७, ०, १,
२१, १, १६, २, १, ४, ४, ३,
५, ७, २१, १, १६, १, ९, ३,
३, ६, ४, ३, ४, ३, २, ४, २,
६, ५, ४, ७, १, १४, १,
१६, १, १, १, २, १५, १७, ३,
१०, १५, ५, ११, ११, ४,
२, ४, ८, ५, १, १०, ६, ३, ६,
७, ८, ७, ३, ४, १०, १६,
१८, ८, १, १०, १, १, १, १२,
३, ११, १०, ३, १, ५, ६, ३,
११, ६, ३, ६, ७, ३, ६, ०, ६,
११, ६, ९, १३, २, १४, १८,
१५, ४, १६, ११, ६, ३, ४,
१०, ४, १, ५, ०, ३, ४, ७,

७, ९, १०, ११, १२, १३, १४,
१३, १०, काठ २, १, १५, ३,
५, ७, ४, ३, ६, ९, ८, ५, ११,
१६, ११, ९, १०, १३, ९,
१४, १५, १४, ३, १५, ६,
१६, ३, ४, १०, १५, १८, १,
१७, १, १७, १८, १, १५,
१०, ४, ७, १४, २०, ७,
७, २१, ७, २२, ९, १३,
२३, १, ११, २४, २, २६, ८,
२९, ३, ५, ३०, ७, १०, १,
३५, ४, ३६, १५, ३७, १, ३,
३८, ३, ३९, १, ३, १०,
४०, ६-८, ११, ४१, ५, ७,
४६, १, ४७, १०, ११, ५३,
११, ४१, १३, २, १२, १४,
३, ३, ४, ८, १७, १, ८,
२५, १, ६, ९, १०, २८, १,
२, २९, ४, ३०, २, ३, ३१,
७, ११, १३, ३, ६,
७, १३, ३, ४१, ६, ४५,
६, ४६, ८, ४७, ४८, ५, १,
१, २७, ७१, ७७,
२११, ३३७, ४३१, ५४२,
५४४, ५८४, २, ५२७, ६०५,
७८५, ८८२, १०६९, ११-५,
१३, ३, ७, ७, ९, ८, ५,
२२, ८, ३५, ६३, ४२,
५, ५५, ९, १०, ५१, ७,
३, ४०, १, ४१, ३, ४९, २,
४, ०२, ६, ४०, ४, ४१,
३५, ३, ४, ५, ८, ५, १०,
८, ३, १०, १०, ३७, ३, ५,
५, ७, १२, १३, १४, २४, ४,
२८, ६, २९, ८, ६, १०, १२,
१२४, १, १२५, १३, १७, ४०,
१, ५१, १, ८, ७, ८, ९,
४, २, ८, १०, ५, ७-२१,
१०, ८, १४, ३७, १३, १, १३,
६, २६, १५, २, १८, १६, १,

१, ६, १८, ३, ५, ५६,
६५, १९, २, ४, ३३, १;
४५, ३, १२०, १५, १, २८,
४, २९, ३, ३४, ७, ३५, १२,
३९, ५, ४४, २, ११, ८, ३,
१०७, ४, २, ३२, ३, ३६, ३,
५९, ४, ७६, १, ८७, ३, ३,
२१, ४, ४, ३, ६, ५, ५, ५७,
२, ४, ८, ११, १०, ५, ६, ४,
६, १६, ११, ८, ८, १०, १३,
१११, ९, १६, ५, २२, १०, १३,
१९, ११, १, १०, १२, ३, १०,
५, १, ७, १४, १३, ३, ७, ४, ३,
६, ११, ७, ७, ८, ७, १५,
४, ३, ७, २, ११, ६, १६,
१२, ८, १३, १, २३, ६,
२४, २, ४, ९०, ३, १२४,
८, १२८, १-९, १२९,
१-१०, १३१, १-१०, १३२,
११, १५०, ९, १५२, १, २,
अष्ट १, २३, १९, [२०,
१०, ६, [५९, ३, ९१, ४],
६५, ५, ९५, ३, १०४, ६,
१०५, १, १०८, ११, १०९,
४, ११६, २४, ११७, ४, १३५,
६, १५१, १, १६३, ४, १८२,
६, १८४, ३, २, [११, ५, ३,
३९, ६, १०, १४, २, ३५,
४, ५, ७, ८, ३८, ७, ३, १,
३, ९, ४, १३, ४, २२, २,
४, १३, ४, ५, ४४, ६,
४५, ११, ८५, २, ६, १९,
१२, [२५, ४, ६६, ८],
२९, ५, ३१, १, ४६, ४,
७, १८, १२, ७०, १, १०३,
५, ८, १, १७, ९, ५, ४३, ९,
६८, ९, ८२, ८, ९, ३, ५,
१६, ३, २०, ६, [२४, १, ६५,
२६, (६७, ७, १०-१, ८)], ३०,
७, ४२, १, ६०, ४, ५, ७१, ३;

७९, ४, ८०, ५, ८५, १०, ८९,
२, ९६, १०, २४, ९७, ४७,
४८, १०७, १, २, १०, १०, ४,
२७, १७, ३०, ४, ३२, ६, ४५,
१, ३, ५, ५०, २, ३, ५१, ३,
६३, १५, ६५, ९, ७३, ९,
१०४, २, १२५, ७, सि १, १२,
२, २, १४, ९, मा ८, २५ ९,
६१, २३, ११२, १८, २० २२,
३५९, ३६, ४८, १३, ८,
१८, ५५, १९, ८, ९४, २०,
१९, २३, १४, २९, १५१,
३३, ९०, का २, ३, ५ ९,
४, ३ १०, २, ३१, १, १, ११३,
२, १, ३, ५, ३, ६६, ७, ४, ४,
१४, १, ८, २०, ३, ५, २१, १,
२, ६, १५, २२, १, ४, २७, ४,
३, ३१, ३, ४, त १, ३, १४, ५१,
४, ४५, २, ७, १७, १, २, १०
१, २, ३, १२, २५, १३, १,
१४, ११, ५, १, ६१, १२, २१, ३,
२, ५, ७, ४, ३, ८५, १, ४, २, ३,
१, ३, ३, २, ४, ३, ८, ३, ११,
६, ६, ७, ३, ५, २, २, ४, ५,
३, १०, १, ५, ९, ३६, ५६, १,
१, २, ४, १, ५, २, १, ४, ९, ८,
६, ३, १, ४६, ५७, १, ६, १-४,
मै १, ३, ३१, ८, १५, ११,
११, ४, ६१, २, १, ९, ३,
१, ७, १, १०५, १, १११, १५,
१३, १०, १३, ५३, २, २, ६,
६, २, ३, १०, ७, ४, ११, ७१,
५६, ४, ५, ३, ९, ५६, २, ८५,
९, ६, ११०, ३, १, १३, ४, ५,
काठ ४, ४, १३, ६, २, ७,
१३, १४, ८, ८, ९, १०,
११, १३, १० ११ १३, १३,

१२, १४, १५, १४, २, ६,
१६, १३, १०, ११, १५, १९,
१२, २२, १३, २३, १, ६,
२७, ४, २९, ३, ३५, ३, ४,
१२, १४, ३७, ९, १८, ३८,
३, ५, ३९, ५, ४०, ३, ५ ६,
क ३, ११, ४, १५, ६, ३, ५७,
३, ५, २७, ११, २, ६, ३१, २, ५,
३५, ७५, ४२, ४५, ४८, ४१,
५ १२, १३ १, ३३१, ४१७,
४७३, ५१२, ५६४, २, ३११,
३२३, ३५८, ३५९, ३९१,
६६३, ६६४, ९६४, ११९४,
जि १, ३४, ९, ४०, ९, ४९, ७,
५३, २, ५७, १११, ३, २५, ७,
२६, ९, ३०, १, २, ३१, ११,
५५, ४, ५, ४, १९, ८, २०, ८१,
शी १, ४, ४१, ६, २१, ३०,
३, २, ३१, ५, ३, २१, १२२,
३, ४, ८, ७, १०, ७, ३०,
७१, ३७, १०, ६, ३८, २, ८०,
३, १३२, १-५, ७, ८८, १,
९२, १, ८, १, ११, १०, ५,
१५-२१, ८, ४०, ११, २, २४
४, १२, ७, १३, ८, २३, १०,
३४, १२, १, ३५, १३, १, १,
२, ५०, २, ३०, ३, ११, १४,
१, ३१, १६, १, ७, १७, १,
८, १३, १८, १, ४१, ३, ६५,
४, ८५, १९, ३, २, ८, १, २७,
१०, १२०, २३, १, १३९, ५,
७१ १४, ३, ७०, २, ९१, ६,
१०४, ४, २, १५, ५, ३१, ६,
३४, ३, ३, १२, १, ४, २, ४,
२५, ७ ८, १०, ७, १४, ३, ९,
३, ४, १०, ७, १०, ९, १, १३,
४, ४, १५, २१, ९, २०, ४

१६, २, १, १९, १, ५६,
१३, १०६, ४, १२९, १-१०,
१५०, ७, १५१, ५, १५४, ४
आप्-भाप् ऋ [१, २३, २१,
१०, ९, ७, (५७, ४)], ३, ३३,
१३, ७, ४७, १, १०, ९, १, ८,
मा ४, ७, १०, ३, ४, १११,
५०, ५२, १२, ३५, १३६, १४,
१६, का ४, ३, १ ११२, ५, १,
३, १३, ३, ६, १३६, १, १४,
१६, तै १, १, ५, १, ८, १,
२, १, २, २, १, ८, १, २, ११,
१, १३, १, ४, १, ५, ११, २,
३, २, ६, १, २, २, ३, ३, ६,
४५, ८, ४, ७, ४, १९, ४१, मै १,
१, ३, २, १, ८, १८, २, ७, ५१,
१०६, १३, १, १, ३, १, ६१,
६, ४, की २, ११८१, काठ १,
३, ३, ८, १२, १५, १६, ४,
१०, ३५, ३, शी १, ५, १, ३,
६, ३, २, ३, १-५, ७, ८८, २,
११, ८, २३, १२, ३, ४, १४, २,
१६, १८, ४, ४०, १९, ४०, २,
भाप् ऋ [१, २३, २२, १०,
९, ८], ६, ५०, ७, ७, ४७, २,
८, ७४, १५, १०, ३०, ७, ८,
११, १२, ७५, १, मा १, १२,
४, १२, ६, १३, १७, २७, ८,
२६, ९, ६, का १, ४, २, ४,
५, ४, ६, ३, २, ५, ५१, ७, ४,
९, ४, १०, २, ३, तै १, ३, ३,
३, ३, ३, २, ४, ४५, ३, ८,
१०, १, ६, १, ४, ९, ४, ३,
३, ६, ३, ४, मै १, १, ४, ११,
२, ३, १, ३, १, २, ६, ७,
८, १३, १, ३, ६, ९, १०, १,
४, १, ४, ४, २, काठ १, ११,

*) 'बिभृता मु' शत मुग मयत चकारभेद इव
ः (प्र पत्र, मा १२, ३० च)।
*) 'भाप्' शि ऋ (९, ८६, ४३) विगटः पाम ।

*) इह ऋ (१०, १६, १४) विगट पाम ।
*) स्तुतिहेतो मुग चिन्द ।
*) नु मयति मयि ममे मू-भा-५) > 'समेय ।

७, १४, ८, १, ५, ८, १०,
१५ १६, ११, २, ५, १३, २,
४, १६, १६, ११, १७, १, १०,
१८, १, १०, १४, १२,
५, १२, १४, २०, १०, २१,
७, ११ २२, १, ११, २३,
२, ५, १, ८, २४, १, २७,
२, ३, ५, ७, ९ २६, ८,
२८, १, २२, ३, ५, ६, ९,
३०, १, ३१, २, ३, ७, १०,
३२, २, ७, ३४, ८, १८, ३७,
२, ४, ११, १५, १६, ३७,
१, ३८, ५, १, १३, ३७,
१३, ४०, १, ६, १४, ४३, ३,
४५, १२, १, ४३, ८, १३, १,
४२, १४, १५, १६, ३, ११, ४,
४, १, २, ६, ४३, ७, ७, १, ३,
६ ८, ३, २७, ३, ४३, ८, १,
२८, २, १, १०, २, २२, ३, ३०,
३ ३१, २, १, ३५, ३, ५, ८,
३८, २, ५, ६, ३९, १, ५,
४०, २, ४१, ६, ४४, १, ४७,
४, ६, ७, ४६, ४, ४७, २,
३, १० ४८, ४९, ११, १४, १,
१, १, ६८, २६, २, १४,
३१२, ३९०, ६६७, ८२३,
९२१, ९७९, ९९६, ११७४
११८७, ३, ३, ६, ४, १२४
१, ७, ६, १७, ९, २
१, ६, ८, ३, १९, ९ १५, ८
३१, १०, ५५, ८, ४, ४, ४,
६, ६, २३, ३, १०, २८,
१०, २९, २, १०, १, १,
४, २५, १, ३३, १-४, २,

५, ६, ७, १, २९, ५, ३७,
५, १२, ९, १३, ५, २१,
१०, २६, ३ ३१, ३, ४, २,
६, ८, ८, ४-६, १५, १, ५,
९, ११, ५, १७, १, २८,
२, ६, २३, २, २४, १, २
५१, २, ५८, २, ६१, १, ६८
२, ८५, ३, ९१, ३, १२४,
१ ७, १९, २, ४१, १, ६६, १,
११२, १, ११७, १, ८, १, ५,
२, १४, ४, ८, ७, ३, ९, १,
९, २, २०, ३, २२, ६, ५,
१६, १०, २, ११, १६, ५,
२२, २३, ६, ३, १४, ७, ६,
१०, ११, ३७, १०, ४, २९,
११, १, १७, २, ८, २४, ७,
१३, ९, २, २०, १०, २९, ३०,
१२, १, ३, ९, १९, २३, ३०,
५३, २, ४०, १३, १, ४५
३, ६, ७, ९, १४, १, ३९,
४०, २, ४५, १५, २, १६, ७, २,
३, १५, ७, १६, १, १०, १८,
१, १७, ३, ११, ४, २९, १२,
२, १, २, ३, ९, १, १४,
१०, ८, १७, ६, २७, ३, ९,
४३, ७, ४४, १, ९, ५४, १,
१२०, १२, ४, १५, २, १७, ७,
२५, १ २, ५२, १, ५७, १४,
७१, ३, ९२, ८, १०६, २,
१४३, ८, १, १३, २, २५,
१-३, ४, ३२, १, ३३, १,
३-५ ४०, ३, ४७, २, २, ४०,
४, ५६, २ ७५, ४, ८५, ४,
३, २, ७, ४, ५, ११, २, १७,

६, २३, ४, १, ७, ८, २, ५,
६, ३, ३, १८, ७, २०, ४,
२७, ५, ४०, ७, ५, ७, १,
१०, १४, २, १८, ६, ९, १, ६,
३, ३, ४, ५, ८-१०, १८, ९,
७, ३, ९, ११, १, १६, ६,
८, ८, २, ४, ६, ७, ८, ९,
१८, ३, ९, ३, १, ११, ५,
१५, १, २१, ८, २३, ३, १०,
४, ७, ७, ३, ९, ९, ४, ९, ११,
७, १०, १२, २, ११, ७,
१-१४, १३, ३, ८, १, ६, २,
८, १०, ११, ८, ८, १०, १०,
१४, ४, १४, १, १-१७, १७, ३,
१, १५, ५, १६, १, ७, ४, ४,
९, ८, १२, ३, ३२, ९, ४१,
३, ४, ४२, ३, ४३, ८, ७०, १,
७१, ३, ७२, ७, ७८, २, ४,
८२, २, ८३, १०, ८७, १०, ८८,
१, ९०, ७, १०३, ११, १०४,
८, १०६, ४, १०७, ४, १०९,
९, १११, ५, ११२, ३, १३०,
१, २, १४९, ९ [०५-रीति]

आप- -स्व कौ २,
१००६, जै ४, १७, ११

आप- -यानाम्

काठ ३१, ७

आप- -स्व

-स्व काठ ३१, ७

आप- -यानाम्

मै ४, १, ९, २ ४७, ७

आप- -स्व

-स्व मै ४, १, ९, ८ ४७, ७
१-अप-

*) समुदायं अत्रि निर-स्वर (पा ४, २, ३७, ६,
१, १९७ [तु लोके 'आप-ना-']।

*) शैविन् एण-इय प्र डम (पा ४, २, १३८)।
प्रत्यय-स्वर। मै क च सधु आपेय- (यद) इति पांमे
एड २ (तु आप-य)।

*) भावे स्व प्र (पा ५, १, ११९)। तत्-स्वर।

*) शैविन्: डङ्-एण प्र डम। निर-स्वर: (पा ४,
२, ९७, ६, १, १६५)। काठ सधु आपेय- (यद) इति
पांमे एण, ड (तु आपेय-)

*) कृतादितोमयविलक्षणपुष्पाणामैक्यमदृष्टन्यद्वन्दो-
मानपेक्षाप्रयोगित-स्वरमस्यवयानमिव सदिति प्राप्ति ऐति-
हासिक्या हस्या नाट, प्रहन्तिम् (= 'अप-वत्-नाट')।

अप-वत्- -वान् शी

१८ ४, २४

अपा-योरा- -यो वै १६,

१२७, ५

अपा(नपात्)- ४ १, २२, ६,

१२२, ४, १४३, १, १८६, ५,

२, ३१, ६, ३५, १-३, ७, ९,

१०, १३, [३, ९, १, (८, १९,

४)] ५, ४१, १०, ६, ५०,

१३, ५२, १४, ७, ३४, १५

३५, १३, ४७, २, १०, ८, ५

१०, ३, ९०, १३, मा ८, २४,

का ९, ४, २, तै १, ६, १२, ४, ४,

२, ५, १२, १, २१, मै १, ३, २९,

२, १३, ११, ४, ५, २, १२,

४१, काठ २, ४, ३, ९, ४, १३

११, ९ १२, १५, १३, १४,

१४, ६, १७, ६, २२, २,

३७, ३, ४ ३, ११, ४८

४१ ११ १ १२ २, ७६४, ३,

३, ६ १ जै १, ६, ८, २, १,

६, २, ४, शौ १९, ११, ३१,

४२, ४, वै १३, ८, १३१,

अपा(नपात्) ४ १०, ३०,

४, १४९, २, तै १, ४, ४५, १

७, ७, २, २, ४, ८, १, मै

१, ११, १, ६, २, ४, ७ शौ

६, ३, १, ३, १४, १, ३७१,

अपा(नपात्) मा ६, २७, का

६, ७, ४, १०, २, २, तै १, २,

३, ३, ३, १३, २, ६, १, ४, ५, ४,

३, ३, मै १, २, ३, ३, १, २, ६, ७,

३, ९, ९, काठ ३, ९, २३, ६,

क १, १६, २, १६, वै ३, ३१, ५

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

११, ६, १३, ३, १०, ३०, १४, तै

१, ८, १६, २, ५, ५, १३, १,

मै २, ६, १३, ४, ४, ७, काठ

१५, ८, ४७, ३

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

११, ६, १३, ३, १०, ३०, १४, तै

१, ८, १६, २, ५, ५, १३, १,

मै २, ६, १३, ४, ४, ७, काठ

१५, ८, ४७, ३

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

११, ६, १३, ३, १०, ३०, १४, तै

१, ८, १६, २, ५, ५, १३, १,

मै २, ६, १३, ४, ४, ७, काठ

१५, ८, ४७, ३

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

११, ६, १३, ३, १०, ३०, १४, तै

१, ८, १६, २, ५, ५, १३, १,

मै २, ६, १३, ४, ४, ७, काठ

१५, ८, ४७, ३

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

११, ६, १३, ३, १०, ३०, १४, तै

१, ८, १६, २, ५, ५, १३, १,

मै २, ६, १३, ४, ४, ७, काठ

१५, ८, ४७, ३

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

-य. काठ १२, ६

१ अ(प->)पो (नपात्)-

२ अ(प->)पो (नपात्)-

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

मै २, ३, ३, -यम् तै २, ३,

१२, २, -याभ्याम् मै २, ३, ३

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

२, ३, ३, -या काठ ३५, १५,

-यौ काठ १२, ६

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

१, १२, ११, मा ७, १९,

का ७, ८, १, मै १, ३, १३,

४, ६, ४

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

वै १६, ७३, १

अपा(नपात्) ४ २, ३५,

३, १२, २१, वै १, ४५, २,

-जम् वै १, ४५, १

*) 'अपुप वत्' इतीव प्राति पुनराकर्त्य पिपठियु सा चिन्त्य । यावदुपलभ्येषु तद्विज्ञेय मूली यनि एषोपलब्धेय (तु जि पाण्ड) छन्दोऽनुरोधधरेष्वेति । ननु कथं यनि छन्दोऽनुरोध भवति सा च तद्विद्वदिति । उच्यते । इह स्य योऽशाद मन्त्रात् प्रवृत्ति नवमु मन्त्रेषु पूर्वार्ध निवृत्तोऽनुष्ठुभो मानमिव भवति । द्वितीयपादस्य- राधिभावाभावाविशेषात् चतुर्दशानां पद्यदशानां वाऽष्टराणां गङ्गावदिति यावत् । सस्य एतद्विज्ञे- यवाऽस्य मन्त्रेषु गर्वण प्रथमे पादेऽन्यमिचारेण साता- मामष्टराणां ध्वगात् तद्विद्वदिति प्रथम पादे साताना- मेवाष्टराणां ध्वगात् मीनिकृत्वेन प्रतिपत्ते, सा च कृत्वा नामाष्टानां ध्वगात् प्रगङ्गादुलमीनिकृत्वेन ति- पिपातयते । कथं यनि कथं स्वर इति । यत्पि प्रवृत्तिभूतय प्राति मूलगो ह्यन्तये गत्वं चरत्वा- ३४-य स्वरभक्तयन्ते गाययन्तीनामाभावात् न 'द्वय' (सा ६, १, १७९) इत्यस्य प्रवृत्तयगा इति दिक् ।

*) ध्यनेपाद शाब्द भवति । पूर्वमन्त्रेषु गङ्गा- योनापराधय गमय-य प्राति धुने शास्त्रागरीवे (तु- री १०, ५५) दशमम लभ्ये विधिमाम्निजस्य अपुप यो- दशमम लभ्ये (४६) प्राति धुनेधेति ।

*) द्विपथे सत्यप्यार्यस्य सत्यमर्थस्यैक्यवृत्तिकरत्वप्रद- शनार्यमेव सामासिक इव निर्देश ।

*) नापु अभिन्न सद्यपि नाड तद्विद्वत्पत्ती प्रवृत्ति- भूतमिति कृत्वाऽभिनिर्द्वितसमानतयाऽय पृथक् निर्देश- मुकल्पः । एतय सासस्व च ।

*) साऽन्यदेवतोयश् छ->इय. प्र (पा ४, २, २८) । प्रत्यय-स्वर ।

*) एवविधाया धुतेरभावेऽपि द्विपु सचक्षतया नाडउ च मूलतया मुकल्पयेतत् स्वरूपतो द्वित्वविभक्त- सदप्यर्थत ऐक्यमापन्नमिव प्राति इ । एतिय २अप- इत्यस्य लोचविलक्षणतयैव दप्युपचरो येदानुगतो भवति ।

*) गङ्गा मद्र नाडउ. गुप्-भलुहत्या पूष भवतीति कृत्वा पृथक् निर्देश (तु पा ६, ३, १४ उव) ।

*) तत्रभवत्येवमिति तिरस्वर गुप्-भलुह च (पा ४, ३, ५४, ६, १, १८५, पावा ६, ३, १८) ।

*) उय उप / २भि + किर, कृत्-प्रव (पा ६, २, ११९)

*) उय उप दिशर्वा यीतोऽदरीनाट प्रययानाथ- दिवृत्तभाट अपु प्रययानाथ-य प्राति उय (पा ३, १, ११४, २, १६) ।

*) उय उप / २भ + कः प्र । १२४ः इति इ ।

अप्सु-ञा^० -ञाः श्र ८,
४३, २८; मा २३, १४; का २५,
४, ३; णि १, ११, ६; २, ३, ३;
णि १८ १२, ६; १४, ६; शौ १०,
४, २३.

अप्सु-जित^० -जित
श्र ८, १३, २; [३६, १-६]; ९
१०६, ३; वी २, ४६; ९७; जै
३, ९, ११.

अप्सु-शौत^० -तस्य
काठ २९, ३.

अप्सु-मत्^० -मत् मै
२, १, १.

अप्सु-मती^० -तीः
मै ३, ४, ६; -तीम्याम् मै ३,
४, ४; -तीम् मै ४, ५, ३.

अप्सु-योग^० -योगः शौ
१०, ५, ५

अप्सु-मोति^० -मोतिः

तै २, ३, १२, २; ५, २, २,
४; ३, १२, २.

अप्सु-वाह^० -वाहः
वी १, ३४१; जै १, ३५, १०.

अप्सु-यद्^० -यत् तै
४, ४, ७, १; ५, ३, ११, २; मै २,
१३, १८; ३, ५, २; काठ ३९,
९; -यद् तै १, ४, १०, १३; ११,
१; ५, ६, १, २; मै २, १३, १;
काठ ४, ५; क ३, ५; शौ
१२, २, ४; १६, १, १३; वै १, ३३,
४; २, ४०, ४; १६, १५०, ८;

-यद् मै ३, ३१, ५; -यद्
श्र ३, ३, ५; मा ९, २; का १०,
१, ३; तै १, ७, १२, १; मै १,
११, ४; काठ ७, १२; १४, ३;

-यद् ॥ १७, १२; का १८, १,
१२; तै ४, ६, १, ४, मै २,
१०, १; काठ १७, १७; क

२८, १.

अप्सु-यद्^० -यद् मै
३, ३, ५; मा ९, २; का १०,
१, ३; तै १, ७, १२, १; मै १,
११, ४; काठ ७, १२; १४, ३;

-यद् ॥ १७, १२; का १८, १,
१२; तै ४, ६, १, ४, मै २,
१०, १; काठ १७, १७; क

२८, १.

अप्सु-यद्^० -यद् मै
३, ३, ५; मा ९, २; का १०,
१, ३; तै १, ७, १२, १; मै १,
११, ४; काठ ७, १२; १४, ३;

-यद् ॥ १७, १२; का १८, १,
१२; तै ४, ६, १, ४, मै २,
१०, १; काठ १७, १७; क

२८, १.

अप्सु-यद्^० -यद् मै
३, ३, ५; मा ९, २; का १०,
१, ३; तै १, ७, १२, १; मै १,
११, ४; काठ ७, १२; १४, ३;

-यद् ॥ १७, १२; का १८, १,
१२; तै ४, ६, १, ४, मै २,
१०, १; काठ १७, १७; क

२८, १.

अप्सु-यद्^० -यद् मै
३, ३, ५; मा ९, २; का १०,
१, ३; तै १, ७, १२, १; मै १,
११, ४; काठ ७, १२; १४, ३;

-यद् ॥ १७, १२; का १८, १,
१२; तै ४, ६, १, ४, मै २,
१०, १; काठ १७, १७; क

२८, १.

अप्सु-यद्^० -यद् मै
३, ३, ५; मा ९, २; का १०,
१, ३; तै १, ७, १२, १; मै १,
११, ४; काठ ७, १२; १४, ३;

-यद् ॥ १७, १२; का १८, १,
१२; तै ४, ६, १, ४, मै २,
१०, १; काठ १७, १७; क

२८, १.

०) उत्त. उप. √जन् + विद् प्र. आत्वं कृत-प्रत्य.
च (पा ३, २, ६५; ६, ४, १; २, १३९)।

१) उत्त. उप. √जि + क्तिप्। स्वरः नाट्, ङ्।

२) तान्त. उप. √रधा + कः यद्।

३) इह प्रवृत्तिभूतस्य चाप्यानुकृतौ वृत्तिः ङ्। मनुष्यः
स्वरः (पा ६, १, १७६)।

४) त्रिषोऽङीपः पितृवन्निपाते स्वरस्तद्वत्त्वः।

५) घात. घनन्ते घापादि-स्वरः (पा ६, २, १४४)।

६) वत. वृत्प्रत्य. (पा ६, २, १)। उप. यद्।

७) उता. उप. √इह + तन्ति पिबः। कृत-प्रत्य.
(पा ६, २, १३९)। प्राति. हस्वोपधुमुरङ्प्रत्ययन्।
चिन्मः (उ. अतद्-वाहः)।

८) विशिष्ट इह बाह्वः (१, ८४, १६) पाठे।

९) उत्त. उप. √सद् + क्तिप् वच् च (पा ३, २, ६१;
८, २, ५९)। स्वरः नाट्, ङ्।

१०) 'अप्सु-मोतिः' इति श्र (१, १३९, ११) पाठे।

११) उग. उप. अप् प्र. (पा ३, १, १३४)।

१२) पराभिमतं (उ. अन्व. काव्.) गद् मिप्यामृतमेतद्
मनिदेरयं प्राति. ङ्। वस्तुतः परा. अनुशेषनः स्वरतोऽयं-
तय 'अप्सु। मनुषि' (यद्.) इत्येवं द्वैवर्ण्येन मन्त्र-
कार। उ. मन्त्रिकान् अम इत्येव। गद् प्र।

०) सतस. वृत्प्रत्य. (पा ६, २, २)। उप. सं/वो
+ कः यद्। १) पूष. सप्तमी विषयार्थं भवति
नाडधिरण्य इति। किं तत् इति। तेन कस्य न भवतीति।
कस्मिन्ति। सं-ज्ञान-कियां प्रत्युः अप्रामादिषण्यत्वाभावे
सति संशयस्यैव सतो विषयत्वेऽभिप्रायादिति (विदुः
अभि-तप्तुः, अभि-दग्धुः यनाऽमेम् ताप-दाह-किये प्रति
तत्तापकतादाहिराडधिरण्यता भवति)। एतदुक्तं भवति,
यत्र अभि-तप्तुः प्रश्न. गत्यन्त्यन्तस्य पूष. उप. इदन्ते
मूलभूतां कियां प्रति तन्-नाथकतादाहिराडधिरण्यता
भवति, तत्रैव काम. इति कृत्वा उपप्रत्य. वा घापादि-
स्वरस्य वा गावगतत्वे ङ्। यत्र तु. प्रकृत इव पूष. सप्तमी
वैषमिकी भवति, तत्र अप्र-शौचः, पान-शौचः प्रमृ.
इव वृत्प्रत्य. एव स्यादिति।

०) द्यु. मन्त्रेदे गति यति. मन्त्रिदेराः मन्त्रिदेते। कपम्।
उत्तये। २अप् इति पूष. गाव् उप. <√इह इतीव
प्रायोवाहः (उ. गा. [श्र ०, ५४, १] उ. म. [मि. मा.]
१४४. प्रमृ. ४४४. १, ४७)। न त्वेवम् उपप्रत्य. प्राति
वृत्प्रत्य. च परा. चरमहामात्रयोरन्यदेयानाम् (विदुः, नाट्,
परा.)। अतस् तय. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) इति कृत्वा
'इद्-इद् उप. (<√इह इति) संमायेते। कानस्य
मिप्यननरसामाभ्यां तन्मन्त्रिदेरां नन्स्वरः इत्यपि

मै २, १२, ३, १३, १- ३,
४, ४, १, काठ २२, ५, ६, १,
क ३४, १, १

अब्द-युः १४, ५४, ३

२अ(ए द)ब्द- व्दा खि
४ ५, २८

अब्द- अ णितै ३, ४, ३, ७,
८, शौ ९, १०, ६ पै १६, ११५,
३ -अब्द १०, २०, ४,
६८, ५ णितै १, ६, ११, ३,
शौ ४, १५, ९, ८, ६, १९,
११, ५ ९, १२, १८, १०, १,
१३, ११, ३, ६ २०, १६, ५, १,
५ ५, ७, ३३, ५, ९, ११,
६ ११, २, ८, १३, १४, ३,
१६, ३६, ३ ५४, २, ८०,
१०, १३३, १०, १३९, १९,
-अब्द ५, ८४, ३ खि
२, ५, १ ६, ३, २४ काठ

१०, १२ -अब्द १, ७९,
१, ५, ६३, ६, ९, ७६, ३,
तै ३, १, ११, ५ मै ४, १२,
५ १४, १८, मठ ११, १३,
सा २, ५८०, जै ३, ४७, ६
-अब्द शौ ४, १५, १ ६,
४४, १२ ११, ९, २१, पै ५,
७, १ १६, ८४, १ -अब्द
४ ७, ९४, १, १०, ७५, ३
७७, ३, काठ १३, १५, जौ
२, २६६ जै ३, २३, १३, शौ
१२ ३, १५६, ५ ८, १२, ३६,
-अब्द मा २२, २६, मा २४,
१२, १, -अब्द ५, ४८, १,
जौ ११, ७, १३, पै १६, १५४,
४, -अब्द ५, ६३, ४ ८५,
४ पै ५३३, ५ -अब्द ४४,
१७, १२, ५, ६३, ३, ९, ८७,
८ मै ४ १४, १२

अब्द-युः-जा शौ १,
१२, ३, पै १, १७, ३, १६, १७, ५
अब्द युः- युव क
१०, ७७, १
अब्द वर्ष- -या ४
९, ८८, ६
अब्द सुनि- नि तै ४,
४, ६, १ मै २, ८, १३, काठ २२, ५
✓अब्द
अब्द य(त) -ती-
-ती तै ४, ४, ५ १, मै २, ८
१३, माठ ४०, ४
१अब्द-याय ४
१०, ६८, ११ शौ २०, १६, १२
२अब्द, या-य
४ १०, ९९, ८ -यस्व ४ १०,
६८, १, तै ४, ११, ३, मै ४,
१० ६, काठ २३, १२ जी २०
१६, १, -या ४ १ ११, १,

तथाय स्वत सिद्ध भवति । तन नासौ बंद (>बंद)
=स्थिर (किं तर्हि चाचलि) इति सूचयन् स्वरूपवर्णन
स्यात् । अथवा पूर्वमवग्रहीतानां सतीनामपि वर्षसु समा
यताम् अस्थावरभानुना पूर्वाकृतिनिष्पत्तिवैय सक्ता स्यात्
तन्माहचर्यप्राधान्याच्च वर्षवैवाचकत्वमुत्तरोत्तर परिणत
स्यात् । अप्य व्यु मूलत एवाऽपि योग आग्रहयेत्
स्यात्तर्हि धा-(<✓धा) इति भावनिष्पत्ते उप 'अपा धा
(धान) यस्मिन् इति कृत्वा संहितायां प्राटितिकवर्णविकार
वर्गी भेदस्य वा प्रारूपो वा सक्ता स्याद् वस पूषप्रस्व
वेति । अथाप्य ✓अप् इत्यतो (वा, ✓अब्
इत्यतो वा) दन् प्र स्यात् (पाठ ४, ९८) निस्वरश्च,
इतीवाऽपर प्राचीन प्रकारो भवति । तदव्यतिरिक्ते-
ऽस्मिन् नियमे वस्तुस्थित्यवधारण भूयाम विमर्शयेत्
मात्र द (तु नाठ णि) ।

*) व्यु त्पु सत् विधि भवति (तु अब्द-
>अब्द-या इत्यत्रय णिष्पत्तिद्वयम् [वैतु साय अब्द-
इत्यत्र प्राति उपस्थित न्ति अभिधूयत इत्याह, GII
प्रय च ददन् अब्द-या इत्यत्र स्त्री प्राति तु १ क
भवति [स्वरतय यमा 'मा' इत्य पूर्वमवग्रहतत्त्व
आधारवत् न भवतु, वैतु चङ्गा >अब्दया]) ।

*) उग उप ✓अप्+कर्त्तरि क प्र. थापदि-स्वर (ण

३, २, ३, ६, २, १४४) । नाप् चैतच्च प्राति व्यु निज सती अपि
समानप्रतिनी समजनिपातामिति तत्त्व द (तु एप् टि) ।

*) नैष *अ(पु)क्-अ इत्येव सत पूष अन्य
लोप द । उस उप ✓अप्+कर्त्तरि क प्र उस
थायादि-स्वरश्च (पावा ३, २, ५, पा ६, २, १४४ [तु
धुतिलिङ्गोपसृष्टित या ५, ५, हा छाउ २, १५, १,
वैतु दे [१, १०] ✓अप्+अप् प्र इति वा, <
२अप्+✓रा इति वा, इअ+✓अप् >अ- [यस] इति
वा, इअ+✓अप् >अ- [तस] इति वेत्येव नाना
व्यु प्रदर्शक सन्नपि मुख्यभूतमिव गुण तिरस्कारक] ।

*) अप्-ञा- इत्यत्र णि द ।

*) उस उप ✓मुप्+विप् । कृत् प्रस्व (पा ६, २,
१३९) ।

*) उस कर्त्तृवचन वा स्याद् भाव वचन वा । प्रथमे,
सस पूष लृतीयात सत् प्रस्व भवति (पा ६, २, २) ।
उत्तरे, यत् पूषप्रस्व भवति (पा ६, २, १) ।

*) उत इष्टान्त-ट्-प्रस्व (पा ३, २, २७, ६, १, १९७,
२, १३९) ।

*) गिञ्जना वृत्तिर् भवति ।

*) वानु श्रियां दीपय निपाते धातु-स्वर (पा ६, १, १८६)

*) १अप्- २अप्- इत्यत्र टि द ।

-याः ऋ २, ३४, २; -याम्
 ऋ १, १६८, ८; -ऽयै शौ
 २, २, ४; वै १ ७, ४.
 'अप्य, प्या'- -प्याः ऋ १,
 १४५, ५; ९, ८६, ४५; कौ
 २, ९६६; जै ४, २०, ९;
 -प्यम् ऋ २, ३८, ७; ८; १०,
 ८६, १२; तै १, ७, १३, २; वाठ
 ८, १७; शौ २०, १०६, १२;
 -प्या ऋ १०, १०, ४; १३,
 २; ९५, १०; शौ १८, १, ४;
 १९; -प्याः ऋ ३, ५६, ५; ६,
 ५०, ११; ७, ३५, ११; ९,
 १०८, ६; मै ४, १४, ११; शौ
 १९, ११, २; वै १३, ८; १२;
 -प्यानि ऋ ६, ४९, ६; -प्येभिः

ऋ ४, ५५, ६.

†अपि(य→)पा- -याः यौ
 १, ५८५; जै १, ५९, ८; ३,
 ४०, २; १

१†अपस्- -पाः क १, ११०, १; २,
 १४, ११; १७, ५; २२, ४; ३२,
 ४; ३८, ६; ४३, ९; ५७, ९,
 ९; ६, २३, ५; ३०, ३; ७, २०,
 १; ४०, ४; १०, १२, ४, ३५,
 १; ५३, ६; ८८, ६, खि ५, ७,
 १, ९; तै ३, ४, २, २; ३, ६६;
 मै ४, १२, ६; १३, २; वाठ
 ६३, ११; १०; १६; १५,
 १३; १७, १८; कौ १,
 ४६६; जै १, ४८, ६; शौ
 ७, ५०, १९; १८, १, २१,

-पसः क ३, १२, ७; ६, ६९,
 १; तै ३, २, ११, २; मै ४, १२,
 ५; वाठ १२, १४; कौ २, ९२७;
 १०४४; जै ४, २, ८; २३, १०;

-यमा ऋ १, ५४, ८; ४, २,
 १४; -यामि ऋ १, ६८, ३;
 ७०, ४; ८५, ९; १७४, ३; २,
 ३, ६; १७, ८; ३, ३, ३; ४,
 १९, १०; ५, ४७, ६; ७,
 [(४, १६, ६) २१, ४]; ६३, ४;
 ८, ९६, १९; २१; वाठ १०,
 १३; [प्यम्- तद्, नर्थ०,
 विप्र०, सु→त्]

१अपस्व- -स्वम् ऋ १०,
 ८१, २.

१अपस्व- -स्वः मा १०, ७;

१) तत्रभवतीयं यति यतोऽवतीयः स्वरः (पा ४, ४,
 ११०; ६, १, २१३) ।

२) सा. इह 'आप्या' इति दीर्घादितया पठति (बैतु.
 पपा. सा. अपि च स्वयं बाह्वेऽस्मिन्नेव निर्गमे) ।

३) नाप्, प्राति. य→इय इत्येवं प्रादेशिकमुच्चारण-
 मार्गं ३. 'इयः' इति मिल्ने प्रत्यये सति अक्रिय- इति
 जसत्त्व-अथस्य मध्यस्वरस्य च प्राति. श्रवणापत्तेः । यथा
 मध्यस्वरविघातेऽपि नाऽऽदुतात्मविघात इत्यपरकार्त्त-
 यण-प्रत्ययान्तत्वे हेतुः (तु. अक्रिय-, अक्रियः, अप्याः
 इति ऋ [९, १०८, ६] पाने. च) ।

४) अनुप्र. (पाठ ४, २०८) निःस्वरः (पा ६, १, १९७) ।

५) तत्रभवतीयं यति निःस्वरः (पा ४, ४, ९८; ६,
 १, १८५) । यत् PIV. प्रत्य. ३अप्स्- (<२अप्-)
 इत्यतः प्र. उत्पत्तिमाहुः, तद् मन्त्रस्वरस्त्वनिबद्धत्वेतो-
 भिर विवृण्वम् ।

६) यनि. नाप्, प्राति. अमिन्नमिनीव उ. च म.
 कामिप्रयन्ताव् ध्रुपां विरोपननया चाऽन्वयमुपयन्ती जयः
 मुमादेशमाचक्षते । का. मै. काठ. इत्यत्र शाखा-
 न्तरेष्वपि म्मानः पा. इति म्मानो न्यायः प्रवर्तते ।
 धन्वोऽनुरोपायु मा. प्रत्य. सः पा. मवनि स एवेनाऽछरे-
 योनः ३. । यद् माराट ५, ३५, १९ इत्यत्र न्यायसागः
 मा. 'अपम्ययः' इत्येवमासक्तं पा. पठाऽ, ततः किमेतद्
 निःशेषं दया तादृशत्वेनाऽछरस्युतिहरस्य मूलतः सतः
 पा. संप्रति मा. प्रत्य. उपनयनान्नः पा. अत्रपात्रमुपादौ

तै. शान्तया विरोपेनाऽभिनन्दनान् तदीयमस्त्वरवशात्
 सा. उक्तपूर्व पा. इह पठात्तादिर विपयो विवृण्वः ।
 'अपम्ययः' इति पा. मूलतो विपमानरत्वेन स्वीकृ-
 त्वेन तयोयं शाखाशारेषो विवेकः ३. । तै. त्रिपामिह
 ऊद् भवति मा. प्रत्य. शाखान्तरेषु च न भवतीति ।
 तै. अपि न ऊद्-भन्तं प्राति. इति मा. इत्यपि मध्य-
 उत्तपूर्वं समवधेयम् । पाम ४, ४, १० इत्यत्र 'स्वाये-
 विज्ञानाव सिद्धम्' इत्युक्तिमुपवीच्य प्रवृत्तम् 'उच्छं वा'
 (पाम ५, ४, ३०) इत्येतदप्यत्रानुसंधेयम् । तत्र हेतुदुर्ल-
 भवति । 'अपस्वो वृमाना' इत्यत्र प्रथमं पदम् अपुः
 इत्यस्य स्थाने स्वाधिक्रमिति । तथान्वे त्वन्थो दोषः
 संभवेत् । अपा विरोपपठताऽन्वयेऽभ्युपगम्यमाने ताया
 स्वाच्छादकचननुपयुक्तं स्फादिति । अन्यद् हि सदन्यद्
 वसत इत्यत्र धुनिप्रमाणमुपनिर्णयं ३. (तु. ऋ १, १६४,
 ४७, ९, १६, २ प्रत्य.) । दत्तास्माभिरिहेव द्वितीयं द्वास्त्रा-
 रण्यकीये विमार्गे प्रथमेकचनतया बल्यप्रदोत्तरार्थवर्तिना
 सामानाधिकरण्यानुमेन विचिख्यास्यं तदपि मन्त्र-
 पदमुक्तिस्वरस्त्वनिर्वादिमा सुप्यजमिति शोधः ३. ।
 अत्राऽऽवर्तनैः (PIV. प्रत्य.) १अपस्व- इत्यतः १अप्सी- इति
 कृतिर्ह शन्दस्य संभाव्यते । एच १अपस्व- इति प्राति.
 १अपस्व- इत्यतः सर्वथा पृथक्पृथक् ३अप्स्- (<२अप्-)
 इत्यतो यन्-अन्वयान्नं ३. । तत्र धियन् तत्त्वं भवतीत्यत्र
 विमर्शं सुधिष एव शरणं स्युः । तथान्वे आरौऽपस्या
 उक्तं भवेदुत्पत्त्युक्तोऽन्वयः पृथक् अविपर्ययति दिक् ।

का ११, ४, ३, मै २, ६, ८
काठ १५, ६ [स्व-मु>स्व]
✓अपस्य^१, अपस्यात् १,
१२१, ७

१अपस्या^१-स्यात् ५,
४४, ८, -स्याम् ७, ४१, २
अपस्यु^२-स्यत् १२,
१४, २, -स्युभि. ७९, ७६, २,
कौ २, ५७९ जै ३, ४७, ५

अपस्यु^३-स्यत् १,
७९, १ ९, १, ७ २८, ३, ५६,
२, १०, १५३, १, तै १, ८, १२,
१४, ३, १, ११, ५, कौ १,
१७५, २, ३९३, ६२९, जै १,
१९, १, ३, ३१, १३, ५२, ६,
शौ २०, १३, ४

अपस्यु^४-स्यत् १, ७१, ३,
१२, ३, २, २८, ५, ३, २,
७, ८, ५ ६०, ३, ४, ३३, १,
५, ४३, १२, ६, १७, १२, ८,
२, १७, ९, ७२, ६, १०७,
१३, लि ३, १३, १, ४, ११, २,
मा २१, ३७, २८, ८, ३३,

७५१, ३४, २, का २३, ४, ९,
३०, १, ८, ३२, ६, ६१, तै १,
२, १०, २, मै १, ९, ४, ३,
११, २, १४, १२, १, १४, ९,
काठ ९, ९, ४८, १२, १४, २,
७०, ११८, ११०७, जि ३, ७,
८, १२, ५ शौ ६, २३, १, १९,
२, ३, २०, १८, २१, वै ८, ८,
९, ९, ११, ९, -पिसम् ७१,
२, ९, कौ २, १९९, जै ३, १८,
६, -पसा ७१, २१, ८, ६,
६७, ३, १०, १०६, १, तै ७,
१, १८, १, मै ४, ११, १,
१४, १०, काठ ४१, ९,
-पसाम् ७१, ९५, ४, १६०,
४, ३, २, ५, ६, ६१, १३,
१०, ५३, ९, ७५, ७, लि ५,
७, १, ९, मै ४, १३, २१,
काठ १५, १३, ३५, १२, क
४८, १२, वै ८, १४, ४१,
-पसि ७३, १, ३, ११,
-प(>)सु^५ ७८, ४, १४
अपस्यु-स्यत्, मा^६-स्य १,

१६०, ४, १०, ५३, ९, ११५,
२, -मा ७६, ६१, १३,
१०, ७५, ७, काठ ३५, १३,
क ४८, १२, -मा लि ५, ७१,
९, मै ४, १३, २ काठ १५, १३
अपस्यु^७ (<अपस्यु^८)^९
अपस्यु व(त->)वी^{१०}-ती,
-तीभ्याम् काठ २२, १
अपस्यु^{११}-

अपस्यु^{१२}-स्या^{१३} तै ५,
२, १०, ११, ३, ३, १, ४, मै ३,
२, ८, ९, काठ २०, ९, १०,
क ३१, ११, १२
अपस्यु^{१४}-व(त->)वी^{१५}-
-तीभ्याम् तै ५, ४, ४, ५,
अपस्यु^{१६}-स्यम् १०,
८१, २

अपस्यु^{१७}-स्य मा १०,
७, का ११, ४, ३, मै २, ६, ८,
काठ १५, ६
अपस्यु^{१८}-स्यत् १,
१२४, ५

१) अपस्यु-इत्यत अपस्यन्तो नाथा इ ।
२) त्रियां आवे अ प्र ततश्च डाप् (पा ३, ३, १०२,
४, १, ४) ।

३) डा प्र (पा ३, २, १७०) । प्रत्यय-स्वर ।
४) 'ऊटुल' (पा ४, १, ६६) इत्यत्र उभय त्रियाम्
कृत् प्र. तत्स्वरय ।

५) द्वान्द्व उवह इत्येव वदन् भा इत्स्वान्तं प्राति
मेव इति निरूपयम् ।

६) कौटिल्ये अमि प्र उग (पाठ ४, २२३) ।
प्रत्यय-स्वर ।

७) अपस्यु-इति प्राति ४ इदं मन्वान इत्. प्रान्त
इव । तादृशया कल्पनाया अनवगताया (पु शीशा. ३,
११, ४, ७७५ 'मुद्रा' > 'मुद्रा' प्रम् =) ।

८) अतिशयनिष्ठय तमरा. निरुद्धि नकले कौटिल्ये ।

९) अभास्य-—अभासी-इत्यत्र इदोः प्राति मूल-
मन्वानाभ्यामपस्यन्तोनामिदं अभाति । तद् यथावत्
निरूपयम् ।

१) आतिशयानिके मतुपि त्रियां ङीप् ।
२) नाउव प्राति निष्पत्तिप्रदर्शनमात्रप्रयोजनमिदं
प्राति ॥ ।

३) असुगन्तव्य-परिणाम्य-अप्-शब्द-व्यन्मन्त्रोपपेय-
वक्षिपेष्टकाविरोधवचन स्त्री प्राति ॥ (पा ४, ४, १२५,
मा च यद्) ।

४) २अपु->सु^१=[अपस्यु] तै १, ४, ४५, ३, ४६, २
इत्यत्र आ इ । अप्र पूर्वोक्त स्वाधिक-सम्-प्रत्ययव्याप्यानपरा
(पाठ ४, ४, १४०, ५, ४, ३०) इत्यत्रावै स्वाख्यानमप्यु-
संधेयम् ।

५) नाउ. प्राति निष्पत्तिमन्त्रपरिशेषप्रयोगनार्थ
निष्पत्त्यन्त्र-परदर्शनार्थं च चत्, वृषमुपात्तं इ ।
अपस्यु-इत्यत्राप्येव प्राति भवतीत्यत्र तु नाउ ।

६) नाउ. इत्यत्राप्येव प्राति भवतीत्यत्र तु नाउ ।

७) अभास्य-इत्यत्र आ इ. अति ।

८) नागुपिषा य उग. (पा ४, २, ८०) । इदं
रथाः । सु मूलानि वृषमन्त्रमिदं यः देव अनुपपेद ।

अपु^०—पु मा ५, ३५, का ५,
१, १ तै १, ३, ४, १, ६, ३,
२, ०, मै १, २, १३, काठ ३,
१ २६, १, ३४, १५ क २, ८,
४०, ५, —पुमि मै १, १, १३,
४, १, १४, —पुम् तै ६, ३,
२, १, २, मै ३, ६, १, काठ
२६, २, क ४०, ५
अपु-मु(→)ती^० त्या मै
३, १, १
अपु वास्^(०) लि ७, ५, १०
अम^०—
अम-वा^०— राजौ ऋ १०,

१३२, ७
अपु वास्^०— वान ऋ ४, ७,
१ मा ३, १५ १७, १६, ३३,
६ का ३, ३, ५, १६, ५, ७,
३२, १, ६, तै १, ५, ५, १, मै १,
५, १, ५, काठ ६, ९, क ४, ८
अपु वास्^०—
अम-वान^०—
अपु वास्^०— वान ऋ ८,
१०२, ४, लि ४, १, १, तै ३, १,
११, ८ मै ४, ११, २, काठ ४०,
१४, कौ १, १८, जै १, २, ८
अम-वा^०—अ ऋ १, ११३, ९ २०,

१०, ३६, १३ १०६, ९, मै ४,
१४, ११, —मस ऋ १०, ८०,
० [मस्-अन्, दान,
मु>स्व^०]
अम (<स्)स्व^०—स्व ऋ
६, ६७, ३, मै ४, १४, १०
अमस् वात(→)ती^०—ती ऋ
१०, ४२, ३, कौ २०, ८९, ३,
—तीम् ऋ १, ११२, २४,
मा ३४, २९, का ३१, १, २३,
—तीपु ऋ १, १२७, ६
अप ऋ १, ११३, १६, १०,
१०५, १, तै ६, ६, ८, २०,

*) कर्तार तु प्र (तु पाठ १, ७५) । प्रत्यय स्वर ।
b) 'इस्व' (पा ६, १, १७६) इति मनुष उदात्तत्वम् ।
स्त्रीहोतृ ऋषि (पा ४, १, ६) विस्वाभिषाते स्वरविशेषः ।
c) 'अस्तुत' इति शास्त्री (८, २४, १) पाठः ।
d) नन् प्र. उस (पा ३, ३, ११) तु अम, विवृत्त-
स्वम्-प्रम् । यत्तु केषांचित् (तु मा [ति १, ५, ५, १],
GIV) अमस्-इत्येतदेव लुक्ता ल्यस्वरस्य ध्रुवत इति
मतं भवति, तन्निवन्तम् (यनि > ✓अप > अमस्-इति
वस्तुस्थितिः [पात्र कृते तु अमस-]) ।
e) उस विवृत्त-इत्-प्रत्यय (पा ३, २, ६१, ६, २, १३९) ।
f) यम पुनस्त (पा ६, २, १) । उप ✓वान्
(= ✓वन् [तु ✓मप्, ✓आप् च]) + भावे विवृत्
> वान्-इति (तु उ म च [मा ३, १५] वैतु भा
[ति १, ५, ५, १] अमम->] अम-+मन्वर्थाय
बन्निप् प्र (पात्र ५, २, १०९) तस्य च विस्वाद्
निषाते स्वरः प्रवृत्ता भवति । अमवाचामा
कश्चिद् भृगुलामन्यथे जानम् तदवान्तरुत्तमप्रवर्तक
प्रतिर् भवत् । तदश्लभता बहुषु (= 'आमवान्
[=नाउ] >) अमवान् इत्यु-पते । भृगुलामना-वाच ते
भृगव इत्यभिहित्य कश्चिद् भवन्ते (तु मै १, ५, ५
वैतु [परे] मा, मा प्रम् च भृगुन्वोऽय कश्चिदपि
अमवान् [=एउ > प्र१]) ।
g) मरयेऽथे भन् प्र (पा ४, १, ११४) । नास्ति
र. वस्तुनाऽय प्रति । (बहुवचन्यायस्य प्र
लुभिरवन्तर [तु पा २, ४, ६५] ।
h) नास्ति कौटिलिक भवति । मरय एतः ।
ततः ✓वन्+भावे पम् । दश मउ स्य दशोऽनु

कडोऽन्याऽकारोपजन इ (=एप् इत्यभिहितः [तु टि.
२अप-> १अप, और्ध्वं (=उद्-)>औरव-इत्येव श्रुपठ
इ]) । यत्तु कश्चित् (तु GIV) दानजन्त-प्रकारकतया
व्यु समवेति, तद् ✓अप > अममान->यनि इत्य-
न्यतो निरवय च ✓अप > अपुवान्->यनि इत्य-
न्यत स्वरविस्वादादतिव्यत्यय च इति । सर्वथापि एप्,
वैतलोभे प्राति एकार्यकृतिनी भवति तत्त्वमवधेयम् ।
1) तुल्यायं वति प्र (पा ५, १, ११५) । तत्-स्वर ।
2) पात्र भन्नु प्र मुद्रागमा निस्वरस्य (पाठ ४,
२०८, पा ६, १, ११७ [वस्तुस्थित्यर्थे तु अम]) ।
3) उम उप ✓स्या+क प्र अन्तोदात्तश्च (पा ३,
२, ४, ६, १, १४४) ।
4) आतिशायनिकस्य मनुष, लिपां क्षीपथ (पा ४,
१, ६) विस्वाद् निषाते स्वरविशेषः ।
5) स्वार्थप्रधानम् अयं (तु परा, वैतु मा प्रम्
'अपवागार्' इति इत्-अनिष्टद्वयं प्रश्नमुक्ता) ।
6) वनेने कय 'यो' (अभ्यो [तु OR१]) इत्ये-
तद्वित । 'यन् तावदोवान् इदं आमुपुन, (तद् अमी)
अवयो पात्रे [✓वन् > वापन्+केन् प्र] ममूर्' इति
इ (वैतु मा 'अप-यो (=अपदोनिता) इति व्युपति
स्वरतो रूपतः मिथ्याभूत प्राति प्रतिपाद, GIV प्रम्
च 'अप' 'वापने' इत्याभ्यासमावादात् घातस्तिप्-
स्वरप्रसंगस्य प्राति पर्यनुदोग्या) ।
7) वनेने कय 'तनु' (=इति उम [पा २, १, १०])
इत्यनन्वित (वैतु मा. 'अनन्वित' [<अ-नि/पा]
इति व्याख्यानद्वयैर्द्विधाऽर्थोऽमगन्तव्य दोग इति
दिशान्तमेतत्स्य दृश्यं कस्य निषेध एव प्रतीति-

शी १०, २०, १५; पै १,
१०८, १५, २, ४१, ३, २९,
४१; ५, ३४, ४५; ९, ७,
१०१.

अप/कप्, अपाकपन् शी १०, ७,
२०.

अप-काम्- -मम् ऋ ६, ७५, २;
मा २९, ३१, का ३१, २,
३१; तै ४, ६, ६, ११; ५, ६,
१, ३५; मै २, १३, १५, ३, १६,
३१; काठ ३९, २५; ४६, ११;
जौ ३, १३, ३५; पै ३, ४, ३५;
१५, १०, २१; -मस्य शी २,
१२, ५; पै २, ५, ५, -मात्
शी ९, १३, ८; पै १६, ७४, ८.

अप/कि>√रविङ्.

अप/कित्<>चिद्, अपविचि-
त्सति शी १३, २, १५.

अप/कृ, अप-करत् ऋ ८, १८,

७, शी १, १०२; अप-करत्
जै १, ११, ६१.
अपकृणुव>ता शी ३, ९, १;
पै ३, ७, २.

अप-कृत- -त्सः पै १, ८९, २.

अप-क्रियमा(ण->)णा- -णा काठ
२७, ९.

अप/कृत्, अपकृन्तत् पै ७, १३,
१-१२; अपाकृन्तत् मै २, ५,
२; अपाकृन्तत् तै २, १, २,
२; काठ ११, ६.

अप/कम्->काम्, अपकामति तै
२, ३, १३, २, ३, १, १, २;
५, ३; ६, ३, १०, ३; मै १, ९,
४, २, ४, ८; काठ ९, १२,
१२, १३, १३, १२, २५, १;
२९, ४; क ३८, ४, ४५, ५,
जौ १२, ५, ६६; अपकामति
तै २, ३, ३, ४; १३, २; ६, ५,

१०, ३; मै ४, ८, ६; अप-
कामति तै २, २, १, २; ४, ३,
१, १, २; ६, ६, ७, ३; काठ
१३, १; २०, ८; अपकामत्
तै २, १, १, ३, काठ २७, २,
क ४२, २; अपकामन्ति णिते
५, ७, ९, २; ६, ४, ८, २; मै १,
४, ५; ६; २, १, ३; ४, ८, ६;
काठ ७, ७, ८, १३; २९, ४;
३२, ३; ३४, ८; कै ८, १;
४५, ५, शी १२, ६, ५; पै १६,
१४१, ५. अपकामन्ति मै ४,
५, ६; अप-कामन्ति तै
२, ६, ८, ७, ३, ५, ४, ३, ५,
५, ९, ३; ६, १, ४, ७, अप-
कामः पै ३, ३६, १; अपकामठ
पै १६, १४०, ६; अपकामं ऋ
१०, १६४, १; शी १०, १, १४;
१२०, १६, २४, पै १६, ३६, ५;

स्तात्तद्व्यादेशनस्य तात्पर्यस्याभावाद् विचारपूर्वकं कस्य-
चिद् यज्ञस्य गोपने तदसंभवाच्चित्तमिच्छे.))।

*) वर्गेने कप्. 'वधम्' इत्येतदन्विताः ('यं [यजमा-
नम्] अग्न्यादयो देवा न्यधुः [रक्षितवन्तः] स पीक्षेवं
वधम् अप [भवति], इति या. इ. [तु. VI; वेतु. सा.
अपन्यधुः]).

*) तु. ऋ १०, १५९, २ यत्नः 'अनु-उपाचरेत्'
इति शाश्वरव्यः सुलभो भवति। इह तु अप इति पदं
दुर्लभं द.।

*) अयं मन्यार्थः पै २, ७७, १; ९०, ३ इत्यत्र
ध्रुवपूर्वो भवति। यत् त्रिवर्षि मन्थेणु मूर्खो. 'अप' इत्येवं
समानं ध्रुवमाणेऽपि स्थलद्वये गगान्तराऽनुवर्तमानपरेण
तं. 'अह' इत्येवमपाठि (तु. शी १, १४, १), यद्देहा-
ऽन्ते नीर्यमवाकान्तेनेय मूर्खो. 'अप' इत्येव पुनः प्रति-
ष्ठाविवाऽऽदि, तद् व्यप्रेरन्तीयमग्नं आऽमधेति भूयस्त-
रामिव विविधा रोदकरं द.। वस्तुमान् सार्वत्रेह 'अपि'
इति शेषः द.। एवं हि नाम गगनधुमिन्नाऽन्तिमेन
पादेन सामान्यं भवत्। यथा च तत्रापि पादे शीघ्रोऽपि-
चिरो भवति तथा ध्रुवम्-> [इह प्राग्वे गच्छति, अद.।

*) वर्तमानार्थः कप्. (पा १, ४, ८८)।

*) 'अपम्' इति शेषः सुलभः द.।

*) क्तमस्तावदिह -समासः? अर्थाऽभावे अम.
इति (तु. सा. [ऋ ६, ७५, २]; उ. म. व. [मा २९,
३९]). नेति। सिमिति। अत्यन्तीयस्य वा संसर्गीयस्य
वाऽन्योन्यीयस्य वाऽपि विशिष्टस्य सतोऽभावस्याऽप्रा-
करणिकत्वात्। न हि प्रकृतावां ध्रुवो शत्रोः कामाऽमाको
ध्रुव-साध्यवेन शुभावधिष्यते। किं तर्हि, तदीयानां
कामानां वैपरीत्यं नाम नैकत्वमिति यावत्। न चाता-
व्यन्यवार्थ एव भवति, अतस्तत्प्राधान्येऽप्य अस. एवेति
कृत्वेणापत्तिरिति। तथा स्थिते /कृ इत्यस्य साक्षात् कर्मा-
ऽनुपलम्भानुपपत्तेः ध्रुवन्तरे (शी २, १२, ५) च कर्मपक्षा
अभूत्वाऽमावानुपपत्तेरिति। एवं तावत् प्राग. स्यादिति
(तु. सा. शी २, १२, ५)। नेति। युतः। तथा सति पूर्वस्व-
स्यात् (पा ६, २, २)। तर्हि वा गतिः। विशिष्टवत्वा-
त्कोऽन्योन्यमविविष्यत् तस्य इति कृत्वा वैपरीत्यतत्प्राधान्यवा-
च्यप्रधानः सासत्त्व इति। यद्यु वा विशिष्टप्रकारकः
(अपगतं भावे कः) कामात् वामस्य वेति) प्राग.
एव यत्र पू. प्रधानं भवति स्वरधान्तोदात्तः उत्सं. (पा
६, २, १८७ [तु अहपन्तरेणैतदभिप्रेयन्तः P.W.
प्रभ.])।

*) वा. विधि. द.।

*) नाध, बाधय. पाठे. द.।

अपक्रामत् वै १३, ४, १२^१,
 अपक्रामत् मै १, ४, १, १;
 २, ३, ७, १^१, ३, ३, ७, १;
 ५, ४, १, २; ९, १; ७, ४, १;
 ६, १, ४, १; ४, ११, ३; ७,
 ५, ८, १; मै १, ९, ४; २, २,
 १; ४, ८; ५, ५; ३; १, २; ९;
 ३, १; ६, ६; ८, ५; १०, २;
 ४, १, १३; ३, ९; ४, २; ५,
 १; ६, ४; काठ ८, २; ९,
 १२; ११, ६; १२, ३, ५; १९,
 १; २; २३, ३; २५, ६; २६,
 १; २७, १, १; ३०, ४; ३१, १०;
 १२; ३२, ६; ३६, १; क ६,
 ७; २९, ८; ३९, ४; ४०,
 ४; ४२, १; ४६, ७; ४७, १०;
 ११; अपक्रामतान् मै ३, १०,
 ६; काठ २३, १; २९, १; क
 ४५, २; अपक्रामत् तै २, ६,
 ३, २; ३, ३, ७, २; ५, १, १,
 २, ६, ४, ८, १; मै १, ८, १;
 २, ३, ७; ३, ६, १०; १०, ६;
 ४, ५, ८; काठ १०, ११; १२,
 ५; १८, १९, २३, ३; २९, १,
 १; ३७, १; क २९, ७, ४५,
 २; अपक्रामत् काठ २७,
 ४; क ४२, ४; अपक्रामत्
 काठ ८, १२; १२, १३; २३,

१२; २५, १; क ७, ७, ३८, ४,
 अपचक्राम वै १६, ७३, १;
 अपक्रामिष्यन्ति तै ६, ४, ८,
 २; अपक्रामिष्यामि काठ २८
 ७; क ४४, ७; अपक्रामिष्य
 शौ ८, १, २१; पै २, २७, ४, ३, २,
 ६; १६, २, ११; अपक्रामिष्य
 तै ६, १, ६, ६; पै ३, २, ६;
 अपक्रामिष्य (अक्रामिष्य) पै १६, २, ११,
 अपक्रामिष्य -मा काठ ८, १२; क
 ७, ७; -मत् काठ १८, १९;
 क २९, ७; -मात् काठ २९, ९,
 अपक्रामिष्य अन्
 अपक्रामिष्य तै २, ४, ३, १, २;
 १६, १, ३, १; ६, ६; २, ७, १;
 ३; काठ १८, १९; क २९, ७,
 अपक्रामन्ति, -न्ति -न्ति वि ५, १८,
 १; मै २, ५, ११, शौ २०, १३५,
 २; -न्तिम् पै ८, १०, ९; -न्ति
 काठ १०, ११५; -न्तिमि तै २,
 २, ८, ३१, -न्तिमाम् तै ६, ४,
 ११, २६,
 अपक्रामन्ति -न्ति मै १, ८, ४,
 अपक्रामन्ति -मन् शौ ७, ११०,
 १; -मिन्तः काठ २३, ७, क
 ३६, ४, [मन् अन्]
 अपक्रामन्ती -न्ती मै १, ४,
 १२.

अपक्रामम् मै १, ४, १२^१,
 अपक्रामम् -काः तै ५, ७,
 १, २, [क-अन्]
 अपक्रियमाण-अप/क द.
 अप/की
 अप-की(त-)>ता- -ता पै ३, २२
 ६; -ताः शौ ८, ७, ११; पै
 १६, १३, १.
 अप-क- -कम् पै २, २२, २१.
 अप-क- -कः तै ५, २, ५, ११;
 -काः शौ ११, ७, २१; पै १६,
 १५५, १.
 अप/रक्षि, 'क्षी, अपक्षीये', अप-
 (क्षीये) पै ५, १४, ६, अपक्षीयेत्
 तै ३, ५, १, ३१.
 अपक्षीयमाण- -गम् तै ३, ५,
 १, ३.
 अपक्षेय-म- अन्
 अप-मुच- -चम् पै १६, ९३, १-
 १०; ९४, १-७; ९५, १-९.
 अप/क्षी, अपक्षायति मै १, ८,
 ९; काठ ३५, १०; क ४८, १५;
 अपक्षयेद् मै १, ८, ९; काठ
 ३५, १०; क ४८, १५.
 अप/गम् > गमि, अप-गमेद् शौ
 ६, ४, २.
 अप/गमयन्तु) क ८, १८, ९.
 अप-ग- अप-गामिनी- अन्

- १) 'अपघाव' इति शौ (४, ३७, १२) प्राप्ते ।
 २) गत. धायादि-स्वरः । उप. भावे अप् प्र. उत्तरः ।
 गत. तु. घेति वृद्धयभावः (पा ७, ३, ३४; ६, २, १४७) ।
 ३) गत. अयवन्त-कृत-प्रत्यय (पा ६, १, १९३; २, १३९) ।
 ४) प्रास. अयवन्त-प्रत्यय. (पा ६, २, २) । उप. कर्तरि
 क प्र. उपधाया दीपन्त्वम् (पा ३, ४, ७२; ६, ४, १५) ।
 ५) गत. उप. क्तिन्ते वृद्धयभावः. (पा ६, २, ५०) ।
 ६) गत. शान्त-कृत-प्रत्यय. (पा ६, १, १८६; २, १३९) ।
 ७) स्त्रिया दीपः (पा ४, १, ६) विष्वाभिषाते स्वेऽभेदः ।
 ८) अन् यनि. अमुल्यन्तः पाठः समीचीन उत वा 'अप-क्ता-
 त्' इति धाप्रन्त इत्यन् मूलधोरोपाधिकेवादाय यस्य संति द.
 ९) गत. उक्चन्त-कृत-प्रत्यय. (पा ६, १, १९७, २, १३९) ।

- १) कर्मणि क्तिन्तन्तरपठित्वे प्राप्ते प्रवृद्धादित्वा उत्तरं.
 (पा ६, २, १४७) । अथ प्रवृद्धादीना मूलतो भावे के
 निष्पन्नाना यता यतुचयैकादश-प्रत्ययान्त च ममाध्यमानं
 भूयोविमर्शसापेक्षमिच्छन्त्यनाश्रुतमर्थेयम् ।
 २) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १०२) । उप. यद्. ।
 ३) तटिउपु १ इति कृत्वा 'लीव' इति मुग्रा. यनि. घोषः द. ।
 ४) यथेदं क् च नाद. च नाद. क्. चाऽयं धा. कर्तरि
 इषञ्चन्तन्वमपि विजग्रेयुरित्यर्थं मूले धा. पुनरुपादीय-
 मानः यस्य. द् इति दिष्टमात्रम् ।
 ५) गत. दानवन्त-कृत-प्रत्यय. (पा ६, १, १९७;
 २, १३९; यतु. नादुपेदि. भूयोविमर्शः) ।
 ६) वस. उप. क्षुधा-यद्. (तु. सस्य. दत्त-धारः) ।

अप/गल्म्

अप-गल्म्- -ल्म् तै २, ५, १,
६, ५, ३, -रम्मा मा ३०, १७,
का ३४, ३, ७ -ल्माय मा १६,
३२, का १७, ५, १, तै ४, ५,
६, १, मै २, ९, ६, काठ १७,
१४, क २७, ४

अप/गा, अपगातम् शौ ३, ११, ६,
अपगात मा ३, २१, का ३, ३,
१३, तै १, ५, ६, १, ८, २, मै १,
५, २, ९, काठ ७, १, ७, क ५, १,
अप-गा- -गा शौ १, ३४, ५, २,
१०, १, ६, ८, १-३

अप/गुर, अपगुरति, अपगुरेत
ति २, ६, १०, २

अप-गुरमाण- -गाय तै ४, ५, ९,
२, मै २, ९, ८, काठ १७, १५,
क २७, ५

अप-गुरति- -ति मै ४, ६, ८,
-र्या- -र्यै काठ ७, १५, क
६, ५

अप-गुर- -गुर ५, ३२, ६, तै २, ६,
२, ५, १

अप/गृह-गृह, अपगृहत् तै २,
२, १, १, मै २, १, १, काठ ९,
१७, अपगृहन्ति मै २, ५, ४,
अपगृह. गृ ७, १००, ६,
१०, २७, २४, तै २, २, १२,
५, मै ४, १०, १, कौ २, १७५,
जै ४, २३, ७, अपगृह्या शौ
४, २०, ५, पै ८, ६, ११,
अपगृहताम् तै २, २, १, १,
मै २, १, १, काठ ९, १७,
अपगृह् गृ १०, १७, २, शौ
१८, २, ३३

अप अगुसत् गृ ५, ४०, ८,
अपगुसताम् तै २, २, १,
१, काठ ९, १७

अप-गृह(ठ)- -कृह् गृ १,
२३, १४, ११६, ११, ४, ५,
३, १०, ३२, ६, ८८, २,
-कृहा गृ १, १२३, ६

अप गृहमान, ना- -न शौ १९,
५६, २, पै ३, ८, २, -फना गृ
७, १०४, १७, शौ ८, ४, १७१,
पै १६, १०, ७

अप-गोह- -हम् गृ २, १५, ७

अप/रगृ-जगृ

अप गर- अभिग

अप-जगृगण- -ग गृ ५, २९, ४

अप/ग्रह-गृह, अपगृहति तै
५, १, १, ३, ६, ४, ४, ४,
अपगृहीत मै १, ६, ८, ३, ८, ९

अप-ग्रहण- सव्य

अप ग्राह- -हम् काठ ११, १, २६,
१०, क ४३, ८

अपघोरपाउतनद् पै २, ७०, १

अप धनत्, अप धु- अप-हम्

अप/चत्-चाति, अप-चातया-
मसि पै ७, ७, ३, अप-चात-
यात् पै १३, १३, १०

अप/चाय-चाि

अप-चिति-

अपचित तम्- -मौ तै ५, २,
२, ३, काठ १९, १२, क ३१, ३

अप चिति- -ति. मा २०, ९, का
२१, ७, ८, मै ३, ११, ८, काठ
३८, ४, -तिम् गृ ४, २८, ४,
मा २१, ५८, का २३, ६, ११,

*) गस उप पचाद्-अजन्ते धायादि-स्वर (पा ६,
२, १४४)। ठ च म च (मा १६, ३२) वस
आहृ, तन्मन्दमिव भवति। पूषप्रस्व दुर्वात्प्रसङ्गाभा-
ऽनीतिषाच। न चापि यद् उ उप गुम् शब्दाऽनर्थो-
न्तरत्वेन व्याचष्ट म च यद् विकल्पतोऽन्वमन्यत तच्छो-
भन भवति। गुम्-शब्दस्याऽऽनुदात्तावादन्यस्वरस्य
प्राहृतस्याऽगमवत् (इ भा १११ च यावत्समिप्राव-
गमयं चाविष भवत)।

*) वग. (=अप[गत्]-+गा इति [पावा २, २,
२४]) पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। उप/गान-भावि
हृद् यद्।

*) गग शानजन्त-विकरणस्वर (पा ६, १, १८६, २, १३९)

*) गग. उप ऋजन्ते पूषप्रस्व (पा ६, २, ५०)।

*) अत्राऽपि 'र्य' इति संशयमानः ५३३ चिन्त्य।

*) गग ह्रस्व-न-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

*) यम्-ग गृजन्तगणितस्वर (पा ६, २, ४९)।

*) गग शानजन्त इत् प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १३९)।

*) अत्र ता 'अप' इत्यस्य स्थाने 'उप' इति पठ। 'अप'
इति वा स्याद् 'उप' इति वीमदधापि न कृत्वा चिरयास्तत्त्व-
पगृहोपगृहानान्यतरत्वेतत्सुरो न विशेषणतापर्वकसान्त्वा
रुचुतितात्पर्यस्य यत् सा उपसर्गभूतेर् गमनार्थं योग्य-
क्रियान्तराध्याहार सावसर परयति तद्वस्तुतोऽनवसर
आपास इत्युपेक्षम्।

*) गस उप घञन्ते धायादि-स्वर. (पा ६, २, १४४)।

*) गस शानजन्त-वृत्-प्रस्व (पा ६, १, १८९, २,
१३९)। यच्च McG. अन्तोदात्तात्वमाह तत् सत्कारमा-
न्यमानमिति।

*) भूयसी विगृहिमेषमण क्षोच-तापेक्ष पा. ६।
तदभावे पदविभागो मयावह।

*) 'चायश्चिमायो निपात्यते' (पाम ७, २, ३०)।

अन्तो गवा यदि/चाय-चि इत्येव स्थानतत्तया
मयावेत तर्हि अप/चि इत्यस्य निष्ठायां चाय-भातो
विकल्पेन स्थितिरेव पात्र व्यवसायेन योगनीयम्।

*) समप विरागिभानि स्थेऽभेद।

१ति ५, १, ३, ३; २, २, ३; म
३, २, २; ११, ५; काठ १९,
३१; क ३०, ११.

अप्रचिति-मृद- मान् तै ५,
१, ३, ३; २, २, ४.

अप्र/श्चि, अप- चये काठ ३८, १३.

अप्र-चित्- चित् शो ६, ८३, २;

पै ३, २१, ४; -चित् पै १,
२१, ५; चित्तः काठ २५, १३;

क ३८, ४; शो ७, ८०, २;

-चित्तः शो ६, ८३, १; पै १,
२१, २; -ताम् शो ६, २५,

१-३६; ७, ७८, १.

अप्र/श्चि<>कि- अपचिद्विहि-

शो १, १०, ४; पै १, १, ४.

अप्र-चित्तयुतः पै १, २१, ५.

अप्र/चित् चेति, अपचेत्तयाते मा

२, १७; का २, ४, ५; तै १,
१, १३, २; मै ४, १, १४;

काठ १, १२; क १, १२.

अप्र-चित्त, अपचित्त-म, अपचिति-
अप्र/चाय् द.

अप्रनचित्- तीम् तै ५, ७, ४, ३.

अप्र/च्यु, अपच्योऽः अ १०,

१७३, २; काठ ३५, ७; क ४८,

१; शो ६, ८७, २.

अप्रचुच्यवत् अ २, ४१, १०;

शो १, २००; जै १, २१, ७; शो
२०, २०, ५; ५७, ८.

अप्र-च्यव- चम् क १, २८, ३.

अप्र-च्युत- अन्

अप्र-च-उद्- अन्

अप्र-जहन्त- अप/हन् द.

अप्र-जगृण- अप/रगृ द.

अप्र/जि, अप- जयते पै २, ७३, ३;

अप्रजयति मै ३, २, ३; ४, ८,

३; काठ १९, १२; ३०, १; क
३१, २; अप- जयाम् पै २,

२८, १; अप्राजयत् मै ३, २,
२; काठ १९, १२; क ३१, २;

अप्राजयन् तै ६, ३, १, १.

काठ २६, १; २८, ४; ३०, १;

क ४०, ४.

अप्राजैत् शो १२, ३, ५४.

अप्र-जय- अन्

अप्र-जित् तै ६, ३, १, २.

अप्र/तत्, अप्रावहन् शो १०, ७,

२०.

अप्र-तक्षन्- अम् पै ४, १७, १.

अप्र-तत्- अम् मै १, ४, १२;

६, ८; ३, ८, ६.

अप्र-तस्थिष्ठस्- अप/स्था द.

अप्र-ति- तिः शो ८, ९, १६;

पै १६, ८०, ७.

अप्र-ति(हन्)प्ति- प्ति अ १०,

८५, ४४; शो १४, २, १७;

१८; पै २, ११, ३; -प्तिम्
शो १४, १, ६२.

अप्र-तुरीय- अम् मै ४, ५, ८.

अप्र-तु(त-)-ता- अम् तै ६, १,

*) मनुष्यः पितृवर्जितो स्वरः विरोधः ।

*) उम, कर्मार्थ-किञ्चन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, २, १३९;
मु. सा.) अप/चिद् इत्यस्य कृद्भुतमिति वदन् भाव.
चिन्त्यः, रोगविरोधा मकवानार्थस्त्वमपस्याऽपचेतनपेक्षया-
ऽपचयेन सन्निहिततरमंगच्छदर्शनादिभिः ।

*) 'अनरिचितः' इति मुग. यनि. शोधमपेक्षमाणः द. ।

*) इह पूजितवर्षायभूतम् आमुदात्तं प्राप्ति. मुवाणः सा.
ब्रह्मणः । अन्यत्र सर्वत्र यथा रोगविरोधवाचकत्वेन अप
/श्चि इति वै प्राप्ति. मा. व्याचक्षे तैर्नैः पृथगागृहपूर्वभाग-
स्य भाव्यधारस्तत्प्राप्ताऽपर एव बहिर्दार्शन्यादिनिर्माणावेत ।

*) मूलतः कुचोद्गतिविरोधविशेषः । पाप. कुचं मौलम-
भ्यामि शुभशानिभेत्तनवीनी विषयः । यन् शो १, १०, ४
इत्यत्र मा. /श्चि इत्यनेन योगं बद्धविव प्रादशि तत्
/श्चि इत्यस्य स्थानि मुग. आनवधानानाम् स्थान् । तथ-
विषयैव पा. उ. दर्शनात् तथान्वेन च तत्र
मनेति वार ।

*) यदप्यु अत्र वा. अत्र इति गतिनिषिध्य बोध्यद्विधा-
प्याहारमाह तद् मनोचितमिव भवति । गतिन्वमात्रेण
योग्यार्थगतिविरोधं स्मृणुगम्य विषया योग्यकारणम् ।

*) प्राग. पूजन्त. (पा ६, ७, ३) । 'चित्' इति

उप. बह्मादिष्वन्तर्मात्रं हीयन्तं (पा ४, १, ४५) यद्.
अनया दिशा यद् मा. वर्षाभ्यत्ययमात्रात्तानुपगम्य
दीर्घान्तत्वं व्याख्यातुमुपचक्रे तदगतिरन्तर्मात्रातीत्यनाम् ।

*) गस. उप. मावे अप प्र धायादि-स्वरश्च (पा ३,
३, ५७; ६, २, १४०) ।

*) 'अवि-...' इति मूढे. च मुपा. च यनि. नौघर्
विहितभूयोविद्व्यवसरः द. ।

*) गम. इत्यन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १३३; २, १३९) ।

*) १) अत्र-तर- इत्यत्र च, २) अत्र-तर- इत्यत्र च
मन्यावानमेतादृशानामपि प्राप्ति. व्यवस्था द. (मु. दि.
अन्तर-) ।

*) नम. नम-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्. ।

*) बम्. इति मुवाणः मा. चिन्त्यः । स्वरविरोधात्
प्रकरणविरोधाच्च ।

*) मस. नाद्. द. । उप. कर्मणुगमते /दन्+उक्
प्र. स्त्रियां दीर्घ च (पा ३, २, ५२; ४, १, १५) ।

*) बम्. 'बहुमीही' (पा ६, २, १६३) इत्यत्रयु
पृ. 'अत्र' इत्यस्यार्थ उभे. द. यथा तन्मात्रं परम्
प्रागुपगम्यन्तस्य उप. अन्य उदात्तः स्वादिति ।

*) बम्. पूजन्त. (पा ६, ३, १) । उप. यद्. ।

१, ६, मै ३, ६, ३

अप/तृ→तिर, अप० तिर शौ ६,
६, ३^१

अप-तेजस्- -जसौ ते २, ५, ३, ६

अ-पत्य- -पत्यम् श्र १, १७४, ६

१७९, ६, ८, ४९, ८, २, १०,

८, सि ३, १, ८, कौ २, ४७६^१,जे ३, ३५, १०^१, शौ ७, ११३,

१, -पत्यम् क ७, ५, ७, मा

१३, ३५, का १४, ३, ९, मै १,

८, ८, -ये क १, ६८, ४

[०त्य-अन्, स>स्व०]

अपत्य-ता- ता वै १६,

१४९, ७

अपत्य-वत्- -वत् शौ १२, ४, १

[०वत् अन्०]

अपत्य-सार्ध- -सम् क [१, ११७,

२३, ६, ७२, ५], २, ३०, ११

अप/त्रस्, अप०-अत्रसन् क १०,

९५, ८

अप/स्वर, अप० स्वरी वै १, २१, ५

अ-पथ- -यम् शौ ६, ७३, ३, १०,

१, १६, वै १६, ३६, ६, -पथात्

तै २, ३, २, १, ७, २, ८, ६,

-येन पतै २, २, २, १, ७, २,

८, ५, ३, १, १ शौ ५, ३१, १०

अपुद्- -यदे श्र १, २४, ८, मा ८,

२३, का ९, ४, १ तै १, ४,

४५, १, मै १, ३, ३९, काठ

४, १३, क ३, ११

अपुदी- -दी क १, १८५,

२, १०, २३, १४, मै ४,

१४, ७

अपुद्- -यम् शौ ६, २९, २

अप/दस्, अपुदस्यन्ति श्र १,

१३५, ८

अप/दह, अपुदह श्र ७, १, ७

अपदध, दधा- -गधम्, -धा

वै ७, ७, ८

अप-दोह- -हन् शौ १, २८, १

अप/दुप्

अप-दोष- अन्०

*) 'अव तिर' इति नाङ्ग (१०, १३३, ५) पाठे ।

*) बस पूषप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद् ।

*) तस नम्-स्वर. (पा ६, २, २) । उप <√श्वत्+
क्यप् (मोड २, ३, ४) । षक्-प्रत्ययान्तमिदमित्यपि मत
भवति (तु पाठना ४, १२१) । उभयथा लक्ष्येऽभेद ।
यपु पञ्चान्तरे या ३, १ 'अप' इति पूष नामोभूतम्, उप
त्य- (<√तन्) इति चेत्याह । तथात्वे तस अव्यय-
पूषप्रस्व बोध्यः ।*) नाप् मन्त्रे 'अपुत्रका' इति श्रवणाच्च नात् 'अप-
शुदा' इति ध्रुतेष्व 'इपसिता' इति मूक्ये साच्चयाश्च ध्रुति-
स्वारस्यमवादी 'अपति-ता' इति शीघ्रः ।

*) म(>व)उप विरवाभिपाते स्वरस्तदवस्थ ।

*) उत उप √सच+णिङ् प्र उत इत्-प्रस्व च
(पा ३, २, १३ ६, २, १३९) ।*) तग नम्-स्वर (पा ६, २, २) । पूष इअ इति,
उप. √पय्, म्य>पुं इत्यभाषातरवृत्तितया
निर्दिश्यमानं पयं इति यद् । पात्र तु तस पुथिन्
इत्यत आ गमागात् (पा ७, ४, ७२, ७४)
इति वृत्ता गतिशिष्टतया प्रत्यय-स्वरोन्मोदोदारे प्रात
नम्-स्वरव्यवस्थया यथाऽथमायुवशादत (तु पाठ ६, १,
१५८) । इह यदरस्यां प्रवृत्तौ लापव म्याद् अगावा-
रथया विरगिमिति दिक् । यथैतन् न प्राप्ति भवति
(पा २, ४, १०) तत्रापि गामागिदीर्घं प्रातिभञ्जति मूलतो
कमुपाप्रवृत्ति नञ्वा वा अक्षणीयसि भूयोविमर्श
गर्हः ।

*) बग चानोदान (पा ६, २, १७३) । पुद्-इ वगद्

उप अ-पुद्- इत्यस्य श्रवणात् (तु यस्व) तस्मैव प्रत्यय-
विशेषेषु पात्र भाऽऽह्वयस्य ह्रस्वीभावात्कमादेशामान
भवति (पा ६, ४, १३०) । अनया दिशा अपुद्-
इत्येतदेव प्राप्ति न अपुद् इति । नन्-उत्तरस्य
पुद्- इत्येतस्य बस अन्त्यलोपो ययपि साक्षात्
शिप्रस्तथापि तथाविधनिगमबलात्तस्य 'सखया' (पा
५, ४, १४०) इत्यन उतस कर्ताभ्याम् । अथवा पुद्-
इत्येतन्मूलतः √पद् इत्यतः करणे क्विचत् सद् वर्गीकरण-
व्यापृतेर् वैयाकरणौ स्वीयप्रक्रिय नुरोधात् पुद्-→
पुद्-→पुद्- इत्याकाररूपरिणाम विषयतयान्नस्यति ।
अस्मिन् दर्शने अपुद्- इत्येतमान प्राप्ति निर्देश्य
भवति । बस स्वरश्लोकपूर्वेण यथार्थ इति पिष्ट मा पेपि ।
यपु भा, सा, उ, म, इ तत्र तत्र स्वव्याख्यातायां
शस्त्राया (यथ ३) अपुद्-इत्येवमकारात् प्राप्ति इष्यते
बस इति मसमीति च व्याख्येयस्यास्यते तद् मन्दमिवा-
ऽऽपतति । तथात्वेऽन्तोदात्तत्वप्राप्ती मध्योदात्तत्वात्तुपपत्ते ।
अनयोर्वीर्याणामुरोधाच्च 'अपुदे' इत्येया चतुर्थ्या ध्रुतिर्
भवतीति दिक् ।*) पुद्- इत्येतन् क्विचत् पुद्-→पुद्- इत्यत पूष-
गिति दर्शने रित्रयां वीप (पा ४, १, ६) विरवान्निपाते
स्वरोऽविशेषः । पुद्-→पुद्- (पा ६, ४, १३०)
इति दर्शने तु वैरन्निदे वीरि (पा ४, १, ८) रोपं
पूर्ववद् ।

*) तग नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप <√पद् यद् ।

*) गग चपि निष्ठात्तः ।

*) गग शान्त-इत् प्रव (पा ६, १, ३८६, ३, १३९) ।

अप-दुप्पद्- -मदा अ १०, ११, ३.

अप/दु>दु, अपरण^१ पै १५, ४, १०.

१ अप-दुप्पद्- -द्वैत अ ६, १७, ५.

अ-यद्यमा(न→)ना- ना तै ४, १,

६, ३; ५, १, ७, ३.

अप/द्रा, अपदान्त अ १०, ८५,

३२; शौ ६, १२९, १-३; १४,

२, १११; अपदाहि शौ ६, १४, ३;

अपदा^२

अप/हु, अपाद्रव मै ३, ८, ६.

अप/घा, अपधामसि पै ७, ७, ७.

अपघते वाठ ७, ७; अत्र^३

वधात क १०, १६४, ३. शौ

६, ४५, २; अप^४घत्त्व पै

१०, ४, ५; अत्र^५अपघत्^६ अ

८, ९६, १३; शौ २०, १३७,

७; अप^७अध्याम^८ वाठ २८,

४; क ४४, ४.

अप^९घायि अ ४, २८, २;

६, २०, ५;

अपघातयते मै ४, ३, ७.

अपघिस्तामि^{१०} पै १६, ५०, ७.

अप-घा^{११}- घा अ २, १२, ३; मै

४, १४, ५; शौ २०, ३४, ३;

पै १३, ७, ३.

अप/१धाव्, अपधावत् शौ ४, ३७,

१२; अपधावत् मै ३, ८, ३.

अपघुः^{१२} पै १, ९८, २.

अप/ध्मा>धम, अपधमन्ति अ

९, ७३, ५; अप^{१३}धमन्तु पै

१३, १, १; अपधावत् अ ८,

८९, २; मा ३३, ९५, अप^{१४}

अधमः अ ५, ५१, ५.

अप/ध्वंस्

अप-ध्वंस्- -स्तेन शौ ४, ३, ५.

अप-ध्वंस्मा- -नम् वाठ ९,

११.

अप/नम्, अप^{१५}अनम् क ६,

१७, ९.

अप-न- उदीचीन^{१६}

अप-नामि^{१७}- -भिम् तै ५, २, ८, ७.

अप-नि/घा, अप^{१८}निधमसि शौ

३, १३, १; १४, ३, ६९; पै २,

८१, १; १६, २, ११; अप^{१९}-

निधमसि शौ ८, १, २१;

पै १६, ५२, १; अप^{२०}अन्यघत्

वाठ २९, ७; क ४५, ८;

अप^{२१}अन्यघाताम् वाठ २४, ७;

क ३७, ८.

अपनि-धाय^{२२} तै ६, १, ३, १.

अप-निर/यु(<नु)द्, अप^{२३}

निनुद्^{२४} पै ६, २२, १४.

अप-नि/प(<म)द्

अपनि-पादु(न→)का^{२५}- -काः मै

४, २, १४.

अप/नी, अप(नये) तै १, ३, १३,

२; अपनयामसि पै १, २६, ४.

अप-नी(त→)ता^{२६}- -ता शौ ५,

१७, ६; पै ९, १५, ६.

अप/नुद्, अपनुदते तै १, ७, ४,

२; २, ४, १, ४; ५, ७, ३, १;

६, ४, १०, २; मै ४, ६, ३;

वाठ ६, ४; १०, ७; २०, ६;

२१, २; ४; २२, १०; २५, ७;

२८, १; ३१, ११; क ४, ३;

३१, ८; १७; १९; ३५, ४;

३९, ५; ४४, १; ४७, ११;

अपनुदति तै ५, १, ८, ६;

अपनुदामः शौ १०, १, १, २; पै

१६, १५, १; अप^{२७}नुदामः शौ

१२, ३, ४३; अपनुदताम् मा

२, १५; वा २, ४, १;

*) तन. अन्वय-पुनस्त. पा ६, २, २। अप. दुस्>पु
पद+भावे क्ति। इह प्रयोगे नृ१ सद् वा. क्ति. भवति।

*) पात्र. अत्र च-विकरणोऽपि उलं. (पा ३, १, ८५)।

नपा च विकरणद्वये, आकारलोपे मति हेतोर्यः (पा ६, ४,

११२; १०५)।

*) 'अविश्ल' इति शौ (१९, ४५, १) पामे.।

*) गत क्षत्रन्त-हन्-प्रस्व. (पा ६, १, १८९; २, १३९)।

*) दु. यस्या. डि. *अध्याः।

*) दु. 'अप' 'मुवामि' इति शौ (६, ११९, ३) पामे.।

*) श्रियं योऽनुतः भावे अह् प्र. (पा ३, १, १०६)।

प्रदप-स्वरः। नृ१ आ प्र. क. द. (प्र. PW.GW. CG.;

पैदु. मा. दस्यैव पं१ स्मात्; अप-प्रि->-आ म१

इति ORN. NW.)। ऐतिहासिकं पद्यमव स्मानस्य

मा वनो नाम कथिद् मया निरोडाऽमुतो भवतीति

ह्वाडव शब्दम् हन्-हन्-इतिरोपमाह पं१ मि. मेन्द्रकृष्ण

सोद्वनकिना भवति तस्या अत्रदान स्मात्प्रनह। वन्-

तस्तु /२इ इत्यस्मात् सतो>बल-इत्यस्य निरोपमात्र-

स्वरूपत्वात् तन्निवारणमात्र फलस्वरूपत्वात् बलक्षणा

यवामुदबन्तस्य 'इन्दो बलस्य निवारणेन मा उदाजन्'

इत्यर्थोऽ हेतो मुव् इ। एषिष. इह वृ१ भवति न च पं१।

उत्तरस्थो विभ. आ प्र. अत्रपिदेरिति यावत्।

*) दुष्पठवान् संदिग्धम्। अतः अप/घा इत्यतः

वृथन् निर्देश आहतः। तत्र संस्करणान्तरे विच्छिः छाव-

धरा स्यात्।

*) गम. उप. घत्रन्ते घायादि-स्वरः (पा ६, २, १४४)।

*) गम. पुनस्त. (पाता २, २, २४; पा ६, २, १)।

*) गम. इत्यन्त-हन्-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९)।

*) 'निनुद्' इति मुग. शोधार्थः।

*) गम. उप. कर्त्तुं उक्तम् प्र. हन्-उपस्त. च (पा

३, २, १५४; ६, १, ११७; २, १३९)।

*) गम. कर्त्तुं केननरमतिस्वरः (पा ६, २, ४९)।

'उपनीया' इति क (१०, १०९, ४) पामे.।

अप नुदताम् मै १, ५, १ अप-
नुदताम् मा ३१, १४, अप
...नुदन्ताम् मा २८, १३ का
३० २ २ अप... नुदन्तु शौ
१२, ३, ४९, अप... नुदस्व अ
३, ४७, २, ६, २१, ७ १०, १३१,
१, मा ७, -७, का ७, २०,
१, तै १, ४, ४०, १, मै १, ३,
२३, शौ २० १२५, १,
अप... नुदस्व अ १०, १३१ १,
शौ २०, १३७ १ अप... नुद मै
१, २९, १, ३, ८, ७, अप-
नुदत काठ ८, ४ २७, ८
क ६, ९, अप नुदत
तै ६, २, ७, ७ अपानुदत वै
१, ७१, २ अपानुदत तै १,
७, ४, २, २, ४, १२, ३, ५,
७, ३, १, ६, ३, १, ४, ४,
१०, ४, ६, ४, ४, मै १, ९, ८,
३, ६, १०, ८, १०, काठ १०,
७, अपनुदन्त ऋ १, १६७,

४, अपानुद अ १०, १८०,
३, तै १, ६, १०, ४, काठ ८
१६ शौ ७, ८९, २, वै १,
७७, १
अपानुद्यत वै ७, ८, १
अप नुत्- -त वै १६, १३१,
१-१०, -त्ता काठ २७, ८,
क ३, ३ -सौ तै ६, ४, १०,
२१, मै १, ३, १२ ७, ६, ३
अप-नुत्ति- -स्वै माठ ८, ४, २७,
८ क ६, ९ [०त्ति- भ्रातृव्य०]
अप-नुद्य- तै ६, ४, १०, २, मै
७, ६, ३
अप-नोद- -देन मै ७, ६, ३
अ पश्च-
अपञ्च गृह- -इत्य मा ६, २४, का
६, ६, २, तै १, १, १३, ३
३, १२, १, मै १, ३, १, काठ
३, ९, क २, १६
अपञ्च-द्व- -दन् मै ३, ९, ५
अपञ्चदती- -ती तै २, १,

२, ७, मै २, ५, २, माठ १२,
१३
अप/पत् > पाति, अपपपात वै ५,
१६, ५
अपपातय वै ४, १३, ५ अप-
(पातय) शौ १२, ५०, ५, वै १४,
४, १५
अप/पद्, अपपद्यते शौ ४, २८, ५,
वै ४, ३७, ३, ७, २२, ३
अप-परा/जि
अपपरा-जित- -तात ऋ १०,
८४, ७, शौ ४, ३१, ७
अप-परे(रा/इ), अप... पुरैव ऋ
१०, ६१, ८
अप/पश्, अपापश्यम् मै १, १०,
१६
अप-पातु- -पस् शौ १९, ८, ५
अप/पि
अप-पित्
अपपित्-त्वं- -रवम् ऋ ३,
५३, २४

- १) सविधस्थलीय पा । 'अपनद्यातु' इत्याकारको
मुपा यनि वाड्यया वा शोधार्ह इ ।
२) निष्ठा-तारान्य व-आदिशाडभाव (पा ८, २, ५६) ।
शेषम् अपनीत- शयत्र णि गत इ ।
३) गत उप चिह्नन्ते पूषप्रस्व (पा ६, २, ५०) ।
४) गग क्यचन्त-कृन्-प्रस्व (पा ६, १, १३३, ३, १३९) ।
५) गग उप घञन्ते घायादि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।
६) तग नम-स्वरः (पा ६, २, २) । उप यद्र ।
माडउ म्युनतावीपयिक प्रति इ ।
७) गग पूषप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद्र ।
८) गरव नारु इ । उप दग्ग-दृन्-इति समा-
गान् (पा ७, ४, १४३ [यम्मा 'दृन्-इत्यपि इ]) ।
९) श्रियां ङीप (पा ४, १, ६) श्रि-श्रियां स्वरैः ३भेदः ।
१०) मूरो ('मो)गगाराय - (अप-गगाराय) ('<म) इति
पा प्रत्यये । तथापि अप-इत्ययं छान्दोग्यम् अनिदशाम्
आश्रित्य सक्तिं मयुः स्यात् । सविधस्थलीयवाद्
भूयसी विमर्शान्तरात् इ ।
११) पूर्वमन्त-कायमन्त-भूमिः इ (तु गम्य णि
अप/पश् > पाति) ।

- १) वैतु सा प्रष्ट 'अपनिलयन्ताम्' इति योगब्रह्मार्था
सतो द्वैस्वर्ये प्रति पर्यनुयोज्या । अनन्तरगतिस्वर ।
२) आ इत्यस्य पुरा इत्यस्य च गत्यर्थेन धा प्रति-
योषिकोऽभिसम्बन्ध धृतिप्रसिद्ध (तु क १, १२३, १२,
१६४, ३१, १९१, २) । इह 'अप' इति 'पुरा' इत्यस्मादर्थस्य
भूयोऽप्यु उपबृहण करोतीति विशेष (तु GW यस्य
प (आ/इ), PW, वैतु वै व स्मृत् (यद्र) = अस्मत्
इतीव कृत्वा आ इति पथम्यथांनुवादी कप्र इतीवामिने-
यात्, मा च आ-अप परे-रा/इ इति न्युपसृष्ट पा [कयं
तस्य आ इति पुरा इति चाड्यवहितावपि गती युगपर
स्वरमात्रौ रयानामिति कृत्वा स्वगावनुयोज्यम् स्यात्] ।
३) यमावाच्यं अम । वा किवि भवति । अत्र 'अप' इति
'पापम्' इति च प्रत्यक् पदयोति सा कतिपये मूरो वा तथापि
सा अन्व अप इ युगगन्धुनेन योगविक्रियावाहार इ । अपवा
कर्मने कय तस्य वा यडादय पापम् इत्यनेन द्वि योग ।
४) नाड म्युनतावीपयिक इ । गग द्विवन्त-कृन्-
प्रत्य (पा ६, २, १३९) । अपरे अप-इत्यतो निष्पन्न
परयन्ति (तु ३५५ प्रष्ट) । सविधस्थम् (तु पिब-)
५) गोरे ल्व प्र मय्यगम् तवार-मरिचि (तु वादा-

अ-पिपिचस्- -पुनः शी ६, १३९, ४.
अप/पू, अप...अपुनत पै ५,
१९, ७.

अप/पू→पर, अपपिपि अ १,
१२९, ५.

अप-प्र/गा, अपप्रगाः पै ५, ३६,
४; ८.

अप-प्र/श्चद्, अप...प्र...वहन्तु
शी १०, ५, २४; पै १६, १३०,
२; अप(प्र...वहन्तु)शी १६, १,
१०; (अप)प्र...वहन्तु शी १६,
१, ११; (अप)प्र(वहन्तु) शी १०,
५, २४; १६, १, ११; पै १६,
१३०, २.

अप-प्रा(प्र/अ)न्

अप-प्रा(ग/ण)णै-गातै ५, ३६, ३

अप/मुष्ट, अप्रमोय अ ६, ४७,
१०; मा २९, ५६; तै ४, ६, ६,
७; मै ३, १६, ३; कठ ४६, १;
पै १५, ११, १०.

अप-शोयत्- -यन्तः अ ९, ९८,
११.

अप-मे(प्र/श्), अप...मेयात् अ १०,
११७, ४.

अपमेयति मै ३, ६, ७.

अप/पुत्र>प्राप्ति, अपप्राप्तयति तै
६, ४, १, ४; मै ४, ५, २.

अप-अहिंस- -हिंसि तै ६, ६, ३,
२; मै १, १०, १८; ४, ८, ५;
कठ २९, १, ३६, १२; -हिंसम्
कठ २५, १०; २६, ५; क ४०,
१; ४१, १; -हिंसि तै ६, ६.

३, ३.

अप/बाष्>बाधि, अपबाधते पै २,

११, ३; अप...बाधते अ १,

३५, ९; मा ३४, २५; का ३३,

१, १९; अप...बाधन्ते अ १,

८५, ३; अपबाधे पै ५, २०, १;

अपबाधताम् अ ७, ५०, २;

१०, २५, ३; मै १, २, ३; शी

५, २२, १; पै १, ४६, ५; ७,

५, १२; १३, १, १; अपबा-

धस्व अ १०, ४२, ७; मै ४,

१४, ५; शी २०, ८९, ७;

अप...बाधस्व अ ६, ६, ६; पै

७, १९, २; अपबाधस्वम् अ

७, ५६, २०; अपबाधत पै ७,

१९, ७; अपबाधाम पै ५, ४,

१४.

अपबाधय शी १२, १, ४९.

अप-नाघमान, ना- -नाः अ १,

३५, २४; ९, १७, ४२४; १०,

१०३, ४; मा १७, ३६; का १८,

४, ४; तै ४, ६, ४, ३; मै २, १०, ४;

काठ १८, ५; क २८, ५; शी २,

१२०२; शी १२, ३, १५४;

१९, १३, ८; पै ७, ४, ८; १२,

६, ८४; १५, ११, ४१; -ना

अ ५, ८०, ५४; ७, ७८, २४;

तै ४, ३, ४, २४; मै ४, १४,

६; -नाः अ १, ९०, ३; मा

१७, ५४; १९, ८४; का १८,

५, ५; २१, ६, ५; तै ४, ६, ३,

२; ५, ४, ६, ३; मै २, १०, ५;

३, ११, ९; काठ १८, ३; ३८,
३; क २८, ३.

अप/भू, अपभूत^१ शी ६, ५७, १;

अपभूतम् मै १, ५, १२.

अप/भज, अपभजन् पै ५, २१,

२; अप...भजाम अ १०,

१०८, ९.

अप-भरणी, अप-भर्तवै, अप-भर्तु-

अप/२भू<हृद्.

अप/भिद्, अप...भिद् अ ८,

४५, ४०; शी १, १३४; २,

४२०; मै १, १४, १०;

३, ३२, १०; शी २०,

४३, १.

अप/भू, अप...भवत् अ ९, ८५,

१; शी १, ५६१; मै १, ५७,

१०; अपभवन्तु अ १०, ६७,

११; शी २०, ९१, ११; अप-

...भवन्तु अ १०, १२८, ९;

मा ३४, ४६; का ३३, २, ९;

तै ४, ७, १४, ४; काठ ४०, १०;

शी ४, ३५, ७४; ५, ३, १०;

२२, १४; पै २, ३८, १४; ५,

४, १४.

अपभूत अ १, १११, ७; अप-

भूत अ ४, ३५, १; अपभूतन

अ ७, ५९, १०; तै ४, ३, ११,

५; मै ४, १०, ५; काठ २१,

१३; अपभूत अ ४, ३४, ११;

अपभू- अ १०, ११,

९; १२, ९; शी १८, १,

२५.

चिक्कं सार्व>सर्व-इति। प्रत्यय-स्वरः। अप-पिपु-

द्व्याधारकः पणः कथमप्रवृत्तः। ६।

१) तम, तम-स्वरः (पा ६, २, २)। उप- / १ पा-कम्पुः।

२) बम, पुप-स्वरः (पा २, २, २४ वा ६, २, १)। उप-यदः।

३) गम, तम-स्वरः (पा ६, १, १८६; २, ११९)।

४) अपबाधयाः परवमानः। इत्यस्य मूलतः गतः
स्थाने 'अपबाधया परवमानः' इति प्रागदिक् विभक्तः
संज्ञारतः।

१) 'अपबाधामहे' इति अ (१०, १२८, ९) पाठे।

२) गम, तम-स्वरः (पा ६, १, १८६; २, ११९)।

३) 'परिहायमानः' इति अ (६, ७५, १४) पाठे।

४) सेंटर् अ-आगमे (पा ३, ४, १४) आगमानुदात्त-

त्वग्रान्त्ये धातुस्वरः। वगु वा 'अपभूतम्' इत्येवं

पाठं तत् चिन्तय, उच्यते। उपमानान्तरा।

५) इह स्थाने भाष्ये हृद्-इत्येतदिति भाषणम्:
स्वरान्तरं चोत्तरागुः ना. अर्थद्वयः स्पष्टः।

अप-भूत- -त तै ३, ४, ८, २, ७ अप भूति- -तये शौ ५, ८, ५ अप/२भू<ह, अप भूताम् ४ १०, ५९, ८, अपाभरात् ४ १ १६१, १०	अप-भूर(ण)णी- -णी तै ४, ४, १, ३, ४४ ३९, १३ अप भूर्तु- ४ १०, १४, २, मै ४, १४, १६, शौ १८, १, ५० अप भूर्तु- -तां ४ २, ३३, ७, पै १७ २०, ५	अप/अश, अपभ्रशते, अपाभ शान्त, अपाभ्रशन्त मै १, ६९ अप अभ्रशत काठ ९, १६ १अपस- -सस्य ४ १०, ३९, ३ २अप म- -मा ^{१६} शौ १०, ४, १, पै १६, १५, १
---	---	--

*) अन्तर्भावितार्थतया सकर्मत्वोपाचारादिव
कर्मणि निष्ठायापनन्तरातिस्वर (पा ६, २, ४९)।

*) किमि 'तदौ' (पा ६, २, ५०) इत्युक्त स्वर।

*) गस व्युत्पन्न-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३५)।
नक्षत्रविशेषस्य सज्ञा भवति। यत्तु कर्तारि व्यु प्र
ततश्च गौरादित्वाद् डीप् (पा ४, १, ४१) इति शक
मन्येत, तत्र। अन्तोदात्तत्वप्रसङ्गात्।

*) तवै-प्रत्ययान्तस्य द्वैस्वर्यं भवति (पा ६, २, ५१)।

*) गस वृजन्त-कृत प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३५)।

*) शौ १०, ४, १, पै १६, १५, १ इत्यत्राच्येत

देव प्राति -म इत्याकारक प्र१ च रूपमिति w पाण्डु
MW इत्येतेषा कल्पना साचीयसी न वेत्तुन भूयसी
विष्टरा विष्टरिरेष्यते (तु नात्र णि)।

*) शौ मूकौ एतदेव शब्दरूपमुपलभ्यते, तदौये पपा
'अप-मा' इत्याकारन सावन्हो विभागाश्च प्रदर्शयते। पै
मूकौ 'डपमा' इत्याकारक च ध्ववरूपमुपलभ्यते। तत्रैव
क्रियानिपि विमर्श सावसर स्यात्। प्रथम तावद् यनि
मिन्न-संख्ययोर अवगृहीताऽनवगृहीतौ प्राति मध्ये

सूक्ष्मेक्षिकया विवेकः। प्रथमऽनवगृहीते प्राति अप
इति निपातोऽनुपसर्गोऽगतिपक्षो निरूप्यमाणान्यबाचक।
तस्मान् तात्रमादिरस्य तद्वितस्य साम्रायेन शीघ्रिन्स्य
वा म प्रत्ययस्योत्पत्ति। इय निर्वपे मवौ निरूप्य इत्या
वर्षोऽस्य प्राति मंजायते। ननु नाम्नस्तद्वितोपात्ति
प्रगिष्टा न निपातमात्रादिति चेद् न। नाय नियमा यत्
तद्वितो नात्र एवाऽऽगच्छति न निपातादिति। तद्
यद्येदं गमानमनवगृहीता बहव शब्दा म-प्रत्ययाता
भवन्ति। तेषु प्रथमम्-मध्यम् परम् आदिम्-प्रभृतयो
नामस्य प्रायःपाठस्या गभूता। अथाये अवम् अपम्-
उपम् प्रभृतयो नामिनेभ्यो निगतेभ्य प्रत्ययोपरया
गभूता। अथाय् अपम्- इति शब्दो नामनिपातो
भवेत्तत्प्रभृतयोऽवम् इत्यस्मात् प्रायःपाठस्या
गभूत्। अतः कात्यायनियमपुत्रावगृह्य आद्याचार्यनिर्भर
पाठभूतोऽर्गिमानिष भाव गत्यय वचनापविष्ट। तस्मान्
गामायेन मवौभूतेभ्य शब्दभेदेभ्य ऋचिर् ऋचिर्द

अव्ययतामेकस्य स्वरदिभ्योऽतिविरलतमोपसर्गपति-
रूपकेभ्यो निपातभ्योऽपि व्यक्ति लभमानान् तद्वितोत्पत्ति
भवतीत्येव सुवचम्। तादृशधार्यो निरूप्यकारक इह
'अप' इति निपातगम्य इति कृत्वा तस्मान् तद्वितो-
त्पत्तिरनिर्वाया भवेत्। ननु कैश्चिन्नवौनैरभियुक्तै (तु
PW GW MW प्रभृ) एवविधेषु सकेतितचरेषु
स्यलेषु निपातेभ्य एभ्य आतिशायनिकस् तमप प्र उच्यते
स एव स्वीक्रियताम् इति चेत्। सत्य, शक्यतामेव वेदय
तद् अत्र स्वीकुर्याम। कावाधेति चेद्, उच्यते। नेह कोऽपि
नवीनानामेव प्रतिभाषा अथ प्रकाशो यत्निपातेभ्य आति-
शायनिक प्र उच्यते। प्राक्तनैरपि स्वीयया प्रक्रियया सोऽनु-
मत। तथाप्यर्थतो निपातविशेषस्य गतिचेऽस्यवसिते
तादृक्तरूपयोगबलेनाऽऽयाहृतयोग्यक्रियाया निष्ठान्ताया प-
सक्तस्य प्रत्ययस्योत्पत्ते सुवचत्वसम्भवात्। तेन यथा
॥ (१०, १७, १८) इत्यत्राप्यन्तरापेक्षयोपविशेषस्य
श्रेयत्वापादनार्थम् उत्तमम्-इति शब्द भूयते। तत्र 'उन्नततामा
उत्तमा' इति मध्यमपदलोपविशिष्ट प्रयोगः। अन्यैव
दिशाऽन (शौ आस्थ) इन्द्रादीना प्रथमवाविशिष्टेषु
त्रिषु रेषु धावितेभ्य आदीना चतुर्थस्य रथस्य रथान्तरापे
क्षया अपगततमस्य भूयस्तमा निरूप्य धुतिर्मवति।
तत्र प्रकरयतोऽर्थतो हीनताविशेषप्रयोजनार्थं तमप
सावकाशाता भवति। यथा च उत्तम-शब्दे मध्यमपदस्य
गते यस्य लोप उक्त एवमिह तस्य प्रत्ययध्वंसराहितस्य
लोपः। एवम् उत्तम शब्देऽपि समानो न्याय। नन्वेव
निपातेभ्य स्वीरुत एवाऽऽतिशायनिक प्र, किमिच्छोच
स्वीकृतं न शक्यत इति चेत्। नेतदुक्त निपातेभ्य आति-
शायनिको न भवतीति। एतदेवोक्तं यत् पूर्वोत्पेदादरणेषु
सर्वत्राऽऽतिशायनिक एव प्र इति या वेर्वाचिदभिर्गर्भा
गान प्रशस्येति। यत्र यत्राऽऽतिशायनिक प्र सगत स्यात्
तत्र तत्रैव न युज्यते। अन्यत्र पूर्वोक्तम् तात्रमादिभ्य
तद्वितो म प्रत्यय इति। प्राक्तनाना पदधारणाय यथाव
निष्ठया विचारदृष्टिर् भवति यत् ते तमभ्येतेषु प्रयोगेभ्य
अवगृह्णन्ति नाऽनवगृह्णन्ति च तदितरया प्रक्रिययाऽनगतेषु
प्रयोगेषु। तद्वयमदभावाऽभावाभ्यां शब्दराशिद्वयपार्यन्त

अप/१मा, अप मिमीमहे शौ १८,
२, ४०

अप-माय^१ पै ३, ३०, ६

अप/१^२मि, अपमवा^३ शौ १९,
५७, ५

अप मित्य, अप मित्य- अप/मे इ
अप/मृ

अप-मार्-

अप-मार्तिन्^४ -री तै २, ७,
१, ७

अप-मृयु- -र्यु त्रि ७, ७, १०

[०त्यु पापलुप^५]

अप/मृज, अपमृमहे शौ ४, १७,
६, ७, १८, ८, ७, ६७, २, २,

पै ५, २३, ८, अपमार्दु, अप^६
(मार्दु) शौ ४, १८, ७, पै ५

२४, ७, अपमृदु शौ ११, १,

२६, पै १६, ११, ९, अपमृजे-

याम् शौ १८, ४, ४९, अपमृ-

मृष्ट काठ ६, १, क ३, १२

अप मृज्य^७, अप(मृज्य) शौ ४,

१८, ८

अप-मृष्ट^८ -ष्ट मा ७, १२, १७,

का ७, ६, २, ७, २, -ष्टम् शौ

६, ११३, ३

अ(प>)पा-मार्ग^९ -०र्ग मा ३५,

११, का ३७, ४, १०, शौ ४,

१७, ६, ७ १८, ८, ७, ६७,

१-३, पै २, २६, ४, ५, २३,
८, २४, ८, -र्ग शौ ४, १७,

८, १८, ७, १९, ४, पै २, २६,

५, ५, २३, ४, २४, ७, २५,

४, १६, १४७, १-८, १४८,

१-१०, १४९, १-१०, -१र्गान्

मै २, ६, ३, ४, ३, ४, काठ

१५, २

अप/मृप^{१०}, अपमृप^{११} पै १,

६४, ३

अप/मि>२मि^{१२}, अपमयेत मै ४,

२, ७

अप मित्य शौ ६, ११७, २३, पै

१६, ५०, १

सनायते । तेन क (१०, ३९, ३) इत्यत्राऽऽतिशयनिकाय-
स्याऽभावे स प्रत्ययान्तम् अवग्रहनिर्देशम् अपमृ-
इति प्राति, शौ आस्य चाऽऽतिशयनिर्देशस्य
रद्भावे तमप् प्रत्ययान्त सावग्रह अपमृ- इति प्राति
इ । एवम् अपमृ- इत्यस्य अपमृ- इत्यतो विवक
यस्य अद् । शौ पै च ययु 'अपमृ' इति दीर्घान्तस्य
रूपस्य क्रियाविशेषणतया निर्बाह यत् ॥ प्राप्तीत् तत्
निर्मूलमिव भवति । सच्चाद् रयविशेषणस्यपेक्षितत्वात्
मप्रपूर्वार्पणत्वात् तरविशेषणमूलप्रथमादिशब्दान्तर-
गच्छवागदानस्य पुनरुक्तवादित्यर्थ । अतम् तेनैव
पाण्डु प्रम् च प्रस्ताविन 'अपमृ' इत्याचारक शेष
एव शेष स्यात् ।

[वैतु पाण्डु] ।

- ०) अन्त प्राति नाड व्युत्पत्तावीपयिक इ ।
- १) इति प्र मन्वर्षीय (पा ५, २, ११५) । तन्-स्वर ।
- २) गम वयवन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, ११९) ।
- ३) अर्धेण केऽनन्तरणित्स्वर (पा ६, २, ४९) ।
- ४) गम उप करणे यमि रूप दीर्घस्य चायादि-स्वरथ
(यक पा ३, ३, १२१, ६, ३, १२२, २, १४४) ।
- ५) अप्रतर्क्यत्वमात्रमपक प्रधविन्न न सांख्यिकम् ।
तर्हि कयमय धा इति । यया/हृप्, /पृप्, /एप्,
/एप् इत्येते भवन्तीति । कोऽभिगमि । क्दन्ते धा
मूले एति /२पा इत्येतन्मूल पद्योपपन्न इति (यत्
यत्/मृप्) ।

अप मित्वा^१ - त्वम् शौ ६, ११७,
१, पै १६, ४९, १०

अप/म्यच्, अप म्यञ्च ऋ २,
२८, ६, मै ४, १४, ९

अप/म्लुच्

अप म्लुक्^२ - त्वम् ऋ १०, ५२, ४

अप/यज्, अपयजामहि पै ४,
१८, २

अप/या, अपयाहि शौ १९, ५६, ६,
पै ३, ८, ६, अपयात शौ ६,
७३, ३

अप/यु, अप युयोति ऋ १, ९२,

११, अप***युयोधि ऋ ९,
१०४, ६, अप***युयोधि ऋ
८, ११, ३, अप युयोतन ऋ
५, ८७, ८, अप***युयोतन ऋ
१०, ६३, १२, अप(युयुयाताम्)
ऋ ८, १८, ८

१अ-पर, रा- न ऋ १, ७४, ८,
१२०, २, ६, २७, ५, १०, १८, ४,
५, २७, ७, १३६, ५, मा ३५,
१५१, का ३५, ४, १६१, पै ११,
६, ७, २, २, २, ५, ४, ७, ६,
१, ३, ६, मै १, ८, ४, ८, ९,

६, ३, ७, ४, ९, १, काठ ६,
६, ८, ३, ४, ९, १४, १३,
४, २३, ४, २५, २, ३, पै १६,
४, ५, ६, ८, ९, ३६, १,
३८, ५, ६, शौ ९, ५, २८,
१०, १, २७, ४, १, ११२, २,
२३, २५, १३, २, १४,
१४, २, ३१, पै ५, २०, १, ८,
१९, १९, १६, १५, १, १७, ८,
-त्वम् ऋ १, ३१, ४, १४५, २
६, ४७, १५, १०, १३९, २ मा
१७, ५९, का १८, ५, १०१,

^१) तस क्यचन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

एतदिधि धा इत्वं न्यायः ।

^२) कर्मणि कैऽन्तरगतिस्वर (पा ६, २, ४९) ।

^३) प्रथम प्राति आयुदात्त वि द्वितीय च प्राति
अतोदात्त वा द्विवि भवत । तदिह किमेकमेव शब्दरूप
विशेषणतया क्रियाविशेषणतया वा प्रयोगभेदाद् भिन्न-
स्वरसुताहो भिन्नन्युत्पत्तिक सत्त्वं शब्दद्वयमित्यादिर्
विमर्शविशेषापेक्षोऽन्यत्रविस्तरो विषयः । सत्त्वेपस्वे-
वमवधेय । आयुदात्त प्रथम प्राति पञ्चद्वयान्यतरसुताप
भवति । '१अ-पर-' इत्येव तस नन् स्वर (पा ६, २, २)
इत्येक पञ्च । इह पर-शब्दस्य मुख्यतया वर-पर्यायताया
नयामवरणा स्वामाविक्रीमनुयायिनीं प्रतिमुपादायाऽवरप-
र्यायभूतस्याऽपरशब्दस्यापि तयाविधा वृत्तिं न्यपयित्वा-
ऽनुयायन वाचिकतया परिणाम्य भाक् उभारभावेऽपि पाक्षि-
नपर्यवर्तमानं । एवं ताऽनुयाय्यामुत्कार्षद्भ्यमुनिदर्शनं
प्रथम पञ्च । अपद्वितीय । यथा अपम्, अत्रम्, उपम्
प्रम् अपाऽऽदिभ्योऽव्ययेभ्यो न प्रत्ययेन तदितेन निष्पन्ना
उत्पत्तिः (तु १अप-मु) तथेवैह निरर्थात्तामाव्याचिनो
ऽपादव्ययान् तदितो मन्वर्थायो रन् प्र निन्-म्वरेणापु-
दात्तः । कनिरीतरभाक्परिणामप्रक्रिया चापि प्रथम-
पक्षविहासि प्रवर्तनीया भवति । एतयोर् द्वयो पक्षयोर्
मध्येऽपि सिद्धिं सारन्यमपि भवति । तथाहि वैवा-
चरानुतात्वावैवतात् आपयति यथा द्वितीय एव पक्ष
गाथात्तः इतिदिशि । यथापि चेद् उच्यते । यथादिदु
(पा १, १, २७) हि पर-शब्दे पञ्चमाने गतो
मन्-नग मन्मन्वायैवत्तारम्य पूर्ववद् अवाधितया
पूर्ववद् अवर-शब्द परिणामेन जायते यथाऽव शब्दो
मन्-प्राप्ति पर-शब्दाद् भिन्न एव शब्दाद् भवतिऽपि न-

पक्षगतप्रक्रियया निष्पन्न इति । न च बहुव्रीहौ
सर्वनामताया बाधितत्वात् (पा १, १, २९) तस्या
पुन प्रसवार्थम् अपर-शब्द पठ्यमानोऽन्यदप्यु-इत्यस्य
आहक इति सुवचम् । तस्य क्रियाविशेषणतया प्रयोगभूयस्त्वाद्
विशेष्यगर्भतया भविष्यत्सामान्यवाचकत्वात् सर्वनामतयोदा
हृत्यत्वावभावात् । अथ तृतीय पक्ष । अपर = अपगतत
इति वृत्ता 'अप' इत्यव्ययाद् घ स्यादातिशायनिक इत्येव
मभिप्रेयन्त एव प्रभू अवप्रगमावविषये बोधा मवेषु ।
काम सावप्रहनिदर्शनाभावाच्च चोद्यपरिहारे प्रयत्न क्रियेत
न त्वसौ चरितार्थ स्यात् । समानप्रक्रियया घान्ततया
व्याख्यातेऽप्यप-प्रम् शब्देषु सावप्रहृत्यस्य विद्यमानत्वा
दिति दिह । अथ द्वितीय प्राति अतोदात्तम् । तत्र विमर्श-
सत्त्वे । इह पर-शब्दस्य वर पर्यायताऽनवरणाभावात् भविष्यद
र्थपर्यवमानास्तिस्रविप्रकर्षार्थवाचकता च सावकारा भवति ।
निमित्ति भेदोऽयं विधीयत इति चेत् । नाय विधिरपि तु
यथाधुल्यवाहयानमात्रमिदं भवतीति । एव च सति पूर्व-
वदत्रापि पञ्चनयमुपस्थाप्य 'न प (मुत्तरभव यतस्तद् यथा
स्यात् तथा' इति कृत्वा भविष्यत् सामान्ये क्रियाविशेषण-
तया वम खयतोदात्ततया च (पा ६, २, १७२) निगमा यथा-
यथ व्याख्याया । निरर्थाप्यस्य च श्रुतिपु निदर्शनाभा
वाद् द्वितीयस्य तदित्तर प्रत्ययात्तया व्याख्यायनर
पक्षस्य, यागाच्च द्वादशे भुमु प्रत्ययेऽतोदात्ततया
सुपरदायापि पूर्वविदिराऽन्यदहामात्राय 'अपगुय,
अपरिण्य, अरुतिपु' इति निगमानाम् अमत्तघान्ततया
व्याख्यायाम् अन्वयमानवर्शनात् तत्प्रधानरय गृहीतस्य
चापि पक्षस्य एव प्रम् गृहीतोपपत्त्येव न तु प्रजा
निर्वायाः ।

^४) विमिश्र ॥ अ (१०, ८५, ४०) पामे ।

अपर-पञ्च- १अ-पर- ३	७, २, ३, ३, १६, १६ वै १,	वै १६, ४१, ८
१अ परशुवृक्कण- -क्कणम् तै ५, १,	११२, ३, १६, ८८, ५, ६,	१अ परानश- -शाय काठ २४, ३,
१०, १, मै ३, १, ९, काठ १९,	-ता[श्र ३, १२, ४, ८, ३८, २]	क ३७, ४
१०, क ३०, ८	तै ४, ४, ५, २, मै २, ८, १४,	अ परापरण- -ण शौ १२, ९, ७,
अ परागत- -त्तम् तै ६, ६, ७, २, मै	काठ ४०, ५, १, १, ४२४,	वै १६, १४५, ७
४, ७, २, काठ २९, २, क ४५, ३	१०५२, जि ३, ३२, १५ ४,	१अ परापात- -ताय मै ३, ६, ७
१अप/राज्, अपाराद् मै १, ६, ३,	२३, १, -ता तै ५, ७, २, ५१,	१अ-पराभाव- -वाय तै १, ५, २, ३
४, ८, ३	-ताम् शौ १०, २, ३३, वै १६,	५, ७, २, ५, ६, ६, २, १
अ पराजित, ता- -त लि ५, ५,	६२, ५	१अपराचता- वै १, ९८, ४
१०, मै ४, १०, ५, शौ ५, ३०,	१अपराणुत्वा- वै ७, ६, ३	१अ-परावप- -
१७, ८, ५, २२, १०, ४, १५,	अप/राष्ट्र, अप राशतै ३, २, ८,	अपराविष्ट- -ष्टम् तै ४, १, ३, १
वै ९, १४, ७, १६, १६, ५,	२, मै २, ३, ८, वै १, ८८, २,	१अ परावाप- -वाय मै ४, १, २,
२८, ११, -तम्[श्र १, ११, २,	अप राश शौ २, ३५, २,	काठ ३१, १, क ४७, १
५, २५, ६], १०, ४८, ११,	१अपरास्यामि तै ६, ४, ११,	अ पराहस्त- -त शौ १८, ४, १८
लि २, १०, ७, ५, ४, ६, ७,	३, अपरास्ती तै ७, ५, १०, १,	अपराह- १अ-पर- ३
मा २८, २, का ३०, १, २,	अप अरास्ती शौ ५, ६, ७,	१अ परिरुहीत- -त काठ २६,
वै ६, ३, १, १, ४, २, ६,	वै ६, ११, ९, १अपाराधम् तै २,	१०, क ४१, ८, -तम् काठ २०,
मै ४, ११, ११, काठ २, १५१,	५, ३, ६, ६, ५, ५, २	४, क ३१, ६, -तै तै ५, २, ६, १
को २, १०८१, ४, ६, ५, जि २,	अप-राद्- -त शौ ६, ११६, २	१अ परि(त>)स्ता- -ता मै ३, १८

*) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप परशु-
वृक्कण- इति सूतस ३।

*) तस नाप् ३। उप. <परा/गम् यद।

*) अकर्मकस्य सतः सकर्मकतापत्तौ सया लुकि लेट्
लुक् उभ (पा २, ४, ८०)।

*) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद।

*) अ-पराणुक्ति-> 'अ-पराणुक्ता' इति सूक्त सतो
धेय भुक्त्वोप ह्यात्।

*) कर्मणि क्ङिन्तरगतिस्वर (पा ६, २, ४९)।

*) तस । उप परा/१'नन् + भावे घञ्=मेव सोम-
प्रयणा परावौ गादिपर्यमेतद् यत्तापति (श्रु तै ६, १, ७,
७, मै ३, ७, ६), यन्तु ॥४॥ च अ-परातम
इतोडाश-शोषुष (श्रु १॥४॥ उप), ५॥३॥
'अपराद्, अनाव' इति पदद्वयार्थाऽऽप्यीय वानिरय
प्रशुभः]।

*) वग वन्तोदाग (पा ६, २, १०३)। उप 'परा-
पुल <परा/प (श्रु परा-पुल, परि/प> परि-पुल)
वः [श्रु १॥४॥ १०३, १०४ ॥ १०३+पर-+१अपर-
+नाः १ (श्रु. ल. 'अपर- १' > अपर रा-+अपर रज-)]।

*) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप परा/अ+भावे घञ्।

*) नम्-पूर्व पर-पुल' इति वदन् उप वाधिम्यय-

दिह शब्दरूपमिति भूयो विमृश्यम्।

*) नाट निष्पत्तावोपपत्तिक ३। तत्र द्वौ मार्गौ भवत ।
परा/वर्ण इत्यस्माद् घ-प्रत्ययेन निष्पन्नस्य नम् पूर्वस्य
वस यनि सत इह्यन्ततत्त्वम् (पा ५, ३, ५५) उच्ये-
ताऽथवा परावपु- इत्येतस्यैव प्रथम मनुष्यतत्वे तत
आतिशायनिके इह्यनि प्र 'विमृश्यते' (पा ५, ३, ६५)
इति मनुषो लुकि वन् + परावविष्ट इत्येव तस स्यात्।
परावपुश्च इत्यपर प्राति ॥ कल्येत। एवमनेक-
कोटिस्तृकस्यैव विमृशमानता भवति।

*) यनि प्राप्ति मार्गद्वय नापत्ति प्रादृशि। औनय-
निधे खोऽभेद । अ-तोदात्तात् नम्-पूर्व नाप् वस
इह्यनि निस्त्वोरेण (पा ६, १, १९७) इह्यन्ततत्त्वा
ऽऽपुदातम्य चापि तस नम्-पूर्ववत्कोऽध्यय-पुपप्रस
वामोहस्तोम इति।

*) तस नम् स्वर । उप परा/वर्ण+भावे
घञ्।

*) गम् नाप् ३। उप परि/१'रा+कर्मणि क
सघातराश (पा ७, ४, ४७)। अत्र 'हरिष' (पा ६, ३,
१२४) इत्युच्यते गान्धीर्यस्य आभो मीनिरो वा प्रामा-
दितो देव्य उपगुह्य गम् क्तान्तम्/१'रा इत्यस्य
विगमानागन्तावेषया विमर्शगहा विपद ।

१अ-परिपर- - रेण शो १८, २, ४६
 १२अ परिपर- - र मै ३, ७, ७,
 ४, ८, ५, काठ २४, ६, क
 ३७, ७

१अ-परिमित, ता- - त तै १, ७,
 ३, २, ५, १, ८, ४, मै ४, १,
 १०, ७, ४, काठ ८, १३, ९,
 १२, २६, ४, ३४, ९, क ६,
 ८, ८, १, ४१, २, ९ शो ९, ५,
 २१, १५, १५, ९, ९ वै १६, २४,
 ५, ९९, ८, -तम् तै २, ५, १०,
 ४, ११, २, ३, १, ७, ३, ६,
 १, १, ६, मै १, ६, १०, ८,
 ६, ७, ३, २, ५, ६, १, ७, ४,
 ८, ७, काठ ८, १, १३, १३, १,
 २४, ५, ३१, १५ क ६, ८,
 ८, १, ३७, ६, शो ९, ५, २२, ९,
 -तस्य तै ७, ५, १०, ४, ५, १,
 १, ४, २, ६, १, मै ३, १, २,
 ६, ९, ७, ४, ४, ५, १, काठ
 ८, १, १९, १, ६, २६, ६,
 ३४, ९, क ६, ८, २९, ८, ३०,
 ४, ४१, ४, -ता तै ७, १, १,
 ४, मै ३, १, २, काठ २५, ६,
 क ३९, १, -ता मै १, १०, १७,
 ३, २, ५, ९, ७, ४, ५, १,
 काठ २०, १, ३४, ९, ३६, ११,
 क ३१, १, ९ शो १५, १३, ९,
 १०, -ता तै २, ६, ४, ३, ३, १,
 ७, १, मै ३, ८, ६, काठ २५,
 ४, क ३९, १ -ता तै ६, १,

४, ८, -तामि तै ५, २, ६, ३,
 -ताम् काठ १९, १, ६, क २९,
 ८, ३०, ४, -तै मै १, ६, १०,
 काठ ८, ३

१अ-परिमित-उन्म- - न्दम तै
 ५, १, ८, ४

१अ-परिमित्य- तै ७, २, ६, ३, काठ
 २०, ४, क ३१, ६

१अ-परिमोप- - पाय तै ६, १,
 ११, ५

१अ-परिचर्ग- - गम् तै ३, ४, १०,
 ४, ५, ३, १०, ४, ४, ३, ४, १, ३,
 ५, १०, ६, ६, १, १, ८, ३, ४, ३

अ-परिचि- - छम् क २, १३, ॥

१अ-परिवीत- - तम् काठ २६, ६,
 क ४१, ४^१

१अ-परिचि- - तै ३, ५, ३^१

अप/रिध् > रेण, अप रिध्व वै
 ४, २०, ५

अप-परिधि- - तम् मै १, १०,
 १९, ३, १, ५, काठ २१, ७,
 ३६, १३

अ-परिध- - त अ १०, ६, ३, मै
 ४, १४, १५, -ता ८, ७, ८, ८,

-ता ११, १०, १९, १०, १०,
 ११, १०, १३, ७, मै ४, १३,
 ४, काठ १२, १४

अप-परिध- - त अ ५, १९,
 १४, -तम् ४, ८, २४, ९,

-ता १, १००, ३, -ता
 १, ८९, १, मा २५, १४,
 का २७, ११, १, काठ २६, ११

अ-परि- > रीकृत- - त अ २,
 १०, ३

अप/रुध्, अप अरोधम् क १०,
 ३४, २

१अ-परिध- काठ २७, ५, २८,
 १, क ४२, ५, अप रुध्दि १०,
 ३४, ३, १अ-परिध- काठ

२७, ५, २८, १, क ४२, ५

अप अरोधम् १८, २, २७

१अ-परिध- तै ६, ६, ५, ४,
 १अ-परिध- तै ६, ६, ५, ३

अप-रुध्- - तै २, १, ४, ७,
 ८, २, ८, ४, ३, १, १, ६, ६,

५, ३, ४, काठ १०, ८, ९,
 ११, ६, २७, ५, २८, १, क ४२, ५,

२७, ५, २८, १, क ४२, ५,
 शो ३, ३, ४, पै २, ७४, ४,

[०-उपयोग]

१अ-परिध- काठ ३५, १८, क ४८,
 १६

अप-रुध्- - तै २,
 २, ८, ५, ३, १, १, २

१अ-परिध- - त काठ
 १०, ९, ११, ६, ३७, ११

*) तम नम-स्वर (गा ६, २, २)। उप परिध-
 <परि/५+रमांग अप्र (प ३, ३, ७७)। यत्तु मा
 उप चौरपरांगीत्य वय इति व्यावृत्ते, तन् चित्त
 भवति नम-स्वरानुगतितप्रकारः।

*) वय अन्तोदात्त (गा ६, २, १००)। उप भावे
 निगन्तमिदेव नन् रिरेणोदनुययेन।

*) तम नम-स्वर (गा ६, २, २)। उप वय।
 *) वय पुनरप्य (गा ६, २, १)। उप वय।
 *) नम-स्वर ॥। उप परि/१मा+रमा>वय।

*) मा द्विवि इति कृपा दि१ न गृह्यन्ते।
 *) वय नानुद। उप परि/१मा+रमा>वय।
 *) अत्रैकनरप वद विद्वत्-व्यवस्थादवस्थेन प्राद
 सि तदवस्थ-वचिन्त्यम्।

*) तम नम-स्वर (गा ६, २, २)। उप परि/५+रमा।
 *) नम-स्वर ३। उप परि/५+रमा।
 *) रमांग नम-स्वरानुगतितप्रकारः (गा ६, २, ४९)।
 *) नम-स्वरानुगतितप्रकारः (गा ६, १, १९३, २, १९९)।
 *) वय वयानुगतितप्रकारः (गा ६, १, १९६, २, १९९)।

अप-रोद्ध-^१ - स्त्रा मै २, २, १०,
काठ १०, ९, - स्त्रा तै २, ३,
१, १, मै २, २, १ काठ ११, ६

अप-रोद्ध-^२ - धात् मै २, २, १०

अप रोद्ध(क)-^३ का-^४ - का मै २,
२, १, ४, ४, ७ [क-अन्^५]

अप-रोध्य-^६ अन्^७

अप-रुद्ध-^८ - रुपि मै ३, ९, २

अप-रुद्ध-^९ - रुप् मै ३, ५, ७, ३,
काठ २२, ८, ३५, १९, कै
३५, २, ४८, १७, शौ १२, ४, ९

अप-रुद्ध-^{१०} १ अप-^{११} द.

अप-रोहि-^{१२} वै १६, ३७, ९

अप-रोहि-^{१३} - रोहि काठ २६, ३, क
४३, १, - रोहि तै ६, ३, ३, ४, वै
२, ७०, ५४, - रोहि मै ४, १, १,
काठ २६, ७, क ४३, ५.

अप(प-रुद्ध)-^{१४} - रुि शौ ३, २८, १

अप-रुद्ध-^{१५} - रुि श्र [४, (१७, ७)
१९, ३]

अप-रुद्धित-^{१६} - रुाय काठ ४३, ४

अप-रुद्ध-^{१७} - रुा क १०, २७, १४

अप/लिख्, अप-^{१८} लिखात्, शौ १४,
२, ६८.

अप-रुद्धित-^{१९} - रुा शौ १९, ६०, १

अप-रुद्धितमावुक्-^{२०} - क मै ४, १, ९
अप/रुद्ध-^{२१} म्, अप-रुद्धित मै
१, ६, ५

अप-रुद्धित मै १,
६, ४, अप-रुद्धित मै २, ८, १, २,
१६, १४७, १-८, १४८, १-८,
१४९, १-८, अप-रुद्धित मै ५,
१४, १६, अप-रुद्धित मै १, ६,
५, अप-रुद्धित काठ १२,
१३, २७, २, अप-रुद्धित काठ
१२, १३, २७, २, क ४२, २, २

अप-रुद्धित मै ८, १७, १२

अप-रुद्धित शौ ५, १७, ७, वै
२, १५, ७

अप-रुद्धित मै १, ६, ५

अप/वच, अपावोचत् वै २, २, ४

अप-वक्तु-^{२२} - वक्ता श्र १, २४, ८,
मा ८, २३, का ९, ४, १, तै १,
४, ४५, १, मै १, ३, ३९,
काठ ४, १३, ७, ३, ११, वै २,
२, ४४, - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{२३} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{२४} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{२५} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{२६} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{२७} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{२८} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{२९} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३०} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३१} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३२} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३३} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३४} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३५} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३६} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३७} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३८} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{३९} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{४०} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{४१} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{४२} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

अप-वक्तु-^{४३} - वक्ता शौ ५, १५,
१-११, वै ८, ५, १-११

(वध्यासम्) मै १, १, १०,
४, १, १०, अपावधीत् श्र १०,
१४६, ४, मा ५, ८, का ५,
२, ८, काठ २, ८, क २, १,
अपावधीत् मै ४, ३, ४,
अपावधी मै १, २, ७, शौ १,
३५३, जै १, ३७, २, अपा-
वधीम् तै १, २, ११, २^{१०}.

अप/वध, अपावधि^{४४} काठ १०, ५,
अपवध^{४५} श्र ८, ९६, १, अपावध^{४६}
शौ ८, ८, ५, १९, ३६, ४, वै २, २७,
४, ९, ६, ८, ११, ७, ९, १६, २९, ५,
अपावधत् श्र २, १४, ६, तै ३, ३,
७, ३, अपावध क १, १३, ४

अप-वध-^{४७} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{४८} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{४९} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५०} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५१} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५२} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५३} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५४} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५५} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५६} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५७} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५८} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{५९} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६०} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६१} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६२} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६३} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६४} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६५} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६६} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६७} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६८} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{६९} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{७०} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{७१} - वध अप/२१ द

अप-वध-^{७२} - वध अप/२१ द

१) मय नृनन्त-रुद्ध-अस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९)।

२) मय उप धनि धापादि-स्वर (पा ६, २, १४७)।

३) मय उच्चत-रुद्ध-अस्व (पा ६, १, १९७, २, १३९)।

४) मय अतोदात्त (पा ६, २, १७३)। उप यद् ।

५) मय अस्म्य-रुद्ध-अस्व (पा ६, २, २)। अपका
मय पूर्यस्व (पा ६, २, १) रयार् (पु रयस् भा)
नृनन्त-रुद्ध-अस्व ॥ धनि का मय मय
निर्याय-रुद्ध-अस्व धुनिर् भर्गाणि । भूयन् विस्तरस्तु
मय अनुगपेय ।

६) भेदयार् दुष्ट का । वरा/ह इत्य 'बोहि'
इति रूपं धातेः एतेनोत्पद्यते इति शौ (१०, १, २८)।

७) वरा का मय का । वरायपाणि मयादी मय प्रते
(पा ६, २, १, १) मयकाय-रुद्ध-अस्व मयमाय-रुद्ध-अस्व
मयकाय-रुद्ध-अस्व इति इ (पा ६, २, १८७)।

८) मय उप <व रा> मय/ह अप यद् ।

१) तम नृ-स्वर. (पा ६, २, २)। उप यद् ।

२) 'अ-नन्त-रुद्ध-अस्व' इत्यत्र टि. इ. ।

३) अय मया उपोत्तमादी तद्वारस्य स्थाने मकार एव
मुपठ बोध ॥

४) मय उप धाक्याथे नमुत् प्र । इ-उपयस्व.
(पा ६, १, १९३, २, १३९)।

५) धागान्तरिहस्य मयु १ रयान उप १ (पु मा १)
उत का भेदमात्रमियय विमर्शः नावगाः ।

६) 'अव' इति गौडियमान ५३३ विग्रह ।

७) 'व' इत्येवमुत्तर ८११. विन्ता । प्रवरगे गोट
प्रयोगस्य दर्शनात् ।

८) धीन्तार मयिर्द भेदभूतिम् । तदिह मयौ
मयिर्द बहुलिमा इत्युपयस्यः मयिर्द-उपयस्य एव मय
धाम्यगे । म एव धावद् मया इ ।

९) मयि प्र (पा ७, ४, ४६)। मय-मया ।

५, ४, मै ३, २, ८
 अप/वा, अपवाति ऋ १, १६२,
 १०, मा २५, ३३, वा २७,
 १३, २, ते ४, ६, ८, ४, मै ३,
 १६, १, काठ ४६, ४
 अप-वाल्-—वान् नौ १०, ५०, ४
 अप-वाचिराम्^१ पे १६, २९, ९
 अप/विच्, अप विनक्तु सौ १२,
 ३, १९, अपविनक्तु सौ ११,
 ३, ४, पे १६, ५३, ९
 अप/विज्
 अप विजुमा(न>)ना- ना जी
 १२, १, १७
 १ अप-पवित्र^१—प्रम् मै ४, ५, ७
 २ अप-पवित्र^२—प्रौ ते ६, ४, ६, ३
 ३ अप-पवित्रपूत^३—त, तम् मै ४,
 ५, ५
 अप विद्- अप/वपृ ऽ
 अप/विश्>वेशि, अपवेश्य>वा
 सौ १०, २, २५, पे १६, ७८, ७
 अप/वी, अपवेति ऋ ५, ६१,
 १८, १०, ४३, २, सौ २०,
 १७, २

अपवीरवल्-—वान् ऋ १०, ६०, ३
 अप/२वृ, अप वरल् ऋ ६, ४५,
 २४, सौ २, १०१८, जै ४, ९,
 ९, सौ २०, ७८, ३
 अप-वर्ष्य ऋ ८, ५, २१,
 अ(प>)पावृषि ऋ १, ७, ६,
 २, ७, ४, ३१, १३, ७, २७,
 २, ८, २३, २९, ते २, २, १२,
 ६, मै ४, १२, २, सौ २, ९७१,
 सौ २०, ७०, १२, अप-वृषि
 ऋ १, १०, ७, अपावृत्त ऋ ५,
 ४५, १
 अप-वृषुते^१ सौ १, ३०३,
 २, १०१, जै १, ३२, १, ३,
 १०, ३, अपवृषोति^२ वाठ १३,
 ३, अपा(पि)/वृषु^३ का ४०, १,
 १५ अपावृणोति^४ १, १३०,
 ३, ३, ४४, ५, ४, २८, १,
 १०, १३९, ६, मै २, ५, ३९,
 ४, ९, ११, ११, २१, काठ ९,
 १९, १३, ३९, अप-वृषोत्
 ऋ [३, ३१, २१, १०, १००, ८]
 ८, ६३, ३, पे ६, १, ८ अपावृ-

वृत्त ऋ २, ३४, १, अपावृणो
 ऋ २, ११, १८, अपावृणो ऋ ८,
 १००, ६, अप-वृणो ऋ १,
 ५१, [३, ९, ८६, २३], ८,
 अप-वृणो. ऋ १, १३२, ४
 अप-वृणो. ऋ १, ३२,
 ११, पे १३, ६, ११, अप -
 वृष्य ऋ ३, ४३, ७, अप -
 आव^१ ऋ १, ११३, १४, ३,
 ५१, ७, ७५, १, अप-व ऋ
 १, १०१, ४, अप-व ऋ २,
 १४, ३, अपवृत्त ऋ ४, २, १६,
 ५५, ६, ७, २९, १२, मा १९,
 ६९, का २१, ४, १९, ते २, ६,
 १२, ४, काठ १६९, सौ १८, ३,
 २१, अप वृत्त ऋ ४, ५, ८,
 अपावृत्त ऋ १, ११, ५, सौ २,
 ६०१, जै ३, ४८, १७, अप
 वृत्त ऋ १०, २८, ७
 अप-वृत्त^१—सौ ऋ ४, २०, ८
 अपावृत्त-वृत्त^२
 अ(प>)पा-वृत्त^३—वृत्त ऋ १,
 ५७, १, सौ २०, १५, १

*) वम, शान्त-वृत्त प्रत्य (पा ६, २, १३९)।

*) 'अनपवाचना' (गी ८, ८, ९) इत्यस्य स्थाने चाद-
 पवाचिराम् इति तु श्रेया सहिता इ । वमु हेदे 'चात्'
 इत्यस्य 'चाऽश्' इत्याकारिणो म्बवस्था भवित्री काप्यन्या
 वेयादि गर्व भूरिविमर्शोत्प्रेषमेव ।

*) गम शान्त-वृत्त प्रत्य (पा ६, १, १८६, २, १३९)।

*) तम नम स्वर (पा ६, २, २)। उप यद् ।

*) वम अनोदात (पा ६, २, १७०)। उप यद् ।

*) मम एत् । उप तुगम पृथक्त्व इ ।

*) हेति सिष् भट्टी । वर्णयतिवपवसाद् इषय
 सिष्पवध सिहितद्वारनिरोधयितवस्तुवपव सादित्य-
 मवनेषु । रतिरोधानस्य द्वातयिधानस्य वतम्
 तशिरोधानस्य उपररत्तानासिन् भवति [तु एव प्रष्टु,
 वेतु ग. दन्तेन अप इत्यस्य योग्यद्विधापद्य योग्यद्वय-
 एव उपरत्तानासिन्] इति कृत्वा पृथक्त्वो भवति ।
 'वपेव' (<वृष्टि) इति द्विगु व मवनेष्वस्य मत
 'इव' इत्यनेन वम-उत्तर इत्यने (न सिष्पत् इत्ये-

तेनाश्वमित्यभि)। चिन्त्य त्वेत्तन्मत भवति । आक्षेप-
 कुलवस्य मारस्यविपातकवाग्भिमचाराद् द्वारा इत्यस्य
 दि३ वनम् तु एतदिति कृत्वा व्याप्त्यानस्य समानप्रकर-
 णान्तरसर्वस्यविरोधाप (तु ऋ १, १२८, ६, ३, ५, १ प्रष्टु)।

*) अत्रो(वन्त) इति निपातद्वयसमुद्दिन पा । विशिष्ट
 इह ऋ (७, ८१, १) पठे ।

*) 'अप, आ' इति द्वयुपगु द्विगु गकनदमान SIJ
 रिप्ति । मुग्य वैरत्तलदरोनात् ।

*) द्वैस्वयं यमु निदिष्टम् । तत्र प्रमादो वा रहो वा
 स्मिन्पथ रीज केवय विवृत्त प्रमापम् । 'अ(प>)वा'
 इत्येव घञोऽनुगुह दापेव तु समाप्येन ।

*) यद्वय छादय भाद् भाग्यो भवति न च 'भाद्'
 उपमय इत्यत्राऽप्य गर्वनिपात एव प्रमाण स्यात् ।
 अन्वयात् भाद् मर स्यादित्यभिपद्ये ।

*) गम वृत्त-वृत्त प्रत्य (पा ६, १, १६३, २, १३९)।

*) वर्णयति वम-उत्तर इत्यने एव रीपेव व (पा
 ६, २, ४६ ३, १३७)।

अ(प>)पा वृत्ति- - निम्न क ८,
६६, ३
अप/वृज्, अपवृद्धे क १०, ११७,
७, अपवृज्जाते शौ १०, ७,
४२, अपवृद्धव शौ ३, १२, ६,
अपावृक् शौ १३, २, ९
अप-वृज्य- अन्

अप/वृत्>वर्ति, अपवर्तन्त मै १,
१, ८१

अप वर्तयति शौ १९, १२,
११^४, अप-वर्तय श्र २, २३, ७

अपवृद्धामिज्जहा^४ वै ५, १४, ५

अप/वि, अपवय श्र १०, ११०, १

अप/विन्, अपवेन शौ ४, ८, २

अपव्यक्ता^४ वै ५, १३, ६

अप/व्यच्->विष्, अप विष्यत

मै ३, १६, ११^४, अप-विष्य-

ताम् क ६, ७५, ४, मा २९,

४१, का ३१, २, ४, तै ४, ६,

६, १, काठ ४६, १, वै १५,

१०, ४,

अप विद्ध- अन्

अप/व्ये, अप व्ययति श्र ७, ८१,

१, अपव्यये शौ ६, ११, १

अप व्ययत्- अन्

अप-वर्त- - तम् मै ४, २, १२

अप-वर्त- - ताम् क १, ५१, ९, ५,

४२, ९, -तेन क ५, ४०, ६,

ति ३, २१, १, मा १७, ४७,

का १८, ४, १५, की २,

१२१-१, शौ ३, २, ६, वै ३,

५, ६

अपवन् अप/२ष्ट इ

अप/व्यश्च->वृद्ध, अपवृद्धामि वै

७, २, ६^४, अप वृद्धतु वै ४,

४, ७

अप/वृत्>वर्ति, अप शातय

शौ १९, ३४, ३

अप पशस्व- - व्य तै ६, ३, ३, ४,

काठ २६, ५, क ४१, ३, -व्यम्

तै ६, १, ९, २, काठ ६, ३, क

४, २

अप/दास्, अपासासु मै ३, ८,

५, ६, ४, ५, ८, ६, ३

अप शीर्षन्- - पां, -पाणम् तै ५,

५, ४, ३.

अप-पशु- - दाव तै ५, २,

१, ४

अप पशु- - तु तै १, ७, १, ३, ६,

२, ६, ६, ८, २, ५, २, ६, १,

९, ३, ४, ३, १, ४^४, ६, १, ९,

२^४, ३, २, ५, ३, ४^४, ११, ५^४,

६, ३, ५, ४, ४, मै १, ८, १, ३,

२, ७^४, ४, ८, ७, ७, ४, १,

११, काठ ८, ८, १०, ११, १२,

१, २, ५, २०, ३, ४^४, ८, १०^४,

२१, २, २४, ४, ६, २६, २,

२७, ६, २८, ३, २९, ३, ३०,

९, ३१, १३, ३५, १८, १९,

क ७, ३, ३१, ५, ६^४, १०,

१२^४, ३७, ५, ७, ४०, ५, ४२,

६, ४४, ३, ४५, ४, ४८,

१६, १७

अप-ता- - ता वै १६, १४९, ८,

-पाताम् मै २, १, ८

अप-पशु(हृ)>ज्जी- - नीम् शौ

१४, १, ६२

अप/शुच्->शोषुच्

अप-शोषुच्- - दाव श्र

[१, ९७, १^४, २-८], मा

३५, ६, २१, का ३५, ४,

२०, २१, शौ ४, १३, १^४,

२-८, वै ४, २९, १^४, २-८

अप/शुप्, अपशुष्यति शौ ६,

१३९, ४

*) गग छिन्ति 'तादी' (पा ६, २, ५०) इत्युक्त स्वरः।

*) 'अप सुवर्तयति' इति क (१०, १७२, ४) पाठे।

*) अयन्ता दुर्द्ध पा विमृशोऽनुसदधु।

*) अपव्यच् द्वयारव्यन्त्यस्य कस्यचिदा मूलस्य

दुर्द्धो प्रेपो विमृश्य।

*) 'अप विष्यताम्' इति श्र (६, ७५, ४) पाठे।

*) प्राग अय्य- पूषप्रस्व (पा ६, २, २)। मै सवेतिते

स्वप्न कर्तृता या योग कर्मता वा वाऽपानि क्रियाविशेषगतया

व्यय भूषन् निमर्शोऽपानि साधारणा इ। क्रियाविशेष-

तया इति भेदव्यवर्गायत तर्हि स्वप्नतो वग द्वयेक सुव-

चम्। तथाप्यव्ययान्तरीयनिगमात्तरे समन्तवर्गमायम्।

कर्तृवर्गव्ययगतस्य तस्य द्वयेक सुवचम्। तथापि

प्राग एतद् निगमान्तरीयत्वात् प्रागि वग द्वयैकव्ययवद्

मिष वाच्यम्। एतत् नर्ग वाच्य सुधीमि सुधी-

*) वस पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। नाद समानस्वर

विशिद्-मिवाधेयोग प्राप्ति वस्तुतो भेदेन प्रदर्शनाई न

वेचन नापुटि इ स्वयच विविमिर् विवेच्यम्।

*) 'अपिष्टवामि' इति शौ (२, ३२, ७) पाठे।

*) पाप तु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

३, ४२ [यतु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

३, ४२ [यतु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

३, ४२ [यतु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

३, ४२ [यतु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

३, ४२ [यतु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

३, ४२ [यतु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

३, ४२ [यतु /दा इत्यस्य मिषि दस्य त (पा ७,

अप-शुष्क- -आः तै २, १, ४, ८१	६, ४२, १; -घ्वा मै ३, ९, ४ ^१ ; १.	२, १.
अप-पश्चा ^२ शौ १९, ५५, ५.	अप/अनृ, अप-अथित- -नः वै ७, १९, ७.	अप/अथि
अप-पश्चा-द्वध्व ^३ -ग्या शौ १९, ५५, ५.	९, १०१, १; कौ १, ५४५; २, ४७; जै १, ५६, १; ३, ५, ६.	अप-अथि ^४ -यः शौ १५, ३, ८.
अप-पश्चा-द्वध्वन् ^४ -ध्वने कौ १, १५२; २, ७१०; जै १, ३७, १.	अप-पश्च ^५ -इयाः अ १, १४८, ५.	अप-अथि ^५ -तः अ [(१, ८४, १४); ५, ६१, १९]; ८, २४,
अप-पश्चा(त>)द्वध्वन् ^६ -ध्वने अ १३५, ३; -इयन्तः तै ३, २,	अप-पश्यत् ^६ -इयते तै ७, ५, १२, १; कठ ४५, ३; -इयन् अ १०, १३५, ३; -इयन्तः तै ३, २,	३०; -तितम् अ [१, ८४, १४; (५, ६१, १९)]; मै २, १३, ६;

(तु. सत्प. आ/अप-शुष्क-अप-शुष्क)। अप-शुष्क-
कल्पद्वयं भवति। प्रथमे कल्पे तावद् 'अप' इति कप्र.
'नः' (दि३) इत्येतदभिगण्डो भवति तद्धीनमाप्त्यातं
च मकर्मकत्वे सति छेदि साऽद्वे त्विपि रु. (तु. उ.
मा ३५, ६)। अयोधारे कल्पे सगतिरमुक्त-
पूर्वमेवाऽऽख्यातमकर्मकत्वेनाऽस्मिन् भवति। उभयत्र
'अप' इति च कल्पद्वयम्। अथापीह सा. 'अप-शुष्क-
इत्युक्ते क्रिप./अप-शुष्क-इत्युक्ते शोकाऽप्येकपाऽभिगम-
तान् प्रथमात् स चिन्त्यं भवति। अभिगमकृत्वाऽप्योचना-
दप्योचनक्रिययोर्विपरीतभावनाऽभिगमप्रतियोगिकयोः सतो
रवेषाऽप्यस्य चोपस्थाप्यमानत्वप्रतिमानाद् अपाऽऽदो-
दस्ययोगोर् मिश्रार्थयोगकत्वचमत्कारसमर्थो भूतिस्वा-
रस्यस्वोपपन्नतरवादिति यावत्। एतस्य पराभिमतस्य
भिन्नधानुरकल्पनस्य च प्रथमे वाक्ये अप- इत्येतत्कृतुत्व-
स्य च किर.सद्धर्मकवाऽद्धर्मकवान्तरत्वं प्रयोदासीन्यस्य
च समानं वैयर्थ्यं द.। ननु यदुक्तं मा. 'नः' इति दि३
इय् 'अप' इति च कप्र. तल्लु इति चाहेति, तन्न।
भावे 'नः' इति व३ इत्येवम् उक्तत्वाद् 'अप' इत्यस्य
गतिर्वेन प्रदर्शनाच्चेति। सत्यं, वयमेवमेव तत्र भवति
तापर्यतस्त्वन्वयमिति। तन् तु रूपमिति। 'अप' इत्यस्य
गतिर्वेन पर्यवस्येति सति तदप्यस्याऽऽख्यातमात्रानुरक्तत्वे
शरिताप्येव-स्वाम्याद् 'अस्मत्तो निर्गन्ध' इत्याकार-
स्य पर्यायस्थेन गन्ध. योगतः प्रवर्तितुमिष्यमाणस्य
स्यागन्धनद्वे निवन्धनस्याप्येव सत्यस्यैवमस्मत्त्वित-
चोदयघात एव स्युपगम्यन्तु (तु. गृ. उ. नः
=अस्मात् इति रूपं भावमाणः)। अथाऽन्ततः गन्ध.
मा. स्य. दध. म. अनुविषयमात्रं सेति रु. इत्याकारकं
कल्पान्तरमात्रं, इत्येवम्। अथागन्धनां स्वाकानां कर्ष-
चिरं गिर्यपि विनाशभावे (तु. मा.) तदर्थं तदनुष्ठ-
तान्तेषु गन्धान्तेषु तदनुष्ठानेति दि३.

^१) त्रय. अप-पश्चा-द्वध्वन्. (पा ६, २, ३)। अप-पूर.

निन्द्यायाम् उप. यद.।

^२) तम. नम-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. (पा ५, ३,
३३) यद.। कः संदेहः? यनि. अप-प्राति. भवत्युत नाऽ.
प्राति.। कुत इति। पपा. यनि. उपलम्भे सति एव.
च द्विउ. च प्राति. साम्यमुपजीवितस्य नाऽ.
प्राति. समवे च स्युपमवधायप्येतीऽनवयत्तत्तामा-
न्यादिति।

^३) सस. नाऽ. द.। यनि. संदेहे तु. नापुटि.। यतु
पपा. 'द्वध्व-अप-शुष्क' इति वा 'द्वध्व-अप-शुष्क' (तु. पापुटि.
दि.) इति वा प्राप्ति, तदसन्। शान्तान्तरीयात् पामे.
(तु. मै ३, १, ४^५) चाऽप्यानुसंधानाय 'अप-शुष्क'
इत्यस्य कर्मभूतस्य पदस्य नितान्तप्राप्यकस्याऽनिवार्य-
त्वात्। एतस्य 'अप-शुष्क' इति अप-शुष्क' इति त्रिपदी
वाऽप्यप्राप्ता भवति। 'अप-शुष्क' इति अप-शुष्क' इति
त्रिपदी (तु. शा.) वेति तावत्।

^४) सस. एप. द.। इह उप. 'पश्चा' इति एप. भवति,
नाऽ. तु 'पश्चा' इति। अन्यथेनयोरभेदः। उभयत्र
उप. /अप-पश्चा-द्वध्वन्. प्र.।

^५) ना. विविदिच भिन्नं संदेहः प्राति. तत्रैव
दि. गतं द.।

^६) उप. उप. पा. /अप-पश्चा-द्वध्वन्. प्र. (पा ६, १, १३७)।
'अप-पश्चा' (पा ६, २, १५७) इत्यत्र श-अप-पश्चा-द्वध्वन्. इत्य-
कन्तोदात्तत्वं द.। अपवा सन्तान्तात् सतः /अप-पश्चा-द्वध्वन्.
कर्त्तरी वा भावे वा ह्यः द.। नम-पूर्वत्वे च पूर्वे कल्पे
कृत्योद्योऽन्तोदात्ताः (पा ६, २, १६०)। उत्तरे च
कल्पे तावद् वय. कन्तोदात्ताः (पा ६, २, १७२)
इति विविधः।

^७) तम. नम-स्वरः (पा ६, २, २) उप. यद.।

^८) अप/अप-शुष्क-अप-शुष्क' इत्यत्रयं दि. द.।

^९) गप. उप. भावे अपि पापदि-भक्तः (पा ६, २, १४४)।

^{१०}) त्रय. अप-पश्चा-द्वध्वन्. (पा ६, २, २)। उप.
कर्त्तरी यः।

काठ ३९, १२, कौ २, २६४, जै
३, २२, ११, शौ २०, ४१, २,
-शौ शौ ६, १२७, २

अप/पिण्ह(<स्ति)ह्

अप पिण्ह- -हाम् पे १२, ३, ९
अपस, २, ३अपस् / अप द
अप-सं/विश्व, अपसविस्तस्व पे
१६, ७८, ७

अप-सं/वृत्त>वति, अप सुव-
संपति क १०, १७२, ४, कौ
१, ४५१, जै १, ४७, ५, शौ
१२, १०, १

अप/सच, सचश्च, अप^१ सक्षिरे^२
अ ५, २०, १, अप^३ सक्षिम^४
मा ३८, २०, का ३८, ५, ३, म
४, ९, १०,

अप सत्य- -अम् क ३५, २,
-स्याम् काठ २२, ८^६

अप/सह, अप^१ सहताम् पे ४, ८,

१-१३

अप साहम्- -हाम् क २,
१०५, ६, कौ २, ९६३

अप/साध्>साधि, अप साधय
पे ११, ३, ३

अप/सिध्, अपसेधति शौ २०,
१३५, १३, अपसेधन्ति शौ ५,
१९, ९ अप^३सेधसि शौ ६,
८१, १, अपसेधामि शौ ८ २,
११, पे १६, ४, १, अप
सेधतु २ १०, ३६, ४, पे ७,
५, ७, अपसेधन्तु २ १०, १००,
८, अपसेध क ६, ४७, २९,
मा २९, ५५, का ३१, २, १२,
तै ४, ६, ६, ७, पे ३, १६, ३,
काठ ४६, १ शौ ६, १२६, १,
२५, पे १५, ११, ९, २०, ३५,
अप^३सेध क ८, ६०, २०, १०,
२५, ७, अप^३सेध क ८, ७९,

३, अप^३सेध २ १०, १८,
१२^३ मै ४, ११, २, काठ २, १५,
अप सेधतम् मै ४, १४, ६,
अप^३सेधतम् शौ ४, २५,
४^३, पे ४, ३४, ६, अपसेधत २
[८, १८, १०, १०, १७५, २]
स्ति ५, २१, २, कौ १, ३९७,
जै १, ४४, ७, अप (सेधत) क
१०, १७५, २, अप^३सेधत
२ ८, १८, १०, कौ १, ३९७,
जै १, ४४, ७, अप^३सेधत
क ६, ४७, २१, अप^३सेध
२ ५, ३१, ७

अप सिध्^३ शौ ८, १, ७
अप-सेधत्- -धन् २ १, ३५,
१०, ९, ८२, २, ११०,
१२४, मा ३४, २६, का
३३, १, २०, काठ ३८,
१२४, कौ २, ६६८, जै ३,

*) 'अष्टपिण्हान्' इति सूत्रे यनि घोष इ ।

पृष्टिवर्ध- इत्यप्रत्यय सत्य टि इ ।

*) तु एष प्रश्न, वैतु सा एक चाप 'गुवस' इत्य-
मेन मृषा मृषायाभ्यस्तया परिणिममविपितनाऽभिव्यक्त
कत्र प्रतिपादयन् 'अप' इत्यस्य कत्र सन तु सच-
-पाडयोम्यवमिरयमिनि धे) अभापर चाप यनि योनधि-
-स्याऽति मिथ्या^१ भाषमाण (धावर्धयेपरिचयप्रसारक एवाभ-
-अप वेतदुर्वैतव गाम्यगमभाषातोऽयप्रसारकत्वाप्यर्थस्य
भाषार्थनिर्दिष्टाभ्यामुक्तवार्धयमिनिगन्धे) ।

*) तु मासमा १४, १, १, १९ (यतो वाक्यद्वयस्य
मिथ्याऽऽभाषमिव गृहीतवन्तो न स च 'द्वेष' इति
'द्व' इति च द्वि १ गता प्र १ इति कृत्वा 'अप' (=अपग-
-यत्तु) इति च 'अप्युपग' इति दक्षतागमिनि च
स्यावयो) ।

*) 'अवश्याऽपगमस्याश्च' इत्येव मूलन गति वा
पुनरे प्रपमाया उपार् आदकारादय स्वाभ 'मु' इत्येव-
माशतो भेद इ ।

*) एष कश्चन-कृत् प्रश्न [पा ६, १, १२, २, १२९
(अप दन्, प्र विपये तु इ मया)] ।

*) 'अविद' (=अवि गम्य) इति सूत्रे
[अप (मु न्त् ४८)] इति सूत्रे

द्वयु (च) यनि (सच) इति वाक्यप्रत्ययस्य वा द [तु
२ ८, ४५, ४० यन् 'अप' इति 'पुटि' इति च नि
यक मिथ्या, 'अहि>ह्री' इत्येते किय उपसृजन्तो विरु-
पयेता यथा प्रकृतोऽपि तो नि च 'आ' इति च कियार्थ-
प्रधान 'साहान्' इति पदमुपसृजेतुरिति (अस्मद् इति
५. च वारणार्थपितवचना इ [पा १, ४, २७]) ।
वद्वेते नि कय एवस्य यक 'द्वयुम्', 'द्विध', 'अस्मद्'
इत्येभि पदेयुक्ता [तु यस्या टि १४मासाहम् > हाम्,
१४पति साहम् > हाम् (यत्रापि वैतु एष प्रश्न
अभिव्यक्तारकस्य वा आलोचनम्) वैतु सा 'साहान्' इति
वाच्याहताऽऽभ्यन्ताऽऽर किय 'अपगमय' इति च (निता-
न्तमग्निरा गता सदीयाऽवात्तरवाक्यवृत्तिराकृत इ)] ।

*) 'अपगमय' इति क (६, ४७, १०) पाठे ।

*) 'गुप्तो युधेयि' इति विशाटिः प्र (२, ३१, १) पाठे ।

*) तु सा अप-इत् (<इ) इति निता^३
विन्य लेखः । 'हत्' इत्यस्याऽतिहतास्य सत किय
पुनरिपयस्य कथम गतवत्पुनरिपयस्य गति मनु
इति कृत्वा स्यात्पुनरिपयस्य गतवत्पुनरिपयस्य गति मनु
'हत्' इति मति ग्रन्थमात्रे यः ।

*) गतवत्पुनरिपयस्य गतवत्पुनरिपयस्य गति मनु
(पा ६, १, १२१, २, १२९) ।

५५, ११, वै १०, १, १-०
 अप/श्च, अप...सुवे^१ काठ ३८
 १३, अप सुवामि शौ ६,
 ११९, ३, अप^२ सुव २१०,
 ३७, ४, अप^३ सुव मा ३७,
 ११, का ३५, ४, १०
 अप साविपत् ६ १०,
 १००, ८
 अप/श्च, अप सत् ४, ३०,
 १०
 अप/श्च, अपसुवामि वै १६,
 ११०, १
 अप-मेघत्-अप/सिध् ३
 अप/स्कन्ध-स्कन्धि, अपस्कन्ध
 यत् वै २, २४, १, ४, अप
 स्कन्धयत् वै २, २४, २,
 ३, ५
 अप-स्कन्ध-स्कन्ध वै २, २४, ५
 अप-स्कन्ध वै २, ७०, १
 अप/स्कन्ध-
 अप-स्कन्ध-स्कन्ध शौ ४, ६,
 ४, वै ५, ८, ३, ११, २, ४
 अपस्तम २अप-
 अप/स्या-तिष्ठ, अपतिष्ठाय वै
 १३, ९, १०, अप तिष्ठाय
 वै १, ९४, ३, अप अतिष्ठ
 १०, १२४, ८
 अपस्थात् १०, १०६, २,
 अपस्थात्-का ८ ०, १,

कौ १, ४०१, वै १, ४५, ३
 अप अस्थ^४ ८, ४८, ११
 अप-तस्थिभू-स्थि क ९,
 १९, ६, कौ २, १११, वै ३,
 ११, ७
 अप-स्थ^५ मै ३, १०, ७
 अप/स्थ, अपस्थयते ८, २,
 ५, वै ४, १६, ६, अपस्थयत
 काठ २४, १, ४ ३७, २
 अप-स्थ^६ अत्
 अप/स्फर-अपस्फरी ४ ६, ११,
 १४, मै ४, ११, २, काठ १७,
 १८, ३०, ३, ४ ४६, ६
 अप/स्फाय-स्फा
 अप स्फा-नस्य वै १, ५८, १
 अप/स्फुर-
 अप-स्फुर-नम् ८, ६९,
 १०, शौ २०, ९२, ७ [स्फुर-
 अत्]
 अप-स्फुर-^७ रा- रा मै २, ६,
 ५ ४, ३, ८, काठ १५, ४
 [स्फुर अत्]
 अप-स्फुर-^८ स्त्री- स्त्री वै १४,
 ३, १ [स्फुर अत्]
 १, २३, ३, १४ अपस्थ-^९ अपस्थ,
 १अपस्था, २अपस्था, अपस्थ-
 अप^{१०} ३
 अप/स्थ
 अप-स्ववण-कुम्भ^{११}

अप/हन्, अपहते तै २, ४, २,
 ४, ५, ३, १, ३, २, ९, ५,
 ५, ३, ४, ७, ७, ५, २, ६,
 १, ३, ५, मै २, १, ११,
 ५, ५, ६, ८, ९, ३, ६,
 २, ६, ४, ३, ४, काठ १०,
 ९, १०, १३, २, ३, ६,
 ७, १४, ६, १९, ३, ११,
 २२, १, २३, ४, ३१, ११,
 ३४, १२, क ३०, १, ३१, १,
 ३६, १, ४७, ११, अपहते
 मै ४, ८, ३, अपहते तै
 २, १, १०, ३, २, ५, १, अप-
 हन्ति तै २, १, २, ८, १०, १,
 ३, २, २, ७, ५, ६, ४, २,
 ६, ३, ५, १, ३, ४, ८, ६,
 १०, २, २, १, ५, ३, २, ७, ४,
 ५, १०, १, ६, ३, १, ६, ४,
 ५ ९, २, ६, ३, २, मै २, ५, ९,
 ३, १, ९, २, ६, ७, ४, ८, ७,
 ९, ७, ४, १, १३, ३, ४, ८,
 ५, काठ १०, ४, ५, १३, ५, १,
 १३, ७, १९, ३, २०, ५, २७,
 ४, ८, ३१, १, ३, ७-१०,
 ३४, ५ क ३०, १, ३१, ७,
 ३९, १, ४०, १, ४७, १, ३,
 ८, ९, १०, १०, १०, ११,
 ११, १६, १७, ८, ९, अपहन्ति
 तै २, ६, ६, ३, ६, २, १, ६,

*) 'अप-मेघम्' इति मुपा वास्तविक श्रु पाभे दत्त
 अपेनाप्रमिति विवक्ष्यम् ।

१) एतदत्र अपो(प-उ) इति समुदितो निपात इ ।

२) गत उप घञि यथादि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।

३) वै 'अपतिष्ठन्' इति यदाह तद् स्यात्प्रातिपति
 यत् । यत् 'अपगाच्छन्' इति वै च मा चाहन्तु तत्
 तापवेद-पदेवेतिनाऽनुपपन्नं वच इ ।

४) गम वरस्वन्त-श्रु प्रत्य (पा ६, २, १३९) ।

५) उपस्थ-इत्यत्रय सस्य इति इ ।

६) इदं प्रत्य निष्पन्नानुपदानेऽन्तेदानो विरोध ।
 क-देवनि केपिदानीं तादृशो विरोध इति

दगानो मरान (McG ४६० टि ४) । यद् ना 'अप'
 इत्यस्य धात्वर्थानुवादकं पक्ष आह तद्वोदस्यमपया
 पक्ष्य धुतिम्भारन्येतन्नाह ।

७) गम क्तिवन्त-श्रु प्रत्य (पा ६, २, १३९) ।

८) गम उप इत्युपपन्नं क प्र याथदि मरथ
 (पा ३, १, १३७, ६, २, १४४) ।

९) नद् स्थ पा च साम्ये सयने स्वरविहानो
 मुत्त श्रु ।

१०) 'अपहते' इति मुत्ता मुदण प्रमादन इ ।

११) पृष्ठस्थ चित्तोऽप्यस्य स्वरो भवति (यत्
 ति अपहन्ति मै २, १, ५) ।

५, ७, २; ११, ७; ६, ४, ४; ६, २; ३, ४, १, १; ५, १, ३, ३; ४; ५, ९; २, २, ३; ४, ६, २; ३; ६, १, ४, ६, ८; ३; ११, ३; ४; २, १, ६; १०, १; ३, २, २; ७, २; ८, १; २; ९, ४; १०, ३; ४, २, ६; १०, ३; ६, ३, १; २; मै १, ४, १०; ३, १, ९; २, ५; ६; ३, ५; ७; ७, ९; ८, ७; ९, ७; १०, १; ४, १, २; ३; ४; ५; ६; ७-९; १२; ३, ४; ८, ५; काठ ८, ५; १३, १२; १२, ३; १०; २०, ५; १३; २१, ८; २२, ७; ११; २४, ४; ८; २५, १; ४; ९; २६, १; ८; २७, ५; २८, ४; २९, ८; ३०, ३; ३; ४; ६; ७; ११; क ७, १; ३०, १; ८; ३१, ७; ३५, १; ५; ३७, ५; ३८, १; ४; ३९, १; ४०, २; ४; ४१, ६; ४२, ५; ४४, ४; ४७, २; ३; ४; ५-७; १०.	अप-हृत्वा ^१ तै ६, १, १, २; ३, २, १; ७, ४, २, १; २; मै २, १, २; ५, ७-९; ३, ४, ६; ४, १, ८; काठ १३, ३; २२, १३; ३१, ६; क ४७, ६. अप-हन्तोस्(>) मै ४, ८, २. अप/रहा, अप "हास्वे" श्र १०, १२७, ३. अप "मिहति" श्र ७, ७१, १. अप "महासत" श्र ९, ७३, ६; पै ६, ११, ३; अपहास्याः शौ १८, ३, ७३. अप/ह>न्, अप "सरताम्" श्र १०, ५९, [८-१०]. अप "जमार" श्र ४, २७, २. अप "हरेत्" क ३७, ७; अपहरेत्तुः काठ ३४, १. अप-हत्वा ^२ -न्म् काठ ११, २. अप-हृत्वा ^३ काठ १२, १०. अप/हन्, अपहन्तुते तै १, ५, ४, २; अपहन्तुते श्र १, १२८, ४; अपहन्तुवीत काठ ३७, १४. अपाक, अपा(प/अ)न्व् द. अपाक- -कः श्र ६, ११, ४; मा २०, ४४; का २२, ४, ९; मै	३, ११, १; ४, १४, १५; काठ ३८, ६; पै १६, १५१, ९; -न्म् खि ५, ७, १, १०; मै ४, १३, २; काठ १५, १३; -काः क १, ११०, २; -कं श्र ६, १२, २. [०-४] > स् ^४ अपाक-चक्षस् ^५ -क्षसः क ८, ७५, ७; तै २, ६, ११, २; मै ४, ११, ६; काठ ७, १७. २अपा(ऽऽ)क- अपा(प/अ)न्व् द. अपा(प-या)/क, अप "आकृषि" श्र ३, १६, ५; १०, १४२, १; शौ १, २, २; अप "आकृतम्" श्र ६, ५९, ८. अपाकरोति तै २, ५, ५, ५; मै ४, १, १; काठ ३०, १०; क ४६, ८; अपाकरोति मै ४, २, ७; अपाकुर्यात् मै २, २, १३; अपाकुर्यात् मै ४, २, १२. अपा-कतोस्(>) मै १, ४, ५; काठ ३१, १५. अपा-कृत- -न्म् तै ६, ४, ११, ४; -ताः काठ ३५, १७; कं ४८, १५; -तो पै १, ९०, २.
---	--	---

^{a)} गस श्यबन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १९९)।

^{b)} गस. उप. लोमुनि पुपप्रस्व. (पा ६, २, ५०)।

^{c)} "हास्महि" इति षठ्ठु G.W. विग्रहः।

^{d)} अन्त्यामचुत्वं आपकं भवति यथेह मूलतः √ह इति कप्यादिर्भवति √रश्म इत्य् ओच्यादिश्च न भवतीति।

^{e)} कर्मणि कैऽनन्तरगतस्वरः (पा ६, २, ४९)।

^{f)} तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) उप. पाक- इति वि. (तद्विचक्षणन ऐदंपर्यं द.)। यत्तु M.W. तदुपजी- व्याथेहाऽन्यथादर्शना भवन्ती यत्र यत्रास्य धृतयो भवन्ति तत्र तत्रैव न अपा(ऽऽ)क- इत्येतदेवेति प्रतिपत्ता भवन्ति, तत्र। तथात्वे हि सति उपाक, पराक- इत्यादिषु अन्तो- दासस्याऽनिवार्यत्वेन प्राप्तत्वात्। अत्र तु. G.G., यदु- दासप्रारतो द्वे मिहस्वेरे प्राति. एवाऽभ्युपेयं भवतः। यदपि मा २०, ४४ इत्यत्र च. म. न भव. इत्याहुः, तद्

निस्तत्त्वम्। 'मन्सुम्याम्' (पा ६, २, १७२) इत्यन्तो- दासस्य तथात्वे दुर्बलत्वप्रसङ्गादिति यावत्।

^{g)} यथेह उ.च.म.च. सौवरं तत्त्वमप्रतिपत्तौ भवतस्तथा नाप्. डि. गतार्व द.

^{h)} वस. पुपप्रस्व. (पा ६, २, १)। यत्रां तस. नन्- स्वरः (पा ६, २, २)। उप. पाक-चक्षस्- इति वस. द.। अस्थ प्राति. विषयेऽपि अन्-पाक- इत्यनले डि. संवेतितः २अपा(ऽऽ)क- इत्यनले डि. च गतायो मत्भेदः पक्षप्रतिपक्षसमान्यायश्च नोपपरिहारविवेकः द.। उपाक-चक्षस्- इत्यापि तत्सामेयतया चेह कश्चित् सुक्तो विवेको भूयोऽन्वेथो येनात्र पुप. २अपा(ऽऽ)क- इति न भवति अन्पाक- इत्येव च भवतीति सुतरा विरादीभवेत्।

ⁱ⁾ गस. लोमुनि प्र. अनन्तरगतस्वेरे प्रथमो ग. निदन्त्ये (पा ६, २, ५०; ८, १, ७०)।

अपा कृति- -तिम् क ८, ४७, २
 १. अपा-कृत्य(७)त्वा^७ -त्या मै ४,
 २, १२
 १. अपा(प/अ)च्, अप अच क ९,
 १७, ५४, कौ २, ४५६, जै ३,
 ३४, १४
 १. अपा(प/अ)ञ्, अपान पै ९, ११, ४,
 अप अज क २, ४२, ३,
 १. अपा भाजत् अ १०, ६८,
 ५ शौ २०, १६, ५९, १. अपाजन्
 मै १, ६, ३
 १. अपा(प/अ)वत्^८ -वत् क १०,
 ३, १, कौ २, ८९६, जै ४, १३, ९
 १. अपा(प/अ)ञ्च्
 २. अपा(५५)कृ^९ -
 अपाकृ^९ ऋ १, १२९, १
 अपाकृ^९ ऋ ८, २, ३५
 १. अपा(प/अ)ञ्च्, ञ्च्^{१०} - पाङ्क^{१०} ऋ ३,

५३, ११, ८ [४, १, ६५, १] १०,
 ५, १०, ४४, ७, खि ७, १२, ४,
 १७, १-४, मा ६, ३६, वा ६,
 ८, ७, तै १, ४, १, १, ६, ४,
 ४, ३, मै १, ३, ४, ४, ५, ७,
 काठ ३, १०, ३९ १ क २, १७,
 १. कौ १, २७९, २, ७८१, जि १,
 २९, ५, ३, ४७, ७, जि २०,
 १४, ७, १२०, १, १२८, ४६,
 ६१३४, १ ६, -पाठ क १
 १६४, ३८, मै १, ५, ४, ११,
 शौ ९, १५, १६१, पै १६, ६९,
 ७, -पाठ क १०, १३१, १,
 १. पाठ ८, ४, ११, ४, १. क ६, ९,
 शौ २०, १२५, ११, -पाठ
 काठ ४०, १०१, शौ ५, ३, २१,
 पै ५, ४, ५१, ७, ८, ७, -पाठम्
 शौ ३ ३, ६, पै २, ७४, ६,

-वाञ्छी शौ ७, ७३, ४ पै
 १३, १३, १२
 १. अपाची^{११} -ची ऋ ५ ४८,
 २, -चीम् ऋ १०, ६७, ५ मै
 ४, १२, ५, काठ ९, १९ शौ
 १८, ३, ३, २०, ९१, ५ पै
 ४, १७, ५१, ६, २२, १५
 १६
 १. अपाकृ तत्(७) ^{१२} शौ ८, ४,
 १९ पै १६, १०, १०
 अपाकृ तात्^{१३} ऋ [७, १०४,
 १९, (१०, ८७, २१)]
 अपाचीन^{१४} -नम् ऋ ७, ७८
 ३, शौ ६, ९१, १, -नै ऋ ७,
 ६, ४.
 अपाच्यु^{१५} -त्या ऋ ८, २८, ३
 १. अपा(प-आ)त्मन्^{१६} -न्मा, -त्मानम्
 तै ५, ५, ८, ३

१) गस उप क्तिन् । स्वस्य कृते तु णि अपा-कृतौ(७) ।

२) गस उप क्मणि क्यपि कृत्-प्रसव (पा ३, १,
 १२०, ६, २, १३९) ।

३) 'कृद्वातत्' इतीव पठित्वा सा व्याचष्टे । तद्
 विमूरयम् ।

४) गस क्षान्त-कृत्-प्रसव (पा ६, १, १८६, २, १३९) ।

५) गस उप घञि धाधीय स्वर (पा ६, २,
 १४४) । नलोप उस [पा ६, ४, २७ (तु उपाङ्क-
 पराङ्क)] । यद्वाऽननुनासिरोपधस्य मूलभूतस्य ^{१७}अच्
 इत्येनस्येतत् इदमिति सुबन्म् । नाउउ अत्येव विभ-
 हाय प्रथय द् । अत्रैकेव वैदिक प्राति तच्च २अपा
 (५५)कृ-इत्येनाभिकार्यं अ-पाङ्क-इत्येन च समानस्वर
 मित्यर्वाचामेवेया इति मवति (तु ५११) । कियान्ति
 तद्विस्तर इह यस्या च १अ पाङ्क-इत्यत्र च द् ।

६) नाह्, भिवि भाविनि गणि [ऋ ३ दा नृ वा स
 चाऽर्थे (नृ तु प)] गुण्यतम्पक् [पात्र अन्यत्र परा-
 मरोगीर्यार्थे विवक्षितोऽयं (७, ३, ३६)] आ
 प्र प्रथय-स्वरण (तु उक्तान्, पदप्रा, मय्या) ।

७) नादि एह्, द्विवि भाविनि गणि [ऋ ३ च (११) तु
 पात्र प्र इति] नृ च (११) पात्र पगमर्गोमान्) प च
 ग चापे गुण्यतम्पक् अति प्र उम (पा ५, १, ३४
 [तु अचान्, उक्तान्, पदप्रा, (११) पात्र निपा-

तनमानसरेत]] ।

८) गस उप क्तिनूपप्रसव (पा ३, २, ५९ ६, ३, ५२) ।

९) पात्र देशवृत्तेरस्मात् स प च चाऽर्थे अस्माति
 प्र तस्य च लुक् (पा ५, ३, २७, ३०) । यद्वा द्विवि
 भाविनि सति न द्विः ॥ अमो लुक् (पा ७, १, १२)
 इति सुबन्तर ॥ ।

१०) 'प्रत्यञ्च' इति ऋ (१०, १२८, ६) पामे ।

११) द्विविधीय पिप्वाग्नियान्ते स्वरौऽभेद (पा ४, १, ११) ।

१२) 'प्राची' इति ऋ (१, १९१, १५) पामे ।

१३) तसि प्र प्रत्यय-स्वरथ (पा ५, ४, ४८) ।

१४) 'अपात्तान्' इति ऋ (७, १०४, १९) पामे ।

१५) पात्र अस्माति प्र एव विषये तात्तिल् प्र [तु
 तात्तिल् प्र (पा ४, ४, १४२ उउ, ५, ४, ४१)] च
 तस्य लुकोऽभावस्य उस [पा ५, ३, २७, ३० (तु
 प्राङ्-नाय)] ।

१६) 'विमापान्ते' (पा ५, ४, ८) इति रा-इंन
 प्र तत्स्वरथ ।

१७) 'गुणागम्यम्' (पा ४, २, १०१) इतीहाऽउ
 वचणीनां य प्र उस । तेन कान्तोदातो निर्वाप
 स्यात् । प्रथयगानुवाचये हि स्वरितानवस्याऽनिकर्ष
 त्यापत्तिरिति दिक् ।

१८) वग पृथग्भ्य (पा ६, ३, १) उप यद् ।

अ पाद्-पाद् १, ३२, ७, १५,
३, ४, १, ११, ६, ५९, ६, मा
३३, ९३, मै ४, ५, २, कौ १,
२८१, जै १, २९, ११, शौ
९, १५, २३, १, १०, ८, २१,
पै १३, ६, ७, १६, ६९, १०, १,
१०२, ८, -पाद् १०, ११, ४,
-पाद् १०, ११, ४, २०, ५, २,
८, मा १८, ६९, का २०, ५, २
अ पावक-काय तै ७, ५, १२,
१, काठ ४५, ३

अपा(प-आ)/घा, अप आद-
घ्यात् मै १, ६, ११

अपा(प/अ)न्, अपानति शौ ११, ६,
१४, पै १६, २२, ४, अपानत्
मै १, ९, ३, अपानति मै १, ९, ६
अपानति काठ २९, १, क
४५, ७, अपानीत् काठ ९,
११, अपान्यात् तै ५, ५, १३,
काठ २९, ६, क ४५, ७

अपा(प-आ)न्-न मा १८, २,
२२, १३, का १९, २, २, २४,
२०, १, तै ७१, ३, १०,
१, ७, ९, १, २, १, १, ३, ३,
५, २, ४, ३, ४, १, ४, ७४,
७, १, १, १०, २, ७, ३,
४, २, ५, ५, २, ६, ३, १, ५,
११, २, ४, ६, ३, ७, १, १,
१, ३, ३, १, १२, १७, ५, १,
३, मै १, २, १७, २, ११,
२, ५, ४, ४, ६, ३,
५, ५, ५, ६, ३, काठ ३, ७,
११, २, ३, १०, १८, ७,
१९, ११, २१, १, ११, १२,

२२, ८, २३, १, २६, १, २७,
२, ३, ३१, ६, ३४, ६, ८,
३५, ५, ३७, १, १५, ४०,
५, ४३, २, ५, २, १४, ७,
२८, ७७, ३१, १, ३५, २,
७, ४०, ४, ४२, २, ३, ४७,
६, ४८, ६९, शौ २, २८, ३,
७, ३०, १५, ७, ५५, ३, ४,
११, ६, १३, १२, ६, ३, १५,
१६, १-७, १६, ४, ३, १८
२, २६, ४६, १९, ५१, १, पै
१, १२, ४, २, २९, ४, ६, ५,
१०, ९, १४, ५, १६, २२, ३,
१४१, ३, -नम् मा १४, ८,
१७, का १५, २, २, ५, १, तै
१, १, ७, १, २, ५, ७, ५५,
३, १, ८, १, २, १०, २, ३,
५, १, ७, ३, ४, ३, ६, २, ४,
१, ३, ७, १, ५, २, १०, ६,
३, ६, २, ५, ५, ३, ६, ५, ५,
२, ५, ७, ५, १९, २, मै १, ३,
२, २, ८, २, ३, ८, १३, ३,
५, ३, २, ४, ५, १, ७, ७, ७,
काठ ३, १०, १७, १, ३, ७,
२१, ३, २७, २, ३, ३१, ५,
३७, १७, ३९, ८, ४५, १५
क २, १७, २७, १०, २६, २, ६,
५, ३१, १८, ५, ३२, २, ३, ५, ७,
५, शौ १०, २, १३, १९, २०,
६, पै २, ८०, १, १०, ७, ६,
१२, ४, १३, ९, १३, १६, ६०,
७, -नस्य तै ६, ४, ६, ३, मै
३, १०, ३, -ना तै ४, ६, ५,
३, मै १, ५, १४, ५, काठ १२,

-५, शौ ६, १०४, १, ८, १,
१, ११, ३, -९, १५, १५, २,
पै १६, १, १, -नात् मै २, १३,
३, काठ ३९, ८, -नात् पै ९,
२०, ७, १०, १२, १०, -नाय
मा १३, १९, २४, १४, १२,
१४, १५, ५८, ६४, २२, २३,
२३, १८, का १४, २, ४, १०,
१५, ४, २, ३, १६, ७, १, ६,
२४, ९, १, २५, ५, १, तै १,
१, ६, १, ४, ३, १, ३, ३,
३, १, ५, ८, १, ९, २, ४, २,
९, १, ३, ६, १, ४, १, ३, ३,
३, ६, १, ५, ५, ५, ४, ७,
१, १९, १, ४, २१, १, ५, १३,
१, मै १, १, ७, ३, ५, ३५, २,
७, १६, ८, ८, १४, ३, १२,
९, २०, ४, १, ७, काठ १,
४, १, १७, ७, १०, २७, २,
३१, ५, ३७, १७, ३९, ३,
४०, ३, ५, ४१, १०, ४४, १०,
४५, ९, ५१, ३, क १, ६, ३,
१, २६, ६, ९, ४२, २, ४७,
५, शौ ६, ४१, २, १९, ४५,
६-१०, पै १५, ४, ६-१०,
-नस्य तै ६, ३, १, ५, मै १, ९,
६, काठ २६, १, क ४०, ४,
-नस्य मा २५, २, का २७, २, १,
५, तै १, ७, २, १, २, ५, ५, ५,
३, मै ३, १५, २, ४, ५, ६, क
६, १, शौ १३, ३, ४, -न
काठ ७, ११ [न-अभि,
प्राण]

अपान दा-दा मा १७, १७,

*) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप पाद्-
इत्यस्याङन्तोदात्तं 'मरपास्तुपूर्वस्व' (पा ५, ४, १४०)
इत्यत्र नन् उत्सङ् । पाप् अ-पुद्- (यद्) इत्येतस्येदं
प्राति स्थानिरूपं मूलं स्यात् ।

*) 'अधर्म' इत्यत्र णिङ् ।

*) उप 'अन्' इति ह्रस्वागच्छन्ति तै. एषा प्रादक्षि,

तत् विन्य (वैतु 'उद्' आन्', 'सम्-आन्' इति
तत्रत्य प्रकर, मा पञ्च सांख्यिक-प्रकर)। उप
<आ/मी इति बाह । तत् सोदत्तम न वेति
विग्रह्यम् (ए कस्याः टि)।

*) उभ उप / इदम्+विचि प्र कृन्-प्रत्य (पा ६,
२, ११९)।

का १८, १, १५, तै ४, ६, १५,
५, ४, ५, ३, मै २, १०, १, १३,
१६, ३, ३, ६, साठ १७, १७,
२१, ७, ३९, ९, क २८, १
अपान-दृष्ट- धृत् तै ७, ५,
१९, २, साठ ४५, १५
अपान-पा^०- पा सा २०, ३४
का २२, ३, ३, तै ३, २, १०, २
अपा(प-अ)नृत्- नृत्त मै १, ६,
१, शौ ६, ११, २, २०, ४८, ५
-नृत्त मै ४, ७, ७, -नृत्त शौ
११, ६, ८, पै १६, २१, ७
अपानती^०- ती श्र १०,
१८९, २, मा ३, ७, का ३, १, ७
तै १, ५, ३, १, पाठ ७, १३६,
क ६, ४, कौ २, ७२७, ३, ५,
५, जै २, ६, ४, ३, ५९, १९,
-ती तै ५, ३, ६, २.
अपा(प-अ)नृत् मै ४, ७, ७, काठ
२७, १, क ६, १, ४२, ३
अ-पापकाशिन^०नी- नी पै १४,
२, ८

अपापकाशिन^०नी- नी मा
१६, २, का १७, १, २, तै ४,
५, १, १, मै २, ९, २, काठ १७,
११
अ-पापत^०- ता पै १३, १२, ५
अ-पापविद्ध^०- दम् मा ४०, ८, का
४०, १, ८
अपापामविष्णु^०- णव मै ३,
६, ८
अपा मार्गे अप/मृत् द
अपा(प-अ)/मे^०मे^०मि^०
अपा मि^०- त्यम् मै १, १०, २,
काठ ९, ५
अपा(प-अ)/रयम्
अपा यति^०- ति काठ २८, ३,
क ४४, ३
अपायिन् अप(प/इ) द
अपा(प/इ) श्रुप ऋचवन्ति
श्र ९, १०, ६, कौ २, ४७४,
जै ३, १५, ९, अप सणुत
श्र ५, ४५, ६, अप अणो
श्र ९, १०२, ८

अपा, हा^०- रः श्र ५, ८७, ६, ८,
६, २६, -रम् श्र ४, १७, ८,
तै ७, ५, ३, २१, काठ ३३,
५१, कौ १, ३३५१, ति १,
३५, ४, ४, ११, १ पै १६
५२, ३, -रम् श्र ३, ३०, १,
-रै श्र ३, १, १४, ३०, ५,
४, ४२, ६, ९, ६८, ३ -रिण
श्र १०, ४४, १, शौ २०, ९४, १
अपाति^० अयोपाति- ति द
अपाष्ट- अपाष्ट- ति ३
अपा(ल^०)ला^०- लाम् श्र ८, ९१,
७, शौ १४, १, ४१, पै ४,
२६, ७
अपाव^० अप/रृत् द
अपावकीय^० पै १७, १७, ८
अपाव(व^०)री^०- री पै १, ८९, १
अपा(प-अ)/वृत्
अपा-वृत्^०- का श्र ८, ८०, ८
अपा(प-अ)/वृत्^०वर्ति, अपा-
वर्तयेत् काठ ३५, १७, १८,
क ४८, १५, १६

- १) सस्व नाड द । उप $\sqrt{\text{हृ+क्रि}} \text{ प्र}$ । पदाते
च मृत्त्वच (पा ८, २, ३२, ३७) ।
२) उस् विजन्त-दृत्-प्रत्य (पा ६, २, १३९) ।
३) गम शत्रन्त-दृत्-प्रत्य (पा ६, २, १३९) ।
४) सामान्यार्थविमोक्षिताता (पा ६, १, १७३) ।
५) 'अपानती' इति श्र (१०, १८९, २) पठे । इह
नमि ३ इति श्रुत्वा 'अपान त' इत्येवमग्रहे सति
'अपान प्राणाऽपानाभ्यां, सर्वोऽङ्गोऽतश्चरति' इत्यन्वयस्य
मुच्यते इति नमि एवाऽऽदर । बाहुचमलसवादनी-
तिपाद (तु यस्या) पदा तयवाच (तु गात्रे) । एरिच
रति शास्त्राधीनो वा धर्मोऽयं नितरां विविधो भवत
इति यथायथमस्मृत एवाऽनुगमोऽयमिति दिह ।
६) मुग स्मृतोऽपानमवाप्युच्यते ।
७) प्रियो दीप य योऽपान (पा ४, १, ६, १, १७३) ।
८) काष्ठाग्रीह कतिपय मयान $\sqrt{\text{अस्मि}} \text{ तिच}$ ।
९) गम यस्मिन्-दृत् प्रत्य (पा ६, १, १३९, २, १३९) ।
१०) गम मृत्त्वचः (पा ६, २, ३) । उर पाप +
 $\sqrt{\text{कम्+प्रत्य}} \text{ तिच}$ इति ।

- १) तस उप $\sqrt{\text{इपत्}} > \sqrt{\text{पापत्}} + \text{वर्तयेत्}$
अप् प्र । यस्य वा प्र३ सत् 'साध्या' इत्येतदीय
वि द ।
२) तस नमृ स्वरः (पा ६, २, २) । उप तृतत द्रष्ट ।
३) सस्व इति तु टि अ-ओयुक्- । उप पाम
 $\sqrt{\text{अभू+प्रिष्णुक्}} \text{ प्र}$ ।
४) अप/मे^०मे^०मि इत्यप्रत्य ति ३ ।
५) यदेन्य प्राति =अप मिच- इतीव प्रत्यपादि (उ
अप चाभा.), तत्र प्रकरण-संगतस्य मायस्वरस्याऽऽह
सदर्थोऽप्रतिपदानमिषुोच्यम् । भूयस्तु वैरा एव द ।
६) निमि/अनुदात्त (पा ६, ४, १७) इत्यनुनासिकानो ।
७) यम अतोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद ।
८) प्रियाम् अयिदुहिन्नामनया निगमा भवन्ति ।
९) रादिभ्यश्चनीय मस्वरणान्तरानोपेय पा द ।
१०) मुग अरणो भवति । तेन ध्यु निर्णोद द ।
यनिषन्तस्य प्रति ध्यायर्थां वि गत रदी ग३
रयादिनि तावत् समाम्येत ।
११) यमोपि केऽनन्तरमितिच (पा ६, २, ४९) ।

‘अपा-वृत्त’- -त्तः ये ३, ९, २.	२९	‘अपा(प-आ)/ह, अपाहरन्ति, अपा
अपा-वृत्त शी १२, २, ३४	२१ अपा(प/१अ)स्, अप -‘अस्मि’	हस् काठ ३५, ३.
अपा-वृत्त, अपा-वृत्ति- अय/२३ ३.	४ १०, ८३, ५, ये ४,	अपि अ १, १६४, ६; २, ५, ८; ३४,
‘अपा-वृत्त’- -वृत्तम् साठ ३०,	३२, ५	१०; ३, [१, २१, ५९, ४, ६,
९.	२१ अपा(प/२अ)स्, अपास्त्वति तै	४७, १३; १०, १४, ६; १११,
‘अपा-वृत्त’- -वृत्तम् काठ ३०, ९.	६, ३, ९, २; अपास्त्व ३,	७१, ३८, ६; ५, २१, ९; ४६,
अपा-वृत्ति- अयन् (> यो) ^१	२४, १; मा ९, १७, का ११,	७, ६, ५९, ९; ७, १६, ८;
अपा-वृत्त- -वृत्त शी ४, ६, ५,	१, ३, जै ४, २५, १; अप-	१८, ६; ३१, ५, ३८, ३ ^१ ; ८,
ये ५, ८, ४; ११, २, ४ [७-	अस्त्व अ ६, ५१, १३, की १,	१९, ८; ४४, २४ ^१ ; ४५, १९;
शत ^१]	१०५, जै १, ११, ९	५६, ४, ९१, १; ९७, १२;
‘अपा-वृत्त’- -वृत्त १०,	‘अपा(प-आ)संग- -नः काठ २५,	१०, २, ३ ^१ , १९, ४ ^१ , ५;
८५, ३४, शी १४, १,	२, क ३८, ५	४४, ४; ७१, ५ ^१ ; ६ ^१ ;

‘) प्रा. उप. कर्तरी क’। पू. अपाऽऽप्ते. जय. मतोः समस्तीभावे यागस्व. भवति, न एव चेह् गिष्यते (पा ६, १, २२३, २, २)।

‘) गम हयप्रत्न-ट्ट-यस्व. (पा ६, १, ११३, २, ११९)।

‘) साश्विकोऽपग्रहः। प्रहृणाया ध्रुवावेव व्यु द्योनात्। तथा हि। अपास्यानाम् अपूपतावनवचनान् तावत् इअ+पास्य-(< < / १) इति संज्ञेनो गृथेन (तेन च पुराकाऽन्तरेणाऽप्यास्यते इति म्वन पृथवे च तावयं स्यात्। मा तैषा)। अयाऽनुपदमेनाऽऽप्याऽपचय-वचनाद् ‘अयगतम् आच्यम् (< १ आस्य- यद्) एव्य’ इति क्वा संज्ञेनाऽन्तरं च गृथेन (वस आन्वाऽपचयकते च तावयं स्यात्)। अय सा (तैषा) इअव- इति उप. इत्याह। तदेवं पू. न नप चोमयनाऽपि भूयान् विमर्श साऽवसरः।

‘) व्यु १। अर/क्र+थ प्र. यार्थीय स्वरम (पा ६, २, १४४)। नैर. अपाऽऽप्ते > यमि. इति क्वा रेफ-लोप. [तु. वि. अयोसाहि, कटि- (< / क्र), वैत. मा. प्र. अष्ट- (पा ८, ३, ९७) इत्योऽपग्रहकमाना इव मन्ताः वति. < अ(प>) पा/स्या इति प्रतिपादुकाः]।

‘) स्वरस्य छेदे तु. वि. आदिश्रु-वत्-।

‘) तु. G.W. वैतु वै मा. २ ‘अपुर्णर’ इति दोषं वदन्ती चोदपी (एकपये द्वैस्वराऽनुपयोगान्, तद्वैरीत्येन मनि नारायं तद्वर्णान् प्रकरो मालम्बान्)।

‘) मंमानायां गमुषयं वा क. [तु अ १, १८, १; ३, ५९, ३; ७, १८, ३; २०, ८, ४१, ४ इन् पय प्रकटागामे गयनुपयत् ३/१ अम् इति धृक्ते, वैतु. G.W. प्र. ‘अरि-स्वाम’ इ देवं सोऽनुय. गन्धर्वनाः। न मातापुत्रो देवनाः सुननवाननो-ऽन्तर्नां वटि, किन्ति तस्या विवरमास्मिन्]।

‘) अन्वयसंगे कप्र. ‘स्तुयेतैर्न’ इत्यर्थे (वैतु सा. सम-अय इति, P.W. प्र. ‘अपि-’ ‘अस्तु’ इति च)।

‘) ‘यत्तस्म्यं रथोणा राजाऽत. मंभाव्यते यथा त्वयि गाथव क्षेमामः स्यु’ इत्येवं वा सांभाव्यमिहः कप्र.। नाट./१ अम् > ‘समिन्’ इत्यत्र कश्चिरे मत्स्यि (पा ८, ३, ८७) पन्वाऽभावोऽप्यत्र लिङ्गं स्यात् (वैतु. G.W. ‘अपिसमिन्’ इति)।

‘) साभाविक कप्र (वैतु P.W. प्र. ‘अपि-स्वाम’ इति)।

‘) ‘हृगमन्वेन यमिद्वयपि पन्म’ इत्येवं देवानां पयोऽश्व-हेनपि मता पदार्थेन विशेषगार्थो यदा भिन्नक्रम गत् द्वितीयादादगन्तव्य पदार्थस्य मंभावनाया विशेषाऽर्थकः कप्र.। यत्तु सा (शी) G.W. च अपिः ग. इति क्वा ‘पयो-ऽप्यामनम्’ गमयाचक्रतुम्भनन्दम्। पयो गम्यागति-विषये गति प्रवेष्टारितय-नाऽभावान् तद्गमकाऽपिगन-नार्थयोगाऽयोग्यत्वात्। न हि लोक-पन्वाने प्रविशति, किन्ति गन्तुमिति वाऽऽगन्तुमिति वेद्यमिति च। एरिय. यत् P.W. W.I. १४. वाऽऽऽत्तं वृषण् मर्शानर्पणं कप्र. मयमाना इव ‘अरि-’ ‘अगन्त’ इत्येवोपायं विप. आहुन् तन्निनरी मन्गदयाम्। पयो मर्शोदीमानेन गमानसक्तिवे गति कमान्नागमावात् गच्छेत्कस्य अपि/गम् इत्यस्य माहात्वाऽऽपरेरिति दापर।

‘) यन्त्रन्देन प्रगद्य प्रत्युपस्थाविनस्य तन्त्रन्द-कण्ठस्य मंगनमविनस्येन दुक्तगन्त्यत् कप्र. [तु. W.I. (शी ६, ७७, २); वैतु P.W. ‘अरि-’ ‘हृवे’ इति]।

‘) मा. अन्वये गन्धर्वना विरचनेनाऽऽह, तस्मिन्-गरेषामिव भवति।

‘) तु. ग. वैतु. P.W. प्र. ‘अपि-’ ‘अस्मि’ इति

७७, ७८, ८६, ४, ९५, १८, १०४,
१०, १६७, ४ खि १, ११, ४,
६, १२, ३, २, १, ९, १०, ५,
३, ८, ४, १०, १, ३, १७, ४,
५, ४, ४, ३, ५, १४,
३२, ११, १३, ५, ७, ३, ३,
७, १, १, १५ १२, ५०,
२०, ५२, २३, ५०८^b,
का २२, ५, ६, २५, ९, ६^b,
गति १, १, ७, २८, १४, ३, १,
४, ४६, २, ५, १०, ४८,
७, १, २, १३, ५, २, ४,
१२, २, ६, ३, १, ७, १,
१२, ६, ३, ४, ३, १, ५,
१, ५, ५, २, ५, ६, ३,
१२, १, ७, ९, १, ६, १, ६, ६,
९, ६, २, ४, ४, ३, २, २, ५,
६, ३, ७, ३, ८, २, ४, ६,
२, १, ८, २, ११, ४, ७, १,
६, १, २, १०, ४, १, १, ८, ८,
२, १५८, ६, ९, १०, २, ८, १५
२०, २, १, ४, ७, ८-१०,
२, १, २, ४, ५, ३, १, ७,

५, ७, ३, ४, ४, ५, ७, ९,
१०, ९, १, ५, ७, १०,
१, ४, ४, १, ८, ३, ६,
४, १०, ५, ८, ११०, २,
१२, ५, १३, ८, १०, १,
१४, १२, १, ५, ८, ११,
२, १५, ७, ८, ११,
१२, ८, १, १६, ९,
४८, १०, ७, ११, ११, १,
५, ६, १०, १२, ३, ४,
५, १२, १२, २२, १२,
२२, १, २३, ३, २४, ५,
२५, ४, २६, १, २, २७,
३, २८, ३, ३०, ४^b,
७, ३१, ६८, ७, ३२, २,
४, ३३, ५, ३५, १३, ८,
३६, ९, १४, ३७, ४, ११,
३८, १३, १, ८, २८, ६,
८, ७, ३१, ५, ३६, १, ३७,
६, ३९, १, ४०, ४, ५,
४२, १, ४४, १, ४६, ७^b,
४८, १३, १, ४, ३६, १,
२, २८, १, ३८, २, ३,

२३, १३, ४, ४, ३, ५, ५,
३, ७, २, १, ७, ५, १, ७,
१, २, ५, १४, १४, ७, १०,
१०, ३३, १३, ९, ३, १२, १२,
१, ४, २५, २, ९, ५३, ४,
३८, ३९, १३, ५, ३-५, १४,
२, २९, १३, १, ५, ५,
१२, ३८, २, ५९, ३, १२०,
१८, ५, ५४, ३, ५४, ४, १२५
७, १२६, ४, १२७, १२
१३, ५१, १, ५९, ४, ६०, ४,
६६, १, ३, २५, ७, ४, २६,
११, ५, १५, ४, ९, ६, २,
२०, १०, २२, २५, ७, १३,
५, ९, १३, १०, ३, ८, १६,
२४, २, ५२, ५, ६६, ६, ८,
३, ८३, २, १६, १, ९७, ५,
१८, ४, ११०, ३, १४५, ११,
१४९, १२

अपि-कक्ष-^a - २४५ मै १, ११, ५६,
का १४, ५, १, १०, ८, ५
१६, १०१, ४

अपि-कक्ष-^a - २४५ मै १, ११, ५६,
का १४, ५, १, १०, ८, ५
१६, १०१, ४

गतिवपुष्यपतिन । 'यो ज्ञानं त्यक्तवानस्ति, तस्य ज्ञाने-
ऽभावात् स्वतः सिद्धा सती तस्य वाच्यप्यभावात् प्रयो-
जयेत्' इत्यर्थं गामुच्यमिक कप्र कावाह्येदिति श्रुत्वा यनि
उपपन्नतरव द । अपि च भाग शब्दस्य साक्षात्
धृतत्वात् तत्तामस्यपद्वेनेनमाये गतिवे चमत्काराऽभाव
इत्यात् (वेत्तु श्र १, १६२, ८ यत्र भागामकत्वाऽर्थस्य
गम्यते गति गतिवमात्स्यवीति) ।

*) भागवतान न तु भागवतया गमाव्यमानस्यैव 'अपि-
भाव' इत्येति इत्या गतिवाऽप्रगत्त द (अपि तु नापुति) ।

*) ददिह गमावनिर्गत कप्र गतिवमात्स्य इत्य-
तिराम्येत्, तदनप्यवमायत इत्युपेक्ष्यम् (तु नापु, च
८८ च १) ।

*) गामुच्यमात्रयोग कप्र [तु पगा भा, वेत्तु १॥
१॥ 'अपि-कक्ष' इति (द्वि-कक्ष-गामुच्य-पि-कक्ष) ।

*) तु 'अपि-कक्ष' इति (द्वि-कक्ष-गामुच्य-पि-कक्ष) ।

*) गामुच्यमात्रयोग कप्र [तु पगा भा, वेत्तु १॥
१॥ 'अपि-कक्ष' इति (द्वि-कक्ष-गामुच्य-पि-कक्ष) ।

*) अत्रवसर्गे कप्र (वेत्तु SIM अपि-कक्ष-अपि-
युनक्ति' इति चिन्त्ययोग) ।

*) अन्तरर्थे स युक्त कप्र उक्त (वा १, ४, ९६) ।

*) गमावने कप्र (वेत्तु SIM 'अपि' वर्णति इति) ।

*) सभावनाया कप्र (वेत्तु SIM 'अपुनक्ति' इति) ।

*) 'अपि कर्षम्' इत्येवमिति यत् SIM ब्राह्म,
तत् स्वरतथाऽपेक्ष्य चिन्त्यम् ।

*) 'अभिद्वेष्टु चुरामि' (श्र १०, १६४, ४) इति
पामे विषयवेद यथा प्रकृतेऽपि 'श्रुता चरणम्' एवा
भिप्रेत म्यात् 'श्रुताऽपिचरणम्' इति । एतस्य गदा-
मिश्रितमात्रनामाय कप्र इति तस्य (तु ता ११,
वेत्तु ११ अपि-कक्ष इति) ।

*) अत्रवसर्गे कप्र द । अपि (श्री ९, ५, ९) इति
पामेवमिति कप्र पामे गत ।

*) गामुच्यमात्रयोग कप्र [तु पगा भा, वेत्तु १॥
१॥ 'अपि-कक्ष' इति (द्वि-कक्ष-गामुच्य-पि-कक्ष) ।

मा ९, १४; वा १०, ३, ७; तै १, ७, ८, ३; काठ १३, १४; २१, ५ ^१ ; क ३१, २० ^१ ; -क्षेमि: ऋ १०, १३४, ७.	४१, ३; अपिच्छन्त पे १६, १४६, ११. अपिच्छन्तामि शौ १०, १, २१; पै १६, ३६, १०.	१६: मै १, २, ५; काठ २, ६; २३, ६; क १, १९; ३७, ७; [अपि...अगस्मदि ^१ तै १, २, ९, १.
अपिकर्ष्य ^२ - ह्यम् अ १, ११७, २२.	अपि/क्षि-→क्षपि, अपिक्षापयति, शौ १२, ९, ६; अपिक्षापयतु पै १६, १४५, ६; अपिक्षापय शौ १२, १०, ५; पै १६, १४६, १.	अपि/गा, अप्यगात् शौ २, ९, २; पै २, १०, ४; अप्यगु: शौ १०, ३, ९; पै १६, ६३, ८; अपिगु: अ ७, २१, ५.
अपि-कृष्- ^३ - ओ अ ६, ४८, १६.	अपि/गम्-अष्ट, अपिगच्छन्ति शौ १२, ४, ३१; अपिगच्छन्ति मा ४०, १; अपिगच्छन्तु शौ २, १२, ८ ^० ; ९, ५, १; पै १६, ३, ३; १६, ९७, १; अपि...गच्छतु शौ १२, २, ४; अपिगच्छन्तु शौ १२, २, ४५; अपिगच्छ शौ १२, ३, ५३; अपिगच्छतात् अ १०, १५४, [१-५], शौ १८, २, १४-१८.	अपि/ग्रह, अपिगृह्यते तै ६, ५, ८, ५; अपिगृह्यताम् तै ६, ४, ९, १; काठ २७, १ ^१ ; क ४२, ३ ^१ ; अपिगृह्यताम् तै ६, ४, १०, १.
अपि/कृ, अपि...कृणोतु शौ ९, ४, २; अपि...कृणां मै ३, २, ५ ^० .	अपि...गच्छन्तु शौ १, १७९, १.	अपि-गृह्य ^४ तै ६, १, १, ८; ४, १०, २; काठ २७, ८.
अपि/कृत्, अपिच्छन्तमि ^५ वाठ २४, ४; २५, ९; १०; २६, ५; क ३७, ५; ४०, २; ३; ४१, ३; अपिच्छन्तामि मा ५, २२; २६; ६, १; का ५, ६, १; ७, १; ६, १, १; तै १, २, ५, १; २; ३, १, १ ^१ ; ६, १, ८, ४; २, १०, २; मै १, २, १० ^१ ; ३, ८, ८ ^१ ; वाठ २, ५ ^१ ; ९ ^१ ; ११ ^१ ; १२ ^१ ; ३, ३ ^१ ; २४, ४; २५, ९ ^१ ; १०; २६, ५; क १, १८; २, ३; ५ ^१ ; ९; १०; ३७, ५; ४० २ ^१ ; ३;	अपि...गच्छन्तु शौ १, १७९, १. अपिगम् अ ५, ३३, १०; अपि...अगस्मदि ^१ अ ६, ५१,	अपि-गृह्य ^५ - ह्यम् वाठ २७, ३; क ४२, १.
		अपि/घस्य ^६ , अपिगघ अ १, १५८, ५.
		अपिच्छनेवशंगुणी ^७ पै ३, २८, ५.

वा किन्तु तस्य एव सुसुप्तीयः प्रवारविशेषः सामस्य.
सन् पाठ. निरुद्धादिषु (पा ६, २, १८४) उक्तं. [तु.
भा. (तै १, ७, ८, ३); वैत. पक्षे भा. (गप.)
समुच्चयेऽपि कप्र. च तस्य समासान्तःप्रवेशं च युग-
पदभित्तदधानः सप्तमनर्थमिव पदयोगं भुवाण, उ.
(मा ९, १४) एकस्वरत्वेन रूपं गौरेतिऽप्येकमनस्त-
पदमे 'अपि' इति 'कृष्णे' इति च पृथगिव मती द्वे पदे
भुवाणः, म. (गप.) गौमाप्यायं अन्. इति भुवाणः
(स्वरतः) गायत्र्यैवार्थतः सूक्ष्मेवानुपगतिरित्यहं ३.
पदान्धनपतिवररणस्य कक्षाऽपिगन्तव्येतिरित्यहं ३.
कक्षाऽप्यवस्थेन न तु पदस्य वरपक्षित् तन्मनोवर्तिनः
सामास्यवशान्तरसामिनेत्यादिनि दिव् ॥]

*) ताम्रभाषिके वशि प्र. तित्-स्वरः (पा ६, १, १८५).

७) 'कृष्णे' इत्यनेन सामान्येन कर्मप्रवचनोपपन्नवाच्यं-
पन्धनपात्र (तु. अ ५, ३१, ९; ८, १७, १२; १०,
८९, ४) मनाग अपि उक्तमिच्छन्तीनामः एत-
उच्छदीगमंतिदया दिष्टा सुप्रपः ३. कप्रस्य म.
विभक्तये कप्र ३. तेन च सामस्य. स्वादिनि चोऽपि
विशेषः १२२२.

८) अन्तर्भाववेदित्यर्थः (वैतु. मै २, २, ५ यथाऽन्त-
र्भाव्यानां बन्धवज्जानां प्रविशिततया तासमुच्चावचः कप्र.
अपिर् भवति न तु 'अपि...स्युः' इतीव गतिरिति).

९) अपिर् इति यमि. निगमेतु ग. स्वादुत पदार्थ-
संभावनायर्थे कप्र. इति भूयोविमर्शव्यवहमनादृतं ३.

१०) तु. P.W.; वैतु. सा. मनुष्ये कप्र. अपिर् इति.

११) संभावनार्थः कप्र. इति सा. । गतिरित्युपपत्त्याः
तु. श्रुतगता यत्र गमानयोगः मय् इत्युपपत्त्यो विनि-
यमयन्निव भवति).

१२) =नाय. क. विगतनामिक्यं च रक्षितमिष्टं च ।
अपिः कप्र. च यं इति भा. । तद् गिर्यं (तु. नापृष्टि.).

१३) गम. स्वयन्-हन्-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १२१).

१४) गम. उप. क्यप् प्र. (पा ३, १, ११८).

१५) यमि. निगम एवमुपपत्तं पदं भवति (तु. P.W.
प्रवृ.) यदा पृथक्पृथक्पदद्वयं (तु. वै. सा.) इत्यस्य
विषयस्य भूयोविमर्शव्यवहं प्रक्षिप्तं भवति । निरुक्ति
< / पम् इति सति. P.W. प्रवृ. क्राडः < / हन्
इति वै. सा. च ।

१६) 'अपिच्छन्ते' नैव शं गुणी' इति शेषः निरुक्तः ।

कृष्ट, २८, १, मै ४, ११, २,
कृष्ट ९, १९, -नामि कृष्ट,
२८, ५. [०त अण्]
अपि हिति- -ये मै २, ४२, ३,
८, ७ १०, २ काठ १२, १२
अपि/१धाव, अपिधानपै ५, ८, ३
अपि धिष्ण्व- -व्यम् मै ३, ९, ३
अपि/नह, अपिनहते पै ९, ६, ४,
अपिनहसि पै ७, ३० ९,
अपिनहामि ऋ १०, १६६,
३, शौ १, १४, ४ ७, ७३,
४, ५, १००, ३, पै १, १५,
४ १४, १, २ ७ २०, ५ १३,
१३, १ २, अपिनहन्तु पै १३,
१०, १०, अपिनह- -ह्य शौ
१०, ९, १ पै १६ १३६, १
अपिनहन्तु शौ ६ ५०, १
अपिनहन्त शौ ७ ८, ४, पै ५,
९, ८, २०, ६ अपिनहन्तु
काठ ३३, ७
अपि नह- -ह्यम् ऋ १०, ६८, ८

शौ ९, ३, १८, २०, १६, ८, १,
पै ९, ६, ५, १६ ३९, ८,
४०, १ [०ह-अन्]
अपिनह्ना(अ)अ- -ह्य मै
२, १, ६
अपि नहमान- -ने शौ १२, ७,
१४, पै १६, १४३, ५
अपि नि/घा
अपिनि-घाव मै ३, ६, ६
अपि नि/घा- -स्या
अपिनि-घित(त- -)वा- -ता पै १६,
३९, १०
अपि/नी, अपिनवति ते २, २, २,
१, मै १, ८, ९, २, १, १०,
४, ८, ३ काठ १०, ५ २६,
२७, अपिनवाम पै १६ ३६, ५,
अपिनीव तं ०, २, ८, २
अपि पक्ष- -ह्यम् तै ७, ५, ८, २५
- -क्ष मै १, ११, २ ३, ५
अपि/पद- -पादि, अपिपद्यते मै
१, १०, १०६, काठ ३६, ११६

अपिपादयति मै १, १०, १७,
काठ २८, ४, ३२, ३, ३६, ११,
कृष्ट, ४
अपि पृथमान- -नाम् मै १, १०,
१७, काठ ३६, ११
अपि/पृच- -न्, अपिपृचन्ति
शौ ५, २, ३, २०, १०७, ६
अपि अप्राक् शौ १०, ४, २६,
पै १६, १७, ७
अपि/प्रा
अपि प्रा(ण>)णी- -णी ऋ १,
१८६, ११
अपि/यन्त्र, अपिवहामि पै ६,
६, ९
अपि-भाग- -ना मै २, ५, ११,
काठ १३, १३
अपि/भू, अपिभवति काठ ११, २,
१२ ६, १०, ३४, ८, अपि-
भयत काठ १२, ६, अपिभव-
न्ति काठ १०, १०
अपि "भूत ऋ ८, ४४, ८८,

*) गत मावे छिन्नि'वादी' (पा ६, २, ५०) इत्युक् स्वर ।

*) अम नामस्व (पा २, १, ६ ६, १, २०३) ।

*) 'अपिनह-ते' इत्यस्य * मूलतः सत स्थाने
रिहन्त रु मु शोधः ।

*) कर्मणि केऽन्तःगतस्वर (पा ६ २, ४९) ।

*) यम २अक्ष- इति उप । 'उपसर्गात्' (पा ६, २,
१७७) इत्यप्रोत्सर्ग- -न रामप्यादिभ्यमपानेन धातु
'न संहितस्थानुपसर्गात्स प्रह्लादान्तोदात्त उभयः ।
भवतु वा अक्ष- इति उप । तदा यमायात्-वन्तवे
सति विस्वर इत्यन् (पा ७, ४, ११३, ६, १, १६३) ।

*) गम कर्मणि धानजन्त-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, १८६,
९, १३९) ।

*) गम हरयन्त-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।

*) तु णि मरथ अति/नी> नयति ।

*) मय हने तु अपि कृष्ट । यणु मा (तै ७, ८, २)
अ वि-अ- इति प्राति श्रुते माना- -एवनेष्वप्राप्यन्तु,
परस्येव तः । यथाकथमप्यन्त- -ण उपसर्गमन्त्रि
लापयन्तो विधीयन्तु (तु मै ३ १, ५ ६३) एवमिति-
ह्यस्तिरामा- -नेदिना- -रिहर- -नप- -मन्त्रिणेय

गान विधायने न तु मा अतु द्विविधसिद्ध-वेदिषोण-
विशेषाधिकरणनयेति । एदिव च यदपि मा प्रवेत्
वीर्यार्थे यतित्वमिवाह, तदपि भ्रष्टम् । मै अतु
सप्तम्यर्थेऽमी कप्र इत्येवमेव सुवचवात् । तदस्वरपार्य-
कथमप्येतत्-मूलक भवतीति चाऽपरा दिक् ।

*) 'अपि-अक्ष' इति परा धिन्य [तु 'अपि-अक्ष'
इति षामे (कृष्ट, ४०, ४)] ।

*) तु मरथ णि २अतु । सप्तमिकमाख्यातक
मन्वानेऽपि चिन्त्य ।

*) गम शानथो नियते सतिशिष्ट इत्यन्ते निन्-
स्वर प्रह्ला (पा ६, १, १८६, १९७, २, १३९) ।

*) 'अपिपृचन्ति' इति ऋ (१०, १०, ३) षामे ।

*) गम उप कर्तारि ह्युद । इत् प्रस्व [यत् पा ३,
११३, ६, १, ११३ २, १३९ (तु वै ORN १५ च,
वैतु सा FN GN MN ॥ <अपि-प्र/> इभ्य
इत्युत्तरान्ता-मिव वन्त मन्त उरेत्ता)] ।

*) कथं पूरप्रस्व (पावा २, २४, पा ६, २, १) अप्ययः ।

*) तु गम वैतु ग FN च मन्त्रानाया कप्र
अतिर इति [वैतु ऋ १०, १४२, १ यत् म प्रहरण-

अप्यभूत् पे २, ३, ५, अपि...अ-
भूत् १०, १४२, १, अप्यभू
शौ २, १०, ५, अप्यभूम् २,
११, १२, अपिभूम>मा २
७, ५७, ४, ते ३, ११, ४,
शौ ७, २१, ३

अपि/मद्, अपि...मस्य>या
२, १८६, १, मा ३३, ३४,
का ३२, ३, ५

अपि मन्त्र-मन्त्र काठ १३, १
[मन्त्र अन्त]

अपि/मृष, अपिमुष्यते २ ६, ५४,

४, अपिमुष्ये ४ ७, २२, ५,
कौ २, ११४९
अपिमुष्टा २ ३, ३३, ८

अपि यत्-अपी(पि/इ) द्र
अपि/या, अपियामि शौ ४, ३७,
७, अपियातु पे १३, ४, १

अपिया-अप्य-</अप् द्र

अपि/रिप्

अपि रिष्ठ-साय २ १, ११८,

७, ८, ५, १३

अपि/रुह, अपिरोहति १ १२, ५,

१, ३, शौ ८, १२, २, पे १६,

१३४, १, अपिरोहत् १ २, ५
१, ३, अपिरोहत् शौ ४, १२,
३, १२, १, ३५

अपि/लिह, अपिलिहते पे ११,

७, ७

अपि/वत्>वाति, अपि वतेम

२ [७, ३, १०, ४, १०, (६०, ६)]

अपिवातयामसि २ १, १२८,

२, अपिवातय क [१०, २०,

१, २५, १] कौ १, ४२३

कौ १, ४१४, अपिवातयत् २

१०, १३, ५, शौ ७ ५१, १

लेडि PIV यनि अयुमन्मन्ना व्याहरेत (तु नाड टि)]।

*) तु PW प्रश्न, वैतु सा सामावनिम् कप्र
अपिर् इति [तथामापी प चाडधुति स च धुति
प्रत्यसाविह च २ ८, ४४, २८ इत्यन च (तु नापू
च नाड च णि) अपि पर्यनुयोज्य स्यात्]।

*) तु PW ORN प्रश्न, वैतु सा सातुनयप्रश्ने
कप्र अपिर् इति (तु नापू टि यदनु पर्यनुयोज्यमानो
डमाविर्डमाहारमुनेन स उपपत्तिमिवाह)।

*) तु PW प्रश्न, वैतु सा ईषदर्थे कप्र अपिर् इति
(नापू, णि कप्र पक्षे स विषये पर्यनुयोज्य जागरूक-
एव द्र। अस्मद्व्ययेषु दिव्युत साधिकरणतायामुपपद्य-
मानायामप्यस्मद्व्ययाना दिव्युति साधिकरणताया कल्प-
नस्य नितरामसगैरिति दिर)।

*) तु ५, वैतु सा भा च (सक्ररणत्वात्)।
नापू, टि, ध्रुममेदाद् नाड णि च)।

*) तु PIV प्रश्न, वैतु सा [तु नापू, णि (विषय-
तामन्मन्निना ग वाच्य सत् स इद साच्यमिति
चाडनुमदधान उद्देश्य)]।

*) टेटि मिषि युष्मा-युक्त्वातिशयो निघाताडभावा ।
'न' इति 'जगत्' इति च कर्मद्वयमेतदभिगम्य द्र ।
गर्मद्वये तु २ ४, ३१, २, ६, ४४, १६, ८, १४,
६ (तु CII, वैतु ये ना PIV अपि संभावनायाम्
कप्र इयमिश्रायुका)। यणु ना 'युष्मा' इत्येतद्
उपमापीयम् अस्य इतीडाडनिगदधान एतच्छिद्रमकम्यद्
गमानकचय चाडगिधिविन उभेवेतच्छिद्रसकं अन्य-
दुमदवाक्य चाडगचयेत्, नदगत्। तथा हि गति
'युष्मा' इत्यस्य श्रिगमयिषमाखन किं गवधरसा-
द्वरपादपात् प्रयमानेन च प्रष्टेन श्रि गवधरपाद-
पादपादपात् प्रयमानेन च प्रष्टेन श्रि गवधरपाद-

न्याडभावादयनि तिक्वे निघाताडभावोऽनुपपन्न स्यादिति
दिह [एव तु उ म (मा ३३, ३४) यदीये वा 'विह
जगत्' इत्येतत् पदद्वय सत सवन्धादपारत सदर्शय
चिह्नैरानिपितमिवाऽऽपद्यते]।

*) अन्तर्भावितवर्षर्ष क द्र (तु तल्लिहयद् नाड
पे ६)। एषि 'अपिवाति' इति PIV सर्वसाहच्य
विहदा च छन्दोदृष्ट्या च सती शुरोऽवयिषा नैवाऽऽद्रियत।
यदपि शोधममुमुपादाय IV सधान परतया व्याचरे,
तदवयुष्य भवति। शोधोऽपुष्ट इति च तदनुपगमेऽपि
✓इो इत्यस्योक्ताभिप्रेतार्थोऽपवृत्तेश्च (यतु णि ✓इहा)।
अस्य नापू पाठे ॥

*) कर्मणि केऽनन्तरणतिस्वर (पा ६, २, ४९)।

*) 'तेनापि छद्दीद तेन' इति मूको अतु मुपा पाठो
भवति। तत्र 'तेनाऽपिलिलिहते न' इति निपदानक शोध
मुक्च (भूयसेऽपि मध्य शोधाय तु टि अहि->ना)।

*) तु PIV, वैतु सा यमव् अपम् अपि क १,
१६५, १३ इति १०, २०, १ इति च द्वे स्थ वज्रनम्यत्र
यनि स्थ अगति कप्र भवति।

*) तु PIV प्रश्न, वैतु सा यमव् अप्य पा २ ७,
६०, ६ इत्येतत् स्थ वज्रनम्यत्र यनि स्थ आसर्थेयो न
भवति। यनि श्रिजतातार्त्तं रू पाथा तु ✓वात इत्यतो
निष्पन्नत्वेन प्रतिपत्तेश्च २ ७, ३, १० इत्यत्रत्य रू
वर्णान्तरागममात्रपूर्वक ✓वत् इत्यतो निष्पन्नत्वेन सक्ता-
न्विति यावत्। साच्यतस्तु पारिणामिकोऽय पा भवति
✓वत् इत्यनेन च ✓वत् इत्यनेन चाऽभिमतवद
वास्तवमवगम्यस्य वृथाभूतस्य गतिर्ममन्मन्नामन्मन्नाऽप-
द्रवस्याऽपि वाचक फलद्वयोपेक्षनानीयम्यमागिति
दिहमात्रम्।

अपि वृत्त- -नन्त क [७, (३, १०, ४, १०) ६०, ९]
 अपि वात- सु^०
 अपि वातयत्- -नन्त क १, १६५, १३, मै ४, ११, ३, वाठ ९, १८
 अपि/घृप्, अपिघृप्ति तै ३, ४, १, १, अपिघृप्ति मै ३, १०, ४, अपि घृप्ति शौ १२, ३, २२, अपिघृप्ति मै ३, १०, ४
 अपि/घृह्, अपिघृह्ति मै १, ८, १, २, १, १०
 अपिघृह् क १०, ५२, ३, अपिघृह् क ७ १०४, १४, शौ ८, ४, १४, वै १६, १०, ४
 अपि/रघृ, अपि रघृ व १ मै ४, १४, ५, अपि/रघृ- -त श्र १०, ३३, ८, -तम् श्र १, १२१, ४, २, ११, ५
 अपि/घृह्, अपिघृह् क १०, ६२, १०
 अपि/घृह्, अपिघृह् क १०, ११०, ३, तै ३, ५, १०, १, वी २, ८३५ वै ४, ५० पं ६, १३

अपि वृज्ति- श्र ६, ३६, २
 अपि वृज्ति- श्र १०, ४८, ३^०
 अपि/वृत् > वृत्ति, अपि- -भवत्तय क १, १२१, १३
 अपि/व्ये, अपिव्ययामसि शौ १, २७, १
 अपि वृत्- -ता मै ३, ९, १
 अपि/वृह् > वृह्, अपिवृह्ति शौ २, ३२, २, ५, २३, ९, १०, ६, १, अपि वृह्ति शौ १, ७, ७, अपिवृह्ति क ८, ४०, ६, १०, ८७, १६, शौ ७, ९५, १, ८, ३, १५, वै १६, ७, ६
 अपि-द्वार- -तम् वै ११, २, १०
 अपि-द्वार- -त श्र ३, ९, ७, ८, १, २९
 अपि-द्वार- -त तै ७, ३, १३, १, वाठ ४३, ३
 अपि/शस्
 अपि-शस्- -शस् मै ४, १३, ४, वाठ १६, २१
 अपि-शस्- -त श्र २, १०, २, वै ११, १, ८
 अपि/श्र > श्र, अपिश्रिणीमसि शौ २,

७, ५, अपिश्रिणीमसि शौ ६, ३२, २, अपिश्रिणीमसि शौ १९, ४५, १, अपिश्रिणीमसि शौ १६, ७, १२, अपिश्रिणीमसि शौ ६, ५०, १
 अपिश्रिणीमसि वाठ ३५, १६
 अपि-श्रिणीमसि- -शौ शौ ४, ३, ६
 अपि-श्रिणीमसि- -तम् वै २, २, ५
 अपि/पृष्ठा (<स्था) > तिष्ठ, अपि पृष्ठा- -त शौ ५, १३, ५, वै ८, २, ५ अपिपृष्ठा- -तै ५, ६, १, ३, मै २, १३, १, वाठ ३९, २, शौ ३, १३, ४
 अपि-पृष्ठा- -तम् श्र १, १४५, ४
 अपि-पृष्ठा- -त श्र २, २, ८, १, ३, १, ५
 अपि/सृज्, अपिसृजति तै ६, ४, ४, ४, ६, ६, २, ९, २, मै ३, ९, ४, वाठ १२, ५, २६, १, २७, १, ३०, १, ७, क ३७, ८, ४०, ४, ४२, १, ४६ ४
 अपि-सृज् मै १, ९, ८, २, ३, ७, ५, ५

*) शस् अन्तर्भावित ष्वर्थक-शस्-कृन् प्रस (पा ६, १, १८६, २, १३९) ।

*) सस्व नाप् इ । विशेषतः श्रिष्ठ प्रवणमाने इ ।

*) 'अपि' व 'इति' श्र (२, १४, ३) वामे ।

*) कर्मणि केऽन्तरगतित्वस्व (पा ६, २, ४९) ।

'निपातस्य च' (पा ६, ३, १३६) इति कृत्वा पूष दीर्घत्व भागमाण सा उपेक्ष्य । पूष दीर्घे तदशित्वात् । तदि क्य दीर्घ इति । उस इति । 'नदि' (पा ६, ३, ११६) इत्यत्र धा च प्र चति ।

*) अत्र धा प्रति विप्रतिपत्ति इ । तद् यथा । अपि इति सा ऽपि च । अपि इति तै १५ प्रस । अर्थत उत्तर कल्प प्रकरण नेदीय इव स्मृतो-दिति कृत्वा अपि इत्येतन्-मा-यानि धा (यद्) कृत्वा ऽऽइर ।

*) अपि मासुचयनिक क्य भागमाण सा उपेक्ष्य (वैतु श्र १०, ४८, ३ इत्यत्र स्वयमसौ) । इह च

तदुद्गत ध्रुवन्तरमपि सावधान सम्यग्मानम् अपेक्ष गति-स्वमेव साधयेदिति दिह् ।

*) 'अपि' यथा गतिस्तथा नाप्ति इ ।

*) वस पूषस्व (पावा २, २, २४, पा ६, २, १) उप यद् ।

*) सस्व कृते तु णि भवति शर्वर- ।

*) तान्मविक अपि प्र (वैतु मा 'अपि-शर्वर' इत्यतोऽऽतसमागतादेव स्वार्थे प्र इति) ।

*) उस क्तिवन्त-कृन्-प्रस (पा ६, २, १३९) ।

*) तस नस्व-स्वर- (पा ६, २, २) । उप वृत्तस ।

*) अन्तोदात्त मुष्ठा चित्वा (तु आपम १, १३, १) ।

*) सस्व नाप् इ ।

*) सस्व कृते तु णि अति अपि/कृन् > २ अति कान्तु ।

*) बन्धनानामपि सन्धनेन विधानश्रुते सन्धनान्तरस्य चाश्रुते समुच्चयार्थेऽपि कर्मप्रवचनीयत्वमनुपपन्नं स्यात् (तु मा) । सहायस्य च प्राधायेन धोषावदर्शनाद् गतिन्ममुपगत तदर्थमर्थत दिह् । एतस्य 'इप्ते' इति स १ ।

अपि...असृज्यन्त* काठ३४,८

अपि-सृज्य^० तै ३, २, २, १

*अपि/हन्, अपिहन्ति मै ४, ५, ५,
अपिहन्ति सि ५, २२, ७६, तै
२, १, ५, ३, अपिहन्त्यात् मै
३, १०, ४, ४, ७, ४, काठ१२
५, २६, १०, ४४१, ८

*अपि/रहा

अपि हीत^० -ता मै ४, २, ११

अपि हित^०, अपि हिति अपि/धाद्र
अपि/हनु, अपिहनुत ऋ८, ३१, ७
अपि(पि/इ), अध्येति ऋ १, १६२,
२, ३, ३३, २, २, ७१, ६, मा
२५, २५१, का २७, १२, २१,
तै १४, ६, ८, १, ३, ५, ६,
६, ४१, शौ ५, १८, १३, १०,
१०, ६, पै ३, ३०, ३^०, अध्येति
ऋ १०, ११५, १, तै ३, १,
१०, २, काठ ३५, ८, अपि
यन्ति ऋ १, १४०, ७ [२,

३, ९) ३, ८, ९, ७, ४७, ३],

मा ३४, ११, का ३३, १, ५

तै ७, २, ८, ६१, शौ ४, ३४,

२, पै ६ २२, ०, अध्येतु ऋ

[२, ३, ९^०, (३, ८, ९, ७,

४७, ३)] मा ८, ६१, २९, २

का ३१, १, २, तै १, ५, १०,

४ ६, ३, २, ३ १, ४ ३^१,

११, २१, ५, १, ११, ११ मै १,

७, १, ८, ९, ३, १६, ११^१,

२, ४, १४, ८१, काठ ३०, ८,

३४, १९, ३५, ५, ४६, २,

४१^१, क ४८, ६, शौ २, ३४, २,पै २, १७, ३^०, १४, ३, ३,

१६, १०७, ६, अपीहि मा ८

५०^१, मा ८, २२, ४^१, तै ३, ३३, २^१, शौ १८, २, १११^१,अपीतम् मा २, १७^१, का २,

४, ५ शौ १२, ३, ४४, अपीत तै

१, ८, ५ २^१, अपीतन शौ १०,

५, २३, पै १६, १३०, ३

†अपि-युत्^० -यन्त ऋ ८, ४३, ७६,

-यन्तम् ऋ १, १६५, २० मा

२५, ४३, तै ४, ६, ९, ४, काठ

४६, ५

अपी(पि-इ)ति^१ -ते ऋ १, १२१,

१०

अपी(पि इ)य^० ऋ २, ४३, २†अपी^० -यन्त ऋ ६, ६७, ९अपीच्य^० अय(पि/अ)ञ्च ऋ

अपी-ञ्च-अपि/ञ्च ऋ

अपीयुत-अपि/रञ्च ऋ

अपी(पि/इ)य, अपि इयते^० ऋ

९, ६९, १

†अ-पुनर्^० -अ मै ३, २, ६अपुन-ता^० -ता पै १६, १४९, ६अपु(य>)य्या^० -या पै ५,

३७, ३

†अपुनर्^० -न ऋ १०, ६८, १०,

शौ २०, १६, १०

*) 'अन्त समलनपूर्वम्' इत्युपसर्गाद्य प्रकरणसगत
सत्य अपिमगति उर्वाणः SM चित्त्य ।

*) गत हनयन्त-वृत्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १९९)।

*) गत सन्तनन्तरगतिस्वर (पा ६, २, ४९)।

*) 'अध्येतु' इति शौ (२, ३४, २) पठे ।

*) अपरुगतिस्वरऽवयवसिधत्तचित्ता सा चिन्त्य । देवाना
पापसोऽसमद्विषयाया अन्न गमविशविगिथाया अगति-
पर्वयभूताया एव गत्या गतेरित्युचितं वादिति दिष्ट । एरिय
'अस्ते' इति न दि३, किन्तहि स३ द ।

१) 'अप्येति' इति ऋ (पा १, १६२, २) पठे ।

२) 'अप्येति' इति शौ (४, १८, १३) पठे ।

३) 'अप्येदि' इति ऋ (१०, १४, १०) पठे । 'अप्येदि'
हृषीय हृषे पा गन्तु भयमुपस्वाऽयं आहृषियन्तया च
पठे तदीये पर्यन्तार्थं रुचिभे गति त पुरार्थीयेन दि
धर्मनेन 'नारमयो' इति पदेनाऽयमर्थयोगमिह का-
पित्यनुदया च नितरां दयाया मा उपेह्य ।

४) द निष्ठायां = काह । तदपि विपुलम् ।

५) 'अप्येदि' इति ऋ (१०, १४, १०) पठे ।

६) गग वाक्-१-२-३-४-५ (पा ६, २, १९९)।

७) अति 'नारी' (पा ६, २, ५०) इति पृथग्यम् ।

*) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । यति क पु
प्र३ द । उप √वी (<√मी)+किप् [वैतु पात्र
<√वै (उस पा ६, १, २८७) <√शवा वा(उस
ई प्र कित्त्व च पाठ ३, ११९)] । यत्तु १अपस
(+यत्तु>अपसं->स्वा =यति क इतीव सा,
१अपु>अप्य->अप्या->अपी>यति क [ब्री
य१ (=अप्यशसाथ), वंनु सा पु प्र३] इति P११ प्रच
चाऽऽहु, तत्र सदस्तोर्गोत्रोर्विविच प्रमाणम् [इह 'हे
मित्रावरुणौ ! य ओहता न देवास्त त मतो (भवन्ति, येच)
अ-यससाथ (=अ-देववृणाथ) अय्या (=अ पितृवृणा)
पुत्रा न (=यव च वृनप्रा भवन्ति), तेऽमुता । यद् वा
रप्यन् (=स्पर्धेति य१) युव-यिता यिवा धाम प्रमनन्ति
(तद्) अह 'विषयिणम्' इति नारु मन्त्रात्त्वभागेन पा ६]।

*) तु G११, वैतु इतरे मा I११ प्रच च पप
पृथग् अय्य चति हृया योऽनुप्र ।

*) वग अतोदाता (पा ६, २, १७०) । उप य^१ ।

*) नारे सत् प्र, निस्वर (पा ४, १, ११९,
६, १, १९३) ।

*) तग उप पुष्य- (पुत्र+यत्) ।

*) गत्य दिष्टि. द । या. वि या यिति वा भवति ।

अ पुनरामाव^१- वाय मै ३, ८, २
अ पुनर्दयिमा(न→ना)^२- ना शौ
१२, ९, ६, पै १६, १४५, ६

*अपु^३ ✓असृष्ट

अ पुरोगव^४- नास खि ५, २०, २,
शौ २०, १३५, ७

अ पुरोह^५- क काठ २७, १०

अपुरोहि^६ पै १०, ४, ६

अ पुरोहित^७- तम् काठ २७, ८

अ पुल- लम् पै १५, ६, ८

अपुलपतु^८ पै २, ८१, २

*अपुष्ट ✓अपुवायु ✓असृष्ट

अ पुण(प→प्)^९- प्पा श्र १०,
९७, १५, मा १२, ८९, का ३३,
६, १५ तै ४, २, ६, ४, -प्पा
श्र १०, ७१, ५

अ पूत, ता^{१०}- त तै ६, ४, ९, २, मै
२, १, ३, ५, ५, -तम् मै १, ६, ८,
काठ ६, ४, ३०, ९, -ता तै
२, १, १०, २, काठ २३, ९, क
३६, ६, -तौ तै ६, ४, ९, १

अपुत-मा^{११}- ना तै ४, ४, ९, १

अ पूतवृ^{१२}- वृत् मै २, ११, ५
काठ १८, ११, ३२८, ११

अपुष्ट ✓असृष्ट

अ पूरुष^{१३}- वम् क १०, १५५, ३,
पै ६, ८, ७

अ पूरवज^{१४}- वन श्र १, १३३, ६

अ पूर्व^{१५}- वम् खि ४, ११, २, मा ३४,
२, -वर्ण शौ १०, ८, ३३

अ पूर्व, र्या^{१६}- -व्यं श्र ८, २१,

१, ८१, ५, कौ १, ४०८, २, ५८

७७९, ३, २, ७, जै १, ४५,

१०, २, ६, १, ३, ६, ४, शौ

२०, १४, १, ६२, १, -व्यं क

१, १३४, ६, -व्यम् क ३,

१३, ५, ५, ५६, ५ ८, १८,

१, १०, २३, ६, -व्यो श्र १,

४६, १, ६, ३२, १, ८, ६६,

११, कौ १, १७८, १२२, २,

१०७८, जै १, १९, ३३, १०

अ-पृणत्^{१७}- गत श्र ५, ७, १०, ६,

४४, ११, -गत् क १०, ११७, १,

-गत् क ७, ४२, १, -गन्तम्

श्र १, १२५, ७, १०, ११७, ७

अ पृतन्य- न्य पै ६, ९, १०

अपे(प/ह), अपावति श्र ८, ६६,

१५ शौ ४, ३, ५, ६, ६, २,

२०, १, १०, १, १३, १९,

४९, १०^{१८}, पै १४, ४, १०^१,

१६, ३६, ३, अप^{१९}अपति क

८, ६६, १५, अप^{२०}अयत् पै

५, १, १, अपायति शौ ७,

९५, ३, अपायत् क १०, ७२, ६

अवैति क १, १२४, ८, अप

एति श्र १, १२३, ७, अपयन्ति

तै ६, ५, ११, २, मै ४, २, ८, २,

३, २^१, अप^{२२}यन्ति श्र १,

५०, २, कौ ३, ५, ७, शौ १३,

२, १७, २०, ४७, १४, अपि

शौ १०, १, १०, पै १, २१, ५,

१६, ३५, १०, अप^{२३}एतु श्र ८,

६७, १५, काठ ३८, १३, अप-

(एतु) क ८, ६७, १५^{२४}, पै १, २१,

५, अप^{२५}यन्तु मा ३५, १, मा

३५, ४, १, पै १, ५९, ५, अपेहि

श्र १०, १६४, १, शौ ७, ७, ७,

६, १६, ३, ४५, १ ७, ९३, १, २०,

९६, २४^{२६}, पै ५, १, २^२, ७, ९,

६^२, अप (इहि) पै १४, ३, १०^{२७},

अपेति श्र १०, १४, ९, मा १२,

४५, का १३, ४, १, तै ४, २,

४, १, ५, २, ३, १^{२८}, मै २, ७,

११, ३, २, ३, काठ १६, ११,

२०, १, क २५, २, ३१, ३, शौ

१८, १, ५५, द्वि पै ३, ९, ७, ४,

१७, ७, १९, ७, ५, १, ५,

१३, ४, ११, अप^{२९}इत् क

१०, १०८, १०, अपेतन शौ

६, ८३, २, पै १, २१, ३,

अपेवु मै ३, ८, ४

*अरा(प-अ)य-

अपाय वत्-वान् पै ४, ५, १०^{३०}

अपा(प-आ)यिन् अ^{३१}

^{१)} तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप पुनर+आ

✓अ+पञ्च प्र।

^{२)} सत्त्व नाप् प्र। उप <पुनर/१६।

^{३)} सत्त्व एप्ति प्र। उप यद। १ न पुरोगवाम

इति पाठ्य पा।

^{४)} सत्त्व, कृते तु टि अ च छन्दस्क-

^{५)} 'पञ्चमता विधिना भजन्तु पुरोहिता' इत्येव
शोध युक्तोऽधिपचरो जागत पाद स्यादिति कृत्वा
तत्पद यद।

^{६)} वा वि सद् यस, भवति। उप यद।

^{७)} एतच् शोधार्थं तु टि '✓अञ्च>अञ्चौ'।

^{८)} यस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद।

^{१)} तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद।

^{२)} उम उप ✓शपा+विच्। कृन्-प्रस्व (पा ६, १, ११९)।

^{३)} सत्त्व एप्ति प्र। उप यद। अय पूष नन

मुणप्रतिषेधादनस्मिन्नर्थे प्र।

^{४)} मूत्रो सहृद् 'अपायत्' इति पा (तु ॥१॥)।

ताचन्त्यम् अस्मते।

^{५)} मुपा 'अप+उ' इति निपातद्वयलघातमात्रम्।

^{६)} मुपा अ-स्थाने 'म' इति मुदणप्रमादन (तु शौ

५, ७, ७)।

^{७)} 'साप>' 'माप' इति मुपा 'मा। अप' इत्येव

द्विपदतया विमथेय।

^{८)} नितराममिदचरपरिष्कार मुपा पादचतुष्टयेऽपि

अपेत- अन्

अपे(प/ई)ञ्, अपेक्षन्ते मा १७, ६८,
का १८, ६, ४, तै ४, ६, ५, २,
५, ४, ७, १, मै २, १०, ६,
काठ १८, ४, २१, ९, क २८,
४, शौ ४, १४, ४, पै ३, ३८, ४

अपे(प-ई)ञ्-अन्

अपे(प-ई)क्षमा(ण>)णा^०-या शौ
१२, ७, ८, पै १६, १४२, ६

[०ण-अन्]

अपे(प/ई)ञ्, अपेजते क ६, ६४, ३,
अप अपेजते ऋ ५, ४८, २

अपेपेश्- नाले ऋ १, ६, ३,
मा २९, ३७, का ३१, २, १
तै ७, ४, २०, १, मै ३, १६,
३, काठ ४४, ९, कौ २, ८२०,
जै ३, ५७, १०, शौ २०, २६,
६, ४७, १२, ६९, ११

*अपे(प आ/ए)य्, अप-ये 'क'
५, २, ८

अपो(प/वृ>/उ)-ञ्, अप-

उच्छत् ऋ [१, ४८, ८, ७,

८१, (१), ६] अप(उच्छत्) ऋ

१, ४८, ८, अप-उच्छताम्

पै १, ९९, १, अपोच्छत् ऋ ७,

१०४, २३, शौ ६, ८३, १, पै

१, २१, २, अप उच्छत् क

८, ४७, १८, शौ २, ८, २,

३-५ १४, २, ४८, १६, ६,

२१, अप उच्छत् शौ ३, ७,

७, अपोच्छताम् पै १६, ११,

३१, अपोच्छन्तु शौ ८, ४,

२३, अप उच्छन्तु शौ २,

८, २

अपो(प-उ)च्छ(त>)ती-न्ती प

१, ९९, १

अपो(प-उ)ष्ट- ष्ट् पै १, ९९, १

अपो(प-उ)त्/क्रम, अपोदका-

मत् तै ६, १, १, ७

अपो(प उ)दक,का^०-क शौ ५, १६,

११, पै ८, ४, ११, -कम् शौ

५, १३, २, पै ८, २, २, -कस्य

शौ ५, १३, ६, -कामि ऋ १,

११६, ३

अपोदि(पउद/इ), अपोदित शौ

६, ५०, २

अपो(प उ)दु(उ/ह), अप-उद-

रेयु मै १, ५, १३.

अपोनुनुतमस्सधमसपोन-

तयातस्ते पै १, ८१, ३

अपो(प/उ)म्,म्, अपोन्मत शौ ८,

८, ११, पै १६, ३०, १, अपो-

न्मत मै २, १, १२, काठ ११, ४,

अपोन्मन्तु तै २, ४, १३, १

मुनोद्य स्यात् । तद् यथा । 'उत्तिष्ठामि विष्णुन्व, वि ते
आपन्तु नाद्य । अथो उद्रास्त्वं अपाययान् अवगच्छाया-
सि मुच्यते' ।

०) उप कर्त्तरि कः प्र ।

०) गस. वानजन्त-इत्-प्रत्य (पा ६, १, १८६, २, १३९)

०) पादादौ ग पठितस्यापि सतोऽर्थतो व्यवहितिर्मा
भूदित्वाऽऽख्यातपार्थवर्तिनी द्विरक्ति इ (वैतु सा एक
ग पादपूरण इति) ।

०) वस अतोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

०) अपाऽऽद्यो ग सतो विमिदम् / एप् इति ।

/ यञ् द्रायस्य सदाभि धा इति । वधमिति । मृत

/ इ> अयु-> (नापा) / अयि [= / अयुय् (-ज)]

> / एप् [> / इप् (ज)] इति पञ्चन्यस्याया-

ऽशतोऽमुत्या, > / यप् (-ज) इति पञ्चातरऽयस्या-

स्याऽऽदिनोपनिश्रया वर्षपारिणामिक्या विधाया

आश्रययक्तिरिति ।

०) किमेतद् ऋ इति । यनि धा लिङि मपु १ इति ।

काऽन निगोदितिरिति । न वार्ताति । तर्हि कथं प्रत्य

इति । पारिणामनिरागयेति । वधमिति । उच्यते ।

तद् यथा । गा क्रान्न गत / ई इत्यय प

एप् > एवेः इति कर्त्तरिवागदृष्टेः स्पृशन्मिदमिवाद्,

एव । स्पृशन्स्य वा कपोलयन्तापमा अह्वागमा-

भावाद् ऐकारादिवेत्ताऽसिद्धेरिति यावत् । एवमपि यद्

LUD प्रथ / ईप् इत्यस्य लिङ्प्रत्यम् इत्याहु,

यच्च ORN / ईप् इतीव लिङ्प्रतया परिणतस्य / ई

इत्यस्य तदर्थेयभिमेने, तदपि समान बोध्यम् । लिङ्प्र

आह्वागमानुपपत्तेरेवेति । यनि अर्थत उपपत्तिविशेष

इ [तु भा / वज (क १, १४, २, ३, ४, २)] ।

अथ स्वरतो हि-योगेऽनिह-यमाने माकाहे तिङि परत

सत्य आह ग निपात (यक पा ८, १, ३५, १, ७१) ।

०) 'अपोच्छत्' इति धामि (ऋ ७, १०४, २३) ।

०) क छस्य पचम् (पा ८, २, १६) ।

०) या प्रच्यय विहृत इ । यस्थि द्रेष्यार्थानुपपत्ते ।

'अप (< २ अप दि३ अपोदकामत् > अपोऽपोदकामत्

(प्रथमस्य 'पो' इत्यस्यस्य प्रत्ययवा) यनि. वैज्ञत-

मम गुणम् । एरिय 'अपोदकामत्' इति शोध तथा

च पत्रा न यथावदुभेय (तु भा 'अपोपोदकामत्'

(मुपा १) = अपोपहायोर्धमग द्वा इति प्रतिपद विशिष्यत

स्पष्टं सतेति ।

०) का प्रत्ययस्य (पात्रा २, २, २४, पा ६, २, १) ।

उप < / > उद् यद् ।

०) मूढो 'अपोद' इति पा ।

०) प्रहेतिव्ययमान मुग भवति । परकापान्त(म)-

रेण पद विभागो दुःशकः ।

[८, ९, १४] मा २५, ३१,
३२, ३८, वा २७, १२,
८, १३, १, ७, तै ४,
६, ८, ३, ४, ९, २, मै ३,
१६, १, काठ २८, ३६, ४६,
४^५ अप्येधि तै ४, ४, ७, ३,
५, ३, ११, ३, अपि^५ आसीत्
शौ २, ३, ३, वै १, ७, ३,
अपिष्यात्^५ ऋ ६, ६८, ६
१२अप्य(पि/२अ)सु, अप्यस्यति मै
३, २, ७, ४, ७, ७
अप्या(पि/आ)प्, अप्याप्य^५ शौ
२०, १३६, ७, ८
अ प्रकृते^५ - तम् ऋ १०, १२९, ३
अ प्रक्षित^५ - तम् ऋ १, ५५, ८
अ प्रचक्ष्वा^५ - ता शौ ८, ६, १६

वै १६, ८०, ७
अ प्रच(पि)ति^५ - ति सि ५,
१३, ३
अ प्रचेतस्^५ - तस ऋ ९, ६४,
२०, ९८, ११, -ता ऋ १,
१२०, १, १०, ७, ६, ११७,
६, खि ५, १२, २, शौ २०,
१२८, २
अ प्रच्युत^५ - तम् सि ५, ७, ३, १०,
मै ४, १३, ८, काठ १९, १३,
-तानि ऋ २, २८, ८
अ प्रजनन^५ - नाथ काठ ४५, ३
अ प्रजनिष्णु^५ - ण्य मै १, ६, १०
अ प्रजस्^५ - जसम् शौ ७, ३६, ३,
१२, ९ ७ वै १६, १४५,
७ - गी^५ ता तै ६, ३, ५ काठ

२३, ९, ३१, १३ ३५, १८
१९, क ३६, ६, ४८, १६ १७
अप्रजस्-ता^५ - ताम् शौ ९, ३, ३
वै १६, ७६, ३
अप्रजास्-स्व^५ - स्वम् शौ ८, ६,
२६, वै १६, ८१, ७ - स्वाथ
शौ १०, १, १७ वै १६, ३६, ७
अ-प्रजस्व^५ - स्वम् सि २, ११, ४,
तै ५, ६, ८, ४^५
अ प्रजा^५ - जा ऋ १, २१, ५
अ प्रजात, ता^५ - त मै ४, ३, २,
काठ १२, ७, -ता काठ १३, १२
अ प्रजक्षि^५ - क्षय ऋ १०, ७१, ९
अ प्रज्जात^५ - तम् तै ३, ४, ८
अ प्रज्जा^५ - तम् तै ७, १, ७, ५
अ प्रति^५ - ता ऋ ८, ३२, १६

गम्येन भाग-पदेन कर्तृभूतेन बहुत्वबुधभाव्यमाणयोरपि
'सुर्वा ता' इति पदयो सामानाधिकरस्य स्यात् । यद्वा
ऽन्तर्भावित इह पदर्थ इति कृत्वा देवेषूदीयमानस्तथ
(भाग) 'सुर्वा ता' (द्वि२) अपिभावयतु (अन्तः समवे-
शयतु) इत्येव व्याख्येयम् [तु PII प्रष्ट, वैतु यनि स्थ
सा प्रष्ट, SIA च अपि कप्र वदन्त (यतु सा विप
वचनम्यस्ययमुपाधित्व 'सुर्वा ता' इत्येतद्वा याना सताम-
स्वोपकरणाना वाऽस्वकारीतावयवाना वा देवभावमपि
साधयेत्, तदसाप्रदायिकत्वान् नितरामुपेक्ष्यम्] ।

*) तु PII (म-प्रमल्या १), वैतु सा समुच्चये कप्र
अपिपरित (तुरीयपादेऽपेक्षितस्याऽपि सत समुच्चयाऽर्थस्य
गम्य-चोपपत्तेर्वाऽपेक्षतावकत्वाऽभ्युपगमे गतित्वाऽभावाद्
न' इति पत्ताऽनुपपत्तेरिति दिक्) ।

*) 'अष्टा अप्याप्य भूभुव विष्णुःस्तुत्येन इति'
इत्येव मूलतः सप्त पा कौतापमापारण वैतुन मुक्तोच
स्यात् वेति विमर्शगोचरेणैव । एव तावद् यनि
दयवत ऋ वा स्यात्, उद्/स्या > 'उत्थाप्य' इति
वा 'भुव' इति पृथग् विमर्शय मा/अ > 'आप्य'
इति वा गुणान्तरीय गदपि गमानान्तराधिक ऋ इति
भूदो विमर्शय कल्पताम् ।

*) वग अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

*) एग नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप प्र/क्षि+अ ।

*) गण नाट ३ । उप यद्/प्र-ज्जा+अ^५ प्र (पा ३, १, १३४) । अ-यागम्य गुणगम

उस (पा ७, ४, ८६) ।

१) मद्विध पा भवति (तु सति पांमे 'अप्रदवि'
'अप्रतिदिश्य' इति) । यनि सत्त्व एषू द्र ।

२) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।

३) सत्त्व कृते तु णि अ क्षोद्युक् । उप यद् ।

४) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप प्र/जन्
+ कर्तरि ङसुच् प्र (कर्मणि प्र निष्पन्नस्य उप कृते
तु वैप२ २अ प्रजस् इति) ।

५) भावे तकि प्र सिट् स्वर (पा ६, १, १९३) ।

६) सत्त्व कृते तु णि 'अनागस्- > 'गात्' ए' ।

७) तस अन्तोदात्त (पा ६, २, १५६) । उप

प्र/जन् > जस् + तदित्ता य प्र (पा ५, १, ६७) ।

८) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप प्र/जन् + कर्तरि

विट् [तु PII GII. च, वैतु सा PII च द प्र इति

(ययो अ प्रम इति प्राति इति सुवेरम्)] । एवमस्मिन्

व्यतिकरे क स्यात् प्र भुलभिप्रततर इत्यर्था भूयाऽपि

/जन् > ज, जा इत्यत्र प्र/जन् > प्र-ज, प्र-जा

इत्यत्र च प्राप्यमाण्येनैव द ।

९) सप्त माप्ति द । उप प्र/जा + कर्तरि

वि प्र निट् स्वर (पा ३, २, १७१) ।

१०) वग अन्तोदात्त (पा ६, २, ७२) । उप प्र/जा

+ अट् प्र (पाठ ४, १७९) ।

११) गम्य नाट ३ । उप यद् । 'जा' इति क ग १ इति GII

प्रम् । यतु ना एगन् इअ+प्र/जन्+विट् प्र इत्येव

-ति अ १, ५३, ६; द, [४४, १४; ७, २३, ३]; ८३, ४; ९९, ५; ९, २३, ७; तै ३, २, ११, ३१; ५, ३, २; १५, ४, ६, ३; ४; मै १, ३, १२; ३, ३, ७; १४, १०, ५; १२, ५, काठ ४, ४; २१, १०; शौ ७, ५२, १; ९८, १; ११५, १; १२०, १२, ३; २१, ६; -ति अ ५, २२, ३; -तीनि अ २, १९, ४; ४, १७, १९, ६, ३१, ४, ७, ८५, ३; ८, ९०, ५; कौ १, २४८; २, ७६१; जै १, २६, ६.
 १ अ-प्रतिष्ठात- -तम् मै १, ११, ५; ४, २, ७.
 १ अ-प्रतिष्ठात- -तात् काठ १४, ५
 १ अ-प्रतिष्ठात- -तम् तै ७, १, ६, ५.
 अ-प्रतिष्ठात- -त्यः पै ३, २७, १.
 १ अ-प्रतिजग्ध- -येन मै १, ४, १०, काठ ३२, ७.
 १ अ-प्रतिदिश्य- -शी २०, १२८, ८.
 १ अ-प्रतिष्टु-
 १ अ-प्रतिष्ट- -तम् क १, ८४, २; मा ८, ३५; का ८, १०,

१; तै १, ४, ३८, १; मै १, ३, ३४; काठ ४, ११; क ३, ९; कौ २, ३८०; जै ३, ३०, २३.
 अ-प्रतिष्टु- -प्यः मै १, ९, १; ५; काठ ९, ९; १२; क ८, १२; -प्याय मा ३८, ७; का ३८, २, १; मै ४, ९, ८.
 १ अ-प्रतिनोद- -दाय मै ३, ३, ९; ६, ६; काठ २३, ३; २६, ३; ४: २८, ४; क ४१, १; २; ४४, ४.
 अ-प्रतिपद- -दम् मा ३०, ८; का ३४, १, ८.
 अ-प्रतिपुव- -वनि. शौ ३, ८, ३; पै १, १८, ३.
 अ-प्रतिमन्युयमान- -ना: शौ १३, १, ३१.
 अ-प्रतिमान- -नम् अ ८, ९६, १७, शौ २०, ११७, ११.
 १ अ-प्रतिरथ- -यम् तै ५, ४, ६, ३; ४; मै ३, ३, ७; काठ २१, १०; -यस्य तै ५, ४, ६, ४; मै ३, २, ७; काठ २१, १०; -येन मै ३, ३, ७.
 १ अ-प्रतिरथ- -यम् तै ५, ४, ६, ४, ४.

१ अ-प्रतिरथ- -यम् मै ३, ३, ७; काठ २१, १०.
 अ-प्रतिवध- -धम् पै ३, २७, ४; ६.
 १ अ-प्रतिवादिन्- -दिनः तै १, ६, १०, १.
 अ-प्रतिविद्- -दाय तै १, ५, १०, १.
 १ अ-प्रतिपिक- -क्तः मै १, ८, ३; -कम् मै १, ८, ३; काठ ६, ३; क ४, २; -कन काठ ६, ३; क ४, २.
 १ अ-प्रतिपेक्ष- -क्षम् मै १, ८, ३; काठ ६, ३; क ४, २.
 १ अ-प्रतिष्कृत- -क्तः क १, ७, ६; [८; ८४, ७]; १३; ५, ६१, १३; ७, ३२, ६; मै २, १३, ६; काठ ३२, १२; कौ १, १७९; ३८१; २, २६३; ६९१; १७१; १७२; जै १, १९, ५; ४३, ९; ३, २९, १०; ५६, १८; शौ २०, ४१, १; ६३, ४; ७०, १२; १४; -तम् क ३, २, १४; ८, ९३, १३; १७, १३; कौ १, ४६०; जै १, ४८, ४१; शौ २०, ५५, १.
 अ-प्रतिष्ठा- -ष्टा पै १६, ४७, ७.

तस इति कृत्वा व्याचष्टे तज्ज। तथात्वे ह्यायुदात्तत्वापत्तेः नाव. न. वा. निवि. द. ।

*) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

*) 'हन्ताऽयमस्तु अप्रतिधातियः' इति वमन्त्यवितर्जनीयपूर्वा सु-शोधय विंशतिः सन् सुपठय त्रिष्टुभः पादः द. (तु. नाव. ध्रु.) ।

*) तु सत्य. 'अप्रददिः' इति सूक्ते. भा., IVR. एतमेव पा. अङ्गीचक्रतुः ।

*) वस. वृषप्रव. (पा ६, २, १) । उप. यद. ।

*) तस. उप. वयपि कृत्योक्तीयः स्वरः (पा ६, २, १६०) ।

*) उप. प्रति/नुद+भावे घञ् शेषं नागति. द. ।

*) तम. नन्-स्वर. (पा ६, २, २) । उप. प्रति/पद+कर्तरी विप्र. ।

*) सत्व. नाष्टि. द. । उप. प्रति/मन्युय+शानच्. प्र. ।

*) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. यद. ।

*) सत्व. द्विष्टि. द. । उप. वस. द. ।

*) भावे त्वः प्र. तत्स्वरश्च ।

*) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. भावे त्वः प्र. ।

*) सत्व. नाष्टि. द. । उप. प्रति/यद+ताञ्दील्लो गिति. प्र. ।

*) उप. प्रति/ग्यच्+क्तः । शेषं एष्टि. द. ।

*) उप. प्रति/पि(सि)च्+क्तः प्र. । शेषं द्विष्टि. द. ।

*) तम. उप. प्रतिपेक्ष- (प्रति/पिच्+भावे घञ् प्र.) +तादर्थिकः यत् प्र. 'ययतोः' (पा ६, २, ११६) यन्तोदात्तः ।

*) तम. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. प्रति/स्कु

→कुन्+गमिणि क्तः प्र. ।

*) 'अ-प्रतिष्कृतम्' इति गुण. अ. पाभे. । यदा लिपिप्रमादजः ।

अ प्रतिष्ठान- न तै १, ७, ६, ६,
२, २, ६, ५, कठ २७, ६, क
४२, ६ शौ ११, ४, १८, पै
१६, ५६, १७ ५८, ४, ५
अ-प्रतिष्ठाप्य- तै ३, १, २, ४
अ प्रतिष्ठायुक्त- कम्मे ४, १, १२
अ प्रतिष्ठित, ता- न तै २, १, ४,
७, ३, १, २, ४, ५, ४, १२,
३, ६, ३, ३, ४, ७, ३, ७,
१, १०, ४, ४, ११, ४, मै १,
१०, २०, २, ५, २, कठ १३,
१ ३३, ३, ३६, १४, -तम्
मै १, १०, २०, ३, ३, ३,
कठ ३६, १४, -ता मै १, ८,
६, -ता तै ५, ४, १०, १,
७, ३, १०, ४, मै १, १०, २०,
३, ४, ४, कठ २२, १, ३४, २,
३६, १४, -ता तै ६, ६, ६, १,
-ता तै ३, १, २, ४, ५,

४, १०, १
अ प्रतिष्ठित- स्वामै ३, ३ १०
अ प्रतिष्ठित- ता- ताभि तै
७, ५, ८, २
अ प्रतीक- कम्मे ४, १४, १२
अ प्रतीक्षाम् तै ७, २, ४, ४, ६,
६, ३, ५
अ प्रतीत- ०८ ख १, १३३, ६,
-त ख ३, ४६, ३ ४, ५०,
९ ५, ३८, ९ ६, २०, ९ ७३,
३, १०, ११, ३, कठ ४, १६,
४०, ११, शौ २०, ९०, ३,
-तम् ख १, ३३, २, ११५, ९,
४, ४२, ६ ५ ३२, ७, १०,
१०४, ७, मै ४, १२, १७,
-तस्व क ५, ४२, ६, -ता मा
८, ५९, का ९, ७, ८, मै ४,
१४, ६, -तौ शौ ७, २६, १
अ प्रतीत- -तम् तै ३, ३, ८, २, ४,

शौ ६, ११७, १, पै १६, ४९ १०
अ प्रमाद- -ता कठ ७, ७
अ प्रमाद- दि शौ २०, १२८, ८
अ प्रमाद- -हाय तै १, ७, ६, ७
२, १, १, १, २, ८, ६ मै ३,
७, ७, कठ २७, ७, ३२, ५
अ प्रमाद- -ता क ३,
५५ १६
अ प्रमाद- -त क १, १४५, २
अ प्रमाद- -ता ख ५,
१३, ३ शौ २०, १०८, ८
अ प्रमाद- -ता तै ५, ६, १, १,
कठ १९, ११, २४, ५ २८, ६,
क ३१, १, ३७, ६, ४४, ६
अ प्रमाद- -का मै ३, ७, ५
अ प्रमाद- -मु क ९, ७३, ९
अ प्रमाद- -तौ क १०, १२४, ७
अ प्रमाद- -यम् पै १४, ३, ८
अ प्रमाद- -दम् मा ३४, ५५

१) वस अतोदात (पा ६, २, १७२)। उप प्रति
✓ष्टा, <स्था>+अधिकरणे ह्युद (पा ३, ३, १७७)।

२) तम नम् स्वर (पा ६, २, २)। उप प्रति, ✓ष्टा
(<स्था>+प्रति+कथा>व्यप्र प्र।

३) तस्य ह्ये तु णि अ ओषुक्-।

४) तस्य नम् स्वर (पा ६, ०, २)। उप वर।

५) तस्य नाट, द। उप प्रति, ✓ष्टा+कर्मणि क।

६) तस्य ह्ये एषु णि द। उप प्रति, ✓ष्टा+णमुक् प्र।

७) तस्य द्विपुटि द। उप, प्रति, ✓ष्टा+कर्मणि क।

पा ताऽऽरो पू दीर्घवम् (पा ६, ३, १२४, ७, ४, ४७)

बोध्यते, अतिष्ठत > अतिष्ठत > यनि इयिवमजमध्यस्य

बाणोताऽऽनुपदिष्ट पूर्वगर्गदीर्घो वति तत्त्वविनिर्वा

मिश्रमहेतु। एवविधुत गोमिनिऽऽतिष्ठतिविशेषानुस्य

पया माऽऽनुपदिष्ट (तु ते ६, ३, १०, ७, मा ०, ९, दी ६,

११७, १)। एविव अति विदिते पया उप 'मनि

ह्य' इत्यवमवत्ता नादति, तत्र रदस्य गत्यविवम्।

तत्र द्वावधर्म व गन्त इत्यो भ्रमार्थ वा भवर्गाह

प्रारम्भनन्तरावपीत्यस्य प्रारम्भनन्तराव 'अतिष्ठत

> अतिष्ठत इति व विदिते गोमिनिऽऽतिष्ठतिविशेषानुस्य

मिश्रमहेतु वा विनिर्वा। वतिविद भा पया ह्य-

मिश्रमहेतु वा विनिर्वा वा ✓ष्टा+णमुक् प्र इत्यव

निष्पन्नतया वा समाधानमाह, तदहेतुक्रवावाऽऽपान्तिक-
त्वाच्च नेवाऽऽतिष्ठति दिक्।

१) तम उप प्र, ✓ष्टा+धन् प्र।

२) विदित-भूमिषा की तापी धुति। 'अप्रवतिष्ण वृष'
इति ख ५, ११, ३. शोथी १२, ११, २, ३ इत्यत्र 'अप्रति-
दिदपय' इति शौ (पाएड) २०, १-८, ८ इत्यत्र व
मुपा भवत। वनि वा अपि मूको उपलभ्यते। तत्र
तर्क निगर्हो द।

३) तम नम् स्वर (पा ६, ०, २)। उप प्र, ✓ष्टा+प्रति
पम्।

४) उप प्र, ✓ष्टा+क.। तस्य माणि द।

५) उप प्र, ✓ष्टा+कर्मणि क प्र। तस्य एषु णि द।

६) वस अतोदात (पा ६, २, १७२)। उप प्र

✓ष्टा+अधिकरणे ह्युद प्र।

७) तस्य द्विपुटि द। उप प्र, ✓ष्टा+मावे पम्।

८) तम ह्ये दीर्घ स्वर (पा ६, २, १६०)। उप द।

९) मृगीवावा पूर्वगर्गदीर्घवम् (पा ७, १, १९)।

१०) 'अप्रमाद' इति मूको वा। द्यवत्ता गद्वयार्द

मात्रार्थ वमाशब्दत्वात् 'आप्रमाद' (<आ+प्र

✓ष्टा) इति वा बोधद्वारा प्रमादये।

११) वा विनिर्वा द।

का ३३, २, १८, मै ४, १४, ११,
शौ १२, १, ७, ९, १८, १३,
१, २३, ३, ११, १९, ४६, ४,
पै ४, २, ३, १६, ७२, २,
७३, ३, १०३, ११
अ प्रमायुक- -कै काठ ८, ११,
क ७, ८, -कम् शौ १९, ४४,
३, पै १७, ३, ३

अ प्रमूर्- -ता १, ९०, २
अ प्रमृ- -व्य प्र ४, ५, ५, तै १,
६, १४, ३, ११, १, मै १, ४, ३,
काठ ५, ६, ३२, ६, -व्यम् ४
२, ३५, ६, ६, २०, ७, ३२, ५

अ प्रमायु, जा- -कम् तै ६, १, ५,
४, मै ३, ७, २, काठ २३, ९,
क ३६, ६, -जा मै ३, ७, ९
अ प्रयात- -कम् शौ १९, ५५, १

अ प्रयायन्- -कम् शौ ३, ५, १
अ प्रयायम्- -मा ११, ७५, का २२,
७, १०, तै ४, १, १०, १, मै २,
७, ७, १३, २६, ३, १, ९,
काठ १६, ७, १९, १०, ४०,
१२, क ३०, ८

अ प्रयुक्त- -कम् मै १, ९, ७,
-का काठ ९, १५

अ-प्रयुच्छत्- -कम् १०, ६६,
१३, -कम् १, १४३, ८,
-कम् १, १०६, ७, ४, ५५,
७, १४३, ८, २, ९, २, ११, ८,
३, ५, ६, २०, २, ५, ८२, ८,
१०, ५, ७, ७, ७, १२, ६,
१७, ५, ७, ६३, ४, ८८,
१६, मा ४, १४, ५, ४, १५,
५२, २७, ३, का ४, ५, ६, ५,

१, ४, १६, ६, ४, २९, १, २,
तै ३, २, ११, १, ५, ११, ३,
४, १, ७, २, ७, १३, ४, मै
२, ४, ४, १२, ४, ५, ४, १०,
४, १२, ६, १४, १६, काठ
२, ४, १५, ९, १९, १५, १२,
१८, १६, १८, क १, १६, २९,
४, ६, शौ २, ६, ३, ६, ४, ३,
७, १०, २, १८, १, २४, पै
३, ३३, ३, ४, २८, ७

अ प्रयु(त-)ता- -कम् ७,
१००, २

अ प्रयुत्यन्- -कम् ६, ४८,
१०, शौ २, ९७४

अ प्रवी(त-)ता- -का ४, ७, ९,
काठ १२, ८, १५, ३, ९, -का
४, ५, ५

*) यत्तु सा बस इति कृत्वा पञ्चद्वयेन व्याचक्षते,
तदसन् । तथात्वे नम् स्वरान्ताऽनुपपन्नत्वात् ।

ब) सत्त्वं इति तु अनुसिवायुः ।

०) तत्त नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप <प्र/मूर्धं यद् ।

०) तत्त उप क्यपि कुन्तीय स्वर (पा ६, २, १६०) ।

०) तत्त अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

०) तत्त नन्-स्वर (पा ६, २, २) । सुपा साया

थिक । किमिति । सर्वान् मूर्धो (तु पाण्डु) यानि उप-

रन्मात्र, सा एउ इति कृत्वा व्याख्यानप्रक्रमेण,

समानप्राये यावत्तुपमन्त्रेऽपि एउ एव सर्वत्राख्यानमान्यन

भावितत्वाच्च, सधु पै अपि एउ एव प्रयोगभूतस्य

'अप्रयुच्छत्' (१ म्) इत्यस्य धावगाच् चेति (तु १५) ।

एतस्य एउ भूय सपुष्टत्वे सत्यपि शाखाभेदीय पाणि

अत्रि सम्भवेदिति कृत्वा यानि उप प्र/यान्भावे वा कर्मणि

वा क द । क्य प्र वाये विकल्प इति । वा विवि

इति कृत्वा भावे प्र स्यात् (प्रयातनाम नाशो व्यवच्छेद-

स्तदभावो यथा स्यात् तथेति । प्रयात समाप्ताधिक्रमन

भिनरमिति कृत्वा तु घासु इत्येतत्-समानाधिकरणमिति

कैरिति (पा पञ्चातरे एउ णि द) ।

०) सत्त्वं न उप पञ्चद्वय च नापू द । तथा हि ।

प्र/यान्चनित् इति कृत्वा सा प्र या सा पै प्रति-

पथमानो यथाक्यमपि न्याय्य च सिपाधयिपति । न त्वसौ

फलेप्रतिपरिग्रह । प्रथमे कल्पे पु रु सन्त् उपपार्श्व-

धर्मावस्थाऽव्याख्यातव्यान् । द्वितीयेऽप्यापमिकाऽऽम-
मित्रतन्निवातप्रसङ्गस्याऽव्यारितत्वादिति । एतस्य नापू दि
शौ प्रातिस्विकेऽप्य विशेष इति कृत्वा प्र/या इत्यस्यैव
भूतिरभिप्रेता चेत् स्यात्, तर्हि चनिबन्तस्य प्राति वा
किवि सत दि १ रु इत्येव सुवचम् । तथा च सति
नलोपऽभाव उत (पा ८, २, ८) । अथ पञ्चान्तरम् ।
अभिप्रेतार्थत प्र/१ शु दस्यस्य प्रसिद्धतरत्वेनोपगमाच्च पै
प्र/युच्छ इत्यतच्छावणेन तत्-सवादकत्वाच्च [तु पै ३,
१३, १ यत्त नृको 'जिन्वन्प्रचच्छ' > जिन्वत्प्रमु-
च्छम् इत्येव सुपठ, चेत्तु १४ कृच्छ इति (तु नापूटि),
'जिन्वत् प्रचच्छ' (यद्) इति च] नाउ इह पठित-
व्यमिति (तु भा प्रयु) ।

०) सत्त्वं एषः । उप प्र-यायम् (<प्र/१ शु+गसुल्)
इति । स्याद्वा घनन्त प्र-याय- इति तत् स्वरतो विविक्त
प्राति वा किवि सद् दि १ प्रयुक्तमिति । तत् वा गतिरिति ।
समानपातायानाम् उप तत्त तत्त धृतौ प्रयोगचारिता-
र्याऽनुपात पर्येष्य । ततो हि विनिगमनमुपलभ्येतेति
दिक् । अपि वा 'अ प्रयायम्' <अ प्रयायम् (<प्र/या
>यापि) इत प्राट्तायितमात्र (तु पाणि
अप्रयायम्) ।

०) तत्त नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।

०) सत्त्वं नापू द । उप प्र/युच्छ+तात् प्र ।

०) उप प्र/युच्छ+नित् प्र । येष एषुटि द ।

अ प्रवेद(०)दा^१ - दै मै ४, १३, ९
 अ प्रवल्ग^२ - याय काठ ३३, ६
 १अ प्रशस्त^३ - स्वात् १, १६७, ८
 २अ प्रशस्त, स्ता^४ - स्वात् १, १६, १६, ४,
 २१, ९) २, ४१, १६, ४,
 २८, ४

१अ प्रस्तुत^५ - त मै १, १०, ९,
 काठ ३६, ३

१अ प्रस्तुत^६ - साय मै ४, ८, ३,
 काठ २८, ५^१

१अ प्रस्तुत^७ - तम् तै ५, ४, १०, २

१अ प्रस्तुत^८ - माय तै २, ५, ७, २,
 काठ २३, ९, क ३६, ६

१अ प्रहन्^९ - हणम् १, ४४, ४,
 की १, १५७, जै १, ३७, ६

१अ प्रहा(वृ)घरी^{१०} - नी मै २,
 ६, ७, -रीणाम् मै ४, ४, १

अ-प्रहित^{११} - तम् १, ९९, ७, की
 १, ३८३, जै १, ३०, १, शी
 २०, १०५, ३, -ती शी ६,
 २९, २

१अप्रहित^{१२} - तै १५, २१, ८

१अ प्रहृत्य^{१३} तै ६, ५, ९, २

अप्राक् अपि^{१४} पृच्छ ६

१अप्राक्ताम^{१५} वै १६, १३१, १-१०

अ प्राण्ण^{१६} - गा शी ८, ९, ९, वै
 १६, १८, ९, -णाय तै ७, ५,
 १२, १

अ प्राणक^{१७} - काय काठ ४५, ३

अ प्राणस्^{१८} - णव मै १, ९, ४^{१९},
 १काठ ९, ९, ११, १२^{२०}, शी
 १०, ८, ११, वै १६, १०२, ३,
 -णते तै ७, ५, १२, १, काठ
 ४५, ३

१अप्राणती, न्ती^{२१} - ती मै १,
 १०, १०, -न्ती काठ ३६, ५

१अ प्रात^{२२} - स मै ३, ७, ८, ९, १,
 काठ २३, १, -सम् मै ३, ९,
 ७, १०, १, काठ २४, ६,
 २६, २

१अप्राणती, न्ती^{२३} - ती मै १,
 १०, १०, -न्ती काठ ३६, ५

१अ प्रात^{२४} - स मै ३, ७, ८, ९, १,
 काठ २३, १, -सम् मै ३, ९,
 ७, १०, १, काठ २४, ६,
 २६, २

१अ प्रातमद^{२५} - द क ३७, ७,
 ४०, ५

अ-प्राथ^{२६} तै ६, १, ९, २^{२७}, काठ २३,
 १०^{२८}, क ३७, १^{२९}

१अ प्रा(प्र-आ)मिन्^{३०} -

अप्रामि-सत्य^{३१} - २य अ ८,
 ६१, ४

१अ प्रायु^{३२} - यु अ ५, ८०, २ -युमि
 अ ८, २४, १८, की २, १०३६,
 शी २०, ६४, ६, -युव अ १,
 ८९, १, मा २५, १४, का २७,
 ११, १, काठ २६, ११

अ प्रायुस्^{३३} - युवे अ १, १२७, ५

१अ प्राशिमिन्^{३४} - य तै २, ६,
 ८, ५

अ प्रिय^{३५} - य नी ८, १२, २ वै १५,
 ४, ०, १६, ९९, ८, १००,
 ५-११, १३४, १, -यम् शी
 ८, १५, ४, १५, १, ८, वै ५,
 ३४, २, १६, ९९, ८ १३५,
 १०, -यस्व शी ९, ५, ३१,
 ३२^{३६}-३६^{३७}, वै १६, १००,
 ५-११, -या शी ९, ७, ६, वै
 १६, ११६, १, -याद वै १०,
 ४, १०, -याय काठ १०, ३^{३८},
 -वे शी ८, ६, २६ १२, १, ३०

१) तम नमस्वर. (पा ६, २, २)। उप को धातुरिति
 सदेह । प्र/१विद् इति ॥ ४४, प्र/२विद् इति सा।
 (तु माशरा १, ७, २, ५)। तद् यस्या यथावद्
 अवधेयम् ।

२) तम उप प्र/वृत्ति-भावेअम् ॥ (पा ३, ३ ५६)।

३) गरव एण्ति ३ । उप यद् ।

४) वम अतोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप न भावे

जाते गृह्णन्ति तद् सामान्यवृत्त्ययि यस्या दः ।

५) गरव नाट ३ । उप प्र/अम्+भावे धञ् प्र ।

६) तम नमस्वर (पा ६, २, २)। उप प्र/हन्+
 कर्त्तरि ङिप् प्र तु OK १ ।

७) तम नमस्वर (पा ६, २, २)। उप प्र/१हा+कर्त्तरि

यनिप् प्र श्रिवां वीरु सातादेशय (पा ४, १, ७) ।

८) माशरागणेषु या यम् इवाङ्वाङ्ग इव च ३ ।

९) उभयोरुद्देशप्रयोजनवैयर्थ्यावबन्धनात्पूर्वक उद्-

देशनकारः परस्परनिमित्तं गणद्वयो भवति (तु वीरु
 ६, ३)। गुणो विहता भवति । तेन गणद्वयं नृते

प्रतिनवममिमादयमनुद्गमनः । विवाङ्वाङ्ग

अप । अपनुक्त सप्तहर्ष इत्येव शीघ्र-पुरस्सर उपरं
 द्र (तु तृतीयो मन्त्रो यथाऽऽशत साधु पठ्यते) ।

१) वम अतोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद् ।

२) तस । उप वस यथायथ ३ ।

३) नाट व्यु श्रीपरि प्रिति ३ । तस नमस्वर

(पा ६, २, २)। उप प्र/१अम्+ताच्छ्रील्लि गिति प्र

वितु सा प्रम् ॥ (>या) मि- (<मी- <मी/मी)।

यनि विनाशपर्ययमानकचलशीलत्वे तात्पर्यं यथा,

परमिशरे तु विनाशामरे हिंसाङ्ग इति विवेक ३ ।

४) वम वृषस्व (पा ६, २, १)। उप यद् ।

५) तम नमस्वर (पा ६, २, २)। उप प्र+अपु

[ह+उम् प्र (तु यथा), वैतु १॥ प्रम् प्र(>या)

+यु- (<१यु) =मा-युक् इति द्वितीयगिति

(यत् अ प्रयाण-> तम्, अ प्रयायम्, अ प्रायुम्-)]।

६) उप प्र+आयुम्- इति भाष्यकाराभिहितम्

इत्येतावानेव विवेकः । शिट् नाट, ३ ।

७) तम, उप प्राशित्र-+तादृक् य->ह्य प्र ।

नमस्वराण्यतोऽङादात्त (पा ६, २, १५५) ।

११; १२; १५; १६, १८, ४; १६, २८, ३; १३९, ११; -रसः शौ ४, ३७, ३-५; पै १३, ४, ४-८; १५, १८, १; -रसाम् क १०, १३६, ६; मा २४, ३७, का २६, ८, २; तै ५, ५, १६, १; मै ३, १४, १८; ४, १४, १७; काठ ४७, ६; शौ ६, १३०, १; पै १, २९, १, ८९, २; ५, २९, २; ३८, ६१; १३, ४, ६; -रसो मा १५, १५; १६, १७-१९; का १६, ४, १; ३; ५; ७; ९; तै ४, ४, ३, १३; २१; मै २, ८, १०; काठ १७, ९; क २६, ८; शौ ६, ११८,

१; पै १६, ५०, ३; -रसो शौ ६, ११८, ३; पै १६, ५०, ५; -रसु पि ४, ८, ३; -राः क १०, १२३, ५; पै ४, १६, २; १३, १०, ४; १६, ४६, १०. [रस-गन्धर्व]

अप-सप्त- -विव क १०, ६५, ३.

अप-सप्त- -रस- < / > अप द.

अप-सप्त- < / > अप द.

अप-सप्त- -रसः क २, ६५, २०;

७१, ८; ८४, १; कौ २, ३४५; जै

३, २९, २; -रसाम् क १, ९१, २१; ६, १४, ४; मा ३६, २०;

का ३६, १, १४; मै ४, १४, १.

अप-सप्त- -रस- < / > अप द.

अ-वधिर- -रसः क ७, ४, ६.

अ-वधिर- -रसः क १०, १७,

१५; मा १२, ८९१; का १३, ६;

१५१; तै ४, २, ६, ११; ४;

मै २, ७, १३१; ११; काठ १२,

१३१; १६, १३१; ११; क २५,

४१; शौ ८, ७, २७; पै ११, ६,

३१; १६, १४, ६; -रसाम् क

१०, ७१, ५.

अ-वधिर- -रसः पै १५, २१, १३.

अ-वधिर- -रसः तै ३, १, १, २, ६,

१, ७, २१; -रसाम् मै ३, ७, ६;

-रसो तै ६, १, ७, ५; -रसो

मै ४, २, १३; -रसो मै ३, ७, ५.

अ-वधिर- -रसः क ८, ४५, १७.

*) साधयिकोऽवयवप्रकृतः । पपा. तदभावे भवति । अप-सप्त- + मत्वर्थीयो घः प्र. इतोव सा. अभिप्रेत्यात् (तु. अनुपूर्व ध्रुयमाणम् अर्णव- इति) । 'अप- > अप्' इत्यतोऽभावे प्र. इति NW. (अन्यत्र अर्णव- इति साहचर्येण समुद्र- इत्यस्य ध्रुतेस्तत्-पर्याय एवेहापि ध्रुतेत्यभिप्रेतः) । अप- + सप्त- < / > इति GW.) । जलोपरवसाप्रत्याऽर्णवशब्देनैव गतार्थत्वात् तत्-सुनरुत्तमात्रं वा भूदिति जलजनस्त्वेन विशेषेण चम- स्कारः स्यादित्यत्र विशेषः द. ।

*) किमिदं क. इति सन्देहः । उत इति । यनि. द्वि१ एतोऽपवात्त्वादिति । कपमिति । वा. शिप. अभावे सति तदभिप्रेत्याऽनिवार्यत्वप्रसङ्गादिति (तु. सा. प्रयु.) । का इति निर्दिष्टः । संभवति यत्तु समाधान आकाङ्क्षापूर्वभावा-ऽऽत्मज्ञो दोषः स्यादिति । किं तत् ममाधानमिति । उच्यते । नाप्. > / > अप-सप्त (नाभा.) > -वर्त्त इति एव प्रयु३ क. इत्येवं गति 'अर्णवं जलधामात्रं सन्तं जनजनकमकुर्वन्तेन दैवेन चित्रेण राघवा प्रभावितेन सता जनना-तापाऽऽदृष्टा द्रव म्नीयजनप्रदानमप्यकारयत्' इति कृत्वा तृतीयपादमात्रेण वा. अपि पुर्येत न, यत्र नाम पण्डितस्त्वस्याऽप्य पादस्य विप्रराघवस्तथा देवा विशेषे- रभिनि मुष्यं प्रवीचनं भवति, तदपि निवेद्येति । यत्र वा द्विपादस्य गणैर्वाक्याऽऽत्मकस्य पादस्य तारोरेव गण पण्डितस्त्वेन तुरोरेण पादेन गम्योपीनं प्रतियोगित्वं प्रतीयोऽप्यारः चाप्यपीटवरो विशेषः द. । नन्वेवमपि कपमिव 'चमर्णवम्' इति ध्रुवेन 'चमर्णवम्' इति ।

छान्दसमत्र रह इति । किं च तदिति । यत्वाक्य- मिति । किं तत् इति । मूलतो जागतं नामतत् छन्दो भवति । यत्र प्रथमद्वितीयतुरीयेषु पादेषु पञ्चमादक्षरादन- न्तरं च तृतीये पादे तु चतुर्षोदक्षरादनन्तरं च यतिः भवति । यतिसौकर्यप्रयोजितेन 'वृत्' इत्यत्रलस्याऽचो विलम्बितेनैव सतोऽक्षरेण तद्वत्स्वाऽभावप्रतीतेः 'वृत्' अर्णवम्' इत्यस्यां संदितायामुपस्थितायां नकारादित्वात् प्राप्नुयानमिव सद् वाच्येत, कालेन च 'वृत्तर्णवम्' 'वृत्तर्णवम्' इत्येवं यतिसंस्कारच्युत्याऽन्याप्यसंभ्यरूपेण नकारस्य मकाराऽपतिः परिसमेदिति सुवेचो संभावनायाऽलं स्यात् ।

*) अप- + < / > सप्त + विद् प्र. अनुनासिकस्याऽलं कृत-प्रस. (यक. पा ३, २, ६५; ६, ४, ४१; २, १३९) । प्रवेण सोम-विशेषणतया ध्रुतीनाम् अप- इति पू. इत्येकस्य । यज्ञियकर्मणो मुख्यसाधक्य-रशा अप- इति वा पू. इत्यपि युक्तं स्यात् । उभयथा स्वरसंस्कारो समानी द. ।

*) तत्त. नय-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. १०- इति कर्त्तरि निष्पन्नं यद. [वेतु. G.W. प्रयु उप. भाव- यैर्भोजित्यर्थं स्वर्गदिति कृत्वा यत्. इति प्रतिपत्ताः सन्तः स्वरतथोपायमायमानाः (तु. टि. अ-नृ.) । यत्तु सा. अप- + अप- इत्येतच्चयं वा. इव प्रतिपदे, नाऽपि सुभेदं तद्वद इति भ्रूयमी विद्युद् शरणावताम् ।

*) यत्त. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. यद. ।

*) विविष्ट इह बाह्व्यः (१०, १७, १) पाठे. ।

*) तत्त. नय-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

अ-अन्धन- न अ ३, ५५, ६
 अ-अन्धु- अथ क ८, २१, ४,
 -अ ० शी ६, १२२, २, वै १६,
 ५१, ६, -अन्धुना अ १, ५३,
 ९, शी २०, २१, ९
 अ-अन्धुष्ट- शी ४, १९, १, वै ५,
 २५, १
 अ-अन्धु- अथ काठ ४, १६, शी
 ४, १६, ५१, वै ५, ३२, ८१
 अ-अन्धु, ला- ल क ५, ३०, ९,
 -लात् शी ३, १९, ७, वै ३,
 १९, ६, -लेन शी ३, २९, ३
 अ-अन्धु, धन्व- धन शी ३,
 १९, ७, वै ३, १९, ६
 अ-अन्धु- शी शी ८, २, १८, वै
 १६, ४, ८
 अ-अन्धुलीय- यस मे ४, ६, ८
 अ-अन्धुलीयसी- स्ती मे ४, ६, ८,
 -स्ती काठ २९, ८, -स्तीम् मे

४, ६, ८
 अ-अन्धु- अ. क १०, १२, ८
 अ-अन्धु- अ. क १०, १२, ८
 ५, की २, ६०१, जै ३, ४८,
 १७, -अन्धुका १, ६, ७, ९, १३,
 २, की २, २००, १०६५, जै ३,
 १८, ७, ४, ७, २, शी २०,
 ४०, १, ७०, ३
 अ-अन्धु- -वी शी ३,
 १४, ३
 अ-अन्धु- -अथ अ ६, २३, २, शी
 १९, ६, १, वै १६, १५०, ४
 अ-अन्धु- -अथ अ १, २४, ७, -अ ७
 अ ८, ७७, ५
 अ-अन्धु- -अथ अ ४, १९, ३
 अ-अन्धु- -अथ अ ४, १९,
 ३, -ना अ १, १२४, १०, ४,
 ५१, ३, -ना वै ३३, ७, १०१,
 -अथ अ १, २९, ३, शी २०,

७४, ३
 अ-अन्धु- -अथ अ ५, १५, ७
 अ-अन्धु, १७२, २७२- २७२-
 <✓अथ
 अ-अन्धु- -अथ अ ५, ४२, १४
 अ-अन्धु- -अथ अ ४, १६, ९, १०,
 १०५, ८, लि ५, १३, १, शी
 २०, १२८, ६०, -अथ अ ७,
 २६, १
 अ-अन्धु- -अथ अ ५, ३३, ३,
 मा १०, १२, वा ११, ७, २
 अ-अन्धु- -अथ अ ५, ३३, ३,
 ५, काठ २३, २
 अ-अन्धु- -अथ अ ५, ११, ९,
 मे १, ४, १२, काठ ९, १६,
 ३२, २, शी १२, ४, ४३,
 ४४, ४६, -अथ अ १, ४,
 १३, -अथ मा ३०, २२,

१) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद ।

२) वा मिषि भवति ।

३) तस नन्-स्वर । उप अन्धु + ✓इष्ट+कर्तरि
 क्तिप् [तु IV ति, वैतु PIV प्रथ ✓कृ इति
 (एक एव पदार्थो जाति ट्वाडागमि [=अवन्धु] इष्ट कथ
 वत स्यादित्येते व्याहृतवाचस्तु स्युः)]। यदपि सा
 'अन्धु' इत्येतत् रूप इति कृत्वा व्याख्यात, तदपि
 स्वरतो दुष्येत । उत सति उपप्रस्व व्यापयेत्, उपप्रस्व
 च नैवोपपद्यत इति यावत् ।

४) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप
 ✓अन्धु+करणे रन् प्र उत (पा २, २७) ।

५) सभाष्यमानलिपिप्रमादतश्च्युत रेफस्य सा एव
 प्रमापयेन प्रियमात्र अवन्धु इति मुपा भिन्त्य ।
 सूको इन्द्राव्यसनेति वाच शाखा तरविरोधाच्च (तु नाप
 काठ, च नाउ वै च स्थ) ।

६) अप्रामाणिक खन्वद मुपा अ-अन्धु- इत्यस्य
 प्राति (यद) सूको उपलब्धेस्तथा सु शोध द ।

७) वस उपप्रस्व (पा ६, २, १)। उप यद ।

८) 'न बलासी यत्' इति कृत्वा वस अन्तोदात्त
 (पा ६, २, १७२) । यत्तु सा बलाड्बन्धुपरत्वेन वृत्ति-
 माचष्ट (शी ४, ९, ८), तत्र । उप बल चन्द्रप्रतिपत्तया

दु साधवात् (यत्तु टि) ।

१) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।

२) तत्त उप कथयन्ते कृत्योक्तस्य स्वर (पा ६,
 २, १६०) ।

३) 'अन्धु विपत् > अत 'इत्येतेन चतुरसरेण शोधे-
 नाऽऽनुष्ठुभ पाद सुपर स्यात् मुक्तिश्च प्रतीकस्या-
 ड्यर्थ । ✓विच् इत्यस्य ✓कृप् इत्यस्य चाड्यर्थयो
 प्रतियोगित्वसादरेत्यभिप्रेतम् ।

४) स्पष्टतरस्यात् च्यु प्रथिता भवति । तस कृत् प्रस्व
 (पा ६, २, १९२) इति, एष २अप् इति, उप च मावे <
 ✓इष्टा इति सा । अस्य प्राति २अप् इत्येतेन समानप्र-
 तिक्त्वे सति उप कर्तरि प्र इतीव कृत्वा PIV प्रथ मन्ने सह-
 चरितम् 'उदनिमात्' इत्यपर वि लिङ्गमुद्रावयवयुर्वेहापि
 तदर्थसंज्ञिधापकम् २अप् इति रूप स्यादिति । पूर्वार्थे
 'स्वनयत् रन्वन्तम्' इत्येत अपरे वि तु लिङ्गान्तर
 सती प-कन्त्यधोपपत्तिप्राप्य सन्नेतयेताम्, मा, ✓वद् >
 'आ-वद् > 'आ-वद् > अन्धु- इत्याकारक वर्षापरिणाम
 चोपस्थापयेताम् (तु उपलब्धि इत्यत्रोप उप) ।

५) मनुष्य प्र चोदात्त (पा ६, १, १७६) ।

६) 'अन्धु' इति अण्ड मुपा १ ।

७) मावे तत् प्र । निस्वर (पा ६, १, १९३) ।

वा ३४, ४, ४, मै १, ४, ११, १,
शौ ५, १७, ८, ११, १, ३२, वै
९, १६, ६, १६, ११, ६,
-प्राण्य वाठ २८, ४, ५, ४
४४, ४, ५

अब्राह्मणो(ग-उ)क्त- त तै २,
६, १०, १^१

अभु-^१

अभक्त- नम् १, १२७, ५, ३,
१०, ७, तै १, ७, १, २, २, -ते
१०, ११२, १०

अभक्तु- तुं काठ ७, १५, क
६, ५

अभक्तणीय- याव काठ ३५,
१६, क ४८, १४

अभक्तयित्वा- मै ४, ६, १

अभग- ग शौ ५, ११, ११, वै
५, २४, ५

अभय- यम् १२, २७, ११,
१४, ४१, १२, ३, ४७, २, ४,
२९, ३, ६, २८, ४, ४७, ८,
१०, ७, ७७, ४, ८, ६१, १३,

९, ७८, ५, १०, ६३, ७,
१३१, ६, लि २, २, २, ४, ४,
२, ४, ४, २, ५, २४, मा ७,
३७, १८, ६, २०, ५१, १,
३६, २२, का ७, २०, १, १,
१९, ४, २, २२, ५, ५, ३६,
१, २२, तै ११, ४, ४२, १,
७, १३, ४, २, १, ११, ६, ४,
७, ३, २, मै १, १, २३, २,
२, १०, ११, ३, ४, ९, २७,
१०, ५, १४, १४, काठ ७,
१४, ८, १६, १३, १६, १८,
१, ३७, १०, क २८, १, ४८,
२, कि १, २७, २, ६७, १,
जि १, २९, २, ३, ५५,
१२, शौ ४, २१, ४, ६, ३२,
३, ४०, १, २, ५०, १, ७,
१६, १, ८, १, १०, ११, २,
११, १३, १, ५, १८, ३, ६१,
१९, ३, ४, ८, ७, ९, १३,
१४, १, १५, १, ४, ५, ६,
१६, १, २७, १४, ४, १, २०,

२०, ७, ५७, १०, १२५, ६,
वै १, २७, १, २, ४, ३, ३५,
१, ४, ५, ६, ५, १७, ३,
१०, ८, ४ १३, ३, १५, १४, १४,
१५, ३, १, १६, १, १०, -यस्य
वै १, २७, ३, -या शौ १९,
४५, ४, वै १५, ४, ४, -मानम्
१०, १२, १४, -यानि १४
९, १०, ४, मा ११, १५ का
१२, २, ४, तै ४, १, ३, २,
मै २, ७, २, ३, १, ३, काठ
१६, १, क २९, ८, कौ २,
७६, ०, -ये १३, ३०, ५ तै
५, ७, २, ४, काठ १३, १५

अभय-कृ- न १०, १५, २,
लि १, ५, ४, शौ १, २१, १, १,
८, ५, २२, वै २, ८८, ४, १,
१६, २८, ११, १५२, ८

अभय-कु- कृती मै ४, १३, ९
अभय-तम- अत १०, १७,
५, मै ४, १४, १६, शौ ७,
१०, २

^१ कृतस पूषप्रस्य (पा ६, २, ४८) । उप यद ।

^२ तु ति. १^० अभि, २ अभि १२ (८, ५९, ३),

उभ- उ- ।

^३ तग नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद ।

^४ गत्स नापु इ । उप भक्त-कृ इति वस ।

^५ तग नम्-स्वर [पा ६, २, २, नम् नेह गुणप्रतिषेध-
विषय इत्यभिगम्ये (वैतु पा ६, २, १५५, १६०)] । उप यद ।

^६ वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद ।

^७ तग नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद ।

^८ म- म- इत्यस्य भावे च तदेती च वृत्तिमुपजोष्य

यनि प्रति. यनि भय भावाऽभावेन च (तु ४२, ४१,

१२, ३, ४७, २ प्रम्) भयत्तु वाऽभयत्तु इत्येव वि

च (तु ४२, २७, ११ १४ प्रम्) धृष्ये । यनु गा

प्रम्, वम इति कृत्वा वि नम् यनि प्राप्ति व्यावहारिक,

मदात् । अन्तोदात्तवाऽऽत्त (पा ६, २, १७२) । ४२, ६,

४७, ८ इत्यत्र वि गतयन् नम्, यदन् गमनधिकर-

त्तमिति गा । अतः तदर्थं तु भिन्नं (तु ८४) ।

उप ४७, ७७, ४ इत्यत्र वाऽपि इत्या इ (तु ४२

९, ७८, ५, वैतु सा प्रम् यनि वृत्ति-सामान्येन इतीव
कृत्वा भिन्नलिङ्गेन नापु सप तत्सामानाधिकरणमिच्छय
(धृतिस्वारस्य प्रतिवृत्तत्वेव वाद इ) । अथापि यद
सा १०, ६३, ७ इत्यत्र वि सद्येतत्तया न प्रति-
पेदे वा वाऽधापत्तयेणाऽभ्य धृष्य कर्मभाय वाऽऽतये,
तत्र । विद्यम्यतयेत्यस्य सत नृमैव इत्यस्य नाठ तेन
तेन वि शुक्लया धृति प्रतिदि (तु ४२, १२, १५,
३४, ६, ५८, ९ प्रम्) ।

^१ उम उप कर्तव्यं भूत् प्र धारीव स्वस्य (पा ३,
१, १२४, ६, २, १४७) । गुणोऽनुगम्यं द्वि विभक्तं
इत्यनुव उसा (पा ६, १, १-२४) । एव तावद् अनुव-
न्धमात्रविशिष्टं नम् स्वप्नं प्र (पा ३, २, ४३, ६, १५७)
इति धृष्य भयथागिहो भवेत् । तत विनिधि । सापयं
च गमननिगतिरागमनम-यागम्य यनि (तु माउ) ।

^२ उप उप कर्त्तरि क्त्वा इत्यत्र प्रम् (पा ६, २, १२९)

^३ गम्-इत्यत्र १^० भय-अन्त इति उप इम, यदा एवम्
[अभय-तम (भावे) < / नम् < / भय] प्रातिपदिकः
(तु पंथा- / म्, on < / m)] । एविव तांतिरिति

अभय-त्व- -त्वम् वाठ ३९, १	अ मागु-ग्रा- -ग क १०, ८३, ५,	वाठ १०, ५, -यम् मै १, ६, ५
अभय-सुनि- -नि मा १९, ४८,	मै १, ४, १२१, वाठ ५, २१,	१अभि-
वा २१, ३, १९, मै ३, ११,	शौ छ, ३२, ५१, पै छ, ३२, ५१,	२अभि > मी' अ १, ५, ११, ११,
१०, वाठ ३८, २	-ईगम् तै २, ६, ४, २, -ईगा	२०, [८', ६, ६०, ७']
२अ भयु- -यम् वि छ, २, १० ^१	मै २, ५, १, -ईगानि तै २,	१९, ९१, ३१, १८ ^३ , ३३, ९१,
१अ भर्तु- -यम् मै ३, ६, ७	६, ३, २, ५, १, १, १	११, ३७, १० ^३ , ४२, ८ ^३ ,
अ भविष्यत्- -यत् पै १६, ४६, ३	१अ मागधेय- -य मै ३, ३, ९,	४५, ८, ५१, १ ^३ , १० ^३ ,

सूत्राद् असातपदार्थमयेहृत्युक्तप्रतिबन्धाऽभावपूर्वक पूर्णा-
ऽस्माक्यत्वं इत्याकारक धृतिस्वरमो मवर्तते इत्या
वा तु १ सत् किंवि द्र [वैतु 'सम' इत्यस्य समपो
ऽन्यन्तरीकृतांगो विशेष्यभूतवार्गायंमुपनिषत्सु सा
(तु GIV अतु ११ धृत्युपदे (तु द्विपुं) मयराहय-
सामान्ये पूष इतिमदिति कृत्वा ततोऽनुश्रवचनादपि सत
आतिशायनिक प्र ऊचिवान् सभितरासुपेक्ष (तु भा।)] ।

१) कर्मण्युपपदे / सन् + इन् प्र । इत् प्रत्य (पा ३,
२, २७, ६, १, १९७, २, १३९) ।

२) अस्य अतोदात्त (पा ६, २, १७२) । सुपा 'मि'
इति नापू सना 'मा' (द्वि१) इत्यव कृत-बोध स चन्दो
ऽनुरोपतो विसर्गहितमेव ध्यायेत् ।

३) तस उप कृति कृन्वोक्षीय स्वर (पा ६, २, १६०) ।

४) अस्य अतोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद्र ।

५) तु ति २अभि (तु ८, ५९, ३, मै २, १००५)

अभि (माशमा ४, २, १, २५) च ।

१) चन्दोऽनुरोधत इति सग दीर्घ भूयते (तु ४
२, ४१, १० ४, ३१, ४, ७, ३२, २४, प्रम्) । अथवा
मीरिय (तु ति अम्या / चा > अम्याद्रयामि मा २०,
२४) इति । प्राति हस्वाऽभाव उस (पा १, २,
४७) इतीय भुवचम् ।

२) लङ्गे कप्र 'इन्द्रम्' इत्येतदन्वित [तिसा वैतु
PVI प्रम् 'अभिप्रगायत' इत्यिव योनुका सन्त एवपदा-
ऽव द्वाङ्गनाऽन्याप्या द्वैस्वरी प्रति चोद्या (यथा त्वग नि
कप्र एव स्वाग ग इत्यनु न १, १० ५, ३-३७, ४,
यद्रोह एव न्युपगर्ग च सम्पद्येते) ।

३) लङ्गे कप्र 'त्वाम्' इत्येतदन्वित [वैतु सा
111 प्रम् 'अभिप्र/णु' < उ] इति द्वुपयुष् भा
उपकल्प्य ततोऽन्याप्यद्वैस्वरीषिष्ठ क्रिय भावयन्त
चित्वा (तु नाउति) ।

४) लङ्गे कप्र 'इन्द्रम्' इत्येतदन्वित [वैतु ग
GIV प्रम् 'अभि/नुन्' इति ॥ अ ३, १४४,
१, ३, ५१, १ ४, १, १६, ३२, ४, ५, ४ ६, ३८,

३, ६०, ७, ७, ३२, २२ ८, ३, ३, ६, ३४, ८, १२, १२,
१५ २१, ५ ६९, ११, ८८, १, ९, १२, ७, १७, ६, २६, ३,
[३२, ५ ३३, ५], ५६, ३, ६४, २१, ६८, ८, ७१, ७, ८०,
२ ८६, १७, २५, ५९, ४, १००, १, १०३, ३, १०४,
४ ११०, ६, १०, ६८, १, १२३, ३ मा २०, ६९, पै २, ६,
१ ५, १९, १ प्रम् (येदत्-प्रकारेण्व अन्ति चत्वारिंशत
सख्यातेतुस्य अन्ये अभिना / नु न् इत्यस्य तिवृत्तमुप-
सर्पयेतु [तु यस्य टटि], तदनिष्टम् । मौरिय आम्ना-
ऽनुयोगकगतिमिति वचनस्य / नम् इत्येतत्-मनातस्य
सत / नु न् इत्यस्य वर्णकभेदेन सकर्मकत्वे समवन्त्यपि
[तु यस्या ति / नम्, / नु न्] प्राधान्येनाऽकर्मक कृत-
मेव भूयते । एरिय स्वाभाविकमेवैतद् यथा तत्र यदभि-
प्रायेणेतद् नचनाऽऽस्यमात्मग कर्म प्रवर्तते, तच् च वा
अभि-युक्त्या दि वा ध्यायेतेति । एव तावद् 'अभि
प्रणोक्तम् [तु १, ११, २ ७८, १-५] इति द्वयोरपि स्वर
भावयन्ती साहितिकी प्रवृत्तिश्च 'अभि अनुपठ' [तु ९,
८०, २] इति स्वरद्वयपरा पपा उपलभ्यमाना प्रवृत्तिश्च
भूयोप यद्रुह भवति तत्र प्रमाण्याव कल्पेताम् इति दिक्) ।

१) लङ्गे कप्र 'त्वा' इत्येतदन्वित (तु सा GIV,
वैतु PVI भा। 'अभि च्छामि' इति) ।

२) लङ्गे कप्र 'ब्रुव्य' इत्येतदन्वित [तु अ १,
१४१, १२, १०, १८२, १ प्रम्, वैतु सा (प्रमादा-यु-
तपद इव), GIV 'अभि' प्रणयि' इति] ।

३) इषभृत्पदान कप्र [अभिनयनानामभ्यस्य यथा
स्वार् तथा मन्मथान्नद्रययुक्ता इन्द्रस्य दस्युनिर्णानृत्वि
धुनिस्तारास्य = (वैतु सा 'अभिमन्मथानि' इत्येक-
पदान्-द्वादेन द्वैस्वरेमनुनानान, GIV च 'अभिमन्मथानान्
अभि अधम' इत्येव वृत्तं वाक्यं कुर्वते)] ।

४) तु टि क १, ५, १ ५१, १, १ ।

५) लङ्गे कप्र 'सुपययम्' इत्येतदन्वित (वैतु मा
PVI प्रम् 'अभि नय' इति) ।

६) लङ्गे कप्र 'विप्रम्' इत्येतदन्वित [वैतु वै मा PVI
प्रम् 'अभि/अर्ष' इति तु अ १, १०१, ७, ८, १, १४,

५२, ५०, ५४, १००, ६१, १००, |
७१, १००, ७८, [१२ २-५]०,

८४, ४, १२, १००, २०१, |
६०, ७ १०८, ६, ११९, १,

१०१, ८, १२५, ७, १२४, १,
१२५, ४, ६, १२९, ३, ८,

५, २९, १२, ४१, ८, ६, २१, १०, २३, १, ५०, ६, १५,
७, २३, ६, ८, ४०, ४, ९, १७, ४, १०, १, ३, ६४,
३, ९२, १३ १४८, ३, मा ४, २५, शौ ७, ८७,
१, १३, ३, २३ प्रम् (येदेतत् प्रकाशेयम् अति विशति
सरयातेषु स्थ यनि कप्र सन् परेषा केषाचित् [यस्थ इ]
✓अच् इयेतत् सिद्धतेन युक्त ग अभिमतो भवति,
तच्चित्तम्। ✓गै, ✓नम्, ✓सु, नू इत्यादिसमानतत्पर्यक-
धावन्तरसमानन्वायमात्तवे सति ✓अच् इत्यस्य सौरिष्य
अयमर्थक्यस्य सत् सङ्गस्य तत्परिणामपरिभाषया स्वमर्थक-
त्वाऽऽविर्भावस्य सूपपदवदर्थानां [तु यस्य नि]। एरिय
एवजातीयानां धा अकर्मनाणां सत्ता कप्र डारा तद्वाच्य
क्रियालक्ष्यभूत पदार्थजातमभिरोक्षित भवतीति मत
भवति। प्रकृते चैतत् प्रोट्टलक किञ्चित् सौवरमपि प्रदर्श
नायोपलभ्येत। तद् यथा। ऋ ४, १९, ५, ५८, ८,
६, ३६, २, ७, ३४, ५ ८, ४९, १, ६९, ४ ९२,
५ प्रम् स्थ ङी नि सह आच्यमाखौ सत्तौ स्वरपार्थक्य-
संरोक्षितप्रयगन्वयी [तु यस्य टि] भवत [वैतु ऋ १,
१२६, ५, ९, ११०, ५ प्रम् स्थ यत्र सहधुतिमपि
भजमानौ नि परस्वरसंक्षितितयावली भवत तु यनि
नि ऋ १, ५, १, ११, २ प्रम्,]।

*) उपमानोपमयभाववैश्याप्यममितलक्ष्यस्य प्राधान्येन
समर्थयितव्यवान् कप्र (तु सा G१३, वैतु P१५ H१५
'अभि मयु' इति)।

*) लक्षण कप्र 'इम्' इत्यतद्वित (तु G१३ प्रम्,
वैतु सा 'अभि' जिप्नेने इति)।

*) 'अभि' अमुष्मन्' इति क्रियायोगमाह वै । नरवनी
मा प्रवृत्तारयमादी। कर्मप्रवर्तनीयवे हि तृतीये यदि
यज्जनमायन धारयते, तदयं यन्तुं करणं यन्तुं अमुष्मन्' इत्यो
इत्ययं गतिप्रमाणेन देतुयोगतत्परगणत इव (तु G१३
प्रम्)। ना अस्याहत्क्रियान्तरेण अभिरामिमुष्माऽऽम-
कर्मप्रमार्थमयं युगोदयिनि।

*) रक्षार्थप्रधानम् इत्यम्।

*) तु नि ऋ १, ११, ० ८ ५१, १।

*) लक्षण कप्र 'वा' इत्यर्थः [तु दिव (यथ)]
वैतु वै गा ११५ प्रम् 'अव्यवहार' इति। 'शुक्ल-
व्यतिष्ठ, अव्यवहार' इति विविधयः कां इ।

*) इत्यर्थः [तु कप्र] कप्र इ [वैतु गा
५ कप्र] इत्या 'अव्यवहार' इत्यर्थः [तु ११५ प्रम्]

च 'अभि शुक्लमाना' इत्येक पदमिच्छत सत्तोऽपार्थ
सामान्य स्वरलक्षण तिरोधापयन्तश्च आत्म अकर्मवृत्तस्य
✓शुक्ल इत्येतस्य धा कर्मतयाऽनविदेनापि वृणोपदेन
सर्वमन्तामाणादयन्तश्च नितरामुपेक्ष्य (तु ऋ १, ८५,
१, ६, ६४, २ प्रम्)।

*) लक्षणे कप्र 'युम्' इत्यतद्वित (तु ऋ ३, ३,
३ यत्र 'अभि' इति कप्र समाने वा ध्रुयते, ऋ गप्,
३, २०, ३, १०, १००, ४ च यत्र स/धा इत्यर्थक
रुतमितीव कृत्वा ध्रुयते, वैतु सा P१५ प्रम् 'अभिस
वधु' इति)।

*) तु टि ऋ १, ५१, १।

*) यच्चिरस्केन पूर्वार्थवाक्येनोपमान्तस्य तदा पराम्
ष्टम्य थदा पदार्थस्य प्राधान्येन समर्थयितुमिच्छ च प्रती-
यते। तत्-साधनभूतोऽभि कप्र भवति। 'अभ्या यातुम्'
इति योग तु वत् G१५ चित्। अन्वयस्योपसर्जनीमावा
ऽनिष्टाऽऽपतोऽपलक्षणगतिर्ह्येतस्योपसर्गस्येति दिक्।

*) लक्षणे कप्र [यत् त्ववा बुद्ध-तत्त्व] (योधान्
इत्यत्र हतौ प्र इ) अतो पुप्रसहसुलम् (=सोमम्)
अमिलक्ष्य (=स त्ववा प्रायेत) हरी दिव (=विवि
रिधिवैव) आदय (येन दूरमस्थान संपारयेताम्) इति वा
इ, (वैतु सा ५ लो नव वाक्य कुवोण 'उत्तल-सुपुम्
अभि(भव)', इत्येवमभ्याहारमुख ता इच्छु, P१५ प्रम्
च 'अभि योधान्' इत्यत्राऽनुपपन्नस्वरवेऽत्यैकप-
मिच्छेव)।

*) शुण्ड-अपुण्ड-विवेक शिधावयपित इ। तदर्थं
लक्षणे कप्र इति मत भवति। रक्षार्थप्रधानम्
अस्य इति मन्वानः सा विमृश्यः। 'अभिसुपुम्'
इति गतिवर्धन P१५ प्रम् तु नितरा चित्।
उद्भवविपक्षितार्थस्य प्राधान्येन भावगत्तस्य भाषितस्य प्रग-
गात्, अपलक्षणेवपदाभि, करण-हेतुवर्धनमायति दिक्।

*) लक्षण कप्र 'वाम्' इत्यतद्वित (तु गा, वैतु
११५ प्रम् 'अव्यवहार' इति)।

*) यद्युत्तरार्धेन प्रगण्यपारण्येपदप्रमाणमाह लक्षण
तथा दिग्गम्य कर्तृवदस्य विशेषयमाऽभिः ताऽव्यवहारिणि
गा, लक्षणमायन प्रमाणम्। एव 'इत्या' इति प्रपञ्च
धृयमाणमाऽभिः ताऽव्यवहारिणि लक्षणमायन प्रमाणम्
व्याख्यान प्रपञ्चेऽपि तदीयोऽपार्थ इति दिक्।

*) लक्षण कप्र 'वाम्' इत्यर्थः [तु गा, वैतु
११५ प्रम्]

१४०, ५^a, १४४, २^b,
१४६, ३^c, १६२, ११,

१६४, ३^d, २८^e, १७०, १^f,
१७९, ३^g, १८३, २^h, २, २, ३ⁱ,

४, ७^j, ९^k, १५, ५^l, १६,
८^m, २३, ६, ९ⁿ, १६^o,

पौसाणि शुष्माक युष्मानि सना भूवर, तान्यसन्मा जायिषु' इति वा. ३ (तु Gw, वैतु सा 'अभि मू-न' इति योगमभिप्रयन् 'अस्मू' > 'अस्मान्' इति खैर परिकृत्य-
धाऽपरिवर्तनपक्षेऽभिमत्यात्यायुक्तः) ।

*) लक्षणे कप्र 'अवन्ति' इत्येतदन्वित । पञ्चान्तर-
नितासाय तु √इ > एति इत्यत्र सप्त णि ।

b) तु टि १, ११, ८, ५१, ११ ।

c) लक्षणे कप्र 'वस्सुम्' इत्येतदन्वित [तु पपा, वैतु
सा Pw प्रम् 'अभि सधरन्ती' इति शन्न्तेन गतित्व
हुवाणा (यनि वा मुलभे सति द्वैस्वर्यदर्शनाच्चिन्त्या स्यु)]

d) लक्षणे कप्र 'रुयम्' इत्येतदन्वित [तु पपा,
वैतु सा Pw प्रम् 'अभिसुनवन्ते' इति (उपपत्त्यन्तरे
सम्बन्धतत्पक्षे द्वैस्वर्यस्याऽङ्गीकारस्याऽनिष्टत्वाच्चिन्त्या
तु टि. १, ११, ८, ५१, ११)] ।

e) लक्षणे कप्र 'धर्मम्' इत्येतदन्वित (तु १ सा, वैतु
Gw, Mw 'अभि/वम्' > 'अभिवावशान्' इति) ।

f) लक्षणे कप्र ['उत (=अपि च) आधीत (सत्)
अन्यस्य चित्तमभि (=तदुपाधयेण) सचरेण्य (भवत्)
विनरयति (तद्विपाकस्याऽन्याधीनत्वात्)'] इति वा ३
तु GRV GRU (टि), वैतु या (१, ५) प्रम् 'अभि सच-
रेण्यम्' इत्येव प्रतिपादुका सन्त स्वरदोषमपरयन्त
(तु १, १४६, १, ३, ३३, ३ प्रम् स्थ यन सा
कप्र उतारवर्तिन एकोपसृष्टत्वाद् विवेकेन निर्दिशति,
Pw प्रम् च सत्यामपि स्वराऽनुपपत्तावैकपक्षमवोपाश्र-
यन्ति)] ।

g) इत्यभूतलक्षणे कप्र 'मिथुनौ' इत्येतदन्वित
[='यदि सम्बन्धौ मिथुनौ सन्तौ आभिमाजाव' (तु पपा
स्वरसंज्ञेत, वैतु सा √अ/ इत्यस्य √जि इत्येतेन
पृथक् सताऽपि सम्भेद कुर्वाण 'अम्मु(भि-अ)जाव' इति
योगमिच्छु, Pw प्रम् च तदनुगतिमानेण कृताया)] ।

h) लक्षणे कप्र 'क्षाम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा
'अभि वर्तते' इति, Pw प्रम् 'अभि-यन्' इति च) ।

i) लक्षणे कप्र [तु ३, ५७, १, ७, ७५, १
(पप्र 'प्रति' इति च अष्ट' इति च तथा प्रयुक्तौ भवत),
सा च, वैतु Pw प्रम् 'अभि/वाग्' १, ९०,
१, ९४, १, ९०, १३३, ३ इत्यत्र च इति] ।

j) 'उर्वाम्' इत्येतदन्वित अस्मय्ये च अभूतलक्षणे
वा कप्र । उत्तरे कन्वे 'उर्वाम्' इत्यत्राऽन्यतमयोगे

दि ३ (पा २, ३, ५) । यत्तत्तरेण 'दक्षम्' [< √दक्ष,
वैतु पपा, कप्रति (४, ४१) Pw प्रम् च < √दक्ष
इति] इति क्तिप योग इति सा प्रम् अभिन्तन्वीरस्तदसत् ।
एकपदाऽवच्छेदेन द्वैस्वर्यऽनुपपत्तेः । एवमभिर्कृत्य-विधान-
दक्षणे क्रियाप्रतियोगिक-पृथिव्यभिध्यात्पर्यस्य प्रविबक्षित-
त्वात् तत्त-समपक्षतरतयाऽपि कप्र एव सुवच स्यादित्य
परा दिक् ।

k) स्वार्थप्रधानम् अव्य स्वार्थेन नाउ क्तिप उपरचयत्
सत् तदीय वि इव भवति । तेन गस तत्पक्षतयोपन-
स्यलैक्यधाऽनुपातिर्यैकस्वर्ये प्राप्त उदात्तवतिङ्गुतरत्वात्
ग निघातश्च नेह भवति [पा ८, १, ७१ (वैतु सा प्रम्
'अभिव्यु' इति)] । तर्हि कथं क्तिप पत्वमिति । तत्पूर्ववर्ति-
नोऽभे समासद्वया क्रियायोगस्याऽभावेऽनुपसर्गसहकृत्वा-
त्तदप्रयोजकत्वादित्यभिसधे (पा ८, ३, ८७) । नेति । किं नेति ।
अभेतिहोपसर्गसज्ञाया अभाव इति । कथमिति । गतित्वा-
ऽभावेऽपि तस्योपसर्गत्वोपगमनेऽस्य निगमस्य ज्ञापकत्वे-
नाऽङ्गीकारात्, सामान्येनैतत्-सज्ञाद्वयपार्थक्योपपत्तेरिति ।
एतस्य प्रादीना समासमात्राऽनुयौगिकत्वेन क्रियासम्बन्धे
सति गतित्व स्यात्, समासेऽसमासे चोभयथाऽपि क्रिया-
योगसामान्ये तुपसर्गत्वे चेति विवेक सुवच [वैतु सा प्रम्
गस इति (यथा च 'उपसर्ग' = उपरा < उऽउपर-)
इत्येतच्च (पपा अनु) दि ३ भवति, किन्तर्हि प्र ३ इति कृत्वा
सकर्मिष्ठया क्रियाया अनाकाङ्क्षितत्वात् सकर्मैकप्रवृत्तिर्
अभिभवार्यथ क्रियाया अभिव्यु/१अम् इति धा इहाऽपानुम-
धानतोऽपि नाऽपेक्ष्येतेत्यर्थ २'उपर- इत्यत्र सप्त टि
पुनरुपादीयमान यद्]] ।

l) लक्षणे कप्र 'रयिम्' इत्येतदन्वित (तु सा, वैतु,
Pw प्रम् 'अभियुतस्यु' इति) ।

m) लक्षणे कप्र 'न' इत्येतदन्वित [तु पपा, वैतु सा
Pw प्रम् 'अभ्या(भि-आ)वृत्त्य' इति] ।

n) लक्षणे कप्र 'न' इत्येतदन्वित [अस्मदिप्रये ये
द्वाराऽदूरवर्तिनोऽरातय सति तानि याचार्थः ३ । एभि
अभेरुपसर्गत्वाऽभावादेव 'सन्ति' इत्यत्र पचाऽमाव ३
(तु दिप्ति, वैतु सा Mw च 'अभिसन्ति' इत्युत्तरण
समास वदन्तौ)] ।

o) स्वार्थप्रधानम् अव्य [=मो राहि यमेशिष्यत्वं-
कम् = नौदिय मित्रि इति कृत्वा न दि १ (तु १ अभि)
'नितामिग' इत्यस्य वा 'जागृष्' इत्यस्य वा क्तिप विद्

29, 2^a, 29, 3^b, 29, 4^c, 2,
2, 4^d, 24, 2, 24, 4^e, 26, 2^f

29, 93^e, 32, 94^h, 46, 4,
49 9ⁱ, 4^j, 63, 5^k, 8, 9.

$2^1, 92^m, 94^l, 96^D, 6, 9^0,$
 $3, 4^D, 95, 99^Q, 99, 4^F,$

(वैतु PW प्रश्न केनापि पदान्तरेण ग इति वा कप्र इति वा ह्युवाऽद्योनुवा मतोऽप्यस्य कैपर्यमप्रतिपादुका, वेंसा च 'अभि जाग्रधु' इति योग वदन्तो बिन्यौ। तथा सति 'अब्रधु' इति स अथोभ्यत्वमापद्योनेत्यभि सधे ॥

*) लक्षणे कप्र 'इयम्' इत्येतदन्वित [= विनु
वाच्यु तमभिलक्ष्य न उयाध्यासनं (तु PIV प्रथ,
विनु सा 'भूमि उद्वत>ता' इति योगमभिसापुङ्
सहपि वा भगमयितुमशकः) ।

^b) लृङ्गणे कप्र 'न' इत्येतद्विवृत [न पपा GIV.
ORV प्रमृ., वैतु सा ?Pw 'अभिन्मददी' इति]।

*) औ अय्य नाउ 'सुव' इत्येतस्य वि [= 'अमितो वर्णमानम्' (तु नि अ २, ४, ९, २३, ९), वैव सा १४४ च 'अमीपुत्र' इति गतियोगः प्रतिपेदाते । तत् स्वरतोऽसु । तथा हि स्वरद्वयस्योत्पत्त्यन्वात् । अय वा अपि चिन्त्य स्यात् ३अम्य(भि/१अ)म् इत्यस्य कर्मणाकाङ्क्षत्वात् तद्व्योम्यस्य कर्मपदस्य आऽधत्ते] ।

*) इदमा निर्दिश्यमानस्य यज्ञस्य वाक्यस्यारस्याऽऽका
 हितप्राधान्यमकेतस्य विद्यमानत्वात् लक्षणे कप्र इ
 (उ सा, वेद GIV MAY 'अभि विषयन्' इति)।

*) लक्षणे कत्र 'यान्' इत्येनदन्वित [='वाङ्म-
भिन्नश्च नोऽस्मान् रोदसी वक्षि' (वैतु सा 'दयान्'
इत्याभितेन पदेन कत्र योगमि-दु वा सर्वथा विपर्यासुक,
८११ 'भमि वक्षि' इति)।

१) इयमेति कथं (चिद्वशुवनाऽऽभिमुख्येन) । नेतु
गा तस्य गतिविभाविषया वक्ष्यम्यम् । 'विशति'
इति क्तिन् भाष्येति च 'अभिगमामि' इत्येक पद
क्षिपेति च । तदुभयमयुक्तम् । प्रथमस्याऽनेषितं वाद
द्वितीयस्य चोत्तराद्यस्वरदोषाऽऽपादकत्वादिति दिश

५) 'अभिमात्रान्ते' इति योगमाहृ १७५ प्रथम ।
तत्र । अन्ति द्वैषदांशुपरेरु भनीविषाण । न हि जाते
अमिरहृमिति रागुगीभूताभिर्भूतेन । अत्राअमिर भाव
महापुत्र प्रधानः कथं । एतदुक्तं भवति । जातमात्रमभि-
मिरहृषदांशुपरेरु तत्र न अमिरहृषदांशु भावमिति योगपरा
भवति । ५५/रमृ इत्ययं वर्याभावेऽर्थमगतिरिति ।

५) लघुपदस्य 'सुन्दम्' शब्देन दत्तम् । [PW, वैय. CA, 'सुम्' गम् भाववृत्तम् इति श्रुत्युपपत्तिः] योऽं सुन्दम् (सुन्दम्) इत्येव शब्दोऽस्ति ।

¹) ॥ टि श्रु १, ११, ८, ५१, १।

१) स्वरूप कप्र 'त्वा' इयेतदन्वित (तु टि श्र १, ५१, १, वैतु सा प्रश् 'अभिप्र अर्चेत' इति सगम- यत सतोऽनुपपन्नैस्वर्यतदि त्यता भनन्त) ।

*) इयमूने म्प्र 'मुप्रवा' इत्येतदीवत (तु ति रु ३, १६, ४) । तथा हि सति निर्दशनसदर्शनयोर्विवेकेन समर्पणं सुमगत् स्यात् [तु ति अभि वि > पश्च] 'अभि विपश्य' अ (३, २३, २), शी (१२, १, ३), IV शी (६, २४, ४) वैतु सा PIV प्रसू 'अभि विपश्यति' इत्यनुपपन्नद्वैतवर्त्यत पर्यतयोज्या ।

¹) लक्षणे कप्र 'स्रपायम्' इत्येतदन्वित (तु पपा सा, वैतु PIV प्रम् 'अभ्या(भि आ)द्वयस्व' इति)।

३) लक्षणे कप्र 'ऋतम्' इत्येतदन्वित [तु ऋ १०, ३२, १ (यत्र 'वरुण्' इत्यतदन्वित) वेतु PW. प्रभु 'अभिप्रसेद' इत्यल्लक्षणस्यैवैव्यर्थतद्विन्या] ।

*) लक्षणे कथं 'मा' इत्येतदन्वित (पृ ३ अ. १, ११, २, ८, ५१, १) ।

०) लक्षणो कप्र विभम्' इत्येतदन्वित (तु पपा, वैतु
मा प्रसृ 'अभ्यु(भि अ)सि' इति) ।

१) लक्षणे कृत्र [विश्वार्थशोरमिनित्य (तु 'वृत्ती
 ज्ञानं भुव' श्र १०, १४, १२) यो निवस्वत आयुर्द्वि
 तम्']। यत्तु वें सा प्रत्य रेचिन् (तु G SBW GRI,
 वैतु GW) 'विश्वार्थशोरमिनवति' इत्येव योग्यकिया-
 व्यादित्पूर्वकर्ममेरिखलतो दूतस्य सत सर्वत्रासमिभाव-
 कत्व प्रतिपादयेयु, सत्तेष्टम् । दूतकर्मि इतिचिन्प्रतियो
 निर्वहचनादिवस्तुविशेष प्रापयुमाप्रलक्ष्यभूताया अमि-
 भवमकियाया नितरामप्रात्यैक्यक्यादित्यमिभि ।

(५) इत्यमृतलक्षणे कप्र 'त्वा' इत्येतद्वित्तु [‘त्वदा भिमुप’येन नृभिर् इव बुद्धेः वाक् इव (विराजमाना) सन्तु (येन त्वप्रसादस्य प्रत्यक्षपात्रतां भजेम) धार्ये (य) सुष (=छलतायम् तत्प्रसारानि तोयिकास्तथाशोक-हेतव) च (स त) पूर्वा सरदो मदेव’ इति वा , वैनु व सा ग्रन्थ ‘अभिसूक्त’ इति [उल्लक्षणदिग्दर्शनमपि संदेह पदमिच्छन्तु स्वारगिरि वा अग्रायत सतीत्यन्वयता- मनुरभा ।]

*) सप्तशोडश 'अभिम' इत्येतद्वित (वैतु सा प्रम-
'अभिप्रदन्' इति स्वययष्टमायां शिआवयित गन्त
प्राद्वरिण्यविरोधनधास्यनस्यद्वयवतध रोषा)।

२०, ५^a; २३, १^b; २४,
८^c; ३१, ४^d; ३२, ४^e; ४३,
५^f; ४६, ३^g; ५६, ५^h;
५८, ९ⁱ; १०^j; ५, ३, ७^k;

४, १^l; ५, ४^m; ९, ७ⁿ;
२९, १२^o; ३३, २^p; ३५,
८^q; ६५, ३; ८६, २^r;
६, ५, ७^s; ७, २^t; ४^u; ९,

५^v; १०, ५^w; १६, ४^x;
१७, ८^y; १८, ९^z; १३¹; १९,
३²; ९³; २१, १०⁴; १२⁵;
२२, १⁶; २⁷; ३४, ४⁸;

*) लक्षणे कप्र. 'योषाम्' इत्येतदन्वितः [वैतु. सा. PIV. प्रमृ. 'अभिमन्वमानः' इति (द्विस्वरयोगं मन्यमानाश्चिन्त्याः)] ।

*) अनन्तरवर्तिनीं साक्षात् श्रूयमाणं समर्थां सकर्मिकां ('जुपाणः' इति) क्रियां सुधेवाऽकर्मवतया निर्वाहयन्तौ उपसर्गश्रुतेर् उचितक्रियाऽप्याहारमनुगम्वानौ वै. सा. चिन्त्यौ। तच्चिन्तितोपसर्गस्थाऽनन्तरोत्तरवर्तिना कर्मपदेन कर्मप्रवचनीयतया योगस्य सूपपदत्वादिति दिक् ।

*) लक्षणे कप्र. 'आजिम्' इत्येतदन्वितः [तु. पपा.; वैतु. सा. PIV. प्रमृ. 'अभ्यु(मि-अ)प्यव' इति (द्विस्वर्यं प्रति पर्यवृत्तयोऽयः)] ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. डि. श्रु २, १६, ८) ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. डि. श्रु २, ११, २; ८; ५१, १) ।

*) लक्षणे कप्र. 'वाम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. वै. सा. प्रमृ. 'अभिधृते' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. डि. श्रु १, १८, ४ (परि. ३); ३, १५, ५) ।

*) लक्षणे कप्र. 'वाम्'...पृषी [दि. न तु सं.; (वैतु. सा. १)] इत्येतदन्वितः (वैतु. सा. GIV. प्रमृ. 'अभि'...प्र...भरामहे' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. 'तव' इत्येतदन्वितः (तु. सा. GIV.; वैतु. PIV. 'अभि'...पचन्ते' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. '(अस्मभ्यम्) आजिम्' इत्येतदन्वितः [वैतु. वै. सा. GIV. प्रमृ. 'अभि'...अपठ' इति (व्यर्थाभिप्रेतः)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'पुनः' इत्येतदन्वितः [स्वोऽस्माद्व्याग एते (=अस्मदीयपापोऽप्योपाय) विमुक्तम्] (वैतु. सा. PIV. प्रमृ. व्यागस्-इत्यस्य 'पुनम्'-इत्यस्य च मध्ये लक्षण-विषयकस्य संबन्धस्य रपति समुच्चयविषयकं संबन्धं परयन्तः 'अभि'...स्राति' इत्येवं योज्याः; 'नः' इत्येतत् च. (ग.) इति वा, डि. (PIV. प्रमृ.) इति वा अणन्तः)] ।

*) लक्षणे कप्र. [वैतु. सा. GIV. प्रमृ. 'अभि'...मन्द' इति (तु. श्रु १, ५१, १२; ८, १२, १७; ५४, ३; ६०, ४ प्रमृ. दनः /मन्द इत्यस्याऽऽर्मेकं ह्यं परिपोषयितुम्)] ।

*) लक्षणे कप्र. (वैतु. मा. 'अभि'...आमर' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. डि. श्रु १, ५१, १) ।

*) लक्षणे कप्र. 'जुनाम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. मा. GIV. 'अभि'...समि' इति) ।

*) स्वार्थप्रधानम् अन्वय. ['(वे) अन्नदाता (=अधर्म-पतया) अभि (=भी-राहित्येन) अस्मतोऽयुक्तः (=वि-युक्तः) असन्, ते नैव ते (=तव) इति वा. (वैतु. GIV. कर्मसाक्षात्त्वे सत्यपि 'अभि'...असन्' इति)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'वर्षणीः' इत्येतदन्वितः (वैतु. सा. 'रक्षत' क्रियापदमप्याहारकः) ।

*) स्वार्थप्रधानम् अन्वय. इति मतं भवति [तु. सा.; वैतु. म. (मा १८, ७४) 'अभि'...अह्याम्' इति, उ. GIV. 'अभिवाज्यन्तः' इति (अन्यस्तु कल्पः स्मृतो दुष्टः इ.)] ।

*) 'अभिनिपत्ति' इति योगं PIV. प्रमृ. आहूतः, तप्त । कर्म लक्षणविषयभूतस्य प्राधान्येन विव-

क्षाधामिनिः कप्र. स्यादित्यत्र निगमस्याऽस्य विरो-
धेण विनिगमकर-दर्शनात् । तथाप्यत्रैकविरोधप्रदानेन लक्ष्यभूतस्य कृतोत्तममिलक्ष्य बहूनां ध्वेतुणामपेक्षया तादृश्य-एकैक्यत्रया प्राधान्येन विवक्षा स्पष्टं प्रतीयते । सा च कप्र. अभिना यथा समर्पिता भवेत् न तथा हेन ग. (गतिर्येनाऽऽख्याताऽनुप्रवेशेन तदुपसर्जनमाविषगमान्) इति कप्र. एवेहाऽभिः स्यान् न गतिरिति निर्गलितोऽर्थः । एतदाश्रयथ न्याय एवंप्रसारकं विवेककर्तव्यं यथावत् सर्वत्र ।

*) इत्यंभूतलक्षणे कप्र. 'जुनाम्' इत्येतदन्वितः [वैतु. मा. GIV. प्रमृ. 'अभि'...सुम्नि' इति योज्याः सन्तः स्वरद्वय-वर्ती च पन्वाऽभाववर्ती च स्थितिमवहेत्यन्तः (तु. डि. श्रु २, २३, १)] ।

*) इत्यंभूतलक्षणे कप्र. 'देष्टुम्' इत्येतदन्वितः [तु. पपा.; वैतु. सा. PIV. प्रमृ. 'अभ्या(मि-भू-हिष्ट' इति)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'अस्मात्' इत्येतदन्वितः (तु. पपा.; वैतु. सा. PIV. प्रमृ. 'अभ्या(मि-आ)वष्टुम्' इति) ।

*) इत्यंभूतलक्षणे कप्र. 'विद्वत्' (=विधा दिराः) इत्येतदन्वितः (वैतु. मा. 'यम्मात्' इति सना. वा. आले-पुक्तः; GIV. 'अभि'...मेतु' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. 'तुम्' इत्येतदन्वितः (तु. डि. श्रु १, ५१, १; वैतु. मा. PIV. प्रमृ. प्रपने स्य. 'अभ्यर्थे' इति, द्वितीये स्य. सा. 'अभि'...तुष्टुः' इति) ।

*) लक्षणे वेद्यंभूतलक्षणे वा कप्र. 'धर्म्य' > 'धर्म्य-म्' > 'धर्म्यम्' (< 'धर्म्य' [प. ३]) इत्यनेन यन्नि-
योनिनेरप्यानुभाविमप्यादित्यपिनकारद्वयप्रत्ययस्य

39, 2^a, 39, 3^b, 49, 90^c, 3,
4, 4^d, 94, 4, 94, 4^e 96, 4^f

२९, १३^E, ३२, १५^h, ४६, ४,
५१, १ⁱ, ४^j, ६२, ९^k, ४, १,

3¹, 93^m, 94^l, 95ⁿ, 6, 9^o,
3, 8^p, 96, 97^q, 98, 4^r,

(वैतु PW ग्रन्थ केनापि पदान्तरेण ग इति वा कप्र इति वा इत्वाऽद्योक्तुका सातोऽप्यस्य केष्वप्यमप्रतिपादुका, वेंसा च 'अभि जागृषु' इति योग वदन्तो चिन्तौ। तथा सति 'अग्रपु' इति स अद्योग्यत्वमापयेतेत्यभिप्रेते ॥)

*) लक्षणे क्प्र 'रथम्' इत्येतदन्वित [= विष्णु
वायु तमभिलक्ष्य न उवाच्याञ्चत' (तु PIV प्रभृ
वैतु सा 'अभि उद्वक्त' ता' इति योगममिलापुक
सपि वा सगमयितुमशक्त)] ।

^b) लक्ष्यो कप्र 'न' इत्येतद्वित [तु यपा Gw ORN प्रनृ, वैतु सा 'Pw 'भभिसद्वी' इति] ।

१) औ अन्त्य नाड 'सुख' इत्येतस्य वि [= 'अमितो वर्मानाम्' (तु णि ञ् २, ४, ९, २३, ९), वैतु सा MW च 'अमीपुत्' इति गतियोग प्रतिपेदते । तन् स्वरतोऽस्य । तथा हि रश्चरद्वयस्वीकृत्यत्वात् । अथ वा अपि चिन्त्य स्यात् १अम्य(भि/१थ)म् इत्यस्य कर्मवाक्यत्वात् तद्व्योमस्य कर्मपदस्य वाऽश्रते] ।

१) इदमनिर्दिश्यमानस्य यज्ञस्य वाक्यस्यारस्याऽऽका
क्षितप्राधान्यसंकेतस्य विद्यमानत्वात् लक्षणे कप्र इ
(इ सा, वैतु GIV MIV 'अभि विधुवन्त' इति)।

*) लङ्घने कप्र 'वाङ्म' इत्येतद्विधत्त [="वाङ्म-
भिनक्ष्य नोऽस्मान् रोदसी वक्षि" (वैतु सा 'दवान्'
इत्याशितेन पदेन कप्र योगमि-लु ॥ सर्वथा विपर्यायुक्,
G ११ 'भमि वक्षि' इति)]।

*) इषमूते कप्र (विशुद्धनाऽऽभिमुख्येन) । वैत
सा अस्त्य गतिभिर्भावविषया कल्पद्रव्यम् । 'विशति'
इति क्तिप् भ्राजिष्येति च 'अभिर्भासादृ' इत्येक पद
क्रियेति च । तदुभयमुक्तम् । प्रथमस्याऽनपेक्षितवाद्
द्वितीयस्य चोत्पत्त्यादित्ययोगाऽऽगादकत्वादिति दिष्टम् ।

*) 'अभिप्रवृत्तते' इति योगसङ्गः प्रथमः । तत्र । अनित्यत्वस्यैव प्रवृत्तौ अनित्यव्यापः । न हि जातोऽप्रवृत्तमिति ग्युगीभूताभिप्रेतः । अत्राभिप्रवृत्तमात्रस्यैव प्रवृत्तः कथः । एतत्कथं भवति । जानामात्ममित्रमनुरव्याप्त्यनुवृत्तं तत्र न श्रित्तिजादयः स्वस्तिनीयोगपरा भवन्ति । अथ रम्य इत्यप्यव्याप्त्ययोगस्यैव भवति ।

*) लपगो वन 'हुम्प्रम्' इत्येवमिति [यु PW,
वैतु CA] 'ममि' सम् 'आवकवन्' इति श्रुतगुणं
योग मुच्यते (लपि-दम् अर्थापेक्षित्याऽप्रतीतिरिति)।

¹) तु टि ऋ १, ११, ८, ५१, १।

१) लङ्गणे कप्र 'त्वा' इत्येतदन्वित (तु टि अ १, ५१, १, वैतु सा प्रमु 'अभिप्र अर्चत' इति सगम- यत सतोऽनुपपन्नद्वैसर्वातश्चित्यता भजन्त) ।

३) इयमुपेक्ष 'भुवन' इत्येतदस्मिन् (तु णि ऋ ३, १६, ४) । तथा हि सति विद्वानसदर्शनशोर्विवेकेन समर्पणं प्रसङ्गतं स्यात् । [तु णि भमि वि > पृश् > 'भमि विपश्य' अ (३, २३, २), शौ (१२, १, ३३), व शौ (६, ३४, ४) चैतु सा Pw प्रत्यु 'भमि विपश्यति' इत्यनुपपन्नद्वैतवर्त्य पर्यनुयोज्या] ।

१) लङ्गणे कप्र 'सुखायम्' इत्येतदन्वित (तु पपा सा, वैतु PIV प्रभृ 'अभ्या(भि-न्ना)घचुरस्व' इति) ।

iii) लक्षणं कप्र 'अतम्' इत्येतदन्वितं [तु अ १०, ३२, १ (यन् 'वरान्' इत्येतदन्वितं) वैत PW, प्रष्ट-
'अभिप्रसेदु' इत्यल्लक्षणैस्त्वर्थतद्धिन्या] ।

*) लक्षणं कथं 'मा' इत्येतदन्वितं (पृ. ६१, ११, २, ८, ५१, १) ।

°) लक्षणे कप्र विभ्रम्' इत्येतद्वित (तु पपा, वैतु मा प्रम् 'भभ्यु(भि अ)सि' इति) ।

१) चक्षणे कथं [=विश्वार्थणीरभिलक्ष्य (तु 'वृत्तौ
जगत्प्रभुः' श्र १०, १४, १२) यो विवस्वत आशुद्धिर्
तम्'] । यत्तु यं सा प्रश्नः केचित् (तु G SBW GRI,
वैतु Giv) 'विश्वार्थणीरभिलभति' इत्येव योग्यक्रिया-
ध्याहारपूर्वकमोर्ध्वस्वतो दत्तस्य सत सर्वप्रणाऽभिभाव
कत्वं प्रतिपादयेयुः, तत्रेष्टम् । इतस्मिन् किञ्चित्प्रतिवो
गिक्यचनादिस्वविशेषप्रापणमात्रलक्ष्यभूताया अमि-
म्यनक्रियाया नितरामप्राप्तिकर्वादित्यभिलषि ।

१) इत्यभूतलक्षणो कप्र 'त्वा' इत्येतद्विभक्त [त्वदा
मिमुत्प्रेत्य नृभिर् वय शुभ्रे द्याव इव (विराजमाना)
सन्त (येन त्वत्प्रसादस्य प्रत्यज्ज्ञपान्ता मजेन) अर्थ
(प) अप (अथलप्राप्त्य तत्प्रचारनिरोधिकास्तत्प्राप्तो-
हेतव) च (स त) पूर्वा शरदो मदेम' इति वा, वेतु वं
गा प्रमृ. 'अभिसुन्द' इति [उल्लङ्घनद्विवरमपि तदेक
पदमिच्छति इवारमिक या भ्रमयन्त सन्तध्वन्यता-
मनुवर्ष] ।

*) लघुषेकत्र 'गुर्भम्' इत्येनद्वित (वैमु सा प्रमृ
'अभिप्रदन्मु' इति श्रुतगुणमायात शिश्नावयिपन्त सन्त
प्राकारिगर्भविरोधतथाऽपनचक्राद्वैर्यतथ बोधा) ।

२०, ५^a; २३, १^b; २४,
८^a; ३१, ४^d; ३२, ४^e; ४३,
५^f; ४६, ३^e; ५६, ५^b;
५८, ९^f; १०^f; ५, ३, ७^b;

४, १^f; ५, ४^e; ९, ७^m;
२९, १२^a; ३३, २^e; ३५;
४१, ८^a; ६५, ३; ८६, २^e;
६, ५, ७^f; ७, २^e; ४^e; ९,

५^e; १०, ५^f; १६, ४^b;
१७, ४^b; १८, ९^f; १३^f; १९,
३^e; ९^e; २१, १०^m; १२^e;
२२, १^e; २^e; ३४, ४^f;

*) लक्षणे कप्र. 'योपास्' इत्येतदन्वितः [वैतु. सा. PW. प्रमृ. 'अभिस्मन्ममानः' इति (द्वित्रययोगं मन्यमानाश्चिन्त्याः)] ।

*) अनन्तरवर्तिनी साक्षात् श्रूयमाणां समयां सकर्मिकां ('जुपाणः' इति) क्रियां मुधेवाऽकर्मकतया निर्वाहयन्तौ उपसर्गभूतेषु उचितक्रियाऽध्याहारमनुमन्वानौ वै. सा. चिन्त्यौ । सचिन्तितोपसर्गस्याऽनन्तरतोऽवर्तिना कर्मपदेन कर्मप्रवचनीयतया योगस्य सूपपदत्वादिति दिक् ।

*) लक्षणे कप्र. 'आजिम्' इत्येतदन्वितः [तु. पपा.; वैतु. सा. PW. प्रमृ. 'अभ्यु(भि-जु)स्यच' इति (द्वैत्यर्थं प्रति पर्यनुयोज्याः)] ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. टि. श्रु. २, १६, ८) ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. टि. श्रु. १, ११, २; ८; ५९, १) ।

*) लक्षणे कप्र. 'बाम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. वै. सा. प्रमृ. 'अभिधृते' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. टि. श्रु. १, १८, ४ (परि. ३); ३, १५, ५) ।

*) लक्षणे कप्र. 'बाम्...घृष्टी' [दि. न तु सं.; (वैतु. सा. १)] इत्येतदन्वितः (वैतु. सा. GW. प्रमृ. 'अभि...प्र...भ्रामहे' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. 'लृप्' इत्येतदन्वितः (तु. सा. GW.; वैतु. PW. 'अभि...पचन्ते' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. ('अस्मन्मम्' आजिम्' इत्येतद्युक्तः [वैतु. वै. सा. GW. प्रमृ. 'अभि...अपय' इति (एवार्थानिर्दिष्टेः)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'पुनः' इत्येतदन्वितः [= 'योऽस्माकमाग एते (=अस्मदीयपापोद्धोषणाय) विमुखात्' (वैतु. सा. PW. प्रमृ. आगस्-इत्यस्य 'पुनस्-इत्यस्य च मध्ये लक्षण-विषयकस्य संबन्धस्य स्थाने समुच्चयविषयकं संबन्धं परयन्तः 'अभि...सुराति' इत्येवं योऽनुक्तः, 'नः' इत्येतत् च. (सा.) इति वा, दि. (PW. प्रमृ.) इति वा मणन्तः)] ।

*) लक्षणे कप्र. [वैतु. सा. GW. प्रमृ. 'अभिप्र/मन्द' इति (तु. श्रु. १, ५१, १२; ८, १२, १७; ५४, २; ६०, ४ प्रमृ. यतः /मन्द इत्यस्याऽकर्मकं कृतं परिपोषमियात्)] ।

*) लक्षणे कप्र. (वैतु. सा. 'अभि...आभर' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. टि. श्रु. १, ५१, १) ।

*) लक्षणे कप्र. 'जनाम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. सा. GW. 'अभिप्र...सक्षि' इति) ।

*) स्वार्थप्रधानम् अन्य. ['(वि) अवद्वाता (=अधर्म-परतया) अभि (=भी-राहित्येन) अस्मतोऽयुक्ताः (=वि-युक्ताः) असन्, ते नैव ते (=तव) इति वा. (वैतु. GW. कर्मसाकाङ्क्षे सत्यपि 'अभि...असन्' इति)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'चर्पणीः' इत्येतदन्वितः (वैतु. सा. 'रक्षत' क्रियापदमध्याहारकः) ।

*) स्वार्थप्रधानम् अन्य. इति मतं भवति [तु. सा.; वैतु. म. (मा. १८, ७४) 'अभि...अभ्याम्' इति, व. GW. 'अभिवाज्यन्तः' इति (अन्यस्तु कल्पः खरतो दुष्टः इ.)] ।

*) 'अभिविद्यन्ति' इति योगं PW. प्रमृ. आहुः, तज्ज । कथं लक्षणविषयभूतस्य प्राधान्येन विव-

क्षायात्मनिः कप्र. स्यादित्यत्र निगमस्याऽस्य विशेषेण विनिगमकत्व-दर्शनात् । तथास्यैकविशेषणप्रदानेन लक्ष्यभूतस्य कृतोत्तमभिलक्ष्य बहूनां ज्येष्ठानामपेक्षया तत्तद्दृग्-एकैकत्रतया प्राधान्येन विवक्षा स्पष्टं प्रतीयते । सा च कप्र. अभिवा यथा समर्पिता भवेत् न तथा देन ग. (गतिवैनाऽऽख्याताऽनुप्रवेशेन सङ्घसर्जनमावोपगमात्) इति कप्र. एवेहाऽभिः स्यात् न गतिरिति निर्गलितोऽर्थः । एतदाशयस्य न्याय एवंप्रकारेक विवेके कर्तव्ये यथावयं सर्वत्र ।

*) इत्यंभूतलक्षणे कप्र. 'जनाम्' इत्येतदन्वितः [वैतु. मा. GW. प्रमृ. 'अभिसन्धि' इति योऽनुक्तः सन्तः स्वरद्वय-वर्ती च पत्वाऽभाववर्ती च स्थितिमवहेत्यन्तः (तु. टि. श्रु. २, २३, ९)] ।

*) इत्यंभूतलक्षणे कप्र. 'देवाद्' इत्येतदन्वितः [तु. पपा.; वैतु. सा. PW. प्रमृ. 'अभ्यु(भि-अ-हिष्ट' इति)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'अस्मान्' इत्येतदन्वितः (तु. पपा.; वैतु. सा. PW. प्रमृ. 'अभ्या(भि-आ)वचूस्व' इति) ।

*) इत्यंभूतलक्षणे कप्र. 'विद्वतः' (=विद्या दिराः) इत्येतदन्वितः (वैतु. सा. 'अस्मान्' इति सना. वा. आक्षे-पुक्तः; GW. 'अभिसमेतु' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. 'तुम्' इत्येतदन्वितः (तु. टि. श्रु. १, ५१, १; वैतु. सा. PW. प्रमृ. प्रथमे स्थ. 'अभ्यर्थे' इति, द्वितीये स्थ. सा. 'अभि तुपुयुः' इति) ।

*) लक्षणे केव्यंभूतलक्षणे वा कप्र. 'घन्व' > 'घन्व-न्' > 'घन्वम्' (< 'घन्व' [घट.] इत्यनेन यन्निप्र-योविजोऽपपाग्यावयिष्याप्रत्यायितनकारद्वयप्रकृत्यापराया

३६, ५^१, ३७, २^१, ३८,
३०, ४४, १७^१, ४५,
३५^०, ४९, १४^०, १५^१

५०, ६६, १५^१, ५३, २^१,
६०, २^१, ६१, १४^१, ६३,
७ ७ १५, २^१, १८,

१६ २३, ६६, ३१, ४^१
३२, २२^०, २४^१, ३३,
९^१, ३४, ५^०, ३७, ७^१,

सुरोधेनाऽपि [वैतु सा 'अभि' इति स्वार्थप्रधानम्
अन्य इति 'सु-यत्' (<सम्/इ, <स-यत्' आप)
इति च नितरामुपेक्षितस्वरसंस्कार (स्याद्वा कथमपि
किंचि इति कृत्वा 'सु-यत्' ? इति न द्विः इतीव प्रत्या
युक्त) उपेक्ष्य, Gw 'अभिमुम्' चावृष्ट 'इत्यन्याप्यो-
भ्रमगतिस्वरत्वेन योजुक्त LUD GRI 'अभि' इत्येत
'जनुम्' इत्येतेन योजुक्त सन्तावपि ना वा नदीय इव
स्पृष्टा तौ समान चिन्त्यौ] ।

*) इत्यभूतलक्षणे कप्र 'अम' इत्येतदन्वित
[-'भ्रमा (विस्तारेण) 'अयु' (<अभि) राय (प्र३
वैतु सा द्विः इति वदद् स्वरतश्च चिन्त्य) पु-नदृष्टा' इति
वा इ (तु Gw, वैतु सा 'भवति' इति किप
आक्षेपतस्तत्पर गतित्वमुपकल्प्युक्त)] ।

*) लक्षणे कप्र 'अव' इत्येतदन्वित [= 'अवा इन्द्र
भव अभिलक्षणाऽच्छा बहुयु' (अच्छा > अच्छा [वैतु ?
पपा] इति 'वहेयु' इत्यस्य वि सद् गतिवमाप्नुया
तामिति कृत्वा गप्, [तु ५४] सरथ भिद्विदस्य यथाक्रम
शोध सुवच, वैतु सा 'अभि वहेयु' इति
योग (रथेऽवस्थितिमान इत्याद्याऽवर्तुक्त हविरभि
वहनाऽध्ययनभुतपूर्व कर्म कुनाहलैरेतेषु सद् उपक्ष्यम्)
PW प्रथ 'अभि कृज्यन्त' इति] ।

*) लक्षणे कप्र (तु टि अ १, ११, २, ८ ५१, १) ।

*) स्वावर्धप्रधानम् अन्य [तु पपा वैतु सा PW
प्रथ 'अभ्यादेदिद्वानाद् इति द्विस्वरयोग मन्वाना
(भा/दिन् इत्यस्य च दारात्पया [तु १०, १३३, ४]
सकर्मकता-प्रमत्तत् उपेक्ष्य]] ।

*) लक्षणे कप्र 'रानिपा' (द्वि३=यमानान्) इत्ये-
तदन्वित [= 'तानुरिरय रयि भगस्तत्' (-चन) ओय-
धामि प्रविन्वतु' (तु PW प्रथ वैतु सा 'अभि'
इत्युपमार्गप्रतिरिति इत्याद्यादेतेन किप वृत्तीयपादय
इपम् बाक्य रचयन्ति)] ।

*) लक्षणे कप्र 'मि' इत्येतदन्वित [= 'आवेवीभ्यो
विभ्यो जनः (=पुत्रपौत्रादान्) अथवा (च) अदेवी
रूपोऽभिक्रमो भव' इत्येव स्वारासिक ना स-य उत्तरार्धे
मध्यम पारोमिषक्य इ (वैतु सा PW प्रथ प्रथम
पाठ्यग पुन-राष्ट्रं यानुर्याय इति इत्याऽभिक्रम्येव
स्व-चपाता उगम पादे 'अभ्यन्तुभाम' इत्याद्यादेरेव

द्विपित योगमन्त्रीकुर्वाणाश्च] ।

*) लक्षणे कप्र (तु टि अ १, ५१, १) ।

*) लक्षणे कप्र 'वमु' इत्येतदन्वित (तु सा, वैतु
GW प्रथ 'अभि नय' इति) ।

*) 'कोचिष्टम्' इति क्रियायोगमाहुराचार्य । तथा
तु सति कर्माऽऽकाङ्क्षाया गवादीना सनिहित्वात् सदे
न्याप्ती युद्धम्पुत्रतामित्याकारकोऽनिष्टोऽर्थ प्रसज्यत ।
तानभिलक्ष्य घृनादिभिरित्यवयव तु सर्वं घृ-दरमिति दिक् ।

*) लक्षणे कप्र 'वस्य' इत्येतदन्वित (वैतु सा
PW प्रथ 'अभि नेयि' इति) ।

*) इत्यभूतलक्षणे कप्र 'चर्षी' ('अत्यतसयोगे द्वि')
इत्येतदन्वित [तु सा Gw वैतु PW PW 'अभि
नियसद्' इति (उल्लक्षणस्वरत उपेक्ष्यौ)] ।

*) लक्षणे कप्र (तु टि क १, ११, २, ८, ५१, १) । यत्
सा 'व्याम्' इत्यस्योपेक्षमिव कर्वाणस्तदभिसंबद्ध कप्र
अभिरिति कृत्वा व्याचष्ट, एदृशतोऽन्यत् । उपेक्ष्यस्य
भूयमाणत्वं सति तदुपेक्षेणस्य व्यर्थभ्रमाऽध्यमिचारात् ।
कथ तच्छब्दवृत्तिमिति । 'व्यायु' इत्यन 'व्या । आयु' (
<आयु) इत्येतयोर्द्वयो पदयो सद्भावापगमादिति
[वैतु पपा प्रथ 'व्यायु > यु' इति, तु अ १, १३१,
३ (यत्र सा 'अभ्यायु' इतीवैक पद सियाधयितु पपा
उदात्तपूर्ववर्तिन स्वरितस्य विरिष्यमाणमपि सक्तमव
जानान स्वय नितरामुपेक्ष्य इ, ८, ३, ७ च (यथा
ऽऽयवो देवतामभिलक्ष्य स्तुतिपाठनपरतया समान
भाव्यते)] । एष्य द्व-दोनुरोधतो वयमिन्द्र त्वा आयुवो
अभिप्रण्योनुवो हृष्य' इत्याद्याऽपेक्षा मूलरिधि इ ।

*) श्री अथर्व व (<रु)तु [<सम् <रु/१भम्,
द्वि३ (वैतु सा ५१)] इत्यस्य वि (तु टि क २,
४, ९, पपा च, वैतु सा 'अभि आभर' इति, Gw
'अभीपत्' इति) ।

*) लक्षणे कप्र 'निषयम्' इत्येतदन्वित (वैतु वे
सा PW प्रथ 'अभिमुचरन्ति' इति) ।

*) लक्षणे कप्र 'यन्म्' इत्येतदन्वित । राय [तु टि
अ २, १५, ५ ।

*) इत्यभूतलक्षणे कप्र 'यम्' (=यस्य ममता) इत्ये
तदन्वित (तु PW प्रथ, वैतु सा 'अभि नृशन्ते'
इय् कानिपूलक याम परयन् उपेक्ष्य) ।

३१, ४^५, ४८, ३^६, ६०,
२^८, ६१, २^८, ८३, ५^०,
८८, १^१, १०४, २^६, २१^६,
८, २, ११^१, ४०^१, ३,

३^६, ६, ७^६, ३४^६ ४२
८, १२^१, १२, १५^६, २३^६,
१३, २८, १५, १^३, १७,
७^६, १५^०, २१, ५^६, २३,

२६^{१०}, २५, २१^१, २७,
६^१, ३२, २८^१, ४०, ४^३,
४५, २२, ४८, १^१, ४९,
१^३, ५५, १, ५९, ३^१,

*) सा 'सुन्ति' इति क्रियायोगमाह, तत्र । तथाप्ये
ऽर्थवैपरीत्यप्रतीति । देवा हि यज्ञेषु सकस्य (=साधस्य
सहभावम्) इच्छन्ति न तु तस्याऽभिमवन कुर्वति ।
उपसर्गवाऽभावे यत्वाऽभावस्य द्वैस्वर्यप्रसङ्गे च ज्ञापकता
ऽपि पूर्वोक्त मत द्रष्टव्यति (तु टि २, ४, ९, २३, ९) ।

b) नापुटि दिशा कप्र द्र ।

c) लक्षणे कप्र 'उभे' इत्येतदन्वित (तु वे मा,
वैतु GIV 311V 'अभि उवेति' इति) ।

d) लक्षणे वैधभूताख्याने वा कप्र 'पुत्र भूमा'
इत्येतदन्वित । उत्तरे कल्पे 'भूमा' इत्यत्राऽत्यन्तसंयोगे
द्वि द्र (तु GIV प्रम्, वैतु सा 'अभि आवातु' इति) ।

e) लक्षणे कप्र 'मा' इत्येतदन्वित [तु पपा GIV,
वैतु सा PIV प्रम् 'अभ्या (भि आ) लक्षन्ति' इति । तच्
चिन्त्यम् । आ/त्प इत्यस्येहाऽकर्मकृते (तु शौ ८, ६,
१२, १२, १, ५०) ।

f) लक्षणे कप्र 'अन्ध', 'षष्ठु' इत्येतदन्वित (वैतु
सा PIV प्रम् 'अभि मिनीयाव' इति) ।

g) लक्षणे कप्र 'अप्रससम्' इत्येतदन्वित [तु PIV
प्रम्, वैतु सा 'सुम् अभि (भवतम्)' इत्यस्येपूर्वक
गतित्वपक्षपात, GIV 'सुम् अभि ययस्तु' इति च] ।

h) स्वार्थप्रधानम् अथ्य [तु सा प्रम् (=प्रत्यये पूपा
पराणा परीक्षे पूपाविध्वनकानाम्)] ।

i) लक्षणे कप्र 'अस्मान्' इत्येतदन्वित (तु सा
311V, वैतु GIV 'अभि हणीया' इति) ।

j) लक्षणे कप्र 'मेध्यातिथिम्' इत्येतदन्वित (वैतु
सा GIV 'अभियन् (<अभियन्) इति) ।

k) लक्षणे कप्र (तु टि २, ११, २ ८ ५१, १) ।

l) लक्षणे कप्र 'स्तोमम्' इत्येतदन्वित [=एव सन्वय
स्तोमो मयाऽकारि, यथाऽधिनी इममभि वकी (=एतद्
प्रहणाऽभिप्रायाविव) सन्ताव् अनुपाताम् (=आमनो
नमनमिवाऽकार्यम्) तु टि २, ११, २, ८, ५१, १] ।

m) लक्षणे कप्र (तु टि २, ५१, १) ।

n) लक्षणे कप्र 'त्वा' इत्येतदन्वित (वैतु सा
अभि 'प्र - सपंतु' इति) ।

o) लक्षणे कप्र 'भूयस' इत्येतदन्वित [= एकोऽपि
सप्तभि षट्भू भूमिदममनन् इति तृतीययदान्तमेक

वाक्य द्र (वैतु सा पूर्वोर्ध्व वाक्य
परिच्छेदमाक्षेपमुख 'अभि-भवति' इति गतित्वपर)] ।

p) उत्तमे पाद देवता नियदनक्रियामानस्य विवक्षित-
त्वात्तस्य च कर्मनिरपेक्षत्वात् पूर्वार्थवैधवावितपदार्थाऽभि-
लक्ष्यत्वं तदानुपनिषत्सामीप्यसंकेतमात्रत्वं वा द्र (तु टि
२, ४, १, ७, १५, २, सा, वैतु 'वे अभिमि/पद्' इति) ।

q) उद्/चद् इत्यस्याऽकर्मकृते प्रसिद्धायामपि
(पा १, ३, ५३) यत् सा PIV प्रम् समवकारयोगान्तर-
मभि गत्यन्तरत्वात् 'उच्छर' इत्याख्यातैर्वाऽभिमिदुमिङ्ग-
न्ति, तेषां सौवरातुशासनस्याऽभिध्यातादुल्लङ्घनहठान् न
व्यतिरिच्येत । अतः लक्षणे कप्र अनाभिद् इत्येवाऽवदत्ताम् ।

r) लक्षणे कप्र 'हव्या' इत्येतदन्वित [तु GIV,
वैतु सा PIV 'अभि प्रयाधन' इति (यस्तुतस्तु 'अभि
या हव्या प्रयाधन, [अभि ता हव्या] इत्यवमुत्तरार्थ-
चर्चिस्त्वावर्त्य 'इन्द्रादयो बर्हिःसत्तु' इति वा द्र)] ।

s) लक्षणे कप्र 'वस्तु' इत्येतदन्वित [तु PIV
प्रम्, वैतु वे सा च 'अभि वेतति (वैवेतु) इति] ।

t) लक्षणे कप्र 'युम्' इत्येतदन्वित [अभिलक्ष्य-
भूतस्य प्राधान्येन समर्पणे धृतिस्त्वास्त्वात् (वैतु सा GIV
प्रम् 'अभिसचरन्ति' इत्युत्तन्निव योनुका)] ।

u) लक्षणे कप्र (तु टि २, ५१, १, ३, ५१, ४) ।

v) '१' अभि' इत्यस्य मिषि सत न द्वि १ द्र [तु पपा,
वैतु GIV प्रम् २ अभि इतीह भवतीति कृत्वा 'अभि-
पुति' इत्यन्याप्यैस्वर्यदक्षित योग प्रकुर्वाणा) 'अभम्-
'उम्', 'द्र', द्वि इत्येते प्राति (यद्) सजाते स्यु
१'अभि- इत्यत्र द्वित्वादि विशिष्टे कात् च उपप्रस्व
पा ६, २, १३१) च प्राति अन्यत् (>०) इति पूष च
(भावे) /यु> 'भि' > 'भि' इति उप च द्र ('अन्यद्भि-
>'अन्यद्भि->' 'भि->' १'अभि- इति कर्णसमाप
तिथ निपातमुवरतरत्वे लोपोद्वेयमिसिध (तु PIV
१, ५४३)] । एषिय 'य' अदध्य वाय् अभि (=इन्द्र
चाऽन्यतो वरुण चाऽन्यत) चितिभि पाति' इति वा द्र ।
न चापि २ अभि इत्येवरक्षणे कप्र 'वाम्' इत्येतदन्वित
इति सुवचम् । तथा सति /२या इत्यस्य कर्माऽऽद्याह्या
दुष्पूतत्वात् । २ अभि इत्येवाऽऽप्रदक्षेति स्वार्थप्रधानम्
अथ्य तद् द्र इति दिक् ।

६०, ४^a, ६६, १०^b, ६७,
१^c, ६१, ४^d, ५^e, ११^d, ७३,
२^f, ७४ १४^e ७५, १५^h

[(७६, ५) ८८, १]^d ४ⁱ, ८९,
४ⁱ, ९३, १^d, ५^d, ९३, १
४^k १९ⁱ २१^m ९५,

१^d, ९, १, २^b; ४^o,
३, १^b, ४, ७^d, ८^d, ६, २^b,
३^h, ७ ३, ८, १^f, ९, ५^o,

*) लक्षणे कप्र 'प्रयसि' इत्येतदन्वित [तु पूर्वाधे
'वीतये' इत्यस्य सकृत्तो योग, वैतु सा 'अभि' गहि'
इति, Gw च यनि इति वा 'अभि आ गहि' इति
वा सकृत्पुक्]।

*) अभिभावकत्वेन प्रतिमानवचन कप्र 'पणीन्'
इत्येतदन्वित (वैतु वं सा भित्त्वपरो सत्तौ 'भवति'
इत्याद्येपुक्)।

*) लक्षणे कप्र 'न' ['अस्मानभिलक्ष्य तिपूणा मृचा
मा प्रमुक्षत =प्रकर्षेण मृचा (<√मृक्ष<√मृक्ष-
<√मृक्ष यद् भवत)'] इत्येतदन्वित (वैतु सा 'मृक्षत'
<√मृक्ष वा/मृक्ष वेति विकल्पुक, पूर्वे वल्ले Pw
प्रमृ अपि तमनुसरन्तश्च सन्ता 'अभिप्रमुक्षत' इत्येव
योगऽपलक्षणद्वैस्वर्यै स्वरै पोषुका)]।

*) लक्षणे कप्र (तु टि श्र १, ११, २ ८, ५१, १)।

*) 'युत्र अभि' इत्येव सम्यगे सति स्वार्थप्रधानम्
अप्य द्र [=यन्नाऽभितो वर्तमाना सत' (तु टि श्र १,
११, २, वैतु वं सा Gw प्रमृ 'अभिसन्वामहे' इति)।

*) लक्षणे कप्र 'अग्र्यम्' इत्येतदन्वित (तु Gw
प्रमृ, वैतु वं 'अभि नि सीदय' इति, सा द्युतपद
इव इ)।

*) लक्षणे कप्र 'मुय' इत्येतदन्वित [तु Gw,
वैतु Pw, सा चाऽपि आमुगधभागी]।

*) लक्षणे कप्र 'अुवरान्' इत्येतदन्वित [=परस्या
सवनोऽधि यन्नाऽहमस्मि (तत्र) अववरान् (=मनेदिहान्)
अभिलक्ष्य स्वातर ताद अव (च) (तु पगा, वैतु सा
भा [त] उ म च [मा], Pw प्रमृ, च 'अग्राभि-आ-
तर' इति)।

*) 'योदाऽभि' इति च पृथक्, उपसर्गधुतिबलात् 'अभि
भवति' इति च पृथग् योगात् इति वा अभिप्रैति। तन्
विरयम्। ऐतेन वक्येनाऽप्यंगिदी भावयद्वयी दुष्कला
भवतिदिह्। क्यवा अभिपुद्गु इति प्राति विवक्षित
इत्यतः। तद् योदा मन् 'अभि अवति' इति च प्रथम क्ये
'अभिवादाऽभि' इति च द्वितीये क्येऽप्यपी भवेताम्
इति विषये विमृश (तु Gw)।

*) लक्षणे कप्र [तु टि श्र ४, ५६, ७ वैतु सा Gw प्रमृ
'अभिप्रम' इति (११ 'मर' <√मृ वा <√वोदेव
विप प्र/ह<√मृ इत्यत्र गहव विवरपदान् यद्)]।

*) लक्षणे कप्र 'युत्' इत्येतदन्वित (तु सा, वैतु
Pw प्रमृ 'अभि उदगा इति)।

*) लक्षणे कप्र 'न' इत्येतदन्वित (=अस्मान्मयम्)
'स्तोतव्य' इति धृतिरेतदेवाऽभिवदति [तु टि श्र ५,
४, १ वैतु सा स्वार्थप्रधानम् अप्य इति, Pw
प्रमृ च 'अभिप्रमन्दसे' इति]।

*) लक्षणे कप्र 'म' इत्येतदन्वित 'अस्मान्म रयिं
दाशुपे प्रयन्ता बोधि' इति वा (तु एप् धु वैतु वं.
सा योमयिवाऽप्याहारिणी)।

*) 'अभि आसदम्' इति योग इति सा। तच्चित्यम्।
योनि सधस्ययो पार्थक्यान्वये मन्स्वारस्यप्रतीत। यथा
चाऽभिलक्षणविषयत्वेन योनिम्' इति पृथग्न्यवयवमिति
द्रोणाधिकरणक साधस्य च आ/सद् इत्यस्य कर्मतया
पृथग् गम्यत इति मा २६ २९ इत्यत्र स्पष्ट प्रतीति मोचर
भवति। उपाधयमभिलक्ष्यमाणा सोमो द्रोणकलशे तमुप
लभत इति निर्गलितोऽर्थो भवति। एस्थि अपि इयधि
करणसमानाधिकरणपट्ट विमङ्गिष्ययदस्याऽगतिगती
यमानस्य यवुपाधयम् उ म च अग्र्यतुस् तत् नितरां
साहसमानातमुपेयाद् इदुपेक्ष्यम् (तु एव ति)।

*) इधभूतलक्षणे 'वीतिम्', 'वाजम्', 'अव'
इत्येतदन्वित कप्र (तु टि श्र ९, १३, १२, वैतु सा
Pw प्रमृ 'अम्यर्थ' इति)।

*) इधभूतलक्षणे वा सदान्यनुवादी वा कप्र
द्रोणाभि' इत्येतदन्वित (तु एप्, ति, सा Gw च,
वैतु Pw Mw 'अभि आसदम्' इति)।

*) लक्षणे कप्र 'रयिम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा
Gw 'अम्यर्थ' इति)।

*) लक्षणे कप्र 'मुदम्', 'अुर्वन' इत्येतदन्वित (वैतु
सा 'अभि' क्षर' इत्येव सभेमुक्तवाऽद्विरप्रयोग)।

*) लक्षणे कप्र 'मुदम्', 'वाजम्', 'अव' इत्येतदन्वित
(वैतु सा Gw 'अभि अर्थ' इति)।

*) लक्षणे कप्र 'वाजम्' इत्येतदन्वित (वैतु Gw,
सा 'वाजम्' (=वाज्यम्) इति क्यवा 'अभि अक्षरम्'
इति)।

*) तत्पद्वेन परामृश्यस्य पदार्थस्याऽभिलक्ष्यचन
प्राधापगाग्र्यप्रतीतिम् अभिरप्र कप्र भवति (वैतु सा
'अभि अग्रदुः' इति, Gw अभिग्रम्यम्' इति)।

१२, २^a, ८^b, १३, -^a ७^c,
१४, ७^d, १७, २^e, ६^f, २०,
४^g, २१, ३^h, २३, १, ४ⁱ,
२५, २^j, ०६, २^k, ३०,

४^l, [३२, ५ ३३, ५^m, ३४,
५ⁿ, ३५, ३^o, ३६, २^p, ३७,
२^q, ३८, ६^r, ४२, ५^s,
४४, १^t, ४५, २^u, ४८, ३^v,

५१, ५^w, ५६, ३^x, ५७, २^y,
६२, १, २३, २५^z, ०८, ६३,
१२^{aa}, २५^{ab}, २५^{ac}, ६४,
२१^{ad}, ६५, ११^{ae}, ६६, १^{af}, ४,

*) लघुणे कप्र (तु णि क १, ५, १, ११, २, ८, ५१, १)।

*) लघुणे कप्र 'दिवु' [प (वैतु सा प इति)] 'प्रिया पद्म' इत्येतदन्वित (वैतु सा G१ 'अभि अर्पति' (वैतु ऋ ९, ३४, १, ६७, ४, ९७, ३२, १०७, १५ यन पा अस्याऽऽर्मिक इति ध्रुयेते)।

*) लघुणे कप्र 'वस्तुम्' इत्येतदन्वित [= यथा बस-मभिलक्ष्य धेनवो वाधा स्तुस्तथा वाधा सन्त इन्द-बोऽर्पन्ति', (वैतु सा 'अभि अर्पन्ति' इति, G१ प्रम् 'अभि वधन्तिरे' इति च)।

*) लघुणे कप्र 'पुतिम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा P१ प्रम् 'अभि सुममर' इति)।

*) लघुणे कप्र 'पुयिषीम्', 'कुन्दम्', इत्येतदन्वित (वैतु, सा G१ प्रम् 'अभि अक्षरम्' इति)।

*) लघुणे कप्र 'मगुवदम्' युवा 'इत्येतदन्वित (वैतु सा G१ 'अभ्यर्प' इति)।

*) लघुणे कप्र 'सप्तस्यम्' इत्येतदन्वित [तु G१, वैतु सा आक्षेपमुख नन् 'अभि अक्षरम्' इति (तु यनि सभादनाया ध्रुतय ऋ ९, १२, ३, ३९, ४, ८५, १०)]।

*) लघुणे कप्र 'सुदम्', 'कुपेदम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा P१ प्रम् 'अभि पुवते' इति)।

*) लघुणे कप्र 'सोमिम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा आक्षेपमुख नन् 'अभिवि' इति, P१ प्रम् 'अभि कुनिम्' इति च)।

*) तु णि ऋ ९, ३, ११।

*) लघुणे कप्र 'ईम्' इत्येतदन्वित [तु P१ प्रम्, वैतु वै सा 'अभि दुहते' इति (आम त्वेव मति चिन्त्य इति)]।

*) लघुणे कप्र 'कार्यम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा 'अभि धर' इति)।

*) लघुणे कप्र 'कुपेदम्' इत्येतदन्वित [तु P१ प्रम्, वैतु मा 'अभि पुवते' इति)]।

*) लघुणे कप्र 'सोमिम्' इत्येतदन्वित (तु G१

वैतु सा उपसर्ग इति) योग्यक्रियामध्यादाक ।

*) तु नाष्टि यत 'अभि अर्पति' इति योग इति सा इत्यव विशेष इ। उभयत्र कन्दनस्याऽभिलक्ष्य-वस्तुमर्पणे ध्रुतिस्वरस इ।

*) लघुणे कप्र 'बायो', 'देवान्' इत्येतदन्वित [अर्पणस्याऽभिलक्ष्यवस्तुमर्पणी ध्रुतिरित्यभिसाधि (वैतु सा G१ प्रम् 'अभि अर्पति' इति)]।

*) लघुणे कप्र 'देवान्' इत्येतदन्वित (वैतु सा ध्रुतिस्वारस्यवैकल्यं वाक्यान्तरं कुर्वाण किप अध्या-हारतो गतिवमस्याऽभिलापुक, G१ 'अभि अर्पति' इति च)।

*) लघुणे कप्र 'न' इत्येतदन्वित ['अस्मदभिप्रायत इन्द्राय इत्यमर्प च (अस्मभ्य) मन्त्रिभ्यो वरम् आ (=यावद्) देवाय तोषस च' इति वा इ। एत्थि नेय गायत्री स्यात्। किं तर्हि द्विपदा निष्ठुच् वा जगती वा वस्या 'लोमसे' इति-प्रसूति द्वितीय पाद इति। प्रथमे पादे 'अभी' इति क्वचिद् दीर्घो यच्छयते ततो नीलिक्या यत्ते संकेतलाभ स्यादिति दिङ् (वैतु सा प्रम् 'अभि अर्प' इति)]।

*) लघुणे कप्र 'रयिम्' इत्येतदन्वित (तु सा प्रम्)।

*) लघुणे कप्र 'पवित्रम्', 'वानम्', 'श्रव' इत्येतदन्वित (वैतु सा एकत्र 'रयि' इति क्रियामाक्षेपुक, अभ्यप्र च (तु G१ च) 'अभ्यर्प' इति)।

*) लघुणे कप्र 'प्रियाणि कुत्स्या' इत्येतदन्वित (वैतु सा प्रम् 'अभि अर्पति' इति)।

*) लघुणे कप्र 'कुत्स्या' इत्येतदन्वित (तु वै सा वैतु G१ 'अभि पुवते' इति)।

*) लघुणे कप्र 'रयिम्', 'वानम्', 'श्रव' इत्येतदन्वित (वैतु वै सा G१ 'अभ्यर्प' इति)।

*) इत्यभिलक्षणे कप्र 'कुत्स्या' इत्येतदन्वित (तु G१, वैतु सा 'अभि' अक्षरम् इति)।

*) लघुणे कप्र 'शुष्मम्' इत्येतदन्वित (तु सा, वैतु G१ 'अभ्यर्प' इति)।

*) लघुणे कप्र 'होयानि' इत्येतदन्वित (तु वै सा वैतु G१ 'अभि अर्प' इति)।

१७, ३^a, १४^b, ६८, ८९,
७०, १०^d, ७१, ७६, ७२,
३९, ७५, १^f, ३९ ७७ १६,

४^b, ७८, ३^f, ७९, ३, ८०,
२० ८७, २^f, ८६, २^f, ३^d,
१५^f १७^{im}, २५^c ३५^m,

३६^o, ८७, १^d, ५^p, ६^d, ७^p,
८८, ६^f, ८९, ७^p, ९०,
२^f, ९३, २^u, ९४, २^v,

* लक्षणे कप्र 'मुष्पम्' इत्येतदन्वित (तु सा, वैतु GII 'अभ्यर्प' इति) ।

१) लक्षणे कप्र 'द्रोण' इत्येतदन्वित [=द्रोणाभि-
प्राप्तये कनिकदत्त सन्धर्म विगाहते [तु अ ९, ४३, ५,
(वैतु सा प्रथमे वर्णके 'गच्छति' इति विष् गतित्वेन
योजुः, GII XIV 'अभि कनिकदत्त' इति च)] ।

२) लक्षणे रप्र (तु टि अ १, ११, २, ८, ५१, १) ।

३) लक्षणे कप्र 'वाजम्' इत्येतदन्वित ।

४) 'अभि लक्ष्य अत्येति' इति योगमभिप्रयन् सा न
साधुवादी । कर्मभेदात् । अभि/ह इत्यस्य हि गावो-
ऽभिलक्ष्यत्वेन कर्मभूता । अति/ह इत्यस्य तु पवित्र
कर्म गम्यम् (तु अ ९, ९७, १३) । अतः कर्म-
प्रवचनीयता इ अभेर्ययाऽऽह GW । अथवा 'अभि'
इत्यनेन योग्यक्रियायाहारासुखेन /ह इत्यस्याऽभ्यास
इ । उभयथाऽपि अति/ह इत्यस्य गम्य-कर्मत्वं न
विद्वन्व्यत इति दिक् ।

५) लक्षणे कप्र 'नामामि' इत्येतदन्वित (तु सस्य
दि 'भुषि', वैतु सा PIV GW 'अभि पवसे' इति) ।

६) लक्षणे कप्र 'ईम्' (=इन्द्रस्य वज्रम्) इत्येतद-
न्वित ('=तमभिलक्ष्य 'वायु' सत्य अतस्य [धेनव]
कर्तन्ति [अपरा धेनव] पयसा [पयोदोहनिमित्तामातुराय
माणा सती वाधायया]) ।

७) लक्षणे कप्र (वैतु सा PII प्रम् 'अभ्यर्पति' इति) ।

८) लक्षणे कप्र 'सोमम्' इत्येतदन्वित (तु सस्य
दि, अन्तुर इति, वैतु सा IIV प्रम् 'अभि अश्वरन्'
इति) ।

९) लक्षणे कप्र 'वाजम्' इत्येतदन्वित [=वाजाय
मृग' (तु अ ९, १, ३) इति वा, 'वाजाय अर्थमि' (तु
अ १, १८०, २, ४, २१, ८, ७, १०, १, ४३, २
७, ९२, १८, ७७, ३, ८९, ३४, ८७, ७ प्रम्)
इति वा (वैतु सा प्रम् 'अभि अभर्मि' इति)] ।

१०) लक्षणे कप्र यदा यथाऽऽह गा योरथ विद्यान्तरमात्रे-
त्यम् । उक्तमिन्द्र कस्य वाक्यद्वयमे नीरथ तु इ ।

११) लक्षणे कप्र 'गम्यम्' इत्येतदन्वित (वैतु I II प्रम्
'अभिगुर्वति' इत्य आख्यायिका योगमातु, गण ।
अन्तिरुद्राणां यगात्, पदविशेषासमाधत्वाभिरुचया
अपरा गतन विद्वदभिलक्ष्यत्वेन कर्तव्यं नान् अनुपपन्न

प्राधान्येन विवक्षितवान् च तदर्थं तत्साधनतया कप्र
प्रहणौचित्यादिति दिक् ।

१२) लक्षणे कप्र एकतरन 'सोमम्' इत्येतदन्वित,
अन्यत्र च सप्तमीवचन 'ईम्' इत्येतदन्वित (प्रथमे
स्य तु टि अ १, ११, २, ८, ५१, १ द्वितीये स्य
वैतु वै सा GW प्रम् 'अभि अक्षिभ्यु'
इति) ।

१३) लक्षणे कप्र '(अस्मभ्यम्) इपम्, ऊर्जम्' इत्येतद-
न्वित (वैतु सा GW प्रम् 'अभ्यर्पति' इति योजुकाधिन्या
(सोमकर्तृकस्वेष्योर्जश्च साक्षादभ्यर्पणस्य सगुरयसम्भाव-
दिति यावत्)] ।

१४) लक्षणे कप्र 'सिद्धम्' इत्येतदन्वित [=सोमा-
व्यस्य नवविंशो प्रादुर्भावे मातृत्वमुपगता' तु अ ९,
१०२, ४ यत्रैना मातृ वप्रतिष्ठामुपजीविनीय भुति प्रवर्तत
वैतु वै सा प्रम् गतित्वाऽभिप्राया सन्त 'गच्छन्ति'
इत्येतदप्याहारात्] ।

१५) लक्षणे कप्र 'गम्या', 'श्रवांसि' इत्येतदन्वित (तु
वै GW प्रम्, वैतु स 'अभि अक्षप्र' इति योगमुश्रु
असौ व्याहृतस्तु भवति । गम्यलक्षणीकरणमात्रेणाभे-
र्गतायताश प्राक् तदुद्भवतोऽनुपपन्न क्रियाभिसप्तवन्धादिन-
स्त्वम् मतेऽभे पुन प्रसवस्य दुरुपपत्वात् । न च
पवित्रैर्गम्यानि लक्षणीकृत्य सोमा सज्येरन् इति वक्तुं
सम्भवेत् । कर्तृभेदात् । गव्यलक्षणीकरण हि सोमकर्तृक
सोमस्येति पवित्रकर्तृकेति भावान् ।

१६) लक्षणे कप्र 'गा' इत्येतदन्वित ['पुरि अ-
वाह' इति सवन्ध (तु GII, वैतु वै सा 'गा गम्यन्'
इत्येव सवन्धुकी सती 'गच्छति' इत्यप्याहारासुखेन
युगावधिपत्तौ)] ।

१७) लक्षणे कप्र 'कलशम्' इत्येतदन्वित (तु GII,
वैतु सा PII 'अभि अक्षप्र' इति) ।

१८) लक्षणे कप्र 'द्वधीतिम्' इत्येतदन्वित (तु अ ९,
९७, २१, GII च, वैतु सा 'अभि पवस्व' इति) ।

१९) लक्षणे कप्र 'वृषम्' इत्येतदन्वितः (तु टि अ २,
२, ३ वैतु सा I II प्रम् 'अभि अवाहताम्' इति) ।

२०) लक्षणे कप्र 'वोषम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा
प्रम् 'अभि य' इति) ।

२१) लक्षणे कप्र (तु टि अ २, २, २) ।

५ ^a , ९६, ८ ^b , १६ ^{१०} ,	९९, २ ^b , ४ ^० , १००,	१०६, ११ ^a , १२ ^१ ,
१७, ४ ^d , १२ ^० , ३१, २५ ^f ,	१ ^० , १०१, ९ ^b ,	१०७, १४ ^१ , २१ ^१ ,
३९ ^६ , ४५ ^१ , ४९ ^{११} , ५० ^{११} ,	१०२, ७ ^० , १०३, ३ ^० ,	२३ ^१ , २५, १०९, ४ ^१ ,
५१ ^{११} , ९८, १ ^१ , २ ^१ ,	१०४, २ ^१ , ४ ^० ,	११०, २ ^१ , ६ ^० , ८ ^१ ,

१) लक्षणे कप्र 'दुपम्', 'ऊर्जम्', 'अद्वम्', 'गाम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा GIV 'अभ्यय' इति)।

२) लक्षणे कप्र 'वाजम्' इत्येतदन्वित।

३) लक्षणे कप्र 'नाम', 'वापम्', 'वायुम्', 'गा' इत्येतदन्वित (वैतु सा GIV 'अभ्यय' इत्येतत् समस्त विप दर्शयति)।

४) लक्षणे कप्र (तु टि अ १. ५१, १)।

५) लक्षणे कप्र मियामि [मयामि वा शेषानि (तु सा वा)] इत्येतदन्वित [वैतु GIV 'अभि पवते' इति। सा वा चिन्त्यो भवति। तृतीयपादस्य पूर्वार्धं यायास्तदभिधेयाया सयतेरयुक्तत्वात् (तु सस्थ टि √व्ये > अभ्यय)।

६) लक्षणे कप्र 'वीतिम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा GIV 'अभि अर्प' इति)।

७) लक्षणे कप्र 'गा' इत्येतदन्वित [तु सा GIV, वैतु PIV MIV 'अभि उच्चम्' इति (चिन्त्य खेतद् भवति। मोम ज्योतिष्कराक्षस्य गवायुमयसमान-कर्मकस्य दहनस्य प्रसिद्धिप्रयोजनाऽभावात् (तु सस्थ टि √उच् > उच्चम्)।

८) लक्षणे कप्र 'निम्नम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा PIV प्रम् 'अभि अक्षा' इति)।

९) लक्षणे कप्र 'वायुम्', 'मिष्टावृणा', 'नरम्' 'दुग्धम्' इत्येतदन्वित [= तत्तदेवताया वरिणो वीतये (वैतु सा GIV प्रम् 'अभि अर्प' इति)।

१०) लक्षणे कप्र 'न (न न दि)', 'वस्त्रा' 'धेनु' 'अश्वम्' इत्येतदन्वित [वैतु सा GIV (व्यर्थमन्त-भावितव्यर्थे) 'अभि अर्प' इति)।

११) लक्षणे कप्र 'वस्त्रम्', 'आर्षम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा PIV प्रम् 'अभि अर्प' इति)।

१२) लक्षणे कप्र (तु टि अ १. ६३, १२)।

१३) लक्षणे कप्र 'दुग्धम्' (< 'दुग्ध' < 'द्रोण यद') इत्येतदन्वित [= द्रोणान्यभिलक्ष्य हितु प्रेरित (तु GIV, वैतु सा 'अभि हितु' इति, PIV 'अभि अक्षा' इति च)।

१४) लक्षणे कप्र 'वाजम्' इत्येतदन्वित [तु सा

वैतु PIV प्रम् 'अभिप्रगाहते' इति (आख्यातस्या-ऽकर्मकत्व समवे तु अ १. ८६, ४०)।

१५) लक्षणे कप्र (तु टि अ १. ११, २, ८, ५१, १)।

१६) 'तिष्ठति' इत्याक्षेपमुखेन युयोनयिपन्ती वै सा भवत। तस्मिन् दर्शने य ओणिष्ठ सम्' इति कर्तुर् विशेष-पक्षतामानम्। कप्र कल्पे तु 'ओणिष्ठो भवति' इत्यस्य विधेयत्वमिति विवेक इ।

१७) 'यजे प्राप्ताऽजन सोम उमे अपि यावापृथिव्यौ व्याप्नोति' इत्यर्थस्य स्वारसिकत्वेन प्रतीतेरभिन्याप्यस्य प्रमुख्यवचन कप्र इ (वैतु सा गतिचपर 'गच्छति' इत्याक्षेपुक)।

१८) लक्षणे कप्र 'ईम्' इत्येतदन्वित (तु GIV, वैतु सा 'अभि सजुत' इति)।

१९) लक्षणे कप्र 'त्रिष्टुप्' इत्येतदन्वित (वैतु सा PIV प्रम् 'अभि सुमस्वरन्' इति)।

२०) 'अभि जुसर्जि' इति योग परयन् MIV अपरयो भवति। तयात्वेऽलङ्कृतिमुद्दिश्योपमायुक्तेन समर्पयितु-मिष्टस्य वस्तुन एतद्भावप्रसङ्गः। मीढह-सर्जकस्यो-पमयभूतस्य कलश-पदार्थस्य लक्षणे कप्र अभिना प्राधा-येनाऽभिलक्षितत्वे त्वालङ्कारिकाकाङ्क्षा सम्यक् पूर्तिमियादित्यसावेव पन्था अभ्युपेय (तु सा GIV)।

२१) लक्षणे कप्र (तु टि अ १. २१, ४)।

२२) लक्षणे कप्र 'अस्मभ्य' 'रयिम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा PIV प्रम् 'अभ्यर्पति' इति योग इति कृषा अभ्य(भि)/अर्प इत्यस्योपरि अभि/क्षर इत्यस्यार्थं मिथ्याऽऽरोपका)।

२३) लक्षणे कप्र (तु टि अ १. ६२, २५)।

२४) लक्षणे कप्र 'ग्राम' इत्येतदन्वित (तु वै सा, वैतु GIV 'अभि पवस्व' इति)।

२५) लक्षणे कप्र 'वाचम्' इत्येतदन्वित (तु टि अ १. ९९, २, सा च, वैतु PIV प्रम् 'अभि प्रगाहते' इति)।

२६) भाव-लक्षण-ग्रथान कप्र इ. (तु सा MIV, वैतु GIV 'अभि सुमस्वरन्' इति)।

१२, १०, १, ३^b, ४,
२०, १७, ६, १८ ८^b,
२५, ३०, २९, ३^f, ३२,
१६, ३७, १२^b ४३,

७^f, ४५, ९, ५३, ७, ८^f,
११^b, ६४, १^f, ३^b, ६५,
१५^m, ६६, ९, ६८, १ⁿ,
७१, ३^b ७५, ४०

८३, ६^f, ७^b, ८४, १^f,
८७, ९^f, १४, ९०, ४^f,
९२, १३^b, ९६, २ⁿ,
९८, २^f, ५ⁿ, १०३,

*) सप्तम्यर्थपर्यवसायिनीत्यभूतलक्षण कप्र 'शुद्धरी',
'भुवना' इत्येतदुभयान्वित (वैतु सा शतित्वाऽमितव-
धेनैव चरितार्थसङ्कीर्णानि सन्ति पूर्वार्थायानि पदानि
दार्ढ्यात्पिरचनपर पुनरपि यागान्तरणोपयुज्यायु
सन् असमर्पभाषीति पर्यनुयाज्य) ।

*) लक्षणे कप्र (तु णि श्र १, ११, २, ८ ५१, १ १६४, ३)

*) लक्षणे कप्र 'त्वा' इत्येतदन्वित (तु णि श्र ८,
४८, १, वैतु सा GIV 'अभिसूचयति' इति) ।

*) उभयत्र लक्षणे नप्र जीवरोक्तम्, 'जनित्वम्'
(दि१) इत्येतदन्वित [तु सा, वैतु सा (श्री १८, ३, २),
PIV. प्रमृ च 'अभिसूचयति' इति (= 'जनित्वम्' इति
प्रदर्शना)] ।

*) स्वार्थप्रधानम् अयम् । चित् > 'चित्' इत्येतत्
नाट. पद वस उप इव निहत इ (तु णि श्र ६, १७,
९) । वा 'बधान्' इत्येतत् (किप अपेक्षया) वैदीयानिवा
ऽभिसूचय [तु सा, वैतु GIV 'अभि मृक्ता' इति
योग विधीर्षु (तदर्थं व्यर्थं वाक्यद्वयमिति कृत्वा किप
आवर्तयथ 'म' इति कश्च सन् दि३ इयुगमायथ [तु
सा अपि])] ।

*) लक्षणे कप्र 'गिर' इत्येतदन्वित ('वत इमा
स्तुनवस्तप्रया एव दुरो विषाव यथा रनय मद्र प्राप्नुया
इति' । वैतु सा. प्रमृ 'अभि निषाव' इति) ।

*) लक्षणे कप्र 'वरात्' इत्येतदन्वित (तु णि श्र
४, १, १३, सा च, वैतु GIV प्रमृ. अभि "प्रसी
दता' इति) ।

*) लक्षणे कप्र 'न' इत्येतदन्वित (तु सा प्रमृ) ।

*) लक्षणे कप्र 'इष्टम्' इत्येतदन्वित [रूपो च
मिपु पुण्यानां च हृदमभिनन्दनेव गोवानामिदमभितद्वय
गच्छाए उपमाया हृदय भवति । न तु तत्तदभितद्वित-
स्वाभिगमपदयोग्य इत्यभिगमि (वैतु सा 'अभि "त
मुभरन्' इति)] ।

*) लक्षणे कप्र 'वाक्यान्' इत्येतदन्वित [तु सा
'प्राप्तुम् कुचरेम' इति (नदीम् इति वेत्तनस्या कर्मतया
प्रत्ययः) । एवम् आरदन्तो वयनीताः स्तु ७. विर-
ह्य PIV प्रमृ. 'अभि कुचरेम' इति योगमुत्तम] ।

*) लक्षणे कप्र 'वोग्यान्' इत्येतदन्वित (तु GIV

प्रमृ, वैतु वै सा च 'अभि वनते' इति) ।

*) स्वार्थप्रधानम् अव्य (तु पया, वैतु सा PIV
प्रमृ 'अभ्याभि-आ)ववर्तते' इति) । यद्वा कप्र 'कृती'
[= कृतीर (= साहित्यिको यतिविशेषितप्रवृत्तिकोऽज्मप्यस्य-
रेफलोप) नैम इ (वैतु सा = कृती)] इत्येतदन्वित ।

*) लक्षणे कप्र 'भुवना' इत्येतदन्वित (तु णि श्र
२, १५, ५) ।

*) लक्षणे कप्र 'बृहस्पतिम्' इत्येतदन्वित [तु णि
श्र १, ११, २, ८, ५१, १, वैतु सा प्रमृ 'अभि अना-
वन्' इति कृत्वोपमानाशीयस्वारस्य प्रतिघातुका
(तु सस्य णि उद मृत्- > त, मि- > मृय, ✓ वद्
> भावदत् > दत्)] ।

*) लक्षणे कप्र 'त्वा' इत्येतदन्वित (वैतु सा PIV
प्रमृ 'अभि अर्पति' इति) ।

*) लक्षणे कप्र 'मात्र' इत्येतदन्वित (तु णि श्र २,
१६, ८) ।

*) स्वार्थप्रधानम् अव्य [वैतु सा PIV प्रमृ
अभिप्रेक्षे' इति, सधु शी (४, २२, ७) इत्यत्र सा च
'न' इत्याक्षितेन सता कप्र इति, IV WI च 'तात्'
इत्याक्षितेन सता कप्र इति] ।

*) स्वार्थप्रधानम् अव्य = (वैतु सा GIV 'अभि-
प्रयुज्य' इति) ।

*) लक्षणे कप्र प्रथमस्य 'रक्षासि' इत्येतदन्वित ।
द्वितीयेस्य एतदन्वयार्थं 'तात्' इत्येतदक्षितव्यम् [वैतु
सा (प्रथमेस्य एव स्वप्न भाषते), PIV प्रमृ 'अभिप्रो
मुचयन्' इति)] ।

*) कननावेतनाभिध्यातिपूर्वक विक्रमणे तापये लक्षणे
कप्र इ ।

*) लक्षणे कप्र 'योनिम्' इत्येतदन्वित (तु श्र ९,
१०६, ११, वैतु सा प्रमृ 'अभि समस्वरम्' इति) ।

*) असद-वाच्यस्य प्राप्तायेन तदर्थयितुमिदंवाच्य
तत्-वाचनभूतोऽपि कप्र इ. [वैतु PIV GIV 'अभि
अगच्छन्' इति, सा. 'अभि आ अगच्छन्' इति
(तु णि गत्य आ/गम्य > अगच्छन्)] ।

*) गतमीदृचन कप्र (तु इ. गा, वैतु । ११ प्रमृ
'अभि अगच्छन्' इति) ।

१२३, ११३, ४०; ११५, ७०;
 १२३, २०; १३२, १०; १३४, ७०;
 १४८, ३०; १८०, ३०; १८७, ४०;
 खि १, ६, ३; २, ८, ३; ११,
 २; ३, २२, ४; ४, ५, २१;
 ३५; १०, १; ५, ४, ५; ५,
 १०; मा ३, ३८-४०; ४,
 २५५; ३४; ७, ४५; ११, ४७;
 ७१; १२, २६; ५७; ७०;
 १०३; ११७, ४४; ९७;

१८; १८, ४५; ७४; २०,
 ५४; ६९; २५, ३४; १२६,
 ११; २६; २७, ३५; २९,
 ६; ३१, ४; ३२, ११; ३३,
 ३५; ८१; ३५, १०; ३६,
 ७; का ३, ४, ३; ४; ९, १;
 ४, ८, ३; १०, ५; ९, २, ५; १२,
 ४, ११; ७, ६; १३, २, १; ४,
 १३; ५, ९; ७, २; १८,
 ४, १३; ११९, १, १०;

११; २०, २, ८; ५, ७;
 २२, ५, ८; ७, ३; २७, १३,
 ३; २९, ५, ४; ३१, १,
 ६; ३३, ३, ६; ६, १३;
 ३५, १, ४; ३, ८; ४, ९;
 ३६, १, ७; ते १, १, ४, २;
 २, ३, २; ३; ६, १; ९, १; ३, ४,
 ३; १४, ३; ४, ४३, २;
 ४६, २; ५, ९, ३; ६, ३,
 ११; १३, ४; ७, ६, ७१;

*) लक्षणे कप्र. 'अभिप्राय' इत्यादिनाऽन्वितः (तु. म.; वैतु. सा. उ. P.W. प्रम. 'अभिप्रेहि' इति (युदात्तमेकं पदं भुवाणाधिन्याः) ।

*) लक्षणे कप्र. 'प्रीत्यम्' इत्येतदन्वितः (तु. अ. ७, ३०, १; ८, ९६, १६; वैतु. सा. 'रुणम्' इत्यनेनाऽऽयाऽन्वयं परयन् यत् साधनं तत् साध्यतया प्रतिपादकः, P.W. प्रम. च 'प्रीत्यम्' इति संप्र. इह न भवति । किं तर्हि । 'रुणम्' इत्यस्य वि. इतीषाऽभिमान्यमानाः 'अभि...प्राप-इयत्' इति योजुकाः ।

*) लक्षणे चैर्यभूतलक्षणे वा कप्र. 'मानुषान्' इत्येतदन्वितः [=तानभिलक्ष्येति वा तानमित इति वा (वैतु. सा. P.W. प्रम. 'अभिसुनि' इत्येवं योजुकाः सन्तः स्वरतश्च परवाऽभावतश्च पर्यनुयोज्याः [तु. दि. अ. २, ४, ९; २३, ९; ७, ३९, ४)] ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. दि. अ. १, ११, २; ८; ५१, १) ।

*) लक्षणे कप्र. 'ईजानम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. वं. सा. च आक्षेपमुखी 'अभि-वर्धयति' इति, P.W. प्रम. च 'अभिप्रमृणि' इति) ।

*) स्वार्थ-प्रधानम् अव्य. [वैतु. P.W. प्रम. 'अभि-सुरभामहे' इति वदन्तः (अव्ययार्थस्य प्रधानत्वेन विवक्षितत्वाद् गतिभावे तदन्तामाद् अनिष्टद्वैतस्यैव दुष्परिहृत्वाच्च चिन्त्याः)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'क्षयम्' इत्येतदन्वितः (तु. सा. G.W.) ।

*) लक्षणे कप्र. (वैतु. सा. स्वार्थप्रधानम् अव्य., G.W. 'अभिविपुष्यति' इति च) ।

*) लक्षणे कप्र. 'घुम्नम्', 'तुहः' इत्येतदन्वितः (वैतु. P.W. प्रम. 'अभि...आयच्छस्व' इति, उ. म. च 'अभि' इत्यु अगि ग. अगि च. इति च 'यच्छस्व' इति ✓१, २२५ इत्युपयया म्याचक्षणी च विरूपप्रस्तावि) ।

*) लक्षणे कप्र. 'ग्रामानि' इत्येतदन्वितः (तु. उ. म., दि.

तै ६, १११, ५; मै ३, ७, ८ इत्यत्र सधु. प्राणभागे 'अभि-प्रव्यवते' इति; वैतु. P.W. प्रम. 'अभिप्रव्यवस्व' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. 'रूपम्' इत्येतदन्वितः (तु. पपा., दि. तै १, २, ३, ३; वैतु. उ. म. च 'अभ्याभि-आ-अ)गाम्' इति) ।

*) स्वार्थ-प्रधानम् अव्य. [तु. पपा.; वैतु. उ. म. 'अभिसंबुसानौ' इति (अनिष्ट-द्वैतस्य प्रसङ्गादपेक्ष्यौ)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'अस्मान्' इत्येतदन्वितः [तु. पपा. म. च; वैतु. उ. 'अभ्याभि-आ-वहस्व' (तु. तै. पपा. ४, २, ५, ६, यत्रैकस्यैव श्रूयते) इति] ।

*) मा. पपा. 'अभि आवर्तस्व' इत्युभयत्र स्वर-दर्शनात् 'अभि' इति स्वार्थ-प्रधानम् अव्य. तदभिनत-मिति इ. । का. अगि तथैव स्वादिति च नर्तं भवति । (वैतु. P.W. प्रम. [द्वैतस्यैव दोषाच्च चिन्त्याः] सधु. तै ४, २, ७, १ 'अभ्याभि-आ-वर्तस्व' इति तु. नापृष्टे) ।

*) लक्षणे कप्र. 'मा' इत्येतदन्वितः [तु. सा. तै (४, ७, १२, ३), उ. च; वैतु. म. 'अभि...वाहि' इति] ।

*) इधंभूतलक्षणे कप्र. 'मुखं यजानाम्' इत्येतदन्वितः [तु. पपा.; वैतु. उ. म. P.W. प्रम. 'अभिसंविद्वाने' इति (अनिष्ट-द्वैतस्यैव प्रति चोपाः)] ।

*) स्वार्थ-प्रधानम् अव्य. [यद्वा 'आभ्याम्' इत्येतद-न्वितः कप्र. धा. वाऽऽर्म्यकत्वेन तृतिः इ [तु. पपा.; वैतु. उ. म. P.W. प्रम. 'अभिसंविद्वाने' इति (नारुदि. चिन्त्याः)] ।

*) लक्षणे कप्र. 'यद् (रितम्)' इत्येतदन्वितः (तु. सा.) ।

*) लक्षणे कप्र. 'सुखः' इत्येतदन्वितः (वैतु. भा. सा. स्वार्थ-प्रधानम् अव्य., P.W. प्रम. 'अभिविषयेष्व' इति) ।

*) लक्षणे कप्र. 'धेयः' इत्येतदन्वितः (वैतु. भा. मा. 'अभि...प्रेहि' इति योगं मनवाना उपेक्ष्यौ) ।

*) लक्षणे कप्र. 'रूपम्' इत्येतदन्वितः [वैतु. भा. सा. P.W. प्रम. 'अभ्यै-भि-आ-पुमि' इति (द्वैतस्यैव प्रति चोपाः)] ।

*) प्रत्ययः कप्र. इति सा. 'तदामिमुप्येन' इति मा.

८, ७, २^a, २, १, ११, ३^b, ६^c,
२, ४^d, ४, ७^d, ८^e, ६, ४^f.

७, ४^g, ११, ६^h, ३, १,
३ⁱ, ६, १^j, १४, ६^k, ४,

१, १^l, १२, २^m, १४, २ⁿ,
६^o, २, २^p, ३^q, ३, १^r.

अपि विवि मन् कप्र. इत्यभिप्रेतोति प्रतीयत । इष्टमाप चेतत् । तथाहि, अनुवाचप्रधानोऽशमाजि यज्ञनिवर्तनपुन-
रानन्मवेदि यन्निवर्तयेव विधेयप्रधानाऽऽरास्याऽपि समाविश-
नस्य साधीयम्यम् । तस्य च यथा कप्र नियदविस्पष्टत्वं
स्यात् न तथा गतिवेन योगेऽभ्युपगते कर्मकारकमात्र-
तया गुणभूते तत्पदे सभवेदिनि विवेकोऽवधेय । अस्मिन्
कल्पे च द्वैतव्यादिप्रतिपत्तयोऽप्यनवकाशवाक् पुरस्ता-
देव बाधेरन् । एरिष K कृतेऽभ्युपगते 10 इत्यस्य
स्थाने towards इत्येव मुच्यमिति दिक् ।

*) स्वार्थप्रधानम् अय्य अर्थत 'अदृम्' इति कर्त्तृपद-
नेदीय इव, 'रुक्ष' इति कर्मपद च परपरयेव स्थुराति
[=अभिमुपमायुकोऽह यथा स्या तथा भूवा रक्ष सद्-
हामि (तु तत्रैव ध्रुवमाण 'सुदग्ध रुक्ष' इत्यध्वयमाण च
'अभिमुदग्ध रक्ष' इति, वैतु सा 'अभि' इति कप्र
'रुक्ष' इत्येतदन्वित इति ऋचा सकर्मिकाया क्रियाया
कर्मोऽऽह्वयाया पूर्वपदपर्यायाऽप्याहारप्रदर्शितवैरात,
भा १, च 'अभिमुदहामि' इति योगमातिष्ठमानो
गन्तौ मुच्यचऽपि गन् गत्यन्तरेऽपलक्षणद्वैतव्यमेव
परिपोष्ये)] ।

*) स्वायप्रधानम् अय्य (तु णि ऋ ८, ५९, ३,
श्री २, १००५, वैतु मा सा 'अभिमुपमानत' इति) ।

*) लक्षणे कप्र 'परात्' इत्येतदन्वित (तु पषा,
वैतु मा प्रम्, 'अभिनिर्दिशति' इत्येव दोनुवा सन्तो-
ऽतापार्थाऽऽप्युपलक्ष्येयवदया उपेक्षा (यदेव 'सामयिक्ता'
इत्यस्य कर्म भवति तद्वच 'निर्दिशति' इत्यस्येति च तस्य
सद्विभक्त्यवनेशत् इष्टमाभूतिनि वाऽभिमापि)] ।

*) लक्षणा कप्र. एवम् 'पुत्रमात्रम्' इत्येतदन्वित (तु मै
३, १, ८, इत्यत्र 'अभिमुपगत' प्रम् (पद) यत्र सामान-
प्रकाराऽऽरागभेदेन प्रदर्शयतिष्ठप्य निदर्शकश्चिच गतिव-
मुक्त्यन्ते (वैतु ३, 'अभिमुपगत' इति) तस्य । कप्रपुण-
द्वैतव्यमपि । इत्यन्तेऽपि इतुः । अन्विताऽभ्युपगमऽपि
नपुंसकविभक्त्यापुनःपुनःप्रसङ्गाप्यनपुंसकविभक्त्या
नपुंसकविभक्त्यापुनःपुनःप्रसङ्गाप्यनपुंसकविभक्त्या
प्रसङ्गाप्यनपुंसकविभक्त्यापुनःपुनःप्रसङ्गाप्यनपुंसकविभक्त्या
इत्येवमिति वाऽऽह्वयः (तु) । अतएव 'भाग्येयम्'
इत्येवमिति (तु भाः वैतु भाः प्रम्, 'अभि'
उद्दिश्यते' इति) ।

*) लक्षणा कप्र 'रुक्ष' (-अन्तः) इत्येवमिति ।
अन्तः कप्र 'रुक्षे' अन्ते इ ।

*) लक्षणे कप्र (तु णि मा ४, ३४) ।

*) इत्यभूतलक्षणे कप्र. 'राष्ट्राणि', 'सम्' इत्येतद-
न्वित [वैतु मा PIV प्रम् 'अभिमुपमायु'
इति 'अभिमुपवेपेरन्' इति च (निदिष्टस्वार्थस्य प्राधान्येन
विवक्षितस्य सामान्यकर्मतामापादयन्तोऽन्याप्यद्वैतव्य-
प्रसन्नवादिनश्चिन्त्या)] ।

*) लक्षणे कप्र 'एनम्', 'इन्द्रम्' इत्येतदन्वित
[=अस्मै ज्यैष्ठ्याय समाना सज्जानते यथेन्द्राय ज्यैष्ठ्याय
देवा समज्जानत' (तु नाप् करिडकया 'अन्यान्पुस्ये
ज्यैष्ठ्याय' इति, वैतु मै २, २, ६ 'अन्यान्पुस्य
श्रीष्टे' (I=धैष्ठ्ये यद)] यत्तत्र 'अभिमुपमानते', 'अभि-
मुपमानत' इति योग इति भा PIV प्रम्, समर्पितवन्त,
तत्र । अन्याप्यद्वैतव्यप्रसङ्गाच्च ध्रुतिस्त्वारस्यविधाताऽपि
दिक् ।

*) लक्षणे कप्र 'अमुम्' इत्येतदन्वित [हि मरत उप
(इव) (च) एना (एनम्) विरपतिनाऽमु शशुभूतमभि-
लक्ष्य प्रेत च' इति वा ३ (वैतु. मा अविरपट-
योग)] ।

*) लक्षणे कप्र 'लोकात्' इत्येतदन्वित (तु मा मा,
(लोकाऽपेक्षया इष्टमभूतत्वाऽतिरिक्तवस्तुन धावणे ताप-
येम्), वैतु PIV प्रम्, 'अन्यतिरिच्यते' इति 'अन्यु-
(भि) व्युत्थरिच्यत' इति च)] ।

*) लक्षणा कप्र (तु मा, वैतु मा 'अभिमुपमानत'
इति) ।

*) 'तेषु देवेषु मृतेषु (रात्रि) अर्ध्याष्टम्' इत्यभि-
साम्ययुवादी वाऽऽनन्तर्यवचनो वा कप्र इ । प्रथमे कल्पे-
ऽपि सप्तमीह भावात्तराऽपेक्षया सप्तम्यभिमतवचनम् ।
न च ताव मृताव अभिमुपमायु (तु मा) विशेषणो रात्रि
प्रमाण । तस्या प्रमाणभावात् सामान्येन सर्वमृताऽमृता-
वेनाऽभिगच्छन्त । अत्रा देवाऽभिमुपमायुऽभिमुपमायु-
प्रकारयो योऽऽह्वयो गमिष्यमनुग्रहप इह लक्षणाऽवधारो
अभिमुपमायुऽभिमुपमायु ।

*) लक्षणे कप्र (तु णि मै २, ३, ४, ७) ।

*) लक्षणे कप्र 'साम्' इत्येतदन्वित (तु मा) ।

*) लक्षणा कप्र 'इन्द्रम्' इत्येतदन्वित (=अन्यमिदं
प्रकारं लक्षणं इत्येतदन्वित) कप्र इति मै २, २, ७, ४;
वैतु मा मा ३ प्रम् 'अभिमुपवेपेरन्' इत्येतदन्वित इत्येवमिति
द्वैतव्यप्रसङ्गाच्च ध्रुतिस्त्वारस्यविधाताऽपि

६^a, ७^b, ५, २^b, ४^b, ६,
५^c, ८, ५^d, ६, ८, ३^e, ११,
४^f ३, १, १, ४^g, ९, २^f,
२, ३, ३^g, ४ १^h, १^h, ७^h,

३, ४, ३^h, ४, १, ३^h, ११,
३^f, ४, १, ४, ८, २^f, ९,
३, २, २, ३^f, ५, १^h, ३, ११,
४, १३, ७^f, ४, ११, २^h, ६,

२, १^h, ४, २^f, ८, ४^f, ७,
१२, ३^f, ५, १, ५, १^h, ११,
२^g, १^h, १, ३^g, ४, ३^g, १०,
२^f, ३, १, ३^h, १^h, १, ३^f,

४) लक्षणे कप्र 'तम्', 'आगन्धेयम्' इत्येतदन्वित
(तु आ सा, वैतु PW प्रम् 'अभिसुमगच्छत'
इति) ।

५) चन्द्रस्य निरुत 'हवि' वा 'ईषानम्' वाऽभिलक्ष्योदये
वैरोध्याऽभावात् सप्तम्यनुवादी वाऽनन्तर्यवचनो वा
कप्र (तु K, वैतु PW प्रम् 'अभ्युदेति' इति) ।

६) स्वार्थप्रधानम् अव्य [वैतु आ PW प्रम्
'अभिसुमनोताम्' इति (अनिष्टद्वैस्वर्यस्य व्यर्थोऽभ्युपग-
मप्रसङ्गादुपेक्ष्या)] ।

७) लक्षणे कप्र 'अर्त्तिन दूत वृषीमहे' इत्येतन्नम्रगत-
विषयेण दूक (तु आ वैतु PW प्रम् 'अभिपय्यावर्तते' इति) ।

८) लक्षणे कप्र (तु णि तै १, २, ३, ३) ।

९) लक्षणे कप्र 'वृत्तीय' इत्येतदन्वित ।

१०) लक्षणे कप्र 'पुनम्' इत्येतदन्वित (तु मा K,
वैतु PW MW 'अभिप्रवर्तयति' इति (द्वैस्वर्यदोष
प्रसङ्गादुपेक्ष्या)) ।

११) लक्षणे कप्र 'हिरण्यम्' इत्येतदन्वित (तु K,
वैतु मा सा प्रम् 'अभिर्दयति' इति (स्वरत उल्लङ्घन
योद्धरा [वैतु माश्रा (४, १, २, २०) 'अभिम्युनि' इति
यनाशवेव योगो द्वुपपद्य सत् साधुर्पानुमानसर])) ।

१२) स्वार्थप्रधानम् अव्य [वैतु PW MW 'अभि-
सुम्' इति (द्वैस्वर्यदोषदुपेक्षाभिन्यो)] ।

१३) सप्तम्यनुवादी कप्र वा इ । अभिनिष्ठाऽभिगत-
मनिनिष्ठाया वा वर्तमानमिष्यपरिविशेषणोऽभिप्राय ।
मै २, १२, ६ काठ १८, १० इत्यत्र तु निष्ठाया
करात्तेन श्रवणात् ० दूतात् वमप्यवरस्याऽऽक्षेपात् इ । एव
च धावित्वाक्षितविषयविवेकात् समसस्य अभि/१यू
इत्यस्य तनेवाऽऽक्षेपश्रुत्यो सावकाशत्वं स्यात् । न
त्विह ययाऽऽह K तद्वदणोऽप्यवरस्याऽभिनिष्ठावाऽऽरो
पथाऽप्रसिद्ध इत्यधिक च ।

१४) लक्षणे कप्र (तु णि मा १२ ५७) ।

१५) प्रथम सप्तम्यनुवादी वा लक्षणायां वा कप्र 'सैति-
राहू' इत्येतदन्वित । यच्च शास्त्रान्तरे 'अभिवृत्तमाना'
इत्येकपदभूतिर भवति (मा १३, २५), तदपि गत्वरो
स्वराऽभावात् सुपपदमित्यतिरोहितमिव । तत्र च श्रुतपद
द्वितीयायां कालात्यन्तसंयोगे योगो बह्व्य । द्वितीयो

ऽप्यभि (तऽप्य शेषाद्विह) अभि (कल्पमाना एतत्कर्म
वेष्टकादिपदार्थविशेष वा देवा इन्मिव सविशन्तु) इति
सामर्थ्यात् पूरयित्वाऽऽक्षेपस्य नान्यस्याऽवशेषमान-
मिति इ । अथवा द्वितीयोऽयमभि शाखाविशेषावत्
द्वैस्वर्यवैरोध्यापात्रयेण गतिरेव काम भवतु, न तु तथा
सत्यपि प्रथमस्याऽभेस्तथात्वं सुवचम् । अपेक्षाविरहात्
(तु K सा च) ।

१६) लक्षणे कप्र 'न' (=अस्मान्) सतु (=लब्धजन्य)
इत्येतदन्वित [अस्मन्मनोरपपूर्त्यर्थम् इति यावत् (तु
पपा, वैतु सा 'अभ्या [भि-अ] जनान्' इति)] पठ्येति
सा । तथावऽभिरनमिसम्बद्ध इव भवेत् । तस्य पञ्चमी-
योगाऽप्रसिद्ध । गतिरेव च तस्य द्वैस्वर्यस्याऽनुपपन्नस्य
दुर्वारत्वात् । यद्यपि 'न' इति द्वि इति K आह,
तथाऽप्यसाधमेत्येति एव कृतारयो भवति । तेन चोक्ता
स्वराऽपत्तिस्तदवस्था भवति । 'सुत्' इति पदस्य 'न'
इत्यनेन सामानाधिकरण्या वदतश्च तस्य वचनव्यत्ययो
दुर्वार स्यात् । विशिष्टस्य पक्षे कृते श्रु १०, ८१, १ इ ।

१७) लक्षणे कप्र 'युजमानम्' इत्येतदन्वित ।

१८) इत्यभूतलक्षणे कप्र (तु णि मा २९, ६) ।

१९) सप्तम्यर्थे वा लक्षणार्थे वा कप्र इ । (वैतु आ
'अभिपय्यावर्तते' इति) ।

२०) समीपवचन कप्र इति मा । इष्टकाऽऽधानस्य
प्रकृतत्वात्, तस्य च शिक्वाऽधिभरणतयाऽविवक्षितवादि-
त्यर्थे । आधानस्य शिक्वाऽधिभरणकृते सप्तम्यनुवा-
दित्य सुवच स्यात् [वैतु MW 'अभ्यु [भि उ]
पदधाति' इति (शिक्वा-कर्मकरवाऽभावात्वाऽऽधानस्य
गतिवाऽसंगते)] ।

२१) लक्षणे कप्र 'स्वम् आयुतम्' इत्येतदन्वित
(तु मा K, वैतु MW 'अभिपय्यावर्तते' इति (द्वैस्वरो-
पुरस्सर ऐस्परे य आग्रह स इरामह इति) तु
अभ्यु [भि/१क] इत्यत्र) ।

२२) लक्षणे कप्र 'अपु' इत्येतदन्वित ।

२३) लक्षणवचन उद्देशवचनो वा कप्र 'अन्नापम्'
इत्येतदन्वित (तु पपा, वैतु मा PW प्रम् 'अभ्यु-
पावर्तते' इति (श्रुतिस्वरस्यमवहेत्यन्तो द्वैस्वर्यं प्रति
पर्यनुदोष्या)) ।

४^a; ५, ११, ३^b; ७, ४, २^c; ४^d;१६, १, १, ७^d; २, २^c; ४, ४^d;७^d; ५, ५^b; ९, ४; ११, ५^b;६; ६^a; २, ६, १^b; ३, ३;५; ५, ४^a; १०, २^a; ४;१, ५^m; २, १^a; ३^a; ३;२^a; ४, १^a; ११, ४^d; ५,७, २^a; ६, १, १^a; २^a; ५,३; १०, २^a; ११, १; ५^m;

१) लक्षणे कप्र. 'एनम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. सस्य, डि. 'अभिपवते' इति)।

२) लक्षणे वा विषयसप्तम्यनुवादे वा कप्र. इ. १ पक्षानां नानारूपत्वेऽपि वायव्यत्वविशिष्टत्वाद् वायुमेव सन्तं पुरोडाशमभिलक्ष्य तद्विषय इति यावत् तेषां संज्ञानमेरीभावो भवतीति धीतोऽभिप्रायः । तदेवमेकी- भावं संज्ञातः पञ्चाव उपतिष्ठन्त इत्युक्तं भवति । अंशः 'संज्ञानाम्' इत्युपनिषत् स्वरस्य तादृक्तेन गतित्वेन योग इति भा. । तच्च । स्वराऽऽपतेरेव । 'अभि' उपतिष्ठन्ते' इति चाऽभिप्रायेति K. एवं तु सति 'एतम्' इति च 'एनम्' इति चैतद्विशिष्टसप्तम्यं व्याख्याता स्यात् (तु. डि. ते २, २, ११, ६) । विस्तरस्त्वत्र वैरा. इ. १।

३) लक्षणे. कप्र. (तु. डि. न २, ५, १; ११, २; ५१, १) ।

४) सप्तम्यनुवादापर्ययः कप्र. 'अपः' इत्येतदन्वितः (तु. भा. K.; वैतु. PW. MW. आशीचप्रसङ्गात् 'अभ्यन्निपत' इति योगं मनवानौ (तादृशस्याऽऽशीचस्या-नुवादमानत्वेन संकेतेन धीताऽभिप्रायाच्चिन्त्यौ) ।

५) लक्षणे कप्र. 'यन्म्' इत्येतदन्वितः (वैतु. भा. PW. प्रम. 'अभिप्रयुक्ते' इति) ।

६) लक्षणे कप्र. 'यन्म्' इत्येतदन्वितः (तु. भा.) ।

७) लक्षणे कप्र. एकत्र 'पशून्' इत्येतदन्वितः (तु. भा. K.; वैतु. MW. (माझणान्तर्यायि समानप्रकरणे) 'अभिदीक्षेत' इति (द्वैतवर्गऽऽपत्तेरिन्त्यौ) । अन्यत्र 'मा' इत्येतदन्वितः ।

८) लक्षणे कप्र. 'उदयन्तीम्' इत्येतदन्वितः (तु. भा.; वैतु. MW. K. 'अभिनिर्वपति' इति (अनिष्टद्वैतवर्ग-प्रसङ्गादुपेक्ष्य) ।

९) लक्षणे कप्र. इयो. स्य. 'ग्रामानि' उदिरय 'ग्राम्यवते' इत्यभिप्रायवती धृतिः (तु. मै ३, ७, ८; डि. भा ४, १४) । एतच्च यत् कीदृ उपनद्धः सोमो (हियते) यजमान-मभिन्त्यय वरुण एवेतीत्यु अभिप्रायवती धृतिः । तेन वरुणेन यजमानस्याऽऽपत्तिर्यत्र ग्रहणस्य निवारणार्थ-मेवाऽनुपद शान्तिः धाव्यते 'नमो मित्रस्य' इति ।

१०) लक्षणे कप्र. 'ग्रामानम्' इत्येतदन्वितः (तु. डि. ते २, २, ४, ७) । अनुपदं यत्तस्य निष्पद्यते ध्रुवो तदेवैवाऽभिना गच्छते । 'अभिर्गुणवतः' इति योगं वयाचपाणः K. चिन्त्य । द्वैतवर्गऽऽपत्तेः । न चाऽऽनीयो-वर्गस्य यजमान-प्रतिभारस्यैव वयिद्वयकारः । भा. कति

कल्पद्वयमाह । तच्च चिन्त्यम् । तत्राऽपि हि नोयसुक्तम् ।

११) लक्षणे कप्र. 'अनिम्', 'अपः', 'आदित्यम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. भा. 'अभिपिपयति' इति (द्वैतवर्गदोषा-च्चिन्त्यः)) ।

१२) लक्षणे कप्र. 'हृदयम्' इत्येतदन्वितः । 'समेति' इत्यस्य 'लीयते' इत्यर्थान् अर्कमकता च इ. (तु. K.; वैतु. भा. 'अभिपिपयति' इति (अपलक्षणे द्वैतवर्गप्रसङ्गाच्चिन्त्यः)) ।

१३) नाष्टि. तै. शाब्दप्रवृत्ति-विशेषस्य शास्त्रा-विशेष-गतत्वेदमपरमुदाहरणं इ. । शास्त्रान्तरे समान-प्रकरणे गतित्वयोगदर्शनात् (तु. मै ३, १०, ७) ।

१४) सप्तम्यनुवादो कप्र. 'यस्य' (वसतीवरीषु) अग्रहीतासु (सूर्यः) निष्प्रोचेत् इत्यर्थान् (तु. भा. 'अभि-लक्ष्य' इति, K. च वसतीवरीरग्रहीतवन्तमभीत्यादि-व्याचक्षाणस्तारपर्यवद्धादिति; वैतु. PW. प्रम. 'अभि-निष्प्रोचेत्' इति) ।

१५) लक्षणे कप्र. 'उपांशुसुवनम्' इत्येतदन्वितः (तु. भा.) ।

१६) लक्षणे कप्र. 'वस्तुम्' इत्येतदन्वितः (तु. पपा. K.; वैतु. भा. प्रम. 'अभिनिवर्तते' इति चिन्त्ययोगाः (भा. 'यत्र यन्' तत्र' इत्यनेनैवाऽभ्यर्थस्य परिणामात्वे-ऽपि पुनस्तदाव्यक्ताऽनुपवेशोऽर्थान्तरनिर्देशाच्च दुर्बल इत्यभिप्रायेः)) ।

१७) लक्षणे कप्र. 'तृतीयसवनम्' इत्येतदन्वितः । गति बोधाश्रयः K. प्रतिभाति । तेन ॥ तस्य द्वैतवर्ग-पक्षेर्भोक्तो दुष्करः स्यात् । सप्तम्यनुवादिन कप्र. 'सवि-ताम्' इत्येतदन्विते सति तु मुक्तिर्योऽन्वयो इ. ।

१८) लक्षणे कप्र. 'सुदः' इत्येतदन्वितः (वैतु. भा.) ।

१९) लक्षणे कप्र. 'रूपम्' इत्येतदन्वितः (तु. डि. भा ७, ५५) ।

२०) लक्षणे कप्र. (तु. डि. ते ३, १, ४, १) ।

२१) ज्यामरुच्छन्दोऽभिलक्ष्य तद्विषये वा कनौदस्य छन्दसा व्यंशसन् (=विहृतं शंसनमकुर्वन्) इति लक्षणार्थं वा विषयसप्तम्यनुवादे वा कप्र. इ. (एतेन छन्दसा छन्दो-न्तरस्य विहरणप्रकारार्थं तु. आशी ६, १, १२; १३) । यत्तु भा. PW. प्रम. 'अभिर्गुण' (वि-वा)सन्, 'अभिनिर्गुणसति' इत्यादिवाक्येति योगावाहुतचिन्त्यम् । द्वैतवर्गऽऽपत्तेः । द्वितीयं प्रयोगे आभेद्य वेद्य पया, भेदतो निर्दोषोऽभ्य-भिमत् इत्येवम् । गति वे हि नामोदात्तवनि तिङि वि-बद्ध अभेरणि निष्ठाप्रसङ्गात् । अपवादोऽभावात् । यच्च छन्दे

६; ९, १, १, १^b, २,
१; ७, ४^d, २, ७, ४^f, ३,
११, १^g, ४, ८, ३^h,
१०, २ⁱ, ११, २^j, ५,
५, २^k; मे १, २, ५^l, ६;
३, ३^m; ४, ३ⁿ; २, २, १;
७, ५; ७^o; १^p; ११^q;
१०, ३^r; १३, ३^s, १३, ८,
९^t; ३, १, ९^u, २, ९^v;
७, ४, ८^w, ९, ८, ३, ४^x;

१०^y, ११, ४^z, १६, १^{aa};
२^{ab}, ४, २, ५^{ac}, १०^{ad}, ९^{ae},
६^{af}, ८; ६, ९^{ag}, ७, ८^{ah},
८, ६^{ai}, १०, ५^{aj}; ११,
२; ४; १२, ३; ४; ६;
११^{ak}, ३; ५; १०; १२;
१६; काठ ३, ६^{al}; ७;
४, ९^{am}; १३^{an}, ७, ६^{ao};
७, १६^{ap}; ८, २^{aq}; ५^{ar},
७^{as}; ९^{at}; १०^{au}; १६^{av};

१०^{aw}, ४^{ax}; १३^{ay}; ११,
३^{az}; ५^{ba}; ६^{bb}; ११२,
८^{bc}; १३^{bd}; १५^{be}; १६,
४; ७^{bf}; १^{bg}; ११^{bh}; १७,
१८^{bi}; १८, १; १४^{bj}; १९,
५; ८^{bk}; १२०^{bl}, ३; ७^{bm}; १०;
२१, ६^{bn}, ९^{bo}; १३^{bp};
२३, ६^{bq}, ९^{br}; ११^{bs}; १२^{bt};
२४, ५; ७^{bu}, २५, ७^{bv};
१५^{bw}; १०^{bz}; १२६, १^{ca};

ज्यापरद्वन्द्वोऽमितः द्वनीयसीरद्वन्द्वसोर्दरानान् कनीयसी
द्वन्द्वसी अमितः कृत्वा ज्यापरद्वन्द्वो विरामसीति K.
व्याचष्टे, तन्मन्मिव भवति । विहरणप्रकारस्य तथावा-
डभावात् । तत्र हि कनीयस्यैकेन च्छन्दसाऽपरस्यैकस्य
ज्यापरद्वन्द्वो विहरणं भवति । तयोः पद्यो म्यन्यास-
पूर्वकं शंसनं विरामनं भवेतीति भावः । विस्तरस्तु
वैरा. द्र. ।

*) लक्षणे कप्र. (तु. भा. ; वैतु. K. 'अभिसंपादयति'
इत्यानुष्ठुभेन द्वात्रसंपत्तौ तात्पर्याद् अनुष्ठुभसंपत्ति-
मानपर्यवसितो गतित्वदर्शी चिन्त्य') ।

b) नापुटि. दि. लक्षणे कप्र. द्र. ।

c) स्वार्थप्रधानम् अथ्य. द्र. ।

d) लक्षणे कप्र. ।

e) सप्तम्यनुवादी कप्र. द्र. (तु. तत्रैव 'पूर्वपक्षे' इति) ।

f) लक्षणे वा सप्तम्यनुवादे वा कप्र. द्र. । विराममभि-
लक्ष्य विराजि वा संपद्यन्ते संपूर्णं दद्यात्पर्यवसितं विमज्ज-
विशिष्टा भवन्ति, विराद्वया परिणता भवन्तीति भावः ।
K. तु 'अभि-सं/पादि' इति पद्यैः सङ्गमकतया
व्याचष्टानोऽप्रमाणः स्वरदोषयोर्द्विरा. द्र. । सा. अपि
शुद्धौ सङ्गमकता समर्पयस्वर्दिशवाऽनुयोक्तव्यः ।

g) तस्यो बोधरावचने वा कप्र. (तु. भा. K. व) ।

h) लक्षणे कप्र. (तु. दि. श्र १, ५१, १) ।

i) लक्षणे कप्र. (तु. दि. मा ४, ३४) ।

j) उत्तरेणाऽऽभ्यानेन स्वरवता गतिनेन योग इति
अतः पराह तत् चोदम् ।

k) स्वार्थ-प्रधानम् अथ्य. (तु. दि. मा १२,
५७) ।

l) लक्षणे कप्र. 'मुख' इत्येतदन्वितः (तु. दि. तै ४,
१, २, १) ।

m) इत्यन्तलक्षणे कप्र. (तु. दि. मा २९, ४) ।

n) सप्तम्यनुवादे कप्र. द्र. । अनुपदम्- 'ह्वे कृत्वाये
सुचेनयति' इति धीताज्ञिप्रादिति दिक् ।

o) प्रजापत्युद्देशेन पराना प्रतिष्ठामनो घट्टेर अष्टे-
त्वेनोपन्यासाद् उद्देशार्थस्य प्राधान्येन, समर्पकः
कप्र. द्र. ।

p) लक्षणे कप्र. (तु. दि. मा. ७, ४५) ।

q) लक्षणे कप्र. भवति । यदपि माम्ना ४, २, १, २९;
३१ इत्यत्र चाऽन्यत्र च समाने प्रकारे मन्मुद्/नी
इति सुपद्यो घातुरस्माभिरपचरो भवति (वैप २, १२०)
तत्राऽयं शोधः समर्पितो भवति यथा कप्र. एवाऽभिः
स्यादिति ।

r) शाखापृथिव्योर्विभागे प्रकृते पृथिव्या दिव्ययज्ञि-
सृष्ट्याभिलक्ष्यत्वेन धवणात् तदप्रवचनः कप्र. द्र. ।

s) लक्षणे कप्र. (तु. दि. श्र १, ११, २; ८; ५१, १;
वैतु. SDL 'अभि/नम्' इति (एकत्र तस्य 'अभि-
अभिनमत्' इति द्व्युपसर्गद्वयो नितरां
चिन्तनीयः) ।

t) सप्तम्यनुवादी कप्र. द्र. ।

u) लक्षणे कप्र. (तु. दि. तै २, २, ११, ६) ।

v) तु. मै. ४, २, ६ यत्तत्त्वादन इह हेरभुतावपि
तदर्थं गम्य इति सुवचम् ।

w) लक्षणे कप्र. 'पृथीम' इत्येतदन्वितः (वैतु. SDL
'अभिप्रतिविष्टि' इति) ।

x) लक्षणे कप्र. 'देवता.' इत्येतदन्वितः (वैतु. SDL
'अभिप्रप्यावयति' इति) ।

y) बीष्णवा कप्र. 'गृहाण' इत्येतदन्वितः (तु. मंति.
यदनु क. कप्र. अभावः स्यात् (वैतु. क. सुपा. च
संति. व)) ।

z) लक्षणे कप्र. (वैतु. SDL 'अभिप्रयन्ति' 'अभि-
प्रतिविष्टि' इति) ।

३५, २७, ९१^b, २८, ११०,
२१, ४^d, १३०, १९, २१, ३१,
४६, ५३^b, ६६, ७, १३६, ७३,
१७१, ३५, १६१^c, ३६, १,
३७, ९^m, ३८, ९ १३१, ३९,
१०, ११, १२१, ४०, ७१, ४३,
११, ४६, २१, ५१, क १, १९,
२, १, ३, ७, ११, ६, ७१,
१७, १, ४, ५, ६^c, २५, २,
२८, २१, ५१, २९, ३१, ३०,
३, ३१, ५, ९, १२, २१, ३७,
६, ८, ३९, ५, १४०, २, ३१,
५१, १४१, १९, ४४, ४, ४६,
४, ५१, ६१, ७, ४८, १४,
१८१, १११, १२५, १२६,
१३२, १४६, १५५ १६१,
१६४, १६८, १००, २३३, २३६,
२५०, २६५, ३०९, ३२० ३४४,
३४९, ३७४, ३७६, ३८२,
४०७, ४२९, ४३२, ४६४^१,
५०३, ५०९, ५१७, ५२१,
५२९, ५२३, ५२८, ५३५,

५४९, ५५०, ५५४, ५५६,
५६९, ५७५-५७७, २, २७,
३०, ३५ ६०, ५०, ५२, ६३,
८१, ९०, १२५, १६१, १७०,
१७८, १८०, २०६, २२०,
२७१, २९१, २९२, २९६,
३२१, ३४१, ३४४, ३७१,
४०३ ४०४, ४१२, ४२९, ४४८,
४८०, ४९१, ४९२, ५०३,
५०८, ५१८, ५२८, ५३८,
५४३, ५४७, ५५४, ५८८,
५९१, ६०२, ६०६, ६२८,
६४३, ६६७^०, ६६८, ६७५,
७०९, ७१६, ७३४, ७५८,
७६९ ७७६^c, ७७७^c, ७७८^c,
८००, ८३९, ८४०, ८४४
८४५, ८४६, ९३६, ९५७,
९८१, ९८३, १००५^१,
१०४९, १११२, ११९३९,
११९६, १२१०, १२११,
१२१५^१, ३, ३५, ४, ४४, ५,
लि ३, १४, १, २, ८ १६, २, १७,

१, ७, १०, १८, ४, २१, ७, २५,
१, ३ ४, २६, ८, २८, ३, ३२, ७,
३३, ८, २६, ३, ८, ३९, ५, ४२,
३, ६, ४३, २, ४५, ९, ४८, ५६^१,
५२, ७, १३, ५३, ७, ८, १०, ५४,
६, १०, ५५, ३, ५६, ८, ५७, १,
३, ७, ५८, ४, १०, ११, १२, २,
१, ७, ३, ७, ७, २६, ३, ३, ६ ४,
१, ६, ५, २, ८६, ९, ११, ७,
१, ८, ७, ९, ४, १३, १ १५,
९, १६, ८, १६, १७, १,
१९, १, २०, २, २३, ३, २४,
७, ८, १५, २६, ७, २८, १३,
२९, १, ३०, १४, ३१, २३,
२४, ३२, ३२, ३, ३३, ४, ३४,
६, ३६, ५ ३८, ५, ६, ३९, ३,
४०, ४, ४१, ४, ४३, ४, ९,
४३, ३, १०, ४८, ४, ७, ४९,
४, ५२, १, ८, ५३, १, ५५, ८,
९, ५६, ३, ७, ५८, १, ३, ६,
५९, ८, ६, २, ३, ७, ६, ८, ७,
१७, १०६, २१, ८, २०, ९,

- *) लघुणे कप्र (तु मधु ते ६, ३, ३, ५) ।
b) लघुणे कप्र (तु टि ते ६, ४, ११, ४) ।
c) लघुणे कप्र 'मागधेयम्' इत्येतद्वित ।
d) एकप्र लघुणे कप्र (तु णि मा ७, ४५) ।
e) सम्प्रत्ययवादी कप्र (तु टि ते ५, २, ४, ३ यत्रत्या
गौरी दिपदि तु विनिगमिता) ।
f) कर्मविशेषस्य पर्यवसानश्लोकेकम् उद्धृतं ध्रुवते ।
तत्र पर्यवसानवाचिनोऽन्तः शब्दस्य कप्र योगेन प्राप्तायेन
निर्देशा उचिनो भवति । एव गमानप्रकरणे पन्ना ३, १३,
द्वयप्राङ्परमद्वये पूर्वोक्ति (वि २, १२०) शेषेण सुल्भो
भवति (तु गणित-द्वि ३) ।
g) लघुणे कप्र (वि ३) ३३८ 'अभि कर्षति' इति) ।
h) लघुणे कप्र 'वनाम्', 'दिवाक्यायम्' इत्येतद्वितः
[वि ३ मा (गण 'अभिप्रमायपट्टि' 'अभिप्रमायपट्टि'
पन्ना १, १, ३, १), ११ प्रथम] ।
i) एकप्र परागणवाचनविधयेन गृहे विविध
धर्ममात्रकम् प्राप्यदेन लघुणेकोऽवगमनः कप्र ।
j) लघुणे कप्र 'गन्धम्', 'भारम्' इत्येतद्वितः (वि ३)

SIM 'अभिप्रतिष्ठन्' इति) ।

k) लघुणे कप्र (तु णि काठ ४, १३) ।

l) लघुणे कप्र ।

m) स्वार्थप्रधानम् अन्य ॥

n) लघुणे कप्र (तु णि मा २, ६) ।

o) लघुणे कप्र 'गा' इत्येतद्वित (तु
GW. वैतु ता. PW प्रथ. 'अभि...भारम्'
इति) ।

p) प्रथमपादनापर्याप्तुबन्धामको द्वितीय पादोऽत्र
मवतीति शृङ्गोपर्याप्तुते 'बोजव' इति योगप्रतिपादना-
ऽप्यारार स्यात् । मगल्यन्तराऽदर्शनादित्यमित्ये [वि ३
ता अतिरिक्तयोग (मुपा अन्व इन्द्रवर्णकाऽन्व
कर्मकाऽप्यागमनस्याऽऽरागनाऽविषयवादिता भाव)] इति
प्रथम कल्प । अथ द्वितीय '१२अभि' 'हयसाऽवि निगमो
न वाति' इति प्रत्येकपुर्वाऽप्येवसाऽन्व मृतिर्नवा
प्यामवाऽ(मायुऽप्यविशिष्टमवा) 'उपगमता' इत्युत्तरप्राप्ति-
गन्ध इति ।

q) लघुणे कप्र (तु णि टी ३, १, १) ।

२३, ३; २४, २; ४; २८, ९;
 १, १, ३^a; २, १, १^b;
 ३, १, २^c; ३^d; २, ५^e;
 २१, ५^f; ४, १, ३^g; ८, २^h;
 १४, ६ⁱ; २१, ४; २७, ४^j;

१३२, ६; ७, ५, १, ५^k;
 ११, ७^l; १९, ४^m; ६, २५,
 १-३ⁿ; ३४, ४^o; ४७, ३^p;
 ९९, १; १०२, १^q; ७, १०,
 १^r; १५, १^s; ८७, १^t;

८९, २^u; ८, २, ४^v; १४^w;
 १५^x; ३, ९^y; ४, २^z; ७,
 २६^{aa}; ९, ६^{ab}; १५^{ac}; ९, १,
 ८^{ad}, १४, ३^{ae}; १५, ६^{af};
 १; ११, १, ३७^{ag}; २, १९^{ah};

*) स्वार्थप्रधानम् अयम्. [तु. सा. WL; वैतु. PW.
 'अभिहित्तु' इति (द्विस्वरं द्वुपुपुष्टं योगमातिष्ठमानः
 लघ्वेयः)] ।

b) लघ्वे कप्र. (तु. दि. श्र १, ११, २; ८; ५१, १) ।

c) अत्र तिङ्-नृपं भवति, अभिध वा. प्रत्येकं क्रि. भवति (तु. WL; वैतु. PW. 'अभिप्रेत' इति) ।

d) 'गच्छ' इति योग्यक्रियापदाऽप्याहारमुत्तरं सा. / शत्रूय इत्यस्य 'उपमानादावारे' (पा ३, १, १०) इति क्यजन्तस्याऽकर्मकता प्रत्यवस्थाप्य 'पुत्रोयति माणवकम्' इत्यस्य निदर्शनेन पाम. (३. १, ८) उक्तद्विधा सकर्मकता समर्थयति । एवं तावदभावतुयोक्तयो भवति 'अस्मान् अमिश्रमेना शत्रूयति' इति तदभिमतं वाक्यं किमुपमानं किमाऽप्युपमेयमिति । यथा तेनैव स्वयमुक्तमिह शत्रुलक्षणमुपमानकर्म क्यजन्ते पात्वर्थेऽन्तर्भूतं भवति । न च तदभिमतप्रकारेणाऽभिमहितोपमेयकमाऽपेक्षया सकर्मकत्वमुपरयेत् । इच्छाया क्यश्च पुनमाणवकवदुपमानोपमेयभावेन स्थितयोः कर्मणोः प्रथमस्याऽन्तर्भावे द्वितीयाऽपेक्षया कर्मं क्यजन्तस्य सकर्मकताऽभिनिष्पद्यतां न तु खलाचार उपमानात् क्यश्चि तन्मभवः । उपमेयस्य कर्तृत्वेनोपस्थानाद् उपमेयकर्मणोऽविद्यमानत्वात् तदभ्येगोक्तकर्मकत्वस्य च नितरां सपुष्पाप्रितत्वादिति दिक् । ॥ चाऽप्य 'अस्मान्' इति श्रुतमुपमेयकर्मतया नेतुं शक्यम् । तस्य क्यजन्ताऽपेक्षोपमानोपमेयोमयाऽनभिर्तव्यत्वात् । अतो विरयसप्तम्यनुवादिनाऽभिना तस्य क्यजन्ततांस्तिराशुक्रियाविषयत्वमुपरथाप्यते ।

*) स्वार्थप्रधानम् अयम्. [तु. WL; वैतु. सा. PW. 'अभिर्मिदुः' इति (देस्वर्यादुपेक्षया)] ।

*) लघ्वे कप्र. 'स्वभाः' इत्येतदन्वितः [तु. सा. WL; वैतु. PW. MW. 'अभिप्रवश्य' इति (देस्वर्यं प्रयनु-दोषयो)] ।

*) स्वर्यप्रधानम् अयम्. [तु. WL; वैतु. PW. 'अभिप्रुहि' इति] ।

b) लघ्वे कप्र. 'नाकम्' इत्येतदन्वितः ।

*) तदन्वितानां कप्र. 'प्रथिवीम्' इत्येतदन्वितः (वैतु. PW. 'अभि/प्रथ' इति) ।

*) 'against' इति विरोधपरमर्थं यत् W. आह तदमेः सप्तम्यनुवादकता विस्मरजेवाऽऽह ।

b) सप्तमीवचनः कप्र. 'पणीन्' इत्येतदन्वितः ['एता-वन्तु बहुषु पणिषु सु भूद् इत्येवं मा बोचन्' इत्यादि-प्रकारकः वा. द. (वैतु. W. अभि/भू इत्यस्याऽऽर्प-मनर्थीकुर्यथ व्यर्थं पुरुषस्यत्ययमिच्छथ नितरा द्यनीयो भवति)] ।

*) लघ्वे कप्र. 'यावत्' इत्येतदन्वितः [तु. WL; वैतु. PW. MW. 'अभि विजृम्भे' इति (अभिप्रद्वैल्यार्थिबन्धौ)] ।

*) परस्परऽभिलक्ष्यविवेकस्य विवक्षितस्य तन्मानवि-निगम्यत्वाद् अभिलक्ष्यस्य प्राधान्येन लघ्वे कप्र. द. (तु. WL; वैतु. सा. PW. MW. 'अभि'...संपन्न' इति) ।

a) लघ्वे कप्र. 'ब्रूयः' इत्येतदन्वितः ।

*) लघ्वे कप्र. 'प्राप्' इत्येतदन्वितः [तु. सा. WL; वैतु. PW. MW. 'अभि'...संस्तु' इति (मन्त्रस्वारस्य-प्रातिवृत्त्याद् विभृर्यौ)] ।

*) लक्षणार्थो वा सप्तम्यर्थो वा कप्र. 'उमे' इत्येतद-न्वित. (तु. सा. W. WL) ।

a) लघ्वे कप्र. (तु. दि. श्र १, ५१, १) ।

*) लघ्वे कप्र. 'जातम्' इत्येतदन्वितः [तु. WL; वैतु. PW. MW. 'अभिसंप्रमामि' इति (अभिलक्ष्यस्य प्राधान्येन निर्देहव्यत्वाद् देस्यवस्थाऽपलक्षणस्याऽप्युपपन्नस्याऽन्या-व्यत्वाविन्धौ)] ।

*) लघ्वे कप्र. 'त्वा' (= 'ते' पूर्वापि) इत्येतदन्वितः (वैतु. PW. WL. 'अभिसारम्' इति) ।

*) उदररुमियाया उदरभूम्पदवधिष्वेव स्वनः निदम् । अत इह भूमिद्वयस्य उदरभूम्पदा क्रुधिहरणता द. । भूमिप्रयत्ने च सामर्थ्याद् मध्यभूम्पदवधिष्वनुदररुम्य भूम्पदा उदरस्या (=उत्तमादा) च तदभिलक्ष्यं द. ।

a) लघ्वे कप्र. (तु. WL) ।

*) आपाततः मष्टमीवचनः कप्र. एकप्यन्यदन्तः आ यमर्पदिनं प्रतीयते । तद्विमतविद्या मर्तते । याऽन्यतोऽनुसंधेया ।

*) लघ्वे कप्र. 'नः' इत्येतदन्वितः [तु. सा. W.; वैतु. PW. WL MW. 'अभिधाः' (यः) < अभि/या

१२, १, १२^a, २९^b,
३३^c, ३४, २, २६^f, २७
३, ८^d, १०^e, १६^f,
१७^f, २६^f, ३०^e, ५२^b,
४, १५ १३, १, ३३ⁱ,
३, २३ⁱ, १४, २,
३४^k, ३५^k, ३८, ३,
२१^f, ४०^f, ७३^m,
४, १०^b, १३^o, १२०,
५, १ ७, १, ८,
३, ९, १ १२, ६,

१६, १, १७, ७,
१८, ४, २०, ५, २३,
१, ४, ५, ३०, २,
३५, १०, ३६, १, २,
४८, १३^o, ४९, ४, ५१,
१, ५७, ८, ६१, ४,
६२, ८, ६८, ११,
७६, ३ ९२, १, २, ८,
१०४, १, ११२, १, १२१,
१, पै १, ४१, १,
४५, ३^e ५१, ३^a,

७६, ३, ७७, १^f,
८६, ३^f, ९१, १ ३^f,
९७, २^d, ३ⁱ, २, ६,
१, २०, ५ⁿ, ३५,
३, ६५, १, ३, ५, ५^f,
६, २, ३^f, १२, ५^f,
१९, ६, ३०, १^m, २७,
३^f, ४, २, २, ३२, ७,
५, २, ३, १२, ५,
१९, १^f, २१, ३, ३४, ८, ६,
१०, २^g, १७, ९^f,

(तु MW, <अभि/सन् इत्यन्ये (द्विकर्मवत्त्वाभावा-
चिन्या इति)) ।

*) लक्षणे कप्र 'न' इत्येतदन्वित (तु W, वैतु
PW WL 'अभि पबस्व' इति) ।

b) सप्तम्यर्थानुवादी कप्र (तु पि. श्र ७, १५, २) ।

c) बुद्ध्याभिर् उपसर्गं कुन च गतिर् विवक्षित इत्यत्र
विषय इह मने विरोधेण सुकर इ ।

d) एकत्र सप्तमीवचन कप्र 'प्राग्रम्' इत्येतदन्वित
(तु W WL, वैतु PW MW 'अभि पृथुर्वर्तयाम्'
इति) । अत्र च 'द्विषाम्' इत्येतदन्वित (वैतु PW WI
MW 'अभि नृक्षमाणी' इति (अभि द्वैस्वर्वाचिन्या)) ।

e) स्वार्थे प्रधानम् अथ [तु WL, वैतु PW
MW 'अभि सुस्वतस्व' इति, W (अपि व्यादत्त)] ।

f) लक्षणे कप्र 'स्वर्गं कोटम्' इत्येतदन्वित (तु
W, वैतु PW WI 'अभि/दी' इति) ।

g) स्वार्थे-प्रधानम् अभ्य ।

h) लक्षणे कप्र (तु पि मा १२, ५७, वैतु PW,
प्रत्य. अभिसप्तमानी इति) ।

i) लक्षणे कप्र (तु पि श्र १, ५१, १) ।

j) PW मध्यान्वेन कोचनीय । रोप
मात्रे इ ।

k) लक्षणे कप्र (तु W, WI, वैतु IW
'अभि... शोहि' इति) ।

l) 'मुचि' इति बाह्य (१०, ११, १) पाठे ।
अन्ये इति W, WI । अत्र च सप्तम्यर्थानुवादी
मा (वैतु. पा 'अभि गृधुवाति' इति (द्वैस्वर्वाचरक्षी
विपक्ष)) ।

m) स्वार्थे प्रधानम् अभ्य (वैतु PW 'अभि शोहि' इति) ।

n) लक्षणे कप्र 'कोटम्' इत्येतदन्वित (तु WL,

वैतु सा 'अभि' 'बहाय' इति) ।

o) लक्षणे कप्र 'ईजानम्' इत्येतदन्वित (वैतु सा
(अथर्थे) 'अभि... एति' इति) ।

p) लक्षणे कप्र 'त्वा', 'वत्सुम्' इत्येतदन्वित । (नाञ्
मनेण युग्मक इ, तद्व्युत्पत् 'अर्धन्वि' इति समान
क्रिय च) ।

q) लक्षणे कप्र 'गोघ्रम्' इत्येतदन्वित ।

r) कर्वाणि पापान् अभिलक्ष्येति कृत्वा कप्र इ ।

s) लक्षणे कप्र यदोपक्षयितस्य प्राधान्येन शिधावपि
पितृत्वात् सन्-समर्पणेन 'तद्' इत्यनेनाऽन्वित (तु पि
अभि स/१गु>गु) ।

t) लक्षणे कप्र 'आनुम्' (<आनु- यत्र) आनम्
(<आन- <आ/३^aअन्), इत्येतदन्वित । (मुपा
सुवारप्रशविहनिवार दोष इ) ।

u) मुपा अर्धवैद्येतरकरवाच्य चिन्तयो भवति ।
'अथ' इति त्वाम् अभि-लक्ष्य सर्वे जीवम् आनुयम्
इत्याश्रयकधेदाय सार्धक सगतय, तर्हि अभि कप्र
स्यात् । अ-यमाऽन्वयात्तर प्रदर्श्य भवति । तदेतत्
सर्वं विमृशो इति समकति ।

v) तु पि शी ३, १, ३ ।

w) लक्षणे कप्र 'त्वा' इत्येतदन्वित । (तु 'उप' इति
शी (३, १२, १) पाठ) ।

x) लक्षणे कप्र 'बसु', 'गम्पुतिम्' इत्येतद
न्वित ।

y) 'अभी' इति दीपामक शोध इ (तु गु
'अभि गृधु' यमयोऽभ्युत्तर मन्त्रा एतन्-परायो
मीक्ष्य स्यात् इत्यत्र (तु वरध पि <गु
>नवन)) ।

z) पाठे वैतु गृधुपि शोऽनी भूतविमर्शान्नेय ।

७, ६, ५; ९; १८, १३, ९;
 १०; ९, १९, १०; १३, १,
 ११; १४, १, ८; ११; ३, १५;
 १६; १५, २, ५; १६, ३,
 ४; ४, ४, ५; ६, १; १, २; १;
 ११, १; १४, ४; १८, ६;
 १९, ५, ९; ३२, ८; ४१, ३;
 ६६, ३; ६८, ६; १; ७३, २;
 ९०, ९; १०५, ९; १३२, ९.

(*) अभि-अक- नाड. डि. द्र.

अभि-क- -का: काठ ७, ७; ८.

*अभि-तर-

अभितरु- मै १, ४, १२.

अभि-तस(७:१) २० १, ५३, ३;
 ८३, १; १०५, ८; १८२, ४; २,
 १३, ७; ४, १, १४; ५०, ३;
 ५, १५, ३; ३०, १०; ७, ५५,
 ५; ५९, ७; ९८, ६; ९९, ३;
 १०१, ४; १०३, ७; ८, ५, ३८;
 १०१, १४; ९, १०१, ११, १०,
 २७, ८; ५३, ७; ७६, ६; ८१,
 ६; १३३, ४; १३४, ५; मा ५,
 १६; ११, २९; १३, २; १६,
 ६; १७, २२; २०, ४०; का
 ५, ५, ३; ८, २०, १; १२,
 ३, २; १४, १, २; १७, १, ६;
 १८, २, ८; २२, ४, ५; तै १,
 २, १३, २; १, ५, २, ३; ४, ५;
 ७, ७, २; १२, १, २, ९; ३,
 ८, २; ४, १, ३; ३, १, ५, २;
 ४, २, ८, १; ५, १, २; ६, २,

६; ५, ७, १, २; ६, ४,
 १०, ३; ५, ७, २, ५, ६; ६,
 ३; ३, ४, २, ५, ३; ६, २, ७,
 ४; ८, २; ९, ३; १०, २; ३;
 ५; ४, १, ३; २, ५, ३, ६;
 ४, ३; ५, ४; ६, ३; ७, ३;
 ११, २, ५, १, ५; २५, २; ५, ३;
 १, २, ९; ८, ५, २, ३, ६; ७,
 ३८; ९, २८; १०, २; ३, २,
 ७; ९; ३, ५; ११, १८; ४, ३,
 ९; ४, ७; ६, ८; ७, ९; १४, ५;
 काठ ६, ६; १०, १; ७; ११,
 १; १२, ५; १३, ३; १६, ३; १५;
 १७, ११; १८, २; २०, १०;
 २१, १३; २२, ८; २५, ८;
 २७, ३; ६; ८; २८, १; २९,
 १०; ३३, ३; ३७, ११; ३८,
 ६; ११, २, ४; ४, ५; २७,
 १८; २८, २; ३१, १२; ३५,
 २; ४०, १; ४२, ३; ६; ४४,
 १; ४६, ३; १०, २, ४५;
 ९३; १३, ३, ४, ११; १०, १,
 २७, ३; ३, ५, ६; ७; ३०,
 ६; ४, ५, ६; १०, ८, ३; १७;
 १२, १, ४३; १३, १, ३५;
 १४, १, ४५; १९, १६, २;
 २५, १५; १२०, २१, ३; २५,
 १; ८७, ६; ८८, ३; १३६,
 १५८; १२, ७२, ४; १०, ८, ५;
 १३, ३, १६; १०, ९; १४, २,
 ९; १५, ५, ६; १६, ६, ६; १०;

१०१, ६; १०३, ८.

अभि-कृतिप्रदत्- अभि/कृत् द्र.

अभि/कम् > कामि, अभि...

कामयते काठ २९, ५; क ४५,

६; अभि/कामयते मै ४, २, १;

अभ्य/कामयते मै ३, ६, ८; ४,

२, १; १२; ५, ७; काठ ७, ५;

८, ५; १३, ३; १९, ३; २३,

४; क ५, ४; ७, १; ३०, १;

३६, १; अभ्य/कामयते मै १,

१०, ६; काठ ८, ५; २८, २;

३६, १; क ७, १; ४४, २.

अभि-कृत्प्रमाण- अभि/कृत् द्र.

अभि/काश > चाकृ, अभि-

चाकृति श्र १, १६४, २०;

श्री ९, १४, २०; पै ८, १३, १; ९;

१६, ६७, १०; अभि/चाकृतिमि

श्र ४, ५८, ५; ९; मा १३,

३८; १७, ९३; ९७; का १४,

४, १; १९, १, ७, १०; तै ४,

२, ९, ६; मै २, ७, १७; काठ

१६, १६; ४०, ७; पै ८, १३,

५; अभि/चाकृतिमि मा १६, २;

का १७, १, २; तै ४, ५, १, १;

मै २, ९, २; काठ १७, ११;

क २७, १; पै १४, २, ८;

अभ्य/चाकृतिमि श्र १०, १३५, २;

अभि/चाकृतिमि श्र १०,

८६, १९; श्री २०, १२६, १९.

अभि/कृ, अभि/कृ... कृणोमि पै ८, १०,

६; अभि/कृणुत > ता पै २, ६४, १.

*) तु. डि. पै ३, २०, १.

*) तु. डि. श्री ५, १९, ४.

*) तु. डि. श्री ४, २७, ४.

*) तु. डि. श्र १, ५१, १.

*) 'अनु' इति श्र (१, १६४, २८) पामे. ।

*) सोहितेह दुष्पक्ष भूयोविमर्शापेक्षा द. ।

*) 'अभि-नत' इत्यतो मूलभूतात् प्राप्. पुष्पक्ष.

सतः प्राति. स्वायें वणि प्र. सय् 'अभि-नत' > 'अभि

अभक- > यनि. इति नैप्र. द्र. [वैतु. पा ५, २, ७४;

*) तु. डि. तै ४, ६, २, १.

*) तु. डि. श्री ८, २, ४, १५.

*) तु. डि. श्री ८, ७, २६.

*) तु. डि. श्री १८, ४, १३.

यदनु 'अभि' इत्यतः वणि प्र. आयुदातं प्राति. निर्देष्टव्यं
 स्वाव (विमिति तनु नाऽऽस्वायावोयन तु. डि. अभि-कृ-)] ।

१) तु. यस्या. डि. 'अनु-तर- > अवतुम्, अनुतर- ।

२) वसिल् प्र. विस्रथ (पा ५, ३, ७, ६, १, १९३) ।

३) 'अभितस्यौ' इति मुग. भ्रष्टः (तु. सधु. क ४, ५,
 SBL च 'अभितः । तौ' इति) ।

४) 'तु वि' इति श्र (१, १६४, १६) विशिष्टः पामे. ।

५) वल्कुलि रूपं भवति ।

६) श्र ४, ५८, १ यत्र श्रु. स्थाने उचु. ध्रुयते ।

अभिचक्र शी ३, ९, १, पै २,
६४, १, ३, ७, २
अभि-कुवर- राणाम् पै १६,
७०, ६
अभि-कुवरी- नी शी २, ८, २
अभि/रुष्टप>कृष्ण
अभि-रुष्टमान- -रुन पै १६,
७२, ४, -ना मा १३, १५
१४, ६, १५, १६, २७
१५, ५७, का १४, २, ११,
१५, १, ५, ४, १, ८, ५ १६
७, १, काठ १७, १०, क २६
९, -नी मै २, ८, १२
अभि-कृषि- प्ये क ३०, १
अभि-द्रुत- -द्रुतम् श ३, १४,
१०, मै ४, १४, ५, १३, शी
२०, ११, १०
अभि/कृन्द्>कृन्दि, अभिकृन्दि
शी ८, ७, २१, १२, ६, ३, ४ पै
१६, १३, ११, २१, १, ४, अभि
कृन्ति श १०, १४, २ पै ६,
१०, ३, अभिकृन्ति पै १४, ३,
१६, अभिकृन्द् श ५, ८, ३, ७, पै
३, १, ११, ६, काठ ११, १३, १,
शी ४, १५, ६, ५, २०, ७, २१,
४-६, पै ५, ७, ३, ९, २४, ८,
अभ्यु(भि भु)कृन्द् काठ १३
१०, शी १९, ३०, ५

पै १३, ११, २३
अभि चन्द्रपै १, ५५, १,
अभ्यवन्दीव पै १६, २१, ५,
अभिवन् कृ ७ ५, ७
अभि अचिद्रत् श ९,
६८, २, ८२, १, शी १, ५६२, २,
६६६, जै १, ५७, ३, ३, ५५, ७
अभि कृनिद्रत्- -द्रत् श ९,
१७, १३, १० ६७, ३, पै ३,
४, ११, ३, मै ४, १२, ६,
काठ २३, १०, शी २, १५६,
जै ३, १५, ४, शी २०, ११, ३
अभि कृन्- -न्द पै २, ७०, ४
अभि-कृद्- -द्रत् श ९, ८६,
११, १०, २१, ८, शी २, ३८२, १,
जै ३, ३१, २, शी ५, २०,
२, ११, ७, १२, पै ९, २४, २,
११, १, १०, १६, १५, १
अभि-कृन्द् पै ७, १, ९
अभि/कृम्>कृमि, कृमि,
अभि कृमते श १, १४४, १,
अभि-कृमति मै १, ७, ३, काठ
९, १, १८, १९, क ८, ४, २९, ७,
अभि कृमाम् श ६, ४९, १५
अभ्यकृमीव श ९, ८६, १४,
१०८, २, काठ ४५, १६४,
शी २, ४३, जै ३, ५९, २,
अभि अकृमीव श ९, ४०,

१, मै २, २, १३, शी १,
४८८, २, २७४, जै १, ५१,
२, ३, २३, ६
अभिक्रमयति पै ५, १, १, ३
अभि क्रम- -मम् काठ १८,
१९, क २०, ७
अभि क्रम- -श १, ८०, ५ पै ३,
१, २, ३, काठ १८, १९, क
२०, ७ [अभ्य अ]
अभि क्रम- -मम् मै ३, ६, ७
अभि क्रान्त- -न्तेन काठ ६,
५, ८, ५ क ४, ४, ७, १
अभि-क्रान्ति- -न्ति पै ५, १, १,
२, -न्ता मै ३, १, १, -न्तै
पै ५, ४, ८, ५, मै १, ८, ४,
५, काठ ८, ५, क ७, १
अभि क्रामत्>न्ती- -न्ती मै
१, ४, १३
अभि-क्रामम्- -ते २, ६, १, ४, मै १,
४, १३, काठ ६, ५, क ४, ४
अभि/कुद्, अभिक्रोशन्तु शी ५, २१,
९, अभ्यक्रोशत् २, ५, १, २
अभि-क्रोशक- -कम् मा ३०, २०,
का ३४, ४, २
अभि/क्षद्
अभि क्षत्- -स्तार श २, २९, २,
-त्तु क ७, २१, ८
अभि क्षद्- -दाव श ६, ५०, १

१) गम उप ध्वत् प्रस्व (पा ३, २, १६३,
६, २, १३९) ।

२) गम शान्त-त-प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १३९) ।

३) "अभिगामी कृत्स्न" इति कृत्वा गम. पूषप्रस्व
च (पावा २, २ २४ पा ६, २, १) ।

४) विशिष्ट इह श (७ ८३, ४) पाठे ।

५) गम शान्त-त-प्रस्व (पा ६, १, १८९, २, १३९) ।

६) गम उप, भावे पम् प्र (पा ३, ३, १८) ।

७) गम शान्त-त-प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १३९) ।

८) "अभिकृन्द्" इति श (७, ८३, ७) पाठे ।

९) अनुद् प्र (पा ३, ४, २२) "अभिरुष्टम्" इति
८ (७, १४, ११) पाठे ।

१) उप भावे ध्वत् उदधभावश्च (पा ३, १, १८, ७, १, ४)

२) गम ल्यवत्-कृन्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।

३) "अनुद्->-नु" इत्यत्र णि ।

४) गम उप भावे छिनि पूषप्रस्व (पा ६, २, ५०) ।

५) गम अनुकृन्त ह्त् प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।

६) गम अनुकृन्त-कृन् प्रस्व शेष नापुं णि ।

७) अक्षद् इत्यस्याऽप्येवमस्य कृते यस्या णि ।

८) गम अनुकृन्त-कृन् प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।

९) गम उप वतंत् अष् णि धाधादि-स्वरश्च (पा
३, १, १३४, ६, २, १४४) । ऋ च 'य' प्राप्नुव
देवात् इत्येतन्-गमानधिकरणं गन् नकारान्तं य इति
च णि वृत्तं यथा 'म्' इति यथा 'न्' इति, सा

अभि/क्षम्, अभिक्षमस्वम् अ २,
२८, ३; अभि...क्षमस्वम् अ
२, २९, २; अभि...क्षमेन अ
२, ३३, १; पै ७, ३, १०.

अभि...क्षममीयाः अ २,
३३, ७.

अभि/क्षर, अभिक्षरन्ति क ९,
६१, ५; कौ २, १३८; जै ३,
१३, १४; पै २, ३९, ६;
अभिक्षर शौ ७, ११४, ४;
अभि...क्षरन् क ९, ३३,
२७; कौ २, ११५; जै ३, १२, २.

अभि/क्षिप्

अभि-क्षिपत्- -पत् क ५, ८३, ३.

अभि/क्ष्या, अभि...क्ष्यत् क १०,
५३, २; अभि...क्ष्यत् तै ३,
२, ८, ३; अभि...क्ष्यः अ ६, ४८,
१९; अभि...क्ष्यः अ ६, १५,
१५; अभि...क्ष्यत् अ ७, ८६, २.
अभि-क्ष्या- -क्ष्या अ १, १४८,
५; ८, २३, ५; १०, ११२,
१०.

अभि-क्ष्यातु- -ता अ ४, १७,
१७.

अभि-क्ष्याय- अ १, १५५, ५; २,

३०, ९; खि १, ११, ८.

अभि/गम् > गच्छ, गमि, अभि-
गच्छति अ १०, १४६, ५;
गते ५, १, ३, २; ३; ६,
१, २, २; ४, २; ७, ४, ३,
१०, ४; ५; ३, ६, ८; ७, ५;
५; २१, ७; २३, २; ५; ३,
३५, ८; अभिगच्छतः शौ ४,
११, १०; अभिगच्छन्ति का
४०, १, ३; अभिगच्छामि शौ
१६, ७, ११; अभिगच्छात् पै
१०, १, ९; अभिगच्छन् शौ
१६, ७, ९.

अभि...गमुः अ ३, ६०, १;

अभ्यगन् मै १, ६, १३^१.

अभि-गत- -तः खि ५, १८, १;

शौ २०, १३५, १. [०त-अव^२]

(अभि-गतक) अभि-क-टि. ३.

अभि-गन्तु- -न्ता काठ २५, ७;
क ३९, ५^३.

अभि-गमन- दार > रा^४

अभि-गमयत्- -यत् तै २, ३,
६, २; ४, ११, ५.

अभि-गार- अभि/गृह् ३.

अभि/गा, अभि...त्रिगाति अ ७,

७१, ४; १०, १२३, ८; कौ
२, ११९८; अभि...त्रिगात्
अ १, ३३, १३; मै ४, १४,
१३.

अभि...गात् अ १०, ५, ६;
शौ ५, १, ६^५; पै ६, २, ६;
अभिगु- मै ४, ९, १२; अभ्य-
गाम पै १, ५१, २.

अभि/गाह्

अभि-गाहमान- -मानः अ
१०, १०३, ७; मा १७, ३९; का
१८, ४, ७; तै ४, ६, ४, २^६; मै २,
१०, ४, ४, १४, १२^७; काठ १८,
५; क २८, ५; कौ २, १२०५;
शौ १९९, १३, ७; पै ७,
४, ७.

अभि-गीत- अभि/गै ३.

अभि/गुप्, अभ्यगोपायत् पै ९,
११, २.

अभि/गुर, अभि...गुरत् अ ८,
८१, ५, अभि...गुर्याः अ १,
१४०, १३.

अभि-गूर्त- -तम् अ १, १६३,
१५; मा २५, ३७; का २७, १३,
६; तै ४, ६, ९, २; मै ३, १६, १;

‘द्वा’ इत्याकारान्तं प्राति. इति कृत्वा तस्य पु. द्वि
सद् मकरान्तं चैतत् क. इति प्रतिपक्षधिन्यः (प्यु. प्र.
प्रति पर्यवृत्तयोक्त्यादित्यभिसंयेः), P.W. प्रवृ. ‘अभि-
क्ष-द्वा’ (एष क्रि. इति कृत्वा उस. इत्यभिसंयः)
इति प्राति. इति यदाहुस्तद् व्यर्थमिव पपा. विरुध्यतेति
कृत्वा मुक्त्यतिर सद्भूपेक्षम्।

*) तु. P.W. W.L.; वैतु. W. पूष. कप्र. इतीव कृत्वा-
ऽन्वाचक्षण उपेक्षः।

*) ‘द्वोगति’ इत्यन्तसंयोगे द्वि. इति कृत्वा
तदधिकरणक-गोमद्वाजस्य वधुर्कृते धारयाऽभिरणये
तात्पर्यं द्र. (तु. सा.; वैतु. G.W. अभिः कप्र. इति)।

*) गस. शान्त-कृन्-प्रस्व. (पा ६, १, १८६, २, १३९)।

*) गस. उप. भावे अह् प्र.। तत्सु स्त्रिया टाप् प्र.
कृन्-प्रस्व. च (पा ३, ३, १०६; ४, १, ४; ६, २, १३९)।

*) तु १ रु. स्यात् (वैतु. सा. द्वि १ इति)।

१) गस. वृजन्त-कृन्-प्रस्व (पा ६, १, १६३; २, १३९)।

२) गस. स्थवन्त-कृन्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

३) अत्र सूक्ते. च सा. च मन्त्रान्ते ‘कीनाशस्याभि-
गच्छतः’ इति पाठे. ३. तथा च ‘अभि-गच्छतः’ इत्येवं
शत्रुतस्य य १ स्यात्। न स्वस्वतस्तद्देशे पा.
प्रमाणमुपलभ्येत।

४) सस्व. कृते तु. टि. १ श्रुति-श्रान्त- अभि-क-।

५) इह विरोधपर्यवसिताऽऽभिमुत्थाऽर्थस्याऽऽप्याता-
न्तर्भावेन मन्त्राऽर्थस्वारस्याऽनुवृत्त्याद् अर्थेर्गतिवेन
योग. (तु. P.W. W.L.; वैतु. W. अभिः कप्र. इति)।

६) गस. शान्त-कृन्-प्रस्व. (पा ६, १, १८६; २, १३९)।

७) ‘अभिगोत्राभि’ इत्येकपदतया न्वाचक्षणः सा.
चिन्त्यः। तथा सति द्वैस्वर्गोपपत्तेरेवेति दिक्।

८) उपसर्गश्रुतेऽप्रतीकमानेऽपि तिन शान्तजन्तेन संयन्त्यः।

९) कर्मणि क्त्वनन्तरगतिस्वरः (पा ६, २, ४८)।

काठ ४६, ५ [१००-६] स्वर, स्वयम्]

अभि-गूति- -ति १, १६२, ६, १२ मा २५, २९ ३५ का २७, १२, ६, १३, ४ तै ४, ६, ८, ३, ९, १, मै ३, १६, १, काठ ४६, ४, ५

अभि-गूर्यं ४२, ३७, ३

अभि/१गू-गू, १॥अभिगूणाति तै ५, १, ४, ४, अभिगूणाति १, ५४, ७, अभि गूणाति ४ ५, २७, ३, ७, ३८, ४ अभि गूणीत ४ ३, ६, १० अभिगूणमि ४ १, १००, १७ २, ४३, १, १०, ७, २, अभि-गूणमि ४ १०, ४६, ११ अभि गूणमि ४ ५, ७९, ४ अभि गूणमि ४ ७, ३८, ४, अभिगूणीमसि ४ १, ४२, १०, अभि गूणातु ४ ५, ४१, १९ १०, १३९, ५, अभि गूणी ताम् ४ १०, ४७, ८, वै ७, ६, १, अभिगूणन्तु मा १४, ४, १५, ३, का १६, १, ४ १६ १, ३, तै ४, ३, ४, २ मै २, ८, १, ७, काठ १७, १, ६, ४ २६, ५, शी १८, १, ५२१, वै १५, २, ४, अभि गूणन्तु मा १४, २, का १८, १, २, तै ४, ४, १३, ५ मै २, ८, १, ३, १६, ४, काठ १७, १, २२, १४, क २७, १०, अभि-गूणीहि ४ १, १०, ४, ४८, १४, २, ९, ४ वै १५ २, १

अभि गूणीहि ४ १, १५, ३, मा २६, २१, तै ४, ४, १२, ५, मै ३, १६, ४, काठ २, १५ २२, १४, अभिगूणीतम् मा २७, १८, का २९, २, ८, मै २, १२, ६ काठ १८, १७, क २९, ५ वै ९, १, ८, अभिगूणत शी ५, २७, ९, अभिगूणीत ४ १०, १५, ६ मा १९, ६२, का २१, ४, १२

अभि-गूर्य- र मा ८, ४७, का ८, २२, १, -गीत मै १, ९, १०, ५, काठ २, ९, १२, क ८, १२ १॥अभिगरा(र ३)वगर- शी काठ ३६, ५

अभि गूर्य- -गन्त मा २, १८, का २, ४, ६, तै १, १, १३, ३, मै १, १, १३

अभि/मै

अभि गीत- -त २, ९६, २३

अभि/अ(७)ह, १॥अभिगूणीते क ३७, ५, १॥अभिगूणीति तै ६, ४, ११, ४, ५, ७, ३, ६, ११, ३, मै ४, ५, १, ३, ७, १, काठ २४, ४, २७, ९, २८, ७, क ४४, ७, १॥अभिगूणीति तै ६, ५, ७, ३, मै १, ६, ९, ३, अभि गूणीति तै १, ६, ९, ४, १॥अभिगूणीति तै २, १, ७, ३, मै २, ५, ७, काठ १३, ८ अभिगूर्य वै १६, ४६, १-१०, ४७, १-१०, ४८, १-५४ अभि गूणीति- -ता मै १, ३,

१२

अभि घातम् अभि/हृत् ३ अभि/घृ-घारि, १॥अभिघाति मै १, १०, ७, ४, ६, ९, काठ ३६, २

१॥अभिघात्यति तै २, ६, १, ६, ६, ३, १०, २, मै ३, १०, १, ४, १, ११, १॥अभिघात्यति तै २, ६, १, ६, ६, ६, ८, ४, ६, ३, ९, ६, मै ३, १०, २, ४, १, ९, काठ ३१, ७, क ४७, ७, १॥अभि घात्यति मै १, ८, ४, ३, ६, २ काठ २३, १, २५, ८, क ३५, ७, ४०, १, १॥अभिघात्यति मै ४, १, १२, १॥अभि-घात्यन्ति तै २, ६, ३, १, १॥अभि घात्यन्ति मै ३, १०, ५, ४, ५, २, ७, ४, अभिघा-त्यामि तै १, ६, १, २, मै १, १, ११, ४, १, १२, काठ १, १०, १॥अभिघात्यान् तै २, ६, ३, १, अभिघार्य शी १२, ३, ३७, १॥अभिघार्येव मै १, १०, ७, ४, ४, ९, काठ ३६, २, १४, १॥अभिघार्येव मै १, १०, २०, ३, १०, १, १॥अभि-घात्येव तै २, ६, ८, ४

अभि घारित- -त शी ५, २१, ३, वै ६, ९, १२, -शी १०, ९, २५, वै १६, १३८, ६ [१० घर्त्त] १॥अभि घार्यं तै २, ६, ३, ५, ६, ३, ९, ६, मै १, १०, ७, ३, १०, ३

*) गग मात किमि पूषप्रत्य (पा ६, २, ५०) ।

*) गग क्यचन-नृत् प्रत्य (पा ६, १, १९३; २, १२०) ।

*) "अभिगूणीत" इति ४ (१०, १५, ७) पाठे ।

*) गग उप मा. का इत्यत्र अने अहं प्र । अहं प्र अहं प्र इत्यत्र अने इत्यत्र । अहं प्र अहं प्र

घायादि स्वर (पा ६, २, १४७) ।

*) "अभिगूर्य" इति पाठः ।

*) गग घात्रत इत्यत्र प्रत्य (पा ६, २, १२९) ।

*) कर्माणि कश्चन-नृत्त-प्रत्य (पा ६, २, ५९) ।

*) "अभिघाति" इति मुद्रा प्रमाणम् ।

*) गग नृत्त-नृत् प्रत्य (पा ६, १, १९३; २, १२०) ।

॥ अभि-धार्य- -याः मै १, १०, २०;
काठ ३६, १४^३; -याँ ३:
मै १, १०, २०^३; काठ ३६,
१४^३.

॥ अभि-धृत, ता^३ -तम् मै ३, ९, २;
४, १, १२; -ताः मै ४, ५, २;
-तानाम् तै ६, ४, ३, २. [०त-
अन्, सत्य]

अभि-धृन्तः, अभिधृन् अभि-
√हृन् ६.

॥ अभि/घ्रा/ञिघ्र, अभिनिघ्रति
तै ६, ४, ११, ४^३; मै ४, ६, ४.
अभि-ञिघ्र(तु)न्ती^३ -न्ती अ
१, १८५, ५.

अभि/चक्ष्, अभिचष्टे १, १६४,
४४; ३, ५९, १; ६, ५९, २;
१०, ११९, २; ३; मा १२, ६६;
१७, ५९; का १३, ५, ५; १८,
५, १०; तै ३, ४, ११, ५; ४,
२, ५, ४; ६, ३, ४; मै २, ५,
१२; १०, ५; काठ १६, १२;
१८, ३; २३, १२; ३५, १९;
क २५, ३; २८, ३; ४८, १७;
पै १६, १०३, ७; अभिचष्टे ६
७, १०४, ८; १०, ८५, १८;
खि ३, २२, १०; शौ ८, ४, ८;
९, १५, २६; पै १६, ९, ८;
अभि...चष्टे १, १०८, १;
७, ६१, १; अभिचक्षते ६ ८,
१०१, ६; शौ १८, ४, २९;
अभि...चक्षते ६ १०, १०७,

४; अभि...चक्षते ६ १, १९०,
६; अभिचक्षते ६ ५, ३, ९;
अभि...चक्षाये ७, ७०, ५^३;
अभि...अचष्ट ७ ३, ५४, ६;
अभ्युचक्षत शौ १८, ३, ६६;
अभिचक्षुः^३ ७ १०, ९२, १५

अभि-चक्षणा^३ -णाम् शौ ६, १२७,
२; पै १, ९०, २.

अभि-चक्षणा^३ -णाः शौ ९, २,
२१; पै १६, ७८, ५.

अभि-चक्षणा^३ -णः अ २, ४०,
५; मै ४, १४, १.

अभि-चक्षे^३ ७ १, १०२, २; ११५,
५; ५, ३१, १२; पि ३, २२,
९; मा ३३, ३८; क ३२, ३, ९;
मै ४, १४, ४; शौ २०, १२३, २.

अभि-चक्ष्य ७ १, ९२, ९; ८,
१, ३४.

अभि-चक्ष्य^३ -क्ष्यम् ७ ८, ४, ७;
शौ २, ९५५; जै ४, २०, १.

अभि/श्चर, अभिचरति तै २, २,
९, १^३; ४, ११, ३; मै २, ४, ५, ५;
७; ९; काठ १०, ६; २७, १^३; क
४२, १^३; अभिचरति मै ३, ८,
४; अभिचरन्ति काठ १०, ७;
अभिचर शौ २, ११, ३; पै १,
५७, ३; अभि...चरत ७ १०,
३४, १४; अभिचरेत् तै ६, ४,
५, ६^३; मै ३, ३, ५^३; ४, ५, ५^३;
६, ४; ६; ७, ९; ८, ७; ९; कठ
२१, ७; २७, १; २९, ८^३; ३०,

९; ३७, ११; क ४२, १.

अभिचरेः शौ ५, ३०, २; १०,
१, १८; पै ९, १३, २; १६,
३६, ८.

॥ अभि-चर- -रः काठ ३७, १४.

अभि-चरण- प्रति>त्^३

॥ अभि-चरणीय, या^३ -यम् मै २,
५, ८; -याः काठ २१, २; ६;
२२, ६; क ३१, १७; २१;
३४, १; -याम् काठ १९, ६;
क ३०, ४.

॥ अभि-चरत्^३ -रतः तै ५,
१, ६, ४; काठ २०, ४;
क ३१, ६; -रता तै ३, ४,
८, ५; -रते काठ १०, ४; १३,
३; -रम् तै २, १, ५, ७; ७,
७; ८, २; २, २, ३; ३, २, ९;
१; ३; १०, ४; ४, ११, २; ३;
३, २, ३, ४; ७, २, ५, ३; ७,
३; मै २, १, ६; ७; ६^३; ४, ५;
५, ६; ७; १; ११; ३, १, १;
८, ४; ४, ५, ५; काठ ९, १६;
१०, १^३; ६; ७; ११, ५; १२,
३; १३, २; ४; ८; २१, ४;
३०, ३; क ३१, १९; ४६, ६;
-रन्तम् तै २, २, ९, २. [०त-
अन्]

॥ अभि-चरित्वै^३ -तम् मै ३, ८, ८;
काठ २५, ९; ३७, १४; क
४०, २.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

॥ अभि-चरित्वै^३ तै ५, ६, ३, १.

* गस. यदन्त-कृत्-प्रस्व (पा ६, १, २१३, २, १३९)।

० कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, २, ४९)।

० गस. सत्रन्त-कृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १८६; २, १३९)।

० द्र. सा. F.W. च; वैतु. G.W. 'अभि' इति पृथग्
अव्य. इतीबाऽभिप्रयन् उपेक्ष्यः।

० अभ्यस्तान् सि>ञम् (पा ३, ४, १०९)।

० गस. क्युडन्त-कृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९)।

० गस. उप. त्रिायां क्यु>अवः प्र. उषं.। सिन्स्वरः
(पा ३, ३, १०७; ६, १, १९३, २, १३९)।

० गस. यान्जन्त-कृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १८९; २, १३९)।

० गस. केऽनन्त-कृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १९७; २, १३९)।

० गस. यदन्त-कृत्-प्रस्व. (पा ६, २, १३९)। उप.

'ईव' (पा ६, १, २१४) इत्याधुदात उषं.।

० गस. अनीचरन्त-कृत्-प्रस्व. (पा ६, १, २१७; २,

१३९)। यदा क्युडन्तात् तदितरात् ष>ईवः प्र. तत्स्वरथ

द्र. [वृ. टि. अनवदानीय- (संशोर्ध्वाऽरासंनेताय तु. टि.

अव-दानीय->अन् इत्यत्र)]।

० तवै-प्रत्ययान्तस्य द्वैस्वर्यं द्र. (पा ६, २, ५१)।

॥ अभि-चर्य ॥ मै २, १, ७-

॥ अभि-चर्यमाण ॥ -या तै २, २

३, २, १, २, ४, ११, ३, ७,

२, ५, ३, ७, ४, मै २, १, ७,

१०, ऋ १०, १, ७, ३०, ३,

क ४६, ६

अभि-चारु ॥ -र ॥ तै ५, ६, ३, १,

॥ मै ४, ४, ४, शौ ११, १, २२,

-रा शौ १२, १, १, -राव

शौ ८, २, २६, १०, ३, ७, वै

१६, ५, ६, ६३, ७

अभि-चारिण ॥ -रिण शौ १०, १,

१, वै १६, ३५, ९

अभि/१चि

अभि-न्यत -ता वै १६, ५७, १९,

अभि च्छाया ॥ -यम् शौ १३, १, ५७

अभि/जन ॥ जा, अभिजायेत ॥ काठ

७, ५, १२, १३, ॥ क ६, ५,

शौ १२, ४, १०, ॥ अभिजायेत

तै २, १, १, ६, काठ १२, १३,

॥ अभिजायेत मै २, ५, १,

अभिजायन्त ष १, १६८, २

अभि-जा(त>)ता- -ता वै १३,

१ ७

अभि-जायमा(न>)ना- -ना वै १३,

५, १६

अभि/जध ॥ जजध

अभि-जुजमान ॥ -न शौ ५, २०,

६, वै ९, २४, ६

अभि/जत्प

अभि-जत्पमा(न>)ना- -ना वै

१३, ५, १६

अभि/जि, ॥ अभिजयति तै १, ७, ५,

४, २, १, ३, १, ५, ७, २, १,

११, ३, ५, ६, ६, १, ३, ४,

३, ४, ५, २, १, १, ७, ४,

६, ४, ९, ४, ६, २, १, ३, ४,

८, २, ३, ७, ९, ४, ६, ५,

११, १, मै १, ८, ६, ३, १,

६, ३, ७, ८, २, ९, ५, ६,

४, ४, ४, काठ १४, ६, १२,

८, २१, १०, १२, २६, २,

७, ३२, ६, क ३०, ६, ४०,

५, ४१, ५, ॥ अभिजयति तै

२, ५, ५, ४, ॥ अभि जयति

तै ३, ५, १०, २, ५, ३, ११, २,

६, ४, ५, ७, ५, ७, ६, २, ६,

१, ॥ अभिजयति तै ७, २, १,

४, ३, ४, २, ५, ८, ४, ३,

अभि जयन्तु शौ ६, १२६, ३,

वै १५, १२, १, अभि जय

शौ २, ५, ६, १२, वै १६, १७,

६, ९८, १, ॥ अभ्यजयत् तै २,

१, ३, १, मै ४, ८, १०, १, काठ

३०, ५, ॥ अभ्यजयन्त काठ

८, १३, ॥ अभ्यजयन्त तै १, ७,

५, ४, ५, २, १, १, मै १, ६,

४, ३, १, ६, ३, ७, ८,

१०, ९, १, ७, ४, १, १३,

काठ ८, १०, ९, १५, २१,

१०, २६, १, २, २८, ४, ३३,

१०, ३४, ५, ३७, ११, क ७,

६, ४०, ४, ५, ४४, ४, ४७,

१०, ॥ अभिजयेत् तै ६, ६, ४,

१, ॥ अभि जयेत् तै ६, २,

६, १, ॥ अभिजयेयत् तै ३, ४,

२, ४, ॥ अभिजयेम काठ ८,

१०, क ७, ६, अभि जयेम

शौ १२, ३, १५,

॥ अभिजयेयन्ति काठ २५, २,

क ३८, ५ ॥ अभि जयेयन्ति

मै १, ६, १०, ॥ अभिजयेयाम

मै ४, २, १, ३

॥ अभि-जयत् ॥ -यन्त मै ३, २, ४,

९, १, काठ २४, १०, क ३८, ३

॥ अभि-जयन्ती ॥ -न्ती मै ४,

७, ९, काठ २६, २, क ४०, ५

अभि जित् ॥ -जित् तै ३, ५, २, ४,

४, ४, १, २, ५, ३, ६, ११,

७, ५, १, ६, मै २, १३, २०,

काठ १७, ७, ३३, ६, ३७,

१७, ३९, ५, क २६, ६, शौ

११, ९, १२ १९, ७, वै १६,

८३, २, -जिता मा १५, ७,

का १६, २, ४, ॥ तै ५, ६, ५,

१, २, मै २, ८, ८, ॥ काठ २२,

३, १, [जित्- सन्त- ना]

॥ अभि-जित, ता- -तम् तै ७, ५,

१, २, काठ १४, ६, -ता तै

३, ५, १०, २, मै ३, ४, ३,

९, ५, ४, ४, ४, काठ २१,

१२, ३२, ६, ३३, ४, शौ १२,

३, ६४, -तौ काठ ६, ८, क ४,

७ [त- अन्]

॥ अभि जिति ॥ -या तै २, ६,

१, ४, -त्ये तै २, ५, ११, १,

६, ३, ३, ३, १, ७, २, ३, ६,

१, ५, २, ४, ५, ३, ६, २,

६, ५, २, ६, १, १, २, ६, १,

११, २, ७, १, ५, ७, १०, ४,

२, २, २, ३, २, ५, ६, ४, ५,

३, ५, १, ६, ९, २, १५, ३,

मै १, ६, ४, ३, ४, १, १, ८,

१, ९, १, ४, ८, १०, काठ ८,

१०, १२, ७, २१, २, ११,

२२, ३, २६, १, २८, ४, ३०,

५, क ७, ६, ३१, १७, ३८,

४ ४०, ४, ४४, ४

१) गग द्यवत-तृत्-प्रश्न (पा ६, १, ११३, २, ११९)।

२) गग द्यवत-तृत्-प्रश्न (पा ६, २, ११९)।

३) गग उप. आव धमि धामादि-प्रश्न (पा ६, १, १४४)।

४) गग लाट्-निच-मि-यत्-तृत्-प्रश्न (पा ६, २, ११९)।

५) अग सातस्य (पा ६, १, २२३)। वा क्विप् ३।

६) गग सातस्य-तृत्-प्रश्न (पा ६, १, १८६, २, ११९)।

७) गग. विषन्त-तृत्-प्रश्न (पा ६, १, १६२, २, ११९)।

८) गग उप. आवे किमि द्यप्रश्न (पा ६, २, ५०)।

अभि जित्प* तै ३, ३, ६, २, मै
१, ६, ४, ३, ८, १०^१, ४, २,
३, काठ ८, १५, २५, २, २९,
६, क ८, ३, ३८, ५, ४५, ७,
ईशो १२, ३, ३६, १९, ५४,
५, पै १२, ३, १५६

अभि जि(त्य) > या^१ - नया तै
७, ५, १५, ३

अभि/जिघांस अभि/हृन्

अभि जिघ्रन्ती- अभि/घ्रा ह

अभि/जुप्, अभि/भुजुपत्त श्र
४, ३३, १०

अभि "जुजुपत्त श्र ४, २३, ४

अभि-जुष्ट- प पै ५, २८, ३

अभि-जू^१ - श्रुवा जै ३, ७, ३

अभि जु^१ - श्रु श्र १, ३७, १०, ७२,

५, ३, ३९, ५ ७, २, ४ ८,

११, ३, वि ५, २२, १०^१, की

१, २२१, २, ६५ जै १, २३, ८

अभि/तन्, अभि/तमिपे श्र ८,

६, २५, ९, १०८, ६, कौ १,

५८५, जै १, ५९, ८, ३, ४०, २

अभि तनुनाम^१ श्र १, १६०,

५ ५, ५४, १५

अभि/तप्, अभितपति पै २, १०,

१२, अभितपेत् मै ४, २, १०

अभिताप्सीत् मा १३, ३०,

क १४, ३, ४, मै २, ७, १६

अभि तुपत्^१ - यन् शो १९, २८,

१, पै १३, ११, ३.

अभि तपत्, प्ता^१ - प्त्स शो ४,

४, ३, पै ४, ५, ४, -प्ताम्^१

वि ३, १६, ३

अभि-तर, अभि तव- २ अभि ह

अभि/तस्, अभि ततले श्र ४,

५०, २, १०, ८९, १५, शो

२०, ८८, २

अभि-तस्थिषस्- अभि/घ्रा ह

अभि/सृत् > तित्स, अभितृप्ति श्र

८, १०३, ५ अभि^१ तृप्ति

त ५, ६, ४, ४, काठ २२, ९, क

३५, ३, अभितृप्ति श्र ६,

१७, २, अभि तृप्ति श्र ६,

१७, ३, शो २०, ८, १,

अभि^१ बतृणात् श्र ८, ७७, ५,

अभि^१ बतृणात् श्र २, २४,

४, अभि^१ बतृन्^१ श्र ३,

३१, ५

अभि तृ^१ श्र ६, १७, १^१

अभि^१ तृ^१ श्र २, ११०, ५, कौ २, ८५७

अभि तितृसात् श्र १०,

७४, ४, मा ३३, १८, क ३२,

२, ११.

अभि-तृति^१ - तृपै काठ २५, ४

अभि/तृ > तृपि

अभि-तृपि(तृ >) ^१ न्ती^१ - न्ती शो

१८, ४, ३९

अभि/तृ > तृ, अभि तरेते श्र

१, १४०, ३.

^१) गम ह्यबन्त-कृत-भस्व (पा ६, १, १९३, २, १९९)।

^२) गत उप क्यप् प्र उस । कृत-भस्व (पा ३,
१, ११७, ६, २ १३९)।

^३) 'यनसा दीप्याना देवा एषा कृवा हि अण'
इति वा ह वैतु सा प्रष्ट 'अभि दीप्याना' इति
(तु नि > ज्यै > 'दीप्याना > ना')]।

^४) ॥ श्र ८, १२, ३, कौ २, ६५, यत्र 'अभितु
आणमत्' इत्येव ध्रुयते । अय वास्तविक सगताऽर्थश्च
पामे अभ्युत्त वा शास्त्रान्तरीयस्यैव पा प्रदिशिने
वा प्रामादिने वीचाराण्यविद्यप इति चिन्ताऽर्थे सुधिया
प्रदर्शि ।

^५) थस (आभिसृत्पाऽऽमके सप्तत्यर्थेऽभिप्राय ह)
सासस्व [पा २, १, ६, ६, १, २२३ (वैतु सा
श्र [१, ३७, १०] पा [७, ४, १२९] अनु वस इति
कृवा प्याऽप्याने सुप्रयास सगपि चिन्त्य । तथा सति
पुपप्रस्व स्यादित्यभिप्राये [तु मिनु-वस्तुतस्त्वन स
च पूप च उप चाऽपि सर्वत्र उस विपय ॥ । स च
पूप च तावद् यथा यमि । अय उप यथा 'शु त्राध'
इत्यय यतो 'शु' इत्यस्य समानान्ताऽऽदेशान-
त्वेनाऽतुसिदिधिन्यत्व प्रतिभावात्]] वा किञ्चि ह ।

^१) 'अभित, अभिकृ' इति शो (२०, १३६,
११५) पामे ।

^२) 'तविष्यो' (पा ६, ४, ९९) इत्युपधातोः ।

^३) द्वा दत्ते इलौ लोनि उरु श्रुवागम । तस्य च
'हन्त्सि' (पा ३, ४, ११) इति कृत्वाऽऽर्षधातुक्ता-
मुपजीव्य 'अभ्यस्तानामादि' (पा ६, १, १८९) इत्युक्त
स्वरो भवतीति सा । तथात्वे साक्षात् तिष्ठ क्य स्वरा-
ऽभाव इति चिन्त्यम् । एषिय यन्तात् लुङि षट्ति ह्य-
मात युवच स्यात् । तथात्वे 'चक्षुष्यन्तरस्याम्' (पा ६,
१, २१८) इत्युक्त स्वर ह ।

^४) गत शत्रुत-कृत प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १९९)।

^५) कर्मणि केऽनन्तरगत-स्वर (पा ६, २, ४६) ।

^६) सुपा 'प्ताम्' इत्यन्तोदात्तय विद्वद्यम् ।

^७) 'अभ्यमोचयन्' (तु श्र ६, १७, ३, एव GW यम्
वैतु मा 'अभि' इति कत्र 'सती' इत्येतदन्वित इति) ।

^८) मन्त्रस्माराऽऽनुतोषिनमन्त्रयमुपेक्ष्य स्वीय चोत्तर
माध्यमविचारयन् सा उपेक्ष्य ।

^९) तु सध्रु क ३९, १ यत्र 'अभि-वृष्ट्यै' इति पामे
भवति ।

^{१०}) सस्व कृते तु हि 'अभि तुपत्' इति ।

अ-भित्ति- -भिरयै मा ११, ६४, का
१२, ६, ५, तै ४, १, ६, २,
१, २, मै २, ७, ६, ३, १, ८, १, १,
काठ १६, ६

१अभि/त्वर
अभि-स्वरमाण- -ण. मै ४,
५, ५

अभि/त्सर, १अभिस्तरति काठ
२७, ९, १अभिस्तरति २८,
२, ६, जै ४, १६, ७

१अभि-स्तरा- -र मै ३, ७, ४,
काठ २७, ९

१अभि-वना^१ वै १, ९८, ३

अभि/वभ, स्मृ>दिप्स^२

अभि दिप्सु प्लु^३ - -प्लु अ
२, २३, १०, -प्लव^४ २, २,
२३, १३

१अभि/दस्
अभि दस्यु^५ - -स्यु अ १०,
२२, ८^१

१अभि/दह, अभिदहेत् काठ ३५,
१६, क ४८, १४

अभि-दाह- अन्^६
अभि/१दा, अभि ददाति वै ५,
३१, ४^१

१अभि ददि^७ - -दिस् तै ६, ९, ७, २
अभि/२दा, अभिदाति^८ कौ १,
३३६ जै १, ३५, ५

अभि/१दास्^९, अभिदासति अ १,
७९, ११, ७, १०४, ७, १०,
९७, २३, १३३, ५, १५२, ४,

खि ३, १५, ९, ४, ५, १४,
२०, १मा ८, ४४, १२, १०१,
१८, ७० १का ८, १८, १,

१३, ६, २५, २०, ५, ३, तै
१, ६, १२, ४१, ३, २, १०,
२, ५, ७, ३, १, मै ४, ३,
९१, १२, ३१, काठ ७, २१,
९१, १३^१, २२, १५, ३७,
१५, क ५, २१, ८१, ६, २१,
कौ २, ४४२१^२, १२१८^३, शौ
१, १९, ३, २१, २१, २, २७,
७, ४, १९, ५, ६, ६, ३१,
१५, ११, ३, ५४, ३, ८, ४,
७१ वै १, २०, ४, ६६, ४, २,
१६, ४, ५ ८८, ३१, ५, २५, ५,
६, १२, ७, १६, ९, ७१,
अभिदासति शौ ४, ४०, १-८,
अभिदासत् अ ६, ५, ४, काठ
३३, १४, ३५, १४१, क ४८,
१३१ अभिदासात् मै १, ५, ४,

^१) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद् ।

^२) गस क्षाजत-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १८६, १, १३९)।

^३) गस उप घनि यायादि-स्वर (पा ६, २, १४४)।

^४) स्वरूपत परिच्छेद्य पा ३ ।

^५) सनि भातोद् इत्वेऽन्धासलोपे यशो मपदाऽभाज
रछान्दम (पा ७, ४, ५६, ५८, ८, २, ३७)।

^६) गस उप उ प्र । कृन् प्रस्व (पा ३, २, १६८,
६, २, १३९)। स्त्री ऊर् प्र ।

^७) दासो विमकरदातवाऽभावे यणादेश स्वरित
(पा ६, १, १७५ ८, २, ४)।

^८) गस कृन् प्रस्व (पा ६, २, १३९)। उप यद् ।

^९) 'योऽर्कम'वादिशिरो दागोऽस्मान् 'अभिदस्यु'
इति सङ्गप द्व (वैतु सा प्रभु 'अभि' इति स्वार्थ-
प्रधानम् अव्य इति वा 'अ' इत्येतदन्वित कप्र
इति वा)।

^१) छन्दस्य मूको विरोधतश्च मुक्त चिन्त्य । त्रैष्टुभ-
स्ताप-यमर्षच 'प्रथमेदमागन् पूर्वस्मादप्र, पृथामर्षि-
होऽभ्यु स्या ददाति' इत्यथ सु-श्लोष द्व (तु गरथ
दि २७७)वा- <मा/६)।

^२) गग बयत-रन् प्रस्व (पा ३, २, १७१, २, १३९)।

^३) यद्वोणीयः स्वर (पा ८, १, ९६, ७१)।

^४) 'क्षन्नाम'मिमुष्येन शक्न्-नरो भवतीत्यर्थः द्व ।

(यदेव क छन्दानुश्लेषोऽस्ति वा नैव, कवि परिणत

भवति तदपि सुवचम् [तु भर 'अभिदासति']। यत् सा
अभ्यागमनपरतया बभाषे तत् खलु साम्याभूतक्रियाया-
पेक्षया तत्साधनभूतक्रियायै नेदीय इव दृष्टोदिति कृष्या
नादरणीयम् । न चाऽप्यस्य वा गती साक्षाद् इति
प्रसिद्धा भवति । यदपि विव /१दा इत्यस्याऽर्प
सगमने कृतप्रयासो भवति, तदपि हेयम् । अभ्यस्यो नि
श्रयोऽविवेकमानप्रयोजितत्वादस्येति दिह ।

^१) कृस्पति> दुस्सति<दासति</दास् इति नैप्र
/दस् इत्यस्य इवचन्तस्य सतोऽप्रस्य बाबन्ततया प्रति-
भासमान परिणाम द्व । ननु /दस् इत्यस्याऽऽर्किका इति
भवतीति । किं तत् इति । /दास् इति वा सकर्मक सन्न तत्
उक्त्या नैप्र परिणयेदिति । सन्धम्, न त्यसौ सकर्मक,
किं तर्हि, अकर्मक इति । कथममुष्य तन्न तन्न वा कर्माऽभि-
सन्ध इति । 'अभि' इत्यनेन योगे सति सकर्मकत्व-
परिणामादिति श्रितुं सा ८११ च /दस् इत्यस्य
गिजन्त वृत्तमिति (गि-न्तापेऽभ्युपगम्यमानेऽप्युदात्तनि-
श्रितस्वरस्य दुर्वाधे सति स्वरपूर्वसकर्मकस्याऽनुपपन्नत्वा-
दियमिति)। अथ /२दान् (यद्) इत्यनेन सभे-
दुक्, ७११. १, ८१४ १दान्- इत्यत नाथा इति
च /३दास् इत्यस्य उपलप्यर्थस्य (गूलत /दिह
इत्यस्य वा /दस् इत्यस्य वा गजमभूतस्य सत)
वृत्तमिति चाऽनप्यवगाय गतेरुक् ।

^२) 'आदिदेवति' इति अ १०, १३४, २) पाभे ।

४, ५, ८, शौ ५, ६ १०,
१०, १-७, ७, ११३, २,
१२, १, १४ पै ६, ११,
१२, १२, ९-११, १३, १-३,
अभिदासात्^१ शौ १२, १८,
१-१०, पै ७, १७, १-१०,
अभिदासात् पै ५, २६, ४
अभि दासात्^२ - निसत्. अ १०,
१०२, ३, १५२, ३, तै १, ६,
१२, ५, कौ २, १२१७, शौ १,
२१, ३, पै २, ८८, २, -सत्ते
तै १, ६, ३, २, -सत्तु १ १, ५,
१०, ११, शौ ६, ६६ १ -सन्तम्
शौ ८, ३, २५, पै १६ ८, ६

अभि दिप्सु-अभि/दम् द

अभि/दिक्

अभि/दिह

अभि दिग्- -ग्या शौ ५,
१८, ८

अभि/२दी-→दिदी, अभि दि-
दीहि अ ९, १०८, ९, कौ १,
५७९, २, ३६१, जै १, ५९, २,
३, ३०, ४

अभि/दीक्ष, अभिदीक्षते काठ
२२ १३, अभिदीक्षन्ते तै ७,
४, ८, १^१

अभि/१दीधि

अभि दीधय^१ पा ३३, ३८,
१, १०, ३२, ४, अभि(दीधय)

अ १०, ३२, ४
अभि/दीप्→दीधि
अभि दीपयत्^२ -यन् शौ ४, १९,
३, पै ५, २५, ३

अभि/२दु

अभि दुन्वत्^३ - न्वन् शौ ५,
२२, २

अभि/दुह

अभि-दुह काठ ६, ३^१, क ४, २^१
अभि दु(ह)→धा^१ - धा मै १,
८, ३

अभि-दु^२ - यव अ १, ४७,
४, १२७, ७, १२४, २^१,
३, २७, १, ६, ५१, १५, ८, ७,
२५, ८३, ९, १०, ७७, ३,
७८, ४, १ तै २, ५, ७, ४, मै १,
६, १, जै ४, १, ७, -यवे अ
८, ७५, ६; तै २, ६, ११, २,
मै ४, ११, ६, काठ ७, १७,
-युभि अ १, ६, ८, १३, ५, ८,
४, २०, मै २, २, ९, काठ १०,
१२, शौ २०, २१, ५, ४०, २,
७०, ४, -युम् अ १, ११९,
१०.

अभि-दु^३ - सु शि १, ३, ४

अभि/१दा, अभि...दासात् अ ८,
४७, ७

अभि/दु, अभ्युद्रव अ १०, ७५, २

अभि/दुह→दुहस^१, अभिदुहति

तै २, २, ६, ३, मै २, १,
२, ५, ६, काठ १०, ३, १३, १,
अभिदुहति तै २, २, ६, २,
मै २, १, ४, अभिदुहोत् काठ
१०, ३, १३, १
अभिदुहोत् अ १, २३, २२,
१०, ९, ८, मा ६, १७, का ६,
५, ५, शौ ७, ९४, ३
अभिदुहन् अ १, ५, १०;
शौ २०, ६९, ८, अभिदुह शौ
९, ५, ४, पै १६, ९७, ३
अभिदुहोत् काठ १०, ३,
१३, १

अभि दु(→धु)ह^१ - हुह अ २,
२७, १६, -धुक् अ १, १२२, ९
[०दुह-अन्]

अभि-दुह^२ तै २, ६, २, मै २,
१, ४

अभि द्रोह^३ - नह अ ७, ८९, ५,
१०, १६४, ४, तै ३, ४, ११,
६, मै ४, १२, ६, काठ २३,
१२, शौ ६, ५१, ३, -हात्
मै ३, ७, १०, -हाय मै ४,
३, ४ [०ह-अन्]

अभि धोक्ष्वा^४ - क्ष्वन् मै २,
१, २, ५, ६.

अभि/धन्व, अभि - अधन्विषुः
अ ९, २४, २, कौ २, ३१२,
जै ३, २५, ८

^१) 'अभिदासात्' इति पाण्डु सात च मुपा द ।

^२) गस क्षत्रत कृत-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

^३) धातोरेव सदसद्भावे विमृश प्रमाणम् (उ
२अभि-सु- इत्यन्तये टि. प्रथम कल्प) ।

^४) कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वर (पा ६, २, ४९) ।

^५) सामान्यमाना ह्यु यस्या द ।

^६) गस क्यबन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

^७) प्राप्त बस बोमयथाऽपि पूषप्रस्व. च (पावा २, २,
१८, २४, ६, २, २) । उप सु- यद ।

^८) नापु. प्राति. गत्यशस्वराद् यस्तुत प्राति भिन्नमद
उत वा प्रगाद-मुत्तभविकार एवेति विषये विमृशा विमृष्टि-

साऽवसरा स्वात् । प्रथमे कल्पे अभि/दिक् इत्यस्माद्
यथावय कृदयोग द । उत्तरे/दिक् इत्युपपत्त्यात् प्रथम
कृद् भवति । तत् सिद्धवद्भूतेन कृता नाम्नाऽमे समास ।

^१) सनि 'युकाच' (पा ८, २, १७) इति प्राप्तस्य
भस्वस्याऽभावत् द्वान्द्वस द ।

^२) गस उप किप् प्र करो मय्याव कृत-प्रस्व च
(पा ८, २, ३७, ६, २, १३९) ।

^३) गस क्यबन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।

^४) गस उप. यत्रि थायादि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।

^५) सस्व कृते अभि-दासात् द । उप. द्विपूटि. दिशा
भप्-भाव ।

अभि/धा→धित्, अभिधावम् ऋ

१, १२०, ८, अभिधेतनं ऋ ८
६७, ५

अभिधाति तै ५, १, २, १,

अभि दधाति क ३८, १,

अभि दुधाति मै ३, १,

६, अभिदधामि शौ ८, ८,

८, ९, पै १६, २९, ८, ९,

अभि दुधामि शौ ७, ३८, १,

अभि घत्ताम् शौ ४, ३६,

१०, अभि घत्ताम् शौ १३,

१, २०, अभिधेहि काठ ४, १६,

शौ ४, १६, ७, पै ७, ३१, २, ३२,

८, १६, ९७, ४, अभिघत्ताम्

शौ ११, ११, ३, अभि दधि

ध्वम् ऋ ७, ३४, ९६, अम्

घत्त शौ ३, ११, ८, पै १, ६१,

१, अभिदध्यात् काठ ३०, ९

अभि अघित खि ५, ७, २,

८, मा २१, ४६, का २३, ५, ४,

मै ४, १३, ७, काठ १८, २१,

अभि बहिवत् शौ ३, ११, ८,

पै १, ६१, २, अभ्यधीताम्

ऋ १०, ४, ६, अभि अधाम्

ऋ १०, १४५, ६, शौ ३, १८,

६१ पै १, ९८, ३

अभिधीयते मै ३, ७, ८

अभिधित्स्ते ऋ १०, ८५, ३०

अभि आ-धा मा २२, ३, का

२४, १ ३ तै ७, १, ११, १,

मै ३, १०, १ काठ ४६, ०

अभि-धानी-नी मै २, ६, ५,

४, ०, २ शौ ८ ११, ५

पै १६, १३३, १० [०नी

अरव]

अभि-धायं काठ १८, २१, शौ ८,

८, ५, ७, १९, ५०, ५, पै १४,

४, १५, १६ २९, ५

अभि हित, ता-त ऋ ५, ५०, ४,

काठ २३, ६, नौ ६, ६३, ३,

८४, ४, पै ८, ११, ४, -तम्

शौ ९, ३, ८, -ता शौ १०,

१, ३०, पै १६, ३८, २,

-ताय तै ७, ४, २३, १, काठ

४५, १, -ती शौ १०, ८५,

११, शौ १४, १, ११ [०त-

अनं, श्रुत]

अभि/ध्याम्, अभिधावति ऋ ९,

६०, २, पै ४, २०, ६, अभि

धावति ऋ ९, २८, ४, ३७, ६,

शौ २, ६३३, ६४७, जै ३,

५२, १, ५३, ५, अभिधावामि

शौ ६, ११९, ३, पै १६, ५०,

७, अभिधाव(मि)न्तु पै १६,

७३, ४, अभ्यधावन् मै ४,

६, १

अभि/घिन्व, अभिधितेति तै ६,

६, १०, २, मै ४, ६, १, काठ

२७, ५, २२, ६, क ४२, ५,

४५ ७, अभ्यधिवन् काठ

२७, ५, क ४२, ५

अभि/घृप्→घर्षि, अभ्यघृण्यव

मै ४, ५, ९१, अभ्यघृण्यव

काठ २५, ६, क ३९, ४

अभिदाष्टु शौ १, २७, ३

अभ्यघर्षयन् मै १, १०, १६,

काठ ३६, १०

अभि-घृये मै २, ७, २, काठ

१६, २

अभि-घृण्य-घ्णव पै ८, १२, ७

अभि घृण्यव अनं

अभि/धी

अभि-धीत-त मा ८, ५४, का

९, ७, १

अभि/ध्मा→धम,

०अभि-ध्मत्-ध्मत् मा १,

११७, २१

अभि/घ्ये, अभ्यघ्यावत् तै १, ५,

०) अघा/अघे/अघि इत्यत्र तु टि अघा।

यनि प्रमागयत् 'निधेतनं' ता (ऋ १०, ३७, १२), वैतु

रु द मा (न्या ६, ३७ अनु)/घाव् दयत्येतत् ऋ इति।

०) अभिद अत्र कप्र भवतीति ता। तदपि विभ्रवम्।

०) नैषा तु 'आधित' इति पा भवति।

०) मुनि क भवति (तु यरव मा, रमीगवति 'अभ्युपस'

इति पदान्तरं च)। एषिघ 'दधानेहि' (पा ७, ४, ४२)

इति वन्तु शिष्ट भवति मद्व्यक्तवाद्भावो भवतीति इ।

०) गग विज्ञान ह्य-यम् (पा ३, २, ७४, ६, २,

११९)। दधाऽनुपदमश्च यम्यमानस्य त्रिषमागय च

तिये वन्तु भर्तृ च धूने, तथा अभिधीयमानस्य

गनेऽभिधावन्त धराण र्धादिति शृणा कर्तारि प्र

इह इत्यर्थे (गु ११५, १४४०, अनु-प्रा-प्रश्न, वैतु

प्रश्न, मा उ म च कर्मणि क्तिता निगाह्य)।

०) गस ह्युहन्त-हन्त-यस्व (पा ६, १, ११३, ३, ११५)

विश्वे हीए प्र।

०) गस नापृष्टि स्वर।

०) गस कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, २, ४९)।

०) गुया सदेह इत्यति।

०) यथाऽन्यथा सत्यपि सम्मये पात्र अनुरोधपरोऽथ

था निर्देशपक्षरा भवति, तथा यस्या अस्थोपरि च

समानजानीयानाम्/ह्यम् प्रश्न था उपरि च ति इ।

०) 'दाहन्' (</हृ/हृ/इति ता पठात्)।

०) गुया उदात्ताऽनुपातिन्यतर स्वरितो नाडि।

०) यथा उदात्ताऽनुपातिन्यतर स्वरितो नाडि।

०) गग केनन ह्य-यम् (पा ६, १, ११७, ३, ११९)।

०) 'अभिमुते' इति ऋ (२, १०, ५) पागे।

०) पा य्य इति तु टि अघा/अघे/अघि।

९, ४; ५, ५, ४, १; ६, १,
३, ६; ४, ४, ३; अभ्यध्यायन्
तै ७, २, ८, ६; अभिध्यायेत्
तै १, ७, ४, ६.

अभिधृक्, अभि-धोद्दृक्- अभि-
/दृह द.

॥अभि/ध्वंस>ध्वंसि, अभिध्वंस-
येत् वाठ २७, ८.

अभि-ध्वंसयत्- -न्यत् वाठ ११, ९.
[न्यत्-अत्]

अभि/नत्, अभिनश्ति श्र १,
९५, १०; वै ८, १४, १०;

अभि...नश्ति श्र २, २०, २;

अभि...नश्ति श्र ६, १४, ३.

अभि...नगच्छः श्र ५, १५, २.

अभि-नक्षत्- -क्षत्: श्र २, २४,
६; ८, ९६, ५.

अभि-नक्षमाण- -णा: श्र १०,
१७, ९; नौ १८, १, ४२१; ४, ४६.

अभि/नन्द, अभिनन्दति शौ ९,
२, २; वै १६, ७६, २.

अभि-नन्दत्- -न्दत् शौ १९,
८, ३.

अभि-नन्तु- -न्यत् श्र १०, ११९,
१२.

॥अभि/नम्
अभि-नति- -तिक्, -न्यै वाठ ८,
१०; क ७, ६.

अभि/नश, अभिनश् श्र ७,

१०४, २३; शौ ८, ४, २३;
वै १६, ११, ३; अभि...नशत्

श्र ८, २०, १६; अभि...नशत्

श्र ४, २३, ४; अभिनशत् श्र

२, २७, १४; अभि...भि-आ-

नदत् श्र ६, ४९, ८; मा ३४, ४२;

वा ३३, २, ५; तै १, १, १४, २.

अभि-नि/क्रम, अभि...न्यक्रमी:
क १०, ६०, ६०.

अभि/निद्व>निवित्, अभि...-
निवित्सि वि ५, १५, ४.

अभि-नि/धा, अभिनिदधाति मे

३, ८, ९; ४, ७, ९; वाठ २५,

४; क ३९, १; ४०, १; अभि-
निदधाति मे ३, ८, ७; अभि-

निदधामि मे ४, ७, ९; वाठ ७,

१३१; क ६, २१; अभिन्यदधाय

वाठ २५, ४; क ३९, १;

अभिनिदधाय मे ४, ७, ९.

॥अभि-नि/सुष्, अभित्तोत्रेव

मे १, ८, ७; ३, ६, ९; ४, ५, १;

वाठ २३, २; क ३५, ८.

अभि-नि-सुक्ष सत्यं

॥अभि-निर/वपु, अभिनिर्वपति

वाठ २३, ९; क ३६, ६.

अभि-नि/वृत्, अभि...निवर्तताम्

श्र १, ८९, ३; मा २५, १५; वा

२७, ११, २; मे ४, १४, २; वै २,

३०, १; अभि...निवर्तव्य शौ १०,

१, ७; वै १६, ३५, ७; अभि...नि-
वर्तव्य मा १२, ७; वा १३, १,

८; वाठ १६, ८; अभि...निवर्त-

व्यम् मे ४, २, ५.

॥अभि-नि-वर्तम् तै ६, ४, ११, ४;

वाठ २७, १९.

अभि-नि/पद

॥अभि-नि-पण- -णम् मे ३,

८, ७; ९, ६.

अभि-नि(स->)प्/क

अभिनिप्-कारि- -रिणः शौ १०,

१, ११; वै १६, १८, ३.

अभिनिप्-कृत- -ताद् शौ १०, १,

१२, वै १६, ३६, २.

अभि-नि(स->)प्/१पत्

अभिनिप्-पुतद्- -तद् शौ ७,

६६, १.

अभि-नि/ह(<)श्, अभि...नि

(वित्) १...जघान श्र ६, १७, ९.

अभि/नी, अभिनिनयति मे २,

२, ५; वाठ १०, १०१; २०, ७;

क ३१, ९; अभिन्यनयत् तै २,

५, २, ४.

॥अभि-नीति- -न्यै तै ५, ७, ८, ३;

६, ३, २, ३; ६, १, १; मे २,

२, ७; वाठ ११, २.

अभि-नेतु- -ता श्र ४, २०, ८.

अभि-नी(नि/ह), अभि...न्येतु क

१०, १४९, ४.

०) गस. शत्रन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १८६; २, १३९)।

१) गस. शानजन्त-हृत्-प्रस्व.। शेषं नापु. द.।

०) धस. सामस्व. (पा २, १, १४; ६, १, २२३)।

वा. क्तिवि. द.। उप यद.।

०) मध्य आडागमो न त्व आह्वयसर्गः। अन्यथात्वे
'गतिगंतौ' (पा ८, १, ७०) इत्यमेद निघात-प्रसङ्गात्
(तु. दे २, १८; वैतु. उ. म. च)।

०) 'नि' इति स्वार्थप्रधानम् अन्य इति मा.। तथिन्यम्।

०) वैतु. उ. म. न लक्षणे कप्र. 'मा' इत्येतदन्वित इति।

०) गम. गमुलन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९)।

०) प्रास. पूषप्रस्व. (पा ६, २, २)। उप. प्रति दावपि

नि. सासस्व. स. एडोभूयेव एष. इत्युपचयेदाताम्।

१) गस. लाच्छीलिक-णिग्न्यन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, २, १३९)।

१) गस. कर्मणि केडनन्तरगतिस्वरः (पा ६, २, ४९)।

२) वैतु. सा. P.W. प्रभु. 'अभ्यो(भि-श्रो)हसानम्' इति।

१) यथा 'चित्' इति भावे निपज्जं प्राति. समासाऽनु-
प्रवेशतोऽनुदात्तं सत् अव्य. इतीव कृत्वा व्यवहितं, तथा
यस्या. विविधमाद्यं द.। तदनु प्रहृते यत्. इवाऽवधेयः।

०) गस. उप. भावे क्तिवि पूषप्रस्व. (पा ६, २, ५०)।

०) गम. तुजन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १६३; २, १३९)।

०) न्यमी(नि-अभि/ह) इति सा. मित्रक्रमः (तु. टि.

अभिनि/क्रम)।

अभि/नुद, अभिनुदति पै १, ७१, २
अभिनुदति पै ६, १०, ४

अभि-नेतु- अभि/नी द.

१३ भिन्ने- अ तै १, ५, १०, ४,

-अ ६, २८, २

२३ भिन्नु- अ शौ ४, २१, २०

अभि न्यु(नि/उ)ञ्ज, अभि न्युञ्ज

शौ ८, ८, ६

अभि/१पत् > पाति, अभिपत्त

मै २, १, ८, ४, ५, ६, काठ

१०, ११, २६, १०, क ४१, ८

अभ्यपसत् शौ ६, १२४, २,

अभ्यपसत् शौ ६, १२४, १,

पै २, १०, ८^४

अभ्यपसत् मै ४, १, ९,

काठ ३१, ७ क ४७, ७

अभि/२पत्, अभिपत्तये अ

८, १०२, ९, कौ २, २९८,

जै ३, २४, १४

अभि-पुष्यमान- न पै १३, १४,

१५, -फना अ १०, ११२, ३

अभि/पद्, अभिपद्यते पै १०,

१२, १२

अभि-पुष्य अ १०, ७१, ९

अभि-परि/लिङ्, अभिपरिलि-

खत् काठ २४, ४, क ३७, ५

अभि-परी(रि/इ), अभिपरीहि मै

१, ३, १२ अभि पुरीहि^५ मा

७, ११, १८, काठ ६, २, ७, ३

अभि-पर्या(रि आ)/ष्ट^६, अभि प

यांसो वि ५, १४, २

अभि पर्या(रि-आ)/वृत्, अभिप-

र्यावर्तते मै १, १०, १७, २,

१, १२, ३, ३, ४, काठ ३६,

११, अभिपर्यावर्तते पै १६,

१३२, ३-५, अभिपर्यावर्तत

मै २, १, १२, ३, ६, ८, ४, २,

१२, काठ २१, ६, ७ ३१, २१,

अभिपर्यावर्तत शौ १५, ७, ४

अभिपर्या(रि-आ)वर्त^७- तत्

तै २ ४, १२, ३, मै २, ४, ३

अभिपर्यावृत्^८ मै ३, ८, १०

अभि पर्यु(रि/१ऊ)ह, अभिपर्यु-

हति काठ २०, ९, क ३१, ११,

अभिपर्याहन् मै ४, ५, ८, ७, १,

अभिपर्युहत् नाठ २९, ८

अभि/पश, अभिपश्यति अ १,

२५, ११, २, ७३, ८, अभि

पश्यति क २, ९, ६, १०, ९,

कौ २, ४७७, जै ३, ३६, २,

अभि पश्यत अ ८, २५, ७,

अभिपश्यति पै १६, १५१, १०,

अभिपश्यत क १० १३६, ३,

पै ५, ३८, ३ अभि अपश्यत्

क ३ ४८, ३, अभ्यपश्यत् सि १,

६, ६, अभ्यपश्यत् अ ८, ११, ६

अभि पश्यत्- इयत शौ १० ८,

२४

अभि पश्यती- न्ती अ ७,

७५ ४

अभि/२पा, अभिपाति अ १०, १,

१. अभिपाति अ ३, ९, ६

अभिपातु मा १३, १९, १४,

१२, १७, ६४, का ३, २, ७,

१४, २, ४, १५, ४, २

१६, ७, ६, तै ४, २, ९, ३, ३,

६, १, ४, ३, ३, मै २, ८, १४,

काठ ३९, ३, ४०, ३, ५,

अभिपाहि काठ ३९, २, अभि-

पाहि मा ७, २०, का ७, ८,

३, तै १, ४, १०, १, ११, १,

मै १, ३, १३, २७, काठ ४, ५,

क ३, ४

अभि/पि, पी

अभि पित^९-

अभि पित^{१०}- स्वम् अ ४,

१६, १, ७, १८, ९, १०, ४०, २

शौ २०, ७७, १, -स्वे क १,

१२६, ३, १८६, १, ९, १८६,

७, ४, ३४, ५, ३५, ६, ५,

७६, २, ८, ४, २१, २७, २०,

मा ३३, ३४, का ३२, ३, ५,

कौ २, ११०३, -स्वेपु क १,

८३, ६, शौ २०, २५, ६

अभि पितृ- ना अ ७,

३६, ६

अभि/पिश, अभ्यपिषात् काठ ३७,

९, पै ४, ३, २, अभिपि-

पिषात् अ १०, ६८, ११, शौ

२०, १६, ११०

अभि पिषि अ ५, ६०, ४

अभि/पू, अभिपूते तै ३, ९, ३, ९,

४, ५, ४, ९, ४, मै ४, ७, ४,

*) तम नप-स्वर (पा ६ २, २)। उप यद ।

५) वग अन्तोदात्ता (पा ६, २, १७२)। उप यद ।

६) 'अभि' इति अ (६, २८, २) पाते ।

७) 'अभ्यपश्यति' यनि-तसामि इत्येव मुपा शोष द ।

८) तु ।। प्रत्यु (वैतु) G.W. 'अभि' इति कप्र वा

रगदियमिपयधिनय । श्रिय प्रतीत्यभाषायातिरिक्त-

रपा(साधनरपा)नययवादिनि दिव्, वैतु- मै गा च

अपश्य इत्येव निगमो भवतीति ।

९) गम शासन-स्वर-प्रत्यु (पा ६ २, १३१) ।

१०) गम क्यवन्त-इत्-प्रत्यु (पा ६, १, १३३, २, १३९) ।

११) तु उ, वैतु ग ।। प्रत्यु अभि कप्र इति ।

१२) ग्यात् पाते भवति (तु शौ २० १२८, १३,

शोभी ३२, १६, १)। एति पा सस्वतुप्रत्युनिरोप

साधो भूयस्तरामिय नियुहया द ।

१३) गम उप यनि वापादि स्वर (पा ६, २, १४४) ।

१४) गम साग्र-स्वर प्रत्यु (पा ६, १, १८६, २, ११९) ।

१५) 'अप/पि' - 'अप पितृ' इत्यत्र द ।

१६) सस्व इति तु टि 'अप पितृ' इति ।

काठ २१, १२; क ४४, ९.
 अभि...पुनातु पै ९, २२, १.
 १) अभि-पूर्व- -वंस् तै २, १, ४, २; ५,
 ३, ३, ३; ६, २, १, ५; ७, २,
 ४, ३; ३, ९, २; ४, १, २; ४,
 २; मै ३, ४, ५; ८, ३; काठ
 १९, ११; २०, १२; १३; क
 ३१, १; १४; शौ ११, २,
 २२४; पै १६, १०६, २४.
 अभि/पृ>प्रि, अभि...पृणध्वस्
 क ७, ३७, १.
 १) अभिपूरयति काठ ३६, १;
 १) अभिपूरयेत् मै १, १०, ७;
 काठ ३६, १; १) अभि...पूरयेत्
 काठ ३६, १.
 अभि-पूर्व- -तस् शौ ९, ५, १३;
 पै १६, ९८, ३.
 १) अभि-पूर्व- -यं मै १, १०, ७.
 अभि-प्र/अक्ष्
 अभिप्र-अक्षे श्र १, ११३, ६.
 अभि/प्रच्छ्
 १) अभिप्रश्न-
 अभिप्रश्निन्- -न्स् मा ३०,
 १०; का ३६, २, २.
 १) अभि-प्र/अयु, अभिप्रच्युक्ते मै
 ३, १०, १; अभिप्राच्यवेताम्
 काठ २४, ७; क ३७, ८;

अभिप्राच्यन्त मै ३, ७, ८;
 काठ २४, ७; क ३७, ८;
 अभिप्रच्यवेत मै ३, १०, १.
 अभि-प्र/जन्, अभि...प्रजायन्ते
 क ५, १९, १.
 १) अभि-प्र/जा>जा, अभिप्राजानीम
 मै १, ५, ९.
 अभि-प्र/ण(<न)न्, अभि...प्र...
 ननक्षे श्र ८, ५१, ८; खि ३,
 ३, ८.
 १) अभि-प्र/णी(<नी), अभिप्रणयति
 काठ १२, १३.
 १) अभि-प्रति/गु>यु, अभिप्रतिगृ-
 णीयात् तै ३, २, ९, ५.
 १) अभि-प्रति/एघाव्, अभिप्रतिघा-
 वति, अभिप्रतिघावन्ति मै ४,
 ६, ४.
 अभि/प्रघ्>प्रधि, अभि...भूप्रये-
 यास् वी ३, ४, ८, जै २, २, १.
 अभिप्रपये श्र ९, ८०, ३.
 १) अभिप्रययति तै २, १, ३, ४.
 अभि-प्रयत्- -यात् पै २, २५, ५.
 १) अभि-प्र/पद्, अभिप्रपद्ये, अभि-
 प्रपद्यते मै ४, ६, ७; अभिप्र-
 पद्याते काठ २९, २; क ४५,
 ३; अभिप्रापयेताम् काठ ३०,
 १; क ४६, ४; अभिप्रपयेता-

ताम् काठ २८, २; क ४४, २.
 अभिप्र-पाद्- अन्
 अभि-प्र/भञ्ज्
 अभिप्र-भञ्जिन्- -ङिणः श्र ८,
 ४५, ३५.
 अभि-प्र/मन्, अभिप्रमन्वते शौ ६,
 ८४, १.
 अभि-प्र/मन्द्, अभिप्रमन्तुः क ८,
 १२, १३; अभि...प्रमन्तुः श्र
 ७, ३३, १.
 अभि-प्र/मुश्, अभि...प्रमुस श्र
 ८, २१, १६; ८१, ६.
 अभि...प्र...मुक्षः श्र ४, ३०,
 १३.
 अभि-प्र/म्
 अभिप्र-मुर्- -रा श्र १०, ११५, २.
 १) अभि-प्र/श्यम्>छ्, अभि...प्र-
 यच्छति काठ ३६, १३.
 १) अभि-प्र/या, अभिप्रयाति मै २, १,
 १; २; ३, २, २; काठ ९,
 १७.
 अभिप्र-याव्- -यात् मै २, १,
 १; २; काठ ९, १७.
 अभिप्र-याविन्- -यी काठ २०,
 ११-१३; २१, १; २; क
 ३१, १३-१५; १७. [०यिन्-
 उत्तरतत्^{१)}]

१) अक्ष.सासस्व.(पा ६, १, १२३). उप.यद्. वा मि.वि.

२) अभिम् कृत्. मन्वानाः P.W. प्रयु. चिन्त्याः ।
 साधनवाङ्मन्तरादर्शनाद् (तु.सा.) । तिङि 'इना, श' इति
 विकरणद्वयम् ।

३) कर्मणि क्तेऽन्तरगति-स्वरः (पा ६, २, ४९) ।

४) गत. क्यबन्त-कृत-प्रस्व.(पा ६, १, १६२; २, १३९) ।

५) गत. केनन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १९७; २, १३९) ।

६) नाठ. व्यु. औपयिकः संकतो भवति । मलर्याय
 इनिः प्र. (पा ५, २, ११५) तन्-स्वरश्च ।

७) क्षाप्रन्तं प्राति. । इहेतदन्तानां त्रयाणां मन्त्राणां-
 मेकवाक्यतयाऽन्वयः इ. ।

८) गत. उप. कर्तरि यितुण् प्र. उस्. । कृत-प्रस्व.

(पा ३, २, १४२; ६, २, १३९) ।

१) 'ह्रस्वा विद्वयः (पा १<३भृ-; वैतु. सा. प्र १
 <अयु- प्रमुक्षामि, आ भर्' इत्येवं द्वि-यतिक्ते जागतः
 पादः इ. (वैतु. मा. 'अभि' इति श्रौ. ध्वन्. इतौव कृत्वा
 'आभर्' इत्यनेन योजनः) ।

२) गत. विबन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) । एतद्
 प्राति. <१सुरे (तु. सा. PVS. VLS.) इति वा,
 <१सुर तुष्टा (तु.मा.) इति वा, <१नृ(=)१सृण्
 तु. P.W. G.W. ORN. M.W.) इति वा यद् परेषां
 विप्रतिपक्षाः व्यु. भवन्ति, तच्चिन्त्यम् । प्रकृते त्यागविसर्ज-
 नान्नवप्रकारवाङ्मयस्य यन्/मु इत्यस्यैवाङ्ग्याऽनुगम-
 दर्शनात् (तु. eng. √pau) इति दिद्वात्मम् ।

३) यत. क्षाप्रन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

४) गत. शिबन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

१. अभि प्र/युज्, अभिप्रयुक्ते मे २,
१, १०, काठ १०, १, १२, ३,
१३, ४, ८

अभिप्रयुक्त मे २, १, ७

अभि प्रव- अभि/प्रु ३

१. अभि प्र/वृत् > वति, अभिप्रवते-
येत् मे ४, १, १

अभि प्रशिनन् अभि/प्रच्छ ३

१. अभि प्र/स्कन्द > स्कन्दि, अभि
प्रस्कन्दयति मे ४, ६,
४, ९

अभि-प्र/स्था, अभि 'प्र' अस्थाप
श्च १, ७४, ८

१. अभि-प्र/हन्, अभिप्रहन्ति च ६,
४६, १०, शी २०, ८३, २

अभि प्र/रहा, अभि 'प्र' मिहीते
वि ५, १०, ४, शी २०, १०७,
१०

अभि-प्र/हि

अभिप्र-हि(त>)वा- ताम् शी
१०, १, १५

१. अभि प्र/ह, अभिप्रहरति मे ३,
२, ५

अभिप्रहियते मे ३, २, ५

अभि प्रा(प्र/आ)प > प्रेष्य

१. अभि प्रेष्यी^१ मे १५, १५, ८

अभि/प्री

१. अभि प्री^२ - मिय च २, ११, ३,

-मियश्च १, १६२, ३, मा २९,

२६, का २७ १२, ३, तै ४, ६,
८, १, मे ३, १६, १, काठ
४६, ४

अभि/प्रु, १. अभिप्रवन्त च ४, ५८,
८, मा १७, ९६, का १९, १,

९, काठ ४०, ७, पै ८, १३, ८

१. अभि प्रव- न्वात् काठ ३३, ८

१. अभि/मुप, अभिमुपुते च ६, ७१,
१ १०, २३, ४, शी २०, ७३, ५

१. अभि/मुपाय^३, अभि 'मुपायति
च १०, २६, ३

१. अभि प्रेत^४ - तम् पै १, ४७, २

अभि प्रे(प्र/रह)प्, अभिप्रेत्यामि
शी १६, ७, २

१. अभि-प्रो(प्र/उ)त्, अभिप्रोक्षेत् मे
१, ८, २

अभिप्रो(प्र-उ)क्ष्य^५ - क्ष्य मे १,
८, २

१. अभि प्रो(प्र/क)र्णु, अभि 'प्रोर्णु-
वीत् काठ २६, १, क ४०, ४

१. अभि/प्लु

अभि प्लु^६ - ल् तै ७, १, ४, २

अभि/वाष्, अभिवाषते च ८, ५,
३४

अभि-वृभूष- अभि/भू ३

अभि/भञ्ज

अभि भञ्ज^७ - ङाव च २, २१, २

१. अभि-भ(ञ्जत् >)ञ्जती^८ -

-तीनाम्^९ च १०, १०३, ८

मा १७, ४०, का १८, ४, ८,
तै ४, ६, ४, ३, मे २, १०, ४,
काठ १८, ५, व २८, ५, शी २,
१२-६, शी १९, १३, ९ पै ७
४, ९

अभि भर्तु अभि/भृ ३

अभि भव्, अभि भवन्ती, अभि-
भवितुम् अभि/भू ३

अभि/भा

अभि-भा^{१०} - भा क २ ४२, १

-भा काठ ४०, १०, शी १,

२०, १, ५, ३, ६, ११, ३,

११, १८, ४, ४९, १९, ४४,

७, पै १५, ३, ७, १६ १०५,

१ - भाव् शी ४, २८, ४, पै

४, ३७, ४

अभि/भाष्, अभिभाषया मा २३,

२३, का २५, ६, ३

अभि/भू > डभूप्, १. अभिभवति मे

१, ५, ११, २, ११, काठ ९, १७,

१. अभि भवति मे १, ४, १२,

४, १, १२, काठ ७, १,

३१, ९, क ७, ८, ४७, ९,

१. अभि 'भवन्ति तै ७, ४,

७, १, मे १, ६, ३, अभि

भवति च ५, ३७, ५ १. अभि

भवामि^{११} च ४, ३१, ३,

वि ६, ३, ४, मा २७, ४१

३६, ६, का २९, ५, १०,

१) अभि कय वा स्याद् गतिर् वेदुमयो तद्-यति
मुक्त्वा इ. । ननु तस्याऽर्धेऽप्यभेद इत्यपि समानं मुक्त्वं
मिथ्यचिह्नम् ।

२) कर्मणि केऽनन्तरगति स्वर (पा ६, २, ४९) ।

३) गदकर्म प्रयत्नान्तरसंघर्षलीङ्गवाद् दुर्द्ध पा
इ. । तथाहि निभि लुगि गिन्वृणत्तच्छब्दश्च भवतुताऽऽहो
हो नामीभूतस्य रिप्रयामेतद् भवतीति वि-यम् ।

४) गग शिष्यत-हृत् प्रत्यय (पा ६, २, ११९) ।

५) वेदु गा 'अभि' कय इति ह्वा 'अस्मान्'
इत्युपेयुक् । १. मुपाय इत्यस्य भू य- ।

६) दुर्द्ध इति ह्वा पा भूदाभिमोक्षेण इ. ।

७) गग ष्यदन्त-कृत्-प्रत्यय (तु पा ६, १, २१४, १, ११९)

८) गस उप भष् य थायादि-स्वर (पा ३, ३, ५७,

६, २, १४४) ।

९) गस उप कर्तव्यं भष् प्र । न्यङ्कादित्वात् डचम् ।

नापि स्वर इ (पा ७, ३, ५३) ।

१०) गस दाप्रन्त-हृत् प्रत्यय । की कीद् उदात्त

(पा ६, २, १२९, १, १०३) ।

११) 'हवा' (पा ६, १, १७८) इति नाम उदात्तम् ।

१२) भवु/ज्ये > भवु-प्या इत्यत्र टि ॥ ।

१३) 'हृ' (पा ६, ३, १३४) इति ऋदितायां

दीर्घ ।

३६, १, ६, मै २, १३, ९, ४, ९,
२७, काठ ३९, १०, शी २,
३४, जै ३, ४, ५, शी २०,
१२४, ३, पै ४, २७, ६६,
अभिभवात् मै ३, १०, ५,
अभ्यभवात् मै १, ४, १२, ४,
१, १२, काठ ३१, ९, क ४७, ९,
अभि-अभवत् ऋ २, २१, ०,
तै ७, ४, ७, ११, शी २, ८३८,
अभि(अभवत्) शी १०, २,
१८, पै १६, ६०, १०, अभ्य-
भवत् तै ६, २, २, ७, ८, १,
३, ७, १, काठ १९, २, १०,
क ६९, ८, ३०, ८, अभ्यभव
शी ६, १२९, २, अभ्यभवत्
काठ ७, ६, क ५, ५, अभि
अवेयत् तै ७, ४, ७, १,
अभिभवत् मै ६, २, ८, १,
अभि-अवेयत् १०, ५९, ३
अभि-अभूत् मा ३८, १७,
का ३८, ४, १, तै ४, १, ६, ३,
मै ४, ९, १, अभि-अभूत्
४४, १६, ५ शी २०, ७७, ५,
अभि-अभूत् ३, ५९, ७,
अभि-अभूत् क ८, ९८, ५
शी २, ५९८, जै ३, ४८, १४,
शी २०, ६४, २, अभिभवि-
प्यत्ति काठ ३१, ८, क ४७,
८, अभिभविप्यत्ति मै १, ४,
१२, अभिभविप्यत्ति तै २, ४,
३, १, अभिभविप्यात् काठ
१०, १०, अभि-मृपासम् मै

१, ५, ४, ११, काठ ७, २,
१२, २, क ५, २, अभि-
अभूत् ऋ ८, ३१, १५-१८,
९२, ६, तै १, ८, २२, ४,
मै ४, ११, २, काठ ११, १२,
अभि-अभूत् क २, २२, ४,
अभ्यभूत् मा २८, २१, का ३०,
०, १०, मै २, ६, १२, ४, ४, ६,
काठ १५, ८, अभि-अभूत्
तै १, ८, १६, १७, अभ्यभूत् शी
७, ३६, १, अभि-अभूत् ऋ
१, १०८, ४, शी ५, ११, ७,
पै ८, १, ७, अभि-अभूत् क
१०, १, २, १९, ३, ११, शी
२, ८९७, जै ४, १३, १०, शी
२०, ६७, २, अभि-अभूत्
४१, ८६, ५, शी १, ४६६, १,
जै १, ४८, १, अभि-अभूत्
७, २१, ६, तै ७, ४, १५,
१, काठ ४४, ४, अभि-अभूत्
वत् पै १, ६०, १, अभि-
अभूत् १०, ११९, ८
अभि-अभूत्-अभूत् पै १,
७३, ३
अभि-अभूत्-अभूत् मै २, ७, २०,
शी १, २९, ४, -अभूत् पै ४,
२७, ५, १३, ३, १३,
अभि-अभूत्(त)न्ती-न्तीम्
पै १६, १००, ८, -न्तीम्-न्तीम्
शी ९, ५, ३६
अभि-अभूत् तै ६, ४,
१०, १

अभि-अभूत्-अभूत् काठ ३५, १०,
क ४८, ८, -अभूत् शी १०, ६,
२९
अभि-अभूत्-अभूत् काठ ३९, १,
-अभूत् शी ९, ५, ३६, -अभूत्
४ २, २१, २, मा २२, ३०,
का २४, १७, १, काठ ३४, ४,
३५, १०, क ४८, १२, -अभूत्
क १, १००, १०, ८, ८९, ६,
९७, ९, ६८, २, १०, १५३,
५, १६६, ४, मा १०, २८,
अभूत् ११, ८, ३, तै १, ६, ३, १,
१०, १, २, ३, ९, १, ४, ३,
२, ४, ३, ३, २, मै १, ५, ४,
११, २, १, ११, ३, २, काठ
७, ९, १०, ७, १२, २, ३९,
७, क ५, २, शी २, ३५६,
७८०, जै ३, ३०, १९१, शी २,
२७, १, ६, १७, १, ९, ५,
३६, ११, १, ६, १४, २, १९,
१२०, ६३, ६, ९३, ८, पै १,
६०, ३, २, १६, १, १६, ८९,
६, -अभूत् मै २, १३, १७, ३,
१२, ११, १४
अभि-अभूत्-अभूत् ऋ ८,
९७, १०, शी १, ३७०, २,
२८०, जै १, ३९, १, ३, २३,
१२, शी २०, ५४, १
अभि-भूति-अभूत् पै ७, १८, ६,
-अभूत् क ४, २१, १, ४१, ४,
१०, ७६, २, मा २०, ४७, का
२२, ५, १, -अभूत् क ८, १६, ८,

*) वैतु १५ प्रतिमानाऽयं कप्र 'पूर्वतत्', 'कृमणि'
इत्युभयाऽन्वित ।

*) मा अभिम् कप्र अग्र विकल्पेनाऽऽह ।

*) पञ्चान्तरेऽनर्थक इयमि सा प्रतिपदे । तत् द्र ।

*) अभि-अभूत् इति ऋ (२, २२, ४) पाठे ।

*) गस उप कर्तव्यं भवत् । यायादि-स्वर (पा ६,
२, १४४) ।

*) '-वृ' इति शी (१, २९, ४) पाठे भवति ।

*) गस साधन-कृत् प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १३९) ।

*) तुमुनि प्र 'तदौ' (पा ६, २, ५०) इति
पूषप्रस्व ।

*) यस उप ह्र प्र वस, इव-प्रस्व (पा ३,
२, १८०, ६, २, १३९) ।

*) यस क्तिवन्त-कृत् प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

*) वरप पितृभिषाते स्वर पूर्वाऽव्यय ।

*) गस उप किमि पूषप्रस्व (पा ६, २, ५०) ।

तै ३, २, ५, १, ४, ४, १२, १,
 मै ३, १६, ४, काठ २२, १४,
 शौ ६, १८, २, वै १५, १, ३,
 -तिम् श्र १, ११८, ९, ४, ३८,
 १, ९, -तिं क १, ५३, ३,
 ६, १९, ६, १०, ८४, ६,
 १३१, १, शौ २०, २१, ३,
 १२५, १, वै ४, १२, ६, -त्ये
 तै ३, १, ७, १, ७, ५, ५, १,
 'काठ १९, २, १०, 'क २९,
 ८, ३०, ८ [०ति-आनुव्य]
 'अभिमूति-मत्-मत् काठ ८,
 १, क ६ ६.
 'अभिमूत्यो (ति श्रो) जस्^१-
 -जस्म श्र १, ५२, ७, मै ४,
 १२, ३, -जा. श्र ३, ३४, ६,
 ४८, ४, ४, ४२, ५, ६, १८,
 १, १०, ८३, ४, मै ४, १२, ३,
 शौ ४, ३२, ४, २०, ११, ६, वै
 ४, ३३, ४
 अभि-मूय^२ श्र ३, ४८, ४, तै ६,
 २, ८, ११
 अभि मूय^३-न्याय शौ १९, १७,
 १, वै १, ५४, ४
 अभि-मूय(१)>ति-नीक १०,
 १५९, ५, ६, वै २, ४१, ५

अभि-मृद्

अभि-मृद्^४-तां वै ७, १३, ४अभि मज्जस्म^५-ममता सि २, ८३अभि-मृद्, अभि मृद्ग^६ता^७

श्र १, ५१, १, शौ १, ३७६,
 वै १, ३६, ७, अभि(मृद्ग)
 सि १, १, ४, अभि मृद्ग^८
 श्र ३, ३१, १०

अभि-मन्, अभिमन्यते श्र १०,

८६, ९, तै १, ६, ७, ४,

३, १, ९, ६, ७, ५, १५, २,

काठ २२, १२१, ४ ३५, ५११,

शौ २०, १२६, ११, वै १२,

७, १०, अभिमन्यते मै ४, ३,

८१, शौ ६, ६, १, अभि...

मन्यते शौ ५, १९, १ वै ९,

१७, ५, अभिमन्यते तै ३, ४,

१, ३१, वै १२, ७, १०,

'अभिमन्यन्ते मै ३, ९, ७,

अभिमन्याते श्र १०, २७, ११,

'अभिमन्यते तै ३, १, ९, ६,

काठ ३०, १०, क ४६, ८,

'अभिमन्यन्त काठ १३, ८,

'अभिमन्यते तै १, ६, ७, ४,

७, ५, १५, १, काठ ६, ७,

१०, ६, ७, २२, १३, क ४,

६, ३५, ५

'अभिमन्यते तै ३, १, ९, ६,

अभिमन्यते शौ ८, १, १२,

वै १६, २, २, अभिमास्त

शौ ११, ३, ८, वै १६,

१०४, ८, अभिमन्यता मा

१३, ४१, का १४, ४, ४,

काठ १६, १७, शौ ९, ५, ४,

वै १४, ३, ६, १६, १७, ३
 अभि-मन्य<न्या-न्या वै
 १२, ७, १०^९

अभि-मन्यु-न्युना वै ५, ४, १३^१

न्युनाम् वै १६, ७०, ६

अभि-मान-यहुत^{१०}

'अभि-मानुक-क. मै १, ६, ४

११, ३, १, ३, ७, १०, १, १,

[०क-अन्]

अभि मनस्^{११}-जस् काठ ११, ६अभि-मनस्सु^{१२}, अभिमन्यते शौ

११, ३, २५, वै १६, ५४, ११

अभि-मन्त्रि<मन्त्र>, 'अभिमन्त्र

यते मै ४, १, ३, ३^१, २, ११, ४,

३, काठ १९, २, २५, ८, १०,

३१, २, क २९, ८, ४०, १,

३, ४७, २, 'अभिमन्त्रयते

काठ १२, ११, 'अभिमन्त्रये

श्र १०, १११, ३, वै १, ५१,

५, अभिमन्त्रयन्त मै २, २,

६१, वै १, ५३, ४, 'अभिमन्त्र-

येत तै १, ६, ८, ३, ७, १, १,

३, १, २, १, ८, ३, मै १, ४,

९, ८, ८^१, ९, ३, १, १, ८,६, ४, ३, ८^१, १०, ४, ३,८, ७^१, काठ २३, ५^१, ३४, १८

अभि-मन्द, अभि-मन्दते श्र

१०, ५०, २,

अभि भुमन्दिषु. श्र ८, ५०,

३, सि ३, २, ३

१) 'गहमृते' इति शौ (४, ३१, ६) पाठे ।

२) गग. पृथक् (पा ६, २, १) । उप यत् ।

३) गग. वयचन्त-श्र प्रश्न (पा ६, १, ११३, २, ११९) ।

४) गग. वयचन्त-श्र प्रश्न । शोय माउति इ ।

५) गग. वयचन्त-श्र प्रश्न (पा ६, २, ११९) ।

६) तुमन्त प्रति । पा. गदिष्य-वलीष इ ।

७) गग. श्र प्रश्न (पा ६, २, ११९) । उप यत् ।

८) 'मनुमुदमि कृति' श्र (१, १०३, ७) इति

यत् गगन वा. भवति ।

९) 'हवम्' इत्येव यति. कर्म गद् गद् 'अभि' इत्ये-

तेन कश्च गताऽन्वितमिति पा. M. V. C (पृ. VI. 5 (८)
 च, तच्चित्तवम् ।

१) समस्त वित्त यति प्राति उताऽऽहो 'मिवांति' इत्याद्यानिनाऽपि संवन्ध इति विवेकु दु यच्चमिति इ ।

२) गग. वयचन्त-श्र प्रश्न (पा ६, २, ११४, ६, १, ११७, २, ११९) ।

३) गग. पृथक् (पा ६, २, २४, पा ६, २, १) उप यत् ।

४) 'मनस्य इत्यस्य म्यु 'मन्' > मन्त- इति यत् ।

५) 'अभि-मन्त्रये' इति श्र (१०, १११, ३) पाठे ।

अभि-समृद्धत्- अभि/सृष्ट् द्र.

अभि/मा

अभि-मा- -माय मै १, ४, ११,
काठ ५, ४, ३२ ४, -मा मै
१, ४, ११, काठ ३२, ४, ३४,
१४

*अभि-मात-

अभि-मातिन्- -न्त् ऋ १,
८५, ३

अभि-माति- -न्त् ऋ १, २५,
१४ शौ २, ७, ४, -ति ऋ ८,
३, २, कौ २, ७७२, -ति
कृ ५, २३, ४, -ति ऋ १०,
६९, ५, तै २, १, ३, ५५, कौ
२, ५, ८, ९, काठ १३, ३१,
-ति ऋ ८, २५, १५, १०,
८४, ३, १०२, ४, तै २, १,
३, ५५, कौ २, ५, ८, ९, शौ
४, ३१, ३१, १२, ३२, ६, तै ४,
१९, ३१ ५, १, ७, १२, ४,
६, -ति ऋ कृ ३, ३७, ७, शौ
२०, १९, ७, -ती कृ ३, २४,
१, ६३, १५, ८, २४, २६,
१०, १८, ९, ११६, ६ मा ९,

१७ का ११, १, ३, १४, २,
१३, मै २, २, १०१, ४, १२,
३, १४, १०, तै ४, २५, ११,
शौ १८, -, ५९१.

अभिमाति-जित्- -जित् मा
२७, ३, का २९, १, ३, तै ४,
१, ७, २, मै २, १२, ५, काठ
१८, १६, क २९, ४, शौ २,
६, ३, तै ३, ३३, ३

अभिमाति-या (<वा)ह-
-पाह ऋ १, ९१, १८, २, ४, ९,
६, ७, ३, ६९, ४, मा १२, ११३,
का १३, ७, १२, तै ४, २, ७,
४, मै २, ७, १४, काठ ४,
१६, १६, १४, ३७, ५, क
२५, ५, कौ ३, ३, २, जै २,
१, २, -पाह ऋ १०, ४७,
३, १०४, ७, तै १, २, ७, १,
४, ७, १४, ३१, मै ४, १४, ८१,
काठ २, १५, -पाह तै ५, ७,
२, ३, मै २, २, १०५, १३, १७,
३, १२, १४, काठ १३, १५.
अभिमाति-पाह- ह ऋ
१०, ८३, ४, मै ४, १२, ३१,

शौ ४, ३२, ४१, ५, ३, ९१,
२०, २, ११, तै ३, २७, ३, ४,
३२, ४१, ५, ४, ८१, ९, २४, २,
११, -ह ऋ १०, १२८, ७,
काठ ४०, १०१, तै १०, ४,
१२

अभिमाति-याह- -ह कृ
३, ३७, ३, मै ४, १२, ३,
शौ २०, १९, ३
अभिमाति-हुन्- -ह मा ६,
३२, ३८, ८, का ६, ८, ३,
३८, २, २, तै १, ४, १, १,
२, १, ३, ४१, मै १, ३, ३,
२, २, १०१, १५, ८, ९, १३,
१७, ३, १२, १४, काठ ३,
१०, १३, ३, क २, १७,
-ह ऋ ३, ५१, ३, तै २,
१, ३, ५१, मै ४, १२, ३,
काठ ३९, ५, -ह कृ ९,
६५, १५, मा ५, २४, १२, ५,
का ५, ६, ३, १३, १, ६, तै
१, ३, २, १, ६, ५, २, ७,
५, ४, ४, २, १, १, ५, २, १,
१, मै १, ३, १०, २, ७, ८,

*) सस्व ह्रस्वे तु णि अनु/च्ये > अनु घ्या ।

*) प्रास उप मावे के परत इकारादेश विकल्प
उस पूषप्रस्व च (पा ७, ४, ४१, ६, २, २) ।

*) मत्वर्थाय इति प्र तत्परवच [पा ७, २, ११५, तु
सा ऋ ५, २३, ४, वैतु सा Pw प्रश्न अभि/मन् इति] ।

*) उभयथा निगमा भवन्ति । माव इति च वि वा
विशेषार्थमे वि सच् शत्रुपर्यायो वेति च । प्रथमे कल्पे
दनी च प्रास पूषप्रस्व च उप छिन्नि धा एण्णि दि
इवाऽमावथ । अथ द्वितीये कल्पे विश्राप्तिज्ञता च
वस पूषप्रस्व चेयेव विशेष द्र [वैतु सा Pw प्रश्न
<अभि/मन् इति (वैतु सा ऋ ७, २३, ४ द्विग-
पर्वोक्तत्वा भाषमाण)] । यत्तु Gw. नापू, न्यु एतमूल-
तामातस्थे, तस्माऽऽदित्येव । यन्नि भावे सान्ताम्बवचने
लापवादिति दिक् ।

*) उस छिन्त-कृत् प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

*) घोषपादात्/सह+करी णिच प्र, कृत्-प्रस्व

च (पा ३, २, ६३, ६, २, १३९) । ऋ शौ च पपा उप.
'सह' इति हस्वोप भवति, तद् विमृश्यम् ।

*) उप आदाय 'सावेकाच' (पा ६, १, १६८) इति
विमलकदातात् मा भूत् । नित्यसमाते तदप्रज्ञे । 'अन्वो-
दात्तान्' (पा ६, १, १६९) इत्यनित्यसमासविषयत्वेन
विकल्पितवात् ।

*) उप अण् प्र (पा ३, २, ११) । सस्व ह्रस्वे एण्डिद्र ।

*) 'अभिमातिपाहम्' इति ऋ (१०, १२८, ७) पागे ।

*) उस उपप्रस्व । उप चाऽधिकरणार्थीय-व्यदन्त
सदापुदात्तम् उस (पा ६, १, २१४) । यदा पाप.
/सह इत्यन/साह (यद्) इत्यस्यापि समावेशाद्
यत् प्र (पा ३, १, ९९) । पमा. एण् नापू, च
दि उप हस्वप्रथमस्वर भवति । तत् सर्वशास्त्रांजन-
लौकिकयोपाऽपेक्षया तदनुवादमान स्यादिति विमृश्यम् ।

*) तु णि 'अभिमाति-जित्' इति ।

*) उदात्तनिगतिस्वरेण विमलकदाता (पा ६, १, १६१) ।

४, १४, १२; काठ १६, ८;
३४, १५; क २, ५; पै १, ६९, २.
अभिमातिनी-अभि: काठ
३९, १.

अभि-मानुक- अभि/मन् द.

अभि/मिह, अभिमेहवाय् शौ
१९, ८, ५.

अभि/मुचु>ञ्च, अभिसुञ्चताम्
पै २, ११, ५.

अभि/मुद्

*अभि(>)भी-मोदु°.

अभीमोद-मुद्- -मुद्: शौ
११, ९, २६; १०, २४; पै १६,
८४, ८६; ८७, ४.

*अभि/मृ

अभि-मृत°, ता- -तृक् क ३९, ४;

-ता काठ ८, २; क ६, ७;

-तापाम् मै ४, ५, ९. [°त-अन्°]

अभि/मृन्, अभि...मृशते श्र १,
१४५, ४; अभिमृशति तै १,
५, ८, २; २, १, ५, ६; ५, २,
७, १; ४, १०, १-३; मै ३,
२, ५; ६; ४, ७; ४, ८, ९;
काठ २०, ५; २२, १; ३१,
१५; ३२, २; क ३१, ७, पै
१६, १२६, १; ४; अभि-
मृशति तै १, ७, १, ४; अभि-
मृशामि शौ ३, २४, ६; ४,
१३, ७; पै ५, १८, ८१; ३०,
८; अभि...मृशामि श्र १०,

१७३, ६; अभिमृशत् तै ५,
५, २, ४; अभिमृशेत् तै २,
४, ३, ३; ३, १, ६, १; २, १,
३; ५, ५, २, ४; ४, ४; ७,
१, १; ३; मै १, ४, ५; १२;
५, १२; ९, ५; ८; काठ ९,
१४; १०, ७; २२, ८; क
३५, २.

अभिमुश्र: तै ४, २, १०, १.

अभि-मृशत्- -तृक् श्र ३,
३८, १.

अभि-मशान- शिव°

अभि-मुक्षे° श्र २, १०, ५; मा ११,
२४; का १२, २, १३; तै ४,
१, २, ५; क ३०, १.

*अभि-मुक्ष- -दृक् मै ४,
६, ६.

अभि/म्ले

अभि-म्लतवर्ण-अन्°

अभि/यज्, अभिमिजते मै १, ४,
५; ८; १०, ८; ३, ८, ७; ४,
१, १३; काठ ३१, १५; ३६,
३; अभिमिजते मै १, १०,
८; अभिमिजन्त काठ ८, १३;
क ८, १.

अभ्ययत् श्र ६, ४७, १५.

अभि-युत्- अभि(भि/ह) द.

अभि/यश्

अभि/युयक्ष, अभि...ययक्षति क
९, ७८, १.

अभि(भि-ह)यक्षत्- -क्षते श्र
९, ११, १; मा ३६, ६२; का
३२, ५, ८; कौ २, १; ११३; जै
३, १, ३; ११, ९.

अभि/या, अभियाति शौ ४, २९,
७; पै ४, ३८, ७; १६, ३२,
८; अभियात् शौ ६, ४०, २;
पै १, २७, १; अभियादि शौ
१०, १, १५; पै १६, ३६, ५;
अभियात् शौ ११, २, १; पै
१६, १०४, १.

अभि...यासिपत् श्र १,
१७४, ५.

अभि-यात्- -त: शौ ११, १, १३;
पै १६, १०५, १.

अभि/यु, अभियोधि तै ३, ५,
१०, ११^म.

अभि/युज् अभियुज्यताम् पै २,
५, १.

अभि-युक्त- -क्त्य पै २, २५, २.
अभि-युगवम्- -वना क ६

४५, १५.

अभि-युज्- -युज: श्र ३, ११,
६; ४, ३८, ८; ५, ४, ५, ६;
२५, २; ८, ४५, ८; ९, २१,
२; मै ४, ११, १; १४, १२;
काठ २, १५; कौ २, १०८;
जै ४, १५, २; शौ ७, ७७, ९.
अभियुज्>गुयुत्- -वा
मा ३९, ७; का ३९, ५, १.

*) 'अभिमेपताम्', 'अभिमेघताम्', 'अभि। मे।
हताम्' इत्येवंप्रकारो भूयात् विहितः पा.।

*) गग. उप. अन्, पूर. दीर्घत्वम्, वायादि-स्वरथ
(पा ६, १, १२२; २, १४४)।

*) दृग. गागरव. [पा ६, १, २२३; (वेद. एव.
प्र. व. उगताम्, एति किं इत्येवं म्यु. मुवापा)]।

*) गुग. अप. शोधः इ.।

*) दृग. पुनरव. (पा ६, १, २)। उप. वद.।

*) 'उपपदतामि' इति श्र (१०, १३७, ७) पाठे.।

*) गग. वाप्यन्-वृत्-वत्. (पा ६, १, १८९; २, ११९)।

*) गग. केनन्त-वृत्-वत्. (पा ६, १, १९७; २, ११९)।

*) गग. वचन्त-वृत्-वत्. (पा ६, १, ११०; ६, ११९)।

*) क्षातुर्निपाते सखन्ते निरुत्तर एव (पा ६, १, १८६; १५७)।

*) विशिष्ट इह श्र (२, १६४, २७) पाठे.।

*) कर्मणि केनन्त-वृत्-वत्. (पा ६, २, ४८)।

*) 'अभि-योधी' इति श्र (१०, १२०, २) पाठे.।

*) गग. उप. कनिष् प्र., पुत्रम्, वृत्-वत्. व

(पा ७, १, ५१; ६, १, ११९)।

*) गग. विचन्त-वृत्-वत्. (पा ६, २, ११९)।

*) दृग. उपपद. (पा ६, २, ११९)। उप. वद.।

अभि/युष्, अभियोषत् ऋ ६,
३९, २.

†अभियुष्याः ऋ ७, १८, ४; शौ
२०, ८७, ४; †अभियुष्य ऋ
१, ९१, २३; मा ३३७, २३;
का ३३३, १, १७; अभि...युष्य
ऋ ६, ३१, ३; अम्ययुष्यत् ऋ
१०, ८, ८.
अभि...अयोषीत् ऋ ४, ३८,
८; †अभियोषीः ऋ १०, १२०,
३; शौ २, ८३५; जै ४, ५, ७;
शौ ५, २, ३; २०, १०७, ६;
पै ६, १, ३; †अभि...योषि-
ष्ट् ऋ ६, ६०, २; काठ ४,
१५.

‡अभि-योढु* -डा ऋ ८, ८८, ४.

अभि/रक्ष, अभिरक्षते ऋ ४, ५३,
४; ७, ८३, ९; अभिरक्षति ऋ
१, १३६, ५; ९, ७३, ३; मै
१, ४, १५५; शौ १०, २, २७;
पै ५, १७, ५; १६, ५९, १०;
९६, ६; अभि...रक्षति ऋ ४,
५३, ५; †अभिरक्षति ऋ १०,
१७०, १; मा ३३३, ३०; का
३३२, ३, १; मै १, २, ८; काठ
२, ९; शौ २, ८०३; जै ५, २;
जै २, ३, २; ४, २, ९; अभि-
रक्षतः शौ १०, ६, १२; पै १६,
१३, ५; †अभिरक्षन्ति ऋ १,
१६३, ५; मा २९, १६; क-

३३, ३, ५; तै ४, ६, ७, २;
काठ ४०, ६-पै १६, १२, ३६;
†अभिरक्षसि ऋ १०, ८६, ४;
शौ २०, १२६, ४; अभिरक्षय
शौ १०, ७, २३; अभि...
रक्षय>या ऋ ८, ४७, १;
अभिरक्षति शौ ३, १२, ८;
अभिरक्षतु सि २, ९, २; तै २,
१, ११, २; जै ३, ८, २; मै
१, ५, १४; ४, १२, २; काठ
७, ३; १०, १२; क २, ३१;
५, २; शौ ३, १७, ४; ४,
१०, ७; ६, ७९, १; १०, ३,
१३-१५; १९, ४६, १-७; पै
४, २३, १-७; २५, ७; ९,
११, ३; १२, १०; १६, २३,
४; ४४, ८; ६४, ३-५; ९६,
७; १५३, ९; १०; अभिरक्ष-
ताम् शौ २, ४, ५; पै १३, १०,
११; अभिरक्षन्तु शौ ५, ३,
४; ८, १, ७; ११, १, ३३;
पै ५, ४, ४; १६, १, ७;
अभिरक्ष ऋ ९, ११४, [३; ४],
शौ ४, १९, ८; १२, ३, ११;
पै ५, २५, ८; अभिरक्षताम् मा
३५, १७; का ३५, ४, १५; तै
१, ३, १४, ५; जै ३, ८, १;
शौ २, १३, १; अभिरक्षत-पै
१, १४, १; २, १९, १-४;
अभिरक्षत् पै ९, ११, २; अम्य-

रक्षताम् पै ९, ११, १.

अम्यरक्षीत् मै १, ५, १४.

अभि-रक्षत् -क्षत् पै ९, १२, ७.

अभि-रक्षमाण- -णः सि ४, १०, ३.

५; पै २, ६, ५; -†णाः ऋ

१०, १५७, ४; शौ २०, ६३,

२; १२४, ५.

अभि-रक्षित- इन्द्र°

अभि/रा

अभि-रावत् -रूपात् पै १६,

७०, ६.

†अभि-राप् -रूः ऋ १०, १७४,

५; शौ १, २९, ६; पै १, ११, ५.

†अभि/रिष>रेषि, अभिरिषेत्

काठ २३, ५.

अभि/रिष, अभिरिषात् शौ ४, १५, १.

अभि/रु, अभिरुष शौ ५, २०, ३.

अभि/रुद्

अभि-रोहत् -रुम् शौ ७, ३९, १;

पै ३, २८, ५.

†अभि/रुष, अम्यरुष्य तै ६, १,

६, ३.

अभि-रोढु* -ढारः मै २, २, १३;

३, ९, ४.

अभि/रुद्, अभिरुहत् पै १६, ४५,

२; अभिरुह पै ९, २४, ४;

†अम्यरोहत् मै १, ६, ३.

अभि...रुहः ऋ ५, ७, ५.

अभि-रु(रु>)पा* -पात् शौ ८, ९,

९; पै १६, १८, ९.

कर्तृति क्रिप् प्र. (वैतु. म. अभि/युञ्+कृनिष् इति
कृत्वा तथान्वे उप. प्राप्समाणमायुदात्तत्वमुपेक्षमाणः।
P.W. प्रस्य. च मुपा. उप. आयुदात्ततया संस्कारः)।
वस्तुतस्तत् एव यनि. ज्ञापितं स्वाद् यथा मूलतः
†अभि-युग्वन्- इति उपप्रस्य. गस. न वक्तव्यः, किन्ताहि
अभियुञ्+वन्- इति कृत्वा पूषप्रस्य. बस. इति। एवं
च तन उप. भावे क्रिप् प्र. स्यादित्येतावन्मात्रं विरोधः द्र।

*) गम. वृजन्ते पूषप्रस्य. (पा ६, १, १९७; २, ५०)।

विशेषां जातानामिन्द्रकर्तृत्वेऽभिवोधने कर्माभिसंबन्ध
एव स्वारमिक इत्यभिप्रायः (वैतु. या. वाक्यभेदप्रान्तः

सन् 'अवसि' इत्येतदाद्येयुक्तः; G.W. अभिः कप्र. इति)।

*) अभिम् अगति-तया भाषणात्; G.W. उपेक्ष्यः।

*) 'अभिरक्षति' इति ऋ (१०, १७०, १) पाठे।

*) 'अनुयच्छत्' इति ऋ (४, ५७, ७) पाठे।

*) 'अपिषोचता' इति बाह्व्यः (१०, १२८, ४) पाठे।

*) गस. ज्ञानजन्त-कृत्-प्रस्य. (पा ६, १, १८६; २, १३९)।

*) वम. पूषप्रस्य. (पाठा २, २, २४; पा ६, २, १)।

*) गम. उप. यल्लुगन्ताद् अच् प्र.। थायादि-स्वरः

(पा ६, २, १४४); वैतु. या. यनि. उप. </रूप् इति।

*) गम. वृजन्त-कृत्-प्रस्य. (पा ६, १, १६३; २, १३९)।

अभि-रोद्ध- अभि/रुद् द
अभि-रोद्ध- अभि/रुद् द
अभि/लप्

अभीलाप-

अभीलाप-लप्- रूप शी
११, १०, २५, पे १६, ८७, ५

अभि/लप् > लिप्स

अभि लिप्समान- ना पे १६,
५०, १०

अभि/लिप्

अभि लिप्स^१ तै ५, ७, १०, २

अभि/वद्, अभिवदति शी २, १०,

८, पे १६, १११, ४, ११५, ४,

अभिवदति मै २, १, ११, काठ

१२, १०१, शी २, ६, ४,

अभि-वद लि २, २, ५,

अभिवदत् तै २, ५, ८, १३, मै

१, ८, १३, काठ १३, ३, अभि

वदेत् काठ ४०, ५, पे १, ९६, २

अभिवदत्-वन्त तै ७, ५,

७, ४, काठ ३३, ७

अभि/घन, अभि-अध्वन् क

१, ५१, २

अभि-या(न्य>)न्य-न्याया मै

१, १०, १७, न्याय तै १, ८, ५, १

अभिवाग्य-व(त्ता>)त्ता-

त्ताया काठ ३६, ११

अभि/चप्, अभिवपते^१ काठ २८,

१ अभि वपन्त ७, ५६, ३

अभ्युभि-उप्य>प्या^२ २,

१५, १

अभि/चम्, अभ्यवमत् मै ३,

१०, ३

अभ्यवमीत् तै ६, ३, ७, ४

अभि वान्त-न्त मै ३, १०, ३

अभि वयम्-यस क १०, १६०,

१ शी २०, १६, १, -यसे मै २,

१३, १७, ३, १२, १४, -या

काठ ३९, ११

अभि घरि सपल्ला^३ पे १, ११, २

अभि वर्तु-, अभि वर्तुयत् अभि

/वृत् द

अभि-वर्ध-अभि/वृद् द

अभि-वृषत्-अभि/वृष् द

अभि/घल्, अभिवलन्ति शी १२,

३, २९

अभि/घय, अभिवयि २, २५,

३, ४, १, ८, अभिवावसे क

२, १४, ९

अभि/२वस् > वासि, अभिवस्ते

पे १०, ६, १०, १६, १२, ५,

अभिवस्ताम् तै ४, ६, ५, ५^४

अभिवासायति तै २, ६, ३, ४^५,

अभिवासायति मै ४, १, ९^६,

काठ ३१, ७, क ४७, ७,

अभिवासायति २, १०४,

४, कौ १, ५७५ जै १, ५८, १०,

अभिवासाय-या २, ७५५

अभि भवासायत् १, १६०,

२, अभिवासायत् मै ४, १, १^७,

काठ ३१, ७, क ४७, ७

अभि/वह > उह, अभिवहति

तै ५, ४, १०, १, काठ २२, १

अभ्यवहताम् मै १, १०, ११

अभि बोहलाम् क ८, [१२,

२९, ९३, २४]

अभिववक्षे^८ १, १४६, ३

अभि वृह(त्)-ती-न्ती मै २,

१३, १०

अभि-वाह-

अभिवाह-तुस्^९ (>) तै ६,

६, ५, ४

अभ्युद्-उ शी १५, १५५

अभि/वा, अभिवाति मै ४, १५,

काठ ३१, १, ४४, १०, क

४७, ३, अभिवातु ४, ७, १५,

४, १०, १६९, १, तै ७, ४, १७,

१, मै ४, ९, २७६, शी १९,

१०, ४, पे १३, ८, ४

अभि-वात-तम् मै २, १, १,

काठ ११, ६

१) सर्व-हृते णि अभि/मुद् > अभीमोद्-मुद्-।

२) 'उपप्लिप्तमाना' इति वी (६, ११८, १) पाठे ।

३) गग ध्वज-त-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, १९२, २, १९१)।

४) गग ध्वज-त-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १९१)।

५) गग ध्वज-त-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, १८५, २, १९१)।

६) 'अभिवपते' [मै ४, ७, ४, क ४४, ९ (तु गति)]

इति पाठे ।

७) कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वर (पा ६, २, ४९)।

८) गग ध्वज-त-हृत्-प्रस्व (पा ६, २, २४, ६, २, १)।

९) अ/वी > वृषय-यः ।

१०) गदिगपद्व युगा गगने 'अभिवृष, वृषयान्'

इति शोभाः इ (तु २०, १७४, २, शी १, २९, ३)।

११) 'अभिवृषताम्' इति श्र (६, ७५, १८) पाठे ।

१२) लिटि रु द्र. (वैतु सा लटीति, ११५ प्रवृ व

/उक्ष>एतद् रु इति)। कथ यदि /वह=>वह

>/वष (=उक्ष इत्येतत्-नामन्मा सरततोऽपर

था) इत्यदि-विस्तर /वह इत्यत्र यद ।

१३) गग ध्वज-त-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, १८६, २,

१९१)। सतथ ह्यी हीप पिरवानिपाते स्वरऽभेदः ।

१४) कर्मि प्र तत्-स्वरथ । पूव हृते णि टि

अति/वह=>अति वाह इति ।

१५) कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वर स्वरित-यप (पा ६, ३,

४९, ८, २, ४)।

१६) 'अभिवान्' इति श्र (१०, १६९, १) पाठे ।

१७) गग ध्वज-त-हृत्-प्रस्व (पा ६, १, २२३)। वा विधि इ ।

उप यद ।

अभि-चान्त- अभि/चान्त द.

अभि-चान्त- अभि/चान्त द.

अभि-चासिन्- वस्त०

अभि-चाह- अभि/चाह द.

अभि-चि/फडा, अभिचि/फडा मे १,

१, ५, २, १३; ३, ९, १; ४, १, ५,

अभि-चि/ख्या, अभिचि/ख्या मा

१, ११; का १, ३, ७; अभिचि-

ख्या का १, ४; ३, १; २६,

२; ३१, ३; क १, ४; २, ८;

४०, ५; ४७, ३.

अभि-चि/चत्, अभि... चिचत् क

३, ५५, ९; अभि... चिचत् शी

२, १०, ४; पै २, ३, ३.

अभि-चि/विज्, अभिचि/विज् १,

१६२, १५; मा २५, ३७; वा

२७, १३, ६; तै ४, ६, ९, २; मै

३, १६, १; काठ ४६, ५.

अभि-वेग- ना: अ १०, २७, १.

अभि-२चिद्, अभि... चिद् पै

२, १०, ३.

अभि-चि/दिच्, वि... अभिचि/

क ४, ४, ६; तै १, २, १४, ३;

मै ४, ११, ५, काठ ६, ११.

अभि-चि/पश्, अभिचि/पश् मै

३, ९, १; ४, १, ५; काठ २६,

२; ३१, ३; क ४०, ५; ४७, ३;

पै ९, १०, १२३; अभिचि/पश्

काठ ३९, ३; अभि... चिपश्

अ ३, २३, २.

अभिचि-पश्च(त) ती- ती(ः)०

पै ९, १६, ४.

अभि-चि/भा, अभि... चिभाति क

७, ५, २; अभि... चिभाति शी

१३, २, ४२६.

अभि-चि/या, अभि... चियाति क

१, ४८, ७०.

अभिचि/योक्- कः पै ४, २४, १.

अभि-चि/घा/स्या/विह, अभि...

विहृष्टे क ५, ८, ७; अभिचि-

तिष्ठन्त काठ ३०, १; क ४६, ४.

अभि... चित्तये क ६, २१, ७.

अभिचि-छित- ना: पै ६, २२, ११.

अभिचि-चि/सृज्, अभिचि/सृजन्त

काठ २६, २; क ४०, ५.

अभिचि/सृज्येते काठ २८, २; क

४४, २.

अभिचि-सृजमान- ना: काठ २६,

२; क ४०, ५.

अभिचि-सृज्य काठ २५, २; क

३८, ५.

अभि/वी

अभि-वी(त) ना- ना क ७,

२७, ४.

अभि-वीर- ना: क १०, १०३, ५;

मा १७, ३७; अ १८, ४, ५, तै ४,

६, ४, २; मै २, १०, ४; काठ १८,

५; क २८, ५; कै २, १२०, ३;

शी १९, १३, ५; पै ७, ४, ५.

अभि-वीवृप्त- अभि/वीवृप्त द.

सुबचः । यदप्यत्र /दिच् इत्यस्य स्थाने /चुच् इत्यस्य
भ्रमणं सा. P.W. प्रमृ. अश्लेषः, तदप्यत्र चिरमिति दिक् ।

१) 'अनुवीक्षस्व' इति मा (१३, ३०) पठे ।

२) मू. अस्मैपयित्वा सन्तितां प्रष्टु उत्तरार्थयः
मुपा. 'दुर्वा उणोःस्मा भोपधीर वाः काश्चाऽभिचि-
पश्यती.' इत्येव यथापदं सु-लोघः द. । यति. क. प्र३
इति दिक् ।

३) तु. P.W. प्रमृ.; वैतु. सा. अभिः क. 'विज्ञा.'
इत्येतदन्वित इति ।

४) तु. शी (१३, २, १०) २८ यदनु यति. सकर्मकं
वृत्तास्त्येव (वैतु. P.W. अभिर् इति सप्तम्यनुवादी क. प्र.
'लोहान्' इत्येतदन्वित इति) ।

५) भा. समानो न्यायः द. ।

६) तानन्दस्व शकारस्य स्थाने मूर्धन्यः प्रमादः द. ।

७) 'अ' इत्येतद् अन्तात् चुत्तम् इति गुदसम् ।

८) क. इडाऽभिगिति G.W. । नक्षत्रविषयभूतस्य
प्राधान्येन विज्ञात्वात्वात्मावाऽन्यत्र विविधार्थान्तर-
विशेषः विद्. इ. उक्तः द. ।

९) कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, २, ४९) ।

१०) क. पुण्यस्व. (पा ६, २, १) । उप. यद्. ।

१) 'अभिचि/पश्' 'अभिचि/पश्' 'अभिचि/पश्'
इति मू. 'अभिचि/पश्' इति प. (तु. सं. ३) ।
एतत् सर्वं /फडा <> /क्षा <> /ख्या इत्येतेषा
प्रतिशक्तिविकारतया द. ।

२) गस. उप. घनि धायादि-स्वरः (पा ६, २, १४४) ।

३) 'अर्पः अर्पः दुरः (एहिलेव=अत्यन्तसंयोगे द्वि.)
विरक्तानि मुदिनानि रायः सुप्तान् भूमिचि/व' इत्येवं
वा. द. (तु. P.W. प्रमृ.) । यत्तु वै. मा. च अभिः क. प्र.
इति ह्यवा 'दुरः' इत्यनेन योजयन्ती सन्ती वा. अथयपि
कर्मपदानि युवांताम्, तदपगतम् । वाऽप्राप्तमंगति-
रिति । द्वि. अकर्मकेन सत्ता संवन्धाऽभावा-
त्सङ्गति । एवं तावत् सा. प्रदर्शितं वाक्स्वविभागा-
ऽऽनयकं कथाऽन्तरमास्थाय 'मुदिनादीनि भवन्ति' इति
मायान्या क्तिपाऽऽपेक्षेति । नेति । कथमिति । उच्यते ।
तथा गति 'मुदिनादीनि' कर्मपदानि स्तुर्न कर्मपदानि ।
कथं तथा म्बुः, का ते हानिरिति । स्वरदोष आशयेतेति ।
कथमिति । उच्यते । 'ह्यः' इत्यप्राप्तमंगतिव्यभि-
स्वरः (पा ६, १, १०१) न मिथ्ये, जयः मर्वनाम-
स्थानमर्थव्यापिनि । तस्मात् कति. क्तिपाऽम्बुयस्ये
एति गतिव्यापि गतिव्य कर्मपदानां यथापदं दोषः

अभि/२वृ, अभिवर्णा^१ पै १
२३, ४

अभि(मि>)मी-वृत्त, ता^२ - तः श्रु
८, ३९, ५, १००, ९, १०, १०६,
३, तै ३, ५, ११, १, मै ४,
१०, ४, काठ १५, १२, -तम्
श्रु १, ३५, ४, ३, ४४, ५, मै
४, १४, ६, -ता श्रु १, १६४,
२९, १०, ७३, २, शौ २, १५,
७, १०, १०, १६४, पै १६,
६८, ७, १०८, ७४, -ते श्रु
६, ७०, ४

अभि/वृत्, अभिवृत्तमिति पै १३,
१४, १५

अभि(मि>)मी-वर्ण^३ - नात् शौ ११,
२, ४, पै १६, १०४, ४, -मै
शौ ३, ५, २, ६, ५४, २, पै
३, १३, २

अभि/वृत्>वर्ति, अभि वर्तते
श्रु १, १८३, २^४, अभिवर्तस्व
लि ४, ५, ४, अभिवर्तन्त
श्रु ५, ३१, ५, तै १, ६, १२,
६, मै ४, १२, ७, काठ ८, १६
अभिवर्तते श्रु १०, १०४, १,
पै १, ११, १^५
अभि - वर्तय श्रु १०, १०४,
१, पै १, ११, १^५, अभि-वर्तय
श्रु २, ३४, ९, अभिवर्तयम् मै
४, १४, ११, शौ १२, १, ५

अभि^१.. अवीवृत्तः श्रु १०,
१०४, ३, पै १, ११, ३^६

अभि,>मी-वर्त^२ - नै मा १४,
२३, का १७, ७, १, तै ४,
३, ८, १ १^७, ३, ३, ३, १^७,
५, १, ६, ७, ४^३, मै २, ८, ४,
काठ १७, ४, २०, १३, ३३,
७^१, ४२६, ३

अभि-वर्तय^३ - यस्व तै ७,
५, ७, ४, काठ ३३, ७

अभि वृत्त^४ - नै मै ३, ८, ७

अभि-वृत्ति^५ - नै तै ७, ५, १, ६

अभि-वृत्त्य^६ श्रु १०, १०४, २, शौ
१, २९, २

अभि(मि>)मी-वर्तु^७ - नै श्रु १०,
१०४, ३, शौ १, २९, ३, ४४, पै
१, ११, ३, -तै श्रु १०, १०४,
१, शौ १, २९, १, पै १, ११, १

अभि/वृष्ट>वर्धि, अभि वर्धते
श्रु ३, ४४, २, अभिवर्धताम्
शौ ६, ७८, १, २, अभि
वर्धताम् शौ ६, ७८, २ अभि-
वर्धस्व पै ४, २७, ४, ६,
अभि-वर्धस्व श्रु ५, ४४, ५
अभि(वर्धस्व) पै ४, २७, ४,
अभ्यु(भि-अ)वर्धत श्रु २, १७,
४, अभ्यु(भि-अ)वर्धत श्रु ९,
४७, १, अभि(अवर्धत) श्रु २,
१७ ४, अभि^८ अवर्धताम्

श्रु १०, १३२, १, अभ्यवर्धया^९
शौ १, ५०७, जै १, ५२, ११

अभिवर्धये शौ १, २९, १^{१०},
अभि वावृष्टे श्रु १०, २९,
७^१, शौ २०, ७६, ७

अभि वर्धय शौ १, २९, १^{१०},
अभि^१ - अवीवृष्ट शौ १,
२९, ३^१

अभि,>मी-वर्ध^२ - नै पै ४,
२७, ४, -वर्ध पै ४, २७, ५,
१३, ३, १३

अभि/वृष्ट, अभिवर्धति तै ३, १,
१, २^१, अभिवर्धति शौ ५,
१९, १५, पै ९, १६, २,
अभि वर्धति काठ ३०, ४,
क ४६, ७, अभिवर्धतु लि २,
१३, ६, मा ३६, १०, का ३६,
१, १०, पै ११, ७, ३, अभि
वर्धत मै ४, २, १०

अभ्यु(भि-अ)वर्धय श्रु ७,
१०३, ३, शौ ११, ६, ५, १५,
पै १६, २२, ७

अभि-वर्धत^३ - नै तै ७, ५, ११,
१, काठ ४५, २

अभि-वीवृष्ट- वृष्ट पै ८,
१८, २

अभि-वृष्ट,ष्टा^४ - ष्ट श्रु ७, १०३,
४, -ष्टा शौ ११, ६, ६, पै
१६, २१ ६

^१) इ टि यस्या 'अभिर्वा' इति ।

^२) कर्मणि क्त्वाङ्गन्तः (गति-स्वर । पूष दीर्घ-वम् उक्त
(पा ६, ४, ९, ३, १२२) ।

^३) गग उप धमि वापादि-स्वर । पूष दीर्घ-वम्
(पा ६, २, १४४, ३, १२२) ।

^४) अभिः कृप इति मन्यमाना । प्र. प्र. विमुद्रया ।

^५) 'अभिवर्धये' इति शौ (१, २९, १) पाठे ।

^६) 'अभि वर्धय' इति शौ (१, २९, १) पाठे ।

^७) 'अभि- अवीवृष्ट' इति शौ (१, २९, ३) पाठे ।

^८) गग उप धमि वापादि-स्वर । तै विरह्य
टा दीर्घ-वम् (पा ६, २, १४४, ३, १२२) ।

^१) गग शश्वन्त-वृत्त प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, ११९) ।

^२) गस उप भावे चित्ति पूषप्रस्व (पा ६, २, ५०) ।

^३) गस क्यबन्त-वृत्त-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, ११९) ।

^४) गस उप धमि पूष दीर्घ-वम् उक्त वापादि-
स्वरस्व (यक पा ३, १, १३४, ६, ३, १२२, २, १४४) ।

^५) अग्नितवाङ्मितातिष्ठमानी प्र. वा. च विरह्य ।

^६) 'अभ्यवर्धय' इति श्रु (९, ४७, १) पाठे ।

^७) 'अभिवर्धत' इति श्रु (१०, १०४, १) पाठे ।

^८) अभि गतिमवदन्ती प्र. G.W. च चित्ति ।

^९) 'अभि वर्धय' इति श्रु (१०, १०४, १) पाठे ।

^{१०}) अभि अवीवृष्ट इति श्रु (१०, १०४, ३) पाठे ।

अभि-वेग- अभि-विज् द.

अभि-वेन

अभि-वेनद- नन्तः श्र १०,
१२३, ६.अभि-व्यधु- विधु, अभिविध्यैत्
तै २, ६, ८, ४.अभि-विद- धन^०अभि-व्याभिन्- विनः शौ १,
११, १, पै १, २०, १.अभि-व्या(वि-अ)/अन्, अभिव्यनिति
काठ २९, ६; ३७, १४; क ४५,
७; अभिव्यम्यात् काठ ३७,
१४.

अभिव्यानीत् काठ ३७, १४.

अभि-व्या(वि-आ)/इदा, अभि-
व्यादात् काठ ३७, १४.अभि-व्या(वि-आ)/ह, अभिव्या-
हति तै ४, ४, ३, २.अभि-व्यु(वि-वृ)/वृच्छ, अभि-
वृच्छत् काठ १०, ६; ७.अभि-व्ये, अभिव्ययस्व क ३, ५३,
१९.

अभि-वृज्

अभि-वृजत्- नजिः श्र १, १४४,
५; -जत् क १, ५८, ५; ९,
१८, १.

अभि-वृहत्

अभि-वृहत्-व्या^० क १, १३३,
१; २.

अभि-म्लङ्- ङैः श्र १, १३३, ४.

अभि-दांस्, अभिमंशसति मै २,

५, २; अभिमंशसति तै २,

१, १०, २; मै २, १, ३; ५,

२; ५; ३, ८, ४; अभिमि-

दांसति मै २, ५, २; काठ

१०, ६; १२, ५; १३, ६;

अभिम्यंशसन् मै २, १, ३;

अभिमंशस्युः तै २, १, १०,

२; मै २, १, ३; काठ १०, ६;

१२, ५; १३, ६.

अभि-नुस्- नस्ता श्र १०,

१६४, ३.

अभि-नास्त- स्तः तै २, ५, १,

६; पै ९, १७, १७. [स्ति-अन्^०]२ अभि-नास्त^०अभिनास्तेभ्य- अन्^०

अभि-नास्ति- नस्तये श्र ५, ३,

१२३; ७, १४, ३; ८, १९, २६;

कौ २, २६८; कै ३, २२, १५;

-स्तिम् क ३, ३०, १; ५, ३,

७; मा ३४, १८; का ३३, १,

१२; शौ ३, १, १; २, १; पै ३,

५, १; ६, १; -स्तीः श्र ८, ८९,

२; मा ३३, ९५; काठ १९,

१२; क ३३, २५; -स्तेः

श्र १, ७१, १०; ९१, १५; ९३,

५, ६, ४२, ४, ७, १३, २; ८,

६६, १४; १०, २०, ७; २९,

६; १०४, ९; मा २७, ९; का

२९, १, ९; तै १, ५, ११, २; १;

२, ३, १४, २; ४, १, ७, ४;

मै २, १२, ५; ३, ४, ६; १६,

५; ४, १०, १; काठ ४, १६; १;

१८, १६; क २९, ४; कौ २,

७९३; शौ ७, ५५, १; -स्या

शौ ६, १२०, २; १२, १०, १२; पै

१५, ५, ५; -स्याः तै १, १,

११, २; ३, १, ७, १; मै १,

१, १२; ५, २; ८; काठ १, ११;

६, ९; ७, ६; ३७, १५; १६;

क १, ११; ४, ८; ५, ५; पै ६,

१२, ८; १६, ५०, १०; -स्यै

मा २, ५; का २, १, ६. [स्ति-

अन्^०]

अभिनास्ति-कुत्- ते मै १,

४, १४.

अभिनास्ति-यातन- नः श्र

३, २, ६.

अभिनास्ति-प्रा- प्राः श्र ९,

२३, ५; ९६, १०; मै १, २, ९;

शौ २, १३, ३; ४, २९, ९;

५, १८, ६; ८, ७, १४; १२,

२४, ५; पै ९, १७, ८; १५,

६, २; ३; १६, १३, ४; -पास्

श्र ६, ५२, ३.

अभिनास्ति-प्रा- प्राः मा ५,

५; का ५, २, २; तै १, २, १०, २;

१) वैतु. वै. सा. अन्य(भि-अ)चक्षत् । दीपम् एउटि. द. ।

२) गस. शिन्त्यन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

३) गस. शिन्त्यन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १८६; २, १३९) ।

४) गस. स्वयन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९) ।

५) गस. उप. धमि थापादि-स्वरः (पा ६, २, १४४) ।

६) गस. उप. भावे छिप् । कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

७) कर्मणि के प्रवृद्धादित्वादन्तोदात्तः (पा ६, २, १४७) ।

८) 'अभिनास्ता' इति शौ (५, १८, १४) पाठे ।

९) उप. भावे. क. । स्वरस्य कृते एउटि. द. ।

१०) गस. उप. भावे छिन्ति पूषप्रस्व. (पा ६, २, ५०) ।

११) कर्मण्यतया व्याचक्षाणः सा. चिन्त्यः । तथाचोऽन्तो-

दात्तवप्रसङ्गादिति ।

१) दुहहः खलु पा. भूयोविमर्शापाठः ।

२) उप. छिन्त्यन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

३) तु. टि. 'अमीव-यातन' ।

४) उप. विज्जन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

५) पंतस. मासस्व. (पा ६, १, २२३) । उप. भावे

विष् प्र. इत्येतावानेव नाम् सक्पादस्य विशेषः द. । एवं

तावद् 'भवान् वारणम्' इत्यादि-साम्येनाऽऽन्यौपचारि-

श्रुतिषु द. नियतलिङ्गता च (वैतु. भा. प्रश्. यनि. एत-

दीयेषु स्य, अप्यु अभिनास्ति-प्रा- इत्येतदेव वर्णयि-

यमा लिङ्गव्यत्ययं चररायमाणाः) ।

६ २, २, ४[॥], मै १, २, ७,
काठ २ ८, क २, २.
अभिज्ञास्ति पाचन्-^१-वाष्ट १,
७६, ३, ७, ११, ३, मा ५, ४,
का ५, १, ४, मै ४, १४, ६
अभिज्ञास्ति हुन्-^२-हामा ३३,
१५, तै १, ६, ५, २, ४, २,
१, १.
अभि शास्त्-^३-वास्ता शौ ५,
१८, १४
॥अभि-शास्त्वमान-^४- न तै २, २,
५, १, ३, ७, ४, -नम् मै २ १, ३,
३, ७, ५, २, ५, ३, ८, ४
अभि/शास्, अभिज्ञास्ति अ ६,
५४, २
॥अभिष्टिप-^५ मै ४, ९, १२
॥अभिशिष्यतम्^६ पै ६, ६, ४
अभि/शुच>शोचि, अभिशोचति
तै ४, ७, १५, ५, मै ३, १६, ५,
शौ ४, २६, ७, पै ४, २६, ७,
अभिशोचतु पै ९, २५, ६, ८,
॥अभि शोचतु अ ६, ५२, २,
पै २, ५, ६, अभिशोच तै १,
३, ११, १
अभिषुच काठ १६ ४ १९,

५ क ३०, ३, अभिशोच- अ
१०, १६, १, काठ १६, ८,
अभिशोचि मा ११, ४५, १२
१५ का १२, ४, ८, १३, १,
१६ मै २, ७, ८, १७
॥अभि शोचयति काठ २९
५, १० क ३०, ३, ३१, २,
अभिशोचय पै १३, १, १६,
अभिज्ञाचन् मा ३५, ८, का
३५, ४, ७, अभिज्ञाच तै
४, १, ४, ३, ९, २, २, १, ५,
५, १, ५, ६, शौ १८,
२, ४६
अभि-शोक-^७- क शौ १, २५, ३
अभि शोच-^८-चात् शौ ४, २७,
१०, पै १३, ४, १४
अभि शोचन्-^९-नम् शौ ४, ९, ५,
पै ५, ३४, १-४, ८, ३, ५,
-चात् शौ २, ४, २
॥अभि-शोचयत्-^{१०}-यन् काठ
१०, ३
अभि शोचयन्ती-^{११}-न्ती पै
१३, ४, १५
अभि शोचयिष्णु-^{१२}-ष्णु शौ ६,
२०, २, पै १३, १, २

अभि/शुप्, अभिशुष्यत^{१३} त्रि ४,
७, ९^{१४}
अभि/अध्
अभि शुन्य-^{१५}-अध^{१६} क १०,
१३८, ५
अभि/था(<त्रे), अभिथाप्येतम्^{१७}
पै १६, ७१, १
अभि थाव- अभि/धु
अभि/क्षि, अभि अत्रैव शौ १३,
२, ९
१॥अभि क्षी-^{१८}-क्षिय अ १०, १६,
८, -क्षियम् अ ८, ४४, ७, ७२,
१३, मा ३३, २१ का ३२, २,
४, कौ २, ८३०, -क्षिया अ १,
१४४, ६, ६, ७०, १, मा ३४,
४५, का ३३, २, ८, मै ४, ११,
१, काठ १३, १५, कौ १,
३७८, जै १, २९, ९, -क्षियौ
शौ ८, २, १४४, -क्षी अ १,
९८, १, ७, ९१, १, १०,
१३०, ५, मा २६, ७, २७, २३,
रा २८, ७, १, २९, १,
१, तै १, ५, ११, ३,
मै ४, ११, १, १४, २,
काठ ४, १६

१) उप कर्तरि णिप् प्र । सत्य कृते नाउत्ति इ ।

२) उस क्चित्त-हृत्-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

३) गत, उप णिन् प्र अनन्तर-गति रवर (पा ६, २,
५०) । अत्र कथम् इन्द्रोऽभिज्ञास्तिवा अणि सन् स्वयम्
अभिज्ञास्तिगण स्वयाद् इत्यागणिक विरोध परिनिहीयैव
वेयिदभियुहा 'अभि दास्तिम्' इति Pw च, 'अभि दास्नम्'
इति 7 वा, 'अभि-दास्त्याः' इति यडा 'अभिदास्तिपा'
इति ५५ नापाठ यथायम परिवर्तयितुमनगो भवति, तद्
अत्रार्थादिव भवति । परवृत्ताऽभिज्ञास्तिहस्तवेऽपि परस्मै-
काऽऽत्मकवृत्ताऽभिज्ञास्तिहस्तवेऽप्य विरोधाऽभावात् ।

४) गग कर्मणि कानच् प्र । कृत् प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

५) एष सन्तु निगान्तविहृतमूलः शुभा भवति [तु गति,
अ ८, १, १२ सन्तु अभि/धिप् > अभि धिप्
> -धिय इति शोध (तु यथा. अ. ३)] ।

६) गतिश्च गौडरणाऽनगणोऽपि वा ।

७) 'अभिज्ञोच' इति अ (१०, १६, १) पाठे ।

८) गत उप धनते धायादि-स्वर (पा ६, २, १४४) ।

९) गत उप कर्तर्ये अच् प्र । नापुनिति स्वर इ ।

१०) गत ध्युङ्कत कृत् प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३१) ।

११) गत उप इष्णुच् प्र । कृत्-प्रस्व (पा ६, १,
१६३, २, १३९) ।

१२) वा विहृत इव स्यात् [तु 'अभिनिषद' इति
शौ (५, ५, ९) पाठे] ।

१३) पै ६ ४, ९ स्वप्नाऽपि गुरो अय पा इ ।

१४) गग क्चित्त-हृत् प्रस्व [पा ६, २, १३९
(तु सा ८५, वैतु Pw १५५ च उप ओ
ह्युङ्कत इति)] ।

१५) ११ (वैतु पै प्र ३ इति) ।

१६) गग क्चित्त-हृत्-प्रस्व (पा ६, २, १३९)
पा ६, २, १३९) ।

अभि/थिप्

†अभि थिप्^१- थिप् ऋ ८, १,
१२, कौ १, २४४, जै १, २६,
२, शौ १४, २, ४७

अभि/थी, †अभिथीगन्ति ऋ ९,
९३, ३, कौ २, ७००, अभि
थीगन्ति ऋ ९, ८४, ५ †अभि
थीगन्ति ऋ ०, १, ९, जै ४,
४, ९, †अभि^२ थीगीत ऋ
९, ११, ६ कौ २ ७९६
अभ्यसिथ्यु^३ ऋ ९, ८६, १७,
†अभि अथिथ्यु ऋ ९,
११, २, कौ २, २, ५०३, जै ३,
१, ४, ३९, २

‡अभि थी^४- थिप् ऋ ९, ७९,
५, ८६, २७

अभि थीण्व^५- ण्व ऋ ९, ९७,
४३^५

अभि/थु>थ, अभि थुण्वन्तु
वै ५, ११, ४

†अभि-आव^६- वाय ऋ १, १८५
१०, -वै ऋ १०, १२, १, शौ
१८, १, २९

अभि थु(त>)तु^७- -ता शौ ६,

१२८, १, पै १, ६८, २

अभि/थ्वस्

अभि-थ्वस्^८- -स्व ऋ १,
१४०, ५

अभि थ्वस<>^९ ऋ १०, ९२, ८

अभि/पा<स>च, अभि सचते ऋ

९, ७४, ७ अभिसचन्ते ऋ १,

७१, ७, †अभि सचन्ते ऋ ३,

४०, ७, ४, ४४, २, ७, ७२,

१, ९०, ५, शौ २०, ६, ७,

१४३, २, अभि सचताम्

शौ ९, ४, २२, अभि सच-

न्ताम् ऋ १, २२, ११, अभि

सचस्व ऋ ३, ५३, १७, ५

३१, २, अभि सच काठ ४०,

३, अभिसचध्वम् पै १६, २६,

३ अभि सचस्वम् शौ ६,

४१, ३, ९, ४, २४, १८, ४,

६२, अभि असचन्त ऋ ३,

३१, ४

अभि सिपकि ऋ ७, ६७, ३

†अभि पाष्^{१०}- वाच ऋ ६, ६३,

९, ७, ३५, ११, १०, ६५,

१४, खि ५, ५ ७, मै ४, १४,

११, शौ १८, ४, ४४४^{११}, १९,

११, २, पै १३, ८, १२,

-पाचम् ऋ ३, ५१, २

अभि/पा<स>च^{१२} पीद, †अभि

पीदति काठ ३२, ५, †अभि-

सीदति ऋ ९, ७, ५, कौ २,

४८२, जै ३, ३६, ७, †अभि-

पीदेत् ऋ ३८, ३

†अभि पण^{१३}- ण्ण तै २, ४, २,

३, काठ १०, १०, -ण्णा काठ

१०, १०

अभि/पा<स>च^{१४}

अभि पात^{१५}- ता ऋ ५, ४१, १४

अभि पुचणी अभि/पुद्र

अभि/पा<स>ह, पाह, †अभि^{१६}

ससाहे^{१७} ऋ ८, ९६, १५

शौ २०, ११७, ९, †अभि

सासहव ऋ ५, २३, १, तै १,

३, १४, ७

अभि सासहीष्ठा ऋ ६, ४५,

१८, †अभ्यसासि ऋ १०,

१५९, १, पै २, ४१, १

अभि पाह^{१८}- पाद् मै ४, १२, ३,

-पाहे मै ३, १२, ११

*) गस थियत-हृत् प्रस्व (पा ६, २, १३९)। यत्तु
भा (तैआ ४, १०, १) लुकि मयु १ इव ह इति या
ख्यत्, तन्मदम्। तथा सय् अह स्वरस्य प्राप्तिं धा
तदनुपपत्तेरिति दिक्।

*) कप्र इति मन्वान GW पर्वतुयोल्लभ्य।

*) PW अभि/थि इत्यस्य ह आह तद् विद्युत्स्यम्।

*) गस क्विन्त-हृत् प्रस्व (पा ६, २, १३९)।

*) गस दाश्रत-हृत् प्रस्व (पा ६, २, १३९)।

*) एकतत्प्रेषगैधुत दाश्रतस्याऽन्वाहार। अभ्य
र्थस्य भूयोऽपि थपणविशेषणत्वेन योगे ध्रुतिस्वरस इय-
मिप्राय (वैतु वै सा 'अभिगच्छसि' इत्याद्येपपर)।

*) गस उप घञ् प्र उस, याचादि-स्वरख (पा ३,
३, २५ ६, २, १४४)।

*) कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरे प्राप्ते प्रगृह्यदित्वाद्-तो-
दाप (पा ६, २, ४९, १४७)।

*) गस कसुन्तत-हृत् प्रस्व (पा ६, १, १९७, २,

१३९)। GSW अदन्त प्राप्ति इति सकेतयमानम् चिन्त्य।

*) गस उप णिव प्र उस। कृत् प्रस्व (पा ३, २,
६३, ६, २, १३९)।

*) 'अभिग्राह' इति मुपा पमादजः।

*) कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरे (पा ६, २, ४९)।

*) तु सा, वैतु GW अभि कप्र 'विता' इत्येत
द्वित इति, PW MW च 'अभ्याचन्ती' > 'न्ती'
इति (न्यायैतरेद्वैस्वर्य-इति योऽप्रयोऽुकी चिन्त्यौ)।

*) पपा 'ससाहे' इति या उपपाया वृद्धयमान
प्रादसि [तु] /सह इत्यस्य समानराधाणि हपान्तरा
एवमि यत्र सर्वत्र पपा समानी विधा भवति। वस्तुतस्तु
/सह इत्येतत्-सनात /साह अपि मूलत इ (तु
ति वस्था)।

*) गस उप णिव प्र। हृत् प्रस्व (पा ३, २, ६३, ६,
२, १३९)। यच्च 'महे' (पा ८, ३, ५६) इत्यशोक भवति
तदल्पमेव [तु] पृथनापाहम् ऋ (६, ७२, ५) एत स्प च।

अभि-येकु- -कारम् मा ३०, १२;
का ३४, २, ४.

अभि-येचन^१

अभि-येचनीय- -यस्य मै ४,
४, १०^१; काठ १५, १०.

अभि/१पु(<स), अभिपुणोति तै
३, २, १; मै ४, ७, ७; अभि-
पुणोति तै ३, १, ८, २; ६, ४,
५, १; मै ३, ७, ८; ४, ५, ५^१;
६; काठ २६, १०; क ४१, ८;
अभिपुणवन्ति तै ६, ४, ४, ४;
६, ७, १, १, २; मै ४, ५, ६;
७, २; ७, ८, ३; अभिपुणवन्ति
पै ६, १, ६, ४; काठ २६,
१०; २६, १; २९, २; ३०,
७; ३४, ३^१; क ३७, १; ४०,
४; ४५, ३; पै ५, ३६, ६^१;
१६, १५१, १; अभ्यपुणवन्
काठ २६, १०; क ४१, ८;
अभिपुणवाव तै ३, २, २, १;
काठ २६, १०; क ४१, ८;
अभिपुणुः काठ ३४, ३.

अभ्यसुपुः मै ४, ७, २.

अभि-पवणी^१ -णीः शौ ९, ६,
१६; पै १६, ११२, ३.

अभि-पुणवत् -पवन्तः काठ २७,
४; क ४२, ४.

अभि-पुत- -तः तै ४, ४, १, १;
काठ ३४, १५; -पुतस्य काठ

२९, ६; क ४५, ७; -पुताय
काठ २७, २; ३०, ७; क ४२,

२. [०त-अन्, सकृत्]

अभि-पुत्य^१ तै ६, २, ११, ४.

अभि-पुत्य- -स्यः मै ४, ५, ६; काठ
३४, ३^१; -स्यस् तै ६, ४, ५, ३.

अभि-पुयमाण^१ -णस्य तै ३, १,
८, २.

अभि-पोतोस्(>) काठ २७, १;
३०, ७; क ४२, १.

अभि/१पू(<म्), अभिपुवति मै
२, ५, ६; काठ १३, २.

अभि-येकु- अभि/पिच् द.

अभि/येलि(<सेना)^१

अभि-येण^१ -णान् श्रु ६, ४४, १७.

अभि(>)भी-येण^१ -णम् पै ४, २७, ५

अभि-येहान् अभि/पह् द.

अभि/पो(<सो), अभिप्यामि शौ
४, १६, १.

अभि/पु(<स्त)न्-स्तनि, तंस्तन्,

अभिपुन^१ शौ ६, १२६, २^१म.

अभ्यस्तनयन्^१ तै १, ६, ११, ४.

अभितंस्तनीति^१ पै ९, २४, १;

अभितंस्तनीहि शौ ५, २०, १.

अभि-पुन^१ -ने क १, ८०, १४.

१अभि-पि- -पयः क १, ५२, ४;

११९, ८; ४, ३१, १०; १०, २२,

१२; -पये क १, १२९, १; २;

३४, १४; ५, १७, ५; ३८, ३;

८, ८, १७; १२, ४; २७, १३;

५०, १; ६७, १; १०; ६८, ५;

१०१, १; ९, ८४, २; १०, ९,

४; ४९, ४; ९३, ११^१; सि ३,

२, १; ४, २, १३; ५, ६, २;

मा ४, ११; ३३, ८०^१; ९१^१;

३६, १२; का ४, ५, २;

३६, १, १२; तै १, २, ३, १;

^१) गत. वृजन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १६३; २, १३९)।

^२) गत. वृजन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९)।

^३) तु. डि. अभि/चर>अभिचरणीय-।

^४) मुपा. नकारोऽपलक्षणः।

^५) कर्मणि ऋजन्तारगति-न्वरः (पा ६, २, ४९)।

^६) गत. वृजन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १६३; २, १३९)।

^७) गत. वृजन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, २, १३९)।

^८) गत. कर्मणि शान्त् प्र.। वृत्-प्रस्व. (पा ६, १,
१८६; २, १३९)।

^९) मिजन्तो नापा. (पा ३, १, २५)।

^{१०}) गत. कर्मणि अच् प्र. पायादि-न्वरः (पा ६, २, १४४)।
युग मा. दस. इति कृत्वा व्याख्या, तत्र। तथादे-
ऽन्तोदावाडोऽपराधः, अमेः उप. प्रति गतिवाडभावाद्
नतिनञ्जरावाडपगतेऽपि दिक्।

^{११}) नाट. एव रूपान्तरं भवति। अथ पू. दीर्घवं
विशिष्टे (तु. पा ६, ३, ११६)।

^{१२}) यस्मिन् उर्ध्व. (पा ८, ३, ६५)। यग मा. पा ८, ३, ८६
इत्यनेन यामाह, इतिन्वयम्। इत्ये मणि गमन्वपरे

विशेषपरकवादिति।

^{१३}) 'निः एमिहि' इति श्रु ६, ४७, ३०) पामे।

^{१४}) अन्वयवायेऽपि पलाभावनुपलक्ष्य 'माह्' (पा ८, २,
६३) दायुषदिशा मित्याद् उत्तरवर्तिताऽस्य धा. डम्.

^{१५}) प्रायश्चित्तादिना मित्योत्तरवर्तिताऽस्य धा. 'स्यादिपु'
(पा ८, ३, ६४) इत्येतद्-विषयवाभावाः सुगमः। अथ मूले.
'अयति' इति पा.। एवं तु. 'ओदि' (शौ ५, २०, १)
इति। अभ्यासे नन्वोपाडभावे विस्मयः।

^{१६}) गत. उप. अच् प्र. उर्ध्वं। यापादि-न्वरः (पा ३,
३, ५८; ६, २, १४४)।

^{१७}) प्राग. उप. /स्यान्भावे क्रिः प्र. पू. प्रस्व. (पा ३, ३,
९२; ६, २, २) नैत्र. उच्चरस्य टकाराऽऽपति। यत्ता. अवग्रह-
भावोऽन्यद्व्यवर्तनरिणामस्य वाऽऽरपः। ऽपवतिमागस्य
वा सूचकः द्र.। भूयस्यो द्रष्टृ वक्ष्यता भवन्ति। तथाहि।
उत्तर. अभि</>पञ्च इति वा (तु. मा. क १, १२९, १;
मा. तै १, २, ३, १), /१, २, २६ इति वा (तु. मा. क. क. श्रु
१, ५२, ४; ४७, ५), /१ अच् इति वा [तु. PIV. CIV.
प्र. २, WW १, १६१, (तु. उप. अभि-पु-रि-हि-ति-पु.)]

तै ४, १२, ३; मै २, ७, ३; ३, १,
४; ४, ११, ११; १२, ३; काठ २,
१५१; १६, २; शौ ५, ८, ९; ७,
७७, १०१; १९, ४६, ५; पै ३,
३, ३; २१, १; ४, ४, २३, ४;
अभि...तिष्ठ क ६, २१, ७;
अभि...तिष्ठ अ २०, १७४,
२; शौ १, २९, २; पै १, ११,
२; अभिविष्टम १, ११०, ७;
अभि...तिष्ठम ८, २१, १२.
अभि...तस्थौ अ ४, ५०, ७;
अभि...तस्थौ अ ४, २०, १;
७, ८, ४; मा १२, ३४; का १३,
३, २; मै २, ५, १२, ४; ४, २,
३, २; मै २, ७, १०; काठ १६,
१०; क २५, १, अभितस्थ पै
९, २२, १५; अभ्यस्थाय तै ४,
२, ८, १; काठ ३९, १; अभि-
...अस्थाय अ १, १४९, ४;
१०, ३, ३; की २, ८९, ८; १२५;
जै ४, १३, ११; अभ्यष्टाय^५ शौ
१०, ५, ३६; १६, ९, १; पै
१६, १३२, १; अभ्यस्थाय मै
१, ५, ३; ६, २.
अभि-नारियवु^६ - नारिां. अ
४, ४, १; तै १, २, १४, ४; मै
४, ११, ५; काठ ६, ११.
अभि-ष्ठित^७ - तः लि ५, १८, १;
मा ८, २३; का ९, ४, १; तै
१, ४, ४५, १; ६, ६, ३, २;
काठ ४, १३; २९, ३; ३, ३, ११.

शौ ५, १४, १०; २०, १३५,
३; पै ७, १, ८; -तिा: क १०,
१६६, २; पै १३, ३, ११.
अभि/प्या<त्य>न्द, अभित्विपदे
शौ ५, ५, ९; पै ६, ४, २.
अभि-सं/या, अभित्याति काठ
२२, ६; क ३४, १.
अभि-सं/युज्, अभित्युक् मै
२, ३, ७; अभिसुयुक्
मै २, ३, ७.
अभि-सं/विश, अभित्विगति
शौ १५, १७, ९; पै ९,
१२, १; अभिसुविशान्तु मा १३,
२५; १४, ६; १५; १६; २७;
१५, ५७; का १४, २, ११;
१५, १, ५; ४, ३; ८, ५; १६,
७, १; मै २, ५, ६; ८, १२;
१३, २२; ४, ६, ६; काठ १३,
२; १७, १०; ४०, १२; क
२६, ९; अभिसुविशस्व शौ ९,
२, २५; अभिसुविशस्व शौ
३, ३, ४; ६, ६४, २१; ८, ५,
२०; २१; पै २, ७४, ४; १६,
२८, ९; १०.
अभि-सं/शंस, अभिसुंसति मै
४, ७, ५.
अभि-सं/ध्रि, अभिमंथयति काठ
१०, ४.
अभिमंथित - तः काठ १०, ४.
अभि-सं/स्थिपु > सेपि, अभिसं-
वृत्तेपयन्ति मै २, ४, ६.

अभि-सं/स्व, अभि...सुमस्वरन्
अ ८, ३, ७; ९, ६७, ९; की १,
२५६; २, १२३; जै १, २७,
४; शौ २०, १९, १; अभि...
सुमस्वरन् पै ६, ११, ४.
अभि-सं/हन्
अभिवंक्ष्य पै १६, १०, ६.
अभि-सं/ह, अभिसंहति काठ
२७, ५; क ४२, ५.
अभि-सं/कम्, अभिवंक्षामन्ति,
अभिसंक्षामन्ति मै ४, ३, ६.
अभि-सं/गम् > ष्, अभिसंग-
च्छते, अभिसंगच्छन्ति मै २,
१, ५; ३, ६, ५.
अभिवंक्ष्य शौ ११, १, १६.
अभि-सं/क्षा > जा, अभिसंजानते
मै २, २, ६; ३, ३, ३; काठ
२६, १; क ४०, ४; अभि-
संजानत मै २, २, ६.
अभि-सं/वत् > वत्स्वन् - स्वा अ
१०, १०३, ५; मा १७, ३७; का
१८, ४, ५; तै ४, ६, ४, २; मै २,
१०, ४; काठ १८, ५; क २८,
५; की २, १२०३; शौ १९,
१३, ५; पै ७, ४, ५.
अभि-सं/तन्, अभिसुतनोति मै
१, ११, ९; ४, ४, ३; ८, १०;
काठ १४, १०; २७, १०; २८,
१; क ४४, १; अभिसंतनयति
काठ ३०, ५.
अभिसं-वत - तः काठ २७, १०.

*) एवंविध वे. अर्थोऽयम् । सा. तु सर्वलोकाऽभिवृत्तौ
हेतुभूतादीपयमानुवादेन "गुणुपायः" इति पदेन योगं
पदम् लोकोक्तिरूपमिव विविधिरिति । तदनन्तरं
नियति तेन मर्यादीयम् ।

५) पञ्च तदभावधराणां भेदेन इ. (तु ए. च ना. च रु.)

६) गग. क्स्वन्त-कृन्त-यत्. (पा ६, २, ११९) ।

७) गग. हन्ते तु. डि. अभित्वि-पयन्ति ।

*) शिशु १४ अ. (१०, १११, ३) पाठे ।

९) स्वरूपस्वरूपमै २-मेवत्-वर्षा-तै २-वर्षा-वृत्ते

रूप. 'अभि' इति क्य. अपि युक्तः (तु. डि. अ. ५, ११)

१) 'अव'...सुमस्वरन्' इति अ. (९, ७३, ४) पाठे.
(तु. डि. अव-सं/स्व) ।

२) 'अभिमंथय' इति शौ (११, १, १९) पाठे ।

३) गग. क्स्वन्त-कृन्त-यत्. (पा ६, १, ११३; २, ११९) ।

४) अष्टपत्तरेणाऽन्यत्र अभिः क्य. भवति नोतयः

(तु. ते २, ११, ६) ।

५) काठ. एवं अवर्तयति कितोः ।

६) क्य. पूतस्वर. (पा ६, २, १) । व. व. १ ।

अभिस तत्त्व काठ २३, ५
 अभि सं/तप>तापि, अभिसुत-
 पाति शी २, १२, ६१, अभि
 सतपताम् पे १०, १०, ८
 अभिसुताय शी १०, २८, २
 १ अभि-स/सृ>तर, अभिसतरति
 काठ २३, ६
 अभि-स/धा, १ अभिसुषते मै ३
 ४, ५, १ अभिसुषत मै २, ४
 २, काठ १२, १२, २४, ७
 २६, ७ क ३७, ८, ४१, ५
 १ अभि...सुषेति श्र १०, ८७,
 ३, शी ८, ३, ३० पे १६, ६, ३
 अभि सुमपाय शी १०, ५,
 ४३
 १ अभिसुधीयते मै ३, ७, २
 अभि/सृप, अभि सुपन्ने ७ ७,
 ३८, ५
 १ अभि-समा(मृ या)/गम् अभि
 समापुष्टमिति मै ४, ८, १०,
 अभिसमापुष्टाञ् मै १, १०,
 १७
 १ अभि समा(मृ या)/सृत्, अभिस
 मावर्तते मै ३, ८, ९, अभिस-
 मावर्तते मै १, ६, ६, २
 २, ६, काठ ३७, १, अभिसमा

वर्तन्ते मै १, ६, ६, २, ८, ६,
 काठ ३७, १
 अभि-समि(मृ/ह), अभिसमिति मै ३,
 १०, ७१, अभिसमिति शी ११,
 ७, ३, अभिसमयन्तु मै १, ६, २,
 काठ ७, १४, क ६, ३, पे १६,
 १५३, २०, १ अभिसमिपाय
 काठ २४, ५, क ३७, ६
 अभि समू(मृ/१क)ह, अभिसमू-
 हामि मै २, ६, ३, ४, ३, ४,
 काठ १५, २
 अभि-समृ(मृ/र)अपि, अभि
 समरीत श्र ९, ७९, ३
 अभिसमपय पे ४, १६, ८
 अभि समे(मृ का/ह)
 १ अभिसमे(मा ह)य शी १२, ३, ४
 १ अभि स/पद>पादि, अभिसप-
 दयते काठ ३३, २-४
 अभिसपादयते काठ २७, ९,
 अभिसपादयति मै ४, ५, ३,
 काठ २५, ४, क ३९, १
 अभिस पद- छ काठ ३३, २, ३
 अभि स/पशु, अभिसपश्य पे १,
 १७, ४
 १ अभि-स/वन्धु, अभिसमवन्धीत
 मै ४, ७, ८

अभि स/भू, अभिसभवत मै ३, ७
 ८१, अभिसभव पे १६ ७२, १
 १ अभिसमभवताम् मै २, ४, ३,
 १ अभिसमवेताम् मै ३, ७, ८
 अभिसवभूय शी ३, २८, ५
 ६, अभिसवभूय काठ ७, ६
 ३९, २
 अभिस भूय शी ५, २८, ८, पे २,
 ५९, ६
 १ अभि संसु(ख>)खा- खा काठ
 २५, १०, २६, ६
 १ अभि-ससु(ख>)खी- खी क
 ४१, ४
 १ अभि स/मिल, अभिसमिलय
 मै १, ५, १२
 १ अभि सं/सृष्ट, अभिसमसृष्ट
 मै २, १, ११
 अभि/साष्ट>साधि, अभिसा-
 धय>या पे ५, १०, १०
 अभि/सृ
 अभि-सर्तु- -तर्तु मा ३०, १४,
 का ३४, ३, १
 अभि/सृज्, अभि सृजति पे ४,
 ३५, ४, १ अभिसृज्य काठ
 १३, २, १ अभिसृज्य काठ
 ३५, २० अभि असृज्य

- *) 'अभि शोचतु' इति श्र (६, ५२, २) पामे ।
 *) मूको अभि' इत्यस्य स्थाने 'अपि' इति ध्रुयेते
 (तु W) । यत्वाह W अभि कप्र इति, तथिन्यम् ।
 *) शी ८, ३, ३ इत्यनेन समर्थ्यं च शोच च प्रति
 सविप्रयता द्र ।
 *) लक्षणे कप्र इति मवान् ना चिन्त्य (तु वे) ।
 *) 'अभिसुदन्ति' इति शी (११, ७, ३) पामे ।
 *) गुण सविगर्भस्याऽमे स्थाने 'अभि' इति शोधाः द्र ।
 *) तु मै १५ प्रश्, वैदु सा तृतीयपादोय 'तान्' इति
 पद तृतीयपादोयवाक्यात् तर्गते प्रयुक्तोऽपि 'अभि'
 इत्यस्य वा रिचति प्रति प्रमादुः ।
 *) 'अभि-नृविशध्वम्' इति योग इति यत् प्रथ
 ममिमातुचरगम् । उचरतथाऽर्गतेयोगमपाऽप्यसगने ।
 यदपि 'अभि' इति न अर्थे कप्र 'आप' (=दि३

- <२४७> इत्येतदन्वित इति W उल्लेखस्तदपि न ।
 एतद्विधे वा अभ्युपवृष्टस्याऽऽद्यात्तस्य सकर्मकत्वाऽन्य
 मित्यासाद् 'आप' इत्यस्य द्वि३ सत कर्मतयैव सूच्योगात्
 स अर्थे कप्र प्रयोक्तव्यस्याऽप्रसङ्गात् । तथा चातल्लक्षण-
 द्विस्वरत्वात्तस्य चोद्यस्य दुष्परिहरतावा । का तावदप्र
 गतिरिति । उच्यते । वा समवबोध इति । कथमिति ।
 शृणु । चेह 'आप' इति प्र३ वा द्वि३ वा भवति । 'नितर्हि ।
 स३ इति । पुत्राय 'जीवधन्वा' इत्युभे च 'आप'
 इत्येतत्-न्यामाधिकरणे वि भवत [तु शी १२, ३,
 २५ उ (पुत्रचर्य चेह प्रिय-वोगलक्षणाग्रत्वात्, पुत्रव
 मतन्त्र द्र)] । एहि 'आपो जीवमभिसमेय सविश्रु'
 इति वा तावर्थं भवतीति दिक् ।
 *) गम क्यचन्त-जन् प्रश् (पा ६, १, १९३, २, १९५)
 *) गम नृजन्त-जन् प्रश् (पा ६, १, १९३, २, १९५)

पे ४, २, ७^३, ८, १०, १०^३

अभि/सूत्र्यन्त मे १, १०, ५

अभि/सूत्र्य^३ मे ४, २, ७

अभि सूत्र्यमा(न>)ना-ना मे

४, ६, ८

अभि सूत्र्य- -त ३, ३५, १,

१०, ११, ५, कौ २, ३३३, जै

३, २८, ४

अभि/सूत्र्य, अभिसर्पति काठ २८,

८, व ४४, ८, अभिसर्पति

मे १, ४, ५, ८, २, अभिसर्प

शौ ३, २५, ४

अभि/सूत्र्य- -व्यम् मे ४, ६, २

अभि/स्वन्द, अभिचस्वन्द शौ ७,

११०, २

अभि-स्वन्दम् शौ ५, १४, ११

अभि/सूत्र्य, अभिचवन्तु क १०, ९,

४, मा ३६, १२, का ३६, १,

१२, काठ १३, १६, ३८, १३,

कौ १, १३, जै १, ३, १३, ४,

२८, १०, शौ १, ६, १

अभि/स्फूर्ज, अभिस्फूर्ति शौ १२,

७, ९

अभि/सूत्र्य, अभिस्वरन्ति क १,

१६४, २१, शौ ९, १४, २२,

पै १६, ६७, १२, अभिस्वरन्ति

श्र ९, ८५, ३, अभिस्वरन्तु

श्र ८, १३, २८, अभिस्वर

श्र १, १०, ४, ८, १३, २७,

९, १७, ३, कौ २, ७५१

अभि-स्वर- -स्वरा क २, २१,

५ ८, १७, १८, शौ २०,

५४, ३

अभि स्वर- -रे^३ श्र ३, ४५, २,

१०, ११७, ८, कौ २, २८१^३,

१०६९, जै ३, २३, १३^३, शौ

१३, ३, २५

अभि स्वर- -तार श्र १०,

७८, ४.

अभि/हन्>त्रिधात, अभिहन्ति श्र

७, १०४, १९, शौ ८, ४, १९, पै

१६, १०, १०, अभि जहि^३

श्र ९, ८५, १, अभि हन् क

७, २९, २

अभि/लघन्य श्र ३, ३०^३

८, मा १८, ६९, का २०, ५, २

अभि-त्रिधातति श्र ७, ५९,

८, मे ४, १०, ५, अभिभि-
धातन् क ३५, ५

अभि घातम् काठ १२, ४

अभि घृत्- -घृते मा १६, ४६,

का १७, ७, ५, तै ४, ५, ९, २,

मै २, ९, ८, काठ १७, १५,

क २७, ५

अभिघृत्- -लि १, २, २

अभि-घृत्- -त शौ ११, १२, २२,

-तन् शौ १९, ९, ९^३, -तस्य

मे ३, ९, ३ [०त-उत्का^३]

अभि/हर्ष, अभिहर्षति श्र १०,

११२, ६, अभिहर्षत शौ ३,

३०, १.

अभि/हृस्,

अभि हृस्- -स्यम् शौ ६, ३०, २.

अभि/रहा

अभि-हाप^३ मै ७, ५, ७, काठ १३, २९

अभि/हि, अभि>मी- -तिवन्ति^३

*) 'अभि अचञ्ज' (प्रपु.) इति मुग्य शोषार्ह
३ । मूको विरोधाभाडन्ययासिद्धत्वात् [तु नाप
मन्त्रे च तैमा २, ७, १५, ५ च उषु।
एव ध्रुति (यदनुरोधादिहापि अभि/पिप्, स्क्
इत्यस्यैव निगमस्य सन् [तु शौ ४, ८, ६] यनि
विचारमात्र समाप्येत]] ।

*) यम क्यबत-हृन्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २,
११९) ।

*) तु डि. 'अभि/दह>अभि-दहमान-' इति ।

*) कर्मणि केऽनन्तरगत-स्वर (पा ६, ८, ४९) ।

*) यम क्यबत-हृन्-प्रस्व (पा ६, ८, ११९) ।

*) यम णमुलन्त-हृन्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २,
११९) ।

*) यम विजन्त हृन्-प्रस्व (पा ६, २, ११९) ।

*) यम घात हृन्-प्रस्व (पा ३, २, ११८,
६, २, ११९) तु वि ।

*) य PII नन्-जनि च १४, ३१५, तुनर्थात् ४

१८८ । नन् विद्वन् ।

*) 'अभिस्वरा' इति श्र (८, १७, १२) यामे ।

*) यम क्यबत-हृन्-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, ११९) ।

*) वेनु सा 'अभ्या (गच्छ)' इत्येव व्यर्थे विस्तर च
क्रियाप्याहारवत् च योग मन्यमान, PII प्रमृ. च
'अभ्या जहि' इत्यादिप्रमाणा । अत्र 'आ पिब' इति
योग इ ।

*) यम क्यबत-हृन्-प्रस्व. (पा ६, २, ११९) ।

*) यद्यपि यमु यद्-योगोद्य-स्वर सति प्र ३ रूपं भवति,
तथापि मूलतः 'अभिहृन्म' इत्यस्य घनोऽयं विचार
इति मुख्यम् [तु मट, श्र १, ११६, ६, ११७, ९
प्रमृ च] ।

*) 'उहृत्प्रतिहृन्म' इति मुग्य स्थाने 'उहृत्प्र-
तिहृन्म' इति प्रहृत्प्रानुगेवात् शोषे PII समत ।

*) हर्षे वे भान्ते, वैरिबन् मूको म्ब-हृन्प्रस्व इ ।

*) यम उष यद् प्र उष । हृन्-प्रस्व (पा ३, १,
१९, ६, १, २१३, २, ११९) ।

*) 'अभिहाप' इति मूके पा ।

*) अभिम्ब हन् कदन्त PII प्रमृ विचरणा ।

अ ९, १०, १३, अभि(हिन्वन्ति)
 की २, ४९
 अभि हिं/कृ, अभिहिङ्गोत् शौ
 १२, ३, ३७
 अभिहिङ्गोति, अभिहिङ्गक-
 रोत् काठ २७, ९
 अभि हित- अभि/धा
 अभि/हु, अभिहुहोति ते ३, १, ५,
 १, ६, ६, ३, २, मे ३, २, ८,
 १, ५, ४, १, १४, काठ ६, ८,
 २५, १०, ३१, ११, क ४, ७,
 ४०, ३, ४७, ११, अभिहुहोमि
 ते १, ३, २, २, अभि हुहोमि
 पे २, ६६, ४, अभिहुहोवात्
 ते २, ६, ६, ६, ३, ४, ८,
 ३, काठ ३५, १९, क ४८, १७
 अभि-हुत्, का- -ता शौ ६, १३३,
 २, पे ५, ३३, ३, -गीत् काठ
 ६, ८, क ४, ७
 अभि-होत्, मे १, ८, ६
 अभि/हु, अभिहन्तु शौ १९, ४५,
 ४, पे १५, ४, ४
 अभि-हन्तु, मे २, ५, ७
 अभि/हु
 अभि हुत्- हुत् अ १, १२८,

५, १०, ६३, ११, शौ ६,
 ४, ७, -हुताम् अ १,
 १८९, ६
 अभि-हुति- -त्ती शौ ६, ३, ३,
 -त्ते अ १, १६६, ८.
 अभि/हु
 अभि हुत्- -रे शौ ६ ७६, ३
 १अभी(भि/इ), अभिहन्तु ते २,
 ५, २, २, ५, अभिहन्तु शौ ४,
 २४, ६, पे ४, ३९, ६, अभि-
 भावत् अ १, ८०, १२,
 अभिहन्तु की २, १८८, जे ३,
 १७, ९, अभिहन्तु ते ६, २,
 ७, ४, ४, ६, १
 अभिहन्तु की २, १२१०, शौ १,
 ३५, ४, ७, १२१, २, ९, १,
 ८, अभिहन्तु अ १, ११५, २,
 १२४, ९, १४०, ६, ९, १७,
 ७, १०१, १६, १०, ३, ३,
 ११७, ८, मे ४, १४, ४, काठ
 २४, ७, क ३७, ८, की
 १, ५०४, २, ४६६, ८९८,
 १, ५४, ९, ३, ३५,
 १, ४, १३, ११, शौ ८, ९,
 ९, १३३, २, २७, ३, २५,

१२०, १०७, १५, पे २, ६५, १
 १६, १८, ९, अभि एति अ
 १, १२३, ७, ७, १०४, २१,
 ९, १६, २३, १०, ६३, १६,
 शौ ८, ९, २१, १३, ३, ४३,
 अभिहन्तु शौ १०, ७, ४, ६,
 अभि हन्ति अ ८, १००, १,
 शौ ५, ४, २, अभि हन्ति
 अ १, १९०, ४, अभिहन्ति पे १६,
 १४९, १०, अभिहन्ति मे १, ३,
 ३७, ४, ८, २, अभिहन्ति मे २,
 ७, १२१, शौ ५, १३, ४, ७,
 १२१, २, १३, १, १०, पे ८,
 २, ३, अभि हन्ति शौ ८, ४,
 २१, पे १६, ११, १, अभि
 हन्ति अ ४, ५७, ८, मा १३,
 ६९, वा १३, ५, ८, ते ४, २,
 ५, ६, काठ १६, १२, क २५,
 ३, पे १५, ५, ६६, अभिहिं
 अ १, ८०, ३, १०, ८३, ३,
 की १, ४३३, जे १, ४०, ५, शौ
 ४, ३२, ३, पे ४, ३३, १,
 अभिहिं हन्ति अ ६, ६४, १३,
 की १, ५०५, २, १९१, जे
 १, ५३, ९, ३, १७, १३,

१) यमिणि केऽन्तरगत-स्वर (पा ६, २, ४९) ।

२) तत्वे प्रत्ययात्तस्य हेतुर्वर्ध (पा ६, २, ५९) ।

३) गग ह्ययत्त-हृत् प्रत्यय (पा ६, १, १९३, २, १९९) ।

४) गग ह्ययत्त-हृत् प्रत्यय (पा ६, १, १९३, २, १९९) ।

५) गग निनि पूप्रत्यय (पा ६, २, ५०) । गग
 पाठ ११६ तु 'अभि' इत्येव पा आहृत-
 तात् १ ।

१) 'अभि-हुत्' इति १ प्रत्यानित पा १४ अनुसुबोद
 विपत्ति, तत्र वा राम यदि य वा छति इति निश्चय
 विविचिन्ति ।

२) गग यमिनि इति पापादि स्वरः (पा ६, २, ४४) ।

३) अभि/हुत् इत्यस्य अ इति हुवात् गग
 श्रवणः ।

४) 'अभि' इति अ (७, ४८, ३) पाठे ।

५) गी. १, १५, अतः 'अभि' इत्यस्यार विना

निपाताऽभावे 'युति' इति श्यात् । पा ८, १, ६५ अतः
 न एव निपाताऽभावो वैकल्पिक इत्यु एतत्तर्क शालाभेदे
 नोद्यम् ।

१) 'युगाणामिव बृहस्पतेर्हेतुबोद्धिमायान् पून्
 (<यु यत्) इति मन्-ध. ३ । यन् योगे तिक् नाड-
 दाग [पा ८, १, ५८ (वैतु सा यूपैव यन्-पुनरु
 श्याय 'युति' इति प्रथमा ति-विभक्तिरिति कृत्वा
 नानुदासोति च, 'अभि' इत्येतदुपसर्गाऽऽदानात्त-
 म्-याहायैरिति च आपुन, G.V 'अभि' वय एत्
 <१ पु [यत्] इत्येतदन्वित इति, ११५ १८१, [३
 (५५ ३, १८८)] 'अभि/हु' 'अभि/हु' 'अभि
 पून् > (योयुयैवम्) अभिपून् इति श्यादिति ।

२) 'अभिपून्' इति अ (४, ५७, ८) पाठे ।

३) 'अभि' 'यति' इति अ (७, १०४, २१)
 पाठे ।

अमीतम् पै ३, ५, ८, ११; अम्ये-
ताम् ऋ २७, ८; अम्यायन्
११ ऋ २९, १; ११ ऋ ४५, २; पै ५,
२६, ५; अमि... आयन् ऋ १०,
२८, ८; अमि... ज्ञायन् ऋ ७,
१०, ३, २; अमीयाय मे ६, ७.
अमि... ईयुः ऋ ७, १८, १०.
अमि-युत्- -यन्तो शौ ५, ३, ५.
अमियुन्ती- -न्ती शौ ७, ४८, ३.
अमी(मि-इ)ति- -तिम् ऋ ७, २१,
९; सि २, ६, २९; पै १०,
५, ११^६; -तीतिः ऋ २, ३३,
३; पै १५, २०, ३.
अमी(मि-इ)य् ऋ ४, १२, १०;
९, ५५, ४; १०, १९, ५; ११ ऋ
२६, १; ११; ३६, ८; ११ ऋ ४०,
४; ४१, ७; ऋ २, ३२८^१; जै
३, २७, ४^१.
अमी(मि-इ)य(र)ी^१- -रीः मा
११, ७७; का १२, ७, १२; तै
४, १, १०, २; मे २, ७, ७; ३,
१, ९; का १६, ७; १९, १०^१;

क ३०, ८^१; पै १, ४२, १.
अम्या(मि-आ)युक्- -कः ऋ
२८, २; क ४४, २.
अमी(मि-ई), अमि... ईमहे ऋ
१, २४, ३; तै ३, ५, ११, ३; मे
४, १०, ३; का १५, १२;
अमि(ईमहे) मे ४, १३, १;
का २८, ७; क ४४, ७.
(अमीअयक-अमीक्क-)नाव.टि.द्व.
अमीक- -कम् ऋ ९, ९२, ५; -के
१, ७१, ८; ११६, १४;
११८, ५; ११९, ८; १२१, १४;
१७४, ५; १८५, १०; ३, ३९,
७; ५६, ४; ४, १२, ५; १६,
१२; २४, ४; २८, ३; ४३, ४;
६, २४, १०; ५०, १०; ७,
१८, २४; ८५, १; १०, ३८,
४; ५५, १; ६१, ६; १३३, १;
सि १, ८, ३; मा ३३, ११; का
३२, १, ११; तै १, ३, १४,
६; ७, १३, ५; मे ४, ११, १;
२^१; १२, ४; १४, १५; कठ

२, १५; कौ २, ११५१; जै ४,
१, ४; शौ २०, ९५, २.
अमी(मि-ई)य्, अम्येसेताम् ऋ
१०, १२१, ६; मा ३२, ७;
का २९, ४, २; तै ४, १, ८,
५; अम्येक्षन्त तै ३, १, ४, २.
(अमीगत-अमीगतक-) ए.टि.द्व.
अमीच्छत्- अमी(मि-२६)१ द.
अमीत्सम्^१ पै ९, ६, ६.
अमी(मि-इ)य्, अम्ये, अमी(मि-इ)-
न्ते तै ५, १, ७, २; अमीन्ते मे ३,
१, ८; का १९, ७; क ३०, ५; शौ
११, ३, १८; पै १६, ५, ७; अमी-
(मि-इ)यन्ते तै ७, ४, ९, १; अमी-
न्ताम् मे २, ७, ६; अमीन्धताम्
मे ३, १, ८; अमीन्धताम् मा ११,
६१; का १२, ६, २; अमी(मि-इ)-
न्धताम् तै ४, १, ६, २; का १६, ६.
अमी(मि-इ)य्- -य् ऋ १, ११४,
२६; पै ३, १, ८, ३, ६^१; शौ ७,
७७, ७^१; ९, १५, ४; पै १६, ६८,
४; -य् ऋ १०, १९०, १.

^१) 'इदपि' इति ऋ (१, १६२, २१) पाठे ।

^२) गत. वाचन्त-कृत्-प्रसव. (पा ६, २, १३९) ।

^३) गत. उप. क्तिमि पूषप्रसव. (पा ६, २, ५०) ।

^४) मूषो. 'अमिति(म्)' इति । शौ (१९, ११, ११)

'अमितिम्' इति वा (तु. गा.), 'अमितिम्' इति वा (तु.

मूषो.), 'अमितिम्' इति वा (तु. WR.) पाठे. इ. ।

^५) गत. कृत्-कृत्-प्रसव. (पा ६, १, १३३; २, १३९) ।

^६) गत. वाचन्त-कृत्-प्रसव. (पा ३, २, १६३; ६, २,

१३९) 'अमितिरी', 'अमितिरी' इत्यत्र (तु. ४, २, ८९)

वर्णान्तरं शोधः. इ. ।

^७) 'अमितो गतम् (मावेकः)' इति कृत्वा 'अमी(अ-मि)-
गत-इत्यत्रः प्राग. पूषप्रसव. गतः प्राति. कपि प्र. मय्
'अमीगतक' > 'अमी अयक' > यति. इति वा 'अमितः
इर- (मावे < इर < अ/म) इति कृत्वा 'अमीर-
[मि-इ- (वैतु. पवा.)] इत्यत्रः पूर्ववत् कपि प्र. मय्
'अमीक' > 'अमीक्क' > यति. इति वा वैतु. इ. [वैतु.
पा (५, २, ७४) वदन् अमि(अ-मि)अयक इति मय्.
आनुदातः (पा ६, १, १९७), अमि(अ-मि)अयक इति कपि

विरोध प्रयोज्येत (प्रकर्म धीतसहपाठ्यां भिन्ने एव
सती 'अमिक-इत्य्' अमीक-इति च प्राति. उपसृज्य-
मनि आवावाऽनुनामिनस्य विषयीक्रियेयातामिन्मिसिधेः
[तु. टि. अमि(अ-मि)-]; या. (३, २०) 'अम्यक' इति
वदन् अमि(अ-मि)अयक- (= अम्यन् + मावे कः) इति गत.
वा स्यात् प्राप्त. वा वच. वा (सर्वपाठि तु मिप्यास्वर एव
प्रयोज्येत । गत. थापीयोऽन्तोदात्ताश्चाऽन्यथा पूषप्रसव.
स्यादित्य् 'अम्यक' इति मय्यस्वरित इत्यभिप्रायेः);
दे. (२, १७) अमि(अ-मि)अयकः प्र. (तु. पाठ ४, २६;
मा. ऋ ९, ९३, ५) इति घानुनोपनिर्भरः पठो वा,
अमुन्मी- (< अ/मी) इत्यत्रः कपि गतः कपि प्र. इति
वा (तु. टि. अयक-वदन् उप. < अ/म्यन् इति वादोऽप्य-
विशिष्टः स्यात्) इति दिक् (तु. टि. अमीक, समीक-)] ।

^८) विरुद्ध इह ऋ (६, ७४, ४) पाठे ।

^९) मीदिप-स्वर्णः मीकारान्तपठेः पा. ।

^{१०}) अमिति केऽन्तगतमितिः (पा ६, २, ४९) ।

^{११}) 'अमीकः' इति रोपदिः मुग. भिन्त्यः । आह-
पूर्ववत् प्रमिद्वयमाह-इत्यभिप्रायेः ।

१६, ६५; ६२, १९५; १०६, १३;
कौ १, ४८९५; जै १, ५१, ३५;
३, ५, ५; १२, ७.

अभ्य(भि/अ)र्ह, अभि... अर्हत्... पै
१४, ४, २.

† अभ्य(भि/अ)व, अभि... जावीत्
श्र ९, ९७, ३९; कौ २, ७०९;
जै ३, ५८, ६.

† अभ्य(भि-अ)व/कन्द, अभ्यव-
कन्दति काठ २५, ७; क ३९, ५.
अभ्य(भि-अ)व/रक्षि, अभि... भुव
...क्षेपि क ७, १८, २१^०.

अभ्य(भि-अ)व/चक्षु
अभ्यव-चक्षान- गो पै १२, २, ४.

† अभ्य(भि-अ)व/चर, अभ्यवच-
रति काठ ३६, १४.

अभ्यव-चारन् अतु > न्^०
अभ्यव-चारक- अन्^०

अभ्य(भि-अ)व/तन्, अभ्यवतनोमि
शौ ८, ८, २४.

† अभ्य(भि-अ)व/वह, अभ्यवदहेय
मै १, ६, ६.

अभ्य(भि-अ)व/निर्ह, अभ्यवनिशि
शौ १०, ५, १५-२१; १६, १,
४; पै १६, १२९, १-१०.

† अभ्य(भि-अ)व/ली, अभ्यवनिवेत्

काठ ३५, १६; क ४८, १४.

अभ्य(भि-अ)व/पशु, अभ्यवप-
श्यसि, अभ्यवपश्य पै ८, २०, ७.

अभ्यवर-वुधिक^०

† अभ्य(भि-अ)व/रुह, अभ्यवरो-
हति मै १, ११, ८^१; ४, ४, ६;
काठ १४, ८^१.

अभ्यव-रोहत्- हन् मै ४, ४, ६.

अभ्य(भि-अ)व/सृज, अभ्यवसृ-
जन्ति काठ २१, ४; ९; क ३१,
१९; अभ्यवसृजामि शौ १६,
१, ६.

अभ्य(भि-अ)व/सा
अभ्यव-साह- तेन पै ९, २२, १८.

अभ्य(भि-अ)व/ह, अभ्यवहरति
मै ४, ४, ६^१.

अभ्य(भि-अ)व-हियमाण- -णः सा
८, ५९; का ९, ७, ७.

† अभ्यवे(भि-अ)व/इ, अभ्यवेति मै
३, ६, २; ७; ८, ४; अभ्यवयुमि मै

१, १०, १३^१; मै ४, ८, ५; अभ्य-
वयमि मै ४, ८, ५; काठ २९,
३; क ४५, ४; अभ्यवैत् काठ

८, १०; क ७, ६; अभ्यवायव्
तै २, ६, ३, २; काठ २४, ७,

क ३७, ८; अभ्यवेयाव् मै ३,

८, ४; अभ्यवेयुः मै ४, ८, ५^१;
काठ २९, ३^१; क ४५, ४^१.

अभ्यवा(व-अ)यन्- -न्म मै ३, ८,
१०.

अभ्यवे(व-अ)यन्^१ तै १, ५, ४, ४.

अभ्यवे(व-अ)यन्- -त्यम् तै ३, १,
९, ६.

अभ्य(भि/अ)श, अभ्यशनुते,
अभ्यशनुते तै ७, १, १,
२५; † अभि... अभ्यशति काठ ३,
११, ७; कौ २, ९०७; जै
४, १५, ३; अभ्यशवाति शौ
१२, ३, ३४; अभ्यशनुवाति पै
१, ७०, १; अभ्यशवाव क १,
१७९, ३.

अभ्यानशो पै ३, २, ५^१; अभि-
... आनशुः क २, २४, ६;

अभ्यानशम् श्र १०, ३१, ३;
अभि... अश्याः श्र ४, ५, ७;

† अभि... अश्याव् क १, १५४,
५; १६६, १५; ६, १३, ६; मै ४,

१२, १; अभ्यश्याम् क ७, ९३,
८; अभि... आश तै १, ३, १४,

६^१; काठ १०, १३^१; अभि...
आश्र शौ ४, १, ५^१; पै ५,

२, ४^१.

*) गत. स्वबन्त-कृत-प्रस्व (पा ३, १, १०९; ६, २, ११९)^१

*) व्यानशो इति (शौ ३, ७, ६) पामे. ।

१) एकतरश्च तु. अनुपदमेव यावत्वात्वेन भूयमाणं
‘उज्जाद् यो भूयमभ्यर्ति’ इति यदनु यमि. √शब्द

इत्यस्य योगेन कर्मोद्यत्तापूर्वपरिहार्यत्वेनौचित्यदर्शनाद्
‘अभि’ इति तयुक्तः य. इत्येव साधु. [वैतु. सा. सा.

ह. च ‘अभि’ इति कप्र. ‘अप्रम्’ इत्येतदन्वित इति।
१) नापृष्टिदि. सा. प्रत्य. समानपक्षत्वेन ‘अभि’

कप्र. इत्यादिप्रमाणः. SIM. उपेक्ष्यः ।

२) आख्याने रेद्योपजनः प्रामाणिकः. [तु. मूको.
पपा. च; वैतु. सा., W.R., शास्त्रान्तरीयः पामे. च

(=नाश्र. रु.)] । अभ्येतिवत् एष्टि एव प्रमाणं स्यात् ।
आनोन्मथुत्वेनमेदाव् (वैतु. सा. W. चाभी कप्र. इति) ।

१) नाश्र. स्यात् आलोच्यविषयस्य सामर्थ्यं. ।

*) ‘अति’... अहह’ इति शौ (१९, ४९, २) पामे. ।

*) विमर्शसहं रथ. द. [=जमिनी राजेव युमिस्त्वम्
(असाकं स्तुतीरिव) तितुद् अभ्यवक्षेपि (=दिव अनेत्याऽस्मद-

भिमुखीभवैह निवसि). तु. वै. ‘अभ्युपगन्धसि’ इति; वैतु
सा. (मुपा.!) अभि/अव > ‘अभि’... ‘अव’ (=लोडि मपु १)

इतीव प्रथक् उवाचः; ORN. सा. कल्पं वर्माधुतेरवगणयव्
समानमच्चोदयममपि सद् अस्त-वल्पापन्तरयमपरासुप-

दर्शकश्च श्र १, ७१, १०; ७, ६४, २ इत्यत्रत्यन्याययनु-
सिगोर्पुर्वापि संस्तमन्यायमिवाऽऽमायुक्ष्य ‘धु-’ इति

दिनपर्यायीकृत्य भुव > उप इति पा. परिवर्तुकथं ।

*) गत. शत्रन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १८६; २, १३९)^१

*) उप. कर्मणि शानच् प्र. । शेषं नापृष्टि. द. ।

*) गत. स्तुदन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९)^१

*) सस्व. नापृष्टि. दिशा द. । उप. स्वप् प्र. ।

१ अम्य(मि/१अ)स्, अम्यस्ति क
 छ, २१, २, ८, २४, १९,
 २१, कौ १, ३८७, जै १, ४३,
 ७, छ, १७, ७, ९, शौ २०,
 ६५, १, ३, अमि अस्ति श्र
 ८, १, १७, अमि सन्ति श्र
 ३, १६, २ अम्यसि श्र ६,
 २५, ५, अमि अस्ति श्र ८,
 १९, ५, २, ५९, ४, मा ३३,
 ६६, का ३२, ५, १२, कौ १
 ३११, २, १८७, जै १, ३२,
 ९, शौ ११, १, ६, २०, १०५,
 १; पै १६, ८९, ६६, अम्यस्मि
 क ८, १००, ४, अमि अस्ति
 श्र १०, ४८, ७, अमिष्म. श्र
 ८, १०२, ३, अमिष्म मै १,
 १०, १८, काठ ३६, १३,
 अम्यसत् श्र १, १५६, २,
 २, २६, १, अम्यस्यु श्र १,
 १४, ८, २, ४, २, २८, १, छ,
 ११, १, ८, १, ३२ पै १२,
 १, ८, अमिष्म श्र ७, १, १०,
 अमि...असादि शौ ६, १७, १,
 अमि अमाक १०, ५१, ४,
 अमिष्यात् श्र १०, ११७, ७,
 अमिष्यु श्र १०, १९, १५,
 अमिष्या क १०, ६९, ६, काठ
 २, १५, अमिष्याम् श्र ७, १,

१३, अमिष्याम ऋ १ १०५,
१५, १०८, ५, २, ८, ६, ३,
१, १६, ५, ४, १, ९, ३५, ३,
१०, १३२, २, रि ५, ७, ३,
१०, तै १, ४, ४६, ३ मै
१, ४, १४॥, ४, १२, ८^१,
१३, ८^१, काठ ७, १६^१, १२,
१४^१, १९, १३, कौ १, ३३६,
जै १, ३५, ५, शी ७, ९८, १,
१३, १, २२, अमिष्याम
ऋ ७, ४८, २, ५६, २४, काठ
२३, ११
अमि मास ऋ ४, २७, २
॥२॥अम्य(मि-२)स्, अम्यसेवे
काठ २१, ७
अम्य(मि-अ)स्त- हस्त^०
अम्यस्यनहमि^० वे ३, २८, २
अम्या^० वे १, ८६, ७
अम्या(मि आ)/क्रम
अम्या-क्रामन्^० शी १०, ७, ४२
अम्या(मि-आ)/गा, अम्या(मि-आ)
गादा^१ शी ९, १५, ५, वे १६,
६८, ५
अम्या(मि आ)/चर
अम्या-चात्^०- नम शी १०, ३, २,
वे १६, ६३, २
अम्या(मि आ-च)न्, अम्याजति रि
३, ७, १^० अम्याजन् मे १, ६, ३

१ अम्या(भि-आ)✓तञ्च्, अम्यात्
-त्ति तै २, ५, ३, ६
॥ अम्या(भि-आ)✓तन् अम्यात्तुते
तै ३, ४, ६, २, अम्यान्वत्
तै ३, ४, ६, १, २^३
अम्या-तान्-ना, -नान् तै ३,
४, ६, १, -नानाम् तै ३,
४, ६, २, -नै तै ३, ४,
६, २^३.
अम्याताम-च-स्वम् तै ३, ४,
६, २
॥ अम्या(भि-आ)✓श्चु
अम्या-वाद्-स्व, -स्वेत् मै १,
८, ९
॥ अम्या(भि-आ)✓हु, अम्याद्भवति मै
४, ६, १^३
अम्या(भि-आ)✓धा>दधा, अम्या
दधाति मै ३, ४, ५, कठ २२,
२, ६, क ३४, १, अम्यादधामि।
मा २०, २४, का २२, १, १,
॥ अम्यादध्यात् तै २, ३, १०, ५,
५, ८, ६
अभि...आधित खि ५, ७, २, ८
॥ अम्याधीयते मै १, ८, ७
अम्या(भि/आ)प्>अभी(भि/ई)
प्,
॥ अभीप्स(त्)>प्ती-प्ती
कठ २७, १, क ४२, १

[illegible][illegible]

अभ्या(भि आ) १/५, अभि(आप्रिय) १
 अ ३, ३०, ११
 १ अभ्या(भि-आ) १/५
 अभ्या-प्लवमान- नात् वाठ ७,
 ६, क ५, ५
 १ अभ्याम् १/५, ५५, ३
 अभ्या(भि-आ) १/५, अभ्या-
 वृत्ति मै २, १, ८, काठ १०, ११,
 २१, १, १ अभ्यावृत्ति मै ३,
 १, ८ काठ १०, ११, १ अभ्या-
 वृत्ति मै ४, ६, ८
 अभि आयमत् १/५, १, १२८,
 जै १, १४, ४, अभि आयमत्
 अ ८, १२, ३१
 अभ्या(भि आ) यत्सेव्य- १/५ अ
 १, ३४, १
 १ अभ्या-यत् मै ३, ८, १, ४,
 २, १२
 अभ्या(भि-आ) १/५, अभि आ-
 याहि अ ५, ५१, ५, अभि
 (आयाहि) अ ५, ५१, ६, ७
 १ अभ्या(भि आ) १/५, अभ्यायुक्ते मै
 ४, ५, ६
 अभ्यायुक्- १ अभी द
 अभ्यारम् अभ्या(भि १/५) ६

१ अभ्या(भि आ) १/५, अभ्यारणत्
 काठ २३, १०, क ३७, १
 १ अभ्या (भि आ) १/५ > रोहि,
 अभ्यारोहति तै २, ५, ५, ६,
 अभ्यारोहति तै २, ५, ५, ५,
 ५, ६, ६, ४, ८, ३, ६, २, ३, ३,
 मै १, ९, ८, ३, ३, ९, ५, ६, ६, १,
 ६, ८, १०, ४, ३, १, ५, ९, १०,
 काठ ९, १५ २३, ३, शी ३,
 २९, १६, अभि आरोहति
 तै १, ५, ५, ५, अभि आरो-
 हति मै १, ९, ८, काठ ९, १५,
 अभ्यारोहति तै ७, २, १, १,
 ३, ५, २ ३, ७, ३, ४, ९, २,
 ३, १०, ३, ४, १, ९, ५, ३,
 ५ ४, २, ३, ५, १
 अभ्यारोहति मै ३, ४, ६
 अभ्यारोहति काठ २४, ६
 २६, ४, २७, ६, क ३७, ७
 ४१, २, ४२, ६
 अभ्या रुक् त ७, ४, ४, १
 अभ्या रुक् - ४ तै १, ५, ९,
 ५ २, ५, ५, ६ ७, ४, ५, १
 [०८-अन]
 अभ्या-रोह-अ

अभ्या-रोह-अ - हन् मै ४, ४,
 ४, -हन्त तै ७, ५, १, ६;
 काठ ३३, ७, ८, शी ४, १४,
 ६६, -हन्तम् काठ २४, १
 अभ्या-रोह(क) का - का मै ३,
 ८, ७, १०
 अभ्या(भि आ) १/५ वृह
 अभ्या वृह - दा वै ८, ११, २
 अभ्या(भि-आ) १/५ वृत्ति > वृत्ति, अभ्या-
 वर्तते, अभ्यावर्तते मै ३, २, १५,
 अभ्यावर्ते शी १०, ५, ३८-४१,
 अभ्यावर्तते तै ४, २, ७, १, मै
 २, ७, १४, काठ १६, १४, क
 २७, ५, शी ७, ११०, १, ११, १,
 २२, वै १७, २, ६, १६, ९, ९,
 अभि आरोवर्तते तै ४, २, १,
 २, मै १, ७, १, अभ्यावर्तते
 तै ५, ७, ४, ४, १ अभ्यावर्तते
 मै ३, २, ४
 अभि आरोवर्तते तै ७, ५, ५,
 ५९, ४
 अभ्यावृत्ति तै ४, २, ५, ६,
 मै २, ७, १२, काठ १६,
 १८, क २७, ३, शी ३,
 १७, ९

१) 'न (अस्मान्) इषध वाताश्वाभ्यापप्रिय' इति
 स्वारातिक् वा अनभिरोचयन् 'अस्माक ममाक त्वम्
 इष - (तिष्ठाम्) १) सन् वाचान् (अश्वान् १) अभिप्रेरय'
 इष्येवमप्रतिद वाऽसमर्थं च वा एवाण सा चिन्त्य १०

२) अतिमध्यधारी पद भवति ।

३) बाह्वस्य पामि कृते तु नाउ रु ।

४) गम उप एव्य प्र सकारोपजन कृत् प्रस्व
 च (तु पाउ ३, ९८, ६, २, १३९) ।

५) गम स्वयत् कृत् प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।

६) तिष्ठाम्युक्तु गायत्रीमानादतिरिच्यमाने 'अभि १ प्रय'
 इति पदे मात्रगतार्थस्यानुवादकत्वाच्च तत्परिणतार्थ-
 तया च देवताप्रेरणामवेऽयं पर्यवस्यति । अत 'अभ्या-
 याहि' 'अभ्यागच्छतम्' इत्याकाराबोऽन्वयो द । सत-
 म्यायां च 'प्रय' इति कर्मपद कर्तृविशेषणत्वा निवृत्तिलो
 'यति' इति कियदा वाऽभेदोपर्यवत्वा नितरामुपेक्ष्य ।

७) सस्व कृते तु ति अभिनिष्पण- ।

८) गम सन्नत-कृत् प्रस्व (पा ६, १, १९६, २, १३९) ।

९) 'नाकम् (=दिबम्) अभ्यारोहेन ततश्च मुह्यतलो-
 भूत स्वर्ग गच्छेम' वाङ् (तु एए मन्त्रो यम दिवो नाकस्य
 घृणन् [=पृष्ट प्राप्य] स्वर्गमेन साधच्छावित भवति,
 वैतु सा 'स्वर्ग' इत्यस्य 'नाकम्' इत्यनेन सामाना-
 धिकरण्य दर्शक, १५ प्रश्न च अभि कप्र इति
 कृत्वा 'नाकम्' इत्यनेनमभिगम्युक्ता ।

१०) गम उकप्रन्त-कृत् प्रस्व (पा ६, १, १९७, २, १३९) ।

११) अभि कप्र अभिलक्षणार्थ इति यथा सा
 व्याह, तथ । तथा गम अभिमुक्त्यतिराधऽऽवर्तन-
 स्याऽऽशमनविषयवे घटवन्था सदृशमित 'अभ्या-
 वर्तिन्' इत्यस्य विवैषय्याऽऽवर्तितेति यावत् ।

१२) एता स्वर्गमयी शम्भामेवो भवति [तु ति २ अभि
 (पा १२, ७०)] ।

१॥ अभ्यावर्तयन्ति मे ३, २, ५,
काठ ८, ५^१, क ७, १^१, अभ्या-
वर्तये^१ पे १६, १३२, २

अभ्या वर्तिन्- -०र्तिन् मा १२,
० का १३, १, ८, तै छ, २,
१, २, मे १, ७, १, २, ७, ८,
काठ १६, ८, १९, ११, २२,
१२, क ३१, १, पे १, ४१, १,
-तिने ऋ ६, २७, ५, -त्तां ऋ
६, २७, ८

अभ्या-वृत्- -त् मा ८, ५८, का
९, ७, ७, काठ ३४, १६

१॥ अभ्या वृत्^१ तै ६, २, ५, ५^१, काठ
८, ५^१, २३, ५^१, क ६, २

१॥ अभ्या(भि-आ)/शस्, अभ्याशसेत्
काठ ११, २

अभ्या(भि-आ)/स्
अभ्या-सरि(त्)>णी- -णी काठ
२५, ५

१॥ अभ्या(भि-आ)/स्था>तिष्ठ,
अभ्यातिष्ठति मे १, ११, ७^१,
४, ५, ५, काठ ८, ८, १४, ७,
२३, ९, क ७, २, ३६, ६

१॥ अभ्या(भि-आ)/ह, अभ्याहृषते
तै ३, २, ९, १, ५, ७

१॥ अभ्या(भि-उ/उ), अभ्याउजति मे १,
८, ९, अभि उज्यति तै २,
२, २, ५^१

१॥ अभ्या(भि-उ/उ)>त्/कम्, अभ्या-
क्तामति काठ ६, ४, ८, ७, क
४, ३, ७, ४, अभ्यादक्तामन्
काठ ८, ७^१, क ७, ४^१

अभ्युत्था(भि उद्/स्था)>तिष्ठ,
अभ्युत्तिष्ठति काठ ३४, ९^१, अभ्यु-
दतिष्ठत् शौ १५, ८, २, अभ्यु-
दतिष्ठत् काठ ३४, ९^१

अभ्यु(भि-उ/उ)>त्/सद्>सीद,
सादि, अभ्युसीदति मे १, ७,
२, ३^१

*अभ्युत्-सादया^१-

*अभ्युत्सादयां /कु^१, अभ्यु-
त्सादयामक मे १, ६, ५

१॥ अभ्यु(भि-उ/उ)>त्/स्ज्, अभ्यु-
रसज्जैत् तै ६, २, ९, १
अभ्युस्जजति काठ २०, ३^१,
क ३१, ५^१

अभ्युदि(भि-उ/उ/ह), १॥ अभ्युदेति मे
१, ८, ९, २, २, १३, ४, १, ९,
अभ्युदिहि शौ ३, २०, १०, १७,
१, ६, ७, १॥ अभ्युदैत् मे २, ५,
३, १॥ अभ्युदियात् मे १, ८, ७^१,
९^१, २, २, १३, १॥ अभ्युदियात्
मे ३, ६, ९, काठ २३, ९,
क ३५, ८

अभ्यु(भि-उ)दि- अन्^१, सर्व^०
अभ्युदे(भि-उ/उ-आ/ह), १॥ अभ्युदैति

मे ३, ९, १.

अभ्युदे(दाउ)र्य^१ शौ १५, ११, ३,
१२, २

अभ्यु(भि-उ)द्/वस्>वामि,
अभ्युदवीवस. मे १, ८, ४

१॥ अभ्युद्(भि-उ/उ/ह), अभ्युदति
मे १, ८, ८, अभ्युद्वेत् तै २,
२, ४, ६, अभ्युद्वेत् मे १, ८, ८

अभ्यु(भि-उ/उ)द्/व्, अभि उज्य
त् ५, ४२, ३

अभ्यु(भि-उ)स्त्^१.

*अभ्युस्ति(त्)>ती^१- -ती वै
१२, ३, ५

१॥ अभ्यु(भि-उ)स्त्^१- -स्त्^१ क
९, ६१, ४, की २, १३७, जै ३,
१३, १३

१॥ अभ्यु(भि-उ)प/अम्, अभ्युप-
मति मे ३, ९, ७

१॥ अभ्यु(भि-उ)प/धाव्, अभ्युप-
धेम मे १, ७, २, काठ ८, १५
क ८, ३

१॥ अभ्युपा(भि-उप-आ)/कु, अभ्युपा
कुपात्, अभ्युपाकुपात् मे ४, ८, ८

अभ्युपा(भि-उप-आ)व/ह, अभ्युपा
वहरामि मा १०, २५

१॥ अभ्युपा(भि-उप-आ)वृत्, अभ्युपा-
वर्तते मे १, ४, ७, अभ्युपावर्त
महि मे १, ७, २

*) 'स्वमभ्यानर्तये' इति मीलितस्य मभारस्य ध्युत-
स्य मत् पुन पा संक्षेप ३।

१) गग गिष्यत्-हृत्-परस्व (पा ६, ३, ११९)।

२) वर्ध्णि ऋतुनन्तरतिन्वर (पा ६, ३, ४९)।

३) गग स्ववत्-हृत्-प्राक् (पा ६, १, १९३, २, ११९)।

४) गग स्ववत्-हृत्-प्राक् आदि शास्त्रे उक्तं (पा ३, ३,
१०० (ने शास्त्रं) इत्यदिमन्त्रं चिद्येदमिति)। पु

मात्रं चि]। हृत्-परस्व (पा ६, २, ११९)।

५) गग उक्तं [मात्रं गगानन्तरतिन्वरस्य सादृशस्य
परिहाराधमिनन्तरतिन्वरस्य सादृशस्य] य 'अभ्युत्सादया
द्वयक द्वितीयत्वा विमलकलुष' इति 'मे प्राप्
चलो' (पा ३, ४, ८०) इत्यन्तं उक्तं नन्तरतिन्वरस्य

संक्षेप]। किमिति प्रागभिमत निपातनम् (पा ३, १, ४१)
नोक्षमिति। यनि लक्षणमभावादि। एषि

अपि 'भाक्' इत्यस्य ह्यनुमयोनस्य चैव रिटो
ऽन्यत्र उक्त इत्यादिष्वेव किमिति नोक्ष भवतीति।

नाप्यत्रा यान एव मीरिय नेदीय इव
स्वयम्भुव इत्यादि दिक्प्राप्तम् (पु चि)। गग

>गमि >गमया >ह)।

६) वर्ध्णि मात्रं [पु पाठ ३, ६९)।

७) मयर्षीय इति प्र। तदस्य शौ दीप् (पा ५, ३,
११५, ४, १६)। एव गति विगतगर्देह स्वर्गं रसात्।

८) गग सावत्-हृत्-परस्व (पा ६, २, ११९)।

९) विमलकलुष (पा ६, १, १०३)।

अभ्युपे(मि-उप/इ), अभि...उप-
यन्ति श्र ६, २८, ४; काठ १३,
१६; शौ ४, २१, ४^१.

अभ्युप्य अभि/वर् द.

अभ्यु(मि/उ)प्

अभ्युप्(उ/इ)^१ काठ २६, १;
क ४०, ४.

अभ्युद-अभि/वर् द.

अभ्यु(मि/ऊ)णु, अभ्युणुते शौ १४,
१, २७^१; अभ्युणुति क ८, ७९,
२; अभि...ऊणामि शौ १८, ३,
५३; अभि...ऊणुहि क १०,
१८, ११; शौ १८, २, ५०;
५१; ३, ५०; ४, ६६

अभ्युवो(न/इ)^१ ना श्र ५,
४१, १९.

अभ्यु(मि/ऊ)ह, अभ्युहति तै
५, २, ३, ७^१; मै ३, ४, ५^१; ७, ४;
४, १, ९; कठ २२, २^१; ३१,
७; क ४७, ७; अभ्युहति मै ३,

७, ४^१; काठ २०, १; क ३१,
३; अभ्युहताम् काठ ३६, १०.

अभ्यु(मि/अ/इ)णु, अभ्युति

मै २, ३, १४, ६; पै ५, २, ८.

अभि...ऊणोति क १, ३५, ९;

मा ३४, २५; का ३३, १, १९;

अभ्युणोः पै १३, १, १५.

अभ्युणुः क ३, १, ४.

अभ्युणुस्^१ क ८, ७६, ११; सि

२, १३, १; शौ २, ९५३.

अभ्यु(मि-२ऊ)ति-

अभ्युवीय, अभ्युवीयत काठ

१०, ११.

अभ्यु(मि/अ/इ)णु, अभि...ऊण्यते

श्र १, १४०, २.

अभ्यो(मि-आ/इ), अभ्येति सि ३,

२१, १; मा १७, ४०^१; का १८,

४, १५; क २४, ६; २८,

४^१; ३२, ३; क ३७, ७; ४४,

४; पै ३, ५, ६; अभि...णुति

शौ ३, २, ६; अभ्येति शौ ६,
११८, ३; पै १६, ५०, ५;
अभ्येहि शौ ८, २, २; पै १६,
३, २; अभि...णुहि पै २,
२३, १.

अभ्योपदधाति^१ काठ २०, ७; क
३१, ९.

अभ्यु-अ/अप् > २अप् द.

अ-भ्रातृ^१-तरः श्र ४, ५, ५; शौ १,

१७, १; -ता श्र १, १२४, ७.

अ-भ्रातृव्य, व्यु^१-तव्यः क ८, २१,

१३; पै १, ३९९; २, ७३९; जै

१, ४५, १; शौ २०, ११४, १;

-व्याः काठ २१, २; क ३१, १७.

अ-भ्रातृव्य^१-व्यः तै २, ४, २,

४; मै १, २, १०.

अ-भ्रातृहन्-

अभ्रातृमी^१-मीम् शौ १४, १,

६२.

अग्नि^१-अग्निः मा ११, १०; का १२,

*) पैतृ. सा. अभिः क्य. इति कृत्वाऽपार्थम् उप+इ
इत्यस्य दुप्प्राप्तमसाहाय्यमुपायुः ।

*) गस. कसु घन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १९७, २, १३९) ।

*) 'अभिधित्सते' इति श्र (१०, ८५, ३०) पाठे ।

*) गस. शा. अजन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १६३, २, १३९) ।

*) रु. द्वित्रिषः स्वरः ध्रुवते । यदा गत्यंशे स्वरौ
निदत्तौ तिष्ठे भवति, तदा 'उदात्तः' (पा ८, २, ४) इति
स्वरितौ भवति । यदा चाऽनिदत्तौ तिष्ठे गत्यंशे
निपातः (पा ८, १, ७१), तदा तदुदात्तवर्ण उत्तरः
स्वरस्तदवस्थ एव भवतीति ।

*) गस. णमुजन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १९३, २, १३९) ।

यपु आर- इत्यनेन विभक्त्यर्थे इवाऽव्ययौभाव इति-
चाऽभिप्रेतः । १. ४. ४. च, सम्मन्दम् । तथा
एवमनोदात्तस्य (पा ६, १, २२३) दुर्बलत्वप्रसङ्गात् ।

*) 'अभिः आः णुति' इति षष्ठा. चिन्त्यः । यदोद्योगनि-
पाताऽभाववति निहि गतिरुन्मनिपातस्य न्याय्यत्वात्
(पा ८, १, ७१) । 'अभि' इति 'अ' इत्येवमितिः क्य.
अभ्युपगन्धेन स्यात्तदस्य 'आ' इत्यसोऽजन्त-
भारतवर्षादेन निपातेन भाष्यम् (प्र. पञ्च. शौ ३, ९) ।

*) 'अभ्येति' इति मुग. मु-चोषः द. (प्र. गति.

क ४४, ४) ।

*) यनि. रूपमवास्तविकं संभाव्यते । काठ. च क.
च पा. संस्कारान्तरसारेणतपोपलम्भात् । तथाहि. काठ.
संस्कर्णः यस्य. टि. 'कर्मण्यभ्योप' इति 'कर्मण्य-
त्वाप' इति च क. मूले. पा. इयुषं भवति । तैनेतत्
संभाव्यते यदथ मूलतः 'कर्मण्यत्वापोप' इत्येषं सतः
पा. उभयत्र वैद्वत्सुहृत्तरं समञ्जनीति । क. मूले. पा.
यत् संस्कर्णो न प्रादसि, घट. पा. एव च तत्रयं टि.
अप्यनवलोच्यता स्वकीये संस्कारौ सन्त्येति, तद्
हचिरेतरं भवतीति दिक् ।

*) यत. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. यत्. ।

*) तम. नमु-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यत्. ।

*) मरच. नारु द. । द्विषो द्विष प्र., हन उपपानोपध
(पा ४, १, ४; ६, ४, १८) ।

*) म्यु. ! । (अ/अप्) > आ- > आप् + अ- (वर्तते
वा करणे का < अ/अप्) कर्मण्यत्वापोपः पदार्थस्य
शरीर आगमनं प्रवेष्टव्यं तदोदस्य प्रविष्टपाननसोऽप्यस्य
अर्था मरुदसाधनभूता वेति कृत्वा अग्निप्रविष्टोपपञ्चा
[अग्नि- (उप. ११-प्रश्न.) > अग्नि- > अभि-
> यति. (प्र. पञ्च. (६) ११६; टि. शुनि- इति

१, १०, तै १, २, १, १, ४, १, १, ३, ५, १, १, ४, ६, २, १०, १, १, मै १, २, १०, २, ५, १, ३, १, २, १, ८, ८, १, ४, १, १, काठ १६, १, -अभि श्री १०, ४, १४, पै ५, ९, २, १६, १६, ४, -अभि मा ११, ११, का १२, १, ११, तै ४, १, १, ४, ५, १, १, ४, ६, २, १०, १, मै २, ५, १, १, ३, १, २, ४, १, काठ १६, १६, १६, १, २५, १, १०, २६, ५, १, ६ २९, ८, ४०, २, १, ४३, ३ [अभि-अम्] अभि-अम् पै ९, १, ३ अभि-आ(त>)का- -० तै शौ ४, ५, ५, १०, पै २, १, ४, ५, ४, २, १, २ [आ-अम्] ✓अभि, अभि-अम्, २अभि-अम् ✓अम् > २अम् > अभि-अम् अभि-अम् -अम् १, २९, ८, -अम् अम् १, २४, ६, १२, ५, १४०, ५, १६८, १, १६९, ३, २, ४,	५, ३३, १०, ४, ५१, ९, ५, ४९, ५, ६, ४, ३, ७१, ५, -अम् अम् १, ६३, १, -अम् अम् १, १८५, १-८, मै ४, १४, ७ २अम् -अम् शौ ४, १७, ५, ७, २४ १, १३, ६, ४, पै ५, २३, ७ ✓१अम्, अमी-अम् तै २, ३, ५, १ अमी-अम् तै २, ३, ५, १ [अभि- अम्] अम् -अम् ५, ५६, ३, ६, ६१, ८, ८, १३, १४, मा १८, ४७, का १२, २, ४, तै ४, ७, २, १, मै २, ११, २, काठ १८, ७, क २८, ७, शौ १३, ८, ५, -अम् अम् १, ६६, ४, -मा-अम् ५, ५९, २, ८, १२, २४, १, २, ४६७, १, ३, ३४, २, -मा-अम् ८, २०, ६ -अम् १, ६३, १, ६७, १, ४, १७, ७, ८, ५३, ८, लि ३, ५, ८, -अम् ४, ४, २२, ३, ९, १०, ६, -अभि-अम्	७, ३४, १९, -अभि ८, ७५, १०, तै २, ६, ११, २, मै ४ ११, ६, काठ ७, १७, शौ १ ११, २, १९८, तै १, २, १ [अम्-अम्] अभि-अम् -अम् ४, ५३, ९, ४, ५५, ४, ५, २४, ९, ५८, १, ८६, ३, ८, ७५, १३, तै २, ६, ११, ३, मै ४, ११, ६ -अम् ४, ६६, ६, -अम् अम् १, ३६, २०, ३८, ७, ८, २०, ७, तै ४, ८, ६, -अम् अम् १, ५२, १०, ४, ४, १, ५ ८७, ५, १०, ११, ७, मा १३ ९, का १४, १, ९, तै १, २, १४, १, मै २, ७, १५, काठ १६ १५, ४, २५, ६, शौ १८, १, २४ अभि-अम् -शौ ४, १, १६८, ७ अभि-अम् -अम् ४ १०, ७६, ५ अभि-अम् -अम् ४, ६४, ९, ७३, २, लि ३, २२, ४, मा ४, २५
--	--	---

साजासकेतदिङ्मात्रम्, वैतु मा तै (१, ३, १, १)

✓अम्+इन् प्र इति च, २अम्+✓१अम्+इ प्र इति च।

१) 'अभि-अम्' इति पद-विभागोऽत्र भवतीति
ह्रस्वा तादसो निर्देश एवेहाऽस्मिन् । तत्-साधुता तावत्
परीक्षणां शिषिमुच्यते ।

२) सुतत उप कर्मणि के पुत्रस्य (पा ६, २, ४८) ।

३) इह सा 'प्राये' इति यत् पठित्वं प्रादक्षि, तत्
मृण्यन्वयपञ्चोदकाण्यस्यैव व्याप्तिरिति सिद्धं
एव प्रमाद इति गमन्यते ।

४) अम् । साकार्यप्राप्तये सति 'अम्' मू- (आम वा
वग वा) > 'अम्' > 'अम्' > यनि इत्येवमाया
न्योपान्त्यवर्णतत्परिणामाः नैव । (प्रतिस्वार्थार्थ
दु दे १, १२; दे, ३, सा यस्व, P.W. प्रम्) । न.
होतुनिधि द. (प्र एउति) ।

५) मू-अम् इति P.W. G. आहतु । (प्र OR) ।

६) अम्+अम् इति मू-अम् इति 'अम्' मू- (अम्)

> 'अम्' > 'अम्' > यनि इत्युदात्तयोऽनुदात्त-

स्वरितपर्यवसाना नैव ।

१) अम् प्र उत्स (पा ६, १, ५८) । प्र पित्रवाशिपाते भास्व ।

२) म. अम्+कर्मणि 'अम्' (<✓१मा) इति कृत्वा

तत्त नन्-स्वर इति [पा ६, २, २४] सा तै (७, ४,
२, ११) । एस्थि वा 'आम-' इत्यस्य वि एवेतद्वन
'अम्' इत्येतत्-सकस सत् तद्वत् कर्तृपदमिति यद-
भिप्रेत भवति, तत् मन्त्रपदस्वरस्य विपातप्रसङ्गाच्चिन्त्यम् ।

३) सा ✓१अम् इत्यतो निष्पत्तिमाह ।

४) म(>व) तुष पित्रवाशिपाते स्वर पूर्वाऽवस्थ ।

५) दीप (पा ४, १, ६) पित्रवाशिपाते स्वरऽभेद ।

६) तत्त पित्रवाशिपाते स्वरऽभेद ।

७) पात्र अति प्र (पाउ ४, ६१), तत्-स्वरस्य वि
पा ६, १२ (सुपा तदुपरि स्वर च दु च दे च विवक्ष्येन
सति) इत्यपि उप अभिप्रेतमित्युपलक्ष्यमाना सु बोधा
द) <अम्+अम्-वा <आम-अम्-वा, म (मा ४,
२५) अम्+अम् (<✓१मा), २१ ३१९ अम्+
अम् (वग) ।

का ४, ८, ३, ते १, २, ६, १,
म १, २, ५ काठ २, ६, क १,
१९, को १, ४४, जे १, ४८,
५, औ ७, १५, २, पै १६, १४४,
२, -तिम् ४, ३, ३८, ८, ५,
४५, २, ६२, ५ ६९, १, ७,
३८, १, २, ४५, ३ [०ति-हत०]
†१अम्-ग्र ४ १, ६१, ९, ३,
३६, ४, ते २, ४, १४, २, मै ४,
१२, २, काठ ८, १७, सौ २०,

३५, ९, -ग्रम् ४ ४, २३, ६
†२अम्-ग्रम् ४ १०, २९, ७,
सौ २०, ७६, ७, -त्रे ४ ५,
५१, ४, त्रेमि ४ २, १४, १,
६, ४३, २, को २, ७११
अमति-०-०तिन् ४ ६, २४, ९
अममान-सम्^०
*अमस्-
अमस्-व(र)ति-०-०ति मै
२, ४, ७, ८

✓१२अम्^१
✓२अम् २अमन्-ति द
*१२अम्-१२अमन्, अमिनन्, अमम्-
अमम्-ति द
१अम् ✓१अम् द
१२अम्-
अमा ४ [१, १०४, १२, ६, ६४,
६], २, ३६, ३, ३८ ६, ६,
२४, १०, ५१, १५ १०, २७,
२, ६३, १६, १२८, ६, १८५,

*) अमन् प्र निस्वरथ (पाठ ३, १०५, पा ६,
१, ११७)। मौस्यि त्व अम-+०-०(✓अ) इति
कृत्वा वस पूषस्व इतीव समाप्यते [तु ११५ १,
१७८, वैतु या ६, २३ (तु दे ४, ३) अमानतया
व्यु विकल्पयधिन्य, 'अविद्यमाना माना यस्य'
इति कृत्वा वग अन्तादात्तप्रसङ्गात् (पा ६, २, १७२)
इत्यमिसिधे, RJ ३११, २अमन् इत्यतोऽपि लिङ्ग-
मेदनिर्गम्यैवैषिष्यमानतयाऽपि विकल्पेन निर्बुध्वाण्य]।

*) व्युः। आ+०अम्- इति कृत्वा वस (पाठा २, २,
२४) पूषस्व स्यात् पूष नैष हन्ववच। *अम्-
इति पुन सेवनापार्त्त ✓मद् इत्यतो वा ✓मद्
इत्यतो वा कर्मणि प्रणि प्र द (*अम् इत्यत्र वा
*मत्प्र- इत्यत्र वा नैष सयोगादेर् हलो लोप
इत्यमिसिधे)। अय *४अम-+१अम् (<✓अद्
यद्) इति वस पूषस्व इतीव कृत्वा शकृन्वादिस्वर-
या ५, १ द [=अमाना मानमपुर्वतम् (३अ+चर्तार
*३म् [<✓१मा] इति कृत्वा सम नम्-स्वर इत्यमि-
सिधे)। 'अनिर्मित भवति' इति यदुक्त भवति तत्
एषिव पर्वान्तरेण व्याख्यानमात्र स्यात् न वैयङ्करण
प्रदर्शनम् (=अमा अमिबन्त सन्तो येऽगुस्तंस्निर्मितम्
अनि शिष्टमान यथा स्यात् तथैवाऽगु। स्थिरपीताना
मन् शरावादिषुपात्रमानैस्तृप्यता घटादिषु पात्रमलम्-
सुम्बपरजोक्लिप्रमिदेरिति भावत्) वैतु ८१५ मौस्यि
अमाय (यद्) इत्येतेन दोषकन् नैष तत्र एव निष्पादक-
११५ १, ५३, ✓३अम् इत्यतो पारत्पार्थिविष्टिहा
प्रमपुष्टय]।

*) मन्वे इति ॥ तस्वरथ।
*) अमन् प्र निस्वरथ। नञ् व्यु कौपयिध निर्देश द।
*) मन्वे ष्टर प्र उम्, कौ टीप तिबकिपने
स्वरान्दवस्य इत्येव मन्वे = (पाठा ० २, १०९,

पा ४, १, १५)। बहन्ताद् रादिरा गौरवादिभिसिधे।

*) सन्दिग्धसत्त्वोऽय पा ३ [तु यस्या टि. आम्
>✓१आमि (यन्वैतदीयनयाऽभिप्रयमाणानि क् अवि
द), वैतु पाया चु]।

*) नाञ् व्यु कौपयिधतयोपकल्प्यत्वे सिद्धेऽपि स्व-
पत मदिरथनिर्देश प्राति द। क सदेह इति।
"अम्" इति स्यात् यनि वेति। क्यमिति। "अम्"
इति क् हि द्वयोरर्थप्रवृत्त्यो स्थान भवति। सामीप्यसा-
युज्यप्रकारैकैवा च ह्यभिप्रायिच्छाऽपरा च। तत् प्रथमा
प्रवृत्तिमभिलक्ष्य "सम्->सम् इति क्विपि इति कृत्वा
न दि१ इत्युच्यमान यद्)>०म्>*अम्>अमा
(=वृ१ तु पार 'हमा' इत्युच्येत (यत्तु सम्->सम्
इति सान्नाभ्यप्रकारविवेक)। अय द्वितीया प्रवृत्तिमादाय
"घर्म-(तु आम-)>०हम्-(तु हर्म्ये)>०हम्>*हम्
(तु जल्प->जल्प->जल्प; eng home)>यनि>अमा
(=वृ१ क्विपि तते स्वरप्रकम्) इत्युच्येत। "अमाय" (यद्)
इत्यपि सन्दिग्धविषयतामुच्यते। क्यमिति। एक पदमित्येव
विप्रतिपक्षयन्ते सत्यपि परा प्रवृत्तिर्दृष्टवाच प्रवृत्तया
ऽनुमपानतस्तु*अमा। आम् इत्येव द्वैपथ्यस्य ध्रुविमज्जी-
वित्वाच। तथाहि। प्रथमे निगमे अ (५, ५३, ८) मन्वा
मभ्य [यथा न तेषा कथनापि परावतोऽवतिष्ठते (तु
तृतीय पद)] दिवधाऽन्तरिक्षाच त्वम् आमानमात्रा
मिन भवति(=सामीप्ययुक्तं मतामायानाऽऽगमनस्याऽनव-
सम्प्राप्तत्वनिमित्तम्)। द्वितीयाऽपि स्य अ (०, १७, ८)
हमनां सम्पदेवाऽन्मम्=मोमहम्)यनि प्रदानम्(तत्र प्राप्य
च) गाक सोम श्रुति प्रवृत्तन् भावित भवति (=वृद्धाद्
गृहगमनस्याऽविषयतयाऽन्यर्थाच्च) निगमस्य
वृद्धाऽयं वायुगमन मनुसारापे "माहम्" इत्यस्य क्विपि
पुष्टिताप्याऽभिप्रायिध [वैतु गा १अम- इत्यस्य क्
इत्यमन्भवन्वाऽवमन्तमरसम्प्राय, ११५. प्रवृ, यत्तु,

१अमति-✓ १अमृ. द.

२अमति-नये क ३, १६, ५७, १,

११; -ति: क १०, ३३, २, ३९,

६; शी १०, २, १०; पै १६, ६०,

२; -तिम् ३१, ५३, ४; ३, ८,

२; ५३, १५; ४, ११, ६; ८, १८,

११; १०, ४२, १०; ४३, १०;

४४, १०; ५६, ४; मा १७, ५४;

१९, ८६; का १८, ५, ५; २१,

६, ५; तै ४, ३, ४, २; ६, ३,

२; ५, ४, ६, २; मै २, १०, ५;

३, ११, ९; १४, १३, १; १४,

६; का १५, १३; १८, ३; ३८,

३; क २८, ३; शी ४, १०, ३;

७, ५२, ७; १२, २, ४८; १९,

३१, ११; ३४, ३; २०, १७,

१०; २१, ४; ८९, १०; ९४,

१०; पै ११, ३, ३; -ती: तै ४,

१, ४, ४; ५, १, ५, ९; -ति:

३५, ३६, ३; ८, ६६, १४;

१०, ४३, ३; शी २०, १७, ३.

[अमतिर, अमती-

✓ अमतीय^६

अमतीया-अमतीया-बुन्-]

नाड. वि. द.

अमती-बुन्-ना च ८,

१९, २६.

अमत्त-त: काठ १४, ५.

अमत्तु-तु: पै ५, १४, ३.

१, २अमत्र, अमत्रिन्-✓ १अमृ. द.

अमध्यम-भास: ३५, ५९, ६.

अमन्त्र-नस: मै २, ३, २; ३;

काठ ११, ६; -नसे तै ७, ५,

१२, २६; -ना: काठ १२, २.

अमन्त्र-ना: काठ १२, २.

अमन्त्र-स्काय काठ ४५, ३.

अमन्त्र-नयव: क १०, १२५, ४;

शी ३, ३०, ४; नु. ३०, ३२, ८.

अमन्त्र-नयम् ति ३, १०, ७.

अमन्त्र-न्याज क १, १२६, १.

अमन्त्रमान-नान् क १, ३३, ९;

२, १२, १०; शी २०, ३४, १०.

अमन्त्रुता-ना: शी १२,

३, ३१.

अममान-✓ १अमृ. द.

अममि-मि: शी ८, २, २६; पै

१६, ५, ६.

अमर-

अमर-वल्लभ-अमरि ७, ३, २.

अमरुत्तीय-नान् काठ २८, ३;

क ४४, ३.

अमर्त-त: क ५, ३०, ६.

अमर्त्य, त्वा-नर्त्य ३१, ४४, १;

१२९, १०, ५, १८, २; ८, ४,

१८; १०, २१, ४; १४०, ४;

मा १२, १०९; का १३, ७,

८; तै ४, २, ७, २; मै २, ७,

१४; काठ १६, १४; क २५,

५; शी १, ४०; २, ११३०;

११६९; जै ४, ११, ८; शी ११,

२, ३; १३, १, ४४; शै १६,

१०४, ३; नय: क १, १३०,

१८; ५, ७५, ९; ५८, ३;

१६४, १३८; १७५, ३;

३, ३, ११; २७, ५; ११, ३;

२४, २; ७, ८, १९, २४;

४, ९, २; ५, १८, १; ६, ३,

६; ९, ४; ७, १२, ३; १६, ६;

७, १५, १०; ८, १९, २५;

४८, १२; ४, ५८, ३; ९,

३, १; ९, ६; २८, ३; ६८, ८;

६९, ५; ८४, ३; १०३, ५;

१०८, १२; १०, ८७, २१,

१२३, ३; १४४, १; मा २१,

१४; १५; २२, १६; ३७, १६;

पया। 'अमगि, अमगिब, अमगिब' इत्येवं पाठे.
उपलब्धन्ते (द्र. पाण्डु.)।

*) म्यु. इत्ये वृ. वि. यस्या. 'अमृ'।

*) नाडव. म्यु. श्रीपथिक: सेतेत: द्र.।

*) म्यु. १। 'अमती' इति दीर्घान्त उपपदे ✓ वृत्त-
कंठि दिक् प्र. (पा ३, २, ७६), उम. उपप्रस्व.
(पा ६, २, १३९) इति प्रथमः कल्पः। ✓ 'अमतीय' >
'अमतीया' (पा ३, २, १०२) इत्युपपदे पूर्ववत् उम.
इत्ये सति नेत्र. 'अमतीया-बुन्' > वनि. इत्यन्तोदात्त-
प्रयोजिततत्पूर्वलोपाऽऽमकः परिणाम इति द्वितीयः कल्पः।
अप पाय. ✓ 'अमतीय+वृत्त' ॥ उमं. (पा ३, २, ७५)।
ततोऽचारपचारलोपोः (सक. पा ६, ४, ४८; १, ६६)
इति वा। 'अमतीया-+वृत्त' प्र. तदितः उमं. (पा ५, ७,
२, १०९) इति इत्या मये उमं. (पा १, ४, २०)
चर्यलोपो (पा ६, ४, १४८) पूर्ववद् क्यन्ते इति वा।

*अमतिर-+वृत्त प्र. (गपू.) इत्येवं वा कल्पपञ्चतयं समुद्धं
द्र.। तत्रापि द्वितीये कल्प आस्थाविरोधधेति दिक् (द्र.
आराती-बुन्; वैतु. पपा. १०. प्रयु. च अमति-बुन् इत्यव-
ग्रहमुया भवन्तो मये दीर्घ नोपपादुकाः; वा. उतात्तं अं
वनिष् प्र. इति वचनतः पिन्-स्वरतः प्रमृग्यमान-
लक्ष्यविषातं प्रति पर्वतुषोग्य इत्यपरो विरोधः)।

*) 'अमृ-म्यु' इति शोषो विमृशः।

*) तय. नमृ-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद्.।

*) वस. क्यन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद्.।

*) वृ. वि. अ-मृ-म्यु-म्यु-।

*) वसव. इत्ये एण्टि. द्र.। उप. मन्वु-+ना-

[<✓ वृत्त+विद द्र.; वैतु. प्रयु. मन्वु-+ना-]।

*) तस्य. इत्ये मिष्. वि. द्र.। उप. ✓ मृ+किः प्र.

लिह्वइमाशरव (पा ३, २, १७१)।

*) मै १ एतदिनि GW. बभान।

का २३, २, ३, ४, २४, ४,
 ८, ३७, ३, ३, तै ४, १, ११,
 ४, ५, ७, ९, १, मै १, ६,
 १, ३, ११, ११, ४, ९, ६
 १० ११, ११, ५ १४, १५, १,
 काठ २, १४, ७, १२, १९,
 १४, ३८, १०, ४०, १४, १,
 क २, १, १४, ६-९, ६३२,
 ७८३, ८२७, १५ ३, ४९, ४,
 ५१, १० ४, २६, ८ शौ ६,
 २६, ३ ७, ८९, १ १८, ३,
 २०, २६, १९, १५, ८, १६,
 वै ३, १०, ४, ५, २१, ७
 १३, १, १४, १६, ७, १०, ८,
 ४, ३७, ७, ६८, ९, ६९,
 ७, -स्य २ १, ४४, ११
 ८४, ४, १३९, ८, २, ११, २
 ३७, ४, ३, १०, ९, ४, ८,
 १, ८, १०२, १७, ५१, १,
 ४, १ १, ५, ४, १०, १४, १,
 २, ८, १९, ३, १०, ११८, ६,
 लि ५, ७, ५, १०, मा २२,
 १५, २८, ३, २७, ३३, ६०
 का २४, ४, ७, ३०, १, ३,
 १, ४, ३२, ५, ६, तै १, ४
 ४६, ११ ४, १, ११, ४, ६
 २६, ५, ५, २, १, मै २, १३
 ५, ४, १०, १, १०, ३, ११
 १२, १५, १०, १४, १, ११
 ११, ११२, १४४, ३७४, २
 २९९, ७६३, १३ ३, ३,

४, ६^a १२, ६, ३६, ३, ३९,
 ५ ३ २४, १० ४, १९, ५
 शी ६८, ४, ४१ १९. ८, ३^b
 २०, ६७, २१, पै १३, ३, ४,
 -त्यस्य ऋ ८, ११, ५, १०.
 ७९, १, १४९, ३, तै १, ६,
 २, २, -त्यां ऋ ३, ६१, २,
 ७, ७३, १, १०, १२७, २,
 काठ १७, १८, --र्यां ऋ ८,
 ५, ३१, २६, १७ लि १, १२,
 ८ -त्यां ऋ १, १६८, ४, ६
 १८, १५, ९, १२, ४, सा २१,
 १७, का २३, २, ६ मै ३,
 ११, ११ ४, १०, ३१, काठ
 ८, १६१, ३८, १०, शी ६, ४१,
 ३, १२७, १, २४, पै १३ ८,
 ४, १०, --त्यां शी ४, ३७,
 १२, -त्यां शी ७, ५, ३,
 -त्यं ऋ ७, १, २३, की १,
 ८५^{१०}, जै १, ९, ५^{१०}, --त्यं
 ऋ १, ३०, २० -त्यं ऋ ६,
 १८, ७ [१०, ६३, १७, ६४,
 १७], शी ७, ५, ३, -त्यं ऋ
 १, ११०, ५ -त्यां शी ८ ७,
 २०, पै १६, १३, १०
 जमत्पञ्चा-आ १ १६, १५१, ९
 त्रि मर्धन्- धन्त ऋ ७, ७६, २,
 ५ -धन्ता ऋ ३, २५, ४, मै
 ४, १२, ६
 जमर्धन्त्री- ग्री ऋ ५, ४३, १
 ल-मर्धन्- मण ऋ [३, ३२, ४

५, २२, ५] ६ २६, ३
अम-चत् ✓/अम् द
अ मविष्णु- -प्यव श्र १०, १४,
११
अमस्, अमस्वरी- ✓/अम् द
अ-महीयमा(न>)ना- -नाम् श्र
४, १८, १३
अमा १२अम- ■
*अ मा- २अमन-नि द्र
अ मास्रक- -काय तै ७, ५, १२, ३,
वाठ ४५, ३
अमा-जु- अमा-त्य अमा द
?अमात्- श्र ५, ५३, ८, ९
१७, ८
अ माश्र- -जम् क १, १०२, ७
अ मानुष- -व श्र १०, २२, ८,
-पम् क २, ११, १०, ८, ७०,
११, १०, २२, ७, लि ५, १४
१, शी २०, १०८, ११
अमाजुपी- -पीषु श्र १०, १५, ८
अमा-यस्य- -वाल्वा- १२अम द
अ मित- -तम् क ४, १६, ५ शी ३,
४, ८, जै २, ३, १, शी १०,
७, १९, २०, ७७, ५१, -
क ५, २४, १, ६, ६२, ३, ७
८४, ४, १०, ५६, ५ शी ४
२६, १, ३ ४, २६, १, -वा
श्र १, ११९, ३, ५, ५८, २
-१तामि श्र ८, २४, २१ श्र ४
१७, ९, शी २०, १५, ३
-तैभि तै ४, ५, १५ १

*) 'अमर्य' इति श्रु (१, ४४, १) पाठे ।

b) कस्मिन् मन्त्रे भूदिष्ट-विशार पा भवति । अथ
नन्दय गमकपादः अमर्त्यसूर्य इत्याचारक पात्रे
(१ गात) कभिरचितो भवति । यमु च अमर्त्यम्
इति न ब्याहृत्यपुण इति मुखद्रुम् ।

*) 'સુમાર્યે' કાગિ અ (૧, ૧૮, ૧) પામે .

*) भा. नप. ३४ (भा ६, १, ३) : उप यः ।

*) वाग दातावाक (ता. ३, १०६) । उत दः ।

१) गण ४। सु. शि 'भुनक्तिवापुः'। उग. १/५

+इष्णुश्च । अम विष्णु ' इत्येदमवग्रहः ।
 ८५ उपेक्षाविषयो भवति ।

*) दश गमागान्ते कपि रखातेऽन्यथा पूर्व स्वो

^b) गुंति १२अम > अमा, यदनु नेतर ५१ भवति ।

किं हि । 'जमा । आत्' इति पठ्यतीति ।

यद्वा । वा विविध इति मतम् । ३३, ३३३ आहतुर्हन्तिपुरम् ।

१) अत्र मानवम् इति पक्षे चान्यदुपपेक्ष (॥ ११॥)

मे ३, १६, ५; काठ २२, १५;
-जैः श्र ७, ३, ७.
अमित-कृत्- तु. क १,
१०२, ६.
अमित-श्रीय- -०२ शौ १९,
३४, ८; पै ११, ३, ८.
अमित-श्री(त-श्री)जस- -जः श्र
१, ११, ४; कौ १, ३५९; २,
६००; जै १, ३७, ८; ३, ४८, १६.

अमिति- -ति: पै १६, ४६, ९.

(√अभिन्न) अभिन्नायत्- टि. ३.

१११-मिष्ट- -अ: पै ६, २, १४.

२४-मिष्ट- -अ: शौ ४, २२, २; ६, ७५,

३; ११, ११, १९; १२, २२, २६;

पै १, २०, ३; ३, २१, ३; -मिष्ट

७६, ७३, ३; [७, ७७, ४; (७८,

५)]; ८, ७५, १०; तै २, ६, ११,

३; मै ४, ११, ६; काठ ४, १६;

७, १७, ४०, ११; कौ १, ११;

२, ९९८; जै १, २, १; शौ २०,

१०, १; श्वे १०, ४, १२;

-मिष्ट क ६, २५, २; १०,

१५२, ३; तै १, ६, १२, ५; मै

४, १४, १३; कौ २, १२१७;

शौ १, २१, ३; पै २, ८८, २;

-जः श्र १, १३३, १; २, १२,

८; [१०, ८९, १५; १०३, १२].

पि ३, २१, २; मा १७, ४४;

का १८, ४, १२; शौ २,

१२११; शौ २, २८, ३; ५,

११, २; ८; ६, २७, २०; १०४,

३; ८, ८, ३; ११, १२, २१;

२३; २०, ३४, ८; पै १, १२,

४; ९, ४, ९; १३, ७, ८; ८,

-०००: कौ २, १२२१; शौ ८,

८, १९; पै १६, ३०, ९;

-आणाम् सि ५, २, १; पै ३,

४, ८, ४; काठ २१, १०; शौ ३,

१, ५; ५, २१, ९; ६, ६७,

१; ८, ८, १; ११, ११, ३; ५;

१८; २०; २३; १२, १६; २०;

पै १६, २९, १; -आणाम् शौ १९,

१५, ६; पै ३, ३५, ६; -आणाम्

क १, ६३, २; ५; १००, ५;

३, १८, २; ४, ४, ४; १२, २;

६, ३३, १; ३; ४४, १७; ४६,

६; ८; ७३, २; ७५, ४; ७,

१६; ७, १८, ९; २५, २; [६,

४६, ४; ४८, १५]; ३१, २५];

८५, २; ९२, ४; ८, १६, १०;

९, ९७, ५४; १०, १०३, ४;

१३१, १; सि ५, २, ३; मा

११, ८२६; १३, १२; १७,

३६; ४५; २९, ४१; ४४;

का १२, ७, १०६; १४, १, १२;

१८, ४, ४; १३; ३१, २, ४;

ति १, २, १४, २; ४, १, १०,

३६; ६, ४, २; ४; ६, २; ३; मि

२, ७, ७६; १५; १०, ४; ३, १६,

३; काठ ४, १६; १६, ७६,

१५; १८, ५; १९, १०६; ३५,

१४; ४६, १; कि २५, ६; २८,

५; ३०, ८६; ४८, १३; शौ

२, ४५६; १२०३; १२१३; ३;

३, ३४, १४; ४, ५, ३; शौ

१, १९, २; ३; ३, २, ५; १९,

३; ८; ४, २२, १; ५, २०,

८; २१, ४-७; १२; ६, १०४,

१; ११, ११, १२; १८; २१;

२३; १२, १; ३; १३; १८; १९;

१९, १३, ८; १२०, ४६, १;

८०, २; ९०, २; १२५, १; पै १,

२०, २; ३; २७, १; ५६, ४;

२, २५, ५; ७३, ४; ३, ५, ५;

१९, ४; २१, १; ७, ४, ८; १;

९, २४, ७; १५, १०, ४; ७;

१२, ६; १६, २१, ६; -त्रेभ्यः

शौ ५, २१, ३; ६, १०४, ३;

११, ११, १, १५; २३; २४;

१२, ६; पै ३, ६, ५; १०, १२,

१-१०; १४, १-१०; -त्रेभ्यः श्र

१०, ८९, ९; शौ ५, २१, १;

११, ११, ९; ११; २५; -त्रे:

श्र ३, १०, १६; पै ४, १४, ५.

[अ-अण्, अण्, अण्, अण्]

अभिन्ना- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

३; शौ ४, २१, ३.

अभिन्नी- -श्री शौ ५, २०,

५; ११, १२, २५; पै ९, २४, ५.

अभिन्न-आणाम्- -अ: श्र १०,

१५२, १, पै २, ८८, १.

अभिन्न-कुम्भ- -अ: श्र ४,

१५, ४; -मा श्र २, २३, ३;

श्र २६, ११.

अभिन्न-माह- -अ: शौ १,

२०, ४.

अभिन्न-माह- -अ: श्र ६, २८,

अमित्र-सेना- -नाम् कौ २,
१२१५, शी ३, १, ३०, ५,
२०, ६, पै ३, ६, ३, ९, २४, ६
अमित्र हुम्- -० हम् अ ६,
४५, १४, १०, २२, ८, १३४,
३, जे ३, २३, १७, -हा ४ ९,
११, ७, १६, १२, १०, ८३,
६, १७०, २, डीमा ५, २४ डीका
५, ६, ३, कौ २, ७१७, ८०४,
जै ४, २, १०, शी ४, ३२,
३, पै ४, ३२, ३
अमि(न>)प्रा-युष्- -य अ
३, २९, १५.
✓अमिति द्विद्वि द्व.
अमित्रय-

✓अमित्रय-
अमित्रयत्- -यन्तम् अ
१, १३१, ७, ५, ३५, ५,
१०, १८०, ३, तै १, ६, १२,
४, काठ ८, १६, पै १, ७७, १
अमित्रयु- -यु लि ५, ११,
३, कौ २०, १८७, १३
अमित्राय-
अमित्राय-
अमित्रायत्- -यन्तम्
शौ ७, ८९, २
अमित्रि- -त्रिणे अ १, १२०, ८
अमित्रिय- -यम् अ ९, ६१, २०,
कौ २, १६६, जै ३, १६, २,
-वा अ ६, १७, १, ८, ३१, ३

अमित्रशोचन-
अमित्रशोचन- -नि पै ४, २, २
अमिथित- -त अ ८, ४५, ३७
अमिथुन- -न मै १, ९, ६ वाठ
९, १४, -नम् मै ४, २, १४
अमिन्- -न अ ६, १९, १ १०,
११६, ४, तै १, ४, २१, १, पै
१, ३, २५ काठ ४, ८ क ३, ६
अमिनत्- -नत् अ १०, ८८,
१३, -नते अ ४, ५, ६
अमिनती- -ती क [१, १२, (११)
१२, १२४, २], ४, ५६, २
अमी अद-
अमीत-
अमीत वर्ण- -र्णा अ ४

इति अ (१०, १५२, १) पाठे ।

*) तस मासस्व (पा ६, १, २२३) । उप यद्र ।

b) मूत्रो च सात च 'सै' इत्युत्तरादिस्वरश्च चिन्त्य
(तु WI) ।

*) उस किबत कृत प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

d) सपा पूष दीर्घत्वम् (त पपा) । सत्त्व
माह्ति इ ।

एष <आ/युष् इति वाडपि विग्रह्यम् ।

*) पात्र कर्तुराचार्ये वयष् प्र उस । दीर्घत्वभावा
डभावी यथायथ इ (पा ३, १, ११ ७, ४, ३५) ।

*) शप्राशौर्मिपाति (पा ६, १, १८६) धात्व
तदवश्यम् इ ।

*) यत् पपा द्विपू अविवेकेन <अमित्रय
इतीव भवति, तदरचिरम् । स्यु सन्तमविविक्ति-
विपात प्रगात्र । अयेह स्यु प्रथियान्तर सत्वेले ।
तद यगा । अमित्र > ✓अमिति [=आचारे
गिष् उम् (पा ३, १, २१)] > अमित्रय [अ प्र
उम् (पा ३, १, १३=)] > ✓अमित्रय > अमि-
त्रयत्, अमित्रयु- [उ त उम् (पा ३, २, १६९)]
इति च । ✓अमिति > अमित्राय [प्राण प्र उस
(पा ३, १, ११८)] > अमित्रायु-यनि इति च । अम्मिन
दर्शन ✓अमित्र+अयु इति च, ✓अमित्र+मायु इति
च बसुदिययनुवदी पंग सुवच इति दिहमात्र पात्र
अप्यनुगुह्यतम् । अपका (पतग) अमित्र + (✓इह<)
अयु > अमित्रय (सहज्वादिवाच्यविक्रमेण) इति च

अमित्राड्य- इति च इ । एतज्जयो करित्यर्थो
किबन्तयो सतो नाषा च गपु रु स्तुरित्यपरा पात्र
अप्यनु गुम्फतेति विवृ ।

b) ताच्छीलिक इति प्र उस (पा ३, २, १५७, वैद्य
वै सा एष प्रथ अमित्र +मत्वर्थे इति इति मन्वान ।)

*) स्वार्थ वा तुल्यार्थे वा सक्तितो य>इय उस
प्रयय-स्वरब् (पा ४, ४, १३५) ।

*) तस नम-स्वर (पा ६, २, २) । उप सौपदात्
✓रुष्+कर्तुरि स्यु प्र ।

*) अपत्याड्ये इन् प्र वित्-स्वरब् (पा ४, १, ९५,
६, १, १९७) ।

*) तस नय-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद्र ।

*) पात्र ✓इअम्+इनष् प्र उस (पा ३, ३, १) ।
वित्स्वर [यु (पदे) वा ६, १६ भा तै (१, ४,
२१, १), सा ४ (१०, ११६, ४)] । अपवा । अयुम्

(<✓इअम्+मावे+किप्)+इन- (<✓इ) इति
कृत्वा तस मासस्व च (तु GI) । अथाडपि आ

✓इअम्+इतरि न प्र उस (पा ३, ३, ९०) इति तैत्र
माध्यमिक इकार न्व-मत्तितया व्याचयेय । स्यादा

इअम्+मिन्- [<✓इमा+मावे नय प्र वित्स्व उस
(पा ३, ३, ९०)] वस वन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) इति

[यु (पदे) वा भा च गपु, सा च ४ (६, १९, १)] ।
*) मरब् एरुति इ । उप ✓मी+शायु प्र । रुठि
प्रयु इति मायमाण सा चिन्त्य, निपाताड्यते ।

*) अग पूषस्व (पा ६, २, १) । उप यद्र ।

५१, १
 *अ-मीवन्-
 अमीव-चातनी^० - अ १०, १७,
 ६, मा १२, ८०, वा १३, १,
 ६, तै १, ४, ४६, २, ४, २,
 ६, २, मै २, ७, १३, काठ
 १६, १३, ३८, १०, क २५,
 ४, शौ १, २८, १, ८, २,
 २८, १९, ४४, ७, पै ७, ५,
 ८, १०, १, १२, ११, ६, १, १,
 -तन्म २, १२, ७, ७, ८, ६,
 कौ १, १२, जै १, १२, ५ १५,
 ३, ७६, -नेमि खि १, ११, ७
 अमीव-चातनी^० - नी २१०,
 १३७, ६, शौ ३, ५, ५, ६,
 ११, ३, पै ३, २, ७, ५, १८, ९
 अमीव-हुक्^० - हा १, १८, २,
 ११, १२, ७, ५५, १, मा ३,
 २९, हा ३, ३, २१, तै ४, ३,
 १३, ५, मै १, ५, ४, १३, ४,
 १०, ४, १२, ४, काठ २, १४,
 ७, २ क ५, २
 अ-मी व>]ता^० - ता १६, ७४,
 २, ९, ८५, १, [१०, १६२, १,
 २], तै १, ८, २२, ५, मै ४,
 ११, २, काठ ११, १२, कौ १,
 ५६१, जै १, ५७, १०, जी ७,

४३, १, २०, १६, ११, १०,
 पै १, १०९, १, -वा १, १,
 १८९, ३, २ ३३, १, ३, १५,
 १, ७, ३८, ७, ८ [३५, १६-
 १८], ४८, ११, गा ९, १६,
 ११, ४७६ ४९ २१, १०,
 ता १०, ३, ९, १२, ४,
 ११४, १३, २३, १, १०, तै
 १, ७, ८, ३, ४, १, ५, १, मै
 १, ११, १, २, ७, ५, १, १२,
 ५४, १४, १, काठ १३, १४, १,
 १६ ४, १, १८ १६ क २९,
 ४, शौ ७, ८९, १ ८, ७, १४,
 १९, ३४, ९, ४४, ७, पै ३
 ३३, ७, ७, ७, २ ७, ११, ३,
 ९, १७, ३, ७, २०, १, ६,
 १६, १३, ४ -वा १, ३५,
 ९, ७, १, ७ ७१, २, ८, १८,
 १०, ९, ५७, ४३, १०, ३७,
 ४ ६३, १२ ९८, १२, १००,
 ८, खि ५, १, ४, ७, ४, १४,
 मा १२, १०५, ३४, २५, का
 १३, ७, ४, ३३, १, १५, तै
 ४, २, ७, २, मै २, ७, १४,
 ४, ११, २, १४, ६, काठ २,
 १५, १६ १४, क २५, ५
 कौ १, ३९, ७, जै १, ४४, ७,

शौ ४, १०, ३, पै ४, २५, ५,
 १५, २, ८, -वा पै १, १०,
 ११० [वा-अन्]
 अमु-अदस्-
 अमुख^० - स्थाय तै ७, ५, १२, १
 अमुखक^० - काय काठ ४५, ३,
 अमुखी^० - ध्या शौ १६, ६, १०
 अमुवाना^० - ने पै ६, ८, ५
 अमुपि(त)>ता^० - ता शौ १, २७, ४,
 -पै ४, २५, ९, क ४०, २
 अ-मुष्क- -ष्क काठ २६, ७, क
 ४१, ५
 अमु अदस्-
 अमूर^० - -र १८, ७४, ७,
 -र १८, ४, १२, १०, ४, ४,
 तै १, २, १४, ५, मै ४, ११,
 ५, काठ ११, १, ५, १, ९,
 ११, ५, पै ६, २, ८, ८, १,
 ५, -र १, १४, १२, ३,
 २५, ३, ४, १२, २६, ७, ७, ९,
 ३, खि ५, ७, १, ४, मै ४, १२,
 २, काठ १५, १३, -रि १६
 ३, १९, १, [४, ११, ५, (५,
 ८, १)], ६, १५, १७, १०,
 ४६, ५, कौ १, ७४, जै १, ८,
 २, -वा ७, ६१, ५, -रा
 १, ६८, ४, ७२, २,

*) व्यु कृते तु नि यथा नाम् ।

*) उस उप ✓खट् >चाति+कृति व्यु(द) प्र ।
 हट् प्रस्व (पा ३, १, १३४, ६, १, १९३, २, १९१) ।

*) स्त्रिया ङीप् पितृवाणिषाते स्वर पूर्वाऽवस्थ ।

*) उस विवन्त-कृत प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

*) 'अमीवायस्चा(त)लम्' इति मूले 'अमीवाया ।
 हु। चानम्' इति पदत्रयाऽऽसक पद विभाज्य द [वैतु
 'अमीवा-चातु-चातनम्' इति समस्तैकपादाऽऽसक
 मुग चित्त्वा । प्रथमाऽवयवीयस्य दीर्घान्तत्वस्याऽऽप्यव्य-
 त्वादिति दिक् ।]

*) बस अन्तोदात्त (पा ६, २, १०२) । उप यद ।

*) तु नि अ-दन्तक- ।

*) तस उप ✓मुच्+कर्मोपपदेऽपि टक प्र उस ,

रुनी ङीष् नस्-स्वरथ (पा ३, २, ८, ४, १, १५, ६, २, २) ।

अथवा 'अ-मुषाद' इति 'मुषाद' इत्यस्य वि स्यात्
 (तु 'अ-मुषा' इति मूले पात्रे) । तथा सति
 उप क प्र (पा ३, १, १३५) इति ह्त्वा व्यु
 मुगमत्तरा स्यात् ।

*) सद्विधस्थलीय पा । तस व्यान्, उप च
 ✓मु+चानच् प्र व्याद् इति विधृयम् ।

*) तस्य कृते एष्टि द । उप यद ।

*) सत्य द्विपि द । उप <✓'मू विनाशे ।

*) हलमध्य पात्रे द (वैतु सात दीर्घमध्योऽपि) ।

*) स्वरूपत सद्विध क मवति (तु सा, ए सर

इति, वै न प्र इति, टा प्र रुनी प्र इति ।

एस्थि मूले विमर्शावाऽवन्त द ।

४, ५, २, ६, ६७, ५, ७, ४४,
५, १०, ६१, २७

अ-मूर(ल) ला- लायाम् शौ ५,
३१, ४

अ-मूर, का- -क अ ३, ११,
६, ७, ३७, १, ८, २, ३१, कौ
२, १०८, जै ४, १५, २,
-कम् अ २, ३७, ४, ६, १,
४, ५०, ७, ७, ३७, २, लि
७, ७, ५, १०, मै ४, १३, ६,
कठ १८, २०, -का क ८,
१४, ९, -का क ४, ३, १२,
१०, १०४, ८, -कम् अ ६, ६,
४, -कम् अ ६, ६९, ५

अ-मूर, न- न तै ३, ४, ७, २, मै
२, १२, २

अ-मूर, ता- -तम् अ १, २६, ९०,
-तम् अ १, ४४, ५, ११४, ६,
३, १४, ७, ४, ११, ५, ५,
१८, ५, ३१, १३, ६, ५, ५,
७, ४, ३१, १०, ८, ४८, ३,
९, ११०, ४, तै ३, २, ५, ४,
कौ २, ४९१, ८५८ जै ३,
१८, ५, -कम् अ १, २८, ४, ५८,
१, ७०, २, [७७, १, ४, ८,
१], २, १०, १, २, ३, १, १८,
१, १, ४, ५, २, ४१, १, ६,
४, २, ७, [४, ४, १०, ४५,
७] २०, ७, ८, ७१, ११, ९,
११, २, १०, ४, ८, ॥ ११२,
१, २४, २५ १९, ९०, ९५,
का ११३, १, १, २, ७, ८, २१,
६, ११, १६, ११३, १, १४,
५, १, १०, ४, २, २, २,

४, मै २, ७, ९१, ३, ११, ९,
४, ९, ३१, १४, १५१, काठ
११६, ८, ९, ३८, ३, कौ २,
१०५१, जै ४, १४, ७, शौ
८, २, १३, २६ १०, ८, ४४,
१२, २, ३३, २३, १, ४३,
१६, ४, २, वै ४, १९, १-६,
१३, १४, ११, १६ ४, ३, ५
६, ७१, ११, १५१, ५, -कम्
अ १, २३, १९, १५, २, ४४,
५, ६८, २, ७१, ९, ७२, ६,
८३, ५, १२५, ६, १५९, २,
१८५, ६, ३, १, १४, २३, १,
२६, ७, १२९, ५ १३, ५३,
१५ ५, २, ३, ४, ५७, ५,
६ ९, ४, १५, ६ ८, ३७, ३,
४४, १६ २३, [४८, १, ८,
७४, ५] ७, १६, १, ७६, १,
[८१, ६ ८, १३, १२], ८, २३,
१९, ५२, ७, ९, ७४, ४, ६,
[११३, ८-११], १०, १२, ३,
१३, ४, ३०, १२, ९०, ३,
१२१, २, १२९, २, लि ३,
४, ७, १०, १, १२, १-३, ४,
६, ५, १०, २, ३, १०, २,
११, ३ मा १, ३१, २, २४,
४, १८, १६, ८, ३१, ९, ६१,
१०, १५, १८, ३२१, ३३,
१८, ६, ६६१ १९, ७२,
७१-७९, ८१, ८४, ८९, ९१,
९३, २०, ५, २१, ५५, १२२,
१, २५, १११, २७, ४२१,
३३, ३, ३२, ९, १०, ३३,
४११, ३४, ३, ११, ४०, ११,

१४, १५, का १, १०, ४, २,
७, ७, ३, ९, १, ४, ६, ३, ९, १,
८, १, २१, १०, २, ३१, ११,
५, ६, १६, ५, १४, १५, १९,
४, २, २१, ५, १, २, ३, ५,
५, ६, २, ५, १०, १२, १५, ७,
४, २३, ६, ८, २४, १, १,
२७, १०, ४१, २९, ५, १११,
३२, ३, १४१, ३३, १, १५१,
३५, १, ३१, ३, ६, ७, ४०, १,
११, १४, १७, कौ १, २, ४,
१६, ७, १, ४, २२, ११, ७,
१६, ७, १, ४, २३, ८,
५, ३, ७, २१, ९, २६, ८,
१४, १६, २, ३, २, १, ३,
११, ५, ४, ५, १६, ६, ८, ७,
३, २, ६, ३, ३, ३, १६, ४,
३६, ५, ११, २१, ४, १, ८, ४,
४, ४ ४१, ७, ३, २६, ५, १,
१०, ३, २, ७, २, ९, ३, १
५, २, ६, २, १, ४, २, ६, ६,
१०, २, ७, ५, १७, ११, ६,
१, १, ११६, ६२, ४, ५, १,
२६१, १११, १, ६, २, २, ३,
३, ४६, ५, ११, ३६, १११, ८,
९, २२६, २३१, ३, २, १, ६,
३, ६, ७, ४, १५, १६, ६, ८, १,
१२, ४, १, ९, २, १, ११,
४, ३, ४, ६, ६, ७, ७, १३,
४६, ७, ६१, काठ २, ५, ६,
४, १०, ११, ४, १३, १६,
१४, १४, ६, १८, ९, १६,
११, २०, ५, २३, ६, २२, ११,
२४, ५, ६, २९, ६, ३०, ६,
३३, ७, ३३, ८, ३४, ६, ३५, ६,

*) बग भन्तादात (पा ६, २, १७३) । उप यद ।

*) लय सम्भव (पा ६, २, २) । उप <√यम्
(१३) मि ३१३, <√यम्) ।

*) लय सम्भवो मातन्तादातसम्भवम् (पा ६, २,
१६०) । उप या मातन्तादातसम्भवम् <√यम्> यदित्ता य ।

*) बग मारे ७८ य उपयत्तदित्तरथ (पा ६, २, ११६) ।

*) या प्रति मदेह । कृत इति । धृत्त पादस्य
विमानस्यास्य 'उत्सवेयम्' इत्यस्य मातन्तादातस्येति ।
तस्य 'अमुक्तान्ता' मूर्त्ता (>तिपा)नाम्' इत्यस्या
मीलिकया धृते परिणाम सभास्येति (१५५२,
१५७, ३१८ १५८) ।

*) 'अनुयम्' इति विशिष्ट अ (५, ४१, ७) दम् ।

१६, ३७, १४, १६, ३८,
 १, ३, ४, ११, १३, ३९,
 १, २, १२, १५, ४०, १, १२,
 क १, १७, १९, ३, ८, २८,
 ९, १३, १७, २१, ३७, ६१,
 ७, ४५, ७, ४८, ७, १४१,
 १, ३५, ४५, ३६, ८, २,
 ५३, ९९, ६५०, ११८,
 ११९२, ३, ३, १२, ४, ५,
 १, ४, १, ५, १, ३८, १, ३,
 २, २, ७, ३, ८, ३, ५, १२,
 १०, १, ४, १६, १, १, ४, ४,
 ४, २, १, ५, ३, ३०, ७, ४,
 २, २, १, १५, १०, २३, ६, २४,
 ४, ३५, ६, ५, ६, ८, २८,
 ११, ७, १८, ३, ८, १, ६, ७,
 २०, ९, १, १, २, १०, २,
 १४, ३, २५, ६, १४, ७, १५,
 १०, २६, २९, ११, १, २८,
 ८, २३, ९, १३, १२, १, ८,
 १५, ३, ४, १३, १, ७, ३४,
 ६, ४, १८, १, ३२, ३, ४, १,
 ६३, ४, ३९, १९, ६, ३, २६,
 १, ४३, ७, ५३, २, २०, २५,
 ५, १, १, १०१, १, २, ६, २,
 ३, ५९, ९, ४, १, २, ३३, ६,
 ३६, ३, ५, ७, ८, १९, ८, ६, ५,
 ११, ११, १०, २२, १०, ११,
 ७, ६, १, ९, ४, ५, ३, १, ९,
 ५, ११, ८, १२, २, २, १४,
 १, ९, ३, १७, १७, ५, १,
 १६, १, ६, १३, १०, २२, १,
 ३२, १, ३, ४३, ७, ६०, ८,
 ६५, ४, ८३, ३, ९१, ८, १०९,
 ६, ९, १५०, ६, १५१, १,
 १५४, ९, ११२, ३, १२२,
 ५, ४३, ९, ११२, ३, १२२,
 ११, १०, ९३, ४, १६४, २१,
 १००, ४, २, ४०, १, ३, १७,
 ४, ३, २०, ३, ४३, ५, ६१, ३,

४, ५, १३, १५, १४, ३५, ३,
 ५८, १, ५, २८, २, ४७, २,
 ५८, १, ६, ७, ६, ७, ९, ३,
 १६, २५, २१, ३, ५२, ९, ७,
 ४, ६, ५७, ६, ८, ४०, २,
 १०१, १५, ९, ५०, २, ४,
 ९४, २, ९७, ३२, १०८, ४,
 ११०, ४, १०, ११, ९, १०,
 ९, १३, ६, १३, १, ८५, २८,
 १०३, ३, १८६, ३, १३, ३,
 १०, ९, १०, ३४, ११, ५, १,
 १२, १०५, १७, ८९, ३, ३, ३,
 ७७, ८, ५, १२, १,
 ५, १३, ७, ४, १९, १, ३, १,
 ३, ३, १, ११, ६, ३, ११,
 ५, ४, १, १, २, २, ७, २,
 ९, ६, ५, ६, १, ४, ७, १, २०,
 १, १, १, १३, ३, ३, ६,
 २, २, ३, ४, ७, १, १, ३,
 १, ११, ४, ११, २, १२, ६,
 १३, ५, १३, १०, ८, १७,
 ११, ७, १३, १६, १५, ११,
 १७, १९, १८, २१, २६, ११,
 ३५, ३, ३९, २, ४०, ७, ८, २,
 १७, ४८, ४, १, २, २८, १,
 ७७, ८, ८५, ८, ४५, ३, १, ९,
 १३, ३, ४, ५, ३, २, ४, १, २,
 १, २, ३, १३, ६, ४, ७, १, ९,
 ३, ११, ६, ५, ४, ३, ४, २८,
 ७, ३०, १४, ६, ४४, ३, ९५,
 १, २, १२१, ३, ७, ४५, २,
 ८, १, १, ८, १, ७, १२, २२,
 ९, १, ४, १४, २२, १२, ७,
 ७, १२, ३, ४१, १३, २, १५,
 ३, २०, १४, १, ६, १, १८,
 १, २५, ३, ४, १९, ३, ६-८,
 १, २, ३, २, २०, ५, ५९,
 ५, ३, ४, ६, २५, ६, ५, ८, ८,

१६, २, ३, ७, १०, ६-८, ८,
 १३, १, ९, १०, ७, ११, १०,
 १४, ४, १५, १५, ४, १६,
 १, १, ३, १, १३, २, १४, १,
 ३२, ४, ५१, ३, ६७, १२, १,
 १५३, ७, १०, ३, ३५, ६,
 ११३, १३, ३, ५५, १०, मा
 २८, २७, का ३०, ३, ४, १, १,
 १०, ८, २६, १, ३, १, ९, ७,
 १५, १०, १६, ७३, ३, १०३,
 ३, १०, ३, ५, ४२, १८,
 ४३, १७, ७६, ५, ७७, ५,
 १०, ३, १०, ९०, १, १६६, ३,
 ३, ४, ११, ७, २, ११, ५,
 ११, २, १०, १५, १०, ७०,
 ११, ७, १, १०, ३, १२, ४२,
 १, ५, २, १२, ६९, ४, ७,
 ११, १, ३५, १५, १०, ६५,
 १४, १५, ६६, १५, १३, ५,
 ८, ४८, ३, १०१, ६, १०, १६,
 ८, ६६, १, ५, ६९, ९, ७०, ११,
 ११, ११, ३, मा ४, १२, ८,
 ५२, ९, २१, १८, २९, २०,
 ४६, २१, २८, ४२, ३३, ६०,
 का ४, ५, ४, ९, ६, ४, १०,
 ४, ३, १९, ९, ४, २२, ४,
 ११, २३, ३, ६, ५, २, ३२,
 ५, ६, १, ७, ९, २, ८, १२,
 १, ३, २, ५, ४, ३, ११, ३, मै
 १, १, १३, ११, ३, ३, ११, ४,
 ४, १०, ६, काठ १, १२, ११,
 ४, १३, १४, १, १८, १२,
 क १, १२, २९, १, १, ३, ११,
 ११, ४, ७, १३, १, ४,
 १८, ३, ५, १, १९, ११, ५, १,
 १, ३, ८, १५, १६, १५०,
 ७, १०, ८, १५, ५७, ८,
 ५८, ८, १०, मा ९, १८,

२१, ११ का १०, २, ११, २३,
१, १२, तै १, ७, ८, २, ४, ७,
१२, २, मै १, ११, २, -तास
श्र ७ ५९, १२, १०, १७६,
४, मा ३, ६०, वा ३, ८, ४ तै
१, ८, ६ २, २, ३, ११, ५१,
३, ५, ११, १, मै १, १०, ४
२, ३, ५१, ४, १०, ४, वाठ ९,
७, १५, १२, ३७, १६१, कट,
१०, ४८, १४१, शौ ८, २,
१३६, पै १६, ४, ३६, -तास
श्र ६, १५, १८, ७, ४, ५ १७,
४, [१०, ६५, १५ ६६, १३],
मा ४, २८, का २, ७, ५ ४, ९,
५ तै १, २, ८, १, मै १, २, ६,
वाठ २, ६, क १, १९, -तास
क १, २४, १, २, ७, ५, १,
१०, ११, ३, ३३, ८, ७४, ३,
मै ३, १६, ५ -तास क १,
[(६०, ४) ७२, १] ३, ३८, ४,
१०, १२३, ४, १३९, ६, मा
३३, २२, वा ३२, २, ५, तै
२, २, १२, २, मि ४, ९, ११,
वाठ ३७, ९, शौ ४, ८, ३१,
५, १, ३, ६, १, १, ८, १, ५,
पै ४, २, ३१, ६, २, ३, १६,
१, ५, -तास १०, १७, २
मि ४, १०, ३, मा १९, १, वा
२१, १, १, तै १, ८, २१, १ मै
२, १, ८, वाठ १२, ९, ३७,
१८, शौ १८, २, ३३१, -तास
४ १, ११, १८, ३, २५, २,
१४ २ ४, २, १, ३, ३७,
१७, ५ ८, ११, १, ७, ६३,
६ ८७ ७ १०६, ८, १००,

३, १०, ५३, १०, ९१, ११,
१२२, ५, मा १२, ११३ का
१३ ७ १- तै ४ २, ७, ४,
मै २ ७, १४ ४ १२ ३१,
वाठ १६, १४ १७, १८, ३७,
५, क २५, ५ कौ २, ३६०,
६७७ ७१८ ३, ३, २ जै २,
१, ३ ३ ३०, ३, ५६, ५ ५९,
१० शौ १४, १, ४२६, २०,
११ २, -तास क १, १२३,
१ १२७, ८ २, १, १४, ४, ३५,
८, ५, ४२, ५ ७, ७५, ३,
९७, ५ ९, १५, २, २५, ४,
१०, १०, ३, वाठ १७, १८,
कौ २, ६१७, जै ३, ५०, ५,
शौ ७ ७७, ३६, १२, ३,
२७६१ १८, १, ३, ३, ३५७,
-तास श्र १, १६६, १३
-तास क १०, ९५, ९, पै
६, २, ६०, -तै क १, ११३,
२, ३, २५, ३, ९, ११३, ७,
१ तै ५, २, ७, २, १ मै ३, ०, १,
४, ४ ७ ४, ६ ९ वाठ २०,
५ क ३१, ७ कौ २, ११००,
शौ १०, ८, ४१ ११, १, ११,
पै २, ७९, १, १६, ८३, १
-तैन > मा ६, ७५, १८, मि
४, ११, १ मा ४, २६, १७,
४९१ १९, १ ३४, ४, वा
४, ९, १, १८, ४, १७१, २१,
१, १, तै १ २, ७, १, ८, १२,
१ २१, १, २, ३, १०, ३ ३,
३, ४, ३१ ४, २, ९, ४ ४,
५, २ ६, ४, ५१, ५ ५, ५
२९ मै १, ३ ५ २, २, २९,

३, ८, ७, १६, ८, १४, १३,
२, १, ३, ६, १४, ४, १, ४,
५, २, ७, ७, वाठ २, ६, ११,
४, ७, १२, ९, १९, ११
२१, ६, २४, ५, ६, २९,
६, ३७, १४, १६ १८,
३९, ३, ४०, ५ क १, ११६,
३१, १, २१, ७७, ६, ७६ ४५,
७, कौ २, १२२० शौ ३, १२,
८, ९, ५, २८, ८, ७, १२३,
११, ९, ३, २३, १०, २, २१,
११, ७, ५, २३, १८, ४, ४,
१९, १९, १०, पै २, ५९, ६,
७५, ५, ५, ३१, १०, ७, १४,
१०, ८, १७, १०, १६ ५, ७,
४१, ३, ६२, २, १५०, ३,
१५३, ५, -तैमि श्र १,
१८९, ३, १०, २०, १०, मै
४, १४, ३, -तैमि शौ १,
३१, १, पै १, २२, १ -तै
श्र २, ०, ९, ३, २१, १ २६,
३, २८, ५, ४, ४३, १, ६,
१५, १०, १०, ३२, ५, लि ५,
७, २, ९, मा २९, ८, वा ३१,
१, ८, तै २, ५, १२, ५१, ५
१, ११, २९, मै ४, १३, ५१,
७१, वाठ ७, १६१, १६, ७१,
१८, २१, ४६, २, पै १६, ७१,
३ -तौ शौ ९, ३, १९, पै २,
७९, १, १६, ४१, १
अमृत-याम- -अ शौ ६, ४, १
अमृत-याम- -याम मै ३, ४, ४
अमृत-याम- -याम क १, ९९, १
११०, ३, ४, १६४, १३ ३,
६०, ३, ४, ३३, ४, ३६, ४

०) विविध इह श्र (१०, ८३, ८) पान ३

१) 'अमृत-याम' इति श्र (१०, १३, १) पाने ३

०) मृग विपत्त्या मयति । मृ गधु शी ७ १ ७

०) 'अमृत-याम' इति मयामं वद भुवनः इति मृग मृग
मृ 'मयति' इति मयामं वद भुवनः इति मृग मृग

०) विविध इह श्र (१०, ७०, १०) पाने ३

०) मयाम मयाम (पा ६, १, १११) । उ

०) उव विपत्त्या मयति । मृ गधु शी ७ १ ७

०) मयाम मयाम (पा ५, १, १११) ।

५४, २, ५८, १, ७ ४, १०,
 ६३, २, ६, ७, ४, ९, ९४, ४,
 १०, ५३, ५, [५३, १०, ६३,
 ४] ६३, १, १२, ३ १०७,
 २, १२४, २, लि ३, १०, ६,
 ७, ५, १, मा ७, ४०^१, १७,
 ८९१, ३३, ५४^१ का ९, २,
 ७, ८^१, १९, १, ३१, ३२, ४,
 १११, ११, ४, ४६, ११, मै १,
 ६ २१, ९, ४^१, १०, १०१^१,
 २, २, १^१, ४, १४, १२१, नाठ
 ९, ९^१, ३६, ११^१, ३९, ३,
 ४०, ७, क ८, १२^१, १^१ २,
 ४९१, ६५१, जि २, १, ५ ३,
 ३८, ५, शी ७, १११, १, ९,
 १५, ११, १५, १७, १०, १८,
 ४, ३७, १९, १४, ४^१, पै २,
 ७३, १, ८, १३, ११, ९, १२,
 १, १५, १२, १, १६, ६८, ११,
 -रिखत्य क १०, ९०, २, मा
 ३१, १, का ३५, १, २, कौ ३,
 ४, ६, जै २, ३, ९, शी १९, ६,
 ४, पै ८, ३, २६, ९, ५, ४,
 -स्वाय अ [१, ७२, ९, ३,
 ११, ९] ९, १०८, १, का १०,
 ३, १२, १, १, ७, ८, ४, १^१
 १, ५८३ २, २८८ १^१ १,
 ५९, ६, ३, २४, ४, -त्ये अ
 १, ११, ७, ५, ५५, ४, शी
 १८, १, ६२, पै १६, ७१, ७,
 -वेन मा ९, १९, मै १, ११

३, काठ १४, १ [°त्व-प्रजा°]
 अमुन-यन्तु^१ - न्यव^१ अ १०,
 ७२, ५
 अमृता(त-अ)सु^१ - सु शी ५, १,
 १, ७, पै ६, २, १
 अमृते(त-ई)वा - वाय लि ७, २,
 ३, ३, २
 ?अमृतासासुरम्^१ पै ४, १७, ४
 अ मृत्यु^१ - न्यव क ३, २, ९, ९,
 ७०, ३, १०, ९४, ११, कौ २,
 ७७०^१, -ववे मै १, ३, ३५^१,
 -सु अ ६, ४८, १२
 ?अ-मृताप्रप^१ - य मै २, ५, ९
 अ-मृध, धा^१ - अ क ५, ४३, १२,
 ६, १९, ७, ८, ८०, २, ९,
 ८२, ५, -अम् क १, ३७,
 ११, -मा क ३, ५८, ८, ७,
 ३७, १, ६, ७५, ९, मा २९,
 ४६, १, ४, ६, ६, ३, मै ३,
 १६, ३, काठ ४६, १, पै १७,
 १०, १, -अम् अ ६, १२,
 १०, ७, ६७, ५, शी २०, १६,
 १०, -अम् ५, ४३, २
 अमृतिरि^१ पै २, २०, ४
 अम मरुस्क^१ - स्क्व तै ६, ३,
 ११, ५
 अम मेष्ट, ध्या^१ - न्य तै ६, ४ ९,
 २, मै १, ६, ४, २, १, ३, ३,
 १, ६ काठ २०, १३ २६, ८,
 ४ ४१, ३, ६९ -न्यते २, ६,
 ४, २ ३, १, १, २ ३, ७, १^१

५ १, ८, १^१, २, ३, २, ९, २,
 ६, १, ३, ४^१, २, ४, ५, मै १,
 ८, ९, ७, ३, २, ३, ६, २^१, ७,
 ८, ६^१, ७, ९, ९, १, ३^१, ६^१, १०,
 १, ४, १, १०^१, १२, काठ २०, ८^१,
 २२, १३^१, २३, ४, २५, ४, ६,
 २६ ८, ३१, ८^१, ९, ४३१, १०^१,
 ३६, १, ३९, १, ४, ४१, ६,
 ४७, ८^१, ९, -न्यत्य मै ३, ६, ७,
 ८, १०, ४, १, १०, काठ २३,
 ४, ३१, ८, क ३६, १, ४७, ८,
 -न्या तै २, ६, ५, १, ६, १,
 १, २, काठ २३, ९, ३१, ८,
 ४ ३६, ६ ४७, ८, -न्या तै
 ५, १, ८, १, मै ४, २, ९, काठ
 २०, ८, ३२, ७, क ३१, १०,
 -न्यानि मै ३, २, ७, काठ २५,
 ५, ३४, १२^१, क ३९, २,
 -न्याम् तै ६, १, १, २, काठ
 ३१, ८, क ४७, ८, -न्ये काठ
 २५, ९, क ४०, २ -न्येन काठ
 २०, ८, क ३१, १०, -न्ये तै
 ५, १, ८, १
 अमेष्ट^१ - नाय अ ५, ११, २
 अमेष्टि^१ - नि मा ३८, १४, का
 ३८, २, ८,
 अमेष्टि^१ - नय शी ५, ६, ९, पै
 ६, ११, ११, -निम् पै ६,
 ११, १२, -नीम् शी ५, ६,
 १०
 अमेष्ट-१२म > क्का ६

*) 'जे' इति वा गत. च।

*) वम पुपयम् (पा ६, २, १)। उप यद।

*) गदिधरपनीयः पा। 'अष्टनामम् स्वाभुम्'
 इति शोध उपरपाव्येन (तु पूर्वापेत्वेति डि अदिनि पदम्)।

*) तम नम स्वर (पा ६, २, २)। उप यद।

*) 'अष्टयव' इति अ (३, २, १) पाठे।

*) गतर एतत् ६। उप यद-वाय +/पा+क ३।

*) इन्द्रो दुपय मृग. अति। 'अष्टपुर अति'
 इति द्वीप पदो सिम्पन।

*) मय्य ह्ये तु डि अ-एतन्म-।

*) तम 'वयतो' (पा ६, २, १५६) इति स्वर। उप यद।

*) वम क-योगत (पा ६, २, १७१)। उप मृग यद।

*) तम न्यम्बर (पा ६, २, २)। इह न्य मेनि-
 इति वि अन्तुपगन्तव्येधमर्गपरिणाम ६। वा
 इति अर्ध (पै ७ च म च)। १५५ दम् न्त्
 म १ क कान्दुम्भियरपम्।

*) मय्य एतत् ६। वल् १५५ दम् तम इति
 मय्य-पे, न्य स्वर्गयोगप- विन्दम्।

१) अमेह- हेन तै ६, २, १४ १०, ७ मै ३, ८, ७ बळ २५, ८

३३, ७ क ४० १

अ मोफ्यु- कै यौ ३, ६, ५

अ मोघ- घम्पै १६ १५९, ११

-घाय मै ४, ४, ५

अमोत् १२थम > अमा द्र

१) अमोतगा इचास्ते शौ २०,

१२७, ५

१) अमोतपुत्रा.° लि ५, ९ ० शौ

२०, १२७, ५

(✓) अम्न् अम्न्, अम्न्- नाउ

त्रि द्र

१) अम्न् (>) १ मै १ ६, १०० १०,

१०, राउ ६ ५ ८, ८ ३६,

५ क ४, ४ ७, ३ शौ ८,

६, १९६

अम्रस्तस् (>) १६, ८० १०

अम्रस्ता- स्ताम्पै ३ १९ २

१) अम्न् त्रि, नाउ त्रि च

अम्बर- रे अ ८ ८ १४

१) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप ✓ मिह-+घञ प्र ।

२) तस नम्-स्वरे प्राप्ते कृत्योक्तीय स्वर (पा ६

२, १६०) । उप ✓ सुधु+ण्यत् प्र सुत्वञ्च ।

३) मय कृते एप्ति द्र । उप यद्र ।

४) वैहृतभूमिष्ठ पा (तु ति पागड् सन्ति लि ७ ९, २) ।

इह 'अम्मा' । उतु । गाव । आस्ते' इत्येव शोध द्र [तु वर

'अमोतगा इचास्ते' इति नाउ च वैतु Bw अमोतक >

का 'इत्येव निर्देशे सन्त्य अमोत' । तद्विहित क प्र इत्यमि

मदधान सधिन्यता भाजुक् (गण्ड तद्विहिते पिक्वेन वा

निर्वेन वा प्रसिद्धे सख्यन्यतरेखाऽपि यनि उपोत्तमपूर्व

स्वरऽनुपपत्तोरित्यमिसे) । Bw 'अम्मा' इति पूष सति

'कतु' (< ✓ अक्) इति उप, तत्तथ गण्ड एव तद्विहित

इत्यु प्रेक्षमाण मौवरीमनुपपत्तिं प्रति समान चोद्य ।

५) लि स्वरनिर्देशे सद्विग्नो भवति । पा विकार

भूयस्व नापुन्दि । इह 'अम्मा' । उतु । पुत्रपुत्रा

इत्येव पद-भ्रयो सु शोषा भवति (वैतु Bw Bw न

नापुन्दि एव यनि समस्त प्राप्ति मन्यमानो च, 'उतु'

इति वा 'कतु' इति वैयग्र वित्वादिनी च स-ताव

वाक्यतादित्तयराऽदर्शनममार्थि प्रति पर्यवयोग्यी द्र) ।

६) व्यु । अपूर्णाऽविक्रान्तुर्मात्रं कृत्वा तस्यां वि मत

वा विवि इव भूपने (वैतु Bw वि इति) । अपवभावे

कर्माम 'अ घ इत्येतसि पञ्च वे गति' ✓ 'आम् इत्येतत्

पराङ्गम्' ✓ 'अम् इत्ययाऽप्य जन्मम् इत्याम्' ✓ 'अम् +

'अम्' (> ✓ 'गान् + क्रीरि अनुपु प्र =) यनि (तु

अवर्तिष्ठ गति सप्रकारः प्रत्ययम्' ✓ 'अप-+अप्र')

इत्यमिगति । यदा अम् + अम्न् एति इत्वा वग

का-ताव (पा ६ २, १७३) इत्येव गम्यता प्राप्ति

इत्याम् । उप च पूर्णा कर्मामे ✓ 'म् इत्यत्र अम्' -

(✓ 'म् + मर्जे (तु पूर्ण) > ✓ 'अम्न् (तु मे ग्य

मु-प-+सिग-पञ्च एतिष्ठ विराग-भाजुक्, +भाव

अम्न् प्र उप गम्यताव वग [पा ६ ४, ८ (= 'अम्न्')

इति, वैतु । त प्र अम्न् इति उप सप्रकारेण च

तत्र तत्र वा असग-युपगमन (तादृस्तारस्तु वैरा द्र) ।

यत् स्वस्वत 'अम्न्' इतीवाऽपि विकल्पेन प्रत्यपादि

(तु पा ८ २, ७०, वैतु शौमा २, ५२) तत प्रात

तत्रकारताऽपि किञ्चिच्छाखाविशोदीयतयाऽनुमीयत ।

तवा' च सति हे इमे किञ्चिद्विषयप्राप्तिवे सती सम-

नार्थवे प्राप्ति इति द्र । कयमिति । प्रथमे कल्पे अनुच

प्र स्थान अक्त् प्र, च, द्वितीये कल्पे कसुन प्र स्थाने

कक्त् प्र पात्र उस् इति (मौस्थि तु प्र इत्येव स्व

द्वियमाश्रानि शब्दरूपाणि प्राप्ति सति तत्र स

उप भूतानि द्र । तद् यथेह प्रथमे कल्पे ✓ 'अम्' >

'अम्' इति, द्वितीये च ✓ 'अम्' (यद्र) > 'अम्' इति । एतसि

प्रथम कल्पे 'अम्' + 'अम्' इत्येव वा 'अम्' + 'अम्'

इत्येव वा कृत्वा तत् उपप्रस्व च शब्दरूपादित्व द्र ।

अय द्वितीये कल्पेऽप्यन्येव गिरा यभावत् द्र इति दिक् ।

७) गमप्यत्वविशिष्ट पा (तु नापुन्दि) ।

८) तमि (पा ४, ३, ११३) । ये स्त' इति यच्च

रस्यसत मुक्ता येऽप्यस्ते' इति व्युत्पत्तया तु शोध द्र (वैतु

मुक्ता अम्' इति शौ [८, ६, ११] मधु एवाऽनुनासिक ।

९) भाव काल प्र (वैतु मुक्ता 'अम्' इति मुक्ता

'अम्' । ताम्' इति पदद्वयमिति) ।

१०) व्यु अस्पर्श भवति । अतश्चार्थमार्थो हर्षि न

गणदीप्ति कृत्वा अम्' इति पूष आम्ने ✓ 'म्' > 'म्'

इति उप च वग पूषप्रस्व (✓ 'अम्' > 'अम्'

> यनि इत्यमिगति) । यदा परितो विषयमय तरण

मिव कृत्वा तद्वरस्यऽनुवात् गण् गव सत्य च पूष च

गम्' ✓ 'म्' > 'म्' इति उप स्यात् (= 'अम्' > यनि) ।

अथवा श्रुतमार्थो ✓ 'म्' > 'म्' इति उप सति शय गम्' (

(= 'अम्' > 'अम्' > यनि) । अथाऽपि वा अम्'

इति पूष गति गण् अयमाम् उप द्र (वैतु दे १

३ ✓ 'अम्' + 'अम्' (अनुव-पथित स्वगतु

पात) इति वा, अम्' (> 'अम्') + 'म्' (< ✓ 'म्'

गम्यति स्वगतो विगोष द्र) इति वा अम्' (> 'अम्')

+ 'म्' (- 'म्' + 'म्' च गम्यति स्वगतु इति वा

अम्बरीष- -य. ऋ १, १००, १७,
-पाव, -ये तै ५, १, ९, ४॥
अम्बु^१ - -०म्ब मा ६, ३६, ११,
६८, का ६, ८, ७, १२, ७, ३,
तै १, ४, १, २, ४, १, ९, १,
६, ४, ४, ३, मै १, ३, ४, ७,
७, ७, -०म्ब क २, ४१, १६,
१०, ८६, ७, ९७, -, लि ५,
१५, ६, मा १२, ७६, का
१३, ६, २, तै १, ८, ६, ३,
४, २, ६, १, मै १, १०, ९,
४, २०, २, ७, १३, ४, ५
७, काठ ३, १०, ९, ७, १६,
७, १३, ३६, १४, क २,
१७, ८, १०, २५, ४, शौ
२०, १२६, ७, १, ३, ९, १,
५, १, २०, ११, ६, १, -म्बा
तै ४, ४, ५, १, मै २, ८, १३,

काठ ४०, ४, -०म्बे मा २३,
१८, का २५, ५, १, तै ७,
४, १९, १, २, ३, ३, काठ
४४, ८,
अम्बिका^२ - -क्या मा ३, ५७, का
३, ८, १, तै १, ८, ६, १, मै
१, १०, ४, २०, काठ ९, ७,
३६, १४, क ८, १०, -का
मै १, १०, २०, काठ ३६, १४,
-०के मा २३, १८, का २५,
५, १, तै ७, ४, १९, १, २, ३,
मै ३, १२, २०, काठ ४४, ८,
१ अम्बी^३ - -०म्बि मै ३, १२, २०,
-१म्बी मै १, १०, २०, काठ
३६, १४
अम्बाली^४ -
अम्बालिका^५ - -०के मा २३, १८,
का २५, ५, १, मै ३, १२, २०,

अम्बाली^६ - -०लि तै ७, ४, १९,
१, २, ३, काठ ४४, ८,
अम्बु^७ - -म्बय ऋ १, २३, १६,
शौ १, ४, १
२ अम्बी^८ - -म्बयम् ऋ ८,
७२, ५
अम्बि तमा^९ - -०मे क २, ४१,
१६
अम्बु- कस^{१०}, किय^{११}
अम्बु- नाठ दि. द
अम्बस^{१२} - -म्ब ऋ १०, १२९,
१, मा १८, ४, का १९, २, ४,
तै १, ५, ६, १, ८, १, ४,
७, २, १, मै १, ५, २, ९,
२, ११, २, १४, २, १, काठ ७,
१, ६, ७, १८, ७, क ५, १,
५, २८, ७, शौ १३, ५, १,
६, १, ८, ५, ६, १, ९, २०, ९,

अम्बु- (>अम्बु-)+मवर्धे र प्र (स्वराऽनुपपत्तिस्त्वेष-
मपि तदवस्था ॥) इति वा ॥

१) व्यु^१ । अ-म्बु- (=अम्बु-) इति वा, ३अनु इति
वा, पूष सति ॥ श्रीप- (=√श्रीप+सल् प्र उस) इति
उप सति उस वा गस वा उपप्रत्य [अपङ्गपचनपर्याय
इति वाऽन्त पचनपर्याय इति वा, वैतु (पाठ ४, २०)
√अम्बु+ईप प्र =मभ्ये 'अ' इत्युपजन (वैतु स
ईपम् प्र इति मुवाण प्रायुदात्तप्रसङ्ग प्रति बोध) ॥

२) व्यु^२ । गम उपप्रत्य । ३अनु इति पूष सति
उप <√१मा वा/मा वा/√मा वा/√मा वेति
हृत्वा पिबन्त वा काऽन्तम् (=ततथ स्त्री टाप्) वा इ
[तु टि अम्बु- पञा हि अम्बो, मां-, मां-, वे-
प्रम्, वैतु भोउ (२, २, २२०) √अम्बु+व प्र] ॥

३) अम्बु इति पपा विमृश्य ।
४) कुतितय विहृत्य वा भवति । 'मव लव' हाऽम्ब ।
५) मे वातमा इत्येव मुपठय बोध ॥

६) य१ हस्व-विहृत्य उस (पा ७, ३, १०७) ।

७) स्वाये कृ प्र, निट-स्वर वाप्यर्थाऽऽत इत्यथ
(पा ५, ४, २९, ६, १ १९७, ७, ३, ४४) ।

८) नाट > अम्बिना > यनि इत्येव नैप्र इ (तु
अम्बाली) ।

९) व्यु दुर्गा भवति । मातुर् बन्धेपद्वेभ्योऽपत्यम्

स्वाऽभ्यन्तराऽवरथापनेन वारणात्मक गुणमादाय ॥ अनु
+ वानु- (= <√वृ+अण्) इति स्यात् [=अँवतानु-
> यनि (तु पा ६, १, ११८ यत्र 'अम्बालि' इति स१
रु [=नाउ रुपाभे (किञ्चित्तुवरराशोऽयमुपलभ्यते) ॥

१) नाट > अम्बालिना > यनि इति नैप्र इ (तु
अम्बाली) ।

२) व्यु^३ । नि. अम्बु- । यत उप प्र एव विशेष
[यथा तत्र विच् प्र वाय प्र वेत्युक्तेयमिह कि प्र
उस (पा ३, २ १८) । वा स्त्री इ ।

३) श्रीप प्र तत स्वरस्य (पावा ४, १, ४५) ।

४) द्वि१ अमि पूर्ववाभाव उस । स्वरित (पा ८, ३, ४,
वैतु 'सा अम्ब' > यनि इति) ।

५) व्यु^४ । ३अनु+३अम्- (<√भा+भावे कमुन्
प्र) इति वा, अम्-भावे <√अम्-)+३अम्- (=√अम्-
भावे कमुन् प्र) इति वा, अम्- (=√अम्-भावे
कमुन्) +३अम्- इति वा हृत्वा वन पूषप्रत्य इ (पावा
२, २, २४ पा ६, २, १) =कन्तद्विप्रश्नराशद् इति वा
यतिद्विप्रश्न इति वा वैतु (पाठ ४, २१७) √आप्
[इ > अम्बु (यत अम्बु > अम्बु > अम्बु- (=अम्बु)
इत्यस्य च आप् (=आप्) इत्यस्य च गृह्यतम
स्वार] +३अम्- अम्बु प्र, पा ११ १, १११ भाव
अम्बु- (=पावा √अम्बु) इत्येव मूलतः पाऽवर्धेऽङ्क ॥

काठ ३८, १३; शौ १९, ५८,
४१; पै १, ११०, ४; -सीमि:
क १, ५८, ८; ७, ३, ७;
-सीम् क १, ११६, १५.

अय(सु>)शु-दाफ- -कात्
काठ ३८, १२; पै ९, ६, ४.
अय(सु>)शु-दा(य>)या^१-या
मा ५, ८; का ५, २, ८.
अय(सु>):शिम- -मा: अ ४,
३७, ४^१.

अय(सु>):दीर्घ- -यां अ
८, १०१, ३; मै २, ५, ९.

अय(सु>):शु-म्य- -अ:
मै २, ५, ९; काठ १३, ४.

*अयसु-तर-

अयस्तरा(र-अ)ह्नुदा- -दा:
पै २, ८१, २.

अयसु-चाप- -यम् मा ३०,
१४; का ३३, ३, १.

अयसु-पात्र- -अम् क ४, २१^१;
शौ ८, १३, २; पै १६, १३५,
१; -अत्रेण मै ४, २, १; १३.

अयसु-स्य- -य: अ ५, ३०,
१५; -यम् मा १२, ६३; का
१३, ५, २; तै ४, २, ५, ३; मै
२, ७, १२; काठ १६, १२; क
२५, ३; शौ ५, २८, ९; पै १,
३७, ५^१; २, ५९, ७; -यात् शौ
६, ६३, २; ८४, ३; पै १, ३७,
४; ५; -ये शौ ६, ६३, ३; ८४,
४; -येन मै २, १, १२१^१; शौ
७, १२०, १; -ये: शौ १९,
६६, १; पै १६, १५०, ५.

अयस्मयी- -यी तै ६, २,
३, १; मै ३, ८, १; काठ २४, १०;
क ३८, ३; -यी: शौ ४, १७,
८; पै १३, ४, १३.

अयसु- -सु-स्य- -

-णी तै १, ८, १२, ३.

अयसु(सु>):स्य- -अम् अ
५, ६२, ८; मै २, ६, ९; काठ १५, ७.

अ(यसु>)यो-अ(य>)या-
-अया क १०, ९९, ६.

अ(यसु>)यो-गु- -गम् मा
३०, ५; का ३३, १, ५.

अ(यसु>)यो-जाल- -ला: शौ
१९, ६६, १; पै १६, १५०, ५.

अ(यसु>)यो-रं- -रं:
अ १०, ८७, २; शौ ८, ३, २;

-यात् अ १, ८८, ५; पै १६,
६, २; -याय पै १६, १५१, ६६.

अ(यसु>)यो-पाहि- -हि: क
१०, ९९, ८.

अ(यसु>)यो-मुल- -ला: शौ
११, १२, ३.

अ(यसु>)यो-हत्- -तम् अ ९,
१, २; ८०, २; -ते^१ मा

*) यम. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १)। उप. यद.।

*) उम. उप. अशी+अय प्र. बायादि-स्वरथ (पा
३, २, १५; ६, २, १४४)। कृष्णयजुस्तानामु 'अया-
ताया' इति पामे. इदम्- इत्यत्र द.।

*) 'मासः' इति G.W. L. ३४५; वैतु. ORN.।

*) उम. उप. अतप्+तापि+अय प्र. इत्य-प्रस्व. च
(पा ६, २, १३९)।

*) तम्. सामस्व. (पा ६, १, २२३)। उप. यद.।

*) तु. अत्रयु- इत्यत्र मर्य. टि., 'अत्रय्यवःपात्र-'
इत्यत्र च टि., यदतु क. संटि. उपेक्ष्य क इत्यस्य च
काठ. इत्यस्य च पामे इह सुवेची द.।

*) विकाराड्ये मयद प्र. तत्-स्वरथ (पा ४, ३, १४३)।

*) तम. सामस्व. वा (पा ६, १, २२३)। वनि.

*) म. म. मतः पादादावापुदापो भवति (पा ६, १, १९८)।

मिश्रावृत्तयोपचर्यमाणाः श्लोकाद्विज्ञेयमात्रायां

वीर्यारिकं वा वि. [=अयःस्मृते इव सन्तावेवमुच्यते

(आहुतं वचनं वा उप. मिश्रावृत्तयः इत्यत्र)। मृत्यः

पुं. इत्येवमपि संमादमानं 'अयु-य' इति उप.

पा ६.])। वतु म. 'रिक्तमन्त्रम्' (रि. ४०) इत्यापु-

दापुनमाह, लब्धन्तम्। कर्त्तुमिन्द्रावृत्तयोपचर्यमा-

न्योपचारधुने गतो वनि. 'हितव्यवर्ण-'^१ इत्येव तदीयं

वि. इति ह्येव चरितार्थं सङ्गमेवनामधेयव्याडभावात्
गु. लक्षणस्याऽविषय इत्यभिप्रेतः। यथा चाऽयं बाह्वह-
र्याऽऽयकर्मविशेषस्याऽभिविवादादियामानेन प्रयोजितः
तै. एव अक्षरिणामो भवति तथा नाट. अथवेयम्।

*) लुप्तमयः वच. पूषप्रस्व. (पावा २, २, २४; पा
६, २, १)। वा. 'गर्तम्' इत्यस्य वि. (वैतु. नाट. पामे.
मिश्रावृत्तयोः वि.)।

*) उम. उप. अयु+ह्नुः प्र. इत्य-प्रस्व. च (पाठ २,
७१; पा ६, २, १३९)।

*) वच. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १)। उप. 'अपाहि-'
[वैतु. पूष. सत् नैत्र शेषं ध्रुवन्तरम् (माश्रा १२, ७, १,
६; ७, १५)] =अय+अयु+किप् (नैत्र. 'अपाहि-'
दति.) इति ह्येव गण. मति इत्य-प्रस्व. द. [तु.

टि. अपायु- वयत्वा गा. (<अय/स्था इति)

स्यु? इहाऽपि चरिताऽयं विदुमिष्येण (तु. माव.) यदपि तु

तापदंत मीरिष्य. प्रहस्य मति. नेदीय इति ह्येव

ममानन्दमयावर्तनैव मुनिपदं स्मरः; वैतु. गा. अयु+

'युहि- (ई=अहि<अ/अय) इति वच. इति भाष्यमात्रः

(दन्तव्य पूषप्रस्व. अयवर्त्त इति यदनुवोधः)]।

*) मृत्यम्. पूषप्रस्व. (पा ६, २, ४८)। उप. यद.।

*) नाट. क. कटुचः पामे. भवति।

मै १, ८, ६ ^१ , ३, ७, ६, - ^१ ता मै ३, १०, १, ४, ७, ४	अयस्थाशु, अयस्मय- $\sqrt{\text{अय}}$ >अयस् द	मै ४, ३, ५, ६, काठ १२, ८ ^१ , -अ तै ३, ३, ६, २
अ-यत्त ^१ - ^१ न्त्वा छ २, २४, ५	अया इदम्- द	अ-यातयाशु ^१ - ^१ त्रिया त्रिया
?अयथ- $\sqrt{\text{अय}}$ द	अया अ-यास्- टि द	तै ६, १, ९, ५, - ^१ त्री तै ५, ५, ३,
अ-ययादेवत्- ^१ तम् तै ३, १, ६, १ ^१ , ५, ७, १, १, ६, १, ४, ८	अ-याचित ^१ - ^१ तम् तै ५, ५, ७, २	१, ६, २, ७, ५, ६, काठ २७, १ ^१ ,
अ-ययापूर्व ^१ - ^१ तम् तै ५, ५, ४, ४, मै १, ४, १५ ४, ४, १०, काठ ८, ११, ४ ७, ८	अ-याजित ^१ - ^१ ता मि ३, १० ^१ , ८	२८, १, क ३८, ४ ^१ , - ^१ त्रीम्
अयत्त-अयनीय- $\sqrt{\text{अय}}$ द	अ-यात ^१ - ^१ तम् तै १०, ८, ८, पै १६, १०१, ३	मै २, ३, ७, ३, ७, ९, - ^१ न्त्वा क ३८, ४, - ^१ न्त्वा- ^१ न्त्वा मै ३, ७, ४, काठ २५, १ ^१ म्
अ-यन्त्र ^१ - ^१ त्रै छ १०, ४६, ६	अ-यातयाम ^१ - ^१ म काठ ३०, १, क ४६, ४, - ^१ मत् तै २, ६, ३, १, मै ४, १, १२, काठ ३०, १, ३१, ९, क ४६, ४, ४७, ९, -मा ^१ काठ २९, ४ ^१	अ-यातयाम- ^१ रूप- ^१ यम् काठ ३३, ६
अ-यन्त्र ^१ - ^१ त्रा मि ५, १३, ३, शौ २०, १२८, ८	अ-यातयामत्व ^१ - ^१ स्वम् काठ १२, ५ - ^१ त्वाय तै १, ५, १, ४, २, ३, ६, २, ७, ३, ७, १, ८, ३, ६, २, ३, ४, ६, ७, ४, मै ३, १ १० ^१ ४, ८, ६ काठ १९, ८, २३, ३, २८, २ २९, ४, क ३०, ६, ३५, ९, ४४, २, ४५, ५	अ-यातु ^१ - ^१ तु क ७, १४, ८, - ^१ तुम् क ७, १०४, १६, शौ ८, ४, १६, पै १६, १०, ६
अयम् इदम्- द	अ-यातयामन् ^१ - ^१ मा तै २, ६, ३, ७ ५, ७, ५, ६ मै ३, १, १०, ४, १, १८ ८, ९, काठ ३१, ९, क ४७, ९ - ^१ मान तै ७, ५, ६, २ - ^१ मानि तै ३ ४, ९, ५	अ-याम ^१ - ^१ मत् तै ३, १, ६
अ-यमदेवत् ^१ - ^१ य मै ३, २, ३		अ-यामन् ^१ - ^१ मत् क १, १८१, ७, ८, १२, ५, मि ३, ४, ५
अयमान- $\sqrt{\text{अय}}$ द		अ-यामिन् ^१ - ^१ मी शौ २०, १२८, १०, ११
अ-यल ^१ - ^१ क ३९, ५		अ-याव ^१ - ^१ वा तै ४, ४, ७, २, ५, ३, ४, ५, ६, ४, १, - ^१ वानाम् तै ४, ३ ९, २, १०, ३
अ-यय ^१ - ^१ वा मा १४, ३१ का १५, १, ४, मै २ ८, ६, १३, १२ ^१ , काठ १७, ५ क २६, ४, - ^१ वानाम् मा १४, ५ का १५, ८, ५ मै २, ८, ४, काठ १७, ४ २१, १, क २६, ३		अ-यायन् ^१ - ^१ यमि तै ५, ६, ४, १
अ-ययन् ^१ - ^१ वोमि मा १२, ७४ का १३, ५, ११		अया-दाया इदम्- द
अयशु-दाया प्रम्, अयन्, अयस्तापु,		अ-याशु ^१ - ^१ ताव शौ ८, ६, १५, पै १६, ८०, २

^१) 'अयत्ता' इति क्वाचित् मूले पा ।

^२) तम नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यत् ।

^३) मत्स्व नायुत् द । वा विवि भवति । उप यत् ।

^४) वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यत् ।

^५) तम अन्तोदात्ताऽपवादो नम् स्वर (पा ६, २, १६०, २४)

^६) तम अन्तोदात्त (पा ६, २, १५६) । उप यत् ।

^७) वम भवति । अस्मिन्नात्र विधिद्विषामि

स्यान्तात्तु भवति । तद् यथा । अयल (काहादि),

अयल (काहादि), अयल (काहादि) इति (तु मति) ।

^८) 'आयका', 'अयाका' इति आगन्तरे पाठे भवत

(तु तै ४, ४, ७, २, काठ २२, ५) ।

^९) तम नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप 'यिषम्' (यट्)

इति सिरेषम् ।

^{१०}) मुता नम-देव विष्णु मन्मथि । नदरह्मि

शोध द (तु सति सप्त क ४५, ५) ।

^{११}) त्रिषोऽं द्वाः दीप्-निरेषु प्राप्तु छ-दीपयिषे

नियवेन दीप् (पा ४, १, १२, १३, २९) ।

^{१२}) अयायाम्भ्य (प्र३) इति प्रहरणमग्न शोध द ।

^{१३}) 'अयायाम्भ्योऽयायाम्भ्य' इति प्रथमाऽन्तो प्र३

शोध द ।

^{१४}) तम नम्-स्वर (पा ६, २, २) इत्यद (तु मा

शौ ८, ४, १६ OR ७ ७, ३४, ८, ११५ च) ।

वम प्रत्युदात्त-नम्-स्वर इत्यत्र (तु ११, २१ ८, ४,

१६) । एता यद्यथा क्लृप्ताः स्यान्ति निषदा यातु-

रान्दस्य यातुपान-रान्दस्योद-वासा-आपि-निर्ग-दापानो

भवति । तद्विषयं विनसं वेत्ता उपादेय ।

^{१५}) वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यत् ।

'अय' आया' इति विनसं क विनस । एता

अ-यास्- -या अ १, ८७, ४०,
६, ६६, ५०, मे १, ४, ३०, ८१,
काठ ५, ४, ३२, ४, १, ३४,
१९, क ४८, १, -यास
अ १, ६४, ११, १५४, ६,
१६७, ४, ३, १८, २, ५४,
१३, ४, ६, १०, ५, ४८, १५,
६, ६६, ५, ९, ४१, १, लि १,
१०, २०, मा ६, ३, का ६, १,
३, ते १, १, ६, २, मे १, २,
१४, काठ ३, १, ३५, १४, क
२, १०, ४८, १३, को १, ४९१,
२, २४२, जे १, ५१, ५, ३,
२१, ७, -याम अ ७, ५८,
२, -यासम् अ ९, ८९, ३, ४,
जे ४, १९, ९, १०, -यासाम्
अ १, १६८, ९, १६९, ७

अ-यास्क- -यस्का पे ८, १५, २
अ-यास्य- -स्य अ १, ६२, ७, ८,
६२, २, ९, ४४, १, १०, ६७,
१, १०८, ८, १३८, ४, मे १,
९, १, ५१, काठ ९, ९, १२, क
८, १२१, को १, ५०९, जे १,
५२, १३१, शो २०, ९१, ११
(अ० अयि) अ० अपैयु टि द
अ-युक्त- -युक्ते ते ३, ४, १०, ४,
-सम् १०, २७, ९, -का अ
९, ९७, २०, मे ४, ६, ४१, -नाय
ते ७, ४, २२, १, काठ ४५, १,
-यास क ५, ३३, ३, मा १०,
२२, का ११, ७, २, -युक्ते ते ३,
४, १०, २, -युक्ते मे १, ५, १३
अ-युक्त- -अ अ ८, ६२, २ [अ
युग्मद०]

अ-युत- -युत, -तम् शो १९
५१, १
२अ-युत- -तम् अ ४, २६, ७, मा
१७, २, का १८, १, १, ते ४
४, ११, ३, मे २, ८, १४, काठ
१७, १०, ३७, ६, क २६९
शो ८, २, २१, ८, ७, १०, ८,
२४, पे १४, ३, ११, १६, ५,
१, २९, ७, १०३, १, -तम्
पे १, ९४, २, -ता अ ८, १३,
४१, २१, १८] ४६, २२,
-तानि अ ८, ३४, १५, -ताप
अ ८, १, ५, ते ७, २, २०, १,
काठ ४२, १०, को १, २११,
जे १, २०, ११, -ते काठ ३९,
६, -तेन ते २, ४, ५, १
अयुत- पे १३, ५, ७

अतयादराणां, अ १, १२६, ६ इत्यत्रत्वेन भाष्येण
विरोधाच्चेति दिक् ।

*) यन् धैमत्यप्रवृत्तेति भूयोविमर्शसहा द । यनि वत
अन्तोशात (पा ६, २, १७२) । उप भावे <अ०>याम्
(यत्र) [यु मे १, ४, ८ (यथाऽयास्त्व माम धेयैर्विशिष्ट-
त्वमिनीय भावित भवति), वैतु १५५ प्रमृ यनि
अविप्रतिपद्यमाना करि उप <अ०>याम् इत्यस्य सनाभे
तान् <अ०>याम् इत्यो न्यायादयत, या २, ७, पाठ
४, १२, मे मा ना प्रमृ, चाऽऽसमाका विहात (तत्र
तत्र) अयाम् तान् प्राप्ति इति क्वा <अ०>इ इत्यो
निर्मुक्तः] ।

*) यनि क प्र १ द (यु G. १५, वैतु पना, विमर्शनी-
परहितधिन्य, या L ३५८ व <इदम्- इत्येवदृश
प्रतिष्ठा) ।

*) यनि मात्रान् सदिक्रम । त्रैपुत्रे पादाने सुद-
धुमन्तः । रुचिष <अ०>याम् इति वा <अ०>याम् इति
वा धैमिनी धुमिनीयो व मेमायन व कयमिति । धैरिष
वा <अ०>याम् इत्यत्र <अ०>याम् (<अ०>याम्)
इत्येव निर्दिष्टस्याऽभिप्रायः अत्रेव क तिष्ठयमानं
तत्र इति व <अ०>याम् <अ०>याम् इति वा
<अ०>याम् (यु १२४, १००) इति वदन्तः प्राप्ति
निर्दिष्टः । वा धैमिनी क इति इति क्वा न इति
द [अ०याम् यन्तु अ०याम् इत्यत्र (अ०याम्) वैतु

(मत्स्य) अयां (अ०याम्) इत्येव पूर्वम्) मनु न (इव)
दोहसे चित् (भवेयु) , वैतु सा <अ०>याम् इत्यो
पचन्य तत्त्व प्रश् इति व्याख्यायुक्, G. 1. ३५८
व इदम् > अस्या > अयां > यनि इत्येवम् (इत्यो
५१) प्रतिपादुका सन्त वा प्रति पर्वयुग्या] ।

१) विष्णु स्वर मुपा (यु सदि २) ।

२) नमू-पूर्व सदिग्ध भवति । मनुचरितेषु सनातन
विषयेषु अन्तात्तरेषु तददराणां इति दिक् ।

३) मनुष्य गोत्रप्रत्ययस्य लुप् भवति (पा २, ४, ११) ।

४) यन्तः । एव, स्वाध वरुत (पा ५, १, १०१) ।

यदा <अ०>याम्- (<अ०>याम्+भावे ण्वद प्र)

इति वन (<अ०>याम् गतो आस्य प्रयेतो यत्स्य) इति क्वा

पूषप्रत्यय [वैतु मायात्रा (१४, ४, १, ९, २१

२६) <अ०>याम्+अ०याम् (<इदम्>अ०याम्+अ०याम्+
अ०याम्- इति तान्) । मे सा व (तत्र तत्र) अ०याम्+अ०याम्+
अ०याम् > <अ०>याम्- > <अ०>याम्- (अ०याम् प्र) इति तान् इत्येव

मुमयवाऽपि समाने स्वरो मोरपण । काये प्रकारे मायात्र

उत्तर व पूषप्रत्यय व्याख्यायुग्या] ।

५) तान् नमू-स्वर (पा ६, ४, २) । उप यद ।

६) वन अलोहात (पा ६, २, १००) । उप यद ।

७) तान् अ०याम्+अ०याम्- व उत्तरप्रादिक्रम
उप (पा ६, २, ११६) य ५६) ।

८) धैरिष वा मनुचरितेषु सनातन इ ।

* १ अर-

१ अरम् ० १, ६६, ३, ७०, ३,
१०८, २, १४४, १०, १७०,
४०, १७३, ६, १८७, ७०, २,
५, ७, ८०, १७, ६, १८, २, ३,
३५, ५, ७, ३२, २४०, ३३,
२०, ५, ४४, ८०, ६६, ५, ६,
१३, ४, १६, ४३, ४१, ५,
६३, २०, ७४, १, ७, ७, ६,
६६, १४, ६८, २०, ८६, ७०, ८,
१५, १३, [४५, १०, १२, २६]
४६, १७३, ८२, ३, १२, २४,
२५, [२५, ९, २४, ५] [४५,
१०] २६, २७, १०, १, ३०,
६३, ६०, ७१, १०, १६, ७, १७,
१८, १०१, २०, १०६, ८;
११७, ३, मा ११, ५२, १२,
१२, १३, ३६, ३६, १६,
का १२, ५, ३०, १३, ६, १८,

१४, ३, १०, ३६, १, १६०, १
४, १, ५, १०, २, १, ५, ५, ६,
१, ४०, ७, ४, १९, ४०, मै २, ७,
५०, १७, ४, ९, २७०, ११, २;
काठ ११, १२, १२, ४०, १६,
४०, २२, ५, ३६, ३०, ४०, ८०,
की १, २५, ११८, २०, १६३, २,
३ ४, ७३३, १०१२, ११८९,
जै १, ३, ५, १३, ४, २२, ६१८,
३, २५, १०, शौ १, ५, ३, २०,
३१, २, वै १, १०९, ३, ६, १६,
७, १२, ३, १६८, १७, ६, १०
अर/०

१ अर/कुर - कुर अ
[१, १४, ५, ८, ५, १७], काठ ५,
१२, -कुर अ ८, १, १०,
शौ १, २५५, जै १, ३१, ३,
-कुर अ २, १, ७, ८, ६७, ३
अर-कुर - स अ १०,

१४, १३, ११९, १३, शौ २
१२, ७, १८, २, ११, वै २, ५, ८,
-तम् शौ १२, १, २२, -ता
अ १, २, १. [०८-४०] स्
अर कुरि - ति अ ७,
२९, ३

अर-कुर > ला अ १०,
५१, ५

अर/गम् - अ-तै ५, ६,
अर-गम् - अ-तै ५, ६,
१, ४, मै २, १३, १, काठ ३५
३, ३९, २, शौ ३, १५, ५, वै ३,
४, ५, -तामा अ ६, ४३, १,
८, ४६, १७, की १, २५३, २,
७९०, जै १, १७, १, -मास
शौ १३, २, ३३

अर/१गु
अर-गु - न शौ २०,
१३५, १३

अन्तर्गतान्तेकफलस्वयं निदर्शनं भवन्ताति । एतेष्व
किमिदं प्रथमं यदुज्ज्वलमानं समानध्वनिभाजोऽपि बहुव्यमा-
पका एते धा इह दृश्यन्ति निर्दिष्टेति । काठम् ।
अन्तर्गतान्तेक धार्मिकमेव धारणं भवेत् (वैश)
न विवह (वैप) इति । कुल इति । वैप प्राधान्येन
यथाध्वनिश्चन्द्रमयपमात्रपरत्वाच्च प्रकृतीपयिकविचार-
सामग्र्या भूयन्महाभिलाषाणि परिशिष्टेतिवद्वत्त्वाच्चेति ।
एषम-येषामपि धा, वैश विभेदाहोणां मतामिहाऽभेद-
दुर्गतादनीयमिदं शरा दिक् ।

१) अर/प्र (११३, ३, ५७) । तस्य च पिरवाभिराते धावत् ।

२) गर्गप्र वा विवि (गु वे प्रम्, वैगु PII प्रम्
मात्रे विविपन्नेषु अथ गतिर्येन योजुका) इति
रुचाऽऽव्यभिचारो न द्विगु गद्व्यभिचारो अस्म्य इत्यु-
पचयेन (गु पाग ३, १, ३७ यत्र कर्तृभेदेन यनि >
'कृष्ण' इति लघोऽपचयेन) । तदेव च मात्र परान्तरेण
गमागर्गमनुप्रविष्टं गद्व्यभिचारो प्राग वा (गु अर-
मिक्) गग, वा (गु अर/४ प्रम्) एव अर्थापान-
गमागर्गमनुप्रविष्टं ।

३) अर/१गु शरापरां ह ।

४) श्रा/मि/गु-द्वि- इत्यत्र श्रि. ह ।

५) इदं प्रथमं-प्रथमो निदध ह । निदधत्य

सूर्यत्वात् [गु पपा अ २, ५, ८, ४, ३३, २,
यत्राऽव्यवहितं यद्वितीयक्षरवति तिङि परतोऽपि
'अरम्' इति पुषक्-स्वरतया दृष्यकं पदं भवति इतीव कृत्वा
सर्वत्राऽस्य पदार्थक्यमेव प्रादर्शि, वैगु PII प्रम्
अनादितस्वरविशेषाः सन्तः गद्व्य स्य अपि अ ७, ४४,
८ प्रम् (अ/कुर इत्यत्र यस्य ह) अन्येषु रूप बाऽपि ग.
भावयन्त । यगु 'अपणे' (पा १, ४, ६४) इत्यत्राऽर्थ
विशेषे मध्ये लक्ष्मणस्य 'अरम्' इत्यस्य गतिवन्तुमिति
भवति, तद् अवेदपरत्वेन व्याख्येयम् । वेदे पर्याप्तिसाधने
भूयणं वप्रश्चरतयाऽप्यवसते वृत्तुपलम्भात् ।

६) गस किञ्चन्त-कुर-प्रत्यय (पा ६, २, १३९) ।

७) का १. यमि यस् इत्यस्य वि संभावेत । अथ
अर-कुर इत्यस्य द्विऽ गद्व्य 'देवान्' इत्यस्य वि
इत्यापि विधुस्य ह ।

८) कर्मणि नेऽनन्तरगति-अर (पा ६, २, ४९) ।

९) गग उप किञि धूपप्रम् (पा ६, २, ५०) ।

१०) गग क्यञन्त-कुर-प्रत्यय (पा ६, १, १२३, २, ११९)

११) निर्देशस्य प्रत्ययान्तादावर्वाणां वेगमेव च अर/४
इत्यत्र गतापरां ह ।

१२) गग उप. अथि धापादि-अर. (पा ६, १, १४१) ।

१३) 'अनागतः' इति (मि ७, २, १) पाठे ।

अरं/घुप् अरं-घुप्- -पः शौ १०, ४, ४. अरितु ^० -वा अ२, ४३, १; ९, ९५, २. १अरितु ^० - -यम् क १, ४६, ८; -त्राः अ२ १०, ४६, ७; मा ३३, १; का ३२, १, १. २अरितु ^० - -राणि शौ ५, ४, ५. [^० अ- दरा ^० , नित्य ^० , रात ^० , घु ^०] अरितु-अर(ण>)णी ^० -णीयम् क १०, १०१, २. १अरितु ^० (>) ^१ कठ ९, १६. १अर- अन्नस्, अम्भस्, १अरण-, इ. १अर- ✓अर इ. २अर- -रम् कठ ३४, १७; -राः अ२ ५, ५८, ५; १०, ७८ ४; लि ४, ११, ५; मा ३६, ५; मै ४, १४, १८; कठ १०, ४; १) गल.उप. कः प्र. पाषादि-स्वरथ (पा ६, २, १४४)। २) वृष् प्र. चित्-स्वरथ (पा ६, १, १६३)। ३) ह्रस्वः प्र. तत्-स्वरथ (पा ६, २, १८४)। ४) आद्युदात्तार्थं प्र. निदधेय इति नायु. विशेषः। ५) काच. ह्रस्व-प्रत्य. (पा ६, २, १३९)। उप. अन्त- भक्षितपञ्चार्थं ✓पु+कर्मणि ह्युद प्र.। १) ईरवरे सोमुन् प्र. नित्स्वरथ (पा ६, १, १९७)। २) व्युः! ६अ+१इ+ [<अवे/०] क(तु.कृदन्तेभ्यः धा. समाननिष्पत्तिवति प्राति. 'प्रा-', 'प्रा-', 'प्रा-', 'प्रा-', 'प्रा-', 'प्रा- प्रत्य.) इति कृत्वा बन्. अन्तोदात्तः [तु. टि. १अरण; पा ६, २, १७२ (चक्रनाभि- भेमिगतस्वस्वस्थानाधिकरणाकृतरस्यैर्ध्वपर्यवसानके तत्- संतर्ग-राहित्ये तात्पर्यम्; वैतु. गतिप्राप्तिष्ठामान्यमादाय या. (४, २७) प्रत्य. ✓१अरु+अच् इतीवाऽभिप्रयन्तः; १४४. (१, ६९) गतिराहित्याऽऽख्यं गुणं परवज्ज्याद्य- मध्यराधुषारणार्थकमानतया प्रतिपद्यः]। ३) बस. पूषप्रत्य. (पा ६, २, १)। उप. <✓मन् यद.। अत्र पूष. 'अरम्' इति मतमद भवति (तु.पु.व. प्रत्य.)। तयान्वे हि यनि. स्वरस्याऽनुपपत्तेरप्यसंगतेश्च। 'अरम्' इत्यनेन पराभिमतत्वं संवन्धस्यापेक्षया (तु. पु.व.) अहिम् इत्यस्य वि. इत्येव मन्त्रस्वरस्यं नेदीय इव स्पर्शकमिति दिङ्।	शौ ३, ३०, ६; १०, ८, ३४; पै ५, १९, ६; १६, ३१, ३; १५२, १; -राणाम् अ२ ८, २०, १४; -राणाम् अ२ [१, ३२, १५; १४१, ९]; ५, १३, ६; ८, ७७, ३; तै २, ५, ९, ३६; मै ४, १४, १३; पै १३, ६, १५. [र- वि>भ्युं, मित्रयुं, द्वादश ^० , पञ्चनं, प्रत्युं, पृथुं>इ ^०] अर-मणस्- -णसम् अ२ ६, १७, १०. ३अर- अरणि- टि. इ. ४अर- अराल- टि. इ. ५अर- अराटक, अराक, अराबन्-टि. इ. ६अर- अराय- टि. इ. १अरसम् पै २, ८१, २. १अरक- -कः लि ५, १५, ५. २अरक- अराबन्- टि. इ. ३अरक- -कः अ२ ५, ८७, ९; -अमः क १, १९०, ३; -असम् अ२ ७, ८५, १; ८, १०१, ८; -असा अ२ १, १२९, ९; २, १०, ५; मा ११, २४; का १२, ३, १३; तै ४, १, २, ५; ५, १, ३, ३; मै २, ७, २; कठ १६, २; १९, ३; क ३०, १. १अर-अशोहत- -तः तै ६, १, ७, ३; -तम् मै १, १०, २०; काठ ३६, १४. १अर-अस्त्युं- -त्य मै ३, ७, ७, ८, ५. अरगुण- -गुण शौ ६, ६९, १. अर-अस्त्युं- -अस्त्युः अ२ ७, ८४, २; -जौ क २, १३, ९. अरदु- -द्वे अ२ ८, ४९, २७. अरदु- -दुः लि ५, १५, १४. १अरदु-परम् शौ २०, १३१, १५. १अरण- -णा अ२ २, २४, ७; १) शोध-सापेक्षः पा. (तु.टि. ✓२अरु>अभिर्ज्ञा)। २) अस्पष्टोऽत्र पा. भूयाश्च पामि. (तु. संति. च 'भुजक' इत्यत्र गपु.टि. च)। एरिच. भूयसी विद्वेह शरणावताम्। ३) बस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद.। ४) ३१४. विवि. (वैतु. गा.)। ५) तम. नम-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. वृत्तस. इ.। ६) 'अरक्षो हतम्' इति मुप. स्वरो अष्टः। ७) तस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १५६)। उप. यद.। ८) व्युः! [तु. वा २अरु+१गु- (<✓२गु)+अहि- (<✓अद) इति उत. इव भाववन् स्वरतो निष्पत्त्यं प्रति पर्यवयोज्यः]। वाच्यस्याऽस्पष्टत्वाद् भूयोविमर्श- स्याऽपठितहोऽवमरः इ.। ९) व्युः!। वैस. इति प्रकरणान् संभाव्येत। १०) व्युः!। प्रकरणतो ह्रस्वविशेषस्य नामेति मुलमम् [तु. गा.व. टि. (पाप. ४, २, ८०)। यत ऋश्चायन्तमिति 'अरदु(ङ्)' इत्यत्रेह तात्पर्यमिति संकेतलाभः स्यात्]। ११) तु. लि ५, १५, १४ 'अरदुः परम्' यत इहाऽपि पठदयाऽऽत्मक एव पा. मौलिकत्वा व्ययमीयेत [वैतु. १४४. 'अरदुपणः' इत्येकं पदमिति ('परम्' इत्यस्य स्थाने 'पणः' इति मुपठः शोधयन्तु यद.)]। १२) व्युः!। ✓२अरु+कर्त्तरि ह्यु>अमः प्र. नित्-स्वरथ (पा ६, १, १३४; ६, १, १६३)।
---	---

१) गल.उप. कः प्र. पाषादि-स्वरथ (पा ६, २, १४४)।

२) वृष् प्र. चित्-स्वरथ (पा ६, १, १६३)।

३) ह्रस्वः प्र. तत्-स्वरथ (पा ६, २, १८४)।

४) आद्युदात्तार्थं प्र. निदधेय इति नायु. विशेषः।

५) काच. ह्रस्व-प्रत्य. (पा ६, २, १३९)। उप. अन्त-

भक्षितपञ्चार्थं ✓पु+कर्मणि ह्युद प्र.।

१) ईरवरे सोमुन् प्र. नित्स्वरथ (पा ६, १, १९७)।

२) व्युः! ६अ+१इ+ [<अवे/०] क(तु.कृदन्तेभ्यः

धा. समाननिष्पत्तिवति प्राति. 'प्रा-', 'प्रा-', 'प्रा-',

'प्रा-', 'प्रा-', 'प्रा- प्रत्य.) इति कृत्वा बन्. अन्तोदात्तः

[तु. टि. १अरण; पा ६, २, १७२ (चक्रनाभि-

भेमिगतस्वस्वस्थानाधिकरणाकृतरस्यैर्ध्वपर्यवसानके तत्-

संतर्ग-राहित्ये तात्पर्यम्; वैतु. गतिप्राप्तिष्ठामान्यमादाय

या. (४, २७) प्रत्य. ✓१अरु+अच् इतीवाऽभिप्रयन्तः;

१४४. (१, ६९) गतिराहित्याऽऽख्यं गुणं परवज्ज्याद्य-

मध्यराधुषारणार्थकमानतया प्रतिपद्यः]।

३) बस. पूषप्रत्य. (पा ६, २, १)। उप. <✓मन्

यद.। अत्र पूष. 'अरम्' इति मतमद भवति (तु.पु.व.

प्रत्य.)। तयान्वे हि यनि. स्वरस्याऽनुपपत्तेरप्यसंगतेश्च।

'अरम्' इत्यनेन पराभिमतत्वं संवन्धस्यापेक्षया (तु.

पु.व.) अहिम् इत्यस्य वि. इत्येव मन्त्रस्वरस्यं

नेदीय इव स्पर्शकमिति दिङ्।

नेदीय इव स्पर्शकमिति दिङ्।

नेदीय इव स्पर्शकमिति दिङ्।

नेदीय इव स्पर्शकमिति दिङ्।

काठ ४६, ३ [अथ-अन्यतर]।
 भारण्य- अथ मा ६, ६,
 २४, ३०, ३२, ३८, का ६, १,
 ७, २६, ६, ५, ७, २, ८, ३,
 तै २, १, १०, २१, ५, ५, १२,
 १, मै २, ५, ५, ३, १४, ११,
 १३, काठ ४७, २, वै १५, १२,
 ७, -अथम् मा १३, ४८-५१,
 का १४, ५, २-५, तै १, ६, ७,
 ४१, ४, २, १०, १, २, ३,
 ४, १५, २, ८, ६, ९, ३, ५४,
 ४, ५, २, ११, १, ४, १०, ६, ५,
 ११, ८, २, ७, १७, ३, २,
 ५, ४, ३, १०, ४, ४, १, काठ
 १२, ७, १६, १७, २०, ८,
 २१, ६, २२, ८, ३२, ७, क
 २५, ८, ३१, १०, २१, १,
 -अथस्य तै १, ६, ७, ३, मै
 १, ४, १०, काठ ३२, ७, -अथा
 मा १४, ३०, १८, १४, ३१,
 ११, का १५, ९, ४, १२, ५,
 २, ३५, १, ११, तै १, ६, ७,
 ३, २, ४, ६, २, ३, १, ४,
 २४, ४, ३, ५, ४४, ३, १०,

२, ७, ५, २, ५, १, ४, ३, २,
 ५, ५, ९, ५, ४, ९, २, १२,
 २, ६, १, ८, १, ३, ७, ५, ५,
 ११, २, ७, २, २, १, ३, ४,
 १, ११, १, ६, ५, ६, २, ८, ६,
 ११, ५, ३, २, ३, ९, ७, ४,
 ३, २, काठ ७, ८, १२,
 ७, १३, १२, १७, ५,
 १८, १०, २०, ३, २८, १०,
 २९, ८, ३०, ८, ९, ३५,
 १५, क २६, ४१, २८, १०,
 ३१, ५१, ४५, ११, शौ ५,
 २१, ४, ५, ५०, ३, ११, २,
 २४, ७, २१, ८, ८, १२, १,
 ४९, १२, ६, १४, वै ३, ३२,
 ६, ५, २२, ५, १५, १३, ८,
 १६, १०६, ४, १५५, १,
 -अथात् काठ २५, ५, ३०,
 १०, क ३२, २, ४६, ८, -अथात्
 २०, ९०, ८, तै १, ६,
 ७, ३, २, ५, ११, २, ५, १,
 ४, २, २, ९, ५, ६, ४, ३,
 २, ५, ५, २, ६, ६, ४, ५,
 ७, ३, १४, १४, ११, १, १०,

३, १, ५, २, ७, ३, ६, ४, ४,
 ६, ८, ८, काठ १२, ५, २०,
 ५, ८, २१, ७, २८, १०, ३२,
 ७, ४३, ४४, का ३०, ३, ३१,
 ७, १०, ४५, १, वै ९, ५, १२,
 -अथानाम् तै ५, ४, ३, २, काठ
 ३७, ४, -अथेन मै १, १०,
 २०, ३, ३, ४, काठ २१, ६, ३६,
 १४, क ३१, २१, -अथेन्य
 काठ २६, ३, क ४०, ५, -अथे
 तै ५, ४, ४, ३, -अथे शौ ३,
 ३१, ३

अरण्यानि- नि ऋ १०, १४६,
 २, ३, ५, -निम् ऋ १०,
 १४६, ६ -अथा शौ १२, २,
 ५३, -अथाम् ऋ १०, १४६४.
 अरण्यानी- नि ऋ १०,
 १४६, ११०

अरणे(एथे-अ)नु/वच्
 अरणे(एथे-अ)नुवाक्य- अथ
 मै ३, ३, १०, काठ २१, १०
 १अरुणि- ण्य वै १३, ३, ३
 -गिति ऋ १, १२७, ४, १२९,
 ५ -अथिमाय मै ३, ६, ९,

*) तानमविक ण प्र तत्-स्वरथ (पावा ४, २, १०४)।

*) 'भारण्य' इति ऋ (१०, ९०, ८) पाठे ।

*) व्यु? १. अरण्य + (अ/जन् > जनि- > जि- >)

'निन्- (अन्- यद्) इत्येवम् 'अरण्या (-अरणेऽधि
 कृता) गमिता' इति कृत्वा कस सासस्व च। एरिथ उप
 गकारस्य नैप्र नकारसमापत्तौ 'अरण्यन्- > यनि
 इत्यसिधिति' तु या (९, ३०) यन् 'अरण्यपन्ती'
 इति शब्द व्यु 'गन्ता' इत्यनेन कमपि मौस्थि सवन्ध
 सवेत्येत, वैतु सा ऋ (१०, १४६, २) नाउ (अर
 ण्यानी इत्यस्य) हस्वाऽऽपत्त्या सिपाधयिषु सन्
 मौस्थि व्यु व्यत्यासक (जनि- > 'जनी' इति परिणाम-
 क्तो भवति न तु 'जनी > जनि इत्यसिधये)।

*) दीप् प्र तत्स्वरथ (पावा ४, १, ४५, वैतु
 पा ४, १, ४५ आनुगागम्यवैकम् अरण्य- (?) इत्यत
 प्र इति। एरिथ उप दीर्घान्तामित्येव नाप् विशेष ।
 यद्वा मौस्थि दीपन्तेन सतैव च नापुदि

स्वतन्त्र कस ऋ ।

*) तु सस्य नि अरण्य > अयानि। यद् वैक रु
 द्वि३ एकत्र स१ स्वात् (तु पा वै ना च, वैतु GWNV
 नोमे अपि रु स१ इति, ORN चोमे अपि द्वि३ इति)।
 *) गतिसमासपथित उच, चप ण्यत् प्र, हृत् प्रस्व
 च (पा ६, २, १३९) वैतु मा तैत्रा (१, ५, ७, ३) गग
 अनुवाक इत्यतस्तद्विद यत् प्र इति [वैतु अरण्ये-
 ऽनुच्य- वैप (२, १२७) यन्तल इत्य क्यप् इहापि
 ण्यत् कृत्वा नोद्गासयेत्]।

*) व्यु? १. अरण्य > अरु- (=अनि) + जनि-
 (=प्रादुर्भाव) इति कृत्वा कस पूप्रस्व, नैप्र वर्षलोप
 शकृच्चादित्यथ द्व [तु १अरण- (तिनोदिरण्यवैदि) य-
 च निर्मन्थनश्रियायोगथाप्यथ श्रौत सिद्धम् ऋ १, १२७,
 ४, १२९, ५ १०, १८४, ३), वैतु या (५, १०),
 तदनु पाठ (२, १०२), ते ते प्रागर्वाचो विगतथ
 < अरण्य इति कृत्वा समेदुक्ताय द्व ।

-पिना तै ५, २, ५, १,
-पिनिम् तै २, ५, ७, ५ -ती
मा २०, ८, का २१, ७, ७, मै
३, ११, ८, ४, ६, २, काठ
३८, ४, -लीन् शौ १९,
५७, ५, पै ३, ३०, ६, -लीन् श्र
१०, १६०, ४, तै २, ५, ७,
५, शौ २०, १६, ४, -ल्यो
पै १६, १४, ७, [०तिन्-अग्रन्,
एकविंशद्, एकविंशति, एका
दशन्, नवविंशद्, नवोदशन्,
नवोविंशति, दशन्, द्वादशन्, न
वद्, पञ्चन्, पञ्चदशन्, पञ्चविंश
ति, सप्तन्, सप्तदशन्, सप्तविंशति]
पिनाति मात्र- -अम् मै ३, २,

४, काठ २०, ३, क ३१, ५
(अरत्तिमान्क- अरत्तिमा-
त्रिका) नाउ टि द
पिनाति मानी- -त्री मै ३,
१, २, ७ काठ ६ १ क ३,
१२, -त्रीम् काठ १९, १, ६,
क २९, ८, ३०, ४
१२अरत्ति- -ल्य श्र ८, ८०, ८
पिनात्तिन्- -निन मै ४, ३, ८
अरत्ति- -न्या श्र ५, ३१, ५ ९,
१७, २०, १०, १९, ४, तै १,
६, १२, ६, मै ४, १२, २, काठ
८, १६, शौ ११, १२, २४४,
-थ्यम् मा १६, २६ का १७,
३, ५ तै ४, ५, ४, १

अरत्ति- -भी क ६, ६६, ७
अरत्ति- -अम् श्र ६, ६२, ३, -अल्य
क ६, १८, ४
अरत्ति- -पि श्र [१०, १५, ४,
३७, ११] मा ८, ५४, १९,
५५, का ८, २, १४, २१, ४, ५,
तै २, ६, १२, ३, मै ४, १०, ६,
काठ २१, १४, शौ १८, १, ५१,
-पा क २, ३३, ६, ८, १८,
९, १०, ११७, ५ तै ३, २,
८, ४, शौ १, २२, २, ४, १३,
४१, पै १, २८, २
अर-मणस् २अर-
अरमति- -ति श्र [१, १५, ८]
२३८, ४] ७, १, ६, ३४, २१,

उस वा (=प्राप्त्यर्थं तन्ने तात्पर्यम्) इति कृत्वा सासस्व
वा उपप्रस्व वा द [तेन नैप *अङ्ति- इत्यन पूप
अन्तेऽकारोपजन इत्यभिपथि (तु कुम्भ- > कुम्भ >
पजा करम प्रम्), वैतु पाठ (४, २) ✓ *१अङ्+
अङ्तिच् प्र इति कृत्वा चिदन्तोदात्त इति, wv १,
१५७ < ✓ ८ अद् इति] ।

*) उस उप ✓ १मान्+अङ्तिच् प्र कृत् प्रस्व च
(तु पाठ ४, १६७, पा ६, २, १३९) । पाप्र उप
तद्वितस्य मात्रच प्र सत मौरिय स्वरूपमिति द ।

*) उप मान् > मानी- इति परिणामस्य तिलो
विधा समवेतु । यनि उप अनाम्नि सति मात्रच् इति
प्र चित्वाकरस्तदन्तात् क्री डीप् (पा ४, १, १५)
इति प्रथमा विधा परिचित्तरी । ✓ १मान्+प्रि प्र इति
कृत्वा *मानि- इत्यस्य मिश्रस्य प्राति सत क्री डीप्
न्तात् स्यात् (पावा ४, १, ४५) इति द्वितीया विधा स्यात् ।
*मान् > *मात्रक- > *मात्रिका > *मात्रिमा- >
*मानी' इति चरमा विधा नैत्र द (तु अम्बुली) । तद्
एस्य एताममुपादेयवतारतम्ये किमृशा धी प्रमाणम् ।

*) यनि सत्तात् सदेहो भवति । अपेक्षाया अदर्श-
नात् । नन्व अपा/ष्टृ इत्यनेन निवारणार्थेन सता
कर्मस्य येन पुफ्तया आभ्यमाणा किमिदमुभमेव
स्यादिति कृत्वा यनि १सक्याकात् सप्ताद् मिश्रार्थं सद्
मिश्रमिपतिक्तायाऽभ्युपेयमिति [तु सा ७५ च
१भु+ (✓ रम् >) रत्ति- इति कृत्वा तस इति (तया
सति स्वरतयोस्याऽपरिहार्यं तु द्) । अतोऽस्मिन्

पक्षेऽपि उप भाव इति कृत्वा नस एव सुवच स्यात् ।
मा त्वेव मानि । अपा/ष्टृ इत्यस्य परत वृथकृति-
पूर्वकम् आमरणे इत्युपगमात् [अपाऽऽहोर्ध्वोर्ध्वोर्ध्व-
विभागेन कस्यचिद् वस्तुत इतिदिपकरणे कस्मैचिद्-
परस्मै चाऽऽवर्जन इत्यभिसधे (तु अपा/मे > मि,
अपा/मे > मि इत्येतयो शौ ६, ११७, १ इत्यन
मै १, १० २ इत्यन च समानप्रकारो विवेक इहोष्ठा
दिश परिपुष्पत्तिचाऽऽह्वयोगवति मै स्य 'सुभर' इति
विप निदर्शयामे)] ।

*) तस नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।
*) नस अतोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

*) अदन्त प्राति इति परमतमनमितमिव
भवति (तु भा K च, वैतु सा उ म PW MW
vW च) । कर्ममिति चेत् । उच्यते । उ म त् स्वप-
क्षपुष्पा उदाहृतस्य यास्त्रीयवचनस्य तन्मतविनाश-
करवाद् अरु इत्यस्य न द्वि सत यिनि इति
कृत्वा वा सुवचतरवाच । यच्च सा (तै) 'विन्दे'
इत्यनेन सामान्यधिकरणमिच्छद् 'अरु' इति प्र ३ रु
आह, तदप्यसत् । 'एषदे' इत्येकवचनिकया क्रियया
'अरु' इत्यस्य संवन्धस्य निगदस्पष्टत्वादिति [तु
'जायते विन्दते' इति छान्निष्येन भूयमाणे ऐकवचनिके
क्रिप (विन्दे) इत्यत्र तै स्य सामान्यमानो ज्ञेय यद्)] ।

*) अरु- > अरुम्- > अरु-मति- इत्याधिका
मतिरप्येवामभिपुष्टयनामत्र यद् भवति (तु Pw. प्रम्),
तद् असद् इवाऽऽभाति । यथा अपमहाऽमावात

८, ३१, १२, १०, ६४, १५, १२, ४, तै ४, ३, १३, ६, -विष्णु ५, ४३, ६, ५४, ६, ७, ३६, ८, ४२, ३, १०, १२, ५	अरुमति-रिवान् १, १४७, ४, -रूप १८, ३, ७, १४, ८, १५०, २, ३, १८, २, ५ ७७, १, [(१, ३३, १५) ७, १, १३] १४, ८, ९, २९, ५, मा ३, ३०, का ३, ३, २२, मै ४, १३, ६ काठ ७, २, ३५, १४, क ५, २ ४८, १३, -रूपे १७, ५६, १९, मै ४, १४, १८ अरुपी-पी १९, १५, २, पै ३, ३५, २	अरु-रु तै १, १, ९, १-३, मै ४, १, १०, काठ १, ९, २५, ४, १, ८, १, १, क १, १, ३९, १, ४७, ८, १, १, १, ६, ४६, १, -रूप १, १२९, ३, १०, १९, १०, मा १, २६, का १, ९, ४, मै १, १, १०, ४, १, १०, काठ १, ९, २५, ४, ३१, ८, क १, ९, ३९, १, ४७, ८, -रुत मा १ २६, का १, ९, ४, पै २, ३७, ४
---	--	---

अरुमति-रु १, १२, ३

अरुमति-रु १, १२, ३

अरुमति-रु १, १२, ३

अरुमति-रु १, १२, ३

काम नमू-समाप्त इह भवतु, न तु परामिमत वस ।
रामति- इत्येतत् प्राति हि निद्-अनिद्-अन्यतर-
अति-प्रत्ययान्ततया (तु पाठ ४, ६५) मनोवग्ध-
तद्-अन्यतर-वाचकतया च ध्रुवन्तरप्रसिद्ध (तु शौ
६, ७३, २, ३, ७, ७९, २) । अत्र चैतत् प्राति उप
भवति नमू च पूष भवतीत्यत्र बाह्वचध्रुवन्तरसाधारण्येन
विशेषणमात्रतया 'अन्यन्त' इत्येतेन 'अनेह' इत्येतेन
च साहचर्येण च ध्रुवमाण (तु ८, ३१, १२) शापक
भवेत् । उत्तरपदाद्युदात्तभावत् उत्स (पा ६, २, ११६) ।

*) तस नमू-स्वर (पा ६, २, २) । उप वर ।

*) 'अमृ इये' इति प्राग्य पूषप्रत्यय (पा ६, २, २),
वैष्णु पपा ARV च द्वे पदे इति, वै सा च
तथेति कृत्वा उप $\sqrt{२६५}$ इये (लटि उगु) इति
पूष च तत्प्रत्यय सप्त (१भ्र- $\sqrt{२६५}$) कर्मणि द्वि१ इति च,
115 प्रत्यय वनि प्राति मस (=भ्रमृ+ $\sqrt{२६५}$
इत्यस्य कृत्वा) इति च वदन्त र्वरत पर्यन्त
योग्या । तथानेहि कृत्-प्रत्यय इत्यादिप्रसिद्धे । 'मृ' (द्वि१) च (द्वि१) [भ्रमिवादिविशेषणयुगात् (इन्द्राय=
तदीया युयमिनि कृत्वा युष्मदीनां तत्प्राप्तये) 'स्तुवामहे'
इति पूर्वार्थे वा द्व (वैष्णु ना वाच्यप्रत्यय प्रवर्णन प्रथमे
वाक्ये 'मृ' (११) इत्यस्य च (>११=तव) इत्यस्य
च गमानादिभिरागुप्तं द्वितीये वाक्ये च 'स्तुवामहे' इति
विना योग्य वदन्त, GW, गा द्वितीया वाच्यमनुव-
दन् । एषिग, मनु 'स्तुवामहे' इत्यत्र विधायाऽमात्र
विदुष इति । यन्नेदिमुक्ताः । यन्नेमिनि पादार्थान्वा-
दिति । म ही१ । यन्नेमिनि । आगमेन याननाऽपानादिवा
रिति । गायत्रेण । आनुष्टुभेण गानमात्र इ । मेन 'स्तु
वामहे' इत्येतेन । यन्नेमिनि । यन्नेमिनि । यन्नेमिनि ।
) १५ । १. १भ्रमृ- $\sqrt{२६५}$ इति च

भावे वा रु-इति वस वा (=अदातृ-
यस्मिन् कल्पेऽन्तोदात्तस्तु दुर्गपद इति कृत्वा
तत्पूर्व ($\sqrt{१६५}$ -कर्त्तरि) इ-इति उत्स इति दे (१, १३)
वत्स सा च, पूर्वस्मिन्नेव कल्पे पूष $\sqrt{१६५}$ इति
वेति सा, १भ्रमृ- $\sqrt{१६५}$ इति कृत्वा उत्स इति पूष, अतः
L ४४१ । सर्वेषां त्वेव पूषप्रत्यय अनुपपन्न इति कृत्वा
कोऽपि भूयोविभूयस्वरूप वस एव शरणीय ।

१) व्यु १ । ($\sqrt{१६५}$ -भावे विष्णु प्र=) १भ्रमृ-
+१भ्रमृ- $\sqrt{१६५}$ -कर्त्तरि उन् प्र उत्स (पाठ
१, ९) इत्येवम् उत्स, उपप्रत्यय स्यात् (=बाधया
बाधमान-) इति प्रथम कल्पः । यदा ($\sqrt{१६५}$ -
कर्त्तरि विष्णु प्र=) १भ्रमृ-+१भ्रमृ- $\sqrt{१६५}$ ($\sqrt{१६५}$)
इत्येव वस [=अ (बाधमान) वासात् अर
(अदाता) च इति कृत्वा निन्दाऽर्थे उल् प्र तदित उत्स
(पा ५, ३, ७४) त्रिस्वाय स्व तदवत्स इति द्वितीय
कल्पः । अथाऽपि वा १भ्रमृ- इत्यस्यैवाऽतिशयिनेऽर्थे
ऽन्याया स्थान्, नाश्रुति, प्र स्व वेति तृतीय
कल्पः । अपि याऽऽनुदात्तं क्वचित् पाठे (तु पाठ
शौ यत्स) शापक स्यात् यथा पुराकाले प्रथितमात्र
सन्निवि तामागिक मर वासेनेहाऽऽन्यायाऽभ्यन्त-
विषया (पा ६, १, १८९) आनुदात्तता पर्यलोपिनि ।
स्यात् द्वितीये कल्प एव पदे उन् प्र तदित उत्स (पा ५,
३, ७४) । एषिग $\sqrt{१६५}$ इत्येतदर्थप्राधान्येन व्यु इ
इत्यभिप्रायि [तु GW शत्रुपर्वतप्राधान्येन अति-इत्येतेन
पदे मंत्रिणमपि, वैष्णु पाठ (४, ८४) $\sqrt{१६५}$ -भ्रमृ
प्र इति, 115 प्रत्यय $\sqrt{१६५}$ - $\sqrt{१६५}$ -भ्रमृ (एव) इति
तत्त इति (लया गायुतसि । यत्त उपागमात्त इति)
) कल्पमुदात्तोऽर्थे पाठे (तु पाठ गायुतसि च इति च

✓अरण्य २ अर्थान्- टि द
 'अ-राशन्'- नम् काठ २६, ६, क
 ४१, ४, -नान् मै ३, ९, ४
 अ-रश्मन्'- नमान अ ० १७, २०
 अ-रसु, सौ'- अस शौ ६ १३८, ३,
 -स शौ ४, ६, ६, पै १, ६८,
 ४, ४, १७, ४, ५, ८, ५, -स
 शौ ४, ६, ६, ५, १६, १-१०,
 २२, २, पै १, ६८, ४, ३, १६,
 ५, ७, ८, ५, ८, २, ६, ४,
 १-११, -सम् २, १११,
 १६, शौ ४, ६, १, ६, ७, २,
 ५, ४, ९, ८, ६, १३, ८, १०,
 ११, ६, २९, ३, १००, ३,
 १३८, ३, ७, ५८, ३, ७, १०,
 ४, ३, ४, ११, १२, १७, १९,
 १४, ३, पै १, ४४, ४, ४८, ४,
 १८, ४, ९३, ४, १११, ३, २,
 १, १, २, १, ५ ३, ९,

१-६३, ७, ४, १७, ३०, ४, ७,
 १९, ४, ५, ७, ५, ८, ५, ८,
 ७, १८, ७, ८, २, ९-११,
 ७, १-४, ११, ९, १०,
 ५-८, १२, ११, १२, ११,
 ३, ३, १०, १६, १५, २-४,
 -सस्य शौ ४, ६, ६, ७, ५८,
 ५, पै १, ४८, १, ५, ८, ५,
 -सा शौ १०, ४, ८, पै १६,
 १५, ८, -सा शौ २, ३१, ३,
 ४, १८, १, ९, २, १०, १९,
 २४, ३, पै २, १५, ३, ५, २४,
 १, ७, ८, ५, ११, ३, ३, १७,
 १९, ३, १६, ७६, ९, -सा
 शौ ५, १३, ७, -सा शौ २,
 २७, १-६, १९, २४, २, १०,
 ३५, ५, पै २, १६, १, ८, २, ७, ७,
 ७, ११, ३, २, ४, ५, ७, ३, -सा
 शौ १०, ४, ९, पै १६, १५, ९

अरसु-रस- -मम् शौ ७, १३, ९,
 पै ७, ३, ५, ८, २, ८,
 अरसु-रस- -रा शौ ७, ८०, १,
 पै १, २१, १
 'अरसावधी' पै ३, १६, ४.
 'अराज- अराजिन्- टि ॥
 अ-राजन्- -जान पै १, ९२, २
 'अराजन्- -ज्य मै १, ५, ८,
 अराजिन्- -जिन अ ८, ७, २३
 'अराटकि नाड टि द
 अराटकी- -की शौ ४, ३७, ६, पै
 १३, ४, १०, ११
 'अराड- -ड मै २, ५, ९
 अराड्य- -ट्यौ मै ५, ६, २१, १.
 'अराडि- अराड- टि द
 'अराडकी- अराडकी- टि द.
 अराण सम्
 अ-राति, 'ती'- -त्य क १, २९, ४,
 ४३, ८, २, २३, ५, ९, ३५, ६,

*) यस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद ।
 'त्ववासरम्' (मुने) > 'त्व' अवासरम् (मुपा १)। अत्र
 'तव'। अरसम् इति द्विपद सोध प्र (तु टि मुपाव > पाव)।
 'अरस । अवधीव' इति सोध प्र ।
 'तस नन्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।
 'स्यु' । ✓'२अर > २अरु- + भात्रिन्- [= प्रा
 ✓अरु- + साच्छीलिक इति प्र (तु पा ३, १५६) इति
 उग उपप्रत्यय [पा ६, २, १३९ (=प्रतिषेधकान्
 विगद्यन्ति)], वैतु वै ण. ८५५ भाव च पर्वत-
 विपदतया अरु- + (रा >) 'रात्रिन्- इति तम
 इति (तया स-व-तोदात्त उपपत्तिमाकाङ्क्ष सन् वचमपि
 पा ६, २, १५५ उउ उरस स्यात्), सा मरद्विषय-
 तया अरु- + रात्रिन्- (=रात्रन्- + मन्वर्थे तद्धित इति
 प्र) इति तम इति वा, 'अरात्रु' (=अरु- + रात्रन्- इति
 वग) मन्वर्थे इति प्र इति वस इति वेति, एषा
 मन्वर्थे मरद्विषयवो नन्-पूर्ववत् इति मन्वेत स्यात्]।
 'गुणे दीर्घाऽदिरपि पा. ६.। स्यु' । ✓'६अर
 [मैस्य < ✓'२हरा (= ✓'२हृ) < ✓'नरा (= ✓'गृ)
 < ✓'नर (= ✓'कृ)] > '५अर- [= मन्वर्थे मु
 २११३३३ १११ (१, ४०१३)] + १अर- (=प्रत्यय
 < ✓'कृ) इति वग मन्वर्थे इति इषा 'अरात्रि-

इत्यस्मिन् प्राति उपपदे सति [✓'कृ + डि प्र उरस
 (पाठ ७, १३९)] = 'कि- इति उप योगे 'अरात्रि-
 कि- > [की दीर्घ (पावा ४, १, ४५)] - की- इति
 निप्रस्थानम्य प्राति मौसिष मन्वर्थेयमानस्य सत नैप्र
 'अरात्रि' > 'अरात्र' > 'अ' > 'अ' इति परिणाम
 अनुसंधेय (तु सह ध्रुवमाण मन्वर्थेयप्रधान वि, नाड
 इति प्राति च, वर्यकि- प्राति च लोके)।
 'स्यु' । (✓'६अर >) '५अर- + १अर- (तु
 नाड, डि) इति इषा वग उपप्रत्यय (पा ६, २, १)
 द (मन्वर्थेयप्रत्यय)। स्वप्नस्तु नैप्र 'अरात्रि-
 > 'अरात्र' > यनि इति गुणम प्रम ।
 'स्यु' । नाड स्वार्थे य प्र (पा ५, ३, १०३)
 ददा 'अरु + १अर- इति वग मन्वर्थेयप्रधानीय
 यत् प्र (पा ४, ५, १८)। उमवधाऽपि नि-स्वर (पा ६,
 १, १८५)। दाषादि प्राति कृपि यद ।
 'दिप्रवृत्तीनां ना म्यान द। तद् दया। यत्र मानवरो-
 उर्यम्यत्र अरु- + (रा >) 'रात्रि- (=प्रतिपदितव्य-)
 इति। दय च तद्विहितपर यद् वा वि भवति, तत्र
 उप कर्त्तरि क्तिञ्चन 'राति- इति शिषेय द । उमव-
 धाऽपि मन्वर्थेय नन्-स्वर (पा ६, २, २)।
 'तु टि इदेव 'तिम्' (१ ७२१, ३-९)।

३८, ९, ५, २, ६, [दि, ४८,
१६, ५९, ८] ७, ८३, ३; ५,
८, ९, १, ७, ४, ९, ७९, १,
१०, ५७, १, ८५, ३२, १३३,
३, १७४, २, मा १, ७, १४,
१६, १९, २९; का १, ३, ३,
५, १, ६, ७, १, ८, ३, १०,
१, तै १, १, २, १, ४, १, ५,
१, ३, ६, १, ७, १, ८, १,
१०, १, २, ५, १, ३, १, १,
६, १, ८, ३, २, १०, १, किं
१, ५५५, २, ११५३, जि १,
५७, २, ४, १, ६, शी १, २९,
२१, ५, २३, २, ६, १२९,
१-३, ११, १०, २१, १३,
१, ५९१, १४, २, १११, १२,
५०, ३, १२०, ७४, ४, ९५,
४, १३९, १, वै १, ११, २,
७, २, २, ९, ७, ८, १४, ४,
१३, १६, ८७, १, -तये मा १,
११, का १, ३, ७, मै १, १,
५, ४, १, ५, शी ५, ७, १, ३,
वै ७, ९, ४, १९, ३, ४, -ति
अ २, ७, २, ८, ४८, ३, १०,
१४, १४, सि ४, ५, १४, ते ३,
२, ५, ४, मै १, १, २, ४, ६,
७, ८, ११, २, १६, ३, १०,

१, ४, १, ७, काठ १, २, ४,
५, ६-८; १०, ३, ६, ३१,
४, ५, ६, क १, ५, ६, ४७,
४, ५, शी २, ७, ४, ६, १२४,
३, १२२, ३, १७ वै ८, ३, ४,
१३, ३, १४, -विम् अ ४, ४, ४,
१०, ६३, १२, मा १३, १०१,
२७, ६, का १४, १, १२१, २९,
१, ६, तै १, २, १४, २१, ८,
१०, २, ४, १, ७, ३, मै १, १,
११, २, ११, १४, ४, ३, ५,
१, २, ७, १५१, १६, काठ १,
१०, २, १२, ३, ३, ५, ४,
१६, १५१, १६, ३१, १४, क
१, १०, २, ६, १०, २५, ६१,
किं १, ५४०, २, ३६९, किं
१, ५५, ७, ३, ३०, १२,
शी १, १८, १, २, १०, ७,
३, १, १, २, १, १५, १, ५,
७, ३, ६, ८, २, १२, १२, २,
३, ४५, १९, ३१, ११, वै १,
६९, २, ८६, २, ३, ५, १, ६,
१, ४, ८, १-१३, १८, ५, ५,
२६, ३-६, ९, ७, ९, ४,
८, १०, ५, ११, १६, ४, २,
२५, ७, -तियम् वै ५, २६,
४, ६, ८, -सी अ १, ११६,

२१; ३, १८, १, २४, १, ४
[२६, ७, २७, २] [५०, ११ (७,
६४, ५, ६५, ५, ९७, ७)]
५, ५३, १४, ६, ४, ५,
१६, २७, ४४, ९, ७, १, ७,
९७, ९, ८, ११, ३, ३९, २,
९, ९६, १५, ९७, १०, सि ३,
१६, ३, ४, ५, ५ १३, मा ५,
२६, ६, १, ९, ३७ १०, १,
१२, ९९, १३, २६, का ५, ७,
१, ६, १, १, ११, १, ३, २, १,
१४, २, १२, तै १, ३, १, २, २,
२, ६, १, ६, १, ८, ११, १, ४,
१, ४, ४, २, ८, १, ९, २, ५, १५,
९, मै १, २, १, ५, ३, ६, २,
२, ६, ८, ३, ६, ३६, ४, १४,
६१, १७, काठ २, १, १५, ६,
३९, १, क १, १३, जै ४, १५,
११, शी १, २, २, १०, ५, ३६,
१३, १, २०, १६, ९, १, वै ३,
३३, ६, ५, ६, ८, ७, ७, १५,
४, १२, ६, ८, १४, १, ९, १६,
१३२, १, -तीनाम् सि ५,
५, -तीम् वै ५, २६, ५, ९
-ते शी ५, ७, ८, -ते शी
७, ७, १, २, ७ १४, २, १९,
वै ७, ९, १-३, ५ -ति

*) 'अरातिम्' इति वेपाचिद मूले पा ।

*) 'सी' इति अ (९, ९७, १०) पाये ।

*) प्रत्ये सृष्टे प्रथमे मन्त्रे पूर्वोत्तरविरहितस्य 'रा' इत्यस्य पूर्वनिर्दिष्ट इति चे च मन्त्रे 'अरातिम्' इति क, च 'अराती' (> रा १, ५, ५ 'सीनाम्' इत्यस्य टीपतस्य (पाठा ४, १, ४५) सद्भावशामाग्ये सन्ते द । एतस्य १मे मन्त्रे 'रा' = 'अराति', २ये मन्त्रे 'रा' = 'अराति', ३ये, ४थे च मन्त्रयो 'अरातिम्' = 'अराति-सम्', ५मे मन्त्रे 'अरातिम्' = 'अरातिम्', ६मे मन्त्रे 'अरातिम्' = 'अरातिम्', १मे च मन्त्रे 'अरातिम्' = 'अरातिम्' इत्येव शोध-परम्परा इ (अन्येन दिश-

ङ्गेष्वपि बहुषु स्य मूलो अनुसंधानतो दीर्घान्तस्य प्रति सद्भावोऽस्तीत्येतत्ति सभाष्येत) ।

*) तु नापुन ।

*) प्र १ छन्दोऽनुदत्त दीर्घत्वम् (तु सा = अरातिरिति, इ ३७६, वेदु. सा दि ३ इत्येवमपि मृषा विवक्ष्यते) । यथा 'अरातिर' (= अ + रा-तिर) (= रा + तये वा कतिरि वा + ति-र) इति तस्य इत्यस्य प्र १ इ (इ 'अरातिर') ।

*) मुषा स्वरध्वेप द ।

*) विशिष्ट इह क (७, ८२, १) पाये ।

*) नकारान् मुषा गु-शोध द । अत्यन्तकार होन मूले पा विगतनीयेन पूर्वत, न तु नमोऽप । पुन प्रयोगस्य ध्रुवप्रसिद्धत्वात् ।

१६, ८, ६०, १०, ९, [१३, ९, ६३, ५, (३९, ५)], ६१, २५, चौ १, ५१०, २, ५४५, ५६३, ८९५, जै १, ५३, १४, ३, ४३, १, ४४, ९, ४, १४, २, -राव्ये ऋ ७, ३१, ५, चौ २०, १८, ५.	११, १, ४, १९, १, चौ २०, ६८, ६, ७१, १६, १०७, ११, -रिम् ऋ २, ८, ३, ५, ४८, ५, -रिं ऋ १, ७०, १, ७१, ३, ७३, ५, ११८, ९, १६९, ६, १८४, १८, १८५, ९, २, १२, ४, ५, ३, ४३, २८, ४३, १८०, १६, १९, २०, ३०, २९, १, ३८, २, ४८, १, [५०, ११, ७, ६४, ५ ६५, ५, ९७, ९], ५, २, १२, ३३, २, ६, ३४, ९, ५४, १२, ६, १४, ३, [१५, ३, (१६, ३३), १०, ११५, ५] १६, २७, २०, १, २४, ५०, २५, ७ ३६, ५०	४५, ३३, [४८, १६, ५९, ८], ७, ८, १, २१, ९, ३४, १८, ४८, ३, ५६, २३, ६०, ११, ६८, २, ८३, ५, ९२, ४, ८, १, ४, २१, १६०, २४, २२०, ३४, १००, ३९, २, ४८, ८, ६०, १२, ६५, ९०, ६६, १२, ९४, ३, ९, २३, ३, [६१, ११, १०, १९१, १], ७९, [१, १०, १३३, ३], १०, २०, ४, २७, ८, ४२, १, ५९, ३, ७६, २, ८६, १०, ११६, ६०, १४८, ३, मा १५, ३००, २६, १८०.
---	---	--

१अरि- नय खि ४, ५, १, -ये
ऋ ६, ३१, ५, -रिं ऋ १, ४,
६, ९, १०, १५०, १, ७, ६४, ३,
८, २, १४, ५१, ९, ७२, १६,
९, ७९, ३, १०, २८, १, ३९,
५, खि ३, ३, ९, ५, ११, १,
मा ३३, ८२, का ३२, ६, १३,
कौ १, १७ २, ९५९, जै १,

*) सतोयुह्या विपमयोर्जागतयो पादयोरेवसाने लघौ
स्याता (तु तृतीये पादे) इति कृत्वा 'भ्रावण' इत्येव-
मत्र मूलतः पा सभाष्ये [येनाऽऽचरद्वयेनोनेऽन पादे-
ऽचरमप्येक सुपूर स्याच्छन्दश्च सुपठमित्यमिसधि
(तु ८ ५२५)]।

*) √'भट्+इ प्र उत्स (पाठ ४, १४०)। तत्स्वर ।
ननु स्वामि-स्तोनाद्यर्थपरं प्राति अन्त्यं शत्रुपर चाऽ-
दिति प्राग्वर्णमिमत् विधेः [तु या (७, ७) प्रष्टु]
आदाय घृणगङ्गते द्वे प्राति किमिति न निर्दिश्येयाता-
मिति । व्यु च इत्ते च विशेषाऽभावाच्छन्दतोऽभेदप्रति-
पत्तेरिति । ननु शत्रुपरस्य प्राति ३भृ+०दि- (<√२रा
मात्रे) यस इति कृत्वा प्रकाराऽन्तरेण व्यु इष्यतां
(वैतु या गप्) तेन च प्राति भिन्ने निर्दिश्येयातामिति ।
नैति । वयमिति । उच्चाया व्यु अ-यथासिद्धत्वादिति ।
इत इति । गतितत्प्रतिग्रन्थप्रभृत्यनेकाऽर्थेवाचकत्वेनो-
पगतस्य सत √'भट् (तु यस्या णि) इत्यस्यैव तत्तदर्थ-
भावकस्य सत अरि- इत्यस्य मूलतयाऽभ्युपेयत्वादिति ।
अय तत्र तत्र विषयविभागे विदुषा वैमत्यादपि भिन्ने
प्राति न निर्दिश्येयातामिति । वयमिति । उच्यते । तद्
यथा । ऋ १, ४, ६ इत्यत्र शत्रु पर इति सा । न तथेति
Fw. प्रष्टु । ऋ १, ७३, ५ इत्यत्र शत्र्वर्थ इति सा
Fw. च । न तथेति Gw. । ऋ १, ११८, ९ इत्यत्र
शत्र्वर्थ इति सा. Fw. च । न तथेति ९५ ।
ऋ १, १८४, १ इत्यत्र शत्र्वर्थ इति Fw. । न तथेति
सा Gw. च । एवमन्त्येषा भूरिखल्यविशु स्य प्रति-
पत्तिभेदो भवति । अयाऽऽऽवधि प्रसिद्धिं प्राप्तवतो विषय-

विभागस्य'ऽपर्याप्तत्वादपि द्वे एव भिन्ने प्राति. निर्दिश्येया-
तामिति नोचितम् । तथाहि । मा ६, ३६ इत्यत्र प्रना-
ऽर्थं साक्षाच्छ्रुतप्रमाणोपवृद्धितो भवति (तु माशाऽ
३, ९, ४, ०१) । ऋ २, ७९, ३ इत्यत्र वृक्- इत्यस्य
साहचर्याद् हर्षर्थं सभाष्येत् । एवमनुसंधानभूयस्त्व-नि-
वधना विविष्टतराऽर्भूयस्त्व प्रसिद्धिं समवेदिति किमु
वक्ष्यम् । ननु तत्तत् स्थ सम्बन्धनुसंधाय तत्तदर्थविषय-
विभागमुपपत्तन्ति काम्य तानि तानि भिन्नभिन्नानि प्राति
निर्दिश्यरमिति । वल्यम् । एवमेव कर्तव्यं न त्विहेति ।
तद् कुनेति । वैरा इति । कुत इति । अर्थविनेकाऽधीन-
विषयविभावाऽनुपातिनो निर्देशविभागस्य तत्रैव प्राप्ताऽव-
सरतरत्वाच्चाऽनुसंधेयसाधनवाममीसमृद्धिजन्य पर्याप्ततरस्य
विभागप्रकारस्य समवाचेति । अथ किमिति २शु रि-
इतीहाऽपि घृषण् निर्दिश्येतेति । स्वरतो भेदात् व्यु
भेदस्य शब्दसाभाव्यं प्राप्तत्वादिति । अत्र यत्र यत्र 'अर्भु'
इति शब्दरूप १अरि इत्यस्य द्विः ३ वा ५ वा ५ वा
सत् १अर्भु इत्यस्य ३ इतीवाऽऽदेया मिष्या प्रतीत
भवति तत्र तत्र यस्य णि समवेतीति दिक् (तु टि
इहैव 'अरे' इति) ।

*) १अर्भु- इत्यस्य ८ इति सा तद् विधुरयम् ।

*) १अर्भु- इत्यस्य ८ इति Fw. तच्चित्तम् ।

*) यत् १अर्भु->अर्भु (स१)='इन्द्रे' इतीव FwS
(१७२ णि १) इत्यत्रोक्तं भवति । एभिन्दम् । 'त्वया'
इति पदेन तस्य मत्पार्थक्यम् ।

*) 'अयं' इति स१ इति पठन् सा. चिन्त्य ।

*) उ म द्विष्टि दि मन्वानो चिन्त्यो ।

का १६, ५, ११ तै २, ६, ११, ४
 ४, ४, ४, ४, मै २, १३, ७, ४,
 १४, १५, काठ २, १५, ८,
 १७, १७, १८, कौ १, ७०,
 ५५५, २, २४, ११५३, ३, १,
 ८, जै १, ७, ८, ५७, २, २,
 ५, ५ ३, ३, ३, ४, १, ६, १०,
 १०, शौ ६, ६३, ४, १८, ३,
 २३, २०, ३४, ४, ५, ६६, १,
 ८५, ४, ८९, १, ९५, ४,
 १२६, ३, पै १३, ७, ४, ५
 [रि- १२६०, १२६०, १२६०,
 क्व०, नि०, मृ०, सु०स्व०]
 अरि०- नी मा ६, २६, सा ६,
 ८, ७, मै १, ३, ४, ४, ५, ७,
 काठ ३, १० क २, १७, -यं०
 कौ १, ३२७ जै १, ३४, ५
 अरि० मा २३, ५५ ५६, का २५,
 १०, ३, ४, मै ३, १, ४, पै ५,
 ३४, ६

अरि-कृ०- वे०य पै १६, १०४, २

अरि-गु०- तै १, १८६, ३

अरि धायस्-यस ऋ १, १२६, ५

अरि-यमन्- अर्यमन्- टि ३

अरि द्युत-त ऋ ८, १, २०

२४ रि-रि शौ ७, ९३, १३, १३,

१, २९

अरि-क-क काठ ४०, ५, -क

तै ६, ४, ९, ५ काठ २७, ५,

क ४२ ५, -कामि तै ६, ४,

९, ५, -काय तै ७, ३, २०,

१, साठ ४३, १०

अरि-कृत्य-स्वाय मै ४, ६, २

अरि-त-त पै ४, १४, ६

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-त-अरि-त-अरि-त-अरि-त

अरि-रिपयत्-यय ऋ १, ६१,

५, २, ३७, ३, ६, २४, ९,

२५, २, मै ४, १४, १२

अरि-रिपयत्-०० शौ १९, ७, ३,

-०० शौ ८, २, २४, -०

क [१, ४१, २, (५, ५२, ४,

६७, ३), ८, २७, १६, १०,

६३, १३, ५, १८, ३, ३१,

१, १०, १६६, २, मा १०, २१,

का ११, ७, १, तै ३, २, ८, ४,

शौ ४, ५, ७, ७, ५५, ५, ८,

२, ८, १०, ३, १०, पै १,

६१, ४, ९६, ४, २, ८७, ५,

४, ६, ७, १३, ३, ११, १५,

१२, २१, १६, ३, ९, ५, ४,

६३, १०, -००० २, ३४,

७, मा २, १३, का २, ३, १३,

काठ ३४, १९, पै ४, ४०, ३,

-०० मा ११, ९९, ३७, २०,

का १२, ७, ४, ३७, ३, ६, तै ३,

१, ९, २, ५, ५, ९, २, मै २,

७, ७, काठ १६, ७, १९, १०,

*) श्री ह्रीं [पावा ४, १, ४५ (११ माशा मा ३, ९, ४, २१)]

*) 'अरि' इति पा (वैतु मै १ मै रथ मुकी 'अरि' इत्यपि पा)। एरिथ. अपि मै काठ च ४ स्त्रीत्वपरत्वं शाखांतरसामान्येन सुस्थित इ ।

*) सप्तमी > 'दी' इत्येतत्-सामानाधिकरण्यात् यनि इ. (वैतु. सा. 'अरि' इति व्याख्यानात् 'अरि' इत्यस्य पु १३ एतदिति प्रतिपन्नं सन्निवृत्तम्) ।

*) गौरिय प्रजाऽर्पणस्य सप्त अरि-इत्यस्य सप्त गमाभ्येत [वैतु १११ (१, ८९) शब्दाऽर्थवाद-अल (उ पता अल-अल-अल) इत्यतो निष्पादुः] ।

*) वग पूषणस्य [= 'अतो गुणविशिष्टाः'] इति शौ (११, २, २) पाठे ।

*) एग [= अरिणि वा अरिणि वा अरि (= अरि) पुण्य रपा रमानयेति कृत्वा विनि गन्तुं ११ [तु ११ प्रयु, १११ १, ६९, १११] वा गुं]। धापाव गतः [वैतु सा गतः इति, १११ १०४ ४०, १६५ च दृग्ग इति वदन्ती रवागधि-दी (तु. पा ६, २, १) वदति विदु-गुं इति प्रति पा] ।

*) वस पूषणस्य (= सप्तधा यो विधिः) । उप भावे धायस्-यद [वैतु सा उप कर्मणीति कृत्वा उप इति च वदन्ती स्वरतन्त्रिन्यौ (सा उप गुणवचनौ सति पूषण इत्येतत् स्वेष्टवाटस्य विशेषणद्वयस्यारि प्रकृते चाभावात् गुण व दृग्-उपपन्नस्य प्रातत्वात् पूषणस्य अनुपपत्तेरिति सति)] ।

*) सप्त द्विपु दि इ (तु १११ गपु, १११, १११) ।

*) वैतु सा प्रयु कृतम् इति वदन्त पूर्ववचनौ) ।

*) तद्य नमू स्वर (पा ६, २, २) । उप अ/कृत् वतरी दृक् प्र उस [पावा ३, १, १०८, यदा पाठ ४, १४२ (= अमृत सन् धरान परिपुत्र)] ।

*) तस नमू-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद ।

*) कृत् भवति । तु सप्त रि अ/वि-मिन्- ।

*) वग अतोदाता (पा ६, २, १०२) । उप यद ।

*) 'आ' इति पाठः (१०, १२०, ९) पाठे ।

*) उप अ/रिपयु-कर्मणि अय प्र । शेषं निरुद्धि इ ।

*) अनुपदेन गपु अरिपयु इति गूणा गमागयो (तु १११) । 'अरि-गुलम्' इति न ना निरिगन्त

क ३०, ८, पै ११, १, ७,
-छा अ २, २७, २, ७, १६,
५, ४२, ८, ६, १९, ४, ७,
४३, ५, १०, १०८, ३, तै ४,
७, १४, २१, ५, ७, ९, १,
काठ ४०, १०१, शी ५, ३,
५१, १०, ५, २३, पै १, १०६,
२ ३, २६, ६, ७, ४, ५१,
१५, ३, १६, ७, ६, ८, ८,
१६, १००, ३, १३०, ३,
-प्याम् अ ७, ४०, ४ १७,
४, काठ १७, १८, -प्यामि शी
१९, ६०, २, -प्यामि अ ६,
५४, ७, -प्याम् अ १०, ८५,
२४, काठ २, ३, क १, १५,
-छाम शी ७, ५२, ७, १९,
४७, २, २०, ८९, १०१,
पै ६, २०, ७, -छे का
२, ६, २, पै ८, ७, ३,
-छेन तै १, ६, ११, २१, मै
४, ५, ५, ६, ८, काठ २६,
१०, क ४१, ८, -छेमि अ
१, ११२, २५, ८, २७, ४, मा
३४, ३०, का ३३, १, २४,
-छे अ ६, ६९, १, तै ३,
२, ११, २, मै ४, १०, ५, काठ
१२, १४

अरिष्ट-गात्र^१-गु अ ५, ४४, ३
अरिष्ट-गु^२-गु शी १०, १, १०,
पै १६, ६३, १०

अरिष्ट-प्राम^३-मा अ १, १६६ ६

अरिष्ट-नाति^४-सवेक [१०, ६०,
८-१०], ९७, ७, मा १२, ८१,
का १३, ६, ७, तै ४, २, ६,
४, मै २, ७, १३, काठ १६,
१३, क २७, ४, शी ३, ५,
५, ७, ३०, १०, ६, १९, २,
८०, ७, ८, २, ६, ५, १०, ७,
६, २७, १९, ३८, ३, ६५ १,
३१, ३, ३, १३, ५, ७, १७,
८१, ७, ५, ११, ८, ३, ९, ९,
१४, २, १७, १८, ८, ११, ६,
१६, ३, ६, १४, ६१, २८, ९,
-तिमि अ १०, १३७, ४,
शी ४, १३, ५, पै ७, १८, २

अरिष्ट-नेमि^५-मि अ १, ८९, ६,
मा १७, १८ २७, १११, का
१६, ४, ७, २७, ११, ६१, तै
४, ४, ३, २, मै २, ८, १०, ४,
१, २७१, काठ १७, ९, ३७,
१, क २६, ८, शी २,
१२२७१, -मिमि अ १, १८०,
१०, १०, १०८, १, सि २, ४,
१ शी १, ३३२, तै १, ३५,
१, शी ७, ९०, १, -मेक ३,
५३, १७, काठ ४०, ३

अरिष्ट-पुत्र^६-गु पै १, ९७, ४

अरिष्ट-भर्मन्^७-मैमन् अ ८,
१८, ४

अरिष्ट-वध^८-य अ १०, ६, ३

अरिष्ट-वीर^९-रा अ १, ११४,

३, काठ ४०, १११ शी ३, १०,

१, पै ३, २०, १, -राम पै ७,
६, ५

अरिष्ट-प्र-अ^{१०}-सु शी १४, २,
७२

अ-रिष्टि^{११}-दिम् अ २, २१, ६,
-छो मा २, ३१, ३०, १३, वा
२, १, ३, ४१, ३४, २, ५, ५ तै
७, ४, ११, ३, ५, १, ४, काठ
३३, ३६, ३५, १०१, क ४८,
१२१

अ-रिष्यत्^{१२}-प्यम् मै १, २, ९१,

-प्यम् क [२, ८, ६, ८, २५,
११, (९, ३५, ३)], ४, ५७, ३, ८,
२५, १२, मै ४, ११, ११, शी २,
४, १, १९, ५०, ३, २०, १४३,
८१, पै २, ११, १, १४, ४, १३,
-प्यम् अ १०, ६३, १४

अ-रीज्ज(र)^{१३}-ज्जम् अ ४, १८,
१०

अ-रु^{१४}-रुम् पै १, ९४, ४ [०८-पाठ^{१५}]

अ-रु^{१६}-अरणि, अरणी, अरणि-रु

अ-रु^{१७}-रुम् पै १४, ४, ८

अ-रुण^{१८}-रुम् क ६, ३९, २, पै
१, ९४, ११

अ-रु^{१९}-रुम् क ६, ३९, ४

अ-रु^{२०}-रुम् पै ६, ९, १०, -रुमा
पै ११, २, ८

अ-रु^{२१}-रुम् पै ४, १४, ९०, -रु

क १, १०५, १८, १३०, ९०,

४०, २, १०, १०, २, ५५, ६,

का १६ ६, १७, ६०१ २४३, ३,

(गु वारु) मित्र । एतदाद्य प्रगङ्गा ।

१) विरिष्ट इह बाह्य (१०, ४२, १०) पाने ।

२) वल पानम् (ता ६, २, १) । उर वर ।

३) गम्ब ह्री गम्ब । उर <गो-वत् ।

४) मने तन्मि प्र निर-मण्ड (ता ४, ४, १४४,
६, १, ११३) ।

५) गम्ब नन्मन् (ता ६, २, २) । उर वर ।

६) गम्ब ह्री गम्ब । उर <गो-वत् ।

७) गु । <गम्ब ह्री गम्ब । उर वर ।

वारु) । 'विष्' इत्यस्य रूपे 'विष्' इति य
वृष्य पदमिति वृषा मुमा सु-तोष इ ।

२) गम्ब नन्मि (विष् १११ १, ११९ वि १०) ।

३) गम्ब ह्री गम्ब । उर वर ।

४) गु । <गम्ब ह्री गम्ब ।

५) गम्ब नन्मन् (ता ६, २, २) । उर वर ।

६) <गम्ब ह्री गम्ब । उर वर ।

७) <गम्ब ह्री गम्ब । उर वर ।

८) 'गम्ब' इति अ. वि. २८, ७) वर ।

१अरुणी- नीणी छ १, ११२,
१९, १२१, ३, ४, १, १६,
२, १६, १४, ३, मा १२, ६९,
का २१, ४, १९, तै २, ६, १२,
४, काठ २२, ६९, क ३४, १९,
को ३, ३, ५, जै ०, १, ७ शौ
१८ ३, २१, -नीणी म् छ
१०, ११, ७ मा १२, ६३, का
२१, ४, १३, शौ १८, ३, ४३,
-णीपु क १०, ६१, ४, -य
क १, १४०, १३

*१२अरु-णी- नाटु टि ३

*१३अरु-णी- नी तै ७, ६, ४, १,

-णीमि मा १२, ७४, का १३,
५, १३, तै ५, ६, ४, १, काठ
२२, ५

*अरुण्ड-

*अ-रत-

अरुण हनु- नु म १०, १०५, ७

*अ-रन्धत्-

अरन्धती- -ति काठ ३७,

१०९, शौ ४, १२, १, ७, ५, ५,

९, ६, ५९, १, वै २, २०, ५, ६,

४, ४, ९, १०, ८, ७, ९, १७,

१५, १, ७, १६, २-९, १७,

१-७, -ती वि ३, १७, ५,

४, ७, १, ५, ६, ७, ४, ९,
१०, काठ ३७, १०९, शौ ६,
५९, २, वै १, ८५, ३, २, २०,
५ ९, ११, १०, १५, १५, ४,
८, ९, -तीम् शौ ८, ७, ६, वै
८, ७, १०, १६, ३, ६, १२,
६, -स्य वै १५, १६, १ [०ती-
वसिष्ठ]

अरुण-

अरुण हनु- मा म १०, ११६, ४

*१अरु-णी- य म ३, १५, ३, २९,

६, ४, ५८, ७ ५, १, ५, ४७,

३, ५६, ७ ६ ३, ६, ४८, ६,

इत्यत्र 'गिन्-इति चेह उप इति (तु टि अरण्यानि-)। यत्
PW प्रमु अरुण > अरुणी (=नाउ) > -ण्य (प्र३) इति
प्रतिपद्यमाना यनि पार्यक्य नैवाऽनुबानोरम्, तजो-
चितम्। अरुण-इत्यस्मादननुदात्तान्तात् सत स्त्री ङीप्
प्र (पा ४, १, ४०) धममवात् । नाउ आनुमर्बोऽपि यनि
प्रकृत एव ममभायीत्येव सुवचात्वात् । अयाऽपि ह्यन्तस्य
प्राति पूर्वगवैर्कोदशवद्वा दशदशवद्वा रु अयादौ
सुपि प्रसिध्यद् न तु पराभिमत सप्त्युष्ट गुणाऽऽदशवत्
म् इत्यपरा दिह् ।

*) ङीप् प्र (पावा ४, १, ४५) तत्स्वरथ ।

*) प्र१ भवति । तत् कथं सोरलोप इति । छान्दम
इति सा [वेद सर्वविधिविवक्ष्य इत्यभिमतं (तु
१३०१)] । स्वादेह प्रकृतात् यनि भिन् सदपर
*१अरु-णी इति प्राति ३ [= *२अरु- + (नी) >
*नी (= 'अरु सर्वमपि वा तत्पूर्ववर्तिनी सती भवति')
इति कृत्वा उम उपप्रसव] । अथवा 'अरुणी ई
(< *ई- यद्) इति पदद्वय ३ (= 'इदमेवाऽरुणी') ।
अथवा 'अरुणी- ई' इत्येक समस्त पद ३ (यत्र उप
*ई- इति मौरिय मना सद् अवधारणाऽर्थे निपातात्मान
(तु हि ङी) गामाभिक इममनुपायां [यथा 'चिन्'
(मौरिय = 'चिन्') इति नि इत्यभिमतं (चिन्'
इत्यत्र निपात इम प्रदोषित इति कृत्वा दरप् उप-
पादमन ३)] । एमि प्रहो सुपुषीव स गमस्त
य । दशदश ग्मा प्रमु 'अरुणवर्णी' इति वर्णवर्णद
'अरुण- इत्यत्र ङीप् प्र (पा ४, १, ४०) आगममभि
गम्यत्वात्, तद् रथान न सत् तथा इतिदिदम्भमि
वेद पुनरुक्तमिति दिह् (तु टि अरुणी) ।

*) द्वि३ भवति [= (उपा) 'अरुणा (=रदिमगवी)
आवहन्ता उजोतिषाऽऽगात्' इति वा ३ (वैतु सा
स्वरूपत प्र३ सदथत प्र१ इति वदन् (नाटु टि.
सकतितचरी स्वीया सुलोपाऽभावपरा दिद्यमपि विस्मा-
रुक्थाऽऽवहन्क्रियाया नियमसिद्ध कर्म परित्याजितः
सैस्तदर्थमप्याहारमुखेन वा (पूरुष), १३३६ प्र१ (तु
नापु टि) इति चेत्यावहनस्य र्मणो विषये पर्यनुवीज्य] ।

*) *२अरु- + (नी भाव =) *२नी इति यत्.
पुपप्रसव (मिन्न स उपजीव्य स्वरभेदवत्-समानार्थसंरूप-
प्रवृत्तिवर्णविवक्षाऽर्थेति किमु बह्व्यम्) ।

*) 'उरुषद्' (शौ ८, ६, १५) इत्यस्य स्थाने सा
यनि पठति । तद् यस्था ३ ।

*) तम् नष्-स्वर (पा ६, २, २) । उप २२त्- यद् ।

*) यम पुपप्रसव (पा ६, २, १) । उप यद् ।

*) सत्त्व एमि ३ । उप यद् ।

*) आबोधमिभेऽप्यर्थे 'मन्त्रावाक्' (पा ६, २, १५९)
इति नम परम्याऽलोदात्तत्वम् उम ।

*) नाउ म्यु क्षीरदिक प्राति ३ । म्युः १अरु-
+ दा प्र (पा ४, २, १००) स्वर्य [-रायु (तु मा)
वैतु ११५ प्रमु = नाउ इति] ।

*) उप विवक्षन्- इत्-प्रसव (पा ६, २, ११९) ।

*) म्युः १. *२अरु- + (मद + च प्र =) *मु > *व-
इति उम इत् प्रसव (= 'यन्मिर्गिष्टदा'वाभाद्-) ।
पात्र यत्तु तु *३अरु + उपप्र प्र उम (नाउ ४, ७, ७) ।
विन्वर [तु. ग्मा (च १, ११४, ५) 'योगिचमन'
इति यथाव प्रमुष्टान् इति गाममरुदोपुष्ट, म. ११
१, १५९ (पुं टि *२अरु-), वैतु ग्मा (च १, १, १)

७, ३, ३, ९, ८, ६, २५,
५, ६१, २१, ७१, ७, ७२, १,
[(९, ७, ४, ६२, २३), ७४, १],
८२, १, १११, १, १०, १, ६,
२०, ९, ४३, ९, मा १७, ९५,
का १९, १, ८, तै ४, १, ३,
४, ४, ४, ४, मै २, ७, ३, ९६,
काठ १६, ३, ९६, ४०, ७, वी
१, ४६३, ५६२, १६७, ५३३,
५७१, ६६६, १४०, जै १,
४८, ९, ५७, ७, ३, १६, ३,
४१, ९, ४६, ६, ५५, ७, ४,
१, १, शौ २०, १७, ९, पै ८,
१३, ७, -पस्य ऋ १, ६, १,
३६, ९, ११४, ५, ३, १, ४,
४, १५, ६, ७, ४३, १२, ६,
४९, २, ७, १७, ६, ८, ६९,
१६, ९, ८९, ३, १०, ४५, ७,
८९, ९, मा ११, ३७, १२,
२४, १३, ४३६, २३, ५,
३८, १७, का १२, ३, १०,
१३, २, ७, १४, ४, ६६,
२५, ३, १, ३८, ४, १, तै
४, १, ३, ४, २, ३, २, १०,

२६, ७, ४, २०, १, मै २, ७,
३, १७६, ३, १२, १८, १६,
३, ४, ९, ३, १४, ४, काठ १६,
३, १७६, १७, १८, ३७, ९६,
४३, ९, वी २, ८१८, जै ३,
५७, ८, ४, १९, ९, शौ २०,
२६, ४, ४७, १०, ६९, ९,
९२, १३, -पस्य ऋ १, ८५,
५, ३, ७, ५, ३१, ३, ७, १२,
२ ६] ६, ८, १, ४९, ३, १०,
१०, २, वी ३, ३, ८, जै २,
२, ३, -पा ऋ १, ९४, १०,
२, १०, २, ४, २, ३, ६, २७,
७, ७, १६, २, मा १५, ३३,
मा १६, ५, १५, वी २, १००,
जै ३, १०, २, पै १२, १, १०,
-पा ऋ १, ११८, ५, ५,
७३, ५, ७, ४२, ३, ७, ६, १८,
३, ९, ६, १०, -पास्य ऋ ७,
७१, १, -पास्य ऋ १, १४६,
२, ४, ६, ९, ४३, ६, ७, ५९,
५, ७, १६, ३, ७१, ६, १७,
६, ८, ३४, १७, तै ४, ४, ४,
५ काठ १७, १८, ३९, १५

शौ ३, ३, २६, पै २, ७४, २६,
-पेण ऋ २, २, ८०, -पेमि ऋ
१, १४१, ८, लि ५, ७, ४,
१८, -पै ऋ ३, ३१, २१
* १ अरु-पाठ टि इ
११२ अरु-पाठ टि इ १, १०,
२१, (४, ५२, २), -पी ऋ ३,
५५, ११, ४, ५२, २, ८, ६८, १८,
वी २, १०७६, -पी ऋ १,
[१४, १२, ५, ५६, ६] ७२, १०,
१२, १, २, ४, ५६, ६, ८, ६५, ५,
१०, ५, ५, ८, ३, वी २, ८४०,
११०५, ११०६, शौ २०, २२,
५, ९२, २, -पीपास्य ऋ ८,
५५, ३, लि ३, ७, ३, -पीमि
५९, १११, २, वी २, १४२,
जै ४, १, ३, -पीस्य ऋ १,
७१, १ [पी-नि] ७१
१ अरु-पाठ टि इ -पा ऋ ३, २९,
३ मा ३४, १४, का ३३,
१, ८

२ अरु-पाठ, अरु-पी-एरु टि इ
अरु-पाठ टि इ ४, ७, १, ३,
शौ ५, ५, ४, पै ६, ४, ३

६ अरु-पाठ टि इ (अवयवत १ अरु-पाठ टि इ इत्यनेन सामान्ये नति
वम इति कृत्वा) पूषस्व अपर प्राति स्वात् ततश्च वी
दीप् उल्ल. (पा ४, १, ३०)। अयानि वा वस सति
अरु-पी इतीकारान्त प्राति स्वात्। तान् च पूष विपरी
१ अरु-पाठ टि इ इत्यनेन अर्धेदे सति (॥ सन् + भावे वी प्र उल्ल
= ॥ नी >) * पी- इति उप स्वात् पूषस्व च [१ अरु-पाठ
इत्यस्मात् वी निष्पन्नस्य सत् * १ अरु-पी इत्यस्य च
समाप्त्यमानाया निवृत्तौ यानि पदमिच्छायावाचकस्य सम्
प्रज्ञातमनामो वी-नमित्यभिपत्ति (उ ३ अरु-पी-१)।

*) 'अरु-पाठ' इति ऋ (७, १६, २) पाठे।

*) 'उपेण' (< १ कृ-दाह > १ उप) इतीव शोध-
पर एव विच-। जागतस्य पादस्य तुष्टिप्रयोज्य
उप- इत्यस्य दनि दृग्-गानाभ्यामुपगमात् (तु णि
मरथा) निष्पन्नादिनामवदास्यस्य निनान्तनिवृत्त-
प्रयोज्यसि दिक्।

*) एतत् प्राति स्वस्य गदिग्य भवति। दनि
दि वी दीप् प्र (पा ४, १, ४०) प्रात्ययान्। एतथाता-
दात् प्रगयेत्। तद् दीप् प्र उल्ल (पा ४, १, ७१)
देन निरुद्धः (पा ६, १, ११७) प्रवर्तेन। अयथा

२ अरु-पाठ टि इ (अवयवत १ अरु-पाठ टि इ इत्यनेन सामान्ये नति
वम इति कृत्वा) पूषस्व अपर प्राति स्वात् ततश्च वी
दीप् उल्ल. (पा ४, १, ३०)। अयानि वा वस सति
अरु-पी इतीकारान्त प्राति स्वात्। तान् च पूष विपरी
१ अरु-पाठ टि इ इत्यनेन अर्धेदे सति (॥ सन् + भावे वी प्र उल्ल
= ॥ नी >) * पी- इति उप स्वात् पूषस्व च [१ अरु-पाठ
इत्यस्मात् वी निष्पन्नस्य सत् * १ अरु-पी इत्यस्य च
समाप्त्यमानाया निवृत्तौ यानि पदमिच्छायावाचकस्य सम्
प्रज्ञातमनामो वी-नमित्यभिपत्ति (उ ३ अरु-पी-१)।

*) वम पूषस्व (पा ६, २, १)। उप यः।

*) ॥ ६ अरु + उमि प्र निरु [पाठ २, ११६ टि
१ अरु-पाठ टि इ १५५. (२ ३५५) गमानादिप्रयोज्ये
सति विनेत्येन सम्प पुष्य था उपरस्तुच (तस्य दनि
था हिंसास्य वैशिष्ट्यमात्रस्य काचकत्वे सति तदव-
पात् तत्पाविष वृथग निरुद्धो वेष्ट इत्यभिपत्ति)।

*) अरु-पाठ टि इ इत्यनेन सामान्ये नति (उ ३ अरु-पी-१)

१३, ३, २३, १२०, १६, ४,
 २५, ६, पै ४, ३९, ५, ५, ७,
 ४, -कंस ४ १, १०, १, १९, ४,
 ६१, ५, ८, ६२, १, ८५, २,
 १६४, २४, १६६, ७, १८६, ४
 ३, २६, ८, ५, ३०, ६, ३१,
 ५, ६, ४९, ८, ६६, ९, ७, ९,
 ३, [३९, ७, ४०, ७, ६२, ३]
 ९७, ५, ८, ५१, ४, १०, ९२,
 १९, १०१, १४, ९, ७३, २,
 १०, ६७, ५, ७८, ४, १०७,
 ४, ११३, ९, ११४, १, १५३,
 ४, १५७, ५, लि ३, ३, ४,
 १०, मा ३४, १६, ४०, १का
 ३३, १, १०, २, ५, तै ११, १,
 १८, २, ६, १२, ३, ६, ४, १,
 ११, ३, ३, ११, २, ७, १,
 ५, ५९, मै २, १३, १०, १३, १,
 २१, २, ४, ५, ३, ४, ५, १४, १०,
 ३, १२, २, ५, १४, ११, काठ
 ८, १६१, ९, १११, १७, १८१,
 ८, १०, २०, १५१, २१, ५
 ३९, १०, १६ २९, ८, ३३१,
 २०, १०१, १५८, ३४२,
 ४४५८, २, ७२, ६९४, ९६०,
 १जै १, १७, ४, ३६, १, ४६,
 ९८, ३, ७, १०, ३४, २२८, ५६,
 २१, ४, १९, २, शौ ३, ३, २,
 ९, १५, २१, १०, ८, ३१, १२,
 २, ५५, १३, १, ३३ १८, ३,
 ४०१, ४, २९१, १२०, ३५, ५, ८,
 ६३, ३, ९१, ५, ९३, ७, ११०,
 १, ११९, २, १२४, ६, पै २,
 ७४, २, ७, ३४, ५, ६, १७,
 ५१, १६, ६८, २ १०१, ६,
 -कंस ४ १, १३१, ६, ८,

६३, ४, [९, २५, ६, ५०, ४],
 १जै ७, १, १, ४, ४, ३, ३,
 १मै ३, १, १, २, १०, १काठ
 १९, १, २१, ६, १६ २९, ८,
 ३३, १४, १६, २१, कौ १,
 ४०२, २, ४२६, ५५८, जै
 १, ४९, ६१, ३, ३३, ११, ४४,
 ४१, शौ २०, ७०, ३१, -कॉ
 काठ १०, ९९, -कॉ ४ ३,
 ७४, १४, ५, ५, ४, ५७, ५,
 ८, ६३, ५, ९, ९, ९७, ३५,
 १०, ६८, १, तै ३, ४, ११, ३,
 मै ४, १२, ६, काठ २३, १२,
 कौ २, २१०, जै ३, १९, ५,
 शौ २०, १६, १, पै ६, १८,
 ३८, -कॉ ४ काठ २१, ६, क
 ३३, २१, -कॉ तै ५, २, ५,
 ५, ३, ४, ७, मै ४, ८, १०,
 काठ २०, ३, क ३३, ५ -कंस
 ४ १, १६४, २४, ६, ६५, ५,
 १०, ६८, ९, १मै ३, १, २, २,
 ४, ५, ३, ४, १काठ २१, ६,
 १६ ३३, २१, १शौ ९, १५, २,
 २०, १६, ९, पै १६, ६८, २१,
 -कॉ ४ १, ७, १, ६, ५,
 ५, ८, १६, ९, तै १, ६, १२,
 २, मै २, १३, ६, काठ ८, १६,
 ३९, १०, कौ १, १६८, २,
 १४६, जै १, २१, ५, ३, १४,
 ७, ४, ५, २, शौ २०, ३८, ४,
 ४७, ४, ७०, ७, -कंस ४ १,
 १७६, ५ -कॉ ४ १, ३३, २,
 ४७, १०, ६२, ७, ११, ८८,
 ४, १४१, १३, १९०, १, २,
 ११, १५, ३, ३१, ९, ११,
 ३४, १ ६१, ६ ६२, ५ ४,

३, १५, १०, ३, १६, ४, ४४,
 ३, ५५, ३, ५६, १, २, ७, २९,
 १२, ३१, ४, ३३, २, ४१, ६,
 (१०, ६४, ७), ७, ६, ३, ८,
 ४, ६, २०, १३, [२१, १०,
 ५०, १५, ७, २३, ६], ३८,
 ३, ४९, १४, ६२, १, ६९,
 २, ७३, ३, ८, १२, २३,
 ९, ९७, ३१, १०, ६, ४, १५,
 ९, ६८, ६, ११६, ९, १४८, ५,
 मा १५, ४६, २०, ५४, का १६,
 ५, २८, २२, ५, ८, तै १, ६,
 १०, ६, ४, ४, ४, ७, मै ४,
 १२, २, ६, १२, १, १४, ७,
 काठ ४, १६, ८, १६, २०,
 १४८, ४०, ११८, कौ १, ४३९,
 ५३४, २ ११२९, जै १, ४६,
 ३, ५५, २, शौ १८, ३, ४७,
 २०, ११, १, १२, ६, १६, ६,
 ७७, ४, ९०, ३, १४३, ३
 [कॉ उद, चन्द्र, बाल,
 सु] > [सु, वरुण]
 १मै ४ १ -त्यम् तै ७, ४, ३,
 ३, काठ २१, ६, क ३३, २१
 १मै ४ १ -त्यम् तै ५, ४, ३,
 ३, मै ३, ३, ४, काठ २१, ६,
 क ३३, २१.
 १मै ४ १ -वते तै २, २, ७,
 २, ३, मै २, २, ९, काठ १०,
 ८, ९, -वत्तम् तै २, २, ७, २.
 १मै ४ १ -ती काठ १०,
 ८, ९.
 १मै ४ १ -कै ४ ६, ४, ७,
 मा ३३, १३, वा ३२, १, १३
 १मै ४ १ -ती ४ १, १७४,
 ७ ६, २०, ४, २६, ३

*) 'पुताम्' इति क. (१०, १३, ३) पाठे ।

७) 'भक्तस्व' इति घ. (९, ६४, २२) पाठे ।

८) 'इत्यम्' इत्यनेन सामानाधिकरण्याय स्थित्वा भ्रूति ।

अथवा भ्रूयनाग्रमिति स्यात् । अस्तिप्रदामपि सुमगने ।

४) भावे स्व प्र (पा ७, १, ११९) । तत् स्वरथ ।

५) तम नामस्व (पा ६, १, २०३) । उप यद ।

६) तु टि २भुदिनि > भादिन्य वत् ।

७) तम पूरस्व डम (पा ६, २, ४०) । उप यद ।

अर्चन-

अर्चन्य^१ - अय्य ऋ ६, २४, १

अर्चि^२ - अय्य ऋ ६, ६६, १०,

मै ४, १४, १११.

अर्चन^३ -

अर्चना(न-थ)नस्^४ - नसस् ऋ

५, ६४, ७, -ना शी १८, ३, १५

अर्चि^५ - अर्चिष ऋ १, ३६, ३ ०

४४, १३, ४८, १३, ४, ६, १०,

५, ६, ७, ९, ५, १०, ५, १७,

३, २५, ८, ८, ४४, ४, १७,

९, ६६, ५, १०, १४०, १,

वि ४, ९, ३, मा १२, १०६,

का १३, ७, ५, तै १, ३, १४,

८, ५, ५, ३, ४, २, ७, २, मै

१, ५, १, २, ७, १४, वाठ १६,

१४, ४०, १४, क २७, ५, की

२, ८८४, ८९१, ११६६, जै

४, ८, ६, १०, १३, १३, ६,

२८, ३, -विमि ऋ ५, ७९,

८, ६, ४८, ७, मा १२ ३२,

का १३, ३, ३, तै ४, २, ३, १,

मै २, ७, १०, वाठ १६, १०,

क २७, १, की १, २७, जै १,

४, ३१, शी ८, ३, २३१, पै ७,

३, ११, १६, ८, ७^६

अर्चि मृत्^७ - अर्चा ऋ १०,

६१, १५

अर्चि-वृत्^८ - वृत् ऋ ७, ८१,

२, ९, ६७, २४, की २, १०८,

जै ३, १०, ४

अर्चि^९ - अर्चा तै ७, ३, १, ३

अर्चि^{१०} - चिन ऋ २, ३४, १, ५,

४५, १, -चिना ऋ ८, ४१, ८

अर्चि^{११} - चि ऋ १, १०, ५, २,

६, ३, ४, ७, ९, ८, ४३, १०,

१०, १६, ४, १४२, ६, मा ३७,

११, का ३७, २, १, तै १, १,

१०, ३, ७, ७, ८, १, मै १,

५, ७, ६, ११, २, ११, ८, ११,

४, ९, ३, वाठ ३, ३, ६, ९,

७, १८, ८, ९१, २६, ६,

४०, ५, क २, १०, ४, ८, ६,

८, ७, ५, १, ४१, ४१, ३, २०,

१, २५, २, २, १९, ३, २०,

३, २१, ३, २३, ३, २३, ३,

१२, १, ५१, १८, २, ८, पै १,

३२, २, २, ४८, ४, ९, ७, ४,

११, -चिपा ऋ १, १५७, १,

२, ८, ४, ७, १७, ३, ७९, ९,

६, ४८, ३, ६०, १०, ८, ७,

३६, ४३, ८, १०, ८७, २, ११,

१४, १७, ८८, ९, १२, मा १२,

१५, का ३३, १, १६, तै ४,

१, ९, ३, २, १, ५, मै २, १,

११६, ७, ८, ४, १०, २१, वाठ

१६, ८, शी २, ४९९, ११०८,

जै ३, ५७, १११, शी ५, २९,

१५, ६, ३२, ३, १८, ३, २,

११, १३, १७, २५४, १०, ५,

४९, १३, २, २, १९, ६५,

१३, पै २, ६७, ३, ५, ७, २०,

३, ७, ३, २, ९, २५, ३, ११,

१७, १०, १२, ३, १६, ६,

२, ७, १, ३, ७, १५०, ४६,

-चिषि ऋ ९, ६७, २३, मा

१९, ४१, का २१, ३, १२, तै

१, १, १०, ३, ५, १, ९, २६,

मै ३, ११, १०, वाठ ३८, ८,

-चिषि मा १७ ११, ३६, २०,

का १८, १, १२, ३६, १, २०, तै

४, ६, १, ३ मै २, १०, १, ४, ९,

१३, वाठ १७, १७, क २८, १,

पै १, २९, ४, -चिषि ऋ ७ ६२,

१, शी ११, ७, १३, पै १६,

१५४, ४ [चिषि-मु-स्व]

✓अर्च्य, अर्च्य, अर्च्य, अर्च्य

धूम-दि

✓अर्च, अर्च, वाठ १०, ३१

[अनु-म्, अर्च]

अर्च्य-इ

अर्चन^{१२} - अर्च क ७, ५५, २, पै

४, २४, ६, -न मा १०, २१,

की २, ११८, जै ३, १५, ५७,

परा अर्चनहाडमा

१) इ प्र उल (पाठ ४, १४०)। लस्व।

२) 'कृत्ति' इति ऋ (१०, ८७, १३) गमे।

३) 'हस्व' (पाठ १, १७६) इति मगुप उदात्तत्वम्।

४) अर्च्यमर्च्यस्य च (पाठ २, १५)। शीघ्रमात्रम्।

५) अर्च्य चिस्वर (पाठ ३, ११३, ६, १, १६३)।

६) मिमि प्र (पाठ ३, ११४)। लस्व।

७) इमि प्र (पाठ २, १०८)। लस्व।

८) अर्चि पाठ ३ (पाठ ३, ५३)।

९) अर्च्य प्र चिस्वर (पाठ ३, ५८, ८६,

१, १५७)।

१०) 'अर्च्य' इति क (९, १०७, १३) गमे।

प्रतिस्वरमिति। वयमर्थ इति। 'अर्च'त [=अर्चन्त
(=अर्चयन्ति)मवान् प्रविकारादिषु,] धूमा देव्या
(=आराधना क्रमय) इति। एवमपि मन्त्र मन्त्रादिषु वग
मन्त्रान्तोदात्त आद्यत पूज मन्त्रादिषु वाऽन्वया येन
व्यापय व्यापयमान वद इति दिव्।

१) अर्च्य = उम (पाठ ३, १०५)। लस्व।

२) आर्च्य यत् प्र चिस्वर (पाठ ५, १, ६६,

६, १, १८५)।

३) अर्चि प्र उम (पाठ ४, ६९)। लस्व।

४) अर्च्य उम चिस्वर (पाठ ३, १५१, ६,

१, १६३)। नव धु कीर्तक मिति।

५) वग आराधन (पाठ २, १)। लस्व।

५, २, १, ३, ५, ४, ३, ३, ५,
४, ४, ५, १, ५, ३, २, १०,
७, ६, ५, ११, ११, ११,
२०, ९, २४, ४, ५, ३, १,
११, शौ ८, ९, १, ५, १६, १८,
१, -धर्म अ १, १६४, १७,
६, ४७, २१, १०, २८, ५, ५,
१, ११, ८, ३, ३, १०, ७, ६,
१०, ५, शौ ९, १४, १७, १३,
१, ४१, ५, १६, ६७, ७, -धर्म
मै ३, ७, -धर्म अ १, ९, २, १,
१२४, ७, १६४, १२, ६, २७,
५, शौ २, ११०, शौ ४, १,
६, ९, १४, १२, ५, १६, ६७,
२, -धर्म मै ३, ७, ६५, -धर्म
अ २, २७, १७

२अर्ध- -धर्म अ १०, २७, १८, तै ६,
१, ८, ५, ८, १५, -धर्म
अ २, १०, ५, ४, ३२, १, ६,
१०, १, ४४, १८, ७, १८,
१६, मा ३३, ६५, का ३२,
५, ११, ५, १, २, १०, ५,
५, ४, ८, ३, ५, १, ५, ४,
६, २, ४, ३, ३, ३, ७,
८, ९, ९, ४, ४, ३, १, ११,
४, ५, १, १, ५, १, ५, ९,
१०, ११, ५, १, १२, १२,
१३, २, १४, ८, १७, ५,
२६, ६, ८, २८, १, २९,
८, ३५, १८, ५, ६, १९, ४४,
१, शौ १, १८, १, १९,

७, शौ ७, १, ९, १०, ८,
७, १२, १२, ६, २२, ५, ६, २,
८, १६, २२, २, १०१, २,
१०२, २, -धर्म तै ७, ५, १,
काठ ३३, १, -धर्म काठ
२६, ६, कछ १, ४, -धर्म मै
३, ७, २, काठ ३७, १८, कछ ८
१६, ५, ७, २१, २६, -धर्म शौ
७, १, ९, १०, ८, ७, १२,
११, ६, २२, ५, ६, २, ८, १६,
२३, २, १०१, २, १०२, २
[धर्म अर्ध] धर्म, अर्ध, धर्म,
उत्तम, उत्तर, जयन, दक्षिण,
धर्म, धर्म, धर्म, धर्म,
धर्म अर्ध धर्म - धर्म मै ३, ७,
८, १०, ४, ४, ६, ८,
-धर्म धर्म मै ३, २, ८, -धर्म
मै ३, १०, ४, -धर्म मै ३, १,
५, -धर्म मा १९, २५, का
२१, २, १४,
धर्म अर्ध धर्म - धर्म अ १,
१६४, १६, शौ ९, १५, १७, ५,
१६, ६, ५,
धर्म देव - धर्म अ ४, ४२,
८, ९,
धर्म अर्ध धर्म - धर्म मै ३, ६,
१, ४, ६, ६, काठ २०, ११,
२८, १, २९, ११, ४, ३१, १२,
शौ ६, ८, १६, -धर्म मै ४,
६, ६,
धर्म मास - धर्म मै २, ५,

५, ४, ५, मै २, ४, २, -धर्म शौ
तै ७, १, ४, २, -धर्म तै २,
५, ६, ४, ८, ३, ५, ६, ७, २,
७, ३, ७, २, मै १, ७, ३,
काठ ९, १, २१, ५, ३३, ८,
३४, ९, क ८, ४, ३१, २०,
-सा मा २३, ४१, २७, ४७,
का २५, ८, १, २९, ६, १,
धर्म तै ५, ७, ४, ७, १, ८, ५,
७, १२, १६, ३, ४, ५, ६,
७, २, ७, २, ५, २५, १६, ६,
२, ३, ५, ७, १, १, ६, ४, १,
३, २, २, ५, ३, ४, ११, ४,
५, १, २, २०, १६, २५, १,
धर्म १, ८, ६, ३, ४, ६, ४, ९,
१८, ५, काठ ६, ७, १०, ७,
१४, ४, २१, ५, २२, १,
३३, २, ३, ३४, ९, ४०, ६,
४५, ५, १७, ५०, ६, ५, ४,
६, ३१, २०, शौ १०, ७, ५,
११, ९, २०, १५, ६, १७,
५, १६, ८, १०, -धर्म तै ५,
७, २, ५, ६, २, ३, ५, -सा मा
मा २४, ३७, का २६, ८, २,
तै ५, ५, १७, १, ७, १८, १,
मै ३, १४, १८, काठ ४७, ७,
७, ८, शौ १५, ६, १८, १६,
८, २३, -धर्म तै २, ५, ६, ६,
७, १, ४, २, धर्म १, ४, ८,
१, १२, ५, काठ ३१, १२, ३२,
६, शौ ८, १२, ५, ६, ५, १६,

५/अर्ध इत्यस्य स्वयमेकपरमतत्प्रतिपरिणतवदशन
नोपायता [तु १] ५/अर्ध, (वैतु १११ [१, १४३])
स्वतोऽर्धतय विवेकपरदन्त प्रथमावार्धविशिष्टमेवैक्य
५/अर्ध इति धा प्रस्तावकः]। धा प्र दनि धर्म प्र
मित्तराध इ (तु १) अर्धः]।

५) तु नाह सारु टि । ध प्र तन्स्वररध (पा ३,
१, १८) । दस्तु गमऽगमाऽर्धमापरतया स्वरविवेक-
प्रधानभिन्नो भवति (श्रीमा १, २, १) तस्य भूदेविमार्-
गद्वयं वेदा पुनरुद्धान इ ।

५) वि इति कृत्वा सा अस्य 'मूर्ति' इत्यनेन सामा-
नाधिकरण्यं कति । तन्निवृत्तम् । यत्किं अन्वय-
सीद्व्यार (तु वेदा) । ८५. अत्र नाह आनुदाग
विगतिरिति । तदपि वेदा भूयोविन्दम् ।

५) तत्र समायात अ प्र (पा २, २, २, ७, ४,
७४) । तन्स्वर ।

५) धर्म मास (पा ६, १, २२१) । उग सः ।

५) उग निव-अन्व-प्रस (पा ६, २, १२१) ।

५) तत्र गमस्य (पा २, २, ६, १, २२१) ।

१३४, २^१, -सिसे मै १, ४,
८, ४, १, ९, काठ ३१, ७,
३२, ६, -सम्य मा २२, २८,
मा २४, १४, १, तै ७, १, १५,
१, मै ३, १२, ७, काठ ४१, ६,
-सै तै ७, ५, ६, १^१, मै ४,
१०, ६

॥ अर्धमास शसु (>) ॥ तै
२, ५, २, ३, ५, ६, ७, २, ७,
३, ७, २^१, काठ २१, ५^१, ३३,
२^१, ३, ८^१, क ३१, २०^१

॥ अर्धमासा (स-भा) वतन-
भा काठ ३४, ९^१
॥ अर्ध (ध-श्रु) ॥ -चं तै ६,
१, ११, २^१, -चंमू तै २, ५, ७,
४, -चॉव तै ३, २, ५, ५, -चं तै
१, ६, १०, ५^१, ६, ३, ११, २,
-चंन तै ५, १, ४, १, शी ९,
१५, १५४, पै १६, ६९, ९४,
-वी तै २, ५, ७, ५^१

॥ अर्ध-बश्रा ॥ -नाम् मै १, ११,
७, काठ १४, ८
॥ अर्ध-मू ॥ -धिन तै ६, ५,
२, १, २, -धी तै ६, ५, १

[॥ अर्ध-मु-सु ॥]
॥ अर्ध (ध-श्रु) ॥ -द्राणि तै

५, ४, ८, ३, मै ३, ४, १^१,
काठ २१, ११^१, -द्रै मै ३, ४, १
॥ अर्ध-नापू टि ३

॥ अर्धक ॥ -क मै १, ८, ४
॥ अर्धक ॥

अर्धक घातिन् ॥ -तिना शी
११, २, ७

अर्धयिवा समू

अधि-प्रति > त्व

॥ अर्धक ॥ -क तै ६, ३, १, ३,
काठ ६, ४, २६, १, ४४, ३,
४०, ४, -कम् तै २, ५, ५, ४,
५, ६, ४, ५, ६, २, ३, ५^१,
काठ २२, ९, क ३५, ३, पै १०,
९, ३४ [॥ क-वि > व्यू, मम्]

॥ अर्ध ॥ -व्यं श्र १, १५६, १,
-व्यंमू ५, ४४, १०

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

४, १, ५, ५, १, ५^१, मै २, १,
३, ३, १, १^१, ५, ३, ५^१, ४,
८, ४, ६, ५^१, काठ १८, १९^१,
१९, ५, २०, ८, २१, ७^१, २२,
१८, १३, २४, ४, २७, १०^१,
३१, ३, क २९, ७^१, ३०, ३,
३१, १०, ३५, ५, ६, ३७,
५, ४७, ३, अर्धयिवा मै १,
११, ८१, ॥ अर्धयिवा मै १, ११,
८^१, काठ १४, ८^१, अर्ध तै

५, ७, ४, ३, शी १०, ९, १
पै २, ८५, १, १६, १३६, १

अर्धयतम् शि १, ११, ३ शी
८, ४, १, ॥ अर्धयत तै ५, १,
४, १, अर्धयत शी ५, ११, ३,
पै ९, १८, ८, ॥ अर्धयत तै ५, १,
४, २, ६, २, ३, ७, १, २^१,
४, ३, २, ६, ४, १, ५^१, मै ३,
१, ५, ४, १, ४, २, ९, काठ
१९, ५^१, ३१, ३, क ३०, ३,
४७, ३, ॥ अर्धयत तै ५, १, १,
३^१, ६, ५, १, ४, ५^१, मै ३,
१, १^१, काठ १८, १९^१, २७,
१०^१, क २९, ७^१

अर्धयतम् शी १२, १, ३५
॥ अर्ध नापू टि, २ अर्धय-ति व ६

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११
॥ अर्ध ॥ -व्यं मै ३, ४, ११

अर्पण- जेन शौ १२, ३, २२.

[पण-अन, प्रण]

*अर्पयितोस(>)० मै ३, ९, ४.

अर्पयित्वा प्रति०

१अर्पित- -तः श्र ६, ५८, २; ९,

८९, १४; ३९; ४५; मै ४, १४,

१६; की २, ३०५; ९६६; जै

३, २५, १; ४, २०, ९; -तम्

श्र १, १६४, १२; १० ८२,

९; १७०, २; मा १७, ३०; का

१८, ३, ६; तै ४, ६, २, ३,

मै २, १०, ३; काठ १८, १०,

क २८, ३; की २, ८०४, जै ४,

२, १०; शौ ९, १४, १२; पै २,

१७, ५३; १६, ६७, २; -ता

श्र १, १४२, ९; १६४, १४१;

पै १, ६६, २; -ताः काठ ३७, ९,

पै ४, ३, १; ९, १०, ५; -तामि

मा २३, ५१; ५२; का २५, ९,

७, ८; पै १, ९१, ४; -तै तै ४,

७, १३, २. [०त- नि>न्त्०]

२अर्पित- -ताः श्र १, १६४,

४८.

*अर्प- २अर्पव- टि. द.

*अर्पु- ✓/अर्पुद् नाच. टि. अर्पुदि-

टि. च द.

१अर्पुव- -दम् क २, ११, २०, १४,

४; ८, ३२, २६; मा १७, २,

का १८, १, ३; तै ४, ४, ११,

४; मै २, ८, १४; काठ १७,

१०; क २६, ९; -दस्व श्र ८,

३, १९; ३२, ३; -दाय तै ७,

२, २०, १, काठ ४२, १०; -दे

काठ ३९, ६९.

२अर्पुव- -दम् श्र १, ५१, ६;

-दस्व श्र १०, ६७, १२, शौ

२०, ९१, १२. [०द- नि>न्त्०]

*अर्पुदि(>)मी- -नीः काठ २६,

४; क ४१, २.

अर्पुदि- -दिः शौ ११, ११, ४;

२३; -दे शौ ११, ११, ५, १२,

५, -दे शौ ११, ११, १-३;

७-११; १३; १४; १५; १८;

२०; २२; २४; २५, १३,

२३.

१अर्पुदेनम् १ पै १६, ८९, ७.

✓/अर्भे

१अर्भे, मां! -मंस्य श्र ७, ३७, ३;

*) स्वर प्र. लिट-स्वरथ (पा ६, १, १९३) ।

*) सोसुप्र प्र. लिट-स्वरथ (पा ६, १, १९७) ।

*) पात्र. कर्मणि के विभाषितमाधुदात्तवत् (पा ६,

१, २०९) । मीस्थि. तु *अर्प-(<✓/अर्प-(<✓/अर्प-)+

(भावे) इत्-(<✓/इ) इति कृत्वा वच. (= 'अर्पि इत्

यस्य') पूषप्रस्व. । एरिथ. यद्यपि २अर्पित- इति प्रस्व.

इति कृत्वा पात्र. संवाहः सुलभः, तथापि तद्विषयकामा-

न्यतल्लघना मीस्थि. अतु *अर्प- + (कर्तरि) इत्- इति उच.

यापीयः स्वरः । यद्वाऽनिदृशान्तलक्षणमामान्यमनुस्य

✓/अर्प- > *अर्पि- (भावे) + तु- (<✓/अर्प- गण. टि. एव

पयविण भावे च कर्तरि च) इति कृत्वा मन्व. द. ।

*) 'अर्पि' इत्यत्र सत्य. टि. द. ।

*) स्वरूपतः संदेहः । 'आ । अर्पिता', 'आ-अर्पिता'

इत्युभयथा सुवचनान् । तथाहि प्रथमे कल्पे 'आ' इति

कप्र. 'तुस्मिन्' इत्येतदन्वितः स्यात् । द्वितीये च

प्राथ. वा गय. वा एषप्रस्व. (पा ६, २, २; ४९)

स्यात् । यदा 'आर्पिता' इत्यविग्रहः पण. इति

कृत्वा मीस्थि. *अर्- > *अर्प- > ✓/अर्प- इति

सर्वथाऽऽदिमाऽक्षरवैरि-त्यनुपकल्प्य निवहि संभवत्य्

आधुदात्तत्वे '१अर्पित-' (तु. एण्टि.) इत्यनेन स-

न्यता द. । नै. मा. प्रभु. अत्र किमप्यनालोच्यमाना

मीवमुदिता इत्यहो प्रमाणः ।

*) १अर्पित- इत्यत्र टि. द. ।

*) तात्पर्याऽभेदेऽपि सति यत् स्वरतो द्वेविधी भवति,

तत्र स. चरारं स्यात् । तद्व यथा । वय. पूषप्रस्व. इति

कृत्वाऽऽधुदात्तः स्यात्, उच. उपप्रस्व. इति कृत्वा

चाऽन्तोदात्त इति (पा ६, १, २, १९९) । अथ कालदाऽवय-

वाविति । *अर्पु (तु. या ३, १० यथाऽऽधुदात्तस्योपपत्ति-

संवेताऽभावे सति 'अर्पु' इत्यस्य पर्यायमात्रता स्यादिति

कृत्वा *अर्पु अर्णार्त् अर्पु भवति' इत्येवं मुपा सु-शोषः

द. इति पूष. भवति, इ- (<✓/अ- (<✓/या) इति उप.

वेति । *अर्पु- इत्यपि *अर्- + (भावे) *अ- (= *अ- <

*अ- <✓/अ) इत्येवं वय एषप्रस्व द. (वि. वा. गण

उच. इ- (<✓/इदा ? [अनुपदमेव ✓/मा, ✓/अ इत्ये

तयोरेकमात्रोपलब्धे- या. म्भ. भूयोविमर्शोदित

भवति] । *अर्- इत्यत्र च ✓/अर् इत्यस्य कर्म

विशेषः संगततम. स्यात् (तु दम्भा. टि.) इत्यप्येवमित

विमर्श द. ।

*) १अर्पु- इत्येवेवैव व्याख्यातं द. १ तत्र-यं व्याख्यान

इह *टि- इति उप. भवतीतिमात्रे विशेषः (यैतु वाच

अर्पु- > ✓/अर्पु- + इत् प्र. इति व्यर्थं द्राष्टव्यं

पन्थानमनुमानकः) ।

*) तु शौ ११, १, ७ यदन्विह 'तदुच्चे' (तु-ए-जम्

इति पदद्वयाऽऽभक्त्या पा. सु-शोषो भवति ।

*) पाष. निदिध्यर्थं धा. संकेतः द. (तु. ✓/अर्प- प्र.)

तेन यथाऽऽधुदात्त एतस्य नात्र. इत् ध्वने तत्र घञ. प्र

यत्र चाऽन्तोदात्तः धाते तत्र घञ. प्र. विषयो भवति

विशेषः । मीस्थि. तु *अर्- + (भावे) का कर्तरि वा

काठ ३०, १३^१ कौ २, ३३^१,
जै ३, २८, ६^१, —भां पै १,
९, २, —भांय १, १२४, ६,
८, ४७, ८, —भांय १, ५१,
१३, —भांय १, १४६, ५,
—भांय १, ७, ५ ४०, ८,
८१, १, ६, ५०, ४, १०, ९१,
८, मै ४, १२, ४, की १, १३०,
४११, २, ३५२ जै १, १४
६, ४०, ३, ३, २९, ९ शी
२०, ५६, १, ७०, ११ —भांय
१, १०२, १० पै ३, ३६, ४
२४३^१ — भांय शी ७, ५८, ३
१४३^१ — काठ ८, ३०, १.

६९, १५५, शौ २०, ९२, १२,
 -किम्पू १, ११४, ७, मा १६,
 १५, वा १७, १, १५, वै ४, ५,
 १०, ७, शौ ७, ५८, ६६, ११,
 २, ७९, श्रै १, ४८, १, १६,
 १०६, ९, -वा शौ १, १७,
 ३ १९, ३६, ३, वै २, २७,
 ३, -वास श्र ७, ३३, ६,
 -के श्र ४, ३२, २३, -केम्य
 श्र १, २७, १३, मा १६, २६,
 वा १७, ३, ५ मै २, ९, ४,
 काठ १७, १३, क २७, ३
 *रघुमंक- नाउ टि ३
 अभिर्भग^१- नाथ २१. ११६, १

✓ अर्थ
 अर्थ- मातृ पे ५, ३४, ४,
 -मन्य मा ३०, ११, का ३४,
 २, ३
 अर्थ- ले ११, १३३, ३'
 * अर्थ-कपाल- ले १५, १,
 ६, २
 अर्थ- स्थांलि ३ २२, ६
 - स्थां काठ १२, ५', ४३०, ३
 अर्थ- मं पे २, ८१, २' [अर्थ
 अर्थ]
 अर्थ- दुर्
 ✓ अर्थ
 अर्थ- ११, ३३, ३

*अ-(<√भा) इति कृत्वा यनाऽऽबुदापस्तत्र बस
 पप्रस्व, यत्र चाऽन्तोदात्तस्तत्र उच्च उपपन्न सुबच्च
 [यः प्रसुन्द-डि, वैत पाठ (३, १५०) √*भर+
 भद्र प्र इति]। इह √*भर इत्यस्य मूलभूतस्य सतो
 हिनाविरोधभूतनिरसनऽऽसम्भारऽविरोध-प्रतीत्यर्थं तु
 Ww १. १८३ (तु णि √*भर)।

*) 'मुर्म' इति श्रु. (१०, ११, ८) पाठे ।

१) तु रि १ अर्थ- ।

*) सुस्तार्थे क इ तद्वदर्थ (पा ५, ३, ७४) ।

(४) ष्वुल् प्र लिख्यरथ (पा ६, १, १९३)
इति = २ अक्षर- इत्यस्य सतो वर्णविभार । यदा
१ अक्षरं + ऋतुक्षपोपाधिश्चैव भव्यं लिख्यरथ
२ [पा ७, १, ७६, ६, १, १९७, वैतु गा (पा ७,
१, ७५ इति मशविषयकाभावात्) यदि गा
रातृत्वं पदद्वयमात्रा 'अक्षर-ग' इति स्वल्पतः लभ्य
इति श्रुत्या उप $\sqrt{ग + ट्ठ}$ प्र (पा ३, २, ८) इति
वैकल्पिकी द्यु कार, एत् पया ऋतुपलम्भात् गांशविक
रयत् । ननु गा रातृत्वं पया तथापि नभ इति च
तर्हि उगा दूतप्रभ्य अनुपयोगाद् नदमिति दिक् ।

*) पाप मातृ धा उपकल्प्य तत घनम प्र निरवसर
 इ । भीषिणं तु 'अरु' + 'म' (यत्) इति वृत्ता वग
 एतद्वत् गुण्यं तु चि अर्थे, ॥११८१, १४२ (वगु
 वृत्तमात्रं च) 'अरु' इति गुणवत्ता प्रवर्णनं, तत्पठितं
 लभ्यते । प्रवर्णनं च 'अरु' इति वृत्तं लभ्यते
 विवर्णनं च 'अरु' इति वृत्तं लभ्यते । अतः वृत्तं लभ्यते
 विवर्णनं च 'अरु' इति वृत्तं लभ्यते । अतः वृत्तं लभ्यते

मात्र वा तपनमात्र वाऽभिप्रेत स्यात् । मृपानेष्टकादिना
कार्यं निमित्तं [अमंक् > *अम्मभु > *मात्ता >] पञ्चा
आवा- इति प्रसिद्धेऽभिधेयेऽत खननाऽऽत्मकं गृहीत-
रणमभिप्रेतं स्यात् । अथवा तत्राऽपि तपने एवाऽभिप्राय-
स्यात् । तेन प्रकरणानुसार्यवसेयतद्देशेऽप्यपरं ✓अद-
[तु टि] अत्र मूलभाषामुपेयादिति तत्त्वम्, वैतु पाठ-
(१, १३०) ✓अद+मन् प्र इति ।

१) स्या पदविभाग सु शोभ ।

*) अशाताचर्ये क ॥ तस्वरश्च (पा ५, १, ७१ प्रश्न) ।

^h) तम मासस्य (पा ६, १, २२१)। उप यद्।

१) तात्रभट्टिन यत् प्र यत्नोन्नीय आद्युदात्तश्च (पा
६, १, २१३) ।

¹) गूढो भवे इति वा (तु सन्ति) ।

*) पात्र कनिष्ठानि तत्स्वरथ (पा ६, १, १९७) ।

तु 'भृत्-+भृन्-(यद्) इति श्रुत्वा यद् यद्प्रत्ययः ।
'यथोर्म' इति वा 'यथा । उ । उर्म' (=विगमना
स्मक शोष) इत्येव वा 'यथा । उर्म' (=उर्मन् इत्येव)
इत्येव वा विभज्यते ।

२०) स्वाभिभाव वर्तमानात् ना, भा कर्त्ति
अथ प्र मिमरथ (पा ६, १, १६३) । मी-
तु-भ्र-+य-(<√भा कर्त्ति) इति इ-उ-म
उपनस्य रपात् 'प्र'स्य स्वाभिभावेन दर्शित' (वै-
पा वाचा प ६, १, १-३) / क+यत् प्र इति
स्वर्धेऽनोनात्पेति, पाठ परिय मीपिवं मिमरथ-
गपी गकाप्रमा-माना नृ-क-र्त्ति य-तु इति १२ अर्थ]

८१, ६; ९^a; ११६, ६; १२१,
 १५; १२२, १४^a; २, २३, १३^d;
 १५; ३५, [२; ४०, ५; (१०,
 ८५, १८)]; ४, १, ७^b; २, १२;
 ४, ६^d; २४, ८; ५, ३३, ९^a;
 ६, ४७, ९; ५१, २^d; ७,
 २१, ५; ३१, ५^d; ६४, ३; ८६,
 ७; १००, ५; ८, १९, ३६^a;
 ६३, ७; १०, २७, १९; ३४, १३;
 ८६, ३; ८९, ३; मा २६, ३;
 का २८, २, १; तै १, २, १४, ३;
 ८, २३, २; २, २, १२, ५;
 मै ४, १०, १; ११, ५; १४,
 ४; कठ ४, १६; ६, १०; १२

१२, १५; ४०, ११; कौ २,
१७६; जै ४, २३, ६; शौ २०,
१८, ५; ५६, ६; १२६, १;
-यंम् श्र ८, ३३, १४;
-यंया श्र ५, ७५, ७; -यां
श्र ७, ६५, २; -यिं श्र ५,
१६, ३; ८, ५१, ९; ५४, ७;
खि ३, ३, ९; ६, ७; मा ३३,
८२; का ३२, ६, १३; कौ २,
१५९; जै ४, १९, १; -यंयु कौ
४, ९; जै २, ७, ३. [यं-
सावु>३]
†न्ये-य(ति)>सी- सी श्र
७, ६, ५; १०, ४३, ८; शौ २०.

१७, ८.
अयं-समान- -नः खि १, ५,
१०.
इअयं, यो- -यस्य मै ४, १, ६;
-ययि मा २६, २; का २८, १, ३;
-ययि मा २३, ३१; का २५,
६, ११; -यै मा २०, १७; का
२२, १, ४; काठ ३८, ५.
अयं-वारा- -रा मा २३, ३०;
का २५, ६, १०; तै ७, ४,
११, ३; मै ३, १३, १; काठ
४४, ८.
इअयं, यो- -यो ऋ १, १२३, १;
-यतै १, ८, ३, १.

^a) १भरि-इत्यस्य रु. इति B. JAOS ४५, १६६।

^b) तु. P.W. प्रमृ.; वैतु. N.W. १ भरि-इत्यस्य, ऋ. इति ।

*) तु. सा. प्रमृ.; वैतु. PIV, १ अति- इत्यस्य रु. इति ।

⁴) तु. सा.; वैत. GIV. १ मरि- इत्यस्य ऋ. इति ।

*) यनि, द्वि१ इ. वित्त. GWP. (\geq L. ३००) भरि-

(=तदीयं शत्रुपरम्) > प३ इति । चिन्त्यस्वयं प्रस्तावः
स्वपरः । अन्युपगमे सप्ततुपदानेव याचिदावाहः ।
पूरुषदेव धाव्यमाणोः 'अन्येषां या' इति पदयोः न्य-
पासिद्वन्प्रसङ्गात् (तस्मिन्प्रायेण 'अयाम्' इतीव आचि-
तानि त्वीदृषादेनैव नैराकाङ्क्षपक्षमवाप्तित्यभिधीयते) ।
अन्यच्च । अग्रन्तेषु परप्रस्तावस्य चिन्त्यत्वं इ. । तद-
वशात् । अरिगणियोगिह्मवानवर्मह-तिरस्वरेऽप्येते गणि-
न्यप्रतिशोभिष्वेन दक्षिणेष्वेन च सिध्दावधिगिरस्य
मनः 'मुचनानि' इति पदस्य मरुद् द्वि३ च प्र३ केन्नु-
भयषा धावर्गाननुपलम्भादित्यर्थः । अयाऽपि परपक्षे
'अन्येषाम्' इति पदं तावदनेः सिष्टेदेवगता नैव दक्षि-
णरेत् । इत्यत्र-प्रतीतिरवश्यं च ! 'अयाम्' इत्यस्य
आनन्यपान्तरावगमनादेति दिक् ।

१) वस. पूनप्रश्व. (पा ६, २, १)। ग्री. वैदन्वितो
मान्नाइदेराः वीप् प्र. च (पा ४, १, ३४)।

*) मृत्यु. पुराणम्. टिप्प. (पा ६, २, ११) ।

४) धर्मणि धत् प्र. मित्रवत् [पा ३, १, १९
(संस्कृतविद्यालयः); ६, १, १९०]। मन्त्रिण. पु.
"धत् + धत् + < धाभाते" इति क्त्वा क्त. पुनश्च.
स्वप् [="धाग रक्षामातेव कः (=धाते) रक्षिष्ये"
(सं. पा. ३, १, १०३) धत्. पु. १ अर्थे. टि.]

आनुदात्तार्थं पा. [६, १, २१२] च (अति द्र. टि.
१३मर्थ-)] ।

¹) बस. पुनस्त्व. (पा ६, २, १) । उप. यद्. ।

[illegible]

श्री १०, ४, २१, प १६, १७,
१, -नीमि अ १०, ५, २
अर्वाच- - १०वर्ग अ १, १६३, १,
३, ४, ८, ११, ६, १२, ६, मा ११,
४४, १७, ८७, २९, १२,
१४, १५, १९, २२, का १२,
४, ७४, १९, १, १४, ३१,
३, १, ३, ४, ८, ११, तै ४,
१, ४, २४, २, ८, १, ६, ७,
१, २-४, मै १, ६, २, २, ७,
४४, काठ १६, ४४, ३९, १,
४०, ६, ४६, ३, श्री ६, ९०,
२, -वाँ १, १०४, १, १४९,
३, [१५२, ५, (४, ३६, १)]
१६३, १२, ३, ४९, ३, ४, ७,
११, ११, ४, ३६, ६, [३८,
१०, (१०, १०८, ३)], ६, १२,
४, २८, ४, [३३, ३, ७, ५६,
२३], ७, २२, १, ३७ ६

४४, ४, ५८, ४, ९, ८७, ७,
१०, २७, १४, ९९, ४, १३२,
५, खि ४, ९, ४, ५, ७, ३, २,
मा ११, २०, २२, १९, २९,
९, २३१, का १२, २, ११, २४,
६, १, ३१, १, ९, ३, १२१,
नै १, ५, ११, ४, ७, ८, १,
२, ४, १४, ४, ४, १, २, ४, ६,
७, ५, ५, १, ११, ३, ६, ३,
८, ४४, ७, १, १०, १, ५,
१९, १, २५, २४, मै २, ७, २,
३, १०, ४, १६, २, ४, १३,
८, काठ ७, १६१, १३, १६१,
१६, २०, १२, १३, ४१, ३,
४७, १५३, ४६, २, ३, १, १
१, ३९८, २, २७७, ११२४,
जि १, ४४, ८, ३, २३, ९, श्री
४, २१, ४, २०, ११७, १,
१०९, ११, -वाँ ११, १८,

३, १९, -वाँ ११, १८, १९,
मा २८, १३, का ३०, ३, ३,
[१०वर्ग अर्वा]

१ अर्वाच- - का १०, १२, ६
२ अर्वाच- - दोमि १०, १२, ६
अर्वा

१ अर्वा(वाँ आ)क- - के ८, ९,
१५, श्री २०, १४१, ५
अर्वा(वाँ अ)क- - का १०, १२, ६,
९, ५, ४७, १०, [१२, १६,
७, ७४, २, ८, ३५, २३]
१०८, ४, ११८, २, २, ३६,
३, ५, ३, [४, ८, ७, २, ८]
३३, १३ ४३, ६, ५८, २, ४,
४, ८, ३३, १५, ५, ४३, ५
८, ४५, १०, १२, ४, ६, १८,
११, ३७, १, ६०, ३, १३,
११, ६३, १, ७, २७, ३, ३९,
३, ६४, २, ६७, ३, ७, ६९, १

चतुर्क LRV चिनय. (तु OR) । अर्वा इत्य-
स्मात् कया सतो निष्पत्त्य सत यनि. एव प्रारणि-
कार्यममन्वयसंभवात् क्षोच प्रस्तावस्याऽन्ययानिदमान-
त्वादिति दिक् ।

*) अर्वा(वा) १ अर्वा (वा) + अर्वा च अर्वा च
[< अर्वा आव (तु णि अर्वा-वा-)] । पर्यायेण सर्वनाम-
भ्यानेषु अर्वा अन्यत्र अर्वा-उप इति विवेक इति कृत्वा
यम पुत्रस्य [वैतु पात्र तदिति वनिष् प्र (पावा ७,
२, १०९) इति वा, अर्वा (वा) अर्वा (वा) + वनिष्
प्र (पा ३, ७५५, [पाठ ४, १०९ च] तु वा [१०,
११], द [१, १४] ग [अ २, ८, २] प्र ११ ॥
[१, १४] च] इति वा । यत् ३ अर्वा इत्येव पुत्रस्य
वैधिरिति भवति, तत्र (तु णि अर्वा-वा-)] ।

*) वा गद वनि वा, अर्वा- इत्यस्य वेद क. इति
भूतोविमर्श इव । मीमं उभयथाऽपि गमनाय अनुच-
न्य मध्यगच्छते (पा ८, ३, १, ॥ ८ ४५३६) वने-
वाग्निः पशुगम्यते (तु. १ ५२०) ।

*) वा गद मीमं अर्वा- (< वनि तु
अर्वा-वा- इति वा, अर्वा- अर्वा- इति
वै ११ मते गदा इव इ (तु १ ५१०१) ।

*) अर्वा । अर्वा इति पदस्य मध्यमभाजन

SIM उपेक्ष्य ।

*) अर्वा (वा) अर्वा (वा) + अर्वा- (मावे < अर्वा)
इति कृत्वा यम पुत्रस्य (तु णि अर्वा-वा-), वैतु मा
प्रत्य अर्वा- + वा प्र [पा ७, २, १००] इति वाऽपि
प्रयन्तादिभ्या सन्त नाड णि पर्यन्तोऽप्यमाना ।

*) उभ उपप्रत्य, च य च पवाप्रत्य नद
नोदातामितीव नार् मर्यादिसाध इ (वैतु सा प्रत्य
यनि नापु च सम्प्रत्ये गतो मरतो विविहोर्नये
मेदमनुयागा दभयत्र गमान मत्तयै श-प्र ययान्त्यनिदय-
न्त यनि अनोदाता कथमप्युपरादयन्तोऽपि नपु
आनुदाताम्योपादनेऽसाह्य ।

*) अर्वा- इत्यस्य सामीप्यगते सत नृ १ गद किं
इ, 'परा' (यद) इत्यस्य वा प्रतिबोधि ।

*) उभ आयादिभ्य (पा ६, २, १४४) । वा
अर्वा- = अर्वा (= अर्वा) + अर्वा- प्र (= अर्वा- [१०]
इत्यत्र क्षोच) इ [वैतु दे (०, १६) १ अर्वा-
+ अर्वा- + अर्वा- प्र (पाठ ४, १०) पा नोपयेति ।
अपि यद् ८११ अर्वा- इत्यत्र वनि मर्त्यमिव नृ
प्रतिपद्येत्, मर्त्य । मर्त्ये अर्वा- यदन्त व मर्त्यादि-
प्रगताऽपि दिक् (तु अर्वा- , उपार्वा- , परार्वा-) ।

*) नम किञ्चन-अर्वा-प्रत्य (पा ६, २, ११४) ।

का २४, १०, १, १३, १, मै ३,
१२, ८

अर्वा(ञ्>रु>)ग्वसु- सु
मा १५, १९, का १६, ४, ९,
तै ४, ४, ३, २, मै १, ५, १
२, ८, १०, काठ ७, ६, १७,
९, ४-२६, ८, -०सो मै १, ५,
२, काठ ६, ९, ७, ६, क ४, ८
११ अर्वाणीन्- न अ ४,
३, २, २०, २, ३९, १४, [३ ४३,
३], ७, २९, २] ८, ३, १७,
१०, ११६, २, मा २०, ४९,
का २२, ५, ३, कौ १, ३०९, जै
१, ३१, ९, -नम् ४ ४, २४,
१, ७, ४१, ६, मा ३४, ३९,
श्री ३, १६, ६, पै ४, ३१, ६,
९, २२, ४६, १६, १३०, १६,
-ना ४ ५, ७४, ९, [८, २२, ३,
(१०, १८, ४)], -ना अ १०,
६, ६, -नास अ ६, २५, ३
२ अर्वाणीन्- नम् ४ [१, ८४,
३, ३, ३५, ०], मा ८, ३३१, का

८, ९, ११, तै १, ४, ३७, ११,
३, ४, १०, २१, ६, ६, ३, ११,
१ मै ३, १०, ५, ४, ३, ९, काठ
३७, ११, कौ २, ३७१, जै ३,
३०, २२१, शी १०, ५, २२,
२०, १९, २१, -नै अ २,
९७, २८

अर्वा वृत्- वत् अ [३, ३७,
११, ४०, ८, (९)] ८, ८२,
१, ९, ३९, ५, सि ५, ७, ४,
९, मै ४, १०, २, कौ २, ५२
जै ३, २१, १७, शी २०, ६,
८, २०, ४, ५७, ७, -वत् ४
४ [३, ४०, (८, ३७, ११) ९],
मै ४, १०, ३, शी २०, ६, ९,
-वत् ४ ७, ७२, १, ८, [१३,
१५ ९७, ४], ३३, १०, [५३,
३, ९३, ६, ९, ६५, २२]
वि ३, ५, ३, कौ १, २६३,
२६४, २, ५१३, जै १, २८,
१, २; ३, ४०, ९, ४, ८, ९,
१८, ७, २०, ३ शी २०,

११३, ३

✓अर्वा(=✓कृ यद्)

अर्वा- "अर्वा"

"अर्वा राति- अर्वा"

अर्वा-सान- नम् ४ [१, १३०,

८ ८, १२, ९] -नम् अ २,

२०, ६, -नाय अ १०, ९९, ७

अर्वा- शी मा ४०, ४, का

४०, १, ४

अर्वा- अर्वा

अर्वा- शी मा १२, ९७ अ

१३, ६, २१.

✓अर्वा(=✓कृ यद्), अर्वा ४ ९,

५६, २, ७७, ४, अर्वा ४ ९,

३, ९, ५, २, १२, ०, [११, १,

२८, ६, १०१, ७] १८, ७, [१७,

३ ३७, १] [२३, ५ ३७, ३]

३८, ६] [(५, ५१, ७, ९, ३,

३) ३४, २, ६५, २०] ३८, १,

३२, ५, ५७, २, ६३, २०,

६७, ४, १५ ८६, ११ १२ ४५,

१०७, ५, १७, मा २३, ७७

इति वदन्त वा प्रति नि सत्वा ।

*) यम पूषप्रश्न (पा ६, २, १) । उप यद् ।

*) वैमार्गिक लब्ध-ईन प्र उस चित्-स्वरश्च
(पा ५, ४, ८, ६, १, १६३) ।

*) आम्निप्रतया व्यावृत्त्या मा चिन्त्य ।

*) लब्ध-ईन प्र (पा ५, ४, ८) । तत्स्वर ।

*) वा उपमार्गमानहोते सन् पूष वति प्र उम
(पा ५, १, ११८) । तत्स्वर । यम पूष ह्वाऽमावो
मावदति यमाऽप्रारब्धमावो दीर्घं मन्त्रो भवति
ह्वा-यगोत्रितः सन् साहितिकश्च न भवतीति [विदु
क-यवार्थानि प्रति (पु पा ६, ३, १३१), एव
च "अर्वा-अर्वा इति] ।

*) अर्वा प्र चित्स्वरश्च (पा ३, १, १३४, ६, १, १६३) ।

*) यम पूषप्रश्न (पा ६, २, १) । उप यद् ।

(पु. टि. सुतो-नाति-)

*) उप उप ✓अर्वा-अर्वा प्र वाच्य-कृ [पा ३, २,
१; १, १४४/३ कृषि-वाच्य-अर्वा वाच्य-अर्वा-
अर्वा-वाच्य-अर्वा, वैदु यम अर्वा-अर्वा-वाच्य, पाठ

(२, ८८) ✓अर्वा(अर्वा)अर्वा प्र इति (पु सा [पु ८,
१२, ९], वैदु मा [अ १, १३०, ८ इत्यन गति
इव स्पष्टकृत् सन् व्याहृत], Giv प्रधा सिनन्ता-
द्वन्वात् सान्प्र प्र इति (तया सति सिधि इदोऽभाव
प्रति पर्यवृत्त्यस्य ह्वा) ।

*) हिमाचलम् ✓अर्वा इत्यस्य तुवा नम्-
सुप्रसार शक्ति रूपमिति उ म. वाऽऽह्वा । तत् ।
हिमाचलस्याऽपारणिकत्वाद् गायर्षस्य प्राक्परिकृत्य च
✓अर्वा इत्यतो गायर्षात् तासव्यान्तावाऽऽपतिमात्रेण
मिश्रस्य चावन्तरस्य सुवर्णनेन सुप्रसारकत्वाद् ।
भुवान् अपि विमर्शं वैश द ।

*) अर्वा प्र उम तत्-स्वरश्च (पाठ २, १०१, ७

अर्वा, "अर्वा, अर्वा, अर्वा, अर्वा- प्र १) ।

*) अर्वा प्र चित्-स्वरश्च । यम पाठ (५ १९८) ✓अ

इत्यन प्र यम गति वाच्योपमार्गोऽव्याप्ति, तत्स्वरम् ।

अ-वाचि सान्प्रानि सन्प्रश्न भा लब्ध सान्प्रानि-
रन्प्रश्न मेदीयन्प्रश्नोपमार्गमाद (पु ११५ १, १९०) ।

*) पु सारथि "अर्वा" ।

प ८, ९, १, अहंत. सि ५,
 ७, ३, ८, मा २८, १९, का ३०,
 २, ८, मै ४, १३, ८, काठ १२,
 १३, अहन्ति ऋ ८, २०, १८,
 ॥ मै ४, ८, ३, अहन्ति ॥ मै १,
 ११, ६, ३, १, ५, ४, ८, ८,
 काठ २७, ८, पै ५, ३७, २,
 अहंसि ऋ १, १३४, ६, (४,
 ४७, २, ५, ५३, ६, ८, ६,
 १९)], ५, ७९, १०, लि ४,
 ५, २५, पै ११, २, ९, १६, ३७,
 ६१, अहंथ ऋ [(१, १३४, ६)
 ४, ४७, २, ५, ५१, ६, (८, ६,
 १९, ३२, २३)], कौ २, ९७९,
 जे ४, २३, १०, अहंसि काठ
 ७, १०, ८, ५, ९, अहंसि
 ऋ ४, ५५, ७ [अति>त्व^०,
 धमि>ध्वं, उद्, प्र०]
 अहणां— ला ऋ १, १२२, ६,
 १०, ६३, ४, ६२, ७
 अहंत— हंसि ऋ १, ९४, १, मै
 २, ७, ३, कौ १, ६६, ३

४१४, जै १, ७, ८, ३,
३२, ४, शौ २०, १३, ३, मै
१२, १, १, -हंन् ऋ २, ३,
[१, १०, २, २], ३, ३३, १०,
७, १८ २२^१, १०, ९३, ७, तै
२, ३, १४, ४६, मै ४, ९, ४^१,
मै १५, २०, ७६, -हन्त ऋ
५, ७, २, ५२, ५, तै २, १
११, ३, मै ४, १२, ४, -हन्ता
ऋ ५, ८६, ५ त्रि ५, ७, ४, ६
अहुंते^१ ऋ १०, ७७, १
*अ(हं^१)हाँ- -हं^१ मै ४, १५, ४
अहंरिः, *अहंरिप्- नाट टि द्व
अहंरिष्णि- -णि ऋ १, ५६, ४
/असु(=√*असु), अलुति^१ ऋ ८, ४८,
८, अलुति^१ ऋ ८, १७, बी १,
२७१, जै १, २८, ९, ४, १०, ५
अलु- -लम् गैते १, १, ३, ३,
३, ५, ५, ३, ४, ९, १, ३, ३,
१, ५, २ ८, ६, ३, १, १, ५,
३, १०, २ ६, ३ १, २, १ मै २,
१, १, ४, १, ५, ४, ५ ८

१३^१, गीकठ ८, ११^{१६}, २, १७
१०, ४, ११, ५, १२, १^१, १३,
२, ४, ८^१, २९, २, ४०, ५,
गीक ७, ८^१, ४५, ३, शौ ६,
१०९, १, पै १, ५६, २, -लस्य
पै ११, २, १३.
अल गधे- नाउ लु औप इ
आलगधे-- -- धं हो द,
१६, ३
अल ✓ ह^m
अल-कृत- सु > ल^०
* अल-मति- १ अरति- नि इ
अलका"- कम् मृ १०, ५१, ६,
१०८, ७
* अलक्ष्मी"- क्ष्मी खि २, ६, ५६,
पै १६, १४९, ६, -क्ष्मी खि
२, ६, ८
अलज्जा"- ज मा २४, १४, का २६,
७, ४, तै ५, ५, २०, १
मै ३, १४, १६, का ४७, १०
* अलज चित्त"- चित्तमूतै ५, ४,
१०८, का २१, ४, क ३१, १९

*) 'अहंति' इति शौ (१०, १, २६) पाठे ।

^b) श्री भावे यु वा क्यु > भन प्र उस (पा ३, ३, १०७, पाठ २, ८२)। तत्-स्वर । वा द्विती त्रि ह ।

*) दास्य दापश्च निघाते धास्व (पा ६, १, १८६, १९३) :

४) प्र१ ह. गद् 'अहम्' इत्यनेनाऽप्याहुतेनाऽन्वितम्
(पैतु GW वि० सत् प्रपु१ इति) ।

*) दुमर्षीय अने प्र (पा ३, ४, ९) । तत्-स्वर ।

१) 'हेंऽधाऽमि' इत्येव मुपा सु-शोध द्व ।

१) प्यु ? । भद्रि-रघुनि- इति पथा । तदनु

गा *मईरि- (*भृ- + इरि- इति उभ) + *स्वि-
 (= √ स्वप् + इत् प्र) इति क्त्वा पुन उर इति। अन्ये
 च (प्र OR) *मईरिप्- (< √ छप् वा √ भई वा,
 भई + रिप्- इति दा) + चरि प्र इतीवा अभिप्रायुक्ता ।
 तदर्थं भूदोषिमर्शकहाव ॥ ।

^b) यत्तु गान्धर्वस्यैव । अभ्यागाराभावे
तदाप्येव ।

¹) इन्द्राणि राशिः ३२ ।

१) भावे अप्र प्र (पा ३, ३, ५७)। तस्य विस्वामिथाने
धानु-स्वर। यनि अमन्त रु द्वि१ सदा वा त्रिवि
भवति (=अरुम दि अल्ल-टि च द्र)।

मवति (=भूरम् टि अल्ल- टि च द्र)।
 *) उत्तरवर्तिभ्यां √कृ, √भू इत्येतदप्यतिशृताभ्यां
 समासाऽभावः द्र (तु टि भूर/कृ)।

समासाऽभाव इति (तिटि भर/६)।
 १) = आल्लभ्यः 'भाल' इत्यनं शोध (तु सत्यं वि)

iii) अनायासिक पूर्वभाग मोक्ष दि० सद भूषण

इथें प्रयोगतो गतिस्वभापन द्व (पा १, ४, १४)।

३) व्युत्पत्तिः । दधत् + लृट् = (<√*लृट्) प्रवाही

इति कृत्वा तस्य नमस्-स्वरः । वा अयमन्तरं वि वागिर

धा द्र. । यद्वा $\sqrt{\text{भल}}$ लाघवे वा स्रेषे षा [तु पत्रा

इत्यस्य, यैषु ॥३८८॥ दानार्जये इति] + येषु प्र

(पाठ २, १७) इति ।

*) तग नमून्वर (पा ६, २, २)। उप यो ।

मुना अन्तादातात्त्व भ्रष्ट द्र । तथाप्ये हि यम रद्यानर्य

આપ્રાચરણિકવાર ।

१) मृ गृया भवति । अर्थाऽप्रतिपत्ते ।

अलि नाउठ व्यु औप द अलि-कुव- -वा शी ११, ११, १, -वेम्य शी ११, २, २ अलि-वन्दु- -नदाय काठ ५२, १ अलिङ्ग- -वा शी ८, ६, १, पे १६, ५१, १ अलिङ्ग- -नास श ७, १८, ७ अलिङ्ग- अलिङ्ग- नि. ६ अलीक- -का' जी ५, १३, ५, पे ८, २, ५ अ-लुम्पत्- -म्यत शी ३, १०, ११, पे १, १०५, ३ अ-लुम्पत्- -अ ते २, ५, ११, ३ अ-लुम्पत्- -न' मे २, ५, ११. अ-लुम्पत्- -कस काठ २५, ३, २६, ४,	२७, ६, क ३८, ६, ४१, २, ४२, ६ अ-लोमरु- -कम् गठ २५, २, क ३८, ५, -काय ते ७, ५, १२, २, काठ ४५, ३ अ-लोमरु- -का ते २, ६, ५, १, ७४, ३, १, नाठ १२, १३ अ-लोमिका- -का मे २, ५, २. अ-लोहित- -ताय ते ७, ५, १२, २, काठ ४५, ३ अ-लुम्पत्- -वि>व्यु अ-लुम्पत्- -स्नाग्याम् मा २५, ६, का २७, ६, १, मे ३, १५, ६ अ-लुम्पत्- -नद्वृ शी २, ३१, २, ३, पे २, १५, २, ३	अल्प अल्प, ल्या- -व्य ते ५, १, ३, २, शी ११, २, २४, पे १६, ५५, १०, -व्यम् ते २, ४, १, १, काठ २८, १, -व्यम् ते २, १, २, ३, -व्यम् ते ६, ५, १, ३, काठ ७, ८, २८, १, क ४४, १, -व्यम् शी ४, १६, ३, पे ५, १३, ३, -व्यम् ते २, ५, ४, १ अल्पक- -कम् गठ १०, ५ अल्पिका- -का लि ५, २१, ३, शी २०, ११६, ३ अल्प-यक्ष- -शुम् शी १२, ५, २५ अल्प-शायु- -युम् शी ४, ३६, १.
---	---	---

*) तु टि अलि-कुव- । यकारान्त मुषा (पाण्डु) ।

*) उर, उप अल्-प्र प्राचीय स्वरथ (पा ६, २, १४४) ।

*) व्यु १। 'अलिङ्ग शरण दशनमस्य' इति कृत्वा
= अलि + अ- (नृनेत्र ज < श्र- < अ) इति वम
पुनस्त । यदा (अ) लिङ्ग- (< अ) लिङ्ग हिमायम्
इत्यवमाशोऽकार उच्चारणमात्रफल इ । अथयोत्तरे कल्पे
नन्-पूर्ववे सति उप च भाव-यरे सति वस इति कृषो-
त्तराऽऽदिस्वर उस [पा ६, २, ११६ (वैतु मा 'अली
[लि ई] श' इतीव कृत्वा व्याचक्षाण [तथा सति
सामस्य अभाव प्रति घोषस्तु इ])] ।

*) व्यु १। अल् + इनन् प्र (पाठ २, ५०) । निरु स्वर
(पा ६, १, १५५) । यदा अलि-नाम् इति प्राप्ति स्वार
(तु तथैव मन् नन्- इति) । उपरं वि 'विषाणि' इति
गद्वारित वि भवति । तयोत्तरे कल्प हापव भवन् ।

*) व्यु १। अल् + अङ्गन् प्र इति सप्तदाय [पाठ
४, १५ (तु १५५ १, १५५ अनात्रयपरवेन धा अय-
योग्यता सति तदव गमयुक्)] । औगिष तु अन् + अङ्ग-
(नैत्र < लिङ्ग < अ) लिङ्ग प्रकाशन इति कृत्वा
एव अन्-वर्धय समर्थते ।

*) व्यु १। इति ११ व्यावर्त, नृनिगम् ।
न्याय-पदपरवाद् विनायनगद्वा (तु मन्त्र लि ३ मुनि
न > न्या) ।

*) एव अल्-वर्ध (पा ६, २, २) । उप यद ।

*) तु टि अ लिङ्ग- ।

*) धा- स्ति वात् पूर्व-वर्धन इत्याशय इ (एवा,

पामा ७, ३, ४५) ।

*) कात् पूर्वस्याऽन इत्ये ह्रस्वन्तीये स्वरं व (पा ७, ३,
४४, ६, २, १०४) नापु विशेष इ, शालाभेदेन
व्यवस्थाप्यथ ।

*) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १०२) । उप यद ।

*) व प्र (पा ३, ३, ११८) । तत्-स्वर [वैतु
उ म च अलु(म) + अ- (< अ) इतीव कृत्वा
नैत्र वर्णविकार परवन्ती] ।

*) व्यु १। 'अल्गाव् अन्वति' इत्यर्थे अल्गा + अन्व-
(< अ) अन्व इति उस स्याच्च कृष्णादित्वमूर्धन्याऽऽ-
तिभ्यामिप्रमिदिव । वतु १५२ अल्गा- इति प्राप्ति
स्वरूपमिति, तन् मूको स्ता > ला- इत्याद्यान्तर समास्यमा
नमाप्यमिद्विपिकारान्दन्वत् क्रियति प्रमाण नोत्तरपाम ।

*) 'अल्गाव्' इति मुषा चिन्त्य ।

*) इमुभे इयन नैत्र यणविकारिणाममाश्रयिनि इवा-
ऽऽऽदि तद्व्य टि अन्त पाय धा प्र च निर्देश इ ।

*) प्राग्वीय क प्र (पा ५, २, ७०) । तत्-स्वर ।

*) वम पुनस्त (पा ६, २, १) । उप यद ।

*) मम पुनस्त (पा ६, २, २) । पुन तदर्थे लि-
ट्वाऽऽश्रयिण्य सति द्वि इत्यात् । उप च कर्त्तरि 'इशु-
(< अ) वद' । यदा वम इत्यादुस्वर । एवा मा
उप 'इशु- इति भावे निष्प-जमानि निर्दिष्टतु ३ (वै
ता ३२-४१) क ८, १९, १६, शी १२, ४, १५ इत्य-
व्यावर्धयाम्यवशा 'अल्पवर्ध' इति सोपपन्न नन्-
प्रति एव विगमयुक्] वतु गल् 'इशु इत्यन्वत् उप

श्री ३, २०, ४१, ५, २५, २, ६,
१०८, २, ७, ६, २, ४१, १,
८, ७, २३, २४, १२०, ३४,
९, ८० २, १२, १७, १०३,
१, १०५, ५ १३९, १, पै १,
६८, १, १३, २४, ६, ३६, २,
४, १०, ८, ५, ३१, ८, ७,
१५, ९, ११, १, ६, १३, २,
१, ७, ११, १६, १४, ३,
-वासिष्ठ ४, ५५, ५ ७,
९७, २, ८, १३६, २१, ६७,
४], मा २७, ३४, मा २९,
३, १०, काठ ११, १३,
-विश्वामित्र १, ८६, ६, ११७,
१९, १६७, २, १८५, १०,
११, ४, २२, ७, ४१, २, ६,
५, ७४, ६, [६, ४७, १२,
१०, १३१, ६] ७, २०, १,
३५, १, ३६, ९, ८, २६, २,
८१, २, १०, ६, १, सि २,
१३, ६, मा २०, ५१, ३६,
११, का २२, ५, ५, ३६,
१, ११, तै १, ७, १३, ४, मै
४, १२, ५ १४, ७, १५,
काठ ८, १६, १७, १८, श्री २,
७९, जै ३, ८, ५ शी ७,
९६, १, १९, १०, १, २०,
१२५, ६ पै १३, ८, १

✓अवस्यु

अवस्युत्-स्थते १,
११६, २३

अवस्यु, स्थु-
१, १४, ५ १०१, १, ११४, ११,
१३१, ३, २, ११, १२, १३, १९,
८, २१, ५, ३, ४२, ९, ७, ९४,
४, ८, [१३, १७, ९, १७, १७,
६३, २०] २१, १, ६३, १०,
९, ८६, २४, की १, ३८०,
४०८, २, ५८, १५०, जै १,
३९, ११, ४५, १० ३, ६, ४,
१४, १०, शी २०, १४, १
२४, ६ ६२ १, ७२, २, ७५,
१ -
की २, ५३८, जै ३, ४२, ४,
-स्थे २, ६, ६, ४, ५०,
९, मा ३८, ७, का ३८, २, १,
मै ४, ९, ८, पै ७, २०, ५
-स्थु १, २५, १९, ३, ३३,
५ ४, १६, ११, ७ ३१, १०,
७, ३२, १७ [८, ३५, २२-२४]
मा २१, ११, का २३, १,
११, तै १, ३, ३, १ २, १,
११, ६१, ४, ७, १२, ३, मै १,
३, १२, २, १२, ३, १६, १०,
२, १४, १७, काठ २, १३
४, १६१, १८, १४ ४०, १११
क २७, २९, ३, श्री २ ९३५१,
-स्थुमि ४८, १३, ९ -स्थुम्

४२, २, -स्थुम् ५, ४६, १
अवस्यु वात>ता- ता
मै ३, १६, ४, काठ २२, १४,
-ता तै ४, ४, १२, ३
अवस्यु(स्थु)स्थु- स्थु ॥
५, २२, १८, ४५, का ५,
८, २, २०, २, ८
अवस्यु वत्- स्थुन्त शी ३,
२६, ६, पै ३, ११, ६, -स्थुन्त
तै ५, ५, १०, ४
अवस्यु(स्थु)स्थु- स्थु
मै २, ६, ३, काठ १५, २, पै २
५४, ५ -स्थुन्त मै २, ६, ३
काठ १५, २

अवस्यु(स्थु)स्थु- स्थु
-मा पै २, ५३, ५
अवस्यु- स्थु १, ५३, ४, १११,
६ ६, ६१, १, मा ३, ६१
१ तै २, २, ५, ५, ५, ६१
मै ४, १४, ७१, काठ ४, १६१
२१, ८१, -स्थु १०,
१६९, १, तै ७, ४, १७, १
काठ ४४, ६, -स्थु का ३, ८, ६
तै १, ८, ६, २ ५, ७, २, ४, मै १,
१०, ४, २०, काठ ९, ७, १६, १५
३६, १४, क ८, १० [स्थु वत्]

अवस्यु
स्थुमि- -स्थु शी १०, ८, १११

१०३ (यत्रागम्य प्रुत ततय कोषार्हः इ । अन्यथा
यदगमा जागमानाऽनुगति प्रगः) ।

- *) नाउठ व्यु कीर्तिव वयत्रत नाथा इ ।
- *) वादु-वापोनिफते वादु-स्वर (वा ६, १, १८६) ।
- *) विमिष्टिगण मवनि (वा ६, १, १०३) ।
- *) वाः प्र. श्री कट्ट वद (वा ३, १७०, वावा
४, १, १६) । तत्-वद ।
- *) वग दग्गव (वा ६, २, १) । उव वद ।
- *) उग दग्गव (वा ६, २, १३१) । उव
<✓> वद (३३ ता ३ म व 'व्यु' दग्गव प्र
दग्गव दग्गव इति वा (<✓>) वृत्त + वृत्त-

(<✓>विष्) इति वा (वैतु पया भवदप्रः) ।

- *) वृ वि इच्छिरवत्- ।
- *) मनुष्य इत्येति प्र विवर्षा इव विरोधाभास ।
- *) वृ वि अववत् । मीरिय इति वृ वि वृत्त ।
- *) वृत्तमववत् (वा ३, ४, १) इति वृत्तमववत्
विरोधाभास इति वृत्तमववत् विरोधाभास इति वृत्तमववत्
इत्येति वृत्तमववत् अववत् विरोधाभास इति वृत्तमववत्
*) इत्यु प्र विवर्षा (वा ४, ११८, वा ६, १,
११७) । वा वि इति वृत्तमववत् ।
- *) वा विवर्षा मनुष्य इति वृत्तमववत्
विरोधाभास इति वृत्तमववत्

मै ३, ६, ९
 अवकर्तयन्ति ऋ ६, २४, ७
 अव/वृ, अवकीर्यन्त गठ ८, १,
 व ६, ६
 अव कीर्ण यज्ञ^०
 *अव-केदा-
 ✓अवकेदि
 २मय केदा^०-ना शौ ६, ३०, २
 अव/मज्ज
 †अव क्रक्षिन्-क्षिणम् ऋ ८, १,
 २, कौ २, ७११ जै ३, ५८,
 ८, शौ २०, ८५, २
 अव/मन्दु > क्रन्दि, अव क्रन्दतु
 ऋ ५, ५८, ६, अवक्रन्द ऋ २,
 ४२, ३
 भुवचक्रद्व ऋ ९, ७४, १,
 ८६, ३१, †अव भविचक्रद्व
 ऋ ९, ७५, ३, कौ २, ५२, जै
 ३, ५, ११, भुवचक्रद्व ऋ [९,
 (७, ३) १०७, २२]
 अव-क्रन्दु^०-अदाय मा २२, ७,
 का २४, ३, १, मै ३, १२, ३,
 -अदेन मा २५, १, का २७, १,
 १, तै ७, ७, ११, १, मै ३,
 १५, १, गठ ५३, १
 अव-क्रन्दु^०-अदते तै ७, १, १९,
 १, गठ ४३, १०
 अव/प्रम् > क्राम्, १. भुववामति तै

५, १, २, ३, मै ३, १, ३, गठ
 १९, ७, क २९, ८, ३०, १
 अव-अकमीत् शौ १९,
 ३६, ५, †अवक्रमु ऋ ७, ३२,
 २७, शौ २, ८०७, जै ४, ३०,
 ७, शौ २०, ७९, २, अवक्रमि
 षम् मा २, ८, वा २, २, २,
 तै १, १ १२, १, २, ३, ३, ६,
 १, ४, ९ गठ १, १२, २, ४,
 ३१, ११, व १, १२, ४७, ११
 †अव क्रम्य^० तै ६, ४, ७, ३
 *अव-क्राम^०-अम्^०
 अव-क्रामत्-अम् मा ११, १५,
 वा १२, २, ४, तै ४, १, २, २,
 ५ १, २, ३ मै ३, ७, २,
 ३, १, ३, गठ १६, १, १९,
 २, क २९, ८, शौ ४, ११,
 १०, १३, १, २०, -अमन्त ऋ
 ६ ७५, ७, मा २९, ४४, तै
 ४, ६, ६, ३, मै ३, १६, ३,
 गठ ४६, १, वै ५५, १०, ७
 अव-क्रामिन्-अमी कौ ५, १४,
 १०
 अव/मिन्त्र
 *अव क्रेडा^०-अन्^०
 अव/फडा, अवकडा मै १, २,
 ५, १३, ३, ९, गठ ४, २६,
 व ३, २

†अव कडा^० मै १, ६, ७
 अव/क्षिप् > क्षेपि, अव क्षिपत्
 ऋ ४, २७, ३^१, अवक्षिप क
 २, ३०, ५
 अवक्षिपत् शौ १८, ४, १२,
 १३
 †अव क्षिपत्-अन् क १०, १६,
 ४, शौ २०, १६, ४
 अव/क्षे
 †अव क्षाण^०-आति तै २, ३, ४,
 ८, ३, ४, १०, ४, मै १, ८, १,
 -क्षेप्य, मै १, ८, ९
 अव-क्षाम^०-अम् लि ४, ५, १६,
 शौ ६, ३७, ३
 अव/क्ष्णु अवक्ष्णौमि ऋ १०, ११, १
 अव/खाद्
 अव-खाद्-अ क १, ४१, ४
 अव/ख्या, अवख्यत् ऋ १, १६१,
 ४, १०, २७, १, अवख्यत्
 तै ३, २, १०, २, अव ख्यत्
 ऋ ८, ४७, ११, अवख्येयम्
 तै ३, २, ५, १
 अव/गण
 औ-गण^०-आस ऋ १०, ८१, १५
 अव/गम् > गम्, > गमि, भुवग-
 ष्ठति ऋ ८, ६४, ८ १०,
 ८९, १०, ९, तै २, ३, ११, ४
 ५१, ६, ६, ५, ४ मै ३, ११,
 १११५

- (*) गग पृथक्च । नाउउ स्तु कीर्णिक इ ।
 (०) नाग वचनार्थे नाथा पचायच् वापीव-स्वरथ इ
 (गा ६, २, १४४) । शेषि गग पर्यवगानमिति दिक्
 (गु गणु वि-कृ-१) ।
 (०) गग भिष्यत् इत् प्रथ (पा ६, ७, ११९) ।
 (०) गग लप भोरे पति वापादि-स्वरः (पा ६, २, १४४) ।
 (०) गग वाग्रन् इत् प्रथ (पा ६, १, १८६, २, ११९) ।
 (०) गग वचनम् इत् प्रथ (पा ६, १, १०३, २, ११८) ।
 (०) *अवक्ष्णु इति मुता गुण्यम् । अवक्ष्णुऽगम् ।
 (ग गा २) ।
 (०) *गुक्तर इत्यनेन वाग द्विती मा । तथाऽपि नानि
 चरिणि केन वाच्यवर्णनः । ३५ ।

- (१) गग वृत्तन्त-इत्-प्रथ (पा ६, १, ११९, १, ११९) ।
 (१) गग कर्मणि केन तरगति स्वर (पा ६, २, १११) ।
 (१) गग चच् प्र वापादि-स्वरथ इ (पेटु गा गा
 इतिव मुक्ताण गन् पृथक्च । अनाथे प्राति, प्राग इत्या
 पम्य वापीवम्य स्वरम्य च भाव प्राति पर्यवगोच्य, ग
 अथ च पचायन्तमिति प्राति इत्यन्ती) ।
 (१) गग वरिष्वच् प्र वापीव स्वरथ (अथ
 गणु-रायु), पेटु मै ना च गवर्षे निमासी, १४
 अव गग इत्यनेन गगोद्व इति, G. ३. ३. १४८
 *अवर्षाः गगन् इतिव इत् प्राग यदुर्गती एतत्
 अनाथे यति पर्यवगोचरी (गु w. ८. १, ७४ [w. १, १३]) । गगरो अव > ओ इति मै ३, (गु w. ११ [१]) ।

काठ ११, ६१; शी ६, ७६,
४, २०, १२६, १०१, पै ८, ३,
१२, 'अवगच्छति' मै २, २, १,
'अव' गच्छति श्र ९, १५, ६,
शी २, ६२२, जै ३, ५०, ९, अव-
गच्छय श्र ८, ३५, ७-९, १०,
४०, ३, अव 'गच्छात्' शी ४,
१, ७, पै ५, २, ७, ९, २५, १७,
'अवगच्छतु' तै ६, ६, ५, ३,
अवगच्छतात् शी १८, २, ५६,
अवगच्छतम् श्र ८, ३५, ४-६,
अवगच्छाम पै १५, १६, १,
'अवगच्छेत्' तै २, ३, १, ४,
५, मै २, ३, १, काठ ११,
६, २७, ५, २८, १, क ४२, ५
'अवगच्छ' क १, १२, २, मै ४,
१४, १३, शी २, ५, ६, पै १३,
६, २, अवागच्छ मै २, २, १,
काठ ११, ६१, ३५, ११,
अवगच्छ पै १६, १७, ४,
'अवगच्छयति' मै २, २, १, ११,
काठ ११, ६१, २७, ५, २८,
१, क ४२, ५, 'अवगच्छयति'
तै २, ३, १, ५, मै २, २, १,
काठ ११, ६, अवगच्छय शी ३,
३, ६, पै २, ७४, ६, अवगच्छय
मै २, २, १, काठ ११, ६
'अवगच्छय' - तै ४, ४, ९,
१६, ६, ५, ३, ४, काठ २८, १,

क ४२, ५, -तम् मै ४, ६, २, काठ
२७, ५, २८, १, क ४२, ५,
-ता तै २, ३, १, ४ [पुन-अन]
'अवगच्छ' - अवागच्छ-टि ट्र.
'अवगच्छ' श्र ६, ७५, ५, मा
२९, ४२, का ३१, २, ७, तै ४,
६, ६, २, ३, १६, ३, काठ
४६, १, तै १७, १०, ५
अवगच्छो(>) तै २, ३, १, ४,
'अवगच्छ' - माघ काठ ११, ६
'अवगच्छ' - मा. काठ १०, ८
'अवगच्छय' - ता मै २, २, १,
-ता तै २, ३, १, १, मै २, २, १
'अवगच्छ' (>) मै २, २, १
अव/गा, अवगात् शी १२, ३, ४६,
अवागात् क ४८, ११६, अव-
.. गा श्र १, १७४, ४, अव-
गात् मै ३, ९, ४
अव/गाह, अवगाहन्ते पै ७, १३,
११, १५, १९, १०, 'अवगा-
हन्ते' 'अवगाह' मै ३, ६, ९
अव/गु(>) श्र, अवगृह्णति शी
२०, १३३, ४, ५, अवगृह्णि
ति ७, १६, ४, ५, अवगृह्णि
तै ३, ३, ६, २
अव-गृह्ण - कम् तै ७, १९, ३
अव/रगृ/गर>अर(>) श्र/गृह-
(>श्र) श्र, अव- गरत् शी ६,
७, ४

अव 'जलगुल' श्र १, २८, १-४]
'अव/ग्रह' > गृह, अवगृह्णति काठ
१९, ३, २१, ८, अव 'गृह्णति'
काठ ७, ९, क ४, ८, अवगृह्णी-
यात् मै १, ५, ११, ३, ४, ८, ४,
५, ८, काठ २२, ७, क ३५, १,
अवगृह्णते शी २०, १३१, १२
अव-गृह्णति - वि>ल्य
अव/गले>ग्लायि, अवग्लायि पै
४, ५, १०
'अवग्लाययति' श्र १, १६४,
१०, पै १६, ६६, १०, अवग्लाय-
यन्त शी ९, १४, १०
अव ग्लायन्- अन्

अव/घत्-अव/हत् ॥
अव/घ्रा>मिघ्रा, घ्रायि, अवघ्रि-
प्रति तै ५, ७, २६, १, अव-
मिघ्रायत् काठ १४, १, अवघ्रि
तै ७, ७, २६, १, काठ ४५, ४,
अवघ्रिप्रतम् मै १, ११, ३, ७,
अवघ्रिप्रत मा ९, ९, १९, का
१०, २, ७, ३, १३, तै १, ७, ८,
४, अवघ्रिप्रतम् ४, १४, १५,
'अवघ्रिप्रत' तै ३, १, २, २,
काठ २९, २, क ४५, ३
'अवघ्राययति' तै ३, २, ६, ३, ५,
७, १, ३, काठ १४, ७, ७, ८, ३०,
९, 'अवघ्राययत्' तै ७, १, ६, ६
अव/चस्>चमि, अवचस्ते श्र ८,

*) इह पात्र गम सति तै (२, ३, १, ४) इत्येतोऽन्वय
न कर्मणि क प्रत्युत कर्त्तरि कृत्वाऽनिययवैशिष्ट्येऽपि
पूरयस्व उभय (पा ६, २, ६९) । उक्ते तै स्व तु यथा
योग गत्स्व (पा ६, २, ४९) इति विवेक । यदा भावे
कान्तिमिति कृत्वाऽप्येवम पूरयस्व (पा ६, २, १) यत्र
मध्यमरदभूतस्य कृत्वा लोप स्वान् (पात्र २, २, ४) ।
एष्य, अपि यत्र कर्त्तरि कृत् तत्र कर्त्तुं 'गतेन' प्रतियोगि-
त्वाऽऽमर. गमन् 'गतमस्व' इत्येव विग्रहवाक्ये निर्व-
रत । स्व तु कर्मणि क तत्र कर्मणा 'गतेन' अनुयोगि-
त्वाऽऽमर. गमन् 'गतमस्व' इत्येव प्रदर्श इत्यस्त्व-
कर्मणि विवेक ।

- ७) गम स्वयन्त इत्यस्व (पा ६, १, १९३, २, १९९) ।
- ८) गम उप तोमुन् अन्तरागमिन्तर (पा ६, २, ५०) ।
- ९) गम उप अव प्र याथाऽन्तरागमिन्तर (पा ६, २, १४४) ।
- १०) गम कृत्त-कृत् प्रत्य (पा ६, १, १९३, २, १९९) ।
- ११) गम कमुत्त-कृत् प्रत्य (पा ६, ४, १३ ६, १, १९७,
२, १३९, तु सधु (नै २, ३, १, ४) अवगामो(>) इति] ।
- १२) 'अवागात्' इति काठ (३०, ११) नामे ।
- १३) दन्तुगन्त धा ३ ।
- १४) 'गृह्ण' इत्यस्य कृन्तु इति कृत् गा. घाट, तदन्त-
वर्त्तुगन्तवत् 'गृह्ण' इत्यस्य-परं तान्तेन भवेत् इति ।
- १५) अु टि अवे>अवाय-वत् ।

६२, ६, ९, ३८, ५, की २, ६२७,
जै ३, ५२, ९, अव चोटे ४१०,
३०, २, अवचक्षि ४९, ९७, ३३
अवचक्षत ४ ९, ७१, ९
अवाचक्षम् ४ ५, ३०, २
अवचक्षण- अभि>भ्य°
अवचक्षे° ४ ४, ५८, ५
मा १७, ९३, का १९, १,
७, नाठ ४०, ७, पै ८, १३, ५
अव/चक्ष, १। अवचक्षति मै १, १०,
१६, नाठ ३६, १०, १। अव
चक्षति तै ६, ४, २, ६, अव
चक्षति १०, ५९, ९, अवचक्ष
पै १३, १२, १-१३

अव-चक्ष-यत्

°अव-चक्षन्तु-

°अवचक्षन्तु-

अवचक्षन्तु-का शौ

५, १३, ९, पै ८, २, ८

अव-चार अनु>अन्°

अव चारम् अन्वि>भ्य°

अव-चारिन्-अतद्°, प्राप्°

अव/चक्ष

अव-चाक्ष-यवो पै १६,

१४८, ९

अव-चाक्ष-रात्-अव/चक्ष्

अव/चक्षि

३, ६१, ४
अव/चक्षि अव(चक्ष) ४ १, २५,
२१, नाठ २१, १३, अवच-
क्षे, अवचक्षे तै ६, १,
३, ८
१। अव/चक्षि, अवचक्षिन्वात् नाठ
२४, ८, क ३८, १
अव चक्षि तै २, २, ५,
४, ३, २, १, १, २
अव चक्षि अन्°
अव चक्षि वि>भ्य°
अव जहन्ती अव/हन् द्र
अव/चक्षि

अव जय-अन्°, अनु>न्°

अवट्-००ट मा ११, ६१, का १२,

६, १, तै ४, १, ६, १, मै २,

७, ६, ३, १, ८, ४, ९, १,
नाठ १६, ६, -ट पै ११, ७,
६, -टम् तै ४, २, ५, ५, ५,
नाठ ३७ १६, की २, ९५, ५,
-टम् की २, ९५, ५, -टम्
की १, ११७, २, ९५, २ जै १,
१३, २, -टम् मा १३, ७, का
१४, १, ७, तै ४, २, ८, ३,
मै २ ७, १५, नाठ १६, १५
क २७, ६ [०ट-युप°]

अवट्, ट्या°-ट्याम् तै ७, ४,

१३, १ नाठ ४४, २, ट्याम्

मा १६, ३८, का १७, ६, ९
तै ४, ५, ७, २, मै २, ९, ६,
नाठ १७, १५, क २७, ५

अवत्/अव् द्र

१। अवत्-त खि १, ४, ८

२। अवत्-त ४ [८, ४९, ६, ५०,

६], लि ३, १, ६, २, ६ -तम् ४

१ ८५, १०, ११, ११६, ९ १३०,

२, २, २४, ४, ३, ४६, ४

८, ७२, १०, १२ १०, १०१,

५-७, मा ३३, ११, ७१, १,

का ३२, २, २, ६, १३, नाठ

३८, १४, -तम् ४ ८, ७२,

११, -ता ४ ४, ५०, १,

शी २०, ८८, १, -ताम् ४ १,

११६, २२, -ताम् ८, १३,

६, १०, २५, ४, -ताम् ४

१, ५५, ८, -ते ४ ४, १७, १६

अव तत्-अव-तत्त्व अव/तन् द्र

अव/तन्, अव तनोमि शौ ६, ४१,

१, २, पै ४, २१, २ अव

तन्मसि मा १६, ५४-११, का

१७, ८, ८-१७, तै ४, ५, ११,

१, २, मै २, ९, ५, नाठ

१७, १६, क २७, ६, १, अव

तनुव ४ २, ३३, १४, मा

१६, ५०, का १७, ८, ४, ६,

४, ५, १०, ४, मै २, ९, ९

अव-चक्षि (द्र)>जी-वी ४

°) गग केन्द्र प्र ४ प्रत्य व (पा ३, ४, १४, ६ १,

१९७, ९, ११९)। पाय तु °नाम् प्र (पा ३, ४,

१५)। पाय प्र गगैपायकयमात्रदृष्टय यम् प्रायय

नित्यतेषु, लक्षितम्। स्वविशेषपत्रात्।

°) नाट्य भौतिकद्वय। उप नाट्य>अग्न प्र उग

(पा ३, १२६३३)। विषयः।

°) नृणां कः प्र, लग्नराज्य (पा ५, १, ७४)।

°) श्री हारि चन्द्र पूर्वराज्य इत्ये द (पा ७,

१, ४४, २३)। १५ प्र <अवचक्षन्ती> इति।

°) कश्च प्र इत्ये (पा ४, ७८)।

°) लग्नराज्य इत्ये इत्ये इति उक्तम्।

(पा १, १, १६६, १, ११, ११, ११)।

°) गग अव+अद्+अभ् प्र वायुद्वारात्

(पा ६, २, १४७, निप ३, २३ तनुवो दे व)।

चक्षन्वादिभ्ये परस्पर (तु नि २भषत्)।

°) 'अवत्' इति ४ (१०, १०१, ५, ६) पाय।

°) 'अवत्' इति ४ (८, ७२, १०) पाय।

°) 'अवत्' इति ४ (८, ७२, ११) पाय।

°) 'अवत्' इति ४ (८, ७२, १२) पाय।

°) लग्नराज्य इत्ये प्र निरुद्धाय (पा १, १६५)।

°) कश्च इत्ये प्र निरुद्धाय (पा १, १६५)।

°) कश्च इत्ये प्र निरुद्धाय (पा १, १६५)।

°) गग [भौतिक जगत्प्रत्यय] इत्ये प्र निरुद्धाय

(पा १, १, १६६, १, ११, ११, ११)।

अनन्तोका-काम् मा ३०, १५, वा
३४, ३, २, औ ८, ६, ९, पै
१६, ७९, ९

अनन्- $\sqrt{\text{अव}}$ अनन्-इ

अनन्- $\sqrt{\text{अव}}$ अनन्-इ

अन/स्तर, अवस्तर, अ १, ७१, ५
अव-स्ता- $\sqrt{\text{अव}}$ अव-स्ता ५, ४४,
१०

अन-दत्- $\sqrt{\text{अव}}$ अन-दत् १०, ११७, ७,
-दत्ते ते ७, ५, १२, १, वाठ
४५, ३

अन-दत्- $\sqrt{\text{अव}}$ अन-दत् १०, ११७, ७,
-दत्ते ते ७, ५, १२, १, वाठ
४५, ३

अन/दय, अन-दयते ते ६, ३, १०,
५, मै १, ७, ५ वाठ ९, २, क
८, ५, अन-दये औ १६, ७, ११

अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७
अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७

अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७
अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७

अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७
अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७

अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७
अन/दह, अन-दह अ १, १३, ७

१, १२, १, ४, १३, १०,
२३, ८, २९, २, ३६, १३,
क ४५, ३, अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

१३, ७, वाठ १८, ११ [अ
अन, चतर, सत्त]

अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

गुण पात्र च) कामिणि गुणि कर्मण्येदुरिति विविच्यन्तु सुधिय ।

*) वय पूजयन् (पा ६, २, १) । उप यत्र ।

*) गग लोप घञ् प्र धाधादि स्वरस्य (पा ६, २, १४४) ।

*) तग नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यत्र ।

*) पा १। 'अपदस्य' द्यप्य सोपो विमुखा विवाराय ।

*) दध्यादुपनमीषाद्येऽर्धं पठ्या [यु मै प्रथ गणि,

मा च गणु स्य (=माउ क) च] । उ म च

(पा) गा च (वा) अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अन-दह अ १, १३, ७
अन-दह अ १, १३, ७

अव/दिश, अवदिदिष्टन ऋ १०,
१३२, ६, अवदेदिशम् ऋ ८,
७४, १५

अव-दीयमान- अव/२दा ॥

अव/दुह, अव...धुक्षस्व ऋ ८, १३,
२५, अवयुक्षत ऋ ६, ४८, १३०.

अव/दृ, अवदृषत् ऋ २९, ७४, ७.

अव-देय- अव/२दा ॥

अव-घृ- -यम् ऋ ४, १८, ५, ७,
५, ५३, १४, ८, ६८, १९, १०,
१४, ८, मा ६, १७, मै १, २,
१, शौ ७, ९४, ३, १८, ३,
५८, पै १, ३३, ३, ४, २५,
५, ६, ३, ९, १०, -घात् ऋ
१, ९३, ५, ११५, ६, १६७,
८, १८५, १०, ३, ३१, ८, ४,
४, ९५, [६, १५, १२, ७, ४,
१], ७, १२, २, मा ४, १५,
३३, ४२, का ४, ५, ७, ३२,
३, १३, तै १, २, १४, ६,
२, ३, १४, २, मै ४, १०, १,
११, ५, १४, ४, काठ ४, १६,
६, ११, काँ २, ६५५, जै ३,
५४, ५, शौ २, १०, ६, ५, ६,
८, १२, २, ४७, ४८, पै १,

१०९, २, २, ३, ५, ७०, ४,
६, ११, १०, -घानि ऋ ६,
६६, ४, शौ ५, ११, ७, पै ८,
१, ७, -घे ऋ ८, ८०, ८

[घ- अन्, आरे, गुहत्]

अवद्य गौहन्- -ना ऋ १, ३४, ३

अवद्य-य- मिथस् > यो

अवद्य-मी- -मियाँ ऋ १०,

१०७, ३

अवद्य-व(त>)वी- -त्वा शौ

७, १०८, १

अव-द्युत् अव/२दा ॥

अव/द्रा

अव-द्राण- अन्

अव-घृ- -यम् ऋ १, १८५, ३

अव-घर्ष्य- अन्

अव/धा > दधा, अव/दधाति तै

२, ३, १३, ३, ५, १, ९, ५,

२, २, ५, ६, १, ७, २, मै ३,

१, ३, काठ ११, ८, १४, ७,

१२, १०, २४, ५, २७, ५

क ३०, ८, ३७, ६, ४२, ५,

अव/दधाति मै ४, ६, २, अव

...दधाति पै ३, १, ३, अव-

दुधति मै १, ११, ७, अव/दध्म-

शौ १९, ७२, १, अव/देहि शौ
९, ५, ५, पै १६, ९१, ३,

अव/देहि मा २३, २१, वा

२५, ६, १, अव/दधात् मै १,

६, १२, अव...अधत्तम् ऋ १,

१८०, ३, अव/दध्यात् तै ५,

१, ९, ३, ४, मै ३, १, ९,

काठ १९, १०, क ३०, ८,

अव/दध्यात् तै ६, १, ७, २

अव/दधु शौ ५, ११, ८, अव/दधु

ऋ ४, १३, ४, मै ४, १२, ५,

काठ ११, १३, अव/दधु ऋ १,

१५८, ५, अव...अधीमहि

अव/दध्यात् तै ३, २, ६, ३, ६,

१, ७, १, ३, ११, १, ४, २, २,

मै १, ६, १२, ३, ७, ५, ८,

२, १०, ३, ४, ८, २, ७, काठ

३७, १६ [य वि>व्यु]

अव/धि- -धिम्य पै १५, १६, १

अव/धीयुमा(न>)मा- -ना शौ

१२, ८, ३, पै १६, १४, ३

अव/धेय- -य मै १, ८, ५,

अव/दधि, ता- -त्त ऋ १, १०५,

१७, -तम् ऋ १०, १३७, १,

मै ४, १४, २, शौ ४, १३, १,

* यथा नाड 'अद्विजाय' इति च १ श्रूयते, एवमि-
हाऽपि 'न' इति च १ भवतीति सुवचम् । एस्थि 'अव'
(=अव्) इति लोटि मयु १ इतीव कल्पयन्तो वाक्या-
न्तरं च प्रवृत्तौणा अर्वाच्यं PW प्रश्नं च नितराम्
उपेक्षा (तु सा) ।

*) एवम् अनिरूपयन् GW. चिन्तो भवेत् (तु सा
PW MW. च) ।

*) तस्य अन्तोदात्त. (पा ६, २, १६०) । उप यद ।

*) तस्य उप ह्यु प्र कृत-प्रस्व. च (पा ३, १, १३४,

६, १, १९३, २, १३९) । यत्तु उप धा उपधा-

यामुत्सव (पा ६, ४, ८९) अमार्गं ह्यन्तस्तथा सा

प्रश्नं प्रतिपद्येरन्, तत्पठम् । शीस्थि /यु(>गो)ह,

/गृह इत्येतयो समागतत्वे सति परस्परं सुवेचत्वादित-

त्यभिप्राये (तु यस्या टि) ।

*) तस्य सासस्व (पा ६, १, २२३) । उप यद ।

*) अनित्यसमास इति कृत्वा विभक्ति-स्वर-विरूप
द्र. [पा ६, १, १६९ (वैतु L ३८१ समासित्या-
नित्यपर विवेकमुपेक्षमाणं सन् समासाभावमिवाऽतिदे-
शुकं । भवतु वाऽनित्यसमाससतिस्वरवैशेष्यस्य शीस्थि
तदुक्तैकोपपत्तिः । तथापि यमि. हान्यदर्शनादिति दिक्] ।

*) तु णि २३३ इति-> आदित्य-वन् ।

*) तस्य अन्तोदात्त [पा ६, २, १७२ (वैतु GW

तस्य इति वदित्य-स्वर)] । उप यद ।

*) 'उपेक्षे' इति शौ (११, १, २३) पामे ।

*) तु टि. अव/दो> अव' ...अद्विमहि ।

*) तस्य स्थबन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १९३, २, १९९) ।

*) तस्य उप कि प्रत्यय (पा ३, ३, ९२) ।

*) तस्य शानजन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, १, १८६, २, १३९) ।

*) तस्य यदन्त-कृत-प्रस्व (पा ६, १, २१३, २, १३९) ।

*) कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वर (पा ६, ३, ४९) ।

पै ५, १८, १, - नीता तै १, ७,

१ १

अव/घा' मै ३, २, १

अव/घाव्, अवघावति ऋ १,
१६०, ११, मा २५, ३४, का
२७, १३, ३, तै ४, ६, ८, ४,
मै ३, १६, १, काठ ४६, ५,
शौ २, ३, १६

अवधिकम् पै ९, ६, ६

अव/धी>दीधी, अवदीधेव ऋ
१०, १४, ३

अव/धू, अव'ध्वन्ते ऋ ६, ४७,
१४

अव'धुपुवीत ऋ ८, ७०, ११

अवधुजते शौ ५, १९, ७, पै

९, १८, १०, अवधुजते मै ३,

१, ५ अव'धुजते शौ १९,

३६, ४, अवधुजते तै २, ४,

१०, ३, काठ ११, १०, अव

धुजते मै ३, १, ५, अवधुजते

ऋ १, ७८, ४, अव धुजते ऋ

१०, १३४, ४, जै ३, ३३,

१७, अवधुजते शौ १९, ४६,

२, पै ४, २३, २, १३, ३, १०,

अव धुजते ऋ १०, १३४,

३, अवधुजते>ता ऋ १०,

१६, १४, अवधुजते काठ

१२, ३, अव धुजता ऋ

८, १४, १४, शौ २०, २९, ४

अवाष्ट पै १६, १५०, २

अव'अघूपत ऋ १, ८२, २,

मा ३, ५१, का ३, ७, १, तै

१, ८, ५, २, मै १, १०, ३, काठ

९, ६, क ८, ९, शौ १, ४१५,

जै १, ४०, ७, शौ १८, ४, ६१

अव धूत, वा'-तम् मा १, १४,

१९, का १, ५, १, ७, १, तै १,

१, १, १, ६, १, मै १, १, ६,

७, ४, १, ६, ७, काठ १, ५, ६,

३१, ४, ५, क १, ५, ६, ४७,

४, ५, -ता मै १, १, ६, ७,

काठ १, ५, ६, ३१, ४, ५, क

१, ५, ६, ४७, ४, ५, -ता

मा १, १४, १९, का १, ५, १,

७, १, तै १, १, ५, १, ६, १

अव धुजान्'-न ऋ ६, ४७, १७

अव/धु अव'प्र-टि इ

अव/धुपु अव धव्ये-अन्

अव प्रेय अव/घा इ

अवधुज'-अव्य मा ८, ४६, १७,

२४, तै ४, ६, २, ६, मै ४,

१०, २, काठ १८, २, क २८,

२, पै ३, २७, २, अवस्थ काठ

११, ५

अवधुजा(प्य ऋ)-अव्य पै ६,

१४, १.

अव'धु'-अव्य क [७, ८२, १०,
८३, १०]

अव'धु'-अव्य पै ५, ३२, ८

अव/ध्वस्, ध्वस्, अवध्वस् ऋ
१०, ११३, ७

अव ध्वस्'-स शौ ५, २३, ३,

पै १३, १, ४

अव/नक्ष्, अवनक्ष्य' क १,
१८०, २

अव/नम्

अव-नत-उप

अव/रत्नम्>नाशि, अव नाराय
सि ४, ५, ६

अव/नह्

अव-नह'-अव्य ऋ १, ११६,
२४, शौ ९, ३, ८

अवनि-/अव इ

अव/निज्, अवनेनिते मै ३, ६,

१, ४, ५, ३, काठ ३१, ३, क

४७, ३, अवनेनिते मै ३, ४,

१, अवनेनिते मै ३, ६, १,

अवनेनिते मै १, ५, ७,

३, ६, १, ४, २, १, काठ २३, ५,

अव निज्य' मै १, ५, ४, २, ३

काठ ८, ९, ३१, १५, ४७, ५

अव नेग प्रातर्

अव-नेग-न-हस्

*) 'अव घा' इत्येव प्रकरणगत बोध इ ।

*) 'अवधियम्' इति 'अमेत्यम्' इति वेद पूर्वार्थो-
न्तापार्थी शीर्षी यव. विमृश्येताताम् ।

*) अनुपपद्य योग समयानी इव गव उपेक्ष्यी ।

*) 'अव धुजति' इति ऋ. (१०, १३४, ३) पाठे ।

*) बर्माणि नोऽनन्तराणि-रवर (पा ६, २, ४९) ।

*) गग शानत्रन-हृत् प्रत्य (पा ६, १, १६३,
१, १११) ।

*) गग चतोऽन्ता (पा ६, २, १६०) । उप यव ।

*) 'अवधुजात्' इति मुता शु-बोध इ । उप

अवधु- (<अव) यव इ ।

*) शु. १. नम-रुचं नम-रुचं चोर्ध्व इति बर्मा

<वष् इति मा प्रत्य । तथा गति चावर्ति
उप (पा ६, २, १६०) । यत उप य उच्यते वा
'वष् इति मावे निष्पद्यति इवाऽतोदात्त (पा ६
२, १७२) इत्युच्यते पया । यद्वा यदि विभो
'अव/धु-चोर्ध्व क. प्र इति कृत्वा मा चापदि
स्वर (पा ६, २, १४४, वैतु पया नम-रुचिवाऽन्ता
गदधानोऽनन्तरात्) ।

*) गग चतोदात्त (पा ६, २, १७२, यत अवधु
इति पाठः) । उप <वष् यव ।

*) 'अवधु' इति मुता चिन्त्य (यतु टि) ।

*) गग उप यव-चोर्ध्व चापदि-रवर (पा ६, २, १४४) ।

*) गग चवचन-हृत् प्रत्य (पा ६, १, १११, १, ११४)

अव नि/धा, अवनिदध्मसि पै १,
६८, ४

अव/नी, अवनयति तै ६, १, ६,
५, २, १०, ३, ११, २, ३,
४, १, ५, ०, ३, मै ४, ६, ५, ३,
६, काठ २७, १०, २८, १,
क ४४, १, अवनयति तै ६,
५, २, २, मै ४, ६, ९, ८, ९,
अवनयति काठ २३, १०,
क ३७, १, अवनयति मा ५,
२५, ७, २५, का ५, ६, ४, ७,
१०, ३, तै १, ३, ०, २, मै ४,
९, १०, अव नयामसि तै
३, २, ८, ६, काठ ३७, ७, क
४८, ९, शौ ७, १९, १, अव-
नयत् तै ६, ५, १, ४, ५, मै
४, ६, ५, काठ २७, १०, १,
२८, १, ३५, १६, १९,
क ४४, १, ४८, १४, १७,
अवनयत् मै ४, ६, ६

अव-नीत- -नम् १, ११६, ८,
-दाय १, ११८, ७

अव-नीय- मै १, ८, ३, काठ ६,
१, क ४, २

अव-नीय- -य तै ६, ५, २, २,
मै ४, ६, ६

अव/नु, अव नयन्ते ९, ८६, १७

अव-नय- प्रातः

अव-नय- हस्त

अव/१पत्त>पाणि, अव पतन्तु
क १०, १३४, ५

अवपति-यति पै १६, ५६, १, २, ५

अवपातय पै १६, ८०, ७

अव-पुत(त>)नी- नी ४
१०, १७, १७, मा १२, ९१,
तै ४, २, ६, ५, मै २, ७, १३,
काठ १६, १३, क २५, ४,
पै १३, १३, ८

अव/पद>पादि, अवपद्यते ४, ४,
१३, ५, १४, ५, ६, ५४, ३,
मै १, ५, ९, काठ २८, ६, क
४४, ६, अवपद्यते तै ५, ५, १,
६, शौ ६, १३६, ३, अव-
पद्यते तै ६, ३, ९, ५, मै १,
८, ६, ४, ५, ६, अवपद्यते मै
३, १०, १, शौ ५, १७, ७, पै
९, १५, ७, अवपद्यति ९,
७, ९, अव पद्यताम् शौ १,
११, ४-६, पै १, ५, ५ अव-
पद्यताम् शौ ८, ८, २०, पै
१६, ३०, १०, अवपद्यते मै १,
६, १२, अवपद्यते मै ४, ६,
३, अवपद्यते मै १, ६, ८
अवपद्य- मै ४, ६, ३, अव-
पद्यते पै १६, ५६, १९, अव-
पद्यति काठ २९, १, क ४५,
२, अव पद्यति ७, १०४,
१७, शौ ८, ४, १७ पै १६,
१०, ७, अवपादि १ १०५,
३, शौ ८, ६, २०, पै १६, ८१,
१, अवपादि मै १, ८, ६,
अवपाया शौ ८, १५, पै १६,
१, ४, अवपायि शौ ६, १२०,
३, पै १६, ५०, १०

अवपादय शौ ९, २, १०, पै १६,
७, ९ अव पादयति ८, ६, १६

अव पदस() १ ४ २, २९, ६,
मा ३३, ५१, का ३२, ४, ८, मै
४, १२, ६

अव पदयमा(न>)ना- -नाम् शौ
७, १७, ४, पै ९, १५, ४

अव-पद्य- -न्येय तै ७, ३, १९,
१, २०, १, काठ ४३, ९, १०

[०४ कोट, स्वयम्]

अव-पाद- -दाय काठ ३३, ६,
[०४ अर]

अव/पद्म, अवपद्यते शौ ९, ४, १९,
अवपद्यति ४ [११, २५, ११]

८ १, २९, अवपद्यति मा
१, ३०, का १, १०, २, काठ

१, ६, १०, ३३, ५, क १, ६,
१० ४७, ५ अवपद्यत् पै ३,
८, २, अवपद्यत् १०, १७९,

१, शौ ७, ७५, ११, १८, ४, ३७,
अवपादयत् मै ३, ७, ८

अव-पुदय- -दयम् ७,
४९, ३, तै ५, ६, १, १, मै २,

१३, १, शौ १, ३३, २, पै १,
-५, २६, १४, १, १

अव/१पा
अव-पाव- -नम् ७, ९८, १,
८, ४, १०, १०, ४३, २, शौ

२०, १७, २, ८७, १, -नाय ७
१०, १०६, २, -नेय क १,

१३६, ४

अव/पृ
अव पृ नग

अव/पृष्ठ
अव पृष्ठ- अ

१) 'अभि मृतामि' इति १०, १७३, ६ पाठे।

२) गम कर्मणि मृतामि-स्वर (पा ६, ३, ४९)।

३) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

४) गम कर्मणि मृतामि-स्वर (पा ६, १, ११७, ६, १३९)।

५) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

६) गम कर्मणि मृतामि-स्वर (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

अव (४/३) दयम् ३।

१) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९७, २, १३९)।

२) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

३) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

४) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

५) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

६) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

७) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

८) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

९) गम कर्मन्तु इ-प्रत्यय (पा ६, १, १९६, २, १३९)।

अवामरत् ऋ १, १३०, ७;
१०, ११३, ५.
अव...भ्रियते^१ क ५, ३१, १२.
१भव-भृन्^२ -य मा ३, ४८;
८, २७; २०, १८; का ३, ५,
४; ९, ४, ४; २२, १, ४; तै १,
४, ४५, २; ६, ६, ३, ४; मै १,
३, ३९; ४, ८, ५; काठ ४,
११; २९, ३; ३८, ५; क ३,
११; -यः मा १८, २१; १९,
२८; का १९, ७, ३; २१, २,
१७; तै १, ७, ५, ३६; ४, ७,
८, १; ५, ४, ८, ४; मै २, ११,
५; ३, ४, १; ४, ८, ५६;
काठ १८, ११; २१, ११; क
२८, ११; -यम् ऋ ८, ९३,
२३; ण्वे १, ७, ५, ४; २, ३,
१२, २; ३, १, ८, १; ४, ४,
९, १६; ६, ५, १०, १; ६, ३,
१; ६ मै १, १०, ११; ३, ६, ३;
७; ८, ४; ४, ४, ७; ८, ५;
काठ २९, ३; ३५, १६; ३६,
७; ६ क ४५, ४; ४८, १४; ण्वे
१, १५१; ण्वे १, १६, ७; वे
१६, ११६, ९; -यः काठ
३७, १; -यः काठ २२, ११;

२३, ९; क ३५, ५; ३६,
६; -याम मा ८, ५८; वा ९,
७, ७; काठ ४५, ७; ८; -यः
काठ २२, ११; ३४, १६; -येन
तै ५, ५, ७, ५६; काठ २२,
८; क ३५, २.
१भवभृन्-यजुस्^३ - ण्वे तै
६, ६, ३, १.
२भव-भृन्^४ -यम् ण्वे २, ११, ५.
अव-भेदिन्- अव/मिद् ३.
अव-भृन्- अन्^५
अव/भृन्, अव...भृन्त् वि ५,
१६, ६०; ण्वे २०, १३३, ६.
अवभृ, मा^६ - ण्वः क ४, १, ५; मा
२१, ४; का २३, १, ४; तै २,
५, १२, ३; ५, ५, १, ४६, ७,
१, ३, ३६; मै ४, १०, ४; १४,
१७; काठ २२, १३; ३४, १९;
-यम् ऋ १, १०५, ४; ७,
२२, १६; तै ७, १, ३, ६; ण्वे
१, २००; ण्वे १, २८, ८; ण्वे
५, १३, २; १०, ७, ८; वे ८,
२, ३; -यस्य ऋ ६, २१, ५;
-यस्याम् ऋ १, १०८, ९; १०;
७, ७१, ३; -यः मा ३, ५४,
५; ६, २५, १; १०, ८१, ५;

मा १७, २१; का १८, २, ६;
तै ४, ६, २, ५; ६, २, ३, १;
मै २, १०, ३; ३, ९, २६; काठ
१८, २; क २८, २; ण्वे १८,
२, ४८; -माः ण्वे १९, ४७, ५;
वे ६, २०, ५; -याम् ण्वे ६,
१०३, २; -यामिः ऋ ६, ६२,
११; -याम् ऋ २, ३५, १२;
-यिमे क १, १०१, ८; १८५, ११;
५, ६०, ६; मै ४, १४, ७;
-यैः ऋ ३, ३०, १६.
१भवभृन्-यम- यमः मै ४, ७, ६.
१अव/मा
अव-भृन्^७ तै ६, २, ४, ५.
अव/मिद्, अवभेदिन् क ९, ७४,
४; काठ ३५, ६; क ४८, ७.
अव/भृन्^८
अव-भृन्^९ -यम् ण्वे ८, २, ३;
वे १६, ३, २.
अव-भृन्^{१०} -यः ण्वे ८, १, ४;
वे १६, १, ४.
१अव/भृन्, अवभृन्त् काठ २३, ५.
अव/भृन्, १अवभृन् मै १, ८, ५;
१अवभृन्त् मै ४, १, ११, ५,
५; काठ २७, १; क ४२, १.
अव-भृन्^{११} -यानि क १,

^१) गु. टि. १भवभृन् ।

^२) गम. उप. वयन् प्र. पाषादि-भृन्त् (पाठ २, ३;
भा ६, २, १४४; गु. पाषा. प्रमृ.) ।

^३) तम. सामस्य. (पा ६, १, २२३) । उप. दृढ ।

^४) पाषादिभृन्त् सान्द्रोऽनवधरो कृद्-उपप्रस्य.
(पा ६, १, १९७; २, १३९) । १भृन् गकृद् अवभेद
सिरोः इ. ।

^५) 'अवभृन्' इति मुना. माव. शी. प्रमादयेन
(=भृन्) भृन्-भृन्ः इ. ('हृ' इत्यस्यैव 'अव' इत्यस्य
स्थाने स्वरलोपस्य भाषीदस्यभित्तिः) । 'अव
भृन्' इति कृत्विजः कृत्वि. कृत्विजमात्रम् (गु. एव
कृत्विजि रोः) ।

^६) 'अवभृन्' इति वृद्ध. मुना. मा. वि.
कृत्विजि भृन्-भृन्ः इति (गु. वृद्ध.) 'अव' इत्यस्य

भृन्. योगः भृन्ः इ. (गु. इत्यस्य - इत्यस्य
गम. टि.) ।

^७) भृन्. १/अवभृन्-भृन्. उभं. (पाठ ५, ९८) इति
वा, २अवभृन् (यत्) -भृन् (=भृन्) उभोऽव (पाषा ४,
१, ८) इति वा प्राची भृन्भृन्. दे. (२, १६) /अवभृन्ः
प्र. इति वदन् भाष्यमिच्छाद्ययोगेति भृन् भृन्भृन्ः ।
'अव' इत्यस्य भृन्भृन्ः (गु. टि. कृत्विज-भृन्-भृन्-
मन्) । कृत्विजः भृन्भृन्. (<भृन्) इति इत्या
मन्. उभोऽव. इत्या (भृन्भृन्. भृन्भृन्. गु. टि.
उभोऽव.) ।

^८) गम. कृत्विज-भृन्-भृन्. (पा ६, १, ११३; १, ११४)

^९) गम. कृत्विज-भृन्-भृन्. (पा ६, १, १८६; १, ११५) ।

^{१०}) गम. कृत्विज. इ. । उप. वयन् प्र. इति सिरोः ।

^{११}) गम. कृत्विज-भृन्-भृन्. (पा ६, १, ११३; १, ११४)

१६३, ५, मा २९, १६, का ३२,
३, ५, तै ४, ७, २, काठ ४०, ६
अन/मृज्, अवमृज्यते मे २, २, ५
अन/मृज् > मरि, अवमृज्यते तै
३, २, ६, २^३
अवमृज्यते काठ ३५, ४, क
४८, ५, शौ ७, ६६, २
अवमृज्यते मे ३, ७, १०^३
अवमृज्यते - नान् काठ २५,
७, क ३९, ५, -नान् काठ
२५, ५
अवमृज्य प्रति > त्वं
अन/यज्, अवयजते तै २, ३,
१२, २, ५, २, ४, ३, ६, ३, १,
६, ६, ३, १, ४, काठ १०, ६
२१, ६, २९, ३, ३६ ३ ६,
७, क ३१, २१, ४७, ४, अव-
यजति मे १, १०, ८, ११, २,
५, ६ ३, ३, ४, ९, १ ४^३

१०, ७, अव-यजति ऋ
१, १३३, ७, शौ २०, ६७, १,
अवयजते मे १, १०, ११^३,
काठ ३६, ६, अवयजते २,
३, १३, १, ३, मे २, ३, १,
३, ६, १, ४, १, १०^३, काठ ११,
११^३, १२, ६, १५, १, १७,
१९^३, अवयजामहे मा ३, ४५,
का ३, ५, २, काठ ९, ४, ३८,
१३, क ८, ७, अव यजस्व
का ७, २ १, अव यज मा
७, १२, शौ १९, ३, ४, अवयज
मे ४, ३, १, अवयजते मे १,
१०, १०, काठ ३६, ५, अव
यजते क ७, ६०, ९
अवयजस्व क ४, १५, मा २१,
४, का २३, १, ४, तै २, ५, १२,
३ मे ४, १०, ४, १४, १७,
काठ ३४, १९ अव इस्व^३

काठ ३५, १, क ४८, २^३
अव अयात् तै १, ४, ४३,
२, काठ ३८, ५, अवयजामु
मे १, १०, १२, काठ ३६ ६
अव अयस्मि मा २०, १८ का
२२, १, ४, अव यस्मि मे १,
३, ३९, काठ ४, ११
क ३, ११
अव-यजन् - नन् मा ८, १३^३ २०,
१७, का २२, १, ४, तै १, ८
३, १, ३, २, ५, ७, मे १, १०,
२, काठ ३८, ५
अव-यजन् मे १, १०, १४, १७,
४, ३, १
अव-यात् तै १, ८, ३, १^३ ३, ३,
८, ३^३, मे २, ३, ८^३, काठ ९
४^३, क ८, ७^३, शौ २, १५
१^३, १ १, ८८, १^३
अव-यात् ऋ १, १७३ १३

१) 'आ यजस्व' इति मा (७, ४) पाठे ।

२) 'अव यज' इति शौ (१९, ३, ४) पाठे ।

३) 'हृण' इति मूले ।

४) गम ह्युक्त-हृण यस्व (पा ६, १, १९३, २, १३९)।

५) सस्व नाट्, णि इ । उप ह्यप् प्र इति विशेष ।

६) ह्युत् तु नाट् विमर्शान्तस्य मरुपत्य टि ।

७) 'अव-या' इति ऋ (१, १०३, १२) पाठे (तु नाट्)।

८) तु यथापलब्धि पणा, वैतु सा (शौ), ण्ठ

(७०९) विमर्शान्त रु प्रतिपादयि ।

१) वेत्तु 'अव-या' इति ऋ (१, १०३, १२) पाठे ।

२) ह्युत् १ प्रहृणी मताऽमेदेऽपि गणने मनभदार । तद्
यथा । यथोक्तम् २१ एङ् रु सति 'अव-याज्' इत्येव
मूलं गत पदत्वे मातिनि 'अव-यज्' इत्येव
परिणाम उरपादायैषोऽलाम इत्येक प्रसवाद यक् (पा
३, २, ७२, पाठा ३, २, ७१, पा ६, ४, १४) । कवि
गो'ननरूपान्यतम रय (तु नाट्) 'अव-याज्' इत्यत
एङ् 'यु' इत्यस्य प्र इत्यने णि नोवधस्वनादातिहृमि
रवर मातुक् 'वा' इत्येव प्र ह्युत्प्रेक्षितिरिति दिताय
मात्रम् [तु मा मै (उमवो रय विहृण्णा हिनोवे)] ।
'अव-याज् + ह्युत् १' इति विमर्शान्तोत्पत्त्यात्मादाय
कायस्य अ-यजस्व इति निमित्तं ३

[तु ण्ठ (७०९), ऋग्वे (१८३)] । 'अव-यज् + ह्युत्' इति
स्थिते नैत्र जकारसकारयो समापत्तौ सकारमानावरणे
तत् पूर्वस्याऽकारस्य दीर्घ इति दुरीयोऽर्वाभाद (तु GS
११, L४६३, ZDMG ३७, ७०९) । एषिय ऋणि
यस्य विमर्शान्त क्वचित् 'अव-याज्' इत्यस्य क्वचित्
'अव-याजम्' इत्यस्य क्वचित् सकारमानसुपलभ्येत्येति तु मत
भवति । तथाहि । ऋ १, १०३, १२ इत्यत्र सुपा
२ यस्य पादस्य छन्दोमानतोऽङ्गोऽनस्य मूलत 'अस्मिहि
ष्मा, ते अस्मिह्यवयुज्' इत्येव सतोऽवसाने 'अव
याजस्व' - 'अवयाज' > 'याज' > 'या' इति व 'या
(तु तै १, ८, ३, १) इति व विहृण्वितिवर्गमाहिव्य
राहियाम्या विशिष्ट नैत्र विपरिणाम सभावेत [अनया
छन्दोतोपानेहृयवमवादिष्यभिगमे (शागान्तरेण) [तु मै
१, १०, २, काठ ९, ४, क ८, ७] प्रहृतात् पाराद्
'हि' इत्यस्य पदस्य ह्युत्प्रेक्षेतद् भूय पु'मिव भवति
यथाऽत्र या समावितविपरिणाम सुलभ इति] वेत्तु
GSV ORA A1M (१०१) यथावस्तानम् 'अव
याज' इति चतुर्लघीमनुमयमाना अपि 'अव-याज
इत्यस्य २१ इतीव प्रतिपादका तात्पर्यतया (पमल
रोऽन्तादाताप्रमादित्यभिगमे [तु अवि-याज्, अजु
याज्, जीव-याज्, प्र-याज् इति बाह्वा एव निमित्तं,

मा ३, ४६१; का ३, ५, ३१; मै
१, १०, २१; काठ ९, ४१;
३५, १२; क ८, ७१; ४८,
१२.
अव(व-ह)ञ्य काठ ३६, ८;
११.
भुवे(व-ह)ट्-टम् काठ ३६, ६;
-ट् मा १०, १०; का ११, ५,
१; तै १, ८, १४, १; ५, ६, ३,
१६; मै २, ६, १०; ५४, ३, २;
४, ४; काठ १५, ७. [ट-यञ्]
भुवे(व-ह)टि-टयः मै ४, ४,
१; -टि मै १, १०, १०; २,

१, ४; काठ ३६, ५; -टिम्
मै १, १०, १२; ३, १,
४; काठ ३६, ६; -टि मै
१, १०, १०-१३; काठ ३६,
६; ७.

अव-युत्- अवे द.

अव/यम्, (अव...अयंस्त ष्ट १,
५६, १.)

अव/यस्

अव-यात्- -साय तै १, ४, ३५,

१; काठ ४५, ६.

अवयाम्, अवयास्तम् ष्ट
६, ६६, ५.

अवयामितीष्टाः ष्ट ४, १, ४;
मा २१, ३; का २३, १, ३; तै
२, ५, १२, ३; मै ४, १०, ४;
१४, १७; काठ ३४, ११;
अव...अयसिपम् मा ३,
४८; ८, २७; का ३, ५, ५, ९,
४, ४.

अव-युस्- अव/यञ् > अव-याः
टि. द.

अव/या

अव-यात्- -ताम् ष्ट १,
१४, १२; मै १२, १,
१२.

पा ६, २, १४४]; गण. चत्वारोऽपि वादाव छन्दो-
मानसाक्षरपुरेणुकाः]। काठ ९, ४; क ८, ७ इत्यु-
भयत्र द्वितीयमिव यदेतच्छ्रूयते तस्य मौल्य [="यवीया
(य. AVM १३६)] > यव्या > अय्या > अवया इति
नैत्र. विक्रमाग्रतयाऽऽस्ययत्वादाभासिद्धमात्रत्वं द. (ग्र.
ष्ट १, १७३, १२; मै १, १०, २)। यथ नाट. तै ३,
२, ८, १ प्रभृ. सटिप्पणेषु स्य. भूयते, तद् अव-याञ्-
इत्यस्य प्र१ इत्येव सन् नैत्र. लुप्तान्वयवर्त्त. (= अवयाद्
> अवया)। ननु अव-याञ्- इत्यनेनैवेहाऽपि निर्वाहः
शोडशः कथ्यताऽन्तरंगेति। नेति। कुत इति। तै.
'इयम्' इत्यतोऽन्यत्र 'या' इत्यतः (सर्वत्र च छन्दो-
विनोदः 'इयं या' इत्येवं पद्यगमना मु-नोपात्त
सन्) वि. दशो. प्राति. आवाहितत्वोपगमाच्च 'अव-
याञ्' इत्यस्य च न. मतोऽनया वयंमवाच 'अव-याञ्-
इत्येव मुक्त्यं सदस्य मुसंगतमिति। कन्तरो यथ
काठ ३५, १२; क ४८, १२ इत्युभयत्र च भूयते,
तस्मादपि नाट. निगमस्तेषांऽन्यवर्त्तनोऽन्येऽन्यमात्रत्वं
मुच्यते द. (आगतेऽन्यतानि 'अवयाञ्' इत्यस्य मौलि-
कत्वं पा. मतः 'अवया अयि' इत्येवं दुर्गतिरान्वयवर्त्त-
नमिति)। एतिय. 'अव-याञ्', 'अव-याञ्-
इत्येतयो. प्राति. यद्. पाठ. अव/यञ् इत्यतः सावे
विहः प्र. च 'अमुञ् प्र. च द.। नैत्रिय. तु अव/याञ्
इत्यतः किञ्च अमुञ् येदन्तो विहः (यद्युह्य-
प्राञ्चवर्त्तनाद् अयन्तान्निष्ठवचनत्वाच्च अयन्त-
प्राञ्चमिति)। यति. यद्य. सर्वत्र अव/या > अव-
या इति नैत्र. यदेतद्विहः कर्त्तव्यम्। एवं अयन्त-
प्राञ्चमिति विनोदः आवाचयः [ग्र. टि. अवयाम्

> अव-याम्, अव-यास्तम्, वयाम्; ORN. ष्ट. (१,
१६५, १५); त. यी (२, ३५, १७) NIV. च]।

१) यय. कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, ३, ४५)।

२) यय. निष्ठान्तेऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, ३, ५०)।

३) यय. उप. ययस्ते यायादि-स्वरः (पा ६, ३, १४४)।

४) मौल्य. अ/याञ् इत्यस्य सचक्षुः सन् न. कर्मणि

या. अ/यम् इत्यस्याऽऽर्मकस्य च सतः मन्त्रमा तद्वद्

अ/या (< अ/या) इत्येतद्वर्गीयः यद. (तु. 'अवयाम्,

'अव-याम्- वयोः स्थाने जकारमुच्चार्योः संभेदात्

'अव-याम्', 'अव-याम्- इत्येते प्राति. अपि मुक्त्ये द.)

५) तु. या. अव/यञ् इत्येतन्मार्गोपगमनेन यति.

नेदीय. ह. स्वरुणः; वैतु. १५४. प्रभृ. अव/या इत्येतद्-

वृत्तत्वं प्रतिपादुकाः सन्तान्तिनाः (महम्मद्वयाग्रहारे-

ऽर्कचरय मतः अ/या इत्यस्याऽनुवरोधमिति। ननु

'अवेत' शोभेऽस्य महम्मद्वयाग्रहारेऽपि। नेति। ययमिति।

पृथग्-आवाचयित्वाऽनेन पुनर्यादाग्राहने प्रत्यभिप्रायवृत्त-

त्वाभावाद् महम्मद्वयाग्रहारेऽपि।

६) तु. यय. मा. य. उ. म. च अ/यम् > अ/यामि

इत्यस्य ह. मिति ह. याऽऽप्ययतः यति. एव गीतुकाः;

वैतु. यय. (३, १, ३४), १५४. प्रभृ. च अव/या

इत्यस्य ह. मितिः प्रतिपादाः नाट. क. टि. विनोदाः।

यति. यय. नाट. ययः इत्येवं नाट. इत्यस्य प्रत्ययो

सर्वत्र प्रयोजने अस्ति, तदर्थं पुनरेतौ विनोदोऽपि

ययः। मौल्य. यय. मा. य. उ. म. च (३, ८३)।

७) १५४. प्रभृ. नाट. क. टि. यय. ययः।

८) यय. यय. नाट. क. टि. यय. ययः (पा ६, ३, १३५)।

९) विमर्शिताया अयि (पा ६, १, १०३)।

*अव-यात-	अव-यातयामसि पै ७, ८, २	३, १४९, १०, -स्वां श्र ४, १८,
अवयात हेळ(ठ)स् ^१ -ळा श्र १, १७१, ६	अवचयुन- नम् श्र ६, २१, ३	१३ तै १, ५, ३, २, काठ ८,
अव-यातु- -ता श्र १, १२९, ११, ८, ४८, २, शौ २, २, पै १, ७, २	अव(वा)र(व)✓ ^२ अ[वा]र, अवा रम् तै २, ६, ३, ४	१४, क ८, २, शौ १२३, ३५
अव-यात- -नम् श्र १, १८५, ८, शौ ८, १, ९, पै १६, १, ६	अव रुति- ये मा ३०, १२, वा ३४, २, ४	अवति-मत् -मत् पै ९, १८, ४
*अव-यापयितु- अव-यात- मि ३	अव(व)रुति ^३ -तिं जमे ३, ७, ४, ४, ६, ६, शौ ४, ३४, ३, १०, २, १०, १२, ८, १०, पै ६, २२, ४, १६, ६०, २, १४४, ९, -तिम् श्र १, ११८, ३, ३, ५८, ३] ५, ७६, २, पै ७, २, १, ४, ४, २, १, ३, जमे १, ६, ३, ८, ८, पैकाठ २४, ६, १, १, ३७, ७, कौ २, १०३, १, शौ २, ३, ३, ४, ४, १७, १९, ३१, ११, पै २, ३, ५, १६, ७६,	अवा(व)-आरु ^४ -राम मा ३०, १६ का ३४, ३, ३, -रै तै ७, ३, १६ १, काठ ३४, १६, ४३, १ पै २, १९, २ [१-अरु]
*अव-यापित- अव यात- टि ३		अवार-वस्(>) ^५ श्र १०, ६५ १
अव-यै ^६ श्र ८, ४७, १२		अवारीय ^६ -तिवेम्ब काठ ४३, १
अव-या, अवा-या, अव-याज, अवा याज, अव-याजस् अव/वप् ३		अवारीय ^७ -वां मा २५, १ का २७, १, २, मै ३, १५, १, -वाणि मा २५, १, का २७ १, २ मै ३, १५, १, -वाप मा १६, ४२ का १७, ७, १, तै ४, ५, ८, २, मै २, ९, ८, काठ १७, १५, क २७, ५ -यैम् तै ७, ३, १६, १
*अव-या, अव-यात्- अव/वा ३		
अव-यात्- अव-यात्, अव-यात्स्- अव/यस् ३		
अव/यु>पावि, अव अयुवन्त पै १५, ५, ५		

*) नैत्र *अव-यापित इत्यस्य विपरिणाम इति कृत्वा गत कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वर इ [पा ६, २, ४९ (पु १४४)] । यदा पाठ वस (पावा २, २, २४) पूषस्त्व इ (=अव-गत यात वेगो वस्य तादृशं हेजे वस्य^१ इति नाठ परपरित सबध) ।

*) वस पूषस्त्व (पा ६, २, १) । उप यद् ।

*) गम वृजन्त-कृत् प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९) अर्पत *अव-यापयितु-इत्यस्य नैत्र सुगम परिणाम इ ।

*) गत कृत् प्रस्व (पा ६, १, १६३, २, १३९) । उप करणे क्युर प्र (वैतु १४ प्रश्न भावे इति) ।

*) गम उप के प्र उत्स कृत् प्रस्व च [पा ३, ४, १०, ६, २, १३९ (पु १४४ प्रश्न)] । अर्पविरोधस्त्वेव राहयेत । काम्यमानस्य अद्रस्तोषवान नियमनिगुणेति प्रपञ्चात् । न च कम्पाऽपि 'अद्र मां मोगपातु' इति वामो भवति । एदिय च गतिरिति । नाप तुमपे इत्, किन्तु *अव-या इति कर्मणि नियमस्त्व गत च 'इत्येव' इत्येतत्-गामानाधिकरण [स्वरुतिनि वा गामोपनिनि वा इष्टरिचने समान यदा उभय चोत्तरवे (पु मा वृजन्त सहादुष्टे उच्यन्तेऽपि च) । अस्मिन् वदने वा काधारलोकाऽभय उर्ग (पा ६, ४, १४०) । इदं च अति श्र १, १०१, ११ (पु रि. अिच-या) वरत्रयम् इत्यत्र (पु : १५) लक्षणे अति च मीमेन्मन्मन् इति ।

१) वस अन्तोदात (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

२) गत किञ्चन्तेऽनन्तरगति स्वर (पा ६, २, ५०) ।

प्रकृतिभाव शालाविशेषादि (पा ६, १, १२८, वैतु नाठ) ।

३) स्यु १ विधितिने भूयोविमरस्य साऽवकारावत् । तथाहि । अञ्+वि/वि-(<✓/वृ) इति तम नभ-स्वर इति सा (शौ ४, ३४, ३) । अञ्+✓/क(>)✓/अ+विन् प्र अनन्तरगतिस्वरच इतीव प्रतिपत्ता १४ प्रश्न कृत्ति इति वा अञ्ति- इति वा उप इति कृत्वा गुण पदया मा स्यु शक्यन्तादित्वपदवा वेति दिक् ।

४) 'अमतिम्' इति पाण्डु पठति । ११२ तु वसु । तदन्यतरसाधोवस्त्य विधुरयम् ।

५) स्यु १ गत उप ✓/अर+पञ्च प्र यापयि स्वरच (पा ६, २, १४४, तु १४१) । यदा, <अव/वृ सति आभ्यविषस्य तकारस्य नैत्र तोप इ (पु नि अवर- यत्र तीवरी स्थितिर्नमृत्वादि क्ले मीरिच वेदीय इव स्पृशुञ्च स्यात्) ।

६) सतिम् प्र लिखत्य [पा ६, १, १९३ (रि) वा अञ्+वार [<✓/२५] इति इत्वा लण मु वार- इति मिन्न प्राति. उपकृत्युक्त) ।

७) उ>ईव प्र उत्स (पा ४, ४, ११७) । 'अवार्त्त' > -यैम्वा' इति तै (७, २, १६, १) पाठे ।

८) लायमविच वम् प्र लिखत्य (पा ४, ४, ११०; ६, १, १८५) । यदा हे प्र मैत्र *अवार्त्त

अवरः^{१२} - च अ १, १३३, ६
 अवर, रा^{१०} - ऋ अ १, १६३, ९,
 १०, ८८, १७, १९, मा
 २९, २०, का ३१, ३, ९,
 तै छ, ६, ७, ४, काठ छ, ६,
 ३, शौ १८, २, ३२३ - एम् अ
 १, [१५५, ३, (९, ७५, २)]
 १६८, ६, १०, ५५, ४, ८६,
 ३, १२०, ७, मै १, ६, १०१,
 छ, ९, १२, काठ १४, ६, २८,
 १०, २९, २, ११८५, १, ३,
 शौ १, ८, ३, ५, ११, ५ ७,
 ३६, ३, ८, ३, ३१, १०, ८, ८,
 पै छ, ४, ९, ५, ९, ७, ६, १,
 ७१, ८, १, ५, १६, ६, ३१,
 १०१, ३, - रा शौ ७, ४२, १,
 - रा पै १५, ४, ४, - राणि अ
 ८, ९६, ६, ९, ९६, ७, नौ २,
 २१५, जै ३, २४, ११, - रा
 अ ७, ६, ७, - राण् अ २,
 ३४, १४ ८, ७५, १५ ९,
 १७, १७, १०, ८१, १, मा ११,
 ७१, १७, १७, का १२, ७, ६

१८, २, २, तै २, ६, ११, ४,
 छ, १, ९, २, मै २, ७, ७,
 १०, २, काठ १६, ७, १८, १,
 क २८, २, शौ १२, २, २९३,
 - राय शौ १, १२, ४, - रास
 अ ६, २१, ६, - रासु अ १,
 १४१, ५, - रे अ २, ९, ३,
 १२, ८, २४, ११, छ, २५ ८,
 १०, १५, १, िमा १७, ७५,
 १९, ४५, िका १८, ६, ११,
 २१, ४, १, तै २, ६, १२, ३१,
 छ, ३, ३, २, ६, ५, ४१, १६,
 ४, ६, २, ३, मै २, ७, २०१,
 १०, ६१, छ, १०, ६१, काठ १२,
 ८, १८, ४१, २३ ८, क २८,
 ४१, ३६, ५१, शौ ५, २, ६१,
 २४, १६, १०, ७, २१, १८, १,
 ४४१, २०, ३४, ८१, १०७,
 ९१, पै १३, ७, ८१, - रे तै
 ३, ४, ५, १, शौ १, १७, २,
 - िरेण अ १, १६४, १७, १८,
 ४३, ६, ९, २, शौ ९, १४,
 १७ १८, १५, २५, १३, १,

४१३, पै ७, ३, ७३, ८, १,
 ५३, १६, ६७, ७, ८, - रेम्
 मा ५, ४२, २३, ४४, का ५,
 १०, २, २५, ८, ६, तै ५, २,
 १२, २, मै १, २, १४, ३, ९,
 २१, काठ ३, २, २६, ३,
 ३९, ७, ५०, ६, क २, ९,
 - िरेणम् तै २, २, २, ४, - रेसु
 अ १०, ५६, ६, ७, - रे मा
 ७, ५, का ७, २, २, तै १, ३,
 ५, १, ४, ३, १, ६, ३, ११,
 ४, ६, २, ३, मै १, ३, ५, काठ
 छ, १, क ३, १

* अवरतस्पु एउ टि द
 अवर-र^८ - रम् शौ ११, ३,
 २०, पै १६, ५४, १३
 अवर-स्पु^८ - रम् मै छ, ४, ६, १,
 - राय मा ३०, १९, का ३४,
 ४ १

अव/र(< > ल)म्

अव-नुम्बमाण - ण अ ८, १, २४

अव/राष्ट्र, अव^{११} भरासी शौ ५,
 ६, ६, पै ६, ११, ८

> * अवारिअ -> यनि इति कृत्वा स्वरितविपरिणाम द
 [पा ८, २, ४ (तु टि पा^{१०} - ०)]। २य सरूप यद ।

*) अव+*अर- (= / *अर+भावे क्रिप्) इति कृत्वा
 गस शक्यत्वादित्वम् उपप्रस्व च (पा ६, २, १३१)। वा किंवि
 इति न द्वि १ एवोपलभ्यते [तु टि अधस्^{११}, अवस्^{११}, ११ IV
 १, १३, वैनु पा (८, २, १७) अवस्^{११} इत्यतोऽभेदे सति
 साहितिकनिपातनाम त्र फान्तात्वमिति (तु परि टि अधस्^{११})]।

*) व्यु^{११} क संदेह इति । स सति तदवयवयोरिति ।
 न स इति । कुत इति । पपा अनवप्रदादिति । नेति ।
 कुत इति । अवयवयो रूपग्रेतरत्वेऽप्य-याप्यसहितत्वेऽपि
 तयोपलम्भात् तपात्वस्याऽनैकान्तिकत्वादिति । तर्हि स
 असत्येव / अव^{११} इत्येतज्ज कृत् स्मादिति । नेति । कुत इति
 सवन्धाऽभावादिति । तर्हि सवन्धाव क उपगम इति ।
 'अव' इत्येतदर्थक इति । तथ्यवयवयो संदेह इति न
 वक्तव्यमिति । कथ वक्तव्यमिति । उत्तराऽवयव इति ।
 अमिति (तु IV १, १३) । क संदेहप्रकार इति । उप
 / वृ^{११} भावे *र- इति वा / अ^{११} भावे *अर इति

वेति । क स इति । न स इति । प्रथमे कल्पे नैप्र तका-
 रलोपे सति शक्यत्वादित्वम् उत्तरे कल्पे च मूलत एव
 तदिति विवक । उभयथाऽपि पूप्रस्व समान । अथवा
 ऽवयवयोरैव संदेह इति । कपमिति । अमु+ / वृ^{११} वृ-
 [= आच्छादितत्वे सति विप्रकृपप्रयाय (तु अमा)] इति
 वा / वृ^{११} वृ- (व्याप्तत्वे सति विप्रकृपप्रयाय सन् नैप्र
 वकारितपकार) इति वा कृत्वा तस नन्-स्वर इति ।
 अथापि वा (/ *अर > भावे) *र- (तु / *अर, / *अर^{११}
 इत्यत्राऽऽवायव) + (/ *मु > भावे) मर- इति कृत्वा
 *अमर- इति न स पूप्रस्व नैप्र यनि वर्णविपरिणामश्च द
 (अपि च तु टि १ अ पर, अवान्) ।

*) 'अवरम्' इति अ. (१०, १२०, ७) पाठे ।

*) दस एकवत्त्वम् उरसं सासस्व च (पा २, ४, १२,
 ६, १, २२३) । वा किंवि द ।

*) मुर उरस [पा ६, १, १४४ (तु पपा, PIV,
 प्रभु च)] । ग्रीस्य तु *अवरतस्पु- इत्यस्य सत
 नैप्र त-लोप इ । एस्य *अवर-रम्+पु- (=भावे)

अवच/रिफ्

अव रिफत्- अन्तो काठ २७, ८
अव/रुच्, अवरोचते शौ ३, ७, ३,
पै ३, २, ३

अव रोकिन्- -किण मा २४, ६,
वा २६, २, १, मै ३, १३, ५
अवचरुण- -गम् मै २, १, २, ५,
६, काठ १०, ३, १३, १

अवचरुणगृहीत- -त मै २, ५, ६,
काठ १३, २, २२, ११, -तो
मै १, १०, १२, काठ ३६, ६

अवचरुणग्राह- -हाय तै ६, ६,
५, ४.

अवचरुण- -गम् मै ४, १, ५,
काठ ३१, १, क ४७, १

अवच/रुच् > रुस्त, मुचलम्भे तै १,
५, २, १, ५, ४, ७, २, ५, ८,
१, ४, ६, ७, ३, ७, ४, २, २,
१, १, ५, २, ६, ४, २, ७, २,
५, ६, ७, ३, ४, ५, ६, ७,
८, २, ४, ५, २, ४, ८, ५,
७, ९, ४, १०, २, ११, १,
५, ३, २, ३, ७, ८, ९, ७,
२, ३, ९, ३, ४, २, ११, १,
६, ५, ३, २, ४, ४, ५, ३,
७, ३, ४, १०, ३, ४, ११,
२, ६, १, १, २, २, ६,
९, १, ३, १, ५, १, २, ३, ४,
१, २, ५, २, ३, ४, ४, १,
४, ३, ३, ८, १, २, ९, ३,
५, ५, २, ३, ४, ४, ७, २, ९,
३, १०, २, ५, १, १, १, २,
२, ८, २-५, ९, २, ५, ६,
१०, २, ३, १, २, ६, ३, २,
४, ६, ५, ६, ६, ६, १, ३, ५.

८, ७, ९, १, ३, ५, ६, १०,
७, ३, १, ३, २, ४, ४, ७, ७,
२, ८, १, २, ३, १०, १, ११,
२, ३, ४, १, २, ३, ४, १, ५,
६, ३, ५, ६, ७, ४, ६, ७,
८, १, २, ३, ४, ५, ६, ६,
९, २, ३, ४, ११, २, ४, ५,
१, ५, ७, ६, ३, ६, २, ३,
६, ६, ४, १०, २, ७, २, २,
३, ३, ४, १, ८, ३, १०, ३,
६, १, १, २, ६, २, १, ४, ७,
३, १, २, ४, ४, १, ४, ८, ५,
२, ७, ३, ८, १, २, ४, ९, २,
३, ५, ६, १०, २, २, १, ३,
२, २, ४, १, ५, ६, ४, ७, २,
३, ८, ३, ९, ४, ३, ३, ६, ६,
२, ७, ३, १०, ३, ११, ३, ५,
४, १, ३, २, ५, ३, २, ४,
२, ३, ५, ४, १, ६, ५, ६, ४,
५, ५, २, १०, १, ११, ३, ६,
७, १, २, १, ४, २, ८, २, ९,
१, १०, ४, २, २, १, २, ३,
१, २, ५, ५, ५, मै १, ४, ७,
४, ९, १०, १, १, १५, १५, ५,
६, ७, ११, ६, ३, ४, ५,
७, ८, ९, १०, ११, ७, २,
३, ४, ५, ६, ७, १, ५, ६,
८, ९, ९, ७, १०, ६, ११,
६, ८, ९, २, १, ८, २, १,
८, ३, १, ४, ४, ८, ५, १,
२, ५, ७, १०, ११, ३, १,
५, ६, २, १, २, ३, ५,
६, ७, ८, ३, २, ३, ४, ८,
९, ४, १, २, ३, ४, ६,
७, ८, १०, ६, ३, ५, १०, ७,

१, २, ४, ५, ६, १०, ८, ५,
६, ७, १०, ४, ४, १, १, १,
१३, १४, २, ४, ७, ८, १०,
११, ३, ३, ६, ४, १, ३, ४,
७, ९, ५, १, ३, ५, ७, ६,
७, ९, ७, ३-५, ८, ८, काठ
६, ८, ७, ८, ९, १४, ८,
२, ५, ८, १०, ११, १३,
१३, १५, ९, १, ३, १५,
१६, १०, २, ८, १०, ११, १३,
१, २, ४, १२, १, ४, ५,
७, ११, १२, १३, १३, १,
४, १२, १४, ६, ८, १२,
६, ८, १०, ११, १३, २०,
१, ३, ४, ५, ७, १०, १२,
१३, २३, १, २, ३, ४, ७,
८, ९, ११, ११, २२, ६,
७, ८, २३, १, २, १, ४, ८,
२४, २, ४, ५, ८, २५, २,
४, ५, ६, ७, ८, २६, ४, ६,
९, २९, २, ३०, १०, ३१, ७,
१०, ११, १५, ३२, १, ६,
७, ३३, ३, ५, ६, १०,
१२, ३५, १६, ३६, १, ७,
३७, १, ७, १७, क ४, ७,
६, ३८, ७, ७, १, २, ६, ७,
८, ८, १, ३, ४, ३०, ४,
६, ८, ३९, १-३, ५-७,
९, १२, १४-१६, १७, १८,
१९, ३३, १, ३५, १, ७, ८,
३६, १, ३७, ३, ५, ७, ६,
३८, १, ५, ३९, १-३, ५,
४०, १, ४४, ४, ६, ९, ४५,
४६, ८, ४७, ७, १०,
११, ४८, १४, ३१, ९, ५, २१.

इति इत्यादि सामान्य. चेति दिक् (विष्णु १.१०. प्रसू
भग. इव परवन्ता स्वरातधोषा) ।

*) गग उप कर्त्तै विष्णु प्र जमं पुत्राय च
(पा ३, २, १४२, ७, १, ५२) । तत्परः । स म. च
अव. / अथ- -विष्णुमयि भूत ।

*) यस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद ।
वा द्वि. द ।

*) तस नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप यद ।

*) तस अन्तोदात्तः (पा ६, २, १५६) । उप यद ।

*) एतत्परः 'अवच्छेद' इति मुग यनि शोध-भाष्य ।

६, ९, ९, २; ४; ६; ८; १२,
३, ४, १; २५, ११, ३; ४; ६;
८; १०; १३, २; ४; ६; ८; १०;
३६ ९, २१, १-७; ९-१२;
१६, १११, ११; ११२, ७;
८; ११४, १-४; अवलुध्
तै ३, ३, ६, १; ३शौ ९, ९,
२; ४; ६; ८; अवलुध्
तै १, ७, ६, ७; ५, २, ९,
६; ४, ४, ५; ७, २; ३; ५, ६,
२; काठ २१, ७; ३६ ९, २०,
१-१२; अवलुध् तै १, ८,
९; अवलुध् तै ६, ५, ९, ४;
७, २, १, २; ६, २; ३; ३, ३,
२; ५, ३; ६, २; ७, ४; ८, १;
२; ४, १, २; ३; २, ३; ५; ३,
२; ४; ६; ४, ३; ५, २; ३; ६,
२; ३; ११, २; ५, ३, १; २;
४, १; ५, २; ६, ४; ८, १;
२; ४; ९, १; ३; ४; १०, १;
मै ४, ३, ८; काठ ३३, २; ४;
८; ३४, ५; ७; ९; ३शौ
१३, २, १५; अवलुध् काठ
८, ३; क ६, ८; अवलुध् तै
२, ५, १, २; ५, २, १, २;
६; ३, ४; ३, ८, १; ६, ९, ४,
५; ७, १, ८, २; २, २, १; ४,
१; ५, ९, १; मै १, १०,
११; २, ८; १, २; ३, १, १;
काठ १०, १०; १२, ५; १९,
११; १२; २०, १; ३६, ६;
क ३१, १-३; अवलुध्

तै ३, ३, ६, १; ५, ४, १, २;
७, २, ६, १; ५, २, २; ८, १;
काठ ३३, १; अवलुध्
खि १, ११, ४; अवलुध्
तै ५, १, ९, २; अवलुध्
महि तै ७, २, ६, १.

अवलुध् १०, १०५,
१; कौ १, २२८; जै १,
२४, ८; अवलुध् मै १, ५, १०;
११; ३, ७, १; काठ २०, ५; क
३२, ७; अवलुध् काठ
३३, २; अवलुध्
७, ५, २, १; काठ ३३, १; ३६
१६, १४५, १२; अवलुध्
मै १, ६, ५.

अवलुध् तै १, ११, ६; ४, ३, ३;
४, ७; अवलुध् तै ३, १०, १.

अवलुध्, दा- -दा: ३३ १०,
२८, १०; मै ३, ९, ४; काठ
२४, ८; क ३८, १; -दम्
तै ५, ४, ९, २; ७, ५,
१, २; मै १, ११, ९; क ३७,
३६; -दा तै ३, ४, २, ८;
काठ ६, ८; १३, १२; क ४,
७; -दा: तै २, ३, ९, ३; ५,
७, ५; ३, ४, ८, २; मै ३,
१०, १; काठ ३४, १०; -दा: तै
२, ५, १०, ४; मै ३, २, ५;
-दम् तै ५, २, ५, ६, [३६-अ]०
अवलुध् -दम् तै १, ५, ४,
२; २, १, ९, ३; ४, ६, २; १, १;
२; ४; ५, १०, ४; ३, १, ६,

१; ५, १, १, ४; २, ५, ५; ६;
६, ३; ८, ९, ३; ४, ५, २;
९, २; ६, ३, २; ६, १, ८, १;
१०, २; २, ९, ४; ३, ७, ५;
७, १, ४, २; १०, ४; २, १,
३; २, १; २; ३, २; ५, ५;
३, ४, १; ४, ३, ४; ५, ३; ७,
२; ५, ८, ३; ९, ३; ४; मै १,
१०, १२; ११, ८; ९; २,
४, ८; ३, १, १; २; ४;
७; १०; २, २; ५; ३, १; ६;
४, १; ३; ६, ९; ७, ४, ८,
५; ८; ९, ६; १०, २; ४, २,
४; ३; ३, २; ४, ९; ५, ३; ६,
५; ७, ३; ९; काठ ८, ३; ८;
१२, १३; १३, ७; १४, ८; ९;
१०; १९, १; २; ६; २१,
११; २३, १; ५; २६, ६; २८,
९; २९, ३; ७; ३२, १; ३३,
४; ३४, ५; ९; ३६, ६; क ६,
८; ७, २; २९, ८; ३०, ४; ३५,
७; ४१, ४; ४४, ९; ४५, ८.
अवलुध् तै २, १, ७, १, ५, १, २,
अवलुध् तै १, ५, १, ४; ३, ४,
३, ४; ५, २, ५, ६; ७, ८, ३;
१०, २; ६, ९, ११, ४; ७, ३, १,
४; काठ ७, ९; १०, १; ११, २;
२१, ११; ३७, १, [३७-अ]०
अवलुध् -दम् काठ २४, २;
-दम् तै १, ६, ७, १.
अवलुध् तै १, १०, १२; ३, ८, ६,
अवलुध् तै -ना: काठ ३३, ३.

१) व. AVJL (१८) यदत्त 'आ' इति वीराजस्य
सतः १भस्य पादस्याऽन्ते द. ।

२) 'अनुश्रुति' इत्यत्र टि. द. ।

३) गस. कर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, २, ४९) ।

४) सधु. काठ. (२४, २) 'अम्' इति पाठे. (यद.) ।

५) गस. उप. विद्यन्तेऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, २, ५०) ।

६) गस. कुमुदन्त-कृत-प्रत्य. (पा ६, १, १९३; २, ११९) ।

७) सस्य. नापु. टि. द. । उप. क्यबन्तम् ।

८) गस. उप. क्यब प्र. उत्तं. कृत-प्रत्य. च (पा ३,
१, १०९; ६, २, ११९) । सधु. क. (३७, २) 'अम्'
इति पाठे. [वृ. यस्या. संदि. (विधिवान् यत्नान् क्यबन्तन्
तु मौलिकतरं स्वादिति मतम्)] ।

९) गस. उप. क्यब प्र. उत्तं. कृत-प्रत्य. च (पा ३,
४, १२; ६, १, १९३; ३, ११९) । सिस्वेन सावैपातु-
क्यान् अम् विकरणः द. ।

१०) गस. कालजन्त-कृत-प्रत्य. (पा ६, १, १९३; २, ११९) ।

अव रुद्धमान^१ - नः काठ १२,

५; नाः तै १, ५, १, १.

अव-रोध^२ - येः मे ४, ४, २.अव-रोधन^३ - नम् अ २,

११३, ८.

अव/रुध्, अवरोहति मे ३, ३,

६; काठ २१, ५; अवरोह तै १,

३, १३, १; अव...रोह कौ १,

५३२४; जै १, ५४, ८१०.

अवरोहत् पे १४, २, २.

अव-रुध् - औ शौ ६, १४०, १.

अव-रुधि^४ - प्रति>त्प^०

अव-रोह - हत्प वै १३, ३, ३.

[ह-प्रति>त्प^०]

अव-रोहत् - हत्प क ५, ५८, ४;

-हत्पव वै १४, २, १; १० [हत्प-

अभि>भ्य^०, प्रति>त्प^०]अव-रोहिन् प्रति>त्प^०अव-रोध^५ - खा काठ २६, ११;

वै ३, २१, २.

अव-रोहिन् अव/रुध् द्र.

अव-वर्चस्^६ - चंसम् शौ ४, २२,

३; वै ३, २१, २.

अव-वर्जिणस्^७

अवर्जिणी - यीणाम् शौ ७ ५२, २

अवर्ति - अवर द्र.

अव-वर्ष^८ - ऋः क ६, १२, ३; मे ४,

१४, १५.

अव-वर्मेन्^९ - मणिः शौ ११, १२, २३.अव-वर्ष^{१०}अवर्ष्य^{११} - न्याय मा १६, २८;

का १७, ६, २; तै ४, ५, ७,

२; मे २, ९, ७; काठ १७, १५;

क २७, ५.

अव-वर्षिण्यत्^{१२} - न्यत् तै २, ४, १०,

३; काठ ११, १०.

अवर्षिण्यन्ती - न्ती काठ २५,

१०; क ४०, ३.

अव-वर्षिक^{१३} - कः तै ५, ४, १, ४;

६, ३, ४, ६; ४, ५, ६; ५, ६,

५; मे १, १०, ७.

अव-वर्षिण्यत्^{१४} - न्यायः तै ७,

४, १३, १; काठ ४४, २.

अव/लिप्<म्, अवलिप्त् क

३२, १०.

अव-लिप्< - सम् मे २, ५, ५१;

-साः मा २४, ३; का २६, १,

६; तै ५, ६, २३, १; मे ३,

१३, ४; काठ ५०, ३.

अव/लिह्, अवलिह् मे ३, १०, ६;

काठ २९, १; क ४५, २.

अव/लुप्<म्, अवलुप्त् तै

३, २, ३, १.

अव/घट्, अवघट् काठ २५, ६;

क ४०, १.

अव/वा, अववात् क १, ५८, ५;

१०, ६०, ११.

१) गत. शान्तजन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १९७; २, १३९)।

२) गत. उप. घञन्ते धाधादि-स्वर. (पा ६, २, १४४)।

३) गत. कृदन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १९३; २, १३९)।

४) 'अव...सीद' इति बाह्वचः (९, १६, १३) पाले.।

५) तु. डि. १ भुव-गत-।

६) गत. उप. तिष्ठन्तेऽनन्तरगति-स्वर. (पा ६, २, ५०)।

७) गत. शान्तजन्त-कृत-प्रस्व. (पा ६, १, १९६; २, १३९)।

८) विवृतः पा. इति कृष्येह 'इव रुंसा' इति द्विपदः

शोषः सुबधः (तु. अ ४, १, ३)। स्वतन्त्रा मतीव

धु. पोषधियुगमर्हति मा राट्टि। तथा सति तार्यकस्य वा.

दुर्लभस्यात्।

९) वग घञन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद.।

१०) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, ३)। वृत्तः संदेह इति।

उप. स्वभाव इति। कपमिति। √वृत् इत्यतः कृष्ये प्र.

कपमिवा-इत्यस्य न्याय्यत्वादिनि (तु. अ १, १३४, ६)। ननु

मेह √वृत् इत्यस्य वृत्तम्, किन्तु तामसं गत् २ अक्षवृत्- +

√वृत् इत्यस्येति। वृत्त इति। 'देवकीनामा' इति वै. गणु.

पाले. इति वृत्ताऽभ्यर्चनात्तदेवाऽप्यस्येति (तु. ता ४३)।

केति। गत्. वै. कपि माऽभ्यर्चनात्तदेव वा. निषेधः, किं

नहि देवतात्तदेवेति। वृत्त इति। अन्तर्देवतात्तदेव वा. निषेधः

केति। एहि. प्रवृत्तेऽभ्यासवकारस्य नैव द्युतिः संभा-

व्येत (तु. वृ १, १८३)। ततः पादं गताऽनुष्ठुभमानवृत्ति-

शेह संभवन्ती संभावनाया अस्याः प्रोदलनाय कथ्यताम्।

अथ भूयमाणस्य वर्जनामावस्य द्युतिवियत्वं प्रसक्तऽपि-

मित्यपरोक्षम् (तु. डि. √वृत्>वर्जिण्यत्> श्रुतिः)।

१) नाउ. द्युत्पत्ताद्योपयिकं प्राति. द्र.।

२) तद्विधे यति तित-स्वरः (पा ६, १, १८५)।

३) 'अव-वर्ष्ये' इत्यतः स्वरतो विधेकमनुवाणी PIV. MIV.

न चिन्त्यौ।

४) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, ३)। उप. यद.।

५) सस्व. 'अ-ओपुक्' इत्यत्र डि. द्र.।

६) तम. 'अवतोः' (पा ६, २, १५६) इत्युत्प-

पदान्तोदात्तः।

७) 'आलिम्पत्' इति काठ. (२५, १) पाले.।

८) गत. उप. वधा. गतः वीटिभवतोः √लिप् (तु. गं.।

√लिक्) इत्यतः कर्तरी ने प्रवृत्तादिनाम् घञन्तोदात्तः (पा

६, २, १४०) (पा. अक्षरं कथमात्रे तु. म. [मा.] तमर्ह

इति परबन्, भा. च [ते.] घञन्तोदात्तेन गतस्येति इति मुत्त-

हरत्तः वै. तु. मा., गा., MIV., K. उपदेहेने गतिगतः तमर्-

वात् गतः गत्. वा. कर्मणि णं प्र. वदन्तः। परग-

धियवा.)।

अ(वसू>)वो देव- -वम् श्र ८,
१९, १२
अवसू- /श्व द
अव-सं/सू, अव-सं/समस्वरन्
श्र ९, ५३, ४^{१०}, काठ ३८,
१४
अव/सदु>सीद, अवसीदति
काठ २३, ६, अवसीदन्ति ते
२, ६, १, १, अव सीद श्र
९, १६, १३
अव-स(ज>)धा- -आम् मे ३,
६, १०
अव-सूजन- अव/सू द
अव-सातु अव/सो द
अव-सूजन, अवसातीय-अवसाम्य,
अव-साय, अव-सायिनी, अव-
साय अव/सो द
अव-स(न>)ना- -ना क ३,
१, ६
अव/सिचु>न्च, अवसिचुति मे
३, ८, ८, ९, १, २, काठ २५,
९, १०, २६, ५, क ४०, २, ३,
४१, ३, अवसिचामि मे १, २,
११, काठ २, ११, २५, ९,

क २, ५, ४०, २
अव-सित- अव/सो द
अव/सूज, अव-सं/सम्पात् श्र १,
२४, १३
अवसूजन्ति श्र ५, ३०, १३,
अवसूजय श्र १०, ६५, १२,
अव सूजत् क १, ५५, ६,
१०, ११३, ४, अव सूजत्
श्र १, १०४, ४, अवसूजत् क
१०, १०८, ५ अवसूज श्र १,
१८५, ५, अव सूजत् क ५,
३, ५, ६, अवसूज>जा श्र १,
१३, ११, मा २७, २१^{१०}, का
२९, २, ११^{१०}, तै ४, १, ८, ३^{१०},
मै २, १२, ६^{१०}, काठ १८, १०^{१०},
क २९, ५^{१०}, शौ ५, २७, ११^{१०},
१८, २, १०^{१०}, पै ९, १, ११^{१०},
अव सूज>जा श्र ७, ८६,
५^१, शौ १, ११, ३, ४, १५,
१२^१, ६, २६, १, पै १, ५, ३,
१५, १^{१०}, ५, ७, ११, अव
सूज>जा क १, ८०, ४,
७, ८६, ५, अव सूजत् श्र
१, १५१, ६^१, ५, ६२, ३,

अवसूजत्वा मे ४, १३, ४,
अवसूजत् क २, १२, १२ ८
३२, २५ १०, ८५, १३, शौ
१४, १, १३६, २०, ३४, १३,
पै ६, ३, १, १३, ७, १३, अवा
सूजत् तै ६, २, १, २, अवा
सूजन्त श्र [(३, १२, ११) ४,
१९, २, (६, ३०, ४)] अवा
सूजन् शौ ४, ६, ५, पै १, १०५,
६, ५, ८, ६, अवसूज श्र
१, [३२, १२, (२, १३, १३)]
५७, ६, [(३, ३२, ११, ४, १९,
२) ६, १०, ४] १०, १३३, २,
१३८, २, मै ४, १४, १८, काठ
३८, ७, कौ २, ११५२, जै
४, १, ५, शौ २०, १५, ६,
१५, ३, पै १३, ६, १२, अवा
सूज क ६, ४३, ३ अव
सूजत् मै १, ६, ५, काठ २६, ६,
क ४१, ४^१
अवसूजन्ति मे ३, ८, १,
अव असूजत् शौ ४३, २, ५२,
अवासात् पै २, ५२, ५,
अव-सूजन- -नाय मा १२ १४,

*) अत पूषप्रस्व (पावा २, २, २४, पा ६, २, १) ।
'बृष' इत्यस्य वि 'उपरि-मर्य' (अ) इत्यस्य प्रति-
योगि व [अवयोगता (स्वस्य च यजमानस्य वाऽभीष्ट-
फलस्य प्रदायुक्तया) सामीप्य गता (नीता) देवा येन (स्तो-
त्रयजमानयोरवस्थिते देवतोकाऽपेक्षयाऽवोवर्तिताऽप्राप्तसामी-
प्यपरागा) देवानामवोगतिरित्यभिप्रायः] [तु श्र १, १४२,
११, ३, ४, १०, १०, ११, १० यत्र वनस्पतिवर्जक देवाना
मुवावर्जनमारुहयते]], इ पृष्ठ ८११ ८१२ ८१३, वैतु
पा ८११ ८१२ ८१३ च 'अवस्ताद् देवानाम्' इतीव
व्यावर्तना उम अत अभिसंधाना स्वरत (तु णि
अप-ई-र) बोधाः (भूदेतेऽपि विमर्शाय इ णि
उपरि मर्ये)]] ।

*) मुगा विपूरय । 'अव' इत्यस्य स्थाने शी (५, ६, ३)
'अव' इत्यस्य च, पै (६, ११, ४) 'अभि' इत्यस्य च
अवसात्वात् ताम्रस्वरपान गदेहादिनि यावत् ।

*) अव-सूजन- इति ३, ४

*) तत्त मन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप < / वसूद् ।

*) 'उप - अवसूज' इति श्र (३, ४, १०) पाठे ।

*) इति सा 'अवनीचीरोऽपसूजे' इत्येव सिद्धावधि
पत् 'अवनीची' इत्येतद् एक पदम् अव-अव-इत्यस्य
शशि रूपमाह, अथ अप/सूज इत्यस्य इतमन्त्य क्रिया-
पदमिति च मने । तद् विमृश्यम् । त्रैपुमपाद पुरादि
सादृशीष्य पाठमाकरोतेतरमिति दिक् ।

*) 'इव सूजम्' इति शी (१, १४, १) पाठे ।
तत्र उपु वा प्रहोच च मपु वा इति भेदमुपेक्षमान
मूत्रो विगृह्यमानश्च 'अव सूजम्' इति मुगा
मु-नोच इ ।

*) 'अव सूजम्' इत्येव पठत् ८११ चिन्ता ।

*) 'आजसा' इति मूत्रो । ततः अ प्रथ इति ध्रुवनि
प्राय समाख्येन । दीक्षाया वि चापसूजम् इति
चिन्ता भवति मुगा ।

*) गग द्युवत्-इत्यस्य (पा ६, १, ११२, ३, ११५)

का १३, ५, ३; तै ४, २, ५, ३;
काठ १६, १२; क २५, ३;
श्री ६, ८४, १.

१. अव-सृज्य- -ज्यः मै १, ६, ४.

१. अव-सृष्ट, षा^१- -ष्टः श्र १०, ४,
३; मा २०, ४५; का २२, ४,
१०; मै ३, ११, १; काठ ३८,
६; -ष्टम् तै २, ४, ७, १; काठ
११, १३; -ष्टा श्र ६, ७५,
१६; ७, ४६, ३; मा १७, ४५;
का १८, ४, १३; तै ४, ६, ४,
४; श्री २, १२१३; शौ १, ३,
९६; ३, १९, ८; ४पै १, ५६, ४;
३, १०, ३; ४, १४, ५; -ष्टाः
काठ ३८, ९; शौ १७, १, २८;
-ष्टम् शौ १४, २, ५३-५८.
[४- ८५, ८२]

२. अव-सृष्ट- -ष्टम् श्र १०, २८,
११; -ष्टासः श्र १०, ९१,
१४; मा २०, ७८; का २२, ७,
१२; मै ३, ११, ४.

अव/सृप्, अवसृपति मा १६, ७;
का १७, १, ७; तै ४, ५, १, ३;
मै २, ९, २; काठ १७, ११; क

२७, १; अवसर्पन्तु तै ४, २,
७, १; अवसर्पन्तु शौ ११, १,
१७; पै १६, १०, ७.

अवसृपः शौ ८, ६, ३; पै १६,
७९, ३.

अव-सै नाट. द.

अव/सो > सा, > सायि, > सि,
> स्, अवस्यति श्र १०, ६१,
२०; पै २, ५, ६, १; ६, २, ९, १;
मै ४, ६, ५१; पैकाठ ८, १; १३,
१२, २९, ८^१; ४६, ६१; अवस्य-
न्ति शौ ९, २, १४; पै १६, ७७,
४; अव-साय क ७, २८, ४;
अवस्य श्र ४, १६, २; ६, ४०,
१; तै १, २, ३, ३; शौ २०,
७७, २१; अवस्यतम् श्र ६,
७४, ३; तै १, ८, २२, ५; मै
४, ११, २; काठ ११, १२; शौ
७, ४३, २; पै १, १०९, ४;
अवस्येय तै २, ५, १, ३.

अवसृः^२ श्र १, १७९, २. [निर्द^३]

अव-सान- -साम् क १०, १७, ९.

१. अव-सान- -निम् श्र १०, १४,
९; मा १२, ४५; ३५, १; का

१३, ४, १; ३५, ४, २; तै ४,
२, ४, १; मै २, ७, ११; ३, २,
३; काठ १६, ११; ३४, ९१;
क २५, २; शौ १८, १, ५५; २,
३७६; ४१२, १४, १; ४पै २,
२३, ३; १०, १, ११; -नि

तै २, ५, ६, १. [०न-नव^४]

अवसान-दर्श^५- -र्शः शौ ७,
४२, १.

अवसान-भ(द^६)- -भार^७

पै १४, ४, २.

अवसानिय- उद्^८

अवसान- -स्याय मा १६,
३३; का १७, ५, २; तै ४, ५, ६,
१; मै २, ९, ६; काठ १७, १४;
क २७, ४.

अव-साय^९ क १, १०४, १; मै ४,
१, ६१; पैकाठ ६, ६; ३१, ४;
पै ४, ५; ४७, ४. [०य अयि

> प्य^{१०}, अतु^{११}]

अव-सायिनी- अतु^{१२}]

अव-साय^{१३} तै ३, ४, ८, ७.

अव-मिन्^{१४}- -निम् श्र १, १२, १५;
मै ४, १४, १३; पै १३, ६, १५;

^१) गम. कथयन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ३, १, ११०; ६, २, ११९)।

^२) धर्मणि केऽनन्तरगति-स्वरः (पा ६, २, ४९)।

^३) गम. उप. अधिकरणे कै प्रवृत्तादिवाद् अन्तोदात्तः
(पा ६, २, १४७)।

^४) 'अव'। अमुः।' इति पणा. भवति। लुटि प्रयु ३.६।

^५) गम. कथयन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १६३; २, ११९)।

^६) गम. कथयन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, १, १६३; २, ११९)।

^७) उग. अजन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ३, १, १३४; ६,
२, १३९)।

^८) 'रात्री' इत्येतेन प्र१ समानाधिकरणे 'द्रा' इत्या-

द्यात्वे न तु 'द्रा' (उं. पं१) इति। तत् 'द्रा' कार्य

इति द्वे पदे रयामिति प्रथमः कथ्यः। अर्थात् साक्षा-

हान्तमावाच सधु. शौ. (१९, ४९, २) मूढो. अवरत-

रानिच विहृतस्य सगोऽपीह आरब्धवामावाच न त्वयं

गपुत्रमियत्। एरिय. मूढो. अस्मिन्पंथे विहृतः रयादि-

त्पराः कथ्य एव श्रवणः [तु. गम. सधु. शौ. यत्र मयु-

(पाण्डु.) पा. दृग्दस्तो विमाने सति ध्युतापरर्षिचक्रः।

"अनुसामम(द^६)-द्रा->-द्रा(प्र१)" इति तत्परतया-

त्मकः सोधो भवति (अनुसाप्तादुपरि माराधयन्तु) गार्ह-

मामस्ययुपुष्टवान् तत्पर्याये 'मा' इत्यस्य आध्यात्म्या-
न्ती-

चिन्याच [तु. १४२; वे १, १९४ यत्र यति. गोषः
३.] समानेन हेतुना 'अनु-इत्यस्य आध्यात्म्या-
न्तीचिन्याच [तु. १४२, प्रयु.]

स्थाने अनु-इत्यस्य आध्यात्म्या-न्तीचिन्याच [तु. १४२, प्रयु.]

यति. ध्युतापरीं गमयन्तौ पादान्तेऽनुदृष्टम् गतः 'आमिः'

इति पदस्य आध्यात्म्या-न्तीचिन्याच, पाण्डु. अतु निर्दि-

यमाने सति मा. पा. 'अगम्' इति पदस्य आध्यात्म्या-

न्तीचिन्याच [अगमिष्यस्य अनु इत्यस्य च ध्यात्म्या-
न्तीचिन्याच] आध्यात्म्या-न्तीचिन्याच सतीत्यत्र पा. अतु-
आध्यात्म्या-न्तीचिन्याच-
सोपेयि दिष्टः]।

^१) तत्परमधिके यति निर्दिष्टः (त ६, १, १८५)।

^२) गम. कथयन्त-हृत्-प्रस्व. (पा ६, १, ११३; २,
११९)।

-तातः ऋ ४, २५, ८; -णैति

तौ ५, २, २४. [०७-प्रतिचीन^१]

अव-सु^२ ऋ ३, ५३, २०.

२अव-स्यु^३ -स्यत् षाठ ३३.

१२. [०७-अधि>स्य^४, अव^५]

अव/स्युः

अव-स्यु^६ -स्यत् शौ २, ३१, ४;

पै २, १५, ४.

अव/स्तम्भ>धु, अव...अस्तम्भात्

ति ५, ५, ११.

अवस्यु-स्तात् २अवग^७ द.

१अव/स्यु>स्य, अवस्युणाति तौ ६,

२, १०, ३; ११, ३; ३, ४,

२; अवस्युणाति मै ३, ८, ८;

९; ९, ३; अव...स्युणाति मै

३, ८, ८; षाठ २५, ९; क

४०, २; ३अवस्युणामि मा ५,

२५; वा ५, ६, ४; तौ १, ३, २,

२; मै १, २, ११; १४; षाठ २,

११; २५, ९; क २, ५; ४०, २.

अव-स्यु^८ तौ ६, २, १०, ४.

[०६ अन्^९]

अव/ह्या>तिष्ठ, अवतिष्ठति ऋ ८,

२४, २०; अवतिष्ठति शौ ६,

४३, १; ७, ८०, ३; १अव-

तिष्ठत् षाठ १२, १३; १अव...

तिष्ठत् ऋ ८, ९६, १३; षाठ

२८, ४; क ४४, ४; षौ १, ३, २३;

षौ १, ३४, १; शौ २०, १३७,

७; १अवतिष्ठत् मै ३, ९, ४.

अवस्युषे ऋ ५, ४४, ९; १०,

४८, ५; अव...स्यात् ऋ ७,

८७, ६; अवस्यात् ऋ ५, ५३,

८; अवस्याम् ऋ [२, २७,

१७; २८, ११; २९, ७].

१अव-तस्थियस्य^{१०} -यांसम् ऋ ८,

९६, १४; शौ २०, १३७, ८.

अव-स्थ^{११} -स्यम् पै २, ८४, ७;

-स्यस्य शौ ७, ९०, ३.

अव-स्था^{१२} -स्था मै २, १३, २१;

पै २, ५६, ४; -स्थाः ऋ ५,

१९, १.

१अव-स्थावत्^{१३} -वा तौ ५, ५,

१०, २; -वानः तौ ५, ५, १०, ४.

१अव-स्थित-ताय षाठ २४, ७;

क ३७, ८.

अव/स्यु, अवस्युरत् ऋ ६, ४२, ४;

अव...स्यः ऋ २, ७०, १०.

अवस्युषि ऋ ५, ३, १; ८, ९६,

१४; अवस्युतत् ऋ १०, ३९, ६.

अव-स्यु^{१४} -स्यः ऋ २, २३, ८.

अव/स्युज, अवास्युजैत् पै २,

७०, ४.

अव-स्युजैत्^{१५} -जैत् मै २, ८, १०;

षाठ १७, ९; -जैत् मा २२,

२६; वा २४, १२, १; -जैत्

मा १५, १९; वा १६, ४, ९;

तौ २, ४, ७, १; ३, ४, ३, २;

मै २, ४, ७; षाठ ११, ९९,

क २६, ८.

अव/स्मि, अवस्मयन्त ऋ १,

१६८, ८.

१अवस्यु, १अवस्युत्/अव द.

२अवस्युत्-अव/सो द.

अवस्यु-अव द.

अव/स्यु>स्य

अव-स्यु^{१६} -स्यः ऋ २, १७, ५.

अव/स्यु, अवस्यु पै ५, १०, ३;

अवस्युत्, अव...स्युत् ऋ

१, १२९, ६.

अवस्यु-स्यत्, अवस्यु-स्यत्, अवस्य-

स्य-स्यत्-१अवस्यु द.

अव/स्युत्, अव...अवस्युत् ऋ ४,

२७, ३.

अव-स्यु^{१७} -

अवस्युत्^{१८} -न्याय मा १६,

३१; का १७, ४, ५; तौ ४, ५,

५, २; मै २, ९, ५; षाठ १७,

१४; क २७, ४.

अव/स्युत्, अवस्याप्स्युत् पै २, २५,

१६.

अव/स्यु, अवस्युराति ऋ ८, ९९,

९; शौ २०, ९२, ६; अवस्युत्

शौ २, ७९, ११.

१अव/हन्>जहन्, अवहन्ति तौ

५, २, ८, ७; षाठ २९, ३;

१अव...हन्ति तौ १, ६, ९,

३; अव...हन्ति शौ १२,

१, ५८; अवहन्ति पै ५, १३,

४०; अव...हन्ति शौ ६,

*) 'अव/वा>अव-स्यु' इत्यत्रयं टि. द. १

*) गग. वाग्रन्त-ट्ट-प्रत्य. (पा ६, १, १८६; १९७;

२, ११९.)

*) गग. उप. अग्रन्ते पायादि-प्रत्य. (पा ३, १,

११४; ६, २, १४४)। परा. अवग्रहाऽभासधियाः।

*) गग. अवग्रन्त-ट्ट-प्रत्य. (पा ६, १, १९३; २, ११९)।

*) गग. वाग्रन्त-ट्ट-प्रत्य. (पा ६, २, ११९)।

'अवग्रन्त-ट्ट' इति पा।

*) गग. ११. क. प्र. पायादि-प्रत्य. (पा ६, २, १४४)।

*) इति. भाषे अति ट्ट-ट्ट-प्रत्य. क (पा ६, ३,

१०६; ६, २, ११९)।

*) गग. वनिचन्त-ट्ट-प्रत्य. (पा ६, २, ११९)।

*) गग. वृजन्त-ट्ट-प्रत्य. (पा ६, १, १९३; २, ११९)।

*) गग. वाग्रन्त-ट्ट-प्रत्य. (पा ६, १, १८६; २, ११९)।

*) गग. वनिचन्त-ट्ट-प्रत्य. (पा ६, २, ११९)। F.W.

प्रत्य. कन्तुर्जन्तं यन्तानां विग्रहः।

*) नाट. म्यु. जीपयिकं प्राति. द. १

*) तात्रभयिके वति तिन्-प्रत्य. (पा ६, १, १८५)।

*) 'अवग्रन्त' इति ऋ. (६, ४९, ४) पागे. १

*) 'अवग्रन्त' इति शी. (६, ११४, १) पागे. १

¹) दस्युः नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद् ।

१अ-चात, ता- -तः ऋ ६, १६,
२०; १८, १; ९, ८९, ७; ९६,
८; ११; मा १९, ५३; वा २१,
४, ३; तै २, ६, १२, १; मै ४,
१०, ६; काठ २०, १४; २१,
१४; -ता ऋ ६, ६४, ५; -ताः
ऋ ६, ६७, ७; वै २, ५५, ५.
२अ-चात, ता- -तः ऋ ८, ७९, ७;
-तम् ऋ १०, १२९, २; -ताः
ऋ १, ५३, ४; ६३, १०; -ताम्
शी २०, १३६, ११; -ताम् ऋ
१, ३८, ७; -तै ऋ ६, ६४, ४.
१अवा(व/१अ)न्
अवा(व-अ)नम्^६ काठ २६, ८;
क ४१, ६. [नम् अन्,
वि>व्यु]
अवा(व-अ)न्तु^७ -रः वै १३, १२,
२; -रम् तै ७, ४, ५, ३, ५, ४,
२; ७, १; मै २, ५, १; ४, ५, ८.
अवातर-दिशु^८ -आः तै २, ४,
९, २; ७, २, १, १; ५, २५, १;
काठ ४५, ५; -ताम्: मा २४,
२६; वा २६, ६, १; तै ७,

१, १५, १; मै ३, १४, ७;
काठ ४१, ६.
१अवान्तर-दीक्षा^९ -अवा तै ६,
२, २, ७; मै ३, ७, १०; काठ
२४, ९; क ३८, २; -क्षा
तै ६, २, ३, ५; -क्षाम् तै ६,
२, २, ७; ३, ५; क्षायाम्
काठ ३४, १४.
१अवान्तर-दाफु^{१०} -कः तै ५, २,
६, ५.
अवा(व-अ)/वृ(<ह)
अवा-वृत् -तम् वै २, ८, ३.
अवायु-, अवा-युत्-, अवायन-, अवा-
यिन्- १अव(व/ह) ह.
अवा(व-अ)/या, मुव^{११} आ^{१२} ययुः
ऋ १, १६८, ४.
अवायु- अवर् ह.
१अवायिफ- १अवाय- टि, ह.
अवायीय- अवर् ह.
अवाच्यु(व/ह)>प्रच्छ, अवाच्युति
तै २, ६, ३, ४.
१अवा(व/अ)ञ्, अवाञ्जति काठ २८,
१; क ४४, १.

१अवाय- अवर् ह.
१अवायि-कृत् -तम् ऋ ८, ९२, ८;
कौ २, ९९३; जै ४, २७, २.
अवा(व-अ)/लम्>लिप्
अवा-लिप् -तः वै १, ६९, १, ३;
-तम् वै १, ६९, १.
१अवायपन^{१३} -तम् मै ३, १२, १९.
अवा(व-अ)य/सृज्
१अवायसृ(ह)>छा^{१४} -छा वै १,
९५, ४.
१अवा(व-अ)/शृज् नाड, टि, ह.
१अवा(हृहृ) -कः तै २, १,
८, ५.
अवा(व/२अ)सृ, १अवायति तै
३, ३, ४, २; १अवायति मै ३,
८, ९; ९, ३; काठ २१, ७, २६,
५; क ४१, १.
अवा(व-अ)स्य^{१५} क १, १४०, १०;
तै ३, २, २, १.
१अ-चास्तु^{१६} -स्तु तै ३, ४, १०, १;
२अ-चास्तु^{१७} -स्तुम् शी १२, ९, ७;
वै १६, १५५, ७.

१) तन, नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. <वा हिंसाया
(वैतु. १५४. प्रयु. ५५४. ५५४ १, २११/वन् + कः)।
२) वय. अन्तोदातः (पा ६, २, १७२)। उप. यद.।
३) 'अवानाव' इत्यपि सूत्रे। 'आ-तुय' इति १४४. गैरो-
पयतः। गवैगमदी तात. बोध-भूलाऽधिकेकर उपेक्ष्यः।
४) गग. गमुकन्त-कृन्-प्रत्य. (पा ६, १, १९३; २, १९९)।
५) वय. अन्तोदातः उर्ध्व. (पा ६, २, १६६)। उप. यद.।
६) वय. साम्प्र. (पा ६, १, २२३)। उप. यद.।
७) ह. ताः; वैतु. मै. 'मुव' इत्यस्य धुतिमुनेलुक्
इव, १५४. ८५. 'आ' इत्येवम् आनवन्तो (वय. अतो
'दि' इत्येवमन्ति इतीवाऽमिगंधपानी)।
८) १अ+१वाय-<१/१वृ इति तग. वा वय. वा
ह.। तग. तवन् उप. गमिद्वयी। तदितान्तं वा
(=१/१वृ+१वाय-+यन्) इदन्तं वा (=१/१वृ
वारी+यन्)। उभयवाऽप्यामुदात्तव्यगतः (पा ६, १, १११)
वया ग. अन्तोदातः (वय. पा ६, २, १५६, ११६०)। अथ
वय. उर. मावि निर्यमिति वान्तोदातं (पा ६, २, १७२)

इति च विरोधः।

१) वय. पूषप्रत्य. (पा ६, २, १)। उप. यद.।
२) मुपा. विकृतो भवति तु. संदि, पपा. शावान्तरिचं
सादयम्, सधु. आ-युपन- इति व।
३) अत्र मुपा. सोपाऽर्द्धः, मुको. वाऽऽदराहः।
[मि. टि. 'प्र/दि>प्रहिते(त-ह)पु-तम्(>)]।
४) व्यु. ? १अवा(अव+आ)+गृह- इति हृवा
वय. अन्तोदातः (पावा २, २, २४; पा ६, १, १७७)
इति वा, १अवा/अन्तु+कृत् इति मवि नृवृहदिभार
मुन्वं धात्रीयः स्वरश्च (वय. पा ७, १, ५१; ६, १, १४४) इति
वा। अथवा नैत्र. पूष. २अव-गत- इत्यस्यैवैरोपप्रत्य
गतः परिणामः रवान् (वैतु. पपा. अनवगम इति
इत्यवदमहरहितः; मा. अय->अवा इति वा, अवायु-
>अवायु इति वा पूष., स्वरस्तु निरदकदिभार ह (पा
६, २, १८४) इति वा; १५४. २अवन्तं इति पूष. इति व)।
५) वय. वयवन्त-कृन्-अव. (पा ६, १, १९३; २, ११५)
६) तग. मम्-स्वरः (पा ६, २, १)। उप. यद.।

१अवि-√अव्. अविप-टि च द्र
२अवि- -पिबय तै ६, ५, १०, १,

साठ २८, १०, ३५, १५, क
४७, १, पै १, ४०, ४८. -वि:
४९, ७८, १, मा १९, ९०,
२१, ३०, २३, १२, ५४, का
२१, ६, ११, २३, ४, २, २५,
३, ९, १०, २, तै १२, १, २,
२, ७, १, १, ५१, ४, १८, १,
१मै १, ५, २, १०, ८, १, २, ५,
२, ६, ११, २, ९, १२, १९,
४, ५, ७, १काठ ६, २, ७, ७,
१२, १३^७, ३४, ७, ३८, ३,
४४, ७, १क ४, १, ४२, २,
श्री ३, २९, १, २, ५, १९, २,
१२, २, ५३, -विमि ४२,
३६, १, ९, ८६, ११, ९१, २,
१०७, २, कौ २, १८२, ६६४,
जै ३, ३१, २, ५५, ५, पै ११,
१, १०८, -विस् मा १२, ७१,
१३, ४४^०, का १३, ५, १०,
१४, ४, ७, तै १२, १, २, ३,
२, ६, ३, ४, २, ५, ६,
१०, ३, १मै २, ५, २, ६७, १२,
१७, ३, १०, २, ४, ८, ३,
८, काठ १६, १२, १७, २८,

५, ३२५, ३, ४४, ५१, श्री ३,
१७, ३, २९, ३-५, ५, ८, ४,
६, ७१, १, ७, ५०, ५, पै २,
२८, २, ७, १८, ५, -वी तै ५,
६, २१, १, काठ ५०, १, -वी.
तै ७, ३, १४, १, काठ २८, १०,
४३, ४, क४७, ११, -वीनाम्
४९, १०७, ८, १०९, ७, १०,
२६, ६, १तै २, १, १, ५, ५,
५, १, ३, १कौ १, ४३६, ५१५,
२, २४७, १जै १, ५३, ५, ३,
२९, ४, श्री १९, ४७, ६, पै २,
३७, ४, ६, १५, ८, २०, ६,
-पिबे मै २, ५, १, काठ १३,
१, क६, ७, -व्य ४८, २,
२, ९, ६, १, ७, ६, १२, ४,
[१६, ८, २८, १, (६४, २५)
१०६, १०, ७, ७४, ९], [२०,
१, ३८, १], ५०, ३, ५३, २,
६३, १०, १९, ६८, ७, ७४, ९,
८६, ४८, [१०१, १६, १०८,
५], १०७, ६, -या खि १, ७,
२, काठ ८, २, १कौ १, ५०६,
५१९, ५८४, २, ८५, ३१८,
४८३, ५४९, ५५७, ६२४,
१जै १, ५३, १०, ५३, ९, ५९,

७, ३, ८, ११, २६, ४,
३६८, ४०, १, ४३, ५, ४४,
३, ५२, ४, पै १, ७२, २;
-व्याम् श्री ५, ३१, २, १२, २,
१९, २० [वि-अज^०, अति^०
त्वं, त्रि>व्य^०, पयन्^०, शत^०]
अवि-का (<क)^० -का ४१, १२६,
७, खि ५, १५, ५, -का श्री
२०, १२९, १७^६
अवि-पाल^० -स्म मा ३०, ११,
का ३४, २, ३
अवि-मत् -मत. श्री ६, ३७, १^७,
-१मत्तम् मै १, ४, ८, काठ ३२,
६, -मात् ४४, २, ५, तै १,
६, ६, ४, ७, ६, ७, ३, १,
११, १, मै १, ४, ३, ८, काठ
५, ६, ३२, ६
अवि-वृत्^० -वृत्ता^० खि ४, ५,
२१.
१अव्य^० -व्यम् ४९, १३, ६,
६१, १७, ६७, ५, ६९, ९, ९७,
४, [(८५, ५) ५६], १०७, १७,
१०९, १६, १कौ १, ५३०,
५३४^१, ५३५, ५७२^१, २,
२४०, २९०^१, ५१०, ५४१,
६३०^१, १जै १, ५३, १२,

१) व्यु^० <√अव् इति स्यात् वा स्यात् । तत्स-
मवेऽपि द्वौ कल्पी स्याताम् । १अवि- इत्यस्वेकाऽऽधिक-
परिणाम इति प्रथम । कथा सत √अव् इत्यस्माद्
१अवि- इत्येतद्रतार्यभिधायवृत्तेर्निगम इत्यपर । ननु ओ
कोऽसावर्थ इति । अद्याप्यध्यवसेयकल्प इति । अथवा
√अव् इत्यनेन सबन्धामावे^० आ वि- [आगतो^० वि-
(<√व्) आच्छादनं यत इति कृत्वा वस पूषप्रस्व]
इत्यस्य नैव विपरिणाम स्यात् [तु ऋव. (१, १६७)
सिद्धदुपवर्णक] ।

२) 'आवि-^० वि' इति मुवाण SIA नितरासुपेक्ष ।
३) पुरादिपद्यपशुभकेतस्य ४१समान्मन्त्रादारभ्य प्र-
कृतत्वादित्यपर सर्व देवताविरोपीयोऽयं इह नैव समाच्येत
[इति १अवि->वि श्री (१०, ८, ३१), वैज. भा.]
४) 'अव्य' इति ४ (९, ६, १) पाठे ।

०) स्वार्थे क प्र तत्स्वरव्य (पा ५, ४, २८) ।

१) तु टि 'अजक', १अक- ।

२) उस अणन्त-वृत्-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।
उप. √श्वा>पाल->पटि ॥ ।

३) तु 'अवि-वृत्' इति खि (४, ५, २१) पाठे ।
यस्या टि. च द्र ।

४) वस. पूषप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद्र ।

५) तु अवि-मत इति श्री. (६, ३७, १) पाठे । तत्मा-
वेद्यात् प्रकृते दिशे समवत्यपि प१ रु इत्येव मुवचम् ।

६) तद्विधे यति प्र. आगुदात्ता (पा ४, ४, ११०,
६, १, २१३) ।

७) 'अव्याम्' इति ४ (९, ९७, २१) पाठे ।

८) 'अव्य' इति ४ (९, १०६, १०) पाठे ।

९) 'अव्य' इति ४ (९, २८, १) पाठे ।

१अ-चात, ता^१- -तः ऋ ६, १६,
२०; १८, १; ९, २९, ७; ९६,
८; ११; मा १९, ५३; का २१,
४, ३; तै २, ६, १२, १; मै ४,
१०, ६; काठ २०, १४; २१,
१४; -ता ऋ ६, ६४, ५; -ताः
ऋ ६, ६७, ७; पै २, ५५, ५.

२अ-चात, ता^१- -तः ऋ ८, ७९, ७;
-तम् ऋ १०, १२९, २; -ताः
ऋ १, ५२, ४; ६२, १०; -ताय
शौ २०, १३६, ३१; -ताम् ऋ
१, ३८, ७; -ते ऋ ६, ६४, ४.

१अवा(व/१अ)न्
अवा(व-अ)न्म^१ काठ २६, ८;
क ४१, ६. [नम् अन्,
वि>व्]

अवा(व-अ)न्तर^१- -रः पै १३, १२,
२; -१रम् तै ७, ४, ५, ३; ५, ४,
२; ७, १; मै २, ५, १; ४, ५, ८.
अवान्तर-दिक्षा^१- -१क्षाः तै २, ४,
९, २; ७, २, ३, १; ५, २५, १;
काठ ४५, ५; -क्षाम्यः मा २४,
२६; का २६, ६, १; तै ७,

१, १५, १; मै ३, १४, ७;
काठ ४१, ६.

१अवान्तर-दीक्षा^१- -क्षया तै ६,
२, २, ७; मै ३, ७, १०; काठ
२४, ९; क ३८, २; -क्षा
तै ६, २, ३, ५; -क्षाम्य तै ६,
२, २, ७; ३, ५; क्षायाम्
काठ ३४, १४.

१अवान्तर-वाक्^१- -फः तै ५, २,
६, ५.

अवा(व-आ)/ञ् (<ह)

अवा-ञ्च- -तम् पै ९, ८, ३.

अवाञ्च-, अवा-ञ्च-, अवाञ्चन-, अवा-
ञ्चिन्- १अवे(व/इ) द.

अवा(व-आ)/या, अवा...आ...ययुः
ऋ १, १६८, ४.

अवा- -अवर् द.

*अवारिफ- १अवार्य- टि. द.

अवारीय- अवर् द.

अवाच्छि(व/क>श्छ), अवाच्छिति
तै २, ६, ३, ४.

१अवा(व/अ)ञ्, अवाञ्चति काठ २८,
१; क ४४, १.

१अचार्य- अवर् द.

*२अचार्य^१-

१अचार्य-कृत्- -तम् ऋ ८, ९२, ८;
कौ २, ९९३; जै ४, २७, २.

अवा(व-आ)/१लभ>लिप्स
अवा-लिप्स- -प्सः पै १, ६९, १, २;
-प्सम् पै १, ६९, ३.

१अवावृण^१- -नम् मै ३, १२, १९.

अवा(व-अ)व/स्वञ्
१अवावस(ष्ट>)ष्टा^१- -ष्टा पै १,
९५, ४.

*अवा(व-आ)/१शृञ् ना. टि. द.

१अवाशृङ्ग^१- -ङः तै २, १,
८, ५.

अवा(व/२अ)स्, १अवास्थति तै
६, ३, ४, २; १अवास्थति मै ३,
८, ९, ९, ३; काठ २१, ७; २६,
५; क ४१, ३.

अवा(व-अ)स्व^१ ऋ १, १४०, १०;
१तै ३, २, २, १.

१अ-चास्तु^१- -स्तु तै ३, ४, १०, २.

२अ-चास्तु^१- -स्तम् शौ १२, ९, ७;
पै १६, १४५, ७.

*) तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. <√/वा हिंसाया
(वैतु. Fw. प्रश्न, Nw., Vw १, २११/वन् + कः)।

*) वय. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद.।

*) 'अवावाय' इत्यपि मूको.। 'आ-तुव' इति WR. संशो-
धयतः। सर्वसंग्रही सात. तोष-मूलाऽविषेकर उपेक्ष्यः।

*) गर.णमुल्ल-हन्-प्रस्व.(पा ६, १, १९३; २, १९९)।

*) वस. अन्तोदात्तः उंस. (पा ६, २, १६६)। उप. यद.।

*) वम. सातस्व. (पा ६, १, २२३)। उप. यद.।

*) ह. ता.; वैतु. वै. 'अव' इत्यस्य ध्रुतिमुपेत्य
इव, Fw. Gw. 'आ' इत्येतन्न धावपत्तो (वम. असी
'द्रिपु' इत्येतदग्निन इतीबाऽभिगंधपात्री)।

*) वमु+१आर्य-<√/१वृ इति तम. पा वस. वा
द.। तम. तावत् उप. गतिद्वयी। तदितान्तं वा
(=√/१वृ>१आर्य-+यम्) इदन्तं वा (=√/१वृ>
वारि+यम्)। उमयवाऽप्यायुदात्तस्य सतः (पा ६, १, २१२)
मया ग. अन्तोदात्तः (यक. पा ६, २, १५६; १६०)। अय
वम. उप. मावे निष्ठाभिनि चान्तोदात्तं (पा ६, २, १७२)

इति च विशेषः।

१) वस. वृप्रस्व. (पा ६, २, १)। उप. यद.।

१) गुण. विकृतो भवति तु. संदि., पपा. शास्त्रान्तरीयं
साक्ष्यम्, सधु. आ-वृण- इति च।

१) अत्र गुण. शोधाऽर्हः, मूको. वाऽऽदर्शः द.
[तु. टि. 'प्र/हि>प्रहिते(त-इ)पु-सत्(>)]।

१) व्यु. ? १अवा(=मुव+आ)+यम् इति कृत्वा
वस. अन्तोदात्तः (पावा २, २, २४; पा ६, २, १७७)
इति वा, १अवा/१वृञ्+कर्तरि अचि न्यएङादित्वात्
पुर्वं याचीयः स्वरश्च (यक. पा ७, १, ५३; ६, २, १४४) इति
ता। अथवा नैष. पूष. २अव-गत्तु- इत्यस्यैवेकोऽयदस्व
सतः परिणामः स्यात् (वैतु. पपा. अनवगम इति
श्रवाऽवप्रहरदितः; मा. अय>अवा इति वा, अवाञ्च-
>अवाक् इति वा पूष., स्वरस्य निरुद्धादित्वात् द. (पा
६, २, १८४) इति च; प्रप. २अवसुं इति पूष. इति च)।

*) तस. वयवन्त-हन्-प्रस्व.(पा ६, १, १९३; २, ११५)

*) तम. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद.।

अवि- /अव्, १अवि-टि. चद्र.
 २अवि- -विषयः तै ६, ५, १०, १;
 वाठ २८, १०; ३५, १५; क
 ४५, १; पै १, ४०, ४६; -विः
 ४२, ७८, १; मा १२, ९०;
 २१, ३०; २३, १२; ५४; का
 २१, ६, ११; २३, ४, २; २५,
 ३, ९; १०, २; तै १२, १, २,
 २; ७, ११, ५५; ४, १८, १;
 ५मै १, ५, २; १०; ८, १; २, ५,
 २; ६३, ११, २; ९; १२, १९;
 ४, ५, ७; १काठ ६, २; ७, ७;
 १२, १३^{१०}; ३४, ७; ३८, ३;
 ४४, ७; १क ४, १; ४२, २;
 १३, २९, १; २; ५, १९, २;
 १२, २, ५३; -विभिः ४२,
 ३६, १; ९, ८६, ११; ९१, २;
 १०७, २; कौ २, ३८२; ६६४;
 जे ३, ३१, २; ५५, ५; पै ११,
 १, १०६; -विम् मा १२, ७१;
 १३, ४४^०; का १३, ५, १०;
 १४, ४, ७; तै १२, १, २, ३;
 २, ६, ३; ४, २, ५, ६;
 १०, ३; १मै २, ५, २; ६७, १२;
 १७; ३, १०, २; ४, ८, ३;
 ८; काठ १६, १२; १७; २८,

५; ४२५, ३; ४४, ५१; शौ ३,
 १७, ३; २९, ३-५; ५, ८, ४;
 ६, ७१, १; ७, ५२, ५; पै २,
 २८, २; ७, १८, ५; -वी तै ५,
 ६, २१, १; काठ ५०, १; -वीः
 तै ७, ३, १४, १; काठ २८, १०;
 ४३, ४; क४५, ११; -वीनाम्
 क ९, १-७, ८; १०९, ७; १०,
 २६, ६; १तै २, १, १, ५; ५,
 ५, १, ३; १कौ १, ४३६; ५१५;
 २, ३४७; जि १, ५३, ५; ३,
 २९, ४; शौ १२, ४७, ६; पै २,
 ३७, ४; ६, १५, ८; २०, ६;
 -विः मै २, ५, १; काठ १३,
 १; क ६, ७; -व्यः ४८, २,
 २; २, ६, १; ७, ६; १२, ४;
 [१६, ८; २८, १; (१४, २५)
 १०६, १०; ७, ७४, ९]; [२०,
 १; ३८, १]; ५०, ३; ५२, २;
 ६३, १०; १९; ६८, ७; ७४, ९;
 ८६, ४८; [१०१, १६; १०८,
 ५]; १०७, ६; -व्याः सि १, ७,
 २; काठ ८, २; १कौ १, ५०६;
 ५१९; ५८४; २, ८५; ३१८;
 ४८३; ५४९; ५५७; ६२४;
 १जि १, ५२, १०; ५३, ९; ५९,

७; ३, ८, ११; २६, ४;
 ३६ ८; ४०, १; ४३, ५; ४४,
 ३; ५२, ४; पै १, ७२, २;
 -व्याम् शौ ५, ३१, २; १२, २,
 १९; २०. [वि-अज^०, अति>
 त्, वि>व्, पञ्च^०, शत^०]
 मवि-का (<क)^०-का ४२, १२६,
 ७; सि ५, १५, ५; -काः शौ
 २०, १२९, १७^१.
 मवि-वाल^१-लम् मा ३०, ११;
 का ३४, २, ३.
 अवि-मत्-मत्तः शौ ६, ३७, १^{१०};
 -विमत्तम् मै १, ४, ८; काठ ३२,
 ६; -विमत् ४४, २, ५; तै १,
 ६, ६, ४; ७, ६, ७; ३, १,
 ११, १; मै १, ४, ३; ८; काठ
 ५, ६; ३२, ६.
 अवि-वृत्^१-वृत्तः सि ४, ५,
 २१.
 श्रुत्य^१-व्यम् ४९, १३, ६;
 ६१, १७; ६७, ५; ६९, ९; ९७,
 ४; [(८५, ५) ५६]; १०७, १७;
 १०९, १६; १कौ १, ५२०;
 ५३४^१; ५३५; ५७२^{१०}; २,
 २४०; २९०^{१०}; ५१०; ५४१;
 ६३०^१; जि १, ५३, १२;

१) व्युः! < /अव् इति स्यात् वा स्यात् । तत्सं-
 भवेऽपि द्वौ कृत्वी स्याताम् । १अवि- इत्यस्यैवाऽऽधिकः
 परिणाम इति प्रथमः । बधा. सतः /अव् इत्यस्माद्
 १अवि- इत्येतद्रतायैभिर्नान्यैर्दृष्टेर्निगम इत्यपरः । ननु गोः
 कोऽसावयं इति । अयाप्यप्यवसेयरूप इति । अथवा
 /अव् इत्यनेन संबन्धमावे 'आ-वि- [आगतो 'सिः
 (< /वृ) आच्छादनं यत इति कृत्वा वस. पूषप्रस्व.]
 इत्यस्य नैष. विपरिणामः स्यात् [तु. www. (१, १६७)
 सिद्धदुपवर्णुः] ।

२) 'आवि' > 'विः' इति भुवाणः SIML निराशुपेक्षः ।

३) पुष्पादिप्यपशुमंवेतस्य ४१तमान्मन्त्रादाभ्य प्र-
 कृतव्यादतप्यः सन् देवताविशेषोऽर्थ इह नैव संग्राह्येत
 [प्र. डि. १अवि-> विः शौ. (१०, ८, ३१); वेतु. www.] ।

४) 'अव्यः' इति ४९, ६, १) पाठे ।

५) स्वार्थे कः प्र. तत्त्वरथ (पा ५, ४, २८) ।

६) तु. डि. 'अवृत्तः, १अवृत्तः ।

७) वस. अण्यन्त-वृत्त-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

वप. /२पा>पाल-> /पालि द. ।

८) तु. 'अवि-वृत्तः' इति सि. (४, ५, २१) पाठे ।

यस्या. डि. चद्र. ।

९) वस. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) । वप. यद. ।

१०) तु. अवि-मत्तः इति शौ. (६, ३७, १) पाठे । तत्सा-

वेद्यात् प्रकृते द्विः संभवत्यपि य १ रु. इत्येव युवचम् ।

११) तदिते यति प्र. आशुदातः (पा ४, ४, ११०;

६, १, २१३) ।

१२) 'अव्यात्' इति ४९, ९७, ३१) पाठे ।

१३) 'अव्यः' इति ४९, १०६, १०) पाठे ।

१४) 'अव्यः' इति ४९, २८, १) पाठे ।

५५, २१^५; ३; ५८, ५^५; ३;
२१, ५; २४, ६^५; ४०, ६; ४२,
८; ५१, ८^५; -व्या श्र ९,
७५, ४; ८८, ६; -व्याः तै
२, १, १, ५; ५, ५, १, ३;
-व्यान् श्र ९, १७, ३१;
-व्या श्र ९, ५०, २; ६६,
९; ६९, ३; ७०, ८; ८६,
१३; २५; [११, १; १२, ४];
९६, १३; १७, ३; १२; [१६;
१९]; [(८६, ३) ४०]; ९८, ३;
कौ १, ५२९; ५३२; ५४३; २,
३७१; ५५६; ५९०; ६०३;
७५१; जै १, ५४, ५; ८; ५५,
१२; ३, ३०, १४; ४४, २;
४८, ५; ४९, १.

१) अम्यव^५ - अम्य श्र ९, ३७, ३;
४९, ४; ६६, २८; ६७, २०; ६९,
४; ८२, १; [८५, ५; (९७, ६)];
८६, ८; ३१; ९८, २; १००,
४; कौ १, ५६२; २, ६४४;
६६६; ७२२, ७८८; जै १, ५७,
७; ३, ५३, २; ५५, ७, ५९,
१४; ४, ३०, २; -या श्र १,
१३५, ६^५; [९, ६३, ८; ६७,
४; १०७, १०]; [१०३, २,

(१०७, २२)]; कौ १, ५१३;
२, ३२०; १०३९; जै १,
५३, ३; ३, २७, ६; -ये क ९,
१६, ६; [३६, ४; ६४, ५]; ६६,
११; [८६, ३; (९७, ४०)]; ९९,
५; १०३, ३; [(१०३, २) १०७,
२२]; ११०, १०; कौ २, ८;
३८५; ४३०; जै ३, १, १०;
३१, ५; ३३, ५; ५३, ७.
अम्यवी - वी क ९, ७०, ७.

२) अम्यव^५ - अम्य क ८, ९७, २;
शौ २०, ५५, ३; -यानि श्र ९,
८६, ३४.

१) अ-विच्छेद^५ - तम् तै १, ५, ९, १.
अ-विच्छेद^५ - तः क ४, २४, ९.
अ-विच्छेद^५ - तम् श्र ८, ३२, ८;
-तासः श्र ७, १, २४.

१) अ-विच्छेद^५ - अम्य मे १, ४, १२;
३, १०, २; काठ ३२, २.

१) अ-विच्छेद^५ - भाव मे २, ५, ३;
काठ ३१, १४.

अ-विच्छेद^५ - अम्य तै ४, २, ५, ३;
मे २, ७, १२; काठ १६, १२;
क २५, ३.

अ-विच्छेद^५ - छाः शौ १०, ८, ४;
पै १६, १०१, ७.

अ-विच्छेद^५ - अम्य मे २, ७,
८; काठ १६, ८; ३५, ७^५, क
४८, ९; शौ ६, ८७, १; २.

अ-विच्छेद^५ - लिः क १०,
१७३, १; २; मा १२, ११; का
१३, १, १२; तै ४, २, १, ४;
५, २, १, ४; क ४८, ९.

अ-विच्छेद^५ - ताः मे ३, ९, ५;
-तानाम् मे २, १, ९.

अ-विच्छेद^५ - अम्य मा १२, ६५; का
१३, ५, ४.

अ-विच्छेद^५ - नानि क ८, १००,
१०; वि ५, २०, २; शौ २०,
१३५, ७^५.

अ-विच्छेद^५ - तसः श्र ९, ६४, २१.
अ-विच्छेद^५ - अम्य मे ४,
८, ४.

अ-विच्छेद^५ - छाः काठ २४,
८^५; क ३८, १^५; -अम्य मे ३,
४, १; ९, ३; काठ ९, १२;
३१, १३; -छाः काठ २३, ६;
-छाः काठ २६, ९; क ४१, ५;
-छाः मे १, ४, ९; ६, १०.

अ-विच्छेद^५ - दाय तै ५, ५, १, १;
मे ३, १, १०; ४, १; ५, ५;
४, ४, ७; ६, २; ७, ७; ८, ५;

*) 'अम्यव' इति श्र. (९, ९७, ३१) पाठे ।

*) 'अम्यव' इति श्र. (९, १०६, १०) पाठे ।

*) 'अम्यव' इति श्र. (९, २८, १) पाठे ।

*) पाठ. विकाराड्यं ययद् प्र. उत्तरं, तस्मिन् परत
इवारसोपध (पा ४, ३, १५०; ६, ४, १४८) । प्रथ.
प्र. । मीरिय. तु 'अवि-मुय->' अविमुय-> यनि. इत्येवं
मैत्र. कृष्णमिदिः (तु. टि. गम्यव, द्विगम्यव) ।

*) ययद् प्र. उत्तरं. निरुद्धवध (पा ४, ३, १५०;
६, १, ११७) । नापु. वि. इदं च विरोप्यगर्भं वि. (आंर.)
धूतन इति विवेकः प्र. । अथवा समुदायं प्र. (पा ५, ४,
११; पैतु. सा. प्रथ. इमं विवेकमदर्शयः) । यदपि सा.
प्रथमे रथ. नवादि समस्तं पदमिति कृत्वा विनाशरहित-
तया व्याचष्टे, तदप्राकारमिदं वादु इत्यर्थः प्र. । यथावाऽप्य-
यानी जालादिपदमे धूतमायानी च प्रत्येकं समानं संघ.

सतमेव च आगच्छन्नेन सामानाधिकरण्ये संभाव्येतेति दिष्ट ।

१) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्. ।

२) सस्य. नापुटि. प्र. । उप. वि/अक्षि+कः प्र. ।

३) उप. वि/अम्य+कः । सिद्धम् एपुटि. प्र. ।

४) तस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १६०) । उप.

वि/अम्य+कर्मणि ण्यत् प्र. ।

५) 'अविष्ठापलिः' इति श्र. (१०, १७३, १) पाठे ।

६) एकत्र 'अविष्ठापलिः' इति श्र. (१०, १७३, २) पाठे ।

७) सस्य. दिपुटि. प्र. । उप. वि/अम्य+कर्मणि ण्यत् प्र.

उत्तरं. (पा ३, १, ११०) ।

८) यत्. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७३) । उप. यद्. ।

९) 'अम्यव' इति श्र. (१०, १७३, २) पाठे ।

१०) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. वि/अक्षि+कः प्र. ।

काठ १९, ८; २१, ११; २४, ८; २६, ५; १; २७, १; २९, ३; ३०, ७; क ३८, १; ४१, ३; ७; ४२, १; ४५, ४; ईशौ ९, ८, ८; ईपै १६, ११३, ११.

अ-विजा(त>)ता^०-ताम् मा ३०, १५; का ३४, १, २.

अ-विजानत्^०-नत् १, १६४, ५; शौ ९, १, ६; पै १६, ६६, ५.

अ-विशत^०-शितः तै ६, ५, १०, २; काठ २७, ९; -ताः मा २४, ५; ९; का २६, १, ९; २, ४; मै ३, १३, ६; १०; -शितेन तै ६, ५, १०, ३; मै ४, ६, ४; काठ २७, ९.

अविशत-ग(र>)दा^०-दा शौ १२, ४, १६.

*अवितरी-अवि(तु>)त्री-टि. ३.

अवितवे, अवितु>ता^० ✓अव् ३.

अ-वितारि(र>)णी^०-णीम् ४८, ५, ६.

अवितु, त्री- ✓अव् ३.

*अ-वितृण-ग्णे काठ २५, ९;

क ४०, २^१.

अवित्त^०-त्तम् पै १०, १, १.

अ-वित्ति^०-त्तेः शौ १६, ६, १०.

*अ-वित्त्वा^० मै १, १०, १५; काठ ३६, ९; ३७, १.

अ-वित्युर^०-राः १, ८७, १.

अ-विदस्थ^०-स्थम् ४७, ३९, ६.

*अ-विदहत्^०-हत्वा तै २, ६, ३, ४.

अ-विदीघ्यु^०-युम् ४८, ३१, ७.

अ-विदुष्ट^०-रासः १, १०, २, ४;

तै १, १, १४, ४; मै ४, १०, २;

काठ ३५, ९; शौ १९, ५९, २.

*अ-विदोह^०-हाय मै २, ४, २;

काठ १२, १२.

अ-विद्या^०-द्या लि ४, २, ७; मा

४०, १४; का ४०, १, १०; ११;

-द्याः शौ ११, १०, २३; पै ६,

३, २; १६, ८७, ३; -द्याम्

मा ४०, १२; १४; का ४०,

१, ९; ११; -द्यायः मा ४०,

१३.

*अ-विद्वि(य>)द्या^०-द्याभिः १,

४६, १५; मा ३६, २८; का ३६,

१, २२.

अ-विद्वस्^०-द्वयः शौ ४, १८, २;

पै २, ३८, ३; ५, २४, २; ७,

१, ६; १०, ३, ३; -द्विषा मै

४, १, १४; -द्वांसः ४६, १५,

१०; तै २, ५, १२, ५; ४, ७,

१५, ६^१; काठ ७, १६; शौ ६,

११५, १; पै ९, २२, २३;

१६, ४९, ४; -द्वार १, १२०,

२; ५, ३०, ३; १०, ७९, ६;

मा ८, १३; शौ ३, २, ७, ३;

५, २, ८, २; ७, १, ७, २;

शौ १, ८, २; ९, ४^१; ११, ९;

३, ८, १०^१, १०, ७; ४, १,

२; ११; काठ ९, १२^१; १४,

९; २०, ६; ३१, १; १३; ३४,

१८; शौ ३१, ८; ४७, १;

पै ५, ३६, ४; ८.

अ-विद्विषे^० शौ १, ३४, ५; पै २, ९, २.

अ-विद्वेष^०-पम् शौ ३, ३०, १; पै

५, १९, १.

अ-विघ्न^०-घ्न लि ३, १७^१, १;

काठ १, १०; पै ११, ७, १०;

-घ्नः ४ १०, १८, ७; शौ १२,

२, ३१^१; १८, ३, ५७.

^a) तस्य. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद्.

^b) वस. पुपप्रस्व. (पा ६, २, १)। उप. यद्.

^c) मैदिग्धः संस्करणान्तरसापेक्षः सुपा. भवति।

^d) सत्त्व. द्विपुटि. ३.। उप. ✓द्विपुट्+कभा प्र.।

^e) 'अवित्ता' इति सुपा. शोषाऽपेक्षः (तु. सधु. तैत्रा १, ६, ७, २)।

^f) तस्य. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १६०)। उप. यद्.

^g) तस्य. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. <वि/दह।

^h) सत्त्व. नापुटि. ३.। उप. वि/धी>दीधी+उः

प्र. उसं. (पाठ १, ७)।

ⁱ) सत्त्व. एपुटि. ३.। उप. विद्वस्-+वरपि संप्रसारणार्थं द्वान्द्वं मत्वम् (पा १, ४, २०; ६, ४, १३१)।

^j) सत्त्व. द्विपुटि. ३.। उप. वि/दुह+धन् प्र.।

^k) तस्य. अन्तोदात्तः उसं. (पा ६, २, १५५)। उप.

*विद्वि- <विद्व- (<विद् वा ✓विष् वा यद्.)

+पञ् प्र. उसं. [पा ५, १, ६३; (बैटु. सा. अ-विदि-

[उप. <वि/द्वा]+यान् <या] इति क्त्वा उस. इति वदन् वृत्-प्रस्व. च व्युत्पत्तार्थमवप्रहस्य च [तु. पपा. अवि-द्वस्- प्रभू.] अभावं प्रति बोधः। न. च [मा. स्थ. उ. लब्धवन्तेनः सन् यनि.] GW. च तस्य. अवि-प्रयन्तावपि उप. <वि/द् [GW. घाचंशो मुद्रप्रभट्] इति ब्रुवाणौ नन्-स्वरस्य योषाऽवप्रहस्य चाऽभावं प्रति दुर्बान्निग्रहो ३.। यदपि ORN. [ARV. अतु] ध्रुतिप्रेषतामिवाऽनुमन्येत, तदयप्रमाणं वच इति दिक्]।

^१) 'अवित्तिभिः' इति क्. (४, १२, ४) पाभे.।

^२) तस्य. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. वि/द्विप्+किप् प्र., वा. च१। यद्वा केनन्तं ३.।

^३) सत्त्व. नापुटि. ३.। उप. वि/द्विप्+भावे धन् प्र.। वा. द्विवि. भवति।

^४) तस्य. चार्वादिषु उसं. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १६०)। उप. यद्.

अ विधान- नानि पै १४, ३, ८	अ विमुच्य ^१ तै ६, २, १, १	५, ८
अ विधु(त>)ता- न्ना काठ २७,	अ विमुच्यमान ^२ - न तै ५, ५,	अ विवेन- एउ टि ४
४, क ३९, ४, ४२, ४	१०, ६	अ विवेनत् ^३ - नन्त् ४, २४, ६
अ विनष्ट ^४ - श्च मै १, ५, १४ ^५ , काठ	अ विमोन्मु ^६ - न्चम् शौ ६, ६३, १,	अ विवेनम् ^७ ४, २५, ३
७, ३, क ५, २	- न्ये पै ३, ३, ६	अ विशस्तु ^८ - स्ता ४, १६२,
अ विपु ^९ - अ ४, ६१ १, -अ	अ विमोचन ^{१०} - न्नाय लि २, १०, ६	२०, मा २५, ४३, तै ४, ६, ९,
४, ४५, २	अ विरण ^{११} - न्नाय ४, १०४, ८	४, काठ ४६, ५
अ विमक्त, का ^{१२} - क मै १, ६, ४,	अ विराधय(व>)न्ती ^{१३} - न्ती शौ	अविशीरि ^{१४} पै १, ८७, २
- क्ता काठ २३, २ क ३५, ८	२, ३६, ४, पै २, २१, ४	अ विश्वमिध्र- एउ टि ४
अ विभूति- लि अ ४, ५, १०	अ-विस्म- श्च पै १६ ५७, १८	अ विश्वमिन्ध्र, न्वा ^{१५} - न्चम् ४
अ विमुक्त ^{१६} - क तै ६, २, १, १	अ विवाक्य ^{१७} - न्ये तै ७, ३, १,	२, ४०, ३, मै ४, १४, १, -न्वाम्
काठ २४, ८ ^१ , क ३८, १ ^१ ,	१, २ ^१	४, १६४, १०, पै १६, ६६,
- कम् काठ २७, ५ क ४२,	अ विवादिन् ^{१८} - दिन मै ४,	१०
५ - कौ काठ २४, ८, क	३, ७	अ विप्रयधि(व>)घा ^{१९} - न्नाम् शौ
३८, १	अ विवादिनी- नीम् मै २, १, १,	२, १४, १०

१) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद् ।

२) तस चार्वादिषु तस अन्तोदात्त (पा ६, २, १६०)। उप यद् ।

३) 'अभिभूति' इति श्च (८, १६, ८) पठे ।

४) तस अन्तोदात्त (पा ६, २, १६०)। उप वि/मुच्+कर्मणि ण्यत् प्र ।

५) तस नम-स्वर (पा ६, २, २)। उप <वि/१२ण् ।

६) सत्त्वं नापुटि द्र । उप <वि/राष्ट्र>राधि ।

७) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप वि-वाक्यं^१ इत्यत्र विवचनामकरान्दसहाया कर्मणि ष्यति प्र तस कृत् प्रस्व [पा ६, १, १८५, २, १३९, (द्र 'अनु-वाक्यं, वि-वचन, वि वाचन) वैतु सा प्राप्ता इति कृत्वा व्याचक्षाण सजातपर्यायभूतशब्दान्तराधुतिसाधनमुपेनुक्तं सन् स्वरतथोद्य । तदर्थेने हि पूषप्रस्व स्याकोक्त उपप्रस्व इति] । यदपि भा स्ये तस श्रवण उप अधिकरणी कृत् प्र कोक्तवा स्नादितविशेषेण सूत्रेण (पा ६, २, १५६) अन्तोदात्तव च मित्राधपितितवास्तदुभय नोपपदेत् । अस्यान्दसहाया कुवाऽनुपगत (पा ७, ३, ६७) उचस्व सीवरस्यस्व ह-नोत्तरे सप्त अनुपयोगाश्च । आ प्रत्याह्वानमनु श-यान्तरे तस बदन्तः Pw प्रभृ अणि प्रत्याह्वाना द्र । अघोके पद्यऽप्यामर्हयेत्, सदि उप 'वि-वाक्->वि-वाय' इत्येता तादिनी इति समाश्रयणीया । दण्डस्वस्वस्व एवो नन्वाऽऽदिशेते इति दिक् ।

८) एव दिग्नि द्र । उप वि/वद+गिति प्र ।

९) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप <वि/वेत्, वैतु MVS६८णमुक्ततया (=नाउ) पपा शोधमिच्छु (भूयसे विस्तराय तु ORN) ।

१०) सत्त्वं नापुटि द्र । उप णमुल् प्र इति नापु विविक । यद्वा किवि इति कृत्वा 'अ विवेन इत्यस्य प्राति विप सत न द्वि१ रु. इति वक्तव्यम् । पठ चैनमनुसंधाय 'वि-वेन इत्यत्र वस सति उप '२नुन इति भावे निष्पन्नः । विवेन् इति च तत नापा सुवच इति दिक् ।

११) तस अन्तोदात्त (पा ६, २, १६१)। उप वि/वसु+वृत् प्र ।

१२) सत्त्वरान्तराऽपेक्ष पा भवति ।

१३) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप 'विश्व मि-व- [तु पपा, वैतु सा श्च (१, १६४, १०) उम इति कृत्वा व्या चक्षाणोऽन्तोदात्ततयेव शिवायविषु, GW प्रभृ विश्वम् इन्व इतीवाऽवृणक्त उप <वि/इन्व इति दर्शयन्त (तु ORN)] इत्यत्र वस पूषप्रस्व द्र (पा ६, २, १) । सत्राऽपि उप 'मिन्व- इत्यस्य मूलभूत /मिन्व इति मान परिच्छेदनमित्यस्मिन्नर्थे पापा उत । परमते नन्पूर्वने सति दिव्यरथवाग यतःविशेषणभावाऽनुवयोगो मा भूदिति 'आ विश्वम्-इन्व(न्वा)म्' इत्यय शुभेर्गलन आचार इतीय वा कल्पना भवति (तु ORN) साऽपि यरिष सुप्रसितसम्बादन्यथासि दिक् । (तु नाउ टि) ।

१४) सत्त्वं नापुटि द्र । उप विश्वं-विच-<२वि१

११अविष-√अवृक्

२अ विष्- -व वि २, १४, २, ३,
-यम् मा २, २०, का २, ५, १,
मै १, ६, २, काठ १, १२, ३१,
१२, क १, १२, ४७, ११, शौ
८, २, १९, पे ५, १६, ४, १२,
३, १४, १६, ४, ९, -यस्य श्र
८, २५, २०, -या श्र ६, ३९, ५

१अ विष्कन्द- -न्द पै १, ४६, ३

अविष्ट, √अविष्ट, अविष्ट, अवि-
ष्टा, अविष्ट, √अवृक्

अविष्- १ परि. अविष्ट, टि ३

१अ विष्ट- -ष्ट मै १, ७, ६, ६

१अ विस्त- -साय पै ७, १, १०, ३

१अ-विहयत-

अविहयत श्रु- -लो श्र १,
६३, २

१अ विहित- -त मै १, ९, ६

अ-विहृत, ता- -तम् श्र ५, ६६,
२, १०, १००, १, मा ३३, ३०,

का ३२, ३, १, मै १, २, ८,
काठ २, ९, क २, ३, कौ २,
८०३, ३, ५, २, जै २, ३, २,
४, २, ९, शौ ६, २६, १६,
-ता मै ४, २, १०, पै २, १३,
५, -ताम् मै १, ५, १४, काठ
७, ३, क ५, २

अ-विहृत- -रन्तम् श्र ४, ३६, २

अ-वी(त)ता- -ता क ४, ४८, १

१अ-वीर, ता- -ता क ७, ४, ६, ६१,
४, -ताम् श्र १०, ८६, ९, शौ
२०, १२६, ९, -रे श्र १०,
९५, ३

अवीर-ता- -ता श्र ७, १, ११,

-ताये श्र ३, १६, ५

१अवीर-ताति- नाप् टि ३

१अवीर-त- -तते क ७, १, १९

१अ-वीरस्थ- -स्था मै ४, ३, ६,
काठ १२, ८

अ-वीरहन्- -हणौ मा ४, ३३, का

४, १०, ४, तै १, २, ८, २, काठ
२, ७, क २, १, -हा श्र १,
११, १९, मा ४, ३७, का ४,
१०, ८, तै १, २, १०, १,
मै ४, १२, ४, काठ ११, १३,
६शौ १, १६, ४, ६, १४, ३,
६वै १, १०, ४, १४, २, ३

अवीरमी- -मी शौ ६, ८३, २,

१४, १, २९, पै १, २१, ३

१अ-वीर्य- -र्य काठ ३७, १७, क
४८, १५१अ-वीर्य(त)ती- -ती मै ३,
८, १

१अवृ- -अवृ- टि ३

अवृक, का- -क श्र ४, १६, १८,

६, २, २, १५, ३, -कम् श्र

[१, ४८, १५, ८, ९, १], ६,

४८, १८, ७, ८८, ५, ८, २७, ४,
१०, ३६, ३, १४४, ५, मै ४,

१४, ९ शौ २०, १३९, १,

इत्यत्र तृप्त पूषप्रसव (पा ६, २, ४८) इ । अयमेव
वास्तविक पात्रे (तु श्र १, १६४, १०, पै १६, ६६,
१०) वा स्यात्, ०मिन्व- इत्यस्य ०मिन्व इत्येतद्भारक
वर्णपरिचरमात्र वेत्यत्र भूयसी विष्ट सावसरा इ ।

१) वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १०२) । उप यद ।

२) उप <वि/रुक्- इ । ०म- इति मुपा चिन्त्य ।

३) तम नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप यद ।

४) मस्य नापुटि इ । उप वि/यम्+यम् प्र ।

५) वस पूषप्रसव (पा ६, २, १) । उप यद ।

६) सस्य द्विष्टि इ । उप <वि/रुक्- इ ।

७) वम पात्र परापुदात्तवप्रकरणे उप वा पूष वा
उम इ (यक पा ६, २, ११६, १२०) ।

८) भावे तप् प्र उम (पा ५, १, ११९) । पात्र तु
नम् पूर्व तम 'वा छन्दसि' (शामका ५, १, ११९) इति
तत्त्वस्यां नम्-मनासविप्रतिषेधाऽमात्रविच्छेदे १ वीर-ता
इत्यस्य तत्त्वस्यामात्रि उप नापुटि दि आपुदात्तवम्
उम (यक पा ६, २, ११६, १२०) ।

९) तु ३ इ ०मता ०मता इत्येव छन्दोऽनु-
रूपो वर्णपरिवर्तनस्य इत्यभिप्रायः (यत् 'मात्रेणमो
अवीरता पुरि ता' इत्येव द्वैष्टम् यदो मूल आये-

तेति सकेतलाम्), वैतु १५. (Mei प्रमाणत) १अ-
वीरताति > ०तावा > ०ता (तु नाट दि) इत्येव
अर्थे तु १ स्थाने स १ उपकल्पक-] ।

१) यति च १ सत रु उपपरार्थे हलन्तमेतत् प्राति.
मुकल्प भवति । तस्य रु प्रादुर्भावश्च द्वैष्टमगादधिक-
चारनिवृत्तिपात्रप्रयोजित नन् ०ताये > ०ताइ > यनि.
इत्येतद्व्यमण समान्येत [तु 'देवताये > ०ताये' इति
समानयइतिरु वैतु L ३५९, ४६६ उक्तस्य वर्ण-
विपरिणामस्य विषये छन्दोऽऽदी वर्तमानाया नम ध्रुनेर्वि-
स्पष्टप्रतीत्युक्तगाऽऽन्त्यमसदेव प्रदर्शक (पूर्ववर्णिकादेशो
सत्यवर्णोऽध्वमगाऽऽन्त्यमसदा [मा नो मग्नेऽवीरताये
पुरा दा' इत्यत्र च 'माऽवीरताये नो मग्ने पुरा दा'
इत्यत्र च] समानमेव स्वरतो नमूर्ध्ववस्य प्रत्ययमान-
त्वदित्तमिमांश) १५ (Mei प्रमाणत) १अ-वीर-
ताति- (यत्र पात्र 'वीरताति- इति उप अवीर-ता- इत्ये-
तद्वत् परापुदात्तवम् उम) इति प्राति उपकल्प्य (तु.
नाप् टि) तातये > तने > ० इत्येवमगार्थमाप्ति-
काधिकारमिवऽनुमानक-] ।

२) '०ता' इत्येवमन्तोदात्त मुपा. चिन्त्य (तु सति
परा) ।

-कस्य श्र १, १५५, ४;
-काः श्र ४, ४, १२; १०,
१५, १; मा १९, ४९; का २१,
४, १; तै १, २, १४, ५; २, ६,
१२, ४; मै ४, १०, ६; ११, ५;
काठ ६, ११; शौ १८, १, ४४;
-काणि श्र १, ५५, ६; -कामिः
श्र २, ३१, ३; -काय श्र १,
३१, १३; ७, ६६, ८; कौ २,
४१८; जै ३, ३२, ८; -कासः
श्र ७, ७४, ६; -क श्र ६, ४, ४;
तै १, २, १४, ७; -केमिः श्र ६,
४, ८; ७, १९, ७; तै १, ६,
१२, ६; मै ४, १२, ३; शौ २०,
३७, ७.

अवृक्ष-तम- -मः श्र १, १७४,
१०.

अवृक्ष-कण- -कणः मै ३, ९, ३.

अवृक्षित- -नाः श्र २, २७, २; मै
४, १२, ११^०.

अवृक्ष- -ताः श्र १, १२३, ७; ८,
३२, १८; ६, १४, ५; ८,
३३, ६; १०; जै ४, २०, ३;
शौ २०, ६७, १; -तम् श्र
८, १०२, १४; काठ ४०, १४;
कौ २, १२१; जै ४, ६, ६;
-ताः मै ३, ९, ८.

अवृक्ष- -त्ताः मै ४, ६, ४.

अवृक्ष- -त्ताः श्र ७, ६, ३.

*अवृक्ष-

अवृक्ष-द(त)त्ता- -त्ता वै

५, ३१, ३.
अवेक्ष(व-इ), अवेक्षते^० वै ८, १५,
१३; अव...अवृक्ष श्र ५, ३७,
२; अवेक्षन्ताम् शौ ११, १२, ८.
अवेक्षति तै १, ७, ५, ४; २,
३, १२, २; ६, ६, ३, १; काठ
१०, ५; ९; ३६, ७; ३७, १;
अवेक्षति तै ३, २, ८, १; अवेक्ष
...वृक्ष श्र ८, ४, ३; कौ १,
२५२; २, १०७१; जै १, २६,
१०; अव (एति) श्र १, १६४,
५१; अवेक्षन्ति तै ६, ५, १०,
३; मै ३, ८, ७; ४, ५, १; ६,
२; अवृक्षन्ति मै ४, ४, ७; काठ
२९, ३; क ४५, ४; अवृक्ष
श्र ५, ४९, ५; शौ १, ११, ४;
वै १, ५, ४, १३, ५, ७; १५,
६, ६; अवृक्षि श्र ५, ७८, ८;
अवेक्ष्यात् काठ १०, ९; अव...
इयाम् श्र ७, ८९, ४.

अव-य(त)त्ता- -तीः का १३,
६, १७^०.

अवा(व-अ)व-अन्^०

अव(व-अ)वा-य(त)त्ता- -ती
श्र ८, ९१, १; वै ४, २६, १.

अवा(व-अ)वन-अभि>अन्^०

अवा(व-आ)यिन्-अन्>अन्^०

अवे(व-इ)व-अन्^०

अवे(व-इ)व्य-अन्>अन्^०

अवे(व-इ)व्य- -व्यः, -व्याः काठ
३७, १.

अवे(व-ए)तुम्-अन्>अन्^०

अवे(व-ए)व्यत्- -व्यन् तै ३, ३,
८, १.

अवे(व-इ)व्य, अव...इमहे श्र १, २४,
१४; ७, ५८, ५; मा १६, ६;
का १७, १, ६; तै १, ५, ११,
३१; ४, ५, १, ३; मै २, ९, २;
४, १४, १७; काठ १७, ११;
४०, ११; क २७, १; वै
१४, २, ९; अवे(इमहे) श्र १,
२४, १४; तै १, ५, ११, ३;
१२, १; ४, २, ११, २; मै
४, १४, ३; १७; काठ ४०,
११.

अवे(व-इ)व्य, अवेक्षते तै २, ३,
११, २; ५, १, १०, ५; ७, १,
३; मै ४, १, १२; काठ ६, ७;
२२, ८; २९, २; ३१, ९;
क ४, ६; ३५, २; ४५, ३;
४७, ९; वै १६, ११२, ५८;
अवेक्षते मै ३, २, ७; ४, १,
१२; अवेक्षते तै ६, ७, २;
वै १५, १९, ७८; अवेक्षते
१, १, १०, ३; मै १, १, ७, ११;
४, १, ७; अवेक्षते मै २, १, ११;
काठ १०, ५; ३१, ९; क ४७,
९; अवेक्षते तै ३, २, ३, ३;
४, ६, ९, ७, २; मै १, ८, ४;
४, ६, ९; काठ ६, ७; २९, ३;
क ४, ६; ४५, ३; अवेक्षते
मै ३, २, ७.

* तस्य. नमू-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद.।

* 'अवृक्षजः' इति श्र (२, २७, ९) पाठे।

* वय. अन्तोदातः (पा ६, २, १७२)। उप. यद.।

* 'अवृक्षिनिवृक्षे दत्ता' इति मध्यमपदलोपः स्यात्।

एरिय. अवि 'अवोवृक्ष' इति मूले. 'अवृक्षदत्ता' इति कौट.
(६२, २१) पा. उपनभ्यमानौ मुपा. संदिग्ध इत्येव सूचयेताम्।

* यनि. मुपा. चिन्त्यः। सवि प्र१ गतः 'वेष्टन्'।

इत्यस्य नाट. पदस्य नञात्तन्नाया द्युधावयिषाया अन्त्या-
प्यन्तात्। एरिय. नाट. पदे मूलतस्तत्कारान्ते सति

परादिनकारप्रभावज्ञा साहित्यिकी तत्कारस्य नकाराऽऽवर्तिः
सुचयेति कृत्वा मूले. अन् 'न चापते (<वि)' इति
पदद्वयाऽऽत्मकः श्लोच-प्रस्तावो विधायताम्।

* गस. क्षत्रन्त-कृत-भस्य. स्त्री. दीप उदात्तत्वं
च (यक. पा ६, २, १३९; १, १७२)।

* 'अवपुन्यतीः' इति श्र (१०, ९७, १७) पाठे।

* शास्त्रान्तरनिम्नः साहित्यिको दीर्घः (यत्तु. श्रपा ९,
२३; ORN.)। सस्य. एरिय. द.।

* गस. लृटः चात्रादेशो कृत-भस्य. (पा ६, २, १३९)।

अवे(व ई)क्ष्य वै ५, २८, ७

अवेज्य- अव/यजू द

अवेण/अव/१अव-द

अवेत, अवेत्य, अवेत्य-१अवे द

अवेनत्- नन्तम् अ १०, २७, १६

अवे(व ई)म्, अव/इन्त्यतम् अ

७, ६४, २०

अवे(व ई)ल् > लि, अवेत्य शौ ६,

१६, ३

अव ऐलवीय शौ ६, १६, ३

अवे(व ई)श्, अव ईक्षे अ ८,

७९, १०

अवेष्ट- अवेष्ट अव/यजू द

अवेतुम् १अवे द

अवेमीदक- क मै २, १, ६

अवेरहत्- नपाय शौ ६, २९, ३

अवेप्सुत्- १अवे द

अवो/अव/अव-द

अवो(व/उ)न्, अवोक्षति तै ५, २,

३, २, ४, ५, २, ३, मै ३, २,

३ काठ २१, ७, अव उक्षति

तै ६, २, ७, ४, काठ २१, ७

अवो(व-उ)क्ष्य काठ ८, ७, क

७, ४

अवो-देव- २अवस्-द

अवो(व/१क)ह, अवोहेव तै ६, ३,

४, ६, मै ३, ९, ४

अवो(व-ऊ)ह मै ४, ४, ६

अव्य- २अवि-द

अव्य, अ-याव्य-द

अव्यतिहार- नाय काठ २७, १,

क ४२, १

अव्य(व>)ती- यै अ १०, ९५, ५

अव्यथ- नाय काठ १७, ८

अव्यथमान>ना- नामा ११,

६३, १३, १६, का १२, ६, ४,

१४, २, १, तै ४, २, ९, १, मै

२, ७, ६, १५, ३, १, ८, काठ

१६, ६, १६, १९, ७, क ३०,

५ नामा १४, ११ का १५,

४, १, तै ४, ३, ६, १, ५, ३,

२ १६, मै २, ८, ३, ३, २, ९,

काठ १७, ३, २०, ११, क २६,

२, ३१, १३

अव्यथय(व>)न्ती- न्ती तै ४,

४, २, ३

अव्यथा- नाय मा १०, २१, १५,

१०-१४, का ११, ७, १, १६,

३, २, ५, ८, ११, १४, मै २,

८, ९, क २६, ७

अव्यथि- यै काठ ३५, १०,

क ४८, १२

अव्यथि- यि अ १, ११७,

१५ ९, ४८, ३, -यिनि अ

१, ११२, ६, ७, ६९, ७, मै

४, १४, १०, -यिपु अ ८, २,

२४, -यी कौ २, १८८, १,

जै ३, १७, ९

अव्यधि-या- यी अ १०,

२७, २१

*) तस्य नमस्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।

*) तु सा. Gm. ३३३ च, वैतु Pm. 'अव' इत्यस्य
पृथगन्य इतीवोपेक्षवचन ।

*) मयु। इडभाव उस [पा ७, २, ७७ (यु अ ४,
२०, ८, ६, १९, १०, ORS च मतान्तमुभिव
सक्तुम्, वैतु सा. √ईस् इत्यस्य उपु। वा मयु। बेति,
Gm. उपु। इति]। यदुभोगोयस्ति निपाताऽभावश्च ॥

*) तस्य उप. इरहाय (यद) < बीर-इति + स्वार्थे
प्सम् प्र अलोदात्तावप्रकरणे उस च इ (पा ७, १,
१३४, ६, २, १५६, वैतु Pm. प्रम् उप < बीर इव
इत्यस्य वदन्त । बीरमारकवाऽभवाऽपेक्षया बीरमारका-
ऽभावस्य नेदीम इव प्रकरणे स्पर्शक्यादात्तुपद मु-बीरुवा
इति अचनित्यभन पदेन भूतोऽप्येव गेहेतिनावाच । एषा
अबीर इव- इत्याचारोऽयमह इति यथातत्र विवेक
गुणम् ।

*) यम स्वयन्त-इर नव (पा ६, १, १९३ २, ११९)।

*) तस्य नमस्वरः (पा ६, २, २)। उप √स्वप् +
भवे इव प्र (उप ४, ११८)।

*) यम अलोदात्त (पा ६, २, १०२)। उप
नद-इ ।

*) विराध्यगर्भे वि इ (वैतु Pm. प्रम् १सल्याकेन
संस्पर्णे समेदुका) ।

*) 'अव्यधि' इति अ. (९, ४८, ३) पाठे । तस्यैव
अधिर्नरत् > अधिष्मरत् > अधी मरत् इति नैत्र
विरारिणाम समाम्यत । स्यादिममव निगम लक्षयित्वा
ऽऽचार्ये अक्षु+स्वप् इत्यतो नमा युक्तदेव सत इति
प्र शशास (पा ३, २, १५७) यथा प्रस्व स्यादिति (वैतु
पाठ ६, १, १५८ यथैव महर्निदिप्रस्व नम स्वरो बर्ना-
हानिति प्रस्वति स्वोक्तिविदस्वस्थासमव निगम उदा
हर्ति)। एतैव प्रकृतम् < 'अव्यधि' इत्येवमुक्त भव-
तीति पात्र विधेयस्वरत्वनतारत्वापेक्षया भूवाधिनोऽनार्ह इ ।

*) 'तदव्यधिषा, अतिमानस्तान्ति' इत्यव मूलतो
अधिघात्रे मने प्रेयुमे षद स्वापुस्तृप्तनिभारवत्वात्
'अव्यधिषा' (=यम पृथस्व ध्यपारहितप्रतिमिति
तात्पर्यं च इ.) > वा (महिला) > या इत्येवम् इ.
'अव्यधि' इत्यव विधिनिमित्तानि गमाधेन [=तत्
(तृतीयादात्त धव) षदवाधित्वात् (षदसमर) प्रानु-
बन् अतिमान् अतिमान्तिपरिवर्तमान [वैतु मा अलो-
पयान्त्वात् इत्यव प्रमाणा इत्यनेन समेदुका] अन्ति वैतु
ये मा च अत्यधि इत्यव द्वा इत्यव अत्यन्तम्, Pm.

*अव्यधि-धी- -धी १ अ
१०, ३१, १०

*अव्यधिन्- *अव्यधि-या- टि द
अव्यधिपे- मे १, २, १७

अव्यधिय्यै वाठ ३, ७, क २, १४
अव्यधी, २अ-व्यधि, *अव्यधि-
या- द

अव्यधेयु- -यम् लि १, ११, ५.

अव्यधयु- -व्याय अ २, ३५, ५

अव्यधन्त- -न्त अ १०, १२०,
२, लि ४, ५, १५, कौ २,
८३४, जै ४, ५, ६, शौ ५, २,
२, २०, १०७, ५, वै ६,
१, २

१अ-व्यध, २अव्यध २अवि- द

*अव्यधुक्- -क ते ५, ३, ६, ३,
मे ४, ५, ६

*अव्यधच्छिन्न- -अम् मे ४, १,
११, -ञानि ते ७, ५, १, ४

*अव्यधानत्- -न्ता मे ४, ७, ७,
-न्त्र मे १, १०, २१.

*अव्यधानम्- मे ४, ७, ७

*अव्यधसृता- पे १२, ३, १५

अव्यध(च?)स्- -अ(च?)स शौ
१२, ६८, १

*अव्या- अव/यञ् > अव-या
टि द

*अव्याकृत(>)ता- -ता ते ६,
४, ७, ३.

*अव्याकृत्य- वाठ ८, ६, क ७, २

*अव्यायुक्- -क मे ४, १, ५,
वाठ ३१, ३, व ४७, ३

*अव्यावृत्त, ता- -त् वाठ २०,
५, क ३१, ७, -त्तम् ते ५, ३,
४, ७, ६, ४, ८, ३, मे ३, २,
५, ४, ६, ४, ६, ७, -त्ता मे ४,
५, ८, -त्ता वाठ ३४, ७

अव्युत्केस-

*अव्युत्तवह- -ह, -हा मे २,
५, ९

अव्यु(०>)ष्टा- -ष्टा अ २, २८,
९, मे ४, १४, ९

*अव्युष्टि- -व्यै ते १, ५, ७, ५

अव्युद्ध- -द्धम् मे २, ४, २

अव्युद्धि- -द्धि शौ १०, २, १०,

प्रम् च *अव्यधि इत्यस्य भावपरस्य प्राति अमिप्राय
तत्तत्समिन्नस्य सत २अ-व्यधि इत्यस्यैव स्त्री सत
प्राति स्त्री इति तात्पर्यवन्त]]

*) वस पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। उप *ङ्-
[<√ङ्+भावे क्त्वि प्र (=)*अव्यधि-या-]। स्तु-
इत्यस्य वि द ।

*) प्र १ द [स्मिन्स्वभावोऽपि सती व्युधि (=न
दि१<व्युधिम- यद) अकरोदिति वा (वैतु सा प्रम्
[तु ORV PW प्रम्] २अ-व्यधि- इत्यनेन समेदुका
की दि३ इति वदन्त वा कृते 'व्युधि' इति कर्तरि
निष्पन्नस्य सत व्युधि इत्यस्य स्त्री प्र १ इति सलापुका
सन्तद्योदा। कर्तृभावाऽयतताऽयं वु अपेक्ष्य २अ व्यधि-
इत्यन व्युधि इत्यस्य भाव एवाऽऽयुदात्तात्वेन प्रकृतिस्वा-
भाव्योपगमात्] NW य वा नेद्रीय इव सब्रह्मणोऽपि
*अव्यधियु इत्यस्य रु कुवाण सहिताया नल्यभावं
यथाकथमपि समाधिरुर्विमृश्य]]

*) पपा नम् रहित स्वरहीनश्च भवति (तु मा ६, १८
इत्यत्र 'व्यपिपत्' इति)। एव मुपा परादिस्वर स्वरत
स्वरूपतश्च प्रामाण्यकारेणो भवति। नाठ शालान्तरयो
ऽपर पामे सटि च द ।

*) उध- इत्यनेन सामानाधिकरण्य द । तस्य अन्तो-
दात्त (पा ६, २, ११०) । उप इत्य-सामानाऽयं
एव प्र भवति (तु दि१श्लो-५)। व्यधा- +ङ् > एव
प्र इत्येव तदिदमृतेऽपि सति (तु समेव)
तदिताऽभिप्यग्यमानमुपप्रतिपेऽतोदात्त एव द (पा ६,

२, १५५)। यपु स 'अव्यधा इपम्' इति षड्वयमाह,
तथिन्यम्। निष्प्रमाण पदप्राथम्यत्वाऽभ्युपेयत्वेऽपि मातृ-
पदसमानाधिकरणतयाऽभीष्टस्य सत प्रथमस्य पदत्वेहा
ऽन्तोदात्तात्वेन निर्वेष्टव्यत्वात् (पा ६, २, १०२)।

*) सत्त्व नापुटि द । उप √व्यध्+क्यप् प्र
(पा ३, १, ११४)।

*) तस नञ्-स्वर (पा ६, २, २)। उप <वि/अञ्।

*) तु टि अ श्लोशुक-।

*) तस नञ्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।

*) सत्त्व नापुटि द । उप <व्यधा-
(व/अञ्)।

*) 'अव्यधानम्' इति मूको पामे (तु BW)।

*) सत्त्व द्विपुटि । उप णमुल् प्र इति विशेष ।

*) सत्स्वरान्तरसोपेक्ष मुपा द ।

*) 'अवि-अस्' इति पपा। तस नञ्-स्वर (पा ६,
२, २)। उप वि/अस्+भावे क्त्विप्; यपु सां WR
'अव्यधयम्' इत्यतश्च ककारलोपे यनि प्राति आहु,
तदिध्रुवम्? यनि गतार्थत्वात्।

*) सत्त्व नापुटि । उप. <व्या (दि-आ)/कृ

*) सत्त्व एपुटि द । उप <व्या(वि-आ)/कृ।

*) तु टि व्युत्केस यदनु पराभिप्रेत सद् नञ्
पूर्वेव नेष्ट भवति ।

*) तस नञ्-स्वर (पा ६, २, २)। उप व्युत्त-वह-
इत्यत्र वस पूर्वपदान्तोदात्तात्वम् (पा ६, २, ११०)। तत्रापि
उप √वह+क्यप् य प्र (पा ३, १, १११)।

पै १६, ६०, २०.	६, १४, ३; औ २, २४३; ७८४;	का ७, १, ३; २, ३; ९, ७, ९;
अ-व्येप्यत् ^६ - अग्नौ १२, ४, ९.	जै ३, २१, ८; -ता सि ४, ५,	तै १, ४, २, १; ३, १; ६, ४, ५,
अ-व्यत् ^७ - अग्न मा ४०, ८; का ४०,	१६; -तात् अ १, ३३, ५;	५; मे १, ३, ४; ४, ५, ५;
१, ८.	५१, ८; १३०, ८; ९, ७३,	काठ ४, १; २७, १; २; क ३,
१अ-व्यत् ^८ - तम् औ १, २१८; जै १,	५; ८.	१; ४२, १; अष्टात् ^९ मे ४,
३१, ९.	१अ-व्यत् ^९ - रयः काठ ६, ६; क ४,	९, १२; माष्ट तै २, ३, १४,
२अ-व्यत् ^{१०} - तः अ ८, ९७, ३;	५; -रयम् तै २, २, २, २; ६,	६; काठ १०, १३; अद्यात्
औ १, ४४१; जै १, ४६, ५;	१, ४, ६; काठ १०, ५.	का ९, २, ७; ८; मे ४, १३,
शौ ६, २०, १; ७, १२१, २;	अ-व्यात् ^{११} - रयः शौ १५, १३, ११.	९; अश्वः अ २, १९, ८;
-तम् अ १, १०१, २; १३२,	✓१अश्व ^{१२} , अश्वमा ५, ३०, २.	अशीथाः मे १, ६, १; ६; अद्याः
४; [१०५, ३; ९, ४१, २;]	अश्व मा ७, ३; ६; ८. ६०;]	अ १, ६९, ३; ७०, १;

*) 'अतिवृद्धिः' इत्यस्य मुपा. स्थाने छन्दोदृष्ट्या शोचः इ.।

६) तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. वि. ✓इ+ लुटः श्राद्धादेशः।

७) तस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद्.।

८) तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद्.।

९) तस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १५६)। उप. यद्.।

१) सत्त्व. एष्टि. इ.। उप. यद्.। अन्तोदात्तः (पा ६, २, १५६) न भवति। तदितावत्स्य सामान्यविशेषणतापरस्य वाध्यविशेषणिलुटः विशेषणमात्रत्वाऽपहानादिति दिक्।

*) बधा. भवति। नैप्र. ✓अश्व इत्येतस्याप्यत्वेन ✓अश्व इत्यस्य शब्दान्तरयोगानुगतकयश्चिद्व्यतिरिक्तत्वाऽस्य प्रतिपत्तेः, यावन्तः। ✓अश्व इत्यस्य प्रभेदाः स्युस्तान्त एवास्याऽपि संमेषुरित्यभिपत्तिः। एत्थि. यथा ✓अश्व इत्यत्र प्रभेदविशेषकत्वाऽपि परिशिष्टेयस्वरूपत्वात् सामान्येन निर्देशकत्वादि, एवमिहाऽपि सामान्येनैव निर्देशस्य कर्तव्यतया प्रास्तावपि यत् १मश्च २यश्च प्रभेदौ विविच्येयाता तत्राऽभियुक्तानां प्रत्येक व्याप्ति-भोजनार्थकत्वात् भिन्नयोः सतोर्द्वयोरेव धा. विषये परिचितित्वमार्त्तं निमित्तं इ.। एवं तावदिह प्रकृते धा. पूर्वप्रसिद्धयनुरोधादेव मुख्ययकस्वरूपप्रभेदमार्त्तं विरह्य यथासंभवं भेदान्तर-सर्वस्वस्यैव ऊर्ध्वं वैप. वाऽन्यत्र वा क्वचिदाकाङ्क्षमाणविवेचनप्रयत्नस्य सामान्येनाऽन्तर्भावो भवति। शब्दान्तरसामान्येन वक्ष्यप्रतिविशेषलक्षणश्च 'अनुशा-मदै, आनश्याम्, आनशौ, आनुष, आनुशु, आनाश' इत्येतिरितिभिः, अंश, अंशु-इत्याभ्यां कृद्भा च समर्थ-माणसद्भावसंकेतः साधुनासिक्पेकमः। ✓अश्व इत्यम-परोऽपि बधा. पाषा. उर्ध्व. सजिह परि. निर्दिश्यमानः यद्.। तदनु अंश-इत्यत्र गण् टि. च कियानपि विशेष आधेय.

(तु. वैप ३, ४टि.)। किं च, नैप्र. सकृदपि विपरिण-म्यमाणः ✓१अश्व इति दीर्घादिरपरोऽपि बधा. पाषा. उर्ध्व.। ततश्च १आशु- (=वैप २, २१७; २आशा- यत्र स्वरतः संख्यातश्च शोचः इ.), आशु- इत्येतयोः व्यु. यस्या. निर्देश्यमाना इ.। यत्तु G.W. आशुः, अश्वः, अश्वनि- इत्येतयोः व्यु. कृते ✓१अश्व इति वृथयुप-कल्पयेत्, तमेष्टम्। तदभिप्रेततदीयतद्वापरवत्स्य ✓अश्व इत्यस्य हिंसायैयि इते प्रभेदेऽन्तर्भावस्य सुवच-त्वात् तदभिमतस्य मौस्थि. ✓शा(=✓शौ) इत्य-नेन संबन्धस्य प्रकृतस्य धा. आयजमानेण तदप्रतिनि-धिना सता विज्ञापिते सल्लवशिष्यमाणस्य शकारस्य सामर्थ्याऽर्पतया प्रतिपिपादयिष्यमाणस्य ✓२श्व इत्यस्य वरयस्य सतस्तद्दर्शनतो दुर्बलत्वाच्चेति दिक्।

६) मुपा. आशुर्ध्वं प्रति संदिहः। कपमिति। १मे स्थ. साक्षाद् दीर्घधुतेः २ये स्थ. अपि 'आ नाष्टात्' इत्येवं व्यबन्धेऽसंभवाद् उभयत्राऽऽकारादि इ. इति १मः कल्पः (तु. संटि. १२ 'आष्टा' इति BC., 'आष्टा' इति पाठे.)। अथ 'नो' (तु. संटि.) इत्येवं १मे स्थ. नाष्ट् पदस्य पाठे. उपलब्धेस्तदुत्तरवर्तिनोऽस्य ह. अका-रादित्वं संभाव्येतेति २यः कल्पः (तु. संटि. २१ यदनु २ये स्थ. पाषा. अकारादित्वमेव ध्यायेत)। एत्थि. १मे कल्पे आ इत्यनेनोपपद्यस्य २ये कल्पे चाऽनुपपद्यस्य सतोऽस्य यमि. एतत् वाच्यं इ. इति इ.। उभयथाऽपि प्रस्व. भवति। १मे स्थ. च-लोपवशाद् २ये स्थ. च वा-योगवशात् प्रकृतस्य तिष्ठो निधानाऽभावविकल्पे सति १मे कल्पे ग. निधातात् (पा ८, १, ७१) २ये कल्पे च प्रस्व. सतिशिष्टत्वादिति दिक् (वैतु. संटि. २१ यदनु पाषा. २ये स्थ. तिष्ठनिधात-विकल्प इव ध्यायेत)।

१) तु. सत्त्व. टि. अभि.।

२, ३१, ७, अशीय ऋ २, ३३,
२, ६, मा ३, १८, ४, १८, ५, ७
७, ४०^०, ८, १०, ६२, ३९,
४, वा ३, ३, १०, ४, ६, २,
५, २, ६, ८, ६, ४, ३९, २,
२, तै १, २, १, १, ४, १, ११,
१, ३, ११, १, ५, ५, ४, ७,
५, ६, ३, १, २, ६, २, २, ५,
मै १, २, १, ४, ७, ५, २, ३, ९, ९,
४^०, ३, ६, २^०, ७, ५, ४, २, ५, काठ
२, १, ५, ८, ३, ८, ५, २^०, ६, ९,
७, ९^०, ९, ९^०, १३, १५, २४,
३, ३२, २, क १, १३, १७, २, २,
१५, ४, ८^०, ८, १२^०, ३७, ४, शी
१६, ४, ६, १९, ६, १, १, वै १६,
१४१, १२, अश्याम् ऋ ५, ६४,
३, तै १, २, १४, ३, ऋष्याम्
ऋ १, १२, ८, २, २७, ११,
१४, ५, ४, १०, ६, १, १३, तै
१, ४, ४६, १, २, १, ११, ६, मै
४, १३, ६, १४, ११^०, १४, काठ
१८, २०, ऋषीमहि ऋ ५,
४७, ७, लि ४, २, ४, शी १९,
११, ६, अशीमहि ऋ ७, ३२,
२६, १०, ३६, ४, ३७, ६,
४०, १०, लि २, ६, १०,
१४, ३, मा ३८, २८, वा ३८,
६, २, तै ७, ५, ७, ४^०, मै ४,
१, १३^०, काठ ३३, ७^०, ऋषी
१, २५१, २, ८०६, ऋ १,
२७, ७, ४, ३०, ६, शी १३,
१, ६१^०, १४, २, ५^०, १८,

३, ६७^०, १९, ४७, २^०, २०,
७९, १^०, वै ६, २०, २^०, १३,
८, १६, अश्याम् ऋ १, ११४,
३, २, १९, ७, २७, १०, ६, ५,
७^०, ७, ६५, २, ८, २७, २२, ९,
९८, १२^०, मा १८, ७४^०, ३८,
१६^०, काठ २०, ५, ७^०, ३८, ३, २,
तै १, ३, १४, ३^०, मै ४, ९,
९६ काठ ४०, ११, कौ २,
१०३०, जै ४, १७, ३, अश्याम्
ऋ १, ११४, २, १३६, ७,
४, ४, १४, ५८, ११, ५,
४१, १८, ७०, २, ७, ४७, २,
९, ९१, ५, मा १७, ९९, का
१९, १, १२, तै १, २, १४, ६, ४,
५, १०, २, मै ४, ११, ५, काठ
६, ११, ४०, ७, ११, कौ २, ३६,
जै ३, २८, ८, वै ८, १३, ११
अशुते ऋ ५, १, ३, ४, ऋषी
२, ५, ४, ३, ६, ४, शी १९,
३८, १, अशुते ऋ ६, २८,
४, [८, ५१, ६, (५२, ६)],
९, ८३, १, लि ३, ३, ६, मा
४०, ११, १४, का ४०, १, ११,
१४, ऋषी ६, ४, ५, ५, १०,
६^०, ऋषी २, ५, ४, ३, ६, ४,
ऋषी ९, १, १३, १६^०, १९,
१, २३, १, २४, ३^०, २५, ६,
८, २९, १, ३३, ८, ऋ ८, ४,
३०, ७, ३५, ७, ३७, ४^०,
३९, ४, ४०, १, ४५, २,
ऋषी १, ५६५ २, २२५, जि

१, ५७, १२, ३, २०, ९, शी
४, ९, ५, २१, ४^०, ९, ५, २६,
१९, ३८, १, वै ८, ३, ५, १२,
३, १०, अशुते ऋ १, ९४,
२, ३, ५९, २, २, ८१, २;
१०, ३९, ११, ६२, ९, तै ३,
४, ११, ५, मै ४, १०, २, काठ
२३, १२, वै १२, १, २, अशुते
मा ८, ५, का ८, १, तै ३, २,
८, ४, शी १४, २, ९, ऋषुते
तै ७, ४, ६, ३, अशुते ऋ ७,
१०३, ९, ऋषुते ऋ ९, ६५,
६, कौ २, १३५, जै ३, १३, ११,
वै १५, १५, ३^०, अशुते
लि १, ९, २, अशुते ऋ ५,
५४, १०, अशुते ऋ १, १९४,
३७, शी ९, १५, १५, वै १६,
६९, ६, ऋषवत् ऋ १, १,
४०, ६, ७, ११३, १८, २, २३,
४, तै ३, १, ११, १, ४, ३,
१३, ५, मै ४, १०, ४, १४,
१९, वै १६, ३, ९६, ऋषुवत्
मै ३, ८, ५, ऋषवत् तै ६,
२, ७, १, ऋषवत् काठ २५,
६^०, क ३९, ३, ४, अभवत्
ऋ ७ ३०, ४, अशुताम् ऋ ८, २, ८,
अशुताम् मा ३२, १६, वा ३५,
३, १२, तै ३, २, ८, ४, ऋष-
वावत् मै ४, ६, २^०, अशुताम्
मै २, ७, १३^०, ऋषुताम्
ऋ १०, ९७, १७, मा १२, ९, १,

*) आनुदातो यासुदागम (पा ३, ४, १०३) ।

*) 'ऋष्याम्' इति ऋ. (७, ६०, १) पाठे ।

*) 'अभि । मयि' इति षट्ठ्याऽऽत्मक पञ्च
विधे ।

*) 'मन्महि' इति ऋ. (१०, ५७, २) पाठे ।

*) तु मय ऋ अभि ।

*) 'अधीम ऋषिम्' इत्यर्थम् ✓ २अक्ष इत्यर्थम्
मन्मन् मा ऋषिम् । 'मन्मन्' इत्यन्तरधुने प्राप्य

येनावसारवत्कथेतोपलम्भात् ।

*) ✓ २अक्ष इति मन्मन् उ उपेक्ष्य ।

*) विहरणस्य स्वराभावे प्रत्य (शामवा ६, १, १५८) ।

*) 'अशुताम्' इति ऋ. (१०, ९७, १७) पाठे ।

*) 'अशुताम्' इति शोधः ।

*) अ विहरणस्य विहरण-स्वर (पा ३, ४, ९२) ।

*) यमु दुरावदे निघाताऽभावे यथा कथयिष्यते-
अभि मन्मन्माऽऽत्मिकः (तु नाट ४) ।

का १३, ६, १७, तै ४, २, ६,
 ५, काठ १६, १३, क २५, ४,
 शी ६, १-९, २, पै १३, १३,
 ८, भिइनुवाम^१ क ६, ४९, १५;
 ९, ९७, ५१, कौ २, ७७८,
 भिइनुव तै ७, ४, ६, ३,
 भिइनुवाताम्^२ मे ४, ८, ९,
 भिइनुवत मे ३, ८, ५,
 भिइनुवीत्^३ तै ६, ४, १०, ६,
 आता ऋ ८, ४७, ६^४, आताते^५
 क ५, ६६, २, आताते^६ क १,
 २५, ६, १३६, ३, १४४, ६^७,
 ५, ६८, ४, ५, ८, ३१, ६,
 मै ३, ८, २१, १^८ २, २६१,
 ८१६, ८१७, जै ३, २२, ८,
 ५७, ६, ७, आतात ऋ ८, २५, ८,
 आतात ऋ ४, ३३, ४, १ आताये^९
 क १, २, ८, १५, ६, १५१, ८,
 ९, ५, ६७, १, कौ २, १७८,
 जै ३ १८, ५ १ अष्ट ऋ ७,
 ८४, ५, ८५, ५, १०, १२६,
 १, कौ १, ४२६, जै १, ४१,

८, शी २०, ९२, २०, पै ५,
 ३९, १, आष्ट^{१०} क १, १२१, ६^१,
 तै ४, ३, ११, ४, आष्ट सि ३,
 २२, ३, तै २, ३, १४, ६,
 काठ १०, १३, ३९, १०,
 आष्ट (अभ्यष्ट^{१२}), अष्टा^{१३} ऋ
 १०, ११, ७, अष्टिपत् पे १४, ४,
 १०, आनद^{१४}, आनद^{१५}, १ आनात^{१६}
 ऋ १, ८, ६, ८७, ५, १०, ९२,
 ३, शी २०, ७१, २, आनात क
 १, २०, २, ८५, २, ८, ५९,
 २, २, २१, ५, ३, ४५,
 ३, ७, ६६, ११, ८, ४३,
 १७, ६९, १८^१, ९७, ९, ९,
 [६, ४, २४, २], १८, ३, २१,
 ४, २२, ६^१, ६७, ७, ६९,
 ७, ७३, ९, ८३, ४, १०, ९२,
 ७, ९४, २, सि १, ६, २, मा २०,
 ७२, का २२, ७, ६, मै ३, ११,
 ४, काठ ३८, ९, कौ २, २८९^{१७},
 ३१०^१, ४४५^१, ४७५^१,
 ६१७^१, ७१३^१, जै ३, २४,

५^{१८}, २५, ८^१, ३४, ३^१, ३६,
 १^{१९}, ७०, ५^{१९}, ५८, १०^{१९},
 शी २०, ९२, १५^१, १ आक्षिपु^{१९}
 क १, १६३, १०, मा २९,
 २१, का ३१, ३, १०, तै
 ४, ६, ७, ४, काठ ४६, ३
 [अनु>न्^{२०}, अभि>भ्य^{२१}, आ^{२२},
 उद्^{२३}, उप^{२४}, उप-सम्^{२५}, परि>र्^{२६},
 प्र^{२७}, वि>ब्^{२८}, सम्^{२९}]

*अञ्- अरमला, अभु, अभ्यत्य-
 अधिव, अधीवत्, १अस्थि-
 टि इ

†अनात्- -न. ऋ १०, २७, १५,
 -ना ऋ २, ३०, ४, ४, २८,
 ५, १०, ६८, ८, शी २०, १६, ८
 अनाति- -ति ऋ १, १४३, ५,
 १७६, ३, ४, १६, १७, ६, ६,
 ५, १८, १०, ८, २७, १८,
 १०, ८७, ५, सि ४, ५, २०,
 १ काठ ८, २, १ क ६, ७, शी ३,
 २७, ४, ६, १७, २, १४२, १, ७,
 ५२, १, ८, ३, ४^१, पै ३ २४, ६,

१) स्व कृते तु टि अइनुवामहे ।

२) आडागम उदात्त (पा ६, ४, ७२) ।

३) विकरण स्वरामावे प्रस्व (पा ५, १, १५८) ।

४) 'आशा । व' इति पपा पदद्वय भवति । सा तु
 तनैकपक्ष मुष्णा ह रू अनुजिगमयिष्यन् । तच्चिन्त्यम् ।
 तेषां साधार्थोऽन्वयस्य दौर्लभ्यात् ।

५) लाऽऽदेशस्य लिङ्गिपयत्वेऽपि छान्दस सार्वधातुक
 स्वमिति क्ति उत्तरवर्तिनस्तस्य निधात इ (पा ३, ४, ११५,
 ११७, ६, १, १८६) । हि-योगे तिङ्निधाताऽभावात्
 धास्व सुस्य [पा ८, १, ३४ (तु AVG ३५९ टि १५)] ।

६) छन्दोऽपेक्षया भासते इति सुश्रवम् (तु GW AVM) ।

७) 'आशाये' इति मपु २ इव पिपठिषु Gw चिन्त्य ।

८) छन्दोऽपेक्षया भासते इति सुश्रवम् (तु GW AVM) ।

९) <✓२अञ् इति सा । तुरीय-चरणान् अमिद
 उपाऽऽकृष्येदोपसर्जनीय इतीव Gw. ORN च परयत ।
 ततोऽपरित् नृम्या भवति । श्रीताऽन्वयस्वारस्य-
 पीडनप्रसङ्गात् ।

१) लेटि सिष्-आडागमयोर्निधाने पास्व । यद्योगे तिप्स्वर

[पा ८, १, ३० (तु टि ✓लषा) अक्षपत् शी १८, १, २४^१)] ।

२) ✓१अञ् इत्यनेतत् इ ।

१) तु सस्य णि अनु ।

२) 'आनयु' इति ऋ (९, १०८, ४) पाठे ।

३) 'आसत्' इति ऋ (९, १०, ७) पाठे ।

४) 'आसते' इति ऋ (९, १५, २) पाठे ।

५) 'आनयु' इति ऋ (८, ३, १६) पाठे ।

६) <✓२अञ् इत्यपि मुक्तप मवेत् (यत्तु पाथा) ।

७) कनिन् प्र उअ विस्वरथ (पाठ १, १५६, पा ६, १,
 १९७) । यद्वा मौल्यि 'अदमन्' > अदमन्, अदमना >

'अदमन्', 'अदमना' > अक्ष, अक्षा' इति नैप्र सह-
 जप्रगतिसमवात् यानि रू अदमन्- इत्येतदीये सती प्रवृत्त
 प्राति अन्वयासिद्धतामवतारयेताम् । इतथाऽङ्ग तानि
 प्राति मौल्यि मङ्गन्ततयेव मुग्रहाणि स्युरित्यस्मिन् सकेतप्रहे
 लापददर्शने सयपि तेषा तेषामन्योन्याऽन्तर्माथ्य-वन्मना
 सता प्राति यथोपलब्धाऽन्वाध्यानानां प्रयोजन पृथक्
 निर्देशो युक्त्यऽदर इ (तु AVG २०५) ।

८) अवि प्र (पाठ २, १०२) । तत्-स्वर । यत्तु

८, १५, ११, १६, ६, ४, १,
-निमि श्र १०, ८७, ४,
श्री ८, ३, ६, पै १६, ६, ५,
-निम् श्र १, ५८, ४, ८०, १३,
३, ३०, १६, [७, १०४, २०,
२५], मा २५, २, ३९, ८, का
२७, २, १, ३९, ६, १, पै ५,
७, १२, १, मै ३, १५, २, काठ
७३, २, १श्री ८, ४, २०, २५,
पै १०, १, ८, १५, २२, ४,
७, ८, २३, ३, ४, १३, ११६,
१०, ९, ११, ५, -न्या क
२, १४, -श्री ७, ११४, ४,
-न्या मै ४, ४, ४, पै २,
७०, ४, -न्या श्री १२, ३, ५८
[०नि अन्, अरमन्]
अशानि-मन्-मा श्र ४, १७,
१३
अशानि-हन्-तस्य काठ ८,
२, क ६, ७
अशानि-मा-मा क २, ३४, ९,
४, ४, १५, पै १, २, १४, ६,
मै ४, ११, ५, काठ ६, ११
अशानि-मा

अशानि-हन्-मा २, १६४, १, १७३,
२, श्री ९, १४, १, पै १६, ६६,
१, -हन्मा क २, १४, ५, -हन्मा
श्र [२, २०, ५, ६, ४, ३]
-हन्मा श्र ८, २, २, कौ २,
८५, जै ३, ८, ११

अशानि नाव व्यु औप द
अशानि-मा-मा कौ १,
३०५ जै १, ३२, ३

अशानि-मा-मा श्र १, ११६,
२५ काठ १७, १८

अशानि-वि-व्यु

अशानि-हन्मा क ७, ८८, २,
मा १७, १, मा १८, १, १,
तै ४, ६, १, १, ५, ४, ४, १,
मै २, १०, १, ३, ३, ५, १,
काठ १७, १७, २१, ७, क
२८, १, -हन्मा श्र २, १,
१, ३, २९, ६, ६, ४३, ३, ९,
१०८, ६, १०, ६८, ४, मा ११,
२७, मा १२, २, १६, तै ४,
१, २, ५, मै २, ७, २, काठ
१६, २, श्री ६, ४२, २६, २०,
१६, ४, -हन्मा श्र १, १११,

१५, २, १४, ६, श्री ५, २३,
१३, ६, १३८, ५, ७, ३६, २,
१३, १, ३३, पै १, ६८, १,
४, १७, ५, ७, २, १०, -हन्मा
श्र १, १३०, ३, २, २४, ७, मै
२, १३, १३, काठ ४०, ३, कौ
१, ५८, ५, जै १, ५९, ८, ३,
४०, २, पै ३, १६, १, -हन्मा
४, ४, १, श्री १, १३, १, पै १५,
२०, ८, -हन्मा क २, १२,
३, मै ४, १४, ५, श्री २०, १४,
३, पै १३, ७, ३, -हन्मा
९, ११२, २, -हन्मा श्री ३,
२१, १, १२, १, १९, -हन्मा
श्र १, १७२, २, ५, ४७, ३,
६, ७५, १२, १०, ८९, १२,
मा १७, ६०, १, १८, १३,
२९, ४९, का १८, ५, ११,
१९, ५, १, तै ४, १६, ३, ४,
६, ४, ७, ५, १, ५, ४, ६,
५, मै २, १०, ५, ११, ५,
१३, ४, ४, १६, १, काठ १८,
३१, १०, २१, ८, १२, १, ३७,
१५, ४६, १, क २८, ३, १०,

अशानि अमा ✓२अश इत्यत आहन्, तन्निनयम् ।

*) तुल्य प्र प्रस्व (पा ६, २, ४८) । उप यत् ।

*) अति प्र (पाठ ४, २२२) । प्रस्व [वैतु सा
(१मै रय) <✓२अश इति (मुनिताऽविशिष्टव्यवसाया-
न्याऽभिगम्यव्युत्ते यति एव पर्याप्तत्वादित्यभिगमि),
मै ६४+११५- (भावे <✓३मा) इति कृत्वा बस इति
वदधित्य (स्वरतोऽनुपपत्तिरन्यत्रैव उपेक्षणी-
यत्वा), उप कर्त्तरि इति कृत्वा तस्य इतीक व्याचक्षाणा
या प्रत्यु नितरासुपपत्त्या (स्वरतोऽनुपपत्त्यादर्पत प्रक-
रणाऽन्वेषितव्या) ।

*) मन् प्र उत्स (पा ३, १, ११, यदा पाठ ३, १०) ।

निस्वर (पा ६, १, ११७) । यथा सम्प्रगुलवादन्यवर्ध-
न्याभिगमि। अति । ननु गम्याभेदेन तद्विषये इत्येते ।
तत्तत्प्रकारार्थविरुद्धम् प्रागभिपुञ्जगतभेदव्यापुनिरुह्य
गत वेदा एव मुद्रायेन गमाव्यवसायव्यापु । अतः
✓२अश इत्येतेदीपयेन वेदाभिगमिगम्याभिगम्यावर्ध-

तत्पुण्यनिर्देशो नाऽऽदर इति दिक् ।

*) भावे स्त्री उदात्त कश्च प्र उत्स (पा ३, १, १००) ।

दापि प्रस्व तदवस्थ । नृ१-मुया> न्या इति तैत्र वर्ण-
लोपश्च स्वरसकृन्मध समाभ्यमानौ सत्तौ सप्रकारे सति
अक्षुण्य (अनङ्गितश्चर सन् स्वर यस्या उत्स)
>✓अक्षुण्य>अक्षुण्य->(नृ१)-न्या इत्यत्राऽतिदेरसौ
[वैतु वैप १, १४ इति यदनु पात्र इहाऽप्यतिदेरयमाना
शनी तात्पर्यतो विपुश्येत । यदोमयप्र/या>
य(य>या)-इति उप इति कृत्वा तस्य सामर्थ्य (पा ६,
१, २२३) । नृ१ स्वात् नैत्र यति समान विपययभाह
(नृ१ इति नृ१) >अक्षुण्य-वैतु म पदान्तरात् अक्ष इत्य-
स्यैव द्वि२ इति, भव प्रत्यु अक्षमन्-इत्यस्य पृथगिति) ।

*) तत्पुण्यपरतस्वरस्य (पा ३, १, २) ।

*) मनित्र प्र निस्वरस्य (पाठ ४, १४७, पा ६,
१, ११७) ।

*) अक्षमन् इति श्र (९, १०८, ६) पाठे ।

श्री १, २६, १, २, १३, ४,
 ४, १०, ७ १०, ५, २०, १२,
 १, २६, १८, ४, ५४, पं ५,
 ३६, ७, १५ ५, ७, १६, १०३,
 ७, १२९, ८, -दमान श्री ४,
 १८, ३, ११, ९, २१, पं ५,
 ०४, ३, १६, ८४, १, -दमानम्
 श्र १, १२१, ९, २, ३०, ५,
 ४, १६, ६, २२, १, ५, ३०,
 ४, ८, ७, १०४, १९, तै ५,
 ४, ६, ५१, ७, ३, १, १मै ३,
 ३, ५, ८, काठ ८, १६, २१,
 ८, ३७, १६, श्री १, २, २,
 २, १३, ४, ७, २६, ३, ८, ४,
 १९, १३, ७, १३, १४, १, ४०,
 २०, ७७, ६, १, १, ८६, ७, १०,
 १, ८, १५, ५, ७ १६ १०, १०, १,
 अशुम-वक्र^० - -कम् श्र १०,
 १०१, ७
 अशुम दिशु^० - -यव क ५,
 ५४, ३
 अशुम नव(म>)मा^० - -मा मै
 ३, ४, ४
 अशुमन्-सुव^० - -यानि श्र १०,
 ६७, ३ तै ३, ४, ११, ३, मै
 ४, १२, ६, काठ २३, १२,
 श्री २०, ९१, ३
 अशुमन्सुयी^० - -यीनाम् श्र
 ४, ३०, २०, -यीनि श्र
 १०, १०१, १०
 अशुमन्-व(व>)सी^० - -सी श्र

१०, ५३, ८, मा ३५, १०, का
 ३५, ४, ९, श्री १२, २, २६, २७
 अशुम-सु(य>)सी^० - -यीनाम्
 मै ३, ८, ३, काठ २५, २, क
 ३८, ५
 अशुम(ल>)सी^० - -लाम् पै १,
 २९, ४, ८९, ३
 अशुम-वर्मन्^० - -मं श्री ५, १०,
 १-७, पै ६, १२, ९-११, १३,
 १-३.
 अशुम वज^० - -जा श्र [४, १,
 १३, (५, ५१, ३)], -जानाम् क
 १०, १३९, ६
 अशुम हम्मन्^० - -म्ममि श्र
 ७, १०४, ५, श्री ८, ४, ५, पै
 १६, ९, ४
 अशुमा(रम अ)दानि^० - -निम् पै
 १०, १२, १^०
 अशुमा(रम-या)स्य^० - -स्यम् श्र
 २ २४, ४
 अशुव, वा^० - -श सि ७, १४, ४,
 श्री २०, १२८, १५ - -व श्र
 १, ३६, ८, १६१, ३, १६२,
 २२, १६४, २, १७३, ३, ३,
 २६, ३, २७, १४, २९, ६, ४,
 २, ८, ६, ३, ४, ४१, २६, ७,
 ३, २, ७०, १, ८, २, २, ४९,
 ५, (५०, ५)], ९, ६४, ३, ७१,
 ६, ९७, २८, १०१, २, १०९,
 १०, ११२, ४, १०, ६१, २४,
 १३६, ५ सि ३ १, ५ ४,

७, ८, ७, १३, ५, ६, मा १४,
 १९, १५, ६२, २२, १९, २३,
 १०, ५४, २४, १, २५, ४५, २९,
 ९, १०, वा १८, ५, ५, १६, ७,
 ५, २४, ६, १, २५, ३, ९, १०,
 २ २६, १, १, ३१, १, ९, १०,
 १तै १, ५, ७, ३, ८, ८, १, २, ३,
 ७, ४, १२, २, ४, ९, ४, ३, २,
 ६, ३, ४, ३, ७, १४, ४, ३,
 ३, १, ९, ४, ५, १, २,
 २, ३, ६, ७, १, ४, १३, ३, ४,
 २, ६, ५, ८, १, ३, २, २, ७,
 ४, १२, १, २, ४, १२, १,
 २, ३, ५, १०, ६, २३, १४,
 ७, १, २, ३, ६, ६, ११, ६,
 ७, १, १, ६, १२, १४, ४,
 १८, १४, ५, १५, २, १मै १,
 ५, १०, ६, ४, १२, ८, १, ४,
 २, ३, ३, ५, ४, ८, ५, ९,
 ६, ४, ६, ८, १४, १५, १३,
 १४, ३, १, २, ७, ७, १४,
 ४, १९, २०, १३, २४,
 १६, २४, ४, १, ०, ४, ८,
 ८, ३, काठ ६, २, ७, ४, ५,
 ७, ८, २, ५, ९, १४, १२,
 ६, १३, ३, १४, ६, १५, ३,
 ५, ९, १७, ३, १०, १, १९, २,
 ३, ६, २०, ५, ६, ११, २१, ३,
 २२, ८, २४, ८, २५, ७, २९, ४,
 ३१, १, ३३, ७, ३९, ४, ४१,
 ३ ४४, ७, ४६, २, ५, ४, ८, ०,

*) वस पूषस्व (पा ६, २, १)। उप यद ।

b) मयद् प्र तत्-स्वरथ । अयस्मयादित्वाद् भव
 ततो नलोपाऽभाव (पा १, ४, ००)।

c) म(व>)नुप् प्र । नलोपाऽभावार्थं नापृष्टि द्र ।

d) नगोप इति विशेष । रोपम् एपृष्टि द्र ।

e) उत उप ✓रा<>ला+क प्र याथादिस्वरथ
 [पा ६, २, १४४ (तु अशुमन्- [पा ६, २, २९])]।

यदा ✓१अशु+भलच् प्र उत मुदागमथ (पाठ १,
 १०९)। मौस्थि तु *अशु+भर- (=✓मु+अप)

इति कृत्वा याथोयस्वरस्य सत *अशु-भर- इत्यस्य नैत्र,
 विपरिणाम स्यात् ।

f) तस नामस्य (पा ६, १, २२३)। उप यद ।

g) वस पूषस्व (पा ६, २, १)। उप ✓हन्
 यद (तु GCG OR), वैतु सा Pw प्रयु तस इति
 वदन्त स्वरतथिन्त्या)।

h) अशुमाताम- इति मूको पा ।

i) हन् प्र निस्वरथ [पाठ १, १४०, पा ६, १, १९७,
 (वैतु या २, २७, [१/२अशु])।

११६ ४, १, ५, ३, ४, ६,
 ७, ७, १, २४, ८, २६, २८,
 ११, २९, ८, ३०, १, ४, ३१,
 ७, ८, १३, १८, ३५, २,
 ३८, १, ३९, ५ ४५, ५ ४७,
 १, १० १, ४३०, २, ४८,
 ८५, १३३, ५००; ६८२,
 ८८९, जि १, ४२, ४, ३, ५,
 ७, ८, ११, १३, ९, ४६, ५,
 ५६, १०, ४, १३, ४, ६, २,
 ३०, ५, ५, ५, ८, ८, २, २५,
 ९, १४, २१, १०, १, १९, १०,
 १६, ११, ७, १८, १२, १,
 ५७, २, ५०, १३, ३, १८,
 १९, ५३, १, ५७, ४, २०,
 १०२, २१, १२८, १०, ११,
 १३६, ५, ११, ५५, २, २,
 १७, २, ४, २०, ६, ५, २८,
 ११, ३८, ५१, ६, ४, ८, ८,
 ६, ५, १०, ३, १, १२, २, १,
 १६, ५, ५, ३६, ९, ६६, २१,
 १०८, ७, १५४, ४, ८, -मम्
 ११, २५, ३, २७, १, ११६,
 ६, ११७, ४, [९, ७, ७१, ५],
 [११८, ९, १०, ३९, १०],
 १६१, ७, १६२, ४, १३, १५,
 १६३, २, ३, ५३, ११, २४,
 ४, १०, १, ३७, ८, ३९, ५,
 ५७, १, ६, ४६, २, ७, ७,
 १, ७७, ३, ८, ४, २१, १४, ३,
 १७, १५, ७४, १०, ७८, २,
 ९७, २, १०३, ७, ९, ९, ९,
 ११, ३, ६२, ६, ६४, १०, ८७,
 १, ८९, ४, ९४, ५, १०८, ७,
 १०, १८, १४, ६५, ११, ६८,
 ११, ९७, ४, १०७, ७, १०,
 ११९, १, १४३, १, २, १४९,
 १ [९, ६२, १८, १८८, १]

वि १, २, २, २, ६, २,
 ५, १४, ५, मा ९, ७, १२,
 ७८१, १३, ४२, १५, ४४१,
 १७, ७७१, २२, ४, १९, २३,
 ७, २५, २७, ३६, ३७, २७,
 ३८१, २९, १३१, का १०, २,
 ४, १३, ६, ४१, १४, ४, ५,
 १६, ५, २६१, १८, ६, १३१,
 २४, १, ४, ६, २, २५, ३, ३,
 २७, १२, ४, १३, ५, ६, २९,
 ५, ७१, ३३, ३, २१, ११, १,
 १, १४, २१, ७, ७, २८, ८,
 १८, १, २, २, ६, ३, ३, १२,
 ११, ३, २, ६, ३, ४, २,
 १०, १८, ४, ४, ७१, १६, ७,
 १, ८, २, ९, १, २, ५, १,
 २, १, ३, २, ६, ५, ८, १,
 ३, २, १, ७, ४, ७, १, ३,
 १०, १, ७, १, १२, १८, ४,
 २०, १८, ५, २५, २, ११, १,
 ६, ४, ९, ४, १०, ३१, ११,
 १८, २, ३, ७, १७८, ११३,
 ८, ९, ३, १, ३, ४, २, ५,
 ६, १०, २, ८, ८, १, १, १८,
 १६, ११, ४, ८, ३, ८, १, १,
 ४, १५१, ८, ५, १०, ९, ११,
 १२, १२, ६, १३, १४, १६,
 १७, १९, २, ८, २०, ५, ६,
 ११, २३, ३, २२, ८, २८,
 ४, ५, ३७, ७, ३९, १२१,
 ४०, ६१, ४१, ३, ४४, ९,
 ४६, ४१, ५१, ११७, ११०,
 ८, १२८, २९, ८, ३३, ७,
 ८, १३, १८, ३५, २, ४४,
 ४, ५ १० १, १७, ४३४, ४८१,
 ५३३, ५८०, २, २७, १६०,
 ३६०, ५६२, ७४४, ९३४,
 ९८४, ११२७ ११८६, १३ १,

२, ७, १८, ८८, ४२, ८, ५०,
 ५, ५४, १, ५९, ३, ३, ३, ६,
 १५, ८, २०, ४, ३०, ३, ४५,
 ४, ४, ११, ७, १९, १०, २४,
 ५; शो १, १६, ४, ४, ९, ७,
 ३६, १०, ५, १४, ६, २९, १,
 ६, ७१, १, ८, ७, ११, १०, १,
 १७, २९१, १२०, १६, ११, २७,
 ३, ५५, ३, ९८, २, ११, १०,
 ४०, १००, ३, २, २८, २,
 ३५, ४, ५, ३६, ६, ७, १,
 १२, १५, ५, ८, ३, १३१, १२,
 ८, ९, ७, ६, २३, १५, २५,
 ११, १३, ९, २, १६, १३, १,
 ३६, ७, ३७, १०, -अथवा क
 ९, १०७, ८, को १, ५१५,
 २, ३४७, जै १, ५३, ५, ३,
 २९, ४, -अथवा क ६, ४७, ९,
 -अथवा क ६, ५३, २,
 ८४, १४, ११६, [७, ११७,
 ६, (७)], १२, १२१, २, १६२,
 ९, १८, १९, १६४, ३४, ३५,
 २, ३५, ६, ४, ३९, ३, ६, ५,
 ८३६, ८, ३२, ५, ५२, ५६१,
 ६, १०, ३४, ३, ५, ५, ४,
 ७, ६, ७, ९, ५, १५, ५, २२,
 १३, मा २३, ३२१, ३७, ६११,
 ६०, २५, ३३, ४१, ४३, ३७,
 ९, का २५, ६, १२१, ७, ५,
 १०, ९१, १०, २७, १३, १
 ३७, १, ९, १३, ५, ११,
 ४, ८२, ४, ७, २, ९, ४, ३,
 १, ११, ७, ४, ६, ८, ३, ९,
 ३, ५, १२, ६, ५, ९, ४,
 ११, १८, १३, १२, १, २,
 १४, १२, २, ३, ७, १८, २,
 १९, ४, १५, २५, १, २, ३, १,
 ५, १, ६, ४, २, ४, ७, ८,

*) 'मह गो अरयो विवा' इति मुगा सु-लोप इ
 (५ गदय ि द्विम्->नविवा)।

*) यथा सदिरथनया विस्तोऽपि मुगा, 'यदि हस्त्यमथ'
 इति चिन्त्यो मयति, नया/हस्त्य इति हस्त्यमथ गदय ि इ।

५, ११, १३, ६, ३, १, ४, १,
 १२, २१, १६, ११, ४, ८,
 ८, ९, १, काठ ६, ९, ७,
 १६, ८, २, ११, १०, १३, १,
 १३, १, २०, ८, २८, १०, ३६,
 १५, ३७, १३, १४, ३९, १२, १,
 ४४, ७, १, ४६, ४, ५, ५०,
 ५, १, ४६, ८, ६, ७, ३१, १०,
 ४५, १, १, ३५, ८, २,
 २६४, ९३०, ११९४८, १, १,
 ३७, ७, ३, २३, ११, १, ४,
 ४, ८, १५, ११, ५, ५, ९,
 ६, ३८, ४, ७२, १, १९, १५,
 १३, १४, १०, ४, २, १३,
 २, २०, १९, ४९, ४, १२०,
 २१, २, ४१, २, ११८, २,
 १२९, १८८, १३७, १, ११,
 ९४, १, ४, ५, ६, ५, ७, १०,
 ६, ४, ९, ११, ७, १२, १४, ४,
 ४, १६, १५, २, १६९, ३, ४,
 १०६, २, -ब्रह्मा १, १७४,
 ५, ३, ३५, ३, ४, ३३, १०,
 ३४, ९, ५२, २, ६, ५९, ३,
 ६५, ४, ७, १०४, ६, १०,
 २२, ४, ५, ७५, ७, मा २१,
 ३३, ३७, १२, का २३, ४, ५,
 ३७, २, २, मै ३, ११, २, ४,
 ९, १, ४, १००, १, १, ८,
 ४, ६, १, १२, ३, ५, १६, ९,
 ६, १, -ब्रह्मा १, ११५, ३,
 ११८, ५, १६३, १०, १६४, ३,
 १८०, १, ३, १, ४, ८, ९, ७,
 २, ६१, २, ५, ५३, ७, ५४, १०,
 ५९, ५, ६१, २, ६, ६, ४, २४,
 ६, ३७, ३, ७५, ७, ७, १८, १,
 ४१, ६, ६७, ४, ७५, ६, ९७,
 ६, ८, २३, ११, ९, ७८, २,
 १०, ६, ६, ४४, ७, ९०, १०,

९५, ८, ९७, ३ १०७, ११,
 ११९, ३, ११, ७, ४, २, ९,
 १, ५, १५, १, मा १२,
 ७७, २९, २१, ४४, ३१, ८,
 ३४, ३९, का १३, ६, ३,
 ३१, ३, १०, ३५, १, ८, ११,
 ७, ७, ३, १४, २, ६, १, ६, ६,
 ३, ७, ४, मै १, ११, १, ६, १,
 २, ३, ३, ७, १३, ३, १६, ३,
 ४, १०, २, १२, १, ४, १४, ४,
 काठ १३, १४, १६, १३,
 १७, १८, १२८, ४, १०, ४६,
 १, ३, १८, ४, ४, ४, ४,
 ४५, १, १, १८, १, ७,
 ६, १, २, २६, ३, ३, १६, ६,
 ९, १४, ३, ११, २, ९, ३, ५,
 १३, १, २४, २, ६, ७, १८,
 ४, १०, १९, ६, १२, ३८, २,
 २०, १३, ४, ९४, ७, १२९,
 १, १३०, १९, १३१, ५, ११,
 ४०, ४, २, १२, ३, ४, ३१,
 ६, ८, ८, १०, ९, १०, २२,
 ९, ११, ६, ३, १५, १०, ७,
 १६, ५३, १०, ६६, ३, १०४,
 ९, -ब्रह्मा १ मा ९, ६, का
 १०, २, ३, १, ४, ४, १९,
 २, ४, -ब्रह्मा १, ११, २,
 काठ ३१, ३, का ४८, ४, १,
 २०, १२७, १०, -ब्रह्मा १,
 १६१, ७, ३, ५३, २३, १०,
 ७३, १०, १, १, २, १, ३,
 १८, २, ११, ९, ९, ३, -ब्रह्मा
 १, ९३, १५, १-३, ५,
 १०४, १, १२६, २, १७१, १,
 २, ३४, ३, ८, ४, ४३, ६,
 ४५, ६, ३१, १०, ५५, ६,
 ५८, ७, ५९, १, ६२, १, ८३,
 ३, ६, ४७, २३, ५९, ५, ७५,

१३, ७, ३४, ४, ८, १, ३१,
 ४१, ६, ६८, १७, ७५, १, ९,
 ९७, ५०, १०, ३४, ११, ७९,
 ७, १०१, ७, १४९, ४, ११, १,
 १०, ४, ४, ११, ६, मा १३,
 ३७, २९, ५०, ३३, ४, ३४,
 ६६, का १४, ३, ११, ३१, २,
 ११, ३२, १, ४, ११, ७, ८, १,
 २, ३, १२, १, ६, ११, ११,
 १४, २, ९, ५, ६, ६, ५, ७,
 ३, १४, १, मै १, ११, ६, १२,
 ७, १७, ३, १६, ३, ४, २, ११,
 काठ ७, १७, १२, ६, १४,
 ६, २२, ५, २८, १०, ३८,
 १२, ४३, ४, ४६, १, का
 ४५, १, १, २, ७७७,
 १०८३, १, ७, ७, १, १३,
 १९, २, १५, ११, ५,
 -ब्रह्मा १, १०१, ४, ५,
 १८, ५, ६, ६३, १०, ७, १०४,
 १०, ८, ३६, ५, ४६, २९,
 ५६, ४, १३, ८, ४, १, २,
 १, १, ५, ७, ५, १, ३, १, ४,
 ९, २, ८, ४, १०, १, २, १, ५,
 १९, ४७, ७, १२, ३, ३, ४,
 ६, २०, ६, ८, ३, ३, १६, ९,
 १०, -ब्रह्मा १, ३४, ६,
 -ब्रह्मा १, १६३, १६, ५,
 ३१, ४, ८, ३०, ४, ९२, २५,
 मा ३, ५९, ११, ७५, २५, ३९,
 का ३, ८, ३, १२, ७, १०,
 २७, १४, १, १, १, ६, १२, ६,
 ८, ६, १, ४, १, १०, १, ६,
 ९, २, ७, ४, १६, १, मै १, १०,
 ४, २०, २, ७, ७, ३, १६, ११,
 ४, ७, ४, १२, २, काठ ८,
 १६, ९, ७, १६, ७, ३६, १४,
 ४४, ५, ४६, ५, का ८, १०,

*) 'ब्रह्म' इति मुना चिन्त्य । मूको एवम् इति
 चेत् । किं तत् इति । शनस उत सहस्रश शोषान्त-

राणा स अतीकृतपूर्वनादिति यावत् ।

*) 'द्विवा' इति अ (१, २३, १९) पामे ।

११, ११८, ४४०, १३१, १३, ४, ४६, ४, शौ ३, १५, ८, १९, ५५, १, ६, पै २, ९, ४ - निश्वास ४१, ३८, १२, १४८, ३, १८१, २, २, १२, ७, (४, १४, ४, ४५, २), ५, ५९, ७, ६२, ४, ७५, ६, ६, १६, ४३, २९, २, ६३, ७, ७, ७४, ४, ७८, ४, ८, १, ९, ५५, ४, १०, ७८, ५, ९१, १४, ९५, ९, लि १, ३, ३, ३, ७, ४, मा १३, ३६, २०, ७८, का १४, ३, १०, २२, ७, १२, तै ४, २, ९, ५, मै २, ७, १७, ३, ११, ४, वाठ २२, ५, ३८, ९, जी १, २५, २, ७३३, जै १, ३, ५, ४, १०, ७, शौ २०, ३४, ७, पै १३, ७, ७ - खेक ३, ३३, १ (११, ३०, २१) ४, ५२, २] - खे ४ [१, ३०, २१, (४, ५२, २)], - खेक १, १६२, ३, मा २५, २६, का २७, १२, ३, तै ४, ४, ८, १, ६, ८, ११, ५, १, २, २१, १, मै १, ६, ४, ३, १, ३, १६, ११, १, वाठ ८, ५१, १९, २१, ४६, ४१, १, ७७, ११, २९, ८१, - भेसि ४७, ५४, २, (१०, ६, १०, १०८, ७) ८, ५, ७, (१३, ११, ८७, ५), ४६, २६, मा २०, ७३, का २२, ७, ७, मै ३, ११, ४, ४, १४, ९, वाठ ३८, ९, शौ ६, १०८, १, - खेम्प मा १६, २४, का १७, ३, ३, तै ४, ५, ३,

२, ७, ५, २३, २, साठ १७, १३, ४५, २०, ४२७, ३, शौ ३, २८, ३, ९, ३, १३, १२, २, १६, १९, ४७, ९, पै ६, २०, ९, १०, ११, १०, १६, ४०, ५, - खेपु १, २९, १-७, ११४, ८, मा १३, २३, १६, १६१, १८, ४७, २०, १०, का १४, २, ८, १७, १, १६१, २०, २, १०, २१, ७, ९, तै ३, ४, ११, ३१, ४, २, ९, ४, ५, १०, ३१, ५, ७, ६, ३, मै २, ७, १६, ३, ११, ८, ४, १२, ६१, वाठ १०, १२१, १६, १६ २३, १२१, ३५, १२१, ३६, १५, ३८, ४, क ४८, १२, शौ ४, २२, ०, ९, १, १८, १२, १, १९, २५, २, १५, १२०, ७४, १-७, पै २, १८, २, ३५, २, ३, २१, ३, ४, १०, ७, ५, २९, ४, ८, १०, ४, ९, २२, १६, ३३, ६, १०६, १, - खे ४ १, १६, ९, ८८, २, ११३, १४, ११७, १४, १७५, ४, २, १५, ४, ३, ३०, १२ (२०, ५०, ४) [(१, ११८, ३) ५८, ३], ४, ५१, ५, ५, २९, ९, ५५, १, ५८, ६, ६, ३९, ४, ६२, ३, ४५, २, ७, १८, २, ४१, ३, ४५, १, ६९, १, ७१, ३, ८, ५, ३५, ७, २७, ९, ९६, ११, १०, ३, ७, ७, २, ११, ७, ६८, १२, ७०, २, ३, मा १९, ५३१ २६,

१९, ३४, ३६१, का २१, ४, ३१, २८, ११, १ तै २, ६, १२, ११ ४, ७, १५, ३, ७, ५, २३, २, मै २, ८, १४, ९, १ ३, १६, ५१, ४, १०, ६, १४, ६, १०, वाठ १७, १९१ २१, १४१, ३५, ३, ४५, २०, क ४८, ४, १३१ ३, १६, ३, ६७, ८६, ४, ५, १८, १, २४ २०, १६, १२, पै ३, २२, ६, ४, ३१, ३१ ८, १६, ११, १०, ४, १, ८, - शौ १ तै ५, ५, १, २, वाठ २२, ८, २८, २, क ३७, १, ४४, १ [०४- अम, अज, अर, अरुण, अशु] > रव, इष्ट, अज्ञ, गो, जीर, देव, द्रव, श्रेयि > ध्य, नाग, निवित, पिशा, पीवम्, पृषत्, मास्त, युक्त, राजन्, रासम्, रोहित, वधि > ध्य, वाधि > ध्य, वाह, वि > ध्य, वधन्, रात, द्याव, स, सत्, सप्त, समुत्, इ > स्, हरि > र्, हस्ति > स्स्] १ अशुभिन् - नम् शौ ६, १३१, ३ अशु-कुण्ड - क. मा २३, १८, का २५, ५, १, तै ७, ४, १९, १, २, ३, मै ३, १२, २०, वाठ ४४, ८, १ अशु-कुण्ड - नम् तै ७, २, १०, २ अशु-कुण्ड - न्द्रस्व पै ८, ७, २

*) एतच्छब्दं मुद्रा चित्रम् । मुद्रो च शास्त्रान्तरस्य च (तु ४८, १२) साधयतोऽप्येदं शक्यकरयाऽस्य पठितुं योग्यताम् ।

*) पाठ नम् > इत् प्र अम् (पा ७, २, १९, ७, १, २) । लिख्य (पा ६, १, १९७ (तु १५, प्रथ, पैतु सा [पण्ड] अविपुन- इत्यत इत् निष्पादयन् ३ अशुभिन्- इत्येतन् अशुभिन्) । मीरिष तु ✓१अशु इत्येतन्- अनादि गत ✓१अशु (५३) इत्येतो निष्पन्न

* १ अशु- इति पुन च ✓ विन्द > (भावे) * विन्द- इत्येतत् त्रैष (* विन्द- > * विन्द- >) * विन्द- इत्येव विपरिणत सत्त्वप चेति कृत्वा विशेषणार्थं यत् [= आशा (भावेन) विन् (शक्ति) वरम् (= वरदेश)] इ इति दिक् (तु डि ३ अशुभिन्- < अविपुन, ३ अशुभिन्- < ✓ १ अशु) ।

*) कुम्भादर्धे क ॥ (पा ७, ३, ७४) । तत्-स्वर ।

*) सग. सागम्य (पा ६, १, २२३) । नय ग ॥

*अश्व-क्ष- नाउ णि द्र
 *अश्व क्ष(भ>)भा- -या
 शौ १९, ४९, १
 अश्व-क्ष(र>)रा- -रा पै
 १४, ४, १
 *अश्व-नार्दभ- -भयो काठ
 १९, २, क २९, ८
 *अश्व घ्न-
 आश्वघ्न- -घ्नस्य ऋ
 १०, ६१, २१
 अश्व जित्- -जित् ऋ ९,
 ५९, १, रि ४, ३, १, तै ४, ७,
 १४, ४, मै २, ७, १२, काठ ३८,
 १४, ४०, १०, शौ ५, ३, ११, ७,
 ५२, ८, पै १, ४९, १, २, २२, ६,
 ५, ४, १०, -जिते ऋ २, २१, १
 अश्व-तर्- -र णि ७, १,
 १, २, ३, मै १, ५, १०, काठ

७, ७१, पै १२, ७, १३, -स्व
 शौ ४, ४, ८, -राप् पै ९, ६,
 ४, -री पै २, ८७, ४
 अश्वतरी- -र्यै शौ ८,
 ८, २२, पै १६, ३१, १
 *अश्वतरी-रय-
 -य तै ७, ३, १, ४,
 *अश्व ख- -खम् तै ५,
 ३, १२, १
 *अश्व दक्षिणा- -णा मै
 ४, २, ६
 अश्व-द्वा(<द>- -द्वा ऋ
 १, ११३, १८, ५, ४२, ८, १०,
 १०७, २, -दायै खि २, ६, १८
 [०दा- अर्-]
 अश्वद्वा-तर- -र ऋ ८,
 ७४, १५
 अश्व-द्वावन्- -वन् ऋ ७,

१८, ३
 अश्व-निर्णिज्- -र्णिजि ऋ
 १०, ७६, ३
 अश्व-पु- -पम् मा ३०,
 ११, का ३४, २, ३
 अश्व-पति- -तिम्प मा
 १६, २४, का १७, ३, ३, तै ४,
 ५, ३, २, मै २, ९, ४, काठ १७,
 १३, क २७, ३, -तिंते ऋ ८,
 २१, ३, शौ १, ४०२, जै १,
 ४५, ४
 *अश्व पर(शु)>शु-
 -रश्वी मै ४, १, २
 *अश्व-परी- -णी ऋ ६,
 ४७, ३१, मा २९, ५७, तै ४, ६,
 ६, ७, मै ३, १६, ३, काठ ४६,
 १, शौ ६, १२६, ३, पै १५,
 १२, १, -र्णि ऋ १, ८८, १

*) उस धायादि-स्वर (पा ६, २, १४४)। यद्यपि
 उप *क्ष(भ>)भा- [<✓क्षम्+अष् (पा ३, १, १३४)]
 इत्येव यम् अनु मुकल्प तथाऽपि तत्र सदेहो भवति ।
 ✓क्षम् इत्यस्याऽप्रसिद्धेरर्थमोऽप्यवसेयमात्रत्वस्य तदव-
 स्यत्वाऽनिर्माकाद । एस्थि नाउ सन्त शाखान्तरिय
 पामे अनुसंधाय ✓क्षद् इत्येतत्पूर्वाऽशस्य सत
 ✓क्षर्म् इत्यस्य नैप्र विपरिणाम इति क्त्वा ✓क्षम्
 इत्येव पाथा उस । अस्य ✓क्षप् इत्यनेन साजान्याब
 तज्जे क्षप्पा- इत्यत्र यो गुण सामान्येनाऽभिप्रेतो भवति
 तस्यैवेहाऽप्यक्षविषयकत्वमात्रविशेषेण शस्यनुयोगितया
 सक्तेतमह द्र विनु सा *अश्वक्ष- +भा- इत्येव वा,
 अश्व- + (१/६, ✓क्ष>)क्ष +भा इत्येव वाऽन्यवत्
 साजुक् सभषमहेपपा च सकाराद्युत्तरपदतया विस्परप्रदर्शनेन
 नाउ पामे याऽनभीप्रविरोधाच्चिन्त्य, वर व्यु अनी-
 शानाविव सन्ती "विश्व स्यचस्" इति निजिगमयिष्यन्ता-
 नुपेक्ष्यौ (सबन्धाऽभावादित्यभिसधे), ता (४२) उप
 ✓क्षुम् > *क्षु(भु)भा इत्यन्यथासिद्धिनिषेधकल्युक्
 (मौरिष्य ✓क्ष् इत्येतदात्मकपूर्वाऽशस्य ✓क्षर्म् इत्यस्य
 ✓क्षुम् इत्यनेन सामान्याभिसधेरभिप्रेताऽर्थातो यथाधुत-
 नैव निर्वाहसमवादिता दिक्) ।

*) उम उप <✓क्षर यद् । शाखान्तरियस्य पामे
 हने नु नाउ णि ।

*) उस धायादि-स्वर (पा ६, २, १४४)। उप
 ✓हन्+क प्र (पावा ३, २, ५)। नाउ व्यु औप द्र ।
 ५) अस्त्येऽर्थे अण् प्र उस (पा ४, १, ११३) ।
 तत्स्वर । माक्ष घ्न- इति पपा द्र ।

*) उस किञ्चिन्त-वृत्-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।
 १) इरष् प्र चित्-स्वरध (पा ५, ३, ९१, ६, १, १६३) ।
 ५) स्त्रिया स्त्रीपि (पा ४, १, ४१) प्रस्व ।
 १) तस सासस्व (पा ६, १, २२३) । उप यद् ।
 १) भावे ख्व प्र तत्-स्वरध (पा ५, १, ११९) ।
 १) वस पूषप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद् ।
 १) उस उप क प्र धायादि-स्वरध (पा ६, २, १४४) ।
 १) उस वनिबत् कृत-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।
 १) सस्व द्विपृष्टि द्र । उप निद्र/निज्+कर्मणि
 क्तिप् ।

१) तस पूषप्रस्व (पा ६, २, १८) । उप यद् ।
 १) तस सासस्व (पा ६, १, २२३) । यत्त मुपा
 'रू' इत्येव स्वर प्रादर्श, तद् अप्रमाणम् । अतश्च-
 त्वात् । उप प्रकृतिस्वरेण वाऽपि निर्दिष्टसामान्यसामान्य-
 स्वरेण वाऽप्य् अन्तोदासस्यैव प्राप्तेरिति यावत् । श्रौ
 तु १ "उदासवण" (पा ६, १, १७४) इति विमक्ति स्वर
 द्र । मूढो -रुश इत्येकदेशीया भिपरिप्युक्तस्याऽन्तोदा-
 सस्य संकेतनायाऽलभ्यप्यु द्र ।

अश्व-प(शु)>शु- -श्वो
काठ ३१, १; क ४७, १.

अश्व-पस्त्व- -स्त्वम् श्र
९, ८६, ४१.

अश्व-गु(र्व)>गु- -गोम्
लि २, ६, ३.

अश्व-ष्ट- -ष्टम् श्र ८,
२६, २४.

अश्व-पेशा- -शास्त्रम् श्र
[२, १, १६; २, १३].

अश्व-शु(प्र)>शु- -शाः
क १०, ८, ३.

अश्व-शुच- -च्यम् श्र १,
१२, ८; -च्यन् श्र १, १२, ७;
१२१, १४.

अश्व-माशु- -शा वै ११,
७, ९.

अश्व-मि(म-ह)ष्टि- -ष्ट्ये
क ८, ६१, ७; कौ १, २४०;
२, १३१; जै १, १५, ८; -ष्ट्ये
क २, ६, २.

अश्व-मेघ- -घस्यम् श्र ५,
२७, ५; -घाय श्र ५, २७, ४,
-घे श्र ५, २७, ६.

अश्व-मेघ- -घस्यम् श्र
८, ६८, १५; -घे श्र ८, ६८.

१६.

अश्व-मेघ- -घः मा १८,
२२; का १९, ७, ८; तै ४, ७, ९,
१; १५, ४, १२, ३, ७, ५, ३; मै
२, २, ९१; ११, ६; काठ १०,
९; १८, ११; ३५, ११; क २८,
११; ४८, ११; -घम् वै १४,
३, २७; -घेन ११, ५, ३, १२,
१३; २; [०घ-अर्क०]

अश्व-मेघ-वत्- -वते
मै २, २, ९३; काठ १०, ९.

अश्व-युज- -युजः श्र ५,
५४, २; -युजौ तै ४, ४, १०,
३; मै २, १३, २०; काठ ३९,
१३; शौ १९, ७, ५.

अश्व-युप- -पाय श्र १,
१६, २, ६; मा २५, २१; का २७,
१२, ६; तै ४, ६, ८, २, मै ३,
१६, १; काठ ४६, ४.

अश्व-यो(ग)>गो- -गाः
श्र १, १८६, ७.

अश्व-रथ- -थः तै ७, २,
१, ४.

अश्व-राघ- -घसः श्र
५, १०, ४; १०, २१, २.

अश्व-वत्- -वत् श्र ८,

४६, ५; ९, १०५, ४; मा ८,
६३१; काठ ४०, ५, १११, १,
५७४; २, २४५; ४६१, १, जै
१, ५८, ९, ३, २१, १०; ४,
२, ५; शौ १८, ३, ६१; २०,
७, ३१; वै १, ९६, ३; -वाग्
लि २, १०, ३, शौ ६, ६८, ३;
वै २, ५२, १. [०वत्-वि]>वत्

अश्व-वाग्- -वाः मै ३,
७, ९.

अश्व-वाल्- -लाः तै ६,
२, १, ५; काठ २४, ८, १,
३८, १.

अश्व-वाल्- -लाः तै ६,
२, १, ५; काठ २४, ८, १,
३८, १.

अश्व-वि- -वित् श्र ९,
५५, ३; ६१, ३; कौ २, १२७,
५६२; जै ३, २७, ३; ४५, ४.

अश्व-वृ- -वेण काठ
३५, १५.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

अश्व-वाक्- -वेन तै ५,
१, ७, १, मै ३, १, ७; काठ
१९, ६; क ३०, ४.

१) गु. डि. अश्व-परशु- यन्त्राऽत्रत्यम् उप. व्यञ्जर
सन् मूको. भवतीति समेत्येति ।

२) वस. पुषस्त्व. (पा ६, २, १) । उप. यद. ।

३) पा. चिन्त्यः । वस. इति श्रुत्वा पुषस्त्व. प्राप्तवत् ।

अश्व-गु(र्व)>गु- इति वा प्राप्तिः (गु. संटि.) । तत्प्राप्तेऽपि
गुनव. इति श्रुत्वा पुषस्त्व. एव स्यात् (पा ६, २, ४८) इति दिह् ।

४) सत्य. एष्टि. ३. । उप. अ/बुध्+कर्मणि बयप् प्र. ।

५) वग. वा तग. वा पुषस्त्व. (पा ६, २, १; ४२) ।

इह मन्त्रोपजनमभ्यस्तं भवति नाऽल्लङ्घ्यमासः । द्विती-
याया अमोऽप्रगजादिति दिह् ।

६) वग. [अश्वानां मेधाः (=वराहलम्पकिश्रयाग-
विशेषः) यदेति वैविधिरप्यं वा उत्सं, अश्वानामभि-
निर्गन्नादाशानां विद्या मेधा यदेति विद्यादायीयायाः
व. वा म. इ.] पुरप्रव. (पाठा २, २, २४; पा ६, २, ११) ।

१) अपत्याऽर्थे अश्व प्र. उत्सं. (पा ४, १, ११२) लत्-स्वत्. ।

२) तस. सासस्त्व. (पा ६, १, २२३) । यद्वा वात्. उप.
अधिकरणे यन्नि अन्तोदात्त (पा ६, २, १४४; गु. वाच.) ।

३) गु. डि. अश्व-दिति->आदित्य-वत्. ।

४) उप. कियन्त छन्द-प्रस्व. (पा ६, २, ११९) ।

५) तस. सासस्त्व. (पा ६, १, २२३) । उप. यद. ।

६) अश्ववाक् इति श्र. (९, ६३, १८) यामे. ।

७) विद्यादायी अश्व प्र. चिन्त्य-स्वत्त्व. (पा ४, १, १४०;
६, १, १९७) ।

८) उत्स. उप. अ/रविद्+क्विप् प्र. इत्-प्रस्व. य
(पा ६, २, ११९) ।

९) वग. कितोपत्यस्य पूर्वनिपातः इ. (पा २, १, ५६) ।

१०) तग. गावस्त्व. (पा ६, १, २२३) । उप. यदत्तं
वाहृन्-प्रायश्चित्तं यद. ।

अश्वश्च(न्-चन्द्र>)न्द्रा-
न्द्रा ऋ ६, ३५, ४

मश्व-सुनि^b - नि मा ८,
१२ का ८, ७, २० तै ३, २५,
७, मै १, ३, ३९, काठ ४, १३,
क ३, ११

†अश्व-सा^c - सा ऋ ९,
[२, १०, (६, ५३, १०)] ६१, २०
काठ ३५, ६ क ४८, ७, कौ २,
१६६, १९५ जै ३, १६, २, ३१,
१५, -साम् ऋ [६, ५३, १०,
(९, २, १०)] कौ २, १४३

अश्वसु-तम^d - म ऋ
१, १७५, ५

अश्व-साहु^e - दम् मा ३०,
१३ का ३४, २, ५

†अश्व-सुलु(त>)ता^f -
-०ते ऋ [५, ७९, १-१०] कौ
१, ४२१, २, १०९०, १०९१,
१०९२, जै १, ४१, ३

अश्व-स्वोम^g - मस्य पै
१४, ४, ५^h

अश्व-इयु^b - य ऋ १०,
२६, ५ - यै ऋ ९, ९६, २

†अश्व-हविस्ⁱ - विषा मे
२, ३, ३

†अश्व(ध अ)ज(न>)नी^j -
-०नि ऋ ६, ७५, १३, मा २९,
५०, का ३१, २, ११, तै १, ७,
८, १६, ४, ६, ५ मै ३, १६ ३,
काठ ४६, १, पै १५, ११, ५,
-नी ऋ ५, ६२, ७

अश्व(ध अ)मिवा(न>)
नी^k - नीम् तै ५, १, २, १^l
-न्या सौ ४, ३६, १०, ५,
१४, ६, पै १, १००, २, २, ३५,
४ ७, १, १२, ९, ७, ६

अश्व-मय^m - या ऋ ७,
७१, १

†अश्व-वत्ⁿ - वत् ऋ १,
४८, १२, २, ४१, ७, ५, ५७,
७, ७, २७, ५ ७५, ८, ७७, ५
९४, ९, ८, २३, १७, ७२, ६,
[९३, ३, ९, ६९, ८], ९ [४१,
४, ४२, ६ (६१, ३)] ६३,
१८, मा २०, ८१, स २२, ८,
२, काठ ४, १५ ८, १४६, क
८, -६ कौ २ ८०२ -वत्

अ १, १०२, ८, ७, १००,
२ -वत्ता ऋ ७, ७२, १,
-वत्ति ऋ [१, ८३, १, (२,
२५, ४)] सौ २०, २५, १,
-वत्ते ऋ १०, ४०, ५, -वन्त^o
ऋ ८, ४५, ११, -वन्तम् ऋ
१, ८३, ४, ४, ४९, ४, ८, २,
२४, १०, ४७, ५, तै ३, ३,
११, १, मै ४, १२, १, १४, ८,
काठ १०, १३, कौ २०, २५, ४

†अश्व-वती^p - -०ति ऋ
१, ६२, १४, कौ २, १०८२,
-०ती कौ ३, १२, २, पै ३, २०,
२, -वती ऋ १, ४८, २, १२३,
१२, [७ ४१, ७, ८०, ३],
८, ५, १०, सि १, १३, १, मा
३४ ४०, सौ ३, १६, ७, पै
४, ३१, ७, -वतीम् ऋ १०,
९७, ७, मा १२, ८१, का १३,
६, ७, त ४, २, ६, ४, मै २,
७, १३, ४, १४, ६, काठ १६,
१३, क २५, ४, सौ १८, २,
३१६, पै ११, ६, १०, -वत्या
ऋ १, ३०, १७ ५३, ५

^a) वस पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। उप यद् । 'अश्व चन्द्रा'
इति पपा। स इस्वात् (पा ६, १, १७१) इति सुहागम् ।

^b) उस इहन्त-हृन् प्रस्व (पा ३, २, २७, ६, १,
१९७, २, १३११) ।

^c) उस विहन्त-हृन् प्रस्व (पा ६, ४, ४१, २, १३१९) ।

^d) तमप् प्र पिबिहस मन् नाप् स्वरलोऽभेदुक् ।
'अश्व-सुतम' इति पपा अवग्रह प्रक्रियान्तरमात्र-
सूचकः । तथाहि । यनि नाप् एवाऽऽतिशायनिक
भावः स्यात्, पपा ऋतु त्वतिगणितस्य सत मा-गुण-
विशिष्टस्याऽश्वविषयत्वेन भावः इति विवेकः ।

^e) उम हृन् प्रस्व (पा ६, २, १३१९)। उप ✓सद्>
मादि+अण् प्र । यद्वा ✓साधि>माध् इत्यस्य नैत्र
विपरिणामः ।

^f) तम पूषप्रस्व [पा ६, २, २ (वेतु सा. वस)]। उप
गुणवचनस्य (तु वेतु) सतोऽश्वहनतद्गुणत्वाऽभिमत्ये
(तु णि अरि पापम्) ।

^g) तु 'अस्य स्तोमस्य' इति सौ (१९, ४९, ५) पा ।
इहाऽपि तथैव धूयमाणस्य विहतिरिय प्रामादिकीति मरु-
रणात्तराऽपेक्ष मुपा इ । सौ अपि अश्वेत्येष्टदेशीय
मूक्तो भवतीति हृत्वा वस्तुस्थितिं प्रति सदह इति चेत् ।
न । अनुपद धूयमाणस्य स्तोमेत्येतद्विशेषणभूतस्य यदिति
सर्वनाम इदमिति सर्वनाम प्रत्यु आकाशहारात्पर्यं सापेक्षत्वा
पलम्भात्, यत्स्य मुपा अर्पयत मागत्यदर्शनात्पि दिक् ।

^h) उस धापीय स्वरः (पा ६, २, १४४)। उप
✓हि+अच् प्र ।

ⁱ) तस सामस्य (पा ६, १, २२३)। उप यद् ।

^j) काम उप करण ल्युट् प्र हृन् प्रस्व च (पा ६,
१, १९३, २, १३१९) ।

^k) वस पूषप्रस्व (पा ६, २, १) । पूष दीपत्वम्
(पा ६, ३, १३७)। उप यद् ।

^l) मनुषि पापिषो दीर्घः उस (पा ६, १, १३१) ।
[तु अश्व-वत्-)] ।

मै २, २, ६१^{११}, काठ १०, १२,
शौ २०, २१, ५

अश्वे(श्व-इ)पित^१-तम् अ
८, ४६, २८

✓^१अद्वय^८

मिथ्या - या ८,
४६, १०, ९, ६४, ४, बी १,
१८६, ४८२ २, ३८४, जी १,
००, ०, ५०, ६, ३, ३१.४

†अहवयु-यु ऋ १, ५१,
१४, ४, ३१, १४, ८, ५३, ८, ७८,
१, ९, ३६, ६, खि ३, ५, ८

✓ सद्वायुः

†अश्वत्थ-यत्ते^६ श्र ६,
४५, २६, -यत्त श्र [४, १७,
१६, १०, १३१, ३] ७, ३२, २३,
१०, १६०, ५, मा २७, ३६,
का २९, ५, ५, मै २, १३ १.

काठ ३९, १२, कौ २, ३१, जै
३, ४, २, शौ २०, १६, ५,
१२१, २, १२५, ३

१अश्विन्यु- -या ऋ ४, १७,
११

राजविषय- -यम् तै १, ८,
२२, ४^२, २, २, १०, ४
[१०-१८५०]

[illegible]

१, ५८५, जै १, ७५, ८, ३,
४०, २, शौ २०, १४, ४, ६२,
४, -इत्यस्य ऋ ४, ४१, १०, ८,
४६, २२, -इव्या ऋ [५, ७५,
(६) ७], ७, १६, १०, ६७, ९,
८, २७, ६, ३४, १४, -इव्यानाम्
ऋ ८, २५, २३, -इव्यानि ऋ
६, ४४, १२, ७, १८, १९,
-इव्ये ऋ ८, १३, २२, -इव्येन
ऋ १०, ८७, १६, शौ ८, ३,
१५, वै १६, ७, ६, -इव्ये ऋ
[६, ६०, १४, ८, ७३, १४], ८,
७३, १५ [°इव्य-३आशु>रद°]
राभइव्य^१ -इव्य ऋ ८, ४६,
२१, -इव्यस् ऋ १, ११२, १०,
८, ४६, ३३, -इव्यस्य ऋ ८,
३४. १४. औ २. ८६०

अदिबन् - दिवन्. प्र ८, १२, ९,

*) 'अश्रुत्या' इति मुपा अत्रमध्य हव मवति (तु १, ५३, ५) । यमु अनर्थकत्वाच् छन्दोभक्तकरत्वाच्च ।

*) वृत्तसंयोजनस्य (पा ६, २, ४८) । तत्र $\sqrt{12}$ यत्र
+ कर्मणि च प्र ।

*) पात्र परेष्ट्याविषयेऽनादिष्टाऽऽवतया क्यञ्जन्त
(पात्रा ३, १, ८) नाथा उस (पा ७, ४, ३७)। दीर्घत्वा-
ऽपवादसामान्यस्य (पा ७, ४, ३५) गोवरथ सन् द्विद
सम्प्रदेशीयान्ना ग वृथक् द ।

*) श्री ऋ ॥ (पा ३, ३, १०८) । तत्स्वरपूटापू ष ।

*) वृ१(पु०) नि मद्रस्- > २भसु-या- > -मुया, १मभया-

४) इ प्र तत्स्वरस्य (पा ३, २, १७०)।

गुमेद नाथा ॥६॥ परा लज्जयद गाम्मा-येनाऽऽस्वा-
दंगनादुभयो ममेद इव क्रियमाणथित्व । मीरिष
कपय-स्वपानिन् गू उप $\sqrt{\text{पा}} > \text{यु-}$ इत्येतदामकमयेह
व $\sqrt{\text{अय}} > \text{अय-}$ इत्येतद्व्यवस्थेन प्रतिपत्तेरनयो
सम्प्रकल्पयोपि सतो नाथा व्यु निगद्योतस्तथाऽऽ-
विष्टः पितृवदितीह दिग्मात्र इ ।

१) वृ. शि. अष्टाध्यायः, > -यते ।

५) गान्धर्वे धन्वः इत्यः प्र उभय विष्णु स्वरूप (पा
४, २, ४८, ६, १, १६३)।

१) वनि द्वयो रच स्थाने नाउ 'अभुक्ष्य' इति

बाह्व्य [५, ६, १० (विभक्त्यन्त्य-दि. ३), ७, १२, ३] पामे ३ । तेनेह षष्ठ्यन्तं प्रत्यक् प्राति वाऽऽस्येय-
सुत राक्षसविशेषाऽऽयेत्प्रवृत्तिविशेष निमित्ताहृत्य बाह्व्यस्य
य-कारस्य स्थाने ते इ-पूर्वतयोच्चारणविशेषमानतया व्या-
ख्येयमित्यन्तं तु दि १अभिम्य- यदन्विहापि विमर्शो वर्त-
यितव्य इति विरु ।

*) एतत् रूपं पृथक् पदयुत उप इति सदित्येत (उ
सस्य टि आइन्धिय) ।

¹⁾ इदमर्थीयं यत् ॥ उसं यतोऽनावाय स्वरथः
(पा ४, २, १२१, छ, १, २१३) ।

²²) नापू निवेककृदपत्यार्थीय य = उत्स (पा ४, १, १०५) । तत्-स्वर ।

४) कर्त्तरि विनि प्र उभ (पा ३, २, १५६) । तत्त्वर
 [वृ मासमा (४, १, ५, १६), या (१२, १), सा (४
 ९, ८६, ४), वैवृ और्षा (या ग२) प्रमृ (वृ सा [क
 १, ३, २] एव प्रमृ च) अन्ध-इत्यतस्तद्विद्यन्ते ।।
 मीरिय वृ √१भम् > (भावे) भ्रू-इत्युपदे सति
 √विम्बु > २विन्द-इत्यतस्तत्रैव विन-> ३विन्द-
 इत्येव विपरिणतमित्यभिगमि (वृ टि १ भूभिन्न) ।
 एरिय भ्रू-विम्बु-इत्यत्र धापीयस्य स्वत्स्य
 का इमेऽपिरेव गम्यस्य भ्रति ग्लमन्वेयम् (वृ णि
 भूभिन्न) ।।

-द्विनाम् ४४, ३७, ५, ५, ४,
 ११, [८, ६, ९, ९, ६०, १०,
 ६३, १०], ९, ४, १०, ६७, ६,
 १३, ४, १०, [२५, ५, ६२, ७],
 ७७, ९ १५६, ३, ते १, ४,
 ४६, ११, मे १, ४, ८९, काठ
 १०, १२१, ३२, ६, ती २,
 ४०६, ८७९, जि ३, ३१, २६,
 -द्विनाम् १, २२, २, ४४,
 ८, ५३, ४, ८९, ३, १११, ४,
 १५६, ४, [१५७, १, १०, ३५,
 ६], १६१, ६, १८१, २, ३,
 २०, १, ५, ५८, ४, ४, २, ४,
 ३४, ९, ४५, ५, ५, २६, ९,
 ४३, ८, ४६, ४५१, ११, ७६,
 २, ३, ७७, १, २, ६, ६२, १,
 ७, ९, ५, ३५, ४, ४१, १,
 ४४, १, २, ५१, ३, ७३, १,
 ७४, ५, ८, ५, ४, ८, ८, ९,
 १७, १९, १०, ३, १८, ८,
 २०, २३, ३, ११, १३, १५,
 २५, १४, २६, १०, १३, ७३,
 ६, १७, ९४, ४, ९, ७, ७, ८,
 २, ८१, ४, १०, ३५, ११, ४०, २,
 १४, ६४, ३, ६६, ५, ७३, ३,
 ४, ८५, ८, ९, २६, ९३, ६,
 ७, १२५, १, १२८, ७, १२१,
 ५, १८४, ३, लि १, २, ७,
 १२, २, ५, १, २, ७, ३, ८,
 ४, ८, १८, ५, ११, मा १०,
 ३४, १२, ७४, १४, १-५ ५,
 १९, १२, १८, ३३, ३४, ८०,
 ८३, ८८, ९३, २०, ५६-५९,
 ६३, ६४, ६७-६९, ७३, ७०१,
 ८०, ९०, २१, २९, ३०, ३२,
 ३९, ४२, ४३, ४८, ५४, ५८,
 ६०, २२, १६१, २७, १, २८,

१९, ३४, ३४, ३८, १३,
 का ११, १०, ४, १३, ५,
 १३, १७, १, १-५, २, १,
 २१, २, १, ७, ३, ३, ६, १,
 ३, ९ १४ ७२, ६, २०-
 ९, १०, ७, १-३, ७, १११,
 ८, १, ११, २३, ४, १, २,
 ४-११, ५, २, ३, ६, १-७,
 ११, १३, २७, ११, ३१, २९,
 १, ९, ३०, २, ८, ३८, २, ७,
 ते ४, १, ७, ४, ३, ४, १-३,
 ७, १४, ३१, ५, १, ८, ६, ६,
 ४, १, मे १, ९, १, ४, २,
 ८, १, १२, ३ ५ ३, ४, ४,
 ६९, ११, २, ३, ४, १, ५,
 ७, ९, ४, ९, ९, १२, ६,
 १, १३, ८, १४, १११,
 काठ ९, ८, ११, १६, २१,
 १७, १, १८, १९, १८, १६,
 २१, १९, १३, २२, १, ५,
 ६, १५, ३७, ५, ३८, २,
 ३, ८, ९, ७, १०, १, ५३,
 ३, ४८, ११, २५, १०, २९,
 ४, ३४, १, ४८, ६, ती १,
 १७४, २, ४८४, ५२९, ११०३,
 ११०४, ११०८, ११३५, ति
 १, १८, १०, ३, ३६, ९, ४१, ५,
 शी ३, ३, ४, ४, ४, १६, ११,
 २२, ४, ४, ३०, ११, ५, ३,
 ९, २५, ३, ६, ३, ३,
 ८२, २, १०३, १, १४१, २,
 ७, ५५, १, ९, १२, १९,
 १३, ८, ४, १०, ५ १४, १,
 ८, ९, २०, १, ५ ४, २,
 १३, १९, १०, ४, २०, १, १००,
 २१, ४, १२५, ५, १४२, ४,
 वे १, १०८, १ २, २, १, २०,

२१, ६१, १, ७४, ४, ७८, २,
 ७९, २, ८०, ४, ८१, ४, ३,
 १, ४, ३७, १, ४, १०, २, ३१,
 ११, ५, ४, ८, ८, १०, १, ६,
 ९, ११, ३, १२, १, १०,
 १८, ६, २०, १, २, ११, १०,
 २, २, १२, ३, ४, ७, ६, २,
 ४, ५, १४, ७, १०, १३, २,
 ४, ८, ४, १४, ३, ३, १५, १५,
 १३, ३, १६, ५३, ६, ८५, ५,
 -द्विनाम् १, ३, १, २, १५,
 ११, २२, ३, ४, ४७, ३, ९२,
 १६, ३, ५८, ७-९, [७, ७४,
 १०, (८, ७३, ५)], [७५, ३,
 ८, ८, १, ८५, १], ७८, २, ३,
 ८, ८५, (४२, ६)], १६, १८,
 १९, २२, ६, २६, १९, २७,
 ८, [३५, १९-२१] ८३, ७,
 ८५, ९, ८७, ६, लि १, ५, १, १०,
 १, १२, १, ३, १५, ८, मा ७,
 १११, ३३, ४७, ३८, १२, का
 ७, ५, ११, ३२, ४, ४, ३८,
 २, ६, ते १, ४, ६, ११, मे १, ३,
 ८, ४, ९, ९, १२, ६, काठ ४,
 २१, ती २, १०८४, १०९५,
 शी ७, २६, १२, ६, ६९, २, ७,
 १, १९, १४, १, २६, -द्विनाम्
 ४, ३०, १८, ३४, १-८,
 ११, १२, ४६, १, ६, [७, १५,
 ८, ७३, १] ४७, १, [२, ८, ८,
 ११, १४] [४, ८, ५, १७],
 ६ १०, ८९, ४, [१२, १७,
 १७, ४], १००, ४, ११२,
 [१-२३] २५, ११६, ३, ६,
 ८, १८, २१, ११७, १, २, ४,
 ५, ८-११, १५ १६, १८-२४,
 [३७ २, ३९, ८] ११८, १,

*) उपरान्त 'अक्षिणी' इत्येव मूलतः स्यात्-
 उपरान्त 'अक्षिणी' इत्येव मूलतः स्यात्-
 'अक्षिणी' इति मूलं इति मूलं इति

उप- > -मा, 'अक्षिणी' इति च (१०, १८४, ३) एते,
 [५४४८]।

*) 'अक्षिणी' इति शब्द इति मूलं इति मूलं इति

२, [३, ३, ५८, ३], ४, ८,
 [१, १०, ३९, १०], ११, ११९,
 २, ३, ५, १०, १२०, १, ६,
 १३९, ३, १५७, २, १८०, ४,
 १०, १८१, ५, ७, ९, १८२,
 २, ४, २, ३९, ७, ४१,
 ७, ९, ३, ५८, ५, ४, १३, १,
 १५, ९, १०, ४३, ४, ४४,
 १-३, ६, ४५, ३, ७, ५, ४१,
 ३, ४९, १, ७३, १, ७, ९,
 ७४, १, ८, ७५, २, ५, ६, ८,
 ७६, १, ४, ७७, ३, ७८, ४-६,
 ७, ६७, ३-६, ६८, १, ३,
 ६-८ ६९, ३, ५, ७, ७०, १,
 ३, ५, [७, ७१, ६], ७१, २, ३,
 [७२, ५, ७३, ५] ७४, १, ३,
 ४, ८, ५, २, ७, १०, १४,
 १६, [१८, २६, १६] १९,
 २५, २७, [२८, (४, ४६, ४)]
 ३१, ३२, ३७, ८, [२, ९, १४,
 ८७, ५], ३, [६, ३५, २२-२४],
 ९, १०, १३, २१, २२, ९,
 १-५, ८-१०, १२, २१, [१०,
 १, ६] २२, [१, १०, ३९,
 ११] ५, ९, १०, १७, २६,
 ४, ५, ७, १४, ३५, [१-१८]
 ४२, ४, ५, ५७, २, ३, ७३,
 ३, ३, ७, १२, १३ ८५ २,
 ३, ६, ८, ८७, १, [३, ४, (१०,
 ४०, १३)] १०, ३६, ६, ३९,
 १, २, ६, ९, १२, १३, ४०,
 ५, ६, ७, ८, ११, १२ ४१,
 ७, ३, ५२, २, ६१, ४, ६५,
 १२, ८५, १४, ९२, १३, १३१,
 ४, १४३, ४, मि १, २, १ ३,
 १, ४, ४, ३-५, ५, ७, ७, २,
 ६, १०, २, ११, ८, १२, ७,
 मा १०, ३१, २०, ५५ ६१
 ६१ ६१ ८१, ८१, ८१,

२५, १०, ३३, ८८, [३३,
 २२८, २९, ३०, ४७, ३८,
 ६, १०, का ११, १०, ३१,
 २२, ६, १, ७, ८, १२, ७,
 १०, १८, २, ४, २७, ११, ४१,
 [३३, १, २२-२४, २, १०,
 ३८, १, ६, २, ४, तै १, ६,
 १२, ४, २, ४, ७, १, ३, २,
 ५, ४, ३, ३, ३, मै २, ९, ६,
 ४, ९, ७, ९, १२, ५, १४,
 १०, काठ १०, १२, ११, १३,
 [१३, १८, १९, २०, ५५,
 ७६, क ३, २, [कौ १, १७८
 ३०४, ३०५, ३०६, २, १०३,
 १०७८, १०८६, १०९४, ११०२,
 ११०९, [जि १, १९, ४, १२,
 २, ३, ४, ५, ३, १०, ५, सी २,
 ३०, २, ६, ४, ३, ५०, १,
 १०२, १, १४१, ३, ७, ५४, १,
 ७७, १, २, ४, ५, ९, १, ११,
 १६ १७, १४, १, १४, ३५,
 ५५, २, ५, १९, ४०, ४, ५२,
 ४, [२०, १२५, ४, १३९,
 १-५, १४०, ३-५ १४१,
 २, ४, १४२, ६, १४३, १-३,
 ६, ९, वै १ ११२, ३, २, १७,
 ३, ७८, १, ३, १८, ५, ८,
 १०, २-४, ५, ९, २, १२,
 ८, १, ३, ५, ७, ८, १२, ९,
 १०, १३, ६, १६, ३३, १
 ७-९, -मिनामि ५, २६, २१०,
 -मिनामि १, ४६, १२,
 १००, १०, १५५, ३, ३, २९,
 ६, ५४, १६, ४, ५२, २, ३,
 [५, ४२, १८, ४३, १७, ७६,
 ५, ७७, ५] ६, ४९, ५, ७,
 ७३, ३, ८, ८, २३, ९, ७,
 १३, १६, १८, १०, १०६,
 ११, मा १, १०, २१ २४ २,

११, ५, २२, २६, ६, १, ९, ३०,
 ९, ३०, ३८, ११, ९, २८, १८,
 ३७, २०, ३१, २१, ३१, ४६,
 ४७, २२, १, ३७, १, ३८, १,
 का १, ३, ६, ८, १, ९, १, २,
 ३, ४, ५, ६, १, ७, १, ६,
 १, १, २, २, ८, १, १०, ५, ८,
 ११, १, ३, १२, १, ९, ३, १,
 २०, १, ७, २१, ७, १ २,
 २३, ४, ३, ५, ४, ५, २४,
 १, १, ३७, १, १, ३८, १, १,
 तै १, १, ४, २, ६, १, ३, १,
 १, ७, १०, ३, ८, ७, २ २,
 १, ९, ४, ३, ३, १०, १, ११,
 २१, ६, ४, १, ८, ६, ३, १,
 ६, २, २, ५, १, ४, १, १, ३,
 ३, १, ६, २, १०, ११, ३, ६,
 ३, ४, ४, १, ७, १, ११, १,
 मै १, १, २, ५, ९, १०, २,
 १०, १५, ३, ३, ९, ४, ११,
 ४, २, ३, ४, ५, ६, ३, ७, १,
 २, ३, ४, ३, ८, ८, ९, ६,
 ११, २, ८, ४, १, २, ४, ५,
 ९, १०, ४, ११, ५, ४, ९,
 १, ७, काठ १, २, ४, ५, ८,
 ९, २, ९, ११, १२, ३, ३,
 ५, १०, ९, ९, ११, ७ ८,
 १४ २, ८, १५, ३, १६, १,
 ३, १८, २१, २७, १, ३८,
 ४, १२, ४०, ६, ९, ४१, ३,
 क १, ४, ८, ९, २, ३, ५, ६,
 १०, १२, १७, ८, १२, ४२,
 १, [कौ २, १०७६, १०७७,
 १११०, सी २, २९, ६, ७,
 ७७, ३, ९, १, ११, ४, ८,
 ११, ३, ४६, १९, ५१, ३,
 १२०, १४०, २, १४१, १ १४३,
 १, ३, वै १, १३, ३, २, ३६,
 २, ५, १५, ७, ३०, ७, ४०,

१, १५, १२, ४, १६, २४, ७,
 ३३, १, ७०, १, ७, -दिवनी
 श्र १, [२२, १, (५, ७५, ७,
 ७८, १)], १८६, १०, २, ३१,
 ४, ३, ५८, १, ४, २५, ३,
 ८, ८, १२, ९, १३, १०, २,
 १०, १७, २, १३२, १, १८४,
 २०, लि ४, ८, २, मा ९, ३१,
 १९, ३३, २०, ५८, २१,
 ४१-४३, २५, ३, ३१, २२,
 का १०, ६, १, २१, ३, २,
 २३, ५, १-३, २७, ३, २,
 ३५, २, ६, ११, ७, ११,
 १६, २, १, ९, ४, १०, १,
 ३, ११, २, ६, ३, ६, ४, १,
 ६४, ४, १०, ३, ७, ६, २,
 १५, ४, ५, ३, १, १, ७, १३,
 १६, ६, २, १०, १, ३, ६, ३,
 ४, ४, १, ९, १, ७, २, ७०,
 मै १, ९, २, ११, १०, २, ४,
 ११, १५, ६, ९, १३, २०, ३,
 २, ९, ४, ६, ८, ९, ९, ९,
 ११, ३, ४, ७, १५, ३, १६, ५,
 ४, १, २, १, ५, ४, ६, २, १,
 १२, ५, ११, ९, १०, १२,
 १०, १२, १३, ५, ६, ७,
 १४, ४, २७, ४, ३०, ३,
 ३८, २, ८, ३९, १३, १६,
 ३१, १२, ४२, ४, ४४, ५,
 ४६, ६, शी १०, ६, १२, १२,
 १, १०, १८, २, ३३, १९,
 १६, २, २७, १५, २०, १४,
 ३, १, २, ५, ५, ११, ६,
 ८, १०, ११, १०, ८, ५, १२,
 ७, १०, १३, ३, १६, १६, ४३,
 ५, -दिवनी श्र [(१, २२,
 १) ५, ७५, ७, ७८, १],
 लि २, ३, ६, तै १, ४, ७, १,

-अश्विनी श्र १, ३०, १७, ११६,
 ५, १३, २५, ११७, ७, १७,
 ११८, ७, १५७, ५, १८०, ७ ८;
 १८ २, ७, [१८३, ६, १८४, ६],
 १८४, ५, ७, ७५, १, ७, ४०, ५,
 [६७, १० ६९, ८], ७२, ४,
 ७३, २, ८, १०, ५, १०, ३९, १४,
 तै ३, २, १०, २, काठ १७, १८,
 १८, ४१८; २, १०९३, जै
 १, ४०, १०, -दिवमि: श्र
 ६, ४५, २१, -दिवम्याम् श्र
 १, ४४, २, [१४, (७, ६६,
 १०, १०, ६५, ७) ५, ५१,
 ८], १६४, २७, १८२, ६, ७,
 ७३, १०, लि १, ४, ७, मा ७,
 ११, १०, ३१, ३२, १२, ७२,
 १९, १, ६, १५, २६, ८९,
 ९४, ९५, २०, ३३, ६०, ६५,
 २१, ३४, ४०, ५५-५७, ५९,
 ६०, २४, २३, ३८, ४, का ७,
 ५, १, ११, १०, १, २, १३,
 ५, ११, २१, १, १, ५, २, ४,
 १५, ६, १०, १५, १६, २२,
 ३, २, ६, ६, ११, २३, ४,
 ६, १२, ६, ८-१०, १२, १३,
 २६, ५, ३, ३८, १, ४, तै १,
 ४, ६, १, ७, १, ८, १९, ११,
 २१, १ ७, ५, २२, ११ मै १,
 ३, ८, ११, १०, २, ३, ८, ६,
 १३, ३, ११, २, ३, ५, ७,
 ९, १४, ४, १५, ११, ४, ९,
 ७, काठ ४, २, ५, ५, १२,
 ९, १५, ९, १६ १२, १९,
 १३, ३७, १८, ३८, ३, ८, ४५,
 १९, ३३, २, २५, २, कौ २,
 ११३ १३, जै ४, ११, ९, शी ७,
 ७७, ८, ९, १५, ५, वै १६, ६८,
 ५, -अश्विनी श्र २ २७, १६,

४, २, ५, ७, १, १०, ८,
 ४, ९, तै १, ६, ६, ४, ७,
 ६, ७, ३, १, ११, १, मै १,
 ४, ३, ८, काठ ५, ६, ३२, ६,
 कौ १, ८७७, जै १, २९, ७, ६
 ३, ३०, ४, ६, ६, ६

अश्विनी- नीनी श्र ५,
 ४६, ८, मै ४, १३, १०; शी ७,
 ५१, २, -नीनी: तै ५, ३, १, १

आश्विन- ना: मा १८,
 १९, २४, ३६, ३९, ५, का
 १९, ७, १, २६, ८, १, ३९,
 ३, १, तै ४, ७, ७, १, ५, ६,
 २२, ११, १६, ४, ९, १, २, ४, मै
 २, ६, ५, ११, ५, ३, १४,
 १७, १६, ३, ८, ५, ९, ६, १,
 ८, ७६, १८, ११, २७, ४,
 १५, ४६, १८, ११, २७, ४,
 ५, २८, १०, ५०, २, क
 २८, ११, १४, ४, ५,
 १४, १, -नम् मा १९, ८, का
 २१, १, ७, ११, ८, ९, २,
 २१, २, २, १, १०, १, ६, ३,
 ६, ६, ४, ९, १, २, ४, मै
 १, ८, १०, १२, ३, ९, ४, २,
 ५, ६, ९, १६, ६, १, १८, ८
 १२, १०, १२, १३, ५, ६, ७,
 २८, १०, ३४, १६, ३७, १८,
 क ४५, १, -नित्य काठ
 २७, ५, क ४२, ५, -ना मा
 २४, ३, का २६, १, ५, तै ५,
 ६, १२, १, मै ३, १३, ४, काठ
 ४९, ३, -नित्य तै ७, ४, ५,
 २, ७, ३, -नित्य तै २, १, १०, ३;
 मै २, ५, ११, ४, ६, २, -नौ मा
 २४, १, का २६, १, २, तै ३, १,
 ६, २, मै ३, १३, २, ४, ६, २,
 काठ २८, ५, क ४४, ५,

*) व. नि. अश्विनी शी (५, २५, ३) ।

७) सांस्वदेवतायर्षे भग्न प्र (पा ४, २, २४, ३, १२०) ।

३२, ७, ३६, १०, क ७, ७,
३६, ६, ४५, २, शौ ९, ७,
७, ८, ७-९, १२, ४, ४३,
४४, ४६, पै ३, २५, ५, ८,
१५, ५, १२, ३, ३, १६,
११३, १०, ११, अश्वीयाताम्
मै १, ४, ५, अश्वीयाम् मै १,
६, १२
अश्वीयः श्र १, १६२, ९, मा
२५, ३२, का २७, १३, १, तै ४,
६, ८, ४, मै ३, १६, १, काठ
४६, ४, आशु मा १९, ६१,
का २१, ४, ११, मै ४, १०, ६,
आशिम > मा पै ९, २२, ९,
२१, २२, अश्वीय श्र १०,
८७, १७, पै १६, ७, ७, अश्वीय
शौ ८, ३, १७, पै १६, ५७,
१-१६, अश्वीय काठ ३६, ९
अश्वीयम् काठ ११, ६ [प्र०]
अश्वीयः- अश्वीयम् तै २, ५, ६, ६
६, १, १, ४, मै ३, ६, २, ६
-मै शौ ५, २९, ६, ७, पै १३,
९, ८, ९ [०न- प्रातः, स०,
सायम्]
अश्वीय- कृत्- तम् शौ ९, ६,

१३, पै १६, १११, १३
अश्वीय(न-अ)नश्व- -ने कौ
३, ४, ४, जै २, ३, ७, शौ १९,
६, २, पै ९, ५, २ [०न- स०]
अश्वीय- हुत०
अश्वीय त- -अश्वीय तै १, ६, ७,
४, काठ २५, १०, क ४०,
३ -मा शौ १२, ८, १०, ११,
पै १६, १४४, ९, १० [०त
अन०, आ०, प्र०]
अश्वीय-वत्- -वत् शौ ९, ८,
८, पै १६, ११३, ११
अश्वीय-वत्- -वत् म १, ५, ७,
३, ४, ८, ७, ८, काठ १२,
७, २४, ७, क ३७, ८
अश्वीय प्र०
अश्वीय- -वत् काठ ७, ५, क
५, ४ [०न- प्र०]
अश्वीय- मै १, ६, १२
अश्वीय- -अश्वीय श्र ७, ६७, ७,
-अ-लौ श्र ८, ५, ३१ [०अ
अन०, प्र०]
अश्वीय- -मा मै १, ६, १२
अश्वीय- -मा कौ १, ५५५ जै
१, ५७, २

अश्व प्र०
अश्वीय- -इये मै ३, १०, १.
[०अ- प्र०]
अश्वीय-वि-अश्वीय
अश्वीय(न-अ)ना- -मा शौ १२,
८, १०, पै १६, १४४, ९
अश्वीय- -मा श्र १, १२१, ८
अश्वीय प्र०
अश्वीय- -अश्वीय पै ६, २२,
२४
अश्वीय- -अश्वीय तै २, ५, १, ४,
६, १, ११, ६
अश्वीय- -अश्वीय ५, २, १२, शौ ६,
४०, २, -अश्वीय श्र [१, १०२,
८, (८, २१, १३) १०, १३३,
२], कौ २, ११५२, जै ४, १, ५,
शौ २०, १५, २, -अश्वीय श्र
८, १६, १६, कौ १, ३२६, जै
१, ३४, ४, शौ २०, १३५,
१०, -अश्वीय १०, २८, ६, पै
१, २७, ४, -अश्वीय ८, ८२,
४ पै २ ७, २
अश्वीय- २अश्वीय- २अश्वीय
अश्वीय- -पत श्र ४, ५, १७, शौ
६, ३७, ३, ७, ६१, १

- १) यासुबागम उदात्त (पा ३, ४, १०३)।
- २) णलो लिच्चात् पूर्वमुदात्त (पा ६, १, १९३)।
- ३) प्रस्व (पा ३, १, २)।
- ४) उ, वैतु म GRI च < २अश्व इति।
- ५) आङ्गम उदात्त (पा ६, ४, ७२)।
- ६) ल्युट् प्र लिट् स्वरस्व (पा ६, १, १९३)।
- ७) उम द्वित्त कृत्-प्रस्व (पा ६, २, १३९)।
- ८) हस सामस्व (पा ६, १, २२३)। उप तस भवति।
- ९) 'साश्वानानश्व' इति श्र (१०, १०, ४) पाठे।
- १०) कर्मणि कृत् प्र तस्वरस्व।
- ११) तु रि २अ-विति->आदि-वत्। पूष दीर्घवम्
उस (पा ६, ३, १३१)।
- १२) तस्यति प्र तिप् स्वर (पा ६, १, १८५)।
- १३) भवा प्र तत्-स्वर।
- १४) शतृ प्रत्यय काकारलोपे प्रस्व (पा ६, ४, ११२)।

- १) स्त्री ङीप् उदात्तवम् (पा ६, १, १७३)।
- २) शानधि प्र चित्-स्वर (पा ६, १, १६३)।
- ३) विशिष्ट इह बाङ्ग (९, ७९, १) पाठे।
- ४) क्यप् वा स्यात् यप् वा स्यात् कृत्। प्रथमे प्र पिच्चा-
न्निपाते धाम्। उत्तरे यतोऽनलीय स्वर (पा ६, १, २१३)।
- ५) कर्मणि शानचो निपाते विकरण-स्वर (पा ६, १, १८६)।
- ६) लृचि चित्-स्वर (पा ६, १, १६३)।
- ७) पा सदिग्यस्थलीय भवति।
- ८) ण्यति तित्-स्वर (पा ३, १, १२४, ६, १, १८५)।
- ९) वस अतोदात्त [पा ६, २, १७२ (वैतु PII प्रम्,
तस इति, तथात्वे यनि स्वरस्याऽनुपपत्तेः)]। उप यद।
- १०) विमर्गान्त पा इलीव कृत्वा इन्द्रस्य वि इति सा
आह। यनि तु 'अभयम्' इत्यनेन समानाधिकरण
इ इति विवेकः।
- ११) तम नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद।

अ-शम् शी २, २५, १, पै ४, १३,
१ ६, २२, २०^१

अनातर- नम् पै ५, ३४, १

अ-शारमय- नम् मै २, १, ६

अशस्- १/अश द

अ-शस्त- स्वानि शी ६, ४५, १

अशस्त-वार- न अ १०, १९, ५

अशस्ति- स्वय शी ७, ११९, २,

-स्ति काठ १९, २१, ४०, १०,

क २९, ८१^१, शी १, २०, १, ५,

१, ६, -स्तिम् अ १०, १८२,

१-३ शी ८, २, २, १७, १,

८, १७, पै १६, १, २, १४९,

१२, -स्ती अ १, १००, १०,

४, ४८, २, ६, ४८, १७, ६८, ६,

७, १८, ५, मा ११, १५,

का १२, २, ४, पै ४, १, २, २,

५, १, २, ३, मै २, ७, २, ३,

१, ११, १, काठ १६, १, १९,

२, क २९, ८, -स्था शी

१२, २, १२

अशस्ति-नर- न काठ ७, १३

अशस्ति हुम्- ॥ अ ८,

८९, २, १९, ५, ९, ६२, ११,

८७, २, १०, ५५, ८, मा ३३,

६६, १५४, का ३२, ५, १२, मै

१, २, १०४, की १, १११, २,

१८, १८७ जै १, १२, ९, ३,

३, ७, शी २०, १०५, १

अ-शास्व- स्व काठ २६, ३, क

४१, १

अ-शान्त, न्ता- न्त तै २, २, ५,

२, ७, ५, १५, १^२, मै १, ८,

५^१, ३, ६, २, ७, ८, ८, ७,

९, १, ४, ४, १, ९, ७, ६^२,

काठ १०, १०, २६, १, ३१,

७, ३७, १४, क ४०, ४,

-न्त्वमै ६, ५, ८, ५ मै १,

८, २, ३, ४, २, ९, काठ ६,

३, ८, क ४, ७, -न्त्वमै ३,

१, ६, ४, १, -न्ता काठ १३, ६,

-न्ता तै ३, १, १, २, ६, १,

२, ३, मै २, ३, १, ३, ८, २,

१०, १, ४, ४, १, काठ २४,

१०, २७, ४, क ३८, १, ४२,

४, -न्तानि मै ४, ३, ६, काठ

१२, ८, -न्ते मै ४, २, १८^१,

-न्तो तै २, ५, ८, १, मै ३, २, ३

अ-शान्ति- स्वय काठ २४, ९,

क ३८, २

अ-शास्व- स्वम् अ ८, ३३, १७

अशितु, अशितम्य, अशितु, अशित-

अशित्वा १/अश द

अ-शिखिर(<>ल)न्त्य- वाय मै

२, २, ३, ३, ५, २, ७, २, ४, ३,

१, ४, २, ७, ६^१ ८, ७, १०

अ-शिखिलत्व- स्वाय काठ ८,

८, २६, ४, २९, २, ३०, ५,

क ७, ३, ४१, २, ४५, ३

अ-शिखिलम्मा(म्-मा)व- वाय

तै ७, १, ५, ४, २, ४, २

अशितु- १/अश द

अशिप(<>)दा- दा अ ७,

५०, ४

अशिमिदु, दु- दा अ ७, ५०, ४,

-दाय मा ३८, ७, का ३८, १, १

अ-शिव, वा- न अ १०, १२४, २,

-वस्य अ १, ११७, ३, ६,

४४, २२, -वा अ १०, २३,

५, शी २०, ७३, ६, -वा अ

५, १२, ५, मा ३५ १०^१,

का ३५, ४, १^१, मै १, ६, ११,

शी ७, ४४, १, १२, २, २४,

-वासा अ ७, ३२, २७ १०,

१५, १५ खि ४, ५, ११^१,

की २, ८०७, जै ४, ३०, ७,

शी २०, ७९, २, -वेम अ १,

११६, २४, ११७, १७

अशिशिलु- शुम् शी २०,

१३४, ६

अ-शि(ध>धक>)श्रिका- नाउ

दि द

अ-शि(धि>)श्री- हवी अ १,

१००, ८, ३, ५५, १६

१) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद।

२) वस पूरयस्व (पा ६, २, १)। उप यद।

३) 'आनास्ति' इति दीर्घाऽऽदि गुण दोषाऽपेक्ष।

४) उम श्रियत-कृत्-यम् (पा ६, २, १३९)। पूर

उ (मा ३३, ६६) अग्नि-दास्ति > अ-दास्ति- (अग्ने-

गोष्ठ्य) इत्याह। सगु तत्रैव स पूर वस इत्येतदाह,

तनागी अ-दास्ति इत्यपर प्राप्ति उपर्युक्त्यमानोऽयमा-

हिह। तस पञ्चमाक्षरानाऽमावाह ध्युत्पत्य नरसङ्गाव

नदनिर्वायवाऽमावाचि दिह।

५) नम इन्दोद्येय स्वर (पा ६, २, १६०)। उप यद।

६) नम, नम्-स्वर (पा ६, २, २)। अय स्वर-

विद्वयं 'वा उन्मदि' (नमका ५, १, ११९) इति

नम्-समासात् स्वस्य विप्रतिषेध विकल्पित।

१) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद।

२) 'शुनोवा' इति ऋ (१०, ५३, ८) पठि।

३) अय गुण अन्तोदात्तत्वदर्शनात् वस वा ह्यदा

प्रमादतस्वरौ वा स्यात्।

४) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप प्रति सदह।

यनि पञ्च णिष्ठ इत्येतदनर्थात्तरश्चिन्तय सतिपातिह्यम्

च सग (यम् १/तिम् >) 'श्रियि' (यु मु तिषि')

इत्येनम् दीपन (पाका ४, १, ५५) 'तिद्वि' इति ह।

यनि पूर्ववर्तोदीर्घ (पा ६, ३, १०६)। मौरिष

णिष्ठ इत्येतन्- प्राम्भमं 'णिद्व' (वी >

'तिषिका') इति उप इति कृत्वा यनि ह 'अति-

अशिपत् ✓ १ अशु द
 अशिपत्- -रम् मै १, ७, ३, १, -रम्
 शी २, ३१, ३
 अशिपम् ✓ २ अशु द
 *अशी- निड दि. द
 *अशीत-
 अशीत तनु- -नो तै १, १२, ३
 *अशीत-म- -म मा २, २०,
 का २, ५, १
 अशीति- -त्य शी ११, ३, २१,
 -ति लि ४, २, ३, मा २३, ५८,
 का २५, १०, ६, शी ५, १५,
 ८ १९, ४१, ३, पै ६, २०,
 ३, ८, ५, ८, -तिनि शी २,
 १२, ४, पै २, ५, ४, -रम्
 अ २, १८, ६ -रम् तै ७, २,

११, १, १०, १, १४, १, १७,
 १, १८, १, काठ ४२, १, ३,
 ५-८ [०ति- अण्, एक०,
 एकाव०, चतुर्, नवर०, पञ्च०]
 *अशीत्य(ति अ)शर- -रम् मै ३,
 २, ५-
 *अशीत्यक्षर-रम्- -रम् मै ३,
 २, ५
 *अशीति-
 *अशीत-तनु- -नो काठ १, १२,
 ३१, १२, क १, १२, ४७, ११
 अ-शीर्षक- -काय तै ७, ५, १२,
 १, काठ ४५, ३
 अ-शीर्षक- -पां अ ४, १, ११,
 -पां लि ३, २१, २, कौ २,
 १२२१, शी ६ ६७, २ -पांणम्

शी १९, ४७, ८, ५०, १, पै
 ६, २०, ८, १४, ४, ११
 *अशुक- -रम् मै ३, १०, ४, ६, ९
 अशुचि-
 *अशुचि-तर- -र मै १, ८, ९
 अशुद्ध, द्वा- -र का १, ४, ४, मै
 १, १, ६, ४, १, ६, काठ १, ५,
 क १, ५, -द्वा मा १, १३,
 -द्वा मै २, २२, १७
 अशुन- -रम् शी १४, २, १६
 अशुन्य- -न्यात् पै ४, १८, ३
 अशु(न>)भा- -मा लि २ ६, २२
 *अशु-र, *अशुर् नपु णि द
 *अशुव- -रम् शी १, १०, १२, १७४,
 ३, २, १४, ५, १९, ६, ४, १९, १२,
 ६, २१, ३ -रम् शी ६, २०, ४

धिका > -का' इत्यस्य मूलतः सप्त प्रश्नैः नैः विपरि-
 णाम स्यात् । यनु शिशु इति उप इति परसाधारणी
 हर्षिर्भवति (तु सा प्रम्), तनापि पात्र अनुरोधेन विशेष-
 रयमपरो विरोधोऽवश्यमवधेयो यथा पा लोभमानगोचर-
 तयाऽन्तोदात्तध्रुतिकमेतत् प्राति इत्यादिभिर्न्यायिभिः । कुत
 इति । यनि आनुदात्ततया बदे ध्रुवमाणस्यैव सतस्तद्विभिन्न-
 ध्रुतिकतया लोक उपलब्धिजन्यत्वं तथात्वेन प्रतिपादनार्थं
 ङीप् प्रकरण (पा ४, १, ६२) समावेशस्वीकृत्यादिति [नैव
 सा अपार्यम ङीप् सत् रूपं बदे ध्रुवक सन् स्वरतो
 दुष्परिहरपर्यनुयोग (द्विष्ट, यत्थ)] । एषिश्च शिशु इति
 उप इत्यास्यायाऽपि बदे पूर्व ङीप् सत्ताम् (पा ४, १,
 ४५) आपन्नो सता 'सिद्धी' इत्येतेन नन यनि आनु
 दात्तकर तस भवति, एके तु नन्-पूर्वस्य तस सत
 'अशिप' इत्यतो ङीप् प्र इत्यत इत्येतद्विषयस्य समवाय
 इति सुवचम् [नैव सा प्राकराधिक शिशुभिन्नत्व
 समर्थयितुमसमर्थ इव बस इति कृत्वा शिशुसहित्ये ध्रुति-
 तात्पर्यमिति नियमनार्थं 'सिद्धी' इति उप तद्विद्वत्तया
 साधुक्रतया वा, नितान्तमसबद्धमिष हृद्गत्या ✓ शी
 इत्यतो निष्पादुक्रतया बोधवयाऽपि बोधप्रयत्न (तु एव
 प्रम्, अपि बस इति वदन्त स्वरत समान चोदा)
 LRV 'सुतिश्वी' इत्येवमुक्तयो र्थ पिपठितु सभ-
 न्ययासिद्धमिष सत शोध प्रस्तायुक्त (तु ORN)] ।

* तम नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप रतिष्ठ यद ।

१) सत् नपु. द । उप यद ।

०) बस पुपप्रस्व (पा ६, २, १) । उप यद ।

१) सत् नपु. द । उप *म (<✓मा) इति
 रीतिपर्याय नाप [तु सभु नापु, नैव सा (क यद)
 उ म एव प्रम् च *मिनिन (<✓मिन् वा
 ✓मिन् वा) इत्यस्य समर्थ पर दीर्घ इत्येवमास्यायुक्त] ।

०) पात्र *अशी (<अण् + शी) + ति प्र प्रस्व
 च (पा ५, १, ५९) । शीर्य तु अण् + 'इति' (यद)
 इति स्थित सासत्त्व द्विष आस्येय । उमयन नैः आध्यायी-
 यावसायान्येऽप्युत्तरे कल्पेऽस्ति क्वचित्स्थित्येति दिक् ।

१) द्विष्टिदि सत्त्व । स्वरित (पा ८, ४) द ।

०) भावे त्व प्र तत्स्वरथ (पा ५, १, ११९) ।

१) तु णि अ रेत्स्व- इति ।

१) बस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद ।

१) तम अन्तोदात्त (पा ६, २, १९१) । उप यद ।

१) तम नन्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद । 'नूनम्'
 इति अ. (३ ३३, १३) पात्रे ।

१) तस । पात्र वमु स्वर चिन्त्य । अथवा उप चार्वा-
 दिपु उत कृत्वा समाधेय (पा ६, २, १९०) । शीर्य तु
 *अशु-र (=तस उप माप <✓मृ दाती यद) +
 (✓मृ [अरणे]) > कर्त्तरि 'अ' इति स्थित उत उपप्रस्व
 सत *अशुर् (अ) इत्यस्य विपरिणाम इति दिक् ।

०) न्नु नन्पूर्व बस इति सा [नैव (अ १, १७४, ३)

आ] > इत्येवमाप्यादिमकार विकल्पुद्ध नन्पूर्व तस
 अपि पदे प्रतिपादुद्ध स्वरतथ बाहुल्यप्रय

अ-शुष्क-

अशुष्का(क-श)प्र-प्रः काठ २६,
३; क ४१, १.

अशुष्क- -दाः मा ३०, २२; का
३४, ४, ४.

अ-शुष्क-

अशुष्क(न्य-उ)पस्था- -स्था खि
२, ११, २.

अशुष्क(ह>)इत्या- -आः तै ७, ५,
१, १; २, १.

अशुष्कवत्- -वते तै ७, ५, १२,
१; काठ ४५, ३.

अशुष्क- -तः तै २, ६, ३, ४;
-तम् तै ६, १, १०, १; मै १,
८, २; ४, ५, ४; काठ ६, ७,
२८, ९; क ४, ६; ४४, ९;

-ताम् काठ २८, ८; क ४४, ८.

अशुष्कित- -ताः श्र १०, १४, ११.

अशुष्क, पा- -वा श्र ७, २४, १३;
-वाः श्र १०, ५३, ८.

अशुष्क- -पसः श्र ७, १, ११.

अशुष्क(क>)का-

आशोकेयु- -यः मै ३, ५, ४.

अशोचत्- -चत् तै ५, ४, ४, १.

अशोचन- -नम् तै ५, १९, ७.

अशोण- -णाः शौ १९, ६०, १.

अश्व-

अश्व- -अश्वसि तै १०, १, १.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -अश्व द.

अश्व- -आसः श्र ६, २१, १२.

अश्व- -मैः श्र ७, ६९, ७;
मै ४, १४, १०.

अश्व- -आः श्र १०, १४, ११.

अश्व- -आः श्र ४, ४, १२;

तै १, २, १४, ५; मै ४, ११,

५; काठ ६, ११.

अश्व- -आः श्र १०, १०९, १;

-तम् शौ ७, ७५, १.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

अश्व- -आः श्र १०, ६२, ११.

(पा ६, २, ११९)। एतदपेक्षया उच्चं. (पा ६, २, ११९)
मुवचतर् द.। प्रकरणतः प्रदाहार्यप्राधान्यस्य प्रतिपत्तेस्तु
तदर्थवृत्तः सतः $\sqrt{1}$ अश्व इत्यतोऽस्य अन्य द. (वेतु.
प्र. प्र. $\sqrt{2}$ अश्व इति)।

१) तस्य नमू-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद.।

२) वस. पुपप्रत्य. (पा ६, २, १)। उप. यद.। मुपा.

द्वितीयः स्वरधिन्यः।

३) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १०२)। उप. यद.।

४) तस्य नमू-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. $\sqrt{2}$ अश्व + तः।

५) वस. परागुदात्तत्वम् उच्चं. (पा ६, २, ११६)।

६) अश्व-स्वरं $\sqrt{2}$ अश्व-प्र. किन्स्वरं (पा ४, १,
१२३; ६, १, ११५)।

७) आशु पूर्वो $\sqrt{1}$ अश्व इत्यतोऽनर्थान्तरं सन् नापु.

वपा. इति कृत्वा पापा. उच्चं.। यनि. च पा. नैत्र. वण-

विशेषणमपि नापु. जातः सन् नापु. $\sqrt{1}$ अश्व इत्यत्र

परतो वणविशेषणमपि नापु. जातः सन् नापु. $\sqrt{1}$ अश्व इत्यत्र

८) तस्य नमू-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. भोगप्रदात्त

$\sqrt{1}$ अश्व-स्वरं (पा ६, २, ११५)। उप. $\sqrt{2}$ अश्व +

१) सस्व. नापुटि द.। उप. $\sqrt{2}$ अश्व + कर्तारि अश्व प्र.।

२) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १०२)। उप. $\sqrt{2}$ अश्व +

भावे स्वर प्र.।

३) सस्व. द्विपूटि द.। उप. $\sqrt{2}$ अश्व + अमित् + इष्ट प्र.।

४) नमू-स्वरं संदिग्धं भवति (वेतु. शौ १९, ४९, २

यत्रत्याः सर्वेऽपि पाप्मे. नमू-हिता भवन्ति)। प्राकणिक-

संगतिविधातक इवाऽयं नमू प्रतिभातीति दिक्।

५) "अ-धातः" इति श्र. (१०, १०९, १) पाप्मे.।

६) "मुष्मामः" इति शौ. (१, ११, २) पाप्मे. (स. यु-

च कृते तु. तत्रत्यं टि.)।

७) $\sqrt{1}$ अश्व + किन् प्र. (पाठ ४, ६६) इति प्रथम

कल्पः (यु. WW १, २८)। आ $\sqrt{2}$ अश्व + किन् प्र. भाषी

हस्तत्वं च (पाठ ४, १३८) इत्यपरः कल्पः। उभयपक्षेऽपि

निर्दिष्टः (पा ६, १, ११७)।

८) तस्य नमू-स्वरः (पा ६, २, २)। नाट. अश्व. औपयिकं

द.। नमू चेह वेपरीयस्य सन् प्राति. कुतिताभाव-

पापकं करोति (यु. नाउटि.)।

९) उप. इन्-प्रत्य. (पा ६, २, ११५)। उप. $\sqrt{2}$ अश्व +

*अ-श्रीवि-

अश्रीवी^१ - श्रीः मे १, ११, १०.

अश्रु^२ - अश्रु १०, १५, १२; १३;

१ते १, ५, १, १; मे २, १, १०^३ १;

काठ ३४, १२ १; -अभिः या

२५, ९; का २७, ९, १; तै ५,

७, २०, १; मे ३, १५, ८; काठ

५३, १०; -अणि शौ ५, १९,

१३ [०श्रु-अन्]

१अश्रु-अन् - अम् तै १, ५, १, २.

अश्रु-मु(अ)श्री^४ - श्री शौ ११,

११, ७.

अ-श्रेष्मन्^५ - अमाणः शौ ३, ९, २.

अ-श्रोण,णा^६ - णाः लि २, १०, २;

पै १, २२, ३; -णा^७ मै ३, ७, ४.

१अश्रोत्रिय^८ - याः मै ४, ५, ८;

-याय काठ २८, ४; ५: क ४४,

४; ५.

*अ-श्री(=श्री)-

अश्री-ल, ला^९ - १लम् मै २, ३, ९;

५, २; ३, १, ९; ६, ७; काठ

१२, १०; १९, १०; २३, ६; क

३०, ८; -ला शौ १४, १, २ १/२.

१अश्रेष्मन्^५ पै १६, ७९, २.

अ-श्रेष्मन् - अमाणः पै ३, ७, ३.

अ-श्रोण,णा^६ - णाः शौ १, ३, १, ३;

-याय तै ६, १, ६, ७ १/२; -णाः

शौ ६, १२०, ३; पै १६, ५१, १.

अश्व- १अश्व ३.

१अश्वत्थ^{१०} - यः श्रु ६, ४७, २४.

अश्वत्थ^{१०} - अत्य शौ ३, ६, ५; पै ३,

३, ६; -अत्य शौ ३, ६, २-४;

६; ८, ८, ३; पै १, ७९, १; ३,

३, २-५; १६, २९, ४; -त्यः

खि ५, १५, १४; १तै २, ३,

१, ५; ३, ५, ७, २; ३; ५, १,

१०, २; १मै १, ६, १२; काठ

७, १२; ८, २ १/२; ३९, १३;

क ६, २; ७ १/२; शौ ३, ६, १;

५, ४, ३; ६, ११, १; ९५, १;

८, ७, २०; १९, ३९, ६; २०,

१३१, १७, पै ३, ३, १; ७,

५, ४; १०, ६; ९, २५, १;

१६, १३, १०; -त्यम् श्रु १,

१३५, ८; १मै १, ६, ५; २,

२, १; ४, २, १२; ४, २; काठ

११, ६ १/२; पै २, ५५, १; -त्यस्य

मै १, ६, १२ १/२; काठ ८, २ १/२;

कर्मरि कः प्र. [पाबा ३, २, ५ (वैतु. सा. [श्रु ८, २, २०]
मत्वर्थायः १: प्र. इति कृत्वा तदितद्वहेन व्याख्यायुको
ननममावभाप्रवचनतया प्रतिपन्नः संधिन्त्यः [भावात्मकस्य
हि सतः पदार्थस्य योगे तद्वतो मतुवर्धनं प्र. व्यवहार्यत्वा-
दित्यभिप्रेतः]; P.W. प्रम. च ६अ+^१श्रीरु- इति कृत्वा
तस. इति वदन्तः स्वरतः ममाधिसाकाह्यपुत्रेणुकाः]] ।

१) वस. अन्तोदात्ताः (पा ६, २, १७२) । नाव. औप-
यिकं ३. (तु. अ-श्रीवि- तत्प्रत्यं टि. च) ।

२) =अश्रीवी- यद्. । यणु MW. इहापि दन्त्यादि-
द्वितीयाच्चरतया निर्दिष्टा, तद् विमृश्यम् । मूको. उभय-
विधसंकेतोपलम्भान् (यणु. संटि) ।

३) व्यु. ? अश्रु-श्रु [=वस.पुप्रस्व.(पुप. < २अश्रु
[यद्.] उप. च १/२+अभ्ये कृः प्र. [=अत्रोऽदृष्ट-
स्वरदात्ता यस्मात्]] इत्यस्य नैप्र. वर्णविपरिणामः ३.
(तु.पंजा.भाप्र.) । मौरिय. च १/२अश्रु इत्यस्य १अश्रु
इत्यस्य कायोपचयस्वरूपत्वात् तावताऽऽगेदे^४ प्राति.
< १/२अश्रु इत्यपि संकेतलाभः स्यात् [तु. पाठ. (५,
२९)] । यद्वा १/२अश्रु इत्यस्य दीप्यर्थे ३ये प्रगेदे
३^५ १/२ इत्यस्याप्यवन्तरमूलतया संनिवेशः गणु. टि.
उत्सं. । ततश्च प्रकृते मौरिय.पुप. दाहशोचादित्याप्यर्थकं सप्र
अश्रु-(< १/२अश्रु) इत्यतः परममूलतो विपरिणतम्
अश्रु-(< १अश्रु) इति स्वादिनि कृत्वा भाषावन्तरीय-
तत्पर्य-उवर्गाऽन्यतरादि-सजन्मनामपि विधये व्यु. अस्या
स्वातिः ३. [तु. wiv १, ३३ (उक्तमजन्मपरिचयमात्रे)] ।

अयापि वा [१/२+अश्रु-(<दाह-)+१/२+अश्रु
चरणे]]>भावे अश्रु- इति कृत्वा वस. पुपप्रस्व. सतः]
१अश्रु- इत्यस्य नैप्र. विपरिणामः स्यात् (तु.टि. अश्रु-) ।

४) उत्स. कृत्-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) । उप. १/२अश्रु+
कः प्र. (पा ३, २, ९८) ।

५) वस. अन्तोदात्तात् स्त्रो. वीप् प्र. तत्स्वरथ
(पा ६, २, १६७; ४, १, ५४) ।

६) वस. अन्तोदात्ताः (पा ६, २, १७२) । उप.
(=अश्रेष्मन्) १/२अश्रु+मनिः प्र. उत्सं. (पाठ ४, १५२) ।

७) तस. नष्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्. ।

८) ययपि मुपा. इहाऽऽशुद्धो न भवति, तथाप्यसावशुद्ध-
भावे घुणाक्षरीयो भवति न तु सांस्कृतिकः (तु.टि. अ-काणा-)]

९) तु. टि. अश्री-रु- । रलयोरभेद इत्येव विरोधः ।

१०) 'अश्रीता' इति श्रु. (१०, ८५, ३०) पाथे. ।

११) मुपा. सोधाऽपेक्षः ३. 'अश्रेष्मन्' इति शौ. (८,
६, २) पाथे ।

१२) 'अश्रेष्माणः' इति शौ. (३, ९, २) पाथे. ।

१३) वैसं. व्यु. ? ६अश्रु+अश्व- (भावे < १/२अश्रु) इति
कृत्वा वस. अन्तोदात्ताः (पा ६, २, १७२) स्यादिति विमृश्यम् ।

१४) व्यु. ? पाथ. अश्व-+अश्रु- (=अश्विचरणे १/२स्या
+कः प्र. > नैप्र. १/२अश्रु) इति कृत्वा उत्स. यायादि-

स्वर इतोवैद्यः कल्पः (तु. GW. [KZ १, ४६७]) ।

१५) अश्रु-(< १अश्रु)+अश्रु-(< १/२अश्रु) > नैप्र. 'अश्रु-
> १अश्रु- इत्येवं सति सत्त्वं. ग्राम्यदित्यपराः कल्पः । ६अश्रु+

क ६, ७, शौ ३, ६, ८, पे ३,
३, ८, ९, २५, १० १६, १३,
३, ३, -स्या शौ ४, ३७, ४,
पै १३, ४, ७, -स्यात् शौ ५,
५, ५, पै १, ६६, ३ १३, ३, १,
-स्यात् पे २, २५, १४, -स्ये
१०, १५, ५, खि ४, ७, ५, ७,
४, मा १२, ७, ३५, ४, वा १३,
१, ५, ३५, ४, ४, तै ४, २,
१, २, मै १, ६, १२, १, २, ७,
१३, काठ ७, १५, १६, १३,
क ६, ५, २५, ४, पै ६,
४, ४, ९, १०, १३, १३, ६,
६, -स्येन काठ ३५, १५, पै २,
५५, ४

॥आदित्य- -स्य तै ३, ४,
८, ४, -स्यम् काठ १५, ५,
-स्या तै २, ३, १, ५, मै २, ३,
१, काठ ११, ६, -स्यात् तै २,
३, १, ५, -स्यानि काठ ८, २,
क ६, ७ -स्ये तै १, ८, ९, २,
-स्येन मै ४, ४, २

॥आदित्यी- -स्यी तै ३, ५,
७, २, ३, ७, २, १, ३, -स्यी मै
१, ६, ५, -स्यीम् तै ५, १, १०,
२, काठ १२, १०, क ३०, ८

॥अदित्य- -स्यम् मै १, ६,
१२, काठ ८, २, क ६, ७
अदित्य पलाशु- -स्यम् शौ २०,
१३४, ३.

अदित्य-मित्र- -त्रम् पै २, ५, ५
अदित्य-शाशु- -स्याया मै २, ६,
६, काठ १५, ५

✓अश्वयु, अश्वया, अश्वयु
✓१अश्व द्र

॥अश्वयोपदानि- पै ११, ३, ८

॥अश्वस्याव- -व पै ९, ६, १

✓अश्वायु, अश्वायु, अश्वयु, १अ
दिव्यु, २अदिव्यु- ✓१अश्व द्र

॥अश्वेनायाम्- पै २, १८, ३.

अश्वेपित, १अश्वय, २अश्वयु

✓१अश्व द्र

✓*अश्व

*अश्व- -व पै १, ५९, ४^५

*अप-तर- -रा श्र १, १७३, ४

१*इव- (=इवम् +इव-) इति क्त्वा तस इतोवाऽप्यपर
कल्प (यन स्वस्तिद्वयर्थे पात्र नम् समासस्य पूर्वविप्रति-
षेधीया परिभाषा चरिताध्वेतु पामबा ५, १, ११९) ।
पपा अन्ववप्रदोऽस्यातिपरोक्षत्वे सिद्धम् ।

५) विकाराद्यर्थे अम् प्र मित् स्वरथ (पा ४, ३, १४०,
६, १, १९७) ।

६) भावे एव प्र तत् स्वरथ (पा ५, १, ११९) ।

७) द्वस भासस्य वा एकवचन (पा ६, १, २२३ २, ४, १२) ।

८) तस वा यस वेति सदेह । कथमिति । सत्कारत
उभययाऽपि समवादिता । एतसि उच्यते । यस एवाऽत्र
मविनुमर्हतीति । अरव यदेवता कर्तृकर्मणा सिद्धाया हि
स यामनिष्ठवारणस्य तत्प्रसादजस्य समवादिता दिक् ।

९) तन नामस्य (पा ६, १, २२३) । उप यद् ।

१०) अथि सदावैपत्य प्रतिपद्यभावश्च । शौ १२,
१४, ८ इत्यत्राप्येन 'अथ' उपदान इत्यनेन द्विपदात्मकेन
वा 'अथ' उपदा । न' इत्यनेन द्विपदात्मकेन वा पा
समस्य स्यापथ सोधः कर्तव्य ।

११) गदित्यध्वनीय प्राति भवति । विष्पववय-व्यक्ति-
विशेषवचनमिति गमाधेत ।

१२) संदिपध्वनीय पा (श्रु शी ६, १८, ४) । 'अद्वे ।
वा' इत्याधारेण द्विपदस्य स्यात् सोधः ॥

१३) १) नात्र न्यु चीयधिक सन् गदिकमानुषुनि
मैर ✓अर्है दान्त्या किर्गणामभूतः कथा ॥

१) १) नात्र अन्तरात्मनिरुच्यते निगम प्राति नात्र
वा कर्तृरिति निगममिति क्त्वा अन्तर्गता (पा ३, १, १३४

उत्त) धास्य च । अथि प्र सत्य आनुदात्ताकार्य इति
वस [पा ६, १, २०३, तु सा, KZ ३६, २७१ (ORR),
MW, L ३४८, वैतु GW प्राति क्रीकुर्वाणोऽपि
✓२अश्व इत्यतो वा ✓१अश्व इत्यतो वा न्यु दशुक,
वै GRI च <✓२इप् इतीव योजयन्ती] । स्वीत्
इत्येतेन सामानाधिकरण्यामिति क्त्वा तु (वैतु सा
वाक्यभेदतोऽप्येवैपरीत्यमिव कारक [तु स्वीत्])
'प्र' 'भरन्ते' इति किप अर्थव्यप्याकरवात् 'कर्म'
इत्यस्या मित्रपुरुषाया सत्या कि पृथगेत्याया अभाव
इ (वैतु पपा प्रभृ तद्वाव प्रतिपत्ता) । 'कर्म' इत्येतत्
शब्दरूप यदि एव पूर्वोक्तताया व्याख्येयम् । तत् कथ
मिति । उच्यते । *१कर्मिण- <१धर्मा- (=धर्म +
*अप [<अर्थ- भावे <✓अर्थ इति क्त्वा वस पुनरर्थ
[=प्रकारावप्रतिमत्वेन विराट्प्रागर्थ सत्वपि सत्वेतम्]] ।
समाधेत । यद्वा मोक्षि अतुरोपत 'धर्म- <[<प्र
(भावे <✓धृ) + मर- (कर्तरि <✓धृ) इति क्त्वा उत्त
कृत-यस्य (पा ६, २, ११९) + भावे (✓धृ) <✓धृ-
'धृ- > 'धृ- > 'धृ- इति क्त्वा वस पुनरर्थ (पा ६, २,
१) 'धर्म- (नैप्र > धर्मा) इति पूर्ववत् वारादिताया
विपरिणत स्यादिति (वैतु ORR एतत् <कर्मण-
शब्दतो नेदीय इत्योपपत्त्युच्यते स्यात् स्यात्वाऽप्येव
यद्वा मये नृदहीमानताया समाध्यामने (श्रु १५ पद)
१मथ अर्थय पादात्तात्पुनरी १मथ श्रेष्ठम इति इत्येव
पादः 'ता कर्मावगा अर्ह' इत्येव गुण इ (वैतु ORR)
५) 'अथ' इति सोधो विमृश्य ।

१अपाठ, डा(कड, कडा) - डा: अ ३,
१५, ४; उ, २०, ३; २८, २;
९, १०, ३; तै १, ५, १०, १;
कौ २, ७५९; -दम् अ १,
५५, ८; ११, २१; द, १८, १;
८, ७०, ४; १०, ४८, ११;
मा ३४, २०; डा ३३, १, १४;
मै ४, १४, १; काठ २६, १५; क
४१, ७६; कौ २, ५०६; जै ३,
३९, ५; शौ २०, १२, १९; -डा
मा १३, २६; का १४, २, १२;
तै ४, २, १, २; मै २, ७, १६; काठ
१६, १६; -डाष अ [२, २१,
२; उ, ४६, १]; ८, ३२, २७;
-डेन अ ६, १९, २.

*२अपाठ-

अपाठा - डा: तै ४, ४, १०, २;
मै २, १३, २०; काठ ३९,
१३; शौ १९, ७, ४.

१अष्ट-✓१अम् द.

२अष्ट-✓१अम् द.

अष्टका - का काठ ३५, १२; ३९,
१०; शौ १५, १६, २; -काक्

मै ४, २, १२; -कासु क ४८,
१२. [का-एक, वि>व्]०
अष्टन् - अष्ट अ ८, २, ४१; १०,
२७, १५; मै ३, २, ३; ३, २;
४, ५१; शौ ५, १५, ८; ८, ९,
२१; २३; ११, १०, २९; पै
८, ५, ८; १६, १९, ९; २०, २;
८७, १०; -दमि: काठ १९, ४;
-दसु क ६, ८; -दामि: अ
२, १८, ४; तै ५, १, ४, ५; ४,
४, ३; उ, ५, ७, ३; मै ३, १,
१; काठ २१, ७; ३३, ७; क
३०, २; -दाम्य: तै ७, २,
११, १; १३, १; १५, १; १९,
१; काठ ४२, १; ३; ५; ९;
-दामु काठ ८, १५; -दौ अ
१, ३५, ८; १२६, ५; १०, ७२,
८; खि ४, २, २; मा १८, १५;
३०, २२; ३४, २४१; का १९,
८, २; ३३, १, १८१; ३४,
४, ४; तै २, ४, ९, १; ३,
४, ९, ६; ५, २, ३; ४, ७,
११, २६; ५, १, १, २; ३, २,

३, ५; ४, ८, ६; १०, ४, ६,
७, ३; ६, १, २, ६; ४, ५, १;
७, २, ९, २; ३; मै १, ५, ८;
१०, ८; ११, १०६; २, ४, ८;
११, ६६; ३, १, १; ४, २६;
५; ६; ८, १; ४, १, ८; १२;
२, १४; ५, ५; ६, ११, १३, १;
काठ ११, १०; १२, १; १४,
४; १८, १२; १९; २०, १;
२१, ५; ११; १२; २२, २; १०;
२३, २; २६, ९; १०; ३१, ६;
९; ३४, ७; ८; ३६, २; ३७, ३;
१७; क २९, १६; ७; ३१,
३; २०; ३५, ४; ८; ४१,
७; ८; ४७, ६; ९; शौ २, १२,
७; १९, ४७, ३; पै २, ५, ८;
६, २०, ३; १५, १२, १०; १६,
१९, ९; -दौ-दौ तै ५, ४,
११, ४; ६, ४, ५, २; मै १,
११, १०; ३, ४, ४; काठ २६,
१०; क ४१, ८.

१अष्ट-कु - कै: खि १, २, १२
*१अष्ट-कर्ण-

५) व्यु. ? ✓अर्ध > अर्ध (=भावे घञ्) + अर्ध-
(=भावे < ✓अर्ध) इति कृत्वा वम. पूषप्रस्व. *अर्धार्ध-
इत्यस्य सतः नैत्र. विपरिणामः स्यात् [तु. वि. ✓*१अ
> *१अर्ध (एतदनु वैप २, १५२ शोधः द.); वैतु. सा.
प्रष्ट. १अ + साठ् (=✓सद् + कः 'साठ्') [पा ६, २,
११३ इत्यस्योपसाहसिकत्वदर्शनेन] इति कृत्वा तस्य.
पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) इति वदन्तः घञोपपत्तिं प्रति
समाधिमलम्भुनाः। अर्धतवेह ✓अर्ध इत्यस्य दः
प्रमेदः संगतः स्यादिति दिक्।

६) नाड. वा. निन्यक्रीत्वेन प्रयोग इति कृत्वा तदौप-
यिकं यनि. प्राति. घृयक् सुबन्धं द.। उस. थायादि-स्वरः
(पा ६, २, १४४) इति १संख्याकाव विवेकः सुकरः। पूष.
✓अर्ध इत्यस्य ३वः प्रमेदः द.। उप. कर्मणि
घञ् (पा ३, ३, १९) वा ✓अर्ध इत्यतः कर्तरि
अचि इपादिषु उसं. (पा ३, १, १३४; ६, १, २०३)
वा द. [वैतु. भोट. (२, २, १२१) प्रष्ट. (तु. ४४४. प्रष्ट.)
नाड. दि. एवावयवौ प्रतिपन्नाः नया वग. इति कृत्वा

स्वरतः कयचिच्च चतुरस्रिताः (पा ६, २, १७२) सन्तोऽपि
(वैतु. पाठना. [१, ९६] यस्य तम. इतीव व्याख्यायुक्तस्य
सत एतदपि नैव सुबन्धं स्यात्) नम उत्तरस्य सस्य
यत्विपरिणामस्य तात्त्विकं समाधिं प्रति गणापूर्वमेव
ज्ञेयाः।

७) ✓१अर्ध + तक् प्र. लो. टावि कान्पूर्वस्याऽवर्ण-
स्येत्वाऽभावश्च [पाठ ३, १४८; पावा ७, १, ४५ (तु.
मव. प्रष्ट.; वैतु. वाच. प्रष्ट. < ✓२अर्ध)]।

८) व्यु. ? [तु. पाठ. (१, १५७) < ✓१अर्ध;
सनाम्यन्तरार्यम् wvw. (१, १७२३)]।

९) मूलत एतत् रु. अष्टौ इत्यस्यैव कयसंकोचः
स्यादिति विमृश्यम् (तु. १३४२)।

१०) आत्वं विमहोदत्तत्वं च द. (पा ७, २, ८४; ६, १, १७२)।

११) जडशसोः 'औम्' इत्यादेशः (पा ७, १, २१)।

१२) कः प्र. उसं. (पा ५, १, ५८)। तत्स्वरः।

१३) अथयवौ च स. च प्रति संदेहः। तथाहि। पूष.
संख्याविशेषवाचकं सप्तद्वयोपलक्षणं स्यात् [तु. Pw.

अष्ट-कर्णी- अर्थः श्र १०,
६२, ७.

अष्ट-कृत्वस्(>)^१ शौ ११, २, ९;
पै १६, १०४, ९.

अष्ट-धा^२ मा ८, ६२; शौ १३, ३,
१९.

अष्ट-यु(श्र>)धा^३- ध्या लि ३,
१७, ३; मै १, ५, ८, १, शौ ८,
९, २१; पै १६, १९, ९.

अष्ट-मु^४- अः शौ १३, ५, ५; -मम्
श्र २, ५, २; १०, ११४, ९;
शौ ७, २, ८, ४; मै ६, १,
८; कौ ३१, ६; ३३, ६;
कौ ४७, ६; -मे मा ३९, ६;
का ३९, ४, १; शौ ७, २,
८, ४; ७; कौ ३०, २; ३३,
१; कौ ४६, ५; -मिम तौ ७,
३, २, २; काठ ३३, १०. [अ-
सत्त्वं]

अष्टसी^५- सी मा २५, ४; ५;

२६, १; का २७, ४, १; ५, १;
२८, १, १; तौ ५, ७, २१, १;
२२, १; मै ३, १५, ४; ५; काठ
५३, ११; १२; पै ५, ३५, १२;
-सीम् मै १, ८, २१; शौ ८,
९, २१; पै १६, १९, ९; -म्या
पै ९, २०, ८.

अष्ट-यु(श्र>)धा^३- ध्या मै ४, २,
१४.

अष्ट-योनि^६- निः शौ ८, ९, २१;
पै १६, १९, ९.

अष्ट-रात्रि^७- राः तौ ७, २, २,
१; -अम्, -अण तौ ७, २, २, १.

अष्ट(ह्र-अ)वृ^८- अर्थः शौ १९,
२३, ५.

अष्ट-वृत्त^९- वः शौ ५, १९, ८;
पै ८, ४, ८.

अष्ट-गराव- अम् पै ९, २१, ८.

अष्ट-वर्ष^{१०}- अर्थः लि १, २, १३.

अष्ट-स्वना^{११}- ना मै ३, १, ७.

अष्ट-कपाल^{१२}- अः शौ २९,
६०; शौ ३१, ५, १; तौ २, २,
५, ३, ५; ९, ५; ३, ३, ४; ५, ३,
२; ६, ३, ३; ३, ५, ४, ४; ५,
५, १, ५; ६, ५, १; ७, ५, १, ५;
२१, १; २२, १; मै १, ७, ४;
१०, १; १०; १२, ६, १, ३, ५;
१३; ३, ६, १; ४, ३, १;
८; ८, ६; काठ ९, ३; ४;
५; १०, २; ५; १५, १; २;
४; ५; ९; २२, ३; १३; २९,
४; ३६, ५; ३७, २; ३; ४५,
१०; १८; १९; क ८, ६;
७; ८; ४५, ५; -अम् तौ १,
८, १, १; २; २, १; ४, १; २, १;
९, १; १०, १; १७, १; १९,
१; २०, १; २, ३, २, १; २;
३; ४, ५; ३, १; ४; ४, १;
२; ४; ५; ६; ७; ५, ५; ९;
५; ११, ६; ३, २, ३; ६;

प्र. (पा ६, ३, ११५ इत्यतो गृहीतसंकेताः); वैतु. सा.
(क १०, ६२, ७) अष्ट+क इति, MW. अष्ट+
कः इति। यद्वाऽऽचार्योऽनुशासनगत-विष्ट-भिन्न-सिद्ध-
क्षेत्रेलेतच्छब्दान्तरवत्पथ्ययभावमाश्रयमानम् अष्ट+
इत्यतः आन्तमात्रमिति भूयोविमर्शसहं द.। उप. अपि
१ कुर्ग- इति धोप्रवरं वा स्यात् दृक्- इति कृतपथावा-
न्तरं वेति विचारः (भूयमे विमर्शाय तु. नाउ. वि.)।

१) स्त्री. विकल्पितः रूपः प्र. तत्स्वरथ (पा ४, १,
५५)। मीस्थि. नैप्र. -'गुं'क' > -'गुं'का' > इत्येतेतदि-
परिणतमित्यभिप्रायः उच्यते. उपप्रस्व. संभाव्येत (=अष्टं
प्रविष्टं वाऽष्टमं स्वतयाऽऽहितं वा यथा स्यात्तथा कर्णः
कृताः)। यद्वाऽऽभिप्रायः १ कुर्ग- इत्येव उप. सति
वय. इति ह्वाऽन्तोदात्तः उच्यते (पा ६, २, १६३ उच्यते)।

२) पात्र. कृतवतिः प्र. उच्यते. तत्स्वरथ (पा ५, ४,
१७); वैतु. वेप २, ३६२ टि., इत्येव च तच्छेषपरमिव
टि. कृतवतिः)।

३) 'अष्टिप्रण' (पा ५, ३, ४३) इति धा प्र. तत्स्वरथः।

४) वा. पूरवत्. (पा ६, २, ९)। उप. वद.।

५) पूरणार्थे इति महागमः तत्स्वरथ (पा ५, २,
४८; ४९)।

६) श्री. टिप्पण्योजिते कौषि उदात्तनिमित्त-स्वरः
(पा ४, १, १५; ६, १, १६१)।

७) तस. समासान्ते अचि चित्-स्वरः (पा ५, ४, ८७;
६, १, १६३)।

८) वस. समासान्तः अः प्र. तत्-स्वरथ (पा ५, ४, ७४)।

९) उच्यते. वा काय. वा वाधादि-स्वरः [पा ६, २, १४४
(तु. w. 'अष्ट[पा]त्र' इति; वैतु. BW. MW. वस.
मुयाणी चिन्त्यौ। अन्तोदात्तानुपपत्तेरिति दिक्.)]।

१०) प्रष्टस्वर आनुदात्तः स्यादिति संप्रि. वद.।
ह्र-प्रत्ययान्तः [पा ५, २, ४८ (=अष्ट-वर्षितमः)]
स्यादन्तोदात्त इति तु संभाव्येत।

११) वस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १६४)। उप. वद.।
(तु. अष्ट-स्वना-)

१२) वस. पूरवत्. पू. दीर्घत्वं च [पा ६, २, २९; ३,
१२६ (तु. उप. अपेक्ष्य नियमार्थं पा ६, ३, ४६)]। उप.
वद. यथा, 'अष्टा' इति दीर्घान्तमेव पू. भवति [वैतु. पा.
(६, ३, ११४) यदनु शिष्यमाश्रयस्य दीर्घस्य महिमाप्रा-
पत्यं भूयोविमर्शयित्वं द. (तु. टि. विद्वान्तरं, विद्वान्-
मित्र- प्र. अन्तः, विद्वान्-वसु- प्र. वाऽऽन्तः)]।

१३) मुया. अदीर्घान्तं पू. चिन्त्यम् (तु. क ४५, ५)।

३, १-३; ८, १^५; ११, १; ४, १,
२; ३; ३, ३; १०, २; ५, ३,
१; ४, ५; ५, २; ३, ४, ३, १^५;
५, ६, ५, १; ७, ५, ७, २^५;
मै १, ४, १५; ८, ८^५; ९^५; २,
१, ३^५; ७; १०^५; ११^५; २, ६; ७;
१३^५; ३, १; ५; ६^५; ४, ६;
८; ५, ९; ६, १; ६^५; ६, १५,
१०; ११; काठ १०, १; २;
५^५; ६^{१०}; ७^{१५}; ९^५; ११, १^५;
२^५; ३; ८; १०; १३, ३; २२,
३; ३३, ७^५; -लान् तै ७,
५, ६, ४; -लेन मै २, ६, १;
४, ३, १.

अष्टा-पिंड-अक्षर, रा^५ - ईरम् मै
३, ६, ५; -ईरपा मै १, ११,
१०^५; काठ १४, ४^५; -ईरा तै २,
२, ५, ५; ९, ५; ३, ४, ९, ७;
५, ४, ४; ५, १, १, २; ४, ५, २;
३, ५^५; ४, ४, ४; १०, ४; ६,
५, १; ६, १, २, ६; ६, ३; ३,
३, ६; ४, ५, १; ७, २, ३, १;
मै ३, १, १^५; ७, ३; ३, २; ४, ४;
५^५; ४, ५, ५^५; काठ ८, ३;
९, ३; १८, १५; १९, ४; २०,
१^५; ४; २१, ७; १२; २२, २^५;
३; २३, १०; २६, १०; २९,
४; ३७, २; क ६, ८; ८, ६;
२९, ७; ३०, २; ३१, ३^५; ६;
३७, १; ४१, ८; ४५, ५;
-ईरा तै ६, १, २, ६; मै ३,

६, ५; काठ २३, २; क ३५, ८;
-राम् तै ७, ३, २, २^५; मै १,
११, १०; काठ १४, ४; ३४, १०;
-राम मै १, ११, १०; -रेण
मा ९, २२; का १०, ६, २; तै
१, ७, ११, १.

अष्टा-चक्र, का^५ - कम् शौ ११, ६,
२२; पै १६, २३, २; -का शौ
१०, २, ३१; पै १६, ६२, ३.

अष्टा-चत्वारिंशत्^५ - शम् मा १८,
२५; का १९, ८, २; तै ४, ७, ११,
२; काठ १८, १२; ३४, ९; क
२९, १; -शतः ५ तै ५, ४, ८,
६; ७, ४, ७, ३; मै २, ११,
६; ३, ४, २^५; काठ २१, ११३;
-ईशतम् तै २, ५, १०, ४;
-शते काठ ४२, ३; ५.

अष्टा-चत्वारिंशत्-अक्ष-
(र<)>रा^५ - रा तै २, ५, १०, ४;
५, ४, ८, ६; ७, २, ६, ३; मै ३,
४, २; काठ २१, ११; ३४, ९.
अष्टा-चत्वारिंशत्^५ - शः मा १४,
२३; का १५, ७, २; तै ४,
३, ८, १; ५, ३, ४, ५; ७,
२, ६, ३^५; मै २, ८, ४; काठ
१७, ४; २१, १; क २६, ३;
३१, १६.

अष्टा-त्रिंशत्^५ - शते काठ ४२, ३.
अष्टा-दशन्^५ - ईश तै ७, ४, ११,
४; काठ ३३, ३; -शम्^५ तै ७,
२, ११, १; १३, १; काठ ४२, ३.

अष्टा-दश(श-श्रु)र्ष^५ -

-चैम्यः शौ १९, २३, १५.
अष्टा-दश^५ - शः मा १४,
२३; का १५, ७, १; तै ४, ३,
८, १; ५^५, ३, ३, २; मै २,
८, ४; काठ १७, ४; २०, १३;
क २६, ३; ३१, १४.

अष्टा-नवति^५ - श्ये तै ७, २, १३,
१; काठ ४२, ३.

अष्टा-य(इ>)क्षा^५ - शम् शौ ९,
३, २१; पै १६, ४०, ८.

अष्टा-यद्वाशत्^५ - शते काठ
४२, ३.

*अष्टा-पा(इ>)र्ष^५ -

अष्टा-पदी^५ - दी श्र १, १६४,
४१; लि ४, ५, १६; तै ३, ३, १०,
२; ४, १, ४^५; मै ४, ८, ९^५;
काठ १३, १०^५; शौ ५, १५,
७; ९, १५, २११; १०, १,
२४; १३, १, ४२१; पै ९, १८,
१०; १६, २७, ४, ६९, १११;
-दीः पै ९, २१, ८; -दीभिः श्र
२, ७, ५; -दीम् श्र ८, ७६,
१२; मा ८, ३०; का ९, ५, ३;
की २, ३४०^५; जै ३, २८,
१२१; शौ २०, ४२, ११; पै ९,
२१, ८.

अष्टा-पृष्ट^५ - इम् मै २, ६, १३;
काठ १३, १०^५.

अष्टा-ग्रूप^५ - ग्रूढ तै ३, ४,
१, ४.

*) वम. पूषप्रस्व. पूष. दीर्घत्वं च (पा ६, २, १; ३, १२६)।
उप. यद.।

*) वम. पूषप्रस्व. (पा ६, २, ३५)। उप. यद.।
पूष. 'भा' इत्यादेशो दीर्घत्वं-पर्यवसानः (पा ६, ३, ४७)।

*) सस्व. एष्टि. द्र.। उप. यद.।

*) पूषेण्ये पाक्षिकः इदं प्र. तत्-स्वरथ (पा ५, २, ५६)।

*) 'मलि' (पा ६, १, १८०) इत्युपोत्तम-स्वरः।

*) तु. डि. 'अष्टर्ष'।

*) पूषेण्ये इदं प्र. पूष. दीर्घत्वं प्रस्व. च (पा ५,

२, ४८; ६, ३, ४७)।

*) वम. लोपः समासान्तः पूषप्रस्व. पूष. दीर्घत्वं च
(पा ५, ४, १४०; ६, २, १; ३, १२६)। उप.
यद.।

*) ली. लीपि पदादेशः निपात्यते (पा ५, ४, १३९)।

*) वम. पूषप्रस्व. पूष. दीर्घत्वं च (पा ६, २, १; ३,
१२६)। भूयान् पात्रे. भवति (तु. संति.)। 'अष्टा-ग्रूढम्'
इति Bw. रिपठियेत्।

*) सस्व. नाष्टि. द्र.। उप. /ग्रूढ इत्यतो निष्पत्त्य

अष्टा-योग- -गा? १० ९, ९, १;

-गा: शौ ६, ११, १.

*अष्टा(१२-अ)र- -शौ १६, ५३, १४.

*अष्टा(१२-अ)रति- -नित: मै ३, १, २; काठ २६, ४; क ४१, २.

अष्टा-वन्धु- -नम् ४१०, ५३, ७.

अष्टा-विंशति- -नित: मा १८, २५१; का १९, ८, २१; तै ४, ७, ११, २; -त्यै काठ ४२, ५.

अष्टा-विशु- -नाम् (१शा) शौ १९, ७, १; -नानि शौ १९, १; ५.

८, २.

*अष्टा-शफ- -फ: काठ १९, ८;

-फा: तै ५, ४, ११, ४; काठ २०, ४; क ३१, ६; -फान् काठ १९, ८.

*अष्टा(१२-अ)शीति- -त्यै काठ ४२, ३; ५.

*अष्टा(१२-अ)श्रि- -अश्र: मै ३, १, २; क ४१, २; -श्रि: तै ६, ३, ३, ६; मै ३, १, २.

*अष्टा-पष्टि- -त्यै काठ ४२, ३; ५.

*अष्टा-ससति- -त्यै काठ ४२, १.

अष्टा-स्तना- -नाम् तै ५, १, ६, ४; काठ १९, ६; क ३०, ४.

अष्टवे, अष्टि, अष्टु, अष्टा-√अश्र् द.

*अष्टि-

*अष्टि(वा-धि < 'रिषि)र-

*अष्टिर्- नाप्. टि. द.

*अष्टिल- एप्. टि. द.

*अष्टिर्व- नाप्. टि. द.

*अष्टीन्- ऊर्-वृ°

*अष्टिर्व(र-वृ)वृ°

?अष्टीवृत्- -वृत्त्याम् १०,

दीर्घत्वं छान्दसं द्र. ।

*) उच. विधेयि. इति कृत्वा संज्ञात्वसामान्यात् पूष. दीर्घत्व बाधाय: स्वरश्च (पा ६, ३, १२५; २, १४४) । उप. अत्रिकरणे घञ् [पा ३, १२१, (वैतु. सा. [श्री.] कर्मणि प्र. इति वदन्तिन्य: । १४४) नान्यतराण्युयोगितया गवारवादेभ्योऽनिकर्मतोप्युक्त्यभिसंधे:]] ।

*) 'गा:' इत्येवं मुगा. सु-शोच: ।

*) वस. पूषप्रस्व. पूष. दीर्घत्वं च (पा ६, २, १; ३, १२६) । उप. यद्. ।

*) द्रम. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १५) । उप. यद्. । पूष. 'आ' इत्यादेशो दीर्घत्व-पर्यवसान: (पा ६, २, ४७) ।

*) पूषोऽप्ये वृद्ध प्र. पूष. दीर्घत्वं प्रस्व. च (पा ५, २, ४८; ६, ३, ४७) ।

*) यनि. पा. स्यादिति कृत्वा यत् WR. 'हर्मिन्नाम्' (द्र. पाण्ड.) इति मूनी. सा. शोषेययाताम्, तज्जेष्टम् । नाह-विशेषणतयाऽर्पतयतुरश्चरतया छन्दस्त्वश्च साम्यत्वसं-भवेऽपि प्रमाणाऽभावादप्यतश्च छन्दस्त्वश्च यस्मिन्. मूली. अयि ततो विरिष्टतया उपपत्तेश्च (द्र. सत्स्थ. टि. *अष्टुमिन्, हर्मिन्-). ।

*) दस. पूषप्रस्व. अष्टीति- इत्येतत् परतः पूष. दीर्घान्तत्वाभावश्च द्र. (पा ६, २, ३५; ३, ४७) ।

*) सव. नाष्टि. द्र. पूष. दीर्घत्वं च (पा ६, २, ४७) ।

*) वम. उप. अन्तोदात्तत्वाभावपक्षे पूषप्रस्व. पूष. दीर्घत्वं च (पा ६, २, १६४; १; ३, १२६) । उप. यद्. (द्र. अष्ट-स्मृता-). ।

*) अस्थि- इत्यभेद पात्र. ?अष्टीवृत्- इत्यत्र औप. गमनिकं नृपान्तम् (पा ८, २, १२) इतीवाऽऽर्यीयमानं गन् तत्त्वतोऽन्त्याभेदमिह द्र. ।

*) वस. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) । नाउठ. व्यु. औप. द्र. । पूष. √अश्र् > अश्र्- इति अस्थि- (यद्.) इत्येतदीयस्य पूष. पर्यायः द्र. । उप. च *स्थिर- [√स्था+भावे किरि: प्र. (द्र. पाठ १, ५३ [=मौस्थि. √स्थु इति भावे क्तिवन्तः])] इति नैप्र. > *स्थिर- इति द्र. [अस्थि. यनि. अस्थि तत्पर्यमिति भावः (द्र. [*अश्र्- >] पंजा. टिळा हि. टीला [< *अष्टील-])] ।

*) = *अष्टिर्व(र-वृ) (द्र. टि. ?अष्टिर्वृत्-). । उप. मत्वर्षादौ वः प्र. (पावा ५, २, १०९) । मौस्थि. उप. < *क्ष- < *वृद्ध- < √वृ द्र. (वैतु. उ. म. VV २, ८६ < ?अष्टीवृत्-). ।

*) उच. कृत-प्रस्व. (पा ६, २, १२६) । नैप्र. नाउठ. व्यु. औपधिकं द्र. । उप. *वृत्- [√वृत् (=नैप्र. √वृत्)+कर्तरि क्तिवृ प्र.] इति सद् वलनकर्तरि तात्पर्य-वत् द्र [वैतु. WVV. (१, १५७) एतदपर्यव प्रति. आदर्शे √अश्र् इत्यस्य उभे प्रथेदे विधित् संदिहानोऽपि योक्तुं शक्यः] ।

*) नैप्र. नाप्. अनधन्तं द्र. (वैतु. पा. (८, २, १२) *अस्थि-मत्-इत्यस्य नैप्र. विपरिणाम इतीव शाश्वतः सन् नतितश्च दीर्घतश्च स्वरतश्च (वैतु. पा ६, १, १०६) तादृशिकं समाधिं प्रति पर्यवयोज्यः । ननु मनुष्योऽभावे सर्वगमस्थानोऽपि रु. (द्र. 'वन्ता' प्रज्ञ) कुतो नुमिति । उच्यते । √वृत् > *वृत्- इत्यतः नैप्र. अन्यतः *वृत्- इत्यतश्च *वृत्- इति विपरिणाम-स्वभावात् (द्र. प्राभा. छन्मन्- इत्येतत्-संज्ञाताः सन्तः नमा. जन्मन्, जर्मन्, जहन्म- इत्याकारकाः विपरिणामाः) उभयोः रु. गमयेन गमयेदात् मौस्थि. *अष्टिर्व(र-वृ)वृत् > *अष्टीवृत्- > -वन्ता प्रज्ञ. इति प्रकम्: स्यादिति] ।

४, ८, ४, १, १, १, ४, ४, ७,
६, ८, ८, १, ४, १, १, २, ३,
१, २, ६, १, ४, १, ८, ४, २,
६, ७, ८, ७, ५, ९, १, ८, १, १,
२, १, २, ३, १, १, ७, १, ८, २, २,
४, ६, २, ४, १, २, ६, १, २, ७,
१, २, २, ८, १, ०, ३, ०, ७, ३, १, २,
१, ३, ४, ४, १, ०, ३, ७, ५, १, २, १,
३, ८, ७, ४, ७, ५, ४, ६, ४, १, १,
३, १, ०, १, २, ४, १, ५, ६, ७, १,
५, ४, २, ८, २, १, १, ३, ४, १, ३, ७,
२, ४, १, ७, ४, ७, १, ४, ७, २,
९, १, १, २, २, ०, ३, २, ४, ७, २,
५, ७, ७, ६, १, ०, ७, ३, १, २,
२, १, १, ०, २, ६, ५, ३, ४, ६, ५,
१, ३, ६, ७, ८, १, ५, ८, ६, ८,
९, २, २, ९, २, १, १, ४, १, १,
१, २, २, २, ५, १, २, २, ३, ६,
१, २, ५, ४, १, २, ०, २, ७, ४,
३, ४, ५, ९, ७, ३, १, ३, ५, ४, ७,
६, १, ४, ८, २, ९, १, २, २, ८,
३, ५, ८, ६, ३, ३, ७, ७, १,
४, २, ४, ४, ८, १, ५, ६, ९,
१, ०, १, १, १, २, ९, १, ३, १, १,
९, ६, ३, १, ०, १, ५, १, १,
१, ७, १, ३, ७, ५, १, १, १,
२, ०, ५, १, ७, २, १, ३, १, ६,
६, ६, १, १, ७, ७, २, १, ०, ६, ५,
सुन्ति १, ८, ९, १, १, ८, ३, ७,
१, ४, ८, १, २, ९, १, १, १, ६, ४,
५, ०, १, ०, १, १, १, १, ८, १, ०,
२, २, १, १, ३, ६, ८, ४, २, ३, ८,
३, ८, १, १, ४, ७, ४, ६, ०, ८, ५,
३, ३, ४, ३, ५, २, ४, ८, ५, २,

२, १, ३, ६, १, १, ३, १, ०, ५, ०,
२, १, ४, ६, ६, ३, ६, ७, ५, ७,
३, ८, ३, ९, ४, ४, ८, ३, ५, ३,
३, ६, ५, ८, १, ९, १, ८,
२, २, ०, २, ०, २, १, ६, ३, १,
१, ३, ४, ६, ७, ५, ४, ७, ९, ६, १,
३, ०, ७, ८, २, १, ०, ४, ४, ७, ७, ८,
८, १, ०, १, २, १, १, १, १, १, ५,
४, ७, ७, १, १, १, १, १, १, १, ५,
१, १, १, १, १, १, १, १, १, १, १,
५, ५, ३, ३, १, १, ५, ४, १, १, १,
१, ६, ४, ७, २, १, १, १, १, ४, ४,
१, १, १, १, १, १, १, १, १, १, १,
३, १, १, १, १, १, १, १, १, १, १,
४, ७, २, १, ४, ४, १, ५, ८, १, ७,
१, ८, २, ०, १, १, २, १, ०, ३, ४, २,
६, ०, २, १, ३, ३, ६, २, ८, १, ४,
४, १, ७, ७, ७, १, ०, ४, २,
१, १, २, ३, ७, ५, १, १, १, २,
२, ८, १, २, ४, ७, ३, १, २, ०,
६, ०, ५, ७, १, ५, ९, ४, ७,
सन्ति १, १, ४, ५, १, ३,
३, ८, ५, ४, १, ७, २, ३, ९, ५,
१, २, ४, ८, १, ९, ८, ९, ७, ३, ४,
१, ०, ५, ४, ४, ९, ५, १, ५, १, ०, ८,
५, १, ३, ३, ६, ७, ७, ५, १, ३,
१, ३, ३, ५, ४, ३, १, १, ४, १, ५,
१, २, ३, २, ६, ३, ३, ६, ७, ३, ८,
१, ४, १, ५, ६, ३, १, १, ०, १, २, ०,
१, १, ७, ७, ५, ३, ४, ३, ६, २, २,
१, ०, ९, ८, २, १, ६, १, ०, ६, ८,
सन्ति १, १, १, ४, ५, ७, ६, १, २,
३, १, ३, ४, १, ४, १, १, १, १, १,
७, १, ६, ६, ४, ४, २, ९, १, ०, ५,
३, ७, ४, ४, ८, १, ३, १, ८, ७, ४,

२, २, १, १, १, ४, ७, १, २, १,
२, १, ४, ७, १, ६, ३, १, १, ८, ९,
६, २, १, २, १, ०, ९, १, १,
९, ४, ३, २, ६, ३, ३, ७, ९,
३, ५, ३, १, ८, ४, ६, १, १, ३, ३,
१, ३, ७, १, ४, ५, १, ५, ४,
२, ८, ५, ३, ५, ४, ६, २, ७,
४, ४, १, ३, २, ४, ०, ५, ४, ८,
८, १, ९, ७, २, ७, ३, २, २, ४,
८, ४, १, ६, ४, १, १, १, ८,
४, ३, ७, १, २, १, ८, १, ३, १, ५,
९, ७, ४, १, ४, १, १, ३, २, ९,
२, ४, २, ३, ९, ३, ४, ३, २, ८,
४, ४, २, २, ९, ६, १, १, ४, ६, ५,
७, ९, ०, २, ९, २, २, ८, ९, ३,
३, ३, ९, ४, २, ९, ७, ५, ९, ८, ५,
६, ९, ६, ५, ४, ८, ५, २, ९, ७,
५, ५, १, ०, १, ४, २, ४, ३, ३, ५,
७, ९, ८, १, ४, २, ७, ८, ३, ८,
९, २, ८, १, २, १, १, २, ७, ३, ८,
२, १, २, २, १, १, ४, १, ३, ४,
१, ०, १, ४, १, ९, ५, ७, १,
१, १, ०, ५, ४, १, २, ३, ६, १, ४,
३, ३, १, ३, ३, ३, १, ३, ३, ३, १,
४, १, १, ३, ३, १, ४, ७, १, ४,
४, ६, २, १, ५, ७, ६, २, ३,
१, ०, २, ३, १, १, १, ३, १, ४,
१, १, १, १, ७, ७, १, ५, १, १, १,
१, १, ६, २, ४, ३, १, ४, ५, ४,
७, १, २, ०, १, ३, १, २, ८, १, ४,
३, ८, ८, २, ३, ८, १, ३, १, १, ३,
८, ५, १, ४, २, ५, ६, १, ०, ३, १,
१, १, ७, १, १, २, ६, १, १, ३, १,
४, ७, १, १, १, ४, ३, ९, १, १, ३,
१, ०, २, २, २, २, ४, २, ७, ४, ८, ०

*) 'अस्' इति शी (५, ११, ११) पाठे ।

*) प्रत्य (पा ३, १, ३) ।

*) इ गत्य टि अस् ।

*) इ गत्य टि अस् ।

*) इ गत्य टि अस् ।

*) प्र तिप्तास्तिपाठे धात्व (पा ६, १, १६२) ।

*) 'अस्' इति श्च (१०, १४१, १) पाठे ।

*) यथा निघात ध्रुवमाण्ड चिन्त्य स्यात् (पा ८, १, ५९) । द्वितीयाया क्रियाया अनिवार्यत्वेनाऽऽसेव्यत्वाच्च-युक्ताया प्रथमाया क्रियाया निघाताऽनर्हत्वात् ।

२, १३४, १४२, १७४, ३५३,
 ५१७, ५८१, ५९८, ५९९,
 ६७२, ७००, ८४३, ११३१,
 जि १, १, १०, २८, २, ५०,
 ४, २, २, ५, ३, १३, १०,
 १४, ३, १६, १२, २९, १०^३,
 ४०, १३, ४८, १४, १५, ५७,
 ४, ४, १०, २, ११, ९, १८,
 १०, २९, ६, शौ १, २५, २,
 ३, ४, ९, १०, ३३, ६^१, ५,
 ५, २, ११, ९, १४, ७, १६,
 १-११, ६, १६, २, ४६, १,
 ७, ३९, ५, ४८, १, ३, ९,
 ३, ९, १०, १, २९, ११, ६,
 १८, १३, ७, १७, १७, १२१,
 १८, १३८, १९, ३८, २^१, १२०,
 २९, १, ५६, २^१, ६०, १,
 ६४, २, ३, १०१, ३, १०४, ४,
 १११, ३, १२०, १, १३५, ४९७,
 अतिष्ठ १, १५, १०, २७, ६,
 ३१, १०, १२, १६, ३६, [५,
 ४४, ९^०] ९ [१२, ४, ९, १],
 ५०, ४, ५३, २, ५९, १, [५, ३,
 ३४, २], ६२, १२, ७१, ३, ४,
 ९१, [३^१, ९, ८८, ८^१], ५^१, ९४,
 ५, ६, १३^१, [१०२, ८, ८,
 २१, १३, (१०, १३३, २)],
 १३२, ३, १६९, १, १८८, ३,
 २, १, ३, ५, ७, १०-१२, ७,
 ५, १२, १५, १३, [२-१२]
 ३०, २, २३, २, ४, २७, १०,
 ३३, ३, ४१, २, ३, ३, १०,

९, ३, २५, १, २८, ३, ३०,
 २१, ४५, ५, ४६, २, ४७, १,
 ४, ४, १, २०, ८^१, ३०, २,
 ७, २२, ३२, २, १९, ५२,
 ३^१, ५, १३, ४, ६, २८, ४,
 २९, १, ४०, ७, ४४, २, ६,
 ४४, १०, २१, ४५, ५, ८६,
 ४७, २६, ३०, ४८, ९, ५५,
 ३, ५६, ५, ५८, १, ७, [११,
 १, १०, १०४, ६], १९, १,
 २२, ७, २९, ४, ३१, ६, ७,
 ३२, १७, ३३, ११, ३७, ५,
 ९८, ६, ८, १, ६, ७, २, ९,
 ४, १, ११, १, २, १३, १५,
 २६, १९, ३१, [२३, ३०, ९०,
 ५] [३३, १०, ९, ६४, २],
 ३६, १, ५, ५१, ७, ६०, ३,
 ५, ६, १९, ६१, ६, ६४, २,
 ६९, १२, ७१, २, ७९, ३,
 ८०, ३, ७, ८८, ४^१, ८९,
 ६, ९०, २, ९५, ४, ९७, ९,
 [९८, २^१, १०, १५३, ५],
 ९९, ५, १०१, १११, १२^१, ९,
 २, १०, १८, १, ४७, ५, ६१,
 २०, ६४, १, ६६, ३, १६, ६७,
 १, १३, ८६, २८, २९, ३८,
 ३९, ८८, ३, ४^१, १०४, ५,
 १०९, ६, १०, १, २, २, १,
 २, ४, १, २, १०, १३, ११,
 ५, ५४, ५, ५६, ३, ६१, २४,
 ७९, ५, ८४, ४, ९१, ३^१, ९७,
 १८, २३, १००, ५, १०२,

१२, ११०, १, ३, १३३, ३, ४,
 १४१, १, १४१, ५, १५२, १,
 १५३, २, ३, १५६, ५, १८०,
 १, १८६, २, खि ३, ३, ७,
 १५, १८, ४, ४, ३^०, ५, १५,
 ७, १^१, ४, ७, ७^१, १^१, २, ३^१,
 ५, ६, ९, १०, ५, ७^१, ११, ४,
 १५, १९, १, मा १, २^१, ३^१, ८^१,
 ९, १४^१, १५^१-१८^१, १९^१, २०^१,
 २२, २४^१, २७^१, २८, २९^१, ३०^१,
 ३१^१, ३२^१, ३३^१, ३४^१, ५, ६^१, ८,
 १६, २१, २३, २६^१, ३, १७^१,
 २२, ३४^१, ४८, ५९, ६३, ४,
 २, ३^१, ९, १०^१, १६^१, १७,
 १८^१, १९^१, २१^१, २२, २४,
 २६, ३०, ३४, ३६^१, ५, १^१,
 २^१, ५, ९^१, १०^१, १२^१,
 १३^१, २१^१, २२^१, २४^१, २५,
 २६^१, २८^१, ३०, ३१^१, ३२^१,
 ३३^१, ३५^१, ६, १^१, २, ६^१,
 ७, १०, १६, १८, १९, २८,
 ३०, ७, १, ३, ४, ६, ८, ९,
 ११, १२^१, १३, १६, १७,
 १८, २०^१, २२, २५^१, २६,
 २९^१, ३०^१, ३१-३३, ३४^१,
 ३५, ३६^१, ३७, ३८^१, ३९,
 ४०, ८, १, २^१, ७^१, ८^१, ९,
 १०, ११^१, १३^१, २७^१, ३३-३५,
 ३८, ३९, ४०^१, ४१, ४४-४७,
 ५२, ९, २^१, ३-५, २२^१, १०,
 २^१, ३^१, ५, ६^१, ८^१, १५^१,
 १६^१, १९^१, २०^१, २१, २५^१,

*) 'असि' इति पाण्डु मुपा चिन्त्य । असगतत्वात् ।

*) पा^१ तु सस्य टि प्रिस्तुदसि ।

*) इह असि इति सस्वर पा गपू इ ।

*) तु सस्य णि अभि ।

*) अत्रत्यस्य 'निहितापि नासि' इत्यस्य स्थाने 'नसि
 नाभि' इति शौ (१, १३, ३) पाठे । तत्र प्रथमे मन्त्रत्रिके
 पञ्चमपरतया चतुर्थे चाऽन्तिमे मन्त्रेऽशनिपरतया व्या-
 चक्षणा सा चिन्त्यो भवति । सधत्स्याऽपि सूह्यस्याऽशनि-

परतयैव सूत्रितत्वात् तुरीयमन्त्रे स्पष्टाधितस्य श्रीवशि-
 रोपणस्य पूर्ववर्तिषु त्रिष्वपि मन्त्रेषु ध्रुवमाणा स्थीपुसो-
 भयसमानलक्षण शब्दा अपि स्त्रीत्ववशादेव बोद्धव्या
 इत्यस्य सूचकमात्रम् । एतस्य इहत्य निहिता इति पदम्
 अशनेर्निशेपणं स्यात् त्रु 'नाभि' इत्यस्याऽनुपदं ध्रुवमा-
 णस्य पदस्येति श्रुत्वा 'गुनाभि' इत्यस्य मूलतः सतो गुनामिदं
 इत्यत्र सा प्राचीनतरो विधर स्यादिति शेषः स्यात् ।

*) एकतरप मुपा स्वरो अत्र ।

२६, २८, २२, ११, १०,
 २९, २३, ३०, ४३, ५७,
 ५८, ५९, ६९, १२, ४, ५,
 ३७, ४६, ५३, ५९, ६२,
 ९७, ९९, १०१, १३, २,
 ९१, १६, १७, १८, २५,
 २६, ३४, ३५, ४०, १४,
 १, ४, ५, ६, १३, १५, १६,
 २१, २२, २४, २५, २६,
 २७, १५, २, ८, ९, १०-१४,
 ५७, ६५, १७, ६, ७२, १८,
 २८, ४५, ५४, ६७, १९, १, ६,
 ७, ८, ९, २०, १, ४, १७, १८,
 २३, २३, २४, २२, १, ३, १९, १,
 २३, २, ४, २६, २, ४-६, ७, ८,
 ९, १०, २७, २९, ४५, १२९,
 २५, २८, ५२, ५६, १३३, २७८,
 ३६, २९, ४०, १३३, १०, १३,
 ३५, २२, ३७, १, ८, ११, १२,
 ३८, १, ३, ६, १४, १७, १,
 २५, १, १, २, २, १,
 २, ३, ४, ५, ६, १, २,
 ३-६, ६, १, २, ३, ७, १,
 २, ३-५, ८, २, ९, १, २,
 ५, ६, १०, १, २, ३, ४,
 २, १, १, २, ४, ६, ८,
 २, ३, २, ७, ८, ४, ५, ६, ७,
 ६, ५, ९, ३, २, ८, २, ७,
 १३, २६, ५, ५, ८, ३, ४,
 १, ३, २, १, ४, २, ३, ५,
 ८, ६, १, २, ३, ७, १,
 २, ८, २, ९, २, १०, १, ५,
 ७, ५, १, १, २, २, २, ३,
 १, २, ४, २, ३, ४, ५,
 १, ६, १, २, ५, ७, १, २,
 ४, ६, ८, १-४, ५, ९, १,
 ६, १, १, २, ७, २, १, ४, ३,
 ५, ४, १, ३, ७, ८, १, ७, १,
 २, २, १, २, ३, २, ४, १,
 ५, १, ६, १, २, १, ३, २, ८,

२, ९, १, १०, २, ११, १, १२,
 १, १३, १, १४, १, १५,
 १, १६, १, १७, १, १८, १,
 १९, १, २०, १, २१, १, २२,
 १, ८, १, १, ४, १, ५, १,
 ६, १, ४, ७, १, ८, १, ९,
 १, १०, १, १२, १, १३, १,
 १४, १, १५, १, १६, १,
 १७, १, १८, १, १९, १, २०,
 १, २१, १, २२, १, २, १,
 ४, ४, ४, १०, १, २, ३,
 ४, ५, २, १, ४, ५, १३,
 २, २, ४, १, २, ४,
 ५, ५, ६, ७, ८, ९, १,
 ७, १, ५, ८, १, ३, ४, ५,
 १०, २, १२, १, १०, २, २, ४,
 १०, ४, ६, ५, १०, ७, ४,
 १३, १, ४, ६, ३, ८, ४,
 २, ९, १५, ६, १८, २१,
 २५, १४, १, २, ९, २, १,
 २, ३, ११, १२, १३, ३, ८,
 ९, ४, ३, १५, १, १, ४, ५,
 ४, २, ६, १, २, ८, १-४,
 ५, १६, १, ३, २, ५-७,
 ३, १, ४, ७, १०, १३, ७, १,
 ७, १८, १, ७, ६, ८, १९,
 ९, २, २०, २, ८, ३, ४, ४,
 १, २१, १, १, ५-७, ८, ७,
 १, ३, २२, १, ४, ७, ३,
 २, ३, २४, १, १, २, ६,
 १, २५, १, २, २, २, २८,
 ३, १, ३, १, ४, १, ५, १,
 ६, १, ७, १, ८, १, ९, १,
 १२, १, २९, ३, ७, ६, १,
 २, १३, २, ९, ४, १, ४,
 १३, २, १०, ३, ७, १०,
 ११, ५, १२, ३३, १, ७,
 ३५, ४, २१, ३७, १, १, ८,
 २, १, २, ३, ६, ३८, १, १,
 ३, ६, २, ८, ४, १, ५, ७,

१, १, २, १, २, ३, १,
 ४, १, ५, १, २, ६, १, ७,
 १, २, ८, १, ९, १, ३,
 १०, २, ३, ११, १, २, १२,
 १, १३, २, १४, ४, ३, १,
 १, २, २, ३, १, २,
 ३, ४, १, २, ५, १, ६,
 १, ७, १, ८, १, २, ९, १,
 १०, १, २, ११, १, १२,
 १, २, ३, १३, ३, १४,
 १, ३, १, १, २, ३, १,
 २, ३, १, ४, १, १, २, ३,
 ६, १, २, ७, १, ८, १, ९,
 २, १०, १, २, ११, १, १२,
 २, ४, १, १, २, १, ३, १,
 ४, १, ५-९, १, १०, १, ११,
 १, १२, १, १३, १, १४, १,
 १५-१८, १, १९, १, २०,
 १, २१, १, २२, १, २३-२६,
 १, २८-३०, १, ३१, १,
 ३७-४२, १, ४५, २, ३, ५,
 ५, ३, ४, ६, ७, ८, ९, १०,
 ६, ८, २, ४, ६, १, १, ३,
 २, १, २, ४, ३, १, २, ३,
 ४, ५, ५, १, २, ६, १,
 १०, १, ५, ६, ११, ६, ७,
 ३, ३, ४, ४, ६, ५, ३, ४,
 ६, १, ७, १, २, ८, १, ९,
 १, २, १०, २, १२, १,
 २, १५, १, २, १६, १, २,
 १७, १, १८, २, २१, १, २,
 २, १२, ४, ३, १, १, ३,
 १०, १, ११, २५, ३, ४, २,
 १, १, २, १, २, ७, १, ८,
 २, ९, १, ४, १०, ३, १४,
 १, ५, ७, ४, ९, १, ३, ११,
 ५, ६, ७, ८, ९, १, २, ३,
 ५, ६, ७, ८, ९, १, २, ३,

२; ३; ९, ३; २, १, १; ३;
 ३, २; ५, १; ७; ६, १; ७;
 १; २; ३; ८, ५; १०, १; २;
 ३, १, १; २; ३, ३; ४;
 ३; ५, १; २; ३; ४, २, २;
 ३, ५; ६; ७; ११, ४; १;
 ५, २, १; २; ३; ४; ५;
 ६, २; ८, १; ९, २; १०, १;
 ७, १, १, ३; ४; ३, १; २;
 ३; ४, २; ५, ३; ४; ९,
 २; १०, ५; ११, ३; २, १,
 १; २; ३, ३; ४, १; ४; ५,
 १; ६, १; ८, १; ९, १; २-४;
 ११, ३; ३, ४, १; २; ३;
 ६, २; ७, २; ९, १; २;
 १२, १; १३, १; ३; ४; ४, १,
 १; २; ३; २, १; २; ५,
 १; ६, १; २; ७, १; ११,
 १; ३; ६, १, २; ५, ३; १६,
 ५; ७; ७, १२, ३; १३, १;
 २; ५, १, ४, १; ५, ३; ६,
 ३; १०, ५; २, १, १; ६,
 ५; ३, २, ५; ४, २-५;
 ५, १; २; ३; १०, १; ११,
 १; २; ४, ३, १; ९, ४;
 ५, ७, ५; १०, १; २; ६,
 १, ४; २, ६; ७, ३, १; ६, १;
 २; ६, १, १, ३; ३, ७;
 ४, ६; ८; ७; ३; ४; ५, ८, १;
 ९, ३; १०, ३; ११, २; ५; २,
 १, २; ३, ३; ७, २; ३; ४;
 ८, १; २; ६; ९, ४; १०,
 १; ३; ५; ७; ३, २, २; ३;
 ४; ४, २; ५, २; ३; ६, १;
 ४; ९, २; ४, ३, ४; ५, ३;
 ४; ६, ३; ७, ३; ५, १, ३; ३;
 ४; ७, ३; ८, ३; ६, ३; ५;
 ७, १, ७, ३; ११, १; १२,
 १; १८, १; २०, १; ४, १६,
 १; ५, १६, १; १७, १; १९,

२; ३; १, २-५; ६; ७;
 ८; ९; १०; ११; १२; १३;
 २, १; २; ३; ४; ५;
 ६; ७; ८; ९; १०; ११;
 १२; १३; १४; १५; १६;
 १७; ३, १; ३; ४; ५; ६;
 ७; ८; ९; १०; ११; १२;
 १३; १४; १५; १६-२१;
 २२; २३-२५; २६; २७;
 २८; २९; ३०; ३१-३६;
 ३७; ४, २; ३; ४; ७; ९;
 १०; १२; ५, २; ३; ४;
 ८; ९; १०; ११; ६, १;
 २; ६; ७; १३; ८, ५; ८;
 १०, २; १३; ११, ४; २, १,
 ११; ३, २; ४; ५; ६;
 ४, ७; ८; ६, ३; ७; ८; ९;
 १०; ११; १२; ७, १; ३; १;
 ४; ६; ७; ८; १०; ११;
 १३; १५; १; १६; १७; ८,
 १; ३; ५; ७; ९; १२;
 १३; १४; १०, १; ६; १२,
 ३; १३, २; १५; १८; २१;
 ३, १, ५; ७; ९; २, १; ३;
 ६; ९; १०; ३, ३; ९, ३;
 ७; ५, २; ६, २; ३; ६; ९;
 ७, ४; ५; ७; ६; ८; ९;
 ८, ३; ५; ७; ७; ७; ८; ९;
 ९, ३; ५; ६; ७; १०, १; ११;
 ७; १०; १२, १; ७; १३;
 १६; १७; १६, २; ३; ४;
 १, २; ३; ४; ५; ६; ७;
 ८; ९; १२; १३; १४; २,
 ५; ९; ३, ४; ५, २; ३;
 ४; ५; ६; ७, २; ४; ५;
 ६; ७; ८; ९; १०, १; २;
 ८; ८, १; ५; ५; ९, १;
 ३; ४; ५; ६; ७; ९;
 १०; ११; १५; १८; २७;
 ११०, १; २; ३; ५; ६;

१११, १; २; ४; १२, २;
 ३; १; १३, २; ३; ५; १४,
 ५; १५; १६, १; २;
 ३; ४; ५; ६; ७; ८; ९;
 १०; ११; १२; २, १; २;
 ३; ४; ५; ६; ७; ८;
 ९; १०; ११; १२; १३;
 १४; १५; ३, १; ३; ४;
 ५; ६; ७; ९; ७, १; २;
 ३; ४; ५; ६; ७; ८;
 १०; ११; १३; १४; १५;
 ५, १; ३; ४; ५; ६; ७;
 १०; ७, १; २; ६; ७; ९;
 १०; १३; १४; ८, ६; १३;
 १७; ९, ७; १०, ७; १०;
 १३; १४, ७; ८; ९; १०;
 १२, २; ९; १३, ११; १२;
 १६; १७, २; ३; १५, २;
 ६; ७; ८; १६, १; ३; ४;
 ५; ७; ८; १०; ११; १३;
 १५; १६; २०; १७, १;
 ३; ४; ६; ७; ८; १०;
 १७, १९; १८, ४; १३; १४;
 १५; २१; १९, ४; ५; ६;
 ११; १३; २०, ५; ६; ८; ११;
 १२; १५; २१, १; २; ६; ९;
 १२; २२, ५; १०; २३, ३;
 ४; ५; २४, ३; ४; ५; ६; ८;
 २५, १; ६; ८; ९; १०;
 २६, २; ५; ६; ७; ८; १०;
 २७, १; २; ७; ८; २८,
 ७; २९, २; ३; ५; ३०, १;
 ४; ५; ३१, १; २; ३;
 ४; ५; ६; ७; ८; १०; ११;
 १४; १५; ३२, १; ३; ४; ५;
 ६; ७; ३४, १९; ३५, ३;
 ६; ७; ९; १०; १३; १८;
 ३६, ७; १४; १५; ३७, १;
 १३; १४; १५; १७; १८;
 ३८, ४; ५; ७; १२; १३;

१४, ३९, १, २, ३^{१०}, ५^{११},
 ६^{१०}, ९^{११}, ४०, ३^१, ४^{१०},
 ५^१, ६^{१०}, १२^१, १४, ४१, २^१,
 ३^१, ९^१, ११^१, ४४, ५, ४५, ११,
 १२, १३, १५^१, ४६, १^१, २^१,
 क १, १^१, २^१, ३^१, ४^१, ५^१, ६^१,
 ७^१, ८^१, ९^१, १०^१, ११^१, १२^१,
 १३^१, १४, १५^१, १६^१, १७^१,
 १८^१, १९^१, २, १^१, २^१, ३^{१०},
 ४^१, ५^१, ६^१, ७^{१०}, ८^१, ९^१, १०^१,
 ११^१, १२, १३, १४^१, १६,
 १७, ३, १^१, २^१, ३^१, ४^१, ५^{११},
 ६^१, १, ८^१, ९^१, ११^१, ४,
 ८^१, ५, १, २^१, १, ५^१, ८, ९^{११},
 ६, ३^१, ४^१, ७, २, ८, १^१,
 १०^१, २५, १^१, २^१, ६^१, १,
 १०^१, २६, २^{१०}, ३^{१०}, ५^{११},
 ७^१, ९^{१०}, २८, १, ४, २९, १,
 ३^१, ४, ३०, २^१, ३^१, ४^१, ३१,
 १, ७, ८, १०, ११^१, १४,
 १६^१, १७, २१^१, ३५, ४, ९,
 ३६, १, २^१, ३७, ४^१, ७^१,
 ६, ७^१, ३८, १^१, ४^{११}, ३९,
 ३^१, ४^१, ४०, १^१, २^१, ३^१, ५,
 ४१, ३, ४, ५^१, ६, ८^१, ४२,
 १^१, २^१, ४३, ७, ४४, ३, ६,
 ४५, ४^{११}, ७^१, ८^१, ४७, १^१,
 २^१, ३^१, ४^१, ५^१, ६^१, ८^१,
 १०^१, ११^१, ४८, १, ४, ७^१,
 ९^१, १^१, १०^१, १२, १६, १^{११},
 १, २३, ३९, ४१, ४२, ७५,
 १३०, २४८, २६३, २७१,
 २७६^१, २७९, २९२, ३००,
 ३११, ३४६, ३९९, ४०५,
 ५०४, २, १३१, १३२, १६६,
 २३३, ३०५, ३०६, ३७६^१,
 ३९५, ४४३-४४५, ५८१,
 ७९३, ९७३, ७०५, ७३९, ७५७

७६१, ७८०, ८४३, ८४८,
 ८८१, ८८५, ८८६, ९३०,
 ९७३, ९८७, १०७७^१, ११३८^१,
 ११३९^१, ११४२, ११५३,
 ११७३, ११९१, ३, २, ६४, ५,
 ९, जि १, ३, ३, ४, ५, ७, ८,
 ८, ३, १३, ६, २६, ६, २८,
 १, ९, २९, ४^१, ५^१, ३०, १०,
 ३१, ८, ३२, ९, ३६, ५, ४५,
 १, ४९, ९, ५२, ८, ३, १३,
 ७, ८, १६, २, २०, १७, २५,
 १, २, २८, ३, ३०, १९^१,
 ३१, १५, ३४, १-३, ४७, ७^१,
 ४८, ९, ५५, १३, ५६, १, ४,
 १, ६, २, १, ३, २^१, ३^१, ७,
 १०, १०, ५, १२, २, १५,
 १३, १, १६, १०, १८, १०,
 १९, ३, २०, ३, २८, ८, ३०,
 ५, शी १, १३, ३, २०, ४^१,
 २३, १, ३, २५, २, ३, ३४,
 १, २, ३, २, ११, १^१, २^१, ४^१,
 ५^१, १७, १-७, १८, १-५,
 २७, १, ३, ५, ८, १०, १३,
 १२, ३, ५, १८, ५^१, २०, २^१,
 ४, ३, ३, ४, ५^१, ६, ८, ७,
 ६, ९, १, २, ३^१, १०, ६^१,
 १२, १, १९, १^१, २, ३^१, २०,
 ३, ७, ३१, ४^१, ५, ४, ७^१,
 ९, ५, १^१, ३, ४, ६, ७, ८,
 ६, ४, ९, ११-१४, १०,
 १-७, ११, २, ९, ११,
 ११२, १, ३, १३, १०, ११,
 १६, १-११, २०, १०, २३,
 ५, २५, ७, ८, २९, १, ६,
 १५, १^१, ४^१, २१, २, ४४,
 ३^१, ४६, १^१, २^१, ४८, १, २,
 ३, ८१, १, ८६, ३^१, ९५, ३,
 ९८, ३^१, १००, ३^१, १०८, १,

१२५, १^१, १२६, २^१, १३३,
 २^१, १३६, १, १३८, १, ७, १३,
 २, ३९, ३, ८६, ३, ४^१, १३,
 १^१, ९४, ४^१, ११६, १, ११८,
 २^१, ८, २, २८^१, ५, ११, ९,
 २, १९-२२, २३^१, २४, ३,
 ७, ५, १०, १६^१, १०, ४, २४^१,
 ५, २५-३५, ४४, ८, २७,
 ११, १, ३५, १२, १, ६१,
 १३, २, १९^१, २९^१, ३०, ८,
 १, २, १३, १, ५१, २, १५,
 १६, १, ६, २, ६, ४, ३,
 ५, १, २^१, ४^१, ५^१, ६^१,
 ७^१, ८, ९^१, १७, १, ११ १२,
 २०^१, २१^१, १८, १, १५^१,
 २२^१, ३, ५, २६^१, ३७^१, ४,
 ६८, १९, ३१, ११, १२^१, १३,
 ३२, ३, ५, ३४, १^१, ३५,
 ३, ३९, ४, ९, ४४, १, ५, ४८,
 ६, ४९, ८, ५३, २, ५७, १^१,
 ५९, १, १२०, ११, २, १८,
 ६, २१, २, ३४, १८, ३७,
 १, ४७, १६, ५८, ३^१, ४^१,
 ६२, ६^१, ७३, १, ८७, ६,
 ९२, ९, ९३, २, ५, ६८,
 ९५, ४, १०४, ४, १०५,
 १, ११४, १, ११८, २,
 १२०, १, वै १, ८, २, ४^१,
 १६, १, ३०, २, ३१, ३, ३३,
 २^१, ३, ३८, २, ४^१, ४३, ३,
 ५१, ४, ५४, १^१, ५७, १^१,
 २^१, ४, ७^१, ५९, ३, ६३, ३,
 ४, ६७, १, ६८, २, ४, ७९,
 १^१, ८६, ६, ८७, १, ९३, १,
 ४, २, १, ५, ८, ६, ९, १,
 १६, १, २०, ५^१, ३२, २^१,
 ३^१, ३९, ३, ४५, १-५, ४६,
 १^१-५^१, ४९, १-५, ५८, १,

*) 'अञ्ज' इति श्रुत्य (१०, १०३, ४) नामे ।
 *) भूमिप्रदेश-विषय वा भवति । एषिण निहत-

मिद रूपम् (ग्रि पाण्ड) आहो न (ग्रि ११) इति
 दुर्वचम् ।

६४, १^१, ७९, ५, ८८, ११, ३,
 १६, १-३, १७, १, २०, ३,
 ५, २२, १, ६; २८, ६^१, २९,
 १^१, ६, ३०, ४, ३४, ३१, ३७,
 १^१, ३८, १^१, ४०, २, ४, ५,
 २^१, ५^१, १२, ४^१, १४, ६^१,
 १५, ४^१, १७, १^१, २१, २,
 २४, ५, २५, २, २९, ६, ७,
 १, ७, २, ७, ३, ४, ८, ७,
 १४, १, ३, १६, ७, २०, ७,
 २५, १^१, २, ३^१, ३२, ६, ३३,
 २^१, ६, ४, १^१, २, ३^१, ६, ८, ९, ६,
 ३, ८, १, ३, ९, १०, ११,
 ६^१, ११, १२, १-४, २१, ६,
 २२, ११, ७, १, ११, ४, ९,
 ७, ४, ६, १०, ४, ९, १२, ५,
 ६, १९, १, ८, १, २, ३, २,
 ३, ८^१, १०, ४, १^१-११^१, ६, ३,
 ५, ८, ७, ४^१, १२, ४^१, ९,
 ७, ७, १०, ६, ११, १०^१,
 १४, १०, ३, ६, ५, ११, १२^१,
 १३, १०, १, ११, ३, १^१, ४,
 ३, १२, ११, ५-७, १३^१,
 ४, ५, १३, १, ७, ९, २, ६,
 ३, ७, ५, ६^१, ७, १६^१,
 ९, २, १४, ४, ८, १५, ३,
 १, ५, १११, ८, १०, १२,
 ४^१, १५, ३^१, ४, १६, २,
 ३^१, ४-९, १७, १-७, २०,
 २१, २३, १, ७, १२, १६, १७,
 ६^१, २२, ८, २८, १, २४, ३^१,
 ५, ३८, १, ३९, ७, ९,
 ४६, १^१-१०^१, ४७, १^१-१०^१,
 ४८, १^१-५^१, ७७, ८, ७८,
 १-६, ८१, २, ९२, ५, ९७,
 १०, १८, ७^१, १०३, ४, १३१,
 १-१०; १३२, १०, स्तु^१ ऋ

१, १७, २, [४७, ७, ८, ८,
 १४, (१, १३७, ७, ५, ७९, ८,
 ८, १०१, २)], १०८, ८-११,
 ३, ५४, १६, ५, ७३, १, ८,
 १०, १, ५, ३८, १, ९, १९,
 २, १०, १०६, २, मा ११,
 ३०^१, का १२, ३, ३^१, मै २,
 ७, ३, ३, १, ६^१, कि २,
 ३५१, ४२३, जि ३, ७९, ८,
 ३२, १३, ल्य ऋ १, १०८,
 ३, १५७, ६^१, २, ३०, ६,
 ५, ७२, २, ६, ६९, ६, ८,
 ७३, ४ लि १, ११, ७^१, मा
 १, १२, २, ५, १९^१, छ, ९,
 ३६, ५, २, ७१, ९, ४^१, १०,
 ६, ११, ३०, का १, ४, १, २,
 १, ६, ४, ६^१, छ, ४, १, १०,
 ७, ५, १, २, ५, ९, तै १, १,
 ११, २, २, २, १, १३, ३, ३,
 ७, १, २, ५, २, ३५, ३, २,
 ४, ३, छ, १, ३, १, २, ५,
 ३, ५, १, ६, १, ६, १, ३,
 १, ३, ५, २, ४, ९, १५, मै १,
 १, १२, ३, २, ७, ९, २, ७,
 ३, ८, १४, ३, १, ५^१, ३, ४,
 ८, ७, ९, ५, छ, १, ५,
 १३, ९, १, काठ १, ५, ११,
 २, ३, १०, ३, ४, १६, ३^१,
 १९, ४^१, २३, ३, २७, ८, २६,
 ७, २७, ४, ३०, १^१, ३१, ४,
 १०, ११, ४०, ३, क १, ५ ११,
 १५, २, ४, ११, ३०, २^१, ४०,
 १, छ १, ५, छ २, ४^१, छ ६,
 ४^१, छ ७, ४, १०, छ ८, ६^१, वै
 १, ८६, ५^१, ९७, १, ६, ११, १४^१,
 स्तु^१ > स्तु^१ ऋ १, १५, २, १३९,
 ११^१, १७१, २, छ, ३४, ६,

३६, ७, ५, ६०, ६, ६, ५०,
 ७, ५१, ६, १५, ५२, १३, ७
 ४३, ४, ८, ७, १०, ३०, २, ८३, ९,
 १०, ९, १, १८, ६, ३०, १२,
 ३६, १०, ६१, २७, ६३, २,
 मिमा ७, १९^१, ११, ५०, १२,
 ४५३, ३३, ५३, ३६, १४३,
 मिमा ७, ८, १^१, १२, ५, १,
 १३, ४, १३, ३२, ४, १०,
 ३६, १, ४५३, तै १, २, १३,
 २, ४, १०, १^१, ८, १०, २,
 ३, २, ५, ६^१, छ, १, ५, १^१,
 ७, ४, १^१, ५, ६, १, ४^१, ६,
 ४, ११, १, ७, ४, १९, ४^१,
 मै १, ३, ११^१, २, २, ६, ४,
 ७, ८^१, ७, ११, १३, १^१, १६,
 छ, १, १, ६, ४, ९, २७^१,
 अठ छ, ५^१, ९, ६, ३५, ३, ५, ६,
 लौ २, ११८७^१, सौ १, ५, १^१,
 ३०, ३, २, १२, २, १४, ५^१,
 २४, १-८, ३, २६, १-६, ६,
 २१, ३, ५०, ३, १०, १, ३०,
 १२, २, २४^१, १८, ३, २०,
 २५-३५, ४, १६-२४, ८६^१,
 १९, २७, ११-१३, ल्य > ल्य
 ऋ २, २९, ४, ५, ५७, ३, ६१, १,
 ८, ५५, ४, ६७, ५, १०, १४, ११,
 ९७, ९, लि ३, ७, ४, छ, ५, ३३,
 ८, ५, ५, ७^१, मा १, १, १३,
 १८, २, १८, २४, ३, २०^१, ७,
 २५, ३४, ६, २४^१, २७, ३०, २४,
 ८, ११, १०, ३^१, ४^१, १२,
 ४६, ८३^१, १७, ३^१, १९, ११^१,
 ३७, ६, का १, १, १, ४, ३
 ६, ४, २, ४, ६, ७, ७, ३, ३,
 ११^१, १२^१, ५, ६, ५, ८, ५,
 ६, ६, २^१, ७, ५, ८, १, ५,

१) 'निमिष' इत्यत्र शोष-पर टि यद् ।

२) प्रस्व (पा ३, १, ३) ।

३) 'स्तुम्' इति शौ (५, ९, ८) पाठे ।

४) विशिष्ट इह ऋ (१०, १४, ९) पाठे ।

५) सभा यत्नाऽभावमात्रम् ऋ पाठे मूचक इ ।

६) यदत्र वा निहत पदमाह, तच्चिन्त्यम् । पदयोगाद्

८, ७, १, १०, १, ६, ११, ११,
 २, ३, १३, ४, २, ६, ११,
 १८, १, ४, २१, १, ११,
 ३७, १, ६, ११, १, १, ११,
 ५, १, ७, २, १३, १, २, ३,
 १२, १, ४, १, १, २८, १, ५,
 ६, १, ३, ८, १, ७, ८, १,
 ८, ११, ११, १२, ३, २, ४,
 १४, ५, ३, १, ८, १, २, ४,
 १, ५, ५, ४, २, ६, २, ७,
 ४, ४, १०, १, ११, ४, ५, ५,
 १०, ३, ४, ४, ६, १, २, ६,
 ४, २, ६, ४, २, ७, ४, १२,
 १, १, १, १, ४, १२, १३,
 ३, १, २, ३, ५, २, ३, १, १०,
 ८, ४, २, ६, ७, १, ७, ५, ११,
 १३, १, २, ०, ३, ५, ३, ४, १, ८,
 १४, २, ३, ७, ४, ३, ५, ६,
 ४, ८, ७, १, ७, ७, १२, २,
 १, ७, १०, ११, १२, २,
 १, ३, १, १०, ७, ११, ६,
 ७, ७, १, १, ६, ७, ८, ९,
 ७, १६, १५, १, ७, १६,
 ४, ११, १३, १७, १०, १९,
 ५, २७, ९, ३०, १०, ३१,
 ६, १-११, ३५, ३, ३७,
 १०, १५, १८, ३८, १२,
 ३९, १८, १३, ४४, १, ८,
 ४१, १, ७, १०, ११, १३,
 २, १, १६, १७, ३, ४, १,
 ९, ४, ६, ५, १, ५, ८, ९,
 २५, २, ४, २६, ९, ३०, ३१,
 ४६, ८, ४७, ९, १०, ४८,
 ४१, ७, ४३, १, २, १३, १,
 ७, ७९, २, १०, ५, १-५,
 ६, ७-१४, १६, २, २, ४, ७,
 १९, ६९, १-४, १, ३, ८,

३, ५१, १, २, ४, २, ५, ३,
 ४२, १-८, ५६, १-५, ९१,
 १-५, ३, ४, १, ६, २, ११,
 १-६, ५, १९, ५, ३९, ३१,
 ९, २५, १३, ११०, ८, १-३,
 १६, ३८, २, १२७, १-५,
 १२८ १-९, अस्मिं १, १,
 १६४, ३७, ६, १९, १२, ७, २५,
 ४, १०४, १५, ८, ७५, १५, लि २,
 ६, ४, मा २, २८, ११, ७, ८, १,
 का २, ६, १०, १२, ७, ६, १६,
 तै २, ४, १२, ६, ६, ११, ४, ४,
 १, ९, ३, १०, ३, मै २, ७, ७, १,
 काठ ४, १४, शौ ३, १९, १, ४, ५,
 ११, १०, ६, ११७, १, १२३, ३,
 १३३, ३, ८, ४, १४, १५, १,
 २, १५, १५, १, १, ४, ११,
 अस्मि १, १०५, ७, १२६, ७,
 ३, २६, ७, ४, २६, १ [५, ४४,
 १४, १५], ७, १००, ६, १०४,
 १६, ८, १००, ४, १०, २७,
 १, ३३, ७ ६१, १९, ८३, ६, ८६,
 ९, ९५, २, ११९, १२, १४५,
 ५, १५९, ३, १६६, २, लि २,
 ६, ७, ३, १५, २०, मा २,
 २८, १८, ६६, ६, २०, ९,
 २३, ५०, ५२ का २, ६,
 १०, २१, ७, ९, २५, ९, ६,
 ८, ४०, ११६, तै २, २, १२,
 ५, ५, ६, ३, ६, ४, ८,
 ११, मै २, १३, १०, ३, ११,
 ८, ४, १०, १, ५, ८, १, ६,
 ४, १२, ५, १, काठ १६,
 ७, २७, ४, २८, ७, ३१,
 १५, ३५ १८, ३७, १५, १६,
 ३८, ४, ४२, ४, ४४,
 ७५, ४८, १६, १, २, ७५

११७६, ११७७, ३, १, १६,
 ३, १२, १, २, ७, ४,
 २३, ७, शौ १, ७, ४, २४, ४, ३,
 १८, ५, ४, १२, ५, ६, ३६,
 ५, ९, ७, ११, ३, १०, ६, ३९, ३,
 ५८, ३, १२३, ३, ७, ८, ४, ८, ४,
 १६, ९, २२, ११, ११, १२,
 १, ५४, ५८, १४, २, ७, १, १६,
 ३, ६, १८, १, १३, १९, १३,
 ५, २०, १२६, १, १, ६, ४, १,
 १०३, ४, २, ४, ३, ६, ६, ३,
 १९, १, ३, ४, ४, ३, ५, ६, ५,
 ३३, ३, ६, ८, २, १२, ५, ७,
 ८, १, ३, १०, १६, १०, १०,
 ४, ६, ९, ९, १२, ४, ५, १६,
 १०, ४-६, १९, १०, ४६,
 १-१०, ४७, १-१०, ४८, १-५,
 ५९, ८, ६९, ६, १०, १०,
 १स्म तै २, ५, २, ३, ६, ७,
 १ स्म ० ८, २३, ६, तै १,
 ८, ६, १, २, ५, ९, ५, ३, ३, ७,
 ११, ६, २, २, ११, ४, ६, २,
 ६, १, ४, १, १, १, ११, ३,
 ३, ८, काठ ९, ६, १स्म तै
 २, १, ४, ४, मै ३, १, ७, २, १,
 काठ ८ ११, २४, १०, २७,
 ८, २९, १, क ७, ८, ८,
 ९, ३, ३८, ३, ४५, २, शौ १८,
 ४, ८७, १, स्मि १, १, [१९,
 १, २, ४१, १६] ३७, १५,
 ५, ७४, ६, ८, १८, २२, ४६,
 १, २, १७, २७, ४, १,
 ११३, १, २०, ९, शौ २०,
 ७४, १, स्मि १, १, ५७,
 ५, [१, २९, १] २, ४१, १६,
 ६, ५४, ९, ८, ४८, ८, १२,
 ३२, मा ३४, ४१, का ३३, ३, ५,

निपाताऽभाषविषयवात् ।

*) एतत्तत्र परा 'स्या' इति मयुर क म्यवेति, मद्रियमम् ।
 *) विशिष्ट इदं च. (१०, ११३, ३) पाठे ।

*) प्र विरवाभिषाते धास्व (पा ६, १, १६२) ।

*) 'आन' इति च. (७, १-४, १४) पाठे ।

*) प्रस्व (पा ३, १, ३) ।

श्री ७, १०, ३, १९, ४८,
४६, २०, १५, ५, पै ६, २१, ४६
असति ४ ६, २३, ९, ४५,
१४, ८, २०, १५, १०, ८५,
२५ १९१, ४, तै १, ८, ६,
२ मै १, १०, ४०, २, ३, ६१,
काठ ९, ७, १०, १२१, शौ
६, ६४, ३१, १११, १, ३,
७, ३७, १, १४, १, १८१,
नसति ४ ५, ५३, १५, क ८,
१०, पै १, ५८, ४, ५, १, ५,
१८, ५१, असत् ४ १, ९, ५
८१, ५, १०७, १, ११४, १,
१४३, ९, १०३, ९, १०५, ५
१८६, ३, २, २३, १४, ३, २३,
३, ५१, ११, ४, १६, २०, ६,
२३, ५, १०, ३४, ५, ७, २०,
८, ५३, ३, ८५, ४, ८, ३१,
१८, ९, ८९, ६, १०, २७ १,
२९, २, ३७, १०, १०१, ३,
१३७, ५, १४१, ४, लि ४, ६,
८, मा २, ३३, ८, ४१, ४६,
१२, ६८१, १६, ४, ४८१, १७,
१४, २५ १८१, ३३, ६८,
८६१, का २, ७, ६, ८, १, ३१,
२१, १, १३, ५, ७१, १७, १,
४, ८, ३१, १८, २, ९, २७,
११, ५१, ३२, ५, १४, तै १,

२, १३, १, १४, ३१, ४, २२,
११, ८, २०, ४१, २, १, ११,
४१, २, १०, ३, ११, ५, ४, १४, २,
३, २, ८, ६१, ४, २, ५, ६१,
५, १, २ १०, ११, ६, २, ६,
मै १, २, ९, ३, १५, २६, ११,
४१, २, २, ६, ३, ४१, ७,
१२१, ९, २ ११, १०, २ ३,
७, ११, ४, ११, २१, १२, ३,
काठ ४, १०, ११, ७, ८, १२,
१७, ११, १६, १८, २, ३६, १५,
शौ २, ८८१, जै ३, ९, ३१,
शौ १, २२, २, २०, ५, ३,
२०, ६१, २३, ५ ४, १३, ४१,
६, ७५, ३, ७, ४३, २१, ९५,
३, ८, ५, २१, ७, २२, १०,
७, १०, २५, १६, ६, ११,
१८, २, ३०, १९, ३१, २१,
१२०, ७१, ११, ७६, २, पै २,
२२, ११, १४, २, ६, असत्
४ १, ५७, २ १०५, २, १०९,
८, १६४, १६, १०३, १०,
४, २, १०, ४, ७, ८, २०, १७,
२८, ४, ३३, ३, ६१, ४, ८९,
४, १०, १०, ११, ८९, १४,
लि २, १०, ६, ४, १०, २,
१०१, २ मा ४, ११ १७, ५१,
३२, ९, का ४, ५, २ १८, ५,

२१, ३५, ३, ६, तै १, २, ३,
१, ५२, ३, ६, १, ४, १, २,
६, ६, २, १०, १, ४, ६, ३, ११, ५,
४, ८, १, ६६, १, ४, ४, २, ८, ५,
५, ६, २, मै १, २, ३, ८, ४१, २,
१, ३१, १०, ४१, ३, ४, १, ८, ६१,
४, ४, ६, १०, ३, ५, काठ
२, ४, ६, ११, ८, १६, १०, ७,
१२, १३, ४, १४, ३, १६, १२,
१८, ११, ११, २३, ८, क १,
१६, ३, ८, २५, ३१, २७, १ ११,
२८, २१, ३१, ३६, ५१, जै ४,
२३, ३१, शौ १, २६, १, २, १,
२, ३, १७, २१, ६, ५, २, ७,
५८, ८, ९, १४, १५१, १०, ४,
१८, १४, २, १५, २१, १८,
१, १२१, १९, ४६, ७१, २०,
१५, २१, पै २, ६, २, ६१, १,
७७, ४, ३, १४, ५, २४, ७१,
४, १०, ४, १७, २, ५, १७,
६, २०, ९, ६, ९, ५, ८, १८,
६, १०, ५, २, ११, ५, १,
१५, ५, ३, १६, १४, १, १६,
८, २८, १०, ६७, ११, असात्
शौ ६, १२८, १, असात् ४ मै
३, ७, ५१, असत् शौ १८,
४, ५५१, असत् ४ १, ८९, १,
५, ३३, ३१, ७, ८, ५, ८, ४५,

१) तैडि सपि ल्साक्यानुकनियति भास्व (पा ६,
१, १८६) ।

२) 'भासति' इति पपा चिन्त्य (तु तै १, ८, ६, २) ।

३) 'असत्' इति ऋ (१०, १३७, ५) पाभे ।

४) सपा च पपा, च निहृत स चिन्त्य भवति (तु तै
२, १, १०, ३) ।

५) 'अस्ति' इति ऋ (६, ७४, ३) पाभे ।

६) 'असत्' इति ऋ (१०, १०१, ३) पाभे ।

७) एतस्याने ऋ 'अस' इति मपु १ थावयत ।
तयान्यन्त्ये साधोयसि सन्त्यपि सा प्रपु १ पठति, तडि-
मस्यम् । गृह्ये साक्षात्मादात् । यत् सात् 'अस' इति
गृह्ये आद, तपु ऋ शोधस्य प्रतिलिपिमान-

त्वादप्रमाणमिति ।

८) देहदात प्लुत (पा ८, २, ९७) ।

१) 'असत्' इति गृह्ये ऐकदेशिक । ॥ अथ्येव
शिवावयिपुद् भवति । तथिन्त्यम् । अत्राकृष्टिक्वात् ।
'यथा पय मानवा यमाय हर्म्य हृतवन्तस्तथा कश्चित्
स्वप्निवृत्त्यो भूरिसक्याकृत्वेन प्रत्यक्षकृतेन संक्षेप-
मानभ्यो हर्म्य कुर्वाण एवमाह' इत्यलोत्तरया
प्रत्यक्षकृतया ध्वन्या भूय पुष्टि गतस्य विषयस्य स्पष्ट
समाख्यमानवात् । नेह कश्चिद् आमन और्ध्वदेशिक-
लाभविशेषमुद्दिश्य व्यापारवानिव भवेदिति प्रेतत्त्वप्रव-
रणत प्रनाथेति दिक् ।

१) तु सस्य णि भमि ।

३३, १०, २९, ४, ५३, ८, सि
 ५, २०, २४ मा २५, १४,
 ३५, १०, का २, ५, ८, २७,
 ११, ११, ३५, ४, ११, तै ३,
 २, ८, ६१, शौ ११, १, १३,
 १२, २, २६१, २७, २०, ७६,
 ४१, १३५, ७१, असम् ४
 १, ३८, १५, लि १, ४, १०,
 मा ३०, २१, का ३५, २, ५,
 तै ३, ३, ८, २, १६, १, ५, १,
 ४, ७, ३ काठ २२, ७, २६,
 ११, ११ ३५, १, ३६, १ पै
 १६, १०, ३, सन् ४ ५,
 १९, ५ असलि २ २, २६,
 २, ४, ५७, ६, १०, १७४,
 ३, शौ १, २९, ३१, २, ३, १,
 ६ १११, २, ४, ७, ११८, २,
 पै १, ११, ३, ४, २७, ४, अस्
 ४, २६, ५०, ७, २४, १,
 [८, १००, २, (१०, ८३, ७)]
 १०, ४४, ४, ५०, ५ ८५,
 २६, २६, १२४, १, काठ ३६,
 १५, ३७, ९, तौ १, २१४,
 जि १, १३, २, शौ १, १६, ४,
 ३४, २, ५, २, ३०, १, ३,
 १७, ८१, २५, ५, ४, १, ७, ८,
 ६, ६, ८, १, २, ३, ९, २,
 ७, ३८, १, १९, ४, ११८, १,
 ८, २, १३, १४, ११, २०, ५०,
 २, ७५, १९, ४६, ७ २०,
 ९४, ४१, अम काठ २८, ७१,
 क ४४, ७६, शौ ३, १२, ५

६, १३१, ३, १८, २, ३०,
 पै १, १०, ४, २८, २, २, ९,
 २, १७, १, ६५, १, ७७, १,
 ९०, ३, ३, २०, ५, २७, ४,
 २९, ४, ५, ४, २, ७, २३,
 ७, ५, २१, ४, ३२, ६, ८,
 १, ९६, ३, २, १५, २०, ४,
 १८, ४, ३, २८, ८, असम् ० ४६,
 ६३, १, असम् ४ ५, ६१, ४,
 १०, १०३, १३, मा १७, ४६,
 का १८, ४, १४, तै ४, ६, ४,
 ४, कौ २, १२१२, असम् ४
 ८, ३०, २, १०, ९७, ५, मा
 १२, ७९, ३५, ४, का १३, ६,
 ५, ३५, ४, ४, तै ४, २, ६,
 २, मै २, ७, १३, काठ १६, १३,
 क २५, ४, पै १, ५६, १८,
 ११, ६, ६, असाय शौ ३, ८,
 ४, १४, १, ३२, पै १, १८, ४,
 असम् मा ३४, ५२, का ३३,
 २, १५, अस्त १, १३९,
 १, तै ११, ६, ११, १, २८, ३,
 ४, ८, ३, १३, २, १, ७, २१,
 १३, ३, ७, २, ३, ५, २, ३,
 ६, २, ४, ४, ७, १, ६, ११,
 मै १, ४, ११, ६, १२१, १०,
 २, ३, २, ३, ४, १, ११, ९,
 ९, काठ ९, ४, १, ४, ११,
 जै १, ४८, ७, १, शौ १९, ७, २,
 अस्त १, ७, १०, १३, १०,
 ८, ५, १६, ७, २४, ९, २६, ७,
 २७, ९, २०, ५, १२, १२, २, ४,

५५, ७, ८२, ५, ८६, ७, १०,
 ७, ८, ९१, १९, ९८, ३ [१००,
 १९, १०२, ११] १०८, २,
 ११४, १०, १२५, ७, १४०,
 ११, १४७, ४, १६२, ११,
 १६५, १०, १७२, १, १८४,
 ४, १८५, ११, २, १४, ११
 २०, ३, ३, ३०, ६, १८ ४४,
 १, ५४, ३, १८, २१, ४, १,
 १८, २, ७, ४, ७, १५, ९ २३,
 १, [३७, ६, ८, १९, ९] ४६,
 ७, ५७, ३, ५, ११, ५ ३४,
 ९, ४७, ७, ५३, ९, ७४, ९
 ६, १६, २६ १८, ५ [३३, ३,
 ४४, १५], २६, ८, २९, ६,
 ३७, ५, ४८, १८ २०, ५८, १,
 ६६, १, ७, ६७, ८, ७, ४, २ [२०,
 १०, २१, १०], २५, ३, ३४,
 १५, २२, ३५, २, ३, ४, ५,
 ६, ७, ९, १०, ११, १३,
 ३८, ३, ४०, ३, ४१, ५ ५६,
 ५ १७, २४, ५७, [४, ७०,
 ५], ६७, ६, ८५, ४, ८६, ८,
 १०१, ५, १०४, ३, ८, ११,
 ८, १७, ६, १०, ६६, १५,
 ८३, ४, ९३, १८, ९६, ७,
 १००, २, १०२, २१, ९, ६३,
 ३, ९२, ५, १०, ७, ४, १५, ३,
 ३२, ९, ३४, १४, ३५, १३,
 ४२, ३, ४३, २, ४४, ९, ५१,
 ८, ९, ५९, ४, ६२, १, ७७,
 ७, ८०, २, ८१, ६, ८५, २३,

५) एकत्रय वा शोधस्य इते तु टि अहानेतरसम् ।

६) 'असम्' इति श्रु. (१०, १४१, ४) पाठे ।

७) ऐति नानि लगवर्धातु कनिषाये पास्य (पा६, १, १८६) ।

८) तु गस्य छि भभि ।

९) तु शौ (४, ८, ६) यथासौ इति मूले, यथा-
 मा (१) इति तेमा (२, ७, १५, ४) पाठे (तु गति) ।

१०) 'असम्' इति श्रु. (४, ५७, ६) पाठे ।

११) 'असि' इति शौ (५, ११, ९) पाठे ।

५) 'असि' इति शौ (४, ९, ३) पाठे ।

१) यथासम् इति मुपा । तत्र 'यथा' । असम् इति
 पदविभाग कुतोऽपि न म चिन्तयो (तु पपा द च) । यथा
 'यथासम्' इति साध्यर्थं मुपापापदोऽपि नान्ती सी म भ्रमाद्
 दोषव तावति प्रदर्शितो भवत । एव इते तु टि भ्रमसि इदं ।

१) प्र गिरवाभिपाते पास्य (पा ६, १, १६२) ।

२) 'असि' इति श्रु. (१, १७३, १२) पाठे ।

३) तु गस्य छि भभि ।

६७, २०, २३, १००, ४, ९,
 १०, १०२, ११, १०८, ६,
 १२८, १-४, [(६, ७४, १, ७,
 ५४, १, १०, ८५, ४३, ४४),
 १६५, १], २-४, १८०, १, १८५,
 १, १९१, ४, सि२, १, ८, ९,
 ४, २, ६, ३०, ११, २, १३,
 ६, १४, ८, १०, ३, १५, १,
 ४, १८, ७, २, ४, ४, १, ३,
 ४, ११, १-१३, १३, ३, १०, १,
 ५, ३, ६, ७, ७, ५, १४, ३,
 २०, ५, ६, ३, ४, ७, २, २,
 ३, १, ४, ९, मा३, ३१, ६२,
 ६३, ७, ९, ३७, ५, ३४, ६,
 २३, ९, २२, १०, २०, ११,
 ३९, ६९, ७३, ७४, १२,
 ६०, ९० १०१ १३, ६, २८,
 २९, १५, १५-१९, १६, ८,
 ५२, ६४-६६, १७, ११,
 २२, १८, ३१, ५३, १९,
 ४८, ६८, २०, ४७, २३,
 ४४, ६५ २७, ३४, २६, १,
 २७, ४ ३३, ५-८, ३७, १-६,
 ३८, ३६, ८, २०, २१, ३७,
 २०, ३८, १६ का३, ३, २३, ९,
 ४, ७, ४, २, १०, ८, ५, ८, ५, ६,
 ६, १ ८२०, १, १०, ४, ४, ११,
 ६, ५, १२, ४, २, ७, ४, ८, ९, ८,
 १३, ५, १, १६, २२, २५ १४, १,
 ६ ११, ३, १६, ४, ३, ४, ६, ८,
 १०, १७, १, ८, ६, १८, १८,
 १, १०, २, ८, २०, १, २, ३,
 ३, २१, ३, १९, ४, १७, २२,
 ५, १, २५, ८, ६, १०, १३,
 २७, १३, ३, २८, १, २ २२,
 १, ४, ४, ५, १, ३२, ४, ९, ८,
 ३३, १, १ ३६, १, ८ २०

२१, ३७, ३, ६, ३८, ३, २,
 ३१, २, ३, ३, १०, १, १४,
 ३१, ३, १२, १, ४, ४५, १,
 ५, १०, २, ६, १२, १, ८,
 १४, २, २, ५, १०, २५, ६,
 ३, १५, १२, ४, ३, १, १,
 ४, ४, १५, ९, ३, ११, १, २,
 ५ ७, ८, २, ३, ९, १, १०,
 २, ४, ११, ४, ७, १, ४, १,
 ७, २, ९, २, १०, १, १०, ११,
 ३१, २, ४, १, ५, ४, ६, ५, ८,
 ३१, ९, ३१, ४, ५, २, १२,
 २-४, ५, ५, १, ३, ४, १०,
 ३१, ५, ६, १, ३, २, ६, ४, ५, ८,
 ८, ४, ७, १२, १, १३, २, १४,
 १, २, ७, १, ५, १, २, १२, २,
 ५, ९, ३, ७, २, ४, ४, ३,
 ४, ६, ४, २, ४, ५, ६, २७,
 ३, १, १, ३, २, २, १, १२, ३,
 १ ३९, ४, १, १, ३, ५, ८,
 १५, ४, ११, ८, ४, ५, ५, २,
 २, ६, ६, १२, ७, ४, ७, १, १०,
 १२, १५, १६, ८, १०,
 १४, १, ९, २, ९, १०, १०,
 २, १२, १, ३, ५, १३, ७,
 १३, २१, ३, १, ५, ४,
 १५, ६, १५, ६, ७, १५, १८,
 १, ५, ६, ११, १०, १६,
 ४ ७, ३, ८, १५, १५, ८,
 ९, ५, ३, ३ ७, ४, ९, ६,
 ९, ११, २७, ११, ३, ६,
 १११, १, ३-५, १२, २, ३, १,
 ४, १, १३, २, १०, ११, १,
 ५, ७, ११, काठ २, ३, १३,
 ३, ९, ७, १२, १३, १४,
 १५, ६, ७, १०, ११ ७, २,
 ९, १२ १४, ८, १०, ९, १८,

१०, ७, १०, १२, ११, ६, ७,
 १३, १२, ७, १४, १३, ९, १५,
 १५, ८, १३, १६, ४, ७, १२,
 १५, १७, १०, ११, १६, १७,
 १९, १८, १३, १५, १६, १९,
 ५, २०, १५, २१, १३, २२,
 १४, १५, २४, ७, २६, ११,
 २७, १, ४, ८, ३०, ८, ३१,
 १३-१५, ३५, १, ७, ३६, १५,
 ३७, ९, १०, ३८, २, ७, ३९, ३,
 ४०, ३, ५, १०, ४६, ५, ७०,
 ६, ८, १५, २, ७, १६, ३, १०,
 ११, ७, ६, ७, २, ६, २,
 ८, ७, २५, ३, ६, २६, १,
 २७, १, ६, २८, १, २, ३,
 २९, २, ४, ३०, ३, ३७,
 ८, ४, १, ४, ४, ४, ३,
 ४८, २, ९, १२, १, ७, ५,
 १४०, १६, १९, २२, ४,
 २, ७०, २, ७, ७, ९, ९,
 १५०, १६, १७, १२, १४, ८,
 ३, ४, १२, १, ३, ८, ३,
 १२, १६, १५, ६, १८, २,
 २०, ८, ३४, २, २, १, ८, ३,
 ४६, ८, ३, १, २, ३, ३,
 १-५, ९, २, १०, २, १२, ४,
 १३, १, ३, ४, २५, ४, २६,
 १, २, ३१, ४, २, ३, १, १०,
 २, ३५, ४, २६, १, ४, ३,
 १०, २, ६, १४, ४, १५, १,
 ४, १६, ५, १९, १, ५, २१,
 १-७, २७, १-६, ३०, ७, ७,
 २२, २, ३, ३४, ८, ३८, ६,
 ५, १३, १, ३-५, ७, १, ३,
 २०, ७, २८, ६, २९, ६-९,
 ३०, १२, ६, १२, ३, १३, १,
 १५, १, २०, १, २, १२, ७,

*) दासतया पदस्यास्याऽभाव इति ।

*) विशिष्ट इति श्रुतिः (८, १०२, २०) नामे ।

*) 'कृणोतु' इति श्रुतिः (६, ७५, १८) नामे ।

*) 'अस्ति' इति श्रुतिः (७, ३, २) नामे ।

*) 'अस्ति' इति श्रुतिः (१, १७३, १०) नामे ।

१-३, २८, ३, २९, ३, ३०,
३, ४०, १, ५६, २, ५७, ३,
६३, २, ६४, ३, ६६, १, ६८,
३, ७१, ३, ७३, २, ३, ८४,
३, ९७, २, ९८, २, ११६,
१, ३, १२८, २, १४१, २,
७, ९, १, ४२, २, ८४, ४, १,
८५, ३, ८७, ३, ९२, १,
१०६, १ १११, १, ८, १, १,
१८, २, १, ७, १६, १, ४, ३,
८, ११, ९, ४, २०, ५,
१२, १०, १, ५, ३, २, ११,
१, १५, २, ८, १५, १८, २२,
६, ७, ८, २३, १२, ४, १२,
१, ११, ४२, २, ९, ३, ११,
३२, २९, ४, ४५, १३, १,
१७-१९, २७, ८, ३, ५, ६,
९, १, २, ४, १४, १, १९,
५३, ६०, २, ६३, १५, ११,
२, ६, ८, १०, १६, २, ६,
१८, १, ४६, २, ३१, २६,
३, ६१, ७१, ४, १५, ४८,
१९, ३, ४, ४, २, ७, ३, ८,
२, ३, ७, ९, २, ३-५, ९,
१३, १४, ११०, २, ३,
४, ५, ६, ७, ९, १०, ११,
१११, २, ३, ६, १४, १,
१५, ३, ५, ४६, ५, ४९, ५,
५८, १, ६४, ३, १२०, ४,
३, ५, ४, १७, २, २९, १,
४५, २, ७०, १६, ७१, १,
८९, ३, ९४, ९, १२८, १४३,
१३५, १०, १४३, ८, १११,
७, १, ९, २, १७, ४, १९, २,

२२, ४, २६, ४, २७, १, २,
३२, ४, ४५, २, ४, ५१, २,
५३, १, ४, ६७, ४, ७०, २,
७८, १, ८६, ४, ६, ९९, ३,
१०४, २, १०५, २, ११०, १,
११२, ४, २, ३, २, १३, २,
१९, ५, २१, ४, २३, २-४,
३०, ३, ३४, ४, ५, ३७,
५, ४०, १, ५२, १, ३, ५८,
२, ३, ५, ५९, ४, ७२, ५, ७६,
३, ३, १२, १-७, १३, ८,
१९, ५, २१, २, ३, २३, १,
२, ३, ५, २४, १-६, २७,
१०, ३३, ४, ३५, ३, ५, ४०,
२, ३, ७, १०, १, ११, १, ३,
४, ५, १४, ३, १८, ७, २३,
४, २४, ७, ३१, ५, ५, १४,
१, ३-५, ९८, १०, ३, ६,
१६, ५, ७, १९, ८, २५, २०,
२७, ४, २८, ७, ३०, ४, ३५,
१२, ३६, १-९, ४०, २,
५-७, ६, ९, १०, १०, ८, ९,
१२, १-४, ९-११, १३, १-३,
२२, ९, २०, २१, ७, १, ५,
९, ४, ७, ८, ११, १०, २०,
३, ९, ४, १-३, १०, १२, ७,
५, १४, २, २२, २७, २४, ८,
२५, ७, १०, ४, ४, ९, ६,
३, ११, १२, २, ४, १३, १,
२, १८, २, ३, ४, ५, ६, ८,
७, ९, १०, १२, १३, १६, १८,
९, ७, ८, १४, २, ११, ३, २,
४, ५, १५, १, ५, ७, २, १-३,
१२, ८, १५, २, २०, ८, २२,

८, २३, ११, १६, १, १, ३, ७,
३, १, ७, ४, ६, ५, ७, १९, ३,
८, १०, १, १, १९, १०, २१,
२, ७, ८, २३, ३, २५, १०,
४९, ७, ९, ६३, २, ७१, ५,
७२, ५, ७, ८, ९, १०,
७३, १, ९०, ५, १०४, ८,
१०५, ५, ८, १०६, ३,
स्तिस्मृ शी ६, ७८, २, स्तास्म
तै २, ६, ९, ६, तै ३, १६,
३, ७, १३, ९, शी २, १०,
१-८, ३, ४, ५, ७, ५५, २,
८, २, १४, १८, ९, ४, १०,
१०, ९, २५, १६, २२, २५,
१६, ४, ४, ८, १३८, ६, सन्त
श्र ४, १०, ८, सन्त श्र १, ५,
७, २१, ५, २६, ९, ३०, १३,
३८, १२, ३९, ९, [७३, १०,
(४, २, २०)], ९०, ६, १३१,
१, १३२, २, १३५, ८, १७१,
३, ३, ५६, ८, ७, ३७, ३,
५, २, १०, २८, ३, ४१, ९,
७३, १०, ६, [१, १२, ७४,
२, (९, ८७, ९)], १५, १९, ५२,
२, ७, [३, १०, ४, १०, (६०,
६)], १३, ३, १६, ७, [२२,
९, १०, २३, ७] २८, १, ३५,
२-४, ७, ८, १२, ५१, २,
[६२, ६, ६३, ६] १०१, ५,
८, २, ७, ३३, १५, ६०, ६,
७७, २, ६३, २, ९, ७०, ३,
७४, ६, ८५, १, १०, १८, १२,
२२, १३, ३८, ३, ४४, ७,
५१, ९, ६६, ६, ८५, २३,

*) वृ णि भुषि (श्र १०, ७१, ६) ।

*) वृ णि न प्रतिपाद्य- ।

*) 'अस्ति' इति शी (४, १९, २) पाठे ।

*) यनि सुपा भवति । तथा चाऽसौ चित्त्य ।

निपातविपयत्वात् (पा ८, १, २८), मूलो निहतस्य रु
काचिन्माद्यस्य सद्भावात् । शुदाऽशुदाऽन्यतरमाश्रय-

विवेके कर्तव्ये वाचिन्माद्याऽपि शुद्धसाध्यस्य बलव-
त्तरत्वादिलमिसिद्धि । स्व एउति इ ।

*) विशिष्ट इह श्र (६, ७५, १०) पाठे ।

*) प्रस्व (पा ३, १, ३) ।

*) वृ सस्थ णि भुव ।

*) 'अव' इत्यनेन योगमिच्छुं वा चिन्तयौ (वृ PW प्रथ) ।

१०३, १३; १०८, ६; ११६,
८; १२८, २; खि १, २, ६;
२, ९, ४; ध, २, २; १२, १;
मा २, १०; २७; ध, १; दू,
२२; ९, २२; १२, ८; ४४;
१३, २७; १७, २; ४६; १;
१८, ३६; २०, १९; २७, २;
३३, १२; १४; ३५, १२;
३६, २३; ३८, १३; २३;
का २, २, ९; ५, ३; ६, ७;
ध, १, २; ६, ५, ४; १०, ४,
४; १२, ७, १९; १३, १, ९;
३, १५; १४, ३, १; १८, १,
२; ३; ४, १४; २०, १, ७;
२२, १, ४; २९, १, २; ३३, २,
१, १२; १४; ३५, ४, ११;
१९, ३६, १, २३; ३८, २, ७;
५, ६; तै १, २, १४, ७; ४,
४५, ३; ६, ३, २; १२, ३; ७,
१३, ५; १२, २, १२, ८; ४,
१४, ४; ३, १, ४, २; ३, २,
७, १; ४, २, २; ३, ५; ध, १,
७, १; ३, १, ३; ३, ४; ९,
३; ४, ११, ३; ४; ६, ४, ४;
७, १२, २; १४, १; ५, ४,
२, ४; ७, २, १; मै १, २,
१८; ४, १; ७, १; २, ४,
३; ७, १६; ८, १४; १२,
१; ५; ३, ३, ४; ९, ४; १;
१४, १, १; १२, ३; ४;
१३, ६; १४, १५; काठ २,
१; १५; ३, ८, ५, २; ७, १२;
८, १६; १७; ११, १२; १३,
११; १६, ८; १७, १०; १८,
१३; १६; २०, २०, १५; २१,
६; २८, १; ३०, ८; ३१, १४;
३२, २; ३७, १०; ३८, १२;

३९, ३; ४०, २; १०; क १,
१३; २, १५; ६, २; २६,
९; २९, २; ४; ध ४, १; कौ
१, ३८; ११३; ५५५; ५६१;
२, ४९; ४३४; ६५६; ७७५;
१२१२; जि १, ४, ४; १६, ९;
५७, २; १०; ३, ५, ८; १३,
९; ५४, ६; ४, १६, ८; शौ
१, ६, ४; २, ६, २; १२, ६;
१४, ३; ३, १९, ७; ४, १८,
१; ५, ३, ३; ६, ९; १४, ५;
६, ६६, ३; ७७, ३; १४२, ३;
७, १३, २; ७७, १०; ८, २,
१५; ६, १६; ७, ८; १७; ९,
२, १०; ४, ६; २०; १०, ९,
३; ११, ८, ९; २२; ११, २;
१२, ७; १२, १, ६२; ३, ४२;
१४, १, २४; ४०; १८, २,
२०; ३, ५१; ६८; ६९; ४,
२५; २६; ३४; ४२; ४३; १९,
२, १; २, ८, १; ९, १; ९;
११०, २; ३; ४; ७; ८३; ११,
१; १६, २; २०, २; २७, १५;
४०, ३; ४२, ३; १२०, ६९,
५; ६४, ७; १२२, १; वै १,
४१, २; ५४, १; ५६, १; १०८,
२; २, ४, ५; ५, ६; २०, २;
२२, २; ७०, १; ७३, १; ७६,
६; ८७, १; ३, २१, ६; २३,
५; २६, ६; ३३, २; ५४, ३;
८, ६; २४, १; ६, ११, ४;
११; २०, ३; ७, ८, ५; ८,
८, ३; ७; ९, ४, ५; १०,
८, ५; १३, ११; १६;
५, ४; १८, २-४; ७, ११; १५,
१४, १; १५, ६; १६, ४, ४;
५, १; १२, ८; १३, १; ९-२४,

६; २५, १०; २५, ५; ७६, ९;
८०, ७; १३६, ३; एवि १,
९१, १५; ध, १, ५; ५, ९, ७;
१०, ७; १६, ५; १७, ५; ६,
१७, १४; ७, ५४, २, ५५, १;
१०, ५६, १; ८४, २; ६; ८५,
४४; [(७, ३२, ११) १०३, ४];
१७३, १; २; खि ३, १७,
१; मा ४, १९; ७, ४७; ९,
८; १०, १७, १४, ३; १७,
३६; २१, ४; २७, ५; ३५,
१७; ३६, १७; का ९, २, ८;
१०, २, ५; ६; ११, ६, १; १५,
१, ३; १८, ४, ४; २३, १,
४; २९, १, ५; ३५, ४, १५;
तै १, ३, १४, ४; ६, २, ३;
२, ३, १४, ५; ४, १४, २; ५,
१२, ४; ३, ८, १; ४, १०,
१; ध, १, ७, २; ३, ४, १;
६, ४, २; मै १, ५, २; ८;
१३; ८, ९; २, ३, २; ४;
५; ८, १; ९, ९; १०, ४;
ध, ७, ३; १०, ४; १२, २;
१४, १७; काठ ६, ९; ८, १७;
१३, १५; १७, १; १८, ५;
२२, १४; ३६, १५; ३३, ७;
१७; ३८, १२; क ४, ८;
२५, १०; २८, ५; १४, ९;
१५; कौ १, ६५; २, १२०२;
जै १, ७, ३; शौ ३, २८, ३;
धि, ३१, २; ६; ५, ३०, ६;
६, ८७, २; १४२, २; ७, ८३,
१; ११, १, ७; २२; १२, २,
१०; ४९; १४, १, ४; ४४;
२, १८; १८, ३, ७; ४,
२८; १९, १३, ८; ५५, ३;
४; वै धि, १२, २; ६;

*) विशिष्ट इह श्र. (९, ७९, १) पामे. १

*) विशिष्ट इह श्र. (९, १०१, ३) पामे. १

*) 'सन्ति' इति श्र. (९, ७३, ४) पामे. १

*) 'मन्ति' इति शौ. (१९, ४७, ३) पामे. १

) मूको-'बुद्धि'* इति वचिन्मनिहृतं स. विन्यं भवति ।

*) 'भव' इति श्र. (१०, ८५, ४६) पामे. १

७, १, ५, १, १०, १, २, ५, २,
 १०, १, ३, ६, १, ७, १, १०, १,
 ४, ४, ३, १, ६१८, १, २,
 ११ १, ६, ३, ६, ९, १३, ९,
 ३, ५, १०, १३, ११, ७, २,
 २, २, ४, १, ३, ५, २, ७,
 १०६, ७, १५१, ८, ६^{१३} १०,
 २११, १३, २३१, ३, १, ५, ४,
 ६, ६, ५, ६, ८६, १०, ७, ८, ८,
 १, ३, १०, ९, ३, १ १०, ४,
 १२, १६१, १९६, ४, १, १,
 ६, १०, १२८, २, १, ३, ९,
 ४, ३, ५, ७, ८, ६, १, ७, ७, १,
 ६, ९, १६, ११, ३१, ४८ ४,
 १६, ६, १, ७, ६, १०, ८, २,
 ४, ९, १०, ९, ११, १५, १८,
 १०, ६, ११४, ५, ६, १२, ५, ७,
 १०, १२१, १३, १३, ५, ५, ९,
 १२, १५, १४, ७, १६, १५, १७,
 ५, १८, २, १९, ४, १२, २३,
 ७, २४, १, ७, ८, २५, ४, ६, ७,
 ८, २६, १, ४, ७, ८, २७, १,
 ३, ४, ५, ६, ८, २८, ७,
 ९, ३०, १, ५, ९, १०, ३१,
 ४, ८, ९, ३४, ३, ३६, ७,
 ३७, १४, ४०, १, ४४, ७,
 ४५, ४, ११, ४६, ३, ५८ ३,
 १२, ५, ५, ९, ६, ७, ९, ७,
 ५, ६, २५, ६१, २६, ४^{१३} ६,
 २८, २११, १, ३०, ३, ३१, ३,
 ३६, १, ४, ३७, २, ८, ३८,
 १, ३९, १, ३, ४, ५, ४०,
 १, ४, ४१, २, ५, ६, ४२,
 १, ३, ४, ५, ६, ४४, ७,
 ९ ४६, ४, ८, ४७, ४, ८,

१, ३, ४, १, १, १, १, १,
 २, ६^{१३} ७, ८, ५, १७, २१,
 ६, ३०, १, ७, ८५, ४, ८, ८,
 ५, ८, १०, १, ९, ४, १३ १५,
 १४, ११, १०, ८, ३९, ४०, ११४,
 १, ६-८, १०, १४, १५, १, १,
 १८, २, २७, ११९, ६, ६, ८, १०,
 २०, १२८, १२, १, ३, ३०, १,
 १०२, १, ३, १६, ४, ५, २३,
 २, २८, ३, ४, १, १, ८, ९,
 २, १५, ६, ८, ८, ११, ६, ७,
 १५, २१, १२, ३, ८, ३, ८, १३,
 १६, ९, ११, १४, १६, १५, १७,
 ६, १६, १९, ४, २५, ३, ४, २९,
 ५, ८, ६६, ९, ८५, १०, ९६, ४,
 १३३, १०, १३५, १-८, १४५,
 १०, १५१, १२९, १२९,
 ५, मा ३३, ७४, का ३२, ६, ५,
 आसीश्व^१ यो १२, १०, ४,
 १५१, १२९, १२९, ५,
 मा ३३, ७४, का ३२, ६, ५,
 आस्ताम्^१ ११ २, ६, ५, १, ६, २,
 १०, १, ३, ६, ३, ४, ४, १, ११
 १, ६, ९, ३, ३, ३, ६, ६, ४, १, ७,
 ८, १, यो ८, ११, ६, १५, ३, ४,
 ५, आस्ताम्^१ ८, ५९, २, १०,
 ८५, ९-११, मा १४, ३०, का
 १५, ९, ३, ११ २, १, १०, १,
 ५, ८, २, ३, ४, ३, १, ४, ३,
 १०, २६, ५, २, ३, ३, ११ २, ८,
 २, २, ८, ६६, ४, ६, ३, ३,
 ४८ ६, १, ३, ९, १५, १३,
 ६, १२, १७, ५ २७, ४, ६,
 ३०, १, ३१, ५ ६८ ३, १३,
 ४, २, २६, ४६, ४२, ४, ६,

४६, ४, ४७, ५, यो ९, ४, १२,
 १३, ११, १०, २, ६, ११ १,
 ९-११, ११ ३, १४, १७, १६,
 २५, २, ३, ८५, २, ६, १३३,
 १०, आस्ताम्^१ ११ १, १०९, ७,
 [१७९, २, (१०, १५४, ४)], ३,
 ३२, ४, ५, ३०, १०, ७, ९, १,
 ११ २, ४, १, ३, ६, १, ५, ९, ४,
 ३, १, ९, ५, ५, ३, ५, ३, ११, १,
 ६, ३, १, ४, ४, १०, १, ३, ४, ६,
 ११, ५, ७, ५, १, २, १, ११ १,
 ५, ८, ६, १६, ३, ६, १०, १३,
 ११, ९, २, ५, ७, ३, ७, १०, ८,
 १, ६, १०, १०, ५, ४, १, १२,
 ६, ३, ७, ५, १४, २१, ४८ ७,
 १२, १०, ७, २३, १, ३, यो ५,
 १८, १०, ६, ११२, ३, ११,
 १०, १०, १२, १, ३७, १५, ३,
 १०, आस्ताम्^१ ११, [१६४, ४३,
 ५०, १०, ९०, १६], १७, ४, ४,
 ४२, ८, ५, ५२, १२, ७, २९, ४,
 ३३, ६, ७६, ३, ४, १०, २७, ४,
 ८५, ८, ९०, १५, १२९, ५, मा
 १४, २९-३१, १३१, १५, १६,
 ३३, ७४, का १५, ९, २, ४,
 ३२, ६, ५, १, ३३५, १, १५, १६,
 ११ १, ५, १, २, ३, ११, ५, ३,
 ५, १, ७, १, ४, १, २, १, ३, १,
 ५, १, १, ६, ५, ६, १, ३, ४, ४,
 १, ५, ११, ५, ५, ३, ११,
 १, ४, १, १, ६, ३, ५, ३, ३,
 ४, १, ७, ३, १, ६, २, ३, १, ६,
 ३, १, ८, ४, ३, ५, १, १०,
 ५, ६, ८, २, ७, २, ५, ३, ४,
 २, १, ११ १, ५, ८, ६, ३, १०,

*) 'भाय' इति श्र. (१०, ८१, ४) पाठे ।

*) 'य' विल पठन्तो भूमिषा मूषो, पाण्डु, गान्त व चिन्ता
 स्तु । यद्वेगोपीयस्व निपाताभावस्य दुर्वासावभारवा-
 दिति दिक् [प्र १११, गान्त (पाठे) च 'आसीश्व' इति] ।

*) 'विचार्यमाणानाम्' (पा८, २, ९७) इयुदात्तं पठ् ।

*) यद्वेगोपि तिष्ठन्तर । एतन्तस्य वाक्यस्य प्रथ-
 मविषयवाच्य मूषो ऋतु क्रियमाणं प्लुतिनिर्देशाधिक्यम्
 (प्र पा ८, २, १००) ।

*) ऋतुदात्तं प्लुतो भवति (पा ८, २, १०३) ।

*) आह्वानम् उदात्तं (पा ६, ४, ७२) ।

८, १, ५, ६, ९, १०, १, ९,
 १, २, ४, १०, ३, ४,
 ६, ४, १, ३, ५, ९, १०,
 १२, १४, २, १, १०, १३, ३, २,
 ४, ९, ५, २, ५, ७, ६, २, ३,
 ६, ८, ९, ७, ४, ९, ८, १, ५,
 ६, काठ ६, ३, ६, ७, ७,
 ९, ८, ८, ११, १२, ९, ११,
 १४, १०, ३, ८, १०,
 ११, ११, १, २, ३, ४, ५,
 १२, १, ५, ६, १३, ५,
 ६, १५, १३, १६, ११, १८,
 १९, १९, ४, ५, ११, १३,
 २०, ३, ४, ५, ७, ८, १०,
 २१, ५, १०, २२, १, ०,
 ७, १३, २३, २, ३, ५, ७,
 ९, २४, १, २, ३, ४, ५,
 ६, ८, २५, १, २, ३, ७,
 १०, २६, २, ३, ४, ५,
 ६, २७, ५, ६, ८, ९, २८,
 २, ३, ४, ६, ८, २९, १, २,
 ३, ६, ८, ३०, ३, ५, ७, ३१,
 ४, ३, ७, ८, ३२, ७, ३३,
 ७, ३४, १, २, ३, ५, ९,
 १८, ३७, १७, १८, १९,
 ३६, ६, ७, १४, ३७, १२,
 १६, १८, २, ५, ६, ५, ८,
 ७, १, ७, ८, २७, १, २९,
 ७, ३०, २, ३, ३१, १, ५, ६,
 ७, ९, १०, १०, २०, ३७,
 १, ८, ९, ३६, ४, ६, ३७,
 ३, ३, ४, ५, ६, ७, ३८, १,
 ४, ५, ६, ३९, ५, ४०, ३,
 ५, ४१, १, २, ३, ४, ४२, ५,
 ६, ४३, २-४, ६, ८, ४७,
 ३, १, ४, ५, ४६, ६, ४७,
 ३, ३, ८, ४८, १५, १६

१७, जि १, १२२, २, ११८४,
 जि १, १३, ८, शी ३, २८,
 २, १०, ७, ७४, ८, २३, ११, ६,
 २१, २०, २७, ११, पै १,
 १९, ४, ८, १८, ७, ९,
 ११, १३, १३, ५, १३, १४,
 १६, २३, १, १०२, १०,
 ११९, १-३, स्याताम् १ २,
 ६, ३, ५, ७, १, ४, ३, ५, ५,
 १, मै १, ६, ८, स्याताम् ४ १,
 १०४, ३, ४, ४१, ६, ६ २, १,
 ४, २, ३, ११, ३, ३, १०, ४,
 २, १४, काठ १०, ११, ११,
 ४, १९, ८, २३, ९, २४, ८,
 ३४, ४, १८, ६ ३६ ६,
 ३८, १, स्या २, ४, ९,
 ८, ४४, २३, ७०, ५, ६ २,
 ३, १, ३, ४, ४, १४, ३, ५,
 ५, २, ७, ५, ३, ४, ८, ७, ६,
 २, ३, ४, ५, १, ६, ३, ७, ३,
 १, ३, ७, २, ७, ३, ९, ३,
 १०, २, ५, ४, ३, १, ७, ३,
 ६ २, ५, १३, ८, ९, २, १,
 ८, ११, २, ११, १३, ३, ३,
 ३, १, १, ७, ४, ८, २, ४,
 २, १०, ३, ६, काठ १२,
 १५, जि १, २७८, २,
 २१२, जि १, २९, ८, ३, १९, ७,
 जि २०, ८१, १, ९२, २०,
 स्या ४ १, २४, ७, १२३, १३,
 ६, २८, १, ६३, १०, १०, २०,
 ८, ६ १, ६, ८, २, २, २, ८, १,
 ३, ४, १, ३, २, ६, ८, ५, १,
 ८, ३, २, ९, ६, ४, १०, १,
 ६, ९, १, ७, ९, २, ६, १,
 १, ३, ३, ८, ४, ७, ७, २,
 १०, ४, ४, २, ७, ३, ३,

६ २, ६, ९, ८, ४, ५, १०,
 १६, १९, २, ३, १, ५, ३, २,
 ५, ११, ३, २, १, ६, ८, ९,
 ७, २, ५, १०, ८, १, ५, ९,
 ७, १०, १, ४, २, ७, ३, ६, ८,
 ४, २, ६, ६, ७, ४, ८, ८, काठ
 ६, ७, ८, १, ८, ११, ४,
 १३, ७, १९, ८, ११,
 २०, ५, २२, ७, २३, ६, २५,
 १, २, ५, २६, १, ४, २८, १,
 ६, २९, ४, ७, ३४, १, ३६,
 १०, ३७, १०, ६ ४, ६, ६,
 ६ ३०, ६, ३१, १, ७, ३५,
 १, ३८, ४, ५, ३९, २, ४०,
 ४, ४१, २, ४४, १, ६, ४७, ५,
 शी ४, २१, १, स्या ८,
 ४४, २३, स्या ४ १, १७४,
 १०, ४, १६, १८, ६, ३३, ५,
 ७, १, ८, ९, १२, ११, ९,
 १२, ९, मै २, ४, ५५, शी ८,
 १, १६, १८, १, २५, पै ३,
 १, ४, ३३, ५, ४, १४, ७,
 १६, २, ६, स्याताम् १, १२०,
 ७, ३, ३८, ९, स्याताम् ७,
 ८७, ९, स्याताम् १, १, का
 १, १, ३, पै १, १, १, मै
 १, १, १, ३, १९, ४, १, १,
 काठ १, १, ३०, १०, ४१, १,
 ४६, ८, स्याताम् १, ३८, ४,
 स्याताम् ६, ७०, १, ८, १४,
 २, १९, २५, ४४, २३, शी २,
 ११८५, शी २०, २७, ३,
 स्याताम् १, ११९, २७, ३,
 १५, १, ६, ७०, ९, ६३, ११,
 ८, ४८, १८, मा ३, १७, ११,
 ४९, का १२, ४, १३, ६ १, १,
 ८, २३, ३, २, १, ६, १, २,

*) मुग 'मवाद' इति कति मु गोष ३ (वृ ग्ग
 दि भाषा)।

*) बामुहान्न उदात्त (पा ३, ४, १-३)।

*) वृ ग्ग दि भाषा।

*) मुग्न स्यात्त नमवादेता (पा ७, १, ४०)। म्वा
 एति ३।

४, ११, २, ४, ५, ३, ४, ३, ३,
 छ, १, ५, ११, ९, ३, ३, १२,
 १९, ५, ४, ११, १९, ७, १,
 १०, २, २, २, १, ३, १, ३,
 ८, १, १, १, ४, १५, १५,
 ६, ९, २, १, १०, ३, ५, १२
 ५, ११, ५, ५, ५, ७, ३, १,
 ३, काठ ८, १, १०, ६, ८,
 ११, ४, १३, ४, १३, १६,
 ४, १७, १८, २०, ११, २२,
 ४, ३४, ९, १३, ४०, १४, १,
 ११, ६, ३१, १३, १९, १०,
 २, ८३, ३, ३, १०, १०, २,
 २, २, १०, ५८, १, १०,
 ४९, १०, ११, २०, ४, ११, १०,
 ११, ४, ६, ८, ४०, ५] २,
 ११, १, १३, ५, ११, १३,
 ३८, ५, ५३, १४, ११, ६५,
 ५, ७, १८, ३, २०, ८, ४०,
 १, ६६, १३, ८१, ४, ८, १९,
 ७, ३५, ४४, २४, ६३, १०,
 ९, ६१, २४, १०, ३८, २,
 ६६, १३, १०६, ४, ११, ४,
 ४६, २, १३, १३, ६, १३, ८,
 १०, ५८९, १०, ३, ४४, ७,
 ४८, ६, १०, ८, १९, २०,
 ६८, ६, ११, १३, २४,
 १५, ५१, १५, ७३, ८, १४,
 [१३, ५, ६५, ५] १५, ९८,
 १, १३१, १५, १५०, ३,
 [१६४, ४०, ७, ४१, ५] १८०,
 ९, २, ३, १३, ११, १३,
 १८, ८, २४, १५, २७,
 १६, १८, ३, ३, ३८, १०,
 ३, [१, ११, ५९, ४,
 ६, ४७, ११, १०, १५, ६,
 १११, ७] १०, १८, ३०, ८.

५५, २२, ५९, ३, ४, ८, ५,
 [१६, २१, १७, २१, १९,
 ११, २०, ११, २१, ११, २२,
 ११, २३, ११, २४, ११,
 ५६, ४, १७, ९, २९, ५,
 ४१, [१०, ७, ४, ७] ११, [५०,
 ६, ५, ५५, १०, ८, ४०, १२,
 ४८, १३, १०, १२१, १०]
 ५१, [१०, ६, ४७, १०, २,
 ८९, ७, ९५, ५, १०, १३१, ६]
 ११, ५६, ४, ५, ४, ८, ६, ८,
 २०, ४, [४२, १७, ४३, १६],
 ४५, ११, ४९, ४, ५४, १३,
 ६३, ९, ७०, २, ८५, ८, ६,
 १९, १३, २६, ८, ३३, ५,
 ५०, ५, ७१, ३, ६, ७, [१,
 २०, २५] ४, ४, [१४, ३,
 १७, ७] १९, ७, २१, ९, ३४,
 २४ [२५, ५६, २५, १०,
 ६६, ९] ३७, ४, ४१, ४,
 ५२, १, ५४, २, ५६, २५, ६०,
 १, ६६, ९, ८७, ७, ९२, ४,
 ८, ४३, ३०, ४८, १३,
 ५३, ७, ९, ८६, ३८, १०,
 २०, १२, ३१, १, ३५,
 १४, २६, १०, ६४, ११,
 १२८, ३, १४८, ३, १३, ७,
 ७, ११, २, ७, ७, ५, १०, ७,
 १४, ८, ६१, ५३, १०, २०, १३,
 २३, १२, १०, १०, १, २,
 १९, ४४, ५०, ५४, ६१,
 १२०, ५१, ५०, २३, ६५,
 २६, ७, ३३, १०, ३३,
 २६, ३०, ३८, ३६, २५, १,
 १०, ६, २, ७, ४, ८, ३, ११,
 १३, ६, ५१, १२, २, १०,
 १३, १, १३, १६, १, १, २.

२१, ३, १५, ४, ४, ११,
 २२, ५, ५, ६, २५, १०,
 १३, २८, ७, १, २९, ४,
 ४, ३२, १, १०, १, ११,
 ४, २३, १, ५, ११, ३, ४, ६,
 ६, ४, १३, ६, ७, १३, ५,
 ८, १४, २, १२, २, १३, ३,
 १३, २, ६, ३, १, ८, २, ६,
 २, २, ३, १, ५, ७, ७,
 २, ४, ११, ६, ४, १, ३, ४,
 २, १, ४, ३, १३, १, ७, १४,
 २, ५, ७, २, ४, ९, १, ७, ३,
 ६, ११, १, २, १८, १, १३,
 ३६, १०, ३, २, ६, १३, ७,
 २, ८, ७, ३, ११, १०, १४,
 १०, २, ६, ११, १, २, १३,
 १-४, ५, १४, १, ३, ६, ९,
 १०, १३, १४, १७, १८, ३,
 ८, ४, ४, १३, १६, ६, १०,
 ७, १६, १८, १६, १०, १३,
 १३, १२, १५, १३, १५, १०,
 ८, १६, २, ८, १७, ६, १८,
 १९, १९, १३, १३, १४,
 २३, १३, २५, ६, ३०,
 ६, ३४, ९, ३८, ३, ४०,
 ५, १०, ११, १३, १५,
 ३, ३, २६, ५, ३०, ४, १,
 १, ४, १३, २, ५, १, ३, २५,
 २, २८, ८, २३, ९, ४, ११, ३,
 १३, १०, ५, ७, ११, ५,
 ५, ७, ३, ५, ६, २९, २,
 ४७, १, २, ५५, २, ३, ५८,
 २, ६२, ३, ७९, ३, १३, ३,
 ११७, ३, ७, २१, ३, ६, १५,
 १, ७०, ३, ७७, ११, ८६,
 ४, ८५, ३, ८८, ३, १६, १.

*) दु गमय णि कम्पुल ।

*) वगु ५५ 'वगु' णि वा कम्पुल, लम्पुल ।

*) वागुलम्पुल कम्पुल (ग ३, ४, १-३) ।

*) दु गमय णि कम्पुल ।

*) दु गमय णि कम्पुल ।

*) दु गमय णि कम्पुल ।

१७, ११, ११४, ६, ९, १५,
२०, १०, १, २७, १२, १,
६२, ३, १७, १३, २, ३७, १४,
२, ३६, १७, १, ८, ११, १८,
१, ५८, ३, १७, ४, ६९,
१२०, ३७, ७, ८८, ६, १२५,
६, ७, १, १, ६५, १, ९६, २,
१०३, ३, १०५, १, १०६, ३,
२, २०, ३, ३८, १, ३९, ५,
४, ९, १, ३१, ४, ५, १५, ४,
५, ३९, ७, ७, ३, ८, १८,
८, ११२, १, १३, १५, १६,
५०, २, ६९, १०, १३८, ८
१३५, ५, २, ५, ७, १, २,
८, २०, १५, १०, २७, ११,
काठ ३९, १५, की २, ७२४,
जै ३, ५९, १७, शी ७, ६८,
१६, १३५, ४, ३५, ४,
५६, ३, ५, ४४, २, ५३, १,
६, ४७, २, ७, ८६, ४, १०,
[३१, ७, ८१, ४], ८३, २,
१९०, १, १२४, ६, १२९, ३,
मा १७, २०, ३३, ८०, का ८,
६, २६, १८, २, ५, ३२, ६,
११, मै १, ५, ८१, ४, १२, ३,
१४, ७, की २, ८३३, शी ४,
३२, २, ५, २, १, २०, १०७,
४, पै ४, ३२, २६, ६, १, १,
आसु १, १६१, १२,
आसु १२, १९, ४, २१, ५,
११, आसु ४, ५१, ७, १०,

१२, ३, तै ५, ६, १, ३, आसिप
अ ६ ४५, ११, १७, आसिप
शी १, २४, १, पै १, २६, १,
५९, ३, २, ३२, ३, ७, १९,
६, आसु ४ १०, ३९, ५,
आसु १७, १०४, १४, आसु
४ १०, ६१, १८, आसिप शी
७, ६७, ३, पै ९, २२, ७, ८, १३,
१४ [अति] > ल्य, अतु > ल्य,
अप, अपि > ल्य, अमि > ल्य,
आसिप > ल्य, उप, परि > ल्य,
प्र, प्रति > ल्य, सम]

* भृम्-अग्रस्, अणम्-२ अग्रस्-
असन्, असु-१ अग्रस्, असु-
अस्या, १ अग्रस्, असु-दि ३
* १ अग्रस्-१ अग्रस्-दि ३
* २ अग्रस्-२ अग्रस्-दि ३
* अग्रस्-स्ति-दि ३

सुव-सुव १, १६४, ४६, २, ४१,
१०, ४, ५, १०, ५, ४४, ३, ६,
१८, ४, २४, ५, २७, २, ७,
१०४, १२, ८, ७३ [१-१८], ९,
६१, १०, १०, ५, ७, ७२, २,
१२९, १, लि ४, ६, १०, मा ६,
१०, १९, ८८, २५, २, २६,
१६१, ३२, ८, ९, का ६, १, ४,
२१, ६, ९, २७, २, १, ३५, ३५,
६, तै १, ६, ५, १, ७, ५, २, १, २,
१, ५, ४, २, ८, ४, ४, १३, १,
३, २, ८, २, ४, ६, ३, ११,
५, ७, १२, १ १७ २, ९ ३,

मै १, २, १५, १७, ४, २, ७,
६, ७१, ८, १०, २, ४, २, ६,
१२, १०, ३१, ३, ९, ६, ११,
९, १५, २, ४, ४, ६, १, काठ ५,
५, ७, ४, ११, १, १२, १२,
१८, ११, २७, ७,
३४, ८, ३८, ३, ५३, २,
६, ५, ३, २, ८, २, ३, १,
३६, ५, १, २००, ४, ४, ७,
२, २२, जै १, २१, ७, ४, ९,
१, ३, ३, १, शी ५, १९, ९,
८, ४, १२१, २, १५, २८, १०,
२, २२, २३, ७, १०, २१, ८,
६, १७, १, १९, १२०, १०,
५, ५, ८, पै ९, १७, ५, १७,
२, ५, १६, १०, २१, ६, १,
१०१, ९, सतु १, ३६,
३, ९६, ७, ४, ६, ७, १२,
२४, ८, ६, १०४, २१, ८,
२३, २६, १०१, ११, ९, १९,
७, २१, ७, ३१, ६, ८६, ५,
६, १०, २७, ४, ५३, १०,
१२९, ४, लि ३, २२, १, ४,
१०, २, मा २, ३९, १३, ३,
३३, ३९, का १४, १, ३,
३२, ३ १०१, तै ४, २, ८, २,
३, १३, ११, ६, २, ११, मै १,
८, ९, २, ७, १५, १०, ३१,
४, २, १४, काठ ७, ११,
१६, ५, १८, ११, ३८, १४,
४, २५, ६, २८, २१, १, १,

*) गलि लिखस्व (पा ६, १, १९३)।

*) प्रस्व (पा ३, १, ३)।

*) सेति बह्व्य आदिददात् (पा ६, १, १९६)।

*) शतति धावायका नोप प्रस्व न (पा ६, ४, १११)। इह तावदाख्यानभावावस्थैवाऽस्य निर्देशो भवति। एतदीयस्य नामीभावमुपाश्रित्य प्रकृतस्य सामासि-
मस्य सादितस्य च कृतस्य निर्देशस्तु यस्या एव द्व
(तु) [सूचीक-१, मतीन-१, सत्त्व-१, सत्त्व-पति-१, १ सत्त्व-
१ सत्त्व-१, १ सत्त्व-१)।

*) तु मस्य णि अमि।

*) विशिष्ट इह बाह्व्य (१०, ८२, ३) पामे।

*) तु सति मै १, ५ ५।

*) तु सत्य णि अमि। विशिष्ट इह बाह्व्य
(१०, ८२, ३) पामे।

*) तु णि अमि (अ २, ४१, १०)। यमु
सा सुद इत्यस्य लृङि रु इत्यप्याह, लृट्-
पक्षम्।

*) विमोहदात्त न भवति (पा ६, १, १७३)।

२१५^१, २०६, ३०९, ३२१६,
२, २३७, २३८, ७०८^१,
११२८, जि १, ०३, १५^१, २९,
४, ३२, ७, ३३, १६, ३२, १, २,
३, ५८, ५५^१, ४, ३, २, शौ ४, १,
१, ५, ६, १, ८, ४, २११, २० ५८,
३१^१, वै ५, २, २, ६, ११, १, १५,
२, ५, १६, ११, ११^१, १५०, १,
सन्तः सन्तः अ ३, ३१, ८,
सन्तः अ ८, ४३, १४, अ
९, ३, ९, तै १, ४, ४६, ३१,
२, ५, २, ७^१, ३, ५, ११,
५१^१, मै ४, १०, २१, काठ
१५, १२१, जे ३, ४६, ११,
सन्तः अ १, १७३, ७, २, १, ३,
१६, १, ६, ६७, १, मै १, ५, ४१^१,
शौ १, ८, ४, सन्ति काठ १९,
१११^१, क ३१, ११^१, शौ १७,
१, १९, वै ९, २२, १, सन्तः अ
१, १२४, १२, ५, ७, ४, ६,
४७, २०, ६४, ६, १०, ११५,
६, लि १, २, १०, तै ३, ५,
८, १, ७, १, ११, १, मै १,
३, ३५, ३, १, ११^१, काठ २६,
१२, २९, ५, ३५, १४१^१, ४३,
२, क ४५, ६, ४८, १२१^१, वै ११,
१, ८^१, सन्तः काठ ९, १६,
सन्तः अ १, ६९, १, २, ७१, ४,
१०, ५६, ५, ९४, ७, १००,
४, १२९, ११, १६५, ३, १७०,
३, ३, ९, २, २२, १, ३०, ५,
३१, १२, ४, १५, १, २७, १,
६, १, २, २, ६, ३०, ३, ७,
१८, २, २८, २, ३२, १, ६८,

५ ८८, ६, ८, १६, ८, १७,
१५^१, ३३, ९, ४३, ९, १४,
९, १९, ३, ६६, १६, ९६, १७,
१०, ४, ४, २२, १५ ४२, ६,
८३, ५, ११७, २, १२३, ५,
मा १२, ३६, ४७, ३३, २७,
का १३, ३, ७, ४, ३, ३२,
२, १०, ११^१, १, ४, ४६, ३१,
७, ६, ७, २, १, १, ३, २, ६, ५,
३, ४, ८, ४, २, १, १, २, १^१, २,
५, २, ४, ८, ६, ३, १, १, ३,
३, ८, २६, ४, ४, ३, ४, ५, ११,
५१^१, १४, २, ३, ३, ४, २, ११,
३, ४, ८, १६, ५, ३, १०, २,
६, १, ४, ७, ३, २, ४, ५, ४,
५, ४, ८, १ ७, २, ९, ३ ११^१,
१, ४, ३६ ११^१, ६^१, ९, ५^१,
६, २, १, १^१, १०^१, ४, १, ५,
४^१, ५ ८, ११, १७, १०, ११,
३, २, ८^१, ६, २, ६, ७, ८,
४, २, २, ५, ८^१, ६, ५६ १०,
२१^१, ११, २१^१, १२, ४, ६ काठ
४, १४, ५ ४^१, ८, ११, ९, १२^१,
१७ १८, १०, ४, ५^१, ११, ४ ५,
१२, १^१, १३, २, ४, ८^१, १४,
१०, १५, १२, ११६, १०,
११, २१, १८, २०, २२, १२,
२३, ५, २७, ४, २९, २, ३०,
३, ३१, १५^१, ३४, १९^१,
३७, २, ३, ३८, १२, ११ ७,
८, १२०, १, २, ३६, २, ४२,
४, ४७, ३, ४६, ६, कि १,
५३, ८३, १२०^१, २८४,
५००^१, २, ३५०, ५२५,

१०२५, १०४८, जि १, ५, ९,
९, ३, १३, ६१^१, ३०, २, ५३,
१११^१, ३, २९, ७, ४१, १, ४६,
१, ४, ५, १, २६, ४, शौ ४
११, ३, २३, ५१^१, ५, ८, ३, २२,
९, ६, २६, १, ८, २, ७, ११,
९, ३, १३, १, ३९^१, १७, १,
१२, १८, ४, ५९^१, १९, ५३,
४, १२०, ५३, ३, ५७, १३,
८९, ६, वै ३, २५, ५, ४, ३३,
५, ७, १८, ३, १२, १, ७^१, २,
४, १३, १, ३, १६, ३, ७, ८, ३,
सन्तः अ १, ११०, ४, ११८,
३, ४, ५, ५, १६, १५^१, ५,
१२, ५, ६, ६६, ४, १०, ३४^१,
६७, १०, मा २, ३०, का २, ७,
२, तै ३, १, ४, २, ११, ३, १,
२, ५, १, १, ६, ३, ११, २१^१, मै
१, १०, २, १३, २, ९, ३, ९,
४, १२, ११^१, काठ १९, ८, २७,
१^१, २८, २, ३०, ८, ११ ४२,
१^१, ४४, २, शौ २, ३४, ४, ६,
११७, २, २०, ९१, १०^१, वै
१, १०६, २, १६, ५०, १
सन्तः अ १, ७२, २^१, ८४,
१७, ११०, ३, १२९, १, ७,
१४१, ३, १४८, ५, २, १३,
१२, ३, ५, १०, ४, १, १५^१,
७, ६, ५, ८, ३, ४०, ७, ६,
१७, ५^१, ८, ११, ४, ४५, १७,
७१, १३, ८०, ४, ८६, ४, ९३,
८, ९, ५६, १०, २७, ४, ५५,
५, ९३, ११, ११४, ५, १२४,
२, ६, १७१, ४, मा २, ३,

*) 'सन्ति' इति अ (८, ५, १) पामे ।

*) 'गु' इति पदस्यऽऽयक अ (९, ९७, ३८) पामे ।

*) विभक्त्यादाय भवति (पा ६, १, १७३) ।

*) 'व न' इति अ (१०, १८५, २) पामे ।

*) 'प्रगते' इति शी (१७, ३४, ८) पामे ।

*) 'सावेकाक्ष' (पा ६, १, १६८) इति विभक्त्यादाय ।

*) व सध टि अभि ।

*) विविध इह अ (१०, १५३, २) पामे ।

*) विविध इह अ (९, ४७, १) पामे ।

*) व सध टि पुरि ।

का १०, १, ४; तै १, २, १, २८;
२, १, १, १; ३, ४; ५, ९, १;
४, १३, १; ३, ३, ११, २१;
६, १, ११, २; ५, ७, २; ७,
५, ६, ३; ६, १, २, २८; ९,
७; २, १, १२; ३, ७, ८; ९,
७; ४, ९, १२१; काठ २, २; २७,
१०; ३०, ९; क १, १४; ङ्को
१, ३२५; २, ९९३; ११३२;
ङ्गि १, ३४, ३; ४, २७, २; शौ
३, ३, २; ९, १५, ९१; १०,
१, १८; ८, ३३; १३, १, ३३;
१९, ५३, ३; पै २, ७४, २; ६,
२२, १०; १२, १, ३; १६, ३६, ८;
६८, ८१; सम्पा १, २१, ४; ४,
३६, १; ९, ६८, ५; सम्पौ क १,
१८४, १; १०, ११७, ९; मै १, ६,
१२६; कठ २७, ८; सुा<स>
स्ति क २, २८, १; ८, ८, २३०.
सत्तो- नी २, १७, ७;
४, ३, ९; ६, ४७, २०; ८, ५,
१; ति ३, १७, ५; मा ६,
३५; का ६, ८, ६; तै १, ४, १,
२; ४, ३, ११, ५; ६, १, ६,
२; ३, ४; ४, ११, ४; ६, १, ६,
१०, ११; २, ५, ४; १३, १०६;

३, २, ८; ६, ५; ४, ३, ४; ६,
९; काठ १३, ६; १४, ३;
१९, ४; २३, १०; ३६, ५;
३९, १०; क ३०, २; ३७,
१; शौ ११, १०, १७; १२, ४,
१६; पै १३, ५, १८; १५, २३,
५; ६; १६, ८६, ७; -नी: २
१, १६४, १६; ३, ३१, ५; ५,
२९, ५; ८, ६, ८; १४, ८; ९,
८७, ८; १०, १६९, ४; मा
२९, ५; का ३१, १, ५; तै ५,
१, ११, २; ६, ३, ६, १; ७, ४,
१७, २१; ५, १, १; २, १; मै १,
७, ३६; ३, १६, २; काठ ९, १;
२५, १; ४६, २; क ८, ४; ३८,
४, ङ्को २, ९९१; शौ २, १४,
१५१; १२, ३, २६; १२०, २८,
२; ३९, ३; पै १६, ६७, ६१;
-नीम् पै ९, ११, ४; -स्या: तै
६, ३, ६, ४; -स्या: मै ३, ६, ५६.
✓२अस्, अस्वति २, २४, ८;
मै ४, ७, ७६; अस्वति २, ३,
५३, २२; ६, ३, २, ४०; ४,
४, ५; काठ २१, ७६; शौ १३,
७, १३; अस्वत: शौ १२, ४,
१७; अस्वति शौ ५, १८, ९;

अस्वन्ति शौ १२, ३, २९; पै
९, १८, २; अस्वति ति ४, ४,
१; शौ १, १३, १; ११, २,
२५; पै १६, १०६, ५; अस्वति
क १, १७२, २; शौ १, २६, १;
६, ६५, २; अस्वत् क १०, ६१,
८; अस्यान् पै ९, १६, ५;
अस्वत् २, ११४, ४; तै ६,
२, ३, २६; काठ ४०, १११;
अस्वताम् शौ १०, १, २३; पै
१०, ११, ५; ८; १२, १; १६,
३७, ३; अस्वत् १, १०३, ३;
१२१, १०६; ३, ३०, १७;
६, ५२, ३; अस्वताम् ७,
१०४, २५; शौ ८, ४, २५; पै
१६, ११, ५; अस्वत् पै ९, ४, ७;
अस्वत् शौ ४, ६, ४; ६, ९०, १;
अस्वत् शौ ४, ६, ७; पै ५, ८, ६.
अस्वति तै ६, २, ३, १६.
अस्वत् शौ ५, ११, ५.
[अधि-नि>न्, अनु>न्,
अनु-न्, अन्, अन्ति>न्,
अन्ति>न्, अन्, आ, उप,
नि>न्, निन्, परा, परि>न्,
प्र, प्रनि>न्, वि>न्,
मन्, मन्-नि>न्]

१) 'मन्तु' इति पठन् पाण्ड. चिनयः ।
२) मै. छान्दोग्यो दीर्घः (तु. क्रमा ९, ४७) ।
३) 'मातिम्' इत्यनेन संदीप्तुः पाणिनिं विप. च
मुष्णः गा. चिनयः । अणलचण्डैस्वर्गोऽपठोः ।
४) श्री. दीर्घ प्र. उदात्तः (पा ४, १, ६; ६, १, १७३) ।
५) पूर्वोदात्तविरिणामजन्त्य-परस्वरम्ब-भेदस्य शा-
भाभेदश्चम्ब उभयं. (पा ६, १, १७४; ८, २, ४) । तेनेह
स्वरितः (वेनु. गा. ४, तद्वैव स्थ. सत्तो-नी) > > >
इति मंथिष) ।
६) पाठ. दिवा. गतः ऐरणार्थकताया प्रमिद्विरोधाय
इष्टं निर्दिष्टः ३. । मीमिष. तु ✓१अस् इत्यस्वेव
ऐरणार्थे गमरत्तेपगमादमेव भावे विवचनो गमया-
ऽऽपुनागमदित्यवदन्त्य गन् पुनश्चगमोर्त्वे विवचनः
भाषा. इष्टेव पाठ. पुनापयवेगादिति मुषवम् । एमिष.

चैतद्विरोधोऽन सनमस्वति पाथा. दिवा. इष्टम् निर्दिष्टो
ऽन्यथाभिदायमानः सुधीभिः पूर्वोदात्तपठोऽपठोऽपठो
(तु. डि. ✓१अस्, ✓१, २अस्) ।
१) प्र. विश्वामिपते दपति निस्वरः (पा ६, १, १९७) ।
२) तु. मध्य. डि. अधि ।
३) इयति तगार्थपुनरिथाने निस्वरः (पा ६, १, १८९;
१९७) ।
४) तु. वे. गत. प्रन्. च. वेनु. गा. <इदम्- इति ।
५) तु G.W. प्रन्. वेनु. गा. पयन्तो <इदम्- इति ।
६) भाषाग्न उदात्तः (पा ६, ४, ७२) ।
७) ✓२अस् > अस्वते इति शेष-प्रमाणोऽन्यथा-
भिदाः (तु. ७. २. १०३) । अष्टाध्यायीमतेऽपि मीमिष.
✓२अस् इत्येणार्थकत्वे ✓२अस् इत्येणमात्रमेव
गन्तुं इति. इति स्येदार्थमिति मीमिषाविरुद्धं दिष्टं ।

अस्मिन्-नाय न् १, १३०, ६, खि
 ४, ४, ४, शौ १, १३, ४, न्ने
 न् १, ११२, २१ [०न-सम्प]
 अस्मिन्-व्यन् न् ३, ५,
 मै ४, १४, १५
 अस्तु स्ता-स्तम् मै ४, ५
 -स्तया शौ ५, ३१, १२, -स्ता मै
 ३, ८, ११, -स्ता शौ १, १९, २,
 पै १, २०, ३, ७, ८, ७, -स्ताम् मै
 ३, ८, ११, शौ ६, ५९, ३, १२, २,
 ४७, ४, ५२ [०स्त-अभि>ध्यु,
 निर्, प्रति>स्यु, वि>स्यु]
 अस्तवे मा १६, ३, का १७, १, ३,
 तै ४, ५, १, २, मै २, १, २, काठ
 १७, ११, क२७, १, पै १४, २, ५
 अस्तवै निर्
 अस्तिका-नि>न्यु
 अस्तु-द्विपु टि इ
 अस्तु-स्त मै १, २, ५, -स्ता
 न् १, ६१, ७, ७०, ६, ७१,
 ५, २, ४२, २, ४, ४, १, २७,
 ३, ३१, १३, ३६, ६, ६, ३,
 ५, २०, ९, ६४, ३, १०, ४२,
 १, ८७, ६, १०३, ३, १३३, ३,
 मा १३, ९, १७, ३५, का १४,
 १, ९, १८, ४, ३, तै १, २,
 १४, १, ४, ६, ८, १, मै २, ७,

१५, १०, ४, ४, १४, १५,
 काठ १६, १५, १८, ५, क२५, ६,
 २८, ५, कौ २, ११५३, १२०१,
 जै ४, १, ६, शौ ६, ९३, १६, ८,
 ३, ५, १९, १३, ४, ३४, ३६,
 २०, ३५, ७, ८९ १, ९५, ४,
 १२७, ६६, पै ७, ४, ४, ११,
 ३, २६, -स्तार न् १, ६४, १०,
 -स्तारम् न् ८, ९३, १, कौ १,
 १०५ २, ८००, जै १, १४,
 १, ४, २, ३, शौ २०, ७, १ -स्तु
 न् १, ६६, ४, १४८, ४, १५५, २,
 ९, ७७, २, -स्तुमि न् १, ८,
 ४, शौ २०, ७०, ७०, -स्तुन न्
 १०, ६४, ८, -स्त्या न् ८, ९६,
 २, काठ ९, १९१, शौ ११, २,
 ७, पै २५, ४, १६, १०४, ७,
 -स्ते शौ ६, ९३, २
 अस्तिष्ठ-छौ शौ ४, २८, २,
 पै ४, ३७, २
 अस्त्वाम् पै ४, १४ ५ १६, ६, ६^१
 +अस्य उद, नि>न्यु, प्र
 अस्त्यत्-स्यत शौ ६, ९०, ३
 पै १, ३७, २ -स्यद्वय मा १६,
 २२, का १७, ३, १, तै ४, ५,
 ३, २, मै २ ९, ४, काठ १७,
 १३, क२७, ३ -स्यन् न् ४

२२, २, १०, ४२, १, १५८, १
 शौ २०, ८९, ११, पै १, १०७
 १ १०, १४, ८, ९, -स्यन्त
 शौ ६, ६६, २, पै १०, १३,
 ७, ८, १४, १-६, -स्यन्तम् शौ
 ११, २, १७, पै १४, २, १, १६,
 १०५, ७ -स्यन्ति पै १०, १४
 १०, -स्यन्तो पै १० १३ २-६
 ९, १४, ७ [०स्यन्-वि>स्यु]
 अस्त्यन्ती-न्ती पै १०, १३,
 १, १० [०न्ती-परि>स्यु]
 अस्त्यमान-प्रति>स्यु
 अस्त-✓अस्त इ
 अस्त-अस्तना->नाम् नि इ
 अस्त्यत्-यत् शौ १८, १, १४
 अस्त्यत्-स्यत् पै ५, २, १०, ६
 अस्त्यत्ता-मन्-माखि ५, ५
 अस्त्यत्-त न् १, ८३, ३,
 शौ २०, २५, ३
 अस्त्यान्-अस्त्वा खि ३, १०, ८
 अस्त्यु(क)>का-का तै २, ५,
 ७, ५
 अस्त्योह-हाय तै २ ५, ११, २
 अस्त्योह-र मै ४, ४, १०, काठ
 काठ २७, १, क४२ १
 अस्त्योह-का काठ २८, ९,
 क४४, ९^१

०) स्तुति नि-स्वर (पा ६, १, १९३) ।
 १) शानुनिपाते विस्वर-स्वर (पा ६, १, १८६) ।
 २) चर्मणि न प्र तरस्वरश्च (पा ३, १, ३) ।
 ३) तवेन् प्र निर-स्वरश्च (पा ३, ४, ९, ६, १,
 १९७) । "अस्तु-इति सुबन्तस्य भाषाऽर्थस्य क्तो वा
 गत न १६ (सुबन्तस्य द्वि १ व्यादित्यभिप्राय) ।
 ४) नृनि निर-स्वर (पा ३, २, १३५ ६, १, १९७) ।
 ५) चातिगायनिह इन् प्र सुट लोतो निरस्वरश्च
 (पा ७ ३, ५१, ६, ४, १५४, १, १९७) ।
 ६) ननि लकार्नाम् न गप्यु, उत वा टावत् नान
 प्रदगन्तुकरान् इत्येति विग्रहः ।
 ७) "अगता" इति न् (१०, ८७, ६) पान ।
 ८) इति शानुनिपाते निरस्वर (पा ३, १, १८६ १०७) ।

१) तस नम-स्वर (पा ६, २, २) । उप कतिरि
 <सम्/इ वा "पुत्त" इत्येनाऽनुवायेन तताऽस्य
 विधेयतामगच्छ इति कृत्वा वि इ (गु १५५, ३) इति
 वा "अस्तुम्, यत्" इति पदद्वय विभाज्येव भावुक, पापु
 गप्यु, शानुतावाये इत्यगच्छ विपर्यस्यन् उप भावे निपा
 पुक (यत् इति उप), १५५ अन्तोदात्ततया भावुक
 (यु मूर्धा एकेदेश) ।
 २) गम्य नापुति इ । उप म/इत्यन्त प्र ।
 ३) गम्य इति यु ति अन्त-नापुत् ।
 ४) तग नम-स्वर (पा ६, २, २) । उप
 यत् ।
 ५) गम्य नापुति इ । उप यत् । गुता इति
 अतः ।

अ-संशित>ता- -ता तै २, २,
८, १

अ-संश्लिष्ट- -ष्ट काठ ३४, ९,
-ष्टा काठ २७, १, क ४२,
१, -ष्टा क ४२, १

अ-संसर्ग- -र्गाय काठ १०, ११,
१३, १

अ-संस्क-
असंस्कृति- -नेम्य पै १६,
१०९, १०

असंस्कृति- -नेम्य शी ११,
२, १०

अ-संस्मृति- -स्मृता मै १, ४, १३

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्मृति- -स्मृता मै १, ८, ७, ३, ५, ४,
श्री ६, ५०, २३, -ता मै १, १०,
९, काठ २७, ५, ३६, ४, क
४२, ५, -तै तै ६, ३, १, ६

अ-संस्मृति- -स्मृता मै ८, ४, १,
४, -तै तै ६, ४, ६, ४

असंस्कृति- -नेम्य शी ११,
२, १०

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्मृति- -स्मृता मै १, ४, १३

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

पै १६ १०३, १
अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

अ-संस्थित- -त काठ २३, ९,
३०, १, क ३६, ६, ४६, ४,

१) तम नम-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।

२) सस्व नापुंदि द । उप १ तन्वते एव णि द ।

३) रलोरोभेदे सति नाठ सत् तत एवाऽवधेयम् ।

४) उस ह्य प्रस्व (पा ६, २, ११९)। एष उता-
राऽवधेयस्य स्युः स-मुप्यानुपपद्ये मति √बष् इत्यत्र
वा (तु मा, १११), √मुन इत्यत्र वा (तु मा १११ च
(पयोऽयममिनि भगव्येति)। √मुष् (मौस्थि √पष्
इत्यस्य पितृभूत यद) इत्यत्र वा तन्मूलमभावाद्
उताऽवधेयस्य इत्यत्राऽपि *समु मुष्-इति स्थिते नैव
मस्य बन्धे चाऽऽवधेयस्यस्य बन्धे लोपे चोद्यारो सवर्ण-
दीर्घे चमरूपसंगतिरिति यावत् (वितु ता ४३)। स्वप्
√स्वप्+क इति क्त्वा *स्वप्- (तु नुप्, वितु-) इति
स्थिते क्त्वा इत्याकाराऽहतिविपरिणामाऽऽभा-
गोऽर्थाह्ना सक् इत्याकारिका सस्वृत्प्रत्यय-
परिणिति वदधिन्य (मौस्थि)। स्वप् इत्यस्य सुपूर्वेण
√बष् इत्येव-मनाभिना √भाद् इत्यनेनाऽभेदमिति-
परेरनवगोरेऽपि यदाकथञ्चिद् मयमागो समवति *स्वप्-
इत्यत्र दीर्घाऽनुपपत्तेः । यदा मपूर्वेण √मुष् (मौस्थि
√मुष् इत्येव-मनाभिना इत्यस्य विस्तर द ।
कम्पदय √बष् इत्यस्यनवगोरेषा कल्पानमन्यन-
रुपि इत्येव पुन कल्पदय भवति । तत्र च तन्मूल-
विरोधे णि र्- इत्यस्य उप तन्मूलविपरिणामयो
भवति । ननु यदा √ग इत्यस्य रद्विपरिणामो
ह्युन कल्पदयैवेति भवेत् प्रथमं बन्धं स्वप्न-
रद्विपरिणामो भवेत् बन्ध इति उभयपक्षे उप

क प्र उस (पा ३, १, १३५) इति दिक् (वितु सा पचा-
चनन्तस्य युवाणोऽपार्थमन्येवविपरिणाम प्रस्तावक) ।

१) तम नम-स्वर (पा ६, २, २)। उप म स्थान-च ।

२) सस्व नापुंदि द । उप स्वरूपत गदेह । मम्

√बष्+विद्व प्र तत्राऽनुनामिकम्यानीयदीर्घाऽऽकारान्त-
मितीव वा (६, २९ प्रथ (तु दे [४, ३] मा) । यनि
(तु पचा स्थायक) इत्यर्थाय (तु १११ [२, ४७३] ।
तदेतद् भूयोविस्तरय ननु यस्या ऋषि द ।

३) तम अन्तोदात्त (पा ६, २, १६०)। उप म
√स्था+यत् प्र ।

४) तम नम-स्वर (पा ६, २, २)। उप उम यद ।
इह 'यथा बय युष्माक नवा भवामो यूप च मचद्विह-
मिन्नतया प्रमिता मय' इत्यादिप्रत्ययान् स्तोत्राणां म-
दाराधनपञ्चमिह कन्दापभावात् प्राकृतिगुण म्यादिति
क्त्वा दनि कादर इति दिक् (तु मा, १११
८११)। अ-म-स्व- इति पुर मति उम दशुषा, १११.
कल्पदयमायन् परात्रादिक- ।

५) वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १०३)। उप वः ।
१) 'हृन्मयाम्' इति पा । 'हृन्मि । अमम्' इति
पता चिन्त्यो भवति । म्हादि-इत्येवचाऽऽपरा 'हृन्मि ।

आ । अ-म-स्व- इति विभक्त्येव आहम्मीत्यय मुक्कय-
रचदरन्तः । अत्र ग् मर्कपुंदि मीनम-मुपिमेने
विभम् । अन्ति कर्कच 'हृन्मि । आ (<अ-म-स्व- इति
विभक्त्येवमिति भवति (तु. ८११ प्रथ) अन्ति रद्व-
ऽऽवधेयमायन् मुक्कय द ।

१२२, १, खि ४, ६, १०, गति
 २, १, ५, ४, ५, ४, ६, ४, मै
 २, ५, ४, काठ ३१, २१, क
 ४७, २१, शी ४, १२, ६, १८,
 ४, १२, १३, पै ८, २५, ६,
 ११६, १०, २, ३, -सत्ता श्र ५,
 १२, ४, ७, १०४, ८, [१०,
 ७२, २, ३], खि ३, २२, १,
 मा १३, ३, का १४, १, ३, तै
 २, १, ५, ४, काठ, ४, २, ८, २,
 मै २, ७, १५ ४, १, ३१, काठ
 १६, १५, ३१, ०, ३८, १४, ४
 २०, ९, ४७, २१, शी ३, ३२१,
 जै १, ३३, ९, शी ४, १, १,
 ५, ६, १, ८, ४, ८, ४, ८, १,
 १०, ७, २५, पै ३, २, २, ६,
 ११, १, पै १६, ९, ८, १५०,
 १, -सत्ता श्र ४, ५, १४,
 -सत्ति श्र १०, १२२, ४, तै ८

१, २, ११, शौ १७, १, १९,
—स्वे ते ३, ५, ८, १, ७, १,
११, १, मै १, ३, ३५, काठ
२६, १२, २९, ५, ४१, २,
क ४५, ६, —सन् ७, १०४,
८, मै ४, १, ३१, शौ ८, ४, ८, १,
११, १, ३, वै १६, ९, ८, १,
८२, ३
भुसती—तीम्ब शौ ७, ८०,
१, वै १, २१, १
सञ्जा(त-या)ञ्जा^५—स्वाम् शौ
१०, ७, २१
सत्त(तन्)र, रा^६—र ते ५, १,
२, ११, —रा शौ ७, ८०, १, वै
१, २१, १
सम्म(त-म)म्^७—न्त्रात्^८ शौ
४, ९, ६
असम्मन्त्र्य^९—न्त्र्यात् वै ८,
३, ६

अ-सत्यम्- -स्था श्र ४, ५, ५
[°स्थ- न°]
॥ अ सत्र- -त्रम् तै ७, ३, ६, २,
८, १, ४, १, २, २, ३,
६, २
अ-सुत्व-
असन्- -स्तु * खि ४, ७, ९१,
मै ४, २, ९१, काठ ३४, ८१,
शौ ५, ५, ९^म, १९, ३ पै ४,
१४, ३, ६, ४, ९^म, ९, १८,
९, -स्तु। खि ४, ७, ९^म,
मा २५, ९, का २७, ९, १, तै
६, ३, ९, २९, मै ३, १५, ८, ४,
१, ७१, १३, ४, काठ १६, २१,
३३, ४, क ४७, ४१, शौ ५,
५, ८०, पै ४, १५, ३, ६, ४,
८, -॥ स्तु। मै ३, ९, ६
असन्- ~ २ असत्
१ असन्- -ना श्र १०, १५, ३०

*) आम्बत इति साहित्यिको दीर्घ ।

^b) तस मासस्य (पा ६, १, २२३) । उप यद् ।

०) धरप पिश्वानिघाते रुखरेऽविशेष ।

⁴) कम (तु PIV प्रमृ) साम्ब (पा ६, १, २२३)।

माशयिक प्राप्ति ■ (दु नाउटि) ।

*) मा अमु वै. (=नाड) च ख-प्र-दयान्त पा भवति । यति श्यति नष्ट-पूर्व यम मन्मन्तोदात्त इति कृत्वा वा सम्बेदित्यपि द्र । तथा मति उप *।सम्बन्ध-इति कम इति विवेक ।

१) तु नायति ।

*) यम अम्लोदात्त (ग ६, २, १७२) । उप यद् ।

६) तग नमस्वर (पा ६, २, २) । उप वद ।

१) अनिष्ट प्राप्तिः इति [यदि 'सुख' → 'दुःख' (अनिष्ट) प्राप्तिः]।

१) ध्वनिपात्र भूषणम्—(प०) इत्यस्य स्थाने दाम्ना-
दिषु प्र कटिगमात्रं प्रचलितं (पा ६, १, १३)। मीमांसि तु
(✓) भूषणं हिंसापात्रम् > भूषणं + (✓) भूषणं > गरणे >
> भूषणं = (अभिरुचि विष्णु) इति विष्णु (अथ शरणादि-
भूषणमन्त्रान् गन्तव्यं इति सूत्रम्) उक्त उपपत्त्यं (पा ६,
१, १३९) इति नैव पूर्वस्य गणनायै साधु रचयितुः।
भूषणम्— इत्यप्येवमन्त्रं तत्रैव विष्णु विहितं पात्रं च

भवतीति कृत्वा तन्निर्देश यद् [वेत्तु ॥ १४. (१, १६१)
उभे प्राति समेदक] ।

^k) अलोप उदात्तनिष्ठस्वर. (पाद, ४, १२४, १, १६१)।

१) = श्री १, ५, ९ । 'अस्तु' इति तकारमध्य सुपा यनि सु शोषः स्यात् । यदा (√तृ >) 'तृ' इति उप मत् 'असतृन्' इत्यस्य सनाभि तद् 'असतृन्' इत्यपर पर्यायभूत प्रति । इति कृत्वा नैत्र तत 'अस्तृन्' इत्यस्य जम द्व (तृ एपठि) ।

¹⁰⁰) तु पपा, PW WI प्रभृ. च, वैतु ॥ नासुन्-
स्त्वं इति पाठ्यः ।

८) 'मन' सि ४.७.९ इत्यत्राद्येन हि साविप्रयन्य इ ।

०) -स्म शी ५, ५, ९ इत्यत्रत्येन टि विधयगामान्यम् ।

१) व्युत्पत्तिः $\sqrt{\text{क्षप्+स्त्री युष्}} > \text{क्षप्}$ प्र उरा
(पा ३, १, १-७) इति गन्तमात्र साद् भूवोविमर्शगदः
(ग्र. नाउड. टि.) ।

७) काँरे भाव इति च च१ गत् = भगवान्ये इति
च कृत्वा १मे पादे वा इति सा । एतद्विधिं स्व-
पादात्प्राप्त्यै चेत्यत्र भावः गद् बुद्धि- शब्देनान्विशिष्ट-
मिति। अत्र ॥ एतत् गन् गच्छ तथेति १०८. प्रत्यु ।
वि गच्छ भावः गता बुद्धि- शब्देन युक्तमिति तु प्रा-
येण (तु अ० २०, १०८, ३) ।

-नाम् अ १, १४८, ४^३, १५५,
७^७

*१अस-ना- नापू टि ३

अ-सनाभि- -भि काठ २, ११, क
२, ५

*असतत- -त काठ २४, ८, क
३८, १

अ-संताप, प्रा- -पम् शौ १६, ३,
६, -वे शौ ४, २६, ३, ८, २,
१४, पै ४, ३६, ६, १६, ४, ४

*अ-संवृ(म-सृग>)पणा- -गो तै
६, २, ११, ३

*अ-सदित- -न अ ४, ४, २,
मा १३, १०, ना १४, १, १०,
तै १, २, १४, १, मै २, ७, १५,
काठ १६, १५, क २५, ६

*अ-सदित- -नम् अ ८, १०२,
१४, काठ ४०, १४, कौ २,
९०१, जै ४, ६, ६

अ सदा- -नाम् पै १, ७०, २

*अ-सप्र, प्रा- -प्र तै ६, ४, ५,
७, मै ४, ५, ५, ७, ४, -अम्
मै ४, ५, ५, काठ २८, ७, क
४४ ७ -आ मै ४, ६, ७^३

७, १, ४, काठ २७, २, २८, ७,
क ४२, २, ४४, ७, -आव तै
६, ५, ६, ५, ७, १, ८, ५
-औ मै ४, ५, ७, काठ २७, ७,
क ४२, २

*अ-सपत्न- -न शौ १, १९, ४

अ-सपत्न, त्ना- -न अ १०,
१७४, [(१५९, ४) ४] ५, मै
३, २, ७^३, काठ ५, १, ३२,
१^३, शौ १, २९, ५ १०, ६,
३०, १९, ४६, ७, पै १, ११,
४, ४, २३, ७, १३, ३, ११^३,
१६, ४५, १, -नम् लि २,
२, ४, ४, ५, २४, मा ९,
४०, १०, १८, का ११, ३, १,
६, २, मै २, ६, ६^३, काठ १५,
५, शौ ८, ५, १७^३, ९, २, ७,
८, १२, १, ४१, १९, १६, १,
२७, १४, पै १०, ८, ४, १३,
३, १५, १६, २८, ७^३, ७६, ६,
७, -ना अ १०, १५९, [४
(१७४, ४)] ५, मै ३, २, ७^३,
पै २, ४१, ४, ५ -ना मा ७,
२५ का ७, १०, ३, तै ७, ३,

५, २^३, शौ १९, १४, १, पै २,
७३, १, १६, १५०, ८,
१५२, ५

*अ-ससदा(५>)फा- -फ्या तै ६,
१, ६, ७, मै ३, ७, ४^३

अ सवन्धु- -न्धु लि ४, ५, २०,
मा ७, २३, का ७, ६, २, मै १,
२, १०, काठ २, ११, क २, ५
शौ ६, १५, २, ५४, ३, पै १,
२०, ४, ६६, ४

*अ सभ- -म तै १, ७, ६, ७

अ सम, मा- -म अ ६, ३६, ४, ८,
६२, २, शौ १२, ३, ३८,
-मम् अ १, ५४, ८, १०, ४७,
८, ८९, ३, -मा अ १, ५४,
८, ६, ६७, १, -मा क २,
१३, ७, १०, ७१, ७, -मनि
क ७, ४३, १

असम-य- -य मा १७, १७,
वा १६, ४, ५, तै ४, ४, ३, १, मै
२, ८, १०, काठ १७, ९, क
२६, ८

अ समन्त, त्ना- -ना अ १, १४०,
४, ७, ५, ३, -वे अ ६, ४६, १३

*) वि. गच्छ-गच्छा- इत्यनेन सप सता सबद्धम् (गु
मा, पैतु वै √अम् इत्यत आप इति, PII प्रम्
न एव नप इति) ।

*) गग गच्छ प्रति घोषमान- इत्यनेन विशिष्टमिति
इत्या *१अस-ना- [अस- (= √अम् + अम् =) +
ना- (= /मा [= /नी इत्येतत्-सगम्य] + अम् प्र)
इति श्रिये उम उपप्रत्य (वा ६, २, १३९)] इत्यपर प्रति
गभायेन (पैतु GII ORN च सन्दस्तो विशिष्टमात्रमिव
गग मनि पीयमा न>) ना- इत्येव प्रकृति प्रत्यापादयौ) ।
यत्र परे प्रकृत्य प्राप्ति √अम् इत्यत म्मु इत्यन (गु
II १, १३४) तत्राग्रे विशिष्टाऽभाव इ । √अम्
इत्यस्यैव मीमिष √अम् इत्येव दाद उपमाप्रत्येन
प्रतिपादयौ ।

*) गग मन्-मन् (वा ६, २, २) । उप यः ।

*) गग मन्-मन् इ । उप यः ।

गमो मन्-मन् मन्-मन् (वा ६, १, १४४, ३)

स-सव-) ।

*) वस अतोदात (वा ६, २, १७२) । उप

स/तप+धम् प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

*) गच्छ विप्रुति इ । उप स/गच्छ(गच्छने)+न प्र ।

अ-समर्ति- -स्वै ते ३, ३, ८, २

अ-समर्ति-

असमर्ति-कान्य- -न्य अ २, २१,
४, ९, ७६, ४अ-समर्ति- -तिम् अ १०, ६०,
२, शौ ६, ७९, १०, -तिपु अ
१०, ६०, ५असमात्पोति ओ)जस्- -जा अ
६, २९, ६अ-समान- -न मा ५, २३, का ५,
६, २, तै १, ३, २, ११, ६, २,
११, २१, मै १, २, १०१, ३,
८, ८१, काठ २, ५, ९, १११,
१३, ३, १, २५, ९१, क २, ५१,
४०, २१, पे १, २०, ३अ-समिष्यमान- -न मै १, ६, ५
अ-समुद्रि(य)या- -या मै ४,
४, १अ-समुद्र- -दा शौ १, २७, २, ३
पै २, ३१, २, ५

अ-समुद्रि- -दप शौ १४, २, ४९,

-दये शौ ५, ७, १, -दिम् वि
२, ६, ८, पे १०, ११, ३,
-०दे शौ ५, ७, ७, पे ७, ९,
६, -दये पै ७, ९, १

अ-संपृञ्जान- -नौ मै १, ४, २

अ-समप्राप्य- -ते ३, ४, १०, ४

अ-संप्रत- -त्त तै २, ६, ९, २

अ-संवा(ध)धा- -धे मै ४,
१३, ९अ-संवाध, धा- -धम् शौ १२, १,
२, -धा मै ४, १४, ११, -धे
शौ १८, २, २०अ-संभव- -वात् मा ४०, १०, का
४०, १, १३अ-संभ- -वम् शौ ५, १८, १२,
१९, ११ पै ९, १८, ७, १९, ५

अ-संभाव- -वात् काठ ३३, ४

अ-संभिन्दत्- -न्दत् तै ६, ४,
१, १, मै ३, १०, ४, -न्दत्
काठ २५, ९, क ४०, २

अ-संभिन्ना- -न्ना तै ६, २, ११,

२, -धे मै १, १०, १३, काठ
३६, ७अ-संभूति- -तिम् मा ४०, १, का
४०, १, १२अ-संभूत- -त्त. काठ २३, २, क
३५, ८अ-संभेद- -दाय तै ६, ४, १, १,
मै ३, १०, ४, काठ २५, ९,
क ४०, २

अ-संभोजन- -नाद वि ३, १०१, ३

अ-संमित- -यत्त-युष्मत्

अ-संमृष्ट- -ष्ट अ ५, ११, ३, तै
१, ३, ३, १, मै १, २, १३,
काठ २, १३, क २, ७अ-संयोजि- -नि काठ ८, ८,
क ७, ३

अ-सत्त- -त्त शौ २०, १३६, ५

अ-सत्जन- -सत्त- -मत्त- -
अत्त टि ३अ-सर्ववीर- -र शौ ९, २, १४,
पै १६, ७७, ४*) तस नन् स्वर (पा ६, २, २)। उप सम् / भद्र
+भावे सिन् प्र ।

*) सत्त्व नाष्टि । उप <सम् / भद्र यद ।

*) वम पूषप्रख (पा ६, २, १)। ननु तस स्यात्
स्वरेऽविरोपादिति मा भूमि। देवताऽऽराधनतरिण तदु-
पासीतैरुपायानि भाव्यमिति कृत्वा स्तोत्रं देवताऽभो-
ष्टुणदीनाऽधिकरणांतरभेदवर्णनरहितवत् दवीयोऽन्व-
गनिकेसामाश्रयस्याऽसमाव्यमानत्वात् (वि Gw, वैतु
PW JH व)।*) सत्त्व द्विपुटि । उप *१समाति- इति
विप यद ।*) तस उप *१समाति- इति भाष सत्त्व मथु (तै
३, ३, ८, ९) उप धूमपाणस्य *समर्ति- इत्यस्यैव नैष
रूपान्तर मुद्रयम् (वि. JH : वैतु. भा. W अतवावा-
दिनातिप गन्ती उप भार इत्यत्र समती)।

*) वम पूषप्रख (पा ६, २, १)। उप यद ।

*) तस नन् स्वर (पा ६, २, २)। उप यद ।

*) गम नाष्टि । उप स-स/क्षे > क्षाति+स्वप् प्र ।

*) गम एरुटि । उप स प्र/क्षे(दान)+स्वप् प्र ।

*) सत्त्व द्विपुटि । उप यद। मुपा-सुवा- इत्यत्र
स्वरो अष्ट इव स्यात् ।

*) वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद ।

*) तस अन्तोदात्त (पा ६, २, १६०)। उप
स/भृ+वत् प्र । वा क्वि वि ।*) तस नन् स्वर । उप मूको संभव- इत्येव
सत्त्व यनि शोध-कल द (तु सति)। उभयवापि प्राप्त।
उप भाष इति कृत्वाऽन्तरथापि समाने निर्वहे
समवति तु शोषाऽन्तेष्वा स्यात्। यस्थि, पा एव स्वा-
रसिक्त्वाच्च सति पाका (६, १, ८३) सगम्य्य 'धामीद'
इत्यस्य पदस्य यनि स्थाने स्थापनप्रस्तावोऽपि समान-
मन्येषु वि द ।

*) तस नन् स्वर (पा ६, २, २)। उप <स/भृद ।

*) वम इतीव कृत्वा मुपा यदन्तोदात्तो निरदेरि,
तदुपेदयम् ।*) सत्त्व एरुटि । उप. <स/भृद द (वैतु
Gw प्रम् क इव <स/भृद इति)।*) 'आगदत्' 'आगदत्' इत्यपि मूत्रे । तत् सति
साधनविशेषमायुगे सहकरणांतराऽपेक्षाऽप्र द ।

१अ-सद्वचत्-

असद्वचत्^१- न्ती अ ३, ५७, ६;
६, ७०, २; ८, ३१, ४.२अ-सद्वचत्^२- अतः अ १, [१३,
६; १४२, ६]; ११२, २; २,
२५, ४; ९, [५७, १; ६२, २८];
[७३, ४; ८५, १०]; ७४, ६;
८६, २७; काठ ३८, १४; कौ २,
११११; जै ४, ७, ५; शौ ५,
६, १; पै ६, ११, ४; -अतम् अ
२, ३२, ३; -अता अ १, १६०,
२; ७, ६७, ९; १०, ६९, ८.अ-सद्वचत्^३-असद्वचत्^३- पी अ ९, ८६, १८;
कौ २, ५०४; जै ३, ३९, ३.अ-सद्वचत्^४- सत्तः अ १, १४३, ३.अ-सद्वचत्^५- कौ कौ २, १२१९.अ-सद्वचत्^६- चाः मै १, १०,

१६; काठ ३६, १०.

अ-सद्वचत्^७- दाः शौ ११, १२, २४.अ-सद्वचत्^८- मा तै १, ५, ७, १;
२, ५, ८, १०.अ-सद्वचत्^९- मि क १, [२५, १५;
१०, २२, २]; ३९, ९; १०३, ६;
१९, २; ३८, ५; १०, २२, ३;
७४, ३; ९६, ५; शौ २०, २०,
५; -मिमिः अ १, २९, ९.अ-सद्वचत्^{१०}- वसः क ५,
५२, ५.अ-सद्वचत्^{११}- पै १०, १, २.अ-सद्वचत्^{१२}- सयः खि ४, ५, ३३; शौ
१०, १, २०; पै १६, ३६, १०;
-सिः अ १०, ७९, ६; ८९, ८;
मै २, ६, ५१; काठ १५, ४१;
-सिना अ १, १६२, २०; मा
२५, ४३; तै ४, ६, ९, ४; १;काठ ४६, ५; शौ ९, ५, ४; पै
५, १५, ९; १६, ९७, ३; -सिम
क १०, ८६, १८; शौ २०, १२६,
१८; -सीन् शौ ११, ११, १.अ-सद्वचत्^{१३}- अदयः मा १६, २१;
का ७, २, ५; तै ४, ५, ३, १; मै २,
९, ३, काठ १७, १२; क २७, २.अ-सद्वचत्^{१४}- १, २ असिक्ती-; २, ३ असिक्ती-
टि. द.अ-सद्वचत्^{१५}- एउ. टि. द.अ-सद्वचत्^{१६}- २ असिक्ती- टि. द.अ-सद्वचत्^{१७}- ० क्रि शौ १, २३, १;

पै १, १६, १; -क्री शौ १, २३,

३; -क्रीः अ ७, ५, ३; शौ ८,

७, १; पै १६, १२, १; -क्रीम्

अ ९, ७३, ५; १०, ३, १; कौ २,

८९६; जै ४, १३, ९; -क्रीम्^{१०}

शौ ५, १३, ८; पै ८, २, ७;

*) तद्य. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. $\sqrt{\text{सद्वच}} >$

१सद्वच- यद. ।

*) श्री. नुम् (पा ७, १, ८१ वैतु. L ४६० $\sqrt{\text{सद्वच}}$
इत्यभ्यस्तम् अदः न धा. इह परयन् [तु. G.W.] नुम्
प्रति कृच्छ्रमात्रः [यया त्वग्राडम् धा. भ्वा. भवति
नाडभ्यस्तस्य अदा. चेत्येतद्विस्तरः यद.]] ।*) बम. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२ तु. मा.
L ४६७; वैतु. P.W. प्रमृ. तद्य. इतीव मानुषाः
स्वरतयोपाः) । उप. २सद्वच- [= (सद्वच > भावे)
सम्- + (चत् > भावे वा कर्तरि वा) सृ- इति
हत्वा वम. उपपत्त्य. (पा ६, २, ११९) इत्यस्य परेः
(वा. प्रमृ.) $\sqrt{\text{सद्वच}}$ (हृत्) इत्यतः [बघा. सनः (तु. ११४
२, ४०१)] न्यु. यत्वा १सद्वच- इत्यनेन दाप्रन्तेन
गर्हणेण संभेयमानस्य मतो विमर्शः यद. ।*) सत्य. द्विपुटे. द. । उप. $\sqrt{\text{सद्वच}} + \text{सम्}$ प्र. ।*) सत्य. द्विपुटे. द. । उप. $\sqrt{\text{सम्}} + \text{सद्वच}$ प्रत्ययः ।*) तद्य. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १६०) । उप. $\sqrt{\text{सद्वच}} +$

भर्गो वा (पा ३, १, ९९) ।

*) तद्य. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

*) बम. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. यद. ।

*) गद्य. एष्टि. द. । उप. यद. । वा. द्विपुटे. द. ।

*) बम. एष्टि. द. । उप. यद. ।

*) अतीव दुर्लभः संस्कारणान्तरादपेक्षः पा. भवति ।

*) पात्र. $\sqrt{\text{सद्वच}} +$ प्र. पाठ. (४, १४०) प्रस्य.अवादेशाऽभावश्च द. (तु. अनु-) । यनि. धा. भावशानः
 $\sqrt{\text{भ्र}} इत्यस्य$ इत् प्रभेदं प्राहुः द. [तु. द्वि. कसि,
पंजा. कहि; वैतु. पाठना. (पात्र.) प्रमृ. $\sqrt{\text{सद्वच}}$ इत्यतः
न्यु. इच्छन्तानिन्त्याः (विष्णुकरविद्योगमहकृतविशेषार्थस्या-
संयन्पादिलभिमर्शः), ११४. (१, १३४; ३२४) मूलतः
यनि. धा. सनाभेः सतः $\sqrt{\text{सद्वच}}$ इत्यतः न्यु. भुवाणः
प्रकृतोऽनुनासिकेययोगाऽभावतयोपाः) ।

*) मनुष्य. प्र. उदात्तः (पा ६, १, १७५) ।

*) न्यु. पात्र. २अमिन्- इत्यस्य श्री. दीपि प्र. आदेशः
(पावा ४, १, ३९) । मौरिष. $\sqrt{\text{सद्वच}} + \text{मिन्}$ [=विप.
< मिन्- (=दीपि) $\sqrt{\text{सद्वच}}$ भावे] मिन्- +
[दीपि] $\sqrt{\text{सद्वच}}$ कर्तरि $\sqrt{\text{सद्वच}}$ इति हत्वा तव.
तम. सामस्य. [पा ६, १, २२१] इति हत्वा तव.
नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । तद्य. श्री. दीपि स्वाधिके कं प्र.
पूर्वस्य हस्वे (पा ७, ४, १३) यानि ज्ञेय. २अमिन्-
इत्यस्य यनि. विपरिणामः द. [यस्य पात्र. अनुपादः
दीप्य. प्र. उदात्त. (पा ४, १, ४०) इति हत्वा सुपचः] । यदः
२अमिन्- (तु. द्वि. २अमिन्- + २मिन्- (=मात्र.) इति
हत्वा वम. एष्टि. द. (पा ६, २, १) ।

*) अर्धवचनद्वयस्य 'जन्ता दामी भुविप्रियाः'

-कन्या सि ५, १५, ६, शौ
२०, १३०, २, -कन्याम् ऋ
४, १७, १५, ८, २०, २५, शौ
१२, २, २०

२असिक्नी^० -कन्या ऋ १०,
७५, ५

१अ-सित^० -ताय तै ७, ४, २२, १,
काठ ४५, १, -तेषु काठ ४०, ४

२असित^० -त ऋ १, ४६, १०, पै
१, ६७, ४०, -तम् ऋ ४, १३,
४, ५१, ९, मा १९, ८९, का
२१, ६, १०, तै ३, २, २, २,
मै ३, ११, ९, ४, १२, ५१,
काठ ११, १३१, ३८, ३, शौ

१, २३, ३, ११, २, १८, पै
१, १६, ३, ४, १८, ५, २४,
२१, १६, १५, ५, १६, ३,
१०५, ७, -तस्य शौ १, १४,
४, ६, १३७, १, पै १, १५, ४,
९०, १, ८, ७, ८, ११, ७, ४,
-ता ऋ शौ ५, १३, ५, पै ८, २,
५, -तान् पै ८, ७, ५, -तानाम्
पै ८, ७, ३

असित-मीय^० -व मा २३, १३,
का २५, ४, १०

असित-जु^० -जवे तै ७ ३, १७, १;
काठ ४३, ७
असित-जू^० -जू शौ १२, १,

२१

असित-वर्ण^० -र्णा तै ३, १,
११, ४

*असिता(त-अ)ञ्व्-
असिताची^० -चीम् पै १५,
१८, ३

३असित^० -त मा २४, ३० क
२६, ८, २, तै ५, ५, १०, ११
१४, १, मै २, १३, २१ ३,
१४, १८, काठ ४७, ४, शौ ३
२७, १, ६, ७२, १, पै ३, २४,
१, -तम् शौ १०, ४, ५, १३
-तस्य शौ ५ १३, ६, पै १, ४४,
१ ८ २, ४ -ता शौ ६, ११७,

इति पाद सु-बोध इ.। एष्वि प्रकृतस्य रूपं
सत उह-^(गु-) कुलाया. (तु पै ८, २, ७) इत्यनेन
समानाधिकरणता भवति (तु पाण्डु मूषो, IV च
वैतु L ३६८ वृ१ इति वदधित्वं वा अस्पष्टत्वात्.)

*) 'असिष्ठा', असिष्ठा' प्रभृ भूवास पात्रे भवन्ति
(तु सति)।

*) व्यु^० नापृ सहपाद् विवेकार्यं पात्र पक्षे डीप् प्र
उस (पात्रा ४, १, ३९)। मीरिष्य अपि ६अ+^०सिक्विनु-
[=कस माप (यत्र उप अपि) *कुनि- इत्येतज्ज सत्
साप इ [तु नापृटि]]] इति कृत्वा बस अन्तोदात्त (पा ६,
३, १७२)। तस्य च इन्दी नापृ टि दि एव *असिक्विनुका-
इत्येव सत नैत्र. यनि विपरिणाम इति प्रथम उच्यते इ.।
*असि-+^०सिक्विनु-([=विपु] इति कृत्वा तस सासत्स
(पा ६, १, २२३) इति चोत्तरे कल्पे विशेष इति दिक्
वैतु. IVV (१, ३२४) स्वरभेदमविशेषुक्त]।

*) तम मप-स्वर (पा ६, २, २)। उप <√मि
बन्धने यद ।

*) व्यु^० १ मरु नापृटि. दि स्यातामिति कृत्वा उप
३मित्तु- दीप्तिगदन्त्यतरपार्याभूत चित्र- इत्येतत्-
मनाभि मरु (दीप्यर्थ √<मृ>) मिर्-+ [√तु
(भावे वा कर्मणि वा) तुद-> <तु-> <तु->]
-तु- इति स्थिते तम. मागस्य (पा ६, १, २२३) ।
इति कृत्वा मीरिष्य *मिर्- इत्येतत् मरु
नेत्र यनि विपरिणाम इ (तु पत्रा चिह्न) । न
मप-र्यं ग इत्यर्थे [तु GV. PV. च <√मृ इति,
VW (१, १०४) मम-नर्यायम् *असि- इति कृत्वा तदि-

स्तरकरस्तकारोपजन इति (गन्धि अपि IVV परकीय-
त्वेन संकेतिताद् अवयवहान्यार्थात् [अन्मदीयात् √असु
इत्यत्रैव समावेश्यत्वे सति √भू इत्येतज्जात् √अम्
इत्यत नैत्र प्रादुर्भावात् सत] √असु इत्यत एव भस्म-
पर्यायभूतस्य *असि- इत्यस्य व्यु सुवचा स्यात्। ततश्चो-
क्तप्रकारेण व्युत्पत्तस्य सत असितु- इत्यस्य प्रकृतेन प्राति
नैव मोऽपि साक्षात् सवन्धोपलम्भ इति दिक् [वैतु
IVV] तु टि १असिक्नी-]।

*) यद्यपि सुपा स्वरो नाऽऽडि तद्याप्यर्थत सामान्ये-
नाऽऽशुदातवर्गेणाऽभिनवन्व स्यादिति कृत्वा इदमप्र
निरदेशि (वैतु शौ ६, १३७, ० यत्र असितु। इति
प्र३ अन्तोदात्त धूयते)।

*) '(अनि। सत्। नाम) असि। सत्' इति वा पद-
विभागः स्यात्।

*) प्र३ [वैतु IV., B प्रभृ २असितु- इत्यस्य स३
इति (तु सस्य टि अलीक-> का)]।

*) वस पूषस्व (पा ६, २, १)। उप यद ।
*) सस्य नापृटि [उप पात्र जानु-> तु- उस
(पा ५, ४, १२१३)। मीरिष्य तु जानु- इत्येतत्
मन्त्रमन सतो *जुनु- इत्यस्य वस स्वरपूर्वमक्रमज
कायमंकोच यद ।

*) श्री. ऊर् प्र उस (पा ४, १, ६७)। तत्-स्वर ।
*) सस्य द्विपृटि [उप यद । विशिष्ट इद प्र
(१, १६४, ४७) पात्रे ।

*) तु टि अन्धा(ञ्व्)-मी- ।

*) व्यु^० १ [तु टि. असिक्विनु-यदनु ६अ+३मित्तु- इति

२; ३, -साय गौ ७, ५८, १.
-साय गौ ६, ५६, २. ६२, ३,
५५.

४. असित - ताय काठ २२, ११,
क ३७, ५

अ सिन्धु, न्वा^b - न्वम् अ ५, ३२, ८,
- न्वा अ १०, ६९, १२

अ. सिन्धु- चक्र २, १३, ४,
७, ३९, ६, ८, ४५, ३८, २०
७९, २

अविन्वती- सी नं १०, ७९, १

असिर- -रेण ऋ ९, ७६, ४

असिष्ठ-अभिष्युत्-√२अम् द
असीय पै ८, ७, ४

असु- -मव मै ३, ६, ९, औ ८
०, १६, १८, ३, ६२, पै १४
५, ६ -मवे मा २०, ३०, ४०

२४, १७, १, मै ३, १०, ११,
काठ ३५, ८, १०, क ४८, ८,
९, सौ १९, ४४, ४, पै १५, ३,
४ — सु चौ १, ४६६, — सु
आ १, ११३, १६, १६४, ४,
१०, १२१, ७, मा ८, ५८, १८,
२, २७, २५१, का ९, ७, ६,
१९, २, २, २९, ४, ३१, तै ४,
१, ८, ६१, ४, ९, १, ७, १, ०,
मै २, ११, २, १३, २३१, ३,
४, ४६, ४, २, १६, काठ ७,
१३१, १८, ७, २१, १०६,
४०, ११, क २८, ७, सौ ५,
१, ७, ६, ५३, २, ८, १, ३,
९, १४, ४१, पै १६, १३, ६६,
४१, — सुना मै ४, २, १६, १६,
६, १०४, १ ८, १, १ पै १६

१, १, -सुख ४१, १४०, ८,
१८०, ३, २, २०, ४, १०,
१०, १, १४, १२, १५, १,
५९, ७, मा ८, १९, १९, ४९, १,
का ९, ३, ५, २१, ४, ११,
तै २ ६, १२, ३१ मै १, ३, ३८
११, १०, ६, १३, ४, काठ १,
१२, ४, १२, ७, १३ १६
०१, २६, १२, ३७, १३, १४,
४३, १०, जै १, ४८, ६१ शौ
२, १५, ८, ७, ०९, ५ ३०,
१, ७, ०, १, ८, १, १५ २,
१, ११८, १, ०९, ४४, २,
१३ वै २, ८०, २, ३, ९, ११,
२, ३, १३, १, १०, ९, १०१,
१३, ९, ६, १६ ०, ५ ३,
१, -सुख शौ २ १०४, १,

स्थिते वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) इति वा
 *२भ्रुमि-+*त- (ग्र गृ १५११) इति स्थिते तम
 मामम्ब (=पाप्र उम उपप्रस्व) इति वाङ् (एरिषि
 षोत्तरकन्दन नादु वम इति विवेक स्पष्ट म्यान् ।)

*) मुग स्वराऽद्वयाऽभावाद् आद्यन्तोदात्तविवेकस्याऽनुसम्भवाद् अथ पृथक् निर्देशः ॥ ननु वि आद्युदात्त भवति तद्विशिष्टं चाऽन्तोदात्तमिति विविधाऽनङ्गित्वेन स्वराणि न प्रकरणाऽनुमानेन विविधाऽऽद्यन्तोदात्तयोरोदात्तवर्गीयतया न निर्दिष्टानीति । उच्यते । नायमैकान्तिक इव विवेक उपन्यस्यते यत् सर्वं वि आद्युदात्त तद्विशिष्टं चाऽन्तोदात्तमिति । तद् यथा । शौ ६, १३ प, १, इत्यत्र वि करि मद् अतादात्त भूयते । ८, २०, २५ इत्यत्र न यदान्तके तद्विशिष्टेऽयम् । कमि प्रेयमाण आद्युदात्ता धृतिर् भवति । एमि अङ्गित्वं भगणो न प्रथम वन्त्यस्यैवतो विवेक कर्तावस्तदनुगतेषु पीत्यम् कनङ्गित्वस्वागार न विविध्य यथाऽनङ्गित्वं निर्दिशेत् । एतच्च सर्वं स्वमिष्टर मोहऽमोह च वैत । अऽवयवा स्माद् इति इत्यऽवयवभेदानामवयवमोहऽवयवभेदस्य निर्दिशोऽकारः ॥

१) हम बर्तमान उमर (नं. ३, १९०) कक्षा-
द्वय मिश्र - < १/२ मिश्र कक्षा यः [५] है, व
॥ ८६१, ॥ ११ (२, ४४४) / मिश्र वर्ग परम्परा
सु सुनिश्चि सं तु न म कम के ली १/२ अक्षर हस्त

प्राति वर्गक (वेनु भन्मन्व- इत्यप्रत्य उता पक्ष) ।
 *) तस्य नम्-म्बर (पा ६, २, २) । उप नापुं
 दि ३ ।

५२, पा ६, १, १९७)।

श्रुति समाख्येत । प्रथमपादान्ते यद् मुगं यद्
गङ्गादि-तत्पेक्षम्, तन्दीभ्राऽऽपेतं ।

(१) म्नु । √°श्मन् > अम्-+ (√°मर > मर-
 > म- > म- > व- >) । व- इति स्थिते वम
 इति कृत्वा पूर्वप्रत्यय (पा ६, १, १) मनि उप विन्स्वर
 मन् नैष । ड- इवेव विपरिणत स्यात् । पाप्य दनि धा
 कार्यधातुह्रयेऽपि भूमासाऽप्रसोक्त उक् प्र. निम्बस्थ
 (पाठ १, १०, पा ६, १, १९७) इति मुच्यम् ।
 [वेतु पाठना पाठ्ये (१, १०) । √अभ् इत्यनेऽनोर्याप्त-
 निव मनी म्नु ब्रवीती] । ननु दनि धा कथं होश्वर
 √°मर इत्यस्य कन्वरस्य प्रभदादङ्गतायाश्च इति ।
 कमुच्यस्य चराधाम्निभागात् १मः प्रत्ययः (६)
 प्रभेदा व इ. मत्राणां ननु मांसाद्योऽप्य प्रभेगे वा
 √°मार इत्येतन्मव मन् उपस (इ । √श्मन्, दग्द-
 ऽद्गद-मन्ति मन्मन्प्रत्यय इ., वेतु ८।१३ ग्राह्य चर्द-
 मन्मन् । √श्मन् इत्या म्नु गोमन्मन्ते) ।
 (२) "कमुच्य" इति च (२, १२, ४) चर्दे ।

१२, ५५, १८, २, २७, -असो
शौ १९, ४४, ४, पै १५, ३, ४,
-सो काठ ७, १३, शौ ११, ९,
१६, १८, २, २४, पै १६, ८३,
६. [असु- अदग्ध°, अमृत°,
अरिण°, गत°, नष्ट°]
असु-त(प>)सा°- -पा शौ १९,
४९, ७

असु-तुप°- -तुप अ १०,
८२, ७, ८७, १४, मा १७,
३१, का १८, ३, ७, तै ४, ६,
२, २, मै २, १०, ३, काठ १८,
१, क २८, २, शौ ८, ३, १३,
१०, ५, ४९, पै १६, ७, ३,
-तुपी अ १०, १४, १२°, शौ
१८, २, १३, पै १०, ९, १०

असु-नीत°- -ताप शौ १८, २, ५६

असु नीति°- -ति शौ १८, ३,
५९; -तिम् अ १०, १२, ४,
१५, १४, १६, २, मा १९, ६०,
का २१, ४, १०, शौ १८, १, ३१,
२, ५, -ते अ १०, ५९, ५६
असु-मत्°- -मात् मै ४, २, १,
असुमती- -नीम् पै ५, १०,
१०

असुहमती° पै २, १६, ३
असु-तुत°- -त अ ७, २६, १, पै २,
१९, ३, -तात् अ ६, ४१, ४,
-ताताम् अ ८, ६४, ३, शौ
२, ७०६, जै ४, ८, १, शौ २०,
९३, ३ [त- घृत°]
असु-तुवत्°- -वत् क १, १०, ४,
५, ३४, ६, ८, ६२, १२,
-वत्ता अ ४, २५, ७, ५, ३४

५, १०, ४२, ४, -वत्ताम् अ
[१, ११०, ७, (७, ५९, ३)]
-वन्तम् क १, १७६, ४, मा
१२, ६२, का १३, ५, १, तै ४,
३, ५, ४, मै २, ७, १२ काठ
१६, १२, क २५, ३, पै ५,
२७, ६

असु-तु(व>)म्वा°- -वाम् अ ८,
१४, १५, शौ २०, २९, ५
असु-व(क>)का°- -का पै ५,
२७, ७

असु-तुम्ना°- -म्ना मा ३५, १, का
३५, ४, १

असुर°- -तोर अ १, २४, १४,
१५१, ४, १७४, १, २, २७,
१०, २८, ७, ४, २, ५, ८,
१९, २३ ९०, ६, १०, १६, ११,

*) मूको असी इतीय ध्रुवमाण पा मोरिष विमुरय ।

*) उस थापीय स्वर (पा ६, २, १४४) । उप
मूलविभुजादिषु उस (पावा ३, २, ५) क प्र । सी पिस्वा-
मिहते इति स्वरैऽविरोध इ । यत्वन सा नन्-पूर्वम्
तस इति विकल्पेन व्याख्यत तत्तदीयाऽनन्वयवसायस्य
सूचक सत् सङ्घणतोऽपि नितराम् अमृत इ । नन्-स्वरा-
पते (पा ६, २, १) । ननु मूको मूल प्रति वैज्ञतभूय-
स्त्वोपलम्भाद् यथालक्षण स्वरोऽत्र धाम्येतेति चेत् ।

*) प्रथम तावत् मूको आद्युदात्तत्वोपक्रमेण साच्च
नोपलभ्यते । अप्यापि यद्युपलभ्यताविश्वित्तरमेवा-
ऽभविष्यत् । प्रथमस्य काकोत्तर-इत्-प्रहृतिस्वरस्वरपस्य
तदीयव्याप्यनविकल्पस्य नैर्मल्यापत्तेर् चोपस्य ताद-
वर्ध्यादिति यावत् । यच्चैह WR असु-तप- इति थावयितु-
मिच्छत, तद् अर्पयत् सदिप तदुपसमाप्तावद् अप्रमाणम् ।

*) उस द्विभन्त इन्-प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

*) 'असुतुपा' इति यत् Cw पिपडितेय, तच्चित्यम् ।

*) बस घूपप्रस्व (पा ६, २, १) । उप भावे वा
स्यात् घूप गमानाधिकरणे वि वा स्यात् पर निपातितम्
(पा २, २, ३७) ।

*) मरव नापुत्रि । यद्यु वा अ. (१०, ५९, ५ प्रम्)
अमूर्त् नीति (नैवृ) इतीय तस व्यङ्ग्योन्, तन्मदम्,
काकोत्तर-इत् नृतिस्वरापते (पा ६, २, १३९) ।

*) मनुष रिषाणिपते स्वरोऽविरोध ।

*) सस्करणाऽन्तराऽपेक्ष मुपा । अशुभती- इति
शोषो विमुरय ।

*) तस नन्-स्वर (पा ६, २, ०) । उप यद् ।

*) तस चार्वादिषु उस (पा ६, २, १६०) अतोदात्त ।
उप <✓> सुम्ब कर्तरि यद् । यद्वा भाषे इ । तथा
सति बस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) स्यात् (तु
अ सिम्ब-) ।

*) स्वराहणाऽभावेऽनिर्देयताऽनुबन्ध दोषाऽर्थे क प्र
इ (पा ५, ३, ७४) । नन्-समासस्य पूर्वविप्रतिषेध उस
(पावा ५, १, ११९) । तदभावे प्रत्ययाऽर्थस्याऽसंगत ।

*) व्यु? वेऽव्यवसाया भवति (तु NW) । सर्वेऽपि
✓> अशुम्ब > असु- इत्येतन्मूलकतया मुक्ता इति
इत्वा मोरिष 'असु- + (✓> वृ) वर- [नस पू-
प्रस्व (पा ६, २, १)] इत्यस्य सत् नैप्र यनि विपरी
णाम सभाज्यते [तु पात्र उरन् प्र इति व्यवहारः
(पाठ [१, ४२], दे [१, १०], वैट्ट पते या [३, ८]
दे [गृ५] च असु- + रः प्र मत्वर्थ इति वा, असु- + र-
[<✓> रम् वा /रा वा] इति अ वदती स्वरताद्यन्ती
[उभयवाऽव्यन्तोदात्तप्रसङ्गादिति यावत्] दे [गृ५]
इशु + सुड- [<✓> सुड वरा] इति इत्वा नन्-स्वर,
एव प्रम् च ✓> अशुम्ब इत्यस्य प्राणित्वपदव्यवसायि-
वा W [१, ६८] च तन्वैव तानुनासकायमस्य सत्
मुमिति वपस्या इत्या तत्तदर्थमिति व्याख्यायुक्ता गत

१९, १२; १३२, ४; तै १,
५, ११, ३; ६, ६, ४; ३, १,
११, १; मै १, ४, ३; ८१; ४,
१०, ४; १४, १७; काठ ५,
६; ४०, ११; कौ २, ७६२;
शौ २०, ३२, १; -रा: श्र १,
३५, ७; १०; ५४, ३; १३१,
१; २, १, ६; ३, ३, ४; ५,
१५, १; २७, १; ४२, १; ५१,
११; ८३, ६; ७, ३०, ३; ५६,
२४; ८, ४२, १; ९, ७३, १;
७४, ७; १०, ११, ६; ७४, २;
मा ८, ५५; २७, १२; ३४,
२६; का ९, ७, २; २९, २, २;
३३, १, २०; तै १, १, १४,
१; ३, १, ११, ७; ४, १,
८, १; ४, १, १; मै २, १२,
६; ४, १४, १४; काठ ८, १२१;
११, १२; १३; १८, १७;
१२५, ४; ८; २६, १; ३१,
८१; ३२, ६; ३४, १४१;
कौ १, १५; ७, ७; २९, ५४;
३९, १; ४०, १; ४; ४२, २;
४४, ४; ४७, ८; शौ १, १०,
१; ४, १५, १२; ५, २७, १;
८, ६५; १८, १, २३; पै १, ९,
१; ९८, १; ५, ७, १०; ८, १२, ५;
९, १, २; १०, १, ६; १६, ७९,
५; -राम श्र ५, ४२, ११; ७,
२, ३; १०, ५६, ६; मै २, १०,
३; शौ २०, १३५, १०;
-राम श्र १, ११०, ३; १२२,
१; १३६, २; २, ३०, ४; ३,
२९, १४; ३८, ४; [५३, ७;
(७, १०३, १०) १०, ६७, २];
५६, ८; ४, ५३, १; ५, ४९,
२; ६३, १; ७; ७, ६, १; ९९,
५; ८, २०, १७; १०, १०, २;
३१, ६; १२, ६; १३८, ३;

१७७, १; मा १३, ४४; ३३,
२२; का १४, ४, ७; ३२, २,
५; तै ३, २, ११, ३; ४, २,
१०, ३; मै २, ७, १७; १४, १२,
५; १४, १२; काठ १६, १७; ३७,
९; कौ १, ७८; पै १, ८, ६;
शौ ४, ८, ३; ६, ७२, १; १८,
१, २; १९, ५६, १; २०,
९१, २; पै ३, ८, १; १८, ५;
४, २, ३; १५, २३, १; -रा:
श्र ७, ६५, २; ८, २५, ४;
-रा श्र १, १५१, ४; ७, ३६,
२; -रा: श्र १, ६४, २; ८,
९६, ९; १०, १२४, ५; मा २,
२९; ३०; का २, ७, १; २;
कौ १, ५, ९, २; ७, १, १; ३;
१, ३; २, ३, ७, १; ४, १,
१; ३; ३, १; ५, ४, १; २; ८,
५; ११, ९; ६, १, ५; ३, २,
२, २; ३; ३, ७, २; ४, ६,
१; २; ५, २, ८, ३; ३, ३,
१; ११, १; २; ४, १, १; ७,
२, १; ६, २, १, ५; ५, ३; ७,
४; ११, १; ३, १, ४; १०, ६;
४, ६, १; १०, १; ३; ४;
११, १; ५, २, २; ६, ४, ४;
९, १; ७, २, ५, ४; मै १,
४, १०; १४; ६, ३; ९; १०;
१३; ९, ३; ८; १०, ५;
१५; ११, ९; २, १, ११;
३, २; ५, ३; ९; ३, २, १;
७; ४, १; ७; ६, १०; ७,
१०; ८, १; ३; ५; ८; १०;
९, १; १०, ५; ६; ४, १, ६;
१०; १२; २, १; ३; १३;
३, ७; ५, ७; ६; ६, ३; ४;
८; ७, ४; ६; ७; ८, १;
काठ ६, ७; ८, १; ८; ११;
१५; ९, ११; १५; १०, ७;

१०; १२, २; ३; १३, ४; ५;
१४, ९; १९, १०; ११; २०,
६; १३; २३, ७; २४, ९;
१०; २५, २; ६; ९; २६,
१०; २७, ८; ९; २८, ४;
९; २९, १; ३०, १; ७;
३१, ४; ८; ९; ३२, ७;
३४, ५; ३५, २०; ३६, ९;
३७, ११; १२; १४; १६;
कौ ४, ६; ६, ६; ७, ३; ८,
१; ३; ३०, ८; ३१, १; ८;
१५; ३६, ४; ३८, २; ३;
५; ३९, ३; ४; ४०, २;
४१, ८; ४४, ४; ९; ४५, २;
४६, ४; ४७, ४; ८; ९;
४८, १८; शौ २, १, ३; ६;
१०८, ३; १०९, ३; ८, १३,
१; ४; १०, १०, २६; ११, १२,
१५; १९, ६६, १; पै ६, २, ६;
१६, १०९, ६; १३५, १;
१५०, ५; -रा: श्र ८, २७,
२०; -राम श्र १, ५, ७,
६; ९, २; ७, १, ५; ४, ६; २,
३, ७, १; ४, ३, ९; ५, १, १;
८, ५; ६; ११, ८; ३, ४, ६,
१; ४, १, ११, ३६; ५, ४, ७;
४; ६, २, ३, १; ४, ३; ५, ४;
४, १०, १; ६, ११, १; मै १,
१०, १६; २, ३, २; ७; ४, १;
५, ९; ९, १६; ३, ९, ६; ४;
१; ६, १; ८, १; ३; ५; १०;
५; ४, १, १०; २, १; ९; ३;
४; ६, १७, ५; ७; ८, १; काठ
७, ६; ९, १५; १०, ७; १२, २;
५; १०; १३, ४; १९, ११;
- २०, १; २४, १०; २५, २; ६;
२७, ८; ३१, ८; ३४, ४;
३६, ९; १०; ३७, ११; १४;
३९, १०; ४८, ५; ३१, १; ८;

मसुर-ग्रह-—हाम्याम् काठ २७,
८; -हौ काठ ३०, १^३; क
४६, ४^३.

असु-माया- -यया शौ ३, ९,
४; पै ३, ७, ५; -या मै ३, ९,
१५; -ये मै ४, ८, १५.

१. भसुर-योनिः- -निम् तै ५, २,
८, ४; काठ २०, ६; क ३१, ८.

१. ११, ९; काठ १४, ९.

*मसुर-वैर-
मसुरवैरिन्- -रिणे वि ७,
३, २

४; शौ २०, ३६, ४; -जे ५
 ७, १३, १; -हणम् काठ ३९
 ५; -हा १०, १७०, २; ६
 २, ८०४; जै ४, २, १०.

‘मनुष्याङ्गी’ - रानी मे ४, १

६. काय ३१ यः क ४७.४.

१ मसुर्वै, यौ- -००य आ २, २३,
२; १०, १०५, ११; -०यि: आ ८,
१०१, १२; मा ३३, ४०; का
३२, ३, ११; काठ ३४, ३५;
कौ २, ११३९; जै ४, ३, ३;
शौ २०, ५८, ४; -०यस आ २,
२७, ४; ३३, ९; ३, ३८, ७;
५, १०, २; ६६, २; ६, २०,
२; ३०, २; ३६, १; ७४, १;
७, ५, ६; ६५, १, ९, ७१, २;
मा ८, २४; का ९, ४, २; तै १,
४, ४५, १; २, १, ११, ५१;
५, १, ७, ४५; मै १, ८, ३५;
४, ७, ४५; ११, २१; १२, ११;
काठ ४, १३; ६, ३५; ११, १२१;
२९, ७५, क ३, ११; ४, २५;
३०, ५५; पै १, १०९, ३;
-०यस्य आ २, ३५, २; ७, २२,

५; कठ १२, १५; की २,
११४९; -यां छ १, १६७, ५,
१६८, ७; उ, १६, १; कठ
२५, ८; क ४०, १; -यां छ
४, ४२, २; १०, ५४, ४; -यां
छ १, १३४, ५; -यां मै १.
३, ३९; कठ २४, १०; क ३८,
३; -यां छ ४, १६, २; उ,
२१, ७; [६६, २; ८, २५, ३];
१०, ५०, ३; जे ३, ५४, ८;
छौ २०, ७७, २; -यां मै ४,
६, ३.

*असु(र-४) रिक्ता-
असुरी-यै! मै १, ६, ३.

१३ असुर-
असुरि-
२६ असुर्य, यौ- -यै: मे १, ६,
१०; काठ १३, ६; -यम् मे ३, ६,

पाद मुर- इत्यर्वाङ्गं प्राति, भवन् आमासिकनपुनि-
इतीतीवाऽभिसंदधाना अर्वाङ्गः Pw. प्रमृ. ३. (उ
१ असित-). अत इह 'स्वतल्मुम्याम्' (पामवा ५, १,
१११) इत्यस्याऽवमराऽभावे नम्-ममावाऽभावादिति
दिक् । ननु विद्वद्वायप्रतीतिरु मा भूद् इति देवानां प्रसङ्गे
नम्-ममागे न स्याद् राज्ञानां प्रसङ्गे त्वनुषारव्यवस्थाया
तादृशी नम्-ममातोऽनुमन्देतेति चेत् । न । मुर-
इत्यस्य मुरा- इत्यतोऽन्यत्र धवणस्य नितरामनुप-
नम्भमानत्वात् तादृस्या अनुमतेः प्राोत्तरत्वचैमुतिख्या-
दिति यावत् ।

*) पतञ्ज. सांख्य. (पा ६, १, २२३) । उप. यज्ञ. ।

^१) मन्त्रार्थे इति: प्र. तत्स्वरस्य (पा ५, २, ११५) :

*) सम. विद्वत्-वृत्त-प्रम्व. (पा ६, २, १३९) ।

*) छा. दृष्ट्यु उदात्तनिवृत्तिस्वरः (पा ६, १, १६१)

१) मीमांसा-स्वरः (पा ६, १, १८-२०)

६. ३. १४४) इति विशेषेण सति १अमूर- इत्य

निदिष्ट दि. एषार्थनिर्देशका । एउ.म्य.को.प्र.पु.एउ.दि.

*) ना. अ. नै. अ. प. वि. २.१

अमानस्येष्टारस्य स्वरभावाऽभावतो यथायोगं मूल-
शब्द-यस्य विस्वराऽस्त्यधःस्थारदधानितया प्रतिपत्तेरिदं
कल्पना-नौत्समिह लघ्वाऽऽदरमिति दिह [उ. डि.
भाष्ये] ।

१) जमि स्वसंक्रमः (पा ८, २, ४) ।

(१) नाहू. सङ्घपरोऽन्योऽन्यं त. विपक्षमेदं मयप्य-
र्थतः मज्जातोषात् भवति । तयोऽन्वयोः प्रकाशनादित्य-
वति तात्पर्यात् । प्रवृत्तं तु प्रकाशनादित्यवति तात्पर्यात्
ततो विज्ञातोऽर्थः इ. । एवमर्थः सिद्धेऽपि विवेके
सु स्वरस्य च विवेके मन्दो भवति । तथाहि । यति,
उ. य. शायी-स्वरः स्यात् (पा ६, ३, १४४) । उप. य
नाहू. सङ्घं न ह्येव वा कर्तारं वा $\angle \sqrt{\text{य}} \text{आद्यादने}$
(येन. नाहू. सङ्घपरोः उप. कर्तारं $\angle \sqrt{\text{य}} \angle \sqrt{\text{य}}$)
इति स्यात् । यदा तस्य नप-सङ्घो $\angle \sqrt{\text{य}} \text{मुर}$ - इत्येवं
वा निर्देश्यम्, यत्र उप. $(\sqrt{\text{य}} \text{प्रथमो})$ । 'मु-
र' इति भावः इ. । नाउ. सु. येन ह्यो. इ. ।

१) लक्ष्मणदेवः ८७३: प्र. ३५. (पा ४, १, १२-०).
लक्ष्मणः । लीलेष. नाउ. प्यु. चीन. द. (म. १) १५५६-८).

४) दश पात्र. एत. वा मत्र. वा वशि प्र. निम्नतः
(पा ६, १, १८५)।

६१०, काठ ३४, २, -यां मै १, ८, ६, ३, ६, ६, काठ ८, ३, व ६, ८, -यां मा४०, ३, का४०, १, ३	अ-सुखि ^० - खीन् ऋ ४, २४, ५ ६, ४४, ११, -खे ऋ ४, २५, ६	'असुर'- ✓असुर नाउ. व्यु औप द असुर्य ^१ - यन् ऋ १०, १३५, २ असुर्या ^१ - या पै ४ २४, ३ ^१
'१४असुर- नापु टि द असुरिक- '१३असुर- द असुरिका- '२असुर- द १, २असुर्य- १, '१३असुर- द 'असुर्य- नयै तै ५, ५, ३, २, -ययै तै ५, २, १०, ५, ५, ४, ४	असु ^० - सुम् गा ३०, १४, का ३४, ३, १, -स्वम् ^० ऋ १, ११२, ३, १०, ६१, १५, शौ ७, ३६, ३ असुसू ^१ - स्वं ^० शौ १०, १०, २३, पै १६, १०९, ३ 'असुसूतक- नाउ व्यु औप द असुसूतिका ^० - का शौ ६, ८३, ३, पै १, २१, ४	असुर्य ^१ - यम् मै ३, ६ १५ असुर्य ^१ - तम् शौ १०, १, १, पै १६, ६३, ८, -तं ऋ १०, ८२ ४, मा १७, २८, का १८ ३ ४
'असुरि ^० - 'असुरि-ख ^० - स्वाय मै ३, १०, २	असुरि ^० - खीन् ऋ ४, २४, ५ ६, ४४, ११, -खे ऋ ४, २५, ६	

१) तु सस्य टि अ-सुर->'असुर्य->-यम् ।
२) तस नञ् स्वर (पा ६, २, २) । उप यद् ।
३) 'वा छन्दसि' (पामवा ५, १, ११९) इति प्रस्व
वाधित्वा नञ्-स्वर (पा ६, २, २) । वस्तुतस्तु सावप्रत्य-
यान्ततया निष्पन्न सता नञ् स च तत्स्वरधेयेन सुचयम् ।
४) वम अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप
✓चू(प्राणिप्रसवे)+भावे क्तिप् । यद्वा तस उप कर्तरि
क्वित्त चार्वादिषु उत्स (पा ६, २, १६०) ।
५) स्वरसंक्रमात् स्वरित (पा ८, २, ४) । शाला-
भेदेन ह यण्-भावाऽभावी ह ।

१) पपा अवग्रहाऽभावी भवति । तेनाऽभ्यस्तीभावमिव
स्वार्थिक नञ्पूर्वमिति सभाव्य PW प्रभु एतत्=नापु इत्यभि
सदधिरे । यथा यनि पञ्चोऽवग्रहाऽभावी नोपपद्येत, एव परप
चोऽप्य अभ्यामहत्वाऽभावी धा मूर्धन्यादेशाऽभावश्च नोप-
पद्येतामित्युभयो पञ्चोश्च चोद्यदुपरिहरत्सामान्यात्
प्रकरणाऽनुसधानतोऽन्यतरपक्षपरिमहो निर्णयित ।
एदिय. वशशा सामान्निभाऽस्य सत्या सू-भाभोदये
धाविते सत्येव तद् गर्भधृतिरपचयत चमत्कृति-सहकृता
च भवेद् इति युज्येतेव समासगच्छ इति भवति (तु
W) । यनि अ-सु- इत्यस्य नञ्-युक्तस्यैव पूर्वपदी-
भाव इति उग क्विप्-कृत प्रस्व (पा ६, २, १३९) ।

१) स्व कृते तु एण्ति ।

२) वस गमासान्ते क्वि काल्पयस्याऽकारस्येव
ह्रस्वतोऽन्यापूर्वीय स्वरश्च (यक पा ५, ४, १५४,
७, १, ४४, ६ २, १७४) ।

१) य्नु^१ पाप असु- इत्यतो क्वयत्ताद् वा यगन्ताद्
वा नाभा गत (पा ३, १, २७, पाम ३, १, १३)
पचापचत प्राणि द (तु णि ✓पचय) । औदिय
य १असुर->१असुर्य- इत्यत नैव यनि विपरिणाम

द (तु सारात्रा १, २, ५, ४) । नाउउ व्यु औप द ।
१) क्षातिर्निघाते तुदा विकरणस्य स्वर (पा ६, १, १८६) ।
२) स्त्री भावे अ प्र टाप् च (पा ३, ३, १०३) ।
३) पा^१ तु^१ सल लुलैक्यनार सभाव्येत (तु नाउ टि) ।
४) पा^१ 'असुर्या' (=असुर्यया) एकपस्य इति पदद्वय
स्यादिति तत्पर शोध द (पञ्चपन्मातृत्वादेकपद्विपदा
ऽस्येत्यभिप्रायि) । अधिकान्तरनिविर्वादाप्रयोजित
यनि पा विकार द ।

२) वस अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२) । उप यद् ।

३) 'असुरिक- इत्यत्रत्य णि ।

४) २असुर्य- इत्यत्रत्य टि द

५) एव किल मूर्को (तु सति) । प्रकरणात्सु १अ-
सुर->२असुर्य- इत्यस्य ह । एवमप्यन्यतरत् किंवि
(=नृकम् इत्येतत्सकृत्) अन्यतरकप इति विवेक द ।

१) व्यु^१ 'असुर्य' [= (✓१असु < ✓असु
(तु २असि-), पजा असु >)] 'असु- (=भाप धुलि
पर्याय) + (✓वृ >)'सुर- (=भाप (=बूर->ऊर- इत्यत्र
तु 'वूर्णा->ऊर्णा-), पजा ('वृणु->') 'उणु->'] उणु
इति कृत्वा 'असुवृ- इति तस सासस्व (पा ६, १, २२३)
सति (✓वृ >) 'असु- (=भाप) इत्यनेन वस एव प्रस्व (पा ६,
२, १) इत्यस्य (धूलिधृतिरित्यवचनस्य सत) नैव यनि
विपरिणाम स्यात् (तु टि अमूर्ति-), 'सुवृ- , सुर्त- ,
'सूर्ति- , शौ (१०, ३, १) च यत एतभिगमान्तोऽपि
रजसु- इत्यस्यैव वि भवतीति स्पष्टम् वैतु पा (६, १५)
प्रभु असु- इति पूष^१ (तु दे [४, ३], स्क. ३, सा
[तै, का] उ म), ✓ईर इत्येतत् कान्त स
उप चेति इवा त्तस पूषप्रस्व (पा ६, २, ४८)
अभावयोधा, नञ्पूर्व वस वा (तु सा [श्र.])
तप वा (तु PW, GW, ORV, AN, MW) इति

असुति- -त्वां तै ४, ६, २, २; मे २, १०, ३; काठ १८, १; क २८, २.

११ असुर्य- असुर- द.

२ असुर्य- -यै अ ५, ३२, ६.

असृज्- -सृक् अ १, १६४, ४;

खि ४, ५, १४; ७, १, ६; मे

४, २, ११; काठ ३४, ८; १२;

शो ४, १२, ४; ५; ९, १४,

४; पै ४, १५, १; ७, ११, ४;

१६, ६६, ४; -सृद् पै १५,

२३, २; -सृजाम् पै ८, ७, ८;

-सृज् तै ७, ४, १, ११.

असृक्-सृ- -सृक् मे ४, २, ९;

काठ ३४, ८.

असृक्-पाव- -वानम् शो २,

२५, ३; पै ४, १३, ६.

असृक्-मुल- -सः मे ४, १, १९;

-सृज् शो ११, ११, १७.

असृग्गादा- पै ९, ६, ६.

असृज् असृज्- द.

असृज्, ए- -ष्टः मे १, ६, ६; -ष्टम्

मे ४, २, ९; -ष्टाः मे १, १०,

५; काठ ३५, २०; क ४८, १८;

-ष्टान् पै २, १५, ३६.

असेन्य- -न्या अ १०, १०८, ६.

असोम- -सः काठ २७, ४; क

४२, ४.

असोमप- -पाः मे १, ४, ६; काठ

२६, ९; क ४१, ७; -पैः काठ

२६, ९; क ४१, ७; -पै तै

२, १, १०, १; मे ४, ६, २;

काठ १३, ६; २६, ९; २७, ४;

क ४२, ४.

असोमपीय- -यः काठ ११, १०.

असोमयाजिन्- -जी तै २, ५,

५, १.

असोम्य- -म्यस्य काठ ५, २.

असौ अदस्- द.

अस्कन्द- -न्दाय तै १, ५, ८, ५;

२, ५, ८, ६; ५, ६, ८, ४; ७;

६, ५; ६, २, ८, १; १; ४, ५,

२; मे ४, १, ३, १०; काठ १३,

१०; १९, ४; २३, ३; २५,

४; ३१, २; ८; क ३०, २;

४७, २.

अस्कन्दञ्ज- -

अस्कन्दी(क)का- -के पै १५,

१८, ७.

अस्कन्- -अस्मा २, ८; का २, २,

२; तै २, ६, १, ७; ६, ३, ८,

१; ३; ४, ५, २; मे ११, ४,

१२; ३, १०, २; १४, १, २; २,

१४; १; काठ ६, ३; २३, ३;

३१, १; ३२, २; १६, २;

४७, १; -ष्टाः मे ३, १०, १;

४, ५, ५.

अस्कन्- -त्वाय मे १, ८, ३;

३, ४, ७; ८, १०; ९, ७; ४,

५, २, ८, ९.

अस्कन्-हविस्- -विः तै १, ६,

८, २.

अस्कन्मन्- -न् अ १०, १४५, १.

अस्कन्धोयु- -यु अ ६, ६७, ११;

७, ५१, ३; -युः अ ६, २२, ३;

शो २०, १६, १.

अस्त- / १अम् द.

सूते- (✓स इत्यतो वा [तु.पाद्य.(८,२,६१).सा.(अ.), P.W.] ✓सृ इत्यतो वा [तु.ORN., GW, N.W.]) इति उप.पात्यपि स्वतन्त्राऽनापु वचः । अतः अन्तोदात्ताः (पा ६, २, १७२) तत्तत् अनापुदात्ताः (पा ६, २, २) स्यादित्यभिप्रेतः ।

*) व्युत्पत्तिः 'असृज्' (=उप. 'मृ' इत्येव नापु. विरोधः) इत्यस्य नेत्र. विपरिणामः स्यात् । ननु विमितोदं नापु. वृषम् प्राति. इति [बैज. पा. (तै. ४४.) 'मृतादि' इत्येव समाजाधिकरणं सत् प्राति. रु. नापु. न. ३१ इति] । 'असृज्' मूर्ते तु प्राति. निपुणे (अ १०, ८२, ४) इत्येतस्य भौतिकस्य गतः पा. रूपेण प्रकृतस्य पा. पक्षापांतरमाश्रयामिष्येति । अपमिति । दधा तस्य 'असृज्' इति स १ गद इत्यमि इत्यस्य वि. भवति (बैज. दस्य. दा. प्रत्य. एषाप्रान्तं पुं. प्र. गद ऋषयः इत्येव नमानाधिकरणमिति), तथैव 'रुद्रो' विमूर्ते इत्यनेन स १ गग 'असृज्' (=जी) इत्यस्य विमूर्ते गान्धर्वो पुंश्रुत्वावयव (पा ७, १, ७४) इति (तु. टि. 'मूर्ति-', निष्ठा-).

*) अतः अन्तोदात्ताः (पा ६, २, १७२) । उप. वद. ।

*) (✓असृज्) 'असृज्'-(✓असृज्) 'असृज्'-(माप.) इति स्थिते नेत्र. एवमन्तरात्तये प्राति. वच. उपपन्न. (पा ६, २, १) द. (तु. टि. अमृज्-).

*) अस्मृ- अस्मृ- इत्येव दीपाऽऽभामन्वयः अस्मृ इति विपरिणाम इति (तु. ८.५२३) वा, अस्मृ प्राति. इत्यम् (उप. ✓अ) मा. 'असृज्' इत्येवमात्रे अस्मृ- इत्यतो विविष्टं गतेन सस्यु इति वा विमृश्यम् ।

*) मावे लः प्र. (पा ५, १, ११९) । तत्-अवः ।

*) उग. वनिबन्-अव-अव. (पा ६, २, ११९) ।

*) वम. उपपन्न. (पा ६, २, १) । उप. वद. ।

*) मादिपरवर्तनार्थं प्राति. वचनस्य वचनस्य विपरिवर्तनम् ।

*) तम. नमः-अवः (पा ६, २, २) । उप. वद. ।

*) गम. अन्तोदात्ताः (पा ६, २, १५६) । उप. वद. ।

*) तम. उप. लटिभरणं वद. ।

*) तु. टि. अमृज्-अव- ।

*) तम. नमः-अवः (पा ६, २, २) । उप. वद. अमृज्- वद. [तु. अन्वयः दे. (४, १) वा. पादयः P.W. (२, ५९०) वा उप. विपरिवर्तनार्थं वद. वचनस्य] ।

२अस्त^०-स्त. ^० वै ५, ३०, ७, -स्तम्
 ४१, ६६, ५, ११६, ५, ०५,
 १३०, १, ३, ५३, ४, ६, ४,
 १६, १०, ३४, ५, ५, ६, १६,
 ३०, १३, ६, ४९, १२, ७,
 ३७, ४, ६, ८, १३, २३, (७४,
 १४)), ११, १, ९, ६६, १२,
 १७, ८, १०, १४, ८, २८, १,
 १४, १०, ८५, ३३, ८६, २०,
 २१, १५, २, ४, १३, १११,
 १०, लि १, २, १, ३, १९, १,
 ५, ३२, ६, मा ३, ४७, १५,
 ४११, मा ३, ५, ४, १६, ५,
 २३१, तै १, ८, ३, १, मै १,
 ६, २, ७, १०, २, २, १३,

७१, मा ७, १४, ९, ४, १७,
 १८१, ३९, १४१, क ६, ३,
 ८, ७, कि १, ४२५१, २, ९,
 ४६७, १०८७, जि १, ४१,
 ७, ३, १, ११, ३४, २, ५३,
 ८, शौ ४, १५, ६, १०, ८, १६,
 १४, १, ४३, ३, १३, २९१,
 १८, ३, ५८१, १२०, १२६, २०,
 २१, वै १, ७२, २, ४, २६,
 ११, ५, ७, ३, ८, १५, १२,
 १६, १०२, ५, -स्ता १, की १,
 ४५९ जै १, ४८, ३, -स्ता मै
 ३ ८, ११, -स्तै ७, १, २,
 मा ३९, १५ को २, ७२४,
 जै ३ ५९, १७

अस्त-क- -कम् लि २, १, ५
 शौ २, २६, ५, वै २, १२, ५
 अस्त-ताति- -तिम् ४, ५, ६
 अस्तम्
 अस्तमि(म्-इ) ^०
 अस्त-युक्- -युते शौ १७,
 १, २३, -यम् शौ ९, १०, ५,
 वै १६, ११५, २, १
 अस्तमि(म्-इ)व- -ताय शौ
 १७, १, २३
 अस्तमि(म्-इ)व्युक्- -व्युते
 शौ १७, १, २३
 अस्तमी(म्-ई)क-
 अस्तमी(म्-ई)क- -के ४
 १ १२९, ९

०) व्यु^० पात्र $\sqrt{१}$ भस्+तन् प्र उस भ्वादेशा
 भावध (पाठ ३, ८६) । लिट्स्वर (पा ६, १, १९७) ।
 यनि. एव यथा च स्वामित्वविशिष्टोपवेशनाड्यर्थक मन्
 $\sqrt{१}$ भस् इत्यस्य च $\sqrt{०}$ निष् (तु रनिष्कृत- , कीड-)
 इत्यस्य च सनाभिरिति कृत्वा $\sqrt{०}$ भस् इत्यस्य रत्नार्थस्य
 ७मस्य प्रभेदस्योक्तायैतद्विशिष्टेन तद्वान्तरप्रभेदतया
 भुवचस्य सत कायविस्तर स्यात् [वैतु दे (३, ४)
 भू-यति-दीप्यति (सि आ) शान-क्षेपणानामन्यतममर्थमपेनुक
 सन्ननिर्णीतवत्, सा (श्रु १, ६६, ५) प्रम् क्षेपणार्थम्
 $\sqrt{१}$ भस् इत्येतमुपयुज्या, IVIV (२, ३३४) $\sqrt{०}$ नस्
 इत्यत व्यु पर्यस्तदादिनकारलोपमिव संकेतुक सधि
 न्य (मौसिध अकारादध मकारादिध धा समानमूलभूतस्य
 $\sqrt{०}$ भस् इत्यस्याऽननुनासिकादितया सानुनासिकादितया
 चोच्चारणद्वैस्वाभास्य तदधीनस्थान्यतोऽकारादिधाऽच्यतो
 नकारादिध धा पारिणामिक प्रादुर्भाव इति कृत्वा तयो
 परस्पर मानात्म्य न तु जन्यजनकभाव इत्यभिप्रेते] ।

०) पा ३ 'इहवाधिनोर अस्त स्यात्' इत्येव वृत्तौ
 पाद सु-नोष, वकारोपक्रमध वृत्तितात्पर्यमुक्तं यथा
 पादो भूयोविमर्शमह ३ ।

०) 'अन्तम्' इति श्रु. (१, १३०, १) पाठे ।

०) 'अस्त्या' इति बाहुय (८, १६, ३) पाठे । यदिय
 यनि गुण चिन्त्यो भवति । 'अस्त्या' इत्यस्यैव न प्र
 प्राचर्यापत्त्यभावात् । आपुदागतोपनमभाद् अस्त्य पात्रि
 वैशरित्यभावात् न गमाभ्येतनि द्वि ।

०) इत्यर्थं कन् प्र उस लिट्स्वरस्य (पा ६, ४, २९

६, १, १९७) ।

१) सकृद्वि विशेषणान्तरसाम्येन कर्तव्यं तातिप् प्र
 उस [पा ४, ४, १४३ (वैतु सा कर्तव्यं एव प्रम्
 च स्वायें तातिलि प्र इन्द्रन्तो लिट्स्वरस्य (पा ६, १,
 १९३) अभाव प्रति पर्यनुयोज्या)] ।

०) मूलत द्वि सद् मान्तम् अव्य इति व्यवहारमुपेति ।
 तदेतत् स रूप मत उप प्रति मौसिध क्वि इति
 कृत्वा तद-सर्गं सत् ग इति कृत्वा व्यवहार्यते (पा १,
 ४, ६८) ।

०) गस श्रवन्त-कृत् प्रस्व (पा ६, २, १२९) ।

१) विमकिरुदाता भवति (पा ६, १, १७३) ।

१) सत्स कृते तु टि १ भुव-गत- ।

०) $\sqrt{०}$ ईक इति धा मौसिध $\sqrt{०}$ श्रु हावत्र लघ्व-
 मूल सन् $\sqrt{०}$ ईक इत्यस्य नैत्र विपरिणाम यद् ।

१) गस उप अधिकरणे घञि पायादि-स्वर
 (पा ६, २, १४४) । यदा नाप् समस्तस्य धा
 अनङ्गीकारे सति यनि क् चस सातस्य च गुणोऽनुकि
 रासत्या स्थाने वैकल्पिकोऽम्भावाऽभावध (पा ६,
 १, २२३, २ ४, ८४) इ [तु सव्यु अङ्गीक-
 वृत्तीक- , समीक- यत्र स्वरभेदत ग व्यवहारधे
 यस्तत्पर जह्वरधे प्रकरणे (तु टि अङ्गीक-) प्रहताया
 दि विशेषाधानपर सापेक्षद, वैतु दे (२, १६) अस्त
 $\sqrt{०}$ मा(मि)+ङ्गीकन् ण डय (पा ३ ४, २६) इति इत्या
 धा लोप कुवाणो लिट्स्वरस्य (पा ६, १, १९७) आभां
 पाऽ-ययगिदस्य धा वक्तव्यं य प्रति पर्यनुयोज्य] ।

अस्तः नि/स्तु द्र.

*अस्तन्- अस्तन्-> -स्तः टि. द्र.

*अस्तन्- -नाः मै ४, १, १४.

*अस्तन्-> *अस्तन्-क- नाउ. व्यु.

श्रीप. द्र.

?अस्त(र्थ>)यां- -यां मै १, ५,

१०; -यां(ः) पै २, २३, ५.

अस्तये, अस्तवै, अस्तिका-, *अस्त-

✓अस्थ द्र.

अ-स्तुत, ता- -तः श्र ५, ६१, ८;

६७, ५; काठ ७, १०६; क ५,

९१; -तम् लि २, ७, ४; मै ३, ८,

१०६; -तया ते ७, ५, ८, ४.

*अस्तुर- नाउ. व्यु. श्रीप. द्र.

*अस्तुर-मिन्- -नाम् शी १९, ७, १.

अस्तु- ✓अस्थ द्र.

अ-स्तुत, ता- -तः शी १९, ४६,

२; पै ४, २३, २; -तः श्र १,

४१, ६; ६, १६, २०; ८, ९३,

९; १५; ९, २७, ४; मै २, १३,

६१; काठ १२, ३१; २०, १४;

३७, १५; १६; ३९, १२;

त्रि २, ५७४; ६११; ६३९;

६७४; जि ३, ४६, १२, ५०,

११; ५१, ५; ५६, २१; शी १९,

४६, १-७; १२०, ४७, ३; १३७,

१४; पै ४, २३, १-७; ६, १२,

५; ६; -तम् श्र १, ४, ४; १५,

५; १४०, ८; ८, १, ११; ६६,

१०; ९, ९, ५; १०, ४८, ११;

तै ३, २, ६, २; कौ १, २२९;

जै १, २४, ५१; शी १९, ४६, १;

२०, ६८, ४१; पै ४, २३, १; -ता

तै ४, २, ९, १; काठ १६, १६; -वे

शी १९, ४६, ५; पै ४, २३, ४.

अस्तुत-यञ्- -यञः श्र ८,

३, १; -ञा लि ५, ५, १०.

अ-स्तुत, ता- -तः शी १, २०, ४१;

५, ९, ७.

*अ-स्तुति- -स्त्य मै २, १, ७.

*अ-स्तोममा- -माजः मै ३, ९, ४;

४, ७, १; काठ २८, ७; क ४४, ७.

अस्थ- -स्थ शी १२, १२, १६; पै १०,

११, ८; -आणाम् पै ५, २७, १.

*अस्थ-नाउ. व्यु. श्रीप. द्र.

आस्थ- -आस्थ श्र १०,

१७१, ३.

अस्थ- -आस्थ- -गम् पै ९,

२५, ५.

अ-स्थ- -गाः शी ८, ६, १६; पै

१६, ८०, ७.

अस्थ- ✓अस्थ द्र.

अस्थ- *अस्था टि. द्र.

अस्थ- -स्थन् मै ४, २, १३;

*) बस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । उप. यद. ।

*) व्युः ६भ+✓स्तु हिंसायां>स्त्ये- (द्र. पाम

३, १, १२३) इति कृत्वा तस. 'कृष्ण-' (पा ६, २, १६०)

इत्यन्तोदात्ते प्राप्ते स्वरितः उत्सं. । अथवा ✓अस्

('दीप्तौ)>भावे 'अस्-+(✓तृ 'धरणे)>कर्तृरि

*तृरि- इति स्थिते उत्स. कृत्-प्रत्य. (पा ६, २, १२९) ।

*अस्तुरि- इत्यतः प्राग्वीये उत्सं. (पा ५, ३, ७) कपि प्र.

नित्यप्रत्य सतः *अस्तुरि-क- इत्यस्य नैप्र. विपरिणामः

स्वरसंक्रमः (पा ८, २, ४) चेति दिक् ।

*) अपार्थमिव मुपा. रु. प्रति संदिश्यत । नाउ. भ्रूयमाणेन

धारदः इत्यनेन सामानाधिकरण्यास्य निगदस्पष्टत्वा-

दिति दिक् ।

*) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

*) 'अस्तुभिः' (=स्तुभिः =स्तुभिः/मिनति' इति कृत्वा

उम. क्विन्त-कृ-प्रत्य. (पा ६, २, १३९) । एत्थि. चतुर-

धारतया द्यन्दो नाक-विशेषणतया चार्थः सुसंगतः (विजु.

(७४) तुर(=स्तु-विद्मस् इति बोधमुखः, WR.

च अथादि- -> -नाम् इति पठन्तौ यद.) ।

*) मूत्रे. 'अस्तुत. इत्थम्' इति पत्रा. भवति । यद्वय

पाण्डु. अस्तुतः इति स्वरपते बोधम् उदपोयदन् तद्

अनेपेक्षितमिव भवति । बाक्यादिभ्याम् पाठिकम्बाऽऽम-

ग्नितऽऽपुदातस्य (पा ६, १, १९८) मय्यद्वयवचनम्भात् ।

एत्थि. आधमिकमामग्नितनिपातमिव (पा ८, १, १९)

भावयन्तावेह WR. अपि चिन्त्यी द्र. ।

*) 'अस्तुतः' इति श्र. (९, ३, ८) पामे. ।

*) विशिष्ट इह श्र. (९, ६७, २) पामे. ।

*) बस. एवप्रत्य. (पा ६, २, १) । उप. यद. ।

*) बस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२) । इह

उप. भावे कः प्र. । १म-संख्याके तु कर्मणीति

मुवेचम् ।

*) 'अस्तुतः' इति श्र. (१०, १५२, १) पामे. ।

*) तम. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. स्तोम-+

✓अभ्र+धिः प्र. (पा ३, २, ६२) ।

*) ✓अभ्र+प्रः प्र. उभं. तन्-स्वरथ (पा ४, १६७) ।

*) अथन्यायोमः अण् प्र. तत्स्वरथ (पा ४, १, ११२) ।

*) उप. मौत्थि. <ना✓भृ इत्येवं न्यायिण्या-

स्यमानं गन् यद. (द्र. टि. वेप३ कपि) ।

*) व्युः ३ 'अम्- (द्र. टि. १प्रतिप-)+(✓स्तु

स्थेयं> 'स्थ- -> 'धृ- इति स्थिते तम.

मामस्य. (पा ६, १, २२३) अस्थ- (द्र. 'अधिर-)

इति पत्र. (✓'भृ मरणे> 'मृन्->) 'मृन्- इति

उप. चेति कृत्वा बम. एवप्रत्य. (पा ६, २, १) मतः

('अस्थमृन्->) 'अस्थमृन्- इत्यस्य दनि. विपरिणामः

स्यात् ।

—स्थितिः अ १, ८४, १३; तै ५, ६, ६, ३; उ, १८, १६; मै २, १३, ६; काठ ३९, १२; ५३, ८६; कौ १, १७९; २, २६३; जै १, १९, ५; ३, २२, १०; शौ २०, ४१, १; —स्थम्भः मा २३, ४४; ३९, १०^१; ब्रा २५, ८, ६; ३९, ८, १^१; तै ५, २, १२, २; उ, ३, १६, २; काठ ५०, ६; —स्थिति तै ४, ७, १, २६; ५, ६, ६, ३; ६, २, ८, ५; ६; उ, ५, २५, १; मै २, ५, २; ११, २६; ३, ८, ५; ६; ९, ६; काठ १३, २; १८, ७; —स्त्रुः शौ ४, १२, १; पै ४, १५, ४; —स्थिता तै ६, ५, २, २; मै ४, ६, ६; काठ २८, ११; ३८, १४; पै ४, १५, २. [स्थ्य-स्थ- अन्, पुराण]
नस्थ-भृत्- -भवेते तै ७, ५, १२, २; काठ ४५, ३; —न्यस्तः तै

६, २, ८, ५; मै ३, ७, ५; ८,
६; काठ २३, ५; क ३७, ६;
—न्वन्तस् १, १६४, ४; मै २,
३, ११; काठ १२, ११; शो ९,
१४, ४; पै १६, ६६, ४.
१।अस्यन्वन्ती- न्ती: तै ६, १,
७, १.

^१अस्थमन्-^२अस्थद्-^३अस्थर्मन्-
अस्थन्- टि. द्र.

*'अस्था' ऋ १०, ४८, १०.

अस्थापु^d पै ११, १, ८.

१. अस्थि-स्थि मा १९, ८२; २०,
१३; का २१, ६, ३; ७, १४; पीते
२, ६, ३, ४; ३, ४, १, ४; ५, २,
३, ७; ७, ४, १; मै ३, ३, ३, १;
११, ८; १; ४, १, ९, १; पीकाठ
१३, १०; २०, १; २१, ४;
२५, ६; ३१, ७; ३३, ११;
१२; ३८, ३; ४; पीक ३१, ३;
१९; ३९, ४; ४७, ७; शी ४,
१०, ७; १३, ३-५; १०, १

१८; ११, १०, ११; २९; पै
छ, १४, २; १५, २; ५; २५,
७; ७, ७, ४; १४, ३, २९;
१६, ५३, १३; ६१, ७; ८६, ३;
८७, १०; -स्थिम्यः काठ ४३,
६; पै छ, ७, ५; -स्थिपु पै १६,
१४५, ४; -स्थीनि मा १८, ३;
का १९, २, ३; क २८, ७, शौ
९, ५, २३; ११, १०, १२; १२,
११, ९; पै १६, ८६, १; १००,
३; १३७, ८. [स्थि-अन्^०]
अस्थि-चिद^१- -चिद मै ३, ५, १.
[चिद-अन्^०]
अस्थि-ज^२- -जम् पै १, २६, ४; -जस्य
शौ १, २३, ४; -जाः पै ९, ६, १०.
अस्थि-भूपस्य^३- -पाद शौ ५, १६,
१३; पै ९, १७, ४.
अस्थि-मज्ज- रथिर^०
*अस्थि-मत्त- इमृष्टवत्- डि. म.
अस्थि-क्षत्^१- -सम् शौ ६, १४, १.
अस्थि^१- -स्थिम्यः शौ २, ३३, ६.

*) अञ्जोप उदात्तनिवृत्तिस्वरः (पाद्, ४, १३४; १, १६१)।

^b) सहस्र. कृतौ तु. डि. भक्षणवन्तः ।

१) *अस्- [= √अस्-] अस्- इति पुराणो
दिष्टा-दीप्यन्वतर्पयति; *स्- इत्युत्तराशब्द *तृ-
($\sqrt{तृ}$) इत्यस्य *तृ- $\sqrt{तृ}$ - इत्येतद्-आरकः
मैत्र. विगिरिणाम् इति वृत्तवा वज्रपरः समुद्रितोऽर्थः
३.] इत्येवंप्रसङ्गं कविप्रयोगे साधनवचनस्य सतः
तु १ यावेद्यथीयः स्वरश्च (वा ६, १, १६८) संभाव्येत [विदुः
का. अर्धलो नेद्रीवानपि मन् $\sqrt{२}$ अस् इत्यतः व्यु. भ्रवाणो
मिश्रप्रधानः, G.W., ORY., N.W., M.V.G. (२५२, ४२८)
य अस्-प्रायः, १] अस्-प्रायः, नच-पूर्वः $\sqrt{१}$ इया इत्याद्यन्य-
तममूलतया वा, आ-प्रायव्यतिर्यक्तया वा व्यु. संवेगुक्ताः
गन्तः स्वकथमागतः दानि. कपि प्रदर्शयन्त.]

४) पा.१ इन्द्रमाह द्वितीयादीरवमिन्द्रश्चतुर्थीप्रयुक्तं
निविप्रमाहमात्रमनुष्टुभः पादयोर्मध्येऽन्तर्गह्यमानं
गदपादरसोऽन्य यु-बोधो द. (गु. भाष्यं १, ११, १) ।

*) व्यु? (प्र. ॥ १४३३, १४५३)। √ २३५५ +
विष्णु प्र. निष्कृत्य (पाठ ३, १५४; पा ६, १, १९०)
इति गौरवः। मी. विष्णु (कथा, √ २३५५ दिनादि)।

*असु- (=तैत्तिरीयश्रुतिप्रत्यये सति हित्ताकृतेरिति पापाणादी
तात्पर्याद्) असु- इत्यस्य पर्यायधाऽऽचक्षरतः
असि- इत्येतान् सागोभ्यामाह च द्र.)+(✓)स्य स्थंथं
अत्रि- स्थिर- > स्थि- > स्थि- > स्थि- इति
स्थिते नम. रूपप्रत्य. द्र. [पा ६, २, १ (वृ. टि. अशिर-
अश्नु-)] ।

^१) उम, विषन्त-वृत्-प्रस्व, (पा ६, २, १३९)।

*) मरुव. नापूटि. ३। उप. √ अन् + इः प्र. (पात्र, १, १६)।

^b) बस. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) । उप. य३. ।

१) उग. अण्गन्त-वृत्-प्रस्व. (पा ६, २, १३९) ।

१) पाप. विधाय प्र. उन्म. चित्स्वरथ (पाठ ३, १५४);
पा ६, १, १६३) इति कृत्वा धीरिय. तप. गागरय.
सति (पा ६, १, २२३) नाह. रूपान्तरमात्रतया
मुच्यन्तेऽप्यस्य तातो प्रति भेदेदः । नाह. गच्छस्य धुति-
मुमिज्जप्येगम्य धुयन्तरस्य नितातं दुर्गिफार । एरिय.
मज्झ-
मज्झ-
गाहवांगं मूषो. अपुष्टेऽति गम् अहधुन्-> अययः
इति शोधः गागरयः गंभावेदत (पुगु. ३१८ १८०,
<१८१८-६११) ।

अ-स्थित(त>)त्ता- -ता मै ३, ४, ६.
अस्थिवांस- -लेभिः पै ९, २५, ९.

अस्थिर- -रिः तै ७, १, १, १;
-रिणा तै ७, १, १, २.

अस्थिरि- -रिः ऋ ६, १५, १९;
मा २, २७; का २, ६, ७; तै

५, ७, २, १; मै १, ४, २; छ,
१४, १५; काठ ५, ५; ७, ३;

२२, ६; ४०, २; क ५, २;
३४, १; शौ २०, १३०, १९.

अस्थेयस्- -यिस्तः तै ५, २, ६,
२; काठ २०, ४; क ३१, ६;

-यिस्ताम् ऋ १०, १५९, ५;
पै २, ४१, ५.

अस्ता, अस्ता असन्- द्र.
अ-स्ता- -ता ऋ १०, ४, ५;
-ताता ऋ ४, ३०, १७; -स्तु

क २, १५, ५.
अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अ-स्ता- -ता तै ७, ५, १२, २;
काठ ४५, ३.

अप-नाभि- -भिम् शौ
१०, ९, ५; पै १६, १३६, ७.

अप-वत्- -वन्तम् क
[३, ५२, १; ८, ९१, २]; मा २०,

२९; का २२, २, ६; कौ १,
२१०; जै १, २२, ७; पै ४,

२६, २; -वान् शौ १८, ४,
१६-२४.

अप-पिहित- -पिहित-
-ता शौ १८, ३, ६८; ४, २५.

अ-स्पृत्- -तः ऋ [(८, ८२, ९) ९,
३, ८]; -तम् ऋ [८, ८२, ९;
(९, ३, ८)].

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्मथत्सुपधिर्- पै १, ९८, ४.

अस्मद्-
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.
अस्म- -अस्म- अस्मद्- द्र.

५) अस्मादिषु उंसं. (पा ३, १, १२) क्वद्दन्तो नाथा.
द्र. (वैतु. भा. पू. 'अप' इत्येतस्य वर्णविशारत उद्भूतो

वा तत्पर्यायभूतः स्वतन्त्रो बोकरान्तः ग., उप. √वा
इत्यतः कर्तुमयि पाठिकस्वरवत्तया निष्पन्नं वा √वै इत्यतो

वा तुदा. च आत्म. च सतः यनि. आख्यातिकं इति मिति ।
१) एष्टि. दि. प्रादुर्भूते 'अपुवु- इत्युपपदे सति उप.

√वा(रखणे)+कः प्र. वाचीयः स्वरथ (पा ३, २, ३; ६,
२, १४४) । नैत्र. वर्णलोपदोषत्वविषयत्वादिह च नापू.

वाऽन्याग्र्यवन्निव विभात्य वपा. अवप्रहाऽभाव उपपाद्येत ।
यत्तव्ये वाच. प्रमु. ६अ+पु- इतीवाऽववाचयेयुस्तद्-

निष्ठम् । तथा हि सत्यन्तोदातो नैव स्यात् किं तर्हि
नपू-स्वरः (पा ६, २, २) स्यात् । नापि सुप्रसिद्धः पू-

इत्येतत्-पर्यायभावः प्रसिध्येदिति दिक् ।
३) बस. पूप्रस्व. (पा ६, २, १) । उप. यद्र. ।

४) स्व. कृते तु. दि. आदित्य-य- ।
५) तृप्त. पूप्रस्व. (पा ६, २, ४८) । उप. यद्र. ।

६) 'अस्मद् अयं वत् अपुपधिर्' इत्येवं शोधः
संभाव्येत ।

७) पात्र. निर्देयः । व्यु. पात्र. √अस्म+मदिक्
प्र. (पाउ १, १२९) । तत्स्वरः । अ-+स्म इति

४) बस. अन्तोदातः (पा ६, २, १०२) । उप. यद्र. ।
कान्तं यद्र. ।

५) सुप. संस्करणान्तरसापेक्षः । प्रकरणतः अस्थि-
मांस- इति शोधः सुहः द्र. ।

६) तस. नमू-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद्र. ।
७) बस. अन्तोदातः (पा ६, २, १०२) । उप. यद्र. ।

यपु नापू. इति सा. अभिप्रेयाय, तज्ज । नमू-स्वराऽऽपत्तैः ।
८) प्र३ इति मा. सा. च । वा. किवि. इत्येव तु मतं

पुष्टं भवति ।
९) 'अस्थिरः' इति पाठः. सुपा. चिन्त्यः ।

१०) तस. वैभाषिकोऽन्तोदातः (पा ६, २, १६१) ।
उप. √स्ना+तुन् प्र. । यद्वा. उप. भाप. इति कृत्वा

नमू-पूर्वे बस. अन्तोदातः द्र. (पा ६, २, १०२) ।
११) तु. दि. अ-रेतुस्क- ।

१२) बस. अन्तोदातः (पा ६, २, १०२) । उप. यद्र. ।
१३) 'अस्तुर->' 'अफुर->' 'अपुर- इत्यतो मौरिय.

प्रतिपिपादयिषितात् √पू->रपुति- इत्येतस्य पर्याय-
भूतस्य दूरसनामेव सतः प्राति. मत्वर्थिविधे प्र. (पा ५,
२, १०५) 'अपुवु->' 'अपुवु->' 'अपुव-> यनि.

इति नैत्र. सिद्धं सत् नाउ. व्यु. औप. द्र. ।

८५, १२, १०, ३, [१२, १३, ४,
५५, ९, (९, ७४, ५)] [१०२,
४, ६, ४४, १८], १०८, १३,
१११, ३, ११४, ५, ११७, २,
१३२, ४, १४०, ११, १५९,
५, १७०, ३, १७६, ४, १८७,
११, १८९, ३, २, ११, १९,
[१३, १३, १४, १२], १८, ८,
३८, ११, ४०, ४, ३, ३०,
२१, [२१, (३१, १४, ४, २२,
१०)], ३६, ९, ५०, ३, ५४,
११, ५७, ६, ६०, १४, ४, १,
३१, २०, ७, २२, ९, १०३,
३१, १३, ३६, ८, [३७, ७,
(५, १०, ६)], ५५, ८, ५, १०,
१, [३५, १, ७, १४, ७, (८,
५३, ७)], ३८, ४१, ४४, ६,
४७, ७, ५३, १३, [५५, ९,
६, ५१, ५, (१०, ७८, ८)]

६, १९, ६, ४६, ८, १२, १५
[५३, ५-७], ७१, ६, ७५,
११, ७, ५०, ४, ६८, ३, ७४,
५, ७८, १, ७९, ४, ८१, ६,
१०४, १४, ८, ५, १२, ११,
१०, २६, १५, ३०, ४, ४६,
१९, ६७, १९, ८१, ९, ८३,
१, ८४, ६, ९, २, ९, ७, ९,
२१, ५, [३३, ६, ४०, ३
(६२, १२, ६३, १) ६५, २१]
[४३, ४, ६३, ११], [४६, ५,
६५, १३], ४९, ३, ६२, ३,
८६, ४१, ९०, ४, ९१, ६, ९७,
२१, १०१, [१०, १०६, ६],
११, १०४, ८, १०, १४, १२,
३०, ११, ४७, [१-८] ५६,
२, ८४, ७, ११६, ९, १२६,
७, १३३, ७, १६९, ३, मा
३, ३८, ४, १२, ८, ६१,

९, २३, ११, ८०, १५, ३६,
१७ ४, ५, ७, ११, ११ २५,
४६, २७, ६, २९, ४८,
३४, ३३, ३६, २०, मा ३,
४, २, ४, १, ४, ८, ३, ११,
१०, ५, १, १२, ७, १५ १६,
५, १८, १८, १, ५ ६ ८
१२, १५, २७, १५ ११, २८,
१३, ११, २९, १, ६, ३३, २,
८, ३३, २, २१, ३६, १,
२०, तै १, १, १०, १, ४, २३,
११, १५, ११, ३, ५, ७, १३, ३१,
८ ६, १, २, २, १२, २१, ४,
५, २, ६, १२, २१, ३, ५,
१, २, ४, १, ७, ३, १०, ३,
४, ४, ५१, ६, १, ११, ३१,
५, ६, ४१, ५, ४, ४, ५, ७,
४, १७ ११, तै १, ४, १, १०,
४, ११, ४, २, २, ६, ७, ७,

(सार्धनामिक उपजन) + अस् इति (सना सुप्रतिरूप उप-
जन) इत्वाऽर्धागमिसिधे (तु ११४ २, ३२०) । इह
*नू-> १अ- इत्येषा कल्पना तूस्वधायुर्वैव सती नितरा-
मपोषा । मीस्थि नै-> नू- इत्यस्य विपरिणामस्य शाब्द-
स्वामान्वापत्तिपर्यस्तस्य विपरिणामस्य आऽतथात्वा-
दिति यावत् । आचार्ये पर्यवसन्न सन् *अर-> *अर-
इत्येतच्च शाब्दरूपं साक्षाद्वा पारम्पर्यतो वा समग्रस्या-
ऽस्मदो विस्तरस्य मूलमिति यथा विपश्चिता विमर्शसह
स्यात् तथा किञ्चिद्विशेषैतदीयव्यवहार्यतत्पद-स्वरूपाभि-
मन्वयेन सञ्चलते । तथाहि । *अर-+(/*वृ
दीप्तो->) *अर- इति स्थिते *अयूर-> *अधू- (तु
Gk ego lat ego Germ ich) इत्यनेन तस्य सात्त्विक-
[पा ६, १, २२३ (आत्मप्रकाश-वर्णायमृतेन च)] सत्ता
(*/*मू माने > *मर- > *धू->) *मू- इत्यस्य
यस्य एवमस्य (पा ६, २, १) सति *अधू-म- इत्यस्य नैत्र
अन्वयलोपः अद्य- इति विपरिणाम इ । एतच्च
मीस्थि प्राप्ति सन् प्र १ इति कृत्वा व्यवहार लभते ।
एवम् आद्यम्, आद्यम् इति नू- *अर-+(/*मू मरणे->)
*मर- + *मर- इत्यनो विपरिणामः । आद्योः इति नू-
अथि *अर- + *मर- इत्यात्मक एव प्रवृत्तिः । 'वयम्'
इत्यत्र मैत्र आदिनः *अर- इत्यस्य लोपः 'व' इति

च *अर- इत्यस्याऽवशेषविपरिणाम इ (तु हि आप
इत्यात्मपर्यायः) । 'अस्म' इत्युपक्रमेण नू- *अस्- इति
पूर्वाऽवयव (यथा *अर- इत्येतेन गर्भितस्तथा) / अस्
इत्यत्र इति । *म- इत्युत्तरावयवश्च गम् *अर- इत्यस्य
वा *मर- इत्यस्य वा स्थानमापन्नः । अस्मद्- इत्यत्र
दत्तार (*धू धरणे-> *धूर-> *धू->) *धू- इत्यस्य
विपरिणाम इ (अनया दिशा 'स्म' इति कश्चित् सार्ध-
नामिक उपजनेन भवतीति प्रत्युक्तमित्यभिप्रायः) । 'नस्'
इत्यत्र नो' इत्यत्र च *नू- इति साधुनामिकरूपं सत्
*अर- इत्यस्य (*नूर-> *धू-> *नू-> *नू- इत्येव-
क्रम) विपरिणामा भवति [यत्र १अ- २अ- इत्येतयो
गम् स्थाने *अर-, *अर- (अन्वादेशेऽनुदात्ता) इत्येव
निर्देश-लोपोऽपि मुलम स्यात्] । यथा 'वयम्'
इत्यत्र *अर- इत्यस्यावयव वभूतस्य लोपो भवति
तथा सन् प्रथं मकारादिषु नू- *अस्- इत्यस्य
लोप इति नेद मकारादित्वं पारिणामिक भवति
न मीस्थिकमिस्थानगत भवति (तु ११४ [२,
२३६]) ।

*) विशिष्ट इह नू (१०, १५७, ३) पाठे ।

*) 'न' इति श्रु (१०, १५, ४) पाठे ।

*) विशिष्ट इह नू (१०, १५३, ७) पाठे ।

१९, २७, १०, ११, ६१,
१०, ११, २१, ३१, ५१,
१२, २, ३१, ४१, १३, ५
१४, ७, ९१, १६१, १७,
काठ १, ४, ९१, २, १, ७,
१५१, ३, १, ८, १०, ४, ९,
१३, ५, २, ५, ६, ९१, १०,
११, ७, २१, ६, १२, १३, ८,
१७, ९, १८, १९१, १६, १२,
१७, १७, १११, १८, ५, १९,
१०, २१, १४१, २२, १४१,
२३, ११, ३०, ६१, ७, ३२,
२, ५, ३६, ९१, ३८, ५, ४३,
११, क १, ४, ९१, १३१, २,
८१, १५, १७, ३, ७, ११, ४,
८१, ५, २१, १, ५, ६, २, २५,
३, २७, ११, २८, ५१, ३०, ८,
१११ १, २३९, ३१९, ४१४,
२, २१३, ३५४, ४४२, ६५५,
७३१, ७७१, ७७२, १०७४,
१२०९, १२१५६, १२१८,
जि १, २५, ७, ३३, ७, ४०,
६, २, १, ५, ३, १९, ८, २९,
११, ५४, ५, शी १, १, ४,
१९, ३, २१, २१, २९, ११,
२, ११, ३, १९-२३, १-५,
३५, ४, ३, १, ३, ३, ६, २७,
१-६ ४, १०, ५, १९, ५, ४०,
१-८, ५, ६, ८-१०, १४, २,
६, ६, १, १५, ११, २,
१९, ११०, २७, ३१, ४७, १२,
५१, २१, ५४, ३, ६६, १,
११६, ३, ७, १०, २१, २८,
१, ६८, १, ७९, २, ८६, ५,
६, ११४, ४१, ८, ४, २३१, ५,
४, ९, २, २५, ४, ७, १०, १,
७ २१, ५, १५-२१ २७-३७

१२, १, २५, ७, १२, ३३,
१६, १, ५, ७, ५, १८, ३,
४५१, ४, ८७, १९, ४, ४,
१३, १११, २०, १, ३, ३५, ४,
४५, ५, ४९, ३, ५०, ४, ६,
५८, २, ६४, २, १२०, १२,
२, ३७, ९, ५६, ३, ७१, १२,
८१, २, ९२, २१, वै १, ३६,
१-३, ५७, ३, ६३, ५, ६५, १,
८६, ३, ८८, ४, ९७, १, १००,
३, १०८, १, ३, ११०, २, २,
१६, ४, ४८, १-५ ८८, ३१,
३, ५, ६, ६, २, २४, १-६,
२५, १३, ५, २२, ६, २५, ५,
६, ३, ३१, ५, ११, १०-१२,
१२, ९-११, १३, १-३, १८,
२-९ १९, १-९, ७, १, ७,
३, ८, ९, ४, १११, ६, १०१,
८, १४, ९१, ११, ४, ४, १४,
२, १६, १७, ४, ३, १४, १६,
१५, १, १, २, ४, ५, १६, ११,
३१, २४, ८, २७, ४, ३५, ७,
४९, ९, ५२, २, ७८, ७
१२९, १-१० १३१, १-१०,
—स्मान्-स्मान् ४ ४, ३२, ४,
—स्मानि ४ १, १३, ११,
३, ६२, ७, ६, ३४, २, ८, ८१,
८ १०, ३८, ३, ११२, ३,
खि ४, ५, ४ १६, २६, तै १,
४, ३३, ११, शी ६, १२२, १,
१२, ३, ४२, वै २, ६०, २,
१६ ५१, ५ —स्मान्य ० वै ३,
३९, २१, —स्मायु ४ १, ४८,
१२, ६४, १५, १२३, १३१,
१३९, ८, २, ३, ६, [२३, १५,
(१०, ३७, १०)] ४, ५१, १०,
५७, ३, ८, ५८, १०, ५, ४,

१०, ६, ७, ३, ४७, ६, ७, ७७,
६, ८, ४७, १०, ५९, ७, १०,
५९, ५, ६, ८३, ४, १४४, ३,
खि १, ६, ७, ५, १, २, मा ८,
५१, १७, ९८१, १९, ४८,
२६, ३१, ३७, २०, का ९, ६,
३ १९, १, १११, २१, ३, १९,
२८ २, ११, तै १, १, १४, ३१,
४, ४६, ११, ६, ३, २१, ४, ३,
८, २२, ३१, २, ३, १४, ४,
४, १२, ४१, ५१, ७, ४, २५,
६१, ३, १३, २१, ६, ६, ७, ३,
मै १, २, ३, ३, ३१, ४, १, ५१,
९, १, २, ४, ३१, ३, ११, १०,
४, ७, २, १२, ४, १४, ४१,
काठ ३, १०, ४, १५, १६१,
५, २, ६, ८, ९, ६, ८, १०,
१२, १३, २९, ५, ३०, ४,
३२, २, ३३, १, ३८, २, ४०,
७, ११, क २, १७, ४, ७, ८,
९, ११, ४५, ३, ४६, ७१,
शी ४, ३२, ४१, ५, ६, ८, ६,
८४, २, ७, ५, २, ५४, १,
८१, २१, ८७, ११, १०, ५,
७-१४, ११, ७, २५, १२, ३,
४६, १९, ३, ३, ३१, ३, ४५,
२, ५७, २, ४, ६४, ४, २०,
६७, २१ वै १, १०६, ६, १०९,
४, ३, ३, २, ३०, ५, ४,
३२, ४, ३४, ५, ६, ११, १०,
११, १२, ८, ८, १३, १०१,
१०, ५, १३, १५, ४, ३,
१६, १२८, १-९, १५५, ५,
—स्मे ४ १, ९, ७, [८ ४४,
३, ८, ६५, ९], २४, ७, [३०,
२२, १०, १४, १], ३४, ४,
३८, १५ ४३, ७, ४४, २

*) विगिट इह ४ (३, ७४, ४) पाये ।

*) 'स्मान्' इति ४ (९, ६७, २५) पाये ।

*) वा रीतिरपि माह्वन्तः नारणायै ह । 'परमा-

अस्मय न' इत्याचार्य कोषो विद्यते ।

*) 'स्मे' प्र (पा ७, १, ३९) प्रत्ययान्वयः [पा १,
१, १३ (वैयु टि अग्ने-दिपि-)] ।

४६, ६, ४७, ६, ५४, ११,
 ७१, २, ७२, २, ७४, १, ७६,
 ४, ९२, १४, ९३, १२, १०२,
 २, ११२, २४, ११३, १७,
 ११४, ९, १०, ११७, २३,
 ११८, २, ११, १२२, १४,
 १२४, ९, १२६, ८, १३५, ८,
 १४१, ११, १५३, १, १५८,
 २, १६०, ५, १६५, ३, ७,
 १६७, ९, १६९, ३, १७३,
 १३, १८४, [३, (४, १४, ४)],
 ४, १८६, ११, २, ३, ९, ४,
 ८, ९, ६, ११, ४, १३, १४,
 २१, ६, ३३, १२, ३५, ४,
 ३९, ६, ४०, ४, ३, १, १९,
 [२३, ५, ११, ६, ११, ७, ११,
 १५, ७, १२, ५, २३, ५], ४,
 १, ८, ६, [१०, ८, (१३, ७)]
 ३०, १८, १९, ३५, १, ३६,
 १०^१, ३९, २, ६२, ३^१, ४, ४,
 ८, ८, ७^१, १७, २०, २२, ९,
 ३३, १४, ३३, १०, ११, ३४,
 २, [(१, १५९, ५) १०, ६,
 ६८, ६, ७, ८४, ४], [४३,
 ७, ४४, ७] ४४, ६, ४७, ४,
 ४९, ४, ५०, १०, ११, ५३,
 ६, ७, ५, ४, ७, ७^१, ६, १०,
 ५३, ९, ५४, १३, ७३, ४, ६,
 १, ११, १२, [१०, ७६, २,
 (९, ८७, ९)], ६, ७, [१९,
 ९, १५, ३], २३, ८, २८, १,
 ४४, ९, [४७, १३] (७, ५८,
 ६) १०, (७७, ९) १३१, ७]
 ५०, ३, ५३, १६, ६०, ३,
 ६८, ११, ६९, ६ ७०, २, ५
 ६, ७४, ३, ७, ५ ८, २१, ८,
 [२२, ८, १०, २३, ७] २४,
 ४, २५, ३, २६, ४, २४, २१,
 ४२, ६, ४५, ४ ४८, १ ४.

५३, ३, ५६, १७, २०, २४,
 [५७, ४, ७०, ५], ६७, २, ४,
 ७, ७०, ४, ५, ७१, २, ८, ७६,
 ७, ७७, ५, [(१, ३६, ४, ४०,
 ५) ८२, १०, ८३, १०] ८३, ९,
 ९१, ४, ५, १०१, २, ५, ८,
 २, १०, [५, १५, (७, १३)]
 ४२, १६, ४७, २, ३, १४,
 ४८, १०, ५१, १०^१, ५४, २,
 ५७, ४, ६३, १२, ८२, ६,
 [९७, ८^१], ९, १२, ९, ३^२,
 ६ ६३, १, ३०, ६६, २१,
 [६८, १०, (९७, ३६) १०, ४५,
 १२], ६९, ७, ८९, १, ९७, ३,
 १०, ६, ६, ७, ४, १०, ३,
 १७, ८, १८, ९, १९, १, २२,
 २, १२, १३, ३५, १३, ३६,
 १३, [(१५, ४) ३७, ११], ४२,
 ६, ७, ४४, ५, ६१, २५ ६६,
 १४, ६९, ४, ७०, ४, ८४, ३,
 ९१, १५, ९३, १०, ९५, १३,
 ९८, ३, ९, ९९, ८, १००, ४,
 १०६, ४, १११, १०, १४०,
 ४, १४३, ६, सि ३, १०^१,
 ६, २, २२, ९, मा ३, ११,
 ४, २३^१, २६, ८, १८, ३८^१,
 ९, २३^१, २५, १०, ३०, १२,
 २९, ५१^१, ६९^१, १०९^१,
 १४, ४, १५, ३, १५^१, १८,
 ११^१, १२०, ५३, ७९, २७,
 २०, १३३, २७, ७०, ५२,
 ३४, २९^१, ३७, १६, ३८,
 १४ सा ३, ३, १, ४, ७, १^१,
 ९, १, ८, १३, १^१, ९, ३, ४,
 १०, ४, ४^१, ५, ९, १३, २,
 १२^१, ४, ७^१, ५, ८, ५, १५,
 १, ४, १६, १, ३, ५, १०^१,
 २०, १, २^१, १२२, ५, ६, ७,
 १३, २०, ३, १०, ५, २^१.

१३२, २, १०, ४, ७, १,
 ३३, १, ४३^१, ३७, ३, ३,
 ३८, २, ८, ति १, २, ५, २६,
 ७, १^१, १४, ४, ३, १४,
 ८, ४, ४४, २६, ५, ५, १, २,
 ६, ६, ७, ७, १०, १६, १३,
 ४, ५, ८, २२, ५, २, १२, ३,
 ३, १, ११, २, २, ८, ४६, ३,
 ११, १, ४, ११, १, ५, ६, १६,
 ४, १, ८, ३६, २, ४, ३,
 ७, २, ३, ४, २६, १२, १६,
 १३, २, ४, ४, ५, १०, ३,
 ६, १, ५, ७, १२, १, ६६, १,
 ८, ४, १०, ४, मै १, २, ४^१,
 ५^१, ६, ३, ३८, ५, १^१, २,
 ४, ८^१, ७, ८^१, ९, ११^१,
 १२, १४^१, ८, १, ७, १२, १,
 ६ १३, ८^१, ३, ७, ९^१, ११,
 ४^१, १६, ४, १४, १०, ५, ११,
 २^१, ३^१, ४, ५, १२, १, ६,
 १३, ६^१, ७, १४, १, ५, ६६,
 ८, ९६, ११६, १५, १८, काठ
 २, ५^१, ६^१, ८, ३, १, ४, १२,
 १५, ६, ९, ११, ७, १६, ८,
 १६, १७^१, ९, १८^१, १९^१, १०,
 १३, १३^१, १२^१, १३, १६^१,
 १४, २, १६, ८, ११, १४,
 १७, १, ६, १८, १८, १७^१,
 २०^१, १९, ११, २१, १३,
 २३, ११, १०, २४, ४^१, ६^१,
 ३८, ७, ९, १२^१, ३९, १५,
 क १, १८^१, १९^१, २२, ८, ३,
 १०, ४, ८^१, २५, ८^१, ५^१,
 १०, २६, ५, २०, २, ५^१, ३३,
 ११, ३७, ५^१, ७^१, ति १,
 ७६, ९९, ७०१, २, ५५१,
 ७२९, ७५१, ८७०, ९११,
 ७६०^१, १०८०, ११११,
 ११९९, ति १, ८, ४, ११, ३,

३, ४३, ९, ४, ३, १०,
११, ९, १२, ७, १५, ४, १९,
२९, २१, ९, शौ ४ २९, ११,
७, १, ३, १८, ११, ३ ४२,
४, ४६ १९, ४०, ४, १२०,
१३, १, ७१, १३, १४, ८९,
६, ७, १४, ५, ११९, २९,
१४३, ६, ७, वै १, ५४, १,
४, १२, ३१, ६, २, ३ ९,
१ १०, १२, ६, १४१
† अस्मन्-आ क १, १३२, २,
[१३७, १, ३] ४, ३२, १८,
४१, १०, ८, १८, १४, ६३,
४, १०, ४४, ३, शौ २०
१४, ३

अस्मन्ना(आ अ)प्ब^०-

आब्र ऋ ६, ४४, १९

अस्म दुह^०- धृक् ऋ १, ३६,

१६, १७६, ३, ८, ६०, ७

✓ अस्मयु^०

अस्मयु^०- यु ऋ १०, ९३,
१४, -यु ठि क १, १३१, ७,
१३५, २ [७, ९०, १, ८ ८२,
५)], १४२, १०, ३, ४१, ७
४२, १, ५, ७४, ८, ६, ४८,
२, [७, १५, ८, ८, १९, ७]
७०, १३१, ९, २, ५, ६, १,
१४, ८, ६४, १८, ७८, ५ १०,
९३, ११, मा २७, ४४, का
२९, ५, १३, मै २, १३, ९,

काठ ३९, १२, शौ १, ५०६,
२, ५४, ३९१, जै १, ५२, १०,
३, ५, १३, ३१, ११, शौ २०,
२३, ७, ७४, १, -युक् ऋ २,
२३, ८, मा ११, १३, का १२,
७, २, तै ४, १, २, १, मै २,
७, २, काठ १६, १, -युक्
१, १३५, ५, १९१, ७ ७, ७४,
४, ८, २६, १४, त्रि १, ५, १

अस्मद्- -स्मत् ऋ १, २४,
९, १५, ३३, ३, ६०, ३, ६३,
५ ९०, १६, ११४, ४, १२१,
१५, १२९, ६, १०, १३४, २,
१३९, ५ ८, १४४, ३, १८९,
१, ३, २, ६, ४, ३३, [२, ६,
४४, १६] ११, ३, ८, २,
४१, ८, ५८, २, ४, १, ४,
४, ५ ११, ६, [१२, ६, १०,
१२६, ८], ४१, १, ५, २, ७,
३३, ३, ५६, ३, ५७, १, ७७,
२ ६ ७४, ३, ७, १, २१
२२, ६, ३२, १, ३४, १, ३८,
७, ४४, ३, ५६, ९, ७१, १,
२, ८८, ७ १००, ६, ८, ३,
६, २०, २६, ८, ८, ११, ३,
१८, ११ १६, ४५, ३७, ४७,
१३, ६१, १६, ६७, १५, ७४,
७, ७५, १३, ९, ८१, ३,
१०४, ६, १०५, ६, १०, ५,
१, २०, ८, ३७, ४, ४५, १,

५३, १ ५४, ३, ६३, १२,
९१, १२, ९९, ७ १२४,
५, १४४, ६, १६४, ३ मा
५, २६, ३६१, ६, १, ७,
४३१, ९, १६१, १२, १२१,
१८, ४३, ६२, १३, १३१
१६, १२, ५२, १७, ७, ११
१५ २१, ३१, १०, ३५, ११,
३६, २०, ४०, १६१, का ५,
७, १, ९, ७१, ६, १, १, ९,
२, ३१, १०, ३, ९१, १३, १,
१३१, ३, १४, ५, १ १४, १,
१३१, १५, २, ११, १७, १,
११, ८, ६, १८ १, ८, १३,
१५, २३, १, ३१, १०, ३५,
४, १०, ३६, १, २०, ४०, १,
१८१ तै १, १, १४, ३, ३,
१, ११, १४, २, ३, १, १३
२, २३, ६, १३, १४, ५ ४,
४३, १, ४५, १, ५, ११, ३,
७, ८, २, ८, २०, ५, १३, २,
२, १२, ५, ५, १२, ३, ६,
११, ३, ३, २, ४, ४३ ४, ३,
१, ३, २, १, ३, ४, ५, ४३,
३, १३ ४३, ५, १, ४३ १०,
३, ५३ ६, १, ३, १, ५३, ७,
१५, ७ ५ २, १, ३, ४, ४,
५३, मै १, २, १०, ११३,
१३, १४३, १८, ३, ३९, ४,
२१, ११, २, २, ७, ८,

*) आ प्र उम तस्वरथ [पा ५, ४, ५६ (वैतु
सा [क १, १३७, १] ✓ आ > प्र- इति कृत्वा पक्षे
ममस्त्वय इस्वाङ्कारान्तस्य च सत प्राति प्र२ इतीव
म्याचक्ष्ण]।)। अय्ययवेनोपावारथ द । इह च
नाउउ च पाप पूष अस्म- इत्येव द ।

*) आस्वाङ्कारस्याङि कारकत्वमिति कृत्वा सप्तम्य-
न्तर्पे आङ्गन्ते कारक उपाङ्गे गति किञ्चन्त कृत् प्रथम
(पा ६, २, १३९) ।

*) उग किञ्चन्त-हृत् प्रथम (पा ६, २, १३९) ।

*) वयत्रन्त नापा [पा ३, १, ८ (तु या [६, २७]) ।

ईत्वदीर्घवाङ्भाव [पा ७, ४, ३५ (तु ✓ अमिप्रयु)] ।
वस्तुतस्तु अस्म- इत्यस्य *अस्मद्- इत्येतत्प्रत्यय
यनि ✓ अस्मय इत्येतत्प्रत्यय द ।

*) उ प्र तस्वरथ (पा ३, २, १७०) । पा
अस्म-यु- इत्येव मूलप्रहृतिप्रत्ययविधेयनाड्यक
सावप्रहो निर्देष्ट द ।

*) तु टि अस्मद्- ।

*) विशिष्ट इह ऋ (१०, १७, १०) पाभे ।

*) विशिष्ट इह ऋ (६, ७४, २) पाभे ।

*) विशिष्ट इह ऋ (१०, १४२, ७) पाभे ।

९, १०, १२६, १५ ९, ९६,
१०, १६, ३, २, १, ३, ६६,
१६, ५, ४, १०, १, ४, ११, १
२^१ ६, ६, १०, ५, ६, १३, १
१४, ३, १०, ६, काठ २, १२,
३, १, ३, ८, ६, १०, १२,
१२, १३, १४ १५, १०, १६,
८, ९, १०, १२, १५, १७,
११, १६, १७, १९, ११, २१,
१३, ३८, १३, ४० ११,
४६, १, ४ २, ६, ८, १०,
११, ३ ११, २०, १, ३,
६, २७, १, ६, २८, १, ३१
१, १, १, २८४, २८७, २,
८५४, ९६३, ९७१, १००९,
१०५ १०८४, ११५०, ३,
१, ४, १, १, २०, २, ५, २,
५, १, ४, १६, ७, २३, ७, २६,
४, शी १, २, ३, १, २, ४, १८,
४ १९, १, २, २०, २, २६, १
३, ७, ७, ४, १७, ५ ६,
२०, १, १६, ३, ४५, २, १,
७३, ३, ८४, ३, ९३, २,
१७, ०, १२१, १, १२४,
१ ७, १४, १, ४३, १, १,

०, १, ५५, १, ६०, ४, ६,
८२, ३, ८८, ३, ४, १७,
१, १०, २, ८, ७, १४,
१०, १, १६, ५, ०४, ११,
२, १९ २६, १२, १, ४९,
५०, ३, ४०, ४३, १३, १,
३१ १४, २, ४८, १६, १, १०,
११, १८, १, ४०, ४, ६९,
७०, १९, ३१, ११, ३३, ३,
१२०, २३, ८, ३४, १६, ६७,
२, १२५, ७, १, १९, ४
२०, १, २, ६४, ३, ८६, २,
६, १०९, १, २, ३७, २, ३,
२, ६ १०, ३, २६, ३ ४,
२४, २ ५, २१, १, २२, १-९,
२७, ६, २९, ८, १०, ५, ११,
१२, ५, ३, १५, २०, १, १, ३, १,
६, ९, १६, १३, ४, २६, ६,
५१, २, १०५, ९, १०६, ६,
१३०, २, १५०, २
अस्म(६)> जियासां-
-सया वि ४, ५, १५
अस्म-सखि- -खा ४ ६,
४७, २६, मा ८, ५०, २९,
५३, १ का ८, २२, ४, ३२,

२, ९, १, १, ३, ३, ३, ४,
६, ६, ५, १, १, २६, ३,
१६, ३, १, काठ ३०, ६, शी ६,
१२५, १, १, १५, ११, ८, १,
-साय १ १, ४४, ४
अस्म-सुत- -ए मे ४, ९,
१४
अस्म-दा(य)> प्रा- -प्रा १
१, ४, ४३, २, ६, ६, १, ४
अस्म-दि- -दिप मे ४,
९, १९
*अस्म-धि- नाठ टि ३
*अस्म-धि- नाठठ ग्यु

श्रीप ३
अस्म-द्वि- -द्विप ४
१, ४, २१, १, ३, ४, ११, १
अस्म-द्वि- -द्विप ४
-यू- ३, ५४, २२, ५, ४, २,
६, १९, ३, ४, २३, ८, ६, १९,
१, ७, ७९, ५, ९, ९३, ४,
१०, ११६, ६, मा ७, ३९, का
७, २१, १, मे १, ३, २५, ४,
१२, ६, काठ ४, ८, १३, १५,
२३, १२, क ३, ६, -द्विप ४
७, १९, १०, शी २०, ३७, १०

- १) 'अस्मे' इति ऋ. (६, ७४, ३) पाभे ।
२) 'अस्मे' इति ऋ. (६, ४७, १३) पाभे ।
३) 'अस्मि' इति मुपा स्थाने शोध ३ ।
४) विशिष्ट इह ऋ. (२, ३३, ३) पाभे ।
५) तस सासस्व (पा ६, १, २२३) । उप यद ।
६) 'जियासां' इति मुपा स्वरो ऋ. ।

१) बस पूषस्व (पा ६, २, १) । उप यद ।
२) एव किल मुपा ऐकस्वर्थाद् एकपदत्वेन निरदेशि
(वैतु सटि पपा, तैश्चा ४, १७, १) । द्वैपय तावन् निष्कलो-
घोऽन्वयश्च ३ । यनि तृतम पूषस्व (पा ६, २, ४८) ।

३) सस्व एपुनि ३ । उप √दा(दाने)>कर्तरि 'दात्र'-
इति पात्र सुवचम् (तु पाठ ४, १५९ उठ) । मीस्थ तु
'दात्र' > 'दा' > 'ता' > 'त्रा' इति कृत्वा तकारेण मध्य
स्थाऽनर्गलोप उठ [पा ६, ४, १३४ (वैतु मा 'दात्र' > त्र-
इति प्राति समासान्ताऽजन्त [यस्मिन् पठेऽन्तोदात्ता-

पति] इति वाऽकारोपजनान्तमिति वा, सा च दक्ष->
दात्र- इतीवाऽभिसाधाय तृतस (=पा ६, २, ४८-
इत्यस्य विषय) इति ।

१) व्युः पपा अवग्रहाऽभाव । मीस्थि अस्मद्-+
*धि-(<√ध) इति तस सासस्व (पा ६, १, २२३) । उप.
रि- इत्याकारतया श्रुत्यवरोधो भवतीति ॥ संभाव्यमाने
यनि प्राति *अस्मद् धि- इत्यस्य नैत्र विपरिणाम
स्यात् (वैतु GW पठे *धि- इत्युत्तराऽश्रुतया ध्रुवमात्र
शब्दरूपम् वा √ध इत्यत आदाराद्वापि व्युपादुक्) ।

२) शास्त्राभेदेनैकारस्य द्वयद्वादेश इत्येव नाठ विशेष ३ ।

३) बस पूषस्व सन्स्वरितत्वेन विपरिणत ३. (पा ८,
२, ४) । उप भावे निष्पन्न भवति (वैतु पा (६, ३, ९०)
उठ इतीव कृत्वा उप कर्तरि निष्पादयन् उपस्व (पा ६,
२, १२९) अभाव प्रति चोच] । एपि उपपदाऽभावेऽपि
√अस् इत्यत विन् प्र सुवच स्यात् (वैतु पा ३, २, ५९) ।

अस्मद्-यस्म^१- -स्मम् मै छ,
१४, १७

अस्मद्-रथ^१- -थानाम् मै छ,
१, ११

अस्मद्-ता(त>)वा^१- -ता काठ
छ, १, २८, ४, क ३, ७, छ ४, ४,
-ता मा ७, ४६, वा ९, २, ७,
मै १, ३, ३७, छ, ८, २१।

*अस्मय्- अस्मे- डि द्र

*अस्मर- अस्मद्- डि द्र

*अस्मर्क- नाठ डि. द्र

१अस्माक^१- -कम् छ १,
[७, १०, १३, १०] २५, १५,
२७, २, ३०, ११, ३३, १, ७९,
११, ९४, ८, ११४, ३, १२९, १,
१३२, ६, १३८, २, १३९, ९,
१४०, [१०, छ, ८, ६], १२,
१५२, ७, १७४, १०, १८७,
०, ३, [(१०, २१)] ३१, १४,
छ, २२, १०, ३९, ४, छ, १, १६,
९, ७, २२, १०, ३१, १४, ३२,
१५, ५, ४, १, ७, ३२, ११, १०,
१०३, ४, ३५, ७, ८, ४१, १६,
६५, ६, ७४, ९, छ, [(१, १४३, ८),
८, ७], ४५, ३०, ८, ५, १८,
[४६, ४, ७, ३२, २५], ४७,
३१, ५४, ६, ७, २८, १, ५१,

२, ५७, २, ५९, ३, ६९, ६, ८२,
९, ८, १, १५, [(१, ३०, १)] १८,
८८, ८६], ६, ४२, १२, १७,
१७, ४, २६, २०, ३३, १५,
५२, ८, ५४, ८, ६४, ६, ६७,
१९, ९२, ३२, १०, २६, ४, ३७,
११, ८१, ५६, ८४, ५, ९७, २३,
१०३, ७, ११३, १०८, ५, ११२,
७, १३३, १, १३६, ३, १५७,
३, खि २, ७, ३, ९, ४, ५, ३,
४, ८, ६, ८, मा २, १०, छ,
१२, ८, ५३, १, ९, ४०, १०,
१८, १२, १०१, ११७, २२,
३६, ३९, ४३, २९, ५७, १,
का २, २, ९, छ, ५, ४, ८,
२०, १, ९, ६, ५, १, ११,
३, ३, ६, ३, १३, ६, २५, १,
११८, २, ८, ४, ४, ७, ११४,
१, ६, १, ३३, १२, १,
७, १३, ५, ३८, १०, २, १२,
२, ३, १, ११, १, २, ८, ६, १०,
छ, ६, २, ६, ४, २, ३, ४,
६, ७, ६, ५, ६, २, १, मै १,
२, ३, ४, १, ५, १४, ६,
१२, १, १०, ३, २४, ३, ५, ९, १,
६, ९, १०, २, ४, ३, १६, ३,
छ, २, ३, ४, ४, ३, १०, ११

१११, १, ४, ११४, २, ७३ १२
१४, काठ छ, १६, ५, २, ८,
१७, ९, ९, १५, ७, १८, २, ५,
२१, १३, २४, १, ३२, ३, ३८,
१२, १३, ४०, ८, ११, ४६, १,
४५, २, १२८, २, ५, ३७, २, १,
फौ १, २४१, ९३९, ९७०,
९८५, ११५१, १२०२ १२०५,
१२०९, १, १, २५, ९, ४, १,
४, ६, २, १०, १, २४, ६, १,
२, २६, ४, ५, ३, १०, १३,
छ, ३१, ५, ५, ३, ११, ६,
१५, ११, ९३, १, १२६, ३,
७, ४२, २, १२, ३, ५५-६०,
१६, ८, १५, ५-३०, १८,
४, ६८, १३९, १३, ७, ८,
१११, १२०, ४, १, ३९, १,
६३, २, ७०, १६, १५, २,
१११, २, १२४, ५, १२, १२,
४, ५, १५, ५, ७०, ३, ४, १२, ५,
५, ४, १६, ७, ३८, ३, ६, १६,
२१, ७, ४, ७, ८, ११, १०, १,
१०, ३२, १, ८, ६, ११, १५,
१२, ११, २०, ९, १६, १३, १,
७२, ५, ७, ९, १०, ७३, १, ३
२अस्माक^१- -कम् छ
१, २७, ४, १४, १६, १०२, ४, ५,

*) तस्य सात्वत्त्व. (पा ६, १, २२३) द । उप
युक्त-यद् । अत एव च 'अस्मत्' । यस्मम्' इति
पपा चिन्त्यो भवति ।

*) सत्यं नापुं श्र । उप यद् ।

*) विभक्तिदाता भवति (पा ६, १, १७७) ।

*) वृत्तम्, पूर्यस्व (पा ६, २, ४८) । उप यद् ।

*) एतन्तद्वेदमीयेड्ये छ प्र तस्य च कद्वेद
उत्त निरुद्धय (यक पा छ, १, १२०, ७, ३, ५१, ६, १,
१९३) । एषिय 'अस्मर्क- इत्यस्य यनि नैष वि-
रिणाम द विप्र गा (च १, ९७, ३) पा (छ, ३, २)
इत्येते लप्यमाणा सन् 'अस्मद्' > 'अस्माक' इत्येव
मुखात् गाप्यमर्गं देवमिवाऽऽभायुक्त ।

*) यनि प्राति विप्र इति इतरा तात्पर्यं क तेन तेन

सप समानाधिकरणताया धूयते । प्रकृतस्य क संप्रयी
श्रुतिर्भवति । सप सामानाधिकरत्येन (प्र नाठ) च
वैयधिकरणस्येन च । यत्र वैयधिकरणस्य भवति तत्र क
समाधिधिति । तत्राऽऽस्य क मूलत वा मिनि तत जालेन
आपातत्त्वविकाषपरपदया प३ इति इत्वा व्यवहार-
वैशिष्ट्यममम स्वयदिति दिक् । तदेतद् व्यधिकरणमात्र
क इह समानाधिकरण क च प्रत्यक् नाठ इति विवेक
द । अस्य नाठ च सम्प्रामेदोऽनन्तर ।

*) विरिण इह श्र. (१०, १४१, ४) पाठे ।

*) मर्यादाऽनन्तरा सती वैराद्यमात्रप्रयोजनी (प्र
नाठ, डि) । नाठ > अस्माकम् इत्येतराणीयवत
भूयमागतया प्राग्भिन्नमित्येतत् । 'अस्माद्' > 'अस्माक'
इत्यत्र प्रयुक्तं द ।

१२९, ४, १५२, ७, १५७, २,
२, २, १०; ३०, ४, ३१, १, ३,
६२, १५, ४, ९, ७, २०, ३,
३१, १५, ३२, १, ४२, ८, ५,
[[६, ५२, १२, ७, ४२, ५] ४,
८] ३५, ७, ८, ४४, ७, ८, १,
[३, (१५, १२, ६८, ५)], ३३,
१५ ४५, ९, ५७, २, ६४, ६,
१०, २२, ७, २६, ९, ३२, १,
३६, ६, १७, २०, १५१, ३,
खि १, ४, ३, २, २, २, मि १२,
९५, ३३, ६५, कि १३, ६,
२२, ३२, ५, ११, ति १, ५,
११, ३, ४, २, ६, ५, मै १,
४, ४, ९, ९, १, ४, ५, १३,
७, ९, ८, ३, १४, ९, ११,
११, ४, १३, १०, १४,
१०, काठ ५, ६, ६, १०, १,
३२, ६, ८, १२, १, १, १,
२८, १८९, २९८, २, ८४७,
११०९, १, ३, ८, १९,

७, ३१, ६, ४, ११, १०,
जो २, १२, २, ३ ३१, ५
७, ५२, ४, १०, ५, ३६,
१६, ८, १, ५-३०, ९, १,
१२, ३४, १, ५७, ५, २०, ८५,
३, १, १, ६७, ३, २, ५, २,
३, ३९, ३, ३, ३०, ६, ३६,
४, ५, ४, १८, ७, ५, ४, १०,
८, १६, ९, ११, ३, १, १२,
१, १६, १, १५, १५, २, १,
-कि १८, १७, ३, ५, १०,
६, ६, २५, ७, ७, ७८, ५,
काठ १७, १८, शौ ४, ३३, ३,
पै ४, २९, ३, -कि १८, ६,
४५, १५, [१०, ४२, १०, ४३,
१०, ४४, १०], शौ २०, १७,
१०, ५४, १०, -कि १८, १,
१००, ६, २, ३०, १०, [५,
४१, १०] ६, १२, ४, ८,
[[१, ३] १५, १२, (६८, ५)]
४०, ७

आस्माक- क मा ४,
२४, का ४, ८, २, मै १, २, ५, ३,
७, ४, काठ २, ६, २४, ५, क
१, १९, ३७, ६, -कम् काठ
७, ३ [क-अन्]

*अस्माक-

*अस्माक क १, १७३,
१०, शौ १, ७, ६, ३, २४, ४,
७, ८२, १, १

✓*अस्मयु ✓*अस्मय टि ३.

*अस्मय- नाउ टि ॥

अस्मे-

अस्मे हिति- निति १०,
१०८, १

अहम् ४ १, ११, ६, १७, १, ७,
[२३, २२, १०, ९, ८] ३३, ३,
४४, ५, ५०, १३, १०५, ७, १३०,
६, १०, १२६, ७, १३८, १,
१६५, ६, ८, १०, १७१, १, ४,
१७९, १, २, १४, १०, [२७,
१७, २८, ११, २९, ७] २८९,

*) स्वायं अण् प्र उस् प्रस्व च [पा ५, ४, ३८,
वैतु पा (४, ३, २) यनि प्र (तस्येदमीये सति [पा
४, ३, १२०]) परत प्रहस्यो अस्मद्->अस्माक-
इति शानुक सधिन्य (तु १अस्माक- टि)]।

*) नैप्र २अस्माक- इत्यस्याऽन्त्याऽकारस्य लोप
इति मान ततो विरोध । नाउ औप द ।

*) वृ१ सन् वा क्रिवि द (वैतु यनि स्थ सर्वत्र
"अस्माक" इति पपा, तच्च शब्दरूप लुप्तान्तरकार
सत् "अस्माकम्" इति रूप एवेयं सा प्रथम व्याख्यान
च) । ननु किमिति तत्र नैवाऽऽदर इति । तथावे मूलतो-
ऽभ्युपेयमाने शौ स्थ छन्दोवैयमी प्रसज्यतेति ।
रूपमिति । उच्यते । तथाहि । १मे स्थ २यस्य पाद-
स्याऽऽदित १मस्य पादस्याऽन्त्येनाऽवैक्यताया सुवा-
स्या सत्या व्यवहृते "अस्माकमुपाय जलिये" इति
नवाक्षरोऽनुष्ठुप्पादो जायेत । अपि च । यत्र नैप्र
अग्रमध्यस्थो हल् लुप्यते, तत्राऽनुष्ठुप्पादोऽसौ भवति ।
इदं तु तत् तथेयेतदपर पराऽभिप्राये नापक द । अथ
२ये स्थ धाम्य- इत्यस्य *धानिक- (व्यु यद) इत्ये
तन्मूलध्वनेति कृत्वा पदप्रस्तावेन च मगमप्य मौस्थि

"एवास्माकमिदु धानिकम्" इत्यधिकार पाद सजा-
येत । ३ये स्थ तावत् परामिप्रायतोऽधिकारत्वं निगद-
सिद्धम् । एव शौ स्थ सर्वत्र छन्दोहरा यनि वृचत्तर-
त्वेनाभ्युपेयते सति क स्थ अपि "अस्माका भसतिन्द्रो
वृजहस्त" इतीद पादस्य मौलिक स्वरूप ॥ इति दिक् ।
४) "अस्माका" इति क (७, ५९, ९) पामे ।

*) "अस्मद्- + (✓/वृ गतो) > भावे) "य- इति
स्थिते बस पूषप्रस्व सति "अस्मय- इत्यत्र नैप्र "अस्मय-
इत्येव विपरिणते च वा मिवि इति कृत्वा न दि१
व्यवहियमाणे चाऽवसाने भयु-प इति सक्तम् । एव
व्यु पार्षकाद् निर्देष्टार्षक्ये प्राप्तेऽपि यथाप्रसिद्धि स्थता-
नुक्रमणत्वं अस्म- इत्यत्रैव गप द (तु तत्र टि पात्र अपि) ।

१) नम पूषप्रस्व [=अस्मे (=अस्मद्गता) यथा
स्यातथा हिति यत] । उप १ < ✓/पा धारणे इति
वा < ✓/दि गतो इति वा (तु यम्य सा) ।

२) व्यु कृते तु णि अस्मद्- । "एवाही सी" (पा ७,
२, ९४) इत्य् अस्मद् आदेशमात्रमिति विचारमात्रमिति
वा प्राथ आहु । मौलिकरण्यस्पर्शद्वितीय पृथक् प्राति.
इत्यर्थाय (तु १७५ १, ११५) ।

६, ८, ९, १२, १३, ८, १७, ९,
९, १८, १०, ६, ११, ६,
१२, २, १४, १३, १६, १४,
५, १५, १, २, १६, ४, ७, १,
१३, १३, १४, १७, ११,
१९, १८, ४, १३, १८, १९,
१०, २०, ४, २१, ७, ९, १४,
२३, ८, ११, २४, ४, २५,
१, २, ९, १०, २६, २, ५
२७, ३, ४, ५, २८, ७, २९,
८, ३०, १, ३१, ७, ११, १४,
३२, १, ३, ३, ४, ५, ७, ३३,
७, १७, १८, ३७, ११, १८, १,
३६, १५, ३७, ११, १३,
१५, १६, ३८, २, १३, ४०,
९, १०, ४१, ९, ४३, १, ४४,
४, ५, ८, ६, १२, १३, १६,
१८, २, ३, ५, ६, ८, १०, १३,
४, ४, ६, ८, ५, ९, १, ५, १,
६, २, २५, ३, ४, ५, ५, २७,
१, २८, ४, २९, २, ६, ३०,
८, ३१, ६, ३६, ५, ३७, ३७,
५, ३८, ४, ५, ४०, २, ३,
५, ४१, ३, ४२, ३, ४, ४, ४,
५, ४४, ७, ४६, ४, ४७,
७, ११, ४८, ११, १६,
१, १२, १५, २, ३०,
३१०, ५१६, २, २७२, २७३
३४०, ८५०, ८५१, १०५४,
११४६, ११७६, ११७७,
११८४, ११८५, ६३, १, ९,
३, १०, १, १३, ८, १६, ८,
३३, ५, ८, ५३, ६, ६२, २, २,
४, ७, ३, २३, ४, ५, २८,
१२, ४८, १८, ४, १२, ३, ४
६, १, ९, ४, १०, ३, ९, ५
६, २, १०, २-८, २५, २
२७, ५, ३०, ५, ३२, ३, ३
५, २, ५, ६, १, ३, ५, ७, ६

८, ३, ६, १५, १, १८, ४,
५, १९, २, ३, ५, २२, ६,
२४, १, २, २९, ८, ३१, १-११,
४, ४, ७, ५, ७, ६, ४, ९, ७,
१४, ३, १८, ५, २०, ७, ४, ८,
६, ३, २८, ३, ३०, १, ३, ३,
५, ६, ७, ८, ३२, ५, ३, ३,
७, ९, ५, ३, ४, ७, ५, ७,
८, ८, ९, ९, ७, ११, ३, १०
१३, ३, ६, २३, १०, ३०, ८,
६, १५, २, ३, २१, १, २३,
१, ३९, ३, ५८, ३, ६१, २,
३, ६५, २, ७१, १, ७६, २
८४, १, ९४, २, ९७, १, १०१,
३, १०२, ७, १०८, २, ११७,
२, ११९, १, १२२, ५, १०४,
१, १२७, २, १३०, ३, १३३,
३, ७, १३, ३, १६, १, ३६,
२, ३९, २, ४, ५०, १, ५२,
१, ७८, १, ३, ८४, २, १००,
२, १०५, १, ११५, ३, ११९,
१, ८, २, ३, ६, ४, १४, ७,
६, १८, ८, ८, ९, २३, ९, ७,
२, ३, २, १५, १३, १०, ११,
१२, १९, २०, १०, १४, ३२,
३, १०, ४, २१, ५, २५-३६,
७, ३३, ८, १६, ३८, ९, २७,
१०, ३, ११, १, १९, २७,
३, ३०, ४, १-१८, ११, ४,
१२, ९, १३, १२, १, ११,
१२, ५४, २, ३३, ३३, ३,
४७, १३, १, १९, ३८, २,
४४, ४५, १४, १, ३८, ५१,
५७, २, १९, ७१, १६, ३, १,
४, १, ७, ८, १७, १, ६, २०,
२१, ४, २७, २८, २९,
१८, १, १३, ४५, ३, ५२,
१८, ९, १४, ३१, ४, ५, ६,
१३, ३२, ४, ५, ७, ३६, ६,

४०, २, ५१, १, ७०, १, १२०,
२७, १, २, ४२, १, ८२, १,
११५, १, २, १२६, ९, ११,
१०, १४, १२८, ४६, १४१, ३,
१४०, १, १, १, ४, ९, ३,
११, ४, ५, १५, १, ३७, १,
३८, १, ४३, १, ५९, ३, ५,
६०, १, ३, ६६, ४, ८३, ४,
९०, २, ९४, १, ९५, ४, १००,
७, १०३, ४, ११२, १, २, २,
८, १६, ३, १७, २, १९, ५,
२७, ५, ३५, १, ३७, ५, १४१,
१, २, ३, ६८, ६, ७६, ३,
७७, १, ७८, ३, ८१, ५, ३,
२, ५, ३, १, ६, ९, २-५, १३,
२, ४, ५, १९, ९, ४, ५, २९,
३, ५, ३६, ४, ३७, १, ३८,
८, ४०, ४, ४, ६, ७, १०, ७,
११, ३, २०, ३-५, २२, १,
९४, ४, ३२, ५, ५, ४, ४, ८,
३, ४, १४, ६, १६, ८, २०, १,
२४, ६, २७, ५, ६, २८, ३,
२९, १, ८, १०, २, ३३, ३, ८,
९, ३४, ३६, ३७, ७, ६, ५-७,
७, ७, ८, २, १०, ५, १५, १, २,
९, ७, ३, ९, ७, १२, ३, १८,
८, ८, १, ३, ३, १, ६, १४, ८,
१०, १-५, ११, १, ११, २०, ४,
८, ९, ९, १, ९, १०, ४, १२,
१३, ८, २५, १५, १०, ४, २, ३,
४, ६, ५, ५, १३, ६, ८, १०,
४, ५, ११, १, १, २, १, ९,
१२, १६, १, ७, १०, ४, ५, ७,
१३, ५, २६, ७, १३, १, १४,
९, १४, २, ११, १५, १८, ८,
१६, ३, ३, ९, १०, ४, १३, ७,
१७, १, १९, ८, १०, २९, ८,
३५, ४, ३८, ४, ३९, २, ५०,
६, ५७, १-१८, ७४, १०,

७५, १, १, १०, ७६, २, १०,
१०, ९१, ७, १८, ६, १०२,
५ १०७, ३, १३१, १-१०,
१३८, ॥

✓अहंयु^०

अहंयु^०-यु ऋ १, १६७, ७

अहं सन्^०- सन् ऋ ८, ६१,

१ -० वा ऋ ७, ७१, २^०

अहं सु(म्-उ)चरु^०- उ रे शौ १२,

४, ७०, -रेषु शौ ४, २२, १०,

पै ३, २१, १

✓अहं सुचरु-स्व रे शौ

३, ८, ३, पै १, १८, ३

अहं नमस्^०- मा पै १,

१८, ३^१

अहं पूर्व^०- च अ १, १८१, ३

आव^०- वत् तै २, ५, ६, ६,

६ ४, ८, ३, काठ ८, १,

-वम् तै २, ५, २, ३, ५, ६, ५,

६, ७, १, मै १, ६, १२, -वयो

तै २, १, १, ४, ५, २, ५, मै १,

६, १३, -वाभ्याम् काठ १२, ७,

-वाभ्याम् काठ ८, १०, क ७, ६

✓(<° <° <° <°)^१- न ऋ

१, १, १, २, १, ३, ६, [१०,

६, ६१, ४] ४, २, ३, ५, ६,

५, ३, [८, ८, ४४, १९] १०,

७, ४ ६, १०, ३, ४-६ ११, १२,

३ १० [१०, ३, १०, ८] [११,

८, २४, ३, ९, ४०, ५ ६१, ६],

[१२, (८, ४३, १६)] १३, १२,

[७ ८, ६५ ६, १०, १८, १] [८,

१४२, ८, १८८, ७], [१४, ११,

२६, १], १५, ३, ८, १०, १६,

[४, ३, ४२, १, ५, ७, १],

५ [९, (८ ६४, ६)], १७, [१,

४, ५७, १, ६, ६०, ५] १८,

२, ३, [३, ७, ९४, ८] २०,

७ २२, ८, ११, १३, १५,

१६ २३, [६, ३, ५३, १३],

[९, २, २३, १०, ७, १४, ७, १०,

२५, ७] १२, १७, १८, २४, १

२, ११, २५, ७ १२, २१, २६,

२, ४, ५, ७-९, २७, २, ३,

५ ११, १२ २८, ८ २९, १-७,

*) वयन्त नाथा द (तु टि ✓अस्मयु) :

*) व्यु च पपा च कृते तु टि अस्मयु- [वैतु पा (७, २, १४०) यति भिवात् त प्रतिरूपकादृतादिव सत प्राति मत्वर्थ युस् प्र ह्यम्यथासिद्धमिव सन्त दवीयास पन्थान सायुज] ।

*) तस नामस्व (पा ६, १, २२३) । अथवा उस उष

✓सत्+अच् इति क्त्वा यापीय स्वर (पा ६, १, १४४) । पूष सामास्य च कृते तु टि अह पूर्व^० ।

*) पूर्वाऽऽमग्निताऽविद्यमानत्वाऽभ्युपगमात् पादा दिवाद् पाठिक आधुपात् ६. (पा ८, १, ७२, ६, १, १९८) ।

*) पपा च सा. च 'अहम्. सुना' इति पदद्वयमन पिपाडयित । तथा म्यितेऽर्थस्य नितरा विनदेतरत्वात् यनि च देवताविशेषणीयक्रवाद् अर्वाचा समस्तेक पदत्वे प्राथिक्त्वमिति भवति । एरिव अपि स्वरादि- निश्चिन्ति प्रति भव-येव क्रियामपि मतभेद (यतु OR१) ।

*) तस नामस्व (पा ६, १, २२३) । उष यद ।

*) एव किल पपा प्रचरणाऽनुरोधश्च भवति (वैतु पा अत्र पदद्वयमिव पठित्वा व्याचष्टाण) । यथाय देवातमप्युपरि ह्य यजमान प्रतिष्ठापयितुमनभूत्पुणरि पुनस्तस्य प्राप्तापप्रतिष्ठाय देवानमिका यनमस्य यान्मा मिव वा कात्यमि तद्विद्वद्दर्शनीयतिक्तरत्वाद् कतिन- रामिकापदयम् ।

*) भाव ल ॥ (पा ७, १, ११९) । यय 'अहम्. उल्लेख' इति पदद्वयऽऽमग्नि सुना भवति ।

पा कपि लपे पठित्व च क्त्वा च । प्रचरणाऽनुपपत्तु

यनि प्राति मौलिक्रतवा मभान्यते । तद् विमूरयम् ।

*) 'नमा इव > नमेन' इत्यभिसधिक मुपा द [तु शौ (३, ८, ३) यन 'दीर्घमेव' इति पा धाव्यते] ।

'अहनम् पूर्व' इति मुपा स्वत्र प्रतिपत्तिश्च इव भवति ।

यनि शोधे समासादिकार्यम् अहमुचरु- प्रष्ट समाननिष्पत्तिष्वेयु प्राति उक्त्या पि एव विधिन्ना न भेदपूर्वक व्याख्येयमिति पिप्येषणे नादर । अने वि एतदिति तु विशेष ॥ ।

*) छान्दसेऽन सधाव् इव इति वा एव इति वीतराश द ।

*) अत्राऽविहितलक्षणो मयूरव्यसकाद्याहतिगणीय तस नामस्व च ॥ (पा २, १, ७२, ६, १, २२३) ।

'पृष्टीकादय' (पाठ त) इत्येतदनु द्यायपदार्थे कृतिर्भ वति । अथवा, 'अह पूर्व' इत्याशारक शब्दोपपत्तिरस्मिन्- स्तानि ।

'अह पूर्व' इत्याशारक बस मूलत आस्थेयो वयनपर । ततस्तद्वति वाक्येऽर्शकादीयोऽच् प्र चितस्वरय ॥ (पा ७, २, १२७, ६, १, १६३) ।

अहम् इत्येतच्छब्दादनुकृते प्राधान्येन प्रदर्शयितुमिष्ट- त्वाद् अस्मद्- इत्यस्य मूलस्य प्राति स्थाने अहम् इत्यस्यैव च व्यवहार इति प्राक्प्रक्रियायामपरो विशेष द । यदा अहम् इत्यस्य तत्त्वनामप्रतिष्पकस्य स्वरादि स्वम् उक्त (पा १, १, ३७) ।

अथवा प्रक्रियायां तदा देशादिभावव्याऽनभिमतयाद् आदरात्वा प्रणिपत्य- नानां प्रातिस्विनकताम्बान्दक्षिरापस्याऽभिमतत्वाभेद विभिद् विराटिणाऽप्यभिभव भवतीति दिष्ट ।

*) व्यु इने तु टि. अस्मद्- ।

३०, ४, ६, ८, १३, १६, ३१, ८, [८, ९, ६९, १०, १०, ६७, १२], ९, १०, १२, १८, ३३, १, ३४, १, ५, ६, ७, १२, [१२, ११२, २४], ३५, [११, ११४, १०], ३६, २, ६, [१२, (४, ९, १)], १३, १४, [१४, १७२, ३], [१५, ७, १, १३], ३८, ६, ३९, ७-९, ४०, ३, ४२, १, २, ६, ७, ४३, ७, [३, ३, ४, ६], ६, ८, ४६, ६, ७, १५, ४७, ७, ४८, १, १०, १३, [१४, (८, ८, ६)], [१५, (८, ९, १)], १६, ५४, १, [११, १०, ६१, १२], ५७, ४, [५८, ८, ४, २, २, ६, ५०, ९] [६३, २, ९, ५७, ३९] [१२, (८, ३, १५)], १३, ६३, ८, ९, ७०, ५, ७१, ३, ७, १०, ७३, ९, ७५, ५, ७६, २, ७७, ४, ७९, ७-९, ११, ८१, १७ [८, ९, ९, ७, ९६, ५] [९, ८, ४५, १५], ८२, १, ८४, ८, २०, ८५, १२, ८८, १, ८९, १, २, ३-५, ६, [७, १०, ३५, १३] ९, ९०, १, ४, ५, ६, ७, ८, ९, ९१, १, ४, ६, [८, १०, २५, ७], ९, १०, [११, १३९, ६] १२, १३, १५, १७, २३, २२, १५, [१७, १५७, ४], ९३, ११, १२, ९४, १, १२, [१६, ९५, ११, ९६, ९, ९८, ३, १००, १९, १०२, ११, १०३, ८, १०५, १९, १०६, ७, १०७, ३, १०८, १३ १०९, ८, ११०, ९, १११, ५, ११२, २५, ११३, २०, ११४, ११, ११५, ६, ४, ९७, ७८] [९५, ११, ९८, ९] ९६, ८, [९७, १-८] [९८, २, १०, ८७, १], ९९, १, १००, [१-१५]

[१९, १०२, ११], १०१, ८, १०, ११, १०२, ३, ९, १०, १०४, २, ५, ६, ७, ८, [८, ७, ४६, ४], ९, १०५, १३, १०६, [१-६], ३, ५, [७, ४, ५५, ७], १०७, २, [३, ४, ५४, ६, १०, ३५, १३, ६६, ३], [३, ६, ४९, १४], १०८, ६, १०९, ७, ११०, ७, [९ (६, ४४, ९)], १११, २, ३, ४, ११२, २४, ११३, ४, १६, १९, ११४, २, ६, ७, ८, ११८, ५, १०, १२०, ३, ४, ७-९, १२१, १४, १२२, ३, ६, १४, १२३, ३, [(११३, ७), १३], १२४, १, १२७, ११, १२८, २, ५, ७, १२९, ५, ८, ९, [९, (४, ३१, १२, ८, ९७, ६, १०, ९३, ११)], १०, ११, १२०, १, १०, १३१, ६, ७, १३२, ६, १३३, ६, १३४, ६, १३५, १, ३, ५, १३७, [१, ३], १३८, ४, १३९, १, ५, ७, १४०, १२, १३, १४१, १३, १४२, १०, १४३, ६, ७, ८, [८, (६, ८, ७)] १४७, ४, ५, १४३, ४, १५७, २, ३, ४, १५८, १, १६०, ५, १६१, १, ४, १६, १६२, [१, ५, ४१, ३] [६ १३], २२, [२०, (४, ३९, ३)] १६४, २६, १६५, ३-५, १६६, ६, १६७, १, [१, ७, ७६, ५] ७, १०, १६९, १, ४, [५, १७१, ३] १७०, २, १७१, ३-५, १७३, ९, १२ १३, १७४, १, १०८, १०, १७५, २, १७६, १, १७८, १, २, ५, १८१, ६ [१८५, ७-८], १८६, १, २, ३, ७, ६, ७, ८, १८७, १, ७, १८८, १

३, ८, ९, १८९, २, ४, ५, १९०, ६, [८, ७, २३, ६], २, [१, ७, १०, ९, १०], २, ६, ७, ९, ११, १२, ३, ३, ६, ८, ६, ५, [५, ९, १३, ५, ६, ४, २४], ६, ७, २, ५, ९, २, ६, ११, १४, [२१, १५, १०, १६-२०, ९], १६, ७, ८, १७, ८, २०, १-३, २३, १, ६, ७, ९, १२, २४, १, १२, १५, २७, १, ६, ७, १० १४, २८, [३, (७, ६०, ५)], ७, ९, १०, २९, २, ३, ६, ३०, ९, १०, ३१, २, ३, ३२, २, ४-६, ३३, १, ३-५, १३, [१४ (६, २८, ७)] ७ ८४, २] १५, ३४, ६, ७, ९, १२, ३६, ३, ३८, १०, ३९, ३, ४, ५, ६, ७, ४१, ९, ११, १६, १७, २०, ४३, [३, (६, २८, ७)] ४३, २, ३, ३, १, [१५, ५४, १], [१९, ३१, १८ ४, ३२, १] १९, २२, [२३, ५, ११, ६, ११, ७, ११, १५, ७, २२, ५, २३, ५], ३, ७, ४, २, [९, ७, ७, ९] [११, ७, २, ११, (५, ११, ७), १०, १५, १०, ७०, ११)] ८, ७, ९, १०, ६, १३, १, ४, ६, ७, १४, ६, १५, ७, ३, ५, ६, १६, ३, ५ १७, ५, १८, १, १९, [१, १०, ५, १], ५, ७, १, २, २१, १, [३, १०, ७, ७] २३, ७, ७, ७, ५, २५, ७, [२६, ३, ८, १३, ३३] ७८, १, ७९, १०, ३०, ११ १०, २१, ३१, ८ १०, २०, ३३, १४, ३३, ८, ३५, [१, ७, ७, ४], ३७, ८, [११, ४०, ८, (९)] ३८, ९, ४०, ३, ६ ४१, [१, ८, १३, १३], २, ४, ४२, ७, ४३, ७, ३, १

७१, ६, ७२, ५, ७३, ५, ७४,
 ८, ७६, ७, ७७, ६, ७८, ५,
 ७९, ५, ८०, ३, ८४, ५, ८५, ५,
 ८६, ८, ८७, ७, ८८, ७, ९०,
 ७, ९१, ७, ९२, ५, ९३, ८,
 ९५, ६, ९७, १०, ९८, ७, ९९,
 ७, १००, ७, १०१, ६, ९,
 ९०, ६, ९७, ३, ६, १०, ६५,
 १५, ६६, १५, १२३, ८],
 २३, २४, ३, १, ६, ७, ३, ७,
 ८, [१०, ४, १०, (६०, ६)],
 ४, ४, ८, ५, ९, ७, ८, ३,
 ९, ३, ३, १०, ४, ११, ३, १२,
 २, १४, ३, १५, १, ३, ४,
 ६, ११, [१३, ८, ४४, ११], १४,
 १६, ५, ६, ८, ९, १७, ५, ७,
 १८, १, ४, १९, ७, ०, १,
 ७, ९, २१, १, ५, २४, १,
 [३, (८, ७९, ४)], [४, ८, ८,
 १, (१८, ८७, ३)], ५, २५,
 २, २६, १, २७, १, ४, २८,
 १, ४, २९, ४, ३०, १, ३१, ३-५
 ३२, १, ५, ९, ३६, ३७, ३४,
 १४, १५, १८, २०, २१, ३२,
 २३, [२५, ५६, २५, (१०, ६६,
 ९)] ३५, १, २, ३, ४, ५,
 ६, ७, ८, ९, १०, ११,
 १२, १३, १४, [१५, १०, ६५,
 (१४) १५, ६६, १५] ३६, ७,
 ८, ३७, २ [५, ८, ९७, १५],
 ६, ८, ३८, ३, ५-८, ३९, १,
 ३, [७, ४०, ७, ६२, ३] ४०,
 ३ ४, ४१, ३, ५ ६ [७
 ८०, ३] ४२, ५ ४३, ३, ५
 ४४, ५, ४५, ३, ४६, १ २,
 ३, ४, ४७, ४, ४८, ४ ५०,
 १, ५१, २, ५२, ३, ५३, २,
 ५४, १, २, ३, ५५, १ ६,
 ५६, ९, १६, १७, २१, २२,
 ५७, ५ ६, ७, ५८, ३, [३,

८४, ३], ५ ५९, ६, ८, ६०,
 ७, १०, [१२, ६१, ७], ६२,
 ३, ३, ५, ६, ६४, १, ३, ३,
 ६५, २, ६६, १, ३, १, ६७, ५, ६,
 ६८, १, ३, ६९, ५, ७०, १,
 ७१, २, ४, ७२, ३, ७३, ४,
 [४, ७४, ३] ७५, ३, ८, ७६,
 ६, ७७, [४, ९, ७८, ५], ५,
 ८२, १, ८३, २, ५, ८४, ३,
 ३, ८५, १, ८६, ५, ८, ८७,
 ५ ९०, ६, ९२, १, ३, ९३,
 ४, ६, ९४, ३, [३, ८, ८, १३]
 ८, ९६, २, ९७, २, ४, ५,
 १००, २, १०२, १, ३ १०३,
 १०, १०४, ७, १०, ११,
 ३, [२३, १०, ५३, ५]
 ८, १, ९, २१, ३, १, [१, ५४,
 ५], २, ११, [(२, १३, ९) १२]
 १८, ४, ३, १५ १६, ५, ४,
 [७, ४९, ५ ५०, ५] १०,
 [२०, २०] २१, २२, २६, ६,
 [२३, ९, ६५, १३] [२५ ४५
 ३३] ३६, ७, ११, [५, १५]
 ३३] २७, ३२ ८, ४, [५ ३४,
 ११] [(६, ५९, १०) ७, (१२,
 २३)] ९, १२, २०, ९,
 ११, १०, ३, १२, ६
 १३, ३, ५, १६, [१८, ९२,
 २१ ९, ६१, १४], २२, [७,
 ३] २५, (५४, ७ ९, ६१,
 १५)] १५, १३, १६, ११
 १२, १७, २, ४ १८, ६-१०,
 [१२ ६७, १८] १३, १७
 १८ २१, [२२ १०, ५५, ५]
 १९, ४, १९ २७ २०, ३ ८,
 १०, १८, २०-२४ २६ [२६,
 ६७, ६] २१, २ ६, ८ ९ १०
 १२, २२, ७, १० [१४, ६०,
 ८] १७, २३, १०, १२,
 [२७ ६०, १४] २९, २४, ७,

११, २६, २५, १०, ११, १४,
 २६, ७, २०, २५, २७, २-६,
 ९, १०, १४, २८, ३, ३०,
 ३, ३१, १३, ३३, ७-९, १२,
 ३४, ६, ७, १२, १४, १५,
 ३५, [४-६] [१०-१२], ३९,
 १, १०, ४०, १, २, ९, ४२,
 २, [४३, २२, १०, २६,
 ९] ४४, २, ५, १४, २२,
 ३०, ४५, ८, १८, १९,
 ३४, ४६, ९-११, १३, २५,
 ४७, ५, ८, ९, ११, ४८, ४,
 ७, ८, [८, १०, ५९, ६], ९,
 १२, १४, १५, ४९, ४, ७,
 ५१, ५, ५२, ५, ५३, ३,
 ५४, ३, ६ ५९, ७, ६०,
 ९ १०, ११, १२, [(८, १, ४)
 १८], २०, ६१, १, १३, १५,
 १६, १७, ६५, ५, ६६, ८,
 १४, ६७, २, ५, ८, ९, ११,
 १२, १४, १७, २०, २८,
 १२, ७०, ९, १०, १५, ७१,
 ३, ७, ९, १०, १३, १५,
 ७५, २, ८, ९, ११, १३,
 ७८, १-३, ७९, ७, ८, ८०,
 १-६, ९ ८१, ४, ६, ८३,
 २-४, ७, ८४, ६, ८६, [१-५],
 ९०, १, ६, ९१, ४, ६, ९२,
 ३, ९, १०, १५, १९, २६,
 २७, ३१, ९३, ३, १०, १८,
 १९, २१, २८ २९, [३९,
 १०, ११, १], ३०, [३१, ३३,
 ३३] ३४, ९५, ८, ९, ९६, ८,
 २०, ९७, [७] ७, १३ ९८,
 ४, १०, ११, १००, ११, १०१,
 ४, ९, १०, १०२, २,
 ८, ९, १०३, १, ९, १२,
 ९, १, ५ ४, [१-१०], ५,
 १०, ८, २, ७, ८, ९, ७, १०,
 ८, ११, ३, ९, १३, ४,

१९, १, २०, ३, २३, ३, २५,
५, ३०, ३, २३, १, ३५, १,
२, ३, ३६, ३, ४०, ३, ६,
४१, ६, [(४१, ४) ४२, ६,
(६१, ३)], ४३, २, ४४, [१,
६६, १३], ४, [५, ६१, ९], ६,
४५, २, [३, ६४, ३], ४९, १,
२, ४, ५२, १, ५, ५४, ४, ५५,
१, ३, ५७, ४, ६१, ३, ५, १२,
१५, २३, २६, २८, ३०, ६२,
२१, ६४, १२, १८, ६५,
१७, १८, २१, ६६, १९,
३०, ६७, ६, १०, [१०-१२],
२२, २३, २४, २६, [६८,
१०, ९७, ३६, (१०, ४५,
१२)], ६९, ७, [८, ८६, ३८],
७०, ९, १०, ७२, ८, ९,
७६, ३, ७७, ३, ४, ७८,
४, ७९, १, [१, १०, १३३, ३],
३, ८१, ३, ४, ८४, ३, ८५, २,
४, ८, ८६, १८, ४८, ८८, ७,
९१, ६, ९३, ४, ५, ९६, १,
[३, (९७, २७)], ११, १४,
९७, ४, १५-१७, २१, २५,
२८, ४४, ४८, ५०, ५१, ५३,
९८, १, १००, ५, १०४, ५, ६,
१०५, ४, ५, १०६, ७, १, १०७,
६, १०८, १४, १०९, ९,
११०, १, ७, ११२, १, ११४,
३, ४, १०, ३, ७, ४, १,
७, [७, ७, ७] ५, ७, ७,
१, ७, ९, १-३, ४,
१०, ४, ११, ३, ८, ९,
[९, १२, ९], १३, ३, ४, ५,
८, १३, २, १४, २, ६, १४,
१५, १, [४, (१७, ११)], ९, ८,
१७, १०, १८, १, ३, १९, ६,
७, [२०, १, २५, १], २१, ४,
२३, ६-९, १५, २३, ७, २४,

२, ६, २५, १, ३, ४, ६, ८,
९, २६, ३, २८, ५, १२, २९,
४, ३०, ११, ३१, १, ५३, ३३,
३, ३४, १४, ३५, २-७,
१०-१२, ३६, २, ३, १४,
३७, ५, ६, ९, १०, १२,
३८, १-३, ३९, २, ४२, ३,
११, [११, ४३, ११, ४४,
११], ४७, ८, ५२, ४, ५३,
३, ५७, १, ५, ५९, २, ४,
५, ६, ७, ६१, १४, १८,
२१, २७, ६३, १, ६-८, ११,
१२, १५, १६, ६४, १, ६,
९, १०, १३, ६५, २, ६६,
३, ५, ७, १०, १२, ६७, १,
६८, १२, ६९, ४, १२,
७४, ३, ७६, ४, ९, ७७,
८, ७८, ८, ८१, १, ७, ८२,
३, ८३, २, ३, ८४, २, ६,
८५, २३, ३७, ४३, ८६, ८,
८७, २०, २१, ९१, १३,
९२, १२, १३, ९३, १, ५-७,
९, ९७, १५, ९८, ४, ९, १०,
१२, ९९, १, ८, १००, १,
३-५, ७, ९, १०१, ३, १०२,
१, १०५, ८, १०६, ९, ११,
१०७, ७, १०८, २, ३, ११०,
२, ८, ११२, १०, ११३, १०,
११५, ५, १२१, ९, १२४, १,
१२६, ३, ६, १२७, ४, ६,
१२८, ४-६, ८, ९, १३०, ६,
१३२, ७, १३३, ३, [४, (१३४,
२)] ५-७, १३५, १, ५, १३९,
५, १४१, १, २, ४, ६,
१४२, २, १४३, ४, १४७, ५,
१४८, ९, १४९, ४, १५०, १,
३, ८, १५१, ५, १५२, २, ४,
१५६, १, १५७, २, १५८, १,
२, ३, ४, १६४, ४, ५

१६५, २, ३, १६७, १, २,
१६९, ४, १७४, २, १७६,
२, १८२, २, १८६, १, २,
३, [१८७, १-५], १८८,
३, खि १, १, २, २, ३, ४,
३, ३, ५, ५, ६, ७, ७, ३,
६, ९, ५, ६, १०, ३, ४, २,
२, १, २, ३, ४, ५, ४, २, ६,
१९, ६, २६, ७, ५, ८, २,
४, ५, १०, ३, १३, ६, १४,
६, ३, १, ४, ५, ७, २, ५, ३,
५, ४, ५, ५, ३, ६, ३, ५, ६,
१०, २, १०, ९, १५, २८,
३२, १६, ३, ७, ८, २१, १,
२२, ७, ७, २, ७, १३, ३, १,
४, २, ४, ५, १, १३, १४,
१७, १८, २२, २४, ३०,
३३, ३६, ३७, ८, ६, ९, २, ३,
४, ५, १०, ३, १०, ३,
१२, १, १४, १, ५, १, ३, ३,
५, ३, ४, ६, ७, ४, २, ५, ६,
७, ८, १०, २, ११, ४, १५,
९, २२, १३, ६, ३, ४, ७,
१, मा २, १०, १६, १०,
३२, ३, १४, २४, २५,
२६, २९, ३०, ३५,
४२, ४३, ४६, ५४,
५५, ५८, ६१, ६२, ७,
३, ११, १४, १५, १६,
१९, २७, ७, ३, ४, ३७,
३८, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५,
४६, १०, २५, ३०, ४४,
४५, ४६, ४७, ४८, ४९,
१६, १७, १८, २४,
२८, २९, ३०, ३१, ३२,
३३, ३४, ३५, ३६,
३७, ३८, ३९, ४०, ४१,
४२, ४३, ४४, ४५, ४६,
४७, ४८, ४९, ५०, ५१,
५२, ५३, ५४, ५५, ५६,
५७, ५८, ५९, ६०, ६१, ६२, ६३,

३१, ३४^१, ४०, ५१^१, ५२^१,
 ५८, ६०^१, ६८^१, ८१^१, ११४^१,
 १३, ११^१, १२^१, २०, २२^१,
 २३, २७^१, २८^१, २९^१,
 ३२^१, १५, १^१, २^१, १-१^१,
 १६^१-१९^१, ३०^१, ३८^१, ४३^१,
 ४६^१, ४८^१, ५५, ५६^१,
 १६, २, ४^१, ७, १३, १५^१,
 १६^१, ४७, ४९, ५०^१, ५१,
 ६४^१-६६^१, १७, १, ६, ९^१,
 १६^१, १७^१, २३^१, २७^१, ४७,
 ४८^१, ५३, ५७, ६६, ७६^१,
 ८४^१, ९८^१, १८, ३०, ३१^१,
 ३२^१, ३३, ३४, ३८-४४,
 ४६^१, ४७, ४८^१, ४९^१,
 ५५-५७, ६२-६५ ६७, ७०^१,
 ७२^१, ७३^१, ७६, ११९, २८,
 ४२, ४९-५२, ५३^१, ५५,
 ५८८, ६१८, ६२, ६४८,
 ६९, २०, १८, १९, २९^१,
 ३८, ३९, ४७^१, ४८^१, ४९^१,
 ५०^१, ५४^१, ६२, ६८, ७४,
 ८३^१, ८४^१, ८९^१, १२१, २,
 ३, ४^१, ८, ९^१, १०, ११,
 २१८, ५६८, २२, ०, ९^१,
 १५^१, २२^१, २३, ७, १३,
 २३, ३२^१, ५१, ६५^१, १२७,
 १४^१, १५^१, १६-१८, १९^१,
 २०, २२^१, २४, २९, ३५,
 ४५^१, ४६, ४७, ४८^१, २६,
 ८, १४^१, १७^१, १९, २१^१,
 २४^१, २७, ३^१, ७^१, १७, १८^१,
 २०, २७^१, २८^१, ३८, ३९^१,
 ४१^१, ४३^१, २८, २२, १२९,
 ८^१, २६, ३२ ४७^१, ४९^१, ५४,
 ५६, ५७, ३०, १^१, २^१, ३२,
 १०, १३३, १, १३, १८, २७,
 ३४^१, ४२ ४६, ४७ ५१.

५२, ६१, ६५, ६९^१, ७७^१,
 ७८, ८४^१, ८५, ८६, ८८,
 ८९, ९४^१, ९७, १३४, ८^१,
 ९८, १०, १३ १७, २३,
 २७^१, २८, २९^१, ३०, ३६^१,
 ३८, ३९, ४०, ४२, ४६, ५३,
 ५४, ५८^१, ३५, ६ ७^१, १२,
 १३, १६^१, २१^१, १३६, २८,
 ३, ४, ६, ७, ८, ९^१, १०^१,
 ११^१, १२^१, १३^१, १४, १५,
 १६, २२^१, २३^१, ३७, ७^१,
 २०^१, ३८, २०^१, २२^१, ४०, १०,
 १३, का २ २, ९, ६, ७^१, ८,
 ७, ४, ३, १३, ४, १६^१, १७,
 १८^१, २१, २२^१, २७, ४, ६,
 ७, ५, ३^१, ७, ४^१, ५^१, ८, २^१, ६,
 ४, १, २^१, ५, २ ३^१, ६^१, ९, ६,
 ३, ९, ३ ५, १, ३^१, ४, ६, २^१, ९,
 ३, ४, १०, १, ६, ५, ३^१, ६, ३^१,
 ७, १, १, ३, १^१, ४, २^१, १०,
 ३^१, २०, १^१, १८, ८, १, १२,
 १, १८, १, १९, १ ९, ३, ४,
 ३, १^१, ५, ५^१, ६, १ ५^१,
 १०, १, १^१, २, १, ६, १३ ९,
 १०, ५, ३, ४^१, ६^१, ११, ६,
 ५^१, १२, १, ७^१, ८, २, ८,
 १४, ४, ५, ११, १५, १-३, ७,
 १५ १८^१, १३, १, ९^१, १०,
 ३, २, ५^१, ११, ४, ७^१, ८^१,
 १४, १६^१, ५, ७^१, ६, १५^१,
 ७, १३^१, १४, ११, ११, १२,
 ३, ५, ७^१, ८, १३, १, २ ३^१,
 ६^१, १६, १, १^१, २^१, ४, २^१, ४^१,
 ६^१, ८^१, १०^१, ५, ११, २०^१,
 २५ २८^१, ३०^१, ६, २, १७, १,
 २, ४^१, ७, १३, १५^१, १६^१,
 ८, १ ३, ४^१, ५ १८^१, १८,
 १, १ ७, १०^१ १२, १, ७

३, ३^१, ४, १५, १६^१, ५, ४,
 ८, ६, ७, १२^१, ७, ५^१, १९, १,
 ११^१, २०, १, १, २^१, ३^१, ४, ५,
 ७, १-७, ९^१, १०, ११^१, १२^१,
 ३, ५-७, ४, ५-९, ५, ३^१, ५^१,
 ६^१, ९, १२१, ३, ९, १३, ४,
 १-३, ५ ९८, ११८, १२८, १४,
 १९, २२, १, ४^१, २, ६^१, ४,
 ३ ४, १५, १८, २^१, ३^१, ४^१,
 ८^१, ६, ८, १०, ७, ८, १८, ४,
 ५, १०, २३, ११, २८, ३, ४^१,
 ८, ९^१, १०-१२, २, १०, ६,
 ९, २४, १, २ ४, १^१, ७, ८,
 ३^१, २५, ३, ४, ४, २, ६, ३,
 १२^१, ९, ७, १०, १३^१, १२७,
 ११, १^१, २^१, ३-५ ६^१, ७, ९^१,
 १२, १, ६, १३, ४, १५, १,
 २ २८, ६, १, ११, १, १२, १,
 २९, १, ३, ७^१, २, ७, ८^१, १०,
 १३, ५, ९^१, ४, ४^१, ४, ४^१, १५,
 १, ७, ८, १०, ३०, २, ११, ३१,
 १, ८^१, १४, २, ९, १३२, १,
 ३, १३, २, १, १०, ३, ५^१,
 १३, ४, ३, ४^१, ८, ९, ५, ७, ११,
 १५, ६, ८^१, ९, १५^१, १३३, १,
 ३^१, ४, ७, ११, १७, २१^१,
 २३^१, २४, २, ५, ९८, १६,
 १७, २१^१, ३४, १, १^१, २^१,
 ३^१, ३५, ३, ७, १४, ६, ११८,
 १२८, १४, २०^१, २१, १३३, १,
 २८, ३, ४, ६, ७, ८८, ९^१, १०^१,
 ११^१, १२^१, १३^१, १४-१६,
 २२^१, २३८, ३७, १, ७, ३, ६^१,
 ३८, ५, ३^१, ६, ४०, १, १०, १३,
 ३१, १, ४, २, १३, ०, ३^१,
 ११४, २^१, ३, ४, २, १, १^१,
 ०, १, ३, १^१, ४, ०, ७,
 १, २, १, ११, २, १३, १.

०) 'ते' इति च्छ (१०, ५७, ४) नाम्ने ।

०) 'ते' इति च्छ (१०, १७३, ६) नाम्ने ।

*) अत्र 'शिषो न' इति पदद्वयान्वय पा स्थानि
 'मुगोच' इति विरिष्ट च्छ (७, ८, ४) नाम्ने ।

१५८, १६०, १७५^१, १८४,
१८५ १९९, २०४, २११,
२०९, २४७, २६८, २७६,
२९७, २९८ ३०६ ३२० ३२५,
३२७, ३३७, ३४६, ३४९,
३५२, ३७४, ३९७-४००,
४०१^१, ४०२-४०५, ४०६^१,
४१३, ४१४, ४३३, ४३४, ४३८,
४३९, ४५५, ४५७, ४६१, ४७६,
४९०^१, ४९५, ४९८, ५०१,
५०४^१, ५१५, ५१९-५२२,
५२९, ५३४, ५३६, ५४०, ५४२,
५६२, ५६४, ५८०, ५८३,
५८८, ५९७, ६०४^१, ६५१^१,
६५२, ६५५^१, ६५६, ६६८^१,
६७१^१, ६७६, ६७८, ६८६,
६८७, ६९३, ६९६-६९८,
७०२, ७०६^१, ७१४, ७२५,
७३१, ७३४, ७५१, ७५३, ७५४,
७५६, ७६२, ७६४, ७७१^१,
७७३^१, ७७७, ७७८^१, ७८३,
७८५, ७८६, ७८८, ७९९^१,
८०२, ८०६^१, ८०७, ८०८^१,
८११, ८१३, ८१४, ८१५, ८२३,
८२५, ८४२, ८४९, ८५३,
८५५^१, ८५६, ८६५, ८६८,
८७४-८७८, ८८७, ८९२, ८९४,
८९५, ९०१, ९०४, ९०९, ९१९,
९३६, ९४३, ९४५^१, ९४९,
९५१, ९६१, ९६२, ९६९, ९७१,
९७३^१, ९७४, ९७७, ९८०,
९८५, ९८६, ९९४^१, ९९९^१,
१०००, १०१४, १०१५, १०१८,
१०२४, १०२७ १०४२,
१०६३, १०७१, १०७४,

१०८३, १०८६, १०९०^१,
१०९२, १०९५, ११०९,
१११०, १११४, ११२९^१,
११४०^१, ११४१, ११४२,
११४७, ११५३^१, ११५६,
११८०^१, ११८७, ११८८,
११८९, ११९०^१, ११९१^१,
११९२, १२१०, १२१६,
१२१८, १२२२, १२२५^१, ३,
१, १, ५, ७, २, ४, ३, ८^१, १^१, १,
८, ११^१, ५, १^१ ४, २, ५, ६, ७^१,
८, जि १, १, ६, १०^१, ३, २, ४,
१३^१, १^१, ४, २, ७^१, ९^१, ५, ३,
६, २, ३, ७, ७, ४, ५^१, ८, ४,
९, १, ११, ६, १२, ४, ५, १०^१,
१४, ३, ४, ८, १५, ६, ७, १६,
६^१, ९, १७, ४, १८, २^१, ३,
५, ८, ९^१, १९, ७, ९, १०^१, २०,
२, ५, ६, २१, २, ६, २२, ७, २३,
२, ५, ७, २४, ६, ७^१, ९^१, २५,
७^१, २६, १०, २७, ७^१, ८^१, २८,
१, ७, २९, २^१, ३०, २, ४, ५, ८,
३१, २ ७^१, ३३, १, २, ४, ६, ३५,
५^१, ३६, ४, ३७, २^१, ७^१,
३८, ६ ७, ३९, ४, ४०, ३, ८,
४१, ३^१, ४, ४२, २, ४४, १,
५ ७, ४५, २, ७, ४६, १^१, ४७,
२, ७^१, ४८, ३, ४, ५०, १, ३,
५१, १०, ५३, १३, ५३, ९,
५६, ७, ५७ २^१, १^१, ५८, ६,
९, २, ६२, १, ९, ३, ५^१, ४,
९^१, १०, ५, २, ४, ९ ६, २,
७, १^१, २^१, ६, ३^१, ६^१, ३,
१, ५ २, ३, ४, ८, ३, ४, ३,
५ ६, ५, ७, ३, ६, १०, १३,

८, ४, ९, ६^१, ८, १३, १३, ६,
१३, ४, ६, ९, १४, १५, १४,
३, ६, ९, १५, ६, ८, १६, १३^१,
१७, ५, ६, १८, ६, ११, १९,
६, २०, १३, २१, १२, २३,
१५^१, २३, ८, २४, १३, १४,
२५, २, २६, ६, २७, १, ३, २८,
२, ९, २९, ३, ६, ९, ३०, १७,
३१, १७-२०, २१^१, २२-२५,
२६^१, ३३, ३२, १-४, ३३,
८, ९, १३, १४, ३४, १३, १५,
१९, ३५, १०, ३८, १^१, ३^१,
४^१, ९, १२, ३९, ३^१, ४०, ११,
१५-१८, ४१, ५, १०, ४२,
२, ६, ७, ४४, ८, ४५, १, ४,
४६, ३^१, ८, ४७, ६^१, ९, ४८,
४, १३, ४९, ३^१, ५४, ५^१,
६, ७, ९, ५५, ९^१, १२^१, ५६,
४, ६, १४-१६, २०, २३, ५७,
१, २, ५, १३, ५८, ६^१, ५९,
६, १६, ४, १, २, ३, ५, ३,
५, ६, ८, ९, ४, ४, ६, ५, ४,
६, ४^१, ८, १०^१, ७, ८, ९, ५,
६, ९, १०, ७, १०, १३, १,
६, १०^१, १३, २, ७, १४, १, ३,
५, ६, ९, १६, २-४, १८,
५-७, ९, १९, ४, २०, ३, २१,
३, २२, २^१, २३, ८, २४, १,
६, ७, १०, २६, ४, २७, ३^१, ४,
२८, ३^१, ४, १०, २९, ५, ६,
१०, १०, १, ३^१, ४, ५^१, ६^१, ७,
सौ १, २, ३, १४, २, ३, १५,
१, २, ३, ६, ११^१, ४^१, ७,
३, ५, ६, १०, ४, १३, १,
१३, २, ४, १६, ४^१, १८, १,

- १) 'मे' इति श्र (८, २२, २९) पामे ।
२) निमित्त इह श्र (६, ७, १) पामे ।
३) 'व' इति श्र (९, ९७, ४२) पामे ।
४) 'गु' इति श्र (१६, ८, १) पामे ।
५) निमित्त इह श्र (१०, ९, ४) पामे ।

- १) 'गु' इति श्र (१६, ८, ५) पामे ।
२) निमित्त इह श्र (८, २, १९) पामे ।
३) निमित्त इह श्र (९, ७९, १) पामे ।
४) 'मे' इति श्र (८, २३, १६) पामे ।
५) श्र (९, ८३, २) इति निमित्त पा ।

१९, १, ३, ४, २०, १, १, २, १,
१, २, २५, १, २, ३, २६, ३, ४,
२९, २, १, ३, १, २, ३, ४, ३३,
१-४, ३४, १, २, १, ३, ३,
६, ४, २, ३, ६, ५, ४, ६, ३,
७, २, ३, ४, ५, १५, ४, ६, १,
१३, २, २५, १, २७, ७, २९,
३, ४, ३५, १, २, ३६, १,
३, १, १, २, १, ४, ३, ४, १०,
१, २, ३, ७, ८, १३, १२,
४, १५, १, ४, १, ७, १६, ३,
५, ७, १७, ७, ४, ८, ८, १,
१, १९, ३, १२०, १, २, ३, ३०,
५, ६, ८, ८, २, १, १-६,
२८, ३, ५, ६, ७, ७, ९, ६,
१०, १०, १, ३, ४, ६, ११,
५, १५, १०, १५, १, १७,
२, २३, १, २, ३, ३-७, २४,
१-७, २५, १-६, ७, २६,
१-७, २७, १-७, २८, १-६, ७,
२९, १-७, १३१, २, ६, ३२,
२, ३, १, ५, १, ५, ७, १३३,
१, ३-६, ७, ८, ३६, १, २,
३८, ३, ५, ५, ३, २, ५, ६,
१, ७, ८, १, १०, १, ११, ५,
५, ६, ७, ७, ६, ७, ७, १, ३,
६, ११, ११, ११२, ७, ८, १८,
१४, १९, ९, २१, ८, १२, २०,
९, १०, २७, ८, ९, १०, २९,
७, ६, १, ३, ३, १, २, ३,
४, १, ३, ६, २, ३, ७, १,

२, ३, २३, ३, २४, ३, २६,
१, २, १०७, १, २, १, ३,
२८, १, २९, २, ३२, १,
३, ३३, ३, १३४, १-५,
३५, १, २, ३७, २, ३,
३८, १-४, ३९, २, ४०, १,
२, ३, ४१, ३, ४५, ३,
४६, २, ४७, १, ३, १५१, २,
३, ५३, १, २, ५५, २,
५६, १, ५७, २, ३, ५९, ३,
६२, १, ६३, ४, ६५, १,
७७, ३, ७९, १, २, ३, ८३,
३, ८६, १, ३, ८९, २, ३,
१०४, २, ३, १०६, २, ३,
१०७, १-४, १०८, १, ११४,
१, २, ११५, १, ११६, १, २,
३, ११८, १, २, ११९, १,
१२०, १, २, १२१, २, १२३,
५, १२५, ३, १२६, २, ३,
१२८, २, ४, १२९, ३, १३३,
१, ४, ७, २, १, ५, ५, ७,
२, १०, ४, १२, १, १८, १,
४, १९, १, २१, १, २, ४,
६, २३, १, २५, १, २७, ३,
२९, १, ३२, १, ४०, १,
४२, २, १४३, १, २, ४८,
१, ४९, १, २, १५०, १,
२, ५१, १, ५२, ३, ५३, १,
५४, १, ५५, ६, ५७, २, ६१,
१, ६२, ३, ५, ६५, १,
७०, १, ७१, १, ७२, १, ७३,

३, १७७, ७, ९, ८२, २, ८४,
१, ३, ४, ८५, २, ३, ८७, १,
८८, २, ८९, १, ९१, १, ९६,
१, ९९, १, १००, २, ८,
१११, १, ११३, १, २, ११४,
१, ५, ७, ११५, ३, ११७, १,
१२०, २, ८, २, १७, १, १,
१९, २०, १४, १०, २, ५, १७,
७, १७, ९, ७, १७, ९, ३, ६,
२४, ४, ७, २२, २, ३, २४,
५, २, १७, १९, १५, १, १२, १,
३०, १, ६, २०, २३, २९, ३,
८, ५, २३, ४५, ६, ४, ५,
३३, १, १७, २, १, ८, ११,
१९, २०, २१, २६, २९, १,
३१, ६, ५, ६, ९, ८, १-६,
८-२२, ११, २, २३, १२, २६,
३२, १, १, २, ३-१०, १२,
१३, १४, १६, १८, २२-२५,
३०, ३२, ३४, ३६, ४०,
४१, ४३, ४४, ४६, ४७, ५२,
६२, २, ३, ४, १३, १५,
१८, २२, २३, ४९, ३, १०,
११, १२, १५, १६, १७,
२६, ३१, ४५, ४६, ४८,
५५-६०, ४, ४९, ३३, १,
१७, १८, १९, २९, ५०, १,
७, ३७, ३४, १, ३४, ६०, २,
१, ३८, ४०, ४५, ५१,
६७, ३६, ५, ३-७, १०, ६,
४, ३७, १, ६-१९, २४,

*) एतत्प्र एवविशिष्ट मगः ३ ।

*) मग एवविशिष्ट मगः ३ ।

*) 'मा' इति श्रु (१०, ८३, ५) पाठः ।

*) 'मा, मा' इति श्रु (१०, ८३, ६) पाठः ।

*) 'मे' इति श्रु (१०, ८३, ७) पाठः ।

*) 'न, एतत्' इति मुगः म्बाने 'मु' इति श्रु

(१०, १२८, ३) पाठः ।

*) 'मा' इति श्रु (१०, १२८, ५) पाठः ।

*) 'गृह्ण, म' इति मुगः एतत् 'गृह्ण' इति श्रु.

(१०, १६५, ३) पाठः ।

*) 'म' इति श्रु (१०, १६५, ३) पाठः ।

*) श्रु (६, ४७, १२) यानि विधिः पा ।

*) 'मे' इति श्रु (१०, १०३, ६) पाठः ।

*) विधिः ॥ श्रु (६, २८, ८) पाठः ।

*) 'म' इति श्रु (१, १६४, १३) पाठः ।

*) 'म' इति श्रु (१०, १६, १०) पाठः ।

*) विधिः ॥ श्रु (१०, ८५, ३८) पाठः ।

१८, ११, १९, १, २५, २६,
३०, ३१, ३३, ३६, ३९, ४४,
४७, ५०, ५१, ५२, ५८,
५, ३१, २९, ४९, ३, १४, १५,
१६, २१, २२, ३९, १,
४५, ४५, ४६, ५९, ६,
६१, ६२, ६३, ६४, ४,
४०, ४८, ५०, ५३, ५४, ६२,
६३, ६९, ३, १, २, ४, ४, २,
३, ८, ७, ९, १, २, ३-५,
६, ७, ८, ९, १०, ११,
१४, ११०, १, २, ३, ४, ५,
६, ७, ८, ९, १०, ११, १२,
१, २, ३, ४, ५, १४, १,
१५, १६, २, ३, ४, ५, ६,
१६, १, २४, ४, २७, १४,
३१, ३, ३, १३, १४, ३२,
६, ९, १०, ३३, १, ३४, ४,
५, ३५, २, ४०, २, ३, ४, ५,
४४, ४, ८, ९, ४५, २, ४७, ५,
६, ९, ४८, २, ३, ४, ५, ६, ४९,
५, ६, ५०, २, ७, ५२, ५, ५५,
२, ३, ४, ५६, ६, ५७, ४,
५८, १, १२०, ३, २, ४, १,
६, ३, ६, ८, ७, ३, ८, २,
१२, ४, ६, १३, ३, १४, २,
३, ४, १५, ४, १६, १२, १७,
११, १२, १८, ४, ५, २०,
१, ४, ६, २३, १, २, ४, २४,
१, ७, २६, २, ३४, १६, ३६,
२, ४, ७, १०, ११, ३७, ७,
११, ३८, २, ४५, १, ४६,
२, ३, ४७, ८, ५५, १, ५६,
१, ४, ५६, ५७, २, ३, ४, ७,
६, ६३, ३-४, ६३, १, ५,

६४, १, ६८, २, ३, ५६, ६९,
१, ६, ८, ७०, १०, १२, ७२,
३, ७४, १-७, ७६, ४, ७७,
१, २, ८, ७८, ३, ७९, १, २,
८०, १, २, ८२, २, ८३, २,
८४, ३, ८७, ७, ८८, २, ८९,
३, ११, ९०, १, ९१, १, १२,
९४, ११, ९५, ४, ९७, २,
९८, २, १०१, ३, १०४, ३,
१०८, १, २, ३, ११०, १, ३,
११३, १, १२२, १, १२४, १,
३, ४, १२५, ६, १२६, ८,
१२७, ८, १४, १३०, १४,
१९, १४१, १, १४३, ५, ६,
८, ११, ९, २, ४, १०, ३, ४,
११, २, १३, १, १७, १, २०,
१, २, ३, ४, २२, २-४, २५,
१-४, २७, १, २, २९, ४, ३०,
५, ३१, ४, ३२, १-३, ३७,
३-५, ३९, १, २, ३, ४, ४१,
१, २, ४, ४२, ४, ४५, ४,
५१, २, ३, ४, ५३, ४, ५४,
१, ६३, १, ६४, २, ६६, ४,
६९, १, ७१, ३, ७६, २, ७८,
२, ८६, ४, ५, ७, ९१, ४,
९२, १, ९५, २-४, ९६, १,
९७, १, ९८, २, ४, १०३, १,
१०४, १, २, १०६, १, १, ५,
१०९, १, ११, ११०, १, ११२,
१, २, ५, ४, ६, ६, ६, ७,
२, ८, ९, १, ११, २, ३,
१४, १, १६, ५, १८, १-५,
१९, १-३, २०, ३, २१, १, १,
४, ५, १, २, ३, २८, ४,
३०, १, २, ५, ३१, १, ३,

३७, १, ३८, १, ३९, ३, ४६,
४०, ४, ४९, १-५, ५३, १-६,
५६, १-५, ५९, ५, ६२, १,
४, ५, ६८, ६, ६९, १-५,
७०, ४, ५, ७३, ३, ४, ८५,
४, ५, १८८, ३, ४, ३, ५, १, ६,
१, ८, ६, १०, १, २, ५, ६,
११, १-६, १७, ३, ६, १९,
४, २०, ४, ५, २२, १, २५, ४,
२६, २, ४-६, २७, ३, ३०,
५, ३१, १-८, ३३, ७, १३४,
१, ३४, ४, ७, ८, ३५, १, १,
२, ३, ४, ५, ६, ३६, २,
६, ३८, १०, ४, ४, ३, ५, ६,
९, २, ४, ५, ६, १३२, ३, ६,
१३, १, ७, १६, १, १८, ३,
४-६, २४, ७, २५, १, ५, ६,
१३६, ३, ६, १३८, १, २, ३,
४, ५, ६, ७, २९, १, २-६,
७, ८, १३१, ३, ५, ६, ७,
३२, २, ३, ५, ७, ३३, १-७,
३४, १-६, ७, ३५, १-७,
३६, १-७, ३८, १-७, ३९,
१-७, ७, १, २, ७, १४, २,
५, ६, ७, १०, ११, १३, १४,
१५, ६, ७, ७, ८, १०, १३,
३, ५-७, २२, ९, २३, ५,
२४, ८, २७, ८, २८, १, २,
५, ६, ८, ९, ३१, ९, ३३,
१०, ३५, १२, १३, ३, ६, ८,
६, ३, १, १, १२, ४, ५, ९, ९,
१०, १२, १३, २, ७, ११, १२,
९-११, १३, १-३, १६, १, १,
७, १७, १०, २०, ५, ६, ९,

*) 'मे' इति श्रु. (१०, ११, २) पाठे ।

*) इदं 'म, पुत्र' इति श्रु. (१०, ३१, ९) पाठे ।

*) विहित इति श्रु. (१०, १५, ९) पाठे ।

*) 'वर्तितव्य' न इति श्रु. (१०, १५, ९) पाठे ।

*) 'वर्तितव्य' इति श्रु. (४, १, १०) पाठे ।

*) 'व, मा' इति श्रु. (१०, १५, ९) पाठे ।

*) इति श्रु. (१०, १५, ११) पाठे ।

*) श्रु. (१०, १५, ५) पाठे ।

*) विहित इति श्रु. (१०, १५, १५) पाठे ।

*) एकस्य नञ्प्रतिषेधः स्यात् ।

29, 2, 3, 4, 5, 6, 7,
 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
 10, 11, 12, 13, 14, 15,
 1, 2, 3-4, 5, 6, 7, 8,
 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14,
 15, 16, 17, 18, 19, 20,
 21, 22, 23, 24, 25, 26,
 27, 28, 29, 30, 31, 32,
 33, 34, 35, 36, 37, 38,
 39, 40, 41, 42, 43, 44,
 45, 46, 47, 48, 49, 50,
 51, 52, 53, 54, 55, 56,
 57, 58, 59, 60, 61, 62,
 63, 64, 65, 66, 67, 68,
 69, 70, 71, 72, 73, 74,
 75, 76, 77, 78, 79, 80,
 81, 82, 83, 84, 85, 86,
 87, 88, 89, 90, 91, 92,
 93, 94, 95, 96, 97, 98,
 99, 100, 101, 102, 103,
 104, 105, 106, 107, 108,
 109, 110, 111, 112, 113,
 114, 115, 116, 117, 118,
 119, 120, 121, 122, 123,
 124, 125, 126, 127, 128,
 129, 130, 131, 132, 133,
 134, 135, 136, 137, 138,
 139, 140, 141, 142, 143,
 144, 145, 146, 147, 148,
 149, 150, 151, 152, 153,
 154, 155, 156, 157, 158,
 159, 160, 161, 162, 163,
 164, 165, 166, 167, 168,
 169, 170, 171, 172, 173,
 174, 175, 176, 177, 178,
 179, 180, 181, 182, 183,
 184, 185, 186, 187, 188,
 189, 190, 191, 192, 193,
 194, 195, 196, 197, 198,
 199, 200, 201, 202, 203,
 204, 205, 206, 207, 208,
 209, 210, 211, 212, 213,
 214, 215, 216, 217, 218,
 219, 220, 221, 222, 223,
 224, 225, 226, 227, 228,
 229, 230, 231, 232, 233,
 234, 235, 236, 237, 238,
 239, 240, 241, 242, 243,
 244, 245, 246, 247, 248,
 249, 250, 251, 252, 253,
 254, 255, 256, 257, 258,
 259, 260, 261, 262, 263,
 264, 265, 266, 267, 268,
 269, 270, 271, 272, 273,
 274, 275, 276, 277, 278,
 279, 280, 281, 282, 283,
 284, 285, 286, 287, 288,
 289, 290, 291, 292, 293,
 294, 295, 296, 297, 298,
 299, 300, 301, 302, 303,
 304, 305, 306, 307, 308,
 309, 310, 311, 312, 313,
 314, 315, 316, 317, 318,
 319, 320, 321, 322, 323,
 324, 325, 326, 327, 328,
 329, 330, 331, 332, 333,
 334, 335, 336, 337, 338,
 339, 340, 341, 342, 343,
 344, 345, 346, 347, 348,
 349, 350, 351, 352, 353,
 354, 355, 356, 357, 358,
 359, 360, 361, 362, 363,
 364, 365, 366, 367, 368,
 369, 370, 371, 372, 373,
 374, 375, 376, 377, 378,
 379, 380, 381, 382, 383,
 384, 385, 386, 387, 388,
 389, 390, 391, 392, 393,
 394, 395, 396, 397, 398,
 399, 400, 401, 402, 403,
 404, 405, 406, 407, 408,
 409, 410, 411, 412, 413,
 414, 415, 416, 417, 418,
 419, 420, 421, 422, 423,
 424, 425, 426, 427, 428,
 429, 430, 431, 432, 433,
 434, 435, 436, 437, 438,
 439, 440, 441, 442, 443,
 444, 445, 446, 447, 448,
 449, 450, 451, 452, 453,
 454, 455, 456, 457, 458,
 459, 460, 461, 462, 463,
 464, 465, 466, 467, 468,
 469, 470, 471, 472, 473,
 474, 475, 476, 477, 478,
 479, 480, 481, 482, 483,
 484, 485, 486, 487, 488,
 489, 490, 491, 492, 493,
 494, 495, 496, 497, 498,
 499, 500, 501, 502, 503,
 504, 505, 506, 507, 508,
 509, 510, 511, 512, 513,
 514, 515, 516, 517, 518,
 519, 520, 521, 522, 523,
 524, 525, 526, 527, 528,
 529, 530, 531, 532, 533,
 534, 535, 536, 537, 538,
 539, 540, 541, 542, 543,
 544, 545, 546, 547, 548,
 549, 550, 551, 552, 553,
 554, 555, 556, 557, 558,
 559, 560, 561, 562, 563,
 564, 565, 566, 567, 568,
 569, 570, 571, 572, 573,
 574, 575, 576, 577, 578,
 579, 580, 581, 582, 583,
 584, 585, 586, 587, 588,
 589, 590, 591, 592, 593,
 594, 595, 596, 597, 598,
 599, 600, 601, 602, 603,
 604, 605, 606, 607, 608,
 609, 610, 611, 612, 613,
 614, 615, 616, 617, 618,
 619, 620, 621, 622, 623,
 624, 625, 626, 627, 628,
 629, 630, 631, 632, 633,
 634, 635, 636, 637, 638,
 639, 640, 641, 642, 643,
 644, 645, 646, 647, 648,
 649, 650, 651, 652, 653,
 654, 655, 656, 657, 658,
 659, 660, 661, 662, 663,
 664, 665, 666, 667, 668,
 669, 670, 671, 672, 673,
 674, 675, 676, 677, 678,
 679, 680, 681, 682, 683,
 684, 685, 686, 687, 688,
 689, 690, 691, 692, 693,
 694, 695, 696, 697, 698,
 699, 700, 701, 702, 703,
 704, 705, 706, 707, 708,
 709, 710, 711, 712, 71

२०, ३३† †^७, ४^१, †^७, ९१,
१, ३, ६, ९ २२, ३, ५-७ ९,
२३, ४†, ११, १३, १६, १, ९
४, १०, ५, ४, ६, १†, †०, ९,
१०, †८, ५ ११^३, ९, १०†,
११, ३†, १३, ३, ९, १७, ४,
१८, ७, १९ ७, १०^३, २१, ५
६^३, ९, २४, २, २६, २, ३^३,
२८, ७^३, ३५ ६. ३६, १०
३७, १, २, १०, ४१, २, ४२,
४^३, ५ ४६, १-१०^३, ४७,
१^३, २^३, ३^३, ४^३-७^३, ८^३, ९^३,
१०^३, ४८, १-५^३, ४९, १, २
४, ७-९, ५०, ३ ४^३, ६, ७,
१०^३, ५१, १०, ५२, ५, ६४,
९, ६८, ४†, ६९, २†, ७०
८, ९, ७१, १, ७३, ३^३, ४,
९२, ७, ९८, ८, ९९, ५ १००,
३, १०३, १०, १०४, १, ८^३,
१०५, १, ९, १०^३, १०६, १^३, ६^३,
९^३, १३०, ३, १३२, ७, १३८, ८,
१४९, ११, १५०, ७, १५१, ९,
गौड ४७, ८८, ५, ८, ६२,
११, १०, १०, ४, ५^३, ८५,
४७^३, ८८, १७, ९५, १, सा २,
२७, ४, ३४, ५, ६, ४०, सा
४, १०, ५, ५, २, ४, ९, ७,
तै १, २, ११, २, ३, २, १, ४,
३, ७, ९, १, २, ५, ८, ३६,
५, २, ३, ३६, ६६, ४, ९, १,
१०, १, ७, ४, १५, १†, गै १,
२, ७, ११^३, ४, २, २, ६, ११,
३, २, ३६, ६४, ३, ३^३, ४.

४, ५९, ५, ८, ६, ०, ३, ८,
 १३, १४, ११, काठर, ८ ११,
 ४, ९, ६, ५ ७, ३, १२, ७,
 १५, ८, २७, ४, ८, ३०, १,
 ४०, २, ४४, ४, क २, २, ५,
 ३, ७ ५ ०, ३७, ८, १,
 ४०, ०, ४२, ४, ४६, ४,
 ४० ७, ११, १०, ७, ३७, १,
 १२, १, ३५ १३, १, १८, १४,
 २ ७, १, ११८, १, ४, ५,
 १ ८, १, १०, १६, १२, ५

मृद-मर्द ख २, २८, ५, ६, ७९,
१, ५, ३, ८, ६, ६७, २, १०,
१०, ८, १०, १२, ८६, ६,
९५, ८, १६६, १, मा २३, ५२,
का २५, ९, ८, तै १, ५, १०,
१, ६, १, १, ६; ४, ८, २१,
मै ३, ६, ८, ४, १४, ९, १,
काठ ३१, १४, १६, क ५, २, शौ १,
३४, ५, २, ७, १, ३०, १, ४, १९,
७, ६, ८, १, २, ३, ११८, ३,
७, ६२, १, ६७, १, १०, १,
१०, १३, ११, ६, २६१, १२,
३, ४६, १८, ११, ९, ११,
१३, २०, १२६, ९, १, २, २६,
४, ७, २३, ४, १३, १२, २,
१६, २३, ६, ३५, १०, ३६,
३, ५०, ५

मि(५७)र-कृषि-तानि श्र

२, २८, ९, मे ४, १४, ९.
 ईसाई > ४ प्रायण! - ५० काठ

२३, ८, क ३६, ५, -णा तै
६. १. ५. १

*) त सस्य टि अहि- \rightarrow -हिना ।

^b) विशिष्ट इह आ. (२, ३३, ४) पामे.।

१) त्रिगुण दह श्र. (२, ३३, ७) पाठे ।

४) तु नाम रु टि ।

*) 'ल' इति श्रु (७, १६, ४) पाठे ।

(१) 'नु' इति श्रु (७, १६, ४) याम् ।

इत्यस्याऽऽदेशात् (पा ७, २, १७) अर्वाभिध

नापूदि आत्मदयैः आनन्दान्वरतयाऽभिमतस्य (वृ ॥ ॥
२. २३६) "म- इत्यस्य ५१ द (पा ७, १,
३२) ।

*) 'मनू-मपत्वा' इति ममस्य पद मन्वान SIM

चिन्त्य (तु तैत्रा ३, ७, ६, ९) ।

६) नूतन वृषप्रस्थ (पा ६, २, ४८)।

१) वन वृषप्रम्य (पा ६, २, १) । उप यद् ।

मृ(द्व>)व-सखि- -त्या ऋ
१०, ८६, १, शी २०, १२६, १।

मृद(द्व-अ)प्र- -आ तै ६, ४,
७, १, मै ४, ५, ८, काठ २७,
३, क ४२, ३

मृदु(द्व उ)दयन- -न काठ
२३, ८, क ३६, ५, -ना तै
६, १, ५, १

*मरे(द्व-दे)वता- -

*महेयतिक- -

महेवत्य, त्या- -त्य
मै १, ७, २, -त्यम् तै १, ५, १,
२, मै ३, ७, १, साठ ८, १५ क
८, ३, -त्या मै १, ८, ४ -त्या
तै ६, ४, ७, ७, -त्यानि तै ६, ४,
७, २, मै ४, ५, ८, काठ २७,
३, क ४२, ३

*मृ-भि- नाउठ व्यु औप द

*मृभि- नाउ व्यु औप द

मृभिच्- -दिक् ऋ
१, १७७, १, ३, ६, ३१, ५ मै
४, १४, १८, काठ ३८, ७

मृप्र(दि अ)प्र, मृ-
-द्रयक् ऋ ३, ४१, १ ६, ३८,
२, शी २०, २३, १।, वै ९,
४, १२, -द्रयचम् ऋ ७,
२४, ३

*मृप्र(दि-अ)दि- -

*मृप्र(दि-अ)च्- -

मृप्रदिच्- -दिक् ऋ
६, २२, ११, शी २०, ३६, ११।

मृमर- -म ऋ १, १०, ९, २३,
[८, २, ४१, १५] [२१, १०, ९,
७], ५०, ११, ११०, २, १४२,
४, १४८, २, १८२, ४, २१८,
७ ४१, ४, ३, [२४, ३, ८,
१७, १, (१९, २५, ७५, ३)]
४२, ३, ६२, ८, ४, १८, ७,
२४, १०, [२६, २, (१०, ६, ७)],
४२, १, [५, ७५, १-९], ६,
५०, १५, ५२, १४, ५५, ५,
७५, १८, ७, ३१, ५, ८, १,
१५ १८, २९, ३, ३, [५, ३०,
८, ६] ६, १२, १८, ९, ८,
१७, १, १९, २९, ३३, १६,
३८, ६, ४३, १७, ४४, ५, २२,
६०, ६, ७८, ९, ११, ६, ९,
६९, ८, १० २५, २, २७, ५,
२८, १, ३३, ८, ४२, ३, ४७,
७, ४८, ३, ५३, ४, ५, ६६,
११, १२८, ५, १२५, ७,
१२८, १, २, ४, १४५, ३,
१५९, २, ३, सि २, ६, १,
१३, १४ ६, ७९, ६, १, २७, २८,

३, १५, १, ४, ४, २, ४,
५, ३७, ४०, १२, २, ५ ११,
१, ७, ७, ७, ६, मा ३, ४,
५, ६, ४०, ७, ९, १३, २५,
१४, ६; १५, १६, २७ १५,
५७, २०, ७, १३, ३३, ८१,
का ३, १, ४, ५, २, ४, ९,
७, ७, ४, १, १४, ३, ११,
१५, १, ५, ४, ३, ८, ५, १६,
७, १, २१, ७, ६, १४, ३२, ६,
१२, तै १, १, १०, २, २, ३,
२, ३, ११, १, ३, ४, ३, ४,
५, १, ५, १०, १, १, २, ३,
६, १, ४, ४, २, ५, २, ३, ६,
१०, १, १, १, १, ५, ६, ४,
२, ४, २, ३, ११, ४, ४, ११,
१, १, १४, १, २, ६, १,
४, ८, १, १, ६, १, ५, मै
१, २, ७, १३, ३, ७, १, ४, १,
५, ६, १, २, २, १, ४, ४,
८, ८, १२, ९, १, १३, ९, १,
३, ९, १, ११, ८, ४, १०, २, १,
१२, १, १४, ८, काठ २, ८,
३, १, १४, २, १४, ७, १,
११, १२, १, १४, ८, १६,
१०, ११, १२, १५, १, १७, १०,
२८, ९, ३१, १५, ३५, १०,

१) घत पूषप्रस्व (पा ६, २, १)। उप यद ।

२) वम सासस्व (पा ६, १, २२३)। उप यद ।

३) मारवेधे निरुक्तध्वं ठ>हक प्र उस्व (पा ७,
२, ११५)। प्रस्व ।

४) नैष नापू, अजम्यस्वकारलोप इकारस्य यणा-
देश्योत्तरस्याऽनुदात्तस्य स्वरितविपरिणामश्च (पा ८,
२, ४) इ । पाप तु एषु वलि प्र तित्-स्वर (पा ५,
४, २४, ६, १, १८५) इति विशेष ।

५) नैष नाउ उत्तरादिलोपाऽऽम्यो विपरिणामो
भवतीतीदमीया व्यु तर्दमिया व्यु एव गताया इ ।
वा इति ।

६) व्यु इते तु ि अस्मद्वाच्य- ।

७) नाउत पूर भवति (तु एउ ि) ।

८) नाउ मूलतया मुक्तयम् । सर्व उप य हुते ि
मृप्रयच्, मृ- (इह पूष स इति कृत्वा व्यधिकरण बस
इति विशेषस्तु इ)। एष *अभि- इति अभु- इत्येतत्-
सजातस्याऽऽथपपर्यायभूतस्य च सत अभि- इत्यस्य
नैष विपरिणाम इ [वैतु सा अभ्रप्रदि- इति दिरह-
स्याऽऽदेशस्य उस्व (पा ६, ३, ९२) इति, ८।व 'दि'
इत्यस्य दिरह च प्रथमे तच्छ्रवणेऽन्तेऽकारधेति] ।

९) नैष नापू विपरिणाम मंस्तेनैव गताया इ
(तु टि मन्त्रि-) ।

१०) मीरिष *अस्मर्-> यनि प्राति, *ममर-
इत्यस्य (मिनि > ११ इत्येव) ध्वनहारदशाया मृप्र->
मम इति विपरिणाम [वैतु पा. (७, २, ९६) अस्मर्-
> मम [पा ६, १, २११)] म-इत् (म) इति] ।

३८, ४०, १०१; क२, २; ८;
 ३, २; ५, २; ६, १; २;
 ३; २६, ९; ४८, १२; १०
 १, ५२; १९१; २५०; ४१८;
 २, १६; २६०; ८५२; ८९२;
 १५७; १०९३; १०९४;
 १०५४; १२२२; ३, ३, ९; जि
 १, ५८; २०, ७; २६, ८; ४०,
 १०; २, ४; ४, ७; ३, २, ७;
 २२, ७; ४, १२, ५; १३, ७;
 २०, ६; २९, २; शी १, ६, ३; १;
 १२, ४; १९, २; ३; ४; ३४,
 २; ३, ८, ६; १८, ४; २५,
 ५; ६; ४, ३०, ७; ३६, ८;
 ५, १३, १; ३; ४; ७, २;
 ८, ३; २३, २; ६, ९, २; ३७,
 १; ४३, ३; ४३, ३; ६५, ३;
 ९४, २; १३०, ३; १३९, १;
 ७, २१, १; ३८, १; ३९, ४;
 ५२, २; ८, ७, ७; १९; ९, २,
 १; ४; ५; ७; ९; १०; ११;
 १६-१८; ४, १२; १०, ३, १५;
 ८, २५; १२, ३, ४७; १३, १;
 २८; १४, १, ५२; १८, २, ३७;
 ४, ४९; १९, ८, १; १५, ६;
 ४९, ७; ५७, ३; १२०, ३, १;
 १८, ५; २४, ३; ३८, १; ४७,
 ७; ८९, ३; १०४, १; ११५, ३;

१२७, ११८; १३६, ८८; १४०,
 ३; पै १, २०, ४; ४०, १; २;
 ३; ४; ५५, ४; ६०, ४; ६४,
 १; ९८, ४; २, ३५, १; १४१,
 २; ३; ७७, १; ९०, ३; ३,
 १९, १; २९, ४; ५; ३०, ३;
 ३५, ६; ५, १४, १; ३; ४; ५;
 २६, २; ६, ९, २; ७, २, २;
 ९; ९, २; १०; १८, ३; ८, ७,
 ६; ९, ७, ७; २५, १-४; ५;
 ६-१०; ११; १२; १३; १४;
 १५; १६; १७; १८, १२, १०;
 १३, १-१०; १४, १-१०;
 १४, २, ५; ३, २; १६, १२,
 ७; १३, ८; २५, २; ७३, ५; ७६,
 १; ४-६; ८-१०; ७७, १; ६; ७;
 १०३, २; १५२, ६; -०मं मा
 २३, १९; का २५, ५, ७; तै ७,
 ४, १२, १; मै ३, १२, २०; काठ
 ४४, १; -०मा३ काठ ४४, ९;
 -०मा३म तै ७, ४, २०, १.
 *माम-
 माम-कु- कः श्र १०,
 १५९, १; पै २, ४१, ११, ४, ५, ९;
 -कम् श्र १०, १७, १४; काठ
 ३५, ४; शी १, २९, ५; ३;
 २४, १; ४, ४, २; १८, ३,
 ५६; पै १, ११, ४; ३, १०,

६; ५, ३०, ११; -का: मा १९,
 ४६; का २१, ३, १७; मै ३,
 ११, १०; काठ ३८, २; -कान्
 शी ३, ६, १; ५; ४, ३७, १०;
 १३, १, ३०; पै ३, २, १; ६;
 १३, ४, १४; -कानाम् श्र
 १०, १०३, १०; मा १७, ४२;
 का १८, ४, १०; तै ४, ६, ४,
 ४; कौ २, १२०८; पै १, १६, २.
 मामकी- की पै

६, ६, ८.
 मम-कु- कत्य श्र १, ३१,
 ११; -काय श्र १, ३४, ६.
 मिम-सल्ल- स्येयु श्र १०,
 ४२, ४; शी २०, ८९, ४.

१मु- मया श्र ८, १००, १; १०,
 ८५, ३६; १२५, ४; खि ३,
 १५, ८; २०; २२; १७, १; मा २,
 २७; १९, ११; का २, ६, ६; २३,
 १, १०; तै १, ५, ६, ४; ६, ६, २;
 ३; ७, ६, ३; ९, २; ३, २, ५, ५; ४,
 ४, ५, १; ६, २, ७, १; ८, १, ४,
 ७, २; मै १, ४, २; ७, ५, १, ४;
 २, १३, १५८; ४, ६, ४; १४,
 १७; काठ ५, ५; ७, ३; २०,
 ६; २५, ६; ३२, ५; ४०, २;
 क ५, ३; ३१, ८; १३९, ३;
 ४; शी ३, ५, ८; १४, ५; ६;

*) नम० इति शंफा. सुपा. ।

*) पञ्चमन्तस्य पूर्वोक्तवद्भावाः (पावा २, १, २) द्र. ।

*) 'अण' (पा ८, ४, ५७) इत्यनुनासिकः शाखा-
 भेदेन विकल्पितः द्र. (वैतु. नापू. काठ. रु.) ।
 उदात्ताप्लुतिः (पा ८, २, ८४) अनुनासिकवती सती
 षचिन् ४ इत्येतदङ्गवती युदापिता भवति । तदव-
 मङ्गभेदे विमृश्यः (सु. मैस. सं.) । यत्स्थिद भा.
 'परमपि छन्दमि' (पावा २, १, २) इति षट्पन्तस्य
 पूर्वोक्तवद्भावाद् पञ्चमन्तस्यमुदात्तस्य स्वर इत्या-
 षाद्, तद् दृष्टविरोधान् चिन्त्यं भवति । अत्रोदात्ताप्लुती
 सत्त्वामपि पूर्वस्य 'युनः' इत्यस्याऽऽनुदात्तवेनोपलम्भात् ।
 स्याद् अत्रत्यः पा. संस्करपान्तराऽपेक्षो भवति ।

'व्रयाणाम्' इत्यादिभास्करोपयोगप्रत्ययस्य उपलम्भ-
 मानव्यतिविरोधदर्शनात् । तद् एतत् सर्वं सम्यग-
 लोचनीयं भवति । (सु. लाङ्गिन्, शाङ्गिन्-) ।

४) प्राग्वितीयः कः प्र.उसं. (पा ५, ३, ७०) । प्रव [वितु.
 पा. (४, ३, ३) अस्मद्-> *ममक- + अण् प्र.प्रव. चेत] ।

*) 'मामकः' इति श्र. (१०, १५९, १) पामे. ।

*) श्री. दीप् प्र. (पा ४, १, ३०) ।

*) सप्तमीविमर्षेणुं भवति (पा ७, १, ३९) ।

*) प्र. स्व. च निप्रु. द्र. ।

*) तम. साम्ब. (पा ६, १, २२३) । उप. दद्र. ।

*) यौत्थि. <मृ- <अम्पुर्- द्र. । प्राद-
 प्रक्रिययाऽऽस्मदोऽन्वयमागस्य दद्यादाऽऽपिः द्र.

४, ३०, ८, ७, ६२, ७, १४,
 १, ४८, ५०, ५०, १०, ७१,
 १, ५२, १३ ३, ३, १५, ६,
 १०, ४, ८, १२, ३, १६,
 -यि ऋ १, [२३, २२, १०,
 १, ८] ८, ५०, १०, ९, ६६,
 २१, १०, ४८, ३, १२८, ३,
 लि २, ६, १०, ११, ६,
 २५, ८, १, ३, २, १०,
 १५, ३, १८, २१, २६, १७, १,
 ४, ५, ३५, ६, १०, ८,
 ४, ६, ३, १, मा २, १०, ३,
 २७, ४, १०, ५, ६, ४०, ८,
 ७, १०, ३८, १०, २५, ११,
 ५८, १२, ४६, १३, १, १७,
 १, १८, ४८, १९, ९, ४६,
 २०, २३, ३२, ३२, १६, ३६,
 १, ३७, २०, ३८, २५, २६,
 २७, ३९, ४, मा २, २, ९,
 ३, ८, ३, १९, ५, २, ४,
 १, ७, ६, ५, ५, ८, ४, १,
 ६, ४, १३, १, ११, ७, ५,
 १२, ५, ९, १३, ४, २, १४,
 १, १, १८, १, १, २०, २, ११,
 २१, १, ८, ३, १७, २२, १, ७,
 ३, १, २९, ५, २, ३, १२,
 ३६, १, १, ३७, ३, ६, ३८,
 ५, ७, ६, १, २, ३९, २, २,
 तै १, २, १, ७, ७, १, ११, ०,
 ३, ४, ३, १४, ८, ४, ४५,
 ३, ५, ५, ३, ६, २, ४, ६, ६,
 १, ३, ८, १५, २, ५२, ४,
 १३, ४, ५, ५, २, ४, ७, ३, ३,
 ३, १, १०, ३, २, १०, २,
 ३, १, २, ३, १, ८, २,
 ४, ४, १, ५, ८, २, ४, १, ७,
 १४, १, ८, ५, २, ३, ६, १,

२, ७, ६, ४, ९, १, २, ६, ५,
 १, १, २, ९, १, ६, ३,
 ५, ७, ४, १६, १, ५, १९, २,
 मै १, २, २, ७, १३, ५, १,
 २, ९, ६, १, २, ६, १०, ७,
 ६, ११, १०, १, १३, १, २३,
 ३, ३, ५, ४, ८, ९, १, ११,
 १०, ४, २, १, ३, २, ४, ४,
 ६, ७, ४, १, ५, १३, १२,
 १, मा २, ३, ८, ३, १, ४,
 १३, ५, २, ५, ६, ९, ७,
 १, ६, ७, ८, १२, १६, ८,
 १३, १७, ९, ७, १०, १०, १२,
 २, ३, ७, १३, १५, १६, १६,
 ५, ११, १९, ६, २७, १०,
 २८, ९, २९, ३, ३२, २, ५,
 ३६, ७, १४, ३८, २, ५,
 ४०, १, १०, १३, ४४, ५,
 ४५, १५, मा १, १५, २, २,
 ८, ३, ११, ४, ८, ५, १,
 ६, २, ८, १, १०, २५, २,
 ३०, ४, ४४, ९, १, २,
 ८०, ३, ३, १, ३, २, १,
 ४, १४, ३, १०, १२, ७,
 शी १, १, २, ३, २, १२, १,
 २६, ४, ३, ५, २, १०, ६,
 १४, २, ४, २०, ५, ५, ३,
 ५, १, ६, ६, १, ३, ७, ३,
 ३, १०२, २, १०८, ३, १३९,
 २, ७, १३, ४, २०, १, ८४,
 २, ८७, २, १४, ४, ९, १,
 १८, १०, ६, ३३, ११, ६,
 २६, ९, ३, ५, १२, १४, १२,
 २, ३३, १४, १, ५७, १६, १,
 १३, ९, ४, १७, १, ३०, १८,
 २, ५२, ३, ६१, १९, ३१, ६,
 १३, १, ३३, ४, ६३, ५,

९३, ३, १०३, ४, १०५, २,
 ११२, ४, २, ५, १, १२, ४,
 १३, २, ३, ३५, २, ४५,
 १-५, ४७, १-५, ७७, १, ४,
 ८१, ३, ९०, ३, ३, ३, २,
 १३, १, २, १८, ६, २८, ३,
 २९, ४, ५, २९, १-७, ८,
 ९, २०, ३, १०, ५, ६, १३,
 ६, ८, १०, १६, २३, ६, ३३,
 ६, ८२, ३, ५, ८३, २, ४,
 ८६, ५, ६, १४९, १,
 रमण- मै १, १०, ९, २३,
 [२०, १०, ९, ६], २४, २५, ४,
 १६-१९, ५०, १२, १३, १,
 १०५, [१-१८], ९, ११०, १,
 ११७, २३, १२२, ४, [६, ७,
 ६२, ५], १२४, १३, १२६, १,
 ७, १३१, ६, १३९, ७, ९,
 १४५, ३, १४७, २, १६२, ७,
 १६३, ४, १६४, १६, ३३,
 १६५, ४, १०-१२, [१३, ४,
 १३, ४], १८१, ७, [१८३, ५, ८,
 ८५, १], १८४, २, २, ४, ५,
 ६, १, १०, २, १४, १०, १८,
 ८, २४, १५, २७, २, २८, ५,
 १०, ३०, ७, ३२, १, ३५, १,
 ३६, [९, ८, ३५, ४], [४०,
 ५, ६, ५०, १६], [४१, १३,
 ६, ५२, ७, ८, ७३, १०], ३,
 १५, २, २६, ७, ३३, ५, ३६,
 ८, ४३, ५, ५१, २, ५३, ३,
 १६, ५४, २, १६, २३, ५५,
 ३, ५७, १, ६२, २, ४, ५६,
 ८, १८, २, १३, २४, १०, १३,
 ०४, ४१, ८, ९, ५, २, ५, ८,
 १०, ३८, ६, १३, ३, १४, ५,
 १८, ५, २७, १, ३, ४, २, १,

(मा ७, २, ८९)।

*) चत्र मे>गवि इति पुराणो विषय गमायते
 ५ विंशति- विंशति-विंशति-विंशति।

*) "महा" इति शी (११, ८, १५) पामे ।
 *) "महा" इति शी. (११, ८, १६) पामे ।
 *) मापपण्य विंशति-विंशति (मा ८, १, २२) ३ ।

३०, २, ३२, ११, ३३, ९, ३६, ३,
 ४१, ११ १७, ४२, २, ४६, ६,
 ५०, १२, १६ १७, ५३, ३, ५४,
 ११, ५६, २, ६१, ९, १०, १७,
 १८, ६४, ७, ७४, ६, ७८, ५, ६,
 ९, ६, २१, ११, २८, ५, ४७, ३,
 ४९, ५, ५०, १०, ५०, १३,
 ६३, ०, ९, [६९, ४, ७] ७,
 १, १०, [२०, २५], ७, ६, १८, ४,
 २२, ३, २३, १, २८, ३
 ३३, १, ६३, ३, ६७, ५, [१०,
 ६९, ८], ६८, २, ७, ०, ८२,
 ८, [८४, ५, ८५, ५] ८६,
 ०-४, ८७, ४, ९९, ७, [७,
 १००, ७], ८, १, ६, ३, ११,
 २२, ४, ८१, ५, ३७, ३८, [६,
 ३२, (१२, ३१)] ७, ९, ८,
 १२, १३, २१, १४, १, १९,
 ०६, ३६, ३७, २०, १२, ०३,
 १४, २५, २३, ०६, ८, ११,
 १७, ३०, ६, २३, ४३, [११,
 १२, १२] १६] २७, ४४, २,
 ४६, २७, ५०, ३, ५४, ४,
 ५५, ३, ५६, ३, ६१, १०,
 ६५, १०, १८, ६६, १२, ८०,
 ४, ८२, ६, ८५, २, ९, ९१,
 ५, ९३, २९, ९३, १५, १००,
 [३, १०, ८३, ७], ५, १०१, ७,
 १००, १९, १०, १०, ११, ११,
 ०, १२, ४, २४, ६, २७, १,
 ३, ४, १०, १८, २०, २८, २,
 ४, ६, ३०, ८, ३२, ३ ३४,
 १३, ३९, ६, ४०, ५, ४३, ३,
 ३, ४८, ५, ९ ५१, ०, ४८,
 ५३, १, ५४, ५, ६०, १२,
 ६१, ४, ८, १५, १९, ६२,
 ७, ६३, २, ६४, २, १२, ६५,
 ११, ६६, १०, ११, ७०,
 १०, ७५, १८, ८६, ५, ७,
 १४, ९३, १२, ९५, ५, १०,

११, १७, ९७, २, १४, ९८,
 १, १०६, ६, १०८, १० ११९,
 १, ६, ७, ११, १२२, २, १२८,
 ४, १४५, २, ५, १५१, २,
 १५९, ३, १६६, २, ५, खि १,
 २, ५, ३, १, ४, ९, ११, ८,
 १०, ८, २, ६, ०, ५, ७, ८,
 ११, १२, १५ १६, ६, १७,
 १८, १९ १०, ७, १२, ३,
 ३, २, ३, ६, ४ ७, ३, ८, ३,
 १०, १, २, १५, १०, १६,
 ४, २०, १, ७, २, १०, ५,
 ०३, ०८, ३८, ३९, ६, ४, ६
 ८, ८, १, २, ४, ५, ९, ३
 ११, १-१३, १३, १, ५, ७,
 ११, ४, १५, १५, ३ २२, ७
 मा १, ५, २, ७, १६ १९
 ०६, २८, ३४, ३, १७, ३७,
 ५०, ७, १, ३ १५, २२,
 २३, २४, ३४, ७ ६ ९,
 २३, ३३, ४०, ६, २१, ८६,
 ३१, ७, २७, ०८, ३४,
 ८, ९, ६०, ६०, १०, १,
 ४, ५, १५ २८, ११, ८१,
 १२, ४० ७६, ८८, ९९, १७,
 ८, १७, १७, २, ६३, ६४,
 १८, ११-११, ४, ५, १७-१७,
 १०, १०-१०, २३, २४,
 २५, २६, १७, ६६,
 १०, ४८, २०, ५-८, ९,
 १२, १३, ३४, २१, ११, ९,
 ६१ २२, १, २७, ३०, ०६,
 १, २, २८, २३, २९, १५,
 ३१, २२, ३०, १५, १६,
 ३३, ७, ७८, ३४, १-६,
 ५२, ३६, २, ३७, १२,
 गा १, १, ०, २, १, ३, ६, ८,
 ४, ४, ६, २, ५, १०, ७, ७,
 ३, २, ६, ८, ३, ७, ८, ४,
 २, ६, २, ९, ४, ७, १, २,

२, १, ४, २, ५, ७, ७, ४,
 ८, १, १०, ५, ५, २, ४, ३,
 १, ६, ५, १, ७, ३, ८, २,
 ७, १६, १, ८, ६, २, ९, १,
 १, २, ३, ७, ९, ११, १,
 २, ३, ७, ५, ८, ५, १२,
 ७, १६, १३, ३, १३, १६, ०,
 १४, १५, २, २, ५, १, १८,
 १, २, ३, ५, १४, १५, १९,
 २, १-३, ४, ५, १, १-४,
 ४, १-४, ५, १, १, २, ३,
 ६, १-३, ७, १-३, १,
 ४, ५, ८, १, २, ३,
 ४, २१, ३, १९, ७, ४-७,
 ८ १३, १४, २३, ३, ३,
 २३, ११, १, ९, ६, १४, २४,
 १, १, २७, १२, ७, २८, १,
 १, २, ३, ३१, ३, ३३,
 ४, १०, ६, ९, ३३, १, १,
 २, १५ ३५, २, ६, ३, १३,
 ३६, १, ८, ३७, २, ३,
 ३१, १, १०, २, १०, १, १३,
 १, २, १, १, ०, २, ९,
 १०, २, १३, १, १, १, १,
 १३, १, २, ४, १, २, ५, ५,
 ३, ४, ६, १, ७, ५, १०,
 ३, ६, २, १, ३, १, ३, ३,
 ४, ५, १, ६, १-३, १०,
 २, ७, १, २, ६, ३, ४, ५, ३,
 ६, १, ४, ८, १, ६, १,
 १४, १, १५, १, २, १६, ०,
 २३, ३, ६२, १, ८, १, ११,
 ६, ८, १, १, ८, ३, ११,
 ४, ५, ३, ४, १, १९, १, २,
 १४, १, ४, १, १, १०, १,
 ३-५, १४, ५, ५, ०, १,
 २, ३, २, १२, १, ६, ६, ३,
 १०, १, ३, १, १, २, १,
 ८, १, २, ३, ०, ३, १, २,
 ३, ४, २, ५, १, २, ३, ४,

३५, १, ५२, ८, ५१, १, १४,
 २१, १०६, १, ११४, ३, ८,
 २, २०, ५, ५, ६, १८, १९,
 ९, १, ११-१३, १५-१७, २,
 २, ७, १५ १४, १५, १५,
 २४१, १०, १, २८ ३, १, ८,
 ९, ११, १२, १३, १४,
 १७-२५, ४, १०, १६, १७,
 ५, ६ ३७-४१, ४७, ५०,
 ६, १९, ३०, ९, २७ १२, १,
 ७, २८, ३३, १२, ४, १२,
 १, १०, ३३, ४४, ४५ ५३,
 ५९, १३, १, १२, ३२, ४३,
 १४, २, ९, ४७, ५०, ६३,
 १४, ३, २, १६, १, १२, २,
 ३, ३, ५, ६, ४, ७, १८, १,
 १३, १४, ११, २, ३० ३,
 ११, १२, ४, ४०, ५५, ८९,
 १९, १, १२, ४, ७, ४, ७, ७,
 ३, ४, ५, ८, २, ३, ४, ९,
 ७, १४, १३, १४, १४, १,
 १६, २ २०, २, ४, २७, १५,
 २८, ५-१०, १९, १-९,
 ३१, १ ३, ५, ९, १०, १२,
 ३३, ६, ३७, १, २, ४०, १,
 ४३, १-६, ८, ४९, ८, ५१,
 १, ५५, ५ ६०, १, २, ६१,
 १, ६४, १, ३, १२०, १२, १,
 १७, १, २, ७, १, ६०, ७, ७२,
 ३, ११७, ३ १२६, ५, ७, १४,
 ६ १, ६, १, ७, ३, १०, १,
 १८, २, १९, १, २४, १-३
 २५, ४, ३१, १, ३३, २,
 ४, ३७, ४, ४३, ३ ४४, २,
 ४५ १, ४६, ४, ४९, १, ४,
 ५०, १, ५४ २, ३ ५०, ३,

६०, ३, ६४, १, ६८, २, ६१,
 १-३, ६६, ४, १०८, २, ४,
 ११२, ४, २, ७, ५, ८, १, ९,
 २, ४, ५, १३, ५, ३०, ४,
 ३१, ६, ३२, ३ ३३, २, ३४,
 ४, ५, ४१, ३, ४४, १-५,
 ५९, ९, ६१, १, ६२, १, ६५,
 ३, ६९, १-९, ७६, १, २,
 ३, ४, ५, ७, ३, ७९, ५,
 ८१, ४, ८६ १-५, ९०, १, २,
 ४, ३, ३, ४, १३, ३ १६, ६
 १८, ५ १९, १, २१, १, २८,
 २, ३४, १०, ३९, २ ४०, ४,
 ४, ५, ८, १९, ६, २०, ७,
 २०, ५, ६, ७, २६, ५, ३०,
 १-९, ३४, ५, ३५, १ ३६,
 २-६, ३७, २-७, ५, ४, १, १२
 ११, ४, १७, ६, १८, ७, १,
 २६, ४, ७, २७, १, २०, ४,
 ३७, ६ ४०, १, ७, ६, ५,
 १-१३, ६, ११, २ १० ८,
 ९, ११, १४, १२, १-४ ७ ८,
 १८, १-९, २२, ९, ७, २, १,
 १८, १, २, ८, १, ३ ८, २,
 १, ५, ५, १-११, ६, ४, ११,
 ९-११, १५, ९, १८, ७, ८,
 २०, ३, ६, ११, ९, ९, ६,
 १०, ८, २३, २, १०, ४, ६, ७,
 ५ १, ३, ५, ९, १०, ८, ५,
 ९, ४, १०, ३, ११, ७-९, १०,
 १२, १, २, ३, ४, १५, १-१०,
 १६, १-१०, ११, ५, ६, ७,
 ६, २, १२, ४, ६, ६, ५, १,
 १३, ३, १, १६, ५, २७, ९,
 १७, १०, ९, ११, ५-१८,
 १२, १, ३, ४, ५, ६, ७, ८,

९, १०-१२, १३, १३, १,
 २, ५, ७, १४, १, ५, ३,
 ६, १५, १, ८, १६, २,
 २१, २४, १२, १, २३, २,
 १६, १५, १०, १६, ६, ७,
 ३३, १, २, ५-८, ३७, ९,
 ६३, ८, ९, ६४, १, २, २,
 ८-१०, ६५, १, ४, ६७, ६, ७१,
 ५, ६, ७६, २, ६, ७, ७७, ५,
 १०, ७, ९१, ७, ८, ९२, ३,
 १२७, १-५, १३२, २-६,
 ११, ११०, ८, १०, १५१, ६,
 १५२, ५, ६, ८-१०.

मृच्छ- ह्यम् क १, २३, १५, २४,
 १२, ५०, १३, १०९, १, १२३,
 ८, १२६, ६, १६५, ११, २,
 २८, १०, २९, ४, ४, ५, २,
 ३, ४२, २, ७, ४२, [१६,
 ४३, १५] ५०, १०, ६, २७,
 ८, [४६, ९, ९, ३२, ६], ४७,
 १०, ८, १, ३२, ३३, २६, १२,
 ५९, ३, १००, १, १०, ३४,
 १, २, ३९, ६, ४८, ३, ४९,
 १, ८५, ३६, ४१, १२८, १,
 २, ४, १६९, ४, लि २, ६,
 २१, २३, ३, १५, १, २, ३,
 ९, १७, १, ४, ८, १, ६,
 ५, १५, १३, मा २, २१, ७,
 ४७, १२, १७, १८, ३६, वा
 ३, ७, ५, ९, २, २, ७, ८, १३,
 १, १८, २०, १, ७, १३, १,
 ९, ६६, २, ७, १, २, ३, ५,
 ५, ३, ४, १, ९, ३, २, १, ५,
 ७, १२, २, ११४, १, २,
 ७, ४, ९, ११, ६६, ४, ७, ३,
 ८, २, ७, ४, १७, ७, ५,

(*) पा १ (प्रसूति->) प्रसूती यत्र जहम (त १) य
 = शोध, ततो मेऽमा (= एके पर वृषा = वृषी) [= स्व-
 कृष्टत्वाच्चेमां पर यथा स्वात्मा मम गृहे वृषी
 (आमयदी) माती पशुवती अभिवृत्तमिति पूर्वार्थे वा ३]।

७) मीरिय < अस्मत्पयम् ३ । पात्र च १
 अस्मदी नपदन्तस्य 'मृच्छ' इत्यारोहः (पा ७, २, ९५)।
 केयुचित् स्थलेषु छन्दोऽनुरोधदिव Gw 'मृच्छ' इत्य-
 न्यनामिस्वर ह्रिदेन प्रियतिवेत्, तदपि विचारार्हं ३ ।

१३, १, २३, १, २, मै १, २,
१५, ४, ११, ९, ४, २, ७,
८ १०, १ ४, ५, ८, ८,
७, ९, ९, २७, ११, ३१,
१४, ११, ११, वाठ ४, १४,
९, ९, १८, १९, १०, ६, १६,
८, १८, १३, २७, २, ३,
३०, ६ ३१, १४, ३८, १३,
४०, ५ ९, १०, ४४, ६,
४७, ९, १०, ८, १२,
२९, २ १४, १, ३, १, १,
१, २६, १, १, २८, ४,
१०, ४, २, १२, २ ३,
५, ६, ७, १५, १, २२, १ ४,
३०, १०, ३९, १, ३, ५, ७,
५, १३, १, ३, ४, १३,
१, ६, २४, १, ६१, १, ६३,
२, ७१, ३, ८२, ३, ८४, ३,
८९, ३, ७, ३९, ५, ९, २,
७, ८, ११, १०, ६, २, २९,
११, १, २०, १२, १, १६,
३१, ३, ११, १४, १, ५०,
५२, ०, ४, १७, १, ६, २४,
१९, ८, ६, ३१, ६, ७१, १,
२०, ४८, ३१, ८३, ११, १३१,
१३, १, ३४, १-४, ९६,
३, २, ५, ३, २२, ५, २३, ४,
३५, ५, ६, २, ३, ७६, १,
३, ४-६ ७९, ५, ९०, ५,
३, १८, १, २९, ६, ४, २०,
३, ७, १४, १, ३, ४, ५,
३१, ८, ३५, १-११, ४०, ६,
८, १, ९, ९, २२, २, २५,
१०, १४, १५, १०, ५, ६,
१३, ५, १२, १६, ४२, २,
७९, ६, ७, १०, ११, १

१) मां मां १, १५८, ४,
१५५, १८५, ९, ४, २७, २,

[३९, १, ४०, १] ४२, ५, ५, ७,
३, ३०, ८, ४०, ७, ६, ५२, ४, ७,
[४९, १-४] ५०, १, [१-३]
८३, ३, ८, ६, ३२, ७४, १४,
९, ६७, २१, ७५, २७, १०७,
१०, ११३, ७, [८-११] १०,
१८, १४, २७, ५ २८, ६,
३३, १, ४८, १, ३, ४९, २,
५२, ४, [(४, ३१, ४) ८३, ६],
८६, ९, ९८, २, १०५, ४,
१४५, ६, १८३, २, १११, २,
११, २, १, ८, ६, ७, ७,
१, ३, १०, ५, १२, १-३,
१५ १७, ४, २, ११, ६, १,
३, ४, ९, ७, ५, ६, ८, ३,
९, ७, २२, ९, ६, ३, १, ७,
७, ३, मा २, ६, १०-१२,
१३, १, १९, ४३, ३२, १४,
३४, ५०, का १, ७, ३, २, १,
९, २, ७, ३, १०, १४, १, १,
२१, ३, १४, ३३, २, १३,
३५, ३, ११, १, १, १२,
२, ३, ७, ५, ५, ४, १०, २,
३, ६, ३, १, ८, ५, ३, १५,
२ २, ३, ९, १ २ ४, ४, २५,
१२, ६, ५, ७, २, ८, ६, ६,
६, ९, ३, ३, २, ३, १, ५, ६,
३, १, १, २, ४, ३, ११, ३,
७, १५, १, ६, १, ४, ७, ५,
४, २५, ७, ३, ११ १, ४,
१६, १, मै १, १, १२, ४, ३,
१५, ५, २, ८, ६, ५, ५, ७,
७, ८, ९, २, २, ५, ३, २,
४, ३, ६, १२, १३, २२,
३, ७, १, ५, ८, ३, ५,
११, १०, १६, ५, ४, १,
१३ ७, ३, ९, २, ५, ९, २७, ११,
३१ ४, ११, ६, ११, ६, ७,

६ ९ १८, १०, १२ १२,
७, १७, १९, २२, १५ २५,
६, २८, २, ३४, १, ३५,
२ ६, ९, ३८, २, ३९, ४,
९, १०, ४०, ९, १२, ४३,
१, ४४, ५, क १, ११, ४८,
५, ५, ५, ३, ४, ४४, २,
४८, ३, ७, १०, १, ५, ११,
२, २७, ३, ३, १, ६, १, १,
५३, ६, २, ५, ३, ३, २३,
४, १, ३, ४, ५, ५, २, ७, ४,
२७, ७, ३०, १, ३, ६, १, १,
५, १८, ६, २२, ३, ६, ४,
३०, ४, ६, ८, १, २, ३, ९,
१, ८२, २, ८९, ७, १०२, १,
१०८, ४, १२४, १ १३०,
१-४, १३१, १, २, १३३, ५,
१३९, २-४ ७, १३, ३, ३७,
१, ८४, २, १०, ६, ३१ ११,
३, ३०, १२, ३, १७, १३, १,
५७, ५८, १६, ४, ३, १८, ४,
१०, ११, १९, ५३, ४,
२०, १२६, ९, १३६, ११,
१२३, १३, १६, ३०, ४, ५३, ३,
५५ ४, ६०, ४, ९७, ४ १०३,
४, १०३, ४, २, ९, २, १६,
५, १७, १, १९, ५, ३५, ३,
७७, ४, ७८, २, ९०, २, ३,
३, १, ६, १६, ६, १८, ३,
४, २०, ७, २१, ६ १२, १,
२४, ६, ५, ४, १, १२, १४,
५, १-९, १४, ७, २५, ८, ३१,
११, ६, ६, २, १९, १-९ ७,
३, ९, ८, ८, २०, २, ४,
९, २२, २४, २५ २३,
१-२३, २५, ८, १०, ११, ५,
१२, ११, १३, ९, ९, १५, ४,
२ १६ २३, ४, २४, ४, ५

१) 'मां' इति श्र. (१०, १२८, ३) पाठः ।

२) मु.ि. मां । इति पाठः ।

३, ८७, ९७) द ।

१) विहित इति श्र. (१०, १८, ४) पाठः ।

५७, १-१८, ६४, ८-१०,

६५ १-४, १५२, ४^२* (माम् >) मा-पशु^१-मापशु^१- इयम् शौ ७,

३९, १

२मा- मां ४ १, २३, [२३, १०,

९, ९] २४, ४८, २, १०५, ७,

[८, १०, ३३, २], १८, १२०,

११, १०२, १५६, १२६, ३,

१५८, ५, १६४, २१, ३७ १६५,

११, १२, १७९, ४, २, ०८,

६, २९, ५^३, ३०, ७^३, ३३, ६,

७, ३, १, १, ३२, १४, ४३,

५^३, ४, ४, ११, १५, ७, २६,

१, २७, १, ४२, ६, [६, १०,

४८, ४], ५, २७, ५, ३०, ९,

१३, ३३, ८^३, ४०, ७, ४२, १५,

६, ४७, १०, ४८, १६, ५२,

४^३, ५९, ८, ७, १८, २३^३,

३३, १, ५९, ७, ८३, ५, ८८,

२, १०१, ६, १०४, ८, १५

१६, ८, १०, ५ ४६, ३०, ४८,

५^३, ६, १०, ६८, १४, ९७,१५, १००, १, ४^३, ५ १०१,१६, ९, ६७, २७^३, १०, १०,

७, १७, १४, २८, ६, २९, ३,

३३, १, ५, ३४, १, २, ३५,

८, ४३, ३, ४८, ५ ७, ११, ४९,

५ ७, ५१, २, ४, ५३, १, ८३,

५, ६, ८७, १७, ९५, ५, १३,

९७, १६, ११९, [२, ३] ४,

१२४, ५, [(७१, ३) १२५, ३]

१०७, ७, १०८, ९, १६६,

१, खि १, ४, ८, ५, ९, २, ६,

३ १८^३, ७, ३^३, ८, १, ४,३, १०, ३, ५^३, १५, ११^३,१३^०, २९, १६, ६, ४, ४,१, ५, ३, ६, १०^३, ७^३, ४, ९,६, ३, २^३, मा २, १५^३, १९२०, ३, २२, ६३^३, ४, ४^३, ९^३१०, २८^३, ५, ५, ९^३, ३३^३,३४^३, ३९, ४२, ६, १७ ३०,८, ४२, ४३, ६०^३, ९, ५^३,१९^३, १०, २३, १२, ७ १०,१०२^३, १०५ १३, २६, १५,

४०, ४४ १७, ६३ १८, ३३,

३४, ३५^३, ४५^३, ५३, १९, ७,११^३, ३७^३, ३९^३, ४० ४१४२^३, २०, १, ११, १४-१६,२०, २१^३, २२^३, २१, १^३, २३,१८, २६, २, ३२, ३, ३४, ४६^३,३६, १७, १८^३, १९, ३७, १२,२०, ३८, १६, का २, ४, १^३,

६, ५, १, ६, ९, ३, ३, १३

२८, ९, १, ४, २, २^३, ४, १,२, ४, ५, ७, ९, ५^३, ५२, ३,३, १^३, ६, ८, १, ९, ६, १, ३,७, ९^३, १०, १, ६^३, ३, १२^३,११, ७, ३, १३, १, ८, ६, १६^३,७, १^३, ४, १४, २, १२, १८,५, १४, २०, १, ४, ५, ६^३,२, ८^३, ३, ३ २१, १, ६, ११^३,३, ७^३, ८, १०^३, ११, १२, १४^३,

७, १, ११, २२, १, १-३, ५,

७^३, २३ १, ९^३, २५, ५, १,

२८, १, ३, ३३, २, ९, ३६,

१, १८^३, १९, ३७, २, ० ३,

६, ३८, ३, २, तै १, १, १२,

१^३, १३, १, ३^३, ०, १, २, २,१, २^३, ३^३, १०, २, १२, १^३,१४, ५^३, ३, ३, १^३, १२, १, १४,४५, ३, ४६, २, ५, ६, २, ३^३,८, ४, ९, ४^३, १०, २, ६, १,१, २, २, ३^३, ३, १, ४, २,१०, ६^३, १२, ३^३, ७, ८, २,४, ८, ५, ३, १२, ३^३, १४, १^३,१६, १, २, २, ८, ६^३, १२,३^३, ३, २, ४^३, ३, १, ४, ४,२^३, ७, ३, ११२, ४-६, ७३,५, ३, ४^३, १२, ५^३, १^३, ६,१, ८, ६^३, ७, ३, १, १, २, ४,३, ७, १^३, ८, १^३, ३, १^३, ९,४, ६, १०, १, २, १, १^३,४, १^३, २ ३^३, ४^३, ५, १, २^३,५ ६, १, ७, १, २^३, ३^३, ८, ५,३, १, १, २^३, २, ३^३, ४, ५,१^३, ५, २, १^३, ४, १^३, ३,५, २४९ (तु ५) ? सांपश्य- इति प्राति पाठक
सधिन्य (अर्थत सम्यग्भावादिति यावत्) ।०) तु नि म्व् । पदात् परस्याऽस्मद् द्वि१ अनुदात्तामा-
देशमात्रम् इति प्राक्पक्षो विगोचः । (पा ८, १, २३) ।

०) 'माम्' । अत्रार्थ इति L.R. प्रोचार्थं तु नि मरागार- ।

०) पां सध् शौ (७, १३, १) मरागोमयत्र पाद
मु शोधः । तद् यथा । प्रष्टे 'मम्' भामाविमुन्' >
'व मा मुमिषिन्' इति मयन्, शौ च 'ठम्' इति
पदात्तानाऽतन्तु (तु ५) इति ।

१) 'न' इति ४ (१०, १२१, ९) पाठे ।

०) 'न' इति ४ (७, ६२, ५) पाठे ।

*) कम सागस्व (पा ६, १, २२३) । एष अर्थतो
ऽस्मदीयेत्यतर्थायभूतमिव सत् उप वि द् । "पुनः-
इति उप च पुनः- इत्येतत्-सजातं सद् वचनापान्
✓पशु इत्यतो निष्पन्नं यद् । नाउ न्यु शोप द् ।०) नापू मयर्धेय प्र उम (पा ४, ४, १३८) । तत्स्वर ।
अस्मदीयपारायम्य मेपतमिति कृत्वा प्रस्तरणत समति
मुवचा भवति [तु अनुपदम् अमि/रुच] 'अमिरो
रुद(ि)म्' इत्यपर समानाधिकरण विप (एतद्विषये
यस्या [विप १, ३५५] शोध मुकर) वैतु ना उप
दरांनापान् ✓पशु इत्यतोऽन्तर्माविनषर्थे न्युपादुक
सधिन्य (तु ५ न अन्यवाऽभिहितम्) । ॥ ५

४, ३, २; ३: १०, ८^१;
 २०, २^१; ३०, १-९; ३२, ६;
 ३६, ७; ३९, १; ५, २३, २; २५,
 ८; ३३, १^१; ६, ६, ५; ६, ७^१;
 ११, १४^१; १२, ७; १८, १^१;
 २^१; ३; ४^१-९^१; १९, १-७;
 ८^१; ९^१; २२, ८; ७, ८, ८^१, ९,
 ७; १२, ५; १४, १-११; १५,
 १; १६, १^१-१०^१; १७, १-१०;
 ८, १, ८; ६, ७^१; ११, १०^१;
 १६, ११; २०, १^१; २; ३-८;
 १०^१; ९, २२, १; ३-२३;
 २८; १०, ४, ४^१; ५, २; ७^१;
 १२; १३^१; ६, ४; ५^१; ६^१; ८;
 ९, ८, ४^१; ५^१; ९, २; ३^१;
 ४; ५; ६^१; ७; ८^१; ११, २-४;
 ६; १२, ५-७; ११^१; ११, ५,
 १०; ६, १०^१; १२, ४, ८;
 १३, ३, १५^१; १६^१; ५, १४;
 ९, १७^१; १०, १२; १६, १, ५;
 १५, ३, ६; ४, ६-१०; १५,
 ७, १-१०; ८, १-९; ९, १-४;
 १३, ६^१; १५, ७; १६, ४, ८; १९,
 ७; ८; १०, १^१; ५^१; ६^१; ३३,
 ४; ५; ९; ३४, ९; ३५, १०; ४२,
 २; ४९, ५; ६; ५०, १; ९;
 ५१, १^१; ६३, ७; १०; ६४,
 ८-१०; ६५, १-४; ६७, १२^१;
 ६९, ६^१; ७०, ६^१; १०५,
 १०^१; १२७, १-५; १३०,
 १; १४४, ९; ११; १२;

वयम् श्रु १, १, ७; ७, ५; ८,
 ३; ४^१; १७, ६; २३, ४; २४,
 २; ५; १५; २६, ७; ३०, १०;
 २१; ३१, १०; ३७, १५; ५०,
 १०; ५७, ४; ६०, ५; ६६, ५;
 ७३, ८; [८२, ३; १०, १५८,
 ५]; ८६, ६; ८९, २; ३; ५;
 ९१, ११; ९३, ४, ९४, [१-१४];
 ४; ९७, ४; १०१, ११; १०२,
 ४; १०५, १९; ११४, ४; ९;
 १३०, १; १३२, १; १३६, ७;
 १४१, १०; १३; १५७, २; १५९,
 ५; [१६४, ४०; ७, ४१, ५];
 १६५, ५; १६७, १०^१; १७८,
 ५; १८०, ७, [१०; ७, ४४, १];
 १८७, २; ११; १८९, ८; १९१,
 [१०-१२; (१३)]; २, २, १०;
 ५, ७; ८; ७, ३; ८, ६; [१२,
 १५; ८, ४८, १४]; १७, ८; २०,
 १; २३, ९; १०; २७, १४; ३,
 [१, २१]; ५९, ४; ६, ४७, १३;
 १०, १४, ६; १३१, ७; ३, ९;
 ८, ११; १४, ५; २१, ५; २६, ५;
 २७, ३; १५; २९, ४; ३३, ४;
 ३४, ५; ४०, १; [४१, ७;
 ७, ३१, ४; १०, १३३, ६];
 ५९, ३; ४; ६२, ११; ७, २,
 १४; ३, २; ४, १४; १७, १८;
 २०, ३; १०; २९, ५; ३२, ४^१;
 [१३; ८, ६५, ७; ४३, २३];
 १८; ३६, ९; ४२, १०; ४९, ५;

[५०, ६; ५, ५५, १०; ८, ४०,
 १२; ४८, १३; १०, १२१, १०];
 ५१, १९; ५७, १; ५८, २; ५,
 ३, ६^१; ४, ७; [७; ७, १४, २];
 ८; ८, ४; १६, ५; २०, ३;
 [३३, ५; ७, २०, ४]; ३५, ८;
 ३९, २; ४८, १; ५; ५६, ८;
 ६५, ५; ६६, ६; ७०, २; ७२,
 १; ७४, ३; ८२, १; ६, १, ६;
 ८, ६; १५, १९; १६, ३८; १९,
 १३; २३, ५; २६, ८; ४४, १०;
 ४५, ५; [४६, ३; ८, ५१, ५];
 [४८, १; (८, ७४, ५)]; ५३,
 १; ५४, ८; ९; ५७, १; ५;
 ५९, ३; ७१, २; ७५, ८; ७१,
 २४; ४, ६; १४, १^१; २; [४६,
 ४, १५]२]; १५, ८; २०, ८;
 २५, ५; ३२, २७; ३७, ४; ४१,
 २; ४; ४३, ५; ४७, १; ५५,
 ७; ६०, १; ६५, २; ७८, ५;
 ८१, ४; ८२, १; ८६, ५; ८७,
 ७; ८, ३, २; ६, ३३; १२, २३;
 [१४, ६; ९, ६५, ९]; १७, ३;
 १९, १६; ३५; २१, १; ४; ६;
 ७; [११; १०२, ३]; २२, ११;
 २४, ८; २५, १२; २६, [९;
 ८७, ६]; २२; २७, ७; २०;
 ३२, ७; ३३, १; ४०, ६; ७;
 ४३, १२; २३; ४४, २७; ४५,
 १७; ४६, १; २५; [४७, १८;
 १०, १६४, ५]; [४८, ९;

*) पा. १ अस्मदोऽप्येवमः रू. योग्यतरत्वं स्यादिति
 कृत्वा ईम् इत्येतदभिप्रायुकः शोधः द. (व. सस्य. टि.
 भा./अञ्जु/आनगिम्) ।

*) पा. १ एकः माशब्दो नियेषवचनः सन् यद.
 [व. सस्य. टि. भा. भा./अञ्जु/आरीय, (=कृत-शोधः
 सुपा. [नामीय), हृद-याजस->नम्] ।

*) पा. १ व. सस्य. टि. इतः 'अस्मै' इति श्रु.
 (१०, ९७, ७) पागे. १

४) 'न.' इति श्रु. (७, १०४, ११) पागे. १

*) पा. १ सुतोये पादे द्वितीय-पदतया विमृश्यम् (व.
 सस्य. टि. मा. श्रमेज्वले) ।

*) अथ सूको. समानोपग्रम्माः 'यन् मेऽभिराणां यन्
 मेऽभिकृत्वाणां यन्मेऽभिमन्यूनाम्' इत्येवं शोधः 'हृद-
 तीयेम' इत्युत्तराय 'यद्' इत्यस्य सामानाधिकरम्यं च द. ।

*) व्युत्पत्तेरिति अस्मद्- । यथाङ्-गदे मूलभूतस्य
 'वे'-इत्यस्य प्राति. 'वै'-इत्याकारतया वेद्ये गतीदं
 रू. द. (व. ११ १४ २२०) । प्राक्पञ्चादयः केतायं (पा ७,
 २, ९३) द. ।

६०, ७, ४] [११, ६ ६१, १४]
५३, ७, ५४, ८, ६, १, ६४,
६, ६५, ६, ६६, ५ ७, ११,
६७, १६, ७१, १६, ८३, १,
६ ९२, [६, ४५, १५], १२],
२७, ३२, २ ८, ९, ३१, ६,
४५, ३, ६१ ४, १३. [२९,
६६, १४] ७५, ० ८६, ३८,
९७, ८३, ५८, ९८, १२ १०,
२, २, ४, ४, १२, ८, १८, ९,
२६, ४, २७, ९, ३१, १, ३६,
९, ३७, ८, ३८, २, ३, ३९,
१, ४१, १, ४२, ६ [१०, ४३,
१०, ४४, १०], ५३, ८, ५७,
१, ६१ ७२, १, ८४, ४, ८७,
१०, ८९, १७, ९४, १, १०१,
५, १२० ५ १२६, २, १२७,
४, १२८, १, १३६, ३ १६०,
५, १६९, ४, लि ३, ३, ५, ६,
४ ४ ५, २, ६, ८ १०,
४ ११, ०, २०, १, ७, ११,
४, मा १, ८, १६, १५, २६,
२, १४, ११, २५, ३, २२१,
४५ ५२, ५६, ४, १४ २२,
७, ४३, ६, १३, २०, ७, १०१,
८, २०१, ९, १३ ३०, १०१,
२२१, १३, २, १०, १९, २१,
२६, १२, ११, १३, २१,
१७, २, १७, १०१, १८, ११,
७५, १०, १४, ५०१, १४,
६१, २०, १८-१७ १९, २१,
५१, २३, ८० १२५, १५,
१६, १८, २६, १९, २७,
१०, १२, २९, ४५, १३४,
१५, १५, ३७, ३८, ४१, ३०,
१०१, १२, १४, ३६, २३,
३८, १९, २१, २३, ०१,
११ १, १, ४, ५, ९, १, ४,

२, ३, ९, ४, १, ६, ३, ३, ३,
१४, ५, ०, १७, ०, ६, ४,
७, ६, ७, ४, ५, १०, ११, ६,
३, ०, ५, ४, ७, ४, २, १, ९,
३, ६, १०, ३, १, ५, ५, १
११, ६, ११, ७, २, १२, १, ०;
१०, २, ८, १०, १५, १, १३,
१, १३, १४, २, ६, १६, १, २,
१९, १, ४, २०, ५, ८, २१, ३,
१५, ४ ४, ११, २२, १, १-३,
४, ६, ५, ६, २७, १०, १३, १,
१२७, ११, ०, ३, ५, २८, ११,
१, १२९, १, १०, ४, ४, ५,
११, १३, १, ९, ०, ३, ४,
३५, ८, ९, ११, १३, ३६,
१, २३, ३८, ५, २, ४, ६, ७,
११, १, १०, १, २, २, ४, १,
५, ०, ९, १, २, ११, १,
४, २, ३, १, ५, १, १४,
६, ३, १, १, ५, १, ८, २,
९, २, ११, १, ४, २२, १,
४५, ३, १५, ६, २, ४, ८, ५,
१०, १८, ११, २, ३, ६, २,
१, ६, ४, ७, १०, १, १३,
३, ४, ५, १, १८, ३, १८, ५,
१, १४, २, ०२, ३, २, १,
४, ४६, ५, ९, ५, १०, ३, १,
६, ९, ८, ११, ४, १२, २,
६, ३, १ ९, २, १३, ५, ७,
७, २, ३, ७, १, १३, ३, ४,
५, १, १, २, ४, १, २, ६, १,
११, १, ४, १, १, १, ४, २,
३, ४, ५, ७, ४, २, १, ४, १,
५, ५, ९, २, ३, १०, १, १३,
५, ६, ६, ३, ७, १३, १,
१४, १९, १५, ६, ५, १, ८,
६, ५, १२, ५, ६, ७, २, ४, ९,
१, ०४, १, ६, १, ४, ६, ८,

४, २, १०, २, ३, ३ ३, १,
२, ४, ६ २, ६, १, ४, ७, २,
७, ४, १७, २, १, १, १,
४, ६, १०, ११, २, ३, ६,
७ १४, १६, १८, ४, १, १,
३, ५, २, ३, ४, ११, ६,
२, ५, ७, १, १२, १०,
२, ३, १९, ११, १, ४, ७,
२, ६, १२, ७ १, ०, १, ३,
१५, ८, ७, १०, ३, ५, १३,
९, २, २, ३, ४, ६, ६, ९,
११, १०, ४, १, १, ६, १०,
२, ११, ३, २, ७, ७, ९, २,
१०, १९, ७, १०, १,
०, ४, ५, ६, ६, ११, १,
२, ३-५, १२, १, ४,
५, ६, १, १३, ५, ६, ९,
१४, १, १, १, १, १०, १, १,
३, ० ४ ५, ९, २, ४, ७,
१४, ३, ०, ६, ८, ४, १४,
१५, १६ ५, ५, ६, ६, ९,
१०, ११, ७, १, २, १, ६,
८, १, ८ १६, १७, ०, ४,
६, १८, १९, १२, ७, १४,
१३, १४, १५, १४, २, ७,
१५, ८, ११, १२, १६, १२,
८, १६, २१, १७, ६, १८,
१९, १८, १५, १६, २०,
१९, ३, २१, १४, २२, १,
८, २३, ५, ११, २५, ७, २६,
३, २९, २, ३०, ३, ६, ३१,
१, २९, ५, ६, ३५, ९,
१२, ३६, १३, ३८, २, ५,
१०-१४, ३९, १२, ४०, ५,
७, ८, १०, ११, १२, १४,
४४, ६, ४५, १६, ४६, १, ४
३, २, ४, ५, ९, १६, २, १,
१२, १५, १, ४, ८, ७, १,

*) विहित ॥ अ. (३, २९, १६) पाठे ।
*) विहित ॥ अ. (५, ३३, ३) पाठे ।

*) विहित, ॥ इति पदप्रयोगादयम् अ. (४, १३, ४) पाठे ।

२१, ५; ६, २; ८, ७; ९, २६;
 ५; २९, ४; ३०, १; ३५,
 २१; ३९, ५१; ४१, १; ४५,
 ३; ४६, ६; ४७, १; ४;
 ४८, १०; १२; १३, १४;
 २६; ३५; ६६; १३०; १३२;
 १३८; १५७; १९३; २०२;
 २३०; २६१; २७२; २८६;
 ३७३; ४०३; ४०८; २; १८५३;
 ५८; ६९; १२९; १३७; १४३;
 २१४; ३०६; ३३६; ४१४;
 ४१५; ४१६; ५२१; ५२३;
 ५३५; ५८९; ६७२; ७७२;
 ८०७; ८९०; ९६९; १०३०;
 १०४१; १०५६; ११०९; ३,
 १, ४; ५; १; ३, ४; ३;
 ६; ४; १; ७, ४; १४, ६; ८;
 १५, ४; १७, ३; २०, ९; २१,
 ९; २४, ६; २७, ९; २८, १०;
 ३०, ४; ३९, ४; ४५, ५; १०;
 २, ५, १; २; ३, २, ९; ५,
 १२; ६, ४; ७, ७; १३, ५; १३;
 १४, ४; १९, ९; २५, २; २८,
 ८; ३२, ४-६; ४०, २०; ४२,
 १; ४४, ८; ४८, ६; ५४, २;
 ५५, १३; ४, १, ९; १३, ५;
 १७, ३; ३०, ७; ३१, १; ३५, ४;
 २, ४, १; ११, ३; १९-२३,
 १-५; ३३, ७; ३६, ४; १०, ५;
 ११; १५, ७; १६, २; ४, ५;
 २४; २७, १-६; ३१, ११; ४,
 ३, ४; ४, १; ५, १; १७, ६; ७;

१८, ८; ३१, ४; ३२, १०;
 ३३, ४; ३७, २; ५, २, ५;
 ३, १; ७, ३; १४, ७; ९;
 ६, २६, २; ४१, १; २; ४७,
 २; ५५, ३; ५८, २; ६२, २;
 ८५, २; ९०, १; २; ११४, १;
 ११५, १; १३५, २; ३; ७, १०,
 ३; १८, २; २१, ३; ३५, १;
 १५२, ४; ७; ५५, ७; ६३, २;
 ६७, ३; ७०, २; ७४, १; ७७, १;
 १११; ७८, ४; ८४, ४; ८५, २;
 ३; ८६, ५; ८८, ३; ९५,
 २; ९७, १; ९८, १; ११४, ६;
 ८, ३, २२; ९, १८; ९, १५, २०;
 १०, ३, ८; ४, ६; ११; १२, ५;
 १५-२१; २५-३५; ४९; ९, २७;
 १२, १, ६२; २, १३; ३३; ३३, १,
 २९; ५९; २, ४३; ८, ३; ५; ६;
 ९, १-३; १४, ३, ६; ५०; ६६;
 ६७; ६९; १६, १, ५; १, ७, ५;
 १८, १, ३६; ५८; २, ५९; ४,
 ६९; ८७; १९, १५, २; ५०, ३;
 ५५, ३; ५८, १, २; ५९, २; १२०,
 १, १, ३, ३; ६, १; १३, ३; १४,
 १; १५, ४; १७, १०; १८, १;
 ४; २३, ७; २७, ६; ३४, १८;
 ३८, ३; ४७, ९; ५३, १; ५७,
 १४; ६३, १; ७०, ११; १९;
 २०; ७९, २; ८८, ६; ८९, ६;
 १०; ९४, १०; ९६, ५; २३१;
 ९७, १; १०२, ३; १०७, ८;
 १२५, ७, १२७, १४; १३६,
 १०९; १४३, १; १६, २२, १;

३२, ४; ४५, ३; ५७, ३; ६३,
 ५; ६५, २; ६६, १; ९०, ३;
 ९५, ३; ९६, २; ३; १००, ३;
 १०५, १; ३; ११०, १; २; २,
 ८, ५; २०, ३; २३, ५;
 १३०, १; २; ३८, १; ३९, ५;
 ४८, १-५; ५०, १-५; ५१,
 १-५; ५५, ३; ७१, १; ७८, १;
 ३, ३, ५; १०, ६; २४, १-६; २५,
 १३; ३५, २; ३६, ५; ३९,
 ६; ४, ५, १; ६, १; ७, ७;
 ९, १; १०, २; १२, ४; १६,
 ६; १९, १-६; २५, ४; २९,
 ४; १३१, २; ४; ५; ३२, १;
 ५, १, ६; ४, १; ६, ३; ९;
 ९, २; ११, २; २०, ४; २३, ८;
 ३०, २; ३८, ३; ३९, २;
 १६, १, ५; १६, २; ११; ७,
 ५, ११; ९, ४; १५, ४; ८,
 १३, २; १८, ७; २, ७, ९;
 १०, ६; १०; २२, ५; ११; २२;
 १०, ६, ७; ११, २, १०; १२, ११,
 २; ३; ४-१४; ७, ९; १३, ४, २;
 ७, १६; १४, ४, १३; १५, १०,
 ८; १६, ८, २; १५, ६; १६, १;
 २; ४९, १; ४; ५१, ९; ५२, २;
 ६३, ९; ६९, १०; ७३, १;
 १२९, १-१०; १३१, १-१०;
 १३२, ८; १३३; १३३, १; १३८, ८;
 वयम्-वयम् १०, २२, १२.

वाग्- वाग् ६, ५५, १.

*अस्मृत-
 अस्मृत-ध्रु- -ध्रु १०, ६१, ४.

- *) विशिष्ट इह श्रु. (६, ६१, १४) पागे. ।
 *) 'देव' इति श्रु. (७, १५, ७) पागे. ।
 *) श्रु. (१०, ८३, १) दनि. अधिपः पा. ।
 *) विशिष्ट इह श्रु. (१०, १८३, ६) पागे. ।
 *) 'इहम्' इति श्रि. (५, २२, ८) 'अयम्' इति च शेषां. पा. ।
 *) 'वं भागो भागपतिश्च देवाः' इति मुवा. > 'वयं
 भागं भागपतेश्च (तु. मू.) देवाः' इति सु-शेषः द. ।

*) तु. सर्व. टि. मा । 'मायवम्' इति मुवा.
 > 'मायवयवान्' इत्येवं सु-शेषः द. ।

*) = भावम् (व्यु. कृते ३ टि. अस्मृदु-) यस्याऽऽय-
 चरस्य द्वान्द्वः (= यतिपुरस्कारितत्वेन विपटिपितवान्)
 तोयः द. [तु. सा. (पंच पागे.), ३१८ ३००] ।

*) तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

*) वयम्-वयम् (पा ६, २, १) । उप. 'ध्रु- भागे (तु. सा.:

अमीनी-मी मे २, ८, ३,
१३, १४, काठ १४ ४
अ-सुत-नाय क ४७, ८
अ-स्येधत्-धवा ४ ३, १४, ५,
मा १८, ७५, का २०, ५, ८,
-घडि ४ ८, ६०, ८, -घन्त
४ ३ २१, ९, ७, ५९, ६
अ-स्यन्ती-ज्वी ४ ५, ८०, ३,
८, २७, १८
म-स्येसन्-मा ४ १०, ८, २,
-माणम् ४ ३, २९, १३, काठ
३८, १३
म-स्य-स्व मे ४, ५, ६, काठ

२७, ६, क ४२, ६
अ स्वर्ग-नाम् शौ १२, ९, ७, पै
१६, १४५, ७
अस्वर्ग-ता शौ १२, ९, २,
पै १६, १४५, २, -ताम् शौ ९,
२, ३, पै १६, ७६, ३
१अ-स्वप्न-म काठ ३७, १०, १, १,
-म काठ ३७, १०, १, शौ ५,
३०, १०, ८, १, १३, पै ९,
१३, १०, १६, २, ३, -मा मे
४, १४, ११, शौ १२, १, ७
१२अ-स्वप्न-मेन शौ १९, ५५, ५,
पै ३, ८, ५

अ-स्वप्न-मज १ ४ २, २७, ९,
४, ४, १२, पै १, २, १४, ५,
मे ४, ११, ५, काठ ६, ११,
-मजो मा ३४, ५५, का ३३,
२, १८, पै १६, १०१, ११
अ-स्वर्ग-नय मे ३, २, ३, ४,
८, १०, ४, काठ २२, ७, क
३५, १
अ-स्वर्ग-नाम् ४ ७, ३७, ७
अ-स्वर्ग-असृत्-टि ३
अ-स्वर्ग-असृत्-टि ३
१/१अह
१/२अह

१) श्री हीव प्र (पावा ४, १, ४५)। तत्स्वर । जररा नो
सामान्येन प्रत्ययाऽकारस्य पूर्वसर्वदोषोपलब्धोपलब्ध-
मानाऽस्य प्राति पार्यक्ये विनिगमनी भवति। एषि यद्
एतत् प्राति नाप् सर्वथाऽयत् पु चेति उप धी-
✓वी इति च अप आह, तदपि नापृटि दि एवोपक्ष्य द ।
२) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप यद् ।
३) श्री हीपि पिनिहते स्वरैरेभेद । जुनागम (पा
७, १, ८१)।

४) वप अन्तोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप ✓स्त्रि-
मनिम् प्र यन्तोपक्ष (पाठ ४, १४५, पा ६, १, १६६)।

५) सस्व नापृटि द । उप यद् ।

६) सस्व निपृटि द । उप स्व-+ / गम्+ङ प्र ।

७) भावे लङि सितस्वर (पा ६, १, १९३)। अत्र

नम्-पूर्वस्य समासस्य भाव धावयितुमिष्ट द । अतोऽप्र
'स्वतस्त्वाम्' (पावका ५, १, ११९) इति नम् प्रत्ययाऽय
तस्वरान्वयम प्रसक्त द ।

८) प्राति १ सपा च सर्वे पपाव भूयिष्ठे मूढे च नम्-
पूर्वस्य उपलम्भितत्वेऽपि तदाऽऽदायेव च सा मन्त्रम्या
रुपायन यतमानऽपि स्वरतोऽर्थतयाऽऽगमवचनन्ति ।
स्वरतस्तत्त्वत् । प्रकरणात् तस इति क्त्वा नम्-स्वर एव
स्यात् तु यनि अप्रत्यक्ष उतराऽऽपुदात्त । अर्थतोऽपि
सामान्यभाव स्पष्ट । स्वप्नाऽभाव गति स्वप्नप्रवाजवत्
पुनरागमन एव न्यायस्य नभवात् (वेत्तु सा तु स्वप्नप्रदर्शना
ऽभावाऽऽनवर्था मन्त्रानोऽपि अन्तर्गते स्वरमधिरय) ।
एषि वा गतिरिति । नम्-निगतिपुरस्वर स्वरन-
> मेन इति भागार्थ-स्वरनया पाठनमिति ।
किं तत्र इति । देवमन्त्रस्य मिनिर्निय (वेत्तु १४४

'स्वप्नेन' इत्येव पाठो सन्तो ह्यन्तस्त पर्युयोज्यौ)
सा गीयानिव वा चेति । क्य पा इति । 'यस्य (=नाप्
मन्त्रे ध्रुवमाणस्य वरणागुशिगऽऽदित्यैराहितस्य सत
स्वप्नेन) स्वप्नेन दुष्कृत कूर दुष्कृतश्च पुण्यमायुरभजन्त'
इति (एव च तत्तत्कर्माऽऽयत्तमुल्लङ्घ्यलोभमप्राप्तिमधिक-
कृत्वेन स्वप्नमयीभवविषयप्रदर्शनपरस्व धृतै स्वारसिक द
इत्यभिप्रायि) ।

१) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २)। उप अवयववि-
भागेऽप्यवयवस्य द । तद् यथा । पपा जकारात्
पूर्वमवप्रद [तु उ म (मा स्य) तदाधारेणोपादन्ते
✓अन्] 'नृ- इति क्त्वा व्याचक्षाणी । पाप
नकारादयः तत पूर्व च प्रहतिरिति (पा ३, २,
१७२)। Gw तु ✓अन्] 'नृ- इत्युत्तराऽऽ इति
क्त्वा 'स्वप्नाऽन्- इत्यस्य सत यनि नैप्र विपरिणाम
इति प्रतिपक्ष (तु गटि अ-नृन्-) । नकारादयः
वधा वचनायान् सत ✓'नन्' कर्तरे 'नृन्- (यद्)
इति स्वादेशेवमपि यमाप्येत [तु ति नृन्- (यन्-) नृन्-] ।

२) मत्स नापृटि द । उप स्व-+ / त्रिन्+धन् प्र ।

३) यनि 'अन्वयन, अन्वय, अन्वय, अन्वय' इत्येतया
लुङ्गविषयायां क सता ✓हि इत्यनन निर्द्वय-
त्वात् (तु १४५ १४८) यनि धा अन्यथागिदत्वात्
(वेत्तु १४५ Gw विरुद्धप्रस्ताविष) ।

४) १/१अह इत्यस्याऽननुनामिकीरक्य प्रतिरूपक-
भूत 'अन्वय' इत्यस्य क मूलनयोपलब्धमान (तु १४५
१, ६९) चित्त्य । आ अगमन [तु नापृ टि यदत्त
तस्य क मूलनियमने सति ✓हि इत्यनेन गवय
(तु ति अन्वय, अन्वय) भवति ।

१/०३अह

अह^१ स१, ६, ४, ४८, ४, ५२, ११,
८४, १५, ११९, ३, ८, १३५,
८, १४०, ९, १४६, ५, १४७,
३, ४, ४, १३] १५१, ७,
१५४, ६, २, १०, २, २५, ३,
३१, ७, ३, ३३, ११, ३६, ४,
४, २२, ७, ३०, ७, १०, ५,
३, १२, ७, ५, ९, ५, २४, ३,
५२, ६, ५४, ४, १०, ८३, ३,
६, ३८, ४, ७, २०, २, १०३,
२, ८, ११, ४, २०, २०, २८,
१, ३३, १७, ४३, ३, ८, ९,
७७, २, १०, २८, १, ४२, ८,
४३, ६, ५१, २, ६१, १९
७१, ८, ८६, २, ८९, १३, लि
५, ७, १८, १२, ४, १५, २,

मा ३, ८, ६, ३, मा ३, १,
८, ६, १, ३, मा १, ३, ६, २, १,
६, ७, १, ७, १३, १, ५, ३,
१, १, ४, ३, ४, ७, ८, १, ६,
३, १, ६, ७, २, १०, १, मा
१, २, १४, ४, ५, १४, १०,
१५, ११, ५, २, १, ९, ४, ३,
७, ७६, १३, ६, ३, १, ९, ३,
४, ४, ११, ५, मा ३, ३,
६, ११, ७, १३, २९, २, ३६,
९, ३९, १२, मा २, १०, ६,
४, मा १, १४, २, २०१,
२६५, ७२८, ११०७, ३, ५,
६, मा १, १६, ३, २, ६, ५,
३, १८, ८, २२, १२, ५९,
२०, मा १, ३४, २, ४, १८,
७, ७, ३९, ४, १२, २, ४, ३,

१२०, १७, ६, ४०, ३, ४१,
३, ६९, १२, ८९, ८, १२६,
२, १२८, ४६, १२९, ६६,
१३५, १३६, पे २, ३५, ३,
७३, ५, ७७, १२, ९०, ३, ४,
१८, १, ५, २४, ७, ८, ८,
१०

अह- अहन्- द

१/०अहंयु, अहंयु-, अहन्सन्-
अस्मद्-> द.

अ-हत्, ता^१- च काठ ३०, ७, शौ
१२, १, ११, पे १, २९, १, १,
-माता काठ १३, १५, -ताम्
काठ ३०, ७, -तौ मा १९,
११, का २१, १, १०

अ-हति^१- तये अ ९, ९६, ४
अहन्-

*) यनि १ (तु टि १/आह) ।

*) इह द्वयोर्मूलत स्वतन्त्रयो सतो कालेन सरूपता
गतयोश्च नि सकलन द. । अन्यस्तावदर्पशोकाद्यावे-
राजान्यन्तीयोमान्तकव्यवस्थानिमात्रस्वरूप इति समाध्येत
[तु. WIV १, ११५ (मूलतो घराजतया निर्देशे तु
प्रमाणाऽभावः द.)] । अन्यथाऽध्यवसायजातीयार्थवचन
१/आह> (उप१) आह इत्यस्य मूलत किप सत
नैत्र हस्वादितया विपरिणाम सन् नि इति कृत्वा
सन्ध्याव्यवहार इत्येव समाध्येत [तु पजा एतत्पर्याय-
कण्ठम् अये, वैतु. WIV (१, ९८) 'ह' इत्यस्य मूलत
सतोऽकार पुरस्तादुपजन इत्येव प्रमापुक् सन्धिन्य
(यनि नैत्र आदितोपि सति 'ह' इत्यस्य तदवशेषत्वेन
सुपेक्षत्वात्) । अन्यथा तस्य व्यु निधेयमानत्व-
तावदस्यप्राप्तिदिक्] । अथवा स्वीकारार्थं नि मूलत
अस्मद् (तु वृ १७ ८०) इति विसर्जनीयमात्रपर्यव-
सानकृत्कव्यवस्थानिमात्रस्वरूपः सन् कालेन कव्यवस्थान्त-
तया नैत्र विपरिणत इति कृत्वा पूर्वोक्ताभ्यामुपमाभ्यां सार-
पाभ्यां नि भिन्न एकावपि विश्रयम् (तु टि आम, ओम्) ।

*) =री २०, १२८, ४ । तदस्य टि यनु 'अहम्'
इति मुगः यनि शोपाऽर् ॥ ।

*) 'अहम्' इति पठन् शानं यनि (तु WIV)
शोपाऽर् ॥ द, 'मुमुम्' इत्यनेन चिप गवन्धाऽभावः
वा वापाऽऽगने ।

*) अहवम् इत्युत्प्रेषणकपयमिच्छु शपा तुम् इति
पृथक् पठित्वा यनि (तु. WIV) सु-शोध स्यात् ।
अन्वया 'अहवम्, पुरास्य' इत्येतयो क्रिययोरन्यो-
न्यविविधौ कर्तारौ युगौ स्याता प्रथमे क्रिय अनिपातश्च
साध्यो भवेदिति दिक् ।

*) यनि (WIV) 'अ' 'ह' इत्येव पदद्वयमापाद्य
सु-शोधम् (तु लि (५, २१, ३), वैतु शपा निस्वरम्
'अह' इति नितरासुपेक्ष्य) ।

*) वधेह 'अपि' इति शोध उपयुज्येत तथा 'अप'
(पे ३, २९, ४१) इत्यत्र टि अनुसंधेयम् ।

*) तस नम्-स्वर (पा ६, २, २) । उप यद. ।

*) (१) अ-हत् (तु तै ६, ६, ९, १ यत्र सत्र इति-
प्रतियोगिन १/जीव इत्यस्य भवण भवति) ।

*) दुरुह पा सहस्रणान्तरापेक्ष द ।

*) व्यु^२ पात्र १/०२अह [तु टि अहन्-)+
कनिद्र य सस निस्वरस्य (पाउ १, १५६, पा ६, १,
१९७) । मौसिय 'ध्रं(र-घ)मन्- [= (१/पू>
'ध्र- (=ध्रियमाण- वा दीप्यमान- वा)+(१/पू>
'१ध्रमन्- (=प्रकाश- वा) '२ध्रमन्- (=मृ- वा)
यस्मिन्निहित कृत्वा वग एषप्रसव (पा ६, २, १)] इत्यस्य
गनाः नैत्र बहुव्यूहो विपरिणामः स्यात् । एव मूलत
स्वातन्त्र्यभाजामपि सतो प्रात्यगिदिमानाऽपेक्षयेह प्रत्या-
ऽन्तारप्रभेदतया निर्दिश्यमानानामपरेषां प्रवर्णां प्रति

अह- ह- अह १, १२, ३०, १०,
१८९, ३१; -हानाम् अह ८,
२२, १३. [ह- अह] > अह,
अनुजीन०, एक०, एकादशन्०,
चतुर्द०, त्रयस्त्रिंशत्, त्रि > अह,
दशन्०, द्वादशन्०, द्वि > अह,
पञ्चन्०, पुण्य०, मद्र०, विश्व०,
*अहिम्- नाड, डि द.
*अहिम्- -नस्य तै ह, २,
५, १; मै ह, ८, २१०; छ, ७,
६; काठ २४, १०; क ३८, ३;
-नै तै ह, २, ३, ४; काठ २९,
१; क ४५, २.

अहम्- हम् अह १, ३४, ३; १००,
६; ११७, १२; १८६, ४; २,
३२, २; ३, ४, २; छ, १२, १;
१६, ११; ५४, ६; ह, २६, १;
९, ८६, १८; १०, ६१, १;
६८, ११; ९५, १; ११; लि ५,
५, ४; मा २३, २; ३९, ६;
का २५, १, २; ३९, ४, १; गै
३, ५, १०, १; ७, १, ४, २;
३; २, ८, १; २; ३; ४; ५;
६; ७; ३, १, १; २; ५; १,
६, १; ९, ७; ३, ७, ६; १६,
४८; छ, ७, ६; *काठ ९, १५;
३०, २; ३३, २; ४; ६;

३४, १; ३५, १८; *क ४६,
५; ४८, १६; कौ २, ५०४;
जि ३, २९, ३; -हनि अह १,
[११०, ७; ७, ५९, २]; १३२,
१; १०, १८, १४; तै छ, ४,
१२, १; *मै २, १, १०; छ,
८, १०; काठ २२, १४; शौ ७,
५४, २; पै ७, २, ९१; १५,
१, ३; †-हनी अह १, १२३,
७; १८५, १; [छ, ५५, ३; १०,
७६, १]; ५, ८२, ८; ह, ५८,
१; १०, ३९, १२; तै छ, १,
११, ३; मै छ, १०, ३; काठ छ,
१५; ३३, ८५; कौ १, ७५;
जै १, ८, ३; शौ १३३, २, ३८;
†-हमि: अह १, १५१, ९;
१६४, ५१; छ, ४५, ६; ५३,
७; ५, ६२, २; ७, २८, ४;
९, ५५, ३; १०, ७, ४; १०,
९; मै १, ६, १८; छ, १४, १०;
कौ १, ३२७; जै ३, २७, ३;
शौ १८, १, १०; †-हम्य: अह
७, ८७, १; १०, ८९, ११;
काठ १२, १५; -हसु अह १,
१२४, ९; -हा अह १, ५०, ७,
११६, ४; १३०, २; ९; १४०,
१३; ३, ३२, ९; ५४, २२; छ,

३०, ३; ३३, ६; ५, ४८, ३;
५८, ५; ह, ६१, ९; ७, ३०,
३; ३४, ५; ६५, २; ८, १,
३; ४३, ३०; ६१, १७; ९६,
१९; १०, १२; ४; ३२, ८;
तै छ, २, ५, ५; ६, २, ६; ५,
५, ४, ३५; मै छ, १४, १८; १,
काठ १३, १५; †कौ २, ८०८;
३, ५, १२; शौ ५, १, १;
१८, १, ३१; २०, ८५,
३; १२५, ७; पै ५, १, २; ६,
२, १; १०, १६, १; -हनि अह
१, ५२, ११; ८८, ४; १७१,
३; ३, ३४, ४; १०; ५, ४९,
३; ५४, ४; ७, ११, २; २५,
४; ७६, ३; ८, ४८, ७; १०,
१८, ५; ३१, ७; ३७, २; लि
५, २०, २; मा ११, १७; ३६,
११; का १२, २, ६; ३६, १,
११; तै छ, १, २, २; ५, ५,
२, ५-७; ५७, ४, ११, ३;
४; मै ११, ५, १३; ७, ३;
८, १८; ९, ६; ५३, ७, ६; छ,
९, २७; १५, ५; काठ ६, ६;
९, १; १६, २; १७, १९; २५,
१; २९, १०; ३३, २; ३;
४; ६; ३४, १; ८; *क ४५, ५;

अपि व्यु. उहसाजायेनाडितेदेवेत्। तद् वया। अह-
इति *अह(प्र-प्र) इत्यस्य, अहम्-इति च *अह(प्र-प्र)म्-
इत्यस्य, अहम्-इति च *अह(प्र-प्र)म्-इत्यस्य च
विपरिणामाः स्युः, यम्-अ-इति *अह-इति *अहम्-
इति च यक् उप. द. [विजु. पाठ. (१, १५८) अह+
√हा (त्यागे) + कनिन् प्र. इत्यर्थेनियन्वाण्डित्येन
प्रातिमन्त्री अन्विमाप्रनियया स्युः]।

*) ३१ द. [प्र. अहम्- > अहम् (अह २, ९, ७;
५, ४१, १४; १०, ६४, १५)]।

*) तु. अह १, १३०, २ (उ. १३४८; वेजु. P.W. प्रम्.
= अह इति)।

*) तु. 'अह' इति शी. (२०, ४८, ६) पाठे. (वेजु.
मा. = अह इति)।

*) अ-इति: प्र. विलोपय (पावा ४, २, ४२; पा ६,
४, १४५)। प्रस्व.। आनुदात्तं प्राति. इदमिति आपमाणाः
आव. विन्त्यो भवति।

*) मुना. ? अत्र *अहिम्- इति यनि. पर्वान्भूतं
साग्नविशेषे प्राप्तप्रचारं पृथक् प्राति. भवतीति वा लिपि-
स्वरप्रमादजन्यं श्रेयनाप्रमिति वा स्यात्।

*) √हन् इत्यस्य सक्तिः इति GRI.। तच्चिन्तम्।

*) यमु. पा. भाषुवे मति प्रकरणमपि कन्वेष्टा द.।

*) तु. वे. द.; वेजु. पना. गा. च 'अह, हव' इति।

*) शिष्टिद इह अह (१०, १०१, ५) पाठे.।

*) तु. वे. द. २, १ यदायेन क. अर्थेनेति गंभावेन
(तु. डि. दहच)।

*) तु. डि. गंभावेन प्रमम्।

८, ४, ३८, ४, ४६, ३, शी ७,
७२, १, ८७, ४, ५, १२, २,
२५, १८, १, २७, २८, १९,
७, १, १२०, ११, ४, १०, पै
१, ४६, २, -ह्वा ऋ १, ११६,
१९, १२३, ९, ३, ३२, १४,
५६, ६, ४, १०, ५, १६, १२,
३३, ११, ५४, १, ५, ७६, ३,
८, २२, ११, ९, ८६, १९,
१०, १०, ६, ४२, ५, ९५, ५,
१६, १२९, २, १३०, ५, मा
८, ४८, २४, ३६, वा ८, २२,
२, २६, ८, १, तै १, ६, १२,
३, ३, २, ४, ४, ३, ३, २, ४,
१, १, १, ५, ७, १, २, १, १,
३, २, २, ३, ३, १, १, ४, ४, ३,
५, ४, ५, ३, १, १, मै १, ३,
३६, २, ५, ७, ३, ६, ६, ८,
१, ३१४, ६, १७, ४, २, ११,
७, ६, ८, १०, १२, ३, ५३,
काठ ७, १०, ८, १६, १, १,
२, ६, १३, ५, २४, १०,
३०, ६३, ३३, ५, ६, ३४, १८,
३८, ५, १, ८, ९, ३८, ३,
कौ २, ११०, ४, ३, १, ७, जै
२, २, ६, शी ८, ९, ६, १३,
७, १, १६, ४, ४, १८, १, ७,
२०, ८९, ५, पै १, ९७, ४,
१६, १८, ६, -ह्वा ऋ ४, १६,
३, १०, ३७, १०, मा १५, ६,
वा १६, २, २, तै ७, ४, ५, ३,
७, १, ४, १, ३, २, १, मै २,
४, ३, ३, १६, ४, काठ ६,
८, ९, ११, १३ १७, २१,
९, २३, ५, ३४ १, १०, क

४, ७, शी ४, १८, १, १०, १८,
५ २०, ७७, ३, पै ५, २४,
१, ९, १२, ४, १०, १०, ३,
१३, १०, १०, -ह्वा ऋ १०,
३७, ९, -ह्वा ऋ १, १२६,
३, १८५, ४, २, १९, ३, २१,
६, ३, ८, ५, २३, ४, ३४, ४,
४, ३४, १, ५, ३५, ६, ३७, १,
७, १, ४, ५, ३, ६, ८०, २, ६,
७, ५, ३९, ३, ७, ५, ५, ४१,
४, ७७, २, ८८, ४ ९, ८६,
४२, ४५, ९७, ३०, १०, ७०,
१, ८५, १९, ८८, १२, ११०,
४, मा २९, २९, ३४, ३७,
का ३१, ४, ५, तै २, ४,
१४, १, ३, ३, ८, ४, ४, १,
३, ४, ३, ११, ५, ४, १२,
१-४, ५, १, ४, ५, १, ५, ६,
१, २, मै २, ७, ३, १३, १०,
३, १६, ४, ४, १२, २, १, १३,
१, ३, वाठ १०, १२, १६, ३, १,
२०, १२, ४, २२, १४,
२९, १०, १, ३९, १०, क ३०,
२, ४६, ३, १, १, ५५, १,
२, १०१, ९६६, जै १,
५७, ६, ३, १६, १, ४, २०,
१, शी ३, १६, ४, ५, १२,
४, ६, १२८, २, ७, ८५, ४, ८६,
२, १४, १, २४, १८, ४,
५८, २०, ११, ४, पै १,
१००, १, ४, ३१, ४, १५,
१, २, ५, ७, २, २, -ह्वा ऋ
६, ११०, ३, १९, ५६, २, पै
३, ८, २, १२, ३, १३, १४,
४, ५, -ह्वा ऋ ९, ९२, ५

१०, ४०, ५, ९, मा ९, २०,
१८, २८, २४, २५, ३०, २१,
का १०, ४, १, १९, ९, १,
२६, ५, ५, ३४, ४, ३, तै ४,
४, १, १, ५, ५, १५ १, ७, १,
१७, १, मै १, ८, १, २, ८,
८, ३, ३, १, १४, ६, ४, ९, ९,
काठ ६, १, १, १७, ७, ३७,
१३, १४, १, १५, १६, ४, १,
८, ४७, ५, क ३, १२ २६, ६,
शी ८, २, २०, १९, ४८, ३,
५०, ७, पै १, ६, ३, १७, २,
६, २१, २, १४, ४, १७, १६,
४, १०, -ह्वा मै १, ६, १०, १,
शी १६, ८, २५ [अहन्-अपर,
नि-न्य, पूर्व, स, सर्व]
अहन्- -न्य ऋ १, १६८,
५, १९०, ३, -न्येभि ऋ ५,
४८, ३

अह्नि-तिरस्<रो°
अह्नि-तिरस्<रो°, महस्

अहन्-ह ऋ १, ७१, २, ३,
४८, २, ६, ९, १, ४८, १७,
७, ६६, ११, १०३, ७, १०,
१६८, ३, खि ३, १५, ३१, मा
१५, ६, ३७, २१, ३८, १२,
१६, का १६, २, २, ३७, ३,
७, ३८, २, ६, ३, २, तै १,
५, २, ३, २, १, ७, ३, ४,
५, ६, ३, ४, ४, १, १६, ५,
३, ६, १, ४, ९, ३, १२, १,
३, ७, २०, १६, ६, ४, ९, ४,
८, ३, ७, १, ४, २, ३, ५,
४, २, ३, ८, १, २, ३,
४, ५, ६, ७, ३, १, १,

*) 'भुद्र' इति ऋ (९, ८६, ११) पाठे ।

*) यथा पादान्तरगाम्भारेखया त्रेणुमी मिति स्वान्,
यथा च रेनाउप गुणगत स्वानिति कृत्वा 'कन्दे'
इति पद च्युत गमायेन (वेङ्गु पाश, ११. शी १०,
४९, ५) । यथा च अजु-भूवे-इत्येक समस्त पदं

न भवति पृथग्भूते द्वे पदे च भवत इत्यादिकेतायै
नत्रय टि ॥ ।

*) भवेड्यै वयं प्र टिरोडाभायम् तित्त्ववध (पा
४, ४, ११०, ६, ४, १६८, १, १८५) ।

*) मुपा. स्वरो भ्रं. प्र ।

मा ३५, ४, २१, तै ७, ५,
१, ४१, काठ ३७, ९, १०,
शी १८, १, ५५१, पे ४, ३, ६,
-होम्य मा ६, १५, का ६, ३,
४, -होम्याय तै १, ३, ९, २,
६, ३, ९, ११
अह(यु>)वा-वास(>) काठ
३३, २१
अह(यु>)हो-नाय- -अयो मा
२४, २५, का २६, ५, ५, तै ४,
७, ९, १, ५, ७, १८, १, १६, १, ३,
१, ४, ७, ४, १, ३, १, ६, २,
८, ४, ६, ७, १, काठ ७, ६,
१३, ५, २३, ३, ३०, ७, ५, ३,
८४, शी १०, ६, १८, १६,
८, २४, -आ वि ४, ५, २८,
मा २७, ४५, का २९, ६, १,
शी ४, ३५, ४०, -आवि नृ
१०, १९०, २, मा २३, ४१,
का २५, ८, ३, १, तै २, १, ५,
२, ३, ३, ४, १०, २१, ५, २,
१२, १४, ६, ७, ३, ९, ३, ७,
६, ६, १, ५, १२, १३, ८,
६, ३, ३, ३, ४, ५, ३, काठ
१६, ६, ७, १५, १०१, १२१,
३, ५, ४०, ६, ५०, ६०, १६
४, ५, ६, ३१, १८, २०, १६

१६, ७२, ४, ७८, २, -आम्याय
१, तै २, १, ७, ३१, ४, १०,
१, २, ५, १, १०, ४१, ७, १,
३, ६, १, १, ७, २, ३, ४, ३,
९, १, ४, १, २, १, ३, ५,
१४, २, ४, ८, ३, १, ८, २, १, ५,
८, १, ४, ४, ३, १, काठ १९, ११,
३४, ४, ८, ३१, १०१, १, ६,
१०८, ३, १३, २, ४३, १४,
२, ४०, १९, ८, २, ७, -आ
मा ६, २१, १४, ३०, १८,
२३, ३१, २२, का ६, ५, १,
१५, ९, ३, १९, ७, ५, ३५,
२, ६, तै १, ३, ११, १, ५,
९, ७१, २, ४, १०, ११, ४,
३, १०, २, ५, ४, ९, ३१, ६,
४, १, २१, ७, ४, ४, ३१, ५,
२०, १, २५, ११, १, ३, २,
१८, ५, १४, २, ४, ३, ५,
७, ८, ६, ११, ६, ३, १,
८, २, ५, ३, ९, ४, २१, ३,
४, ६, ६, ७, ८, १०, ७४,
४, ४, ३, ५, १, २१, ९, १८,
काठ ३, ८, ६, १, ११, २१,
१०१, १३, ८, १७, ५, १८,
११, २१, ९, २३, ३, २४,
१०, ४५, १७, ८, १५, ३,

१२१, ६, ११, २६, ४, २८,
११, ३८, ३१, शी १०, ७, ६,
८, २३, ११, ७, २०, ८, ५,
७, ९, १४, १२, १, ९, ३६,
५२, २, ४९, १३, २, ५, ३३,
१५, ६, १७, १८, ४, १२,
९०, ५, २, २३, ४, १०, १३,
१०, १५, १३, ५, ६, १६,
३१, ३, ५४, ६, ८३, ४,
१०२, १०, १५२, ९, १५४,
१०, -आम्य मा २२, २८, का
२४, १४, १, तै ७, १, १५,
१, १३, १२, ७, काठ ४१, ६,
-आ मै ४, १०, ६, शी १३, ३, ८

अहन्- -नेपु वै ८, १६, ५

अह(न>)ना- -ना नृ १, १२३, ४

अहन्ति- -नै मा १६, १८, का
१७, २, २.

अहन्त्य- -न्याय तै ४, ५, ३, १

अहन्त्य- -न्याय मै २, ९, ३, काठ
१७, १२, ८, २७, २

अहन्- -अहन्- ३

अह-नमस्- अस्मद्-> ॥

अहभून्- -न तै ४, ३, २, २, मै २,
७, २०

अहम् अस्मद्-> ३.

अहंविचरकः! पै १३, १४, ९

*) इमं नमामान् अहं प्र चित्-स्वरथ (पा ५, ४,
८७, ६, १, १६३)। 'अहो रविषी' (पाठा ८, २, ६८)
इति रुच यथायथ पु न च ३ (पा २, ४, २८, २९)।

*) वैतु पया वेचन मूढो च 'नाथा' इति विसर्गहीन
या दशुषा ।

*) 'अहोरात्रान्ति' इति मुग प्रष्ट ।

*) 'आत्रासाय' इति नृ (१०, ८५, ४३) पाठे ।

*) न्यु ? $\sqrt{\text{अयु}} = \text{अयन-}$ इत्यस्य प्राप्ति विवृत
न गमाम्यत (तु णि अयन(न)>)छा- , एअन्-
पायी प>)या- , शिमिद्र(तु>)छा-) ।

*) न्यु ? शोधित 'अयन' > अयन- (तु णि अयन-)
+ ($\sqrt{\text{पु}} \text{पाय}$) > पु-> अ-> अहम्-> यति)
इति शिपन नम सागम (पा ६, १, २२३) ३ । उपनय-

तन्मूलत वि सत् कालिन तद्वाचकभूत सप जातमिति
समाभ्येत (तु नि १, ८, GIV , वैतु ५ IV अहन्-
इत्यस्य वृत्ति इति, ORN आहन्- इत्यस्य रूपातर-
मिति च) । पाप $\sqrt{\text{अहन्}} = \text{इत्यतो मराहानर्थं} \sqrt{\text{अहन्}} =$
इत्यतत्-स्थानोवात् सतो युष् प्र चित् स्वरथ (पा ३, २,
१५१, ६, १, १६३) ३ [वैतु दे (१, ८) $\sqrt{\text{अहन्}} =$ गतो भ्वा
इत्यतो वा $\sqrt{\text{अहन्}} =$ व्याप्ती स्वा इत्यतो वा युष् प्र
(तु पाठ ३, २०) इति] ।

*) सग नमस्-स्वर (पा ६, २, २) । उप < $\sqrt{\text{हन्}} =$ ।

*) न्यु ? शोधित शोधन ग भवति ।

*) पा ? 'अहमपि चार व' इत्येव श्रेष्ठमे
पाद शोधः गमाम्येत (प्राथम्यं इति वहेय-
मिति) ।

अ-हरित- -तः शौ १, २२, २; पै १, २८, २.

अ-हृल- -ल शौ २०, १२१, ६.

अ-हविस्- -विः श्र १, १८२, ३; वाठ २९, २१; क ४५, ३१.

अ-हव्यवाह- -वाद् मै ४, ६, ४.

अ-हस्त, स्ता- -स्त मै १, २, ५;

†-स्तः श्र १, ३२, ७; पै १३,

६, ७; †-स्त्वम् श्र ३, ३०, ८;

मा १८, ६९; का २०, ५, २;

-स्ता श्र १०, २२, १४;

-स्तासः श्र १०, ३४, ९.

अ-हस्त- -स्ताभ्याम् पै ५, ३४, २.

अहाः / हा ६.

अहातायद् पै ८, २, ११.

अहनितरस्म शौ २०, १३५, ७.

अहि अहि-शुम्- टि. द.

अहि- -हयः खि ३, २१, २; कौ २,

१२२१; शौ ६, ६७, २; १०,

४, ९; पै ११, ७, १२; १६,

१५, ९; †-हये श्र [५, ३१,

४; ८, ९६, ५]; ७, १०४, ९;

तै १, ६, १२, ६; मै ४, १२, २;

काठ ८, १६; कौ १, ४३९; जै १,

४६, ३; शौ ८, ४, ९; पै १६, ९,

९; -हि श्र १, ३२, [५; (१०,

८९, १४)]; ७, १३; ७९, १; ६,

७५, १४; ९, ८६, ४४; मा ६,

१२; ८, २३; २३, ५६; २९,

५११; का ६, २, ८; ९, ४, १; २५,

१०, ४; ३१, २, ६१; तै ३,

१, ११, ४; ४, ६, ६, ५; मै

३, १६, ३; ४, १२, ३; काठ

४६, ११; कौ २, ९६५१; जै ४,

२०, १०१; शौ ४, ९, ८; ६,

५६, १; १०, ४, २६; पै १,

४६, ३; ३, १६, ४; ५१; ६,

२२, २४; ८, ३, ७; १३,

१६, ५; ८; १३; १०, ४; ५;

१५, ११, ४; १६, १७, ४; ७;

-हिना श्र [२, ११, २; ७,

२१, ३]; [४, १७, १; १०,

१११, ९]; १०, ११३, ३; मै

४, ११, ४१; काठ ६, १०१; पै

११, ७, ७१; १५, १६, ५;

*) तस. नन्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद्.।

*) तस. वैगर्गिकः समासान्तः अच् प्र. चित्-स्वरश्च (पा ५, ४, १२१; ६, १, १६१)। 'आहलकुः' इति लि. (५, १५, १८) पामे. यद्.।

*) तस. एपुटि. द. (वेतु. सा. प्रम्. व्त. इत्युत्पन्नं दुवागिः)। बा. किञ्चि.।

*) तस. अन्तोदात्तः (पा ६, २, १७२)। उप. यद्.।

*) पा. यनि. नन्-पूर्वः तस. स्यात्। न तु तेन बोध्यर्थः सिध्यति। बा. असंभवात्। एत्थि. 'लिप्तामि अहं हस्ताभ्याम्' इति मु-बोधः सन् मूलत आलुप्यन्तः पादः संभाव्यते (गृते). उत्तरवर्णसाम्यजन्यप्रान्त्या 'अहं' इत्यस्य द्वितीयस्याऽक्षरस्य पात इत्यभिधीयते।

*) पा. 'प्रायमाणा सहमाना सहस्वरी' इति पूर्वः पादः मु-बोधः द. [त्रिप्यभि यदेतु प्र. स्यात् न यमु. द्वि. १ इत्यभिधीयते (वेतु. शौ ८, २, ६ यद् द्वि. एत-द्वितीयोऽपि प्राचरणिक्तं भवति)]। एत्थि. प्रकृते 'महा-तायद्' इति पा. स्वत्वे गति 'महत् तद् यद्' (=विपश्च) इति त्रिपदीयः बोधः द.।

*) पा. ('अहन्->) अहा, म्, इव, (✓ १ अम्->) अमद्, नविष्येतामि' इति मु-बोधनि नन्ति पदा-नीति कृत्वा 'अहा म् इव अमन्विष्येतामि' इत्येवं पादः सुपठ इति संभाव्यते। लि. ५६. इत्यत्र 'नेत सुव' इति मुता. विग्रहः। कल्पटान्तरं (कल्पटान्तरे तु. शं.प.)।

*) म्। पात्र. कथा. इति कृत्वा दत्तादृशं तन्-द्वयं-

प्रधानात् सतः ✓ २ अह इत्यतः इव प्र. उक्तं. निरुत्तरश्च (पाठ ४, ११८; पा ६, १, १७७)। मौस्थि. तु प्रकरण-विवेकतः ✓ २ अह इत्यस्य तत्तत्प्रमेयोऽतीव दुर्बो भवति। एत्थि. अपि सर्वश्रुतित्वे प्रकृते सति हिंसायस्य प्राधान्येन विवक्षो संभाव्य ✓ २ अह (=✓ ० अम्) इत्यकारतः ✓ ० अह इत्यस्य हिंसायस्य प्रमेयस्य हकारतश्च ✓ इव इत्येतन्मूलभूतस्य ✓ ० अह इत्यस्य मेस्मादह इत्युच्यते [उत्तराऽशस्य मूलतो पकारात्माया तु. G.W., M.W., W.W. (१, ३८); वेतु. या. (२, १७) उत्तराऽशो सवचाः सन् पूर्वाऽशो आ=अ इत्येवं दर्शकः]। अवमपरो विशेषोऽपि सुवचो यथेह हकारस्य पकार-मूलकत्वे नैकान्तिरिति। पकारमकारयोरापि मौलिक-तायाः संकेतस्य लाभात्। तथाहि। पंजा. ('शुभ्र->) 'सहृह' इति मर्षकयो जन्तुविशेष उच्यते। ततः यनि. 'शुभ्रि- इत्यस्य नैप्र. विपरिणाम इत्युच्यते। अयं पार. ('शुभ्रि->) अकि इति मर्ष उच्यते। ततो हकारो भकाराऽशेष इति श्रुते [एवं चाऽन्यतः हा=म=अ=अ इत्यन्यतश्च अ=ह इति वणोविपरिणामाभ्याः संभाव्यते (तु. टि. मर्ष-)]। अयाऽपि मेघप्रकरणे अह-इत्येव-मजायं नन् 'शुभ्रि- इति यनि. गाघान्मूलमित्यु-रवेदेन वेतु. ना. (२, १७) प्रम् '१ अहि-<मा/इव इति, दे. (१, १०)<✓ इ वा ✓ अम् वा ✓ अह वा ✓ अह वा मा/इव वेति च. १ अ+१ इ-<✓ इव इति चेप्येवं बहु विग्रहः]।

*) 'न दि वा नि कः' इति मू. कतु मुता.

-हिम् श्र १, ३२, १, २,
५१, ४, ८०, १, १३, १०३,
२, ७, १८७, ६, २, ११, ५,
१२, [३, ४, २८, १, १०,
६७, १२], ११, [१२, ३२,
३] १५, १], १९, २, ३,
[३२, ११, ४, १९, २, ६,
३०, ४], ३३, ७, ४, [१७,
७, १९, ३], १९, ९, २२,
५ ५, २९, २, [३, (३०,
११)], ८, ३०, ६, ३१, ७,
३३, २, ६, १७, ९, १०, २०
- २, ७२, ३, ७, ३४, १६,
३८, ७, ८, ३, २०, ९३,
२, १०, ९६, ४, ११३, ८,
१३३, २, खि २, १, १, ५, ५,
११, मा ९, १६१, २१, १०,
का १०, ३, ९१, २३, १, १०,
ते १, ७, ८, २१, मि १, ११,
१, ४, ११, २, १४, ५, १३,
१८, काठ ९, १९, १३, १४,
३८, ७, ४०, ८, १०१, ४१०,
२, ८०१, ११५०, ३, ३, ११,
जि १, ४०, ३, २, ३, १, ४, १,
५, २, ४, शी १२, ५, ५, ६,
४, ३, ४, २४, ६, ६, १३९,
५, ७, ९३, १, १०, ४, ९,
१०^१, १६, १७, १९, ४७, ८,
५०, १, १२०, ७, २, ३०, ४

३४, ३, ११, ९१, १२, ९५,
३, पै २, ८, ५, ७०, १, ४,
३९, ६, ५, २७, २, ६, १६, ६,
२०, ८, १३३, ६, १, २, ७, ३,
११, १४, ४, ११, १६, १५,
९, १०^२, ८०, ५ - ही शी १०,
४, ८, पै १६, १५, ८, - ही न
मा १६, ५, का १७, १, ५, तै
४, ५, १, २, मै २, ९, २,
काठ १७, ११, क २७, १, शी
१०, ४, ६, पै २, ७०, ३, ८,
२, ७, ११, ७, ३, ९, १६, १५,
६, १६, ६, ७, - ही नाम् श्र १,
३२, [३, (२, १५, १)], ४,
शी २, ५, ७^१, ६, १२, १ १०,
४, १, ३, ४, २०, २३, पै १,
१११, ३, ८, ७, १, १३३, ६, ३,
४, १६, १५, १-४, १६, १०,
१७, ५, - हे शी ५ १३, ४,
१०, ४, २१, - हे शी ६, ५६,
३, १०, ४, १८, पै ८, २, ३,
११, १६, १६, ८, १७, १, २,
- हे श्र १, ३२, १४, ५२,
१०, ८, ९३, १४, १०, ४८,
२, शी १०, ४, ११, २६, पै ८,
७, ३, ११, ७, ८, १३, ६,
१४^१, १५, १३, २^१, १६,
१६, ९, १७, ७, - ही तै ५, ६,
१ २ मै २, १३, १, काठ ३९,

२ शी ३, १३, १, पै ३, ४, १,
[०हि-अन्ध^०, लोहित^०]
आहिय^० - यम् पै १, ४४, ४
१११, ३ ३, ९, १-६
अहि-गो(प>)पा^० - या श्र १,
३२, ११, पै १३, ६, ११
१अहि-म^० - मे श्र ६, १८,
१४, मै ४, १३, ३, काठ ८,
१६
१अमहि म^० -
१अमहि म^० - न्या^० पै १६,
१५, ७
महि-जम्भ - ज्मा पै ११,
७, १
महि-दष्ट - दष्ट पै ९, ८, ८
अहि-नाम^० - नाम्नाम् श्र ९,
८८, ४
महि-नामिक - कम् पै ६,
१४, २
अहि भातु^० - नव श्र १,
१७२, १
अहि-मन्तु^० - मन्तव. श्र १, १४,
८, ९
अहि-माय^० - मन्तव श्र ६, १०,
७, - या श्र ६, ५३, १५
१०, ९३, ४, काठ १३, १५
- या श्र १, १९०, ४
१अहि शुष्म^० -
१अमहि-शुष्म-ना^०, नाउ मणि ६

‘मोहिनाऽऽति न’ इति वतुण्डाऽऽमक श्लेष
मुच्य (भूयैगडिगरय गोपायतु टि अवि/लिङ्
निविण्डिहो) ।

०) ‘यूयैव’ इति श्र. (५, ३१, १) एमे ।

०) ताम्रमविह द>ण्य प्र (पा ४, २, ५९) ।

०) वग पूरणव (पा ६, २, १) । उव यः ।

०) गन्ध नाह्, ६ । उव <हन्> ‘घ्न- इति
भावे निष्पन्न यः । एषिह ह्वानवदे-जयपोर्जुद
पराम्प मरुति (गु १-११, ८१५) ; किमु गा ८१५ व
उव भावार् ‘हिन्- इति व वतन इति व ह्वा
रति ४ व १ इति निष्पत्तौ शरी वरानो दीपमानो) ।

०) एव २ इति कल २ १ उव आह् ६ ।

०) ताम्रगाधवीयो वन् प्र (पा ४, ४, ९८) ।

०) ‘वदा’ इत्येत्-गमानाधिकरण वि ३ (गु मरुय.
टि उ) ।

०) वग पूरणव (पा ६, २, १) । उव <हन्> भा
यः [मन्तो व् अननेडनि नभाणि मेघानानीवा-
ऽऽनं-योरवशेषनीति ह्वा मुक्तयेगन् इति लदीरं वि
(गु गा एव १अह् दि- (१अह्- (ह्वा गे-वर्जनि
दि प्र २) ‘१अहि- (अन्ध)] इति) ।

०) त व एव व १ वग इति प्रथमा वन् प्र (गु. गा
प्र ५) एव व १अहि इति अहि इत्येत् नि ग

४ ९, ७७, ३, १०, १३८,
१०, १४४, ४१०

*४अहि-> *५अहि- एषु टिति इ

*६अहि- १अहि- टि इ

*७अहि- १अहियुष्म- टि इ

*८, *९अहि- १अहे टि इ

*१०अहि- १अहि- टि इ

अ हिंसत्- सन्मा ३, ६१, का ३,

८, ६, -सन्त शो ६, ५०, २,

१२, ३, ३१, -सन्तम् सि ४,

५, ३, मा ११, २८, का १२, ३,

१ तै ४, १, ३, १, ५, १, ४, १,

मै २, ७, २, ३, १, ४, नाठ

१६, ३

अहिसवी, न्ती- न्तीम् शौ ९, ३,

२२, पे १६, ४१, ४, -न्ती पे

६, १०, ६, -न्ती ४ १०,

२२, १३, शौ ९, १३, १३-१८,

पै ५, १, ५, १६, ७५, ३-८,

-न्तीम् पे ५, ३१, ९, ७, १५,

१०

अ हिंसा- सापै १, ६४, १, -सापै १

तै ५, २, ८, ७, ६, ६, १

७, ६, १, मै १, ५, ११, ८,

५, ८, ११, ७, २, २, ७, ३, ३,

३, १, ८, २, १, ३, ४, ४,

७, ६, २, ९, ७, ८, ८, १०,

९, १, ३, ४, ५, १०, १,

४, १, १, २, ५, १०, १२,

१३, ३, ४, ५, कठ ११, ३,

२०, ९, २३, ६, २६, ३, ७,

३१, १, ७, ८, ११, ३७, १६,

क ३१, ११, ४१, १, ५

इत्यम्यत् भि-> हि इत्यन्यत् धेल्यभितथि [१७ हट्-]]।

*) प्र३ स्वरितविपरिणाम (पा ८, २, ४) इ
[इन्दुधाराणा च नदीना च सरणसाधर्म्याद् ननुपमानमुखे-
नेदुस्तुति (✓) चर गतौ > घाह- इत्यभिमत]। यद्वा

यथा उचलनहते सत ✓) चर > घाह- इति च

त्रियथ सुदीप्तय सत्य उपमानधर्माण स्वरिति च कृत्वा

(✓) भू दीप्तौ > भावे) *भूर+(✓) भू मरुणे माने

वा > कर्तरी) *त्रि- इति स्थिते तस सासस्व

(पा ६, १, २२३) सत *भ(र्द्धि->)र्द्धी->

*३अही- (<)*४अहि-> इति विपरिणाम स्यात् (तु

नभा मानु-पर्याया भाभी, धीवी, येने प्रभृ, वैतु वै,

मा धर्मे मंदवमानावपि मन्ती भा/हन् इत्यत व्यु

वदन्ती १अहि- इत्यस्यैव कृतिवैशिष्ट्यमानमिवापि

प्रयन्ती। अथवा गाव इह उपमानधर्माण इति कृत्वा

(✓) भू पुरो > भावे) *भूर- इत्येतत्पूर्वस्य तस मानस्व

च सत *क्षर्द्धि-> इत्यस्य वा गवार्थहते गत (तु

ORV) *३अही- (<)*४अहि-> इत्यस्यैव वा *४अही-

(<)*५अहि-> इत्यस्य वा विपरिणाम स्यात् (तु

दे (२, ११) यद्ये गरादुद्योऽपि मन् व्यु १अहि-

इत्येतैरेव धर्माणनिर्वाह (तु त नि)। एव च वै

वा दे च *५अही- (<)*६अहि-> इति च, ए००

प्रभृ, *१अही- इति च व्यु १अहि- इत्येतैरेव सपि

अप्यन्त श्री चन्च पु इति कृत्वा मुनेष्वे इति दिक्।

*) डि३ [२१ इ२]। यत्र च त्वमुगो दशस्यजो

पिन् अजो दगप (=) दगु मोषण (तु दे (२, १)

इत्यम्- इत्यत्र) > भि मनु३ (तु पार्थिवे चर्चर्द्धि

(२३ विरहित मपि कृतोर्ना दिव्यनदीमयमोष इत्य-

मिन् तु ए०० प्रभृ, वैतु मि (२, १ (पा ४, १५))

१६मि- इत्यस्य गत गत प्र३ इति

इति वा इ (तु ORN, वैतु स्क प्रभृ यनि क वा

गपु नि वा वा टीवाकृत उत्तरार्धाऽनेकवाक्यतामा-

पादवन्तोऽप्यन्योन्य विमता सत यनि. रु. १अहि-

> *१अहि-> प्र१ इति वा (तु स्क), १अहि- इत्यस्य

(तत्तत्त्वज्ञते वी च सत १) दि३ इति वा (तु ड),

१अहि-> प्र१ इति वा (तु सा) विवदमाना, PIV

प्रभृ च *१२अही-> दि३ इति]। नाड मन्त्रे सकृदा-

या सता लङ् रु प्रातुर्धमपि गपु, वा विज्ञापु क इ।

व्यु वेह नापुटि दि एव यथायोग सममथितम्वा

भवति। ननु भो यनि स्वरो दुषपद स्यात्। शसि

विमर्कस्वस्य (पा ६, १, १७४) प्राप्तत्वादिति। नेति।

कथमिति। लक्षणस्य (=पात्र) यथाल्ङ्घ्य सु शोधवर्ध

नादिति। कथमिति। वी यएवपयत्वेन प्रतीतिगोचराणा

सता प्राति शसि द्वयी गतिलक्ष्यते। प्र अच पूर्व-

स्वैरादेशे मति प्राति स्वर इति (तु देवी-> न्नी)

वा, वल्लादेशे मति स्वरितविपरिणाम इति [पा ८, १, ४

(तु देही-> न्नी)] वा। एवमेतद्विद्वयमानीपलक्ष्ये

अक्षम् इति पद गपु मृच उच्य इति [वस्तुतस्तु मुच्यमेतत्

स्य =। देव-> देविका-> देवी- इत्याया दि नेत्र

व्री ईवारातानी प्राति विपरिणामाऽऽत्मन्वेन गभाय-

मानवाद् यथा मौलिनेन गता देविका-> इत्येतत्प्र

रक्षेण प्राति मुच्योगस्तदा देविका > देवी, देविवा

> देविवा > देव्या इत्येवजातीय पूर्वगवर्ण-लोटाऽप्य

तरणविव प्रत्ययमास्य स्वविपरिणाम (पा ६, १,

१६१), यदा च देवी- इति कृत्वा स्वल्पानो विपरिण

पूर्वेण गता मुच्योगस्तदा यन्तुगम्भृन्मपि मतिवि-

णाम (पा ८, १, ४) इत्येव मुनेष्वप्यमिति दिक्।

*) इत्यप्यः शिदह (तु मि *१२अही->)।

*) एव यन्-स्वर (पा ६, १, १)। उ० द०।

अ-हिंसा-

४७, ११; ७; ८; ११.
 अ-हिंसान- नस्य अ ५, ६४, ३.
 अ-हिंसित(त)- ता- ता पे ८,
 १८, ५.
 अ-हिंस्यमान- नः अ १,
 १४१, ५.
 अ-हिंसो^१ पे २, १०, १.
 अ-हित- तम् पे १५, १८, ३; -तेन
 अ ८, ६३, ३.
 अहित- अहत- द.
 अ-हिरण्य- नः लि ५, १३, १;
 शी २०, १२८, ६.
 अ-हिरण्यसोमनुसारिच्छस्^२
 पे ७, १०, ९.
 *१, *१२, *३, *४, *१५ अही- ३ अहि-
 > *१ अही-> -नः टि. द.

*१६ अही- अही- टि. द.
 अहीन- अहन- द.
 २ अहीन- नः काठ १, १२; ३१,
 ११; क १, १२; ४७, ११.
 *अही-गुर-
 *अहीगु(र-मं)-
 *अहीगुव-
 अहीगु(<गुव)- गुवः
 अ १०, १४४, ३; -गुवम् अ
 ८, ३२, २; २६; ७७, २.
 अ-हुत, ता- नः काठ ८, ७; -तम्
 ते ६, १, ४, ५५; गुमै १, ८, ७;
 ९; कूठ ६, १६; २१, ७, २३,
 ५; २४, ९; ३६, ९; कूठ ४,
 २; ३८, २; शी ६, ७१, २;
 १५, १२, १०^३; पे २, २८, ३;

-तस्य १ ते २, ६, ९, ३; ६, २, ८,
 ५; काठ ३५, ५; क ४८, ६;
 -ताव मै १, ८, २; काठ ६,
 २; ८, ११; क ४, १; -ताम् शी
 १२, ४, ५; पे १३, ५, १;
 -तासु मै १, ४, १०; काठ
 ३२, ७, -तेतै २, २, ४, ७;
 मै १, ५, ७; ८, ८; काठ
 ६, ६; क ४, ५; -तेम्यः
 शी ७, १०२, ७. [०त-हुत]
 अहुता(त-प्र)इ- तव तै ३, ३;
 ८, २; -ताः मा १७, १३,
 का १८, १, १३; तै ४, ६, १,
 ४; ५, ५, ५, २; ५, १०, ५; मै
 २, १०, १; काठ ८, १३; १७,
 १७, २१, ७; क ८, १६; २८, १;

*) तस. नम्-स्वरः (पा ६, २, २)। उप. यद.।
 ५) शोध-सापेक्षः मुपा. भवति। 'अधि रससो
 प्राद्याश्च' इत्येवं मूलतः पादः संभाव्येत (तु. शी २,
 ९, १)। आदितम् तृतीयचतुर्थाऽक्षरयोः प्रामादिके अंशे
 'अधिसो' अहिनो' इत्येवं कान्यनिकः प्रयासी लन्धा-
 ऽवमर इत्यभिप्रेतिः।

५) रास्व. एपटि. द.। उप. निरुप- + वः प्र. (पावा
 ५, २, १०९)। मुपा. स्वरो भ्रष्टः। अ-हिरण्यवत्-
 > -वात् इति WR. मुपा.।

७) तु. शी १२, २९, ९। उमयप्र वैकलोगुल इव
 पा. शोध-भाषेयः द.। अयाऽऽदी 'अधि'। त्वा। वसः
 इत्येवा पदप्रयी संभाव्येत। ततः 'अनु' इति द्वयो
 वैकलिक आगमस्ततः 'माः' इति वैत. स्वदित्येवं
 विग्रहयम्। यदा 'अधि वसोऽनु माः' इति वा सारि-
 तयाऽऽदी अहि- इत्यने अनुमा- इति वा सारि-
 इति वा द्वे वैत. द्याताम्। उत्तरे 'नु' इति वस्य. द.।

*) अनु- पगा. अन्वयमात्र.। अही- + (अ/गु
 एनी) माते। 'गुर' इति स्थिते लग. गगम्य.
 (पा ६, १, २१३) नदीप्रवहप्रवाभूते 'अही-गुर-
 इतिमन् एव. गति (अ/गु काष्ठास्ते) माते। 'अ-
 इतिमन् उप. व. ली. वग. एवम्य. (पा ६, १, १) गग-
 'अही-गुर-ग-ग- इत्यस्य प्र. 'अहीगुव- इत्येव-
 दारक (उ. ०। ५.) अहि-विनिर्गमः इत्यत्र [एवं व मेव-
 अत्र वा एवम्य इव काष्ठास्ते एव नदी प्रवह-
 (तु. शी २, २९, ९)।

(तु. टि. भौर्णवाम्) सामान्येन च (तु. अ १०,
 १४४, ३ यत्र जातिपरं बहुवं ध्रुवेत) विशेषण च
 (तु. इतरत्रैकत्वेन ध्रुवमाणं समर्पणे वनि. प्राति.
 शक्तिरित्यभिप्रेतिः (वैतु. सा. [क गद.]) *१ अही-
 [=अ-हीन-] + [अ/गु गतिद्वयोः] > *१ अ- इति स्थिते
 *अही-गु- इति वस. इति कृत्वा पुनर्नादपरतया अया-
 वसाणः गधिन्याः अन्तोदात्ताऽनुपपत्तेः। इतरत्र
 *अहीगुव- इत्यस्य संघ. निदिष्टनिपत्तेः गनः
 दि१ इत्युक्तेषु [तु PW. प्रम. अवि सर. इति कृत्वा
 मामान्येनानिधुवाणाः (वैतु गद ORN. पूर्वमं
 *अही- (यद.) इत्येतत्-परतया संवेदुक्तम्)]।

१) दि१ द. [तु. मा. ORN. MW.; वैतु. PW.
 प्रम. 'अहीगुव- इत्यस्य प्र१ इति (=प्र३) [=इन्द्रः
 (तु. मा.; वैतु. ORN. =नोम इति)] अहीगुवोऽदीधिर
 [=चित्रेन इत्युदहितात् कुपौ इ दया दिव्या नदी
 निष्पन्नं प्रवहन् (तु. क १, २२, ८)] इति वा.
 स्वरा इति कृत्वा धिप. अ/पा भारणे] > दीधी
 इत्यस्य क. द. [वैतु. मा. प्रम. दीर्घपञ्चम- गगम्य-
 वा. एवम्य क. निष्पन्नः. गनः वा. इति काष्ठास्ते-
 पाप्यन्तानुपपत्तेः (तु. ORN.)]]।

७) 'अही' इति मुपा. वस. गु-कोषः (तु. गप.
 क ४, १)।

५) 'अनु' इति मुपा. वसः क. द. गु-कोषः।
 १) उप. विचित्र-इ-इव. (तु. १, १११)।

श्री १, ३०, ४, १८, २,
२८, पै १, १४, ४, ५, १५, १,
१३, १४, १३

२अ-हुताद्- -ताद मै १, ४, ६

१अ-हुताद्य- -च माठ ८, ११, क
७, ८

१अ-हुत्वा- -ते ३, ४, १०, ३, मै ४, ५, ६

अ-हुत- -त क ७, ४, -ता ४
१०, १०५, ९

१अ-हुत्वा- -र्याय मै ४, १, १४

अ-हुतानि- -न क ७, ८६, २, १०,
११६, ॥

अ-हुणीयमान ना- -न ४ १०,

१०९, २, शौ ५, १७, २१, ६,
७४, ३, पै ९, १५, २१, -ना
क ५, ६२, ६, काठ १३, १५

-ना तै २, १, ११, ३, शौ १
३५, ४, ६, ७४, ३, ८, २, ११, १८,
४, ६, पै ५, १६, ५, ९, १२, ४,
१६, ५१, -ने पै १, ९१, ४

१अ-हुत- -त तै ५, ३, १०, २

अ-हुत्वा- -य पै १६, ७२, ९

अ-हुत- -तै ३, २, ४, ४

अ-हुत- -दता ४ २, ३२, ३, ७,

६७, ७, १०, ७०, ४, काठ

५, ३५, -दत्त ४ १, ९१, ४,

१०, ३२, ८, मा १५, ११, का

१६, १, ११, तै २, ३, १४, ११,

४, ३, १२, १, मै २, ८, ७, ४,

१०, ३१, माठ १३, १५१, १७,

६, क २६, ५

अ-हुतमान- -न ४ १, २४, ११

१३८, ३, ४, ६ ४१, १, मा १८,
४९, २१, २, का २०, २, १२,
२३, १, २, तै २, १, ११, ६,
मै ३, ४, ८, ४, १४, १७, काठ
४, १६, ४०, ११.

अ-हुतयत्- -यत् ४ १०, ३७, ५

अ-हुतमानाभ्येनस्- -तै १६, ७३, २

अ-हुतयत्- -यम् मै १, ६, १०,

८, ७

अ-हुत- -ता शौ २, ११, ४, पै

१६, ११६, ५

अ-हुतयत्- -यम् ४ ८, ४५, २७

अ-हुतयत्- -यम् ४ ८, ४५, २७

अ-हुतयत्- -यम् ४ ८, ४५, २७

अ-हुतयत्- -यम् ४ ८, ४५, २७

अ-हुतयत्- -यम् ४ ८, ४५, २७

१) तस नस्वर (पा ६, २, २)। उप यद् ।

२) वस अतोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद् ।

३) तस्व एपुटि द्र । उप $\sqrt{\text{हृष्य}} + \text{घञ्}$ प्र
उपधादीर्घश्च (पा ८, २, ७८) ।

४) तस्व द्विपुटि द्र । उप पाधा न्या उस्
(दीप्ययात् $\sqrt{\text{घृ}} >$) $\sqrt{\text{हृ}} + \text{शानच्}$ प्र ।

५) तस्व त्रिपुटि द्र । उप ($\sqrt{\text{घृ}} >$ घृणि-
घृणि- \rightarrow) नाधा $\sqrt{\text{हृणीय}} + \text{शानच्}$ प्र यद् ।

६) स्वरूपतः ? ($\sqrt{\text{घृ}}$ गलने वा शब्दे वा
> र्गमणि) घृद- (मल वा शब्दे वा) + ($\sqrt{\text{घृ}}$
घारणे) भावे घृ- इति द्वित्वे यम घृप्रस्व (पा ६, २, १)

मति घृभि- इत्यस्य नैप्र विपरिणामस्व सत $\sqrt{\text{अभि}}$ -
इत्यस्य (अर्गम- इत्येतत्-सजातस्य) स१ सत् चपे नि

इति हृवा द्व्यवहिननाण कालेन नैप्र आवाऽऽनारलोपे सति

१हे इत्यव विपरिणतमिति सभाव्येत (तु टि अह,

घेनु मा सा य १अभि- इत्यस्य आ/हन् इत्यत

स्वाभिमतया सया व्यु बर्त्तेन तृणे शक्ति परवती

तस्य स१ इति) । ननु गो अन्तेऽपि सत्वोपनीय हे

इति नि प्रगिद्ध इति । किं तत इति । वय तस्य व्यु

इति । अमु- इत्येतत् गजानस्य स१ $\sqrt{\text{अभि}}$ - इत्यस्य

न२ १अभि- इत्यस्य विर सत (तु टि १अभि-)

विपरिणामस्य स१ स१ इति हृवा सतो विपरिणतं

ग१ १हे इत्येतत् सजातस्य घृप्रस्व निर्दयमिति

(पेनु ११ प्रत्य अन्त्युपधादिविहाऽऽध्यायुका) ।

१) तु 'हुता' इति सूको भुरेकता (मै १, ४, १)
इति च । एव सत्तु रफह्वारीयात् लिपिविषयाद्
अनाद् इह शाखाभेद समजनीत्यपि सभाव्येत । न हि
तयोर्वर्णयोश्चास्मादपि सामीप्यविशेष इव भवति
यमादायाऽय पाभे उपपादयितुमुपलब्धेति विविचा
विचारय द्र ।

२) 'अहेडमाना' अभि। पुन 'इत्येव बोध पुरस्कृत
पा इह सुलभः । धृति-विधियायां लिपिभ्रमप्रभावोऽत्र
स्वप्न प्रतीयत (तु नापुटि) ।

३) तस अन्तोदात्त (पा ६, २, १६०)। उप यद् ।

मुपा तत्त्व- इति स्वरो दुष्पदत्वाद्दलक्षणा भवति ।

४) तस्व नापुटि द्र । उप $\sqrt{\text{हृ}} >$ $\sqrt{\text{हृव}} >$ नाधा

$\sqrt{\text{हृव}} + \text{घञ्}$ प्र आद्यदिशश्च उस् (पा ३, १, १२७ उउ) ।

५) प्राति मूलस्वरूपम् ? । दातृचक्र मुो घो

वर्तेनि' इत्यागततो नवाऽक्षर पादो भवति (पेनु

सा गाय'यनुकम प्रतिशब्दुर । न च 'वर्तेनि' \rightarrow पति

इति हृवा पठनीयमिति वक्तव्यम् । तथा सत्या

सानिको गायथो गन्त ग-जमो दुध्यदिति) । अथान्ततद्

जागत पादो मूलत समाव्येतसि हृवा 'दातृचक्र यो,

अभ्यधिको वर्तेनि' (=य गुपणं दातृचक्रो यथा ह्या-

तया यातृग्रहसिमुखो भूवा पाहृत्यमान) इत्यय मौनिक-

पादोऽभूदिति बोधाऽनगरव विग्रहम् । एतत् च मन्वत

'अभ्यधिक- \rightarrow अभ्यधिक इत्येव सतः ह' $\sqrt{\text{अभि}}$

अक्षः

अक्षम् - खि ३, ११, २, शी ४, १, २,
वे ५, २, १

अक्षपुं - पुंणम् ख २, ३८, ३

अक्षपुं - १० अक्षपुं टि द

अक्षपुं - य ख १, ७४, ८, ८,
७०, १३ १०, ९३, ९१०, -यम्

ख ३, २, ४, ५, ७९, ५, ७,
६७, ६, ८, ५४, ८, ५६, १,
६०, १६, खि ३, ६, ८, ८, १,
-या ख [५, ७९, ६, (७)] ८,
८, १३, -ये ख १०, १४७, ३

* अक्षपुं - नापुं टि द

अक्षपुं, पा - ००० ख ४, ४, ४, ४,
तै १, २, १४, ६, मं ४, ११,
३, काउ ६, ११, -णम् ख १,
६३, १०, -णा ख २, ८०, २
१६३ अक्षि - हय क ९, ५४, १, मा
३, १६, मा ३, ३, ६, तै १, ५,

[वितु ना अक्षि - इत्यस्य प१ इति वा (✓अक्ष गती) >
अक्ष - इत्यस्य प्र१ इति वा विकल्पयन्तु मयथाऽप्यनुप
पक्षस्तिति, प१ प्रमृ च १२ अक्षि - इत्यस्य डि३ वा
प१ वेति विप्रतिपद्यमाना अथेत सशयदोनामिवाल्हा
वर्तन्ति इत्यस्य स्थाने भवतन्ति इति वा विवर्तन्ति
इति वा (तु ORN) पिपठिपुका]।

*) अनवगमात् स्वरूपतश्च स्वरतश्च १। ✓अक्ष
इत्यत कृद्दृष्ट्या वा अक्ष - इत्यतः तद्वितकस्या वा
यन् प्र इति कृन्वाऽऽद्युदात्तमिव (पा ६, १, २१३)
सन् विप इति सा । ✓हि इत्यस्य लङि उप१ इति
॥ । मूको अतु प्रायिकी निघातधुतिर्भवति ।
वाचिक्यावेव चाऽऽद्युदात्तधुतिरन्तोदात्तधुतिश्च । घर्मा-
ऽऽल्यदर्शोपेक्षणीय च 'मुकुवा' इत्येव विशेषाग्रान्तरसकच
व ह्य-अक्ष - > -अम् इत्येकमेव समस्त विप स्यादिति
विमृश्यमान सत् स्वरूपतश्च स्वरतश्च सगच्छतेति तु
समावनीयम् । कथमिति । (✓'मृ तापे' भावे)
'पुट - + (✓'मृ भरणे' भावे) 'मार - इति स्थिते
तम नायस्व [पा ६, १, २२३ (=पात्र उम उप
वज्रञ्चवात् धापीयस्वरे [पा ६, २, १४४])] 'पुमार् -
(तु नभा पुवार, वेतु सा प्रमृ <✓'मृ वीजिन्ने
इति) > नैप्र 'ह्य - इत्यस्मिन् पूष सति ✓'मह' भावे
'मृ - इत्यस्मिन् उप च सति यम पूषस्व (पा ६,
२, १ (=नायमारे महत्त्व मयेति [तु टि] ✓'मह'
'मृ - , ह्य - मृ - च))]।

*) मृ म च १५५ अक्षपदाऽभावात् । अक्षि -
+ (✓'अक्ष' वज्रि) 'अक्षि - इति स्थिते हस्वान्त उम
इतिमा [उप भाप इति ह्यवा यम इतीव कृपाणा प१ प्रमृ
निन्वा पूषस्व (पा ६, २ १) काले (तु ORN)] ।
मीय अक्षि ✓'अक्ष गती > 'अक्ष - (=भाप) +
(✓'मृ प्रणी) भावे) 'पू - इति स्थिते अभिक्रमयति क
वचनस्य वम च पूषस्व च मम 'अक्षपुं - इत्यस्य
मेव विपरिणाम इति विमृश्यम् ।

*) मम मम मम (पा ६, १, ३) । उप 'ह्य -
इति दप' उम च वम च ✓'ह्य' इत्येव -

सन् ✓'ह्य' इत्यत कर्तव्यं अक्षि प्र निष्पन्नतया
समाख्यमान यद् ।

*) प्राति १ यनि वा अक्षारलयात् (तु सा प्र१ सत्
दि३ ह इति कृत्वा व्याचक्ष्ण) । एत्थि ह्य + (✓'ह्य -
इत्येतत् - मनामि (तु नापुं) भाप सत्] 'ह्यम् - (तु
सगोत्राथ सत् ह्यम् - इति) इति स्थिते तस पूषस्व
(पा ६, २, २) सत् 'अ - ह्यम् - इत्यस्य कर्मणि दि१ ह्य इति
मुवचम् (तु ORN, १११ अक्ष - इत्यत) । ह्यन्तत् पदायं
त्रैलुभश्च गायत्र्योत्तरार्धे त्रैलुभश्च जागतय पदा द ।
एव च प्रकृते प्रथमे पाद आवमानिक्या य-युग्मताया
'सवित' इत्यत्र नैप्र तिरोभाव समाच्येत [मौरिय
माध्यमिकस्य 'वि' इत्यस्य ✓'मृ वीजि' > 'मिद - इत्ये-
तस्थानीयत्वदर्शनात् (तु टि सवितु - , वेतु ORN
[तु ZDMG ६१, ८३५] 'कृषी' इत्यत्र च्यक्षरतामुपलक्ष्य
जागत पादमभिनिर्वर्तुं सन्ति [तथा मयप्यावसान-
क्या अमीष्टागतस्वरूपताया अग्रिमप्राप्तये]] ।

*) सत् एतु ६ । उप ✓'ह्य (तु एट टि)
> 'ह्यम् - इति ज्ञानतत् मन् यद् (वेतु
मा ५, १५ यान - इति उप ह्यवान्तर
प्रविभज्य समामुमेन व्याचक्ष्णोऽपि तत्त्वमरि-
दापुक्) ।

*) प्राति च मृ य वा च । दवतायै यम प्रमृति-
सोहप्रदाने प्रक्रियमाने गाव एव लक्ष्यं प्रतिष्ठितम् ।
साय धुनिप्रमिता भवन्ति (तु ख ८, ७, १०, ६९,
२, ९, ३१, ५ ७०, १) इति ला एतेहापि यनि प्र१
इति कृत्वा आधेरकालि गभाध्यमाने मति 'अक्ष
(गोमस्य) प्रणी लुगमुतु पुक् पूष सहयसामुनि
(=गा) मयवरोपु धुन्नेतु य सोऽयं मयवरोऽप-
वेवत्ये इह टि मयप्यमातु मन् ✓'दुर इत्यस्य प्रवि-
दात् मया विभक्तयेन जने धुनिमयमं मयवरो
इ इत्येव इति मयवरोऽपि मयवरोऽपि मयवरो
मयवरो (=मय) दुदुदु (=मयवरो) इति वा मयवरो ।
एविव मयवरो वा मृ इति । (✓'मृ मयवरो' वज्रि)
'मृ - इत्यस्मिन् मयवरोऽपि मयवरोऽपि मयवरो

शौ १, ३०, ४, १८, २,
२८, पै १, १४, ४, ५ १५, १,
१३, १४, १३

२अ हुताद्- -त्ताद मै १, ४, ६३
१अ हुताद्- -च सठ ८, ११, ४
७, ८

१अ हुत्वा- तै ३, १०, ३, मै ४, ५, ६
अ हुत- -त क ७, ४१, -त्ता अ
१०, १०७, १

१अ-हृच्छे- -च्छाय मै ४, १, १४
अ-हृणान- -न अ ७, ८६, २, १०,
११६, ७

अ हृणीयमान ना- -न अ १०,
१०९, २, शौ ५, १७, २, ६,
७४, ३, पै ९, १५, २, -ना
क ५, ६२, ६, सठ १३ १५

-ना तै २, १, ११, ३, शौ १,
३५, ४, ६, ७४, ३, ८, २, १ १८,
४, ६, पै ५, १६, ५, ९, १२, ४,
१६, ५, १, -ने पै १, २१, ४

१अ हुत- -त तै ५, ३, १०, २
अ हुत- -च पै १६, ७२, १
१अ-हृ- तै ३, २, ४, ४

अ हेडत्- -डता अ २, ३२, ३, ७,
६७, ७, १०, ७०, ४ काठ
५ ३५, -डत् अ १ ११, ४,
१०, ३२, ८, मा १५, १, मा
१६, १, १, तै २, ३, १४, १,
४, ३ १२, १ मै २, ८ ७, ४,
१०, ३, काठ १३, १५, १७,
६, क २६, ५

अ हेडमान- -न अ १, २४, ११

१३८, ३, ४, ६, ४१, १, मा १८,
४९, २१, २, मा २०, ३, १३,
२३ १, २ तै २, १, ११, ६,
मै ३, ४, ८, ४, १४, १७, काठ
४, १६, ४०, ११

अ हेडयत्- -यत् अ १०, ३७, ५

अ हेडमानाभ्यैनस्- पै १६, ७३, २

१अ होतव्य- -व्यम् मै १, ६, १०,
८, ७

अ होत- -ता शौ ९, ११, ४, पै
१६, ११६, ५

अ हृवाय- -व्यम् अ ८, ४५, २७

अह्वय- , अह्वय- अह्व- -द्र

*१अह- *१अही-> -य टि ३

*१अह- -अ क १०, १४४, ४

अह- *१अही- -द्र

*) तस नयस्वर (पा ६, २, २)। उप यद् ।

*) बस अतोदात्त (पा ६, २, १७२)। उप यद् ।

*) मस्व एष्टि द्र । उप $\sqrt{\text{हु}} + \text{धन्व}$ प्र
उपधादीर्घश्च (पा ८, २, ७८) ।

*) मस्व द्विष्टि द्र । उप पाधा क्र्या उस
(दीर्घ्ययात् $\sqrt{\text{घ}} >$) $\sqrt{\text{हु}} + \text{शानच्}$ प्र ।

*) मस्व त्रिष्टि द्र । उप ($\sqrt{\text{घ}} >$ $\sqrt{\text{घृ}} >$ $\sqrt{\text{घृणि}} >$
* $\sqrt{\text{घृणि}} >$) नाधा $\sqrt{\text{घृणीयु}} + \text{शानच्}$ प्र यद् ।

*) स्वरूपः ? ($\sqrt{\text{घ}} >$ गतने वा शब्दे वा
> कर्मणि) * $\sqrt{\text{घृ}} >$ (=मल वा शब्दे वा) + ($\sqrt{\text{घ}} >$
धारण > भावे) * $\sqrt{\text{घृ}} >$ इति श्रित्ये वम पूषप्रस्व (पा ६, २, १)

सति घृष्टि-इत्यस्य नैत्र विपरिणामस्य सत * $\sqrt{\text{घृष्टि}} >$
इत्यस्य (=गर्दभ- इत्येतत्-स्यपातस्य) स१ सत् छे नि

इति कृत्वा व्यवहियमाण कणेन नैत्र प्राचाऽऽरलापे सति
*१हे इत्येव विपरिणाममिति समाधेय (तु टि अह,

पेनु मा मा च १अदि- इत्यस्य भा $\sqrt{\text{हृ}} >$ इत्येव
स्वाभगमताया सया व्यु बर्तनेन तृणे शक्ति पर्यती

तस्य स१ इति) । मनु भा अच्यपडपि सवोधनीय ह
इति नि प्रगिह इति । किं तत इति । कथं तस्य व्यु

इति । मनु-इत्येतत् गजानस्य सन *अधि- इत्यस्य
नैत्र *अधि- इत्यस्य किं सन (तु टि १अदि-)

विपरिणामस्य स१ इति कृत्वा ततो विपरिणाम
मन् *१ह इत्येव अत्राऽऽमन्त्रण पूषच् निर्दश्यमिति

(२३ पृ ३५ मन् अन्त्युत्तरादमिवाऽऽरलापुका) ।

*) तु 'ईडता' इति सूत्रे अरुडता (मै १, ४, १)
इति च । एव खलु रफहारीयात् लिपिविषयाद्
अभाद् इह शास्त्राभेद समजनीत्यपि समाधेय । न हि
तयोर्वैरियोस्त्वारणविषय सामीप्यविशेष इव भवति
यमादायाऽयं पाणि उपपादयितुमुपलभ्येतेति विविचा
विचारय द्र ।

*) 'अ हेडमाना' अभि । एव 'इत्येव शोध पुरस्कृत
पा इह सुलभ द्र । धृति-विक्रियाया लिपिभ्रमप्रभावोऽयं
स्पष्ट प्रतीयते (तु नाष्टि) ।

*) तस अन्तोदात्त (पा ६, २, १६०) । उप यद् ।
मुपा 'तत्त्व- इति स्वरो दुष्पदत्वादलक्षणे भवति ।

*) सत्त्व नाष्टाद । उप $\sqrt{\text{हु}} >$ $\sqrt{\text{हृ}} >$ नाधा
 $\sqrt{\text{हृ}} + \text{पयस्}$ प्र आयादराध डम् (पा ३, १, १२७ उउ) ।

*) प्राति मूलस्वरूपम् ? । 'दातृपक्षे' सूत्रे आ
वर्तेति' इत्यापाततो नवाऽक्षर पादो भवति (वैतु

सा गाय-यनुक्रम प्रतिशब्दुः । न च 'वर्तेति' > वर्ति
इति कृत्वा पठनीयमिति वक्ष्यम् । तथा सयाव

मानिरो गाययो ग-ल ग क्रमो दुष्यदिति) । अत्रात्तरत्तु
जायत पाणे मूलत गमाधेयतेति कृत्वा 'शतृपक्षे' बो,

अन्त्युत्तरात् वर्तेति' (=य सुपठे शतचक्रो यथा ह्या-
तया यातृपक्षमभिमुखो भूत्वा पाठ्यमान) इत्येव मौलिक

पादाऽभूदिति बोधाऽवगतत्वं विदूरम् । एतत् च मध्यत
*अन्त्युत्तरात् > अन्त्युत्तरात् इत्येव सताः *अन्त्युत्तरात्

इत्येव डारक यनि नैत्र वर्णस्वरविपरिणाम इत्यभिप्राय

<p>अक्षः ३, ११, २; शौ ४, १, २; वे ५, २, १. अक्षः-युगम् अक्ष २, ३८, ३. अक्षः-१२यत् दि. द. अक्षः-य. अक्ष १, ७४, ८; ८, ७०, १३; १०, ९३, ९१; -यम्</p>	<p>अक्ष ३, २, ४; ५, ७९, ५; ७, ६७, ६; ८, ५४, ८; ५६, १; ६०, १६; अक्ष ३, ६, ८; ८, १; -या अक्ष ५, ७९, ६; (७), ८, ८, १३; -ये अक्ष १०, १४७, ३. अक्षः-नापू. दि. द.</p>	<p>अक्षः-७७ण अक्ष ४, ४, १४; तै १, २, १४, ६; मं ४, ११, ५; काठ ६, ११; -णम् अक्ष १, ६२, १०; -णा अक्ष २, ८०, २. अक्षः-हयः अक्ष २, ५४, १; मा ३, १६; का ३, ३, ६; तै १, ५,</p>
<p>(वैतु. मा १अहि-इत्यस्य प१ इति वा (अहि गती) अक्ष-इत्यस्य प्र१ इति वा विकल्पयन्नुभयथाऽप्यनुप- पन्नस्वरितः, P.W. प्रमृ. च १२अहि-इत्यस्य द्वि३ वा प१ वेति विप्रतिपद्यमाना अर्धतः संशयदोतामिवाहताः वर्तन्ति इत्यस्य स्थाने भवतन्ति इति वा विवर्तन्ति इति वा (तु. ORN.) पिपठिपुकाः। (*) अनवगमात् स्वरूपतश्च स्वरतश्च। १अहि इत्यतः कृद्वरुत्या वा अहन्-इत्यतस् तद्धितकृत्या वा यत् प्र. इति कृत्वाऽऽयुदात्तमिव (पा ६, १, २१३) सत् विप. इति सा.। १अहि इत्यस्य लञि उपु१ इति W.। सूत्रे. अनु प्रायिकी निधानधृतिर्भवति। काचित्क्यावेव वाऽऽयुदात्तधृतिरन्तोदात्तधृतिश्च। घर्मा- ऽऽस्यहविर्विशेषावे च 'मुहुवा' इत्येव द्विरोपगान्तरसकञ्च च हारु-मह- > -हम् इत्येवमेव समस्तं विप. स्यादिति विमृश्यमानं मतं स्वरूपतश्च स्वरतश्च संगन्धेतेति तु संभावनीयम्। क्वमिति। (१अहि तपे) भावे 'पुट्-+(१अहि भरणे) भावे' भाट्- इति स्थिते तम. गामस्व [पा ६, १, २२३ (=पात्र. उग. उप. घटनम्वात् प्राचीयस्वरे [पा ६, २, १४४])] 'घुमाट्- (प्र. नभा. घुवार; वैतु. सा. प्रमृ. < १अहि कोटिन्धे इति) > नैत्र. हारु- इत्यस्मिन् पू. गति १अहि > भावे 'मुह- इत्यस्मिन् उप. च मणि बग. पू. प्रसव. (पा ६, २, १ (=नापभावे मट्स्वर्च दम्भेति [प्र. टिटि. १अहि > 'मघ- हारु-मह- च]))।</p>	<p>सनः १अहि इत्यतः कर्तव्यं अचि प्र. निष्प्रसृतया संभाव्यमानं यद.। (*) प्राति. यनि. वा. असारन्यात् (तु. मा. प्र१ सत् द्वि३ रु. इति कृत्वा व्याचक्षणाः)। एस्वि. १अहि > [१अहि- इत्येतत्-मनामि (तु. नापू. टि.) भाप. मन्] 'हयम्- (तु. सगोत्रप्राथं सत् अयम्-इति) इति स्थिते तच्च. पू. प्रसव. (पा ६, २, २) सतः 'अहयम्- इत्यस्य कर्मणि द्वि१ रु. इति मुवचम् (तु. ORN., NW. अहय-इत्यत्र)। अहयस्तः पूर्वार्थे वैष्टुभश्च गामत्रयोत्तरार्थे श्रेष्ठुमश्च जागतश्च पादाः द.। एवं च प्रकृते प्रथमे पाद आवागमिक्या ग-युग्मतायाः 'सवितः' इत्यत्र नैत्र. तिरोभावः संभायेत [मौरिय. माध्यमिकस्य 'वि' इत्यस्य १अहि दीप्ती > 'मिह- इत्ये- तन्स्थानीयत्वदर्शनात् (तु. टि. सवितु-; वैतु. ORN. [तु. ZOMG ६१, ८३५] 'कृष्टी' इत्यत्र श्यञ्जरातामुपसृज्य जागतं पादमभिनिर्वर्तुः संश्रित्यः [तथा मन्वप्यावगानि- क्या अजीहजागनस्वरूपताया अभिदपमिसंधेः]]। (*) सन्व. एपू. टि. द.। उप. १अहि (तु. एपू. टि.) > 'हयम्- इति शानजन्तं मन् यद. (वैतु. या ५, १५ यान- इति उप. इत्यवान्तरं प्रविभज्य ममाममुमेन व्याचक्षणाऽपि सत्स्वमपरि- हापुकाः)। (*) प्राति. च व्यु. च. वा. च। देवतायै पयःप्रभृति- दोहप्रदाने प्राकृत्यमागे गाव एव तत्कृत्ये प्रतिष्ठिताः मय्यः धुनिप्रगिता भवन्ति (तु. अक्ष ८, ७, १०; ६२,</p>	

५, १; मै १, ५, १; काठ ६, ९;
क ४, ८; वी २, १०५; जै ३,
११; १.

*२अ-हि- } नाप्. टि. द.
*अ-ही-

*अ-हीत-

*अहीत-मु(ख) > खी- -री काठ

२६, १, क ४०, ४०.

अ-हुत, ता- -तः क ६, ६१, ८;

१०, ५६, २; तै १, १, १२, १;
मै १, १, १३; ४, १, १४; काठ
१, १२; ३१, ११; ३५, ५;
क १, १२; ४७, ११; ४८, ६;
शौ ६, ९२, ३१; -तम् मा १,
१; का १, ३, ५; तै १, १, ४,
१; मै १, १, ५, ४, १, ५;
काठ १, ४; ३१, ३; क १, ४;
४७, ३; -ता मा ८, २९; का

९, ५, २; तै ३, ३, १०, १;
काठ १, ३; १३, ९; १०; ३१,
२; क १, ३; ४७, २; -ता:
अ ९, ३४, ६; शौ ६, १२०,
३; पै १६, ५१, १.

अहुत-मु- -प्सवः अ १, ५२,
४; ८, २०, ७.

*अहणी^१ पै ५, २०, ३.

*अह्यवसे १ अवस्- > -वसे टि. द.

इति वैदिकपदानुक्रमकोपे साहित्यिके प्रथमे विभागे

प्रथमः खण्डः समाप्तः ।

(✓) घृ दाने > भावे) *अ-इत्यस्मिन् उप. च सति बस.
पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) गवांश्च वि. च सतः *अ-इत्यस्य
नैप्र. *अ-इत्येवसभावितपूर्वकमथ १० अ-इत्ये-
तदुत्तरकमथ विपरिणामः स्यात् [तु. अमि. भट्ट- (=गो-
इति) टि च १ अहे; वैतु. इह गपू. (पृ १५४८ उउ.)
अ-इत्येव पराभिमताऽवयवविभागोऽद्वयपूर्वकमस्य
प्राति. सपठने (यस्मिन् विषये प्रकृतप्रत्ययानुसुना
शोधः ३. [=अ-इत्यस्मिन् विषये पूष सत्यन्यतः
(✓) गृ > गुर- > गु- > गु- इत्यस्मिन् उप.
सति (वैतु. पा. १, २, ४८) गो- > गु- इत्येव
शाश्वतः] बम. पूषप्रस्व. अ-इत्यस्मिन् (✓) गृ
> गु- > गाव- > गाव- > *गो- इत्यस्मिन्
(=मौलि. गो- इत्यतो विभिन्ने सति तत्-संगोत्रे) उप.
च सति बम. पूषप्रस्व. *अ-इत्यस्मिन् इति द्वयक प्राति.
इत्यभिर्सापिः), मा. (तै.) अ-इत्यस्मिन् दोगप्रथे सति नन्-
पूर्वः तम. इति कृत्वा उप. कर्तरि < ✓ही लज्जायाम्
इति (तु. १pw., Gw., ORN. प्रम. [वैतु. NW. सु-
ह- > (प्र३)-यः (१-याः) दयेवम्, Bg. (ORN.) च
अ-इत्य- > (विवि.) -यः (१-यम्) इत्येव निगमिंद्वा
गन्तागममतसंगोत्री), पठे च प्रकृत एवार्थे सति
✓अ-इत्यस्मिन् कर्तरि क्त्वा प्र. उमे. निरस्वरथ (पाउ
५, ४९; पा ६, १, ११७) इति कृत्वा यनि. प्राति.
निप-इत्य- (तु. द. [पा.]), द. म. च गवांश्च

सति वसु+ (✓ही लज्जायाम् >) ही- इति स्थिते वस.
सतः *अ-ही- (> *२अ-हि-) इत्यस्य ह. इतीव प्रति-
पादको चिन्त्यो, अन्तोदात्तापतेः (पा ६, २, १७२), अमी-
ष्टस्य पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) अनुपपत्तेः, सा. (इष्ट.
वा. च) म. च (पठे मा.) नाप्. प्रकृत एवार्थे सति न्यु-
तथा वदन्ती पूर्ववत् स्वरतः कोषी] । अथ गपू. वा. (वैतु.
उ. च म. च (=गवांश्च) सा. च (१. अ.) 'सहस-
साम् कृषिम्' इति पदद्वयं (भिन्नलिङ्गेन सतापि) 'पूष'
इत्यनेन समानाधिकरणमिति, अ-इत्यस्मिन् दोगप्रथे
च सा. (का.) म. पठे सहस्रसु- इत्येतद्-विशिष्टं
सत् कृषि- इति गोपयाव इति, अन्यत्र म. प्रकृतं पदद्वयं
(विभक्तिविशेषवचनव्यत्ययेन) अ-इत्य- इत्यस्य वि. इति,
उक्तं पदद्वयं स्त्री. सत् *अ-इत्य- > -तम् इत्यनेन
समानाधिकरणमिति भा. (तै.), सु- > -तम् इत्यनेन
तथेति द. (पा.) चेति (अ-इत्यस्मिन् दोगप्रथे सति सर्वत्र
✓इ- इत्यस्य आत्म. सतः पर. इति कृत्वा योगवि-
कीयितो भवतीत्यप्यपरा दिक्.) ।

*) वैकारिकात् मूको. (तु. संदि.) उद्गीत-मुली-
इत्येव मौलिकः पा. अपि समाधेयः ।

b) तत. नन्-स्वरः (पा ६, २, २) । उप. यद. ।

c) बम. पूषप्रस्व. (पा ६, २, १) । उप. यद. ।

d) दुष्पठः सुपा. सोध-सापेयः ३. (तु. मस्य. टि.
अन्यतम्) ।